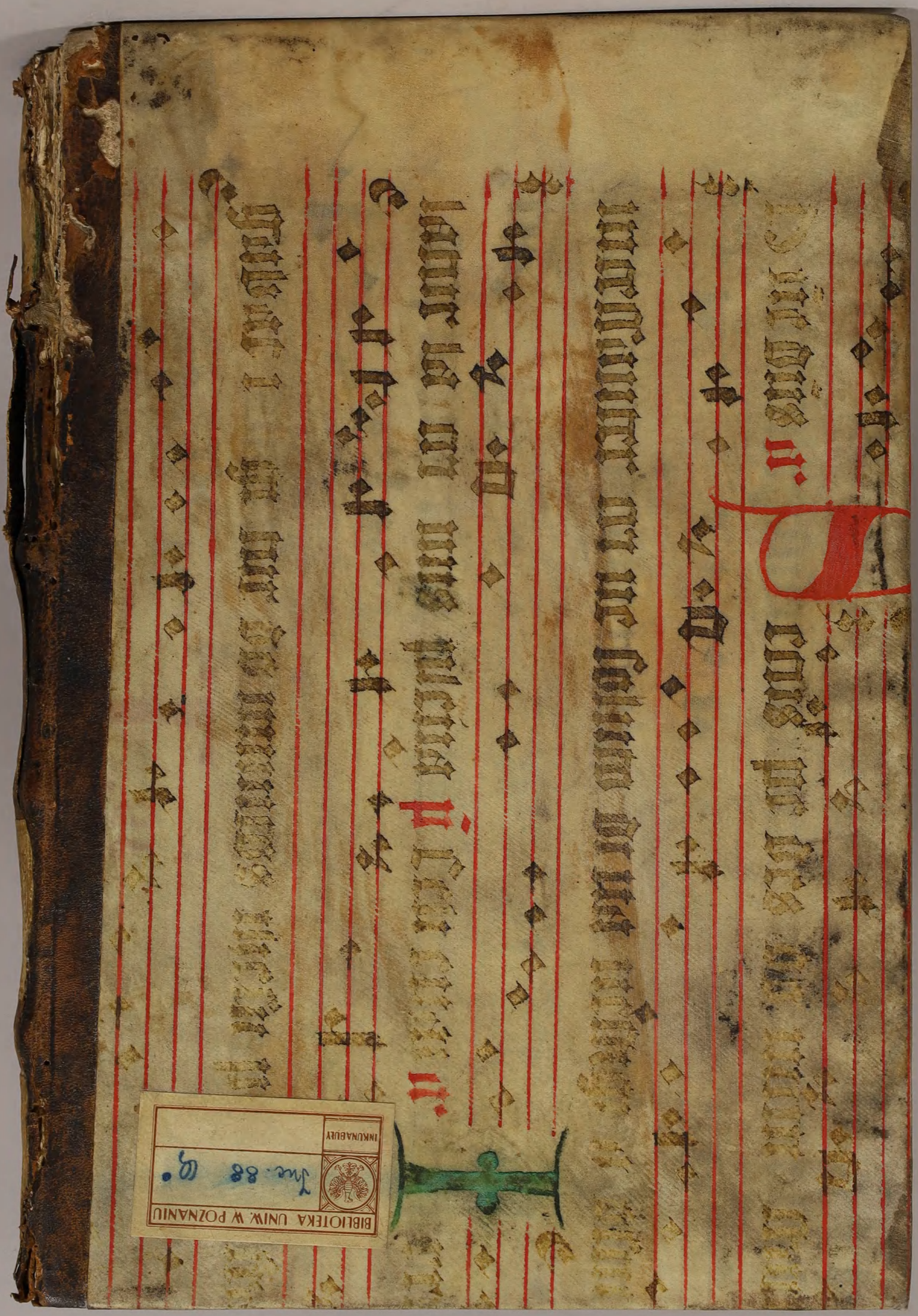
BIBLIOTEKA UNIW. W POZNANIU
Inc. 88 Q.
INKUNABUŁY

BIBLIOTEKA UNIW. W POZNANIU
Inc. 88 4°

INVENTARIUM
PROPERTIUM
QUEEN'S COLLEGE
LIBRARY

Inuentariū eorū que in operibus Gersonis continentur

BIBLIOTEKA GŁÓWNA
w Poznaniu
UAM im. A. Mickiewicza

Monasterij Obrensis S. Ordis Cisterc.

glo ue Nu palmam vitio ue mutulit ho

die sue dilectum mane ps venite

Mo
i. u.

discubuisset in domus dominus

eis mundi gloria mihi ut que e ras pen

BIBLIOTEKA GŁÓWNA
UNIWERSYTETU im. A. MICKIEWICZA
W POZNANIU

1386858

Inuentoriũ eorũ que in operibus Gersonis continentur

BIBLIOTEKA GŁÓWNA
w Poznaniu
Uniw. im. A. Mickiewicza

Monasterij Obrensis S. Ordis Cisti.

Inuentariū prom-
ptū eorū q̄ in operib⁹ ⁊ libris Johannis Gerson christiani doctoris vl' tractant' vel tangunt'.

Abbas noster christus iesus xcij. J
Abbas nr̄ christ⁹ ꝯstruxit nobis officinas ī cruce. Jbidē
Abbas quā ptātē absoluēdi hēat sup mōachos ⁊ nouicios. xxxiiij. P.
Abbas suam potestatē absoluēdi delegare potest. Jbidem (H
Ab īitio ⁊ añ secl'a creata sū exponit'. xciij.
Abyssi septem in euangelij Johānis principio. xciij. E. F.
Abyssus abyssū īuocat ⁊c̄. mystice. lvi. C.
Abnegatōe q̄ttuor modis īspicit' de⁹. xc/
Abortū faciētib⁹ īuite ñ g̃uis pe/ (vij. F
nitentia p̄ ꝑti publica dāda est xxxiij. A
Abrae coniugiū cui⁹ sit signū viij. y. x. y
Abrae egressus triplex significat incipientes ⁊c̄. xlvi. K. Q.
Abrogatio legū positiuaꝝ xxiiij. E.
Abscondit de⁹ dulcedinez timentib⁹/ non reuelat lxxxij. R. liiij. J
Absentiū vite detrahere/ aliqñ oppositū extemptatōe diabolica ꝓuenit lxx. Q.
Absentia dei dilecti ꝓdest xci. ⁊.
Absolutōis forma sacramētal'. de hac plu
Absolutōis forma hec est (ra. xxxiij. G
xxxij. F. xxxiij. J. xxxiiij. D. xxv. G
Absolutōnis forma sufficiens et secura de peccatis ⁊ excōmunicatōib⁹ xxxiij. E
Absolutiōis forma sup excōmunicatōib⁹ ⁊ irregularitatib⁹ xxxiij. G.
Absoluit' a pena ⁊ culpa etiam in mortis articulo orans xxxij. G.
Absolutio ab excōmunicatōne etiā oblita valet ꝑm iuristas xxxiij. K
Absoluēs nō habēs ptātē absoluēdi q̄liter se habere debeat xxxiij. L. xli. J.
Absolutio defuncti an fieri possit et quō.
Absolutio q̄druplex. Jbidē (xxxiij. M
Absoluendi in foro ꝯsciētie ptātē an ꝑdat suspēsus vl' excōicatus a iure lxij. Z
Absoluere simplex sacerdos ab his nō p̄t. xxxij. F
Absolutō an differat a dispēsatōe xxxiij. R
Absolutio iuridica nō req̄rit certā formaz verborum xxxiij. R.
Absolutio iudicial' potest fieri circa absentem etiam inuitū. Jbidē (xxxiij. S.
Absolutio p̄t fieri ab irregularitatis snīa.
Absolutio ⁊ dispensatio circa irregularitatem differūt ꝑm canonistas xxxiij. R.
Absoluere q̄lib⁹ sacerdos ñ r̄ligiosus quēlib⁹ sac̄dotē an possit ꝺ ꝯsuetudīe. xxxiiij. P
Abstinētia indiscreta ꝑniciosissima. xix. R xxxi. U. lxxxi. F
Abstinentia carthusiensiū ⁊ aliorū defenditur et laudatur xxxix. F.
Abstinere totaliter facili⁹ est q̄ꝫ vsuz moderari in desiderabilib⁹ xxxviij. ꝯ.
Abstinentia q̄ de hac scribant. xxxix. F.
Abstinentia ꝑpetua carniū licita eē ꝓbat'. xxxix. Q (tas īmoderata. xxxix. R
Abstinētia īdiscreta ꝑiculosior ē q̄ꝫ edaci/
Abstinentia ne sit immoderata prudens rector attendat xxxix. S
Abstinentia ypocrital' rep̄hēdit'. lxxi. C
Abstinētie singl'aritas sic sanabat' in q̄dā
Abstractōnes docent' (lxxi. D
lviij. U. lxvi. R. S. lxxxvi. Q. U. ⁊c̄.
Abstrahentiū nō ē mēdaciū. lx. Q. lxiiij. Q
Abundantia aliquādo magis laboramus q̄ꝫ inopia xlvi. P.
Abuti omnib⁹ cōtingit xxxviij. y.
Achademici dicūt h̄ scio qd̄ nescio. xl. ⁊.
Acedia qñ pctm̄ sit. xxiiij. O. xxix. F. xxxij
Acedia. De hac ⁊ filiab⁹ ei⁹ (A.
xxviij. y. xxxij. E
Acceptio ꝑsonaꝝ peccatū xxiiij. T
Accidentia vnius partis aliquādo denominat totū ꝯpositū lx. J.
Accōmodatio quid sit xxxv. J
Achor furāti religiosus ꝑuersus ꝯparatur
Acribologie in moralib⁹ vi/ (xxiij. K.
tupabiles sunt. lxxxviij. K.
Actionum quinq̄ꝫ genera xxviij. A.
Actionem tria deprauant xxviij. A.
Actiones bone sunt malapunica li. H
Actiua vita ꝯtēplatiuā p̄cedat. lx. S. lxxii
Actiua ⁊ ꝯtēplatiua vite q̄t mo/ (ij. S
dis dicāt' ⁊ q̄ sit eligibilior. xvi. ⁊. ꝯ. xvij. A
Actiua vita q̄dā p̄cedit quedā comitat' cōtemplationē xlix. L.
Actiuam vitā quis relinq̄re potest vt intēdat cōtemplatiue lxxiiij. M.
Actiui contēnendi nō sunt lxxi. J.
Actiui ⁊ ꝯtēplatiui sil' aliq̄ nūerāt'. xlix. X.
Actualis attentio nō requirit' in orōne sed sufficit habitualis xxxvij. X.
Actus amoris duo xcviij. ⁊.
Actus idem an possit esse meritori⁹ ⁊ pec/

BIBLIOTEKA GŁÓWNA w Poznaniu Uniw. im. A. Mickiewicza
Inc. 88

catum lxi. C. lxiij. D
Actus null⁹ intrinsece est bon⁹ vl' mal⁹/ sz respectu diuine volũtatis lxi. E. G
Actus indifferens. lxxxv. K. (chici
Act⁹ hierarchici tres. lxxxvi. K. ĩfra hierar
Act⁹ moral' mat'ia ⁊ forma q̃d sit. xxxiij. U
Actus morales sunt triplices. Ibidem
Actus exterior peccatũ nõ est nisi denominatione extrinseca xxxvij. U
Act⁹ exterior sup̃ interiorẽ nihil addit malicie. xxxviij. C
Actus exteriores habent laudẽ vl' vituperium ex libertatis participatõe. lxxix. J
Actus liberi essentialiter ⁊ liberi participatiue hi sunt. lxxix. J.
Actus virtutũ sed nõ habitus se mutuo ĩpediunt lxxxvi. S
Actus q̃dam boni ex genere. q̃dã mali ex genere. q̃dam indifferentes xxx. U
Actus exteriores possunt addere sup̃ meritum interi⁹ ⁊c̃. xxxiiij. D.
Adam habuit amorẽ dei qui tp̃e legis nulli conceditur xcvij. Y
Adam quõ deũ viderit xcvij. ɔ.
Adã añ lapsũ expedite ɔtẽplabat̃. lxv. S.
Ade coniugiũ si nõ peccasset cui⁹ fuisset signum x. X
Adam vnde seductus fuerit. xvij G.
Adã si nõ peccasset nõ fuisset infernus pro hominib⁹ nec christ⁹ mortuus xx. D
Adã quõ potuerit peccare lxxxviij G
Adã fuit p̃mus canõista et legista li. Z
Ade fecit deus tunicas pelliceas sic intelligitur. li. Z
Adam omnib⁹ animãtib⁹ imposuit nomina q̃ cognitõem eorũ habuit. lxxviij. M
Adeam⁹ cũ fiducia thronũ gr̃e ido. xxxvij
Adiutoriũ sp̃uale triplex. xxxiiij. C (N
Adolescentes eccl'iastici quib⁹ insistere debeant. lxv. ⁊
Adolescentes in morib⁹ nõ institui q̃d cause sit et q̃ꝫ p̃niciosum xviij. Z.
Adolescentes vt cõuertant̃ ad deũ hortat̃ xlvij. A
Adolescẽtes ĩdisciplinati garriũt in sermonibus. xlviij. S (xlviij. T.
Adolescentũ corruptio p̃ mgr̃os et socios
Adolescentũ mos iste est lxxi. ⁊
Adolescẽtes ad ɔtemplationẽ sunt inepti. lxxviij. H
Adoratio latrie an imagini et asino et ceteris debeat̃ lxxviij. P.
Adoram⁹ crucẽ et nõ asinũ xp̃i. lxxxvij. J
Adoratio canis mortui ĩ vienna. lxxxvij. ⁊
Adorãs diabolũ oñdentẽ se vice xp̃i vl' hostiã nõ ɔsecratã. xviij. D. xix. N. xxiiij M
Adoratio imaginũ p̃ simplices quõ excusetur. xxiiij. M. Infra imaginũ
Adoratio et colere quõ differũt. xxv. ɔ.
Aduentus dei ad nos q̃druplex l. K
Aduersitas incipientib⁹ et p̃ficientib⁹ multũ p̃dest lxvi. L
Aduersitates occurrẽtes patiẽter feram⁹. nec opus est aduocare alias xxij. F
Aduersitates corp̃ales trahũt ad luctum bonum. xlv. X
Aduersa iustis p̃desse/obesse malis/exemplo ostendit̃ lij. Z.
Aduersitatẽ deuote suscipit ɔtemplatiuus tanq̃ꝫ sibi vtilem lxxiiij. S.
Adulatio subdola p̃ncipes ⁊ papã seducit ij. K L. ɔ. iiij. A. vi. E. M. ix. O. viij. S xviij. J.
Adulatio p̃strepit corripientib⁹. vi. C
Adulatio corrũpit veritatẽ doctrine in scr̃ibentib⁹ et ɔsulentib⁹ xviij. J
Adulterini ex fundo mariti nascũt̃. lix. N
Adult'o q̃dã ml'ier h̃ mõ r̃ndit. lxxxviij. A
Adulterio filiũ dilectũ ɔsecutus an odire teneatur. lxxxviij. C. lxx. X. xli. D.
Adultere illegitimos filios ad hereditatez p̃mittens accedere xxxi. Y
Aduocati nõnll'i furib⁹ sũt pares. xxiiij. P
Aduocati q̃dã omnẽ causam ad se delataz iustificatã suscipiunt xxxvi. X
Aduocati ĩiusti vix vnq̃ꝫ satisfaciũt. xli. K
Aduocati emendent̃. xliij. A.
Aduocatio falsa peccatũ est xxxi. Y
Affectio quasi affixio lxxxiiij. N.
Affectiones q̃ttuor p̃ncipales lxxxi. F.
Affectiões omnes vt laudabiles sint quomodo fiet. lxvi. H. ɔ.
Affectõnes p̃uerse fiunt damnabilit̃ vbiq̃ꝫ damnosi⁹ in ecclesia xl. L
Affectiones meli⁹ p̃ exp̃ientiã q̃ꝫ p̃ doctrinam noscunt̃ lxviij. M. X
Affectõnis amorose viã ambulare p̃iculosissimũ est lxxiij. O
Affectõibus violentis p̃niciosum est non resistere lxix. ɔ
Affectionũ nũerus varie a varijs assignabatur. lxxviij. Z.
Affectiue potentie ɔceptões lx. P
Affectus quid sit ⁊ q̃tuplex. xix. A. lxxij S
Affectus est spontanea ⁊ suauis inclinatõ lxxxvi. E

Affectus proprietas est in vnũ se colligere lxxxviij. L.
Affect⁹ ⁊ ĩtellect⁹ debẽt corrñdere. xxxij. L
Affectus orantis multiplices viginti nũe
Affectus tuus sit sicut tu (ro. lxxvi. S
ba ductilis et cornea .lxxviij. P.
Affectus cordis sic ostendi vel tradi pos/
sunt alijs lxxxix. S
Affectib⁹ diuersis et aduersis cor quõ sil̃
tãgi possit. lxxxi. F. R. lxxxiij. G. H. M
Affectu corrupto seq̃t̃ error ĩtelle (A.
ct⁹ etiã ĩ p̃ncipijs moralib⁹ .ij. E. iiij. H.
vi. E. Z. vij. O. x. T. xi. E. xvij. G. J. L
lv. D. A.
Afflictio triplex ĩ reb⁹ corpe ⁊ mẽte. l. F.
Agalma format̃ ꝑ abstractões solũ. lviij.
U. lxxxvi. S. lxix. M. lxvi. A
Ager est hõ et agricola. xlviij. R
Agri q̃druplices trahũt̃ ad q̃druplices sci
entiaꝝ facultates viij. S.
Agere aliq̃d volens qñ id secura ꝯsciẽtia
possit lvi. G.
Agere ex causa xxiiij. G.
Agere qd̃ meli⁹ est nõ sꝑ optz lxxxvi. S
Agentia naturalia quõ etiaz contingenter
agant. lv. G.
Admiratio multũ valet ad cognoscenduz
Admiratõis meditatio q̃ (creatorẽ. c. B
modo incipe debeat. Ibidem
Aduerbiũ mystice q̃d sit ⁊ quot ei accidũt
Affectiua via est ꝑ quã q̃s amo/ (c. X.
rose adheret deo c. F.
Ad affectũ inflãmandũ multũ valet medi
tatio beati Berñ. Ibidem
Agibilia quedã deducunt̃ ĩmediate ex pri
mis p̃ncipijs. alia non xxxv. U
In agibilibus humanis sufficit certitudo
moralis lvi. S.
Agibiliũ ꝯsideratio nõ clarificat ingeniuz
q̃ntũ exercitatio in speculabilib⁹ lij. S
Agn⁹ pascal̃ quõ comedi dẽat. lxxxix. X.
Alacritas quid sit. lxxx. F.
Albertus magnus multã opam naturali/
bus ⁊ astrologicis tribuit xx. O.
Albigenses negant eucharistiã esse in alta/
ri ⁊ cetera xxv. T. xxxvij. C
Alexander de halis laudat̃ xviij. P.
Allegatõnes quottaꝝ nimie ⁊ corã doctis
⁊ in mãifest⁹ culpãt̃. vij. Q. xi. T. xvi. E.
Aliena dicta doctoꝝ licet (xxxv. S.
afferre. lxxxv. S.
Alrena desiderare qñ sit pctm̃. xxxij. O
Aliena bona vl̃ pctã ꝯsiderare ex diaboli/
ca plerũq̃ tẽptatione inducimur. lxx. P.
Almaricus hereticus q̃d senserit. lxv. P
lxxviij. M. lxxxvi. L.
Aloes q̃ꝫ mellis pl⁹ hñt oĩa. xlij. A. xlvij. ꝯ.
Alphabeti ordine q̃dã psalmi ⁊ alie scp̃tu
re incedunt. lxxvi. ꝯ
Amandus est deus ideo lxxi. V.
Amamus pl⁹ que nostra sunt xciiij. M
Amans ꝑiculũ ꝑibit in illo xxxv. T.
Amari si vis ama. xix. A. lxxxij. H
Ambitiosi vario mõ aspirãt ad dignitates
Ambrosius augustinũ leni/ (lxxiij. M.
tate acq̃siuit ecclesie xxxv. C.
Ambrosius libros quos dictabat etiã ma
nu scripsit i. A
Ambrosij facetia ꝯ̃ symoniacos xliiij. J
Amen multiplicit̃ exponit̃ xxv. X.
Amicus q̃si amoris custos. ⁊ q̃d addat su
ꝑ amorẽ et dilectõem xcvij. ⁊. xcix. J.
Amicus alicui⁹ nõ est inimic⁹ qui correcti
onem eius q̃rit iiij. C. xviij. J.
Amici sunt fures tꝑis xlviij. R.
Amicus veniẽs de via q̃s sit lxxi. T.
Amicorum vnus vult esse alter. quõ intel/
ligitur lxxviij. M
Amicus noĩat̃ iudas a christo. xlij. R
Amiciciã esse inter deũ ⁊ hominẽ null⁹ phi
losophorũ suspicatus est lxxviij. ꝯ
Amiciciã ceptã deseri excusatiõem suã nõ/
nunq̃ꝫ habet .iiij. C. viij. D.
Amo te h̃ vox ml̃ta hz mysteria. xcviij M
Amor dei triplex. liber. arbitrari⁹. gratuit⁹
lxvij. R. S. T. U. xcvij. D
Additur quart⁹. s. amor gl̃ie xcix. C
Amor natural̃ ad deũ quid sit. lxvi. T. U
Amor natural̃ ad deũ pl̃es af/ (xcviij. E
fectõnes generat xcvij. S
Amor gratuitus qui est charitas quid sit.
et quotuplex xcvij. X.
Amor dei sub multiplici triplicitate consi
deratur. lxxxvij. Z. xcv. H. xcviij. U.
Amor seraphicus triplex xcvij. ꝯ
Amor dei an possit esse totalis in creatura
Amãs deũ q̃d amet Ibidẽ. (xcviij. L
Amor diligendo deũ an ꝯgnoscat quid sit
deus. Ibidem
Amor dei an possit eẽ nimi⁹. xcviij. S. T
Amor triplici totalitate ꝯiũgit ani/ (U
mam deo xxiij. C.
Amoris dei tres grad⁹. xlviij. B.
Amoris dei excitatiua xlviij. F
Amorẽ dei vt q̃s acq̃rat iuuant quattuor.
xlviij. R

Amor dei ordinatus et inordinatus. lxxi.
Amor delectus affectus aīaꝫ acquirat plura requirit lxxiiij. A
Amor dei perfectus quē debet habere ptem platiuus talis est. lxxiiij. E.
Amor dei quant⁹ sufficiat ad deletōez peccati. lxvij. O.
Amorē dei et primi de⁹ limitauit certꝫ terminis. xciij. O. (lxxvi. L.
Amoris diuini ē feruor altissima affectio.
Amor quid sit xcvij. D.
Amore dignus sit an odio nemo nouit. lxvi. X. xcvij. X. xxiij. D
Amor sponse dicit in cāticis qꝛ ille castus zelotes t sūm⁹ eē dꝫ vij. X. xcvij. A.
Amor parit audētiā et fiduciā. xcvij. B
Amor et cognitio coincidūt. lxvi. Z. lxvij. X. lxxiij. X. xcvij. D
Amor an possit eē sine cognitōe puia. lxvi. T. U. X. y. Z. lxix. O. lxxxiij. H. lxxxvi.
Amor pceptiu⁹ q̄s sit. xcvij. E. B (L
Amor fruitiuus q̄s sit. xcvij. O.
Amor sanct⁹ sine genere ē. lxvi. X. xcvij. y
Amor vbi ē ibi ocul⁹. vbi vuln⁹ ibi digit⁹ vbi thesaur⁹ ibi cor. lxxxij. D. xcvij. p
Amoris ordo in q̄ psistat xcix. L. D
Amor triplex. purgatiuus. illuminatiuus pfectiuus xcix. H.
Amoris purgatiui pditōnes xcix. O
Amor nouici⁹ xcix. S. T. U. X
Amor rapit vnit satisfac. lxv. D H O P
Amor ē pōdus. lxv. H. lxvi. T. lxxxiij. H
Amor pncipiū omis affectōis. lxvi. B P. lxxij. y
Amor duplex/pfect⁹ et impfect⁹ lxvi. P
Amor triplex. naturalis. supnaturaľ. habitualis lxvi. T
Amor t ratio differūt lviij. X.
Amor intrat vbi cognitio foris stat q̄modo intelligitur. lxviij. X.
Amor est cecus quō intelligit lxviij. X.
Amor īsanire facit dant exēpla. lxviij. y Z
Amans sibi somnia fingit xix. t
Amor carnaľ simulat se diuinū. xix. t. p.
Amor psonaꝫ valde suspect⁹ est. xix. t. lxviij. Z. lxx. R
Amor in affectiua tot habz ocl'os q̄t habz cognitio in apphēsiua lxix. R
Amoris obiectum lxxxij. J
Amoris voces q̄re nō pficiāt. lxxxiij. A.
Amor duplex. dei t sui lxxxv. J
Amor indifferens lxxxv. K
Amor carnalis dispergit/spiritualis vnit lxxxvi. L. xcij. S
Amorē tuū ne des indigno lxi. t
Amores duo duas pstituunt ciuitates. xc
In amorē dei mlte et diuerse vie (ij. S. ducūt. q̄ tū ad. xv. reducuntur xcix. X.
Ad amoris diuini inflāmationē mltū valet inspectio pcedentiū sctōꝝ xcix. p.
Amor minor sp ē in ania q̄s eē dēat. xxvi. p.
Amor naturaľ omnib⁹ insit⁹ est xciij. E.
Amor sui quō filia luxurie t quō ñ. xxviij.
Amor immoderat⁹ pentū erga filios tē. peccatū est (p xxxi. S
Amor omnia vincit xxxviij. R
Amor duplex. bon⁹ t mal⁹ xlvij. t.
Amor est vehemētissima passio. xlvij. p
Amoris linguagiū nō amās nō intelligit. xlvij. t. (ter. xlvij. t
Amorē nostrum trahit ad se de⁹ vehemen-
Amoris ars discī debz xlviij. A
Amor amorē intfecit ī bernardo. xlviij. E
Amor extatic⁹ q̄d efficiat xlviij. D
Amoris mali pditōnes xlviij. J.
Amor pond⁹ est pti⁹ leuitas xlix. O.
Amor nr̄ ihs ē q̄uis sim⁹ pctōres. lxxi. X
Amor mūdan⁹ ppaī mult; lxxiij. y.
Amorē mūdi dimittere pena magna ē. lxxiij. y. lxxiij. F (Z. tē.
Amorē mundanum q̄d expellat. lxxiij. y
Amor mūdanus radicitus nō euellit nisi per tribulationē lxxiij. p
Amor mūdanus hoc operaī lxxiij. D.
Amor mundanus et diuin⁹ pugnant pro nido in homīe lxxiij. F
Amorē naturalē gloria nō tollit/sed auget et perficit lxxvij. y
Amor spiritus est lxxviij. X.
Amor creat⁹ q̄d sit t plā de amore. lxxviij.
Amor creat⁹ q̄druplex ē. naturaľ. ani- (y malis. rationaľ et intellectuaľ. Jbidem
Amor naīaľ mal⁹ eē ñ pt. sic itelligit. ibidē
Amoris qlibz gen⁹ repit in hoīe. Jbidē.
Amor supnaturalis et nuptiaľ q̄d sint. lxx
Amor carnaľ tot dolores habet (vij. t quot sunt in littore conche lxxix. L
Annate pme bñficioꝝ. i. t. xi. O xxvi. J. k
Anne piuges t ples enūerāt. lvij. y. lix. O
Angeli quō ceciderīt d ordinib⁹. xlvij. Z
Angeli t aīa an spēs pcreatas hēant. lxiij
Angelus bonus et mal⁹ daī homi (y lxxxvij. B. lxxxviij. O. X. li. H
Angeli fm q̄sdā btitudinē quā iam habēt merenī mīstrādo hoībus. lxxxvij. B.
Angel⁹ noster cur deserat nos lxxxvij. p

Angelorum velocitas. Ibidem.
Angeli singl'i singl'oꝝ q̄ fuerit. lxxxviij. S
Angel⁹ ꝓpri⁹ cuiuslibꝫ d̄r vriel. lxxxviij. S
De angeloꝝ custodia pl'es q̄ones. lxxxviij.
Angel⁹ vriel hꝫ ignis ꝓp̄etates se/ (T.
ptē ꝑm septē dona spūssctī. lxxxviij. T
Angeli debēt nos iuuare ml'tis de causis.
Angeli sepe nos p̄ueniūt añ/ (lxxxviij. X
q̄ꝫ oremus lxxxviij. X
Angeli assistūt sacr̄o sꝫ nō oēs xc. G.
Angeloꝝ officiū ē alios inducere ad bonū.
Angel' debem⁹ honorē impēde/ (xxxv. F
re ideo. lxxiij. ꝯ
Angeli semꝑ vident faciē patris lxiiij. K
Angelū ꝓpriū sic ora lxxvi. M.
Angeli passiones spūales īmittūt. lxxiij. F
Angel⁹ bon⁹ agit ī spm̄ nr̄m h̄ mō. lxxiij. F
Angeli oīm hierarchiaꝝ īfluūt in spm̄ no/
Angelicaꝝ hierarchiaꝝ (strū. lxxiij. F
officia iohanni cōparant̄ xvi. F.
Angelice reuelatōi qñ credat̄ xix. U
Angelos bonos ꝯcludi in lapidib⁹ ꝑ artes
magicas ⁊c̄. error xxi. R.
Angelicū auxiliū implorādum ē/ nō de eo
disputandū lxxxviij. U
Angelica custodia lxxvij. A. lxxvi. A
In fine lxxxvij. T. U
Angelic⁹ iuuēis senib⁹ ⁊c̄. rep̄hēdit̄. xxxiiij
Angelica salutatio. xciiij. S (X. xciij. A
Angelica salutatio lr̄is aureis ī lilijs repit̄.
Angelicā cognitōeꝫ ī pl'ib⁹ nō (xlviij. L
optꝫ esse discursiuā. lx. A. lxix. R
Angelica cognitio q̄lis sit lxix. R. S.
Angeli intellectus possibil' idem ē cū intel
lectu agente lx. O
Angel⁹ sathane in angelum lucis se trāsfor
mat. vi. G. et quare. xix. C. L. lxxiij. G.
Angeli boni an tristati sint de ruina malo/
Angeli quō tremāt deū. liiij. S (rū. vi. U
Angel⁹ libere agit xx. H. K. L.
Angel⁹ nō attingit creatōem aīe aut illapsū
vel libertatē ei⁹. xx. J. L. lxix. Z. ⁊
Angelos bonos datos esse homini magna
est consolatio xx. J.
Angeloꝝ bonoꝝ subsidium inuocare licet/
maloꝝ nō. xx. K. A. S. xxi. K
Angelus bon⁹ om̄ia nostra in bonū sic̄ dia
bolus ī malū conat̄ vertere lxx. ꝯ.
Angeli dicūt̄ intelligētie. lxxxij. P. xciij. S
Anglus ⁊ francus in dyalogo contendunt
⁊ ibi plura lij. X. ⁊c̄
Annihilare q̄dā dixerūt deum nihil posse.
Aīa rationalis naturali/ (lxxxvi. L
ter agit̄ vt diligat deum. et illa aptitudo in
damnatis manet xcvij. E. xcv. C. E
Aīe potentie plures mens spūs. xcvij. P.
Anime libertas vno respectu est inuariari/
abilis alio variabilis xcvij. U. xcv. C
Anime liq̄factio quō fiat et quomodo ei⁹
duricies xcviij. T. xcix. H
Animā in sui beatificatōe vl' amore nō mu
tari in esse diuinū. xv. Z. ⁊. ꝯ. xvi. ꝯ. lxv.
Animā nō distingui realit̄ a (P. xl. Q
suis potentijs lxiiij. Q.
Anīa in gr̄a mater est ⁊ filia dei. lx. A. B
Anima satiat̄ et q̄escit ī deo ꝑ amoreꝫ. lxiiij
Animab⁹ defunctoꝝ suc/ (R. xcviij. O
currendum est lxxij. R
Anima cur dicat̄ enthelechia lxvi. U
Anima in canticis appellatur a deo soror/
filia/sponsa. et quare x. Z
Circa animā multi errores xx. D.
Aīa rational', celestib⁹ influentijs non sub/
Anīa multiplices opatōnes (iacet. xx. D
in corpore habet lv. D
Anima ratōnalis natural' ⁊ spūalis vite ca
pax est ⁊ quid sit lx. T. U. X
Anime q̄druplex vita ⁊ mors. lx. X. y.
Aīa quō opetur duplicit̄ ⁊ ei⁹ diuisio. ⁊ q̄
modo in eā angel⁹ opari possit. lxix. Z. ⁊.
Aīa ꝯiūcta et sepata q̄d intelligit. et q̄re sit
collocata in corpus lxix. R. S
Anima mens et spirit⁹ quomodo differāt
⁊ secentur xcv. F.
Anima sepat sentit ꝑm cassiodoꝝ ⁊ autorē
de spiritu et anima lxxxi. M
Anime diffinitio lxxxi. S. xciij. S
Anime nomina lxxxij. L.
Anima christi ꝑfectior aīa iude lxxxiiij. Q
Aīa pl'ib⁹ noīb⁹ cur noīet̄ lxxxvi. B
De aīabus ph̄oꝝ opinio lxxxix. F
Animā esse in toto totā ⁊c̄. imaginatio nō
capit lxxxix. Z.
Aīe sensibilis vires īteriores ⁊ exteriores.
Anime cōtinenti nō est con/ (xxix. P
digna ponderatio xxxviij. ⁊.
Anime rōnalis dignitas xl. Q
Anima nedū se sed et om̄ia alia in deū refer
re debet xl. Q.
Anima xp̄i exit et redit ad deū xl. Q. R.
Anima sine deo est ꝓfundissima miseriarū
abyssus xlij. A.
Anime tres vires xlij. R.
Anime dom⁹ ex his ꝯstituit̄ xliiij. O.
Anima nostra est facta velut in orizōte du
orū mundoꝝ xlv. S

Ante K

Anima in ꝺtemplatõe ſubſtantialiter coꝛ/
pus nõ deſerit lxxiiij.Q
Aña veriꝰ ẽ vbi amat q̃ vbi aĩat.lxxiiij.Q.
Aña deuota quõ eleuet extra mũdũ ⁊ cetera
Aĩe oẽm cognitõem vl affe/ (lxxiiij.Q
ctõem q̃dã dicũt fieri ꝑ intelligentias ce/
leſtes lxxiij.D
Aĩam ſe hr̃e ſolũ paſſiue ad oẽm ſuã cogni
tionẽ vl affectõem q̃dã dicũt. Jbidem.
Anime inſequunt coꝛꝓa ſic intelligitur.
lxxiij.J.lv.L.lxxviij.O
Anime illuſiones infinite ſunt c.A
Animaliũ varioꝝ ꝓpetates canit. lv.A
Animalia pfecta habent ſenſum ꝯmunem
nõ aũt impfecta. lx.J.
Animaliũ irrationaliũ omnes moꝛ pul/
cri ſunt lx.R.lxix.S.lxxij.Z
Aĩaliũ bꝛutoꝝ mirabil inſtinctꝰ. lxxij.T
Aĩalia quedã ſigna habẽt amoꝛis ꝯcupiti
Anniuerſaria aut ſil̃ia pagen (xciij.D
da acceptare volẽtes h̃ ꝓſideret.xxxvij.D
Anniuerſariũ inſtituere volẽs quid ⁊ qua/
liter facere debeat xxxvi.U.X.y
Anniuerſaria plura ſimul pagi ĩ eccleſijs.
Anniuerſaria nõnun (xxv.L.xxxvi.ꝯ
q̃ augent ꝑ auariciam xxxvij.D.
Anniuerſariũ Johãnis de Gerſon in lug/
duno ad ſanctũ Paulũ xxxvij.L
Annos non habemꝰ lij.X.
Antixp̃i aduentꝰ quõ ſit ꝓdicandꝰ.xxij.H.
Antixp̃i miracla nunq̃d vera erũt.xix.P.
U.xliij.S
Antipariſtaſim ſuã virtus habet xc.X.
Antiphonas ad p̃ſ.ignatiꝰ addidit.lxxx.K
Antiq̃ reſtaurare melꝰ eſt q̃ noua erigere.
xxxvij.K
Antoniꝰ interꝑtat ſurſum tenẽs ix.Z
Antonij laudes aliq̃ .ix.ꝯ.x.L D. ⁊c. M.
Antoniꝰ cognoſcebat leticia ſpũali (A
quã vultu exp̃ſſit xxxiij.L.
Antoniꝰ ſic fugabat cogitatõnes turpes.
Antoniꝰ fugat ignem ſacrũ (lxxi.Q.
a coꝛporibus x.A.xcvi.S.
Annũciatio angelica myſticat anagogice
xci.A.xciij.K
Appellatio ad miſericoꝛdiã.xxxvij.A.xl.F
lxxv.L.lxxvij.U.lxxxv.A
Appellari p̃t a papa ad ꝯciliũ generale.xxx
iij.⁊.xiij.X.y.xvij.F
Apertio celoꝝ quõ fiat xc.A.
Apes ſunt imitande lxxxv.L
Appetitus et affectꝰ differũt lxiij.T.
Appetitus ratõnalis quid ſit ⁊ quotupleꝛ.
xxix.R.lxiij.U.
Appetitus intellectiuꝰ q̃d ſit xxix.X
Appetitꝰ ſenſual ⁊ carnal executio ẽ ſub ra
tõis ĩperio difficultate nõ obſtãte.xxxvij
Appetitus grandis poſſeſſiõis ſup (U
ꝑmendus eſt ideo xli.T
Appetitus eſt ſub ratõis dñio hoc modo.
Appetitũ ad ꝟtutes nõ ha (lxxiij.A
bentes conſolantur lxxij.A.
Apex mentis ratio ſupioꝛ dicit. xciij.J.
Apoloniſtaꝝ erroꝛ xxv.Q.
Apoſtaſia quid ſit xxiij.M
Apoſtoli ante aſcenſionẽ chriſti carnales/
poſt ſpirituales effecti vi.⁊.
Apoſtoli nõ ꝓſtituerũt petrũ in p̃ncipez.
ſed conſtitutũ a chriſto declarauer̃t.ij.J
Apoſtoloꝝ vita oꝛiginẽ dedit regularibuſ
obſeruantijs xxij.A
Apoſtoloꝝ ꝓmoꝛũ autoꝛitas altera fuit q̃
ad aliq̃d q̃ ſucceſſoꝛũ. lxi.R.
Apoſtoli.xij.annis in hieruſalẽ xlix.U.
Aqua lachrymaꝝ ſic ẽ hauriẽda xli.P.
Arbitriũ libeꝝ p̃t in ſuſpenſo ſe tenere.lx.P
lv.L.lxviij.E
Arbitrij libertas. liij.S. lv.L.D. Jnfra
Libertas
Architriclinus eſt ſpũs rationalis .lxxxv.
R.U.X.y. lxxxix.Q.xciij.D
Arre dei nobis date xci.L.
Argumentatio vicioſa eſt que ad vtrunq̃
flecti poteſt ix.A.
Arriani ponunt inequalitatẽ perſonarum
in trinitate xxv.O
Aride anime ſtatus talis eſt lxxvij.K
Ariditas coꝛdis poſt oꝛationẽ ideo ꝓtingit
lxxv.T
Aridus quõ oꝛare debeat deũ lxix.y.
Aridus deuoto nõnunq̃ eſt tutioꝛ et deo g̃
tioꝛ lxix.y.lxx.D
Ariſtoteles a rebus didicit que mẽtiri non
noꝛunt. lxxxv.L
Ariſtoteles trinitatem facilꝰ admiſiſſet q̃
nõ philoſophus lxxxviij.M.
Ariſtoteles caudã metaphiſice euellit. lxxx
Ariſtoteles a ſemitis rationũ na/ (ij.L
turaliũ non deuiauit xxxviij.L.
Ariſtoteli defecit creaturaꝝ ſcala. Jbidem
Ariſtoteles ait.inueni te cauſam p̃mã.fac
me tibi placentẽ xxxviij.X
Ariſtoteles ignoꝛauit oꝛiginẽ repugnantie
ſenſualitatis ⁊ rationis xlv.S
Ariſtocratia quid ſit ij.T
Arma ſp̃ualia et eis contraria vij.H

Arnold⁹ de noua villa impugnat̃.xxxix.G
Arrogantia xxiiij.J
Ars vilis excellēter cognita laudabilē reddit artificem lxviij.H.
Ars est circa difficilia ab initio post acq̃sitionem circa facilia lxviij.A.O.
Ars obligationū in q̃ fundet̃ lxxxviij.M
Ars artiū est regimē aīaꝝ xxxv.S
Ars moriendi xxxij.G
Arte bene viuendi nihil difficili⁹ xli.C
Artes singule quomodo ⁊ vnde originem habuerint lxxviij.M.li.Z
Arseni⁹ sic se locabat ad ꝯtēplādū.lxxiiij.
Arseni⁹ dixit se alphabetū nescire (J cuiusdā heremite lxxix.X
Articulus anglicanus lxxxiij.F
Articul⁹ pisiensis.lxxxiiij. lxxxvi.O.xci A.xviij.Q.xx.E.xxi.H.P.Q.lxiiij.y. lxvi.Z.xcviij.O
Articulus de eucharistia fact⁹ ē xc.S
Articul⁹ fidei q̃d sit ⁊ vnde dicat̃.xxv.M
Articuli fidei exponunt̃ xxv.A.
Articuloꝝ fidei duplex distinctio.xxv.y Z
Artifices nouitates inutiles inuenientes peccant xxxij.D.
Ascēsus tres aīaꝝ in trinitate xlvi.M.R
Ascendendū est in montē xlvi.S.
Ascensus et saltus vnic⁹ ad deū ille ē ꝑm Augustinum xlvi.J.P.
Ascēsio xp̄i mlta bōa ꝯtulit.vi.U.⁊c̃.⁊
Ascēdente christo an cū eo ascēderint q̃ cuꝫ eo resurrexerāt vi.X
Astrologi sunt incerti ī iudicijs. lix.O
Astrologia cui reuelata et qualiter deturpata multa xx.C.⁊c̃.
Astrologicoꝝ iudiciorū difficilis veritas vnde aduertatur xx.G.A.O.plene.
Astrologos aliqñ p̄dicere veꝝ vñ sit.xx.G
Astrologi g̃ues expti ⁊ naturales nō sūt cōtēnendi sꝫ nec necessario inseq̃ndi.xx.A
Astrologicis iudicijs quantū tribuere debent christiani xx.P.
Astrologū se esse ꝓfessus examinari debꝫ si nō sit supstitiosus xx.P
Astrologici libri q̃ legēdi q̃ refutandi sint.
Contra astrologoꝝ ⁊c̃.curiositatē (xx.Q rempublicā regere existimantiū.lxxxvi.X
Asine more ambulet q̃ patit̃ muscas cogitationum xxxvij.J.
Asina iude ad vitē alligata pulcre mysticat̃ xlvij.J
Asininā naturā q̃dā habent. lxxiij.ꝯ.
Asina sis iesu lxxiij.O.
Astare deo ꝑm dionysiū q̃d sit. lxxxvij.Z
Attentio in horis canonicis q̃lis sit necessaria ne q̃s cogat̃ iterare xxxij.A.lxx.B
Attentionis in oratōe multiplex distictio. xxxvij.H.lxxviij.E
Attrahit de⁹ hoīez varijs modis.lxxiij.y.
Attritio ꝯfitenti sufficit.xxxiij.H.E (Z
Auaricia nec diuīs nec hūanis ꝑcit.xviij.
Auariciā ⁊ acediā suadet hostis (L et quō sit ei resistendū lxx.R
Auaricia ꝑiculosa lxxxvij.R.
Auari in spiritualibꝫ xc.E
Auaricia ⁊ d̃ hac pl'a. xxiiij.P.xxviij.Z. xxxij.D (xxviij.Z
Auaro nihil est scelestius ꝓpter quattuor.
Auaricia ē idoloꝝ seruitus. Ibidem.
Auaricia qñ sit peccatū mortale et qñ non xxij.G.xxxij.O
Auariciā expulit q̃dā d̃ corde h̃ mō xxxv.⁊
Auaricia stulta est xli.T
Auaricia generaliter accipit̃ xlij.A
Auaricia ceca egrescit medēdo xlij.F.
Auaricia nō sinit crescere lilia virtutū sꝫ spinas xlviij.y
Auari typus duplex ponit̃ xlij.C.
Audacia accedendi ad deū quomodo licita esse possit xcviij.B.C
Audaces hi sunt naturaliter lxxiij.J.
Audiētes nouitates et diffamatōes peccāt
Auditores q̃dam p̄dicationū (xxxi.⁊ similes sunt colatorio lactis xlij.U.
Auertere se a lege eterna et ꝑm habitū totaliter quid sit xxx.J.
Auerrois latrat ꝯtra fidez xp̄i ꝓpter eucharistie sacramentū lxxxix.F
Auerrois ꝓcacissim⁹ aduersari⁹ nr̃. xci.F
Aues tres distinguūt̃. pelican⁹ nycticorax et passer xciij.O.c.P.
Augustinus lamentabat̃ circa mortē propter duo lxxxv.E.
Augustinus loquit̃ cum matre sua ad fenestram lxxxvi.P.lxxv.F.lxxiiij.Z
Augustinus in laude pytagore nimi⁹ fuit. lxxxvi.P
Augustinus versus in mensa scripsit contra detractores xxxiiij.G.
Aug⁹ celibatū ambrosij horruit.xxxviij.T
Augustinus platonis ⁊ pythagore disciplinis fuit institutus xciij.J
Augustino placuit cāt⁹ eccl'ie.lxxiiij.J.lxx
Augustinus lugubrem etiā (viij.H. in senecta duxit vitam lxxix.E
Augustinus cantū vocalez in ecclesia neqꝫ

r̄probare nc̄ approbare audeat. lxxix. M
Augustini mr̄ mōica sursū agebat̄. xlix. Q
Augustin⁹ sup psal. legend⁹ est lxxij. E
Augustinus ꝓfecit exemplis antonij. x. D lxix. D. E.
Augustinus regularib⁹ suis proprietatem interdicit xxij. M. N. ꝛc̄.
Auicennam rep̄hendit xlvij. Z
Auicenna in fauorē machometi mentitus
Aures dei sunt eius immē/ (est. lx. O
sa virtus cognitiua xcviij. N
Autoritatib⁹ sol' inherētes culpāt̄. lvi. K.
Autoritate sacre scripture nō ꝓphanorum scripta nr̄a roborent̄ xvi. E.
Autor de spū et aīa multa digna notauit.
Autor de spū ꝛ aīa richardi ꝟ/ (lxxxv. y
ba ponit in ꝓpria forma lxxix. Q.

Sequitur de littera B

Balneum contē/
b platiuis ꝑm Chrisostomū nō est ī pedimentū lxxiiij. J.
Baptism⁹ iohis nō fuit sacr̄alis. xvi. S.
Baptismus iohis et xp̄i quō differebant.
Baptism⁹ flamīs q̄d sit. lx. U (lx. T.
Baptism⁹ flaminis potest ꝯferri pueris in vtero lix. R.
In baptismo infundit̄ gratia xcvij. y
Ad baptismū quō obligent̄ paruuli cum ignorent lxi. K
Baptismus fluminis flaminis et sanguinis. xxiiij. ꝯ. xxvi. N
De baptismo plura vxx. A.
Baptismi sacramentū/de hoc special' tractatus xxvi. N
Baptizati ꝑuuli an habeāt fidē xxvij. S
Baptizati infantes honorandi sunt vt angeli xcvij. y
Baptizati infantes faciūt opa g̃ta d̄o sz ñ meritoria. peccāt sz ñ demerēt̄. xcvij. y
Nō baptizatos infātes si moriāt̄ ī sciētijs et ceteris ꝓficere nō ē īprobabile. xvi. M
Baptismo puer ne careat ꝑentes pecuniaz dare possunt xxxvi. L.
Baptizatus sit qui ptāte eccl'iastica vtitur i. M. N. iij. R
Baptizatus an teneat̄ obedire p̄lato p̄cipienti ꝯfiteri peccata sua. xvi. S
Barnabe et pauli dispersio lxxxviij. H.
Bartholomei vox quasi tuba lxxviij. Q
Beatitudo. lv. y. xciiij. y. et ibi plura d̄ beatitudine xliiij. y. xlv. D
Beatitudo duplex obiectalis ꝛ termīatiua xcvij. N
Btītudo creature an sit ipse de⁹. xcvij. P
Beatitudo an compatiat̄ aliquam lesiōez vel impfectōem vi. T. U
Beatitudo est speculatiua lxxxij. M
Beatitudo ꝯsistit in visione et fruitōe. lxij. Q. lxxxiiij. K.
Beatitudo triplex lxxxiij. E
Beatitudo obiectalis et formal'. lxxxiiij. Q
Beatitudo est dei fruitio. lxxxviij. Z. xc. J
Beatitudo duplex lxxxviij. ꝛ
Beatitudo nr̄a formal' de⁹ nō ē xci. N
Btītudo quō vna sit oīm ꝛ cū q̄libet singulariter instar centri spere. xci. T. lxxxvi U
Beatitudo cuiuslibet creature in q̄ ꝯsistat. xciiij. X
Beatitudo pendet ī bñplacito dei. xciiij. y
Beatitudo machometica r̄probat̄. xliiij. Z
Beatitudo hoīs in q̄ ꝯsistat quattuor philosophoꝝ sententie xlv. Q.
De beatitudine varias opiniōes cōcordat xlv. R
Beatitudo in scripturꝭ significatur sub nomine comestionis lxxi. Z
Beatitudo vltima omniū reꝝ est in laude domini posita lxxviij. P
Beatitudinē ponit ph̄s in dei ꝯtemplatōe sed amorē nō sequestrat .lxxviij. ꝯ
Beatitudines habitus sunt lxxxvi. L.
Beatitudines octo et de his special' tractatus. xxviij. G.
Beatitudīes sunt virtutes purgati animi xxiiij. G.
Beatitudīes dona et virtutes quomō differant xxviij. G.
Beatitudines septem sunt cubicularie sanctorum xlv. A
Beatitudo principalis beatorū non est leticia. xlv. D
Beatitudo homīs christiani in quo consistat. et ꝙ citius eā assequimur q̄ꝫ philosophus asserit xcv. E.
Beatoꝝ ꝯfirmatio in q̄ ꝯsistat lxiij. Z.
Beatificatōis dignificatio in homine a q̄bus causis sit lxi. L
Ad beatam vitā tria p̄parant que trib⁹ libris complectitur salomō xcvij. ꝛ
Beatitudo luctus quid sit xlv. T
Beatitudines septem sub typo septem saltuum xlvi. J.
Beatorū sensus an delectentur in proprijs obiectis xliiij. y. xlv. F

Beatorũ cuiuslibet delectatio an sit infini
Beatorũ leticia an augea/ (ta.xlv.D
tur vel diminuatur xlv.D
Beati ꝓpatiunt malis nostris xlv.D
Beati deum oculis corpalibus videbunt hoc modo. xlv.F.
Beati nõ sunt surdi aut muti xlvi.F
Beati habẽt suas grãmaticã logicã rhetoricam medicinã decreta ꝛ theologiã.xlvi.
Beati post resurrectõez habebũt (F.H musicam vocalẽ lxxviij.U.
Beati viri officiũ ẽ laudare deũ.lxxviij.T
Beatior ĩ hac vita ẽ luctu plenior. xlv.X.
De beatitudine vide infra sub noĩe Sal⁹ et felicitas
Beati vident totam gloriã dei. sed non totaliter xcviij.O
Beatitudo angelorũ quõ cõpatiat tremorem dei liiij.S
Beggardorũ ꝛ turelupinorũ erroꝛ. xviij.W.xix.ꝛ.lxiiij.P.lxxviij.W.xlviij.U.
Bella xpianorũ ꝓncipũ ꝓ ꝓci (xlix.F U lij generat cognitõem sopiri pñt iij.E.
Bellũ iniquũ est quod fundat in libidine dominandi lij.X.
Bene et fideliter aliq̃d agere discimus si id laboriose et attẽte conemur lxviij.L
Bñficiorũ pluralitas mala ẽ.iiij.B.vij.E xiiij.O.xxv.L.lxxviij.B.xxi.Y.xl.E.
Beneficia an melius esset ꝓferri ꝓ ordinarios.an ꝓ papam. Vide infra ordinarij
Beneficiorũ oĩm collatio et tpaliũ bonorũ admiſtratio quo iure pape ꝓpetat.iiij.I
Beneficiorũ pluralitas qñ admittat.lxij.ꝓ
Bñficia eccliastica plus oneris q̃ honoris habẽt ꝛ q̃b ꝓferri debeãt lxx.I
Beneficiorũ eccliasticorũ expectatões q̃ndo liceant. lv.S.
Beneficiatorũ picula lxxxvij.H.
Beneficiati ad quid obligent et alia plura de his xxiiij.O.
Bñficiorũ collatores xxiij.R
Bñficiũ eccliasticũ optare quomõ liceat. xxx.R
Bñficiũ dat ppt officiũ.xxxvi.H.xlij.T.
Beneficiũ trifarie sumit xxxvi.I.
Beneficiũ eccleſiasticũ vendi nõ potest sicut nec officiũ xxxvi.I.
Beneficiũ sibi deditũ papa nõ potest quõcunq; exigere xxxvi.I
Beneficia inferiorũ papa onerare nõ debz hoc modo. xxxvi.I
Beneficiati dant plus aut canonicis pecuniã de cõsuetudine xxxvi.L
Beneficiũ si prorsus deperijt seruitio astrictus nõ remanet beneficiatus. xxxvi.E
Bñficiatus ex triby causis nõ tenetur ſuare suam fundatõez in forma xxxvi.E
Bñficio suo tempalia addere an q̃s possit alis sufficientẽ habẽs sustẽtatõz. xxxvi.ꝛ.
Beneficiat⁹ aliqñ recipit tpalia nõ ꝓ se sed ꝓ alijs pie releuãdis xxxvi.ꝛ.
Beneficia sacerdotũ nõ sufficerẽt ꝓ vxoribus et liberis xxxviij.ꝛ.
Beneficio suo ñ deseruiẽs an ad restitutionem teneatur xl.E
Beneficia elemosine sunt xl.B.
Beneficij fructus facit esse suos ecclesiasticus/etiã in mortali existens pctõ xl.I.
Beneficia collata homini a deo lxxxviij.A.xci.L.l.E.lxxvi.ꝓ
Beneficijs dei abutimur lxxvij.B
Benedictus posuit decretalẽ de beatitudine lxxxiiij.K
Benedictus papa ne cederet ꝓ amicos fuit deceptus li.S
Bñdictõis petitio a papa bñdicto.vij.H
Bñdictus ꝛẽ.canticum zacharie metrice.
Benedictus vidit in ꝓtẽpla (lviij.W. tione totũ mundũ lxxxv.B.
Beniuolẽtia dilectio amicicia zelus inamoratio charitas dei ad nos xci.C
Bernardus sub quercubus didicit sed nõ sine libris i.B.
Bernardi cõfessor nullo signo sibi applaudebat. xviij.I
Bernardus caute legat ad fratres de mõte dei libro secũdo xl.O
Bernardus debilis fuit corpe. xxxvij.E.
Bernardus et spẽalis sermo de eo .xlvij.ꝛ
Bernardus intrauit religionẽ austerã anno etatis sue vigesimoscdo xlvi.B.
Bernardus meditans nesciebat q̃d circa se agebat xlviij.E
Bernard⁹ in solitudine ẽ agebat.xlviij.F.
Bernardũ quattuor inuerũt ad amorem diuinũ compescendũ xlviij.K
Bernardus qualẽ complexionẽ habuerit
Bernardi miraculũ quod fu/ (xlviij.K.
erit maximũ xlviij.K.
Bernardus in ꝓpetuas infirmitates inciderat ex abstinẽtia xxxix.P.
Bernard⁹ sic ab initio meditabat.lxxiiij.ꝛ
Bernard⁹ dictũ suũ de ꝓceptõe marie submittit examini ecclie romane xlvij.Z
Berengari⁹ in die epiphanie moriens sic

dixisse fertur. xli. L
Bestiales hoīes q̄ sint xci. B. xciiij. M
Biblie tot⁹ canō ad fidē ꝑtinet. xiij. R. O.
Bissinum iustificatōes sunt (xiiij. E.
sanctorum ix. Z
Blasphemia quid sit xxiiij. M.
Blasphemie spūs quō retūdat̄. lxviij. P.
xxxij. S. xxxiiij. N. xxxviij. G. lxxi. M. ⁊c̄
Blaspheme cogitatōes ne nimis (S
curentur lxx. C. E. T
Blasphemie diaboli vincunt̄ deridendo.
Ibidem. lxxxviij. B. xxxviij. D
Blasphemi et periuri deberēt puniri a ter-
renis principibus xxxi. T.
Blasphemare deū et sanctos peccatū ma-
gnum xxxij. M.
Blasphemie tēptatio ideo infestat homīes
ad deū nouiter cōuersos. lxxi. N.
Blasphema tēptatio cōsilio cuiusdā senis
repellebat̄ a iuuene. lxxi. N.
Bona eccl'ie duplicia quō ꝯfuent̄. xvij. A
Bona si eis male vtamur ꝑniciosa fiūt. xi.
Bona in se si plura mala pariant (D. E
sunt reijcienda xxij. C
Bono maiori ⁊ minori ꝓposito / quod sit
acceptandū v. F.
Bonaꝝ mentiū ē ibi culpā agscere vbi ñ ē
xiiij. Q. lvi. C. lxiij. N. xxiiij. C. xxxvij. X
Bonū est aliquid quia deus id voluit. nō
econuerso liiij. Z.
Bonis etiā in operib⁹ fallit demon. Ideo
semꝑ est pauendum lv. ⁊. ꝯ
Boni est se transfundere in aliud lviij. X.
Bona eccl'iastica quō dicant̄ spūalia. xvi.
Z. lxi. N
Bonis oīa ī bonū cooꝑant̄. lxiiij. H
Bonis duob⁹ incōpassibilib⁹ ꝓpositis an
qd̄ meli⁹ est debeat semꝑ eligi. lxviij. D.
E. F. G. lxx. F. lxxxvi. B
Boni generalis ratio est cōueniētia ad ap
petitum. lxviij. Q
Bonū aliquid ꝑ essentiā primū tale est sed
nullū malū p̄mū ꝑ essentiā lxviij. T
Bona ꝓpria cōsiderans ne suꝑbiat sed ti-
meat lxx. X. y.
Bonitas volūtatis et actuū resultat ex cō
formitate ad bonitatē dei lxi. F
Bonū triplex. vtile / delectabile ⁊ honestū
xcij. O. xciiij. M.
Bonū honestū q̄d sit xcij. P. xciiij. X
In bonū honestū sola creatura intellectu
alis intendit xciiij. M. X
Bonū honestū competit appetitui ratio-
nali vt rationalis est xciiij. U
Bonū ex genere xxviij. N.
Bonitas et moralis malicia vnde sumāt̄.
xxiiij. G.
Bonitas act⁹ depēdet a volūtate. xxi. A.
Bonū etiā quantūcunq; exiguū a deo re-
munerat̄ xxxij. A
Boni socij inimici dei et sui xciij. Q.
Bona minora nō semꝑ ꝑ maiora bona re-
cōpensari possunt lxxix. O
Bonū qd̄ volo oꝑari nō possum lxxix. R
Bona pauperū sunt omnia superflua cle-
ricorum xlij. ꝯ
Bonauēturā mire cōmendat. xviij. O. P
R. S. xix. G. xlix. I
Bonauenture tractatus ascribit̄ a quibus
dam beato thome xxxviij. I.
Bouis mores teneat religiosus l. ꝯ
Brachium dei lxxxiij. Q
Breuitas obscuritas lxxxviij. Z.
Brutales hoīes q̄ sunt. xci. B. xciiij. M
Bruta ī suis actōib⁹ crimē nō hñt. xxxviij.
In brutis nec virt⁹ nec viciū nisi (M
metaphorice reperit̄. Ibidem.
Bruta ñ oīa hñt vagū ꝯcubitū. xxxviij N
Brutorū animaliū passiones pulcre sunt
omnes lxxij. Z Supra animaliū

Sequitur de littera C

Chayn desperat

Alphabeto. lxxxvi. ꝯ
Calendariū sāctoꝝ laudes carmi
ne complectens incipit xcvi. M.
Caligo quid sit lxxxix. U.
Caligo in qua cognoscit̄ de⁹. xcvij. D. F.
Caliginem relinquit et (G. H. xcviij. D
intrat contēplatiuus lxxxvi. L
Caligine ꝯgscens deū nihil erroris defecti
bilitat⁹ vl' īsidiaꝝ diaboli patit̄. xcvij. L.
Campanarū officiū quid sit in metris cō-
prehendit̄ lxxviij. S.
Campsio quid sit. xxxv. I
Campsores xxiiij. U
Campsoriā artem iudicat Petrus de pa-
lude licitā. Ideo. xxxvi. F
Cancellario Parisieñ. cōmissa est cura sco
larium. xxxv. D.
Canes q̄dā mag⁹ ꝓni sūt ad īuidiā. xxix. E
Canum venaticorum morem habent con
templatiui. lxxiij. Z.
Canis adorabat̄ mortuus. lxxxvij. ⁊
Canonici quō pecuniam recipiant a bene
ficium adepto licite. xxxvi. L.

C ante A

Canon misse non continet confessores. et quare xxxix.A
Canonis particula Jube hec pferri ꝛc. exponitur xc.A.
Canones nō sunt nisi cōclusiōes elicite ex principijs theologicis li.ꝛ
Canones multiplicati sunt ideo li.ꝛ.
Canōes cur ꝓtineāt ea q̄ ꝓpe sūt fidei. li.ꝓ
Canonū sup plenitudine potestatis papalis cōcordia ij.B.y.
Canonū omniū lex atq; traditio circa q̄tuor versāt principaliter li.U.
Canonista primus fuit Adam li.Z
Canonīste nō fuissent necessarij in statu nature p̄mitus institute li.y
Canonīste ideo necessarij sunt ecclesie dei. .li.T.ꝛ.ꝓ
Canonista theolog⁹ ambidexter ē. lij .S.
Canonīste se ad ꝓpa p̄cipia elevare nolentes rep̄hendunt. Jbidem
Canonista ꝛ theologus si discordare videantur lex theologica erit iudex xxxv.R. De canonistis vide Decretorū.
Canonizatio sanctorū lxxxvij.ꝛ
Canonizatio sanctorū nō est ab antiq̄ sed de nouo introducta ideo xxxix.L
Canōizatio alicui⁹ scti q̄d req̄rat. xlviij.L.
Canonizationis sanctorū quale debeat argumentū sumi. xlij.J
Canonizatōes sanctorū nō sunt de necessitate fidei xxxv.X.
Canonizatio p̄sone non cōpellit adherere doctrine sue xvij.ꝓ
Canōizatōes hominū restrīgēde. xvij.U.
Canonizatus est Hugo carthusieñ. ad instantiā regis anglie. xxxix.L
Canonizati licz aliqui nō sint tamē in secreto orari possunt lxxvij.y
Cantus qui distrahit sic agat lxxx.L
Cantātes quomodo se ꝓsolari debeāt docentur lxxix.O
Canticordum lxxxi.F.B.
Canticordū quid sit lxxix.ꝓ
De canticordo speciale opusculū. lxxix.F.
Canticum quid sit lxxx.ꝓ
Canticorū subiectū quid sit lxxxij.L.
Canticū in sua generalitate sumptum describitur lxxviij.ꝛ
Canticū cantat omnis creatura
Canticorū originalis ratio. De hoc specialis tractatus lxxviij.M
Canticū nouum ꝛ vetus lxxix.H.
Canticū cordis habet materiam vocē et figuratōnem lxxxi.B
Canticū triplex sensuale rationale ꝛ intellectuale. lxxviij.M.lxxx.ꝓ.O.R.T
Canticū rationale intellectuale ꝛ naturale quid sit. lxxviij.Z. (lxxviij.ꝛ.
Canticū exultatōis et laudatōis ī chr̄isto
Cantica nutriūt amorē sanctū xciij.A
Cantica nō exigūt certū expositōnis ordinē q̄ nullo sunt ordine cōtexta. lxxxij.ꝛ
Cantica diuini amoris castissima. sed non infectis corde viij.X.lvij.F.lx.ꝓ
Cantico glorie spiritus apostate dissonare ꝓsumpserunt xciij.ꝛ
Canticū elizabeth zacharie angelorum pastorū symeonis xciij.ꝓ
Canticū nouū qōdam fit ī corde. lxxix.ꝓ.
Cantica vocalia apud ap̄los fuisse non leguntur. lxxix.M
Canticorū multiplicatio sepe magis tedium gignit q̄ deuotionē xxxvij.A
Cantica canticorū cur sic dicant. xcvij.A
Cantica cāticoꝝ vt intelligant notāt necessario aliq̄ .xcvij.T.xcix.L.D.A. lxxix.
Cātica cāticoꝝ exponūt. lxxxi.X (ST lxxxij .L.M.Z.lxxxij.ꝓ. lxxxix.M A xci. Z.xcvij. R.plene (lxxxij.L
Cātica cāticoꝝ exponēdo finiri ñ possunt
Cantica cāticoꝝ fecit salomō inspirat⁹ sp̄u sancto lxxix.A
Cantica canticoꝝ cecinit maria. lxxxi.X.
Jn cātic⁹ canticoꝝ sex⁹ excludit. lxxix.L
Cantica canticoꝝ sic dispositⁿ cantet. lxxix A.viij.X.lviij.F.lx.ꝓ
Cantus celestis qualis sit xlvi.B
Cant⁹ marie et aliaꝝ mulieꝝ. lxxxij.B
Cāt⁹ petulātes ī eccl'ia rep̄hēdit. lxiij.B
Cāt⁹ eccl'ie vñ et quō habuerit ortū. lxxvi.
Cāt⁹ ℔ mō formāt ī corde imagina (M tiua ꝛ ore. lxxix.J. (vi.S
Cāt⁹ an obstet vl̄ ꝓducat ꝓtēplatōni. lx
Cantum vocalē augustinus nec reprobare nec approbare audebat lxxix.M.
Cāt⁹ repetitio aīaz valde ḡuat. lxxix.A.
Cantū armonicū gratia cum natura conficiūt. xcvij.O. infra carmen
Caprea quasi capiēs alta xcij.T
Captiuoꝝ angustie enumerant lxxv.R.
Caput a capiendo xcij.J.
Caput tres habz cellulas lx.J.
Capita quot sunt tot sentētie xxxvij.S
Capitalia vicia septē. li. J.R. lxxxviij.M
Capitalia peccata omnia phibent in decē ꝑceptis legis xxvi.J.

Capitalia vicia septē infirmitatibꝫ ꝓparā/
tur et bestijs xxviij.O.
Capitalia vicia se palliant sub specie virtu
Capitalia peccata nō sp (tū.xxviij.O.
sunt mortalia xxxij.J.
Caracter sacramentalꝫ indelibilꝫ ē.ꝛ fide stā
te certe imꝑmitur. iij.O.
Caracterē sacerdotalē maria nō hz. lxxxij.
Caracteres an vllā effica/ (y.lxxxix.S
ciā habeant ex cā pure naturali.xxi.A F
Carbo est christus lxxxix.Z.
Carbones desolatorij virtutes.xxxviij.U
Cardīales virtutes q̄si cordiales.xxvij.X.
Cardinaliū status a christo fundatus est.
iiij.K.viij.O.
Cardinalis florentinus laudaꝫ xiij.X
Cardinalis cameracēsis. Require īfra pe
trus cameraceñ.
Charitas. De hac multa xxvij.U
Caritas q̄si cara vnitas. lxxxix.P.xci.L
Caritas species ē dilectōis. xxvij.U
De ordine diligendoꝝ ex caritate satis cla/
ra distinctio Jbidem.
Caritas a se incipit xij.M.
Caritas sub noie amoris gratuiti q̄d sit.et
quot modis ꝓsideꝛeꝫ. xcvij.X.
Caritas reliquis virtutibꝫ etiā theologicꝭ
nobilioꝛ. xcviij.O.
Caritas est numisma legitimū p qō mer/
camur cū deo de regno dei lxi.ꝛ.
Caritas miraculū opaꝫ in nobis lxi.M
Caritas est pfectiuum principiū vite chri
stiane. lxvij.M
Caritatis pfectio ē sub p̄cepto.lxvij.A.sz
nō de necessitate p̄cepti lxvij.O
Caritate iesus multa operatꝰ est l.A.
Caritatis diuīe ꝛ hūane locꝰ iesus ē. l.A
Caritatis feruoꝛ dicit actus ex caritate.p/
ueniens. lxiij.D
Caritatez distinctā poni.p iustificatōe im
pij non est necesse lxi.D.
Caritas finis legis hūane dū seruaꝫ satis
esse videꝫ etiā si lex muteꝫ. lxiij.A.
Caritas ad multas questiōes respōdere ꝑt
quia est finis legis xli.F.
Caritas gratuita quō possit habere ocꝭos
ad mercedem xcviij.R
Caritas fraternalis apparet in sanctꝭ pau
lino et sanctulo xxxix.A.
Caritas seu gratia nō exigit necessario vt
quis habeat potestatē eccl'iasticaz, i.M
A.iij.O.R.iij.M.
Ex caritate agere nō sp tenemur.xxiiij.D
Caritas post pctm̄ ñ stat licz actꝰ iformis
dilectōis manere possit. xix.ꝛ.lxiij.ꝛ
Caritas fructꝰ differt a caritate ⁊tute.lxxx
De caritate vide aliq̄ i dictōe dilcio (vi.K
Carmina deū sonantia laudant. lvi.ꝛ.ꝓ.
lxxx.K.L.M.A.O.xcv.ꝓ.xcvij.y.Z
Carmen pulcerrimū ex graui tenoꝛe iusti/
cie ꝛ molli cantu mificoꝛdie.xlv.F.xlvi.
B.xlix.B.liij.K.lxxx.K.
Carmina bucolica et cetera vnde habueꝛt
oꝛtum lxxviij.M.in fine.
Carmina blasphema in choꝛeis sunt p in/
quisitoꝛē damnanda xliij.K
Carnales audiēdi ñ sūt i suis iudicijs.xlv.ꝓ
Carnalia vicia duo sunt li.K
Carnalia desideria nocent. xlix.L
Carnalibꝫ cogitatōibꝫ ab ītio recludēdꝰ ē
aditꝰ.ꝛ q̄d sit agēdū si sp ꝛdeāt.lxx.S T
Carnales cogitatiōes vincunt diuersioꝛe
multiplici. xxxviij.B
Carnales nuptie ix.y.Z
Carnis illecebꝛe sic sunt respuēde.xlviij.L
Carnes comedere in die sancta veneris te
netur quis in casu xxxix.B.
Carnibꝫ abstiere nō abbꝛeuiat vitā.x.M.
Carnes suillas machabei ꝓmedere nolue/
Caro significat totā hu/ (rūt.xxxix.D
manā naturā. Johānis ꝑmo xlvi.y.
Carthusiēsiū oꝛdinē defendit speciale opus
culum xxxix.A
Cartusiēsiū oꝛdo ꝓfirmatꝰ ꝛ sepe.xxxix.D
Carthusiēsiū oꝛdo īcepisse dicit ꝓpter q̄n/
dam sepeliendū loq̄ntē ꝛē. lxviij.ꝛ.
Carthusiēsiū oꝛdo oīb antiq̄oꝛ exceptꝭ be
nedicti et Augustini oꝛdinibꝫ xxxix.D
Carthusienſiū statutū de nō esu carniū de
fendit speciali tractatu xxxix.E
Carthusiēsis teneꝫ comedere carnes i casu
Carthusiēsis q̄dā i siti de san (xxxix.B
guīe equi sui bibit xxxix.J
Carthusiēses moꝛerenꝫ aut egrotarēt si car
nibꝫ vescerenꝫ/ideo xxxix.P.
Carthusienses aliqbꝫ hoꝛis opi manuum
in cellis indulgent/ideo lxxi.O.
Carthusiēsiū statutū sup reseruatōe casuū
quoꝛūdam an sit rōnabile xxxiij.E.
Carthusiēses suos defunctos absoluunt.
xxxiij.M.
Cassianus notatur xlix.O.xvi.A.
Castitas quid sit diffinitiue. xxxviij.M.
Castitas moꝛal heroica ꝛ diuialis.xxxviij
Castitas mrimonial vidual ꝛ (A.X
virginalis xxxviij.O

Castitas diuīalis differt a castitate idola/
Castitas heroica pēsan (traꝝ.xxxviij.X
da ex duobus est xxxviij.Q
Castitas virginalis nō in omnib⁹ laudabi
lis esset qꝛ periret successio xxxviij.L
Castitatē ſuare ꝑpetuā facilius est q̄ꝫ inter
polatā sine vicio xxxviij.R
Castitas nō est cā abbreuiatōis vite.x.M
Castitatꝭ dāna q̄ appareāt enūerāt̄.xxxviij
Castitas voto solēni annexa est ordini (y
bus sacris lxiij.R.lxvij.ꝛ
Castitas eccl'iasticorū p̄sertim sacerdotuꝫ
maxime p̄latorū talis sit xxxviij.X.
Castitatē q̄ vouit si sibi ꝓpt̄ h̄ mortꝭ ꝑiculū
īmineat an possit vxorē ducere. xxxix.Q.
Castitas clericis indicta ē in ꝯcilio niceno
Cast⁹ habꝫ multaꝝ virtu (xxxviij.P.J
tū associationem et liber est xxxviij.T.
Si non caste tamē caute xxxv.F
Castrare nemo se debet autoritate ꝓp̄a.xxx
viij.U
Castratio debilitat corpus et alterat. ibidē
Casus q̄d sit xcv.M.
Casus reſuati. De his plura notabilia. xli
G. Uide infra reſuationes
Cataracte lxxxv.F.
Cathene due aurea ꝛ argētea. xl.Q.lij.R.
Cato quō dicit. Si de⁹ ē anim⁹ ꝛc̄. lxxxv.
Causa ꝑ se ꝛ ꝑ accidēs q̄d sit.xxxiij.X (S
Causam extēdit Richard⁹ ad ꝓductōnem
ꝑsonarum in diuinis xci.H
Cause prime nulla ratō assignari p̄t/sꝫ secū
darum sic xcv.D.
Causas scd̄arias sibi deus vult cooperari
lxxv.A
Causaꝝ tria genera ſm exigentiā finis mo
derari oportet lxxxix.G
A causis extrinsecꝭ res plus depēdet q̄ꝫ ab
intrinsecis xcv.P.
Causas successuū infeliciū falsas et supsti
stitiosas confingunt hoīes xx.U.
Causidic⁹ q̄dam disputabat in mortis ar/
ticulo lxxxviij.U. (ꝯ
Cautele q̄tuor ꝯ sop histā diabolū.lxxxvij
Cecilia portabat euāgeliū xp̄i ī pectore suo
hoc modo lxxiiij.ꝛ
Ceci et claudi sp̄ualiter q̄ sint l.G.
Cecamur cogitationibus et desiderijs car
nalitatis lxxvi.M
Cecari q̄s visu spirituali meret̄ ex ei⁹ abu/
su.xxxvij.ꝛ
Cecus quō se nouit cecum esse lxxv.R.
Cedere bonis quid sit xxxix.Z.
Cedere bonis sp̄ualibus quidā volūt.xxx
vi.ꝯ.xxxvij.S.lxxviij.A
Cedere tenet̄ papa papatui si tria ꝯcurrāt.
Celare pctm̄ qn̄ sit pctm̄ xxiiij.J (v.F.
Celebratur⁹ missam ꝛ fiducial'r ꝛ cū hūili
tremore accedat xxxvij.ꝛ.lxx.E.Z
Celebrationi q̄liter sordes corporales ob/
sistant xxxvij.y.xxxviij.F.
Celebrare quotidie bonuꝫ est /nunq̄ꝫ autē
vituperabile. xxv.B.C.
Celebrare q̄tidie nec laudo nec vitupero
ait Augustinus xxxvij.T.
Celebrare q̄dam renuerūt ꝑpetuo.ibidem
De celebratōe vide infra eucharistia ꝛ mis
Celibatus eccl'iasticorū. De h̄ spe (sa.
cialis tractatus xxxviij.R.
Celibatus ꝑpetui sacerdotū rōnabilitatez
fūdāt electio lib̄tas ꝛ auaricia. xxxviij.Z
Celum in creatōe sui quā potentiā influen/
di ī inferiora suscepit.plene.xx.D E F G
ꝛc̄.lvij.U.lviij.Z
Celi actōes ꝑ oēꝫ orbē stellaꝝ formāt cor/
pus humanum lxxiij.F
Celestis hierarchia quelibet influit in spiri
tū nostrū. Ibidem
Celum causat passiones sp̄uales in nobis
hoc modo lxxiij.H
Celestes influxus imp̄mūt miras ꝓprieta
tes in lapidib⁹ ꝛ ceteris lxxiij.H.
Celi quō dicant̄ aperiri xc.A.
Celū est locus vbi mēdicare dēmus.lxxv.
Celoꝝ orbes an causent (M.Q
armoniam lxxviij.U
Celum esse animatū quidam ph̄i dixerūt.
lxxix.Q
Extra celum sunt animalia optimā vitam
ducentia xciij.T.
Cenam facit dn̄o Symon leprosus Pe/
trus Matthe⁹ Zacheus xci.y
Cena dn̄i moralizatur xci.ꝯ
Censualis contractus licitus est in multis
casibus xxxv.S
Censualis pensio q̄d sit xxxv.J
Censualis contractus ad vitam de se vici/
osus non est xxxv.S
In censuali ꝯtractu p̄ciū et merx quid sit ꝛ
plura alia. Ibidem
Cēsualistas q̄dā impugnāt.xxxv.ꝯ.xxxvi.
Pro cēsualistis octo rōes.xxxv.ꝯ (A.C
Censualis ꝯtractus quō det occasionē ma
chinandi in mortē alteri⁹ xxxvi.C.
Censualis ꝯtractus noīe solū et nō re ip̄a
emptio est ſm quendā. Ibidem.

C ante J

Censuales contractus iustificant pluribus autoritatibus. xxxvi.F.H
Centilogia plura numerant lxxxi.S
Centrū et circūferentia in deo idem sunt. xci.E.P.T.xcij.P
Centrum est diuinus spiritus omniū p illa psum. xciij.R
Centrū cordis est spiritus hois. Ibidem.
Cerimonialia legis nō obligant. xxiij.P
Cerimoniales institutiones quō obligent in anniuersarijs et similibus. xxxvi.Z
Certitudo duplex reuelatōis et spei. liij.I
Certitudo triplex supnaturalis naturalis moralis. lvi.A.S.lxix.L.lxx.Z
Certitudo moralis nō mathematica requritur in equo interpte legum iij.H
Certitudo pbabilis sufficit in moralibus vt qs nō ptermittat se piculo xxxv.T.
Certitudo moralis nō remouet omnē ipbabilitatē xxxv.T.xxxvij.S.
Certitudo moralis qd sit xxxvij.R.
Certū tene dimitte incertū quomodo sit intelligendū xxxv.T.
Cibus vsualis dicit q trāsit i vētrē .xxvij.S
Cibū moderate copiosum necessariū esse incipientibus xxxvi.M.
Cibo guari plus nocet incipienti qz exercitato lxvi.A.
Cymbala quid sint lxxviij.S
Cymibil parcus et tenax differūt.xxviij.Z.
Cingulū tradere cananeo qd sit li.I.
Cinici phi dicebāt publice permisceri debere feminis ad instar canū xxxviij.A.
Cyprianus dixit a scismaticis nihil pferri in sacramentis xlij.H
Circūcūt impij quia i se recurui.lxxix.R.
Circūcūt et iusti sz circa cētrū deū lxxix.R
In circūitu impij ambulāt xvi.R.
Circūitis mare et aridā tē. xxxviij.S.
Circulus egressiōis et regressiōis i deū. xlix.
Circūcisio moralis allegorica abstractiua lviij.U.
De circūcisione domini pla lx.E.
Circūcisi christi ppuciū an in terris manserit. vi.A.lviij.X
Circūcisio moralis et ō ea mlta v.p.lviij.U
Circa circūcisionē christi et alios multas qstiones ponit vi.A.L.S
Circūcisio si ptinebat virtutē erat lōge minor qz in sacramentis noue legis xc.Y.
Circūincessio in trinitate psonax.lxxix.R.
Circūcessio dei et creaturax xcvi.T.
Circūincessio qdam apparet in potentijs habitibus et actibus lxxxvi.R.
Circūincessio virtuū motiue et distributiue. xcij.O
Circūspectio maxima pars prudentie qd sit. lvi.Q.T.
Circūstantiax psideratio qd q et qt ptinet ad theologū. xxxi.B.H.I.xli.F
Circūstātia qtiēs an sit circūstātia xxxi.I
Circūstātie inqrēde in pfessiōe. xxxiij.L
Circūstantie luxurie in pfessiōe sunt cognoscende potius qz verbis aut scriptis publicere serande xxxij.E.
Circūstātia facit ex bono actu malū et ecōuerso xxviij.B
Circūstātias casuum nō attēdentes fallūtur in iudicio xxxvi.U
Circūstātie sex.xxxviij.M.xvij.T.lvi.Q
Circūstantie qdā cōcomitātes qdā informantes actū xxviij.B.
Cithara mystica lxxiij.A.lxxviij.Q.
Ciuiles videri cupiētes inimici dei pstituuntur.xciij.P (xxxv.H.
Ciuilis pmutatio post pctm inuenta est.
Ciuilis dissensio liij.A.
Ciuitas bonū et malū significati i scpturis. xcviij.r.xcix.H
Ciuitas est celestiū habitatio xciij.T
Claues ecclesie quid sint xxxiij.P.
Claues diuersis respectibus petro date sunt et ecclesie vij.Q.
Clauis in omni negocio morali hec.xxxviij
Clemētie singlarus factū narrat.vij.S (D
Clericorum regula iij.R
Cleri pars est deus xlij.A.
Clericorū officiū honestissimū ē lxxix.O
Clerici bnficiati etiā pnt eē i statu pfectōis
Clericū ledēs ipo facto incurrit sniaz excōicatōis. (lxvij.P xxxi.X
Clerici p antonomasiam dicuntur ecclesiastici. xli.Z
Clericorum pscox et paupex magnus honor inde pueniebat xl.A.B.D.F.H
Clerici mali plus nocēt malo exēplo ecclē qz heretici aut psecutores iij.U.
Clericox malū regimē describit.iij.U.X tē.v. A.B.vij.E.tē.
Clericox pōpa et vita indecora scandalizat laicos.xl.A.B.D.F.H.
Clerici reprehendunt de auaricia. xli.Y.
Clerici qdam sup oēs hoies sunt ceci et obdurati. Ideo. xlij.K
Clericus habēs sustentatōez plus debito auarus est. lxviij.D

Climach⁹ et cassianus notant' xvi. A
Climachus q et Johannes heremita de carcere quorundam loquit' xciij. D
Cogitatio quid sit lxiij. r. p.
Cogitatões etiã bone tpibus nõ suis a diabolo immittunt' lxx. T
Cogitationes turpes quomodo debeant pfessori aperiri lxx. L
Cogitationes hoim neca celo causant' nec p artem magicã sciri possunt xxi. R
Cogitationes vage nocent lxxxv. D
Cogitare de deo modo nõ possumus sine impedimento lxxiij. P.
Cogitatões turpes et iportune ptenendo vincũtur. xxxiij. A. xxxvij. B. xxxviij. B lxxi. Q. R. S. lxxiij. U. vide supra blasphemie.
Cogitatiões morose. xxxij. E
Cogitatio carnalis. De hac. xxxi. r. lxxi. P.
Cogitare de actu carnali ptingit bñ et male. xxxviij. D.
Cogitatõis penã nemo merek. xiij. Q
Cogitare imagines sanctaz virginuz viri caute debent. lxxi. D
Cogitatões quantũcunqz turpes ñ sunt peccata nisi eis consentiat' lxxi. Q. S.
Cogitationi turpi si nimium resistit' magis accenditur lxxi. S
Cogitationũ cognitio in xpo signum deitatis est xliij. r
Cognitio q̃tuplex sit i aĩa. lxiij. Z. lxvi. T.
Cognitõ q̃d ditatiua rei triplex lxxxiij. S
Cognitio quedã speculatiua. quedã experimentalis. xxxviij. T. Infra exprimẽtalis.
Cognitio intellectualis sup̃ sensum sex habet modos xcvij. S.
Cognitio intuitiua q̃d sit lxxxiij. J
Cognitio vnitiua. lx. O
Cognitio oĩs ortũ habz ab aliq̃ experiẽtia. lxxxvi. B
Cognitio dei sine creaturis. lxxxi. P.
Cognitõnem oẽm aĩe q̃dam dicũt esse ab ĩfluxu intelligentiaz lxxiij. D
Coitus est sicut' cib⁹ veneno iũct⁹. xxvi. E.
Colere deũ signis varie ptigit xxiij. Z
Collectio mentis lxxxvi. L.
Collectoriũ septẽ sportaz q̃d ptineat. lxxxi.
Colũba. lxxxij. D. xlix. Q. lxvi. P. Q (A
Comatuli abigant' a curijs platoz. xliij. D
Comedere volentes q̃dã orabãt p̃us p defunctis lxxij. R
Comedit nos christus in sacramento veri us q̃z nos ipm lxxi. Z
Comes facundus in via p vehiculũ est/p uerbiũ laberij xliiij. X. xlix. A
Cõmodatio quid sit xxxv. J
Comparatio fm eligibilitatẽ r meliorita tem penes q̃d fieri ꝺbeat. xvi. Z. lxviij. B
Cõpassionẽ maria nõ pdidit sic intellige.
Cõpassionẽ habet vera iu (lxxx. G.
sticia. falsa indignatõem xl. Y
Cõpassiue se nõ habens ad p̃imũ pmittit' a deo cadere in peccatũ lxxi. L. O
Cõpendiũ theologie ꝓmendat' xxix. C
Complexiõis male hoĩes facile a diabolo vincunt'. et q̃d eis sit ꝓsulendũ lxix. ꝓ
Cõplexio corpalis plurimũ iuuat vel impedit passiones spũales lxxiij. J.
Complexio multũ operat' lxxiij. K
Cõplere significantib⁹ quõ entitas tribuit' xlvi. U
Compẽdere tripl'r ꝺr fm bonauẽturam
Cõpunctio contritio. lxv. D (xcvij. K
Cõpuctio est optimũ remedium contra q̃s cunqz temptationes lxxi. S.
Cõpũctio maxie animũ lauat xlix. R
Cõmunicatio multiplex sacramẽtal' spũal' r vtroqz modo xxvij. ꝓ. xxxiij. F.
Cõmunicare r ꝓfiteri quotidie quibusdaz vtile alijs non xxxij. R
Cõicãtes raro stulte faciũt. xxxvij. T
Cõicans etiã nõ sacerdos pl⁹me (xc. S
retur q̃z ꝓsecrans xc. S
Cõicatio sub vtraqz specie laicis nõ est necessaria xvij. K. L. rc.
Cõmunio multiplex xc. D
Cõmunio sctorum q̃d sit. xxv. T. xc. B
Cõia sũt oĩa iure poli ait augustin⁹. xli. Q
Coia sunt oĩa ablutis p gram xli. Q.
Cõis error facit ius. et ꝓmunis ĩobediẽtia absoluit ab inobediẽtia. xxiij. E. vide in
Cõis hominũ inclinatio (fra Error.
operat' vt aliq̃ tolerari et fieri possint que al's non licerent v. T.
Cõmunitas tota p̃incipẽ corrigere vel destituere potest iij. W. iij. W. v. U
Cõmutabile bonũ est creatura xxviij. K
Cõmutationũ diuerse species xxv. D
Conceptio de hac special' sermo xlvij. L
Conceptã fuisse mariã in originali octo ratiõib⁹ arguit' et ꝛiũ. pbat'. xlvij. P. Q. R
Cõceptio marie q̃ die celebrãda. xlvij. Z
De cõceptõe marie vide infra Maria
Cõceptio xpi ℔ modo est a spũsctõ. xxv. P
Conceptus in suo genere et ꝓceptus entis lviij. U. lx. F. L. lxviij. S
Conceptus dei de deo et creaturarũ. lx. B

lxviij.R.S
Cõcept⁹ ꝓplexi euidẽtes medij abortiui.lx
Cõceptões intelligẽtie.lx.O (A.
Conceptões affectiue potentie lx.P
Concept⁹ cognitiu⁹ simplex q̃d sit. lx.O
Concept⁹ veri et ꝓprij sic gignũt. xlij.B
Cõcipe q̃si sil' cape ꝛ itelligere lx.H.
Concilij generalꝫ diffinitio.ij.A.O.iij.D.
xij.J.xxxiij.P
Cõciliũ generale oẽz ptãẽ eccl'ie hz.i.R.y
Cõcilioꝝ obmissio pniciosissima pe/ (ꝛ
stis est in ecclesia i.ꝛ. ij.ꝛ. iij.D.
Cõciliũ generale noĩe eccl'ie hz plenitudi/
nẽ eccl'iastice ptãz. ij.F.H.y. iij.A.B.
L.xxxvi.A
Concilĩ generale includit auctoritatẽ pa/
palem ij.F.iij.D
Cõciliũ generale ꝓuocari ꝑt sine papa si ip
se ptinacit renuit ꝛ alꝫ etiã.ij.F.A. ꝛ q̃re
iij.L.iiij.A.v.J.vij.A. viij.R.xij.K.xv
Cõciliũ generale q̃d pos/ (B.xxxvi.B
sit mortuo vel electo papa ij.B.
Concilĩ loquebat nõ papa in ꝓstitutõni/
bus ꝑmoꝝ concilioꝝ ij.B.
Cõciliũ ꝓmittere ꝑt q̃ p se exeq̃ non posset.
Cõciliũ an posset facere q̃ ec (ij.B.iij.D
clesia staret semp sine papa ij.H.iij.L.
Concilĩ etiã viuẽte papa executõez ptãtis
supme habet ij.H.xi.O
Concilij generalis ptãs an sit extẽsiõe ma
ioꝝ ptãte papali ij.A
Jn concilio aliq̃ habent vocem ꝓsultiuam
aliqui diffinitiuam ij.O.
Concilium cõstantie tria scandala amouit
scismatũ heresum et vicioꝝ. ij.ꝛ.ꝓ
Cõciliũ ꝓstãtiẽse alia trib⁹ excellit lvi.Z
Concilij ꝓstantiẽ.decretũ ꝓtra assertõnem
quilibet tyrannus lvi.R
Concilij constañ.decretũ de concilio cele/
brando post v.X
Concilij constantiẽ. varie determiationes
i.R.ij.L.ꝓ. viij.B.xiij.L.X
Concilĩ generale quadrupliciter ꝑncipa/
lius habet ptãtẽ eccl'iasticã q̃ papa. i.R.
iij.A.x. E.B.ij.y
Concilĩ generale ꝑt moderari vsum pote
statis papalis .ij.F. y.iij.L. M.O. v.
V.x.B.xij.R
Concilioꝝ frequens celebratio vtilissima
esset.iij.E.viij.B.xij.K
Concilij generalis determiationi nemo nõ
ꝓsentiat iij.M.x.A.B
Concilia alĩq̃ sine potestate pape ꝓuocata
iij.A.v.L
Concilij cause q̃ttuoꝝ viij.B.H.xvij.F
Cõciliũ aialis hõ impedire nitit. viij.M.
Concilia duplꝫ ꝑñt ꝓuocari viij.R
Cõciliũ significat ꝑ tẽplũ mystice. xi.V
Jn ꝓcilio magna opa dñi xij.D
Ad conciliuz a papa appellari an possit in
materia fidei xiij.X.y.Z.
Cõciliũ debz erroribꝫ in fide ꝛ moribꝫ ꝑ/
uidere. xij.K.A.O.xiij.D. A.ꝛ
Cõciliũ generale finaliter iudicat doctri
nas fidem tangẽtes xvij.ꝓ.xviij.A
Cõciliũ põt cõpellere papã vt ex causa ce
dat. iij.A.T.
Cõciliũ dictat/papa exeq̃tur iij.D
Cõciliũ de guerris ꝑncipũ ꝛ de celebratõe
alioꝝ ꝓcilioꝝ cogscit .iij.E.xij.K.xiij.
Cõcilium statuit modũ eligendi pa (L.
pam. iij.H.x.O
Cõciliũ ẽ sapiẽs cuⁱ⁹ iudicio mediũ ĩ oĩb⁹
iuribꝫ ꝛ ceterꝫ determiat.ij.F.iiij.BH.M
Cõciliũ ĩ q̃bꝫ ꝑt errare ĩ q̃bꝫ nõ.v.L.lx.R.
Concilĩ vniⁱ⁹ obediẽtie an ꝓuocandũ fue
rat in scismate bñdicti ꝛ gregoꝝ.ij.v.J.K.
ꝛẽ.O.P.Q.ꝛẽ. viij.B
Concilium ꝓ leuibus causis celebrari ñ
debet xxxiij.ꝛ.
Cõciliũ eo spũ vnit q̃ pẽ ꝛ filiⁱ⁹. xlix.H
Cõclusiões ex ꝑncipijs deducere faciliⁱ⁹ est
q̃z ecõtra. ij.B
Concubinarius tenet tpe et loco dimittere
ꝓcubinã lxij.T
Concubinariⁱ⁹ publicus vitãdus nõ vide
tur in sua missa xxxij.T.lxij.X.y
Concubinarij nõ sunt ꝑ questu annuo cõ/
fouendi xliij.J.
Cõcupiscibil' et irascibil' appetitⁱ⁹.lxiij.V.
Cõcupiscibilis vis nõ ab amoꝛe sed a con
cupiscẽtia nomen accepit. Jdeo. lxxij.y
Concupiscentia et nõ solũ actus in q̃bus
dam prohibetur Jdeo xxvi.E.H.
Cõcupiscẽtia carnalis. De hac.xxxi.ꝛ
Cõcupiuit ania mea desidera.ꝛẽ.lxxxi.J.
Cõditionales ꝛ causales di/ (lxxxv.K.
ctiones q̃ notẽt in locutõnibus de exerci
tijs spũalibus. xxxvi.H.
Sub conditiõe desideriũ rei illicite non ẽ
mortale. xxiij.B.
Confessio. De hac plura. xxv.E.F B H
xxvij.F B.ꝛẽ.xxxij.R.xli.F
Cõfessio ꝓpter recidiuũ redditur inualida
Cõfessione venialiũ nimis fa (lxxxv.O.
tigari inutile est.xxxij.R.xxxvij.ꝓ.xli.F.

Confiteri breuiter bonũ est. Ibidem
Cõfessum se bene esse nemo scit. xxxij. L
Confiteri actus dubitatos quõ debeam⁹. v. T. xiiij. A. xxv. B
Confiteri ꝓprio sacerdoti quãdo nõ oporteat xxvij. B.
Confiteri qñ q̃s teneat̃. xxxij. B. F. R. xli.
Cõfessio q̃ntũ possit differri. xxvij. H (F
Cõfessurus ꝯsci am tenet̃ examĩare. xxxij.
In ꝯfessione mendacit̃ pec/ (B C E
catũ celare peccatũ est xxxi. ⁊. xxxij. E.
Confitenti ⁊ satisfacienti an charitas sit necessaria. xxvij. H
Confitens debz celare complices in peccato hoc modo xxxij. B. C. E
Confessus penitentiã iniũctam reuelare ñ debet. xxxij. B.
In confessione cela alteri⁹ peccatũ sic̃ tuuz celari velles xxxij. R. Z
Cõfessio d̃ hac notabil̃ d̃t̃mĩatio. xxxiij. E
Confitẽs ficte an iterꝝ confiteri teneat̃ notabilis decisio xxxiiij. J
Cõfitẽs habẽs pctm̃ qd̃ tãgit ꝑsonã sacerdotis quid agere debeat. Ibidem
Cõfessiõem aliqñ diuidere licet. Ibidem.
Confessio ficta obtinet efficaciã cessante fictione ꝑm sctm̃ Thomã. Ibidem.
Cõfessiõis sigillũ h̃ includit. xxxiiij. P. xli.
Cõfessiõis reuelatio sic fiat. ibidẽ (H
Cõfessionis reuelator ad supiorem remitti debet in terrorẽ xxxiiij. Q.
Confiteri sepi⁹ eadẽ pctã vtile ẽ. xxxiiij. R.
Cõfiteri peccata eiusdem speciei sufficit in genere hoc modo xxxiiij. R.
Cõfitens remissus ad supiorem in solo casu ꝓpt̃ quẽ remittit̃ audiri p̃t xxxiiij. J
Confessiõz generalẽ q̃libz faciat alicui prudenti Ideo xxxviij. ꝯ
Confessionẽ integrã facere non min⁹ est q̃ꝫ si muto reparet̃ vox. Ibidem
Confitendũ est crebro q̃ꝫuis q̃s recidiuet.
Cõfessio efficax est ad trahen (xxxv. A
dum paruulos ad christũ xxxiiij. Q
Cõfessos ad quattuor instituebat Johannes de Gerson xxxv. F.
Cõfiteri tenet̃ defraudans etiã circa dimidiũ iusti p̃cij xxxv. S
Cõfessionis multiplicatio nõ erit inquietationis causa hoc modo xxxvij. ꝯ.
Confitens an teneat̃ ire ad aliũ ꝯfessorẽ ne noscat̃ ꝑsona cum q̃ peccauit xli. F
Cõfitẽs nõ ꝯtrit⁹ an absolui debeat. xli. H
Confiteri curato regulariter meli⁹ est. xli. J
xl. O
Confessionẽ q̃ttuor impediunt xli. J.
Confessio tp̃ibus nostris fit vix pure nude et integre xl. Y
Confessionẽ refugiunt q̃dam xli. P
Cõfessio audiẽda est in patẽti loco. xliij. H
Cõfessio sacramẽtal̃ de lege euãgelica. li. ⁊
Confiteri q̃dam ꝑ ꝟba nõ voluit ꝓpt̃ virtutem silentij. lxxi. C
Cõfessa et ꝯtrita pctã noli recogitare conti
Cõfessus sic se q̃etare dz. ibi (nue. lxxi. B
dem. Infra eucharistia
Cõfessio cogitatõis blaspheme nõ fiat cuilibet sacerdoti q̃ꝫq̃ plurimũ lr̃ato. sed tali ⁊ taliter confiteat̃ lxxi. O. S.
Confessione crebra quis nõ liberat̃ a cogitatõibus blasphemie lxxi. S
Cõfessiões audiẽdi ars spẽal̃ tractat⁹. xxxij
Confessiõem generalẽ exigere a par/ (X
uulis et rusticis bonũ est xxxij. Y.
Confessionis ꝯseruat̃ vnitas etiã in remissione ad supiores xxxiij. A
Confitent̃ sibij nuicẽ sacerdotes seculares. ⁊ an se absoluant de ꝯsuetudine. xxxv. X.
Cõfitendũ ẽ pctm̃ q̃ntũcũqꝫ turpe Ideo.
In ꝯfessiõibꝫ scrupulosi q̃d age (xlv. M
re debeant lxx. B. E. F
Confessus quãdo habeat certitudinẽ moralem q̃ satis egerit lxx. Z.
Confessus quõ ꝓ crimĩe confesso a ꝯfessore p̃lato puniri possit lv. S.
Cõfessio an possit ꝑ hominẽ p̃cipi. lxij. B.
Confessus in articulo mortis casus reseruatos quare teneat̃ si conualescat iterꝝ cõfiteri maiori xvi. T
Cõfessiõis p̃ceptũ diuinũ est. nõ sic auditionis missaꝝ xvi. T. U.
Confessus semel an possit iterato ad idem ꝯfitendum obligari. xvi. T. U
Cõfessio vix extorq̃t̃ ĩ pctis carnalibꝫ. ix. Y
Confessus priuilegiatꝫ non tenet̃ eadẽ curato rursus ꝯfiteri iiij. P. xi. P
Cõfessio sacr̃al̃ ꝯditõnal̃ qñ sufficiat. v. T
Confitebant̃ pctã sua baptiza/ (xiiij. A
ti a Johanne et quõ xvi. S.
Confessores lv. T
Confessores nequaq̃ꝫ laudent ꝯfessos sibi. xviij. J. lv. S
Confessorũ temptatio lxxxvij. Q
Confessor curiosus lxxxviij. D.
Confessor ad supiorem qñ remittere debeat confitentẽ notabilis doctrina. xxxij. E.
Confessor ꝓ occulto pctõ publicã peniten

tiã non iniungat. Jbidem
Confessor et cõfitens quõ se habere debeãt xxxij. F. R. xlviij. H. J
Confessor in peccatis carnalib⁹ inquirẽdo sic ꝓcedat xxxij. y
Confessor timens ꝓfitẽtis fictõem sic agat
Confessor plꝰ exercẽ/ (xxxij. ꝫ. xxxviij. K. do et orando erudiet q̃s legẽdo. xxxij. ꝫ
Confessor q̃uis gerat vices dei. tñ manet hõ et scãdalizari potest xxxviij. J.
Cõfessor moneat pueros ne seinuicẽ tãgãt
Cõfessor det solidã rñsiõem (xxxvij. B. ꝛ diffinitiuã cõfitenti inq̃rẽti. xxxvij. B.
Cõfessor lubricꝰ quõ se hr̃e debeat in audiendo ꝓfessiones xxxvij. J.
Confessor inq̃rere dz ab idiotꝭ iõ. xli. F.
Cõfessor cũ austeritate vocis ꝛ gestꝰ confitentẽ nõ abiciat xlij. M.
Cõfessorẽ ad reuelatõz ꝓfessiõis inducit coge
Cõfessores antiq̃ꝰ ñ co (renõ pt. xxv. F lebant vt sancti Jdeo xxxix. A.
Confessor sanctor differentia. Jbidem.
Confidentia nimia erga deũ et ꝓximũ est passio pessima lxx. A.
Confidentes erga deũ esse possumꝰ si multũ diligimus xcvij. L.
Confirmant beati in amore dei sicut dãnati in odio et quomodo xcvij. U.
Cõfirmatõis sacr̃m xxv. B. xxvi. T.
Cõfirmatõ an sit necessitatꝭ sacr̃m. i. P. xv
Cõfirmatio an possit p papã ꝓmit/ (A. ti simplici sacerdoti i. P. xxvi. U.
Confirmari debent pueri etiã non mature etatis xxvi. U.
Cõfirmatõis sacramẽtũ sic ꝓferat. xlij. B
In ꝓfirmatiõe fit crux de oleo et balsamo. lxxxvij. J
Cõgregatõ eccl'ie mꝫtiplex. viij. O P Q. R
Coniũctio mystice q̃d sit ꝛ q̃t ei accidũt. c.
Coniugia multiplicia describũt doctores in canticis lxxix. R
Cõiugati ꝓfecti esse p̃nt etiã q̃ ad ꝓtinẽtiã.
Cõiugiũ mysticũ. xciij. J (lxvij. R
Cõiugalꝭ ꝓcubitꝰ q̃n fiat sine pctõ. xxij. B
Cõiugalibus vti ꝓmercẽs q̃dam nõ possunt ꝓpter tria xxxviij. P
Coniugũ onera ꝓsequitur copiosissime hieronymus xxxviij. T
Cõscia. ꝺ hac. lxiij. U. lv. ꝛ. lvi. B. L
Conscientias strictas nimis in popul' generare admodũ nocet lxiij. H.
Conscientia vbi silet de peccatꝭ pernicies maxima xxij. A.
Cõscia oẽz scrupulosã eẽ nõ imerito. lv. ꝛ
Cõscia ne sit nimis scrupulosa. lxx. B. Z
Cõscientia accusat q̃ntũlibet bonũ et quõ b̃ vere fiat. lvi. L. D (lxij. M.
Cõscientia vt secura sit in agẽdis. lvi. B.
Cõtra ꝓscia agẽs edificat ad gehẽnã quõ itelligit. lxi. B. lxvij. P. xxiij. L. xxxij. O
Cõscientia sumi ꝛ deponi debz ad consiliũ sapientis et boni lxij. M. lxvij. P
Conscietie vermis vñ ꝓsurgat lxvi. U.
Conscietia de ꝑteritis lvi. D. E
Conscientia de futuris. lvi. B. H.
Cõscia arta ꝛ lata nimis a diabolo suadet.
Cõsciẽtia duo impor (lxx. M. xxx. T tat ꝛ eiꝰ plures diffinitões xxx. S
Conscientie syllogismus. Jbidem
Conscia erronea an obliget vl' excuset. xxx.
Cõsciẽtia formata et scru (U. xxxi. A L. pulus differunt xxx. Z
Cõscientia alid est q̃s timor ꝓscie xxx. T
Cõscia dictat fm ꝓtra et ꝑter legẽ. xxx. Z
Cõsciẽtiã deponẽdi triplex modꝰ. xxx. ꝫ
Cõscie error ꝓuenit ex octo caus xxx. ꝫ.
Cõscia q̃ liget fm bonauenturã. xxx. Z.
Cõsciẽtie stimulꝰ vrget ad trahẽdũ aratrũ
Conscientia ꝓpria q̃d tibi ꝓ/ (l. B dest si fm alienam agis lij. y
Conscientia mala nihil horridꝰ xlv. B
Conscientia ẽ cubile bonũ xliij. ꝫ.
Consecrãdi corpus christi ptãs q̃ñ et quibus a christo collata sit i. M
Consensus rõis nunq̃s est in ꝑmis motib⁹ nisi pꝰ deliberatõz ꝑe interꝑtatiue lxx. F.
Cõsensus facit pctm̃ nõ sensus. lxix. X. lxx.
Cõsentire malo q̃d sit. xxxvij. D (F. T
Cõsensus interꝑtatiuus q̃ sit. ꝛ plura alia de cõsensu. xxiij. L. xxx. B. L. M. xxxij. M. xxxvij. D
Cõsensus in veniale peccatũ est venialis. xxiij. L. xxxj. H. lxi. B
Consensus in delectatiõem ꝛ delectatio nõ sunt ꝑpe actus diuersi / xxix. ꝛ.
Consensus in delectatõem q̃n sit peccatuz ꝛ quod xxx. F. xxxiij. S. T.
Consensus in actũ De hoc. xxx. B
Consensus in delectatõem et in actũ cui attribuantur xxix. ꝛ
Cõsensus i delectationẽ cogitatõis ꝛ opis differunt xxx. D. In fine.
Consentit ratio superior etiã nõ cogitans de regulis eternis xxx. M.
Consensus quõ causet pctm̃. xxxvij. E.
Consensus circa pollutõnem diuersimode

ꝓtingit xxxviij.H
Cõsequntia bona ⁊ formalis fundat in dici de omni vel nullo lxxxviij.K
Cõsequentie topice seu rhetorice ꝓgruunt moꝛali negocio. Ibidem.
Consequentia oꝝ in agibilib⁹ debet reduci in vltimũ finem lxxxviij.I.L.
Consideratoꝝ fruct⁹ q̃ sint xlviij.L.
Cõsideratõ ẽ directriꝛ auriga ⁊tutũ .ibiõ
Cõsilia diuina non ligant sed premiũ pol licentur ⁊c. lxiij.A.
Cõsilia euãgelica nõ pficiũt eẽntialr vitaꝫ chriſtianã sed instrumẽtalr lxvij.O.P
Cõsilia ad p̃cepta ordinãt (⁊c.R.S ⁊ quõ sint de meliori bono lxvij.S.
Consilia triũ votoꝝ substantialiũ religiõis q̃ꝛe data sint lxvij.R.lxxviij.I
Consilioꝝ discreta obſuatio ceterꝫ paribꝫ est pfectioꝛ q̃ꝫ tm̃mõ p̃ceptoꝝ lxviij.B.
Cõsiliũ euãgelicũ qñ sit obligatoꝛiũ.xxiij E.xxv.⁊
Cõsilia euãgelica aggredi nõ omniũ est p pter ipedimẽta.xxxix.y.lxvij.B.lxx.D
Cõsiliũ meũ iuſtificatões tue.lxxiij.E.lxx
Consilij donum.xxviij.F.xix.R (ix.L
Consiliũ domini insequi possum⁹ oꝛatõis colũbina penna lij.R.
Consiliũ solidũ ꝓ moꝛalib⁹ nõ expedit ab omnib⁹ querere xxxvi.U.
Consiliũ dissimile aliq̃n datur a patribus. xxiij.D.xxvi.U.
Consiliũ salubꝛe q̃s alteri plerũq̃ꝫ ⁊ nõ sibi dare solet xxxvij.S
Cõsilio alieno niti salubrimum.xix.R.lvi. D.L.lxij.D.lxvij.B.I.lxviij.P. lxx. A.⁊.
Cõsilia alioꝝ q̃n teneamur seq̃ lxviij.B.
Cõsiliarios tales habeat ꝓnceps. lij.R.
Cõsulẽdi sũt sapiẽtes p̃cipue duoti.xxxi.ꝫ
Cõsolatio q̃d sit descriptiue xlv.T.y
Cõsolationũ q̃ttuoꝛ loci xp̃iani.liij.A.⁊c.
Cõsolatio in aduersis.liij.⁊.lv.K.lvi.D A.O.P.⁊c.xlv.⁊
Consolatio pegrini liij.L.X.lv.⁊.
Cõsolatio in afflictõe pl̃i lvi.D
Consolatões tẽpoꝛales rel inquunt post se aculeũ lxxxvij.D
Cõsolatio traxit sctõs ad mirabilia.xlv.Z.
Cõsolatoꝝ maioꝛẽ habẽt lugẽtes q̃ꝫ carnales xlv.ꝫ.
Cõsolatoꝝ sine luctu adipisci ñ possumus
Cõsolatõ p oꝛõeꝫ acq̃sita.lxxvi.N (lxx.ꝫ
Cõsolatõem vide infra solaciũ
Constantes sunt hi naturaliter lxxiij.I.
Constitutionũ humanaꝝ nimiã multipli catõem deploꝛat lxi.I.
Consuetudo est altera natura xxxviij.T
Cõsuetudo rõnabil̃ et irratõnabil̃ xxij.P
Consuetudo que dicat irrõnabil̃ xij.P.
Cõsuetudie q̃nti tpis lex abrogeat. lxij.O.
Cõsuetudo peccata nõ excusat.xxij.A.P
Consuetudines malas plerũq̃ꝫ expedieti⁹ ẽ i bonũ finẽ ꝓuertere q̃ꝫ conari extirpare lix.B.lxij.ꝫ
Consuetudo optima legũ interꝑes. ij.E. xvij.D.O.lxij.P.xxiij.E.xxxiij K.xxx
Consuetudinẽ tuã laudabilẽ ille/ (v.X sam serua xxxij.A.
Consuetudo tũc valet qñ plati tolerat.xxx/
Cõsuetudis vis magꝛ ẽ.xxxiij.X (iij.K
Cõsuetudo facit de veneno cibũ.xxxix.P.
Cõsuetudini male resistẽdi mod⁹.xxij.B.
Cõsuetudo eccl̃ie ml̃tũ auctꝫ habꝫ .xxij.L
Cõtẽnere q̃d sit.xxiij.L (xxxvi.X.
Cõtemnẽs auctoꝛitatẽ supioꝛis q̃n peccet moꝛtaliter xxiij.L.xxxij.L
Cõtemnens tẽpalia copiosi⁹ ꝓtentat q̃ꝫ et nuda possessione ciuili xl.U.
Ne cõtemnam⁹ alios vel alijs nos ꝓparemus ratio lxx.X.y.
Contẽptus quot modis dicat ⁊ quãdo in ducat moꝛtale lxiij.F.O.
Exꝓtẽptu agere vel cum ꝓtẽptu differũt. et quid sint lxiij.F.xxiij.Z.xxxiij.D
Contemptus clauiũ de hoc notabilis tractatus xxxiij.Z
Contemptus directe implicite et interpꝛatiue. Ibidem.
Contẽptus contẽnendus est. xciij.O
Contẽplatiõis diffinitio. lv.F.lxviij.O. xcviij.y.lxiij.⁊.lxxxi.O.lxxxv.S lxxxviij O.xlix.O.lxxvij.Z
Cõtẽplatio tres p̃cessus habꝫ ad instar ignis grani et plante xcviij.L.lxxiij.A
Cõtẽplatio licꝫ fructuosioꝛ sit ceteris occupatõib⁹ tm̃ ñ oĩb⁹ sp ẽ fructuosa.lxvij.Z.⁊ xcviij.R
Cõtẽplatio differt a meditatõe lxviij.H
Cõtẽplatõis due species xvi.A.
Cõtẽplationi licꝫ pl⁹ p̃sit vnctio tm̃ et lectio conducit xvi.X.lxvi.O
Cõtẽplatiua vita ꝓpat actiue.lxv.ꝫ.lxxiij
Cõtẽplatiua vita ⁊ actiua q̃t modis (O. dicantur xvi.Z.⁊.
Cõtẽplatio facilitatẽ hꝫ oĩa p̃spicẽdi.lxiij
Cõtẽplatiue vite q̃ debeat opam dare (⁊

et q̃les sint apti vl inepti. lxv. ꝯ. xlviij. Z. lxxiij. R. lxxiiij. L. R. L. A. lxxv. R
Contemplatõi apti aliqñ eidem vacare nõ ꝓmittuntur lxxiiij. B.
Contemplationi aptus et se ei nõ tradens minus bene agit lxxiiij. A.
Contemplatio absq; meditatõe nisi ꝑ miraculum haberi nõ põt lxviij. M. xl. R.
Cõtẽplatio donũ ẽ gr̃e gt̃ date. lxvi. Cxt
A contẽplatiuis qñq; ad tempus declinadeus sed non in ira. Et q̃re. lxvi. L. D.
Ad ꝓtẽplatõis laborẽ exhortatõ lxvi. F. S
Contemplatõ nis gratiã adeptus a quib⁹ cauere debeat lxvi. F.
Contẽplatiui quidã etiã ex lasciuijs materiam capiũt se in deũ eleuandi lxvi. J.
Contẽplationi aptus locus tꝑs ⁊ habitudo corꝑis lxvi. J. K. lxxiiij. J. K.
Contemplatio aliqñ a theologia mystica differt lxvi. ⁊.
Cõtemplatione exercitati in medijs populis tranquilli sunt x. M.
Contemplatiua vita apud religiosos quare dicatur cum plura agant lxvij. D.
Contemplatiui in religionib⁹ honorandi sunt sed si astringãtur ad actionẽ non conquerantur lxvij. E
Contemplatiue vite signa multa in naturalibus et vtraq; lege xcvi. F. lxxiiij. H
Cõtẽplatiu⁹ laudat q̃ sit amic⁹ dei. xcv. T
Contemplatio non acquiritur nisi edomitis passionibus lxxxiij. B. xxxix. P
Contra contemplatiuos murmurãtes reꝓhenduntur xciij. Q. lxxiiij. L
Contemplatiua vita simpliciter optimuz bonum hominis est xciij. R
Contemplatiuoꝝ impedimẽta. xciij. ꝯ. lxxiij. X. lxxiiij. U. X. y.
Contẽplatiuos doctores recensẽt. Jbidez
Contemplatõ notia est obedientia sꝑeta.
Contemplationis raritas (xciij. E. vñ proueniat. xxxix. P. li. S.
Contemplatiui simul rapiunt ad diuina ⁊ rebellionẽ in sensu patiuntur xlv. U.
Cõtẽplatiue vite acquirẽdi mod⁹. xlviij. B ⁊. ꝯ. xlix. E. lxxiij. Q. lxxiiij. B. lxxvij. Z.
Contẽplatõnis cognitio (In fine. differt a cognitiõe cõi ß modo xlviij. Z.
Contemplãtes non optet plura scire q̃z alios sed pluribꝫ modis ⁊ alijs xlviij. Z.
Contemplatiu⁹ crescat more vitij xlviij. ꝯ
Contẽplatiu⁹ ducat ruth ī vxorẽ xlviij. ꝯ
Contemplatiui ⁊ actiui simul quidaz sunt vt angeli xlix. T.
Contẽplationis ꝑconia xlix. T. lxxiiij. O
Contemplatiui corꝑus lucescit xlix. U.
Contemplationez sequ tia. s. deuotio illuminatio delectatio ⁊c. xlix. R.
Contemplatõni vt vacarẽt ꝑlaturis cesserunt gregorius nazãzenus ⁊ petr⁹ celesti.
Contẽplatiõi quidã iuuenes (nus. li. S aptiores sunt senib⁹ lxxi. O.
Contemplatiue vite doctrina tradenda est etiam simplicib⁹ lxxiiij. Q
Contemplationẽ quidam docti non acquirunt. Jdeo. lxxiij. O.
Contemplatiuis nõ est necessaria magna scientia lxxiij. O. T. U.
Contemplationis duo modi. vnus in scia alius in affectu. lxxiij. S.
Contemplatiue vite initiũ ⁊ finis sit amor dei lxxiij. X. lxxiiij. D. E.
Contemplatiui simplices ꝑfectius cognoscunt deum q̃z alij lxxiij. C.
Contẽplatiua ⁊ actiua vita dñt esse mixte
Contemplatiu⁹ ⁊ vagabũd⁹ (lxxiiij. L. mẽte nõ sunt solitarij lz differẽt lxiij. H.
A contemplatiua ꝺtingit quẽ descẽdere ad actiuã d uplici de causa. lxxiiij. K.
Contemplatiuus sibi et alijs ꝓdest hoc modo. lxxiiij. L. M.
Contemplatiui sunt oratores ⁊ directores sine oculis corꝑis mistici lxxiiij. M
Contẽplatiui actiuos nõ ꝓtẽnant. lxxi. J.
Contẽplatiui q̃dã efficiunt (lxiij. A. melãcolici, ꝓpt indiscretõem lxxiiij. O.
Cõtẽplatiui iudicant a mũdanis fatui iõ lxxiiij. O
Cõtemplatiuo nihil nocere põt. lxxiiij. S
Cõtẽplatiu⁹ nõ sp manet ī eodẽ statu. lxxiiij
Cõtemplatiui aliqñ gũiores tem (S ptatões sufferunt q̃z alij. Jbidem.
Cõtemplatiu⁹ nõ ꝓfeuerãs comparat his rebus lxxiiij. T
Contemplatiuoꝝ supbia lxxiiij. X
Cõtemplatõis finis sit vt q̃s meli⁹ placeat deo ⁊c. lxxiiij. X. lxvi. A.
Cõtemplatõis mille sunt modi lxxv. B.
Cõtemplatiue vite tres scalas posuit etiaz beatus Bernardus lxxv. K.
Cõtẽplatiui faciliter se ad deũ ꝓuertũt. xxx
Contẽplatiuus caueat col (vij. Z. loquia lxxvij. A. xviij. X.
Contẽplatiu⁹ ꝑt inter orandũ ad alia rapi q̃z oratõis verba sonent. lxxviij. B.
Contemplatiui non sunt grauandi cantu

continuo. lxxix. O. lxvi. B. lxvij. E
Cõtẽplatiui dispositio i amore⁊ luctu talis est lxxix. B. L. D
Cõtemplatiui mens ysaĩ quasi assidue in apto lumine lxxviij. T
Cõtẽplatiui audiãt et notẽt ß. xlviij. H
Contẽtõnes riosas dãnat. viij. Z. ⁊. ix. B
Cõtinẽs eẽ nẽo põt nisi de⁹ dederit. xxxviij.
Continẽdi difficultas causaĩ ex ima (R ginatiua ytute xxxviij. S.
Contingẽs effectus oĩs ẽ ad quẽ cõcurrit aliqua causa cõtingenter agens. lv. H.
Contract⁹ de his tractaĩ⁹ notabiliter. xxxv. B
Contract⁹ bũani psuppositio pctõ sunt naturales et necessarij xxxv. ⁊.
Contract⁹ tales nõ debẽt leuiter reprobari. Ibidem
Cõtractus cẽsuales esse licitos i ꝯcilio cõstantiẽsi a doctoribꝫ ostensũ est. xxxvi. B.
In ꝯctibꝫ itẽtio mltũ ꝑsiderãda ẽ. xxxv. U
Cõtract⁹ qñ sint liciti vl nõ regule ꝗttuor.
In ꝯctuũ maria ꝑsiliũ habẽ (xxxv. Z dũ ẽ a theologis et canonistis xxxv. R.
Cõtradictio vera q̃d req̃rat. lxxxi. I. M.
Cõtradictoria q̃si videĩ dici de deo. lxxix.
Cõtradictoria theologie mystice sol (A uuntur lxxxvi. S. X
Cõtradictoria an ꝓficẽt simul. lxxxviij. I.
Cõtrarijs ꝯria cura vide exẽpla. lxx. L
Cõtritio q̃d sit. de hac pla. xxvij. E. xli. E.
Contritio ꝑ peccato an re/ (quirat doloẽ corpalem lxx. y.
Contritus si resurgeret a mortuis ꝓfiteri teneretur xxvi. L.
Cõtritio an vera sit ita ꝯgscit. xxvij. E.
Contritõis ꝑmũ actũ q̃dã dixerũt seq̃ntibus magis meritoriũ ꝫ falsę. xxxiij. A
Contritio sit cõtinua hoc mõ xli. E.
Contritõis aqua sic hauriẽda est xli. P.
Contritio fortis necessaria ẽ volẽti se a sensibilibꝫ ad spũalia ꝓuertere. xlv. S
Contritionis dolor sensibilis nõ debz esse maximus hoc modo lxxix. K
Contumelia qñ sit peccatũ xxiij. H
Contumelia ⁊ ꝓuiciũ q̃d sint xxxiij. T.
Cõuerti ad dñz ne tardes. xci. ⁊. xlvi. ⁊. lxx
Cõuerti sine ispiratõe nẽo põt. l. I (vij. F
Cõuersi nouiter ad deũ sentiũt doloẽ multoplus q̃ antea lxxiij. y.
Cõuitia pati vtile ẽ. lxxvi. I Supꝑ ꝓtũelia
Conuiuiũ filioꝝ Job lxxix. ⁊
Cordis ppẽ impulsus non semꝑ secure sequendus est lxij. y
Cordis totalitas in dilectõe dei triplex ĩtelligitur lxvij. Z.
Cor simplificat lxviij. Q. ⁊c. plene.
Cor stabilit ⁊ mundificat. lxviij. ⁊
Cor dirigit ⁊ rectificat. lxix. A. ⁊c. plene
Cor dei ixxxiij. R.
Cor duꝝ. lxxxv. H. lxxxvi. E. lxxiij. K. xxx
Corda quõ ꝺmões habeãt. lxxxv. S (iij. ⁊
Cor homis suũ cẽtꝝ põit pietas. xci. M.
Cordis mentaĩ motu bernard⁹ ꝑsentiã verbi experiebatur xci. A.
Cordis mot⁹ i ꝯtẽplatiuis q̃d sit. ibidem
Cor hoĩs est instar molendini lxxi. O.
Cordis varia habitudo ĩ passiõibꝫ. lxxiij.
Cor ipij tãꝯ mare feruẽs. lxxiij. M (B
Cor simplex quid sit lxxiiij. P.
Cordis duricia emollit ß modo. lxxv. ⁊
Cor sublime ⁊ iclitũ vt hẽaĩ orat. lxxvij. O.
Cordis directio in oratõne necessaria est ⁊ hoc modo lxxviij. T.
Cordis instabilitas ostendit ꝑ exemplum cogitãtis de sella ꝓmissa equo lxxviij. E
Cordis stabilitas acquirit nõ deambulando sed quiescendo lxxviij. F
Cor de cessante a motu aĩal ꝓtinuo moritꝫ lxxviij. R.
Cordis abũdãtia ẽ act⁹ ⁊c. lxix. I.
Cor ẽ i medio corꝑis sic sol i celo. lxix. F.
Cor significat libe arbitriũ hoĩs. lxxvi. D
Cordis carnalis motus nõ est signũ ytuosioris hominis lxix. L
Cor non duꝝ sed molle habet quicũꝯ strẽnue penitet lxix. K
Cõtra cor tumidũ ysus notabiles. xl. ⁊. xc
Cordati ⁊ consideratiui viri de (vi. A spiciuntur a prelatis xlviij. H
Corrigere primũ nõnunꝯ diaboi⁹ suadet nonnunꝯ oppositũ lxx. K. O.
Corrigere libẽter vtilissimũ est. xviij. I. K
Corrigere volens sit lenis xxv. C
Correptio primi est in ꝑcepto sex conditõnibus concurrentibꝫ xxxiij. T
Correptio qñ debeat ꝑcedere denunciatõnem. quando non. Ibidem
Correctus secrete nihilomin⁹ ꝑlato detegi debet hoc modo. Ibidem
Correctio fraternalis cuilibet iusto ꝓpetit Ideo. xli. U. xlj. X
Correctio subditoꝝ sic fiat xlij. B.
Correctio fraterna quãdo obliget et qualis esse debeat lv. S. T. xxij. O.
Correctõis fraterne ꝑceptũ papa ꝓplectit xlij. Z. xv. B. L. E. xviij. A

Corrigere volentes alios attendāt passio num origines lxxiij. R
Cornua se q̄dā hr̄e imaginabāt. lxxiij. L.
Corpus nostr̄ q̄ntas molestias aīe sibi cō
Corpis plēritudo (iūcte afferat. xxxvij. O
7 robur plerūq; occasio ē ruine. xxxviij. P.
Corpus īpfectis est simulacrū quoddaz interioris hominis xviij. S
Corpis xp̄i veri ad mysticū vtil̄ patio. xij
D. viij. O. xix. L. xxiij. 7
Corpus xp̄i mysticū quō sit vnum 7 viuū viij. O. P. Q. xij. D. J. R
Corp⁹ xp̄i mysticū varias hz pnexiones. iij. R
Corp⁹ qđ corrūpit aggūat aīam. lxxij. 7.
Corpus xp̄i videre quō dicamur. lxxix. R
Corp⁹ xp̄i ñ ptamīt a fetulēto stomacho.
Corp⁹ nostr̄ bos ē. xliij. R (xxxvij. p
Corp⁹ nutriri cū aliq̄li excessu min⁹ pcu/
losum est q̄z nimia abstinētia lxxi. F.
Corpis xp̄i mēbra nō eūdē actū habēt. lxxi
Corp⁹ sustentandū 7 alēdū ē. sz (D. p
minori diligentia q̄z solemus lxxv. R
Corpis satellites insatiabiles sūt. lxxv. S
Corporali labore 7 dolore p̄mant subditi religiosi a platis xxxvij. E.
Chor⁹ instrumētū musicū q̄d sit. lxxviij. R
Choz nō intrent laici xliij. Q.
Crapula 7 ebrietas rep̄hēdit. xxix. Al. 7c.
Creatura q̄ pfectioz eo pl⁹ deo nitit. 7 ī illo fluxu pax ei⁹ consistit lxij. X.
In creaturis nō reperit tal̄ identitas 7 di/
stinctio sicut in diuinis. 7 q̄re lxix. A
Creatio an sit cōicabil̄ creature. lxxxij. Q.
Creare an deus posset si nō esset trinus ī p
Creaturaz egressus ppa (sonis. lxxix. R
tur circulis spere apti⁹ q̄z numer⁹. xci. T.
Creatura nulla comparāt ad deū sic ad ob/
iectū cognoscibile amabile 7 memoriabi/
le p̄ter intellectualem xciij. D.
Creāta sola ītellectual̄ dei capax ē. ibidem.
Creāte inaīate tendūt in solū vtile nō in de
lectabile. Sensitiue in delectabile. Intel/
lectuales etiam in honestū xciij. D. X
Creare ppr̄ie attribuit patri xxv. A
Creaturaz q̄ttuoz gradus lij. E
Creāte ꝺ nos clamāt ꝺ abusu eaz. lxxvij. B
Credēdoz vl̄ nō triplex distinctio. lxix. E.
Credere pniores sunt hoīes supstitōes q̄z vere credenda xxi. J
Credendū est expertis lxiij. O
Credulitas generalis lv. p
Credere oportz pus q̄z intelligere. lxxix. D
Credere volens et fantasias ſuolūtarie in
cōtrariū patiens infidelis nō ē. xxiij. D
Credere deo deū 7 in deū differūt. xxv. A.
Credēda sunt q̄dā vltra articl'os. xxv. X.
Credere q̄d teneāt simplex xxvij. S.
Credere q̄d q̄libet teneāt xxxij. S.
Credere in agendis pl⁹ alijs q̄z nob dēm⁹.
Christ⁹ sol⁹ sp̄ habuit in se obe/ (xxx. p.
dientiā sensualitatis ad ratōem lxxij. p.
Christus rex iudeoz spūalis lix. P.
Christ⁹ an mēdic⁹ fuerit. lix. Q. lxviij. L.
Christi hūanitas deo innitit liij. S
Christi q̄duplex volūtas. lv. B. lvij. T.
Duplex. lxix. X
Christi triplex natiuitas. lix. Z. 7. lx. A
Christ⁹ potētia ordiata nō ē auferibil̄ a ma
trimonio eccl'ie. sec⁹ de absoluta iij. F
Christ⁹ signū ē cui ꝺdicit a m̄t̄s. iij. U. l
Christ⁹ cū frueret gaudio beati (viij. p
tudinis quō dolebat vi. L
Christus quomodo legem veterē nō soluit sed impleuit vi. D.
Christus q̄z breuem legem dedit. vi. F
Christū colēs ppt̄ bona tpalia errat. sic iu
de⁹ messiā expectās tpalē regē. xcvi. D.
Christi iugū quō dici possit suaue cum ad
uersetur carni xcv. y. xcvi. A
Christus defectib⁹ nostris omnib⁹ opē fert
oratus lv. J
Christus aliquādo vtebat p̄uilegijs stat⁹
innocentie. aliquādo nō lvij. D
Christus didicit p experientiā more hūano
licz sm deitatē oīa sciret lvij. S. X
Christ⁹ amissus p pctā q̄rend⁹ ē sicut eum
pentes q̄sierūt. lix. D. xcvi. Q. (xl. P Q
Christū egredi 7 regredi ad deum quid sit.
Christi anim⁹ duplicē hūit portōz. lxxxi L
In christo fuit rebellio qualis lxxxij. Z.
Christ⁹ tradidit nobis maxime a sensibus
elongata J deo lxxxix. Z.
Christ⁹ sufficiētē p̄buit doctrinā p regulan/
Christi aīa q̄lis fue/ (da eccl'ia. lxxxij. U
rit ab instanti ꝺceptōis 7c. lxxvi. D.
Christū nihil habuisse etiā in ꝺmuni q̄dā
dixerunt xlij. L.
Christ⁹ ē mōarcha vl̄is t̄plici iure. xli. L.
Christ⁹ in passiōe sua ꝺsolatōez nō habuit
7 ß miraculose xlv. 7. xlix. X.
Christ⁹ trigita ānos cū ioseph māsit. lix. D
Christi tēptatio describit lix. B.
Christus etiā si adam nō peccasset an īcar/
natus fuisset xcix. El.
Christi cognitio btūdo dolor experientia q̄

pfecerit et multa succincte.xv. PORS
Christus puer minimus xvi. L.
Christꝰ ter ꝛ ī explicit ꝺfto clamauit.xvi. B
Christꝰ ascendens q̄d restauraverit.vi. T.
Christus natus mifico:di (U.X.y.Z
am fecit superaltare iudicium xi. T. U
Christianꝰ oīs pt eē in statu pfectōis.lxviij
Christianꝰ puersus ē q̄ aduto:iū (A D
diaboli vl̄ supstitiosa in ceptis suis con/
tenti sunt recipe. xx. S.xxi. K.
Christiana lex/lex amo:is pauꝯ sacris cō/
tēta nihil crudelitatꝯ ī se hz. xxij. A.lxij. O
Christiane legꝯ libtas nō tā malꝯ ꝓtēptꝰ q̄z
bonis sedulitatꝯ occasiōem pbet .lxij. O.
Christianitatꝯ limites artati plo:āt.vij. A
Christianꝰ q̄libet tenet̄ p pace publica p
viribus operā dare vij. O.
Christiani vita magis pendet a miraculis
q̄z a natura lxxxvi. X
Christiane religiōis fundamētale p̄ncipiū
Christiani veri tria signa.xl. y (lxxix. F
Christianꝰ q̄libz pt esse instar christi omni
um monarcha triplici iure xli. W.
Christianꝰ ē oīpotētissimꝰ ħ pbat̄.xli. W
Christiano:ꝫ ttuo: genera xlv. A. O
Christianū esse re ꝛ nomine est dignissima
nobilitas lij. H.
Crucꝯ meditatio fructꝰ ꝛ laus.xcvi. K. L.
Crux potissimū subsidiū ꝓtra temptatōes
diaboli lxxxvij. B.
Crucē ferūt q̄dā in insignijs militaribꝫ sa
crilega dñandi tyrannide lxxxvij. D
Crucis exaltatio plēa mysterijs.lxxxvij. K.
Crux fit de oleo ꝛ balsamo in ꝓfirmatione.
lxxxvij. J
Crux ꝫ septē vicia capitalia. lxxxvij. H.
Crucꝯ lignū vt lignū ñ ē ado:ād̄ū. lxxxvij.
Crux habet longitudinē latitudi (H
nem ꝛc. lxxxix. y
Crucifigit̄ rursus filiꝰ dei a clericꝯ hoc mō.
Crux christi /de hac.lxxix. y.ꝛ (xli.ꝯ.
Crux ē vita xp̄iani.ꝛ pl̄a ꝺ crucē. lxxij. O.
Cubile duplex bonū et malū xliij.ꝯ
Cubile sanctoꝝ ꝛ peccatoꝝ quale sit cū suis
cubicularijs xliij.ꝯ.xlv. B
Cubilia tria p trib⁹ generib⁹ hoīm.xlv. L.
Cultus verꝰ q̄lis sit p reuelatōez acceptus
est sup̄ non ꝓtra naturā xxxvij. X.
Culpa grauis quid sit xxxij. E.
Cupido seu cupiditas q̄d sit lxv. D
Cupiditaſ causat iuidiā ꝛ ipatiētiā.xxxi.ꝯ
Cupiditas quō sit insatiabilis ostenditur
late xlij. B
Cupiditas obuoluit caligine vt turpitudi
nem suam q̄s latere putet xlij. E
Cupiditas ad dura impellit xlvij. F.
Cupiditas sic eīcitur xlix. y
Cura p humano auxilio habēdo qñ sit su/
perflua xcvi. A.
Cure sunt canes mo:dētes ceruū.lxxvi. B.
Cure pasto:ali cedunt quidam xciij.ꝯ.
Curati o:dinarij sunt nō delegati epoz.lx/
Curatoꝝ statū papa nō tollere nō (vij. y
possꝫ sic nec subiectōꝫ ppli ad eos.lxvij. y
Curati an habeāt statū. et an sint obligati
suis ecclesijs nō cedere lxviij. L.
Curati quō possint effici mōachi. lxviij. L
Curatoꝝ obligatio ad suos ē ꝓportionabi
lis obligatōi epi ad suos lxviij. L.
Curā aīaꝝ an q̄ saliq̄ posſit appetere ꝛ an
liceat hꝫ respectū ꝓmodi tpal̄. lxix. L.
Curati sunt hierarche.ij. A.iij. A.i. O.lx/
Curati nō pñt alios hierachas ī (vij. L.
stituere i. O.lxvij. L
Curatis prudentib⁹ ꝛ potētib⁹ iniuste dan
tur tuto:es i. P.iij. O
Curatꝰ etiā ñ sacerdos ꝓmittit simplici sa/
cerdoti vt in eccl̄ia sua hierarchizet.ij. B.
Curati p̄ma institutō exp̄i habēt q̄ mendi/
cantes habēt ex p̄uilegio ij. O.iij. L.
Curatoꝝ status quō sit institutꝰ ad q̄d ob
ligetur.et q̄ est statꝰ pfectōis ꝛc. iij. A.lx
vij. L.X. y.lxviij. L.
Curatoꝝ statꝰ supio: est statu religioso:ū.
iij. A.lxvij. L.lxviij. L.
Curato ministrāti sacr̄a decet mundiciam
sui subditi esse ostensam iij. A. P
Curato ꝓfiteri securꝰ et iustꝰ ē ceteꝯ pari/
bus q̄z p̄riuilegiatis iij. O
Curati nō magnā l̄aturā habere tenet̄ sed
ea scireq̄ ad officiū suū ptinent. iij. O.
Curati obuentōes o:dinatas exigere pñt.
dūmodo caute ꝛc. fiat. Jbidem.
Curati p̄uilegiatos cū bona gr̄a admittāt
nisi sit causa repellendi eos iij. O.
Al curatꝯ licētia videt̄ petenda p ꝓfessiōe et
auditōe missaꝝ tpe suo alibi faciēdis. iij.
Curam aīarū p̄latos susc̄ipe qui/ (O
busdam videt̄ indignum xxxv. B
Curatus sit sic spiritualis. Jbidem
Curati hec scire tenent̄. alꝫ nō sunt in sta/
tu salutis xl. J. xlj. T.
Curato:ū mēdicitati occurrendū est ne de/
spiciantur xlij.ꝯ.
Curati quō eccl̄ias curare debeāt.xliij. H.
Curialiū miserie.lxxxvij. H (O.

Curiositas q̄d sit. lxvi. C. xxxvij. G. xl. X
Curiosus plenus curis xcvij. ꝯ.
Curiositas multa parturijt mala. xvij. X. xviij. R. xix. J. xx. G. lxx. S.
Curiositatem fuge lxxxvij. C.
Curiositatē circa eucharistiam repelle fide
Curiositas ī doctrina (simplici. xcij. C
aut studio quādo sit. xxiiij. B. xviij. T. ⁊c̄
Curiositas religiosoꝝ rep̄hēdit̄ li. F
Curiositas famelica vix satiari p̄t. lxxi. R
Curr⁹ dei decē milib⁹ multiplex ⁊c̄. lxxxiij.
Curui sum⁹ ī t̄rena. xl. R (ꝯ. xcij. ꝯ.

D Amnandū forte
se cogitās q̄d agere debeat. liiij. L. lxix. B. lxx. X
Dānati aptitudīe deiformitatē ꝑuāt. xvcij.
In dānatis manifestat̄ gl̄ia (E
dei. lxiij. X. xcvij. O
Dānati etiā habēt carmē armoniacū ⁊ pul
Dānati nō vident̄ ligari ali (crū. xcviij. A
q̄ lege diuina p̄ceptiua lxi. L
Damnatos frustra defleri xxxvij. Q.
Damnati sic punient̄ xlv. F
Damnatiꝑm aliquos in iudicio videbunt
deū ad eoꝝ ampliorē penā xcv. U
Daniel in lacu leonū esurijt xcij. B
Dās formā dat ꝯseq̄ntia formā. lxxxiiij. A
Datio ad firmā q̄d sit xxxv. J
Dare ī via meli⁹ ē q̄ꝫ relinq̄re p⁹ mortē. xxx/
Dauid virilis et tñ lacbrymis (iiij. C
orat vt muliercula lxxxv. J
Debitores pl̄es q̄b⁹ obligamur. xcij. E. lxx
Debitū reddere ⁊ exigere. xxv. J (viij. A
Debitor nō hñs ī ere luat ī corpe. xxxix. y
Debitorib⁹ dimittere quomō dēam⁹. lxxx
Decept⁹ aliū decipe (v. O. xxvij. ꝯ
non debet xxxi. y.
Decipe se licet ī ꝯctu ⁊c̄. xxxv. S. xxxvi. A
Decimarum solutio xxiiij. U
Decimata fuit maria ī lūbis abrae. xlvij. y
Decreta ꝯtinēt ea que ꝓp̄e sūt fidei iō. li. ꝯ.
Decretoꝝ doctores necessarij sunt ī eccl̄ia.
Decretoꝝ ⁊ theologie facultates (li. T.
in hoc distinguunt̄ li. ꝯ
Decretoꝝ doctores nō sufficiūt sine theolo
Decretiste theologos vitupare (gis. li. ꝯ
nō debent. nec econtra. lij. A
De dedicatōne sermo xliij. U. X
Defectio quid est lx. F.
Defectio in ꝯtēplatōe siue extasis. xlix. S.
Defectus proprios occultos cautius ē te/
gere q̄ꝫ ꝓdere xxxvij. Z
Defectus fratris sunt tolerādi lxxij. J
Defect⁹ ꝓp̄os q̄dā nō cog̊scūt. lxxij. L.
Defēdēdo se aliū occidere an liceat xxvi. D
Defraudās vltra mediū iusti p̄cij restitue/
re tenetur. xx xv S.
Defraudatō directe ꝯriat̄ iusticie. xxxvi. T
Defraudatio ad deū ꝓximū ⁊ seip̄m. ibidez
Defunctoꝝ cōiuncti mouent̄ ad officia pi/
etatis hoc modo xxxvi. y.
Defunctoꝝ mēoria nobis multum vtil̄ est
Degradat⁹ episcopus vl̄ sacer/ (lxxij. R
dos an conferat sacramēta .i. A. iij. M
Degradationē an annihilatio ptātis ordi/
nis consequatur iij. P.
Delectatio vnde dicat̄ lxvi. Z. xcviij. D
Delectatio q̄d sit. lxxxi. Q. lxxxiij. Z. lxvi. Z
Delectatiōes sp̄ūales cōmēdabiles sunt ꝓ
voluptate carnis ex nouem xcix. D
Delectatio sed et contristatio tenet operan/
tem in opere xc. X
Delectationē natura quare animabus in/
geniauit xcij. O
Delectationē querens sine vtilitate facit p̄/
ter intentionem nature. xcij. O.
Delectatio quomodo causet̄ xcij. O
Delectatio quedam carnalis quedam spiri
tualis. xxix. X. y.
Delectatio appetit⁹ intellectiui q̄d sit. xxix.
Delectatio nō est in infantib⁹ quia eā (X
nō cognoscūt xxix. X. xxx. E
Delectatio ꝓprie dicta tria req̄rit. xxix. X.
xxx. E
Delectatio spiritualis quedam in deo que
dam ꝓpter deum xxix. y
Delectatio carnalis quedā naturalis q̄daz
voluntaria. Ibidem
Delectatio regulata alia irregulata. xxix. Z
Sine delectatōe corpali impossibile ē quē
viuere xxix. Z
Delectatio qñ sit pctm̄ et q̄le xxix. Z. xxx. R
Delectatio morosa mora tp̄is vel cōsensus
xxix. Z
Delectatōnis morose peccatū rationi attri
buitur Ideo xxix. Z.
Delectatio et consensus in eā solū rōni in/
feriori proprie attribuit̄ xxix. ⁊
Delectatio fortis vt mors xlix. S.
Delectari in dño se putant quidā ī occupa
tionib⁹ delectati li. D
Delectationē ratio sex modis respicere pōt
⁊ quando sit peccatū xxix. ꝯ. xxx. A.
Delectatio circa peccatū mortale in triplici
differentia reperitur xxix. Z.

Delectatio hz mltiplex obiectũ. xxx.E
Delectatio habet triplex obiectũ. xxx.F
Delectatio ĩ diuĩo officio an q̃ri debeat.xxx
Delectatio libidinosa ĩ pudẽdis (iiij.L.
puenit freq̃nter absq; fluxu. xxxviij.B.
Delectatio quelibet ꝓhibita est cui⁹ actus
ꝓhibitus est xxxviij.D.
Delectari in cogitatõe carnali nõ vtoratis
ꝓhibitũ est xxxviij.D.
Delectatio continue stimulat que nisi sede
tur aliquãdo mortificat xxxviij.R.
Delectatio duplex ſm pñm bõa ⁊ mala.xl/
Delectatio ſctõx.pla ꝺ hac.xlv.D (iiij.ꝯ.
Delectatõis cã an liceat obſuare dei mãda
Delectatões carnales ꝓponũ (ta.xlv.D.
tur nõnunq; ſpualibus Jdeo xlv.D.
Delectatio maxima ſequit luctũ xlv.Z
Delectatio quaſi delactatio lxxx.F
Delcatio ꝺ hac pla ſub noĩe ſolacij.lxxx.U
Deliberãs ñ oĩs agit ex delibatõe.xxiij.B
Delicie mee eſſe cũ filijs hominũ quõ intel
ligitur xcix.D.
Democratia q̃d ſit xxvij.U.
Democrit⁹ ſp flebat.xlv.ꝯ.xlij.L.lxxxv.L
Demões credũt ⁊ ꝓtremiſcũt ſed in maluz
ſuum xcvij.P.
Demoniũ meridianũ q̃d ſit. lv.ꝯ.lxiij.F
Demões in artibꝫ magicis cũ (lxxi.D.
effectu operantur xx.L.S.xxi.L.R.
Demões placare ne noceãt ẽ idolatria. xx.
Demones eſſe et vnde ſit q̃ id (U.xxi.Q
aliq̃ negant xxi.B
Cum demonibꝫ pactũ implicitũ vel explicitum quid ſit xxi.H.Q
Demon inimicuſ noſter cur ꝑmittat a deo
nocere nobis xxi.H.R.
Demones cogi poſſe licite non niſi per mi
raculum xxi.A.
Demones aliquos nec ꝺãnatos nec ſaluatos ⁊ reges eſſe terraꝝ erroꝛ xxi.R
Demões eĳcientes quidã peiores ſunt demoniacis xxxix.B
Demoniorũ poteſtas magna lxxiij.B.
Demões iõ volũt fieri thurificatões ⁊c lxx
Demones habent corpa ſm (iij.B
platonicos lxxix.L.
De demonibus. Vide diabolus
Denũciatõem ꝺz ꝑcedere correptio ſecreta
Deridere q̃n ſit pctm̃.xxxij.W (xxxiij.T
Deriſores deuotoꝝ peccãt xxxi.S
Deſiderare q̃d debeam⁹ neſcim⁹. lij.X
Deſiderio ꝓficiſcimur ad deũ lxxv.W.
Deſideriuz noſtꝝ ſemꝑ exaudit niſi ꝓpter aliquam trium cauſaꝝ lxxv.W
Deſiderĳ tuũ ſit ſicut equus alatus et curꝛus helye lxxv.E.
Deſiderij erectio in deũ difficil⁹ eſt lxxv.Q
Deſidia iners noxios hũoꝛes affert.lxxxix.
Deſperatio bona.lxxvi.L (L
Deſpatio ſic fugat.l.L.E.lxxi.R.lxxvi.T
Deſpare nemo debz de eo q̃ (U
crebꝛo recidiuat lxxi.Q.
Deſperandũ non eſt ſi in bene ceptis ſemel
nõ ſucceſſit lxx.P.
Detractio ⁊ diffamatõ q̃n et quale peccatũ
xxiij.A.xxix.E.xxxij.W.xxxiij.E
Detractoꝛ vno ictu tres aĩas inficit.xxvi.
Detractõis remedia hec ſũt.xxxiij.B (Q
Detractoꝝ auditoꝛes peccãt. xxxiij.B
Detractõis deteſtatio et ꝓpatio. Jb idem
Detractionẽ audiens alicui fieri q̃d agere
debeat inſtruit xx.R.
Detrahere volens hoc cogitet. xxxiij.Y
Deuotõis diffinitio.lxxxvi.L.lxv.Q.lxxij
S.xxiij.L
Deuotoꝛũ piculũ ſine logica lxxxi.T
Deuotõis quatuoꝛ cauſe.lxxxvi.L.in fine
Deuotio ſimplex ſuffic ad ſalutẽ.lxxxvi.E.
Ad deuotõez apti ſunt hi lxxxvi.E
Deuotiſſima mens hz mirabilia.lxxxvi.B
Deuotis indoctis nõ licet ſuo loquẽdi mõ
tractatus ſcribere.xvi.A.L.xcix.L.W.
Deuoto nõnunq; acceptioꝛ eſt deo aridus
⁊ tutioꝛ lxix.Y.lxx.A.N.
Deuotõis dulcedo a diabolo nõnunq; immittitur lxix.⁊.lxx.W.N.
Deuotio q̃n in ſe habeat venenũ xcvi.B
Deuoti potiſſime cõſulendi ſunt. xxxi.ꝯ.
Vide conſilium
Deuotoꝝ ſimpliciũ picula hec ſunt.lxxi.F
Deuotõi deditꝫ pdeſt cogſcere paſſiões animi ꝑcipue ſpiritales. lxxij.S.lxxiij.L
Deuoti q̃uis ſimplices tñ ꝺo placẽt.iij.T
Deuotõe carẽs ſic diſponit lxxvij.R.
Deuota aĩa hec ſentit lxxvij.L.
Deuotus eſt femineus ſetus lxxix.L
Deuotoꝛũ obſuatões licz videãt ſupſtitio
ſe nõ a q̃libet paſſim culpent lxix.E.
Deuotõis velamẽ plerũq; magis q̃z deuotio mulieꝛes occupat. lxviij.Z.
Deuotõez ſepe acq̃rim⁹ lectõe vite alic⁹ ſcti
magis q̃z ſi cogitarem⁹ ꝺ eo ⁊ ꝓ iõ.lxxij.⁊
De⁹ ſoꝛtit plura nomĩa. lx.W.lxviij.
S.ſz ſpãle nomẽ ab eſſe ſumit.lviij.U.lxvi.S.lxviij.S.lxix.W
A deo oĩs punitio ⁊ quõ.lvi.W.N.Q

In deo tres cause coincidunt efficiēs formalis finalis lx. G.
Dei cognitio ñ ē discursiua. lx. A. lxix. R.
Dei noticia habita ꝑ ig̃rātiā vl' abnegatio nē ꝑm vnionē sup̄ mentē. lxv M. lxvi. R
De⁹ q̄druplr ꝯg̃sci (Z. lxix. U. xcv. A. F.
tur ab intellectuali creatura xcv. P
De⁹ ꝓp̄e d̄r forma ꝑm tres ꝯditōes forme.
De⁹ etiā clare vis⁹ odiri p̄t. xcv. U. (xcv. P
De⁹ se hꝫ triplici habitudine ad creaturam rationalem vltra ceteras. xcvi. F.
Deus an possit totus diligi et totalit' a diligente amor eius haberi xcvi. L.
De⁹ quō cognoscat' vl' videat' a viatoribus lxix. O. T. xcvi. L. lxxxvi. R
De deo q̄ntū q̄sq̄ nouit q̄ ē tm̄ nouit q̄d ē
Dei ad creaturā ꝓportio. lxix. T (xcvi. L
De⁹ cui⁹ vult miseret'. et quē vult indurat.
De⁹ vnico amore amat oīa (xcvij. H
sꝫ diuersimode ꝑ capacitate cuiuslibꝫ. xc
Deū nō eē cognitōꝫ ip̄i⁹ aīe rōna (vij. P.
lis formalit' nec ei⁹ amorē. lxiiij. X y. lxv. P. lxix. T
A deo oē donū ē. tñ ⁊ industria hoīs iuuat
De⁹ sub rōe p̄ris ꝯsul (lxv. U. lxvi. E
tissima obꝑuatōe colit' lxv. y.
De⁹ dupliciter diligit' xcvi. U
Deus tripliciter cognoscit' et multe opiniones de ei⁹ visione quō fiat lxix. T
Deus in maximis et dubijs ꝑiculis inuocandus est. v. A. vi. L. xxi. O. lxix. G
Dei sapientia iusticia et potentia et gr̄a circa peccatorē v. Z. xi. T. lviij. R
Deus cognoscitur in creaturis v. Z. ⁊
Deus est vbiq̄ xij. E.
Deus temptat' duob⁹ modis lxix. G
Dei dilectio etiā a d̄ceptōe ñ ē tuta. xix. ꝯ.
De⁹ ad extra ñ natural' sꝫ libere (lxviij. Z
agit. xx. E A. liiij. y. Z. lviij. X. lxix. O. xcviij. A. Uide infra libere.
Dei noticia ꝑ exꝑientiam varijs noīb⁹ d̄r.
De⁹ īmediata cā ē oīm rez et ita (lxiiij. M
īmediate p̄t ei ꝯiūgi creatura xcviij. O.
De⁹ ē causa oīm ꝓpinq̄ssima xx. E.
Deū inuocandū esse oēs scripture declarāt nō celū vl' d̄mōes. xx. R. A. S. xxi. R. O
Dei inuisibilia ꝑ visibilia cognosci necessariū nō est christianis xx. A
Dei omnia opa bona sunt xxi. E
Deū orātes ne ꝯq̄rāt' se ñ exaudiri. xxi. O.
De⁹ nō placat' sꝫ inhonorat' ꝑ inuocatōes in magicis xx. L. xxi. L. O
De⁹ triplicē thronū hꝫ/ gr̄e misericordie et iusticie. liiij. G
Dei dilectio ꝓbat' in aduersis. lv. X.
Dei auxiliū sine alia cura p̄t sperare q̄ facit quod in se est lxix. H.
De⁹ scādaloꝝ causa nō ē licꝫ subm̄istret ma
De⁹ ꝯuertit egiptioꝝ cor vt (teriā. lvi. A
odirent populū suū lvi. A.
In deo viuim⁹ mouemur ⁊ sum⁹. lx. S. T
De⁹ iustissimos affligere posset/nō autem punire lxi. A.
Deo gratiā debemus q̄r pctā venialia ⁊ iusticias nr̄as nō īputat ad mortē lxi. B.
De⁹ an puniat pctm̄ ad ꝯdignū. lxi. C. D
Deus quō possit sine sui mutatōe peccatū nūc imputare et postea nō lxi. D
De⁹ an possit creaturā sine aliq̄ eius actu dignificare vel indignificare lxi. E.
Ex dei bonitate ꝟitate pulcritudīe potētia talia resultāt ī creaturis ⁊ nō alit'. lxi. F
In deo quō diuersa cōcipim⁹ sine sui diuer
Dei vnitas q̄lē in se distin (sitate. lxi. F.
ctōeꝫ ꝯpatiat' et exemplū ponit' de centro lineas infinitas termināte lxix. A. R.
Deus nō obligat creaturā nisi ꝑ notificationem sue voluntatis lxi. R
Deus quēlibet facientē q̄d in se est de necessarijs ad salutē illustrat lxi. L. lxij. J.
Dei volūtas ⁊ recta rō neutrū altero ꝑus.
De⁹ donat se creaturꝭ q̄ttu (lxi. T. xcv. D
or modis lxi. y. Z. lxxxiij. A.
De⁹ q̄ntuplici volūtate p̄cipit ⁊ ꝓhibet ꝑmittit ꝯsulit īplet ⁊ d̄scp̄tōes illoꝝ. xciij. A
Deus et diabol⁹ triplicit' hominē impellūt ⁊ diuersimode lxiij. Z
Deus illapsu suo q̄d agat in aīa lxiij. Z.
Ex dei attributis trib⁹ oratio et meditatio oīs ꝯsurgere p̄t. v. ⁊. lxi. G. lxvi. G
De dei clara visione in patria ꝯcordia int' grecos et latinos xcv. S
Deus p̄t ex puris naturalib⁹ diligi sup oīa lxiij. ⁊.
Deum ex toto corde ⁊c̄. diligi q̄d sit. lxvij. Z lxviij. H. R. lxx. y. lxix. O. xxiiij. Z. li. B. xxxi. S.
Dei p̄cepta cognoscere est finalis reductio in via dei lxviij. H
De deo p̄t haberi per ꝯceptus noticia absoluta sed nō intuitiua lxviij. R. S.
Deus quō diligi possit sine fantasmate aliquorū accidentiū loci tempis ⁊c̄. dant' exempla. lxviij. U
Deum nō esse cogitans quid sibijp̄i respōdere debeat lxviij. X.

Deꝰ videꝛ faciali specl'ari ꝛ nubilari visio/
Dei visio viatoꝛibꝫ non (ne ꝛc̃.lxix.TU
sufficit ad salutẽ ſz ipletio mãdatoꝝ eiꝰ.lx
Deũ ñ videbit viuẽs expõiꝛ.xlviij.ꝯ (ix.U
Deꝰ ſic̃ vult ſic oĩa fiũt tñ nõ ideo ceſſandũ
eſt ab opibꝫ bonis xcv.E.xcvi.W
Deꝰ nõ vult malũ quõ intelligiꝛ xcv.E.
Deꝰ ſolus imm̃eſe ſe nouit amat et fruitur.
xcv.H.xcvi.H
Deꝰ nobꝫ factꝰ ẽ pr̃ frater ſocꝰ miniſter ſpõ
ſus filius ſapĩa iuſticia ꝛc̃. xcv.R
Deus puniat vl' conſoleꝛ poſſumꝰ abuti.
petẽdũ ẽ igiꝛ vt ꝑm bñplacitũ ſuuꝫ agat
Deꝰ vnꝰ et mlt̃iplex.lxxxij.A (xcvi.F
Deus eſt ſpera intelligibilis lxxxij.W
De deo quedam ſunt affirmatiue q̃dam ne
gatiue dicta lxxxvi.H.
Deum eſſe Anſelmus demonſtrare voluit
ſed ſophiſticabatur lxxxvi.O
Dei cognitio triplex.ſymbolica.ppꝛia my/
ſtica lxxxvi.S.Infra theologia
Dei dilectõi plꝰ eſt inſiſtendũ q̃ꝫ ſpeculatõi
Deus nõ ideo facit aliq̃ quia (lxxxviij.L
decentia ſunt.ſed ideo decentia ſunt qꝛ fa
cit.lxxxviij.Q.lxi.E.B.liij.Z.xv.R.S
Deus eſt ens eſt ꝓ ſe nota lxxxviij.H.
Deus eſt omnia in omnibꝫ. lxxxix.Z.
Deus eſt in rebꝫ triplicit̃ xci.B.H.I
Deus immutabilis ꝯgnoſcit mutabilia fu
tura p̃ſentialiter ꝛc̃. xci.Q
Deus obiꝯcit ſe et illabitur anime xcij.P
Deus fuit dñs ab eterno. xciij.L.
Deus poteſt diligi ꝓpter mercedem.xxiij.
F.Infra Spũalia.
Deos plures eſſe repꝛobaꝛ xxv.H.
Dei dilectio an ſit p̃mũ mandatũ. xxv.ꝯ
Dei dilectio facit clariꝰ intellige (In fine
re ſcripturas xlviij.Z.
Deũ diligere debes ꝓpter hoc. l.Z.lxxi.y
Dei dilectio erga nos ꝓbaꝛ ex his lxxvij
Dei dilectõnez nõ optz ſp eẽ maxi/ (A
mã in ſenſu ſed in mẽte ꝟ mõ lxxix.W
Dei dilectõis varij gẽdus xlviij.S
Deũ dilige qꝛ illud vult et iubet xlviij.F.
Deꝰ teneꝛ ꝓ moyſen et alios ſctõs xli.R.
Deũ faſtidiẽtes ſic cruciaꝛ xlij.D
Deꝰ venit apparet r̃cedit ꝛ euaneſcit. l.L.
Deꝰ q̃ſi dolet cũ hoĩez dãnare dz lxxi.O
Deꝰ originat paſſiones in nobis.lxxiij.E.
Deꝰ qꝛ ſit hic videri nõ ꝓt lxxv.F.
Deũ talẽ tibi inuenies qualꝫ tu fueris in de
ſideriis.lxxv.A. (dio.lxxix.L.
Deꝰ poſtꝫ mũdũ fabꝛcauit exultauit gau/
Deꝰ in adiutoꝛiũ meũ intende. ꝟſiculus eſt
ad quem oẽs affectꝰ reducũt̃ i collatõibꝫ
patrum lxxx.H
Dei ſumus triplici iure xxxvij.O
Deũ ꝓpter deum deſerere xlix.U
Deũ pctã videre nõ ẽ aliõ q̃ꝫ punire.c.W
Deꝰ nõ eſt p̃ncipaliꝛ diligẽdꝰ ꝓpt̃ bñficia
ſua ſz ꝓpt̃ im̃eſam eiꝰ bonitatẽ xcix.Z.
Dextera tua neſciat q̃d faciat ſiniſtra expo/
Diabolꝰ q̃ſi ꝺoꝛſũ fluẽſ.lxxxvi.y (niſi.xl.L
Diaboli machinam̃ta mlt̃a q̃s euadat. vi.
Diabolus nõ cogiꝛ ꝓ artẽ magicã ſz (H
fingit ſe cogi xx.H.xxi.I.N.R.
Diabolꝰ cur fallat hoĩes viſionibꝫ ꝛ reuela
tionibus falſis xx.B.xxi.I
Diabolice pactõis inite cũ hoĩbꝫ in actõni
bus aliq̃bus ſignũ. xx.B.P.xxi.A.H
Diabolꝰ quõ nos fallat.xxi.I.lxiij.B.L.
ꝛc̃.plene.lxx.B.H.ꝛc̃.
Diabolꝰ q̃ꝛe ꝓ obſuatões q̃ſdam ꝛ iſtituta
ſupſtitioſa hoĩbꝫ opari ſuadeat xxi.I
Diaboli adiutoꝛiũ in nullis nobis inuoca
re conuenit xx.K.S.xxi.K.N.Q.
Diabolus ſicut deꝰ tripliciter hominẽ im/
pellit ſed diuerſimode lxiij.Z.
Diabolus fraudat oĩes p̃cipue eos q̃ de
viribus ſuis ꝓꝛa cũ ꝺfidũt lxiij.B
Dicta ſanctorũ aſſerta ꝛ opinata. xlvij.Z
Dicere volens curet vt ſit acceptꝰ auditoꝛi
Dici ꝺ oĩ ꝛ nll'o.lxxxviij.I.K (bꝰ.xxxv.Z
Dici p ſe ꝛ p accidẽs p ſe p̃mo ꝛc̃. lx.R
Dicere turpia aufert pudoꝛẽ xlviij.U
Dies vite hominis velocit̃ ꝛ velut vmbra
deficiũt.c.P (ritũ.xxiij.O.
Difficultas in ope ꝟtutis an diminuit me
Digeſtiõz ipediũt vigilie ſolitudo ꝛc̃.xxxix
Digito ſtulteꝰ loq̃t̃ ſic itelligit̃.lxxix.ꝯ (P
Digiti quinq;.De his lxxix.ꝯ.
Dignitas nihil habz virtutis liij.A.
Dilatio executõis teſtõꝝ nocet defunctis.
Dilectio ẽ fũdamẽtũ officij pa (xxxvij.A
ſtoꝛalis et legum.iij.L.iiij.B.vi.W.viij
L.xviij.S
Diligere deũ. Vide deus.
Diligere ꝓximũ q̃d ſit. xxiiij.Z
Dilectõz ꝓximi ñ hz q̃ ĩ eo vicia nutrit.x.E
Dilectio tres comites hz viij.L
Dilectõ extacita ꝛ anagogica q̃d ſit.lxxv D
Diligentibꝫ deũ oĩa cooꝑanꝫ in bonũ.l.B
lxiiij.H.
Diligi ꝓximũ ſic ſeip̃m q̃d ſit. lxx.y
Dilectꝰ meꝰ mihi ꝛ ego illi exp̃oiꝛ.lxxxij.A
Diluculũ hz aliq̃d myſterij xciij.Q

Dimittere an teneāt̄ ꝑfecti iniurias sine sa/
tisfactione xxvij.ɔ
Dimitte nobis d̄bita nr̄a ⁊c̄.exponit̄.lxxvi
J.lxxviij.D.J.xxxvij.A.in fine
Dimitte nobis debita nr̄a ⁊c̄.an possit di/
cere q̄ ira tangit̄ sed displicet ei. lxx.T.
Cui plus dimittitur plus diligit quomo/
do intelligit̄ lxxiij.X.
Dioceses et ꝓuincie cur distincte. vij.O
Dionysius tres libros ꝟm triplicē theolo/
giam conscripsit lxiiij.A.
Dionysij liber de simbolica theologia ad
latinos nō ꝑuenit lxxxij.A.
Dionysij libros trāstulit Johānes scotus
Dionysius de hierarchia mul (xcvij.H
tiplici tradit q̄ sūmatim recēsent̄.xcix.L.
Dionysij ꝟba mirabilia de deo ex/ (M
ponūt̄. lxxxvi.A.
Dionysij d̄ mystica theologia mlte interp̄/
tatiōes xcvij.A.B.H
Dionysij regula. lxxxij.T.X.
Dionysiū iesus cōicauit ī carcere.lxxxix.C
Directio cordis in oratiōe necessaria est /et
hoc modo lxxviij.E.Supra Cor
Dirupisti dn̄e vincula mea ⁊c̄.dictū ī mor
te q̄d valeat xxxiij.L.
Discessio q̄ veniet ante antixp̄m. iiij.U
Discola exactio xciij.B.
Discretio est maxime necessaria xcij.⁊
Discretio obseruanda est q̄ ad corpus et q̄
ad animā lxxi.F S
Discretio ē auriga ꝟtutū.x.F.xix.R.lxviij
Discretio has ꝟuat īdustrias.lxxiij.O (A
Discretio seruanda in meditationib̄ et ser/
monibus lxxiij.A.O.
Discretio necessaria ē ī rectorib̄.xxxix.S.
Discretio optima et ex hūilitate generatur.
x.F.xix.R.S.lxvij.G.lxviij.P
Discretio generat̄ ex diuīa gr̄a et ꝑ seduluz
alterius experti nos diligentis ⁊ sapiētis
ɔsilium lxviij.M.P.lxx.M.
Discrete amouende sunt cause et occasiōes
peccandi xxxviij.H
Discretōis spēm dissimulatio mētit̄.xi.J.
Discretōe op⁹ ē ɔtēplatiuo ⁊ actiuo.lxxiiij.
Discrimini se subijciēs tūc pec (A
cat xxxvij.S.Infra dubio.
Dissimulatio spēm discretōis mētit̄.xi.J.
Dispēsatō ⁊ absolutio an differāt.xxxiij.F
Dispēsatio legū q̄d sit ⁊ qn̄ releuet ī ɔscīa.
Dispēsatio ꝑtinet ad p̄latos.xxxvi.Z (ij.D
Dispēsatio p̄latoꝝ vbi hēat locū. xxiiij.E.
Dispensatōez suꝑioris tutius est semꝑ assu
mere. xxxvi.Z
Dispēsatio ī manifest̄ mal' nō excusat a pec
Dispēsatōes faciles q̄nta (cato.xxxiij.Q
mala ītulerint.ij.E.vij.L.lxvij.R
Dispersio felix lxxxv.T.
Dispsio mētis cām hz duplicē. lxxxvi.A
Dispgit̄ mens virtuose lxxxvi.B.
Dispositōez nr̄az ad gr̄az de⁹ p̄uēit.xlix O
Disputauit q̄dā causidic⁹ ī mort̄ articl'o.
Disputatores scholastici (lxxxviij.U
non gustant xciij.Z
Disputationi hominū deus mundū dedit
⁊ quare xviij.O
Disputatio vtilis q̄lis esse debeat.xviij.X.
Distinctōis septē modi ꝟm scotistas. tres
ꝟm occanistas et que sit distinctio ratōis
seu formalis lx.R.
Distinctio absoluta ī diuīs fingit̄.xciiij.R
Distinctio q̄lis sit ī vnitate diuīa .xviij.R.
Distīctōes varie iō.li.ɔ.lij.A. (lxix.A.R
Distractus in horis canonicis quando te/
neatur iterare lxx.B
Distrahunt̄ ī orōe philocapti ⁊c̄.lxxviij.G
Distributōnē bonoꝝ tuoꝝ nulli mag̃ q̄z ti
bi confide ideo xxxvij.R.
Distributōes in ecclesijs clerici q̄dam fur/
tiue rapiunt. lxxx.R
Diuersitas capital' int̄ fidē ⁊ ꝑhiam .lxxxix
Diuersione multiplici vincūtur (F
cogitationes carnales xxxviij.G.
Diuitie suꝑbiam generāt xxij.R.
Diues fieri si vis diuitijs n̄ adijce sz cupi/
ditatib̄ detrahe xxxviij.ɔ
Diuitū regula. iiij.S.
Diuitie q̄ suffocant verbū dei cadunt etiaz
in mendicitatē x.B.vij.E.
Diuites fructū n̄ capiūt d̄ diuitijs sz iusti.
Diues et pauper qualiter sit (xli.T
idem homo xli.U
Diuites hn̄t diuitias sic̄ molā asinariā.xl
Diuitie stāt cū ꝑfectōe.lxvij.P (vi.J.Q.
Diuīa eēntia simplicissima ⁊ ꝑfectissima ē
Diuīoꝝ causas ꝓpinq̄s n̄ frustra (xviij.R
īuestigam⁹ qꝛ ꝑmā n̄ possumus ītueri.lx
Diuini instinct⁹ ⁊ reuelatōes q̄ re (viij.E
gula sint seq̄ndi lxviij.G.
Diuīa officia īpediētes peccāt xxxij.E.
Diuino officio tres scrupuli sese ingerunt.
Diuinitat̄ in christo argumē (xxxvij.E.
ta tria xliij.Y
Diuīa lex nō recipit exceptiōz ꝑ hūanam.
Diuīa lex recipit interp̄tati (xv.B.C
onem xvij.⁊ ɔ.xviij.A.plene.

Diuina lex vna est apud omnes natões. nõ sic humana iij. J. lxij. P.
Diuini iurꝭ ꝓncipia et regule mlte enũerãt iij. B. vij. D
Diuisio aĩe et spũs quõ fiat lxxxi. L. M. ⁊ plura ibi declarat. lxxxij. O. S. lxxxiij. F. lxxxvi. N. xcv. F. lxxviij. T
Diuisionẽ aĩe ⁊ spũs habuit maria mõ pfecto ꝫ different a ꝓpo q̃dꝛupl'. lxxxi. L.
Diuisionẽ spũs ⁊ aĩe ẽ ipossibile fieri p na/
Diuisio spũs et aĩe ẽ mi/ (turã. lxxxi. N
rabilioꝛ q̃ꝫ coꝛpis et anime xlviij. ꝯ.
Diuisio nimia ⁊ pauca culpãda ẽ. xxxvi. F
Docendi modus lxxxviij. T.
Docere nemo ꝓsumat nisi vocat⁹. lv. R.
Docti necessaria nesciũt quia facilia legere despexerunt xli. L.
Docti indeuoti sunt deo odibiles ostendit per exemplũ lxxij. T
Docti etiã ꝓpter maliciã sepe errant. ij. E. xvij. L. Supra affectu.
Doctissimi q̃dam optant se nunq̃ pueniſse ad tantã scientiã lxxiij. O.
Doctoꝛ theologie tenetur explicite cognoscere mandata ⁊c̃ xiij. K. P
Doctores nouissimi cur relicto ornatu per q̃stiones theologiam tradant xvi. B
Doctores ĩtellectu ⁊ affectu pstãtes hi sũt.
Doctores hieronimũ. ambꝛo/ (lxiij. P
siũ. augustinũ. thomã. gregoꝛium. bernar dũ comparat lxv. Z
Doctoꝛalis interptatio quõ releuet. ij. E.
Doctoꝛ theologie q̃d possit et debeat in doctrinis examinãdis. xvij. B. lv. R
Doctoꝛ scribentiũ tẽptatio lxxxvij. P.
Doctores sancti cur tot q̃stiões iduxerint.
Doctoꝛ pfund⁹. lxxxviij. D (lxxxviij. B
Doctores ꝓtẽplatiui nõ officiabãt circa tẽ poꝛalia aut spũalia xciij. ꝯ
Doctoꝛem creandi forma xvij. B
Doctoꝛ theologoꝝ q̃s p intellect⁹ aut affectus ꝑfectu idone⁹ magꝭ videat. xvij. O
Doctores viuẽtes nõ mi/ (P. xix. F.
noꝛẽ habẽt auctẽ q̃ꝫ mortui ⁊c̃. xxxvi. B
Doctoꝝ viuẽtiũ ꝓsiliũ ñ ẽ ꝓtẽnẽdũ. xxxvi.
Doctoꝝ q̃rũdã nimia hũilitas vl' va (B
nitas solũ dicta alioꝝ allegãtiũ. xxxvi. B.
Doctores magni pauca miracl'a feceꝛt. xxx
Doctoꝝ parisiensiũ decisio sup q̃/ (ix. A
dam casu ponit lxiij. ꝯ
Doctoꝝ statꝰ est p̃cipu⁹ ĩ eccl'ia xl. X.
Doctoꝛẽ facit silere supbia xl. X.
Doctoris hũilitas triplex scꝫ xl. X.
Doctoꝛes theologie et decretoꝝ dominus voluit esse. li. X. y.
Doctoꝛes veteres negligi et noua excerpe pniciosum (xviij. S. T
Doctoꝛes recentioꝛes magis resoluti sunt.
Doctoꝛibꝫ ꝓtẽplatiuis nõ (lxxviij. H.
credere insanire est lxxix. T.
Doctoꝛes theologi q̃ alijs sunt vtilioꝛes.
Doctoꝛes pfecti ĩ the/ xvij. U. xix. F H
ologia et iure simul sicut veteres fuerũt cur tam pauci repiant. lvi. K. L.
Doctoꝛes sctõs plerunq̃ ineꝛpientia tpm fallit lxij. y.
Doctoꝛes sancti plerũq̃ reuerenter glosandi nõ ampliandi sunt lxi. F.
Doctoꝛes dum dissentiũt in materia fidei vel moꝛũ sic agendũ ẽ. xxxv. T. xxxvij. H
Doctoꝛes diuersa opinant ideo xxxv. T.
Doctoꝛes vix sciũt euoluere nodos cupiditatis xxxv. ⁊
Doctoꝛalis licentia ideo dat lij. D.
Doctoꝛ creatus p hoc idone⁹ monstrat. ſz non ideo dat ptãs regitiua lv. R
Doctoꝛes ĩ ĩnterpretãda sacra scꝛiptura q̃ sint alijs ꝓferendi. xvij. L. xviij. B.
Doctrinaꝝ inuẽtoꝛes quõ ꝓcesserint. lx. O
Doctrine quõ et a quibꝫ examinande sunt. xvij. ⁊. ꝯ xviij. A. ⁊c̃.
Doctrinas q̃s recipe q̃s suspectas habere dñt simpliceſ. xviij. F L M. xix. K. xx. P
Doctrinaꝝ varietas plimũ nocet. xlviij. E
Doctrine moꝛalis mod⁹ optim⁹ iste ẽ. li. E
Doctrinas edere q̃n et quõ sine supbia debeamus xviij. K.
Doctrine audaces et extreme ꝫ ꝓmunẽ ob fuãtiã pniciose solẽt esse. lxij. O. lxix. E F
Doloꝛ sensibil' inꝓritõe potest esse nimius
Doluit ꝝs ab instanti ꝓceptio (xli. D
nis ſm quosdam xlv. E
Doloꝛ duplex rõnis et sensualitat⁹. lxxix. K
Dolus est si pctõꝛ iustũ se pdicat. c. M.
Dolo caret qui se accusat. Jbidem
Dominari reb⁹ est eis vti posse iuste vt placuerit xl. U
Dñatio mentis sup carnẽ fragil'ẽ ꝯ.
Dñatio oĩs hꝫ annexã obligationẽ ad fuitutem ꝑter dñatõem diuinã lxij. D
Dñicis diebꝫ clerici ⁊ laici ℔ obſeruent. lxx/
Dñicis diebꝫ ad quid obligeꝛ (viij. H.
homo xxxi. T.
Dñico die licz ludũ hõestũ assumere. ibidẽ
Dominiũ q̃d sit et q̃tuplex et descriptões ij. S. xci. y. xxv. D. lxi. R. S

Dominiũ nõ omne vt sit iustũ pſupponit charitatẽ.iij.O.v. J.lviij.O.lxi.Z.plene
Dominiũ ciuile quibꝫ titulis a deo donet quibꝫ abdicet (lxij.B lxi.Z.
Dñiũ naturale nõ fundat ī charitate.lxi.y
Dominiũ euangelicũ q̃d sit.et q̃s nobile. et eius titulus lxi.Z.ꝯ
Dominiũ euangelicũ et ciuile differũt.lxij.
Dominiũ quõ abdicet.lxij.F (A.B.L
Dominij omnis abdicatio re et aĩo fieri ꝑt et que sit expedientior lxij.F.
Dominiũ in q̃busdam rebꝫ nõ est sepatũ ab vsu xxv.J.
Dominiũ rerũ duplex diuinũ ꝛ humanuz tam naturale q̃s ciuile xxix.T
Dñij capax est sola creatura rõnalis .xli.R
Dominiũ gtuitũ digniꝰ est ciuili ppt tria.
Dominiũ ciuile multas secũ affert (xli.S anxietates xli.S.U
Dominiũ extensiꝰ habent iusti post passionem xp̃i q̃s ante pctm̃ fuisset xli.y
Dominiũ euangelicũ facit gr̃a xlix.y
De dñio supbiendũ nõ est lxxvij.B.
Dñs deꝰ nr̃. Cur totiẽs hec tria ꝯiungant
Dñoꝝ ad suos regula.iij.T (xcvij.F
Dominus a domo dicit xciij.H.
Dñe iesu suscipe spm̃ meũ optauit Johannes gerson cẽ vltimũ suũ ꝟbũ xcij.H
Domus est homo xciij.H
Domus est beata virgo liij.U.
Domus quadruplex rxl iij.X
Domꝰ multiplex in quas se mali recipiũt.
Domũ suã.s.eccl̃iam clerici ingredi debent (xliij.L xliij.M
Domus aĩe nostre quõ fabricãda ꝛ regẽda pulcre deducitur xliij.N.
Domus ſm Arist.ī politicꝫ ex his constat
Domꝰ ꝯscie sic ornet.xliij.S (xliij.O.
Domus celestis p̃conia xliij.ꝛ
Donat se deus lxxxiij.A.lxi.y Z
Dona spũsscti an sint virtutes triplex opinio ꝛ specialis tractatus xxviij.L
Donorum sufficientia. Jbidem
Donum quid sit xxxv.J
Dormiẽdo tẽpus male occupãtes peccant. xxxij.E
Dormiẽtes exercẽt opa vigilãtiũ iõ lxxiij.L
Dormiens orat lxxv.ꝯ
Dormire ꝯtemplatiuorũ xc.Z
Dorothea mittit theophilo mala ex padi/
Dotes aĩe et corpis.xxv.X (so.lxxxix.ꝛ
Dotes aĩe q̃d sint lxxxij.O.lxxxiij.O
Dotes spũs ꝛ aĩe q̃ttuor lxxxiij.F G
Dos ecclesie quadruplex a christo data .x. A.B.S.T.
Drama neutriꝰ vel feminini generꝫ.lxxix.B
Dramatica cantica hec dicunt lxxx.B
Dubiũ ꝓbabile q̃d sit iij.y.v.T
Dubium leue quid sit lxx.Z
In dubio aliter agens an peccet mortalit. xxxv.T.xxxvij.S.
Dubitans an actus sit mortalis et faciens an peccet mortalit.v.H.T.xxij.B.lv.ꝯ lvi.B.lxij.M
Dubia ꝯsitenda sunt sub ꝯditõe.et seq̃t venia'absoluta.v.T.xiij.N.xxv.B.xli.F
Dulcedo diuina magna est xlvi.A
Dulcedo abscondit timentibꝫ deũ. liij.J xlij.R
Duo sunt in carne vna ad opꝰ ꝯmũe filiorũ
Durãdus doctor exercitatis (xxxviij.O simꝰ in casibꝫ refutatis dicit ꝛc. xli.B
Duris corde ß sufficit.lxxv.K.supra Cor
Duri et indeuoti sic se emolliãt xxxvij.B.
Duricia cordis sic vincat ꝯtemplatiuꝰ.lxxv.
Duricia cordis emollit ꝟberibꝫ.lxxv.ꝯ (D
Durũ et laboriosũ est ad serenitatẽ diuine lucis ꝛ terrenarũ cupiditatũ caligine torq̃ri
Dux noster deus sit.xliij.U (c.L

Ebetes speculis

dei abutunt lxxxiij.S.
Ebionitaꝝ hereſis xxij.P xxiij.X.
Ebrietas xxix.O.xxxij.P.
Ebrietas q̃ peccatũ xxix.O.xxxij.P.
Jnebriare aliũ peccatũ est xxxij.P
Ebriorũ varietas inde ꝓuenit lxxij.K
Ebrietas ꝓma aut scda aut cẽtesima nõ est pctm̃ mortale nisi tunc. xxxiij.O.
Ebrietas q̃dã suffocat rõez q̃dã ñ.xxvi.R
Ecce notat certitudinẽ nouitatẽ ãmiratõz
Eccl'a p q̃ capit dõũ de re/ gẽda eccl'ia fit sermo. (ꝛc.xxxvij.A ij.U
Eccl'e caput ẽ xp̃s ꝛ an fuerit eccl'a añ xp̃m
Eccl'a quã ꝯnexionẽ vl' hĩtudinẽ ad xp̃z ꝛ quã ad papã hẽat.iij. F.viij.L. (iij.F
Eccl'a iurisdictõz hz in oẽs etiã ī papã.i.O.R.iij.O.x.A.U xiij.X.ꝛc.xv.B.L.xvij.ꝯ.xviij.A. (O.P.x.U.xij.J.
Eccl'iaꝝ dotatio vbi fundet.i.U.iij.K. N.x.B.L.
Eccl'ia ītegrat ex ptãte papatꝰ cardinalatꝰ pfiarchatꝰ archiepatus epatus ꝛ sacerdotij ꝛc.i.y.ij.F.viij.P.O.
Eccl'ia q̃ maculaz nõ habet introducit vt peccatrix.ij.O.

Eccl'ia quō viuificaţ influxu ſpūs chriſti
p q̄litatiuas diſpoſitōnes. iij. B. viij. O.
Eccl'ia g̃d⁹ ꝛ dignitates ſuas a xp̄o (xij. J
cōſtitutas ſeruat iij. H. viij. P
Eccl'ia hz q̄ſi ſemē viuificū q̄ p̄t ſeſe ꝓtinu/
are. iij. H. viij. H. O. P. x. A. xij. J. xv. A
Eccl'ia in ſolis mulieribꝫ vl' laicis manere
nō poſſet iij. J. viij. P.
Eccl'ia neceſſario regiť vno capite. ñ ſic po
litie ſeculares. iij. J. ij. A. v. R. xv. A
Eccl'ia q̄ iure et q̄bꝫ caſibꝫ poſſit ſuū ſpon/
ſum vicariū repudiare iij. L. S. x. U
Eccl'ie quō poſſit p̄eſſe qui p peccatū ſepa
tus eſt ab eccleſia iij. R.
Eccleſia in veteri ꝛ nouo teſtamēto m'tas
p̄ſecutōes ꝛ ſciſmata paſſa ē iij. ꝛ. ꝓ.
Eccl'ia tāq̄ corp⁹ aliō ſeipam p̄t vnire et
ꝓgregare p vniōe ꝛ ꝓfuatōe ſua. iij. B. ij.
Eccl'ia quō decora fuerit ī adoleſcē (H J
tia. et nūc deturpata videaţ. iij. U. x. vi.
Eccl'ia ī p'libꝫ eget (D. vij. L. D. E F B
reformatōe q̄ enūeraţ. v. A. vij. E. F
Eccl'ia ab initio ſine tpaliū adminiſtratōne
poſt eā hr̄e cepit nō iniuſte. v. O
Eccl'ia ſi nō ad ſtatū tp̄is ap'lor ſaltē ad cō
ditōz tp̄is ſiluestri reformāda eēt. v. O
Eccl'ia ī his q̄ facti ſūt nō q̄ fidei errare p̄t.
v. L. vi. O. O. xvij. ꝓ. xviij. L. lxi. O. R.
Eccl'ia q̄duplicē dotē a xp̄o ſpō (lxij. A
ſo recepit x. A. S. T.
Eccl'ia materiaľ ſpūalem ſignificat ideo in
reuerentia eſt habēda x. y
Eccl'ia duplex triūphās ꝛ militās. vi. T.
Eccl'ia militās quō triūphāti ſil'is eſſe de
Eccl'ia ſtatū ſuū moder (beat. vij. L. D.
nū deplorat vij. D. E. cē. R. viij. A.
Eccleſia ordines ſuos ſi a xp̄o nō eſſent in/
ſtituti ſic inſtituere non poſſet viij. P.
Eccl'ia duplices p̄tes habz integrantes eā
p̄manentes et fluentes viij. O.
Eccleſia ſancta catholica et apoſtolica. xij.
H. xv. B. lxviij. B. xxv. T. U.
Eccleſia p q̄ capiaţ ibi. Si peccauerit ī te
frater tuus cē. dic eccleſie i. O. xv. L.
Eccleſia finaliť reſolutiue declarare hz ſen
ſum ſacre ſcp̄ture. xvij. D. E A. plene. ꝛ. ꝓ
Eccleſie deťmiatōi vel ꝓſuetu/ (xviij. A
dini q̄ ꝺnitiť ꝓpeſcēdus poti⁹ q̄z redargu
end⁹ eſt xvij. M A P
Eccleſia p̄mitiua euāgelia q̄ttuor recepit.
xviij. L. (paňť. xviij. L.
Eccl'ie rectores ſpeculatores muti cē. cul/
Eccl'ie reformatio quō poſſit p ꝓciū fieri
lvi. Z.
Eccleſie p̄mitiue auctas maior q̄z moder/
Eccleſie ꝛ eccl'iaſtico⁹ nomē (ne. lxi. R.
cui' anthonomatice ꝓueniat xliij. E
Eccleſie nomē ad cler⁹ ſolet reſtrīgi ſic̄ reli/
giōis ad religatos ꝓfeſſiōs xp̄i. lxvij. B
Eccleſie dotatio p ꝓſtantinū fuit forte vtil'
xvij. A. xxv. P
Eccl'ie deťmiatio ad fidem p̄tinet. xiij. E.
Eccleſias viſitāt angeli vbi eucha (lxi. O
riſtia ſeruaţ. xc. B (x.
Eccl'ie repatio eſſet a puul' īcipiēda. xxxiij
Eccleſie vſui cōi ſi q̄s ōtrahit ſe ōcipit. xxx
Eccleſia maťial' cū imagibꝫ et ce/ (vi. X
teris incitat eccleſiaſticos ad p̄niaz. xl. K.
Eccleſia regiť directōe ſp̄ūſſcti ꝓut oīa tp̄s
Eccleſia hz exploratores (hūt. xxxvij. ꝓ.
ianitores ꝛ paſtores p̄tuoſos xliij. F
Eccleſiā q̄d ſuſtineat notabilia dicta ꝫ ca/
nonicos notabiles. xliij. H
Eccl'ia ē velut q̄dā dom⁹ g̃dis. li. T
Eccleſia canones nō habuit tpe chriſti ne/
q̄z poſtmodum longo tēpore li. U
Eccleſia iure canonico nō regulaţ immobi
liter ſicut euāgelico lij. L.
Eccl'ie regimē ē monarchicū. lij. L. iij. J
Eccleſie vnde p̄ueniāt tpalia lij. L
Eccl'ia locus aptus eſt oratōi lxxv. y
Eccleſia eſt corpus myſticū cē. lxxix. M
Eccleſia vniuerſalis ideo dicit xxv. T.
In eccleſia p̄uerſe affectōes damnoſi⁹ fiūt
q̄z extra. xl. L (tes cē. xliij. B. O.
Eccleſie irreuerentia fit p ludos ꝛ garrulita
Eccleſiaſtica p̄tās q̄d ſit ī q̄ſtionē deduci
pōt ꝛ de hoc tractatus i. L. M. vi. B.
Eccl'iaſtica p̄tās ñ fundaţ ī caritate ſz ī ca
ractere baptiſmali. i. M. A. iij. O. lxij. B
Eccl'iaſtici p diuerſitate etatū diuerſa agāt
Eccl'iaſtica p̄tās ꝓſideraţ tripl'r. (lxv. ꝛ
formal'r materialiť. et q̄ ad exercitiū. i. X.
Eccleſiaſtice p̄tāť q̄duplex vſus. i. X.
Eccleſiaſtica politia neč̄ario ē nūc aliter re
genda q̄z in initio naſcēť eccl'ie. i. Z. v. O.
Eccl'iaſtica p̄tās an ſit īmediate a deo vel
ab homine i. ꝓ. viij. P. xv. B.
Eccl'iaſtice p̄tāti aliq̄ nimis ōtrahūt. ij. J.
Aliq̄ nimis adulantur ij. R.
Eccl'iaſtica politia dicitur diuina. ij. T
Eccl'iaſticorū ordinū diſcretio melⁱ⁹ nunc
q̄z i p̄mitiua eccl'ia notari p̄t. iij. H. viij P
Eccleſiaſticū regimē mōarchicū ē ariſto/
craticum ꝛ timocraticū iij. J
Eccleſiaſtici poſſunt p̄ſcribere de certo mō

subuentionis a subditis iiij.K.O
Eccl'iastici naturali et theologica prudētia debēt hre vnde honestꝰ viuāt q̄ secl'ares.
Eccl'iasticū corpus an possit viue (iiij.Z re sine capite xv.B.
Eccl'iasticas libtates rex tueri dz. xv.O.
Eccl'iastica ꝓsuetudo plꝰ auctis habet q̄ aliqs doctoꝝ sanctorū. xvij.L.xxvi.X
Eccl'iastica p̄cepta vt ieiunioꝝ/horaꝝ canōicaꝝ/festoꝝ ꝛc.trāsgrediētes qñ peccēt lxiij.Q.
Eccl'iastici ne tedio afficiāt i cātu.lxx.L.
Eccl'iastice dotatōi detrahētes damnati sunt in ꝯcilio constantien. xxv.P.
Eccl'iastici ꝙd tutū sit i redditib recipiēdis
Eccl'iastici intentōem suam ex/ (xxv.ꝛ ponant suis bñfactoribꝫ.Ibidem
Eccl'iastici pctōres an fructꝰ bñficiorum faciunt suos.xxvij.L.xl.I (ꝛc.Ibidē
Eccl'iastici pctōres dicunt a q̄busdā fures
Eccl'iastici ḡuare se nō debēt suffragiorum pondere.xxvij.O (pis.xl.B.
Eccl'iasticoꝝ mores puersi i crapl'a et pō/
Eccl'iastici sūt eleōsinarij ꝛ dispēsatores nō dñi bonoꝝ eccl'iasticoꝝ xl.E.
Eccl'iasticus dispensans ꝑdige bona eccl'iastica an ad restitutōem teneat xl.T
Eccl'iastico cuilibet turius est decliare ad frugalitatem et parcitatem xl.E
Eccl'iastica bona clericis ꝓmissa sūt dupli
Eccl'iasticoꝝ status est liber (cia.xl.E speculū et imago penitentie xl.B.
Eccl'iastici mali pessimi sunt Iō xl.L
Eccleiastici quadrupliciter reph̄endūtur sicut et ph̄arisei a domino xl.A.
Eccl'iasticoꝝ vestes mentiūt aliqñ xl.A
Eccl'iasticus monarchaꝰ qualis pfectioꝝ esset xli.T
Eccl'iastic' cur auferūt iurisditōes. xlij.ꝯ
Eccl'iasticis reges et ꝓncipes nihil tribu/ unt Ideo xliij.I
Eccleiasticū regimen exigit vltra regulas euangelicas leges positiuas li.ꝛ
Eccl'iastici ornatus sunt libri lij.Q
Eccleiasticus zelus feruet in tuēdis possessionibus. lij.A
Edificia sūptuosa antiq̄ nō hūert. xliij.P
Effectuū varietates q̄daꝫ reducūt in q̄lita tum primaꝝ ꝙbinatōes lxxij.D
Ego sū ait dñs pl'a q̄ē dñs enūerāt.l.y
Egra corpa q̄ plus nutries eo magꝭ ledes
Electio q̄d sit.lxiij.U (xcij.L
Electōis p̄latoꝝ modus quāta varietate mutatus sit sepe. ij.O.viij.Q.
Nō vos me elegistꝭ ꝛc.lxxvi.B (xxiij.U
El'ynā dare qñ sit i p̄cepto vl' ñ. xxxij.O
El'yna cū p aliū fieri mādat quō ꝑsit.lxxv
Elemosynā recipiēs obligat vicis (Z situdinem reddere lxxvij.ꝯ
Elemosynas dare i publico tenet eccl'iasti/ cus aliqñ/p̄sertim curatus xl.B.
Elemosynas eccl'iastici vocant bñficia dignitates vel officia xl.B.
Elemosynā spūalem in quali necessitate ob ligemur. lxviij.K.
Elenatio mentis lxxvi.L
Emphatica locutio que sit xciij.I
Emphiteosis q̄d sit xxv.ꝛ.xxvi.E.
Emptio q̄d sit.xxv.I (xxv.P
Emptio cum pacto redemptōnis licita ē.
Emptio redditꝰ sup̄ fūdū aliquē.xxiij.
Emptio et vēditio inde nō reddit ille (U gitima vnde q̄dam putant xxv.K.
In emptione ꝛ venditōe quid lege iusta in stitui possit xxv.O
Entis conceptus in generali xv.ꝯ.
Entis conceptus in speciali lx.L.
Ens q̄d ꝓncipal' significat.ꝛ quō sit vni/ uocū ad o ꝛ creaturꝭ.sube ꝛ accidēti.lxix.D
Ens qua rōe sit subiectū metaphisice logice et grāmatice lxix.D.
Entis puri cognitio ꝓstituit duplicē theo logiam. lxix.A
Ens vnū vex et bonū cōuertunt. lxxxij.O
Ens multiplex.lxxxij.O (lxxij.T
Ens q̄libꝫ hz inclinatōez i finē vltimum
Ens ꝛ amor ꝙuertūt sic ens ꝛ vex.lxxviij.y
Ens vniuersale pfectū q̄d ē. lxxix.D
Epicurꝰ q̄dā a seneca recōmēdat xlv.O
Epicurus dixit se cū scateret vermib i ma xima voluptate esse xlv.ꝛ
Epicurus solacij media q̄siuit lxxx.ꝯ.
Epikeia est bona equitas xxxvi.U
Eps tenet ꝯgscere explicite p̄cepta decalogi
Ep̄is oib par ē ptās in collatione ordinū ꝛ ꝓfirmatōis ꝛ ꝓsecratōnis virginum ꝛc. i.O.ij.B.
Ep̄i a sacerdotib differūt sic vir a puero. qz hic sibi sil'e generare nō pt/ille pt.i.O.
Episcopatus an sit ordo ꝯordia i.P
Ep̄os singulos i suis diocesib papas esse erroꝝ est iij.I
Ep̄alis status a quo et quādo institutꝰ sit ꝛ quō subsit pape ꝛc. iij.L.M.xij.E
Eps esse pt sine plebe q̄uis hoc fieri nō cō ueniat iij.M.

E ante R

Episcoporum regula iiij.L
Epi quō possint dānare iudicialit errores
ī fide ꝛ moribꝫ. xij.L.xiij.Y.Z.xviij.A.
Epi parisiēsis acta circa assertōes magistri
Johānis parui xiiij.A B E D
Epi tenēt credere ꝛ scire pl'a q̄s alij .xiiij.P
Epi pñt dēclarare sensū sacre scripture .xvij.
F.xviij.A (xviij.A
Episcopi q̄s doctrinas examīare possint.
Epm bonū alicui eccl'ie pfici miraculose a
deo peti pt.lxix.D (lxvij.U
Epor status pfectissim⁹ ꝛ sublimissim⁹ ē.
Eps mihi pcipe nō pt vt ingrediar religio
Eps dū psecrat rūdet se v/ (nē.xxxij.L
trūq; testamentū scire xlij.U.
Epithalamiū sic diffinit lxxix.A
Epithalamia dicūt cātica cañ. lxxviij.ꝛ
Epithalamiū salomōis puenit marie pui
legio singulari lxxxi.Y
Equalitas iusticie pmutatiue hz m'tā lati
tudinem xxxv.B
Equi eq̄ vsu debilitātur xxxviij.H.
Equi sunt sepati ab eqbꝫ alendi.xxxviij.S
Equi hinnitu q̄dam apud athenas regnū
adeptus est xxxviij.S
Equitas quid sit xxiiij.B.
Equitas q̄ in interptandis legibꝫ vtimur
multa nomina habet.ij.D.iij.L.lxvij.F
Equs sigt supbos pctā sua dēfendētes.c.D
Error cōis facit ius quō intelligit. vij.Q.
ix.P.Supra cōmunis
Errores resecant falce doctrine et securi pa
storalis sentētie xij.D.
Errores necessario corrigi ꝛ id impedientes
Error circa pcepta (peccāt.xij.O.xiiij.D
inexcusabilior q̄s circa fidē.xij.O.lvi.H.
De errore diffamat⁹ etiā nemine accusante
tenetur se purgare xij.O.
Error damnari potest etiā si non appareat
eius assertor xij.S.T.xiij.B.Z
Errans si prestetur nihil intēdere ꝫ fidē ca
tholicam.xiiij.D H O. (H.P.ꝛc.R.
Errorꝫ revocatio q̄ sufficiat q̄ nō.xiiij.D.
Errās sciēter ꝛ nesciēter differt. xiiij.S
Erroris omnis radix ꝛ origo. xvij.B.H.
J.xviij.K.xlix.F (D.
Errores de⁹ cur pmittat oriri.xiij.D.xvij
Errores quō debeāt impugnari. xvij.H
Erronee aliq̄ assertōes.xvij.O.R.xix.K.
Error ī moralibꝫ iudicijs iō ac (lv.D.
cidit.xxxvi.U.Supra affectu.
Error ꝺemnat⁹ parisi⁹ de diuitū spolia/
Errores plures.lxxxviij.J (tōe.xxxix.Z.
Esaias pphēta euangelicus lxxxix.Y
Esse triplex habz q̄libz creatura.lxxxiiij.O
Esse extra se et sup se quid sit lxv.F
Estimatiua plures cōcept⁹ habet q̄s sensus
Estimatiua vis in q̄busdā ita (cōis.lx.J
viget vt pticipes eē libtatꝫ videāt.lxxix.J
Esuries quid sit ī genere lxxxviij.Y
Esurici impedimēta ꝛ cause lxxxix.L
Etnitas q̄si extra termīos entitas.xcv.D
Ethiops ꝯcipit ab ethiope h̄ mō.lxxiij.L
Eua reuerēs diuinū pceptū bis mētita est.
xviij.D.lxiij.L
Eua quō errauit xvij.B.lxiij.L.
Euā decepit diabol⁹ fingēs se theologū. lx
Euagatio mentis.xxiij.O (iij.L.
Euagatur peccator xliij.H
Euagatio ī horis canonicis q̄ liceat ꝛ q̄ nō.
Euagri⁹ nō nisi semel ī anno (lxxviij.B.
cōmunicandū esse censebat xxxvij.T
Euanescere q̄d sit.l.L. (lxviij.S
Euangelium latissimū est ꝛ breuissimum.
Euāgelio ne an eccl'ie pl⁹ credēdū sit.xviij.
Euāgelio nō credere nisi me auctas (L
eccl'ie ꝯpulisꝫ quō intelligit lxi.R
Euāgeliū suū paulus cū eccl'esia contulit.
xviij.E.Infra paulus
Euangeliū explicat modos necessarios ad
salutē ꝛ in eo nō tam pscrutādo q̄s creden
do q̄s nō scandalizatur xcvi.P.
Euāgeliū speculo cōparat q̄ttuor facies re/
psentanti.ix.U (uerūt.xciij.B
Euangelistę ordinē rei gestę nō semp serua
Eucharistia de illa late. lxxxix.B. xxv.B.
L.ꝛc.xxvi.X.xxxiij.O
Eucharistia a xp̄iano devoto quō ꝯsidera
Eucharistiā accepert (ri ꝺbeat.lxxxvi.P
maria magdalena ꝛ egiptiaca. lxxxij.A
Eucharistie figuras novit btā ꝟgo.lxxxix.
Eucharistiā chr̄ist⁹ sumpsit aposto (A.
li et iudas. lxxxix.B.
Sub eucharistia xp̄s oculo sensuali nō pt
videri etiam in patria lxxxix.B.
Eucharistie sacramētū nō habz emulā acri
orem mathematica lxxxix.J
In eucharistia quō sit corpus xp̄i quātuz
nō q̄ntitative lxxxix.K
In eucharistia panem dicentes remanere
heretici sunt lxxxix.K.
Eucharistie istitutōis cā. lxxxix.L.
In eucharistia corp⁹ xp̄i quō dicamur vi/
dere lxxxix.K.
Eucharistie esurie q̄d impediat lxxxix.L
Eucharistiā sumere q̄tidie satagit gerson.

lxxxix.T
Eucharistie effectus ꝑcipu⁹. lxxxix.Z
Eucharistie fruct⁹ ꝑsertim q̄ ad mysticam theologiā apiendā xv.T.lxvi.y.xcvij.D
Eucharistie sumptio q̄ gratificet ꝛ q̄ inducat nouum peccatū xix.T.U
Eucharistie p'les si'litudies ꝛ figuras pōit
Eucharistia ram⁹ oliue ē quē (lxxxix.ꝛ.ꝯ.
ī ore aīa ferre dz ī vespe mortis. lxxxix.ꝯ.
Eucharistie effect⁹ ē sal⁹ ꝛ augmētū fideliū
In eucharistie sacr̄o quid res sit (xc.A
ꝛ sacramentum xc.L
Eucharistie sacrificiū tenet q̄libet offerre q̄druplici titulo xc.E
Eucharistia sol' mūdis dz tradi ꝛ ꝓsecrari.
Eucharistiā vt q̄s digne suscipiat qualis ꝑparatio requirat (xc.F. xc.F.
Eucharistiā vt q̄s sine pctō suscipiat q̄nta certitudo q⁹ nō sit ī pctō sufficiat.lxix.L.
Eucharistia nemī dz de facili denegari. (lxx.Z xc.F
Eucharistie p'les effect⁹. xc.B.lxxi.T.
Eucharistiā meli⁹ ē sepe sumere q̄z abstinere
Eucharistiā recipiētes aut mīstrātes pctōres ñ sūt vitandi. (xc.F B xc.D
A scrupul' circa eucharistiā liberant q̄dam oratione. lxxxix.E
In eucharistia ñ ē corp⁹ xp̄i localit. xc.K
In eucharistia p concomitatōem sunt anima sanguis ꝛ deitas xc.K.
In eucharistia si puer appetat q̄d faciendū
Eucharistia corp⁹ nutrit.xc.O (xc.L.
Eucharistiā sumere q̄dā dissuadēt seueri⁹.
Eucharistie.xij.effect⁹.xc.O. (xc.O.
Eucharistia ꝓture hz ꝓuilegiatā xc.S
Eucharistia famē sedat ī digne suscipiēte.
Eucharistiā q̄dā olfactu per (xc.T
cipiebat.xc.U (xc.U
Eucharistiā sumētes q̄daz extasim patiūt.
Eucharistia fomitē quō extinguat. xc.ꝛ
In eucharistia leuanduz est cor a speciebꝫ materialibꝫ ꝛc. xci.U
Eucharistiā accipe si trepidas notabil' exhortatio xci.ꝯ.xcij.A.B.
Eucharistia dignū nemo se iudicet quātūcūq; sit feruens xcij.L.
Eucharistiā sumēs nō sit anxius sed deserat se et p̄iciat se in manus dei xcij.L
Eucharistie susceptio digna supat omnia spūalis exercitij documenta xcij.T.
Eucharistie sacr̄m.p'la ō boc.xxv. B.L
Eucharistiā dare subdito q̄n curat⁹ teneat
Eucharistie matia ſm q̄sdā (xxv.D
nō ꝑt esse vinū sine aq̄. xxvi.y
Eucharistia ī fermētato ñ ꝓficit ſm hugolinū.xxvi.y (dā.xxvi.Z.
Eucharistie matiā acetū ee posse dicūt q̄
Eucharistia ī secessū ñ emittit. xxvi.ꝯ
Eucharistia ppl'o sub vtraq; spē ñ dat.iō xxvij.A.sup cōicari (lia Jō.xxvij.B
Eucharistie sūptōem impediūt medicina
Eucha.si cuomit sumēda ē aliq̄n. xxviij.
Eucharistia ī missa p'la de B. Jbidē (O
Eucharistie sūptio delet pctm̄ mortale ſm Durandū hoc modo xxxvij.R
Eucharistiā suscipiēs sic se hūiliet.xxxvij.ꝛ
Eucharistie adoratio tacitā hz ꝓditōem.iij
Eucharistie sacr̄m mutet de (y.xvij.D
mēse in mēsem. vl'crebrius xliij.O
Eucharistiā sic disce adorare lxxi.L
Eucharistia triplicit offertur lxxi.U.
Euchari. suscipiēda ē ī mēoriā xp̄i. lxxi.A
Eucharistie sacr̄m q̄ ad satisfactōz est valoris finiti. lxxvij.ꝯ
Eunuchoꝝ triplex genus xxxviij.K
Eunuchi ꝓferunt ꝓiugatis. xciij.Z
Encenia ꝑma die āni sunt in bonū finē ordināda.xxv.D. Supra ꝓsuetudo.
Exactōes ꝑncipū q̄n licite sunt. xxvi.F
Exaltatōes aīe q̄druplices a deo lxiij.A.
Exceptiua siue exclusiua simpl'r ꝛ accōmo
Excōicationū ꝛ intdictoꝝ (da.xlvij.y. fūdamētū ex euāgelio. i.O.xxxij.T.ꝯ
Excōicatio est vltia pena quā pōt infligere eccl'iasticus vt eccl'asticus i.S.lxij.ꝑ
Excōicatio q̄.p bonis tpalibꝫ ferr̄ videtur multā vilipensionē ꝛ laqueos animaꝝ induxisse i.S.v.B.vi.F.lxij.M.ꝛ
Excōicatōis finis ē emēdatioꝝ nō nocet ni si ptinacibꝫ.iij.y (iij.y.xxxij.Z
Excōicatio iniusta an sit timēda ꝛ tenēda.
Excōicatiōes in canonibꝫ abrogatis ꝓtente hodie non ligant. lxij.S.
In excōicationū materia aliq̄s ppositōes examinandas ponit lxij.S.T.U.ꝛc. Quaꝝ aliq̄ ꝓxime sequunt
Excōicatōez nō videri ferēdā esse nisi ꝯ eos q̄ eccl'iam audire ñ sunt pati lxij.S.
Excōmunicatū a iure nō videri vitādū nisi post denunciatōem lxij.T
Excōicatiōes oēs abolitas vel nocinas reuocandas videri lxij.Z
Excōicatū a iure ante denunciatōez ñ ꝯhere irregl'aritatē imiscēdo sed diuiſ statuēdū
Excōicatōes late ſnie ꝛ ipo (videri.lxij.Z. facto q̄d ogentur. lxij.T.iij.R.xxxij.R

Excõicatões generaliꝝ ꝓmulgate vt ꝺ oēs sortilegos ⁊c. ñ cogũt aliquẽ vitari. lxij. U
Excõicatões que verisiliꝫ ꝓtemnũt nõ sunt ꝓmulgande sed reuocande lxij. X
Excõicare ꝓ sua libidie ꝑlatꝰ ĩmerẽtẽ non
Excõicati ab oꝛõe mentali ex (ꝑt. lxiij. K
cludendi non sunt. xc. D (D.
Excõicatõ q̃s timide ferẽda ⁊ sustinẽda. xc.
Excõicatõis sñia quõ ferri ꝺbeꝛet. xxv. D
Excõicati sŧ ꝺdẽtes legẽ ꝺ eccl'iã ⁊ deũ. xxxi
Excõicati sŧ ꝟberãtes clericos. xxxi. X (y
Excõicare se ꝓmittẽs peccat moꝛtiꝫ. xxxij.
Excõicatũ nõ tenẽt oēs vitare ibidẽ (T
Excõicatꝰ penitẽs nõ ẽ ꝑuatꝰ bõis eccl'ie.
Excõicatꝰ etiã curatꝰ ñ ꝺz vi (xxxij. T.
tari nisi denunciatꝰ. Jbidem xliij. S
Excõicatõnũ tot sũt genera q̃t cõicatõnũ.
Excõicatio multiplex. Jbidẽ (xxxiij. F.
Excõicatꝰ ẽ ipo iure oĩs sim̃õiacus. xxxvi.
Excõicatões ꝺ q̃ mꝫtiplicãt clꝑãt. xl A (W
Excõicatões nimis facilit ful/ (xlviij. Q
Ab excõicatõe duplici ꝑt (minãt. xliij. A
q̃s absolui ꝺuersis tpib xli. B.
Excusatio turpis ẽ ꝺicere nõ putaui. xlviij
Exẽpla sŧ ꝺicẽda scholaribꝫ. xlviij. X (W
Exẽptões a ꝑlatꝭ noꝛie sũt exẽptꝭ. xxxix. Z.
Exẽptũ ꝺ iure ⁊ exẽptũ ꝺ ꝓuilegio. xlvij. X
Exemptões nimie epis iustã tribuũt ꝯq̃rẽ di occasionem iij. W.
Exempla mꝫtos plꝰ accẽdũt ad desideriũ celestis patrie q̃s alta ꝑdicamenta. c. A.
Exempla mꝫtaꝫ ⁊ ꝺuersaꝫ ꝟtutũ exponũ tur ꝟm oꝛdinẽ alphabeti. Jbidem
Exit deꝰ a ꝺo ñ localiꝫ ⁊c. ſz pſõali tm̃ distĩ
Exeunt oĩa a ꝺo ꝟ mõ. xl. Q (ctõne. xl. P
Exitus moꝛalis a deo q̃dam pessim̃ ꝑ su/ pbiam q̃dam optim̃ ꝑ hũilitatẽ. xl. S.
Exi cito in plateas ⁊c. exponitur l. F. H.
Experientia lxxxiij. J
Experientia quid sit lxxxvi. B.
Exꝑimentaliꝫ ꝺi ꝓceptio ñ hꝫ ꝟ facialiꝫ ĩ via.
De exꝑimẽtali cognitõe plꝫ no (lxxxvi. K tabilia lxxxvi. L. W. ⁊c.
Exꝑimentalis cognitio ꝑfecta est sapiẽtia diuina lxxxvi. L
Exꝑiẽtia oĩm philosophãtiũ via. lxxix. F
Exꝓtoꝛ iudicia hñda sŧ ꝑ ꝓncipũſ. xxxvi.
Exꝓta extra nos credere exꝑiri ñ pos/ (B. sum̃. xcij. A (lxvi. S. T. xcviij. B
Exꝑimẽtaliꝫ cognitio ꝺiffert a speculatiua. Et an sit etiã intellectualiꝫ. lxiij. W.
Exꝑimẽtaliꝫ noticia q̃ sit ꝺaꝫ exẽplũ. xix. X.
Exꝑiẽtia iudex ⁊ testiꝭ op (xx. Q. liij. J. K
tim̃ inꝫ ꝑꝑetatẽ ⁊ mẽdicitatẽ. lxx. E. x. D
Expientia vl' ꝓpria vel ꝑsupposita est ꝓn cipiũ omniũ scientiarũ lxiij. P.
Exꝑimẽtũ ẽ fallax ꝟm hypocratẽ lxxxvi. B
Expositoꝛ sylogiſm̃ ĩ diuis. lxxxviij. J
Exꝓobratio q̃ peccatũ xxiij. A.
Extasis aĩe fit ꝟ modo lxxiij. O.
Extasis quid sit lxv. W
Extasim facit amoꝛ xcviij. T
Exteriozis possessiõis dispositio multũ va let ad ꝟ vt spũs liber ꝛideat ad dñm. lxxvij
Extrema famis necessitate vni/ (K cus panis cuius iustoꝛũ sit xli. X.
Exultatiua via meditaꝫ ⁊ tractat gaudia celoꝛum c. K.
Ezechieꝫ visio exponiꝫ lxxxi. W.

Fabule quid sint

Fabule adducũt. xv. y. xvi (iij. ⁊ J K. lxv. A. lxviij. P. xcv. T
Fabula ꝺ vulpe ⁊ catto. lxxxviij. A. lxviij. Z
Fabula ꝺ palũbis vulpe ⁊ passere. lxxxviij
Ad fabulas cõuertenꝫ. iij. ⁊. (A
Fabricãdo fabꝛi fimus. lxxvi. D. lxxx. D.
Facecia de q̃dã ĩclusa. viij. L. Alia. xviij.
Facere q̃ ĩ se est q̃d (W. xix. Q sit. xxi. O. Uide infra Jn se. xcvi. B. D
Faciẽti q̃ ĩ se ẽ deꝰ nõ deest. xxiij. W
Feciſſe q̃ ĩ se q̃ñ ꝙs certioꝛari possit. lxix.
Facere noli alteri quod tibi ñ vis fi (W. eri quomodo intelligiꝫ lxx. Y
Facto ipo ĩcidere ĩ sñiaz aliquã q̃ intelli
Facies hoĩs triplex. xcij. W (giꝫ. iij. K
Facꝫtas a facilitate. xciij. A. Uel a fas. lxi
Facultas absoluẽdi quẽ ab oĩbus (T sententijs q̃d ĩportet xxxij. O.
Facultas ligãdi ꝺaꝫ aliq̃ ⁊ ñ absoluendi.
Facꝫtas ꝺcretoꝝ nccia ẽ. li. T (xxxij. Q
Facultates theologie ⁊ ꝺcretoꝝ ĩ ꝟ distin/
Facultatũ q̃ttuoꝛ ĩ vniuer (guunt. li. Z sitatibus que merces sit xlvi. E.
Facultates q̃ttuoꝛ ꝓpanꝫ q̃ꝛuplici agro.
Fallacia ꝟm plꝰes introga/ (viij. B tões vt vnã quõ caueri ꝺeat. lxxxviij. L D
Fallacie q̃ttuoꝛ extra dictõem. lxxxviij. L.
Fallacia ꝟm q̃d ad simpliꝫ ⁊ accñtis q̃d sit.
Fallaciaꝝ ad capitalia (lxxxviij. B. D. vicia moꝛalis applicatio lxxxviij. D
Fallit se volũtas ꝟ modo lxxxvij. Z.
Fama est vica quedã ciuilis et pecũia men surari non potest xxxix. U.
Fame ablatio furtũ nõ ẽ ſz excedit ipz. ibiꝺ
Fama ambitioſe nõ est querẽda sed nec cu

deliter negligenda viij. F
Famā ꝑpam qñ negligere qñ tueri deceat.
Fames miseram ūdanoꝝ.xc. T (lxx. U
Famis necitate extrēa vnic⁹ panis cuius
ínstoꝝ sit.xli. X (de sunt .xliij. E. P.
Familiaritates ī cubilib⁹ etiam ꝓtentū vitā
Familie regula iiij. T.
Fātasia nūq̄ q̄escere ꝑt sic nec aer.lxxviij F
Fātasie mirabiles q̄busdā apparēt. (R.
lxxiij. L (xix. D
Fātasmata ꝑ affectū nō ꝑ intellectū fugāt
Fātasmara clara ꝛ ordīata ꝓducūt cogniti
Fātasmata optz spe/ (oni spūali.lxxxi. O
culari itelligētē ꝑmitt⁹ sz ñ assidue.lxxxi. Q
Fātasmata dz fugere anim⁹ (lxxxij. S
q̄ntū potest. lxxi. D. lxxiij. D
Fātasmata serena hz ꝓtēplatiu⁹. lxxviij. T
A fantasmate spūm auertere. lxvi. R. S. lx/
viij. Q. R. S (xx. X. y
Fantastice superstitōnes vnde ꝓueniant
Fātastici plerīq̄ fiūt ex meditatōe. lxv. L.
lxiij. D. lxviij. P y
Fas ē vnicuiq̄ vti re sua. xxxv. P (viij P
Fascicul⁹ mirrhe dilect⁹ me⁹ mihi ꝛē. xc/
Fastidiū spūale vñ ꝓuēiat. lxxxviij. Z.
Fatū nō esse quo ad deū lv. B.
Fatui rōis iudicio carent q̄re. liij. L.
Fatui petūt hñt sz ñ cl'pā. lxxij. ꝫ (xlij. B
Fatuoꝝ more currūt ad mortē omēs mali
Fatuoꝝ lud⁹ repbēdit. xliij. B. P. lxiij. E.
Fel dederunt in escā meā lxxxix. T
Felicitatē ꝑmittūt pbi sz difficulē acq̄rit.
xc. ꝫ. xcv. L
Felicitatē hois ponit pbs in b xciij. S
Felicitas fm stoicos xpm ꝛ theologos .xc
Felicitatē hois ꝓstituit aristote (iij. S
les in cōtēplatōe ꝑme cause. xxxviij. L. Q
Felicitas politica ꝛ iconomica in hoc con
sistit fm aristotelē xxxviij. Q
Felicitas politica ꝛ iconomica ad monasti
cam seu speculatiuam ordinat. xxxviij. Q
Felix culpa cur duplicit exponit xli. y.
Felicitas mundanoꝝ q̄d sit lxiij. E.
Feminaꝝ auiditas lxviij. J. T
Femine⁹ sexus habz coꝛ molle lxxxv. J.
Femīnā visitauit iohēs ō gerson ī infirmi
Femina vidēdo vrit et vi (tate. lxxxvi. R
res carpit paulatim xxxviij. S. (v. Z
Femine⁹ sex⁹ q̄re deuot⁹ dicat. xlviij. K. l
Femīe caute se habeāt ī recogitatōne nudi
Femīe ī lege veteri cū (crucifixi. lxxi. D
nō circūcideret quō saluabāt vi. B.
Femīe ualidū hñt iudiciū rōis ꝛ quare. lv

LDE

Femina an regni sit capax liij. L
Ferculoꝝ varietas infert damna xliij. L
Feruoꝛ degenerat aliq̄n ī tepoꝛē li. B
Feruoꝛ indiscretus damna plurima affert
li. L. Vide īfra zel⁹. (sto stultoꝝ. lxiij. E
Festa dei ꝑphanari ꝓtigit ex malicia vt ī fe
Festoꝝ fiat moderatio xl ij. P.
Festiuis dieb⁹ frequentia dona gratiaruꝫ
mitti credunt lxxv. y.
Festoꝝ multiplicatōem nō laudat lx. L
Festi cuiuslibet occurrētia mysteria ꝓtem/
plari solebat iohēs de gerson. xcviij. F.
Fictio in ꝓfessiōe q̄druplex xxxiij. J.
Fides q̄d sit et q̄t modis capiat. xij. E. F
B. JO. xiij. L. liij. N O. ꝛ. xxvij. Q
Fides multipliciter describit xij. E. J.
Fides nō est necessariū fundamentū ptāt
ecclesiastice ij. R
Fides xpī ꝑmanet vsq̄ ad ꝓsūmatōz secli.
Fides mala merē illudi (r. T. xi. E
et infoꝛtunia pati xxi. E. L. R.
Fides firmata tollit oēm rōez ad oppositū
Fides ꝓtradictores habet si/ (xxi. E
cut et scientie omnes xxi. D
Fides certa esse quō possit liij. N.
Fides an possit inclinare ad falsum. lxij. J
Fides de futuris cōtingentib⁹ nō excludit
potentiā dei in oppositū lxij. J.
Fides differt a scientia ꝛē. xij. B
Fides miraculū ī nob opat. lxi. D. xxxvij
Fidel vñ sumat certitudinē suā. xij. B (P
Fides ꝛ scia ō eodē hñi possunt xij. D. K
Fides ī patria manere ꝑt ꝛ ī raptu. ij. D
Fides ī via spē nō euidētiū ij. D.
Fidel ifusa nēcaria ē. xij. K (xiij. O P. U
Fides generalis implicita nō sufficit semꝑ
Fides ꝑt esse de notis lumine naturali ꝛ ex
Fidei q̄ones examīari (perientia. xiij. D
mlti ipediūt qō pnicioſū ē. xi. E FB D ꝛ
Fidei q̄ones quō debeāt examīari. xi. D.
Fidei q̄stiōes p qō iudicari possint. xij. L
xvij. ꝛ. ꝫ. xviij. A B ꝛē. L.
Fidei q̄stiōes mltipl⁹ ꝑñt tractari. xiij. A.
Fidei q̄stiōes ad pbos deduci ꝑñt. xiij. F
In fidei cauſ q̄s sit supmus iudex. xiij. ꝛ.
xvij. ꝫ. xviij. A (A
Fidei articulū facere q̄d sit. xiij. ꝛ. J. xvij.
Fidei cause q̄ dicāt maiores q̄ mīores. xiij
Fidei si q̄dicāt an q̄libz obli/ (ꝫ. xviij. A.
get ꝑ fide ꝓtēdere. lv. T. ꝫ. lvi. A. B (Q
Fidei vitas ī pl⁹ se hz q̄s lex pure diuīa. lxi.
Que solū sunt ad fidei pietatē in nouis re/
stringenda pl⁹ a platis q̄s augēda. lxix. J.
Fidei ñ repugnat hñi cognitōem exprimen

talem certã de deo hic in via lxix.O.
Fidei pietas lxxxviij.D.E
De fidei pietate q̃ assertões censeãt.xiij.B xv.S.xvij.ꝯ.lxix.J
Ad fidem ptinẽtes ꝟitates.iij.X.xij.L.xiij D J.K.xiij.E.lx.A
Fidei articuli quot sint xiij.H
Que cause fidei ad conciliũ vl̃ papã referẽ de sint.xiij.Z.xiij.F.B.xvij.ꝯ
Fidei pncipiũ est credere q̃ tota sacra scri ptura reuelata sit a deo.xij.B.H.xiij.H
Fidei iudiciũ ad platos et doctores sed de liberatio ad alios q̃sq̃ spectat.xij.L.X.ỹ
Ueritas sapiẽs fidẽ.xiij.L (Z.xiij.J
In fide dubi⁹ ifideľ ẽ.xiij. J.P.lv.ꝯ.lvi.
Fidẽ ꝙfiteri ĩ q̃ttuor casib⁹ obliga/ (A
In fide detmiatões (mur.xij.W.xiij.P noue fieri ñ ꝺbẽt nisi ꝙcurrãt mlte cãe.xiij.
Fidẽ alt alio magł explicitã hr̃e (Z.xvij.ꝯ tenet.xij.ꝯ.xiij.J.K W O P.lxi.O
Circa fidẽ errare ꝓtigit q̃druplr. xiij.S
Fidei certitudinẽ maximã cẽ.lvi.A. lxxxvi
Ad fidẽ ptinẽtes veritates q̃ r q̃t (F
Fide nutãtes docet salu/ (st.lxi.O.li.r. briter contra curiosos lxxxvi.Z.
Fidei articulis conducit doctrina quedaz generalis et notabilis lxxxix.D
Fide credita ĩtelligere q̃rim⁹ iõ. lxxxix.D
Fides stabilit in loco ab auẽte xcij.A
Fideľ firmi⁹ fide adheret q̃ꝫ phs scia.xc.
Fides q̃d sit fm apl̃z.r pl̃a alia ꝺ ea.xxvij
Fidei articul⁹ ñ ẽ hoiez sed deũ esse (O. passum xxvij.O.
Fidei catholice tenor ponit xxxi.R
Fidei errores vnde pueniãt.xxxi.R.ĩ fine
Fidei articuľ credere debẽt simplices hũili
Fidẽ iocose impugnãtes de/ (ter.xxxij.S nũciari deberent ep̃o xliij.T
Fidẽ nõ optet de ceto scrupulose discutere Jõ.xliij.B
Fides iocũ nõ patit xliij.F.liij.T
Fides sp ĩnitit p me ꝟitati nõ rõni.xlvi.A.
Fides dudũ pbata est. xlvi.L.
Fides spes caritas tres pali sunt viriũ aie
Fideś ꝺr ꝙcupia disciplie iõ.l.O (xlvij.F
Fidẽ q̃dã ꝙcernũt de necessitate quedã de pietate liij.T.
Fides bona q̃d sit fm tulliũ lxxviij.B
Fideles an fuerit philosophi. xlv.r
Fidei articuli credendi sunt iõ liij.T.
Fidei ꝟitates q̃re repiant ĩ decret. li.ꝯ.
Filium habẽs p fornicatõem dolere ꝺz de pctõ sz ñ de ß q̃ hz filiũ.lxx.X.lxxviij.L
Filia et spẽs pcti nõ idem sunt xxviij.ꝯ.
Filiꝰ dei vẽit ĩ mũdũ talit r iõ.l.A.lxxxvi.
Filij mr̃is mee pugnet̃ ꝺ me.xcviij.J (Z
Filiꝰ magł diligit q̃ꝫ pr̃ fm vnã cõicatõez
Filioꝝ erga pentes regla.iij.S (xcix.J
Filiꝰ egredit a pr̃e vt imago ꝟbũ ars exem plar et idea xl.P
Filiꝰ pdigꝰ dixit se peccasse ĩ celũ xli.U
Filij pdigi pabola exponit xlij.A.B
Filij p patribus puniunt tpalit xxv.ꝯ
Finis alicuiꝰ a deo constituit in quolibet actu peccati mortalis xxx.J
Finis vniuerse rõnaľ create.lxxxviij.y.xcij
Finis in agibilib⁹ r in speculabi (pli. libus simili se hñt.lxxxviij.J.xxxviij.O
Finis p̃cepti dilectio dei lxxxviij.L.
Finis nr̃ ẽ magnificare dñm xciij.D.
Finis generalis cuilibet homini cõtẽplati uo est specialis et pximus xciij.Z
Finis q̃druplex ꝙtẽplatiui gersõis. xciij.r
Finis ciuiľ officij r eccľiastici dr̃nt. xxxvi.
Finis sub fine vnꝰ finis ẽ.xxxvi.A (D
Fine ignorato cuiuslibet rei nihil solidũ de ea fieri potest xxxviij.L
Finis hominis ẽ cognitio intuitiua r frui tio summi boni ĩ vita ꝑpetua.xxxviij.L.
Finẽ nõ aspiciẽtes circa humanũ genus ĩ tolerabiliter errant xxxviij.L
Finis ẽ pncipiũ ꝑmũ ĩ p̃cticis.xxxviij.O
Finis ponit necessitatẽ his q̃ ad finẽ sunt iij.B.vi.W.xi.D.lxvij.L.pulcre
Finis intenꝰ se ruminari ꝺz ne aliꝺ se ĩmi
Finis intentus req̃rit me/ (sceat.xvij.K dia sua et circũstantias lxvij.L
Quicq̃d fit/fit ꝑpter finem lxxxix.H.
Finitũ r infinitũ duplr dicunt xcv.A.
Fistulatõnem oĩm vilissimã esse tradit ari/ stoteles lxviij.A.
Fistule organorũ nõ illiberales appellãde sunt lxxviij.S
Flagellat deus lxxxiij.r
Flagellãt maxie sctissimi viri iõ.xxxiij.B
Flagellatio suũp̃i⁹ publica rẽ.reprobatur. xxij.A B L.rẽ.
Flagellatio suũp̃ius quib⁹ circũstantiꝭ fi at rationabilis xxij.B.L F
Fletus.lxxxiij.T.vsq̃z.ꝯ.r.lxxxv.A B.rẽ
Fleamꝰ dũ flere ñ possumꝰ rẽ. lxxxv.H
Flere an liceat seculi damna et cetera silia. lxxxij.J
Flere cũ flentib⁹ rẽ.quõ impleat.lxxxv.K.
Flere q̃dam nõ p̃nt.A liij semp. lxxxv.K.
Flebat democritus semp.lxxxv.L.xliij.L xlv.ꝯ

Fletus notabilis sermo de hoc xlv. A
Per fletū ⁊ cinerē significaꝝ statꝰ penitētiū
Fletū cū potu miscere. q̄d sit. ibiō. (c. P.
Flebat q̄dā puer ⁊ clare risit simul. xlv. U.
Fletus materia est ñ posse flere xlvi. B
Fletꝰ ℔ mō i te excitet. xlvi. B (xxxvij. X
Fluxū viri q̄dā patiūt q̄lē femie i mēstruis
Fomes carnis nō extiguit ꝑ ꝓ viginti ra/
Fomes mitigaꝝ nō au/ (tiones. xc. ⁊
tem penitus tollitur xliij. T
Forma tractādi nr̄a ē nō maria. lxxv. L
Formalizātes laudant. lxiij. Q. vitupant
Formido incauta. li. D. F (lxv. L
Fornicatōz negās eē pctm̄ mortale ē here/
Fornicatio quō sit actꝰ natu (ticꝰ. xxv. X
ralis ⁊ tm̄ mortale peccatū xxvi. E
Fornicatio ⁊ meretriciū differūt ſm q̄sdaz
Fornicatio ō hac. xxxi. Z (xxix. B.
Fornicatōz q̄dā pctm̄ ñ eē dixer̄t. xxxvij.
Fornicatio eccl̄ie quō itelligit. iij. X. (A
Fornicarius tempore et loco concubinam
dimittere tenetur lxij. T
Fornicatio sacerdotū ñ tā excōicatōib⁹ q̄z
alijs r̄medijs eēt coercēda. lxij. X. y. ibi ō
Fortitudīs dictū. xxvij. E (vitatōe eoz
Fortuna moderata aduersa securioꝝ ē q̄z p/
Fortuitū nihil ē apud deū (spera. xlv. X
sed apud hoies. lv. B. lvij. A. xcv. W.
Fortuna cur dicaꝝ oīpotēs. lv. B. xcv. W
Forū ꝓtentiosū et cōscie distinctū ide acci/
Forū dei triplex. xxxiij. B. (pit. xxxij. U
Francie ciuilia bella deflenꝝ liij. A
Francus et anglus contendunt lij. X
Frācoꝝ rex docet q̄dā spāli tractatu. lij. T.
Frācoꝝ rex p̄ clarissimū hz ti/ (xcvi. L ⁊ cē
tulū q̄ christianissimus dicit lij. W.
Frācoꝝ ⁊ angloꝝ inimicicie inde oꝛtū ha/
Francia ⁊ hispania an (bēt. liij. L. lix. P.
sint subdite romano imperio liij. J
Fratres sumꝰ i adā xp̄o ⁊ eccl̄ia liij. A
De fr̄na correctōe vide i dictōe corrigere.
Jn fraudē ysuraꝝ vtq̄ q̄s ꝫbat ex his cōij
Fraudamꝰ deū cū p̄rimos (cit. xxxvi. L
fraudamus aut nosip̄os. xxxvij. L.
Fraudis multa genera ad q̄ nos similiter
diabolus circūuenit lxiij. B.
Frenesis spūalis q̄lis sit lv. A. xcv. A.
Freno oꝛat et chamo ꝓstringi lxxvi. B
Frigidus vtinā esses exponit li. B.
Frigidi ⁊ maleficiati se maculare p̄nt neq̄s
similis illecebris xxxviij. F
Fructus spiritus duodecim lxxvi. K.
Fructus duodecim ligni vite lxxix. L.
Fructus p̄mos debñficijs papa an recipe
re possit. xxxvi. D. J K. i. ⁊. xi. O
Frugalitas liberal̄ platoꝝ q̄ sit sic iudican/
Fruitio q̄d sit. lxxxviij. Z (dū ē. xliij. L
Fruitio ēamoꝛ liberi scōs actꝰ. xcvij. T
Fruitōis actual̄ q̄druplex ip̄edimētū. lxxx
Fruitōis dei p̄cipuū nutrimen/ (vij. ⁊
tum eucharistia lxxxviij. ⁊
Frui ōo p amoꝛē q̄d sit ⁊ q̄z vtile. xcviij. O.
Fulgebūt iusti ⁊ tanq̄z scintille ⁊c. ex (R
ponit de q̄ttuoꝛ dotib⁹ coꝛpis xxv. X
Fūdatōib⁹ antiq̄s subuēire sanctiꝰ ē q̄z no/
Furoꝛi cedēdū ē. liij. L (ual erigere. xlij. ꝓ
Furendo arguit dñs c. L.
Furoꝛ dei est pena inferni. Jbidem
Furtū De ℔ plura xxvi. F. xxxi. y
Furtū simplex an puniri possit pena moꝛt
Jn furto ꝓcupīa. phi/ (xxxix. M. lxij. K
betur ⁊ nō in homicidio xxv. D
Furꝰ ꝓdemnatꝰ ad mortē an possit sine pec
cato effugere varie st opiniōes. xxxix. M.
Furti diffinitio xxxix. T.
Furtū aliquo modo ꝓmittitur in abusum
cuiuscunq̄ rei xxxix. T
Furtū nō ꝓmiserūt filij ysr̄l ⁊c. Jbidem
Furtū nō ꝓmiser̄t apli in vellicatōe spicaꝝ
xxxix. U
Fures bi censendi non sunt xxxix. U.
Futura ꝓtingentia vtq̄ ō necessitate eueni/
Futura p̄dicere pfitēti quō (ant lxxxviij. E
respondebitur xx. S.
Futura si q̄s bonꝰ et religiosus dicat an iō
necessario videaꝝ esse credēda. lxix. J.

Gallina est diuīa

sapientia xcij. S
Galline se xp̄s ꝓpatiō. xxxiij. ⁊.
Gallū se q̄dā estīabat lxxiij. L.
Gama mysticū lxxviij. Z
Gama nouū ⁊ mysticū ō ℔ pla. lxxix. X
Game mystico infigunꝝ quinq̄ vocales.
lxxix. ⁊.
Gama neutri generis sicut et iota. lxxix. ꝓ
Gama manuale inutile non est lxxx. A
Gaudiū post tristiciā maius est vi. X.
Gaudiū p̄sens est sicut punctꝰ a q̄ linea mi
serie trahit in infinitū xlvi. B.
Gaudentes sunt hi naturaliꝝ lxxij. J.
Gaudiū in quolibet beatoꝝ est infinitum
ſm Anselmum lxx. E
Generatio in diuinis an sit vniuoca vel eq̄
uoca. xcij. U
Generatio duplex iustoꝝ et nequā iij. D.

Generalʼ locutio nō ē eiusdē efficacie cū spe
Gen⁹ duplex ī nob. lxxxviij. X (ciali. lxij U
Gētiliū supstitōes q̄ adhuc extirpari ñ pos
sunt quertank ī aliū finē. lix. B. lxij. ⁹.
Gentiliū scriptis ꝓmodare nosīpos possu/
mus non dare xviij. U
Geometer q̄dā archimedes fortissime ī sua
meditatōe detinebaꝯ adeo vt ciuitatis ex/
pugnatōem non ꝓcipet lxxiij. O
Gerson filius leui xlix. A.
Gloria q̄d sit xcvij. A. et in sequentib⁹
Gloria q̄si claria. i. clara. xcvij. D (xcvij. A
A gl'ia opp̄mīt oīs pscrutator maiestatis.
Gl'ia dei sit vl' augeꝯ ī se dū mānifestaꝯ. xcvij
Gl'ia p̄ri et filio ꝛ sp̄ūisctō. xcvij. D (D
xciij. ꝛ (vij. S
Gl'ia ī excelſ deo si deꝯ seq̄tʼ ī tra pat hoīb⁹
Gl'ia est gratia ꝓsummata lxxxiij. O.
Gl'ie visio req̄rit q̄druplex lumē. lxxxiij. O
Gl'ia pa. ꝛ fi. xc. ī fine psal. iū gitʼ xciij. ⁹.
Gl'ia soli deo debeꝯ liij. B
Gloria debeꝯ deo de suis donis nobis ꝯo
fructus lxxvi. ⁹
Gloriā q̄ magꝭ fugꝭ magꝭ te seq̄tʼ. lxxxiij. D
Lumen glorie quid sit xcvij. ꝑ.
Gloria inanis quādo admixta sit opib⁹
nostris signum xvij. R. lxx. R
Cōtra gloriā inanē exhortatio. lxiij. R. L
lxvi. L
Gl'ia vana sic repellaꝯ. lxxxvij. U. xcj. ꝛ
Gloriā vanā generat amor ꝑpe excellentie.
Gloria inanis. ō hac plura. xxiij (xcj. Z
J. xxviij. T. Jbi q̄d sit ꝛ de filiab⁹ eius
Gloria vana quando sit peccatū mortale.
aut non. xxix. D. xxij. R. pulcre.
Gloriandū nō est de dño lxxvij. B
Jn gloria qui habitare vult nō sit a bonis
operibus sterilis c. ꝑ.
Glorificatio dei finiſ ē ꝙuocationis ꝓcilio
Glosare textus. lxxxvij. ꝛ (rū. xij. F. L
Glosis sup glosis dimissis in textibus iu/
ris aptior patet intellectus xxxv. ⁹.
Glose innocentij ꝟba q̄dā aliter sonare fecit.
Glosa innocētij pōit. xxxvi. A (xxxvi. E.
Glosas ſcipit sacra scꝑtura. ī fra scꝑtura sa/
Gnomice actꝰ q̄s sit. xxxvi. U (cra
Gnoti se auton xliij. A
Gratia describitur lvij. ꝑ.
Gratia dupliciter capitur lx. ꝛ.
Jn gr̄a se esse nemo scire ꝑt sine reuelatōe. et
rō huius. lxij. ꝛ. xv. T. xxxij. L. xxxvij. R
lxxvij. Z. xcvij. X
Gratia dei cōmuniter nō daꝯ ineꝛcentatis
vel ingratis xcvij. ꝯ
Gratia dei dat in meritis magna tñ coad/
iutores nos esse oportet. iij. A. vi. L
Gratia ꝛ mīsericordia a deo petenda. v. Y
Gr̄a moderatrix ē ꝛ victrix nature. lvij. O.
Ex gr̄a agere ñ sp tenemur. lx. ꝛ. (lvij. ꝑ.
Gr̄a necessaria ē ad oīe bonū. lxi. B.
Jn gr̄a existens ꝑt mereri eterna ꝛ transito
ria. alius solum trāsitoria lxij. D
Gr̄a nostra opa p̄cedit lxiij. ꝛ.
Jn gr̄a exñs oīs ē ī statu pfectōis cēntialʼ.
Gr̄a ē amor ḡtuitꝰ supaddituꝰ a/ (lxvij. ꝛ
mori dei naturali xcv. J
Gr̄a ex ip̄rouiso sepe nos visitat xcvi. F.
Gr̄a cor serenū a passionū turbatōnib⁹ illu/
strat ꝛ delectat xcvi. D.
Gr̄e vita q̄escit in vita gl'ie xcvij. F.
Gr̄e diuerse dāꝯ ab vno codēq̄ sp̄ū. lxv. X.
Gr̄e dei signū ē p̄cipuū hūilitas vi. D.
Gr̄e dei plures ꝓpriue eq̄ positiue. x. R
Gr̄e dei mlt'iplicate hoīem ad multa obli/
Gratia dicitʼ vita eterna q̄ pi (gāt. xiij. ꝑ
gnus eius est sine arra liij. O.
Gr̄a an sit in essentia anime lxxxv. ꝛ
Gratie influxus formales sunt purgare il/
lumināre et ꝑficere lxxxv. ⁹.
Gr̄a ē vna ī trinitate ꝛ trina ī vnitate. lxxx/
Gratie gratis date sunt oīes gra (vi. R
tie p̄ter charitatem lxxxvi. T
Gr̄am q̄dā hn̄t habitu actu ꝛ sentimento.
Gr̄a ꝓtinet ꝟtualʼ habitꝰ sic ēt (xci. L
sentia anime vires suas xcij. O
Gratia reddit deiformē essentiā creature ꝛ
tiona lis xciij. X.
Extra gr̄am q̄s p̄t bn̄ moralʼ operari. xxiij.
Extra gr̄az opa facta pſūt. xxiij. D (D
Gr̄am dei negligēs in ꝑma etate plerunq;
postmodū nequaq̄ habebit xxxiij. X
Gr̄e dei augmētū hēbant exercētes se ad eā
Gr̄a nemo spoliari poterit (xxxiij. X
nisi ꝑus consenserit xli. R
Gr̄am dat dñs libere ñ naturali necessitate
Gr̄az sic acq̄re. xlix. H (xlix. D
Gr̄a facit hoīem dñm oīm xlix. y
Gr̄e diuine pulcra recōmendatio l. B.
Gr̄am ꝑ gratia dat dñs l. D
Gr̄a sola ꝑt eleuare aīm ī altū ꝛc. lxxiij. ꝑ.
Gr̄am directicē seq̄tʼ ꝓtēplatiuꝰ .lxxiij. X
Gr̄as agat deo deuotꝰ ꝑ deuotōe. lxv. S
Gr̄a dei trib⁹ modis daꝯ hoīb⁹ lxv. B.
Gr̄a dei plūmū egēt ꝟtutib⁹ abūdātes. lxv
Gratia dei p̄sente sic est anima dis/ (v. X
posita. lxxvij. K.

Brax actio exñtz in pspitate tpali ꝛ spũali.
Brad⁹ positiu⁹ ꝯpatiu⁹ supla/ (lxxvij.L
tiuus ī cognitõe dei. xcvij.A.B.ꝛc.M.
Brad⁹ ḋnqz ḋb⁹ veniem⁹ ad deũ. l.A
Brãmatice subiectũ sub q̃ rõe sit ens. lxix.
Brãmatice ꝛ logice modoꝝ signi (M.
ficandi necessitas lxxxvi.B.
Branũ caritatz raro ꝓducit sine palea va/
nitatis.xxxv.ꝛ.xxxvi.X (nales.lxxij.U
Branũ frumẽti hz infinitas ptes ꝓportio
Bratuládũ ẽ bñ incipiẽtib⁹ vij.B.S
Bratũ existere deo quid sit l.B.
Bratuita dona nõ sũt fundamẽtũ eccl'iasti
ce dignitatis ij.O
Brauis culpa ḋd sit. xxxij.E.
Brecoꝝ sacerdotũ coniugiũ fuit causa ꝓ/
uationis peritie legis xxxvij.Z.
Breci vnde sumpserit occasionẽ discedẽdi
a latinis ij.J.v.R.xvij.ꝯ
Buerre xxiij.S
Bula qñ sit peccatũ xxxij.P
Bula qñ sit pctm̃ mortale qñ nõ xxix.H
Bula de hac plura xxxij.E.xxiij.X.
De gula ꝛ filiab⁹ et specieb⁹ ei⁹. xxvij.ꝛ.
Bulosi h̃ mõ se defendere conãt. xxix.E
Bustãdo mel pl⁹ afficit q̃s videndo .xlvij.
Bustato spũ ds̃ipit oĩs ca (B.Z.lxxij.S
ro .exponit.xxxvij.F.T.xliij.y.xlvi.A
Butta in calice remanẽs inter labiũ calicꝫ
ꝛ fũdum an ꝓsecretur xxxiij.O.

Habere se dicen
tes vel in ppio vel in cõmũi in
deturbant xxxv.J
Habituat⁹ ī vicijs flere sp ꝺmerer.xxij.B
Hebrei futuꝝ indicatiuũ optatiui loco po
Heliam pauit corꝛus (nunt.lxix.A.
et quid significet xxxvij.ꝯ.xc.H
Helize⁹ impetrat oleũ vidue xcij.E.
Heremicole ꝓpant pelicano aui soliuage.
Heremite habent p sctitatis te/ (c.P
stimonio verbũ christi xxxix.A
Heremitica solitudo an ꝓueniat nouicijs.
Hereite nr̃i tpis reph̃ed ũt.lxxij.L (ix.ꝯ
Heremite q̃dã exterminãdi sũt. xcij.H.
Hereses inde causantur xlij.F
Heresis quid sit xij.R.O.xv.B
Heresis noua an inueniri possit .xij.R.ꝛ.
Hereses cur de⁹ permittat nasci. xij.M.
De heresi suspitio vnde suma/ (xvij.M
tur.xij.T.xv.R.xvij.F.
Hereticales act⁹ qui sint ꝛ faciũt presumi
heresim ij.S.
Heresim sapiẽs ꝓpositio.ij.X.xij.F.L
Heresis ḋb⁹ vijs efficacit̃ supp̃mat.ij.A.
Heresũ reprobatio ad theo (B.xvij.L
logum an iuristã ptineat. xvij.L
Hereses ꝛ errores varie ꝺstruũt.xxv.H.O
Heresis p̃stilianistaꝝ xxvij.S.
Heresis ẽ dicere a papa ad ꝯcilij̃ appellari
nõ posse.xxxij.ꝛ (xxxvi.M
Heresis nõ est sine dep̃uatõe intellectus rẽ
Heresis albigẽsiũ waldẽsiũ ꝛ vicleffistarũ
ꝛ hussitarum xxxvij.L
Hereticus quis sit xij.ꝯ.xv.M.xvij.K
Hereticus ꝓprie dictus xv.K
Hereticus ptinax est q̃ nõ acquiescit docto
ribus vl' p̃latis inferioribus xiij.R.
Heretic⁹ ī pũcto sñe pferẽde ptinaciã suaz
Heretic⁹ eps vel sa/ (reuocare põt.v.L.
cerdos an ꝓferat sacramẽta. i.A.ij.A.
Heretici nescienter xiij.A.S.
Heretici habẽtes zelũ nõ ſm sciaz.xiij.O.
Hereticoꝝ sermo vt cancer serpit. xi.J.
Heretice ꝓpões m'te enũerãt. xi.J.K.L.
Tanq̃z heretic⁹ q̃s punit̃ p̃sum/ (xij.K.
ptõe iuris q̃ ꝓfaciter ẽ catholic⁹.xxxvi.M
Heretici cũ gaudio aliq̃n mortẽ patiũt.xl/
Hereticos ꝛ hereses iudicare pti/ (ix.ꝯ
net ad theologiã. lij.A.sup̃ erroꝛ
Hereticoꝝ penas det̃miat facultas decre/
Herodes ꝓpos q̃z liberos cũ (toꝝ.lij.A
innocẽtib⁹ interemit lix.A.
Heroica castitas.quere sup̃ castitas.
Heroicos esse.i.diuinos ñ oĩm ẽ.xxxvij.K
Heroicã ꝟtutẽ q̃si sup̃ hoĩez posuerũt etiã
philosophi. xxxvij.K.
Hester regina accedit ad regẽ expõit.l.A.
Hierarchici tres act⁹ ī eccl'ia militãti.i.T.
Hierarchicos act⁹ null⁹ (ij.A.lxvij.U
exerceat sine aucte ꝑmi hierarche ij.B.
Hierarchici stat⁹ ī eccl'ia sũt ꝓpe tm̃ duo.
Hierarchic⁹ stat⁹ ꝺz ī eccl'ia esse cõ (ij.H
stans et certus. iij.O.iiij.M.xxij.L.
Hierarchiã q̃dã ponũt ī diuinis. lxxvij.ꝛ.
Hierarchia ẽ ī trinitate ad bonũ intellectũ
Hilaritas ḋd sit.lxxx.F (lij.E
Hymnus ẽ laus dei cũ cantico.xcvij.M.
Hypocrita duab⁹ vijs ingredit̃.lxxxvij.A.
Hypocrisis crimen pessimũ xcij.ꝛ.
Hypocrisis xxiij.J.
Hypocrita cũ q̃dã ptueliose ab alio voca/
ret̃ mordacem dedit rñsionẽ xl.O
Hypocrit̃ quõ cogñscat̃.iij.M (c.O.
Hysop⁹ herba pua ī ẽntitate sz mag̃ ꝟtute
Per hysopũ pnie hũilitas designat. ibidẽ.

Hist̃orie biblie ceteꝛ sũt fecũ diores. lv. H
Hist̃oꝛia de q̃dã q̃ se finxit facere miracla ꝑꝓ cupiditatẽ xviij. M.
Hist̃oꝛia de q̃dã q̃ se q̃dꝛiduanis ieiunijs macerabat xix. O.
Hist̃orie sctoꝛũ nihil ipẽdende nõ sũt. xl. X. vide legende. (pria. xliij. H
Hist̃riones nullibi rarius q̃ in domo ꝓꝛo
Hoc q̃d dmõstret i ꝓbis ꝓsecratõis. xc. S
Holocaustum q̃d sit l. ꝓ
Homerus fuit melancolicus xciij. M.
Hoĩs eẽ plꝰ ẽ ex gr̃a dei q̃ eẽ bꝛutoꝝ. lx. ꝛ.
Hoĩs ꝑma institutio q̃lis fuerit. lxxxiij. y.
Hominũ tres gradus lxxxiij. U
Hõ est coadiutoꝛ dei. iij. A. vi. L. lxvi. E
Hõ ꝓꝑ deũ factus ẽ et oĩa ꝓꝑ hoĩez ſm Aristo. et platonẽ. xl. Q. ix. ꝛ. xx. Q.
Hoĩes hi solũ appellãdi sunt q̃ bõi sẽ. xl. Q
Hoĩes moꝛe poꝛcoꝝ ꝛtũt ad ĩfima. xl. R.
Hoĩez nõ viuũt q̃dã sz poꝛcũ aut canẽ ꝛẽ.
Hoĩes oꝛbis tꝛaxꝝ dicũt mi (xlviij. H noꝛ mũdus oĩs creatura ideo. xlix. I. lij.
Hoĩs miſeꝛa ꝓditio. lij. ꝓ (F. lx. H.
Hoĩs finis ille est lxij. ꝛ. supꝛa finis.
Hoĩs veteꝛ ꝛ noui dr̃ia ſm apl̃m. lxxix. B
Hõ quõ iferioꝛ est angelo lxiij. R
In hoĩe nouẽ officia seu oꝛdies angeloꝝ
Hõ rectus a deo factꝰ in (repiri. xcix M curuauit se tribus pcipue xcviij. M.
Hominũ varij moꝛes viij. Z
Hõ nõ sapiam iusticiã potẽtiã dei sz eius gr̃am et miſcoꝛdiam desideꝛ et v. Z. xi. T
Hõ spũalis rõnalis aĩalis xix. A
Hoĩs potentia scientia et iusticia tanq̃ nihilum ante deum xx. A
Hõ si nõ peccaſſz alit q̃ nũc rectꝰ fuiſſet. xx
Homi nõ reuelauit deꝰ oẽm celi ꝛtutẽ (D q̃ oꝛdinatus ẽ ad visuz bꝛitudis. xx. F
Hõ astris dñat xx. M.
Hõ exterioꝛ ꝛ interioꝛ q̃d sit lxxxv. y
Hõ psalteꝛij coꝛdulas rupit xcv. ꝛ
Homicidiũ mlꝛis mõis fieri dr̃. xxvi. D.
Honestũ dr̃ tripl̃r xlv. T
Honestũ ſm Tulliũ xcij. P.
Honestas dr̃ honoꝛis status. xciij. U
Hõestatꝭ capax ẽ hũana natura. xciij. U.
Honoꝛ quõ imaginibꝫ sit exhibẽdus. xxxi S. infra imago.
Honoꝛ sũmus sũmũ onus. vij. L. viij. A
Honoꝛ q̃d sit xcvij. E.
Honoꝛ nimis malo fine dñis exhibitus.
Hoꝛe cãonice. xxiij. R. (petm̃ ẽ. xxxi. S
Hoꝛas vt deuote exoluamus modum doꝛ cet. lxvi. B
Hoꝛas canonicas reiterans iubeꝛ nõnunq̃ nõ iterare. xxxvij. X.
Hoꝛas cãonicas dist̃racte dicẽs male agit sz satiſſacere videꝛ eccl̃e. lxij. D. lx. B
Ho. ca. trãſgrediẽs q̃ ratuꝑstrigaꝛ. lxiij. Q
Hoꝛas canõicas lucratias visitãs cãonicꝰ alꝭ ñ iturus an ꝑ h̃ quincaꝛ symoniacus
Hoꝛas canonicas reite (lxix. L. xxxvi O rare quõ q̃s teneaꝛ notabil̃ decisio. lxxviij
Hoꝛaꝝ aliq̃ si neglecta fuerit nõ opꝛz (F talez ꝑ satiſſactõe pniaz iiũgere. lxxviij. F
Hoꝛologiũ amoꝛis cadens excitat. xlvi. ꝓ.
Hoꝛologiũ sapie allegaꝛ lxxiij. Z
Hoſpitiũ aĩe tue sic ꝑꝑara deo xliij. S.
Hoſpitum regula iij. T.
Hoſpes pauꝑ sic se conſoletur xlv. S
Hoſpitalia sic sunt ꝛeformãda in tpalibus ꝛ spũalibus xlij. ꝓ.
Hoſpitale pariſiense sic est institutũ. xlij. ꝓ.
Hoſpitale magnũ ẽ mũdus iste. lxxv. ꝛ
Hoſpitalis magni miſerie hesũt lxxvi. X
Hoſtia eucharistie q̃d significet xc. A
Hoſtia añ ꝓsecratõz caute abſcõdiꝛ xvi. D
Hubtini libꝛos caute legẽdos notat. xix. K
Hugo et magiſter nõ sic sentiũt siĉ eis ꝛponitur xci. H
Hugo ꝙcepit hoſtiã ñ eẽ ꝓsecratã xc. S
Hugonis tractatus de oꝛatione ꝓmendatur. lxxxv. L.
Hugo linconiensiuz epꝰ fuit ꝑcutatoꝛ carthusie magne ꝛ pfessus. xxix. L.
Hugolinꝰ feĉ apparatũ sup decretaleſ. xxvi
Huguitio feĉ apparatũ. xxvij. S (P. R
Humana industris adhiberi dz. sz in ea fidendum est nemini. xx. E
Humani coꝛpis triplices ꝙtes. vi. A
Humanũ genus rõne regi dz xxxviij. K.
Humana iura si inter se diſſonãt ad ius diuinũ recurrendũ est. xxxvi. B
Humane leges fundanꝫ in pbia moꝛali et hoc docent li. U
Humana determinatio seu ꝓstitutio quid operetur. lxij. H
Humanitas xpi ex gr̃a est ꝛ compat mulieri amicte sole. v. ꝛ.
Humanitati xpi collata est omniſcia sz nõ oĩpotentia. xxv. O.
Humanitas xpi ꝓcurrit cauſaliter ad miracula ꝛ Durandum. xliij. Y
Humilitas. lxxiij. ꝛ.
Humilitatis signa. vi. D. lxxvij. D. xl. X. y.

Humilitas laqueos et rhetia euadit et q̃re viij. F. xvi. J. xix. y. xl. W. lxx. ⁊
Humilitas vix seruat in solitudie et p̃dicatione xvi. K.
Hũilitas oĩs pie affectõis radix. lxvi. H.
Hũilitas parens discretõis x. F. xix. R.
Hũilitas laudat ⁊ instruit. vi. H. x. J. xix. O. P. y. Z. ⁊. liij. Q. lxi. B. xxxvi. ⁊.
Humilitas falsa x. L. xix. T
Hũilitas bõis actib iũcta signũ dat q̃ sit
Hũilitas nõ p̃po studio (a deo. xix. Z
sed a deo venit. xix. Z
Hũilitatẽ nõ tã ĩ ꝟbis q̃ĩ ĩ corde habeam⁹
Humilitas et magnificentia (xx. A.
stant simul lxxxiij. D
Hũilitas in q̃ potissime ꝓsistat. lxxxvi. ⁊.
Humiliãdi se modus lxxxvij. A. B
Hũilitas dispõit ad theologiã mysticã. xc
Hũiliorẽ de⁹ respicit. xciij. A. y (ij. U
Hũilitas ẽ oĩs iusticia. xciij. E (xciij. y
Hũilitas trahit xp̃m ⁊ tñ nõ aliũde q̃ a se.
Hũilitatis gradus duodecim. xxviij. S.
Hũilitas Johis gerson a q̃b reprehẽdebat ppt̃ q̃ttuor ꝙ irrõnabilit xxxv. B.
Hũilitas exit a deo ꝙ sub deũ ⁊ rursus ad
Hũiliat sic aĩa. xl. S (deũ. xl. S.
Humiliabat se petrus xl. S
Humilitatẽ iohannes gerson dũ laudat intelligit supbie surreptõem xl. S.
Hũilitas ꝓmedat spẽali q̃dã ꝑmõe. xl. S.
Hũilitat tria miracula sup̃ modũ mirabi
Hũilẽ suscipiet gl̃ia. xl. T (lia. xl. T
Humil obĩus dñatur rebus xl. U
Hũilitat signũ triplex ĩ plat doctoriby et
Hũil rõez naturalẽ nõ (religiok. xl. X. y
ptẽnit oĩno / sed sic se habet xl. Z
Hũilitas carmina de hac xl. ⁊
Hũilitas sp leta sed cũ seueritate xl. ⁊.
Hũilitatẽ causat meditatio passiõis christi et alia xl. y. liij. Q. lvi. D
Hũilitas q̃ reddit aĩaz capacẽ gr̃e hec ẽ. xl
Hũilitatẽ xp̃i imitemur. li. B (ix. W
Hũilitas sit depssa reflexa et r̃clusa. li. K
Humiles sim⁹ lxxij. O. ĩ fine.
Hũilis vere nõ est sibij p̃i placens. lxxv. B
Humilitent nos hec lxxvij. B.
Humilitas cũ magna difficultate acq̃ri p̃t lxxviij. L
Hũilitas maxime in orõe pficit. lxxviij. L
Humor q̃ntuplex fluit a corpore humano. lxxviij. A

I Acob lumen af

ferre non debuit vt lyam a rachel discerneret. xxxiij. X
Jactantia peccatum xxiij. J.
Jactãtia p laudẽ pp̃az q̃ñ admittat. xix. O
Jactãtia quõ accipiat ĩ tercia spe/ (p
cie supbie. xxviij. R
Janitrix eccl'ie ẽ timida ignauia. xliij. H.
Jdeas quõ posuerit plato xciij. F
Jdealis amor creaturaz q̃s sit lxxviij. y.
Jn ideali esse quod habuit eternalit ĩ deo
anima nõ mutatur xl. Q.
Jn ideale esse aniaz redire dixit almaricus lxxxvi. L. U
Jdeaz distictiões in deo fundant sup reb
ad extra p opatõz itellect⁹. lxix. R (lx. Q.
Jdee platonis adsensum Aug⁹. saluantur
Jdolatria q̃d sit et q̃ñ pctm xxiij. W
Jdolatrie species plures xxiij. W.
Jdolatre crudeles rit⁹ hñt nõ sic xp̃iani. xx
Jeiuniũ. xxiij. X (ij. E.
Jeiuniũ eccl'ie frãgere volenti bonum ẽ petere licentiã a curato xxix. W. xxxij. P.
Jeiunia ab ecclesia indicta soluẽtes peccãt
Jeiunare q̃ nõ teneant. xxxij. P (xxxi. U
Jeiuniũ nuditas vigilie pauptas tẽ. ñ. sũt
pfectões nec ꝟtutes ꝙ penalitates. lxvij. Q
Jericho lxxxvi. A.
Jesu nominis laudes vi. J
Jesus nomẽ duo supma ꝓplectit. lx. W.
Jesu nomis interp̃tatio xi. T. lvij. T
Jesus puer mim⁹ corpe fuit oĩm puerorũ. xvi. L
Jesus ĩ cruce cithara ⁊ tĩpanũ ẽ. lxxxvij. Z
Jesus pentib subdebat etiã fortassis in fa
Jesus p̃dit⁹ p pctm vl (bili ope. lxxxix. L
ideuotõez quõ inuenit. lix. D. xcvi. O.
Jesus christus nomina hec frequenter cõiungũtur Jdeo .xxv. O
Hẽo p̃t dicere dñs iesus nisi ĩ spũsctõ. vi. K
Ignaci⁹ ait. amor me⁹ crucifix⁹ est. xc. W.
Ignacio maria scribit. xc. U
Ignaci⁹ ãtiphõas ad psalmos addidit. lxxx
Ignaci⁹ audit voces ãgelicas. lxxx. L (K
Ignaci⁹ scribit marie vt vẽiat xciij. ⁊.
Ignis instar ꝓtẽplatiuus ardet. lxxiij. S
Ignis diuinus xviij. P
Ignis tria hz q̃b trinitatẽ signat. lix. B.
Ignis martial accẽdẽd⁹ docz quõ accẽdat
ignis meditatõis lxviij. W. xcviij. L.
Ignis exardescit in meditatõe hñ modo. xlvi. L. xlviij. B. E. lxxiij. A
Ignobilitas multiplex lij. J
Ignobiles naturaliter sunt bi lij. J

Jgnorantia plura de hac xxiiij. B.
Jgnorãtia q̃d dicat.xv. S (sat.xxi. A
Jgnãtia q̃dã causat ĩuolũtariũ q̃dã ñ cau/
Jgnorãtia ad actũ volũtatis hz se antece/
denter ꝓcomitãter et ꝓseq̃nter xxi. B.
Jgnorantia affectata male electõis ꝛ iuris
quid sit xxi. B
Jgnorãtia an sit pctm̃. xxi. D. xxij. Q
Jgnorãtia triplex.imptinentiũ vtiliũ ꝛ ne
cessarioꝝ ad salutem xxi. D.
Jgnorantia an excuset peccatũ xxi. E.
Jgnorãtia ẽ affectata nõ ꝓ se sed ꝓ accidẽs
Jgnorãtia iuris et facti vin (xxi. F.
cibilis ꝛ inuincibilis xxi. F
Jgnorãtia de se nõ est pctm̃ sed negligẽtia
sciendi xxij. Q.
Jgnorare nõ licet q̃ statũ alicui⁹ respiciũt.
Jgnorãs alit excusaꝝ a p̃cepto le (xiij. P
gis diuine q̃z humane lxi. K
Jgnorantia inuincibilis an sit apud faciẽ
tem quod in se est ꝛ excuset. lxi. K. lxij. J
Jgnorantia inuincibil tũc est xxxij. X
Jllabi ĩ spm̃ nr̃m soli⁹ dei,ꝓpriũ ẽ. lxxij. F
Jllabi q̃d sit lxxiij. F. lxiij. Z.
Jllapsus intimioꝝ nõ est in corpalibus q̃z
Jllecebra.i.carnalis et vo/ (ibi. xci. B
luptuosa delectatio xxx. A.
Jlluminari mentẽ a deo exemplũ xx. A.
Jlluminatõnes ꝓ statu vie nõ fiũt sine fan
tasmatibus xx. J
Jlluminãt miro mõ boni mores li. y.
Jlluminatiua via ad multa valet q̃ ꝼm or
dinem alphabeti exponitur xcix. Z
Ad illuminatõem hoĩs vt possit cognosce
re dilectũ suũ inducit consideratio bñfici
orum dei xcix. Z
Jmago trinitat ẽ aĩa. lxxxij. B. K. lxxv. ꝛ
Jmago pulcerria ẽ fili⁹ ĩ diuĩs. lxxxij. M.
Jmaginũ veneratio lxxxvij. Y
Jmago trinitat ĩ triclinio cordis. xciij. Y
Jmagines nõ phibenꝫ xxv. Q.
Jmaginẽ suã misit xp̃s abagaro xxv. ꝓ
Jmago dei in hoie ꝓsideraꝫ xcvij. E.
Jmaginib⁹ cultũ latrie p̃beri a supstitiosis
Jmaginũ astrologicaꝝ fa/ (q̃ cã. xvij. X
bricatio suspecta est xxi. A.
Jmaginũ certaꝝ singularis cultus et sil'ia
ex intentõe iustificari p̃nt. xxi. M. lxix. D
Jmagines incãtatorias ĩ pniciẽ alicuius
extructas ꝺstruẽdas cẽ sine timore. xxi. O
Jmago rei habz vim alterãdi sicut res ipa.
Jmagines sctõꝝ ꝓtenẽde nõ (lxxij. L.
sunt sz sic tractãde lxxi. M. i fine
Jmagis a vestigio ꝓpria distinctio. lxxxv. ꝛ
Ad imaginẽ dei ꝺr hõ fact⁹ iõ. li. X (lxix. A
Jmaginũ in eccl'ia vsus ñ phibeꝫ meditã/
ti sed inhesio lxvij. ꝛ.
Jmaginatiua vis quid sit xxix. P.
Jmaginatio rapitur lxv. A.
Jmaginatio facit casũ. xx. y. xxi. E. K. lxix
Jmaginatio fortificata mul/ (D. lxxij. L
tũ facit ad sanitatẽ. xx. L. xxi. K. lxix. D
Jmagiatiua ꝟt⁹ mirabilẽ vim hz. lxxij. L
Jmaginatio cuiusdã fecit cadere cameluz
ꝼm Auicennã Jbidem
Jmaginatões fugere vtile ẽ. lxxi. M. lxxij
Jmaginatio q̃libz ꝓfundata ha/ (A.
bet suam insaniã lxxij. M. P
Jmaginatões ꝟ mõ discere relinq̃re. lxxi. L.
Jmaginatões de ope nr̃e redemptõis non
sunt reprobande lxxi. L
Jmaginatio actuaꝝ ex obiecto et ex semina
li humore xxxviij. S.
Ad imitationẽ sanctoꝝ multa ꝓuocãt que
ponunt ꝼm ordinẽ alphabeti xcix. ꝓ
Jmmũdicia carnalis multiplex.xxxvij. y
Jmpatientia mortalis est xxiij. O
Jmpassiblitas primi status lxxxij. ꝓ.
Jmpassibilitas aĩe an possit hr̃i. lxxxij. A
Jmpassibilitates dicebãt stoici cẽ ꝟtutes.
Jmperiũ supioris potẽtie (lxxij. ꝓ.
in inferiores lv. B. L
Jmperare est actus ratõis xxix. ꝓ
Jmperat ratio dupliciter xxix. ꝓ
Jmpator pape dixit nõ tibi sz petro. ij. M.
Jmpiũ romanũ discessiõez passũ ẽ. iij. X
Jmperitos appellat dionysi⁹ infideles vl'
phia tumentes lxv. M.
Jmpignoratio quid sit xxxv. J
Jmpulsus q̃d sit. lxiij. U. Et plene dein/
ceps in ꝓprio tractatu
Jmpulsus duplex deorsum mal⁹ sursũ bo
Jmpulsus boni et mali di (n⁹. lxxxvi. y
stinctio. lxxxvij. E
Jmpulsuum septẽ species lxxxvij. F.
Jncarnatõis christi causa non est perfectio
vniuersi xlvi. y.
Jncarnatio christi ad sũmã humani gene
ris pfectionẽ ptinens an si adam nõ pec/
cassет facta fuisset xcix. A
Jncipientes pficiẽtes et pfectos memorat
Aristoteles lij. B
Jncipientiũ instituta a pfectis differt. xvij
ꝛ. lxvi. L. M.
Jncipiẽtes pficiẽtes et pfecti quib⁹ ꝓpa/
rantur xli. A. Jnfra vita.

Incipientium panis l. T.
Incipientes audiant hec xlviij. D.
Inciuiles ⁊ ingrati nõ sim⁹ deo xci. Z
Incliatões bone naturales ꝑ singulari dei gratia sunt habende lxv. Z
Incliaui cor me. ⁊c. ꝓpt̃ r̃tributõez. xxxvi.
Incõstantia quõ filia luxurie ⁊ q̃ modo non xxviij. ꝯ. (A
Incõtinentie cause p̃cipue sunt obiectũ alliciens et humor seminalis xxxviij. T.
Incõtinẽs quõ vĩcat̃. lxxxviij. G. xxxiij. C
Incorruptio vie et patrie. l. O (actus
Indifferẽs null⁹ actus est. xxxiiij. D. Sup̃
Indiscretio q̃ damna afferat li. C
Indiscretio ẽ demoniũ meridianũ. lxxi. D.
Indulgẽtie de his tractat⁹ spẽal'. xxxiij. ꝯ. xxv. G.
Indulgẽtias dãdi forma ẽ varia. xxxiij. K.
Indulgentia in articl'o mortis data q̃ntuz valeat xxxiij. K.
Indulgẽtia d̃ pctĩs oblitis nõ dat̃ Ibidẽ
Indulgentie date ꝓpter causam nõ debitã nõ valent. Ibidẽ
Indulgẽtie q̃les sint dũ mille ãni ꝓmittũt̃ orãti pr̃ nr̃ añ imaginẽ ⁊c. xxxiij. K. lxix. J
Indulgẽtie existẽtib⁹ ĩ purgatorio prosũt.
Indulgẽtias ꝯseq̃ volẽs sit (xxxiij. M
d̃ facto vel ꝓposito cõfessus xxxiij. ꝯ
Indulgẽtiaꝝ cõcessio nõ ẽ ꝑuipẽdẽda. xxx
Indulgentias plenarias solũ (iiij. A.
christus p̃t dare. Ibidem
Indulgẽtias ꝯcedens suã ꝯcessionẽ sic mo
Indulgẽtijs opatio ĩ (deret̃. xxxiiij. A D
nitens acceptabilior est deo. xxxiiij. A.
Indulgẽtie pctõꝝ ꝓueniũt ml'tis modis. xxxiiij. D
Indulgẽtias cur papa nõ det oĩb⁹ ĩ purgatorio exñtib⁹. de hoc carmen xxxiiij. D.
Indulgẽtias infinitas largit̃ de⁹ in cuiuslibet peccati dimissione xxxiij. ꝯ.
Indulgentias q̃s possit cõcedere. ij. G
Indulgẽtie dari et recipi debẽt discrete al's decipiunt̃ vterq̃z lxxviij. C
Indulgẽtias ĩpetrãt nob̃ sctĩ. lxxvij. T. lxx
Induratio cordis vñ sit. xxxiij. ⁊ (viij. B
Indurati ꝯ ꝓxĩos aliqñ ñ audiũt̃. lxxv. U
Industria nr̃a bacul⁹ arũdine⁹ ẽ. xxxvij. ⁊.
Industrie ad theologiã mysticã q̃t sint. lxv
Industriaꝝ illa difficillia est spi (U ⁊c.
ritũ a fantasmatib⁹ auertere xcvij. J
Industria in theologia mystica sepe ẽ oẽm industriã deserere xix. O.
Inesse octo modis dicitur i. X
Inessendi modi sedecim xci. G
Inexptoꝝ adolescẽtũ mos iste ẽ lxxi. ⁊.
Infantes licz vnius diei et fatui peccatum habent sed nõ culpã lxxij. ꝯ. xxxviij. C.
Infantes iudicio rõis q̃re carẽt. lv. C. D.
Infernũ formidare cautũ ⁊ li (lxxij. ꝯ
citum est lxv. X
Infernus paruus esset q̃busdã manere fixe in vno loco aut sine societate lxxiiij. K
In inferno arguit de⁹ insolubiliter c. L.
Infideliũ vita peccatũ est xxiiij. D.
Infinitus est actus termĩatiue q̃ creat̃a videt ⁊ amat deũ xcvij. G. xcviij. T.
Infinitũ nõ opt̃z esse prorsus eq̃le alteri in
Infirmari om̃es cũ cepint (finito. lxi. B
tũc sancti esse vel fuisse velint l. F.
Infirmitas corpis facit redire ad cor. l. F
Infirmi se d̃o ꝯmittãt ñ sortilegꝫ. xxxi. S.
Infirmitatũ omniũ fugibilior est insania.
Infirmitatẽ q̃lib⁹ habet licz s̃m (lxvij. F
plus et minus lxxv. ⁊.
Ingeniũ clarũ exercitiũ electũ. ociũ sanctũ ꝓficit ad ꝯceptuũ fecunditatẽ lx. A.
Ing̃titudo carpit̃ hoĩs sup̃bi. vi. A. lviij.
Inhonestũ triplex. xlv. ⁊ (R
Inimicos diligere quõ obligemur. xxiiij. ⁊
Iniurias nr̃as indulgere dei aũt vindicare debemus. xij. P. Q. (bet. vij. T
Iniuriã remittẽs ad animũ reuocare ñ de
Iniuriã passus ad q̃d teneat̃ ĩferẽti. xxviij.
Innocẽs eque obligat⁹ ẽ sicut no (X
cens Ideo xxxv. F.
Innocens plus gratie/penitens pl⁹ misericordie dei debet lvi. P. lxiij. X
In innocẽtie statu sensibile nõ egisset ĩ sensum nisi imperãte ratõe lxxiij. A.
In innocentie statu aĩa sine impedimẽto eleuasset se in deũ. lxxiiij. P (lxxix. F
Innocẽtie status habuisset monocordum
Innocẽtũ pueroꝝ martyrizatio describit̃
Innocentũ diẽ ꝑ circulũ anni ĩfan (lix. A
stũ credere sup̃stitiosum est. xx. T. U. X. y. xxi. D E
In ĩnocẽtie statu fuissẽt oĩa cõia. xxxv. H.
Innocentior q̃nto fueris tanto sis in seruitio dei ardentior li. B
Innocentij glosa adducit̃ xxxvi. A
Inobediẽs q̃dã mõach⁹ rep̃hendit̃. lxxi A
Inobediens arguit̃ de apostasia et heresi. lxxi. B
Insani raptus quales in sybillis et vatib⁹ gentiliũ fuerunt nihil ad theologiã mysticam. xcvij. J

Insignia nra libenter ispicimus .xlviij. O
Insidie reprobantur xij. R.
Insolubile quoddā ponitur xxxv. T
In somnijs torq̄ri ineptissimuz reddit ad omnia lxxi. ꝯ.
Instrumentorū varietas affert facilitatem vel difficultatē in opando lxxij. J.
Instinctus diuini quō sint sequēdi ꝛ regulandi. lxvij. H.
Inspiratio fit multis modis l. J
Intellectus qualis vis sit in nobis. lv. F.
Intellectꝰ agēs q̄d sit lxxxi. A. lxxxij. P
Intellectꝰ practicꝰ et speculatiuꝰ. lxxxij. L.
Intelligens intus legens lxxxiij. S.
Intelligimus intuitiue sola accidētia quō lxxxiij. L.
Intelligendi modꝰ p fantasmata. lxxxi. O.
Intellectus agens et possibilis nō differūt a mente. lxxxvi. A.
Intellectus discernit ꝯiūcta et cōiungit se/
Intellectꝰ metaphisicā/ (pata. lxxxvij. L
do circa deum minꝰ edificat. lxxxviij. L.
Intelligere conamur credita triplici de cā.
Intellectualis creatura sola (lxxxix. D
scit et potest si vult magnificare deū vt saluare suū. xciij. M. lxxvij. H. S.
Intellectus donū xxviij. F.
Intellectꝰ nr̄ p statu vie nō cognoscit panē non esse in hostia ꝯsecrata lx. K.
Intelligere plā sil nō possumꝰ. lxxx. L. E.
Intelligentie conceptōnes lx. O.
Intelligentia simplex quid sit lxiij. R
Intelligentia simplex capit triplr. lxiij. T
Intelligētia celū nō aīat ſz regit xx. M.
Ab itelligētia ñ errāte dirigit oīs ref. lxxij T
Intelligentia celi motrix nō influit in aniā rationalē xxi. R.
Intellectualis nr̄ oculus qualis vis sit ꝛ q̄ modo p peccatū ade extinctꝰ p christū illuminatus fuit lxix. R
Intelligentia nō exit ī actū suū absq; mltis abstractōnibus lxxxvi. O
Intentio lv. M.
Intentio quid sit xxx. L
Intentio imponit nomen operi. xciij. H.
Intentionē obligatus ad subsidia spiritualia sic dirigat xxv. E.
Intentio recta et puersa quid sit xxx. L.
Intentio quō faciat actū bonū vel malum regule notabiles ponunt xxx. M
Intentio quedā actū p̄cedens quedā concomitans. quedā subsequens xxx. P.
Intentio actū subsequens actum nō informat nisi actus iteretur xxx. P
Intentio quō actus exteriores informare possit xxx. ꝯ
Intentōis mutatio in operib. Jbidem.
Intentio q̄ faciat actū bonū vel malū verum est in actib indifferentib xxx. M
Intentio multa licita facit. lix. B. lxij. ꝯ. lxix. E F (lxx. B. ꝯ
Intentione plura bona opera peruertunt.
Intentionē qualē habere possint cōferētes eccleſiasticis tēporalia xxxvi. X.
Intentio generalis homini obligato bñfactoribus nō sufficit xxxvi. ꝯ.
Intētionē nos ad particularia dirigere deus vult Jdeo xxxvij. A.
Intētio particularꝭ directa deo p illis aut istis ē plerūq; efficacior Jd eo. xxxvij. B
Intētio cordis quō dirigēda sit plene. lxix.
Intētiones p̄me ꝛ scde. lx. Q (A. ꝛc.
Interiectio quid est lxxij. ꝛ
Interiectōes affectū maxīe mouēt. xcix. R
Interiectō mystice q̄d sit ꝛ q̄t ei accidūt. c. ꝯ
Interiectōes curiose. lxxxvij. L. lxxxvij. S
Interrogationes pplexe. lxxxviij. F. Infra
Interrogatōib periculosis si/ (Questio.
ue multiplicib vnica rñsiōe nō respōdeat xxxviij. D
Interrogatōib aliq̄b diabolꝰ hoīez tēptat ꝛ q̄modo sit respondendū lxx. X.
Interpratio legū quō fiat ꝛ quotuplex sit. ij. D. iij. B. xij. T (bet. xij. T. xvij. L
Interpratio legis et p̄ceptoꝝ ñ ꝯpetit cuili
Intrant in iudiciū cum deo qui ꝺ sua iusticia p̄sumunt c. R
Intuitiua cognitio lxxxiij. J
Intuitiua cognitio dei quare negat h̄ ī via lxxxvi. M. U (vij. U. xxij. D
Inuidia. lxxxv. L. q̄d sit ꝛ ꝺ filiab eius. xx
Inuidia describitur vij. E
Inuidiā sctī nō habēt ī celo lxxxvij. U
Inuidia ꝛ ira ī errores ducūt. xvij. B.
Inuidia qñ sit pctm̄ mortle. xxix. E. xxxij. M. xxiij. A
Inuidia q̄busdā naturaľ est xxix. E.
Inuidiā tolle ꝛ oīa tua erunt xli. T.
Joachim abbas ex lr̄is alphabeti ꝛ ī sacr̄ lr̄is, pphetare visus ē. lxxix. ꝯ. xcvij. M.
Joachim triplicē legez posuit ſm tres p/sonas in diuinis xv. X. xix. K. xc. L
Job patientiā nos docet lv. Z. lxij. ꝯ.
Job ꝛ filioꝝ eiꝰ ꝯuiuiū pulcre mysticatur. lxxix. ꝯ. Et ꝺ his tropologice. lxij. ꝯ. lx/
Job sapiēs/amici dolosi ꝛ ma (iij. D M

ledictio eius lxiiij.D
Jocose loq̃ns de fide p̃t euocari ad iudiciũ fidei tã̃ de errore suspect⁹ liij.T
Joculatores ñ sũt in statu dãnãdor. xxix.
Jocũditas q̃d est. lxxx. F (B. xxxij.O.
Johannes gratia dei xciij.J.
Johãnes baptista est p̃mus post mariã in ordine seraphin loco luciferi lxxxiij.O
Johãnes fuit pl⁹ q̃ pphet̃a. Jn h̃ nõ tollitur pphetia ab eo sed auget xcvij. F
Jo. baptista laudat. xvi. F. B. K. L. M.
Jo. an fuerit pphet̃a xvi. M
Jo. ba. vita an fuerit pfectissima. xvi. Z. t.
Jo. bap. nomẽ cur ab ãgelo p̃dictũ. xix. L.
Johes bap. singularis ĩ multis nõ (S est ab omnib⁹ imitandus xix. S.
Jo. bap. habuit vsũ rõis ĩ vtero mris exi/
Jbi exultauit q̃re. lxxix. J (stẽs. lxxxiij. Z.
Johi bap. tribuũt q̃dã magna lxxxvi. A
Johem p̃templat̃ maria xciij. M.
Johis bap. p̃ceptio exponit̃ anagogice et allegorice xciij. K. L
Johes bap. q̃re exiuit ĩ deſtũ ad p̃dicatõz
Johis bap. ſrutes. xciij. E (xciij. E
Johem baptistã visitauerũt ihesus maria t ioseph in deserto xciij. E.
Johes bap. a diabolo fuit tẽptat⁹. xciij. E
Johes bap. in se nõ habuit plenã obedientiam sensualitatis ad ratõem lxxj. p.
Johes ap'ls inebriat⁹ sup pectore dñi hausit ſmonẽ illũ longũ q̃ videt indoctis nu
Johis euãgeliũ Jn p̃n (gatori⁹. xcviij S cipio erat ſbũ tẽ. exponit̃ xciij. J
Jo. de gerson festi occurrentis mysteria cõ templari solitus fuit lxviij. F.
Jo. ð ger. studiose curauit theologiã mysticã cũ scholastica p̃cordare. xviij. L. lxvi.
Jo. de ger. vellet sibi fieri re/ (y. xcviij. S p̃hẽsiõem charitatis xv. X.
Johes de gerson p̃templatõis mãna saltem sero gustauit xvi. A. xcv. A. B.
Jo. de ger. legatus rhomã missus est p negocio pacis eccl'iastice lxv. U.
Jo. de ger. multos annos ſsatus in theo/ ologia mystica tãdẽ clari⁹ ĩtellexit. xvij. p
Jo. de ger. offert se coz̃ã p̃cilio ĩpugnaturũ assertões mgr̃i iohis pui. xij. Z. lvi. U.
Johes de ger. impugnat assertões mgr̃i iohãnis parui xiij. D. H. O. p
Jo. de ger. maluit scriptis q̃ verbis cõsulentibus respondere xix. D
Johes de gerson cur assertões illas iohis parui plus ceteris ĩpugnauerit lvi. S.
Jo. ð ger. p̃tinu⁹ affuit p̃cilio cõstañ. lvi. Z.
Jo. de gerson a duce austrie refugiũ habuit
Jo. de ger. peregrinũ se esse et scu (lvij. B tũ suũ canẽdo describit lvij. J
Jo. de ger. mgr̃m et p̃motorẽ habuit petr̃ cameracensem cardinalẽ lx. S.
Jo. de gerson nihil ex se determinatiue sed inq̃sitiue loquitur lxi. J.
Jo. de gerson inculpat⁹ q̃ p̃dicauerat peccatores nõ statim obligari ad p̃fitendu quid respõderit lxiij. H
Johes ð ger. vt credo parẽtes docuerũt oĩa recognoscere a deo missis ab alto pomis tẽ. lxviij. X
Jo. de ger. oz̃õ metrica p bona morte. xxx/
Jo. de ger. pater. in die exaltatõis (vij. p crucis mortu⁹ est lxxxviij. p.
Jo. de ger. pentes frẽs t sorores metro nũe
Jo. de ger. quãdo na/ (ranť. xxxvij. Q tus et quãdo obierit. xxxvij. p. xxxvij. L
Jo. de ger. cancellarie officiũ ideo dimittere voluit. li. p. Et impedit̃. lxxv. D.
Jo. de ger. decanatũ habuit li. Q
Jo. de ger. satis hũit ð bonis eccl'ie. xlij. Z
Johis de gerson natura t p̃suetudo talis
Johes de ger. habuit duos fra (erat. li. R tres ordinis celestinor̃ xxxvij. L. lxxi. p
Jo. de ger. sic ĩstituit vitã suã. xcij. D. xciij
Jo. ð ger. q̃si mẽdicare cogebat̃. li. p. (Z
Jo. de ger. habuit lites sup bũficio li. Q.
Jo. de ger. habuit brugis bũficiũ notabile cũ p̃latura curata solẽni li. R. S.
Jo. de ger. respondet impugnantib⁹ cuz sit p inuentõe noui cantici lxix. X
Jo. ð ger. vigilare ñ potuit sic̃ m'lti. lxxi. p
Jo. de ger. zelosus fuit ab initio lxxi. E
Jo. de ger. q̃ tenere dilexit frẽz suũ. lxxij. A
Johis de ger. mater lachr̃mata est sic̃ Anna p samuele lxxij. L.
Johes de gerson iacens supinus t immobilis infirmatur lxxv. D. J.
Jo. de gerson sic cognoscere se dicit mysticã theologiã aliquid esse lxxv. K
Johãnis ð ger. frater pfessus ẽ in festo sancti martini lxxij. B.
Johãnes de gerson sorores suas ad celibatũ induxit xxxv. E.
Et de mendicitate spirituali eis scripsit. xxx
Jo. an. sũme confessorũ p̃pilator (v. L. fuit theologus et magnus inuestigator iuriũ positiuorũ xxxvi. F
Jo. an. arguens p̃cessionẽ sp̃ũssancti ab vtroq̃ fallitur xlix. D.

Joseph vnde laudari possit. lix. M. U. X.
Joseph sctificatus in vtero. lix. R (y. ɔ.
Joseph virgo lix. S T U.
Joseph iuuenis. lix. T. U. quare senex di-
catur lviij. H
Joseph añ passionē xp̄i mortuus lix. U
Joseph aliquo mō pater christi. lviij. D.
H. lix. ⁊
Joseph cū christo surrexisse ⁊ ascēdisse veri
similiter putatur. lix. J. y
Joseph iacob et leui filius. lvij. ⁊. lix. ⁊
Ad Joseph pulcra oratio lvi. H. lx. D
Joseph festū colit̄ trans mare. ix. februarij
Josephinam carmīe heroico (xcvi. T
iohannes gerson ꝓmit xciiij. T.
Josephinam incipit lvij. H.
Josephinū carmen in ꝓbabilib⁹ ꝑsuasioni
bus nō in temerarijs assertōib⁹ versat̄. lvij
J. lix. A.
Josephinā suā laudat et ea d̄lectat̄. xcvi. T
Joseph verisil̄e est fuisse sil̄em in fa (U.
cie christo. lix. J
Joseph q̄re traducere timuit mariaꝫ. lviij.
C. lvi. U
Joseph cecinit cū puero iesu lxxxiij. M
Joseph d̄siderat a maria cātari sibi magni
Joseph ɔsuabat in memo (ficat. lxiiij. T
ria cantica marie ⁊ symeonis ⁊c̄. xciiij. T
Joseph ab angelo triste iussum accepit. xc-
Joseph morienti assunt iesus ⁊ (iiij. T
maria. xciiij. T (lix. J
Joseph multi ɔpant̄ ioseph spōso v̄ginis.
Joseph p̄mus ꝓnepos abrae quattuor vir
tutes cardinales habuit lvij. U
Jouiniani error q̄s fuerit lxviij. B
Ira De hac xxxij. D. xxviij. X
Ira q̄d et qñ sit peccatū. xxiiij. A. xxvi. F.
Ira et odiū hoīes vincūt. ix. O (xxxij. M
Ira contrariū nō habet lxxij. X
Ira talib⁹ hoīb⁹ accidit naturalit̄ lxxiij. J
Ira dei pena est purgatorij c. L
Irascibil̄ ē ꝓpugnatrix ɔcupiscibil̄. lxxij.
Irascibilis quare ab ira nomen ac- (U
cepit lxxij. y.
Irregularitas De hac xxxiij. F
Irregularitas quid sit xxxiij. S
Irregularitas qñ incurrat̄ xliiij S
Irregularitas an remittat̄ sub forma abso
lutōis an solū dispensatōis xxxiij. R.
Irregularitas quō iudicari d̄beat. xxxiij. y
Irregularitas quādo ɔtrahat̄ ex homici-
dio vel mutilatione xxxiij. y
De irregularitate in quodā casu notabilis
decisio xxxiij. U
Irremissibile dicit̄ tripliciter xxix. M.
Israel puer q̄d sit ꝑm q̄ttuor sensus. xcij. R
Iter sp̄uale q̄d sit ij. Z. ⁊.
Iteratio pctōꝝ mala est liiij. M
Jubilus quid sit lxxxv. P
Judas desperat lxxxvi. ɔ
Judas solū sacr̄alit̄ ɔmedit alij vtroq; mō
Judas despans peiori laq̄o q̄ꝫ (lxxxix. B
canapis se suspendit xciij. F.
Judas etiam in cena ordinat⁹ fuit in sacer
dotem i. A. iij. O.
Judas tradidit iesum De h̄ ꝑmo. xli. Z.
Judas finxit se bēiuolū trib⁹ modis. xli. ⁊
Judas erat cleric⁹ canonic⁹ regularis ⁊ p̄-
dicator xli. ⁊
Jude sil̄es sunt in pctō q̄dam xli. ɔ
Judā in hūc modū alloq̄t̄ maria xlij. E
Judas fuit sacerdos et fecit miracl̄a. xlij. J
xxxix. B.
Judas refert. xxx. argenteos xlij. M
Judeus hostiam bulliuit et trāsuerberauit
parisius lxxxix. F
Judei signis distinctiuis carere non debēt.
Judei conuerti volentes reb⁹ su (xliij. O
is oīno spoliari nō debent xliij. O
Judei vnde potissimū decepti xp̄m nō su-
sceperint xvij. G. lix. P.
Judeis an ꝑmittebat̄ vsura xxxv. y.
Judeis ɔuersis vite necessitas misericordi
ter dari deberet v. B.
Judei etiā habēt interp̄tes leg⁹ sue. xvij. M
Judex confessorē ad reuelatōem ɔfessiōis
cogere nō potest xxv. F.
Judex in causa ꝓpria nemo sit xiij. O
Judex qñ possit accusatū interrogare de se
Judices nō pñt ad arbi (cretis. lxij. G.
triū suū ꝓ q̄libet pctō mortē īfligere. xxx-
Judicat nos de⁹ ꝑm rōis arbitriū (ix. H
nō ꝑm sensualitatē nr̄am xxxvij. S.
Judicantiū ⁊ iudicādoꝝ d̄ria xxv. S
Judicare aliū qñ sit peccatū. xxxij. L. lxx-
Judicandū est ex causis ꝑ se. nō (vij. J
ex causis ꝑ accidens xxxiij. X.
Judicat alit̄ iurista et theolog⁹ Jō. xxxiij.
Judicādū nō ē temere de indifferen (U
tibus xxxvi. y.
Judicāt d̄rnt̄ carnal̄ et sp̄ual̄. xxxviij. H
Judicantes in moralib⁹ q̄dā solis generali
bus regulis intendunt ⁊c̄. xxxvi. U
Judicialia ñ obligāt nisi de nouo instituā
Judicialia tp̄e legis euā (tur. xxxv. R L
gelice remissa st̄ p̄lat⁹. xxxv. L. lxi. M. O.

Judiciū circa agibilia certū q̄dam dare ne sciunt. Jdeo xlij. X.
Judiciū q̄libz q̄tidie secū habeat in nocte hoc modo xliij. Q
Judicij extremi meditatio lxxvij. D
Judicij extremi approximatio quō sit p̄dī
Judicia dei horribi (cāda. xxij. B. xcvi. A
lia sup angelos et hoīes lxxvij. F.
Judicia ī q̄by ñ admittūt ꝓmões passiona les laudat Aristo. ī sua rhetorica. lxxij. Q
Judiciū verū puertit ꝓpt passiões. lxxij. D. P. xix. y. lv. D. A
Judiciū dei sive forus dei triplex. xxxvij.
Judicia dei tria sc̄ meditāda. lxxv. L (D
Judicia dei abyssus lxxvij. y
Judicō ꝯciliij vl̄ eccl̄ie ñ ē necē se ꝓtestādo submittere ī cert̄ tāq̄m sint dubia. xij. X. xiij
Judiciū dei ꝛ hoīm diuersū ē. xiij. Q (D
In iudicio extrēo interrogabimur nō ō a/cumīe itellect⁹ sz de ōuotōe affect⁹. xix. D
Judicio hoīm posset aliq̄s iuste puniri q̄ apud deū esset innocēs lxij. D. J.
Judiciū dei triplex gratie miscōie iusticie.
Judicio⁹ dei ꝯsideratio di/ (liij. B uersa operat liij. D. J. ꝛ
Judiciū conscientie accusantis se cor̄ deo.
Jugū mltiplex. li. A (lvi. B. L
Jugū ꝛ onus differūt. li. L (xc. A
Jugū imponentib⁹ xp̄ianis restitit paulus
Jugum christi charitas est l. Z
Jugū xp̄i leue. xlvij A. xcv. y. xcvi. A. li D
Jugū xp̄i tollere q̄d sit. l. ꝛ (nū. l. ꝯ
Jugū dixit xp̄s tollēdū nō chamū aut fre/
Julian⁹ apostata abutebat loco ab aucte.
Juramētū ꝓuādū ē etiā si pa (lxxxvij. Z. tiatur alius p̄iudiciū anime xij. U.
In iuramētis tres ꝯditōes subintelligunt
Juramīta ꝛ vota ciuiles ī (lxij. Q. lxiij. A ēptatōes suscipiūt. lxiij. A. O. P. lxvij. ꝯ.
Jurās oīa statuta ꝓuare q̄z multa sunt per contrariā ꝯsuetudinē abrogata lxij. Q
Jurare q̄n sit pccatū xxxij. Q
Juramēta exigere a crimīosis nō licet hoc modo xliij. B
Jurare p deū ꝑlura de hoc xxiij. Z.
Juramētū extor̄ ḡre ab alio q̄n ñ lz. xxiij. Z
In iuramēto ō futur̄ tūc q̄s peierat. xxxij.
Jurisdictio vnde dicat q̄d sit ꝛ q̄tu (Q. plex ij. R. iij. D. lxi. X.
Jurisdictōis ptās q̄d sit. i. Q. R. S T U
Jurisdictio eccl̄iastica duplex coercīua ꝛ ñ coercīua. i. Q. T. ij. R. X
Jurisdictio eccl̄iastica vbi fundet. i. U.
Jurisdictio eccl̄iastica q̄re ꝛ q̄n fuerit lm ꝓ tata q̄ ad vsū in inferiorib⁹ p̄sbyter̄. ij. A.
Jurisdictio oīs an possit a papa tolli. iij. P
Jus dīnū ꝛ euāgelicū idē sc̄. li. ꝛ (S
Ad ius diuinū q̄ttuor ptinēt. li. ꝛ. lxi. Q. R.
Jus pure positiuū hoc (infra lex. est et ideo institutū li. ꝛ in fine. ꝯ.
Jus generalit̄ et contracte dicit lxi. U
Jus q̄d sit ij. P. lxi. T. ꝯ.
Juris ordo plerunq̄z exigit vt ordo ñ fuer̄. iij. F. vi. D.
Jura scripta sunt ꝓpter charitatē Jdeo cō tra eam militare non debent iij. B
Jura scpta interptāda sūt (F B. vi. D D ēm intentionē legislatorū fundatā in lege diuina et naturali iij. B. vi. D.
Jura hūana multiplicari et coli. diuina au/tem negligi matimū malū. vi. D. x. S. lxi
Ad iurispitos etiā ptinet ī materia (L p̄ceptor̄ diuinor̄ iudicare xij. X.
Jura ꝯciliaria et papalia aliq̄d diuī aliq̄d hūani habent. xvij. E
Juriste instruūt quō vtilit̄ discāt. lvi. K. L
Jur̄ ordie fuato pt q̄s repetere sua ī iudi/
Jurista arguit p basi ꝯiecturas (cio. xxxi. X intentōem fuisse puersam xxxij. X
Juriste mltū notāt īcertitudinē lucri vl̄ dā ni. xxxv. S.
Jus recipiendi redditum est merx in cōtra/ctu cēsuali. xxxv. S. xxxvi. B
Jure canonico peritis pl⁹ credendū est q̄s ciuili xxxvi. B
Jus recipiēdi tpalia ē pure spūale. xxxvi. J
Juriū penaliū constitutōes restringende. non multiplicande xxxvi. P
Juristas puros tangit xliij. X.
Juristarum officiū hoc ē li. U.
Juriste necessarij sc̄ ī eccl̄ia dei. li. T. ꝯ. lij.
Juristis opus nō esset si regulari vel (B lemus virtutib⁹ theologicis li. ꝛ
Juriste et theologi adiuicē ꝯpant lij. A.
Juriby positiuis q̄dā nimiā vim obligādi tribuūt. lij. L. lxij. B. K L. P. lxij. A
Jus idē sit vbi ē eadē rō. exponit. xxxv. U
Justicia De hac. xxvij. X (xxxvi. D
Justicia quid est xxxvi. T
Justicie esuries xlvi. L
Justicia vera compassionē habet / falsa in/dignatōem. exponitur xlix. L.
Justicia originalis talis erat li. y
Justicia rigorosa repellit rōem lxxvij. A
Justicie diffinitio ē ꝯstās ꝛc̄. ꝯpetit ꝓnci/palit̄ iusticie diuīe. ij. P. lxi. ꝯ. lxix. A

Justicia quō sit generaľ ad alias ꝑtutes. lx
Justicia ꝓmutatiua ꝛ distribu (ix. A
tiua habent duo ꝓtraria lxix. A
Justicia ꝓticipata est habitus. Jus eⁱ⁹ v/
sus. lxi. ꝛ (ij. P. lxi. ꝛ. lxix. A.
Justicia participata quid est et quotuplex.
Justicia oꝛiginalis videť esse de integrita/
te nature humane lxi. y
Justis oīa sunt cōia ſm Senecā xli. O.
Justus quō oīnib⁹ dñatur xli. T.
Justis quō iniuria fieri possit xli. X.
Justi lugubrē vitā trahere videnť/repꝛobi
gaudiosam xcvij. E.
Justificare maⁱ⁹ est q̄z creare xcij. R.
Jussa fac alioq̄n nihil valent ceťa. lxxxviij.
Juuenes ꝓtingit aliq̄n magis ido/ (M
neos esse cōtemplatiōi q̄z senes lxxi. O.
Juuenes carnales nō subito se tradāt ꝓtē/
plationi lxxiiij. B
In iuuenta seruiendū est deo l. E
Juuenile ꝓsiliū min⁹ salubre est liij. J.

Labia dei. lxxxii

Laborare manualiter ex/ (B
pedit etiā deuotis lxxi. O
Laborare coꝛporaľ B mō laudabile est. lxx
Laboꝛes aliorū manducās p eis (iij. O
oꝛare debet lxxvij. L.
Laborant omnes l. O
Laborās et onerať differunt l. P.
Lachrymas q̄dā haurire sē iertes. lxxxv. J
Ad lachrymas diuersi se habēt diuersimo/
de. lxxxv. J.
Lachryme coꝛdis q̄d sint lxxxv. T
Ad lachrymas exciꝛandos oculi nēo obligať.
Lachrymaꝛ aq̄ sic ē hauri/ (lxxxv. L
enda xl. O. P. xlvi. R Q
Lachrymas ꝓducēdi q̄ttuoꝛ idustrie. xli. E
Lachrymandū est hic xlix. M
Lachryme sť vtiles nisi sint nimie. lxvij. R
Lachryme valēt ꝺ tēptatōes ꝛ malas cogi
Laicis ꝓmitti ꝑt aliq̄n iu (tatōes. lxxi. S
risdictōis eccľiastice executio i. O.
Laicis q̄ libꝛi sint admittēdi i. J. xvij. M
Laicos ñ eē cōicādos sub vtraq̄z spē. xvij.
Lamētū duplex. lxxxiiij. y Z (R. tē. plene.
Lamētatōes hieremie. lxxxv. M. Moꝛali/
Lamētatio stat cū (zanť pulcre. lxxxv. Q
exultatione in ꝓtemplatiuis lxxxix. L
Languoꝛ hoīs ꝓtēplatiui lxxiij. F
Lapides q̄daz poꝛtati hñt miras ꝑtutes.
Lapides si ñ sūt fideles mili/ (lxxiij. M
tantis eccľie firmi et stabiles i fide c. P
Laq̄os vndiq̄z abscōsos euadit cuⁱ⁹ oculi
sp ad dñm. lxvij. R. supꝛa hūilitas
Largitas diuīa et hūana differūt. lxxv. X.
Latria soli dō debeť ꝛ ñ creaťe etiā vt signū
Latrōes diaboli spoliāt nos (ē. lxxviij. P
ꝛ reliquūt semiuiuos circa crucē xpi. lxxi.
Lauari dēm⁹ B mō. xl. O. P (M
Si nō lauero te nō habeb ꝑtē mecū expo/
Laus sctōꝝ p ꝓiecturaſ plerū (niť. xli. A
q̄s sumitur lix. H
Laudate dñm ī sctis eⁱ⁹ exponiť lxxviij. P
Laus dei ē btitudo oīm. lxxviij. P
Laudās deū nō nihil agit lxxviij. P.
Laudes pp̄as refutat Jo. de ger. xlviij. H
Laudať ab homīb⁹ vituperante deo ñ salua
tur ab eo damnante deo p. M.
Laudis vel vituperij ratio fundatur in li/
bertate arbitrij lxxij. Z.
Laxatiua phibēť aliq̄n ne naťa reddať se/
Lectio vel collocutio nō (gnis. xxix. P
sufficit ad contemplationē lxvi. O.
Lectio est ancilla sapiētie lij. P. S
Lectio cū pfūda meditatōe vtiľ ē rei. lij. P
Lectōis soꝛoꝛ ē pfunda meditatio lij. P
Lectio nimia aliq̄n ꝓtēplatōz ipedit. lxxiij
Legēde sctōꝝ ī pbabili ñ ī necessario (y
ꝑsanť nec facile reꝛicianť xiij. B. lxix. J
Legitimū oꝛ q̄ ō ē legi ꝓforme. xxxv. D J
Lenitas efficacissima ē ad coꝛrectōz. xxv.
Leges spūales ecdē sūt apō oēs/nō (L.
autem ciuiles. ij. A. iij. J.
Leges interꝑtatōz ꝛ exceptōz ꝛ dispēsatiōz
ꝛcipiūt ſm sex regľas. ij D E. iij. L. iiij B
Leges noue ꝛ penales ñ sť facile ꝓmulgā/
Lex multiplex ꝛ vñ dicať (de. ij. E. lxij. P
ꝛ descꝑtōes ꝑtiū. ij. O. lxi. R. L. ꝛc.
Lex scꝑta nō sufficit nisi sit lex viua actuās
Leges ipe cupiūt vt iu (eam. iij. E
re regantur iiij. F. lxvij. F
Legem p equitatē oꝛdinare nō est eam sol/
uere sed implere vi. D. lxvij. F.
Leges hūanas multiplicari nimis ꝓnicio
sum est vi. F. x. S. lxi. J. lxij. O P
Lege ꝑuata se duci dicēteſ. xviij. D. xciij O
Leges posītiue q̄bus abrogenť. lxij. P. R.
Lex diuina q̄d sit/q̄s et quō ob (xxv. X.
liget lxi. R L M ꝛc. plene.
Lex quid sit ij. P.
Leges iudiciales veteris testamēti quare.
nō sunt ꝓꝓie leges diuine lxi. M. O.
Leges hūane q̄b⁹ ꝓncipȳs diuīs ĩnitāť lxi
Lex naturaľ et humana q̄d sint et (M
quō differant a diuina lxi. O

Lex pure diuina ꝙdruplex et ptinens ꝛ im ptinens ad diuinã plene lxi.O.R.
Lex naturalis vel hũana vt tales nõ obligant ad mortale lxij.B.KL.
Legibꝫ positiuis multũ robur ꝑt dare vel tollere ppl's ꝑsertim ab initio lxij.P
Lex diuina ñ obligatoria ꝙtuplex sit.lxiij.A
Lex euãgelica sicut nec lex vetus nõ ſp obligant ad mortale lxiij.B.E.L
Legẽ hũanã nõ obseruãs ĩ casu charitatis necessitatis vel cõsuetudis laudabilis videtur excusari lxiij.H
Lex deitatis cõiungit supmũ infimi/infimo superioris lxxxij.T.xxviij.X.
Lex vetus cessauit lxxix.T.U
Legalia currebãt añ et post passiõez dñi.
Legẽ suã christus noluit p calamũ scribere (xc.B xciij.r
Lex positiua tũc obligat.xviij.E.xxv.X
Leges hũane interꝑtatões aspnari ñ debẽt
Leges supioꝝ nõ oẽs obligãt (xviij.K. ad peccatũ mortale xviij.K
Legũ dña.xxv.D (nisi.xxv.K.
Leges ciuiles nõ artant in foro ecclĩastico
Legislatoris ptãs q̃lis sit ĩ ꝯtibꝫ.xxv.L
Legũ multiplicatio inuoluit ppl'os.ibidẽ
Legislatoris ptãs ad foꝝ pñe ꝛ ꝓscie se ex
Legislatoris interest ne q̃ (tẽdit.xxv.L libet passim abutaꝫ re sua xxv.O
Legislatore nulꝰ sapiẽtioꝝ dꝫ cẽseri. Jbidẽ
Lex iualidat ꝓtractꝰ ꝑpter ſpẽm mali vel
Lex ciuilis tolerãs vsu (seq̃lã.xxv.K. ras nõ ꝓtrariaꝫ legi diuine xxv.y.
Legislatoꝛ ciuilis hũc finẽ intẽdit Jbidez.
Lex tolerat mioꝛa mala ad vitãdũ maioꝛa
Leges positiue ꝯ vsura/ (xxv.M.y rios late nõ sufficiũt xxvi.O
Legibꝫ diuĩa et naturali loq̃ ñ ẽ sine lege lo
Leges hũane ꝺ malefactoꝛi (q̃.xxvi.F. bus puniẽdis ñ pure hũane sũt.xxix.H
A lege diuĩa nulla lex pure hũana ꝑt absol/
Leges positiue habẽt ſp (uere.xxix.B. subintellectã exceptõez illã.ſ. xxix.H.
Legibꝫ exceptões addere neqꝫ oportuit ne qꝫ congruum fuit xxix.J.
Lex positiua q̃ntũ possit ĩ ꝯtibꝫ.xxv.O.
Leges hũane fundanꝫ in phia morali.et hꝫ docent. li.U.
Leges humane nõ sufficiũt ad ꝓspiciẽduꝫ viam eterne vite xliij.X
Legũ multitudo reꝑhẽdit siłitudiẽ q̃dam.
Legis vł canonis cuiuslibet (xlviij.O. fundamentũ est dei velle li.X.
Legem habet quelibet res siẽ ꝛ entitatez et
Lex hois rõ eiꝰ ẽ.li.X (bonitatẽ.li.X.
Legistis nõ fuisset opus in statu nature ꝓmitus institute sed destitute lxxxi.y.
Lex vetus ideo instituta li.Z
Lex euangelica ideo instituta li.Z.
Leꝑ a celebratõe ñ ĩpedit ĩ ꝑpetuato.xxxvij.y
Leprosi abstinẽt a ꝯiugio ppt̃ plẽ.xxxviij.
Letari aliqñ nob licet.xlv.D (P
Leticia quasi laticia lxxx.F
Leticia qualis esse debeat.lxxxv.P.lxxv.ꝯ
Leticia duplex bona et mala xliij.ꝯ
Leticia sctõrũ.pł'a de hac xlv.D
Leuia pcta ꝯtẽnẽda nõ sũt lxxij.L
Libellus repudij ꝓmissus nũq̃ fuit licitꝰ.
Libalitas ꝺriaꝫ auaricie.xxviij.Z (M
Libertas q̃d est. xciij.Z.lxiij.U.lij.E
Libtas arbitrij.lxxxv.ꝯ.liij.S.lv.L.D.
Libere agit deus ad extra.xlix.M.lxxxix. F.J.xci.E.Supra deus.
Libertas eccl'ie ꝓcessa est nõ tã intuitu ministroꝝ q̃z honoris diuini xxxi.U
Libertas bona et mala xlix.E.
Libertas arbitrij ꝓcursu generali dei ñ impedik sz fortificaꝫ. liij.S.lx.P.lxv.E
Jbi quid sit et in quo ꝓsistat
Libertas spũs erronee ab aliq̃bꝫ intelligik xix.K.r.lxij.Z.
Libertas arbitrij indicat nos nõ cogi per astra.xxij.M.H.lv.B.lviij.Z Jbi.
Libez arbitriũ nec ꝑ magicã cogi ꝑt. xxi.
Libez ar.coagit ꝺo.xxix.S.supꝛ hõ (K
Libertas arbitrij q̃d sit ꝛ quõ sit homĩ nõ in malũ sed in ꝓuilegiũ lxviij.D.
Libertas arbitrij non tollit ꝓuidentiã dei. nec ecõuerso liij.S.
Libertas arbitrij in q̃ radicek.lv.L.D.F.
Libtatꝭ dominiũ q̃d sit.lxi.y (lxviij.D
Libertas dei ꝛ hois duplex xcviij.L
Libez arbitriũ q̃d sit. xciij.S.xciij.M. xxix.O.xxxviij.M.lxviij.D
Libez ar.ꝑsuppõit duas potẽtias.xcij.O
Libez arbitriũ est neutri generꝭ xciij.M.
Liberũ arbitriũ plura ꝯplectik sicut et tractio nauis xciij.H
In libertate arbitrij fundak ratio laudis vł vituperij lxij.Z.lxxix.B
Libertatẽ expiri volentes possumꝰ eligere minꝰ bonũ maioꝛe deserto.v.F.lxviij.E.
Liber actus ille solꝰ ẽ formal'ꝛ intrinsece ꝛẽ
Libera fit q̃cũq̃ opatio q̃n (lxxix.J tũcũq̃ naturalis hoc modo lxxix.J
Libri nñ sint cogitatões solide.xxxiij.M

Libros suos Johes gerson legat celestinis in auinione xxxvij. L
Liber cordis nr̄i obscuratus est li. y.
Librorum vtilitas lij. P.
Libroꝝ multa genera lij. Q
Libri q̄s rex hr̄e dz enũerant̄ lij. S
Libri reprobi comburant̄/boni multipli/cent̄ et honorent̄ i. H.
Libros nouos scribere an sit vtile. i. F. J.
Libroꝝ aliq̄s ĩ trãsitu/alios (xviij. S T
ꝑ vices tercios assidue legamus. xviij. S
Liber hic potissime legat̄ qui plus chari/tatem edificat xviij. S. xix. F.
Libri aliq̄ caute legendi xix. R.
Libri q̄ religioso pl⁹ sunt frequentãdi. xix.
Libri ꝑ eccl'iam appro/ (F G H ꝛc̄
bati qualẽ autoritatẽ habeant lxiij. T
Libido q̄d sit lxv. D. xxviij. Q. lxxij. X
Libido carnaliũ ꝯmercioꝝ dãnat̄. ix. y. Z.
Libido nõ satiat̄ ꝑ vsũ ei⁹ nisi ad tempus postea fortius resurgit lxx. T
Libidinosam cõmotionẽ respicit volũtas tripliciter xxxviij. C
Libido est amor sui lxxix. H.
Libido ẽ amor/dei amori aduersus. xc. R
Licentiã q̄rere in scientia licet xxiiij. R
Licentie rimula parua dũ operit̄ efficiunt̄ quidam deteriores xxxix. J.
Licentia mgr̄alis in theologia nõ obligat ad p̄dicandum xlij. Z
Licẽtiã q̄rere audiẽdi ꝯfessiões licuit Jo/hanni gerson xxxv. D
Licẽtia doctoral' ꝓpt̄ has rões dat̄. lij. D
Ligare ꝛ soluere iudicialit̄ q̄d sit. xxxiij. P
Lilioꝝ ꝯsideratio nutrit fidẽ spem ꝛ chari/
Lilia in scuto regis frãcie (tatẽ. xlviij. O
ad mores retorquet xlviij. P.
Lilia exigũt rorẽ humorẽ ꝛ clausurã. xlviij
Lilia frãcie crescere poscit. xlviij. ꝯ (P
Limbus dicit̄ inferior infern⁹ xxv. R.
In limbo pr̄es a iohe de redẽptore sciscitã
Linguaꝝ donũ q̄le fue/ (tur. xvi. M
rit in apostolis xlix. Z
In litis denario nõ est vn⁹ obol⁹ amoris. xxxi. X
L r̄alis sensus. ix. y. xi. R. xiiij. H. xvij. D.
Litteraꝝ formatio p̄supponit (xviij. D
oculum et manum xcij. O
Lixiuiũ ꝑ lauanda anima xxxvi. Z.
Loc⁹ dialetic⁹ q̄ttuor vtit̄ diabol⁹. lxxxvij.
In locis sacris negocia fieri nõ (Z
debent xl. L.
Locus ecclesie materialis incitat nos ad penitentiam xl. R.
Loco secreto tunc quis secure se tradere p̄t.
Loca secreta ad ꝯtẽplandũ ap (lxxiiij. G
ta hec sunt lxxiiij. J
Locus contẽplationi aptus. lxvi. J R.
Loca tria distinguunt̄/solitudo domiciliũ et tectum c. P.
Locatio quid sit xxxv. J.
Locustaꝝ more saltẽ te orãdo excutias. xxx
Locutõibꝫ multis multa vicia (vij. F
cõmisceri solent xix. J
Locutõnes supflue contẽplatõni et studio multũ nocẽt xviij. X. li. P. lxxvij. A
Locutio et silẽtiũ subaꝝ sepataꝝ. xvi. L.
In locutiõe oĩ misceas vtile dulci. xciij. B
Logica multos s̄mones excusaret q̄ tamẽ nõ sunt admittendi iij. B. xvij. E
Logica duplex est. xvi. O. xvij. D. Infra
Logicã ꝯmẽdat. lxxxi. T (theologia
Logica beatorum xlvi. F.
Loquimur de deo balbutiẽdo ad solatiuꝫ nostrum lxxxij. C
Loquit̄ de⁹ nobiscũ instar nutric⁹. lxxxij. A
Loqui de absentibus mala contingit ꝓpt̄ sex fines xxxiiij. E
Loq̄ mala de absentibꝫ quãdo sit pctm̄ et quando non. xxxiiij. T.
Loq̄ntes mala bono fine hec sũt. xxxiiij. F
Loq̄ malũ de alio aliqñ bonũ ẽ. xxxiiij. T.
Loquens iocose contra fidem ꝛ sacramẽta denunciari deberet ep̄o xliij. T
Loquens linguã sub ratiõis regula ponat in principio medio et fine lxx. S
Luciferi sedẽ iohi baptiste tributã. xvi. F.
Luciferi ruina quõ pulcre ꝑ christũ restaurata sit vi. U.
Lucri ratio haberi p̄t subordinata ad finez vltimum i. R.
Lucta iacob cũ angelo exponit̄ xcij. X.
Luct⁹ de h̄ notabil' s̄mo. xliiij. A. xlvi. R.
Luct⁹ q̄d sit diffinitiue. xlv. T (xlv. T
Luctus dr̄ beatitudo nõ formalit̄ sed ideo
Luctus est causa solacij lxxx. ꝯ
Luctus aliqñ intermittendus est. lxxv. ꝯ.
Luctus sanat sensus minores xlv. Z.
Luctus laudatur xlvi. A.
Luctũ hec ꝓuocant xlvi. B. R. lxxv. T.
Ludus taxillorũ xxiiij. Q
Ludi in eccl'ia ꝓhibiti sunt xxxi. T
Ludũ nõ patit̄ fama. fides. ocul⁹. xxxi. T
Ludi fatuoꝝ ĩ eccl'ia ne fiãt ꝓhibẽdi sunt.
Ludi fatuoꝝ dia/ (xl. L
bolici in ecclesia xliij. P. T

Ludouicus rex frãcie sermo de ß. xlviij. L
Lullus quare repudiatus. xviij. E. xvi. D.
Lumẽ est q̃cq̃d manifestaꝫ lxix. O. S.
Lunatica est anima lxxxvi. A
Lupus ex pa ⁊ ter ꝓiũxit agnel xlij. U.
Lupi sunt ꝓlati rapaces fallaces ⁊ ꝙaces.
Lux solaris manuducit ad co/ (xlij. ⁊
gnoscẽdas potẽtias aĩe. lxiiij. X
Luxit xp̃s p pctis nostrꝫ tpe sue conceptõ
nis ꝟm quosdam xlv. X.
Luxerũt sancti etiã post peccatorũ suorũ
dimissionem Jdeo xlv. X
Luxuria ꝺ hac pl̃a xviij. Y. xxxi. Z. xxxij E
Luxuria oĩs pctĩ initiũ ꝟm cassianũ. xxviij
Luxuria cũ suis filiab⁹. xxvij. ꝟ. (O
Luxuria q̃n sit pctm̃ mortale. xxix. J. xxxij.
Luxurie remedia. xlviij. D (P
Luxuria sup oĩa mala malũ lxxviij. L
Luxus carnalis et spũalis xviij. M

Machometi sectã

m reꝓbat ꝺ paradiso porcino. xliij
Machomet⁹ dicit ma (Z
riam ꝓceptã sine originali xlvij. U.
Magici etiã si semel verũ dixerũt tñ eoꝝ te
stimonio nõ est vtendũ xviij. F. xvij. U
Magici cur vultu horrido ⁊ plerũq; insa/
nire videantur xix. R.
Magice artes christianis vetite sũt. xx. D
L. xxi. F. L D H. P
Magici libri custodiri ꝺberẽt clausi. xx. S
Magica naturaľ p se fidei contraria nõ est
xxi. B. lxxiij. D.
Magice artis origo ⁊ finis vñ sit xxi. J.
Magicas artes implectũt hoĩes ꝓpt̃ va/
ria vicia xli. P.
Magicaꝝ artiũ mirabiles effect⁹. lxxviij.
Circa magicas obꝟuatões articuli (O
theologice facultatꝫ parisiẽn. xxi. P Q R
Magice artes q̃lẽ vim habeãt xliij. B
Magice artes ꝓhibite sunt ideo xliij. L
Magicã naturalẽ q̃dã sic saluãt lxxij. D.
Magica naturaľ ꝟm Auic. sic fũdaꝫ. xlix Y
Magister sn̄iaꝝ sic errauit xvij. B. lxv. P
Magistri mali cur discipulos in moribus
non instituunt xviij. Z.
Mgr̃i scholariũ nõ timeãt discessum disco
Mgr̃ et dñs vocari (loꝝ ab eis. xxxv. A.
p̃t q̃s sine culpa hoc modo xlviij. H
Mgr̃i regant discipulos ß modo xl. S.
Magistri parcũt discipulis ne ad alios mi
Magistri puerorũ (grent. xlviij. T
hoc notent lxxiij. Q
Magnes allio linitus ferrum non attrahit
xci. M
Magnes sicut articũ respicit poluꝫ sic aĩa
deum respiciat xlix. X. l. F
Magnificat aĩa mea deũ cur ñ spũs. xviij.
Magnificat metrice. lviij. J (R
Magnificat ĩ mꝫta ꝙgerie carminũ deprꝙ
mitur xcv. A.
Magnificatio quid est lxxxiij. F.
Magnificat diuidiť ĩ duos thomos. xciij.
Magnificari q̃ rõe dicať de⁹ cũ pe/ (F
nis⁹ nec augeri valeat nec minui. lxxxi. E.
Magnificare deũ q̃d sit doctriaꝫ. lxxxij E
Magnificatio dei inꝛior ⁊ exꝛior. lxxxij. E.
Magnificentia lxxxiij. D. lxxxiij. ꝟ
Magnificentia ĩ spelũca. lxxxv. L. xciij. X
Magnificentia ad pedes iesu instar niuis
liquefacta est lxxxix. Y.
Magnificẽtia in domo symõis xci. Y
Magnificẽtie ꝓpetas fortꝫ ꝙsũmatio in/
choatorum xciij. A. xciij. L
Maiestatis pscrutatoꝛ oĩs opꝑmeť a gl̃ia
xcvij. A
Maioris ptis iudiciũ firmũ esse iustũ est.
Maiores motus expellũt mĩores. xlv. ⁊
Mali oĩa trahũt ad suũ ĩteritũ. lxxxiij. T
Malũ aspiciẽs nemo opať lxxxviij. D.
Maľ etiã bõa ĩ malũ cedũt. liij. O. P. lx/
Malũ q̃druplex originale actu (ij. T
ale ⁊c̃. xxvij. A (iij. E
Ex malicia ꝓpria peccare quid est. xxix. K.
Malũ nihil nisi qꝫ phibitũ. xxxv H. lxxi. E
Mala tolerãť ne punita ruãt ĩ deť⁹ ij. E
Ex malis de⁹ scit elicere bona nõ sic homo
viij. S. lxij. A. xij. D. xvij. D. liij P
Mala ñ sũt faciẽda vt inde veniãt bõa. viij
Malicia pura an possit (S. xxi. O Q
eẽ intẽt⁹ termin⁹ alicui⁹ opatõis. lxiij. E
Ex malicia pl̃a pctã pueuiẽtia enũerãť. lx/
Malum primũ p essentiã (iij. E
nullum est lxviij. T.
Per malos etiã q̃nq; bñplacitũ suũ operať
deus. ix. E. xliij. A
Mali non pñt hr̃e pacẽ ꝓpt̃ amorẽ dei na
turalem q̃ eos remordet xcv. E
Ad malũ pcliniores sum⁹ q̃ ad bonũ ꝓpr/
pter octo rationes xxix. U
Mala multa q̃by subiecti sumus. lxxvi. L.
Mala sub bonoꝝ specie sese crebro occlt̃at
xxxviij. D. Jnfra virtus
Malum an velit deus xcv. E.
Malignus male ignitus. lxiij. B.
Mãna absc̃ditũ q̃d ẽ et q̃by det. lxxij. E

Mãdata ſuank adiutorio dei liij. S
Mãdatoꝝ obſuatio cũ bona ſimplicitate et groſſa fide ſufficit ad ſalutẽ xxij. D
Mandatorũ dei ſuatio in charitate ꝓncipiũ eſt vite chriſtiane lxvij. D H
Mandata quis doceat lvi. B
Mandata ſunt certa lvi. D
Manducatio ſacramẽti triplex. ſpũalis ſacramentalis et vtroq; modo lxix. A
Non manducãt angeli ſpũaliter. lxxxix. A.
Manducare carnem q̃d ſit xci. B
Mãducãs euchariſtiã quõ maneat ĩ deo ẽ
Manichei duo ꝓncipia. lxxxij. O (xci. B
Manicheoꝝ erroꝝ xxv. A.
Manichei erroꝝ circa ꝓphetas xvi. E.
Manichei dicũt aiaꝝ eẽ ptẽ a deo deciſam.
Manſio duo dicit. xci. B (xl. O.
Manſiõis in deo varia nomĩa xci. K.
Manſiones tres in corde xciij. D
Manẽt res ĩ deo et deꝰ in reb⁹ xci. K
Mãſueti erigũt ſup incõmoda hoĩm. xlvi
Mãſueti cordis ĩdicia. lxxij. D (J. O.
Mãſuetudo ſit charitatiua iocũda ẽ trãq;l
Mare galilee anagogice. lxv. L (la. li. K.
Mare feruẽs eſt cor impij lxxij. D.
Mare tumultuoſũ ĩtra nos ẽ fantaſiarum
Margarita vna ꝑciоſa (ẽ. lxxiij ꝑ
anagogice lxix. D. A. ẽ
Maria originale pctm̃ nõ habuit. xlvij. R
S. lxxxi. L. lxxxij. K. Z. xc. D. viij. K. xv
O. lvij. P. lix. R. Infra originale
Maria corpe formoſiſſima lix. O.
Maria viatrix an pfectior fuit angel. xcvi.
Marie laudũ ꝓncipia. lix. D (F. ẽ.
Maria clariſſime videt deũ poſt filiũ ſuuz.
Maria gauiſa fuit ẽ doluit ẽ paſ (xcv. F
ſa fuit penalitates nate viatricis. vi. L. xv.
Maria q̃ntas et q̃t gr̃as fuerit conſe (O
cuta. xv. K. R. S
Maria mr̃ dñi fuit ſtatim poſt ꝓceptiõem
Et marie aſpectu nemo vre/ (eius. xvi. L
bat ſed refrigerabat potius lix. TU
Marie ẽ ioſeph ꝓcors ſilitudo. lix. U. X y
Mariet ioſeph nuptie quõ celebrate. vij. X
Maria inuẽta ẽ ĩ vtero hñs nõ tumore vte
Maria poſt mortem io/ (ri. vij. X
ſeph gratia duce vſa eſt xcvi. O
Maria quõ ſibĩ ꝑi vilis fuit ꝑ hũilitatem.
Maria ꝑ poſuit ſibĩ ꝑi in (x. K.
honore ioſeph x. U
Marie ẽ ioſeph ꝓcingiũ cuiꝰ fuerit ſacr̃m. ẽ
Marie purificatio dat occaſionẽ mul (X
tarum queſtionũ xi. y
Marie cũ ioſeph ꝓcingũ fieri ꝺbere feſtiuita
Maria ĩterꝑtat. xij. D (tẽ. xi. y. lvij. F D
Maria q̃re turbata fuerit ĩ ſalutatõe ange/
Marie ꝓginitas quõ (lica. lvij. B.
ꝓpatiebat coniugiũ cũ ioſeph lvij. D
Maria q̃re nupta fuit ioſeph. lvij. D. lix.
Marie et ioſeph ꝓuentio fuit ma (U
trimonij ſolẽnizatio lvij. E
Maria ĩ viſitatõe elizabeth comitatã fuiſſe
a ioſeph vl̃ alio ꝓviſile eſt. lvij. I. xciij. L.
Marie et elizabeth ꝓcept⁹ q̃d anagogice ſignificent lvij. O.
Pro marie et ioſeph coniugij feſtiuitate ꝓ/
ſe due lix. L
Maria et ioſeph in multis ſimilib⁹ laudib⁹
extolluntur lix. A. O. P. ẽ.
Maria aliter immunis fuit a peccato originali aliter chriſtus lx. E
Marie organũ corporeũ celeſte iõ. lxxix. R
Marie ſpũs q̃lis fuerit lxxix. O. R
Marie cor q̃leſ cogitatões formauerit. lxx/
Marie gaudiũ et triſticia eo (ix. S
dẽ tpe. lxxix. U (lxxx. E. D.
Maria cantat vocaliter audiente Joſeph.
Maria hilarit̃ tradidit filiũ ad paſſiõz lxxx
Marie cãticorũ ꝓ. v. vocales. lxxx. B (B
Marie viciſſitudinẽ reddere dẽm⁹. lxxx. B
Maria ꝑdidit paſſionẽ ſed nõ cõpaſſiõem
ſic intelligitur lxxx. B
Maria iuuare nos ꝑt triplicit xxxvij. O
Maria potuit ſe nominare ꝓmã peccatricem ex humilitate hoc modo xl. ẽ.
Maria domus eſt xlij. U
Maria contẽplatõe plena cũ ptrãſiret eam gladius doloris xlv. ẽ.
Marie ꝓceptio. de hac ſpẽal̃ ſmo. xlvij. L
Maria eſt domus dei xlvij. L (M
Maria fuit a caſu ꝑſuata nõ eleuata. xlvij.
Maria fuit tabnaculũ q̃druplex. xlvij. L
Mariã recõmendãt Quidiꝰ albumaſar et ſibilla xlvij. A.
Marie laus edici nõ poteſt xlvij. A. O
Maria ꝓcepta eſt ſine originali plures rationes et auctoritates ad hoc. Similit ẽ reſponſiões ad ẽria argumẽta. xlvij. R. X
Maria penalitates ẽxit ex cã nõ ex culpa.
Maria adeſt ꝑſentialiter ꝑ/ (xlvij. y
dicationi verbi dei hoc mõ xlix. B
Maria collum eſt. xlix. K (lxxij. ꝺ.
Marie ſenſualitas nõ ſemp obediebat rõi.
Maria mater dei concludit̃ in cantic⁹ canticorum in fine xcviij. ꝺ
Maria docta fuit in lege lxxxi. X.

Maria m xp̃s p̃misit diuti⁹ viuere ī exilio.
Marie hūilitatem respexit (lxxxij. B.
dñs nō pulcritudinē lxxxij. H.
Maria pulcherrima lxxxij. H.
Maria ꝯtinuo contēplabaꝫ lxxxij. O
Marie etiā oīs deformitas aliena cedit ad
Maria hz quālibet pul/ (ornatū. lxxxij. X
critudinē in creaꝫa repibilē lxxxij. y
Marie deuoti beati sunt lxxxij. y
Maria respiciat nos lxxxij. z
Maria tenuit hūilitatē cum magnificētia.
lxxxiij. D
Maria doluit tam aīa ꝗ̄s spū lxxxiij. K.
Maria cur fuerit passa cum caruerit pctō.
Maria vocale canticū aliqñ (lxxxiij. L
addidit xxxiij. M. H
Maria temptabaꝫ lxxxiij. O. ꝯ
Marie assumptio p̄conizaꝫ lxxxiij. O
Maria an passiōaliť mouebaꝫ. lxxxiij T. ꝯ
Maria mater pietatis lxxxiij. D.
Maria ē mr̄ pulcre dilectōis ꝛc. lxxxiij. D
Mariā quō btāz dicūt oēs generatōes. lxxx
Maria oīby affinis est oīm (iiij. D F.
genere affinitatis lxxxiij. F
Marie attribuūt p̄conia sapie ab ecclesia.
Marie affect⁹ ī oēs affectio (lxxxiij. D
nū voces se variabat. lxxxiij. T. lxxxv. B
Maria voluit xp̃m pati lxxxiij. ꝯ.
Maria q̄cq̄d petit obtinet lxxxv. B
Maria tripl'r adiuuat viatores lxxxv. B.
Maria p̄t adesse ī exitu cuiusuis lxxxv. B
Maria mr̄ misericordie lxxxv. E
Maria ī cāt̄ico magnificat lamētabaꝫ. lxxx
Maria orabat. lxxxv. B (v. E F
Maria in q̄libet notula z ꝓbo ꝓba potuit
multiplicare lxxxv. B
Mariā christ⁹ ioh̄i ꝯmēdauit lxxxv. M
Marie mēs cessabat aliqñ ab actu suo. lxxx
Maria ex se digna ñ erat accedere (vi. A
ad eucharistiā. xc. D
Maria ꝓgo nullū legiť ī hac vita fecisse mi
raculū. xxxix. L
Maria beata tripl'r. lxxxiij. F
Maria tēptata a demone lxxxvi. ꝯ.
Maria cui dederit affectū diligēdi se btūs
Maria an in cena (ē. lxxxviij. Q. lxxxij. y
culo vsa fuerit sacr̄ali cibo lxxxv. ꝯ.
Marie potuit de⁹ cōferre hāc grāz g̃ cōtu/
lit est fallax rōcinatio. lxxxviij. ꝯ
Maria xp̃m seq̄baꝫ pede p⁹ pedē lxxxviij. ꝯ
Marie ml'ta p̄uilegia q̄dā attbuūt. lxxxix.
Marie multa attribuit Joh̄. ger/ (A
son de sacr̄o eucharistie. lxxxix. B. xc. A
Maria caracterē sacerdotalē ñ hūit. lxxxij.
Maria tñ inuncta fuit ī rega (y. lxxxix. B
le sacerdotium. lxxxix. B
Mariā ꝑtuosi⁹ affecit fruitio iesu ꝗ̄s ei⁹ car
Maria sacr̄al'r (nal' ꝯtrectatio. lxxxix. L.
sūpsit p̄serti p⁹ aduētū spūsscti. lxxxix. L.
Marie sacr̄m q̄ mīstrauerint lxxxix. L.
Mariā ihs cōicauit p⁹ ꝗ̄s obiret. lxxxix. L
Maria cūctas hereses īteremit ī vniuerso
Maria sumēs xp̃m an (mūdo. lxxxix. F
viderit eū sub eodē sacr̄o lxxxix. B.
Maria cūctis p̄his et sctis doctior fuit. xc
Maria ē collū eccl'ie. xc. P. xlix. K (M
Marie q̄d ꝓfuerit cōicatio xc. S
Maria ꝺ futur⁹ ꝯsuit ꝗ̄stū filio placuit. xc
Maria ñ vane gl'iabaꝫ. xc. T (iiij. L
Maria sub cruce non cadebat in terraz sed
stabat xc. X
Maria fomite caruit xc. z
Maria ꝺr ꝯgrue regina celor̄ xci. T.
Marie nō ascribenda sunt que nec ei eccl'ia
tribuit xcij. M
Maria ñ fuit p̄ceps in rñdēdo xcij. X.
Maria gr̄a plēa. qr ceter⁹ p ptes ꝛc. xciij. A
Maria freq̄nti⁹ solitaria. xciij. L.
Maria xp̃m seq̄baꝫ q̄cūq̄s ierat. xciij. L
Maria canticū suū cur incepit a magnifi/
centia xciij. D. xciij. ꝯ
Maria felicius ꝯcepit deum p fidem ꝗ̄s p
carnem. xciij. K
Maria triclinii est xciij. K
Maria docuit apl'os z euāgelistas. xciij. z.
Maria scripta sapie sue posteris relinque/
re noluit. Ideo. xciij. z. ꝯ.
Maria pl⁹ ꝗ̄s mulier vir aut āgel⁹. xciij. z
Maria iohēz visitauit in dēcto. xciij. E
Maria interp̄taꝫ dña illuminata illumina
trix stella maris. xciij. B.
Marie bñficia spāliť z generaliť sūt colla/
Maria q̄re dic̄ magnificat ī ter (ta. xciij. F
cia p̄sona z ñ magnifico in p̄ma. xciij. H
Maria salutātes se salutat. xciij. S
Maria post ascēsionem mansit cū apl'is in
hierusalem. xciij. V.
Maria mater iesu est vltimū de ea scriptuz
in canone. xciij. V
Maria incepit potius a magnificatiōe ꝗ̄s
a glorificatōe. xciij. ꝯ.
Maria egyptiaca z syncletice xxxix. X
Mariti z vxoris regula. iiij. S.
Martha est necessaria cuz maria etiam in
eadem p̄sona. lxxiij. L.
Martyrū maximū est qō ꝓ vnione eccl'ie

vel p̄cepts dei tuēdis sustinet. vi. A. lvi. P
Martyres q̄tidie habēt. lvi. O. lvij. C
Martyrū mens mā sit inuincibil' et si cor/
poraliter occiderent xc. ɔ
Martyrio licet et non licet se spōte offerre.
Martyres q̄dam nulla vi re/ (xxxix. O
pulert p̄secutores q̄uis potuissent. xxxix.
Massilienses sentiebāt hoīem pos/ (O
se seip̄m licite occidere xxxv. O.
Materia prima ꝓprie nihil est sed nō pure
nihil. lxxviij. y. lxxxij. O
Materia sacramēti ɔfessiōis xxv. H.
Materia dicit esse in forma xci. K.
Matrimoniū. De hoc xxv. J
Dr̄imonij sacr̄m. ⁊ pl'a alia d̄ eo xxvij. O
Dr̄imonial' actus qn̄ sit pctm̄. Ibidem
Matrimoniū ɔ̄hi possz cū pacto illd̄ n̄ cō
sūmādi nisi lex eccl'ie vetaret lviij. O
Dr̄imoniū int' xp̄m ⁊ eccl'iaz. iij. F. ix. y. ⁊
Matrimoniū spirituale et car/ (x. U. Z
nale differunt iij. K. ix. y.
Matrimoniū multiplex ix. y. Z
Matrimoniuz carnale quare sit matrimo/
nij spiritualis signū x. X
Matrimoniū triplex dei cū humanitate/ec
clesia ⁊ anima quō figurat. x. y Z. lviij. G
Matrimoniū dei et aīe. lxxxi. X. lxxxiij. F
Dr̄imonial' act⁹ vix modeste exerceri pōt.
Matrimoniū ade ⁊ eue (xxiiij. y
multa significauit lxxviij. ɔ
Dr̄imonij tres modi dispēsatōis. Ibidē.
Dr̄imonioꝝ celebratio dehonorat p vlu/
latus impudicos ⁊c̄. xliij. G. Q.
Dr̄imōialē ɔ̄ctū fugiūt pl'es iō. xxxviij. P
Matrimonialis coniūctio fiat in ecclesia ⁊
cum bannis ⁊c̄. xliij. JQ
Matrimonialis status miser. lxxxvij. A
Dr̄imonial' ɔ̄ctus subijcit arbitrio legisla
Maturitas et g̃ui (tor'. xxxv. L. lxiij. R
tas cū ira est signū sup̄bie lxxvij. H
Matutina ɔmestio aduersat ɔsiderationi.
xlviij. M.
Mechia ꝓp̄e dicit adulterium xxvi. E
Mechia de hac plura xxvi. E
Medicinas emens vt sanet vt melius deo
seruiat meretur xxx. A.
Medicinis nō sp̄ intēdere optz. xxxix. K
Medicinā nō liceat oīno sp̄nere. xxxix. L
Medicos hortat ⁊ docet dare consiliū nō
ɔtra salutē aīe xxxix. R.
Medicina beatorū xlvi. H
Medici sex passiones ponūt dūtaxat. Jō
lxxiij. B

Medicīe emperice q̄ rōe tolerari possint vl'
Medicina salutar' p quā (n̄. xx. L. xxi. K.
in leticiā mutāt tristia ⁊ aduersa c. A
Meditatio q̄d sit. lx. B. lxiiij. ⁊. lxviij. L
M. xlviij. E. lxxvij. Z. lxxviij. G
Meditationis abusus multa mala īducit
lxviij. M. O. P
Meditatō differt a ɔtēplatiōe lxviij. A.
Meditatio ab initio difficil' postea facilis
Meditatio quō possit esse sim (lxiiij. O
plificata p abstractōz a ɔnotatōe accn̄tiū
Meditatio d̄ deo sim (lxviij. Q. R. S T
pl'r docet p exempla. lxviij. T. U. X. Z
Meditās ne ī corpalib' pedē figat ꝓpt' fre
nesis ⁊ turpitudis p̄iculū. lxviij. y. Z. xcv
Meditans subito e corpalib' leue/ (A
tur in deum lxviij. Z. ⁊
Meditās quō ad timorē ⁊ misericordiaz se
excitet. lxviij. ⁊
Meditabor vt colūba. lxvi. P (viij. O
Meditabor vt symia. vt canis. vt sus. lx/
Meditari p exemplū docemur. lxvi. P. Q
Meditatio cur difficil'. lxiiij. ⁊. ɔ. lxviij. L
Meditatō circa eucharistiā. lxxxvi. R (M
Meditādi q̄dā mod⁹ p q̄nq̄z vocales. lxxxi
G. lxxxv. C. lxxviij. Z. lxxix. Z
Meditādi modus p duo v̄ba lxxxv. C.
Meditet is cui nō datū ē ɔtēplari xci. X
Meditatōis dente mastica fauū scripture
Meditationi potius q̄z le (xciij. ⁊
ctioni vacandum est xxxiiij. M
Meditandi ars ꝓ simplicib' lxxxi. H. J.
In meditatōne exardescit ignis h̄ modo.
Meditatōez abigūt illa. xlviij. G (xlvi. L
Meditatio est soror lectōis lij. P.
Meditātes caueāt sibi a lesiōe cerebri. lxxi.
Meditari volens sine lesione ca/ (F
pitis sic agat lxxi. K.
Meditatio vite alicuius sancti aliqn̄ effica
cior est ad deuotōem acq̄rendā q̄z medita
tio de deo lxxiij. ⁊.
Meditandi modus nō vnus et idem tene/
Meditandi modi varij Ri (tur. lxxiiij. Z
chardi antiqui ⁊c̄. lxxiiij. Z. ⁊
Meditandi modus quem tenuit Johan/
nes de gerson lxxiiij. ɔ.
Meditandi modus iuxta sil'itudinē mon
Meditandi mille (tis. lxxv. E.
sunt modi lxxv. G. lxxvij. T.
Meditandi modus p singulos septē dies
hebdomade ⁊c̄. lxxvij. R.
Meditationes deuote circa singulos psal/
mos penitētiales. c. L. vsq̄z ad R

In meditatõis studio querat̃ iuuamentuz pro memoria lxxxix.ↄ.
Mediũ cognitõnis quadruplex.lxxxiiij.J
Mediũ accipi debet vt sapiens iudicabit xxxv.O.xl.J.X.
Mediũ virtutis sic ẽ inquirendũ.xxxvi.G
Mediũ ṽtutꝫ ẽ ĩ certa latitudĩe. xxxix.L
Mediocritas aurea tutissima est li.P.
Mediatores se offerentes ꝑ pace plerunqꝫ ip̃i perimuntur viij.X
Melania offert.ccc.solidos heremite ⁊ nõ aspicitur lxxviij.A.xxxvij.K.xxxvi.ↄ.
Meli⁹ facere nõ semꝑ tenetur hõ.lxxxv.L lxviij.B.lxviij.D E F G.lxx.F.⁊
Melodie quattuor species lxxviij.A
Membri pudendi erectõem q̃dam mentiuntur se nunq̃ꝫ passos fuisse xxxij.Z.
Memẽto in missa institutũ xc.C
Memẽto ĩ missa q̃lit̃ fieri debeat.xxxiiij.A
Memoratiua vis q̃lis sit lx.K.
Memorãdi modi varij xcix.T
Memorãdi artꝫ origo et ars.i.B. xcix.T.
Memoria dei qua nostri memor est omni tẽpore est ꝑmansiua c.P
Melãcolici timẽt etiã ĩ locꝫ lucidis. lxxiij.
Melancolice passiones alique enumerantur.xix.R (L (y.
Melãcolice passiões vnde veniant.xx.X.
Mendaciũ multiplex xxvi.G
Mendaciũ peccatũ est xxxi.⁊
Mentiri non licet ne destruat̃ fiducia societatis humane xxxij.O.
Mendaciũ fieri bene nõ potest.xxxiiij M
Mendaciũ officiosum admittunt quidaz greci. Ibidem
In mendacijs delectari quia fallunt ẽ malicia diabolica lxiiij.E
Mendicitas spiritualis.lxxxviij.X.de hac tractatus lxxv.L
Mẽdicitas sp̃ual̃ fiat die festo.xxxi.T.lxx
Mẽdicitas ṽa q̃d sit.xxxvij.B (v.P
Mendicantes ociosos mordet lxxiiij.D.
Mendici ꝑsonã assũpsit Johãnes gerson in sua oratione lxxiiij.ↄ
Mẽdicare sp̃ual̃r nõ erubescas xci.X.
Mẽdicitas spiritual̃ sic fiat.lxxxiiij.ↄ.lxxv A.O.
Mẽdicabãt sp̃ual̃r oẽs scti lxxv.P
Mendicos inspicere vtile est ad compassionem ⁊c̃. lxxv.P
Mẽdicoꝝ ml̃te miserie enumerãt̃.lxxv.P
Mendicãdi modi varij. lxxv.ↄ.
Mẽdicitas.d̃ hac.lix.Q.lxviij.C.D
Mẽdicitas ⁊ ꝓp̃etas ↄtẽdũt.x.ↄ.xi.A B
Mẽdicare eũ q̃ de labore sibi ꝑ uidere potest.licꝫ cũ circũstãtijs (C D P lxij.F
Mẽdicãs dicit̃ q̃ solo titulo natural̃ necessitatis accipit aliq̃d ab alio lxviij.C
Mẽdicãtes quõ p̃nt effici p̃lati salua mẽdicitate lxviij.C
Mẽs d̃r ṽgo mater ⁊ filia. lxxxiij.G
Mens quid sit lxxv.R.Z
Mente vti quid sit lxxxv.R
Mens a mene dicitur lxxxvi.A
Mens in sup̃mo ṽtice toti⁹ aĩe lxxvij.P
Mẽtꝫ rapt⁹ q̃d sit ⁊ q̃t modis noĩet̃.lxv.O
Mẽtal̃ etiã lex eẽ p̃t.ij.Q (xcv.K.
Mens ⁊ sp̃us differũt. xcv.B.C.D.⁊c̃
Mens vnde dicat̃ ⁊ q̃d sit xcv.F
Mẽs nr̃a ẽ dei capax et ꝑticeps xcij.U.
Mens hũana vinea est xlvi.⁊.
Mentẽ seip̃az deserere q̃d sit lxxxvi.L.
Mẽsa regũ hẽat canẽtes historias lij.Q.
Mẽse due int̃ q̃s sedet aĩa famelica.lxxvi.
Mercatorũ regula.iiij.T (H
Mercatores ↄspirãtes dãnãdi st̃.xxiiij.U
Mercatoꝝ notabilis doctrina xxxij.S
Mercator assuescat ad vnũ ṽbũ vendere.
Merx q̃d sit.xxxv.J (xxxij.S
Merces magna nob̃ ꝑmissa est xlvi.D.
Mereri nẽo p̃t salutẽ sine vita gr̃e. lx.Z
Meritũ vite et̃ne ⁊ boni tꝑal̃ ex q̃bꝫ actibꝫ fiat.lxiij.D.Supra Gratia
Mereri ⁊ peccare venialiter an stent simul. lxxxviij.G.Infra peccatũ
Meritis duobꝫ speremus saluari. l.E
Meretrix ad restitutõz nõ tenet̃. xxxv.M.
Meretrices tolerant̃ xxxv.M.y
Messiã futurũ expectãt iudei xxxij.O.
Messiam expectant iudei tempalit̃ regna-
Metaphisicales ↄcept⁹ (turũ.xciiij.K
via nature sunt p̃ores ↄceptibꝫ grãmatice ⁊ logice.nõ autẽ via discipline lx.ↄ.
Metaphisica resoluit termĩos oĩm sciarũ.
Metaphisici acutissimi nomi (xxxiij.S
nũ p̃mi impositores xciiij.H
Metaphoris iõ vtũt̃ p̃dicãtes xliiij.A.
Methodica vel emperica sine rõe in medicinis admitti nõ debẽt xxi.K
Metroꝝ vtilitas p̃ſtim castoꝝ lxxx.M
Metro apd̃ vet̃es nihil seriosi⁹.lxxxvij.T
Meũ vl̃ tuũ vt aliq̃d dicat̃ depẽdz ex lege positiua xxxv.R
Michael quis vt deus xciiij.⁊.
Microcosmus est hõ.lxxxix.Z.lxxxiiij.H
Microcosmi mutatio inducit mutationez

macrocosmi notabile dictũ xlix. y.
Microcosm⁹ hõ hz rõez ꝓ regina. li. X.
Militum regula iiij. R.
Miles hoc agat lij. y
Miles timet ꝑdere famam liij. B
Mima q̃ negligit paulatim decidit l. B
Minimus vocabitur in regno celorũ. id ẽ nullus xiiij. J.
Minorennes ordinati formidabilẽ ĩcidũt laqueum xliij. S
Mirabilia de⁹ ꝑ malos opaꝛ Jõ. xliiij. A.
Mirabilia nõ sunt imitãda sed admirãda xciij. O.
Miracula de his plura pulcra xliiij. A
Miracula iudeorũ christianorũ et paganorum plura xliij. ɔ
Miraculoꝝ opator sol⁹ de⁹ ẽ ait Aristoteles. xliij. R.
Miracl'a fiebãt in ꝑmitiua eccl'ia liij. P
Miracl'a iõ dicũꝛ aliq̃ opatões. xxxviij. R
Miracula fiũt ad ꝓbandã sanctitatẽ faciẽtis ea ꝛc̃. xxxix. A. non tamẽ est signũ sufficiens. vi. R. xix. P
Miracula raro fecerũt martyres in vita sz confessores Jdeo xxxix. A.
Miracl'a fiũt ꝛ facta sũt ob multas causas
Miracl'a q̃dã fieri sinit de⁹ cir (xxxix. B.
ca reliq̃as sctõꝝ ꝓpꝛ eoꝝ gl'iaz. xxxix. B.
Miracl'a multa facta tẽpore legis et ꝓphetarum enumeranꝛ xxxvi. C
Miracula antiqua quotidie spiritualiꝛ renouantur in ecclesia xxxix. C.
Miracula ꝑ mariã iõ q̃tidie fiũt. xxxix. C.
Miracl'a hũilitati iũcta sunt sig̃ sctitatis.
Miracl'a facere donũ ẽ qđ di- (xlij. J.
stribuit spũssctũs ꝓut expediens iudicat
Miracl'a faciũt r̃probi. vi. R. xix. P (i. U
Miraculũ potest expectari vbi hũana auxilia deficiunt. vi. Q. xxi. O. lxix. H.
Miracula videndi curiositas pl'es fefellit. xvij. X. xviij. R. xxi. P. xliiij. C
Miracl'a faciẽdo de⁹ ordinẽ reꝝ ñ turbat.
Miracul' faciẽdis quõ se scti in- (xlix. P
gesserint sine temptatõe dei xix. X.
Miraculũ si pia vtilitate aut necessitate careat reijciaꝛ xix. Z
Miracl'a oñdũt hoĩez eẽ oĩm naturaliũ fi
Miracl'a hui⁹ tꝑis sunt suspe (nẽ. xx. E
cta tanq̃ mundi senescentis xxij. B
Miracula facere/reuelatões habere ne q̃s cupiat lxx. A.
Miraculũ de ꝑalitico narraꝛ xliij. y.
Miracula sigillũ dei sunt xliiij. A
Miracl'a faciẽti antixp̃o adherẽs iude⁹ dã
Miracl'a nr̃o tꝑe sũt ĩcre (nabiꝛ. xliiij. B
dulitatis ꝛ dãnatõis signa xliiij. B
Miracl'a etiã h̃ tꝑe fieri nõ est ɔ̃ dei ordina
Misse celebratio Plu- (natõem. liij. P
ra de hoc xxv. B. C. xxxvij. R.
Missam celebrare teneꝛ sacerdos xc. E
Missã celebrãs quõ intẽdere debeat. xc. E
Missam celebratur⁹ deuotõem si nõ habeat nõ ideo abstineat lxxxiiij. B.
Missa quõ valeat ꝓ pl'ib⁹ aut vno. xc. E
Missã celebrare ĩ patẽti loco bonũ ẽ. xc. O
In missa sunt offerentes xc. O
Missã celebrãs si pcti recordaꝛ q̃d agere đ
Missam audire dñicis die- (beat. xxv. E
bus obligaꝛ q̃s. xxxij. A (liceat. xxxiiij. R
Missã celebrare ĩ angul' ñ bñdictis ꝛc̃. an
Missam celebrãs nõ sit curiosus de valore eius inquirendo xxxiiij. A.
In missa cogitatões supueniẽtes sic abigi
Misse defectib⁹ quõ oc- (debẽt. xxxiiij. A
curri debeat. De hoc pl'a notabilia. xxxiiij
Missam celebrãs excõmunica- (A. O
tũ qualiter vitare teneatur xiiij. R
Missam đ tꝑe aliq̃ñ meli⁹ eẽt dicere ꝓ de-
Missam dicere (fũcto q̃ꝫ req̃em. xxxix. Z
đbẽs ꝓ vno si ꝓ alio dixerit ñ satisfacit. xxx
Missam ꝓ aliq̃ celebrãs p̃t ali- (vi. ꝛ.
os adiũgere in suis orõibus. Jbidem
Missa ꝓ vno spẽal'r dicta q̃d valeat ꝛ q̃n-
Missã celebrare nẽo (tũ đo notũ ẽ. xxxvi. ꝛ
scit an dign⁹ sit. xxxvij. R. sup̃ eucharistia
Misse celebratõem cõtinuãtes pctõrũ occultissimoꝝ rememoramur xxxvij. R.
Missam celebrare crebri⁹ meli⁹ ẽ q̃ꝫ abstinere a celebratione Jdeo xxxvij. T
Misse cantationẽ vetus fluxus minus impedit q̃ꝫ nouus xxxviij. J
Missam ieiunos audire conuenit iiij. R
Misse total' auditio est đ obꝑuatõe sabbati
Missa añ ꝑmã nõ celebraꝛ ni- (xliij. H
si in die natalis domini xliij. A
Missã vnã dicẽdo ñ absoluiꝛ obligat⁹ ad
De missa vide su- (pl'es nisi ꝛc̃. lxxviij. B
pra in verbis celebrare et eucharistia
Misericordie opera lij. U
Miscđiam dei ecce q̃si stultã ꝛ ludũ pueri
Miꝑicordiã conseq̃ volẽs fa (lẽ. lxxvij. J
ciat misericordiam lxxxv. A
Miscđia laudaꝛ ĩ p̃lato. vij. S. T. viij. C
Circa miscđiaz dei aliq̃ q̃ones. xi. Z (D
Misericordie opus est corripere pctõrem. xij. A

Misericordia seu ꝓmiseratio ꝓmouet. xij. t
De misericordia melꝰ ē redar (xvij. t
gui ꝯ de seueritate lxvij. D
Miseriaꝝ ĩcuitabiliū sūma medicina ē ob/
liuio lxxxi. D.
Miserie multiplices seculorū li. D
Miserie humane lxxv. L
Missum se dicens de sua doceat missione.
Mititatē xpi seq̃mur. li. B (xvij. D
Mitis fuit iesus in dictis et factꝫ li. B
Mystice theologie ꝓpetentes ꝓsideratões
ex dionysio xcvij. L
Mysticū abscõditū dicitur lxiij. D
Mystica theologia ĩ q̃ gte aīe reponit. lxv
Mystica theologia ꝺscribit. lxv. L S (D
Uide infra theologia et supꝫ contemplatio
Mixtio elementorū lxxxiij. D
Modestia quid sit xciij. K
Modi dicẽdi p se t p accidẽs p se ꝑmo per
se scꝺo p se ſm qꝺ ipm ĩ q̃ fundet. lx. K
Moyses triplici politia populū rexit aristo
cratica democratica t regali i. t
Molliciei pctm̃ contingit sine pollutõe ali
quando xxxij. Z. xxxiij. A.
Molliciei pctm̃ ꝓtingit etiaꝫ añ pubtatis
Molliciei pctm̃ q̃dā nõ (annos. xxxij. Z
cõfitent varijs de causis xxxiij. A
Molliciei pctm̃ q̃liter elici possit a pueris
special tractatus. xxxiij. A (xxxvij. E
Mollicies nõ est quecũq̃ pollutio diurna
Monachꝰ qñ cellã exire debeat .x. D
Monachi q̃bus studijs et cui doctori va
Monachi q̃le de (care debeãt. xvij. O
beat esse principale exercitiũ xix. E
Monastice vite laus lv. P
Monastice vite picula lv. Q.
Monachꝰ nõ teneꝫ obedire ꝑlato in pluri/
bus ꝯ in regula pfessus est lxij. R.
Monachꝰ quõ dicaꝫ eẽ sine volũtate. lxxxi
Monachꝰ desinit esse monachꝰ fa/ (S
cta dispẽsatõe suo voto castitatꝫ. xxxvij Q
Monachi officiũ est orare lxxvij. X
Monarchã supm̃ ponit Aristo. deũ esse.
Monarchia vna esse dꝫ ĩ spũa (xciij. T
libꝫ/nõ sic necesse est in ciuilibꝫ. ij. A. lij. L
Monas genuit monadẽ tẽ. lxxvi. Y
Monasteriũ ingredies an possit hre ocu/
lũ ad sustentatõem corpalẽ lxix. L
Monasteriũ artũ q̃d sit xxxiij. D
Moneta aurea in q̃nq̃ ꝓbaꝫ sic t reuela/
Monetarũ mutatio pec (tio. lxi. A.
catũ est aliquando. xxiij. T. (lxiij. A
Monitio videꝫ esse inter p̃ceptũ t ꝓsilium
Monocordũ sup orõem dñicam ꝓposuit.
Mons ꝓtẽplatõis quõ scandi (lxxx. D
possit. xlvi. P. J (xlvi. P
Mons in quẽ q̃libet sanctorum ascendit.
Montes nobis fabcamꝰ fãtasticos viciorꝫ
De monte contemplationis (xlvi. S
specialis tractatus lxxiij. Q.
Montẽ ascẽdit ꝓtẽplatiuꝰ verꝰ lxxiij. U
Montẽ imaginet sibi ꝓtẽplatiuꝰ .lxxv. E
Montanꝰ heretic⁹ lxxv. E.
Mora duplex cõsensus et tpis xxij. T
Morbũ incuratũ relinq̃re licet ſm quoidã
p euitatõne doloris nimiũ xxxix. P.
Morales scientie q̃re minus habent certi/
tudinis t mathematice plurimũ lx. A.
Morꝫ correctio ad eꝑos t ꝑciliũ ptinet. xij
Mores malos radicatos nõ tã (L. L.
ꝟbis ꝯ factis extirpãdos esse vi. L
Moralia p̃cepta vtile fuit in lris sacris re/
peti. xiij. K. lv. P. Uide infra p̃cepta
Moralis certitudo qualis sit et qñ suffici/
at. iiij. D. lvi. B. D. B. D
Morales scie sunt difficiles admodũ pro
pt circũstantias varias. lvi. L. lxxviij. D
Mores mali q̃ tolli nõ pñt mutenꝫ ĩ aliuꝫ
finẽ p directõez ĩtẽtõis. lix. B. lxij. P. lxix.
Moralꝫ bñ agere ẽpt nõ existens (E. F
in gratia lx. t
Mores boni miro modo illuminãt. li. Y
Mores geras ita vt hoies sunt xxxvij. A
Mores disce ab exterioribꝫ rebꝫ t opatõni
Moralꝫ actio suã habꝫ vni/ (bus. lij. Q.
tatem et continuatõem lxxviij. E
Morales materie magis resolute sunt per
nouos doctores ꝯ p veteres lxxviij. D
In moralibꝫ sufficit ꝓbabilꝫ ꝓiectura. lxxx
Moris genus ibi incipit vbi (viij. K
ꝑmo dominiũ volũtatꝫ inuenit. xxix. S
Moralis scie quõ inepti auditores sint iu/
uenes xxxiij. X
Moralꝫ certitudo sumẽda ē grosse. xxxv T
In moralibꝫ nimia subtilitas ñ sp expedit
Mors ꝺ hac plꝫa. xxxvij. D A (xxxvij. Y
Mors fratris regis francie coram cõcilio
discuti petitur xij. P. Q. R
Post mortẽ aīa mereri nõ ẽpt sed noua quo/
tidie cognitione pfici xvi. D
Mors nature et ciuilis xij. t
Mortui aīa si dicaꝫ apparere petẽs suffra/
Sup morte fratrꝫ (giũ q̃d agẽdũ. lxix. J
consolatoriũ carmen ad frem xxxvij. Q.
Mors recogitãda est. lxxx. J. lxxiij. B. lxx
Mors bõa ꝓtẽplatiuoꝝ. xlix. S (vij. D

In mortꝭ articulo disputat q̄dā causidicꝰ.
Mortē meditabat̄ iohes (lxxxviij. U
de gerson xcij. H
Moriendi ars xxxij. B
Moriēti amici carnales ad mēoriā ñ redu
cāt̄ neqꝫ nimia spes salutꝭ corpal̄ det̄. xxx
Moriētes ignominiose temere iudi (ij. H
candi nō sint xxxiiij. B.
In mortꝭ articl̄o ponit̄ hō tripl̄r. xxxvij. A
Mortꝭ mēoria sup̄ modū vtil̄ iō. xxxvij M
Moriēs q̄libet audit vocē xp̄i xxxvij. A
In morte remissio plena ex tribꝫ dari potest
Mortis et vite ꝑiculo licēter (xxxvij. O
nos exponimꝰ etiā ꝓ tp̄alibꝫ xxxix. R
Mortale pctm̄ est ꝑm Aug. xxxiiij. T
Mortale pctm̄ aliq̄d esse nō est leuit̄ asserē-
dum xxxv. T. Infra pctm̄.
Mortale pctm̄ qñ sit actꝰ aliq̄s xxiiij. F
Motus triplex in corpibꝫ ⁊ intelligentijs.
circularꝭ obliquꝰ et rectꝰ. lxxix. Q. xcv. T.
Motus p̄mo p̄mi nō sunt in ptāte nostra.
Motus primo pri- (lxxxiij. T X y
mi nō sunt peccata xxix. E S. T
Motus p̄mo primus ⁊ scd̄o p̄mus q̄d sit.
xxix. R. xxxiij. H
Motus p̄mo primus q̄uis sit in sensuali-
tate tñ ei nō attribuit̄ Ideo xxij. R.
Motus scd̄o p̄mus ē vēiale pctm̄ ñ mor-
Motus sensualitatis (tale Jō. xxix. T
sunt in ptāte nr̄a et nō sunt xxix. R
Sine motu sensualitatis vix potest aliqd̄
peccatū mortale cōmitti xxix. U
Motus anime nihil ē nisi inclinatio aīe.
Motꝰ aīe dicūt̄ actꝰ viriū ap (xxix. R
petitiuaꝝ nō app̄hensiuaꝝ xxix. R
Motus anime triplex naturalis sensitiuꝰ
⁊ rationalis xxix. R.
Ml̄ier cur nō sit susceptibil̄ ordīs i. P.
Mulierum regula iiij. S
Ml̄ier amicta sole mysticat̄. v. ⁊. x. D. xij. D
Ml̄ieꝝ cū virꝭ familiaritas ꝑ- (xciiij. y
niciosissima. xvij. y. xix. ⁊. lviij. H. lxx. R
Ml̄ieribꝫ docēdi officiū int̄dictū. xviij. H
Ml̄ierē ꝯcupiscere qꝛ v̄go qꝛ (xlij. X
honesta etiam si sit deformis /malicia ē di
Mulier rixosa fumꝰ et (abolica. lxiiij. S
stillicidiū quid sint xliiij. Q.
Mulier q̄dā mortua ē deuotōe. xlix. S.
Mulieri regulariter docere nō ꝑmittit̄ sed
priuilegio xlix. Z
Mulierū cohabitatio discipulis concede-
batur non autē nobis xlix. ⁊
Ml̄ier dicens /letatus sum nō incōgrue lo
quitur xxv. A.
Mulier de ornatu suo sciens alios scādali
zari qñ peccet ⁊ qñ nō xxxij. R
Ml̄ierē īspicere d̄ ꝑ se pctm̄ nō ē. xxxviij. D
Mulierū vsus debet esse cōmunis ꝑm ali-
quos xxxviij. A
Mulierū garrulitas xciij. ⁊
Multiloquia nocēt contēplatiuo. xviij. X.
li. P. lxxvij. A
Multitudinē qñ opteat seq̄ qñ non. ix. E
Multitudo facit h̄ g̊ ē licitū/ argumētatio
pessima xxxvi. L.
Mulus sig̃t stolidos onera pctōꝝ sine di-
scretione portātes c. M.
Mundi ꝑpetuitas q̄re posita liiij. Z
Mūdꝰ totꝰ d̄riuatꝰ a deo reducit̄ ī eū. lxvi
Mūdi vanitas ⁊ īstabilitas. vij. X (R
Mundanis delectatōibꝫ interesse suadet di
abolus et mala q̄ inde sequūt̄ lxx. R.
Mundanorū et sp̄ualiū diuersitas xc. Z
Mundani vnde exultent xciij. y
Mundū fuisse deo coeternū dixit Plato ⁊
Aristoteles xxv. A.
Mūdū relinq̄re magna gr̄a est lxxij. P
Mundꝰ ꝯtēnendꝰ est ⁊ fugiendꝰ lxxij. Q
Mundani irridēt deuotos ideo lxxiij. ꝯ.
Munitur christianus sub iugo dñi ad om
nem dr̄iam positionis li. R.
Murilegū q̄dā se existimabat lxxiij. L.
Murmur xxiiij. M
Musca de calice sic extrahēda ē xxxiiij. A
Muscas cogitationū q̄dam sequunt̄ sicut
pueri papiliones lxxiiij. U
Muse tres postea dicte sunt nouē. lxxviij.
Musica laudat̄. lxxx. R (A. lxxx. Q
Musica sic habuit ortū lxxviij. M. A.
Musica congruit pueris lxxviij. A.
Musice multiplex distinctio Ibidem
Musica cordis lxxviij. U
Musice subiectū nūerus sonorꝰ lxxviij. X
Musica habet frasim thesim et ꝯbinatōeꝫ
lxxix. T
Musicā secl̄i deuoti nō addiscāt lxxix. U.
Musice sp̄ualis ars nō ē ficticiū. lxxix. S
Musica sensibilis habꝫ agens passum me
dium sonus obiectum lxxx. A
Musicorū vasorū multiplicitas ꝓpt̄ tres
causas orta est lxxviij. O
Musicoꝝ instr̄oꝝ noīa varia lxxviij. S.
Musica beatorū hec est xlvi. B
Musica petulās ī eccl̄ia rep̄hēdit̄. xlvi. B.
Muta peccata difficillīe a q̄busdā detegū
tur. xl. y

Mutant̃ regna ⁊ oĩa q̃ in terris sunt. lvi A
Mutuationis diffinitio xxxv. J.
Mutuũ dantes nihil inde sp̃antes/dicunt quidã consiliũ nõ p̃ceptũ xxxv. M.
Mutuuz date nihil inde sperantes quõ intelligitur xxxv. A
In mutuo nullũ ꝓbabile dubiuz põt vsuram excusare xxxvi. C.
Nabuchodonosor bouẽ se eẽ fãtasiabat̃. lxxiij. L
Nabucho. figura expõit̃ xli. A.
Nardus dedit odorem xcij. F.
Nasci filiũ dei spũalit̃ ĩ cordibꝫ nr̃is q̃d sit
Nascunt̃ de bonis boni lij. H. (xlvi. Z.
Natales hominũ dies quõ liceat celebrare. viij. E. lx. C. lxij. ꝯ. lxix. F.
Natiuitas christi triplex lix. X.
Natiuitas in vtero ⁊ ex vtero xxv. O. P.
Natus puer nutriatur spũaliter septẽ nutri
Nat̃a d̃scribit̃. lviij. Z. xcv. D (cibꝫ. xlvi. Z
Naturã totã rectã eẽ q̃ recta regula dei di
Natura aut miracl̃o (rigitur. lxix. B.
diuino causant̃ oĩa/al̃s de diabolica pactiõe opatio suspecta ẽ. xx. L. xxi. A H Q.
Naturalia vt sanguis vpupe ꝑgamenũ virgineũ ⁊c̃. efficaciã nõ h̃nt̃ magicꝫ. xxi. R.
Ex naturalibꝫ q̃s põt se disponere ad grãz ⁊ moraliter bene agere lx. U. Z. ⁊.
Naturalis iuris principia sunt de lege diuina proprie dicta. lxi. P.
Naturali impulsu in deũ fertur hõ ⁊ eũ sup oĩa diligere posse videt̃. lxiij. ⁊.
Naturalis iuris p̃ncipia enũerant̃. iiij. G.
Naturalibꝫ vtimur ꝓ fidei ⁊ charitatꝫ sup naturalis inductõe sꝫ ñ p̃ncipal̃r xx. D.
Naturalis inclĩatio multũ iuuat ad ꝯtem
Naturalis dei amor (plationem lxv. Z.
quõ dici possit liber xcvij. S.
Naturali ardore aliq̃ anhelãt ad celestia desideria alij nec coacti Exempluz de catell̃ venatoribus xcviij. H.
Natura naturãs ⁊ naturata xciij. X
Nature et essentie sup̃addit̃ g̃tia xci. R
Natura est vis insita rebꝫ ⁊c̃. xxxviij. R.
Nature ordo gr̃e subditus est xlix. P. y.
Naturales res modo doctrĩali duabꝫ vijs concipiuntur lx. R.
Nauis est corpus nostrum lxxiij. D.
Necesse est rem dũ est esse lxiij. Z. xcv. E.
Necessitas vrgens q̃n sit vt q̃s ꝓpter hoc teneat̃ facere elemosynã spũalẽ lxviij. R
Necessitas duplex precepti et sacramenti
Necessitas legem (i. A. X. xvij. A
non habet iij. L. iiij. G. vi. M. ix. S.
Necessitas absoluta ⁊ ꝯditiõata xxvi. T
Necessitas vrgens tũc est lxxiiij. L.
Necessitas facit anum currere lxxv. P.
Negligẽtia ẽ pctm̃ mortale tũc. xxiiij. L O
Negociat̃ iustus mirabiliter h̃ mõ xli. T.
Ne q̃d nimis ⁊ similia xxxvi. X. xxxix. L
Nescientia et ignorãtia differũt xv. F.
Neumata quid sint lxxix. ꝯ. lxxx. C.
Neuma significat sp̃m̃ sctm̃ lxxx. C.
Neutrales in scismate ab ordĩarijs suis expectãt absolutõez ĩ casibꝫ reseruatꝫ iij. Z
Nicticorax solitario compatnr xcviij. ⁊
Nicticoraci in domicilio habitanti qui assimilãtur c. Q.
Nigra sum sed formosa xcviij. H.
Nihil dicitur factũ sine verbo xciij. F
Nimis mandauit deus mandata sua quõ intelligitur lxvij. A
Ninus assyrioꝝ rex crudelis liij. R.
Niuis species siue imago habet vim infrigidandi lxxiij. L.
Nobilitas quid est xciiij. Z. lix. A.
Nobilior creatura rationalis labilior ⁊ ꝓnior est ad casum xl. ⁊.
Nobilitas de hac tractatus spãlis lij. E.
Nobilitatis in hoĩe sex sunt spẽs lij. H.
Nobiles de iure sepe fiũt ꝑui de fcõ lij. H.
Nobilitas maxĩa est eẽ re ⁊ noĩe xp̃ianum.
Nobilitas ẽ in dãnatꝫ lij. R. (lij. H.
Nobilitatis vilipensio maxĩe aduersa ẽ pa
Nobilitas microcosmi (ci. lij. R
eius saluat sanitatẽ lij. R.
Nobilius est dare q̃z accipere lij. R.
Nobilitas ꝑm theologos et philosophos circa hoc attenditur lij. G.
Nobilitas ꝑm opinionẽ vulgi hec ẽ lij. G
Nobiles potẽtes quõ se h̃re dẽant iiij. R
Nocitura relinque li. S.
Nomẽ dñi iesu gl̃osũ ⁊ ꝓpiciũ. vi. J. lxix. F
Nomẽ mistice q̃d sit ⁊ q̃t ei accidũt c. S.
Nomen dñi om̃is qui inuocauerit saluus
Nomen alicuius ab an (erit. vi. R.
gelo p̃dici quid significet xix. L.
Nomina dei triplici via sumunt̃ ꝑm dio
Noĩs dei cogni (nisium. lxxxiiij. G.
tio triplex lxiiij. H.
Nomen dei sanctum lxxxiiij. R.
De noĩe stl̃tũ ẽ ꝯtẽdere dũ d̃ re q̃rit̃. lxxxv R
Nomina vtendi multiplicitas parit cõfusionem lxxxv. y.
Nomẽ p̃muz dei ẽ. q̃ est xciiij. L. s̃. De⁹.

Nomen pr̃is fili⁹ est in diuinis xxvi. A.
Nomẽ dei p̃mũ ẽ bonũ. xlix. H. lxxij. T
Nominare deũ noĩe viliũ creaturaꝝ min⁹ habet scandali ꝑm Diony. lxxxvij. J
Nomina plurima anime lxxxvi. B.
Nomẽ dei inuanũ sumere q̃d sit. xxvi. A
Nominũ p̃mi ĩpositores metaphisici acutissimi xli. H.
Nõ licz hoĩez eẽ sepe vt vult xciiij. B
Non est inuent⁹ sil'is illi ⁊c̃. de quolibet canitur hoc respectu lxxvij. y.
Noticia amoris diuini q̃druplex. Meridiana de se. Meridiana scd̃a. Matutina vespertina lxix. T. U. xcviij. J
Noticia dei est nomẽ suũ lxxxiiij. H. R.
Noticia intuitiua generalit̃ ꝓprie et ꝓprijssime lxxxiiij. M
Notificatõis modus vnus doctrinal' ali⁹ experimentalis lxxxvi. G
Notoriũ iuris et facti xiiij. B
Nouici⁹ amor ĩstruit̃. xcix. Q. R S T U
Nouicius defectuosus receptus an (X postea repelli possit xxxiiij. S.
Nouicius feruor degenerat in teporẽ h̃ mõ
Nouicij magis onerant̃ labori (li. B. bus q̃ alij lxxij. C. lxxviij. H.
Nouitas nouitatũ xciiij. S
Nouus rex noua lex lxxxix. X.
Nouũ ⁊ solũ tale eternũ est lxxxix. X.
Nouitas nisi arripet̃ male iret respublica.
Nouos libroꝝ ꝯpositores neces (xxxv. D. sariũ ẽ ⁊ vtile quotidie assurgere i. B.
Noua ⁊ ĩsolita referẽtib⁹ nõ facile credatur
Noua volumina ꝯfici vete (xviij. A ribus neglectis culpat̃ xviij. T.
Nox mysticatões plerasq̃ hz xcviij. ⁊
Nudũ crucifixũ caute meditare lxxi. M
Nũerãde ñ videt̃ sz põderãde snĩe. xij. X
Nũc dimittis cãticũ symeõis met̃ce. lviij.
Nuptaꝝ regula. iiij. S (⁊.
Nuptiaꝝ in chana galilee mysticatio. ix T U ⁊c̃. x. Z
Circa nuptias illas q̃stiões ml'te vi. X
Nuptie allegorice morales ⁊ anagogice. ix
Nuptiaꝝ spiritua/ (y. Z. ⁊ liũ plura genera lxxviij. ꝯ. lxxix. Q. lxxx T
Nuptijs carnalib⁹ hymeneũ p̃esse fabulat̃ gentilitas lxxix. A.

O Affectũ significat. xcix. R

Obduratõis cause. xxxiij. ⁊ (l. O
Obediẽtia sit ꝯstans hilar' ꝟa ⁊ affectuosa
Obediẽtia q̃re p̃cipiat̃ lvi. G
Obediential' motus. ij. P. lv. J.
Obedit deus voci hominis li. R.
Obediẽdũ est pape dũ certus ẽ. Dũ scisma est dubiũ p̃t fieri neutralitas. iij. Z. iiij. D. E. ix. C
Obedientia in casu pape subtrahi p̃t. iij. O. R. iiij. D. vi. N. ix. A. C. D
Obed iẽtial' potẽtie foramen xci. Z.
Obedire quõ teneamur p̃latis. xxvij. R. ⁊ xxxij. L. xxxiiij. S
Obediẽtie votũ tũc ꝯmittit̃ mortl'e. xxxiiij
Obedire iunior dz senioribꝫ in oĩbꝫ (M q̃ nõ ꝯtra deũ sunt xxxiiij. M.
Obediendũ est etiã simplici ⁊ indocto prelato xxxvij. S
Obedire debem⁹ xp̃o ꝓpt̃ tria xl. F.
Obediẽdũ nõ ẽ p̃ncipi ꝯ deũ lij. y. Z
Obediẽtia humilis decet eos etiã q̃ se priuata lege moueri existimãt xvij. X. xviij D
Obediẽtia ꝯmẽdat̃. xix. B H. xxij. E. lxvij
Obiectũ intellect⁹. lxxxiiij. L (G J.
Obijcit se de⁹ ĩtellectui creato libere xci. E
Oblatões galloꝝ vl' panis ⁊ similiũ an sint supstitiose. xx. L. lxix. D. F
Obligatoria ⁊ ĩsolubilia ĩ quo fundẽt̃. lxxx
Obligatio p̃ceptoꝝ ⁊ iuramen/ (viij. M torum qualis sit xxiiij. R.
Obligatio vel ꝓmissio in bñficijs p̃t nõ ĩpleri ex legitimis causis xxxvi. Z.
Obligatus alteri nõ p̃t rõnabilit̃ se reddere impotentẽ ad soluendũ xxxix. X.
Obligatus alteri an religionẽ possit vouere notabilis decisio xxxix. T
Obligatio mutua ẽ inter curatũ et parochianum nõ auferibil' ꝑ papam lxvij. y.
Obligari nos ad pctm̃ ꝑ statũ nostꝝ q̃ttuor vijs intelligere possum⁹ lxx. ⁊.
Oblit⁹ p̃ñie pctm̃ iteꝝ ꝯfiteri ñ tenet̃. xxxiiij
Obliuio pctõꝝ q̃ noxia sit. xxxiij. E (R
Obliuiscẽtes p̃teritoꝝ in anteriora nos extendamus vij. P. x. J
Obꝑuatio cui⁹ effectus alit̃ q̃ natural'r vel diuino miracl'o expectat̃ de diabolico pacto suspecta est xx. L. xxi. A H Q
Obtrectatorib⁹ an sp opteat resistere. lxx. U
Obumbratio q̃d sit xciiij. y
Occasiões pctõꝝ q̃dã ꝓpinq̃ quedã r̃mote xxvij. J
Occasiões pctõꝝ vitare nõ volẽs ĩ statu salutis nõ est. xxxij. A R ꝯ. xxxix. ⁊. xl. O
Occasiões luxurie ñ fugiẽs peccat. xxxij. E
Occasiõez q̃ dedit alijs ad peccãdum non

absoluatur nisi ꝛc. xxxij.ꝫ
Nō oēs occasiōes vitare optet xxxij.R
Occasiōe peccādi data difficile ē nō pecca/
Occasiōez luxurie q̄dā ne da (re.xxxiij.D
ret se in facie lacerabat xxxix.P
Occasiōes manifestas peccati nō declinan
tes nō censenť contriti xli.D.
Occisio fris regis francie p ducē burgūdie
narrať et discutiť xiij.L.ꝛc
Occidere nō licet et qñ liceat.xxiij.ꝛ.xxvi.
Occisiōis actꝰ ꝛ nō volūtas cur nō p (D
hibeatur in lege xxvi.E.
Occidere seipz hoi licz ſm stoicos ꝛ massi
Occidere se nēo licite pt (lienses.xxxv.O
nisi ex dei dispensatione xxxix.H.
Ociū malū est lix.ꝫ.xlviij.D.
Ocio bñ et inerter vti cōtingit xix.I
Ociū sanctū appetendū xxiij.O.
Ocioſoꝝ defensio xciij.O.
Oci vitatio p̄cipuū remediū luxurie.xxx/
Ociositas sic vitāda ē.lxxi.O (viij.U
Ociū spēaliꝫ inueniby picl'osū est Ibidem.
Oculꝰ q̄d sit ꝛ quotupleꝛ.ꝛ de opatōiby eiꝰ
plene et succincte xcvi.Q.R.ꝛc.
Ocl'i cordis nr̄i tres turbati sť p pctm̄ ade
Ocl'i aīe rōnal'ꝫ duo.lxvi.X.Z (lxvij.L.
Oculi rōis quō obtenebrenť.vi.Q.ix.M.
Oculꝰ tuꝰ si fuerit simpleꝛ expōiť xciij.y
Oculū diabolꝰ conať eruere.lxxix.ꝛ.lxxx/
Oculꝰ amoris.lxxxij.D (iij.X
Occupatōes ipediūt ꝓtēplatōz lxvi.A
Occupatio indebita li.D.F.
Occupatio ꝫ ociū fiat cū ōlectatōe. li.Q.
Occupatio tpara aliq̄n ē necc̄aria ꝓtēplati/
Occupanť mūdani et ꝓtē (uo.lxxiij.X
platiui sed differenter valde lxxiij.O
Odiū pfectū quid sit.xij.I (bus.lxxiij.I
Odiū naturaliter inueterať in istis homini
Offendēs in vno oīm reus est xli.U
Officium iniunctū quō quis renuere pos/
sit.xxxiij.S
Officiū eccl'asticū q̄d sit.xxiij.B.xxxvi D
Officia exteriora a religioſ cū diligētia exer/
Officiales mōasterioꝝ (ceri dñt.xvij.I.
puritatē cordis hr̄e ñ pñt ꝛc. lxxi.D.I
Officiales fidel'ꝫ agētes sp orať lxxi.I
Officiū eccl'iasticū trifarie sumiť.xxxvi.D
Oloris instar stephanꝰ parata morte cātat
domine ꝛc. xciij.R
Omissio repssionis illecebre. xxiij.D
Omissio q̄n est pctm̄ et q̄n nō.xxiij.L.xx/
ix.O
Omnes peccaverūt/et similes vniuersales
sic intelligantur xlvij.X.
Omnia coopantur in bonū iustis hoc de/
claratur.xli.R. Supra bonis
Oipotētissimꝰ ē xp̄ianꝰ.pbať hoc.xli. D.
Onꝰ dñi quō sit leue declarať.li.D. supra
Onꝰ et iugū differūt.li.L (Christꝰ
Onera vndecim q̄bꝫ hoies gnaťr. l.R
Oneramur multipliciter lxxxv.A
Operatio q̄libet laudabilis est lxxix.I.
Operatio bona est regratiatoria p̄teritoꝝ et
meritoria futuroꝝ l.O.
Opatōes informes quō disponūt ad gr̄am
Operis peccatū gra (lx.U
uius q̄ꝫ oris xxij.D.
Opera sequunť mortuos in dño nō prece/
Opera magna diabolꝰ ali (dunt.lxiij.A.
qñ suadet aliq̄n dissuadet lxx.D.R
Opa nr̄a q̄ dēamꝰ velle eē occl'ta q̄ manife/
Opa nr̄a bōa ipedire vl' puer (sta.lxx.U
tere conatur diabolus lxx.H.
Opera trinitatis sunt indiuisa lxxxiij.R
Operis opati vis merito ꝓpzio opis et vo
luntatis aliq̄d supaddit xc.S.
Operib quib vacare sit melꝰ xxxiij.D
Operā dare rei illicite q̄d sit xxxiij.X
Opinio cōis vt sp potiꝰ ē seq̄nda.xcvij.U
Opinionū diuersitas et nouitas tanta no/
cet eccl'esie iij.ꝛ.xvij.y
Opinionū ramos pcurrere fine caret.xxxvi
Optatiui loco apō hebreos futuꝝ. (D
indicatiui poni solet ij.Z.
Oro/de H sermo.xlix.A. Tractatꝰ.lxxvij.X
Oratio quid sit. xlix.B.lxv.D.lxxvi.B
Oro mēta l' acceptioꝝ ē do q̄ꝫ vocal'.xxxvij.
In orōe pticl'aris recogitatio no/ (A.
cet aliq̄n. Exemplū de H xxxvij.A
Orō vocal' ſm Bed.tal' eē dz ī psallēdo.xxx
Orō vocalis materia (vij.E.lxxviij.B.
forma et finis q̄d sint. xxxvij.F.lxxviij B
Orationē vocalē quādo quis repetere aut
nō teneatur xxxvij.I.lxxviij.F.
Orandū est in hac vita xxxvij.A.
Orationis domū faciunt domū negociati
onis clerici H modo xl.R.
Orare in tēplis melꝰ est regularit xl.L.
Orant sancti p damnādis xlv.E
Orationes nr̄as sancti cognoscūt xlv.E
Oramus sanctos minoꝝ ideo xlv.E.
Orōes sctoꝝ an sp exaudiātur xlv.E.
Orō nūciꝰ ē.xlix.B.lxxvi.U.lxxvij.D.R
Oro quis ē cū alis aīa ꝛ plumis xlix.B.
Orationis sex ꝓprietates xlix.L.
Oratio ml'titudinis ꝓcessionaliter et loca/

liter adunate efficacior est xlix.D.
Orõ puerorꝫ baptizatorꝫ efficax ẽ xlix.D
Orõ p seipo ad satisfaciendũ acceptabilior
De orõe plimi errores.xlix.F (q̃ rẽ.xlix.E
Oratio efficacissimũ remediũ ẽ aduersus omnes insultus xlix.F.
Orandũ est ꝺ sniam pharorũ xlix.W
Orõe q̃si cathena nos ad deũ trahim⁹. xlix
Orat p nob⁹ filiꝰ ꝛ spũsctus.l.L (H
Oratio p recognitõe ꝓpe ꝺditõis lij.L
Oratio ꝺplectens breuissime puncta nr̃e religionis christiane lij.T
Orare quõ semp q̃s possit .lxv .T. lxxi.J
Orõ pfecta idem est cũ (lxxv.ꝑ.lxxvij.ꝑ mystica theologia lxv.S
Orabo spũ orabo et mente lxv.S.
Oratõis laus et vtilitas lxv.T.
Orandũ est sine fantasia ꝟ modo.lxxi.KL
Oratio hñs q̃ttuor comites exaudit.vi.K
Orãs deũ nõ debet ad hoc tẽpus p constel lationes obseruare xx.K.
Orãs deũ ne sit ipatiẽs si non cito exaudit
Orationẽ deo q̃buis imutabili nõ (xxi.O. frustra fundi lv.J.lxxij.E.
Orõ vocal⁹ q̃ articulata et alta esse debeat ꝛ cũ q̃ deuotõe lxvij.JL. lxxviij.E.F
Orationẽ verbalẽ vtilẽ esse lxvij.L ꝛ
Oratões aliqs credere efficaces ꝺ infirmi/ tatem piculũ vel p pntia alicui⁹ sancti i morte friuolũ est lxix.B.
Orans non sentimẽta sequat⁹ sed spem sibi pfigat in pmissis dei lxix.y
Orationũ imensa multitudo a diabolo nõ nunq̃ suadetur lxx.H
Orantẽ confidenti⁹ de deo q̃ bonũ sit spe/ rare nõnunq̃ facit diabolus lxx.L
Orandus deus vel sancti nõ passim p tpali bus sꝫ p salute et medijs ad eã lxix.B
Orõez dñicã dicer e p̃t qui ire vindicte mo ⁹ pcipit et hoc ei displicet.lxx.T (iij.U
Orõ dñica de hac spal⁹ tractat⁹ .xxvij.Z.xc
Oratio dñica nõ dirigit ad pson̄ pris tm̃ sed ad totã trinitatem xxvij.Z.
Orõ dñica sub silitudie citharepponit.lxx
Orõ dñica pcipua ẽ.lxxv.ꝑ (iij.W
Orationis dñice petitiones late deducunt in oratione lxxvi.E F H rẽ. lxxvij.S.
Orans sine attentione absoluit se a p̃cepto ecclesie xxiij.E.xxxvij.F
Orõis tpe ꝺuerti cor ad deũ fm ꝟba ꝛ sen/ sum orõis nõ est necessariũ xxiij.O.
Orans vt statim moriens euolet ad celum exauditur xxxiij.B.xxxij.B
Orare tenemur p mortuis.xxxi.U.xxxiij.
Orõ general⁹ accipit⁹ p oñi adiuto (L rio spũali quod triplex ẽ xxxiij.L
Orare pro viuis vl⁹ mortuis q̃d melius sit.
Orans pl⁹ afficit dñ ad parti (xxxiij.L cularia respicit xxxvi.y
Oratio aliqñ feruẽtior est qñ nõ fit in parti culari p his aut illis psonis xxxvij.A.
Orõis vocal⁹ attẽtio pla ꝺ hac.xxxvij.F X
Orãdo affectõem exercere iuxta lr̃az q̃ pfer tur expedit ppt⁹ q̃ttuor causas. xxxvij.B
Orare p defunctis vtile est lxxij.R.
Orõ ꝺtẽplatior mlt⁹ũ pdest alijs.lxxiij.W
Orãdũ ẽ sic medic⁹ orat.lxxiij.ꝑ.lxxv .O
Orãs vtat⁹ oratõibꝫ anselmi ꝛ rhetorica di
Orãs et deuotõem nõ senti (uina.lxxv.A ens nihilominus merer⁹ lxxv.D
Oratio semp exaudit⁹ nisi ppter alterã triũ causarũ lxxv.W.
Orandus est de⁹ alio fine q̃ bõ lxxv.H.
Orari vult deus p sanctos suos Jbidem
Orandi difficultas ostendit⁹ lxxv.O.
Orare discea captiuis hoc mõ lxxv.R.
Oratio impedit⁹ a curis corpis.lxxv.RS
Orantem de⁹ aliqñ nõ exaudit sed frigiduꝫ et aridum dimittit. Jdeo lxxv.T.U.
Oratio fiat studiose fructuose et sine fictõe.
Oratõi importunitas nõ (lxxv.X obest sed supbia lxxv.X
Orand⁹ q̃s sit q̃ hora q̃ loco lxxv.U.
Oratõem p nobis fieri ab alijs etiã pueris disponere debemus lxxv.Z.
Oranti p alio nihil deperit lxxv.E.
Orans p alio auditur q̃ p se orans nõ exau ditetur lxxv.X
Orans pctor p iusto exaudit⁹.lxxv.Z. lxvij
Orare p inuicẽ vtile est val/ (X de.lxxv.Z.lxxvi.X.lxxvij.X
Oratio p existentibꝫ in purgatorio sꝑ pficit lxxv.Z.lxxvi.X
Oratio in cõmuni cetu etiã pctoꝝ facta ef/ ficacior est q̃ facta in priuato lxxij.ꝛ
Orõ noie eccl⁹ie facta sꝑ valet lxxv.Z.
Orare p his debes lxxv.ꝛ
Orandi modi varij. lxxv.ꝑ.lxxvi.Al.
Orat assidue qui bonũ opus bñ fac̃.lxxv.ꝑ
Oratio nihil aliud est q̃ humilis et deuota affectio lxxvi.B.
In oratione cur psalmi assumũt⁹ ad rem ni/ hil ptinentes lxxvi.A
Orans viginti modis in suis affectibus di sponitur lxxvi.B.
Orandi modus in specialioñdit⁹ lxxvi.D

Oratio ad propriũ angelũ lxxvi.M.
Orationes nimis fixe cum imaginatõibus incurrũt plura damna lxxi.M.
Orõ ad singl'os choros angelorũ.lxxvi A
Oratio ad omnes sanctos lxxvi.O
Oratio ad btãm virginem lxxvi.P.
Orare sanctos sine speciali instĩctu nõ possemus lxxvi.P.lxxvij.T
Orationẽ tuam esse exauditã ex hoc accipe signo lxxvi.T
Oratio ꝑ alijs viuis ⁊ mortuis lxxvi.X
Oratio ad dñm iesum et mariã lxxvi.y.
Orare debem⁹ ꝑ illis quoꝝ labores mãducamus in ocio lxxvij.C.
Oratio sponse ad iesum spõsum. lxxvij.P.
Orandi modus quolibet die ꝑ septimanã.
Orationis materia am- (lxxvij.R.S.
pla sic inuenitur lxxvi.S Z
Oratur⁹ ꝑus ꝓfũde cogitet pctã sua.lxxvij.
Orare q̃ debeãt.lxxvij.X Z (T.
Orare ꝑ q̃bus tenemur. lxxvij.X.Z
Orare possum⁹ tales sanctos lxxvij.y
Oratio addiscit̃ vsu ꝯtinuo ⁊ exercitio.lxx-
Oratio q̃d et quantũ va- (vi.D.lxxvij.Z
leat ꝑ se aut ꝑ alijs lxxvij.⁊.
Oratio p̃miũ essentiale sꝑ equale meret̃ ꝑ quibuscunqꝫ fiat lxxvij.⁊.
Oratõis vocem habꝫ tribulatio lxxvij.ꝯ.
Orationis cõtinuatio fit actualit̃ virtualit̃ aut solũ habitualit̃.lxxvij.ꝯ.lxxviij.E.F
Orationes suas scrupulose quis nõ numeret sed deo relinquat lxxviij.A
Orantis humilitas maxime ꝓficit in oratione lxxviij.C.
In orõib⁹ alienis fiduciã habe.lxxviij.D.
Oratio sit pura lxxviij.D.
Orõis octo motiua debẽt esse. lxxviij.D.
Oratõis directio necessaria iõ ⁊ hoc modo
Orõ recta tũc ẽ.lxxviij.E (lxxviij.E.
Orationis vocal' attẽtio que requirat̃ notabilis decisio lxxviij.E F G.
Orans cogitat de sella securus de asino. lxx
Orationũ vocaliũ multiplica (viij.E
tio impedit mirabiliter ꝯtemplationi intẽdere volentes lxxviij.H
Orans an alienã bonã meditationẽ admittere debeat.lxxviij.G (mittit̃.lxxviij.G
Oratio vocalis laudabiliter interdũ inter-
Orõ q̃dã ꝑ pctĩs dimittendis. lxxviij.K
De orando deũ ꝑ ꝯsideratiões ꝟm decẽ dictiones versus ponunt̃ lxxviij.H
Orationẽ q̃dam ascribũt volũtati alij rationi ⁊ sic concordant̃ lxxix.G.
Orans qui distrahit̃ sic agat lxxx.C.
Orãdi modus ꝓuocatiuus ad lamentum lxxxv.B
Oratõis dñice pulcra expositio c.H.
Oratio sanctoꝝ nõ iuuat eos q̃ ꝑ obstinatã consuetudinẽ absorbent̃ c.M.
Oratio qualis esse debeat c.H.
In oratione tria sunt faciẽda Ibidez.
Orat cor contritũ ⁊ hũile nõ solũ ꝑ sua sꝫ ꝑ totius ecclesie salute c.O
Oratio. Quere Mendicitas.
Oratoria ꝑticularia vetabãt antiqui patres Ideo xl.L
Ordo quid ẽ. lxxxix.P.lv.U.ij.T
Ordinis sacr̃m De hoc.xxv.L.xxvij.M.xiij.P.lxiij.X.lxvij.B.lxix.A
Ordo charitatꝫ ẽ ordinẽ ñ ꝟuare.lxxxix.Q
Ordinauit ĩ me charitatem lxxxix.P.
Ordines sacros recipe volentes examinent̃
Ordinati minorennes in (de his.xliij.I
horribilẽ laqueũ se inijciũt xlvij.S.
Ordĩs et iurisditõis ptãs est in eccl'ia.i.A.
Ordines cõferũt̃ ab omnib⁹ et solis episcopis. i.O.iij.F
Ordinibus sacris votum solẽne castitatis adiunctũ est lxiij.R.lxvij.⁊
Nihil est qd̃ texitur ordine lõgum xij.F.
Absqꝫ ordine nihil alicubi pulcrũ est. xcix.
Ordinem rerũ deus nõ turbat (L.M.
operando miracula xlix.P.
Ordĩarios an papã salubrius sit instituere mĩstros eccl'iaꝝ ⁊c̃ i.⁊.xx.y.iij.C v.C.G Q.R.vi.F
Ordinator si quo casu possit pecuniã recipere ab ordinato lxij.ꝯ.
Organa quid sint lxxviij.S.
Organa et carmina a multis nõ intelligũt̃ in ecclesijs lxxix.I
Organi et tubaꝝ cantica intelligere ñ opor
Origenes castrauit se ze- (tet. xxxvij.F
lo castitatis/nõ ꝟm scientiã xxxviij.T.
Originale peccatũ.lxxxiij.Z. xxviij.L.specialis tractatus
Originali iusticie supeminet gr̃a.lxxxiij.L
Originalis peccati plura noĩa xxviij.L
Originalis iusticia talis erat li.y.
Originalis iusticia quid sit duplex opinio. lxxix.F
Originale pctm̃ aĩaꝫ fedauit lxiiij.⁊.
Oris custodia religiosis ⁊ sacerdotib⁹ maxime oportuna xxxiiij.G.
Ornatus in libris et ꝑamentis eccl'iasticis nõ improbatur i.G.x.y.xi.B

Orphei fabula mysticatur lxv. A
Orpheus mitigat furias lxxxvij. R.
Orti irrigui anime sancte xci. ⁊
Os dei quid sit lxxxij. A
Osculũ oris dei q̃d sit. xcvij. ⁊. xcviij. B. C
Osculũ iesu triplex lxxxi. ⁊.
Osculũ anime multiplex lxxxi. Z
Osculum sacramẽtale dignius q̃ꝫ presentia corporalis christi lxxxi. ꝯ.
Osculari crucẽ et reliq̃as lxxxij. A
Osculari mulierẽ ex libidine peccatum est. xxix. L. xxxi. ⁊
Osus plenitudinẽ viciosam notat xcv. D
Ostentare opa sua ꝑ monendis ad imitationem alijs incautum est lxx. U
Ouis ex figura lupi elicit inimiciciã. Unde hoc sit. lx. J (ij. ⁊
Oues spũales plures patiunt̃ miserias. xl/
Ouũ semifotũ si frigescat mox putrescit. sic qui a spirituali cepto deficiũt ceteris abominabiliores fiunt xcviij. Z.
Ouũ plenũ rore a sole sursum trahit̃. xciiij.
Oui vitellus restaurat humi/ (ꝯ. xlix. Q
dum radicale ⁊c̃. xxxix. B.

Pabulum aĩe triplex xlij. R.
Patientia facit vt tibi nẽo nocere possit. lxxij. H
Patientia ꝑfectũ op⁹ habet lv. X
Patientia signũ bonũ nisi sit simulata. xix. T. xxij. F. lv. X. (X y Z
Patiaz alit̃ ph̃ia alit̃ theologia suadet. lv.
Patientia multũ ꝯmendat̃. lvij. D
Patiẽter ferre rez̃ suaz̃ damnũ cũ iob maioris meriti ẽ q̃ꝫ si erogassz pauꝑibꝫ. lxiij. ꝯ.
Patientia asinina lxxxvij. L
Patientie inductiua xlvi. D.
Patiẽtiã habe in tribulatõibꝫ iõ lxxvi. Z
Patiẽtia sit tribulatõis soror lxxvi. Z.
Patiẽter ferẽde sunt aduersitates secl̃i non vltro nobis infligende xxij. F
Pactũ implicitũ vl̃ explicitũ cũ demõibus
Pales dea pastoꝝ. xlij. Q (q̃d sit. xxi. H
Panis est om̃e qd̃ reficit lxxxix. Q.
Impanata ẽ sapĩa ĩcarnata. lxxxviij R. lxxx
Panẽ oram⁹ nob̃ dari etiã reple| (ix. ⁊.
ti. xxvij. ꝯ
Panis nr̃ cur dicat̃ suꝑsubstãtial̃. xxvij. ꝯ
Panis triplex incipiẽtiũ ꝑficientiũ et ꝑfe/
Panẽ q̃ti. da nob̃. lxxi. T (ctoꝝ. l. T U X
Pãis t̃plex. lxxi. T (si sit ꝯsecrat⁹. xviij. D
Pãis ĩ mẽsa adorãd⁹ ñ ẽ etiã cũ hac ꝯditõe
Panẽ q̃tidia. sibi dari petit h̃ mõ. lxxvi. H
Papa ñ solũ pr̃ sz ⁊ fr̃ noster ẽ ideo frat̃ne potest corripi xiiij. X. xv. B. C B
A papa ĩ caus̃ fidei an liceat appellare. xiiij
Papa q̃ iure ⁊ corã q̃ (X y ⁊c̃. plene. xvij F
accusari ⁊ d̃poni possit. xv. A B C D
Pape auc̃tẽ iura suꝑ oẽz aliã extollẽtia quõ ĩtelligãt̃. ij. H. y. xiiij. ꝯ. xv. H. lxij. D (A
Papa q̃l̃ doctriaꝝ fidei exa mĩator sit. xviij
Papa varia dñia varijs iuribꝫ hz ⁊ quõ dif
Papa quõ viuere de/ (ferũt. lxij. D E
beat instruitur vij. J L. X. viij. A
Papa honorãd⁹ ẽ ab eccl̃ia vl̃i. x. U (ij D
Papa s̃u⁹ s̃uoꝝ dei ꝟe. vi. E. vij. B. lx/
A papa scismatico facta an subsistãt postea
Papa claues eccl̃ie (eo cedẽte. iiij. D. v T
hz sz p̃ncipali⁹ eas hz eccl̃ia. i. R. viij. Q
Papa maior sit an eccl̃ia ẽ q̃rere an ꝑs ma/
Ubi papa ibi roma. i. y (ior sit an totũ. i. y
Papa repudiũ p̃t dare eccl̃ie ⁊ eccl̃ia pape. i. Z. iij. A R L. xij. J. xv. D.
Ad papã maiores cause deduci d̃bere vid̃r
Papa aliquã ptãtẽ hz (i. ⁊. xiiij. ꝯ. xviij. A
a xp̃o. aliquã a legibꝫ hũanis. ij. B. iij. D.
Papa certꝫ casibꝫ a ꝯcilio iu/ (lxij. D E
dicari p̃t. ⁊c̃. ij. C F H M. ꝯ. iij. L. M.
iiij. J. xiiij. X y Z ⁊ ꝯ. lxij. E.
Papa eligi p̃t mlt̃ꝫ modis. ij. G. iiij. J M.
Papa an habeat aliquã ptãtem ad quã nulla alia ptãs possit attingere. ij. G
Papam esse est p̃ceptum affirmatiuũ. ij. H
iij. C. vi. P. xv. A
Papa põt adorari cultu dulie et dici sctĩssimus etiã si sit neq̃ssimus ij. H.
Papa quã iurisditõnem habz in tꝑalibꝫ. ij.
J R L M. v. Q R. iiij. M. v. U
In papa q̃nta sit plenitudo potestatis. ij.
M. iij. M. x. A B
Papa ĩmediatã iurisditõnem habz ĩ oẽs in casu necessitatis ⁊ euidentis vtilitatis. ij.
Papa symoniã ꝯmittere põt in (y. iij. C
collatõne beneficioꝝ iij. C. ij. L.
Papa nõ solũ ꝑ heresi sed ꝑ quolibet notorio crimine ⁊c̃. deponi p̃t. iij. C L. viij. Q
Papa nõ ip̃o facto de (x. U. xiiij. xv. B
sinit esse papa sed ꝑ sententiã. iij. Q R. iiij
M. v. J. x. U. xiiij. Z. lxij. B
Papa p̃sumpt⁹ heretic⁹ p̃t iuste d̃poni. iij.
Papa sine culpa nõ tñ sine (S. xiiij. Z
cã deponi posset iij. T. i. Z. viij. Q. xv. D
Papã vnũ solũ eẽ oportet. iij. J U. xv. A.
Papa credit⁹ in scismate dubio ligat ⁊ absoluit sibi adherentes iij. Z. v. T

Pante A

Papa debz malle cedere ĩmo vitã suã pone re ꝫ scandalizare eccl'iam. iiij. B. v. U. vi E. vi. H. lviij. F

Papa legib' diuinis et naturalib' subĳcit cõciliaribus et positiuis in vtilitatẽ eccle/ sie etiam deferre debet iiij. J.

Papa cedere tenet si tria ꝯcurrãt. v. F. U.

Papa bñdictus an accusand' erat an non.

Papal' stat' q̃lis sit. iiij. J (v. D. rẽ

Papat' nõ ẽ ordo sup sacerdotiũ vel epatũ

Papalẽ r sacerdotalẽ auctẽ si ñ es/ (iij. P set tota eccl'ia instituere nõ possz. i. ꝯ. ij. B iij. J. iiij. L. viij. P. lxij. E

Papal' auctoritas quõ intelligat excepta ĩ cõstitutõib' cõciliarĳs ij. L.

Papalis auctoritatis vsum neq̃ restringi nimiũ neq̃ laxari decz. iij. L. vi. Z

Pape determiatio nõ ꝓponderat determia tioni ꝯcilĳ generalis iij. D. xij. J.

Pape obediendũ esse ꝓceptũ ẽ affirmatiuũ obligans sp sed non ꝓ semp iij. O.

Pape bñdicti ep'la ad regẽ frãcie ꝯficta. ix.

Pape in certis casib' vi. rẽ. pt re (J sisti iij. L. iiij. D. vi. H. ix. L.

Pape obediẽtia subtrahi pt ꝓpter vnionẽ. v. P. ix. L

Papam in casu occidere licet xxiij. r.

Pape sunt oĩa bñficia hoc mõ xxiij. T

Pape ptãs qualis sit xxv. L

Pape mãdato nõ obedire aliq̃ ꝯtingit si/ ne contẽptu clauiũ. xxxiij. r

Papam esse quẽdam deũ q̃dã stulti putãt

Papa censet hr̃e iura ĩ scrinio pe (xxxiij. r ctoris sui xxxv. L

Papa nõ est dñs ĩmediatus bonoꝝ tpaliũ psertim laicorum xxxv. Y

Papa nõ debet passim irritare leges ciuiles

Papa legib' suis positiuis vt (xxxv. Y tales sunt nõ est subiectus xxxvi. M

Paradisum q̃dã hñt h̃ r ĩ fuko. lxxiij. ꝯ.

Paralisis varie cause xliij. Y

Paralitici sum' /pulcra sil'itudo xliij. L

Parate viã dñi rectas facite semitas ei'. xvi

Parẽtũ ad filios reg'a. iiij. S (H J K.

Parẽtes vt succurrãt liberꝫ eos nunq̃ libe/ ros cẽ volũt. lxxij. L (xxxi. U

De parentũ honoratione. xxiiij. r. xxvi. L.

Parẽtes suos mẽdicare q̃ pmittũt peccant

Parisiẽses articl'i. vide s. articul' (xxxi. ꝯ

Parisiẽsis vniuersitas suos ad certã regu/ lam loqui iubet iij. B. xviij. F.

Parisiẽsiũ vniuersitas ꝓmẽdat. viij. B D E. xij. B E L. xviij. Y. lvij. H.

Parisiẽsis vniuersitas corripit xviij. Y

Parisiẽsis vniuersitas quõ tractat q̃stiões fidei xiij. B. xvij. ꝯ.

Parisiẽsis vniuersitas vt recipiat iacobitas a se exclusos hortat xviij. r.

Parisiẽs vniuersitatis desolatio deflet. lvij

Parisius fert esse anul' et zona be (A ate virgini a ioseph donata lviij. F

Parochian' sacerdos fornicari' q̃n vitan/ dus videat a subditis lxij. T U X Y.

Parochiani sic examinẽt a visitatore. xlij.

Pars nr̃a deus est. xlvi. D (Q.

Pars bonoꝝ et maloꝝ q̃ sit xli. A P

Partiũ orõis mystica expositio. c. S T U

Participiũ mystice q̃d sit r q̃t ei accidũt. c.

Participatio meritoꝝ. lv. U (y.

Particularia magis mouent xxxvij. B.

Particulares hominũ defect' in doctrinis nõ semper expedit notificari. xviij. H.

Particl'ares casus in pctis nõ oẽs declara ri possunt lxij. E. lxix. L

Paruuli quõ sint ad xp̃m trahẽdi spẽal' tra/ ctatus. xxxiij. U (xxxiij. X.

Paruuloꝝ obsequia gratioza sunt ꝯ̃ senuz

Paruuli capaciores sũt doctrinaꝝ salubriũ

Paruulos ne cõuertant' ad chr̃i (Ibidẽ. stũ q̃dam ideo impediũt xxiij. Z.

Paruuli q̃re et q̃b' modis r a q̃b' ad xp̃m trahendi sunt. xxxiij. r. ꝯ. xxxv. A

Paruulo cuilibet necesse est semel totũ vite sue d'cursũ ꝓfessori prudẽti r̃cẽsere. xxxiij. ꝯ

Paruulos docere et exhortari ĩ ꝓfessiõe op tet. xxxv. L E. xxxij. ꝯ. xxxiij. A

Paruuli mentiunt' in ꝓfessiõe xxxv. A

Paruuloꝝ ꝓditio ẽ nihil facile celare. xxxv

Paruuli baptizati mens ẽ ỹa imago (D trinitatis r deo copulat' r fruit' lxxxv. ꝯ

Paruuli ĩfideliũ an sint baptizãdi xxv. A

Passer solitari' in tecto cui ꝓpat' c. P.

Passibilitas vtilis est bellantib' r vtoratis

Passibilitas ĩpedit aĩe ꝓtẽ (lxxxiij. B plationem lxxxiij. B

De p assiõib' aĩe tractãdũ ẽ nec̃ario. lxxxiij

Passiões anime/de his notabil' (T tractatus. lxxij. S (iij. X

Passio diffinitiue q̃d sit lxxij. S T. lxxx/

Passiones nõ solũ in sensib' sz etiã in ĩtel/ lectu ĩ angelis et suo mõ in deo ponũt the ologi xcviij. B. lxxiij. B. lxxix. L.

Passiões q̃nq̃. gaudiũ doloz spes timoz pi etas armoniam constituũt xcvij. H.

Passiões aĩe ml'te ad tria ꝓcludũt. lxix. B.

Passiões vl' affectões vñ oriãt. lxvi. B H.

Passiõibꝫ nõdũ liberi nõ in canticis canti cozũ ſz ĩ alĩs exerceãť.x.Æ (A.lvi.L
Passiões iudiciũ rõis impediũt lv.D.
Passiões vehemẽtes q̃cq̃d suadẽt ñ ꝓuio iudicio rõis hẽať suſpectũ.lxxD.xcv.A.lxx
Passiões variãť ꝑm sanguis va (ix.L.
riã diſpositõem lxxiĩj.J.
Passio pfũdata ẽ ĩſania.lxxiĩj.M.P.xlĩj.F
Passionũ numer⁹ ꝑm varios varie assigť. lxxviĩj.Z.lxxxvĩj.R.S
Passiõibꝫ ꝛĩſtãgebať mẽs Aug.lxxix.E
Passionũ noĩa trãſferũť rõnabilꝫ ad affectiones volũtatꝭ significãdas lxxix.L.
Passiões ĩ sapiẽtẽ cadere negãt ſtoyci et q̃dã anachozite.lxxix.L.lxxxiĩj.T.lxxĩj.ꝯ. lxxiĩj.B (ſi pfect⁹.lxxxiĩj.H.
Passionũ ablatio nõ eſt argumẽtuz religio
Passionũ edomatõ affert.xĩj.fruct⁹.lxxxiĩj
Passiões ꝑm ſe nec laudabiles nec vi (L
tupabiles ſunt lxxxiĩj.ꝯ
Passiões q̃ttuoz ſignificãť p erucã locuſtã zẽ.xc.R (bebit.lxxĩj.B.
Passiões niſi fuerit edomite hõ pacẽ ñ ha
Passiõibꝫ ꝓncipio rĩſtẽdũ ẽ lxxij.L
Passionẽ relĩq̃t deus in q̃libet re lxxij.T
Passio pfectiua ꝛ defectiua lxxĩj.T
Passio q̃libet inſeq̃tur cognitõem cõiũctaz vel ſepatam lxxĩj.T
Passionũ oĩm numer⁹ ꝛ ſufficiẽtia lxxĩj.Æ
Passiões oĩes ĩ aĩalibꝫ bꝛutꝭ ſũt bõe ꝛ pulcre.lxxĩj.Z.Supꝰ affect⁹ (biles.lxxĩj.ꝛ
Passiões ĩ viatozibꝫ ſũt vt plĩmũ vitupa
Passiões ꝓ ſtatu nature inſtitute fuerť oẽs pulcre.lxxĩj.ꝯ. (vĩj.T.lv.A.
Passiones illuſozias viſiones inducunt.x
Passiõibꝫ agitať ꝛ demõiac⁹ nihil differt.
Passiões oẽs eẽ bonas dicebãt (xxxiĩj.y
epicurei.ſz aliť ſtoyci ꝛ ariſto. lxxĩj.ꝯ
Passiões qñ ſint bone vl̃ male moꝛalꝫ regu
Passiões ꝓueniũt ali (la generaľ.lxxĩj.ꝯ
qñ a ſupiozi aliqñ ab inferiozi lxxiĩj.A.
Passionũ ꝑmi motus tãgũt ratõez in non virtuoſis lxxiĩj.A.
Passiones ſex ponũt medici Jõ lxxiĩj.B
Passionũ ſenſualiũ effect⁹ hi ſunt.lxxiĩj.B
De passiõibꝫ loq̃ntes diuerſimode ꝓcozdãt lxxiĩj.B
Passiões ſpũales.xi.nũeranť lxxiĩj.L
Passiões aĩales ꝛ ſpũales ĩ ß dr̃nt.lxxiĩj.L
Passionũ ſpũaliũ oꝛigies xĩj.lxiĩj.D E F
Passio naturaľ qñ ſit pctĩm.xxiĩj.L. (zẽ
Passiõati hoies quõ euadãt laq̃os diaboli
Passionẽ acerbiſſimã ſuſtinuit xp̃s ſlxix.ꝯ
Passus ẽ de⁹ ꝓ ſalute nr̃a q̃s (xxv.O.
ꝓ nobiſiꝑi hoꝛreſcerem⁹ pati. lxxviĩj.A.
Passio xp̃i q̃ acerba fuerit.xv.R (xcviĩj.ꝯ
Passiõis xp̃i dies fuit dies triſticie ꝛ leticie
Pastoꝛ bon⁹ aĩaz ſuã teneť ponere ꝓ q̃libet oue.vi.E (q̃ teſtamẽtũ.xlĩj.U
Pastoꝛ cũ ꝓſecrať q̃ritur ab eo an ſciat vtrũ
Pastoꝛes aĩaz ideo dicunť ꝓlati xlĩj.S
Pastoꝛes q̃les ſint in eccľia xliĩj.J
Pastoꝛ debz aĩaz totã dare ꝓ ouibꝫ.xlĩj.R.
Paſcẽde ſť oues a plať tripľ.xliĩj.L (J
Pastoꝛtipo mľta ĩ cãticꝭ canũť q̃re.xcviĩj
Pr̃ oꝛ de⁹ q̃rũdã cõiť ꝓpe.ppꝛĩſſime.xxvĩj
Pater cuidã infanti effigiauit ſe ĩ mo (Æ
do crucifixi.lxxxviĩj.P (U Æ
Pater noſter metrice declarať.xcv.R S T
Pr̃ nr̃ exponiť.lxxxviĩj O.xcĩj.T (iĩj.A
In pr̃ nr̃ due vltie petitões ad q̃d r̃ferãť.lx
Pr̃ amoꝛẽ cũ dilectõe dicit. lxv.y.lxvi.B
Patres conſcripti xĩj.D
Pr̃is nr̃i dei filĩj ſum⁹.lxxvi.E.xxxvĩj.A.
Pr̃ ẽ fõtaľ plẽitudo diuĩe cẽntie.xciiĩj.O.
Patibuli et crucis differẽtia q̃ ſit xxv.O.
Pr̃iaz ſuã noĩari oẽs audire ꝺlectat.xlvi.E.
Patrie afflictiõz videre pẽa magẽ liĩj.Æ
Pr̃iarchaꝝ.xĩj.genealogia myſticať.xcĩj.y
Patriarchaꝝ triũ nuptie triplicꝭ mr̃imonĩj xp̃i tipũ gerũt.x.y Z.lviĩj.B (vti.iĩj.K
Pr̃imonialia bõa habẽtes pñt bonis eccľe
Patrini q̃ poſſint cẽꝛ ad q̃d teneãť.xxvi S
Pauciozes q̃re ſaluenť liĩj.K
Pauli rapt⁹ extať fuit.lxv.M (D.xl.ꝛ
Paul⁹ pcrõz ꝑm⁹.viĩj.J.liĩj.O.lxi.D.lvi
Paul⁹ euãgeliũ ꝓtulit cũ eccľia.xiĩj.E.P.
Paul⁹ petro r̃ſtitit ꝛ q̃re.vi.B (xxĩj.K
Pauli dicta et pſalmos nemo intelligit niſi tẽptať ꝓ inſidias diaboli lxiĩj.B
Paul⁹ ꝓpter ſcandalũ vitandũ coꝛp⁹ caſti
Paupeꝛ regula.iĩj.S (gauit.xxxix.O
Paupeꝛ miſerias intueri vtile eſt.lxxv.P.
Paupes g̃uať miſabilꝫ a plať. xlĩj.ꝯ
Paupes nõ habẽtes vñ educarẽt plẽ abſtineant a coniugio xxxviĩj.P
Paupes iconomi ꝓecundanť aliquãdo ex ſupbia deteſtabili lxxv.Æ
Paupes et debiles qui ſint l.F.
Pauptas cõmendatur xxiĩj.E
Pauptas volũtaria defendiť ab impugnatoꝛibus xxiĩj.Æ y Z
Pauptas eſt introꝛſus in animo xli.U
Pauptas facit redire ad deũ l.F.
Pauptatis votum in religioſo indiſpenſabile.xxĩj.A.B.Q.

Pauptas ficta q̄ñdā religioſoꝝ.xxxvi.S
Pauptas amara tutiſſima ñ ē ſz mediocri/
Pauptas oīmoda nō p/ (tas aurea.li.P
fectio ſed ad pfectōem via lxvij.P
Pauptatis oīmode ſtatꝰ pfectiſſimis eſt ſi
miliꝰ ſed an expediētioꝝ lxij.F
Pax.lv.T.lvi.L.xciij.Z.lxxij.L.W.
Pax ſalutifera ē finis policie eccl'iaſtice.vi.
W A.vij.A (X.lxix.A
Pax ē ordis trāq̄llitas. ij.T.lv.B.lxij.
Pax in ꝟitate conſiſtit iiij.J
Pax ē bonū qđ oīa appetunt. vi.W.A.
Pax vera q̄ ſit.vij.L (vij.O.ix.W
Pax quō q̄rat efficacit. vij.P.O.xxiij.L
Pax p virtutes theologicas et quō ꝙq̄rat.
Pro pace ppa aliq̄ñ expedit ce/ (lvi.L.
dere ppꝛio iuri xxxi.X
Pax ī mūdo nō ē ſed in deo xlix.T.
Pax cū vicijs ꝛ erroꝛib hīi ñ pt xlv.W
Pax vite ꝙtēplatiue ꝙpat pluriby .xlvi.W
Pacē poſtula ſicut pueri ī ſcholis .lxxvi.Z
Pax ꝙſcie tale bonū ē q ci aliō ꝙpari neq̄t.
Pctm̄ oꝛiginale ē moꝛs natu/ (lxxiij.O
ral' aīe ꝛ multa noīa habz lx.y.lxvij.L.
Pctm̄ oꝛiginale de ꝫ plura xxvij.L
Pctm̄ actuale De hoc xxvij.W
Pctm̄ actuale ꝙtiet offēſā reatū maculā.lxi
Pctā capitalia ſeptē. De his tra (L
ctatus xxvij.P.
Pctī moꝛtal' diffinitio.xxvij.W.xcij.A.
in fine noīa plura ꝛ effectus plures
Pctm̄ moꝛtale ex ſola trāſgreſſiōe legis di/
uine conſurgit lxij.B.K.L.
Pctm̄ moꝛtale neq̄s facile aſſerat actus ali
quos eſſe lxij.O
Pctm̄ mortale et vēiale quō differāt p ꝙpa
tionē ad moꝛbū ꝛc.oñdit. lxiij.L D ꝛc.
Pctī moꝛ.ꝛ vēial' diſtictio a ꝑꝓi.lxiij.F K
Pctī moꝛ.ꝛ vēial' diſtinctō ex parte obiecti.
De pctī moꝛtal' ꝛ venialis dīa (xxix.A.
ſpecial' tractatus.xxxij.J (xxxij.U
Pctī moꝛtalis ꝛ vēial' dīa ſub typo fīgine:
Pctm̄ moꝛtale nō ꝫhit q̄ñ tūcūq̄z ſit eiꝰ ſen
ſatio niſi ſit eiꝰ ꝙſenſus. xcix.X.lxx. F.T
De pctō ſuo an ſit moꝛtale dubitās quō ſe/
pe certus eſſe poſſit lxx.E.Z
Pctm̄ moꝛtale ſp tollit charitatē xix.ꝛ
Pctī moꝛtal' ignominiā nulla creatura ītel/
ligit.ſic nec actꝰ meritoꝝ gl'iaz xcvij.O
Pctī moꝛtal' diuiſiōes plures xxvij.O
Pctm̄ moꝛtale an ſine ꝑmo motu ſenſuali/
tatis poſſit ꝙmitti xxix.U.
De pctō moꝛ. Uide etiā ſup capitalia
Peccatū veniale diffinit xxix.A.in fine
Pctm̄ veniale de ꝫ plura xxix.A
Pctm̄ veniale de ſe eſſz moꝛtifeꝝ niſi di mi
ſericoꝛdia aliter decreuiſſet vi.B L.
Pctm̄ veniale a moꝛtali nō intrīſece ſz fīſpe
ctu diuīe īputatōis diſtiguit.lxi.B.lxij.K
Pctm̄ vēiale ſi delibate ꝛ ex ꝙſēſu pficit an
Pctm̄ nullū ē adeo vēia (fiat moꝛtle.lxi.B
le q̄n fiat moꝛ.dū placz quō ītelligit.lxi B.
Pctm̄ ve.quō pūiat cū moꝛtli ī iferno .lxi.
Pctm̄ vēiale an ſit ꝫ vl' ꝑter ꝑce/ (L
ptum.lxij.B L D B J.lxix.L.lxx.F
Pctā vēialia mille nūq̄z fiūt vnū moꝛ.lxij.
Pctm̄ vēiale triplex enūerat.lxij.B (D
Pctm̄ ve.ꝑfiteri nō optz ꝛ q̄d ſit.lxx.E.F.
Pctm̄ ve.fit moꝛtale q̄ttuoꝝ modis.xxvij.
Pctm̄ veniale ē pctm̄ ſicut (P.xxix.O
accidens ens xxix.A
Pctm̄ ve.ex euētu ex cā ex genere.xxix.A
Pctm̄ veniale q̄re infra in veniali plura
Pctm̄ ī ſpāl'ſctm De ꝫ tractatꝰ xxix.K
Pctī in ſpāl'ſctm ſex ſpēs xxix.L W.
Pctm̄ in ſpāl'ſctīm quō dicat irremiſſibile.
Pctī ꝫ naturā q̄ttuoꝝ ſpecies (Jbidez
xxix.B.De hoc plura xxxi.Z.
Pctā ꝫ naturā ex malicia ſunt lxiij.E
Pctm̄ ꝫ naturā int' ꝙiuges gui' ē.xxxi.Z.
Pctā aliēa ꝙſiderare quō liceat ꝛ quō ñ.lxx
Pctm̄ diffinit ꝛ diuidit.xxvij.K (P.
Pctm̄ ꝑt eē ī ñ hñtiby rōīs vſū ſz ñ ꝺmeritū
Pctā ſpez plerūq̄z ſolidāt.liij.W (xcvij.Y
Pctā coopant electī ī bonū.liij.P (vi.A
Pctm̄ vnius nocet vniuerſitati lv.U.l
Pctm̄ deletū p ꝙtritōz punit aliq̄ñ lvi.A
Pctā cōitatū aut ꝑncipū ꝙſulti' plerūq̄z to
lerāt q̄z pūiri q̄rāt. v.T.ix.F.lvi.A.lxij.
Pctōꝝ dimiſſio duplex.x.K (X.P
Pctā viuacit' ſētire effect' ē vīni ſapīe.x.L.
Pctā quō defleāt ſancti x.O.
Poſt pctm̄ hoīs gaudiū nouū oꝛtū ē quod
al's nō fuiſſet. vi.X
Pctm̄ iuſtificās alio iudicio punit q̄z pec/
Pctā purgāt ꝑ patiētē tolerā (cās.xij.y.
tiā q̄tidianaꝝ tribulationum occurrētiū.
Sub pctō deꝰ oīa ꝙcluſit.liij.P. (xxij.F
Pctā vincere nequiens doceꝫ lvij.F
Pctm̄ oē ꝫ deū de ſui ꝙditiōe inducit moꝛ/
tem eternā ꝛ rōnes. lxi.A.L
Pctm̄ quō ſit finitū vel infinitū lxi.L
Pctm̄ quō remittit nō imputādo lxi.O.
Pctī hit' ſtat cū actu ꝟtutz oppoſite.lxiij O
Pctā p̄ita fiūt btīs ad gl'iaz quō lxiij.A
Ex pctīs vel tempratōiby reſurgēs exalta/

tur in septē donis spūssancti ꝛ virtutibꝫ ꝛc. lxiiij. ℞ J.
Per peccatuꝫ semel volēs desiderio satisfacere vt id postea cesset errat lxx. T.
Pctī deletio an reqrat dolorez corporalem
Peccare an eternā dānatōez pati (lxx. Y.
q̄s malit introgatꝰ quō rñdebit. lxx. X.
Peccati cā an deus sit lxxxviij. D.
Pctōꝝ ad iuicē ꝓpatio ſm gūitatē. xxiiij F
Pctī actꝰ habitꝰ ꝛ reatꝰ differūt. xxviij. M
Pctm̄ remāet aliqñ reatu trāsit actu. ibiō.
Pctī subiectū ꝛ origo xxviij. H.
Pctī añcedētia sbsequntia ꝛ pcōitātia. xxviij
Pctm̄ vnū ōr maꝰ alco. x. mōis. ibiō. (H
Pctm̄ vnū ex alio nascit hoc mō. xxviij. O
Pctā sunt nō culpe ꝑmi motꝰ xxix. R.
Pctā qñ sint delectatōes primi motꝰ. ꝛc.
Epilogus xxx. ℞.
Pctī radix supbia libido. ꝛc xxviij. O
Pctā cordis oris ꝛ opis ꝛ omissionis numerantur xxxi. O. P.
Pctā quāto tpe deflere opteat xxxiij. H
Pctā sibi esse remissa nēo scit sz ꝓbabile ꝑt ℔
Impeccabilis p naturā (mō. xxxiij. M
nulla esse pōt creatura rōnalis lxi. B
Pctā ꝑterita r̄cordari ē tutū cuilibz. xxxiij
Pctōꝝ recordatio ē ℨ elatōez. Jbiō. (M.
Pctā sua aliqñ quis videre nō ꝑmittitur ex demeritis p̄cedentibus xxxvij. R
Peccata preterita oblionioni dñt tradi hoc modo lxxi. B.
Pctis ꝓsuetis resistēdi modꝰ xxxij. B.
Pctm̄ ē adeo volūtariū. ꝛc. ītelligit̄ de actu
Peccatoꝝ in pctō manēs (ali. xxxvij. U
nihilomin⁹ ōz opari bona Jdeo. xxxij. A
Cum peccantiby aliquando fauorabilius agitur xxxvi. S.
Pctōꝝ vtꝫ se publicare teneat. ō ℔ pl'a nota
Pctōꝝ sic clāet ad deū. lij. ꝓ (bilia. xxxiij O
Pctōꝝ despare non ōz ob ℔ qꝛ crebrꝰ cadit sed faciat instar pueri cadētꝭ lxxi. O.
Pctōꝝ rigorē vite suscipe pt q̄uis p̄uideat se ideo ml'to minꝰ victurū xxxix. M
Pctōres se ꝑmos xp̄s et maria an ex hūli/
Pctōꝝ ē alt ismael. xli X (tate noiauerit. xl. ꝛ
Pctōꝝ q̄s male hēat pulcre deducit̄ xlij. A.
Peccans oīs cuilibet iusto iniuriatur hoc
Peccans in oīa peccat/quō (mō. xli. U.
hoc pulcre declaratur. Jbidem
Peccatoꝝ an possit aliquid moraliter bene agere xxiiij. D. lx. Z. ꝛ. lxiij. D
Peccatoꝝ quō possit aliqd tempale bonuz mereri lxij. D.
Pctōꝝ dicēs simbolū nō mētit xxv. H.
Pctōꝝ est monstrū horrēdū ingēs xciij. X
Peccatores fugiēdi ñ sūt in oīonibꝫ lxxv. ꝛ
Peccatoꝝ de quibꝫ dolere ōz xcix. Y
Peccatoꝝ de multis ōz ꝓfidere. Jbidem
Peccare potentia non est lxxviij. K
Peculiū hīe quid sit xxiij. H. K.
Pecunie obediūt omnia liij. J
Pro pecunia locata ad ostētatōez pt aliqd recipi vltra sortem xxxvi. F.
In pecunia dominiū ꝛ vsus rōnabilit̄ distingui non pñt xxxv. H.
Pelliceas tunicas fecit deꝰ ade sic intelli/
Pena p veniali in īferno pur/ (git̄. li. Z.
gatorio ꝛ hoc seculo alia est xxxi. M.
Penaꝫ ad mēsurā vini pulcra ꝓpatio. xxxi.
Penā soluere ñ excusat sp. xxiij. M (M.
Pene sūt restrīgēde quō ītelligēdū. xxiij. E
Penaꝫ institutio ē de iure positiuo. li. ꝓ.
Pena omnis nō extermīatiua medicinalis
Pena pecuīaria exponat̄ (est. lxij. P. X.
publice ad pios vsus xlij. B
Pēa maloꝝ triplex ꝓcta īflicta pmissa. lv. X
Penā accipea ñ soluēte pecuniā mutuatā licet hoc modo xxx. R. xxvi. F.
Penna mysticat̄ lxvi. P. O.
Penne colūbe sunt cōtemplādo xlix. O.
Pnīa De hac tractatꝰ. xxvij. L. De hac sermo. xli. D
Pnīa q̄lit̄ īiūgēda. xxv. Bxxxij. ꝓ. xxiij. A
Penitētia est celāda. xxxiij. ꝓ.
Penitētia leuis fructuosi⁹ iniungit̄ q̄s gruit̄ xxxij. A O
Penitētie iniūctio qñ fieri debeat. xxxij. B.
Penitentie sacrm habz efficaciā in ficte accedentiby ſm sctm̄ Thomā lxxvij. ꝓ
Penitentie iniūcte oblitus an denuo teneatur confiteri xxxiij. R
Penitentiā iniunctā nō complēs an teneat̄ implere vel sufficiat ꝓfiteri xxxiij. R.
Penitentiā explēs in pctō mortali iterare nō tenetur xxv. F
Penitētiā puocāt ecclesia materialis ꝛ imagines ꝛc. xl. R.
Penitentie tabula est extēdenda xlij. J
Penitētia est lotrix sagacissima xli. B
Penitētiā publicā p occultꝭ factū est iniūgere xlij. O
Pnīa ꝥa ē scala cuiꝰ. ſ. sunt ḡdus c. L
Penitentie magna virtus c. A
Penitendū est crebro q̄uis recidiues. xlv.
Penitentia est initiū theologie my (M
stice lxv. E. lxxiij. B

Penitentie sacramentū nō potest conferri nisi subdito i.T.v.T
Penitens nō debet asserere se nunq̄ peccaturū sed ꝓpositū habere ⁊ diligentiā habere ⁊ nō velle peccare xx.r.
Penitentes recipi debere xvij.r
Penitentiā quotidianā iniunxit Jo'.ō gerson sibi confessis. xxxv.F
Penitentiā paruā iniunxit gerson exemplo Guillermi parisien. xxxv.E
Per ꝓpositio quid dicat lxv.P.
Peregrini sumus hic xlix.A
Peregrinorū more q̄ sursum sunt q̄rere debemus xlij.P.
Peregrini sum⁹ oēs ⁊ deū offēdim⁹ lij.X.
Peregrinatio xpi cū gr̄a actōe meditāda est ⁊ imitāda c.L
Peregrinatōis via ad multa valet q̄ exponuntur ordine alphabetico. c.L
Perfectio christiana est dei dilectio.xlij.L.
Perfectiones carētes tēptatōe dolēt.lxxv A
Perfectū opponit vano xcix.K
Perfectōis euangelice culmē.x.J.lxvij M A O.rē.U plene
Perfectū est qō suo fini ꝓiūgit xxiij.L
Perfectōnis stat⁹ describit ⁊ diuidit in acq̄rēde ⁊ exercende statū rē.lxvij.U.Z.⁊.ꝯ lxviij.B
Perfectio simpl'r et ſm q̄d lxvij.Z.
Perfectū nolle fieri pctm̄ est lxviij.H.
Perfecti non semp implent consilia christi actu sed animo lxvij.P.
Perfectū fieri in q̄ttuor consistit.lxviij.H
Perfectū op⁹ segniter impletū minus est q̄ imperfectiora strenue lxviij.H.
Perfectio ꝟa rōnal' creature q̄d sit.xxxv.B
Perfectōis summa ꝓsistit in mansuetudine ⁊ humilitate.li.H (B.li.P
Periculū amās pibit in illo.xxxv.T.xxiij
Periclo pctī mortal' se exponere. xxiij.L
Pericula sp deuitare tutissimū ē lxx.R
Perit⁹ ī arte credēdū ē. xx.T.y.xxi.L.P
Perit⁹ in arte etiā nō gdat⁹ q̄d possit.xvij
Perit⁹ ī vna arte ne pſumat ideo (L B in alijs sibi peritiā arrogare xvij.B.L
Periurij multipl'r dicit et q̄n pctm̄. xxvij A.xxi.T.
Periurij nullo casu licet xij.U
Permissio quadruplex lxij.A.
Perplexus in sumptōe eucharistie habet egressum amplū xcij.L.
Perplexus nullus ē simpliciter sed ſm q̄d ad tempus xxiij.L.xx.⁊
Perplexitas sic contingit xxx.y
Perplexitas sic vitanda est xxxij.Q
Perseuerātiā ī bonis opib⁹ pstat de⁹.lxxvij
Perseuerātia fortis ꝓtēplatiuo necesſ (Q saria est lxiij.D.T
Persecutionē patiunt oēs sancti xlvi.L.
Persone in diuis necessario sese cōmūicāt. lij.Z
Persuadēdo tūc pdimus verba xli.M.
Pertinax in errore q̄s cēseat.xij.ꝯ.xiij.S U.Plura.xv.H
Petitōes plati sint tibi iussiōes xlix.K
Petrus in carcere moralizat.lxxxvij. U.X. lxxxviij.M O R
Petri arrogāter dixit.ñ te negabo.lxxxviij.
Petrus irrepḡhēsibilis erat de venia (L li non mortali xlix.r
Petri exemplū dicētis Exi a me nō approbatur xcij.A
Petrus de palude fuit magn⁹ iurista ⁊ theologus xxxvi.E.xxxviij.F.
Petrus celestinus vidit in somnijs asinuz soluentē tributum ventris xxxvij.ꝯ.
Petri cameracēsis tria notabilia dicta.xxxv
Petri cameracēsis cū reuerētia me (ꝯ. minit xlvi.r.xlvi.K
Petrus de luna p articulos ꝓuincit.xv.A B.rē.plura
Petrus de luna vipera nuncupat.xlvij.H
Petrus de luna quo die et anno deposit⁹ a papatu lvij.F
Phariseus publicanū ꝓtempsit lxxxvi.F
Phariseorum triplex scelus iij.y
Phi ponunt sp̄m pcedentē ad cognitōem dei deficere ⁊ cadere in occasum.quod reprobatū est p articulos pisien.xcvij.B J
Phia quō tractet de deo. xiij.F. liij.F.r lv.H.X.lxiij.Q.xcv.D
Phie partes lx.H.
Philosophia vera lxiij.A
Phis nō cōicat sapiaxpiana lxvi.y
Phi vbi ꝺicunt fidei nō tenent xx.K
Phi aliq̄ certitudinē posuert alij nullā.lvi.
Phie oīs origo q̄ ad subiectū.lxix.M (B
Phi biberūt vinū sine lacte lxxxij.D
Phi duo vn⁹ sp rides alt' sp plorās.lxxxv
Phie ⁊ theologie vtilitas.lxxxvi.F (L
Phia nō ꝓcedit reuelatōnes a pfe luminū
Phie tres ptes.lxxxix.B. (lxxxvi.X
Phie et theologie diuersitas capital'.lxxxix
Phia theologie nō ē aduersa sed nō (F. ascendit ad ei⁹ altissima lxxxix.Z
Phos boim grossi sensus ⁊ magnoruz do

ctorum lapsus circa dei vnitatē xci.O
Phi nō nihil ꝟitatꝫ specl'ati sunt. xcij. M
Phs q̄dam deo regratiat' de q̄tuor l.Z
Phi in diuersas sectas de vsu mulierū ꝑti/ti sunt xxxviij. A.
Phi amabant veritatē magis vt lucentem q̄ꝫ vt corrigentem xxxviij. T
Phi an fuerint fideles xlv.ꝛ.
Philocapti taliter sunt dispositi lxxiiij.D
Phisonom⁹ socratez iudicat corruptorem puerorum xxxviij. U.
Picture amori nouicio cōducunt xcix S
Pictores ꝛ rhetores Jo.ger.imitat'.xciij.B
Pietas quid sit lxxxiiij.D.xcviij.H.A
Pietas fidei q̄d sit.lxxxviij.ꝯ.vide sup̄ fides
Pietas cū sufficiētia magn⁹ q̄st⁹ ē. xci.M.
Pietas multis modis accipit' xxviij.D.
Pietatis donum. Jbidem
Pietas fidei tria requirit liij.U
Pie opinabilia valent ad exercitiū specula/tionis xciij.B.
Pignus quid sit xxxv.J.
Pigritia est excutienda lxxij.G.K
Pigrū et somnolentū ꝺ lecto surgere nolentem pulcre describit xlvi.ꝯ.
Pilatus pontius genere xxv.Q.
Pinguis vēter nō gignit sensū tenuē. li.J.
Pisum paruum habet omnes numeros figuras et habitudines xc.L.
Pithagoras componebat motus suos ad citharam lxxxvij.K.
Placēs sibij p̄i ꝟe hūilis nō est lxxv.G
Placere hoīb⁹ an q̄s aliqñ velle possit. lxij.
Planete q̄dam maliuoli quidā beni (ꝯuoli dicuntur Jdeo lxxiij.H.
Plenitudo ptātis eccl'iastice q̄d sit.ij.B.F
Plenitudo ptātis eccl'iastice formali (yter et subiectiue est in papa ij.B.F.y.
Plenitudo ptātis eccl'iastice finalit' ꝛ q̄ ad applicatōnem eius ꝛ vsus ei⁹ est in eccl'ia vel concilio ij.F.y. iij.M.v.U.
Plenitudo potestatis eccl'iastice q̄nta sit in papa ij.M.iij.M.x.A.B
Pluribꝫ intēt⁹ mīor ē ad singl'a sensus.xliiij
Poete ꝓphe hēbant' et poesis ꝑ veri/(Z tate sub metaphoris recipiebat' xvi.Q.
Poli iure sunt oīa cōia ait Aug. xli.Q.
Policia q̄d sit ꝛ q̄tuplex et descriptōnes.ij.T.iij.D. lxi.X.xciij.y.
Policia male recta q̄tuplex et q̄re ij.U
Policia q̄ sit optima iij.D.iiij.Z
Pollutio nocturna xxxi.Z.
Pollutiōe etiā nō existēte peccatū molliciei contingit.xxxij.Z (vij.R
De pollutōe nocturna special' tractat⁹.xxx/
Pollutio nulla inchoata ꝛ ꝑfecta in somno est peccatum xxxvij.U.
Pollutionis fluxus violēter coerceri nō debet dum sentitur xxxvij.U.xxxviij.J
Pollutio si placet peccat' Jbidem
Pollutio p̄t ꝯtīgere ex merito aliqñ.xxxvij.
Pollutionē q̄dā nunq̄ꝫ/q̄dā sꝑ pati/(X ebatur. Jbidem.
Pollutus nō tenet' abstinere a celebratione vigintiq̄ttuor horis. sꝫ pōt celebrare talit' qualificatus xxxvij.Z.xxv.B.
Pollutio diurna.ꝺ hac spēal' tractat⁹. xxx/
Pollutionū origo moral' poti (viij.A us q̄ꝫ natural' attendi debꝫ xxxviij.C
Pollutio diurna sic ē vl' nō est pctm̄. xxx
Pollutōe etiā nulla seq̄nte q̄s g̅ (viij.C ui⁹ peccare p̄t q̄ꝫ si adulteraret'.xxxviij. F
Pollutio sine cōsensu a celebratōe ꝺ ꝑ se nō impedit xxxviij.F.
Pollut⁹ debet de cōcilio nō de p̄cepto abstinere a celebratōe. Jbidem
Pollutōes sunt ꝯfitende et nō nihilipendē
Pollutio extorq̄ri nō debꝫ (de.xxxviij.G etiā ꝑ sanitate conseq̄nda ꝛc. xxxviij.H
Pollutio si placet qꝛ exoneratiua est nō peccat'. Jbidem
Pollunnt nos plura xli.A.O.
Pompe p̄latorū in seruis equis ꝛc.restringantur xliij.D
Populis hec tria necessaria sunt. xlviij.P.
Portionis supioris actus lxxxvi.A
Porphirius xxv.T.
Porphirius platonicus dicit demōes aīalia rationalia xciij.S.
Positiui canones hi sunt ꝛ ideo instituti.li. ꝛ in fine.
Posse obediētiale vl' logicū ij.P.
Potētie aīe nō distīguūt' ab aīa lxxxij.P
Scd̄m tres aīe potentias sumit' oīs orandi materia lxv.Z.lxvi.G
Potestas quid sit i.M
Potestas facti et iuris i.X.
Ptāte publica fungentes quales esse debeant lvi.L.lv.O Q
Ptās ordinis an possit annihilari ꝑ deg̅dationem iij.P.
Ptātis vsus inferiorū p̄latorū p̄t ꝑ supiores ex causa limitari iiij.L M.
Potestas om̄is a deo est sed nō equali iurisditione lxiij.T
Jn potestate nostra nō est quibꝫ visis tan/

gamur lxxxiij.T.X
Ptās vnde dicatur xxxiij.P
Ptās ordinis ꝛ iurisdictionis. xxxiij.Q
Ptās clauiū vbi fundeť ꝛ alia plura de hac
Ptās autoritatis excellētie ꝛ mi (xxxiij.O
nisterialis xliij.Z.
Ptās plationis mācre pōt sine gra xlij.I
Practicꝰ ī arte pferť solū speculatio. lxv.K
Praxis quō attēdať in itellectu speculatio
Preceptū q̄d sit. xxv.ꝛ. (xciij.E.
Preceptoꝝ apud varios varia distinctio.
Precepta decalogi q̄libet teneť sci (xxv.ꝛ
re ꝛ intelligere xxxi.S
Precepta dei duplicia xxxij.I
Precepta supioꝝ transgredi quando sit pec
catum mortale. xxxij.L.
Precepta nō obligant vt fiant ad intentōez
obligantis. xxxvi.D.
Preceptoꝝ xpi aliqñ forma verboꝝ aliqñ
finis solus attendi dꝫ xxxiij.T.
Precepta dñi multa sunt ꝛ vnū. xvi.K.
Precepta publica pferat vnusquisq; volū
tati ppie q̄tumcūq; bona videať.lxv.ꝛ.
lxvi.I.M.
Precepta decalogi sunt iuris naturaľ ꝛ di
uina lege repetita.xi.F.I.K.xij.L.O.y.
xiij.D.E.I.xv.I.lv.ꝫ.lvi.M.lxi.O.
Preceptū dñi lucidū pacificuꝫ ꝛ dulce. xij.
Circa pceptū ñ occides.ix.assertio (M.L
nes mgri ioh̄is pui.xiij.A. Et alie.xi.K.
L.M.N.O.R.
Preceptis diuis q̄re nō tā cupide obediāt
hoīes sic adiuētōibꝫ ppꝝs.xxij.D.lxx.P
Precepta ꝛ ꝯsilia differūt.xxiij.D.lxvij.S
Precepta an īplere possim⁹ ñ exñtes ī gra.
Precepta dei mag̃ diligētia (xc.ꝛ.lxiij.I.
pscrutāda sunt.lxi.I.lxviij.M.K.
Preceptū hoīs sup intrinsecis actibꝫ impo
ni nō potest lxij.B.xxiij.E.
Preceptis eccl̄ie an satisfaciat q̄ nō seruat
intentionem eccl̄esie lxij.M
Precepta diuina affirmatiua limitāť p ec
clesiā ad certū tpus ꝛc.ꝛ quō ꝑ liget.lxij.
Preceptis pauc⁹ ꝓtēt⁹ de⁹ li (L.xxiij.E
cet potuerit plura exigere lxij.P.lxx.y.
Preceptū quodlibꝫ q̄druplicē latitudinem
habet ꝑm quas assignanť pctā mortalia ꝛ
venialia lxiij.B.M.ꝛc.lxix.L.
Preceptoꝝ diuiꝝ obligatio maior ē q̄ vo
In pceptoꝝ impletōe ꝯsi (toꝝ.lxvij.S
lia plerūq; implentur lxvij.M
Precepta legis diuīe sola sufficiūt ad vitā
lxviij.I
Precepta affirmatiua obligāt ad sp.xxiij.
Precepta decalogi exponūť.xxiij. (E.
Z.xxv.ꝫ.ꝛ deinceps p decē pcepta oē pec
catū mortale,phibeť xxvi.I.
Sub pcepto cadit aliq̄d duplr xxvij.F
Precepta decalogi enūerāť.xxxi.S.lij.T.
Precepta decalogi ad quē articulū fidei p
tineant xij.I
Circa pcepta varia erronee aliq̄ assertōnes
Circa pceptū Nō occides erronee (xiij.T
assertōes.xiij.A.xi.K.L.M.N.O.R.ꝛc.
Impugnatio iustificatōis earū. xij.S.T
U.x.y.
Impugnatio illaꝝ assertionū. xiij.A.B
Cōclusio q̄drimēbris ꝯ eas xiij.D.N
Preceptores pueroꝝ teneant.xiij. regulas
Precia reꝝ venaliū iusta le (has.xlviij.U
ge pñt īstitui p legislatorē xxxv.O
Precia omnib⁹ reb⁹ esse imposita saluberri
mū foret q̄uis difficile xxxv.O
Preciū statutū p denario annuo q̄ndecim
Predestinat⁹ an sis (licitū est.xxxv.P.Q
noli q̄rere si nō vis errare lxxxviij.T
Predestinauit hos de⁹ alios pscīuit ꝛ q̄re.
Utꝝ p̄destinatos nūc (liij.K.S.xcix.P
exīstētes ī culpa pl⁹ amet deus q̄s pscitos
nūc in gra actuali exñtes xcix.P.
Prescīti ppť electos sunt formati. liij.S.
Prescientiā dei cogitās ꝛ timēs se fore dā
nandū quid aget xx.ꝫ.
Predestinatōis signa lxxvi.S
Predicatoꝝ ordis frēs olim sub pena car
ceris carnes ꝯmedere ñ audebāt. xxxix.I
Predicator p̄us semitas suas rectas faciat
q̄s alioꝝ viam paret xvi.K.
Predicator hūilitatē difficile fuat xvi.K
Predicator supbꝫ nō aperit os nisi multis
auditoribus xxxv.D
Predicatores vocē clamosam hr̄e dñt.xvi.
Predicatis eriā q̄ libros scribit.i.B (B
Predicare teneť curati tenorē legꝭ euāgelice
maiores plati ꝺ his reddere rōez. iij.A.
Predicatōis officiū magne digni (vi.B
tatꝭ ēꝭ onerosissimū. vi.S.lxviij.I.xlij.
Predicare euāgeliū oīi creature an (U
adhuc ligeneť plati vij.B.xij.B
Predicādis platꝭ auferēdas diuitias. ꝛ.ꝫ
Predicādi necessitas incūbit alicui multis
plerūq; vrgentibus xij.B.
Predicatio q̄lis eē dēat sūmarie ꝺr.xviij.A
Predicatio efficacissima ē q̄ simplex ē ꝛ hu
Predicare,ppť vite sustētatōz (mil.xxij.E
an aliq̄n liceat.lxij.ꝫ. Cōtrariū ꝺr ī tracta

tu q̄ non videt esse suus xxx. R
Prēdicator attēdere dz passionū origines.
Predicator vti dz ꝯmōibꝫ passi/ (lxxiij. R
onalibꝫ hoc modo lxxiij. O.
Predicat ꝓtēplatiuꝰ ope deū eē sup oīa dili
Predicatores q̄dā sil'es (gēdū. lxxiij D
sūt fabricatoribꝫ arce noe lxxvij. F.
Predicantiū tēptatio qualis sit. lxxxvij. R.
Predicationū multiplicatio fit in laq̄um.
Predicatori addit pondꝰ au (lxxxvij. R
ctoritatis operatio xciij. D.
Predicare nō licet sp oēm ꝓfitatē xxiiij. D.
Predicare ppt̄ tpalia ꝑ mō pctm̄ ē. xxxij R
Predicatio generalꝫ ꝫ carnalia q̄dā vicia ñ
Predicatio nō ē dimittē/ (sufficit. xxxij. t
da ppter subsannantes. xxxiiij. T.
Predicatores hortari debēt mr̄es p pueris
Predicator voluit esse (educādis. xlvij R
Bernardꝰ instar conche ñ canne. xlix. X
Predicatiōis verbū multis datur vel sub/
trahit Jdeo l. D
Predicator subtrahat verbū dei nolentibꝫ
t odientibus audire l. D. li. R
Predicator fugere dz ꝫmōes curiosos. li. P
Predicatores religiosi alios religiosos nō
p̄dicantes ꝓtēnere nō debent lxxi. J.
Predicator castigare carnē dz q̄ꝫuis edomi
tā ppter euitandū scandalū xxxix. O
Predicatorū tpantia q̄lis esse debeat speci/
alis tractatus xl. A
Predicare alta suadet supbia. charitas aūt
ꝓmunia et vtilia xli. B. L
Predicator sōnolētus sic excitare dz. xli D
Predicator dicēs t ñ facies cui ꝓpat̄. xlij.
Predicatoribꝫ dicētibꝫ t nō facientibꝫ (ꝫ
q̄dam laici similes sunt xlij. G
Predicatores plāra mordēt facecia. xlij. R
Predicatōis officiū ptulit paulꝰ et aposto/
li omnibꝫ alijs xlij. S
Predicatōis officiū annexū est cure pasto/
Predicatōis officiū nēo ex (rali. xlij. S
ercere dz nisi missus his modis xlij. X
Predicatōis officiū hec exigit xlij. U
Predicare mlt̄ieri nō pmittit xlij. X.
Predicare ꝫ plātos i eoꝝ absentia nēo dz.
Predicator nō in vniuersali re/ (xlij. y
sideat sz singularia enumeret xlvi. D
Predicatorē aliq̄ inopem facit materiarū
copia xlvi. P.
Predicator q̄ oīa dicit nihil dicit xlvi. P
Predicatoribꝫ fiat sufficiēs puisio. xlij. Z
Predicatōnū auditores mltiplices sē. xlij.
Predōes aiaꝝ icautaꝝ hi sē. xlviij. F (U
Preiudiciū q̄d sit xij. U
Prelati ōbēt eē ꝓtēplatiui t actiui. lxxiij. R
Prelati ecclie ifamari nō debēt xxxi. U
Prelatoꝝ tpantia q̄lis eē dēat spēal' tracta
Prelatꝰ errās i fide nō eoipo ē de (tꝰ. xl. A
positus xlij. J. Supra papa
Prelati ꝑ scire tenēt. xlij. T (xlij. L T
Prelati tpalia p se et spūalia p alios curāt.
Prelati sē lupi rapaces fallaces t voraces.
Prelati frugalitatē ꝫuēt liberalē i (xlij. t
ferculis et ceteris xlij. L
Prelati sint specl'atores pastoresꝫ t ianitoresꝫ
Prelatos acrit̄ repēhēdit theolo (xliij. E
gia despiciētes. xliij. F. Infra theologia
Prelati ad interiores actus nō pñt subdi/
tos obligare xxiij. E. lxij. H
Prelato rēsistere i faciē aliq̄ñ meritoriū est.
Prelatoꝝ statꝰ est pfectissimꝰ (xxxij. Z
t quare. xvi. o. xxi. T U. lxvij. L U
Prelati q̄bus casibꝫ cedere possint t debe/
ant statui suo. ij. K. iij. B. v. F. vi. O P.
Prelati hūiles esse debēt q̄ sūt ob/ (ix. P
ligati iij. H. vi. E.
Prelatoꝝ status et regula iij. L M R.
Prelatorū fastus iij. Z. vi. E
Prelatos timētes deū t cē. pficit optimū est.
sicut malos pficit pessimū vi. F.
Prelatus nō sit austerꝰ peccātibꝫ sz sp pau
dus. vi. B. vij. S T. viij. D (vij. Q
Prelati ardua tractēt facilia alijs cōmittant
Prelati explicite magr̄ fidē tenēt hr̄e q̄ꝫ alij.
Prelatos duces seq̄ nō nobisip/ (xiij. P
sis ritꝰ ꝓfingere iubz lex xp̄i xxij. L.
Prelatoꝝ autoritatē euāgelica t alia dicta
ꝓfirmantia quō intelligāt. lxij. H. lxiij. S
Prelati nō plꝰ iurisditōis hñt i subdi (T
tos q̄ꝫ abbas i monachos lxij. R.
Prelati ad mlt̄ra tenēt ppt̄ icorrigibilitatē
ppl'i ad q̄ꝝ opposita alꝫ tenerēt. lxij. R. X
Prelatꝫ mlt̄ra iſidiāt ne bñ regāt. lv. O. ix F
Prelati plꝰ circa necessariā actōez q̄ꝫ volū/
tariā ꝓtēplatōem ꝓsentur lvi. t
Prelati pollere debent ꝓsideratōe. xlviij. H
Prelatoꝝ picula lij. O.
Prelati q̄dā curā gerūt ꝺ tpalibꝫ solū. lij H
Prelati sic poterāt motuz anaricie euitare.
Prelatus nō solū ꝑt sed aliq̄ñ tenet (xl. B.
in publico dare elemosynas xl. B
Prelati in ꝓfutibꝫ nō solidati magnis pple
citatibus se inuoluunt xl. L.
Prelatoꝝ pōpa nō facit ad eoꝝ autoritatez
t honorē maiorē vt q̄dā dicūt xl. D
Prelatis p̄dicatoribꝫ et curatis necessaria ē

amplioꝛ vite austeritas xxxix. O
Prelati q̃dam neq̃ dicũt neq̃ faciũt. xl. A
In p̃lato triplex signũ hũilitatis xl. X.
Prelati eccl'iastici respectu p̃ceptoꝛ diuiꝛ/
rũ sunt q̃dam expositoꝛes xxiiij. E
Prelatus in inq̃sitõe pure secretoꝛũ grauiꝛ/
ter peccat xxxiiij. Q
Prelat⁹ quõ p̃cipe possit vt se vl' aliũ q̃s ac
cuset xxxiiij. Q
Prelato p̃cipiẽti ꝫ ꝓscias subditi an sit obe
diendũ. xxx. ꝛ (cat⁹. lv. Q R S. lxviij. J
Prelaturã in primũ nemo assumat nisi vo
Prelaturã posse q̃dẽ licite desiderari ꝫ ho/
die suspectũ esse ℔ desideriũ. lv. R. lxviij.
Eld p̃laturã assumẽ/ (J. lxix. L. xxiij. R
dã q̃s cogit q̃ttuoꝛ causis lxviij. J K.
Prelatõis materia sufficiẽs ẽ homo viatoꝛ
ꝛẽ. xlij. J
Prelaturã q̃rens stulte facit xlij. J.
Prepositi subditis coꝛpalia mĩstrent. subꝰ
diti deuotioni vacent xxij. R.
Prepositio mystice q̃d sit ꝛ q̃t ei accidunt.
Prescriptio legitima tenet etiã (c. ꝛ
apud deum xxiiij. U. ij. E. xxxvi. F
Presentia essential' ꝛ intẽtional'. lxxxiiij. O.
Presentia coꝛpalis nõ semp vtil' xviij. S
Presumptio lxxxvij. Z
Presumptõis peccatũ xxiiij. J.
Presumptionẽ sic fuga. l. E (Q
Presũptio ꝓnata ꝓsueuit eẽ iuuẽtuti. lxxi.
Premiũ duplex eẽntiale ꝛ accidẽtale. xciij.
Premiũ accidẽtale substã (D. lxxvij. ꝛ
tiale ꝛ ꝓsubstãtiale xlvi. P.
Preuaricãtes reputaui oẽs pctoꝛes ẽre. xc/
Prima p̃ncipia dicũt cões aĩ ꝓce (vij. T.
ptões ebdomades ꝛ prime impssiões. lx
Prima p̃ncipia varie noiant. lxiij. R (A
Primi mot⁹ ñ sũt ĩ ptãte nr̃a. lxxxiij. T. X.
Primi mot⁹ sunt peccata etiã (lxxxviij. B
ĩ fatuis. xxiij. D (subiectũ ẽ. xxix. R
Primoꝛ motuũ sensualitas ꝛ p̃ncipiuꝫ ꝛ
Principẽ esse bonũ virũ difficile ẽ Jõ com
passiõe dignus est si erret x. F M
Princeps pati dꝫ legẽ quã tulit vi. D
Principes q̃uis mali iuste sibi dñiuꝫ vẽdi
Principis quõ sint oĩa. xxiij. T (cãt. lviij. O
Principib⁹ maledictiõem imp̃cãtes valde
culpabiles sunt xlix. F
Princeps puer sic instituatur lij. L.
Principalia vicia octo significank ꝓ octo gẽ
Principiũ bonũ laudak licꝫ (tes. li. J.
q̃nq̃ succesſu frustrek vi. O. vij. U
Principiꝫ moꝛboꝛ obstãdũ. xi. J. xiij. E.
lxxij. L.
Priuatio sub q̃ cognoscik deus xcvij. D.
Priuilegiatũ op⁹ ẽ misse celebratio. xxxvij.
Priuilegiatũ op⁹ q̃d sit. xliij. F (S
Priuilegiata opa hec sũt lxxvij. X ꝛ. ꝫ
Priuilegiati ĩ pnialiꝫ nõ denk sine cã. i. P
Priuilegiatꝫ facili⁹ tollik p̃uilegiũ q̃ ius il
loꝛ q̃b illõ cẽntiali oꝛdie ꝓpetit iij. L.
Priuilegiati ad q̃d sint instituti. Quid face
re debeant iij. P
Probabile xiij. F. H
Probꝛũ nõ apte ꝓbꝛo diuidik. xxxviij. Z
Processio ĩ purificatõe btẽ v̄gis habita my
Processiões cões p̃sũt eti/ (sticak. xi. S X
am facte p q̃sdam p̃scitos xlix. D
Procuratoꝛes causaꝝ coerceãk ꝛ castigent
xliij. A S
Proditio et p̃ditoꝛ q̃d sit xli. ꝛ
Proficiendi regula xcvij. Q R S.
Proficientes audiant xlviij. H.
Profectus sp̃ualis talis debꝫ esse lxxij. F
Profitendi modus in religiõe lxxi. A.
Professio tũc nulla est qñ ꝛẽ. xxix. Z
Promissio stulta ꝛ infideľ deo displicꝫ. xxi.
Pronomẽ mystice q̃d sit ꝛ q̃t (T. lxiij. A
ei accidunt. c. T (tria. xxxviij. ꝛ.
Propaginis obstacula sunt detestãda ppt
Prophete ita ꝓcordãt. vt qõ vn⁹ dixit alter
dixisse existimari possit. xvi. E H.
Prophetas nõ diuino sp̃ũ locutos fuisse
dixerũt heretici. xxv. T (liij. R
Prophete demonuꝫ p̃ũt futura predicere.
Prophete falsi ꝛ veri difficule discernũtur
Prophetia nõ fallit sed interꝑta/ (liij. R
tionem a sp̃ũsancto recipit xix. U
Prophe nõ hẽbãt sp̃ sp̃m pphie xix. ꝫ
Prophetas magicꝫ artib⁹ pphetias vl' mi/
racula egisse erroꝛ xxi. R
Prophetãtes futura nõ excludũt potẽtiaꝫ
Propositões ẽri (dei ĩ oppositũ. lxij. J
antes expositõib⁹ doctoꝛum et vsui eccl'ie
damnantur iij. B. xij. X. xvij. M.
Propositio si ad vnũ sensuꝫ sit vera ad plu/
res falsa damnak xj. X. xiij. D
Propositiones indefinite plerũq̃ equipol
lent vniuersalib⁹ xj. U. xvij. E.
Propositũ q̃d sit. lxiiij. U (L D
Proprietas et mendicitas ꝓtẽdũt. xi. A B
Proprietarios regule sctẽ Aug. reprobat.
xxij. M. A. ꝛẽ. plene
Proprietas scisma facit ꝛ vnanimitati ad/
uersak. xxij. P. U. xxiij. A. L U
Proprietarius procuratoꝛ monasterij quõ

fiat.xxxiiij.S
Propriū sacerdotē qñ nō adiri opteat. xx/
Propria inutiliter cōsumere pec (vij.B.
catum est. xxxij.D.
Propriis iudiciis initi ex superbia ē.xxxi.U
Prosper improbat stoycos dicētes in ꝑtu
osum passionem nō cadere lxxij.B.
Protestatio generalē aut ꝓditionalē circa fi/
dē.vt si erro submitto rē. q̄d opeꝛ. xij.O
xiij.ꝫ.xiiij.W rē.plura.xv.D
Prouide tibi ꝑi lxxij.L.
Proximū diligi sicut seipm q̄d sit.lxx.y. su
Prouidētia de hac.xxvij.X (pra diligere
Prudentib⁹ credēdū ē etiā si nescierint ra/
tiones incalūniabiles adducere iij.H.
Prudētie nihil tā nocet sic p̄cipitatio. lxxx/
Prudētie semita rara ꝛ arta.xc.ꝫ (vij.E
Prurit⁹ in corpe scalpēdo auget sic ī libidi
Prurit⁹ in pudēdis (nis vsu.xxxvij.S
excitat ex cā ītrīseca ꝛ extrīseca.xxxvij.B
Prurit⁹ nō oīs est libidiosus Jbidem.
Prurit⁹ cuiusdā matrone romane sedari ñ
Psalteriū q̄d sit.lxxvij.O (potuit Jbidē
Psalmos quare Dauid ꝛ alij cōposuerint.
lxiij.B
Psalteriū decacordū mysticū lxxij.H.
Psalmodia multiplicatio in eccl̄ia fit p
pter.xij.causas lxxix.H.
Psalmos aliqñ imptinētes vt videt ī orōez
Psalmoꝝ septē penitē (assumim⁹.lxxix.B
tialium expositio c.L.
Illud psalmi.q̄ magna multitudo dulce/
dinis rē.exponit lxxxij.R.
Psalteriū cū cithara repauit christ⁹.xciij.ꝛ
Ptolome⁹ rex egypti bibliothecā q̄nq̄gīta
miliū librorꝝ habuit Jn de laude scptorꝝ.
Pudor ī ꝓfessiōe nō tot⁹ abijci ꝑt/ nec vtile
Pudēdi mēbri erectio cū re/ (est.xxxv.E
nisu volūtatis peccatū nō ē. xxxviij.E
Pugna ꝫ vicia ꝟ modo lxxij.H
Puero maxīa debet reuerētia.xxxiij.y.xc/
vij.y.
Puerorꝝ efficax est oratio. xlix.D.lxxv.Z.
Puer etiā vni⁹ diei habz pctm̄ vēiale. lxxx/
Puer ad vbera sugen (ij.Z.xxxviij.L.
da quō trahatur lxxxiij.X
Pueri ī statu iusticie originalē q̄les fuissent
Pueroꝝ responsio.lxxxviij.F (lxxxiij.Z
Pueri bene instituāt ab ineunte etate.lxxx/
viij.P.xlv.J.xlviij.U
Puer noster iesus est xcij.O.R
Puer iesus natus in nobis spūaliter sic nu
triatur.xlvi.Z.Sup iesus et christus.
Puer duplex xcv.U.
Pueroꝝ septem conditōnes xcij.U
Pueri apti ad susceptōz eucharistie.xxv.L
Pueri triennes sentiūt prurītū xxxiij.B.
Pueri cū ācill̄a iacētes plerūq; peccāt. xxxij
Pueros solitarios iacere bonū ē.xxxiij.B (ꝛ
Pueroꝝ cetus nō ē vil̄ portio eccl̄ie.xxxiij.
Puer momordit nasū p̄ris sui.xlv.K (U
Pueri sunt ꝓfestim scolis aut artificijs tra
dendi Jdeo xlvij.A.
Pueri nō debent cedi ꝟberib⁹ ꝛ an singilla
tim vl̄ in scolis erudiēdi sint xlvij.U
Puer⁹ non fiant picture turpes lxxvij.U
Pueroꝝ exēplis vtil̄ sepe xp̄s Jō.lxxi.W
Puer⁹ p̄mittēde sūt aliq̄ passiōes vicioseiō
Pueros īnocētes nr̄i gener⁹ ora (lxxij.O
re possumus.lxxvij.y.supra baptizati
Pueros q̄ scādalizat rep̄hendit lxxix.J
Pueri ad eccl̄iastica cātica mācipāt ꝓpter
Pueri gtissima videt (has rōes.lxxix.J
portio chori canentiū. lxxix.J
Pueri a pentib⁹ phibēdi sunt a tactu libidi
Pueroꝝ mltitudo dz eē (noso.xxxvij.B
moderata ꝼm Aristo. xxxvij.ꝛ
Pueros supfluos eē necādos q̄dā dixeꝛt.
Pueri aliqñ detiorē⁹ mores tra/ (xxxvij.ꝛ
hunt ī domicilijs parentū q̄s in prostibul̄
lenonū.xlij.E (stica.xliij.W
Pueri nobiliū pmouent⁹ ad bñficia eccl̄ia/
Pueri sunt vt specl̄a ꝛ docēdi xlv.W
Puellā nō decet eq̄tare lij.S
Puella q̄dā eq̄tauit ī frācia ducēs exercitū
Pulcritudo q̄d sit.lxxij.J.xciij.Z (lij.O
Pulcritudo reꝝ allicit ad amorē xlvij.ꝫ.
Pulcritudo multiplex lxxij.O.
Pulcritudo corpis nociua aliqñ.xxxvij.ꝫ
Pulcritudo anime lxxij.K.
Pulcritudo rer⁹ considerāda est ꝓpter tres
fines lxxij.U.
Pulcritudinem tuā cognosce xci.ꝛ
Pulsat christus tripliciter xci.X
Puniūt⁹ erroreꝫ efficaciꝫ dū nemī pcit.iij A.
Puniri pl⁹ trāsgressores leg⁹ hūane q̄s diui
ne puersū videt. x.S.lxix.J.xl.O
Pro puniēdis erroribꝫ ꝑsiderādus est loc⁹
tēpus psona rē. x.T.ꝛ.xi.D
Punitōes q̄s hic a deo sustinem⁹ vtiles no
bis esse. lv.y Z.lvi.A.lvij.A O
Punitōes ꝓpt⁹ a deo mlt⁹ ex cauſ ꝓueni
Punire seipz p mortē aut (unt.lvi W A O
iediā ad iussū iudic⁹ an liceat .xxxix.W
Purgatio ab īmūdicia ꝛ purgatio a ꝓuata
Purgāt⁹ ineq̄liter alij alijs (potētia.xlvij.X

à carnalitate ⁊c. xxxvij. y.
Purgatiua via ad plura incitat xcix.⁊
Purificari solẽniter nõ ꝓmittãt habentes pueros ex ⁊cubinatu xlvij. O.
Purgatorijũ habz solaciũ lxxx. S.
Purgatorijũ christus in descẽsu ad inferos forsan euacuauit lxxxvij. F.
Pusillanimitas docet supari. lxix. X. ⁊c. lxx
Pusillanimitas q̃dã ad (A B L D
inobediẽtiã supbã imputat xxiij. Q

Quadrige ami

q nadab lxxxij. S. lxxxv. P.
Questio ꝓ debz solui ꝓ nõ facit
Questiões q̃s diabol⁹ hoi plerũq; (vi. L
facit quõ dissoluãt. lxx. X. lxxxvij. S. lxxx
Questiões ille infinite reij ci/ (viij. L
ende sunt xcij. J
Questiũcule notabiles valde de diuers. xxx
Quidã sic i pfũdo maloz sunt (iij. L. ⁊c
q; ad deum nõ clamant c. Q
Qui in ꝑbis dñi nõ discretiue sz causalit ac
Quies nõ ẽ i hoie q̃tũ ad oẽs (cipit. l. P
vires ꝓter solã volũtatẽ q̃ ad amorẽ. xcviij
Quies nõ ita hñ ꝓt ab his q̃ in ad (O
ministratione sunt sic a ꝓuatis lxx. T.
Quietẽ hñe esset q̃busdã infern⁹. lxxiij. R
Quietem sponse placere sponso decẽ signis declaratur xcviij. y

Radio recto per

reflexionẽ i se fortificato nature di rectio compatur lxix. B
Radix oĩs pcti dicit supbia libido cupiditas et luxuria. xxviij. P
Rapt⁹ q̃d sit. xlviij. E. lviij. A. B. lxv. D lxxxij. R S.
Raptus supmentales in theologia mystica nõ sunt insani xcvij. J.
Rapt⁹ supmẽtales ñ sẽ cũ õfectu corpis aut miraculo aut clara itelligẽtia sz fiũt ꝓ defectũ omniũ actuũ intellectualiũ affectualium obiectaliũ xcvij. K.
Rapt⁹ ⁊ absorptio spũs differũt. lxxxi. D
Rapt⁹ vl extaſ iõ dicitur lxiij. D.
Rapit aliq̃n rõ imaginatiuã ⁊ spũs ratõem lxxiij. D
Rapit aĩa ꝟ modo extra mũdũ. lxxiij. Q
Raptũ quẽdã sentiũt studẽtes pictores phi
Ratio q̃d sit ⁊ ei⁹ duplex por (⁊c. lxxiij Q
tio et noĩa. lxi. T. lxiij. S. lxvij. S. xxix.
Ratio rapit. lxv. A (Q
Rõnis entia nõ inutiliter ponunt xvij. R
Ratio hoĩs nõ dz captiuari sub melancolicis ⁊ supstitiosis ꝑsuasionib⁹ xx. D
Rõis iudiciũ nullũ impfectũ ⁊ ĩualidũ in nõnullis ẽ ⁊ decipit ⁊ q̃re. lv. L D E A.
Rõis dictamẽ nõ obligat nisi ĩ (xxxviij. A
prima lege stabiliatur lxi. P.
Ratio recta principaliter in deo ꝓticipatiue in creaturis ⁊ quotuplex sit lxi. T
Ratio q̃q; sinderesis q̃q; diuĩa nomina
Rõis oculi q̃b⁹ obcecent. vi. (tur. lxi. T
Q. lv. L A. lxi. O. lxij. D
Rationis supioris actus q̃s sit lxviij. A.
Ratio portat volũtati lucernam vt videat.
Rõ appetitui dñat ꝓncipa/ (lxxxviij. B.
tu despotico xc. ⁊.
Rõ ẽ regina i microcosmo li. X. lij. A.
Rõez purã ⁊ itegrã ĩtiderat dñs hoi. li. y
Rõi oĩa ꝓsonãt i ꝟtuoso ẽ diuinũ ꝟbũ aristotelis .xlix. y. lxxij. ⁊. lxxix. F.
Ratio hz suos q̃nq; sensus xlv. y.
Roĩs vsũ pfectũ pueri nõ hñt añ. xiij. ãnũ
Ratio lesa ex ĩdiscretõe (xlij. D. xxxij. O.
q̃d mali afferat xxxix. S
Ratio si nõ rebellasset deo / inferiora sibi nõ rebellarent xxxviij. S.
Rõis lesiõem in subditis cauere debẽt ꝓla/
Rõ inferior vix ꝓt ad aliq̃d (ti. xxxvij. E
ꝯcurrere sine supiori xxix. ⁊
Rationi supiori attribuit ꝓsensus in actuz. inferiori in delectatõem xxix. ⁊
Ratio inferior apꝓhẽdit aliq̃n absolute. aliquãdo inquisitiue xxix. ⁊
Ratõem supiorem nunq; seq̃tur motus respectu inferiorũ nisi deliberatus xxix. ⁊
Ratio cũ diuidit in supiorẽ et inferiorẽ nõ distinguit contra volũtatẽ. xxix. ⁊. xxx. D
Rõis act⁹ ⁊ volũtat⁹ sup seiuicẽ ferũt. xxix.
Rõis supioris ẽ vltia snia. xxx. B (⁊
Ratio supior dicit ꝓsentire in actũ aliq̃n solũ ideo quia non dissentit xxx. D.
Rõis iudicio volũtas sit ꝓformis. xxxij L
Rationabilis existimatio q̃ sit. xxxiij. S
Rationalis creatura q̃libet labilior est ad casum et defectũ q̃nto ĩ naturalib⁹ aut etiã ꝟtutis fuerit ornatior xl. ⁊.
Rationalis et sensualis portões ad inuicez colligant hoc modo lxxiij. A
Rationalis aliquãdo dicit deus xciij. S
Rational aĩe vires q̃ sint xxix. Q.
Ratio recta luxuriã et gulã iudicat turpiora. vbi est eadem ratio debz esse eadẽ iuris decisio exponitur xxxv. U. xxxvi. D.
Rebellionis carnis contra spiritũ causam

phi nesciẽrũt lxxvij.r.lxxix.F
Reclusus q̃ vouit ñ egredi tenet egredi exi stẽti in extrema necessitate xxxix.H (r
Recreatõis hũane nccitas ide sumit. lxxij.
Recidiuũ pctõr sic vitãdum.xxxiij.B.L.
Recõciliatio loci sacri nõ ẽ necessaria ꝓpter concubitũ matrimonialẽ xxvij.P
Rectores politiar multas insidias patiũt q̃ min⁹ bñ regant lv.O.R.
Recreatõis hũane nccitas ide sũit. lxxij.r.
Redẽptõem opatus ẽ de⁹ nõ ingẽtũ potẽs r sapiẽs sed ingẽtũ bonus.xxv.P (vi.L
Redẽptio ꝓpe veratõis tũc locũ habz.xxx/
Redẽptio eleuãs r redẽptio pfuãs.xlvij.X
Redẽptio hois a secul⁹ abscõdita (xlvij.S
nõ ẽ pducta a celestib⁹ influẽtijs xx.E
Redẽptio quõ sp copiosa fuit. c.O
r quare modo dicit specialis
Reddit⁹ ad vitã r silẽs contractus de se nõ sunt illiciti xxiij.U. xxv.S.xxvi.F
Reddit⁹ cẽsuales.ꝺ his casus spẽal.xxv O
Redũdãtia fit aliqñ virtũ supioꝝ i iferioꝝes
Refic nos xps triplici pãe.l.T (lxxij.W
Reflexiuã potẽtiã habz hõ xcij.O.
Reflexũ ad se amorẽ hõ nõ hẽat.lxxviij.D
Reformatio quõ fieri debeat spẽal fmo.xl/
Reformatõis eccl⁹iastice cardo ꝓsi (ij.O
stit in frequenti visitatõe.xlij.R. (ij.P
Reformatio eccl⁹ie dz a pueris ichoari. xl/
Refor. ec.p ꝓciliũ fieri quõ possit.lvi Z (D
Refor.pl⁹ima idigẽtia nũerãt. v.A B L
Regere alios q̃z difficile sit soli expti noue/
Regnũ quid sit.ij.T. (runt.lv.R
Regnũ dei quot modis accipiat xxvij.r.
Regnũ frãcie ꝓmẽdat xlviij.P.
Regnoꝝ pene oim subuersiões ex incõside/
Regnũ q̃dr uplex (ratõe pcessert.xlviij.W
Sup te.circa te.itra te.sub te lij.W
Regnũ celoꝝ appellat eccl⁹ia militãs.lij.W
Regnũ aie bz regẽ ꝓsiliarios r suos. lij.H.
Regnũ frãcie triplicẽ statũ bz p (lxxvi.F
tria lilia significatuz lij.H.
Regni frãcie an femia sit capax disputatur
Regnũ frãcoꝝ sic ꝓ q̃situ ẽ.lij.D (lij.L.
Regnũ aie iuadũt.vij.capitalia vicia.lxxvi
Regredi i deũ nõ nisi creature rõna (F
li ꝓprie datum est xl.O.
Regula hũane volũtat⁹ ẽ duplex xxix.A
Regule patiũt exceptõez iij.L
Regule viuendi oim fideliũ iiij.R S T
Regula etiã si idefinite ponat eq̃ pollet vni/
Regularib⁹ astricti disciplꝰ (uersali.xij.U
nis cũ licẽtia pñt vacare sctõ ocio xciij.Z
Relatio inter deũ et creaturam lx.F
Relatões nõ distigui realit a suis fũdam⁹.
Religiosoꝝ regula sũmatim.iiij.R (lx.O
Religiosus instruit⁹ i pace obedire r facere q̃ sibi incũbunt xix.A B L D E H.
Religiosi sicut in mꝰieres oc⁹os figere non ꝺbẽt.sic nec manu ꝓximũ ꝺtrectare.xxij O
Religiosi relinq̃re debẽt r possessiões r vo/luntatẽ habendi xxij.A.
Religiosi nõ obstuantes regulã nõ merent⁹ de bonis fundatoꝝ nutriri xxiij.B.
Religiosoꝝ statũ cẽ pfectũ dicit⁹ in tractatu qui nõ vide⁹ cancellarij xxiij.L.
Religiosũ ꝓximũ hr̃e ñ ꝺbere pbat⁹ p ius di uinũ et canonicũ. xxiij.D E F H H
Religiosus ꝓpetari⁹ pl⁹ peccat q̃z abijciẽs
Religiosũ an a vicio ꝓpe (habitũ.xxiij L
tat⁹ excuset traditio clauiũ singul⁹ ãnis p/
Religiosus affectare ñ dz fre (lato.xxiij.R
q̃ntẽ amicoꝝ carnaliũ visitatoꝝ xxiij.U
Religio⁹ exercitia actia q̃ze ip onãt.lxvij D
Religiosi quõ possint ꝑlaturas assumere si/ne violatõne voti pauptat⁹ r obediẽtie.lx/
Religiosi magnã cãz habẽt recur (viij.L
rẽdi ad deũ ꝑ auxilio lxix.H.
Religiosi virtutes suas ita tenent⁹ ꝑlato in/terroganti reuelare sicut vicia lxix.K
Religiosoꝝ ꝓstitutões r regula nõ sp obli gant ad mortale lxiij.W A O P.
Religiosoꝝ status q̃d addat sup statũ alio/rũ christianoꝝ lxiij.O.
Religiosoꝝ stat⁹ q̃lis sit. lxv.r ꝓ
Religiosi teneãt vniformitatẽ q̃tũ possibi/le fuerit. xxxvij.D.
Religiosi r rurales diuti⁹ viuũt iõ.xxxix.P
Religiosi in tra hollãdie gelrie r brobantie
Religiosi q̃dã ab (succedũt pẽtib⁹.xxix.ꝓ utũt⁹ officio ꝓdicatõis ꝟ modo xlij.Y.
Religiosi i his essent reformãdi xlij.ꝓ
Religiosoꝝ abusiões q̃ttuoꝝ li.B.
Religiosus sil⁹ colit deũ r idola li.D.
Religiosoꝝ ꝓcuratores i tpalib⁹ quõ se ha bere debeant docent lxxi.B.
Religiosus apiat supioꝝ oẽs nccitates suas
Religiosoꝝ tẽptatio.lxxij.P (lxxij.D
Religiosi g̃uãt nouicios ratõnabil⁹ iõ. lxx/
Religio anthonomatice r̃ligio xpi (viij.D
ana ad q̃d obliget. xxi.S U y. lxvij.B.
Religiões facticie nec necessarie (lxxi.ꝓ
nec sũt stat⁹ pfectõis nisi acq̃rẽde. xxi.T.
U.lxvij.U.X.lxviij.A L
Religiones facticie quare dicant⁹ lxviij B
Religionũ instituẽdaꝝ ꝓncipal⁹ cã.lvi.M.
Religio pfecta q̃d sit et quõ cõtrahatur ex vsu loquentiũ lxvij.B.

Religionū facticiaꝝ q̄ debeat dici scola maioris pfectionis lxvij. L
Religionū pſidētes q̄ discretōe charitate et cura esse debēt in suos lxvij. F H N.
In rligionū votꝫ papa dispēsare pt. lxvij L
In religionib pueri adolescētes impfecti assumi pñt vt pficiank lxvij. X
Religionū votꝫ vt q̄s se subīciat pōt bñ et
Religio bñ īstituta (male suaderi. lxvij. B
nō oēs ad paria obligat. lxvi. B. lxvij E.
Religiōis onera et pconia ponūk. lxxxvij.
Religiōem ingredi ad p/ (M H O
mā inspiratōem stultū est dicere xxiij. K
Religionis votū triplex assumik contra triplicem sollicitudinē xxxvi. S
Religiōes penit⁹ lapsas ōplorat xxxvi. S
Religionib exemptis necessaria est lata dispēsandi auctoritas a papa xxxvi. Z
Religiōes antique nō repūnk habere exp̄s/sam approbatōem sedis ap̄lice xxxix. D
Religiōes institute sunt p̄cipue ad satisfaciendū p pctis fundatorū ꝛ aliox. xxxix. H
Religio sel lapsa nūq̄ aut vix repari pt. xxx
Religiōis rector sic moderek ab/ (ix. O.
stinentiam subditorum xxxix. S
Religiōz ītrare an ei liceat q̄ guar⁹ ē debitꝫ. de h notabil decisio. xxxix. T
Religiōez pfiteri ñ pt rōcinūs public obli
Religiōz posse ītrare obliga (gat⁹. xxxix U
tū alt dic̄ sc̄tūs tho. ꝯ sniaz aliox. xxxix. y
Religiosus adhuc obligat⁹ alt tenek labo/rare manib vt soluat xxxix. y.
Religio admittēs obligatū alt rōe pecūie mutuate l furti tenek ad soluēdū p eo. xxx
Religionē ficte vouens vt defrau/ (ix. Z
det creditores sic agat xxxix. Z
Religiōis scola ad inflāmatōz affect⁹ instituta est xlvij. B.
Religionē ītrās h intēdere debet xlvij. B
Religionem disce a boue l. ꝯ
Religionis onus difficillimū est ꝯtinuati cantus repetitio lxxix. H
Religionem nullus intret nisi ei⁹ instituta complere velit lxxix. O
Religio q̄ sit aptior cōtemplatōi xlix. E
Reliq̄arum veneratio De hac liij. U
Remediū generale p eccl'iasticis q̄ ad obligationes spūalium p tpalib⁹. xxxvij. D
Remedia ꝯtra luxuriā xxxviij. U
Reo fauēdū ē cū iura fuerīt obscura xlvij T
Repetit de⁹ scp̄turā sacrā his modis. lxxiij.
Repletio spūs dñi triplex. s. sufficiētie (E
abūdātie et redundantie xlix. K
Requies aiox et aiaꝝ q̄d sit li. L
Requies secūda animaꝝ talis erit li. O
Res tātū valz q̄tū vēdi pt. xxxv S. xxxvi
Res oēs amorē naturalē hñt/ñ āt cogni (O
tōez aut ōlectatōnez. lxvi. U (xcix. P.
Res ois tātū amabil est quātū deo placuit
Res duplicē ordinē hñt. vnū ad deū. alterū ad se. xcv. D
Respublica non regik p si. ij. E. ix. D
Reseruatōes tot casuuz et bñficiox. ij. M. iij. L. iiij. M O. vi. F
Refuatio casuū De hac spēal tractat⁹. xxx
Refuatio casuū ñ fiat p (iij. H O. xli. B.
puulis et mlieribꝫ. xxxij. ꝛ. ꝑ. xliij. J. R.
Refuabāk olim sola pctā publica. xxxiij. O
Refuatio casuū nō fiat nisi ī guib culpis.
Refuare casū de pollutōe diur (xxxiij. E
na stultum est aliquo modo xxxviij. E.
Refuatio casuū ī sinodalib epi camerac. xl
Respic̄ hoiez de⁹ trib modis. xciij. y (iij. R
Rñdēdi mod⁹ xp̄iāo cautissim⁹ lxxxviij B
Restitutio xxiij. T. xxix. U
Restitutōez fieri spoliatis nō est iuris naturalis aut diuini/iō sepe nō fit iij. L
Restituere an teneak vsurari⁹ xxv W
Restituere an teneak ōfraudās circa mediū
Restituere debēs ōcē ali (iusti p̄cij. xxv S
qñ citi⁹ daret cētū titulo fūdatōis. xxvij
Restitutōes certas q̄ debēt ñ se absol (O
uūt p fundatōes/sec⁹ de incert⁹. xxvij. O.
Restituere an teneak eccl'iastic⁹ male dispēsans bona eccl'iastica /aut suo beneficio ñ deseruiens. xl. E J. (do. xxi. y.
Restituere tenek damnificans aliū hoc mo
Restitutōem nō statim facies nihilominus absolvik hoc modo xxix. U
Resuscitati iusti tpe passiōis xp̄i q̄lia corpa
Resurrectōz nr̄az nega (habuer̄t. lxxiij. F
re ē xp̄i q̄dām negare resurrectōz. xxv. R
Resurrectio mortuoꝝ hoc mō fit xxv. U
Resur. xp̄i certitudo vigor ꝛ valor xlij. H
Resurrectōis mysteriū erigit aios nr̄os. xlij
Resurgere p se a pctō nēo pt. lxxi. O (O
Rhetorice tres partes lxxxv. L E.
Rhetorica diuia Guilhelmi parisien. lxxxv
Rhetorica ars sine vsu et īge/ (B. xlvi. B
nij viuacitate non sufficit lxxx. A.
Absq̄ rhetorica q̄dā aptissime loquuntur.
Rhetorica logica ē necessaria ad (lxxx. A
scias morales. xviij. B. xvi. O. xvij. D.
Retinere aliena q̄ñ sit pctm. xxi. ꝑ. xxxij. O
Retractare maledicta ñ ē opprobriū. xxij E
Reuelatio obligat ad credēdū xiij. E
Reuelatiōi ꝯ p̄cepta dei nō credik nisi de ea doceatur xij. T. xix. U.

Reuelatio q̄ p̄sumat vera aut falsa.xvij. R
S T ꝛc̄.plene.xvi. L M plene.xx. B
Reuelatio comites habeat moysen ⁊ helyā.
xvij. U.xviij. E. (xvij. O.xix. y
In reuelatiōib apparentibus due cautele.
Reuelatōes aliq̄ fatue narrāt.xix. M A Z
Reuelatōz ꝓphicā si q̄s sibi dicat fieri q̄d
Reuelatio ꝓbari dz sic̄ (agēdū.xix. M U
moneta.xix. A O P Q R S T U.xx B
Reuelatōes sibi factas q̄n q̄s debeat mani-
festare.xix. O (unt.xix.ꝯ.
Reuelatōes eidē nūc vere nūc false obueni
In reuelatōib discernēdis n̄ ē p̄cipitanda
sententia xx. B
Reuelatio i somnis quō ꝙa veniat.lvij. L.
Reuela secretū alteri⁹ in cōfessione sicut tibi
velles fieri xxiij. P
Reuocatio erroꝝ q̄lis eē dēat. xiij. M A.
Rex legere dz ⁊ libros hr̄e.lij. P (rc̄. R
Rex francoꝝ solo tactu curat quandā infir
mitatem Ideo xxv. D.
De regib francie et anglie xlij. D L ꝛc̄.
Reges dn̄at populū etiā alteri⁹ ligue.lij. D.
Reges i magno ꝓstituūt piculo lj. O
Regi francoꝝ clodoneo missum est liliū cuz
ampulla lij. D
Rex debz eē ꝓsideratiu⁹.qō ꝓbat.xlvij M
Rex rhomanoꝝ ꝓtēplatiuus fuit. xlix. X
Infra Sigismundus (catores.ij. R
Regef iuste p̄nt regna possidere licz sint pec
Reges q̄re fuerint instituti ij. B.
Regis francie epl̄e pars ad concilīū sup oc
cisione fratris sui xij. R
Richardus laudatur lxxxiij. ⁊
Richardi liber de.xij. p̄iarchis ⁊ de ꝓtēpla
tione subtilis est lxxiij. R.xcij. K.
Richardus sp quidā phs.lxxv L.xlij. L.
Rigoꝝ disciplīne seruād⁹ ē. ij. E.iij. H. lx
Ritas dānat.viij. Z (vij. H.
Romana eccl̄esia quid sit i. y
Romana curia q̄lis eē ꝺberet ⁊ q̄lis sit.vi F
Romana eccl̄ia peculiari ꝓsortio iūcta ē ec
Rotā facit.lxxxiij E (clesie vl̄i.x. U.lij K
Rumores fugiat p̄cipue ꝓtēplatiu⁹.lxxxvij
Rumores suspiciosos vir ma (D.li. P
gnus nō curat.ix. O (videt.lij. K.
Rusticitas non a rure sed a ruditate dicta

S Abbati obseruā
tia. De hac pl̄a.xxiij. Z.xxvi. B
Sabbati obs̄uatio req̄rit missse in
tegre auditionem xxv. L.
Sabbatū nr̄m ꝙsū ē i ꝓtūeliā dei.xlij. D.
Sabellianoꝝ hereses xxv. O
Sacerdotalis ordo habz duas formas et
duplicem characterē xlij. D
Sacerdos voto solēni obligatur ad castī-
tatem lxij. R.lxvij. ⁊. xxiij. y .xxxvij. ꝯ
Sacerdotes quō potuerint ihabilitari ad
nō contrahendū mr̄imoniū lxij. R
Sacerdos etiā excōicat⁹ hereticꝰ vel deḡ/
dat⁹ si tēptet ꝓsecrare ꝓsecrat.i. A.ij. A y
Sacerdotes ordiauit x̄ps i vltīa cena.i. A
Sacerdos simplex si tēptat confirmare vl̄
ordinare nihil facit i. O P
Sacerdos sacerdotē in cōmunib casibus
absoluere pōt de cōsuetudine xxxiij. P.
Sacerdotes ꝓmittentes suffragia sic se de-
fraudant xxxvi. ꝯ
Sacerdos felix et infelix lxxxi. ꝯ
Sacerdos cōicādo pl⁹ merek q̄s ꝓsecrādo.
Sacerdos hostiā n̄ leuet añq̄ cō (xc. S
secret.xc. S.xlij. A. Sup̄ hostia
Sacerdotes veteris legis ad castitatē arta
tabantur hoc modo xxxviij. Z.
Sacerdotes nostri ideo debēt pollere cōti-
nua castitate xxiij. y. xxxviij. Z ⁊
Sacerdotes icōtinētes tolerare min⁹ malū
ē q̄s nullos cōtinentes habere xxxviij. ꝯ.
Sacerdotes q̄dam obdurati super omnes
homines ideo xlij. K.
Sacerdotes mali peiores sunt iuda.xlij D
Sacerdos digne celebrans felix est.lxxi. Z
Sacerdotes ꝓstituti sē vt ꝓ alīs orēt .lxx/
Sacerdotiū fugit marc⁹ ⁊ qui (vij. X
dam heremite xc. F.
Sacerdotiū coꝝptū cā ē coꝝptōis ppl̄i
Satietas.lxxxviij. y (v. B
Satietas i nulla re citra deū repiri p̄t. xlij.
Sacramenta septem.lij. U (B.
Sacramenta sunt vasa gr̄e ideo repellit q̄c
q̄d ab eis suscipiēdis auertit xxij. B.
Sacramēta aliq̄ requirūt materiā suā esse
subditā conferenti sacramentū aliq̄ n̄.i. T
Sacramenta collata ab hereticis vl̄ degra
datis an p̄sint ij. A. v. T.
Sacramētū altaris adoratur sub ꝺditōne
tacita si oīa rite facta sunt ij. y. xvij. D
Sacramentū nō est sed exec̄amentū in cō
iugio carnalis concupiscētie. ix. Z
Sacramēta ⁊ gratie ꝓ dote data sunt eccle-
sie a christo x. L.
Sacramenta duplicem necessitatē habent
sacramenti et p̄cepti i. A X. xvij. A.
Circa sacr̄a aliq̄ variari p̄nt/aliq̄ n̄.xvij A
Sacramenta sumunt dupliciter/spiritua-
liter et sacramentaliter xvij. P

Sacr̃m altar̃.ꝺ ꝟ ſpēale docum̃tū.lxxi.T
Sacr̃m miſtrās ī pctō peccat ꝼm q̃ſdā.xl/
De ſacr̃is eccl̃iaſticis.xxiiij.ꝫ (iij.F.
Sacr̃i diffinitio ponit̃ ꝛ exponit̃.xxvi.K.
Sacr̃a inſtituta ſunt ꝓpt̃ tria ꝛ in q̃bꝫ cōſi/
ſtūt et q̃t modis iterent̃ xxvi.KL
Sacr̃oꝝ septē nūer⁹ ꝼm septē ꝟtutes ꝛ vi/
Sacr̃a veter̃ et noue legis (cia.xxviM
quō differūt xxviL.xc.Y.
Sacr̃i vſus ē aliꝺ a ſacr̃o ī euchariſtia.xc.
Sacramentoꝝ negligentie q̃re tan (O
ta ſeueritate puniant̃ lxiij.R.
Sacra ſcr̃ptura gloſat ſeipāz.xiiijD.xvij.K
Sacra ſcr̃ptura gloſa ſre (lviij E.xcviij.L
cipit ꝛ ꝑus credēda p⁹ ītelligēda ē.nō ecō
Sacra ſcr̃ptura ſufficeret ꝓ (uerſo.xcvi.A
regimine eccleſie vi.D.xviij.E.lvi.H.
Sacras l̃as q̃ corruptis moꝛibꝫ tractant
multa mala incurrūt xi.E
Sacre l̃e ſuā hñt logicam.xvi.O.xvij.D
Sacre ſcr̃pture ſenſus litteralis quō inueſti
gandus ſit xvij.D E F.
Sacre ſcr̃pture ſenſus l̃alis q̃s ſit.xviij.D
Sacre ſcripture lectio vīuaꝝ eſt lvi.O.
Ut ſacre ſcr̃pture cū fructu legant̃ modi tra
ꝺunt̃.i.H.xcvij.ꝛ. (x.P infra ſenſus
Sacre ſcr̃pture ſenſus quadrupleꝝ.ix.U.ꝛ.
Sacra ſcr̃ptura quā auc̃tez ꝛ quō ꝛ a q̃ int
ꝓtāda ꝛ exponēda ſit xvij.KL Wꝛc̃
Sacre ſcr̃pture ꝓformis ee ꝺz oīs reuelatio
ꝛ doctrina.xvij.U.xviij.E.xix.U.xx.B
Sacra ſcriptura ꝓtinet ꝺiuerſitatē ꝓpt̃ eq̃
uocatōem noīm hebreoꝝ lxxxij.L
Sacra ſcr̃ptura lata ꝛ lauta mēſa eſt.ꝛ ī ea ñ
ē poſitū iota ſine cauſa.lxxxiij.A.lxxxv.R
Sacra ſcrip.ꝓiūgit pl̃es ſēſus l̃ales.xcij.
Sacra ſcriptura vacillaret ſi ī ea ad/ (H
mitteret̃ officioſum mendaciū.xxxv.W.
Sacra ſcriptura eſt velut ſpeculū ꝓcauum
quattuoꝝ faciez xliij.U.xlviij.O.
Sacre ſcripture officiū hoc eſt xliiij.H.
Sacras ſcripturas null⁹ intelliget plene q̃
nō affect⁹ ſcribētiū induerit xlviij.B
Sacram ſcr̃pturam clari⁹ intelligāt deū di
ligentes ꝑbaꝝ notabilit xlviij.H.
Sacre ſcri.mēſa vz ꝫ oēs moꝛbos.lxxvij.A
Sacrā ſcr̃pturā repetit de⁹ his lxxiij.E
Sacra ſcriptura ē oīs veritas xlix.ꝛ
Sa.ſcri.pfūditaſ q̃ aduarios ſēſuſ.xlviij.O
Sa.ſcrip.tot hz ſēſus q̃t ex ea elici poterūt.
Sacrū tps ꝛ loca ꝓfecrata cō (xliij.U.
ducunt ad oꝛatōem lxvi.K
In ſacr̃ ſcr̃pturꝫ tāq̃ ceteraꝝ ſciaꝝ fōte lim
pidi⁹ veꝝ ſpeculamur. lvi.H.lvij.B H
Sacre ſcr̃pture ꝟba non omnes qui leguñt
aut loquūt̃ intelligūt.xliij.H (ꝫ.
Sacrificiū q̃d ſit diffinitiue. lxxxix.U.l.
Sacrilegiū an ſit ſpēs luxurie xxix.B.
Saducei ꝛ epicur⁹ ī hoīe pt̃ coꝛp⁹ attēdūt
lxxix.L
Sagitte iſtar dirigit de⁹ creaꝝas xciij.E
Sagitte ſt̃ ei⁹ vīdicte.ſ.doloꝛes coꝛpiſ ꝛ aīe
c.H. (E.
Saliual̃ humoꝛ ſiue ſputal̃ q̃s ſit.xxxviij.
Salomon ī cañ.cañ.ꝛ ī capl̃o vltio puer.
duo epithalamia ꝓfecit.xcv.Z.ꝛ t̃ciū.xc/
Salomon an vt mag⁹ vl̃ vt ꝺei (vij.ꝛ.
cultoꝛ demonē coegerit ꝺubiū xxi.H
Saltus ſeptem ad celum xlvi.J.P
Salt⁹ tres aīaꝝ in trinitate xlvi.W.K.
Saluari nos vult de⁹ auxilio ſcōz.lxxv H
Salue regina exponitur xciij.H.
Salutatio angelica xciiij.S.
Salutetur freq̃nter maria ideo Jbidem.
Sal⁹ eccl̃ie an ſtet ī papa.vi.W P (liij Q
Saluť exhibet de⁹ p fragilē etatē ꝛ ſexū.iō
Sal⁹ hoīs ſaluaꝝ in trāq̃llitate nobilitatis
Salus ꝓfecta ꝓſiſtit in actu nō apti (liij.K
tudine ſola vel habitu xciij.X
Salutis aut ſalutaris deſcriptio xciij.U
Sal⁹ creature cuiuſlibꝫ in q̃ ſtet. xciij.X
In ſaluť ſtatu ē q̃ tres ꝟitates ex coꝛde ꝺice
Sām̃ſon ſe ītēremit ꝺei iuſſu (re pt.xxxij.A
Sctm̃ q̃d ſit.xxvij.ꝛ (xxxix.H.W.
Sancti De his plura.xlv.D E. (lxix.E.
In ſctoꝝ cultu ml̃te obꝟuatōes q̃ñ liceant.
Sctoꝝ aliq̃ laus carmīe decātata. xcvi.
Sctī apparēt plerūq̃ (W H P Q.ꝛc̃
viuētibꝫ ex multis cauſis lix.K
Sctōs doctoꝝes plerūq̃ inexpientia tēpo/
Sctōs doctoꝝes ꝺū ſi (rū fallit.lxij.Y
ꝺi aduerſari vident̃ ꝓcoꝛdādos potius q̃ꝫ
altez dānādū vīderi lxiij.L.
Sctōs patres admirādos nobis plerūq̃ꝫ
pot⁹ q̃ꝫ imitādos lxvi.W
Sctī nos alloquunt̃ hoc modo xlvi.Q.
Sctōs oꝛat.xlvi.T (do.xxxix.B
Sctoꝝ nomē et gl̃iaz de⁹ magnificat ꝟ mo
Sanctitatis ꝑbatio p miracula plurimuz
eſt ſuſpecta xxxix.B.Supꝑ miracula
Sctī pl̃es ſunt q̃ꝫ q̃ canonizant̃ xxxix.L
Sanctoꝝ legende miracula et hiſtoꝛie con
tēnende nō ſunt xl.X.
Sctoꝝ oīm celebꝛitas iō ē īſtituta.xliij.ꝫ.
Sctōs cū honoꝛam⁹ eos de eis ꝑdicando
z̃.letificamus eos xlv.O
Sancti ꝑ amicī ferunt⁹ oꝛant xlix.E.
Sctī de pena dānatoꝝ letāt ꝟ mō.xlv.F.

B ante A

Scti q̄dā facie serena ī ꝓtinuo luctu erant
Sanctis viuis et mortuis (xlv. U.
tecommenda l. L.
Scō᷒ vitas legere vtile ē ꝓtēplatīs. lxxiij. r
Sctōs orare dēm᷒ iō. lxxv. A y. lxvi. P.
Scti nō turbāt q̄si inuidi si quis (lxxvij A
aliū ex eis orauerit lxxv. y. lxxxviij. U.
Scti q̄cq̄d petūt ꝑ nob ī petrāt lxxvi. Q
Sctō᷒ū magna ad nos largitas ex b argu
Sctm̄ aliquē dep̄cari si (itur. lxxix. R S
ne spēali dei instictu nō possem᷒. lxxvi. P
Scōs illos orare dēm᷒. lxxvij. y (lxxvij. T
Scti pati st nos adiuuare lxxxv. A B.
Ad sctm̄ aliquē si q̄s afficit specialit est ma
gnum dei donū lxxxviij. U.
Sancti dñi qui dicant lxxviij. P.
Sanctitas q̄d est diffinitiue xciij. Z.
Sctitas nois dei quid sit xciij. Z.
Sctitas duoby signis cognoscit xix. P.
Sctificat ī nobis sctm̄ nomē dei xciij. S
Scti mlta fecerūt q̄ pot᷒ sūt admirāda q̄ꝫ
Sāctul᷒ r paulin᷒ tradūt (imitāda. xcix. ꝯ
se in mortē ꝑ fratriby xxxix. A
Sanguis xp̄i in circūcisiōe et alibi effusus
an reassumptus sit vi. A. lviij. X.
Sanguinē ꝓꝓriū violēter eij cere nisi causa
medicine nō videt licitū xxij. F.
Sāguis varietas varias īducit passiōes.
lxxiij. J
Sapie diffinitio. lxxxiiij. S. lxxxvi. S
Sapiētia q̄si sapida scia. lxv. S. lxvi. O.
xlviij. Z. lxxiij. S (xxxviij. T.
Sapia a sapore nō a sape dicta ē. xxviij. L
Sapia attigit a fine ad finē fortit. lxix. B.
Sapientia facit lugere x. O.
Sapiētia euāgelica miscet aliqñ sapientia
terrena animali diabolica x. R.
Sapiētia xp̄ianoꝝ quid sit lxxvi. J.
Sapientie donū xxviij. F
Sapia terrena diabolica carnal xlv. O.
Sapiētia vinea est xlvij. B
Sapia bos mittit receptat et curat. xlvij. K
Sapia r scia valde differūt lxxiij. S.
Sapiētia hūilitate acq̄ritur xl. Z.
Sapia si deficit fideliby sufficit fides spes
r charitas xciij. R
Sapiēs vitā suā nō populari rumore ꝫ cō
scientie veritate metitur ix. P.
Sapiēs ad cui᷒ determinatōez sumit me
diū virtutis est ꝯsiliū. ij. F. iiij. B H A
Et docti et spūales viij. A
Sapiens dominab astris xx. M
Sapiēti nō afferēti rōem pot᷒ credenduꝫ
est q̄ꝫ allegatōiby alioꝝ iiij. H. lxij. M
Sapiēs nēo dicēdus est nisi bon᷒. lxxiij T
Sapiētioꝝ ñ fuit fili᷒ ī noua q̄ꝫ pater in ve
teri lege xxxviij. Z
Sapiētior est q̄ r hūlioꝝ xl. X
Sapoꝝ est gustatio spūs affectual. xxxviij
Sapoꝝ ē q̄dā cognitio. xl. X (T
Sarraceni st masculoꝝ ꝯcubitores. xxxviij
Satisfactō. ō hac pla. xxvij J. lxxvij. ꝯ (U
Satisfactōis tres ptes i. L D
Satisfactio videt posse solui ab exñte ī pec
cato mortali r etiā ī inferno finiri lxi. L
Satisfactōis opa que sint xx. H.
Satisfaciēti ꝑ alios ꝫ ꝑ se nō tātū dē satisfa
ciat fit tm̄ alia recōpēsatio. xxxvij. B. lxxv.
Z. lxxvij. ꝯ
Satisfactio quō iniūgenda xli. K.
Satisfactio vix ꝓr fieri de ill q̄ttuor. xli. K
Satisfactio linteū ē de triby filis xli. P
Satisfactoriū op᷒ ñ tātū valꝫ ꝑ ml᷒t᷒ q̄ntū
Satyri q̄ sūt. ix. ꝯ. (ꝑ vno. lxxviij. B.
Scala triū gduū qua ascendit ad montem
contemplationis lxxiij. A.
Scala mystica septē interscalariū xlvi J
Scādalū de b plura notabilia xxix. O
Scandali diffinitio xxiij. y
Scādala nō sp vitāda lvi. A. xxiij. K
Scandalū si ex alicui᷒ opatōe seq̄tur/ non
agit ille ergo culpabiliter lvi. K
Scādali piculū ad multa aliquez obligat
a q̄ alioq̄n liber esset lxxij. R
Scādalū vtil᷒ nasci ꝑmittit q̄ꝫ vitas reli
Scādalū qñ sit pctm̄. xxiij. O (q̄t. xiij D
Scādalizās alios ad q̄d tenet. xxv. F. xxx
Scādalizātes alios vix aut nū (ij. F
. q̄ꝫ ꝯdignā pniam agunt. xxxij. S. xli. K
Scādalū alioꝝ sūmope vitādū ē. xxij. B
Scādalizare directe r īdirecte q̄d sit. xxiij
Scādalizātiby īdignabat xp̄s. ibidē (y
Scādalizātes dicūt vulpes xxxiij. Z.
Scādalizāt cupidi ō recte dict᷒ aut fact᷒
Scādalū vitādū in rece (bonoꝝ. xxxv. r
ptōe tpalīū cū spūalia exercēt xxxvi. M
Scādalū vt vitet aliqñ inocēs disciplinā
sustinet. Etiā mors subeūda ē. xxix. J O
Scādalū vt euitaret pusillоꝝ paul᷒ corp᷒
suū castigauit xxix. O.
Sciētia multiplicit accipitur xiij. F.
Sciam q̄ conat ñ īdustria ꝯsueta ꝫ p orati
ones r ieiunia acq̄rere tēptat deū. lx. B.
Scia grāmatice logice rhetorice vñ sūpse
Sciaꝝ ꝑmi inuentores (rūt initiū. lx. O.
quō ꝓcesserint lx. O.

Scientia oīs ad dei dilectōem dz ordinari
ꝛ de sciētīs subalternis. lx. R (lxv. B. D.
Scīa nō mꝫta opꝰ ē ad mysticā theologiā
Scīa inflat q̄ ē terrena animalis ꝛ diabolica.
Scīa a p̄mo fonte potiꝰ (xvīj. P. lxv. I
q̄z a riuis poterit i. E
Sciaꝝ q̄ttuor facꝫtates q̄druplici agro cō
Scīa inflans. x. R. lvi. I (pauꝫ. vīj. B.
Scīa q̄libz disputatōe p̄modiꝰ acq̄raꝫ. xvīj.
Sciam verā nimis p̄tētiosa opini (x
onū diuersitas interrūpit xvīj. y.
Sciēdi nimius ardor culpatur xix. E I
Scire nos nihil dicēs socrates quō sense
Scire teneꝫ vnus plꝰ q̄z al (rit. lxi. P
ter. xīj. p. xīij. I K
Scientes plēs q̄ tñ nō sapiētes declarāꝫ p
Sciētie donū. xxvīj. E (exēplū. lxxīj. S
Sciētia triplex q̄dā imptinētiū/q̄dā vtiliū
q̄dā necessarioꝝ ad salutē xxxi. D.
Scīa q̄libz suos ēmīos hz. xxxīj. S. lij. L
Scientia q̄libz ex appetitu vnitatis ꝛ ami
cicie manauit. lxxvīj. M. (ria. lij. A.
Sciētia nō iō dignior quia magis necessa
Sciētia sacra absq̄z pnīa p̄fecte nec cogno
sci nec tradi potest. xl. H.
Sciēs aliq̄d p̄fidēter de eo loq̄tur. xīj M
Scientiaꝝ rōnaliū necessitas lxxxvi. B.
Scire nihil sedicūt achademici. lxxxvīj. Z
Scintilla quid sit/et multa de (lxi. P.
ea mystice lxix. P.
Scipio affricanus somniauit lij. M.
Scīsma defletur ix. B. xlvīj. I. xliīj. K.
Scīsmata quot fuerīt in ecclesīa veteris te
stamenti ꝛ noui iīj. ꝛ. p.
In scīsmate ordināꝫ epī ꝛ sacerdotes ī vtra
q̄z partium iīj. A. X. y.
In scīsmate quō agendū sit p̄clusiōes octo
iīj. X. y. Z. v E F B. vīj. B. D. I A
Scīsma nō solū est in sepatōe membroꝝ a
capite/sed etiā mēbroꝝ ab inuicē iīj. Z.
Scīsmata p̄pꝫ pctā veniūt. iīj. A B. xix.
In scīsmate plꝰ q̄rēda ē liberatio q̄z in (R
uestigādū quō ī id deuētū sit. iīj. B. D. v.
In scīsmate angeli ꝺ cozario ꝛ petri ꝺ (T
luna mꝫta notat p pace. v. E F. ꝛc. vi M
Scīsmata detestari maximope dñt. vīj. A
Scīsmatis tpe penitēdū fozet p eꝰ (I
extirpatione xl. M.
Scīsma cur tā diu labefactauit eccl'iam. xl
Scola religiōis vl' amoꝛs differta (ij. F.
scola scīe vel cognitōis xix. D. lxv. H
Scola amoꝛis sic regit studentes suos. xl
vīj. B
Scole docēt amare sz differēter xlvīj. A
Scola p̄tritionis meditationis ꝛ contem
plationis. lxxxiīj. B.
Scolariū rectoꝛes puideant ne mala socie
tate inficiaꝫ paruuli xxxv. A
Scribētes de p̄templatiua vita xvi. X.
Scp̄ta mꝫtiplicari nēo culpet. i. F. H. xv
Scp̄ta p̄bis vtiliora sunt. i. F. (iīj. T.
Scribere libꝝos salubꝝes gtz ī die festo lz. i.
Scriptoꝝ ꝛ scriba differūt. i. A. (A. R.
Scp̄toꝝis libꝝoꝝ plurime laudes. i. A. B.
Scriptura libꝝoꝝ pōt in foro (L. ꝛc.
pnīali p satisfactione imponi i. D
Scripture sacras hist̄orias p̄tinent in q̄bꝫ
plura p̄clara eluceſcunt. lv. D
Scriptura sacra. Vide supꝛa sacra.
Qꝺ ex scp̄turis auctoꝛitatē nō hz eadē faci
litate p̄tēniꝫ q̄ pbaꝫ. xv. S
Scrupulus q̄d sit. lvi. L. xxx. T. xli. F.
Scrupuli aliq̄ numeraꝫ ex pusillanimita
te generati ꝛ remedia lxx. B
Scrupulosam esse p̄scientiā omnē non im
merito. lv. ꝛ.
Scrupulus aliter de p̄teritis aliter de futu
ris fiat. lv. p. lvi. L. B.
Scrupuli sunt nōnunq̄z vtiles lvi. E
In scrupuꝫ sapiētes exp̄ti audiēdi sī. lxij M
lxviij. P. lxx. B L. xxxvij. S. xxxviij. B.
Scrupuli a diabolo nōnūq̄z ī (xxxv. T
mittunꝫ/aliquādo auferunꝫ lxx. M
Scrupuli pūgūt timoꝛatos xxxvi. T
Scrupuli nōnunq̄z sunt p̄tēnendi. xxxvij.
Scrupulosum ffrem btūs Berñ. p̄cu (y
denter liberat xxxvij. S.
Cōtra scrupulū facere nō sp est pctm. xxx.
T. xxxv. T. xxiīj. L.
Scrupuli tres ingerūt se in ope diuini ser
uitij. xxxvij. L. (vīj. K.
Scrupulosi ī moꝛalibꝫ reprehenduntur. lxxx
Scurrilitas xxviij. ꝛ
Secretū p̄fessionis tale debz esse xli. M.
Secreta nō sunt reuelanda xxxi. T
Secretū celare ē de iure naturali xxv. F.
Secte mꝫte repꝛobate sunt qꝛ inde malū se
quebaꝫ ꝛ sine ordine erant xxij. L.
Secularis p̄tās seoꝛsū est ab eccl'ia ij. M
Seculariꝫ q̄ suos dei reprehēdūt sic respō
dendum est lxxij. O.
Seculū contēnendū est Ibidem
Seculariū miserie li. M. lxxxvij. A
Scōa scōe scti Thome laudaꝫ xxix. L.
In plogo monotesseron xvīj. T ꝛc.
Sedēdo ꝛ q̄escēdo aīa fit p̄udēs. lxiīj. K.

Semel locut⁹ ē de⁹ ꝛ ip̄m nō ꝛpetit exp̄ōit
Semē sp̄ūsscti ī eccl'ia quo vi/ (lxxiij. E
uificatur iij. H. viij. H.
Semina virtutū crescere sināt xlviij. S
Semē paternū trāsit in carnē plis. xxv. P
Semē est supfluū alimēti li. A. xxxviij R
Semē vt stimulet iō natura ingeniauit. xxx/
Semē arescit vt lac ml'ier⁊ nō la/ (viij. S
ctantis. xxxviij. T. (xxxviij. T.
Semen in celibe p sudores effluit aut al's.
Seminalis humor q̄d sit xxxviij. A
Senes sapia fulgēt ꝓpt ꝑtutē negatiuā se/
Senū regula. iiij. T (datā. xcv. B.
Senect⁹ quē occupat studeat ꝓtēplatōni.
Seniori nō stati obe (xcij. L. xlviij. Z. ꝛ.
diens quādo peccet mortaliter. xxxiij. M
Senes citius frāges q̄s flectas xxxiij. X
Senes a ꝓruritu nō sanant xlviij. D.
Senes ꝛ melācolici sūt sp turbulēti. xxix F
Sēsus exteriores ꝛ īteriores de his. xxix. P.
Sensus interiores purificari docēt lxvi. ꝯ
Sensus nō facit pctm̄ ꝛ ꝯsensus lxix. X
Sēsib⁹ sol'i herere ꝑtatis īpedit cognitō⁊
Sēsus exteriores quō se habeant (xxi. B.
ad interiores lx. M. xcvij. U.
Sensualis cognitōis ꝛ oīm sensuū diffini
Sēsus nūq̄s est falsus ꝛ (tōes. lxiij. S
fantasia lx. M. lxix. Q
Sēsus exterior iudicat falsus ex trib⁹. lx. M.
Sēsus cōis quot ꝓceptōes habeat lx. J.
Sensus nature ad bonū et malū lxiij. U
Sensus exteriores duo ad intelligentiā tres
ad affectiuā vim appropriant lxvi. Z
Sēsus sp̄ūales. s. tactus visus ꝛc xli. S
Sensus quinq⁹ habet rō xlv. y. lxxiij. E
Sensus interiores ratōis corruptos eē si/
gnum manifestū. xlv. ꝯ (xlv. y.
Sensus male dispositi decipiunt de facili.
Sēsus bt̄o⁊ an obiect⁊ suis mulceant. xlv.
Sēsus cōis quid sit. xxix. P (F
Sensus obiectū est vet⁊ simplex lxxij. U
De sensu scripture doctor⁊ ꝛc. xlvij. Z.
Sēsus sacre scp̄ture q̄druplex. ix U. ꝛ. x. P
Sēsus tot hz scp̄tura q̄t ex ea elici potērūt.
Sēsus pl'es lr̄ales idē text⁹ scp̄ (xliij. U
ture ꝯiungit xcij. K (li. xxix. P
Sēsualitas differt a ꝓcupiscibili ꝛ irascibi
Sensualitas improba ꝛ ceca est lxxij. A.
Sēsualitas ī solo xp̄o sp obediebat rōi. lxx
Sēsualitas ꝓsiderat aliqñ simpl'r (ij. ꝯ.
aliqñ respectiue xxix. R.
Sēsibilis vis q̄dā ap̄hēsiua q̄dā motiua
xxix. P

Sēsualitat⁊ opatiōes fede ꝓtēnēde sūt. xxx/
Sensualitatis turbatōnes faciūt (vij. ꝯ.
crescere meritum. xxxvij. ꝯ.
Sēsuales nuptie q̄les sint. ix. y. Z.
Snīa q̄d sit. xxxiij. P. ō hac pl'a notabilia.
Snīe nō dicant aduerse q̄ p di (xxxiij. T
stinctōes ꝓcordari p̄nt. vi. R.
Snīa pastoris iiusta tenenda ne sit. xv. L.
Ex snīa dicere q̄d sit. xc. M. (M. H.
Snīe noīe ꝓphēdīt irregularitas. xc. O.
Snīa differt a ꝓsilio⁊ q̄lit fieri debeat. xxx/
Snīa⁊ liber q̄re dicat. xxxiij. P. (iij. P.
Sententie ferunt aliqñ sine culpa non sine
causa. xxxiij. R
Sententia lata a iure ꝛ lata ab hoīe q̄d sit.
xxxiij. R. lxij. T. iij. R.
Sentētia iudicialis eccl'esiastica fundatur
in verbo xp̄i. i. O. xxxiij. T
Snīa p̄lati iniusta ē timenda nō ē vniuer/
saliter vera. xxxiij. Z. xv. L. M. ꝛc.
Sētimēta deuotōis nō pbāt charitatē. lvi
F. lxxiij. F. B. lxix. y. lxx. A. xxiij. M
Sentimēta multū affectātes culpant. xv.
U. lvi. F. lxix. y ꝛ ꝯ
Sentimenta in ꝓtēplatione q̄d sint nemo
intelligit nisi expertus xviij. O.
Sentimēta q̄sdā decipiūt. xci. M. xcij. O.
Septene pl'es virtutū donor⁊ btītudinu⁊
ꝛc. lij. U. xc. P. lxxvi. D. lxxvij. R
Septene septem metrice xcv. X.
Septē vicia septē ꝑtutib⁹ et donis expellū
tur. xxvij. y. xxviij. F (vij. Z
Septē petitōes orōis dñice exponūt. xx/
Septē petitōib⁹ septē vicia cohiberi petun
Septē btītudines ada/ (tur. xxviij. B
ptant donis et vicijs xxviij. M
Septē vicia nature ꝓriant septē ꝑtutibus
Sepulture electio. Jnsi (ꝛc. xxviij. J.
gnior⁊ appēsio ꝛc. licite fieri p̄nt. xxxvi. y
Sequi nō teneor cum qui me vult p̄cipita
re in mente xxvij. B
Seraphin nomen ardoris habent ꝯ oīes
angeli ardent xcviij. B
Sermōes accipiēdi sūt ꝑm mariā subiectā
Sermōes dānāt q̄ ñ solū textib⁹ (iij. B
sacr⁊ ꝯ ꝛ glos ꝛ vsui eccl'ie ꝓriāt iij. B
Sermones passionales assumi possunt ꝑ
modo lxxiij. O
Sermo diuin⁹ sat⁊ venustat⁊ hz xlix. L.
Seruor⁊ erga dominos regula iij. T.
Seruitutes populor⁊ possunt rōnabiliter
introduci xxiij. S.
Seruire debem⁹ deo Jdeo xxi. S.

Serui empticij nubere ꝓhibent a dominis suis. xxxviij. P.
Seruꝰ quō obligeť ꝙuare votū religionis
Seruire dño ī timore ꝛ extul. xc. ß (xxxix. ꝛ
modo fit xlv. O.
Seruiēdū ē do saltē sic alij mūdo. xlvij. F
Seruitus dei libertas est li. T.
Serui naturaliter hi sunt lij. J.
Seruo dī nocet mēoria secľar; vite. lxxij O.
Seruiūt q̄dā do sine aduersitatib. lxxij. ꝙ
Seruiūt q̄dā crudelib tyrānis li. T
Serui q̄dā repiūť magni ingenij lxxix. A
Sexus excludiť ī cantic; can. lxxix. L.
Sexus viroꝝ ꝛ mulieꝝ ne contēdant inuicem de p̄cellentia xcv. P O.
Sigismūdꝰ romanꝰ rex laudať. iij. E. sup
Significare q̄d sit. lxxxij. E (rex
Signū magnū in celo intelligibili apparēs est humilitas xl. U
Signa mō nō fiunt sicut olim xlix. Z
Signa ī do fantasiari p̄ñt nō poni. xcix. B
Signa ruine ecclesie iiij. X y Z. ꝛ ꝙ
Silentium lxxxviij. El.
Silere optz anserē raucū inť oloꝛes. xl. P.
Silentiū duplex interꝰ et exteriꝰ. lxxiij H
Silentiū vtile est xviij. X. xvi. H
Silentio parať ꝓtēplatio. xviij. X. lxvi. O.
Silētiū etiā ex diabolica tēptatōe plerūq̄
Silētiū vbi ī religiōib ꝙuať (vēit. lxx. S
ibi pfectioꝛ religio xxxiij. H.
Simbolū apľoꝛū xc. O.
Simbolū ꝙditū ē ꝙsulta maria. xciij. U.
Sibolū q̄d sit ꝛ vñ dicať. xxv. M (lxxx E
Simbolū diuidiť ī articľos. xij. ꝛ q̄ttuoꝛ de
Simbolū q̄d oēs hoies cre (cim. xxv. A
dere debent ꝛ quod xp̄iani. xiij. O P. U
Simbolū debēt addiscere pueri xiij. O
Simia cur turpioꝛ alij s aīalib. lx. A. lxxxij
Siľitudo dei mēs est. lxxv. ꝛ (R
Siľitudīes ī cātic; sť impꝛoꝑe ne q̄s in eis
herēs nesciat se aliō ītelligere debere. xcix.
De simonia tractatus. xxxvi. H (L
Simonia q̄d sit. et pľa ō hac. xxiij. O. xxxi
Simoniā vitamus sub titulo sustē (y
tationis ministri xxxvi. A. xc. E
Simonia q̄n sit vel non reducit ad distinctionē quadꝛuplicem xxxvi. P. xcvi. R
Simonia de hac notabilis resolutio p plures ꝓpositiones xxxvi. O P. xl. J
Simonia q̄dam mala qꝛ ꝓhibita. quedaꝫ ꝓhibita quia mala xxxv. A. xxxvi. M.
Simoniā de nō simonia papa facere ñ p̄t.
Simoniacꝰ fit vnus ꝛ alius (xxxv. A.
non in eodem lucro xxxv. U.
Simonia nulla est nisi qꝛ ꝓhibita iure diuino xxxvi. M
Simonie suspitio vehemēs est in his. lxx/
Simoniā vitare facit intē (viij. B.
tio. xxxv. ꝙ. xxxvi. T U (beret. xxxv. ꝙ
Simonia si deberet dānari ß pr̄ꝰ fieri de/
Simoniā quō p̄t papa ꝙmittere. xxxvi. J.
M. ij. L. iij. L (xxxvi. L.
Simonia ānataꝫ dānata ē ī ꝙcilio ꝙstañ.
Simoniace ꝓmotos hoc forsitā excusare potest. xxxvi. L
Simonia nō est de ꝑ se hereśis xxxvi. M.
Simoniā licitā eē credēs ē hereticꝰ. lxix. R
Simonia ꝓiculosioꝛ ē in ꝓmotꝰ ꝙ plātos ī
feriores q̄s ꝑ papam lxiij. M.
Simonia quo ad p̄terita ꝛ futura sic p̄t accipe medelam. xxxvi. A (xliij. B
Simonie extirpatio ß modo fiat. xxxvi. P
Simōiacꝰ q̄libꝫ excōicatꝰ ē ipo iure. xxxvi
Simoniacꝰ nō ē freq̄ntās horas in (M
tentōe mercedis etiā alꝫs ñ iturꝰ. xxxvi. O
Simonie spēs sic vitať xliij. S.
Simonia nō sp cōmittiť si intēdať nō ꝓncipaliť sustentatio coꝛpalis ex spūalib. lv.
S. lxij. ꝙ. lxix. R. xcvi. R
Simoniaci iudicādi nō sunt ideo ecclesiastici si consuetas oblatōnes decimas vel annatas querunt iij. R. O.
Simplicitas laudať ꝛ q̄s p̄cipue de ceat meditatiōibus lxviij. Y.
Simplices ꝛ illr̄ati rapiūt celū/ quia incedunt viā regiā lxviij. X. lxix. B
Simplices et illr̄ati quare plerūq̄ minus errant q̄s litterati lxix. H
Simplicium regula iij. R
Simpliciť ambulā s ambulat ꝙfideter. xvi
Simplices alij s regulas non tra (F.
dant lxxxvi. F.
Simplicitatē optāt lr̄ati aliq̄ lxxxvi. F.
Simpliciby idiotis credendū est aliquando de consolatōe ꝛ btūdine nr̄a xlv. ꝙ.
Simplices tradentes se deuotōni sine directoꝛe piculose agunt lxxi. S
Simplicitas q̄busdā placet vniꝰ vľ paucoꝛū affectuū/ sicut rusticoꝝ tympanū. lxxx.
Simpliciby nō sunt ostēdende scri (H
pture varie doctoꝛū in moralib. xxxv. T
Simplices litteratꝫ sunt plerūq̄ deuotiores. lvi. J. lxvi. y Z. lxxiij. S U
Simplificatio coꝛdis doceť. lxviij. O. R
Simphonia quid sit reali/ (U ꝛc.
ter et moraliter lxxviij. R

Simulatio ꝓtingit triplicit. xli.t
Simulata eḉtas duplex iniḉtas.xxxvi S
Sinagoga ab initio electa cur ꝛpudiata fu
Sinderesis.lx.A.lxviij.T (erit.xcix.P
Sinderes q̃d ē t q̃ infra mẽtē ē. lxxxvi.A.
xxix.O.
Sinderesis est os aīe xlv.ꝛ.xlviij.L
Sinderes in demõibꝫ violari ñ potuit. xl
Sinderes noiaḉ varie.lxviij.D (viij.H.
Singularitatē aliq̃ fugere volẽtes in cibo
t amictu excedunt lxx.S
Singulari nũero loq̃ns ad aliquē nõ iepte
Singularitate plures se (loq̃ḉ.vij.M
ducti sunt q̃ est fugiẽda lxxi.L.K.
Singularitas religiosi repbẽdit li.E
Singularis gr̃a aliq̃bꝫ collata nõ ē ab oi
bus imitãda.lxviij.L (vi.D.
Singulariũ enũeratõe animꝰ nr̃ capit xl
Sinodꝰ fit ꝓpt hec.xlij.ꝛ.sup̃ concilium.
Syon militãtē eccl'iaz vl' aiaz fidelē signifi
Societas scõz iſtãmat.xxxiij.D (cat.c.P
Societas duplex iconomica politica.xc
Societas bona necessaria ē pue (iij.y
ris et adolescentibꝫ xlv.J.xlviij.D
Socios ꝑdere diabolicũ est xlv.K
Socij boni sunt inimici dei xciij.O.
Socialis ne q̃s ideo fiat vt ora detrahẽtiũ
obstruat xcvi.B
Sine societate q̃dam esse nõ pñt.t ideo in
cepti ad contemplationẽ lxxiij.K.
Socrates eḉtauit ī arũdine cũ pueꝛ.xxxv
Sodoma gr̃e interp̃tat muta.ix.y. (L
Sodomite exẽplo horribili terrẽt. xlv.L.
Sodomiã tangit xlvij.T
Solaciũ De hoc plura lxxx.U.
Solaciũ ē gaudiũ nõ q̃lecũq̃ lxxx.U
Solaciũ carnis aīe et spũs in hoīe.lxxx.y
Solaciũ ꝺceptoriũ vbi t quõ fiat. lxxx.Z
Solaciũ an sit opatio vl' q̃d distinctuz ab
operatione lxxx.X
Solaciũ ī nob causat a ml'tis lxxx.t
Solacij finis q̃s esse debeat lxxx.ꝛ
Solaciũ qõlibꝫ suspectũ sit qõ nõ ē luctui
iunctum lxxx.ꝛ
Solacij cã ē aliqñ fuga solacij lxxx.t
Solitarie vite diffinitio xciij.S.
Solitaria vita ē bõis vbiq̃ .mal' nusq̃ lx
Solitarij ne putẽt se iuti (ix.D.xciij.X.
les eẽ qz errãtē mũdũ nõ corrigãt. lv.O.
R S T U.xcvi.D E.
Solitariꝰ ad iſtar nycticoraciſ ē q̃ si ī lucẽ ꝑ
dit et se et alias aues pdit xcviij.t
Solitarij t mõachi q̃bꝫ studijs t cũ docto
ri potissimũ intenti esse debeãt.xviij.O.x
ix.F H t ē (tãḉ t quõ.xix.S.lxxxvij.S
Solitarij maioribꝫ tẽptatõibꝫ q̃s alij insul
Solitariꝰ ē deꝰ l' bestia.xciij.M.xxxviij.R
Solitarioz ml'tiplex finis.xciij.A (G
Solitarie vite hi st idonei. xciij.R.lxxiij
Solitarios vnctio docet de oibꝫ xxiij.L
Solitarij plator̃ gimẽ iuste plerũq̃ moꝛ
Solitarioz corpe nõ aio (dẽt.lxij.y
mos hic est.lxxiij.M (lxxiij.M
Solitariꝰ ē ꝓtẽplatiuꝰ t tñ nõ solitarius.
Solitarij ꝑsunt reipublice.lv.U. q̃re ifra
Solitudo laudaḉ t istru (vita solitaria.
itur.xcvi.D E F H.viij.F.xvi.R.liij.L
Solitudo īdiscreta īducit mala pl'ima.lxxx
Solitudo triplex defti domici (vij.D.
lij tecti.lxxxvij.S (seris.xciij.O Z
Solitudo triplex pelicãi nycticoraciſ t pas
Solitudis finis triplex xciij.O P
Solitudinẽ q̃re Joh̃.bap.q̃rebat.xciij.M
Solitudinẽ homeri posuit Aristo.signum
fuisse melãcolie xciij.M
Solitudis amoꝛ īde surgit. xlviij.E
Solitu. ñ ē ꝓgrua amori nouicio xlviij.B
Solitudo ꝺfti ꝓmdaḉ.xlix.E (lxxiij.B
Solitudinẽ fugiẽdã suadet seneca hac rõe.
Solitudo nõ solũ ē ī nemoribꝫ lxxiij.L
Solitudo duplex īterioꝛ et exterioꝛ.lxxiij.M
Solitudinẽ a naḉa amãtes apti sẽt ad ꝓtẽ
Sollicitudo De sollici (platõz.lxxiij.K
tudie eccl'iasticoz spẽal' tractat.xxxvi.Q
Sollicitudo duplex dei et mũdi xxxvi.R
Sollicitũ reddit timor Jbidem
Sol iusticie xp̃s oriḉ occidit t fuertiḉ.xl P
Sol hz lucẽ vigorẽ fulgorẽ t feruorẽ. Cuiꝰ
lux trinitati compaḉ xciij.O
Solꝰ nunq̃ minꝰ q̃s cũ solꝰ sum. xciij.ꝛ
Somniare se an vigilare nemo aliḉ cogno
scit nisi ꝑ experientiam xix.X
Somniũ ex passionibus lv.H
Somnijs si aliqñ credi possit xvij.y
Sõniãs rõcinatõibꝫ t reflexiõibꝫ vtitur.
Sõniũ ē vita pñs .lxxiij.P (lxxxvij.t
Somnus naturalis quõ generetur t spũa
li amoris somno ꝓpetur xcix.F.
Somni defectus reddit hebetẽ lxxi.ꝛ
Somnus spũalis in peccatis xix.y.
In sonoris numeris solũ sunt tres ꝓpositi
ones delectabiles lxxviij.H
Sophista diabolꝰ.lxxxvij.ꝛ (viij.E
Sophistice arguẽtibꝫ q̃dã non rñdit.lxxx
Sophistã catho ꝺ ciuitate expulit.xlvij.b
Sophismata aranee sẽt ī vinea dñi. ibidẽ.

Sortes mitti in casu dimittitur vi.Q.
Ultra sortē r̄cipe licet q̄ttuor modis.xxxv.
Sortilegia eo sūt execrabiliora q̄ plu (S
res sctē obſuatōnes ītromiscēt̄ .xx.L.
xxi.J L
Spado dicit̄ deflorare v̄ginē xxxviij.F U
Spadones sūt amatores mlier̄ ſm comi/
Spasm⁹ spūalis ex cātu (cū.xxxviij.U
ꝓuenit xlvi.G
Spēs multe pñt esse eq̄ ꝑfecte xci.T
Spēm suā oīa ꝯſuare conant̄ lij.ꝛ
Spēs coloris q̄uis insensibiles sint tñ fa
ciunt sensibiles imp̄ssiones lxxiij.L.
Speculum triplex xcij.A
Speculū ꝯcauū causat ignē xcij.S
Speculū vite decē p̄cepta sunt xxxi.ꝯ
Speculū liber et imago penitētie est eccle/
siasticoꝝ status xl.G
Speculis ꝯpantur potētie anīe.lxiiij.y.Z
Speculū veritatis est cor nostrū li.y.
Spera diuīe actiuitat̄ ē īmēsitas sua.xcij
Sperā intellectualē imaginari possu (P
mus in deo et creaturis xci.E
Spera intellectual̄ ē de⁹ ſm phos.xci.P.
Spare dz hō ī deo a p̄ncipio vi (lxxviij.X
te vsq̄ ad mortē c.Q.
Spes de hac plura xxvij.T.
Spes nr̄a certificari quō possit inter tot re
rū varietates liiij.A.R.
Spes in p̄scitis an sit erronea.liiij O.S
Spes nr̄a quō sit in nobis erigēda et fir/
manda liiij.O R
Spes miraculū in nobis operat̄ lxi.H
Ad spem generandā meditatio lxvi.Q
Spes sequitur timorē liiij.G
Spes certa nō ī alijs q̄ in deo.liiij.M A
Spes falsa multiplex.liiij.U (O R
Spes nr̄a certificat̄ a deo ñ īdustria nr̄a.
xx.A.liiij.J R
Sperandū est hic ꝓpt̄ plura. xxxvi.A.l.
L E.liij.A. lxxvi.T U.lxxxv.B.
Spicas discipuli vellētes an furtū ꝯmise/
Spine auaricie he st̄.xlviij.y (rīt.xxxix.T
Spūs dñi carnis mūdi ꝛ demōis.xlix.K.
Spūs multiplex.xvij.Z.lxxxi.R.lxxviij X
Spūs eē idq̄ aliq̄s negasse xxi.G
Spūs et mens differūt ꝛ d̄ diuisiōe anīe ꝛ
spiritus xcv.F G H
Spūs ſm tres vires tres hz spōsas.xcv Q
Spūs creat⁹ illabi p̄t corpi sz ñ alteri spūi
Spū dei q̄ agūt̄ legi subiecti ñ sūt (lxix.Z
quō intellgit̄ lxiij.Z.
Spūs aīalis ē ꝓximū instr̄m aīe lx.K.
Spirituū discretio q̄d sit.xviij D.xix.X.lx/
Spūs ꝓbari debēt si ex deo sint (ix.J.
xvij.R S.plene.xix.L.plene U
Spūs nat̄al̄ vital̄ ꝛ aīal̄ q̄d sint xli.O
In spū sup̄ sine et extra esse q̄d sit.lxxxi.S.
Spūs et aīa quō differāt lxxxij.S T
Spūs differenter afficiūt̄ lxxxiij.K
Spūs ꝛ rō eadē res sunt ꝛ tñ vsus vnius
fit sine vsu alterius lxxxiij.U
Spūs ꝓ mptus caro infirma lxxxiij Z.
Spūs triplex natural̄ vital̄ ꝛ aīal̄.lij.F.lxx
viij.T.Jdē sūt in substātia.xxix.P.ī fine
Spūs nr̄ hz passiōes suas. lxxiij.B L
Spūs noster sit sic̄ nauta ī naui.lxxiij.D.
Spirituū materialiū serenitas donū dei ē
Spirituū materia (ꝛ īde ꝓuēit.lxxviij.T
liū varietas īducit varias opatōes aīe. lxx
Spūs nr̄ ī hac vita sp̄ ma/ (viij.T
net paruulus xli.A.
Spiritus noster lux est xciiij.R.
Spūssctūs De h̄ spēal̄ ſmo.xli.G. et q̄sti/
Spūssctī impulsus cogno (ones.xlix.Z
sci vix potest et quomodo lxiij.y.
Spūssanctus viuificat xij.H
Spūs dona varia q̄ nūerat apl̄s x.D
Spūs vbi vult spirat exponit̄ l.K
Spūssctūs sic d̄r dari et haberi xli.R
Spiritū rectū sanctū et principalē orat da
uid sibi dari xciiij.X.
Spūalis q̄s sit et q̄ pauci sint xxxv.B
Spūalia aliq̄ si q̄s ñ ageret nisi tp̄ale ꝯmo
dū seq̄ret̄.an ꝓpt̄ h̄ arguat̄ symoniac⁹.xc/
vi.K L.supra symonia
Spūalia bona dupl̄r dicunt̄.xvi.Z.lxi.A.
Spūalia sine tp̄alib⁹ diu stare nō pñt.xvij.
Spūal̄ iurisditio est etiā circa bo (B
na tp̄alia eccl̄iastica i.S
Spūal̄ hō oīa dijudicat.iiij.G H.viij.A
Spūal̄ actio an possit meritorie ad finem
tp̄alem referri xxx.R
Spūales et abstracti hñt volūtatē celerem
Spūalia a q̄busdā p̄latis tē (xxxv.R.
poralib⁹ postponunt̄ xlij.L.
Spūalia sine tp̄ali diu p̄si.ñ pñt.cōe ꝓuer/
bium ꝛ tritū apd̄ p̄latos malos xlij.L.
Spūalia vicia sex sunt.li.K (liū.lxxi.J
Spūales ꝯtēnere ñ dñt admīstratores tp̄a
Spūaliū passionū origines.xij lxxiij.D
Ad spūalia sine luctu conuerti a sensibilib⁹
nō possumus xlv.S.
Sponsus verecund⁹ est christ⁹ lxxiiij P
Sponse ad sponsum suū iesum lachryma/
bilis oratio lxxvij.P.

Sponsus ab eccl'ia auferri xp̄s neq̄t/papa potest.iij.F (q̄re.viij.X.xcviij.A
Sponse ad sponsum amor dicit̄ ī canticis
Stabilit aīam ꝯtemplatio xlix.y
Stabilitio cordis. Supra Cor
Status decentia estimabit̄ vt sapiēs ñ vt ambitio aut auaricia iudicabit xl.E.J
Status sufficientie mensuratio nō p̄t sub arte tradi. xxxvi.z.
Statu suo q̄libet contentus vt sit. lv.T
Statuū eccl'iasticoꝝ singl'oꝝ ptās enūerat̄
Stat⁹ q̄libet enitat̄ eē tal' q̄lē se (xli.K.L vult estimari xi.D.
Stat⁹ mutatio a diabolo plerūq̄ suadet̄ z qñ fieri d̄beat.xix.C.lxviij.H.lxx.O.lxxx
Stat⁹ īcipiētiū ꝓficiētiū z ꝑfecto (vij.Z rū sic se habet xlvi.L.A
In statu salutis est tres v̄itates dicere potens ex corde xxxij.A.
Status plangentiū sicut et actiuorū reperitur in ecclesia xxxix.A.
Status eccl'iasticoꝝ est status penitētiuz.
Status triplex ꝯtēplatiui ꝯpat̄ (xl.G. hyemi veri et estati lxxiiij.S.
Statū ꝓpriū mutare cogitātes q̄ttuor assumūt īdustrias. lxxxvij.Z.
Stephanus ait.dñe suscipe spm̄ meū.xcij
Ex stephani altario flores sū (T.xciiij.R pti supponūt̄ cuidā et ꝯuertit̄ xcij.H.
Stimulos carnis sic vincere possum⁹.xxxviij.H
Stimul⁹ amoris liber allegat̄. lxxiiij.z
Stoici cor aliq̄ v̄tut⁹ cogitatōe stabiliebāt z q̄d differebāt a xp̄ianis lxviij.z.
Stoici sentiebant homini licitū eē seip̄z occidere xxxv.O.
Stoici reges se omniū appellabāt. xli.A
Stoici dicebāt virtutes esse impassibilitates.lxxij.ꝯ.
Stoici admirati fuissent mariā lxxix.ꝯ.
Studendi modus xix.H.lxv.G.
Studentes raptū aliquem sepe experiunt̄.
Studētes bñficiati ad vigili (lxxiiij.Q as mortuorū nō obligant̄ xxiiij.R.
Studentiū labor ingens xlvi.E.
Studio diuine sapientie intendere possūt religiosi xciij.Z.
Studiū lr̄aꝝ suscipe potest p̄lat⁹.xxiiij.R.
Studia religiosorū in affectū trāsire debēt xvi.A D H.
Stulticia christiane predicatōnis que sit. lxxxix.F
Stulticie diuīe stupēda miracl'a xl.Z
Stulti sunt omnes hoīes in aliquo ſm horatium lxxiij.L.
Stultorū infinit⁹ est numer⁹ Jdeo. lxxiij.
Stulto semp̄ contingit p̄ter id qd̄ (L. credit lxxvij.F.
Substantijs primis destructis impossibile est aliorū aliquid remanere declaratur. lxviij.R.
Subtiles in theologia plerasq̄ positiones suspectas ponūt. xviij.Q.xix.K.
Subtilia inutilia refutanda sunt.xlvij.H
Subtilissimus quidam scriptor z fabricatores memorant̄. xlvij.H.
Subtilitas nimia reprobat̄ ī iure.lxxxviij
Subtilitates logice sunt cynifes in (K moralibus lxxxviij.K
Sufficiētie status. sup̄ status
Suffragia req̄rens in generalitate nō minus meret̄ q̄ꝫ in ꝑticulari xxxvi.X
Suffragia sibi req̄rere fieri ī ꝑticulari z cū q̄dā limitatōe expedit ꝓpt̄ tria.xxxvi.X y
Suffragia nō tm̄ valēt ꝑ mille q̄ꝫtū si pro vno fiant. xxxvi.y.
Suffragioꝝ acceleratōez sibi in vita fieri a carth̄.rogat cācellarius ideo xxxvij.L.
Suffragijs ꝑ alijs se onerare plerūq̄ stultum est lxxviij.B.
Summa virtutum z vicioꝝ cōmendatur. xxix.C.xxxiij.D.xxxvi.F.xlv.X.xviij.K xix.H.lxi.H.lxvi.Q.
Supbia de hac xxiiij.J.xxxij.C.
Superbia hominis non est tam admiranda sicut fuit luciferi.lxiiij.G. Econuerso alio respectu xl.ꝯ.xcvi.B
Supbia est cupidius obſuatiōes ꝓprias sequi q̄ꝫ p̄cepta dei xxij.D
Supbiam que cogitatio radicitus magis euellat liiij.Q.
Supbia oīs male affectōis radix.lxvi.H
Superbia quādo sit pctm̄ xxxij.L
Superbie occulte signa lxvij.H
Supbie signa et q̄ꝫ occulta et vix corrigibilis sit vi.H.xvij.T
Supbia rep̄henditur. viij.J. vi.T U xvij.X.xix Z.xcvi.A.xl.ꝯ.lxxvij.G.H
Supbia subtile malū duplex est. xvij.T.
Supbia errare facit xvij.G.J X.xix.Q
Supbie temptatio quare difficile cognoscibilis xviij.K.
Supbia plerūq̄ in cōtumeliarū et duroꝝ stimulorū ꝑpessiōe gl'iari facit xix.T.
Supbi mente cordis sui lxxxiij.R
Supbia inducit zelū indiscretū.lxxxvi.B

Superbie palma lxxxvij. B.
Supbia ⁊ inanis gl'ia differũt. xxviij. R.
Superbie q̃ttuor species Ibidem.
Superbia est regina et initium viciorum. xxviij. R.
Supbie gradus duodecim xxviij. S
Superbia sp timida. Ideo xl. ꝯ.
Superbia operat̃ ꝯtraria hũilitati xl. U
Supbia facit doctorẽ silere xl. X.
Supbiam et curiositatẽ et hortatõnem ad alta loquentes introducit xli. B.
Supbus exit a deo sed sup deum xl. S.
Superbia inter virtutes discerni nõ potest nisi monstrante spũsancto lxxvij. H.
Supbia omniũ virtutũ gerit habitũ ⁊ etiam ex humilitate orit̃ lxxvij. G H
Supbia interior talis est lxxviij. R
Superbiam sequunt̃ hec vicia. lxxviij. L
Propter supbiam deus ꝑmittit hoĩem cadere in peccata lxxi. O
Superbiã sic vince et supprime. lxxxvij. A lxxviij. C
Superbia sancta et bona lxxxv. T. xci. ⁊. xlvij. ꝯ.
Supiores si errent venia potius q̃ꝫ criminatione dignos esse ix. F. lv. O
Superiori sarcinã imponẽti nõ est pertinaciter sine lege priuata spũssancti renitẽdũ. lxij. F
Superiorũ auctoritas plus valet q̃ꝫ ratiocinatio lxvij. G
Superiorũ iudicio in dubijs subditi vitam suam moderent̃. lxvij. G. L.
Supiorũ cõtempt⁹ qñ sit pctm̃. xxxij. L
Supiores securitati subditorũ ita ꝓuideant xxxv. T
Suplatiua via ad multa valx que exponũtur ſm ordinẽ alphabeti c. G.
Supstitio est vana religio lxix. D
Supstitiose aliqua vident̃ a christianis fieri que tamẽ tolerant̃. xx. L. xxi. M. lxix. D E
Supstitiose obſuatões dieꝝ et aliaꝝ rerũ damnant̃ xx. U. xxi. F. G ⁊c̃. R. lxx. L
Supstitiosarũ fantasiarũ cause ⁊ remedia xx. X y. xvij. X
Supstitiones in quinqꝫ noxie sunt xx. y.
Contra supstitiosos ꝓcedendi practica. xxi
Supstitiosas obſuatões cur suade (C at demon xxi. J. lxx. L.
Supstitiosos ritus ratõnes q̃ conant̃ approbare soluuntur xxi. L. M.
Supstitiosa an possint supstitiosis repelli. xxi. O Q
Supstitiones obumbrate lxxxvij. L.
De supstitionibus xxiiij. M.
Supstitiones fieri vult diabolus mĩsterio pueroꝝ innocentũ ⁊c̃. Ideo lxxiij. G
Suppositio quid est. et suppositio naturalis lxxxvi. P. Q.
Supra se et extra se esse q̃d sit lxv. F.
Sursum corda habemus ad dominũ. i. in patinis ⁊c̃. x. H
Sursum agebant̃ plures. s. ⁊c̃ xlix. ꝯ
Surrexit christ⁹ ĩ crepusculo diei xcij. R
Susceptio israel pueri sui quid sit et quõ (xcij. P
Susceptio sursum acceptio instar magnetis xciiij. R.
De susceptione humanitatis christi mystica xv. P. Q. ⁊c̃.
Suspitio ꝙ et qñ sit pctm̃. xxxi. ⁊. xxxij. L.
Suspitiones de aliorũ p̃sertim amicorum factis a diabolo immitti lxx. Q.
Suspitio id agit in republica quod zelotypia in domestica ix. Q.
Suspitiones nimias vitet superior. xxx (viij. H
Suspitiones mirabiles et false inde ꝓueniunt lxxiij. L.
Sustentatio corꝑalis potest intẽdi secũdario in beneficioꝝ vl̃ monasterioꝝ appetitu lv. S. lxix. R. sup̃ symonia.
Sustentatio qualis et quãta recipi possit ꝑ spiritualiũ administratõe lxij. ꝯ
Sustentationẽ pl⁹ debito habere est auaricia lxxviij. D

Tabernaculum est maria lxxxvij. L.
Tabernarioꝝ regula iiij. T.
Tacere ad iniuria q̃ꝫ vtile sit lxxij. H.
Tactus quãdo peccatũ sit et de tactu luxurioso xxxi. ⁊.
Talentũ contẽplatiuus in terram non fodit xciij. P. R.
Talentum cõmissum quomodo ⁊ an semꝑ distribui oporteat lxviij. J. R
Tallie quãdo iuste exigant̃ xxvi. F
Tecta plana apta deambulationi xciij. P
Tediũ boni an augeat meritũ xxiiij. O
Tꝑantia p̃latorũ talis esse debet xl. A
Templa dei nõ inhonorãda esse x. y.
Temporis ꝑditio dãnosa. lxxxv. M. lxxxvij. D. xlvi. ꝯ.
Tempore nihil p̃ciosius. ideo inutilib⁹ nõ impendatur. vij. O. xvij. Z. xix. O. xlvi. D
Tꝑus ꝯtẽplatõi aptũ. lxxvi. R L. lxxiiij J

Tēporis fures sunt amici xlviij.K
Temporalia bona quid mali intulerint in eccleſijs viij.ij.xvij.B.
Tpalia bona an ſubſint pape ij.J K.M.
Tēporalis ſuſtentatio a ſubditis pt pſcribi per clericos iij.K
Temporaliū bonoꝝ eccleſiaſticoꝝ etiaꝫ ſupmū monarchā eſſe papā nō videtur eſſe ex inſtitutōe chriſti iij.M.v.Q R U
Temporalis ſuſtentatio curatorū a ſubditis eſt iuris naturalis et diuini .licꝫ determinatio q̄te ſit iuris poſitiui iij.A.
Temporalibꝫ bonis quare fuerit dotata eccleſia vij.B.x.T.lij.L.xl.M.
Temporale bonū cū diſpendio aīe q̄rēdū non eſt xxij.U
Tēporalis cōmodi intuitus in collatōe ſpirituali contingit quadruplex lxix.K
Temporalia aliquādo eccl'iaſticus tenet ñ pro ſe ſed pro alijs xxxvi.r
Temporaliū cura apud p̄latos nō eſt magnipendenda xlij.L
Temporalia amittūt ſi ſpūalibus nō intēditur xliij.B.
Temporalia ſpūalibus p̄ferentes ſic ſe defendant xliij.X
Temporalia quedā mere. quedaꝫ dedicata diuinis vſibus lij.B.
Tpaliū regulatio ſpectat ad iuriſtā.lij.B.
Tpalibus implicati non tenent habere tā tam puritatē cordis rē. lxxi.B
Tēporalia cōferens eccl'iaſticis pōt limitatōes certas apponere ꝓpter tres cauſas xxxvi.X
Tempus oportunū eſt tēpus vite mortal' vel tempus gratie c.M.
Tenax vigor quid ſit lxxviij.y
Tenebra triplex xcvij.E.xcv.S.
Tenebre myſtice xij.D M.
In tenebris quidam timent ideo lxxiij.L
Tene certū et dimitte incertū quō intelligēdum. xxxv.T
Tenor infernalis et diſcantus padiſi. xlv. F.xlvi.B.xlix.B.Supra carmen
Tentatio deſcribitur lvij.M.
Tentatiōes vincunt.lv.L.lxxxiij.ꝫ.xxx
Tēptationū vtilitas p̄ci/ (iij.L pua. lxiij.B H
Tēptatio quelibet p̄trariū repellit.lxix.X
Tēptatōes operiūt charitatē ſic̄ cinis ſcintillam ſed nō extinguunt lxix.X
Tēptatus nō peccat donec conſenſerit.dātur exempla ne conſentiat lxix.X
Temptatus acriter ſi reſiſtat multū merek. ꝛ deletur pena venialiby tūc cōmiſſis debita.lxix.y.lxx.L D
Tēptatus dicat oratōem breuē et magne efficacie.ꝛ ne nos inducas in tēptatōez.lxx.
Temptatōnes diaboli innumere enu (D. merātur lxx.B D plene rē.
Tēptare ceſſat inſidioſe nōnunq̄ diabol'.
Temptare ceſſat plerūq̄ ne quis (lxx.D. reſiſtendo mereatur lxx.ꝫ.
Temptationes vincendi generale ꝛ vnicuꝫ remedium lxx.ꝫ.Alia.lxxxvij.T
Temptatōnis modus.lxxxiij.ꝛ. lxxxiij.ꝫ. lxxxvij.L.
Temptati et inq̄eti nō timeant. lxxxiij.ꝫ.
Tēptare deus nō ſinit vltra qđ poſſumus exponitur pulcra ſimilitudine. lxxxvi.ꝫ
Tēptatōes de dilectōe dei ſup oīa.xxiij.Z
Temptatio ſuggeſtiōis et ꝓbatōis .xxviij.
In temptatōem deus ducit ſed nō (A. inducit xxviij.A.
Temptatōis ordo p ſuggeſtionē delectatiōnem et ꝓſenſum xxvi.A
Temptatio primoꝝ parentū xxx.K.
Tēptatiōi ſi reſiſtimus nō peccam⁹ .xxxi.ꝫ
Tēptatiōi p̄ſumēs reſiſtere poſſe ſtulte agit
Tēptatio blaſphemie quō ſit vin (xxx.L cēda.xxxij.S.ſupra blaſphem⁹. lxxi.A.
Temptatio ꝓtinua ī hac vita xxxij.T
Temptatio carnalis fit triby modis.xxxiij
Temptatōes hoc modo voluntas vi (T tare conetur xliij.R.
Tēptationū carnaliū remedia pl'a.xlv.M
Tēptatio ſex vtilitates generat li.A.
Temptatōem ſemp ſeq̄tur cōſolatio equal' vel maior li.A.
Temptatus triſtis eſt. l.S.
Temptatōe carētes pfecti dolent li.A.
Tēptatōes gūes quō ꝓfirēde ſint lxxi.O
Tēptatōes conſolak p ep'lam lxxij.A.
Temptationes gūiores pferunt aliqñ contemplatiui Jdeo lxxiij.S
Tēptatōes ſic euadere poſſum⁹ lxxvi.K
Temptatōes ꝓpank vulpeculis xcviij.Z
Theologia ſimbolica,p̄pa myſtica. lxiij.
Theologiam quadrupli/ (M.lxxix.D cem Dionyſius tradit xcvij.L
Theologia q̄druplex notatur in ꝓbis ſancti Pauli vn⁹ dñs vna fides rē.xcviij.F.
Theologia ſuam habet logicam.iij.B.xvi O P.xvij.D
Theologia quō dicak ſcientia cū verſek in hyſtoriis et parabolis lxix.A.xcix.T.

Theologia in regenda e ecclesia ꝑponi debz alijs scientijs. ij. U. iiij. B. vi. D W. x. A S. xviij. L
Theologia despecta multoꝝ erroꝝ ⁊ malorũ causam ꝑbet. vi. W. xiiij. y. xviij. L xix. U. lxij. K
Theologia cur despiciaꝯ a ꝑlatis ⁊ alijs. x. S T. xi. E. xviij. L
Theologia philosophiã supat ⁊ eam ꝑsupponit. liij. E. x. lv. y
Theologia consolaꝯ. xciij. D Q U. x. y.
Theologia sapientia dicit ⁊ ꝑest omnibus scientijs (lv. F. xx. L
Theologia symbolica ⁊ mystica conuersos modos habent lxviij. S. xcvij. L.
Theologia scietia vna est/ ⁊ in qua veritate consistat lxix. A
Theologia quotuplex rsultet exente simpliciter. ⁊ ꝙ alijs scietijs sit nobilioꝝ. lxix. A.
Theologia scholastica ⁊ q̃ mores istruit q̃ bus medijs acquiranꝯ xviij. X.
Theologia supma scientia lxxxij. L.
Theologia vtrũ sit speculatiua vel ꝓctica. lxxxij. W. xciij. E.
Theologia fm quosdã est magis affectiua lxxxvi. D
Theologia ibi incipit vbi metaphisica desinit lxxxij. W. lxxviij. x.
Theologia resoluit terminos omniũ scientiarum quia superioꝝ xxxiij. S
Theologia deducit ab arce felicitatis aristotelice ad principiũ felicitatis eterne. xxx
Theologia os et venter est in coꝝ (viij. L pore christi mystico xliij. B.
Theologia ad chimerinã mathematicã deducta est xliij. B.
Theologiã q̃dã ideo fastidiũt xlv. ꝑ
Theologiã eccl'iastici discere teneꝯ. xliij. X
Theologia sophismatibꝫ obuolui nõ debz
Theologia ꝓferenda est iuri ca (xlvij. D nonico lij. A.
Theologie triplex vsus ꝑ scolis ꝑ moribꝫ/ pro ꝓdicantibꝫ. et fm doctoꝝ vtiliores xviij. U
Theologie doctoꝝ quid possit in doctrinis examinandis xviij. B L. xix. U.
Theologie studens ꝓprios et intimos cõceptus habeat doctorũ lxv. B.
Theologie studiũ alicubi velut in fonte residere deberet xviij. L
Theologie doctoꝝ illuminet ⁊ inflammet.
Theologie et decretoꝝ facul (lxxxviij. W tates in hoc distinguunt li. p.
Theologie studio insudare vel religionem intrare an sit equalis meriti xliij. B.
Theologie studiũ contẽnentes discipuli errũt antichristi xliij. L
Theologia mystica quid sit lxv. E.
Theologie mystice depurata et expolita descriptio lxxxviij. J.
Theologia mystica quõ differat a speculatiua xvij. T. lxv. F B ⁊c.
Theologia mystica cũ miraculo est. ⁊ ẽ appropriate christianoꝝ solũ. lxvi. X y. xix.
Theologia mystica est a spũsancto re/ (B uelata. xix. D B
Ad theologiã mysticã cõsequẽdã q̃d sit cõpendiosissimũ lxvi. y
Exempla ꝑ intelligẽda theologia mystica. lxvi. Z
Theologie mystice magisteriũ nõ homi ꝫ spirituisancto relinquatur xviij. O.
Theologia mystica quare dicaꝯ stulta. xcvi
Theologie mystice epithetõ. lxxxij W (D
Theologie mystice nomia. lxxxij. Q. xcij. A T. xci. K
Theologia mystica dicit mens irrationalꝯ et stulta lxxxv. ⁊. lxxxvi. S.
Theologia mystica ẽ amoꝝ gustatiuꝰ. lxxx/
Theologie mystice ascribit Dio/ (vi. L. nysius quasi contradictoria lxxxvi. B
Theologia mystica ꝑ alijs tradi hoc mo/
Theologia mystica nõ po (do. lxxix. S test transfundi in alios ꝑ doctrinã. ⁊ tamẽ doctrina nõ est frustra. lxxxvi. D. xcij. A.
Theologiã mysticã tractãtes ad tria inducunt que requirunt et sufficiũt. lxxxvi. D.
Theologia mystica in q̃ ꝓsistat varie sententie. lxxxvi. J.
Theologiã mysticã tradere põt theologus etiam inexꝑtus in ea lxxxvi. J
Theologia mystica a scholastica nõ est exclusa lxxxvi. J
Theologiã mysticam plene ⁊ plane tangit lxxxvi. B D J K
Theologia mystica facilius q̃ñq̃ obtineꝯ a simplicibꝫ q̃ꝫ a lr̃atis lxxxvi. Q.
Theologia mystica cõmunis ẽ christiãoꝝ lxxxvi. D
Theologia mystica solis christianis datur non alijs q̃ꝫ tũ cũq̃ illuminatis. lxxxvi. T lxxxix. Z. xxxij. F. xcij. Q. lxxvi. ꝑ
Theologie mystice titulus est fm Lactantiũ stulticia lxxxix. E
Theologiã mysticã tractat diffuse sub nomini suscepti ones. xcij. ꝑ Q. ⁊c.

Theologiã mysticã late tradit sub nomine mansionis xci. B D rc.
Theologia mystica nõ dar sine exercitio faciendo quod in se est /licz detur aliquãdo nihil agentibus xcij. Q T.
Theologia mystica nõ ẽ generatio trãssubstantiatio aut alteratio xcij. P
Theologia mystica clarior qñq nõnunq obscurior reperitur ideo rc xcij. R.
Theologia mystica est altissima sapientia. lxxiij. S
Theologiã mysticã tradit btus Bern. sub tribus gradib sicut r cancellari⁹. lxxv. R.
Theologia mystica tradit sub metaphora canticorũ lxxix. P Q R.
Theologia mystica his cognoscit. lxxix T
Theologiã mysticã qui discere vult vt discipulus fiat necesse est instar plurimorũ sanctorum lxxix. X.
Theologus quid sit lvi. J.
Theologus et iurista differũt lix. K L.
Theologi garruloſi qui sint xix. A.
Theologi corruptorũ morũ nocent pl⁹ q pficiant xi. E. xix. A. lvi. J
Theologos speculatiuos vtiliter versari in mystica lxiij. P.
Theologi iuniores cur appellent sophiste verbosi rc. xvi. Q. xvij. U
Theologos aridos nihil ad affectũ trahẽtes reprehendit lxxxvi. D
Theologi aridi sine pietate q sint. lxxxvij. L. xlvij. A
Theologorũ vinũ vnde in puerbiũ tractũ sit xl. D. x. L E F. rc.
Theologus habeat in ecclesijs cathedralibus. xlij. Y
Theologi platis sibi ociũ improperantib sic respondeant xlij. Z
Theologos cõtemnentes acriter reprehẽdit xliij. F X. xlvij. H.
Theologor inopũ et abiectorũ solaciũ. xliij. X
Theologi curioſi reprehendunt xlv. Z.
Theologi iõ a q busdã despiciũt. xlvij. H
Theologor orõ efficacior est xlix. D
Theologi inde ortũ habent li. Z
Theologorũ et canõistar nõ erat distictio in ecclesia primitiua p quadringentos annos et vltra li. r
Theologorũ officiũ hoc est li. r.
Theologi ppio noie qui dicant li. r
Theologi ppie dicti nequaq sufficiũt etiam in regimine spirituali li. r
Theologi decretistas vituparе non debent nec econuerso lij. A
Theologus pt canones salubriter inuestigare. lij. B.
Theologi nostri tẽporis de moralib parũ curant lxxviij. D.
Theologis duobus quidã noluit suadere vt religionẽ ingrederent lxxix. Q
Theologice facultatis parisius articuli circa artem magicam xxi. P Q.
Theologice exercitatões ad theologiã mysticam pertinent xcvij. D.
Theologica ꝓsideratio nõ extendit se ad tẽporalia particulariter cognoscẽda lij. B
Theologice virtutes differũt a moralibus p obiecta xcvij. B. xcviij. Q.
Theologice virtutes. lxxxv. r.
quare sic dicãt. lxi. D
Theorgie thelete respuunt. lxxxv. ꝓ. lxxxvi. P. lxxxviij. D. lx. R. xcvij. J
Tepidi vituperant x. L. li. B
Tepor nulli reddit ex itegro qõ suũ ẽ. li. E
Tepidis accidit sicut filijs israel lxxij. F
Terministas defendit lxxxi. T
Inter terministas et formalizãtes sepe lis est ꝓpter equiuocatõem q̃d nois
Termini trãscendentes significãt q̃dditates simplicissimas lxxxvi. Q.
Thesaurizare quãdo et quib liceat. xxviij. Z. xxiij. U.
Testamentũ in tribus consistit xxxvij. K
Testari quõ quis debeat de hoc duodecim considerationes xxxvij. K
Testamentũ quotidianũ pegrini multum notabile xxxvij. D.
Testari volentibus hec obstãt. xxxvij. H
Testator aliqs fraudar si intentio sua nõ impletur. xxxvi. U
Testatoris nõ quelibet intentio adimplenda est. Ibidem
Testamentũ vtrũq pastor cõsecratus dic se scire xlij. U
Testamentũ nobile hoc fuit lxxvi. R.
Testimoniũ falsum De hoc xxvi. H.
Testimoniũ duorũ successiue idem factum videntiũ et nõ simul nõ valet xxxiij. R.
Tymocratia quid sit ij. T.
Timor dñi De hoc plura xxviij. D
Timoris sex species. Ibidem
Timor ne gelidus aut aridus sit habet pietatem adiunctam xxviij. L
Timor triplex xci. D.
Timor nimius a salutaribꝫ impedit. xcij. r

Timorati sollicitant cõtra symoniã vsuraz et fraudulentiã xxxvi.T
Timendũ semp est et sperandũ xxxiij.S
Time et spera frater lxxxvi.P.
Timor facit casum Declaratur p exempla. lxxi.P.
Timor nimius sic expellatur lxxi.R
Timorẽ excita in te his modis lxxviij.D.
Timor vanus in verũ periculũ plerũq; cõ ũcit. vij.R.ix.O.lxxi.P.
Timor hominũ neminẽ a tuenda veritate repellat xij.L A.xiij.D
Timor domini laudat z vnde concipiatur liiij.F
Timor inducit spem. liij.B.lvi.D.
Timor vtilis est duris sed natura timoratis nociuus lxix.X.
Timor dñi generat.liiij F.lxvi.Q.lxxix.E
Timor et spes socianda sunt lxvi.P.
Timoris efficacia z eius triplex acceptio.
Timoris lima oĩis pfectõis in (lxvi.P itium xviij.B.lxvi.S.
Timori dei aliquid relinq debet nõ oĩia statutis humanis plectẽda lxij.P.
Timor amori iunctus esse dz z econuerso.
Timor seruilis plerunq; filia/ (xcv.Y lis origo qñq; ex ei⁹ radice orit lxij.S
Timorẽ multa incutiunt que fm ordinem alphabeti exponunt xcix.X
Timenduz est semp.sed ne quid nimis.lxx.
Timenda sunt homini iudicia (E F dei.xix.Q. lv.z
Time deum et minantẽ mundum ridebis. xij.A
Tympanũ quid sit moraliter lxviij.R.
Tympanũ plus placet rusticis lxxx.H.
Tyrannus quis sit. ij.U.iij.Z.xi.M Q. xij.R U
Tyrannũ non licet sine iudicis auctoritate vnicuiq; subditor occidere ij.P.xi.K. L M. xij.P Q R S zc. xiij.A B.lvi.R
Tytonius notauit regulas p expositõne sacre scripture xcviij.Y.
Tobiã piscis conat deuorare xli.J.
Tolerantia viciorũ a pĩatis tunc fiat.xxiij. E.xxviij.Y
Tolerantia pape zc.locum habet in constitutõibus positiuis zc. xxxv.X.
Tolerant multa p patientiam que si deducta zc. xxxix.L
Tolerantur consultius errores cõmunitatẽ aut grandis status homies tangentes q̃ puniri querant v.T.vi.X.Q.
Tolerant multa facta quorũ initijs cõtradicendum fuisset ix.E.
Tolosane vniuersitati scribit in matia subtractionis obedientie zc.viij.z.Q.ix.A B
Thomas de aquino tot miracula fecit q̃t questiones determinauit xxix.A
Thomas z Bonauctura cãtabãt voce zc. xciij. Q.
Thomas cõtemplatõe leuabat a terra.xlix
Thomas ꝺ aq̃no qñ obierit.xvij.Q. (Q
Toni octo quibus ecclia vtitur varias excitant affectiones lxxviij.A
Torneamenta ppter vanã gloriã sunt peccata mortalia xxix.D.
Totũ simpliciter est deus fm quid vel contracte de alijs dicit lxvij.Z
Trahit animã deus post se his modis. lxxvi. B y
Trahunt ad se oĩia cõtemplatiui ꝑ modo lxxviij.P
Nemo venit ad me nisi pater traxerit illuz. lxxix.R.
Trãsfiguratio dñi i mõte exponit.lxxxi.P
Transformari mentẽ in deũ quid sit.xci.B xlix.R.Supra amor
Translatões pro vulgaribꝫ detestant.lxxx
Tres digiti dei pondus numerus mensura zc. (vij.T lvij.S.
Tribulatio describitur lvij.A.
Tribulatio necessaria est ad expellẽdũ amorem mundanum lxxij.Q.
Tribulatio nostra in solũ deũ christianissime retorquetur lxxxv.D
Tribulationis vtilitates. xc.X. lxxvi.Z.z
Tribulatõibꝫ liberabimur p pcessiões ieiunia zc. xliij.K.
Tribulationũ laus querat apud illos doctores xlv.X
Tribulatiões letificant sctõs xlv.z.
Tribulatorũ etiã in spiritu magna consolatio. lxxij.A
Tribulatio habet vocẽ orationis lxxvij.Q
Tributa retinere peccatũ est xxiij.T.
Tricliniũ cordis xix.A.xciij.D.
Tricliniũ est spũs rationalis. lxxxv.R U
Tricliniũ multiplex lxxxv.X
Triclinij plures auctores nomiat.lxxxv.Y
Tricordũ respiciens patrẽ et filiũ z spiritũ sanctum lxxix.E
Trinitas in diuinis lxxxij.M
Trinitatis mysteriũ exprimit verbis istis. dño deo salutari meo xciij.M

Trinitas psonarũ latuit aristotelẽ. xciij T
Trinitatẽ psonaꝝ phisica ratõne theologi deducunt xciij U
Trinitati assimilat̃ lux solis xciiij. Q
Ex trinitatis attributꝭ tribus oratio ⁊ meditatio om̃is ꝯsurgere potest. v. ⁊. lxi. G. lxvi. G. S.
Trinitatis opera indiuisa. xxv. P. Nõ ad intra sed extra xlix. H.
Triplicitates multe. v. ꝯ. x. ⁊. xi. X. xij. G. lx. S. lxi. G. xciij. Z. xcv. H
Tristari ⁊ gaudere simul ⁊ ꝑm idem ꝯtingit xlv. U. lxxix. M
Tristari de exaltatõe tyranni malũ nõ est. xxxij. M
Tristari de bono ꝓximi quãdo sit peccatũ vel non xxix. E
Tristari vel gaudere quod sit laudabilius exercitium lxxxv. A
Tristicia De hac plura xlv. T
Tristicia quadruplex xxviij. U.
Tristicia duplex. lxxxiiij. Z.
Tristicie ꝑm deũ valor lxxxiiij. ⁊.
Tristicie ⁊ gaudij simultas lxxxiiij. ꝯ
Tristicia ꝑm seculũ lxxxiiij. ꝯ
Tristicia ꝑm deum nõ est lxxxv. M.
Tristicia sensualis auget rationalẽ. lxxxiiij
Tristes sunt hi naturalr̃. lxxiij. J (ꝯ
Tristicia seculi mala sed christianꝰ luctus bonus est lvij. E
Tristiciã tempalem in spũalem salubriter conuertit quedam mulier lxviij. ⁊.
Tristicia Quere supra in lamentũ/et reperies plura.
Triticũ virtutis nõ germinat in nobis sine palea vanitatis lxxiij. O.
Trutanni docuerũt orare Guilhelmũ parisiensem lxxiiij. ꝯ
Tuba cornea et ductilis ⁊ cetera moraliter quid sint lxxviij. Q.
Tuba nouissima sonans in auribꝰ hieronymi quid effecerit lxxviij. ꝯ.
Turbationes sensualitatis succrescẽtes faciunt meritum xxxvij. ꝯ.
Turbamur plerũqꝫ ꝑ diabolũ ad malũ finem vij. R.
Turbas illas relinque ꝫ modo xlvi. Q.
Turelupini heretici xviij. M
Tutum nihil est homini in hac vita. xxxiiij. L

Vadendum ẽ ad celum xliiij. T ⁊.

Vagari. i. vane agi lxxxix. S
Valentinianorũ error xxv. P.
Vanitas vanitatũ ⁊c̃. sententia notãda ꝑlatis vij. X
Vanitas bona ⁊ mala x. F.
Vanitatis paleã an quis a se excusserit signum xviij. R. lxx. R.
Varietas in amicicia deserenda excusari aliquãdo potest iiij. C. viij. D.
Vbera dei lxxxij. C
Ve octo ĩ euangelio ꝯtenta aptant̃ ecclesiasticis modernis xl. O.
Vectigalia sunt nerui reipublice. xxxv. Q.
Vehemẽtia ꝑiculosissima comes virtutũ xix. ⁊
Vehemens annisus volũtatis ad aliquid sit tibi semꝑ suspectus xx. D. xcv. A
Velamen triplex xcij. M.
Velle credere et dolere aliquãdo magꝭ meritorium q̃ꝫ credere et dolere xxxvij. S
Venditio plura de hac xxiiij. U
Venditio diffinitur xxxv. J
Venditionem et emptõnem nõ inficiunt. Neqꝫ ꝙ vni parti vtilior est q̃ꝫ alteri. Neqꝫ conditio redimendi. Neqꝫ ꝑcij diminutio ꝓpter libertatẽ redimẽdi xxxv. R.
Vendere ad credentiã ꝑcio pluri iusto prohibetur xxxi. Y
Vendere carius ad credentiã sic licet. xxxij. S. xxxv. R.
Venditões ad terminũ xxiiij. S.
Venereus furor plus reprimit̃ cedẽdo q̃ꝫ vtendo xxxviij. U
Venus anxia Inguinis et capitis que sit distantia nescit xxxviij. U.
Venie ꝑstande bullas habet q̃ dimittit debitoribus suis lvi. C
Venialis peccati noĩa plura xxxi. R.
Veniale peccatũ est preter ꝑceptuꝫ. xxxiiij. D. lxiij. B C D G J. lxix. C. lxx. F
Venialis peccati nocumenta xxiiij. D
Veniale peccatuꝫ fit mortale dum placet. xxiiij. C. xxxiiij. T. lxi. B
Veniali nemo caret ꝑm quosdã xxvi. ꝯ.
In veniali peccato non statuit̃ alius finis a deo xxx. J
Venialia significant̃ per lignũ fenũ ⁊ stipulam xxxi. L
Veniale grauissime punit̃ in inferno. xxxi M. lxi. C
Venialis peccati effectus multiplex. xxxi. M A
Veniale peccatũ quodlibet deletur in pre-

senti vita a finali gratia xxxi. A
Ueniale peccatū ad remissionē suam quid requirat xxi. A.
Ueniale peccatū multa mala affert. xxxij.
Uenialiū confessio nō est in pre/ (T
cepto xxxiij. E
Uenialiū cōfessio fit et obmittit aliquādo fructuose Jbidem.
Ueniale peccatū duplex xxxiiij. T
Ueniale peccatū est omnis cōmotio ratio nem p̄ueniens xxxvij. L.
Ueniali̇ter peccat large loquendo etiā in/ fans vnius diei xxxvij. L. lxxxij. T
Ueniale peccatū Quere in pctō veniali.
Uenisse deum in nos tunc dicimus qñ xc̄ l. R
Uenite ad me omnes qui laboratis xc̄. spe cialis tractatus de hoc l. A.
Uenti duodecim passionū spiritualiū. lxx iij. D
Uerbum quod erat in p̄cipio. lxxxij. M
Uerbum caro factū est. de hoc special' ser/ mo. xlvi. U
Uerbū in diuinis verbū aliud nō p̄ducit ne nugatio fiat xlvi. U
Uerbum abbr̄euiatū sup terraz quō fecit dominus xlvi. X
Uerbum carnez factū esse artes liberales nō docent xlvi. X
Uerbū ideo caro factum est xlvi. y
Uerba ieſu multa sentētiarū maiestate ple/ na sunt xliij. U
Uerbū dei audiendū est cum summa disci plina xlvij. X.
Uerbum dei non incōgrue dicitur cibus. lxxiij. T
Uerbo domini celi firmant lxxvij. O
Uerbū cuiuslibet entis rep̄sentat ip̄m con ceptui simplici lx. O
Uerbis p̄p̄r̄is non autē p arbitrio cuiusli bet circa attingentia fidē loquendum est. xvi. H.
Uerbis liberis vtunt philosophi/ non sic theologi. ij. B. xvij. F. xviij. E F O.
Uerba malicia nō habēt nisi quia mali ali cuius signa xxij. M.
Uerbū dei viuū et efficax est ad diuisionē spiritus et anime lxviij. T. R
Uerbū mystice quid sit et quot ei accidūt. c. U
Uerbigena est sponsa christi xcix. J
Uerbigenā ment effici. xlviij. D. lviij. A lix. B. xci. A. xcij. R. xciij. R. xciiij. J. xc v. F.
Uerberant se deuoti Jdeo lxxv. p.
Uerecūdiores nūc̄ esse c̄ cum deo loqui mur ait Aristoteles xlviij. X
Uerecūdia nō sit nimia xciij. A
Uerecūdia humili nihil gratiosi⁹ xcij. Z.
Uerecundia aliquādo ex supbia nascitur. lxvij. D
Ueritas catholica q̄d sit xiiij. L.
Ueritas sincera quō haberi possit a viato re. lx. L
Ueritas lucē suam habet xij. p
Ueritas agnita quomō possit impugnari. xvij. L
Ueritatis testimoniū a diabolo vel magi cis xc̄. nō est recipiendū. xv ij. U. xviij. F xx. B. xxi. A. lxiij. L
Ueritas odiū parit p̄ctim apud eos qui si bi sapientes vident xviij. Z.
Ueritas nulla cognoscit infallibiliter t cō stanter nisi ad exemplū p̄me veritatis. lxix. U. lxi. F
Ueritates tres vere dicens est in statu salu tis. xxxij. A
Ueritas nunc̄ melius inspicit c̄ dū nu/ da breuitate monstrat xxxix. E
Ueritatis inq̄rende impedimentū hoc est xli. Q
Ueritates que p̄tineāt ad theologiā li. t
Ueritates que p̄p̄r̄ie sunt fidei reperiuntur in decretis Jdeo li. p.
Ueritates fidei. Reg̃re sup̄a fides
Uesica turgida pisis sonās supbis p̄pat q̄ adulantib⁹ credunt xl. p. xcvi. A.
Uesp̄tilionis oculus et mētis nō omnino sunt similes lxxxvi. M
Uestigium trinitat' in qualibet re. lxxv. t
Uestigium vide sup̄a imago
Uetule sunt sortilege lxxxi. T
Uexationē redimere sic licet xxxvi. L
Uexantes alios p iudicia t placitationes peccant xxxi. X. xxxij. D.
Uia ad celum hec est xliij. U.
Uia dñi compatur ad viā mundi carnis et demonis xvi. D.
Uia spiritualis habet pedē dextrū affecti/ onem/ sinistrū cognitionē ij. t.
Uiam plura impediūt viij. Z.
Uie ducentes in amorē dei. xv. xcix. X
Uia vnitiua mens eleuatur in deū. c. J
Uia vnitiua ad plura valet/ que exponunt ſm ordinem alphabeti c. J.
Dum aliquid vna via phibet et altera ex/

ponitur xxxv. U
Uicia quibus plus temptamur precipue ꝑ contraria remedia conemur declinare. lxix. X. lxx. C.
Uicia somnijs sunt similia xix. y.
Uiciorũ palma est honesta polluere. lxiiij.
Uicia nature sunt septẽ. xxviij. J (E
Contra vicia pugnamus nõ vt vincam⁹/ sed ne vincant xxxv. A
Uicia principalia octo li. J.
Uiciorum cognitio ꝓdest lxxij. L.
Uicia sic sunt expugnãda lxxij. M.
Uicia aliq̃ndo discrete ꝑmittunt̃ q̃busdã. lxxiij. O.
Uicia nostra vltimi cognoscim⁹. lxxxiiij.
Uictoria deo non diei ascriben/ (S. da est xxi. E
Uictoria vera passiones supare vij. T.
Uidere et intueri ad om̃es sensus ꝑtinent. lxvi. Z. lxix. S. xcvij. O.
Uidere se q̃dam credunt extrinsec⁹ cum nihil videant. Ideo lxxiij. L.
Uiduarũ regula iiij. S
Uidue ꝓpter liberos abstinent a cõiugio xxxviij. P
Uigilia ⁊ somnus habent mediũ in passionatis hominib⁹ xcv. A
Uigilia ⁊ somnia simillima sunt. xix. G. lv A. lxxiij. P.
Uigilie immoderate nocent lxxi. ꝯ
Uiliorum et mediocriũ sꝑ maior numer⁹. xxxviij. R
Uim vi repellere licet etiã contra papã. iij. L. iiij. D. vi. A. ix. C. lxij. C D. xxiiij. ⁊
Uim vi repellere quo iure quõ et ꝯtra quẽ liceat vel non xxvi. C
Uincentio viro sancto scribit laudans eũ ⁊ rogans vt conciliũ Constantieñ. accedat xxij. H K.
Uincere velle et pugnare licꝫ non vincat/ sufficit plerunq̃ militi christi lxx. D
Uincenti dabo manna absconditũ exponitur. lxxij. E.
Uinea mystica duplex xlvi. ⁊
Uinea anime quõ sit excolenda pulcre describitur lxxvij. E.
Uinea est sapientia xlvij. G.
Uinum theologicum spirituale ⁊ optimũ x. C E F ⁊c̃. M P Q R
Uinũ theologorũ et torte iacobitarũ a cultoribus denominant̃ xl. D.
Uinũ ex aqua fit moraliter x. O
Uinũ mat̃iale sapĩam impedit x. P Q
Uinum sapientie terrene x. Q.
Uinum duplex dulce et salsum xlvij. C
Uinum letificat deũ et homines exponit̃ notabiliter xlvij. G.
Uinum grossum et diabolice vites q̃ sint. xlvij. G
Uinũ quidã monachus bibere noluit ⁊ reꝑhenditur lxxi. C.
Uinum confert ad cognitionẽ lxxxi. O
Uiolentiã nature inferre nõ audem⁹. Qd̃ valde nos impedit lxxij. Q.
Uipera pauli exponit̃ mystice xlvij. H.
Uires varie anime disponunt̃ ostenditur hoc exemplariter lxxviij. U
Uirginum regula iiij. S.
Uirgines pauce xxxviij. B
Uirginitas implet celũ/ fecunditas carnalis mundum xxxviij. ⁊
Uirgines consecrare vesti palladi ⁊ telluri. xxxviij. X.
Uirginitatꝫ q̃dam ꝑconia tãgũt̃. xxxviij.
Uirginitas tenet mediũ quo ad (y. nos. xxxviij. ⁊
Uirginitas ꝑm id quod addit vltra continentiam non est virtus lxvij. R.
Uirginitas et coniugiũ in maria et ioseph quomodo sese compasse sint lviij. D.
Uirginitas an ꝑ molliciem sine pollutõne ꝑdatur xxxiij. A
Uirilis ⁊ muliebris sexus ne ꝯtendant de ꝑcellentia ad inuicem xcv. P. Q
Uiril̃ etas q̃rit opes ⁊ amicicias ⁊ honores. xlviij. y.
Uirtutis diffinitio .xxvij. Q. xxxviij. M.
Uirtus ẽ affectio moderata ⁊ ordĩata. xcij Z. lxxij. S.
Uirtutes politice purgatorie ⁊c̃. lxxxiij. E.
Uirtutes si maneãt ĩ pr̃ia. lxxxiij. J. xlv. F
Uir. ñ st̃ ĩsẽsibilitates ꝯ stoicos. lxxxiij J. lx
Uir. ꝟe ñ sũt sine charitate. lxxxvij. A (xij. ꝯ
Uir. purgati aĩ q̃d possit ꝑm ph̃os. xci. F.
Uirtutes septem et quare dicant̃ cardinales ciuiles ⁊ politice xxvij. Q X.
Uirtutes septem adaptant̃ ad sacramenta septem et vicia septẽ xxvi. M. xxvij. y.
Uirtutes septẽ cũ septẽ dotibus correspõdentib⁹ in patria lij. U
Uirtus in pulcro corꝑe gratior sed nõ tutior. xix. ⁊.
Uirtus ñ recte ꝯstituit sibi ꝑmiũ aliquod tempale vel seiꝑam lv. H
Uirtutes theologice ꝓpriũ motũ habent ad impetrandũ miracula ⁊ salutem. lv. J

Uirtutes tres quare theologice dicantur. lxi. M.
Uirtutes omnes et ꝑfectio earũ sunt in ꝑ/cepto et quomodo lxvij. A.
Uirtutes eiusdẽ meriti possunt esse ĩ eis q̃ ſm eas non opantur et qui operant̃. lx/vij. R.
Uirtutes q̃ttuor cardinales de/scribuntur. lxix. A.
Uirtutibus laquei viciorũ similiũ apparẽtium insidiãt̃. xvi. J. xix. J. lxx. G. H. K vi. G. lxvij. K
Uirtutũ granis viciorũ palee miscent̃ in omni statu humano xi. D. lxxiij. O.
Uirtus tendit ad ardua xxxviij. R
Uirtus certius q̃ ars opatur xxxix. L.
Uirtutis mediũ sic accipiendũ ẽ. xxxix. L
Uirtutes acquirunt̃ et vicia exterminant̃ per abstinentiam xxxix. P.
Uirtutes sunt cõnexe sicut sorores germane in chorea xlviij. L.
Uirtutes lilia sunt ⁊ sic crescunt xlviij. R
Uirtus quedam consistit in actu quedam in affectu li. H.
Uirtutibus moralib⁊ et gratia reformatur ordo nature institute lxxij. ꝯ
Uirtus quelibet quẽlib⁊ actũ imperare ꝑt sed non elicere lxxix. G.
Uirtutes a tota specie q̃ dicãt̃ lxxiij H
Uirtuoso merces accrescit cõtinuo. xxiiij.
Uirtuosus est totus teres et rotundus (G xlix. J.
In virtuoso om̃ia consonant ratõni. xlix. y. lxxij. ꝯ. lxxix. F
Uirtuosiores non semꝑ sunt hi q̃ deuotiores iudicant̃ in lachrymis lxxix. L.
Uirtute nihil amabilius xxxv. A
Uis concupiscibilis et irascibilis q̃d sint. lxxij. U
Uis quere supra Uim
Uisio est tota merces sic intelligit̃ xlv. y
Uisio quõ fiat tam interior q̃ exterior. lxix. O. T.
Uisio intuitiua ⁊ abstractiua ⁊ si sit media lxix. T.
Uisiones quibus apparet christ⁹ vel sancti sunt suspecte xvij. X. xviij. D H J.
Uisitatio sinodalis ideo fit xlij. O.
Uisitatio sinodalis est reformatõnis ecclesiastice cardo xliij. K
Uisitatio ẽ quedã applicatio legũ ad operationẽ et sua viuificatio xliij. K.
Uisitandi modus quis sit. De hoc specialis tractatus xliij. M.
Uisitatio marie xciiij. L. sup̃ maria
Uisitationẽ dei anima semper expectet. lxxvij. A.
Uita quid sit lxxxiij. E.
Uita spũalis anime quid sit. et quales dispositiones ad eam lx. T U
Uita quadruplex anime/et descriptões earum lx. X.
Uita anime spũalis prima et secunda vnde proueniant lxiij. Z
Uita naturalis et spũalis anime in q̃ stet ⁊ perficiatur lxvij. M. plene
Uita seu statu quadruplici viuit̃ in eccl̃ia. xvi. Z. ⁊
Uita hominũ triplex. xix. A. lvi. G. lxv C
Uita incipientiũ ꝓficientiũ et ꝑfectoꝝ circa contemplatõnem dei. lxv. X. y. supra status.
Uita prima et secũda lxxxi. S. xciij. S
Uita anime lxxxiij. A.
Uita aĩe christiane amor est xc. R.
Uita corporalis et spũalis consistũt in calido et humido xc. R
Uita spũalis ꝯpatit̃ secũ lãguores. xcij. C
Uita in deo quelibet res est. lxxxiij. E. hoc modo xl. O
Uitam habet quelibet res xciij. E
Uita actiua et ꝯtemplatiua et mixta. lxxxi. S. xciij. T. Sup̃ actiua et contẽplatiua
Uita actiua ⁊ ꝯtẽplatiua ꝯpantur ad inuicem. lxxiij. X. xciiij. A.
Uita actiua et cõtẽplatiua debẽt esse mixte lxxiiij. C
Uite illius nomen quis sibi vsurpat in q̃ frequentius occupatur lxxiiij. C.
Uita anime cõsistit in laude dei. lxxviij. P
Uita ꝯtẽplatiua talis est xlvi. M.
Uita hominis vni⁹ diei est xlvi. ꝯ
Uita terrena ⁊ spũalis ꝓprijssime describitur a Seneca xlvij. J.
Uita iusti liber est exemplaris lij. O.
Uita p̃sens q̃ misera sit lxxij. A B
Uita p̃sens somniũ est lxxiij. P.
Uita duplex bona et mala xciij. T
Uita duplex socialis et solitaria xciij T
Uita sociali viuũt angeli ⁊ sctĩ xciij. T.
Uita dei in se nec socialis nec solitaria sicut nostra xciij. U.
Uita hominis tanto ꝑfectior q̃nto de vtraq̃ magis participat xciij. X.
Uita marie fuit excellẽtissime socialis ⁊ solitaria. xciij. X
Uita peccatorũ neq̃ solitaria neq̃ socialis xciij. X

Uita solitaria quadruplex. celibalis. monachalis heremiticalis ⁊ sapiẽtialis. xciij. y
Uitam solitariã laudat xciiij. C
Uita solitaria est plus essentialiter merens xciiij D E
Uita corpalis vt conseruet̃ nõ debet lex dei transgredi xxxix. H.
Uitam abbreuiare ꝓpter tpalia et spũalia licet in his casibus xxxix. K A
Uitam abbreuiare si diceret̃ esse illicitũ mlta absurda sequerentur. xxxix. K.
Uitas sanctorũ legere vtile est cõtẽplatiuo lxxiij. ⁊
Uita solitaria/quere supra solitaria ⁊c̃.
Uitell⁹ oui restaurat humidũ radicale sufficienter ⁊c̃. xxxix. G
Uitis anime nostre habꝫ tres ꝓpagines ⁊c̃ xlvij. C.
Uitupatio suij p̃ius quãdo ex hũilitate ꝓcedere videatur lxx. P. x. L
Uiua vox nõnullos alios studiũ plus edo
Uiuam⁹ sobrie iuste pie in hoc (cuit. i. B. seculo. v. ꝯ
Uiuunt ꝓprie solum cõtemplatiui homĩes lxxiiij. O
Uiuere nõ possum⁹ ꝑm id ad quod dispositi essemus lxxix. A
Uiuens deũ non videt exponit̃ xlviij. ꝯ.
Umbra quid sit xciij. E.
Una tunica in cõsilio euangelico quid sit. xxij. T
Unctio spiritussancti est nobis necessaria. lxxxvij. ꝯ
Unctio docet de omnibꝫ xxxiiij. L
Unctio spũssancti docet fugere ⁊ nõ fugere ꝑsecutores xxxix. M
Unctio extrẽa De hac xxv. K. xxvij. K. L.
Unctio extrema quõ iterat̃ et nõ iterat̃. xx/
Unctio extrema conferat̃ men/ (vi. L tis compotibꝫ xliij. Z.
Unguentũ triplex lxxxv. A
Unio spũalis fit multis modis lxv. O
Circa vnionẽ amorosam mẽtis cũ deo mlti errarunt lxv. P.
Unio cũ deo est finis totius mũdi xci. D.
Unio mentis cũ deo. lxxxvi. J. Quomodo fiat. xci. R.
Unio voluntatũ lxxxviij. H.
Unionis cũ deo in patria multiplex ꝑ velamina insinuatio xci. D
Unio dei non põt ꝑcipi nisi ab accipiente.
Unum nos effici cum deo quo/ (xci. S. modo intelligatur xv. ꝯ.
Unum si relinq̃mus in infinita incidem⁹.
Ubi vnũ ꝓpter aliud ibi vtro/ (xcij. L. biqꝫ vnum xxxvi. A
Unitas dei xci. P.
Unitas mẽbroꝝ eccl̃ie triplex iij. R.
Unitati date sunt claues eccl̃ie iij. M
Unitas eccl̃ie ꝓcurãda est etiã si oporteat trãsgredi aliq̃ in iuribꝫ positiuis ꝯscripta iiij. A B. vi. M
Unitatem sui omnia nõ min⁹ appetunt q̃ꝫ entitatem viij. J
Uniuersalia realia eterna dãnat. i. y. xviij. O. lxi. F. lx. G O. lxiiij. O. lxviij. R
Uniuersalitas quõ sit ex operatõne intellectus i. y. lxviij. O. R
Uniuersales et extreme assertõnes ꝑniciose esse solent. lxij. O
Uniuersale nomen vt humanitas ꝓ duobꝫ supponit lxviij. R
Uniuersales ꝓpositiões. om̃es peccauerũt ⁊ similes quõ intelligant̃ xlvij. X.
Uniuersalia studia ne petãt scholares nondum grãmatici xlviij. T
Uniuersale simpliciter ⁊ vniuersale accomdum. xlvij. X.
Uniuersitas celestis habet q̃ttuor facultates. xlvi. E
Uniuersitatibꝫ iacturã p̃stitit inemẽdata ex scriptio librorum i. E.
Uniuersum totũ est monocordũ diuine sapientie lxxviij. X
Uocati sunt omnes l. P.
Uocamur ad dñm afflictõe cõmonitõne ⁊ inspiratione l. F
Uocatione sua qua vocatus est q̃libet ambulet. lxxix. A.
Uolare ad alta ꝯsilioꝝ montana nõ ẽ oĩm
Uolũtas q̃d sit. xxix. O (xxxix. y
Uolũtas triplex in hoĩe. liiij. ꝯ lv. B C. lxix. B X. lxxix. ꝯ
Uoluntas mouet̃ a potentia cognitiua sed post impat ei vna cum ceteris xcviij. D
Uolũtatis determĩatio vnde fiat lx. P.
Uolũtas p̃t se tenere ĩ suspẽso. lv. C. lxviij.
Uoluntas sibij p̃i est ratio suf/ (E. lx. P ficiens actus sui lxviij. E.
Uoluntas ad quecunqꝫ impetu quodam et cum vehementia inclinatur illa habeantur suspecta lxx. D. xcv. A
Uoluntas dei sufficiens causa omniũ que fiunt q̃ sint bona ⁊c̃. xcv. L
Uolũtas nr̃a ꝑ deũ nõ cogit̃ sed de aĩa non voluntaria facit spontaneã lxiij. Z

Voluntatē ꝓpriam religiosus ne sibi vsur
pet. xix. B.
Voluntati diuine resisti non posse consola
tio in omnibus liij. y.
Voluntati diuine an humana semp se debe
at conformare. liij. ꝯ. lxi. L. lxix. B. xcv.
Voluntas mala est causa om/ (T. ꝛ
nium malorum. vi. L. xij. L. xvij. B
Voluntatē videtur sentire nobiliorē intelle
ctum xcviij. R. lxv. E.
Volūtas decipiť ꝑ mō a carne. lxxxviij. B
Volūtas an possit ferri in obiectū non pre
uio rationis iudicio lxxxviij. B.
Voluntates ꝓ charitatē in deo vnite inter
se sunt vnite lxxxviij. D
A voluntate antiqua nouus effectus nō p/
uenit sine mutatōe volūtatis xci. Q.
Voluntas est vis motiua regina et domi/
na in domo cordis. xciij. D
Voluntas quomodo possit cogi. id ē trahi
xxv. D
Voluntas dei vt fiat rogamus. xxvij. ꝛ. lxx
vi. B. Z
Voluntas naturaľ ꝛ deliberatiua xxix. Q
Voluntatis vicia xxvij. K
Voluntas sup actus habz dominiū nullū
incompletū ꝛ completū xxix. S
In voluntate omne peccatū est sicut ī cau/
sa/nō sicut in subiecto xxix. S.
Volūtas nō deliberata et deliberata q̄d sit.
xxix. ꝛ
Volūtatis bonitas attendiť a bonitate ob
iecti nō in sui natura sed ꝓpter apꝓhensio
nem rationis xxx. X.
Voluntas bona nō semp reputať ꝓ facto.
lxxix. D
Volūtas mala ꝓ facto reputať xxxi. ꝛ. ꝯ
Voluntas se habet tripliciter ad ꝯmotiōez
libidinosam xxxvij. L
Voluntas se habere pōt septē modis circa
aliquod obiectū culpabile xxxvij. D
Volūtas multipliciter se habere potest cir/
ca actū carnalem xxxvij. D
Voluntatē ꝓpriā frangere crux est qua vix
est maior lxxij. Q.
Voluntatē celerē habent spirituales ꝛ ab/
stracti xxxv. R.
Voluntas acceptat aliquādo priuatiue ali
quādo positiue lxxvij. ꝯ.
Voluptas quasi volubilitas lxxx. F.
Voluptas nō est finis vltimus xlv. ꝯ.
Voluptas venerea maxime impedit cōtē/
plationē veritatis xxxvij. Q
Voluptuosum vel diuitē fieri nō extra sed
intra nos situ est xxxvij. ꝯ.
Vota tria substātialia q̄d respiciūt. xxij. y
Vota tria substātialia posse emitti etiam a
nō introeuntib religionē facticiā xxi. X.
Votū solēne quō idispēsabile xxij. D L
Vota ꝑticularis ꝑsone aliter interꝑtanť q̄s
ea que in cōmunitate fiunt lxij. ꝑ.
Vota tria substantialia possunt eē in statu
sacerdotum seculariū lxvij. ꝯ.
Votis superogatōis ne quis se subīciat ꝑt
bene et male suaderi. lxvij. B. lxx. D
In votis religionū papa dispēsare potest.
Ex voto agens plꝰ mereť q̄s si/ (lxvij. T.
ne voto. tamē ꝓ votuz substātia opis non
mutatur lxvij. T.
Sine voto opus factū pōt esse melius q̄s
aliud cum voto vij. T.
Votorū obligatio nō est tanta sicut precep/
torum xcvij. S.
Votū quale dirimat matrimoniū. xxv. J.
Votū de capite nō edendo ꝛc. xxiij. X
Votū nō ē nisi ꝺ his q̄ alꝭ licerēt. xxxij. D
Voti fractor nō est sacerdos fornicans. xxi
In voto supponiť ptās superioris (J.
non exclusa xxxij. A.
Voto solēni teneť ad castitatē qui suscepit
ordines sacros lxij. R. lxvij. ꝛ.
Votū cōtinentie nō est annexū sacerdotio
essentialiter xxxvij. ꝯ.
Votū in monachis ꝛ sacerdotib equaliter
dispensabile est xxxvij. ꝯ.
Votū qui fecit nō egrediēdi egredi tenetur
ad succurrendū existenti in necessitate. xxx
Votū quodlibet habet implicitā (ix. H.
exceptionē xxxix. D. lxij. M P.
Votū quomodo obſuari debeat aliquādo
ꝛ aliquando nō xxxix. ꝛ.
Votum vt obliget ꝑsupponit triplices cō/
ditiones xxij. K.
Vouentiū castitatē facinora xxxvij. y.
Vouētiū adolescentiū nimia multiplicatō
xxxvij. ꝛ.
Vouere castitatē cōiunx nō potest sine con
sensu alterius xxv. J
Vouere est consiliū/ reddere autez precepti.
xxv. ꝛ
Vouens seruare regulā ad quid teneať sub
voti obligatione lxij. M A O P.
Vox ad verbum compatur xvi. B.
Vox est in omni re lxxx. P.
Vox mollis et ductilis potest multiplicare
minutias notularū lxxx. E.

Uoces sunt earū que in animo sunt passionum note lxxix. S.
Urbanus papa dicit gratulatus q nullis censuris obnoxius esset lxij. U.
Urtice spūales et vepres quid sint. xlvi. r. xlviij. R
Usura quasi vsus eris xxxv. A.
Usura quid sit. et plura alia de hac. xxiiij. S. xxxv. D. ꝛ
Usura ex genere suo mala est r iō. xxxv. D
Usura si licita diceret plura incōuenientia reipublice inde peuenirent xxxv. D.
Usura posset tolerari hoc modo. Ibidem.
Usura habet fieri principaliter ī mutuo pecunie xxxv. A.
Usura nō nisi in mutuo inuenit. xxxv. R.
Ad vsurā accipere licet in necessitate. xxxv. R. xxxvi. L.
Usura an ꝓmittebat iudeis. xxxv. y.
De vsuris ca. in ciuitate ponit ī forma. xxx/
Usura aliquādo accipit ꝓ supabū (vi. D dantia xxxvi. E
Usurarū fraude an quis aliq̄d faciat ex his conijcitur xxxvi. F
Usure penis aliqñ nō vsurarij plectuntur. xxxv. A.
Usurarius contract⁹ quid sit xxxv. y.
Usurarius similis est furi q̄ contrectat rez alienam inuito domino xxxv. D
Usurarijs vix aditus ad vsurā claudi pōt
Usurarius lucrum an fa (xxxvi. F. ciat esse suum xxxviij. D.
Usurariorū seruitores xxiij. T
Usus ingeniū et artē clariora facit xcv. B
Usum rationis quid impediat lxxxiij. y.
Ut in scripturis dicit ꝓ ꝓsequntiā nō p causam xcij. B
Uterum virginis nō horruit deus q̄ pr⁹ in mente q̄ in carne cōcepit xciij. K.
Uulgus fallacissime causas infortuniorum assignat xx. U.
Uulgus errans plura blasphema ꝓuerbia adinuenit xxxiij. X
Uulgarem consuetudinē curare nō oportet. xxxv. E.
Uulpecularū typo intelligunt temptatōes q̄ cū vise essent mortue ex improuiso ī cautos arripiunt xcviij. Z.
Ult appellat rationem xcv. E.
Uxores debere esse cōmunes error socratis.
Uxor si quōcūq̄ a marito cogno (xli. O sci possit xxvij. B.
Uxorum multitudo non excutit libidinis ignem sed auget xxxviij. U
Uxoratus difficulter sine vicio vtit cōiuge ideo. xxxviij. S
Uxoratoꝝ intemperantie rē. Ibidem
Uxorati q̄dam erant eleuatissimi r doctissimi xxxviij. T
Uxoratis cognitio expimentalis non dat dum vacant amplexib⁹. xxxviij. T.

Zacheus ascēdit
z in arborē sicomorū lxxxix. E
Zacheus facit christo cenā. xci. y.
Zebedei duo filij a mari galilee vocant ana gogice lxv. L
Zelotypia q̄d sit et qñ peccatū xxiij. D.
Zelotypi peccant xxxi. r.
Zelosi contra vicia alioꝝ ß notent lxij. J.
Zelus quid sit lxxix. A.
Zelus m'ta significat quid sit r qualis eē debeat plene lv. R. L. rē
Zelus rectus xij. O.
Zelus verus qualis sit r quales insidias patiatur. lv. O.
Zelus discretionē/discretio humilitatē requirit. xvi. R.
Zelus beniuolentiam et discretionē sorores habet viij. U.
Zelus et sobrietas circa rep̄hendēdos mores x. T. r.
Zelus beniuolentiā discretionē et cōstantiā requirit lv. L.
Zelus qñ bonus et malus xxiij. A.
Zelus differt ab inuidia xxviij. U
Zelus dum exercet offendit xcij. Z.
Zelus aiarū acceptissimū sacrificiū. lxxv A. xxxiij. r
Zelus indiscretus rep̄hendit lxxiij. O
Zel⁹ nouici⁹ moderād⁹ ē lxvij. B. xcix U
Zel⁹ r feruor nouicius q̄lis sit. lxxi. E. xcix.
Zelus scientiā et compassio (Q R. rē. nem requirit x. r
Zelus habeatur sed ꝑm scientiā xciij. P
Zelum habentes nō ꝑm scientiā oculū simplicem non habent lxij. J
Zelus non ꝑm scientiā multos errare facit. xvi. E. viij. r. xxij. E. lv. A.

Finit

BIBLIOTEKA GŁÓWNA
w Poznaniu
Uniw. im. A. Mickiewicza

Prima pars operum Johannis Gerson

UAM - BIBLIOTEKA GŁÓWNA - w Poznaniu

Epistola Jo. gerson ad fratrē

Johannes cancellarius parisieñ. Germano suo charissimo ordinis celestinorum. Inclinauit cor meum vl' curiositas / vel vanitas. vel vt pie ꝯfido charitas illius cui dixit cor meū. deus cordis mei ⁊ pars mea deus ineternū / vt mihi describerē arma / scutū cordis ⁊ fidei / quale militiā mihi necessariā ⁊ accōmodā figuraret ꝑ p̄senti vita. q̄ teste Job / est militia hoīs sup terrā Meditat⁹ sum cū corde meo plurima. Tādē ascēdit mens ī hūc affectū cordis vt sibij p̄i cor alatū ⁊ ignitū signatū signo thau aureo poneret in etheris saphirini medio / radiātib⁹ illic aureo colore sole luna ⁊ stellis / quaten⁹ ego ꝑegrin⁹ et aduena (sic enim Gerson interp̄tatū significat) assidua meditatōe recordarer v̄bi celest⁹ ꝑegrini pauli. Nostra cōuersatio in celis est. Nec me ꝓrsus fefellit hec meditatio cordis duꝫ illud tu dñe dilatasti. dū libero sibi volatu / ꝑ amplissimos sacre scp̄ture celestes campos spaciari donatū est. vbi totiēs de corde fit ꝑmo viuus ⁊ efficax. q̄ ad sensus nūc allegoricos / nūc morales / nūc anagogicos fructuosissima iocūditate trahi p̄t. vt iugiter insonet illud eccl'ie. Sursum corda. Hoc tibi germane significare volui q̄ consors es ꝑegrinatōis mee / tibi mecū ⁊ mihi tecū dꝫ esse cor vnū et aīa vna. q̄ten⁹ edificatōis huius nō ingrate ꝑticeps esse velis / qꝛ scies ⁊ poteris coopante illo q̄ cor regis et hoīm inclinat quocūqꝫ voluerit. qꝛ finxit sigillatim corda eorū. In q̄ bene vale feliciter ⁊ euola. Scriptū Constatie p̄ma Januarij. 1416.

Dic precor / iste quis est qui carmina condit ista
Gratia nomen ei cognomen ⁊ aduena fecit
Esse peregrinus signis agnoscitur aptis
Cassidolum dextro / fartum dependet ab armo
Ad latus oppositum. celsum caput orbicularis
Pilleus obnubit. soles quo pellat ⁊ imbres
A vultu infestos. baculusqꝫ teres regit artus
Ferrea cui cuspis / munitur sura coturno
Scutū leua gerit. saphiro celo ve sereno
Concolor. hic auro septē radiare planetas
Inspiceres. medio cor pennatum velut ignis
Emicat. ⁊ thau rutilo sibi signat in auro
Egide protectus hac hostica tela retundit
Hec caret angelico duce. sed caro visibus obstat
Sedulus hunc catulus vt thobiam comitat̄
Gerson origo fuit. dat cancellarius almo
Lustris quinqꝫ gradus studio tibi parisiorū

Cōpendiosa laus Johānis de gerson Cācellarij parisiēs

Johannē de Gerson parisieñ. q̄ndā studij cancellariū. si q̄s doctorē christiāissimū vocet / is certe videbit̄ eius merito ac dignitati nō imꝑtinēs nomen. indecentēve titulū attribuisse. Si enī auctor christiani nominis christus / finem et consummatōeꝫ legis sue dilectiōem constituit / si leue et sacramētis paucꝫ astrictū iugū posterꝫ suis imposuit. si pharisaicū illud p̄rnaꝝ traditōnū onus a suorū humerꝫ excussit. quis obsecro inter doctores legis huius xp̄iani agnominatōem iustius sortiet̄ Johāne de gerson? qui operosa et pia industria ꝑ omnē etatem in litteris sacris versatus / om̄e studiū in id ꝯtulit / ei soli operā impendit. vt christianis q̄ succedentib⁹ subinde / multiplicatisqꝫ p̄ceptis hominū. ac innumera viuēdi varietate ꝓposita. inextricabili ferme cōscientie labyrinto circūerrare viderent̄. ⁊ egrediēdi ex hoc callē nutū faceret. ⁊ planā securā ac regiam dilectōis christiane viam quenam esset luculētissime demōstraret. Plane si q̄s forte dubitātior de h̄ fuerit. huic nulla ꝓbatio

certius psuadebit vt que pmissa sūt credāt. q̄ si sepe et attēte leget/que plima post se reliquit cācellarⁱ ingenū ac doctrine sue monimenta. Inuenit eteni nō herentem in curiosis ambagib⁹/nō in vana subtiliū ostētatione sollicitū.neq̄ affectatōe exquisite nouitatis turgentē.sed his insistentē tm̄mō q̄ cognitu necessaria ꝛ ope salubria in prīscis doctorib⁹ dep̄hēdebat.que pfecto ad vsum nostrorū tēporū ꝛ ad mores in q̄b⁹ xp̄iana ꝑsak respublica.tā scite applicuit ꝛ accōmodauit.vt nihil clariⁱ/nihil certiⁱ homīes nostri legere possint.p quod ab hac misera plexitate/tū in multis alīs.tū p̄ftim in varietate legū humanaꝝ/q̄ nūc obligātes nūc abolite asserunt.nōnunq̄ vertūt in dubiū sese tuto doceant euoluere. Uñ factū est vt q̄ soli vtilitati pximi scribēdo studeret/nulla affectōe ꝑuata alicuiⁱ e doctorib⁹ qui eu⁹ p̄cesserant singulariter duceret. Quāuis em̄ ex his q̄ celebres erāt neminē ignorauerit. eorū tñ quos nō respuit eccl̄ia/nec aliquem vsq̄quaq̄ refutauit.nec cuiq̄ sese vbilibet obnoxiū cōstituit imitatorē.sed velut apis argumētosa singuloꝝ depastus dulcorem/ quē ex eo potissime sapiebat.si q̄d naturalē aut diuinā legē sinceriⁱ redoleret. fauū pspicuū ordinatissimū suauissimūq̄ ꝓtexebat. Lōge pfecto alienus ab eorū sensu q̄ doctorem fauore pbāt.ꝛ q̄bus nō tā pspecta veritas q̄ eiusdem pfessiōis ꝓiūctio sectandi alicuius necessitatē imponit. Hec q̄dem in scholastica theologia. In mystica ꝓo q̄ ita est christianorū vt autore Dionysio solis sit christianis ꝓcessa.quātus fuerit Johānes de gerson.q̄ clarus.q̄ copiosus.q̄ iuste xp̄i ani agnomē p̄meruerit.ex scriptis suis aduerti manifestissime p̄t. Studiose siq̄dē curauit/quēadmodū de seipo pluribus in locis testat.theologiā mysticā cū scholastica concordare. Uel q̄ oñderet scholastic⁹ doctrinis illam nō esse aduersam. Uel q̄ omnes q̄ crudis solūmodo speculatōib⁹ deū inuestigant ad experimentalē eius gustū inuitaret. ad quē scz tanq̄ ad margaritā p̄ciosam ꝛ future beatitudis p̄libatiōem oēs xp̄iane pfectōis auidos anhelare docebat/eo certe efficaciⁱ quo et ipe nō modo doctus verbo sed ꝛ vsu pitus in ea re fuerat. Nisi enim gustasset q̄ suauis est dñs.nūq̄ tale aliq̄d q̄ melius p̄cipi q̄ dici p̄t tam dilucide/tā signate/ tamq̄ copiose declarare potuisset. Hec mirū sane. Nam vt de vita q̄z sua nonnihil afferat/ab ineūte etate p parētes ad dei amorē allectus extitit.quos ipos pietate in deū nō mediocri arsisse/indicio sunt liberi fere omnes deo dicati. Dox traditⁱ bonis artibus in parisiēsi gymnasio ita se exercuit vt p̄ficiēte cū tpe peritia et integritate/omniū illic theologiā p̄fitentiū tpe suo lōge eminētissimus haberet ꝛ esset. Singularis pfecto gl̄ia vicisse parisiēses in eo in q̄ ipi ceteris studiis omnib⁹ sp p̄stitissent. Uerum multo laus ampliox ꝛ imensū vere p̄coniū eius ab his ꝓsurgit quoꝝ adhuc ne memorⁱ q̄dem. Que quia illustriorē dicēdi ornatū deposcūt alīs.ꝛ alī loco duximus reseruāda. Quis enī breuib⁹ ꝓlecti possꝫ accuratissimā prudentiā /laborē fortissimuꝫ. modestissima ꝓsilia.feruentissimū zelū quē inde fessus adhibuit p sedādo et vniēdo illo turbulentissimo scismate quo etas illa q̄tiebat? Quis legatōnes suas mira grauitate et peritia obitas.satis digne ꝓmemorare posset quas p frācoꝝ rege/ ecclesia gallicana ꝛ vniuersitate parisiēsi.tū plerūq̄ alias. tuꝫ p̄cipue apud celeberrimū illud christiāi populi genꝛale ꝓciliū Lōstantiēse gnauiⁱ administrauit? Illic eteni diligētia incredibili.sanissima doctrina ꝛ vehemētissima videndi quib⁹ p̄es monuit.ꝓfirmauit.et q̄d facto opus esset aptissime mōstrauit.tm̄ effecit.p cōi pacis que a tota xp̄iana republica exulabat recōciliatōe.vt nō minⁱ necessarius fuisse videaⁱ illi sue calamitose tēpestati.q̄ olim gl̄iosissimus doctor Augustinⁱ etati sue pelagianorū herese ꝓtaminate. Exstant et tractatus ꝛ oratōes eius in eam rem plurime quo minⁱ necesse sit adducere multa ad hec ꝓbanda. Quare silentio p̄teraⁱ reliqua si vno verbo psuasuꝫ fuerit Johannē de gerson cuidētissimo intuitu veritatē p̄spexisse/et nō mīori ꝓstātia ac fortitudine p̄spectā tutatū fuisse. Ad eam siq̄dem sensuū puritatē et simplificatiōez cordis deuenerat vt velut e sereno pacatoq̄ aere ōspicere et ꝓtueri valeret oīa/que sub se turbida passionib⁹ et ignorātie nube obducta in ceteris agebaⁱ. Itaq̄ exp editissimⁱ et resolutissimus erat in vero cognoscendo. In defendendo aūt q̄ firmus/q̄ impterritⁱ fuerit/vel hoc vnū argumēto nobis sit.quod post grauissimas altercatōes quib⁹ contra impugnatores veritatum fidei et p̄ceptoꝝ dei corā sacrosctō concilio certauerat. ꝑnctis etiam potētissimi odiū nō veritus /ve-

BIBLIOTECA ALVMNA - Pozzuoli - Univ. Im. A. Vicentina

lut alter Chrysostom⁹ aut Athanasi⁹ ipm tandē exiliũ molestissimũ ppeti non detrectauit. O virũ vere xpianũ. O tēpoꝝ nr̃oꝝ pditissimoꝝ singulare sid⁹. Tu eā quā a se pellũt ceteri ꝓitatē etiā in exilio pḡris. Tu teipm iniuria ꝛ ꝓtēptu mauis affici q̄ veritate. Tu ꝓe ꝑm nomē tuũ laudē tibi pas Gerson enī aduenā significat. Tu ipi⁹ christi q̄ vt ꝓitati testimoniũ daret nullũ torm̃ toꝝ gen⁹ expauit. cũ re ꝛ facto fuer⁊ imitator. cur nõ merito tuo maximo ei⁹ cognominatõez adipiscaris? Quãobrē honorē doctores alĩ q̄sq̄ epitheto suo. Dicat h sanct⁹ ille seraphic⁹ magnus iste. irrefragabilis alter. Subtil. solēnis. illumiat⁹. vl q̄cq̄d tale p merito suo q̄sq̄ vociter. Juste q̄ dē ꝛ bene. Sũt etenī. Liceat obsecro iohez q̄z de Gerson nõ fraudari laude sua. Liceat xpianus doctor appellē. Js cui⁹ ꝑmo doctrina ad xpi meras traditões oēm nr̃az assertõem ꝓtēdit metiri. Cui⁹ deinde studium ꝑmarie xpi opationi ppter quā in mũdum venerat. testimonio. s. ꝓitatis intētissime fuit addictũ. Cui⁹ postremo vite cõclusio tãta anagogice et ꝓe xpiane ꝓtēplatõis dulcedīe et amore flagrauit. vt velut cign⁹ modulato cãticoꝝ carmīe morte suscipiẽs ī felicē familiã xpi quē docuerat. p q̄ certauerat/ꝛ quē totis viscerib⁹ desiderauerat/ñ imerito in etna btitudine recept⁹ eē credaꝫ ¶ Plura possent alia ī laudē hui⁹ christiãi doctoris annecti. q̄z aliq̄ ex epl'is archiepi lugdunēſ ꝛ frīs sui ꝑoris celestinoꝝ ꝓcipi pñt q̄ ad finē hui⁹ opis habenꝫ. Verũ pas sim plurima sese obꝯciũt laude ꝛ honore digna studioſ scꝑtoꝝ ei⁹. e q̄bꝫ ꝛ hec pauca q̄ ꝑmissa sunt clari⁹ intelligi pñt. Hui⁹ itaq̄ vtilissimi doctoris tractat⁹ et opa q̄tq̄t colligi potuerũt etiã nõ sine singulari labore/ī ꝫ volumīe castigate admodũ impssa fuerꝫ Nõ trib⁹ sane ptib⁹ si cui libuerit poterit secerni. Eaz ꝑma cõtinet ea q̄ et fidē ꝛ eccl'ie regimen ꝛ circa ea errores cõcernũt. Secũda ꝓplectit ea q̄ ad morales traditõnes pertinent. Tercia mystice theologie accõmodata subiũgit. Hũc aũt ptiũ ordinē nõ esse incõgruũ sed scꝑture sacre ꝑsus conueniẽtem apte intelliget/si q̄s Bonauẽturã in libello de reductõe artiũ ad theologiã in q̄rto volumīe leget. Inter hec aũt opa lz non nulla sint q̄ Johis de Gerson nõ esse verisimili⁹ sit/vt est tractatus ꝺ ꝓpetarios sancti Augustini. Cõpẽdiũ theologie. Sermo de conceptõe. et si q̄ plures repiant⁊/tñ qz auctoz ali⁹ nõ patebat/ideo loco suo ꝑsiterũt. Alĩ aut̃ tractatus q̄ sibi nõnũq̄z tribuunt⁊ sed tñ auctorẽ certũ habẽt/vt ẽ libellus de ꝓtēptu mũdi/quē constat a quodaz thoma canonico regulari editũ/ꝛ alĩ pl'es nõ sũt opibus suis inserti Uez nõnulli ad finem opis ꝑpter conformitatē materiarũ subiuncti.

Annotatio titulorũ

operũ doctoris christianissimi Johis de Gerson cancellarĩ parisien. eo ordīe quo ī hoc volumīe sese ꝓsequunt⁊. qđ trib⁹ ptib⁹ distingui põt/ponũt⁊ Primo tituli ꝑme partis/que tractat⁹ potestatē eccl'iasticã ꝛ fidē potissime ꝓcernentes complectit

De laude scriptoꝝ .i. A
Unũ ex q̄ttuoꝝ siue monotesseron/post .i. K
De ptāte eccl'iastica i. L. M.
Sermo ꝑ viagio regis rhomanoꝝ ĩĵ. Z.
De auferibilitate pape ab eccl'ia iĩĵ. F.
De mõ se habendi tpe scismatis iĩĵ. X.
Scismata quot fuerunt iĩĵ. ꝛ
Declaratio defectuũ viroꝝ eccl'iasticoꝝ. v.
De vnitate ecclesiastica. iĩĵ. A. (A.
De statibus ecclesiasticis iĩĵ. J.
De mõ viuendi oĩm fideliũ iĩĵ. R.
Sermo de signis ruine ecclesie iĩĵ. U.
De scismate q̄dam tractatus v. E.
De scismate alius tractatus v. H.
De concilio generali vnius obediētie ī scismate v. O.
Concilĩ constantienſ decretũ Frequens post v. X.
Sermo in die circũcisionis coram papa. Apparuit v. Y.
Epistole ad ducẽ aurelianensem ꝛ cardinalem cameracensem vi. R. S.
Sermo factus corã Alexandro papa ī die ascensionis vi. T
Sermo corã papa bñdicto massilie vĩĵ M
Propositio facta corã anglic⁊ euntib⁹ ad concilium pis vĩĵ. H
Trilogus in materia ecclesie vĩĵ. T.
Sermo eiusdem in festo sancti Anthonĩ. Nuptie facte sunt ix. T.
Tractatus de nuptĩs eccl'ie ꝛc. x. T
Errores circa ꝑceptũ Nõ occides xi. J
Sermo ī die purificatõis marie xi. S.
Sermo corã ꝓcilio Ambulate dũ lucẽ. xĩĵ
Propõ ī ꝓcilio ex pte reg⁊ frãcie xĩĵ. O (D

Sermo coꝝ cõmissarijs fidei de erroribꝫ contra fidem ꝛ mores. xiij. A.
Contra assertiones magistri Jo. parui sermo eiusdem. xiij. M.
Que veritates sint de necessitate salutis credende. xiij. E.
Determinationes due per concilium Constantiense/post xiij. L.
De ptestatione circa materiam fidei cõtra hereses diuersas xiij. M
De ptinacia ꝓsideratões ꝛ signa xiij. U
Quõ ꝛ an liceat in causis fidei a papa appellari ad concilium. xiij. X.
Contra petꝝ de luna. xv. A
De assertiõe illa. snia pastoris iniusta timẽda ꝛ tenenda est xv. L
De suscepcõe hũanitatis xpi xv. P
Contra terciã ptẽ Ruikbroich de ornatu spũaliũ nuptiarꝝ. xv. Z
Libellus frīs Johis de sconhauia q̃ nititꝝ Ruikbroich tueri post xvi. A.
Contra illã defensionem xvi. B
Lectões sup marcum xvi. E
Propositiones de sensu litterali sacre scripture ꝛc. xvij. L.
De communione laicorum sub vtraq; specie xvij. K.
De pbatione spirituum xvij. R
De examinatione doctrinarꝝ xvij. ꝛ
Epla ad pẽz osualdũ carth. xvij. S.
Epla ad studẽtes collegij nauarre q̃d ꝛ q̃liter studere debeat nouus theologie auditor ꝛ ꝙ curiositatẽ studentiũ xvij. T.
Epla ad eosdem xvij. Y.
An monachus ꝓ studio lectionis possit se subtrahere a diuinis. xix. A
Epla de studio religiosoꝝ xix. H
De libris q̃rũdã caute legẽdis xix. K.
De distictõe veraꝝ visionũ a falsis. xix. L.
Trilogium astrologie theologisate. xx. L.
Contra supsticiosam obseruationẽ diez ꝑ sertim innocentum. xx. T.
Contra supstitionẽ cuiusdam medici sculpentis imaginem leonis xxi. A.
Cõtra obsuatões diez q̃ ad opa xxi. D.
De erroribꝫ circa artem magicam ꝛ articulis reprobatis xxi. F.
Propositões contra assertões fratrꝭ matthei grabon xxi. S.
Cardinalis cameracẽſ responsio sup eodẽ xxi. Y.
Cõclusiões frīs matthei grabon pᵒ. xxi. Y
Contra sectã se flagellantiũ xxij. A
Epistola missa magistro. Vincẽtio ordis ꝑdicatorũ sup hoc xxij. D.
Contra ꝓprietarios regule sancti Augustini xxij. M.

Tituli librorꝝ secundi partis i qua locata sunt ꝑcipue opuscula ad mores accõmodata

Regule morales xxiiij. A.
Cõpendiũ theologie xxv. M.
Tripartitum xxvi. O.
De cognitione venialiũ peccatorũ et mortalium xxvij. J.
De arte audiendi confessiões xxvij. X.
De confessiõe molliciei xxviij. A.
De remedio contra recidiuũ xxviij. L
De statuto carthusiensiũ q̃ in mortali certo cõfessus remittat xxviij. E
Auisamentũ ꝓ modo confessiõis in religionibus nõ lapsis audiendi xxviij. E.
De modis excõmunicationũ ꝛ irregularitatũ ꝛ absolutiõis ab eis xxviij. F.
Notabile ꝺ ꝑmis motiꝫ ꝛ ꝙsẽsu. xxviij. H
De absolutõe confessiõis sacramental'. xxviij. J.
De absolutõe ꝺfũcti carthusien. xxviij. M
De moderata casuũ reſuatõe xxviij. H.
Epistola sup eodem xxviij. O.
De ptãte ligandi atq; soluẽdi xxviij. P
Resolutio super casu quodam de irregularitate xxviij. U.
De cõtemptu clauiũ et materia excõmunicationũ ꝛ irregularitatũ xxviij. Z.
De cordis induratõne xxviij. ꝛ
De indulgentijs xxviij. ꝝ.
Multarũ breuiũ et vtiliũ questionũ resolutiones xxviij. E
De correptione ꝓrimi xxviij. T.
De puulis ad christũ trahẽdis. xxviij. U
De contractibus xxix. B
De symonia xxix. H.
De sollicitudine eccl'iasticorũ xxix. O.
De testamento cõdendo xxix. K.
Epla sup testamẽto librorꝝ suorũ. xxix. L
Epla ad carthusien. sup acceleratõe suffragiorum post obitũ oblatorũ xxix. L.
De anniuersario qd̃ sibi pcurauit in eccl'ia sancti Pauli in Lugduno xxix. L.
Testamẽtũ q̃tidianũ pegrini. xxix. M.
Testamẽtũ pegrni metricũ xxix. P
Epistola cõsolatoria sup morte fratris ad fratrem xxix. Q
De ꝑparatione ad missam et pollutõe no-

eturna xxxvij. R.
De pollutione diurna xxxviij. A
Dialogꝰ ꝺ celibatu eccl'iasticoꝝ. xxxviij. K
Carmen ꝯ pulcritudinē corpis. xxxviij. ꝯ.
Cōtra ipugnātes ordinē carthusieñ. ppt paucitatē miraculoꝝ ⁊ non ꝯfirmatoꝝ. xxxix. A.
De ñ esu carniū carthusieñ. xxxix. E.
De tpantia in cibo ⁊ potu et vestitꝫ prelatoꝝum xl. A.
Sermo de vita clericoꝝū xl. F.
Sermo in cena ꝺñi ꝑ humilitate xl. P.
Carmen ꝓtra tumidū coꝛ xl. ꝯ
Sermo de penitentia xli. A
Sermo de ꝺñio euangelico xli. L.
Carmen de voluntaria pauptate xli. y.
Sermo ad eccleſiasticoꝝū cautelam ⁊ eruditionē xli. Z.
Sermo de reſurrectione chriſti xlij. H
Sermo in concilio remenſi. Bonus paſtoꝛ xlij. O.
De viſitatōe ꝑlatoꝝ vl' curatoꝝū. xliij. W.
Sermo de q̄ttuoꝛ domitꝫ xliij. U
Sermo de omnitꝫ ſanctis. Exultabūt ſancti in gloria xliiij. ꝯ
Sermo de omnibus ſanctꝭ. Beati qui lu-
Sermo de oītꝫ ſanctis. Ex (gēt. xlv. H
ultate quoniā merces vr̄a xlvi. ꝯ.
Sermo de omnitꝫ ſctis Uidēs ieſus turbas xlvi. P.
Sermo in die natiuitatis ꝺñi xlvi. U.
Sermo ī ꝺñica in ſeptuageſima xlvi. r.
Sermo de ꝓceptōe btē virginis. xlvij. L.
Sermo de beato Bernardo xlvij. r.
Sermo in die ſancti ludouici francoꝝum regis xlviij. L.
Carmen optatiuū vt lilia creſcant. xlviij. ꝯ
Sermo de oꝛōe in ꝓcilio ꝓſtātieſi. xlix. A.
Sermo de ſpū ſancto xlix. B
De ꝓbis ꝺñi Uenite ad me oēs l. A.
Cauſe ppt q̄s voluit ꝺimittere cācellariā. Recōmēdatio licētiādoꝝ (li. P.
in decretis li. T
Tractatus de nobilitate lij. E
Epiſtola ad papā martinū nomie regꝭ frā cie repta lugduni lij. K.
De ꝓſideratōnibus quas debꝫ habere ꝓn ceps lij. L
Dialogus frāci et angli lij. X.
De puella olim ī francia equitante ī armis liij. O
De mirabili victoria puelle de poſt fetantes recepte in ducem belli liij. T.

Tituli tercie partis

que cōtēplatiue vite p̄cepta tradentes tractatus continet

De conſolatōe theologie liij. A.
Dialogus apologeticus lvi. O
Carmina nōnulla lvi. r. rē.
Joſephina lvij. H.
Sermo in natiuitate btē virginis. lix. W
Carmen de differēti imunitate a pctō chriſti et matris ſue lx. E.
Centilogiū de conceptitꝫ lx. F.
De vita ſpirituali a nime ſiue ſex lectiones. lx. S.
Centilogiū de impulſitꝫ lxij. U.
De myſtica theologia ſpeculatiua. lxiij. K
De myſtica theologia practica lxv. U.
De elucidatiōe ſcholaſtica myſtice theologie lxvi. T.
Carmina de purificatōne ſenſuum interiorum lxvi. ꝯ.
De religionis ꝑfectione et moderamine. lxvij. A
De conſilijs euangelicis et ſtatu ꝑfectōis. lxvij. W.
De ꝑfectione coꝛdis lxvij. Z.
De meditatione lxviij. L.
De ſimplificatōe ſtabilitione ſeu mundificatione coꝛdis lxviij. O
Carmen de ſimplificatōe coꝛdis. lxviij. ꝯ
De directōne coꝛdis lxix. A.
De illuminatione coꝛdis /ſiue vna p̄cioſa margarita lxix. W
De oculo lxix. O.
De remedijs cōtra puſillanimitatē. lxix. X.
De temptationitꝫ diaboli diuerſis. lxx. B.
Contra ꝑfeſſum inobedientē lxxi. A.
De zelo et feruoꝛe nouiciatus lxxi. E.
De exercitijs diſcretis deuotoꝝū ſimpliciū lxxi. F.
Documentū notabile ꝺ ſacramento altarꝭ lxxi. T.
Epiſtole quedam lxxi. r
De paſſionibus anime lxxij. S
Carmen de ſomnio huius vite lxxiij. P
De monte contemplatōis lxxiij. O
Epiſtole quedam lxxv. H.
De mendicitate ſpirituali lxxv. L.
Appellatio cuiuſdam peccatoꝛis a diuina iuſticia ad miſericoꝛdiā lxxvij. U
De oꝛatione et ſuo valoꝛe lxxvij. X.
Decem conſideratōes in oꝛando deum. lxxviij. H.

Tituli operũ Gersonis

Expositio super Dimitte nobis debita nostra lxxviij. I.
Oratio cum pctõr de pctis suis multũ est anxius lxxviij. K
De canticorũ originali ratõe lxxviij. M
De canticordo lxxix. F.
Lentilogiũ de canticis et solacio lxxx. P
Collectoriũ sup magnificat lxxxi. A.
Carmina sup magnificat xcv. A.
Cẽtilogiũ de meditatõe crucis. xcvi. post. T
Carminũ suor honesta defensio. Uidit liuor xcvi. P
Anagogicũ de hymno glorie xcvij. A
Epithalamiũ mysticũ theologi et theologie xcvij. O.
Sup cantica canticorũ xcvij. R.
Alphabetũ diuini amoris xcix. X.
Expositio sup septẽ psalmos pñiales. c. L
Donatus moralizatus c. S.

¶Epitaphiũ Johãnis de Berson
Epistola fratris Johannis de Berson ordinis celestinorũ sup opusculis magistri Johãnis de Berson germani sui cancellarij parisien. Circa finem

Fortis in ecclesia bellator maxime Berson
Armatus gladio/cingis ouile dei
Uiuunt scripta tua q̃uis sint ossa sepulta
Omnibus exemplar se dant imitabile doctis

Incipiunt opera et

tractatus magistri Johānis de Kerson /sacrarū litteraꝝ doctoris resolutissimi ꝛ christianissimi/ ac cancellarij Parisieñ. Qui in tres partes distincti sunt. Quaꝝ ꝑma complectit tractatus/fidem ꝛ ptātem eccl'iasticam ꝓcernentes. Quibꝫ oibꝫ ꝑmissus ē tractatus de laude scriptoꝝ/qꝛ is ad cōmendationem omniū qui libris multiplicādis student accōmodati pōt.

A

Crutari scripturas exhortabat olim iudeos xp̄s. Joh.v. Scripturas vicz in qbꝫ putabāt se vitā eternā hīe. ō qlibꝫ loqt̄ apl's ij.ad Thim.iij.q oīs scriptura diuinitus inspirata vtilis ē ad docendū.ad arguendū.ad corripiendū. ad erudiendū in iusticia. vt pfectus sit hō dei ad oē opus bonū īstructus. Et ad Ro.xiij. Quecūqꝫ scripta sunt ad nr̄am doctrinā scripta sunt/vt p patientiā ꝛ ꝓsolatōez scripturarū spem habeam⁹. ¶ Uerꝫ quō scrutabunt scripture si nō habeant? Qualit̄ habebunt si non scribant? Qua rōe scribent sine scriptoribus? Sūt igit̄ necessarij scriptores. Et ħ est qō ħ ꝛ nūc intēdimus suadere cōpellēte nos ad hoc multiplici circa scriptores librorꝫ vtiliuꝫ defectu quē patit̄ etas nr̄a. Et in ꝑmis conclusionē certā statuam⁹ dicētes ¶ Scriptor idoneus ꝛ frequēs librorꝫ doctrine salubris agit op⁹ bonū de genere. Et opus ħ si ꝑueniat ex charitate est meritoriū vite eterne/nec fuile dicēdū ē. Uñ ꝑtin⁹ habet decisio dubij cuius occasiōe cudit̄ pñs opusculū/qō qsiuit qdā de monachis domus carthusie. Si liceat diebꝫ festiuis scribere deuotōnis libros gr̄is. ¶ Sz aduertēdū in ꝑmis q nomē scriptoris notat pitiā scribēdi/cū vsu assiduo vel frequēti. Scriba ꝯo dic̄ magr̄m in eis q̄ sunt diuīe legis eruditū. q ꝛ scrutatoꝛ vel ꝓqsitoꝛ dici pōt aut etiā dictatoꝛ. Quales erāt scribe iudeoꝝ/qlis esdras scriba velox ꝛ īgenios⁹ in lege/qles apud xp̄ianos theologi doctores seu theologie pfessores de qbꝫ nō erit ꝑncipalit̄ ꝓmo pñs/sz de scriptoribꝫ qsi mechanicis ꝛ manualibꝫ librorꝫ. ¶ Et hi sunt in multiplici dr̄ia penes eruditionē maiorē vel mīorē circa scripturā/quam trāsferūt ex inspecto exēplari libro/vel quā de ꝓnūciātis oꝛe suscipiūt/sic̄ baruch ō oꝛe hieremie scribit oēs ꝓmōes el⁹. Sūt q simil sunt dictatoꝛes ꝛ scribe ꝛ scriptoꝛes. talis laudat fuisse diuus Ambr. libros scribēs qs dictabat. Sūt alij ḡdus īsimi nullū penitus hñtes intellectū eoꝝ q trāscribūt. qs qsi pictores appellamus. Sūt nōnulli tāqꝫ medij ḡdus qbꝫ aptus ē satis sensus eoꝝ q scribūt/saltē grāmaticalit̄ seu lr̄alit̄. qles olī fuerūt ꝛ adhuc esse ferunt in religionibꝫ approbatis atqꝫ in vniuersitatibꝫ ꝛ studijs rōnabilit̄ institutis. Et de talibꝫ loq ꝑcipua nūc est intētio neqꝫ alios secludēdo/q vel sunt magꝭ aliqd qꝫ scriptores vt primi vel vt scōi q paꝛ sūt ad fructū spūalē sue scripture capessendū idonei ¶ Quibꝫ ꝓnotatꝭ vt lucidioꝛ ꝛ breuioꝛ eēt oꝛdo dicendoꝝ. ptz stati hec nr̄a ꝯclusio sciētibꝫ qd ē opus bonuz ō genere. qd opus meritoriū vite eterne. qō opus fuile Uerūtn̄ placz eā p ꝓpatōes aliqꝫ ī subsequntibꝫ duodecī ꝓsideratiōibꝫ ampliādo monstrare. qs metrū triplex ꝓphēdit. ꝙsus. Predicat atqꝫ studet scriptoꝛ. largit̄ et oꝛat. Affligit. sal dat fontē lucēqꝫ futuris. Ecclesiā ditat. armat. custodit. honoꝛat

Cōsideratio prima

q scriptoꝛ ꝑdicat

B

Criptoꝛ idone⁹ et freqns librorꝫ doctrine salubris (sic ei sp infra loq volum⁹ ꝛ intelligi) ꝑdicare dici pt. Certe si lingua silet man⁹ ꝑdicat ꝛ fructuosius aliqñ/quāto scriptura venit ad plures vberioꝛ qꝫ trāsiēs ꝓmo. Hec obuiam⁹ dicto hieronymi q habz nescio qd latēt̄ energie viue vocis act⁹. ꝛ in aure discipuli ex doctoris oꝛe trāsfusa fort⁹ sonat. Sz inuenies aliqs eruditissimos fatētes se plura didicisse scripta studendo ruminādoqꝫ secū qꝫ ꝑ doctoris auditū. Qualē se fuisse videt̄ bernardus gl'iari dicēs mgr̄os suos fuisse qꝛc⁹ et fagos. Proculdubio nō sine ꝑuia vl' comite lectura librorꝫ. Adde q int̄ ꝑdicatoꝛes st̄ multi tāqꝫ nudi ꝓnūciatoꝛes eoꝝ q̄ sumūt formaliter in scriptis. q si mereri possint aure olā ꝑdicatoꝛibꝫ debitaz/cur nō sil'z scriptoꝛ nr̄ cui potest adesse et adest/supponit̄ nō ī par animarū saluificās zelus scribēdo sicut alteri loquendo.

Cōsideratio secūda

q scriptoꝛ studet/legenti ꝛ dictāti simile.

Criptoꝛ hmōi scrutāti studiose vel legēti doctrinalit̄ vl' etiā dictāti ñ ē vsqꝫqꝫ dissilis. Colligit̄ ex ꝑcedēti

deductio pñtis ꝓsideratõis q̃ ad legere vel dictare. qz nedũ ꝑ mozula tpis exigua ſz in annos decẽ. cẽtũ. mille. ſcptura durare ꝓtinget ĩ ſe vl ꝑ multiplicatiõez exẽplariũ ab ea ſcptozũ. legẽtiby aũt atq; dictãtiby ſi defuerint auxilia ſcptoz/cũ mẽozia ſit labil. obrepat ꝓtin⁹ oblr̃atio dictatis aut ỏlectis obliuio. Adde q; saluboza ſt̃ plerũq; ſcpta vetez q̃lia ſcptoz nr̃ eligit q̃ dictamia nouelloz. Nõ q; ĩpzobem⁹ nouos dictatozes q̃les aſſidue cogũt aſſurgere. tũ ppt alteratõez variã guſt⁹ ſpũal cupiẽtſ. nũc hãc nũc illã eſcã ꝓbi celeſtſ. nũc oẽm penit⁹ abominãtſ. tum ꝓo ppt dubitatiões nouit emergẽtes iuxta q̃litates ꝓsonaruz tpm aliarũq; circũſtãtiarũ. q̃ nũq; plene totas ſe ꝑbebũt/cũ ſint abſq; nũero variabiles. Exẽplũ de medicis et morbis. Nõ enĩ ſufficiũt eis libri q̃tũlibet ex arte ꝓpoſiti. ſz optz variare receptas/quales velle ſil oẽs tradere eſſet(put Auicenna notat)ĩexplebile¶ Prodeſt nihilomin⁹ apõ rẽpublicã nõ mediocrit refutatio taliũ pticularit dictatozũ. ſic ꝺ morbos corpoz ſic aduerſus peſtes aiozũ. qõ vtiq; faẽ ſcptoz. ¶ Porro ſcrutatõez ſtudioſã nõ oĩ ſcribenti tradere poſſum⁹/ſz ſciẽtifico cui⁹ mẽozia firmius retinet ea q̃ ſcribit q̃ alia ſi vult ĩtẽdere. tũ ppt ĩmozatõez. tũ qz ſegni⁹ irritãt animos demiſſa ꝑ aures q̃ q̃ ſũt ocul ſubiecta fidelib⁹. ait Flacc⁹ ¶ Accipit ex hac radice ſue traditõis oziginẽ ars mẽozie cui⁹ meminit Cicero. ¶ Reddit ĩſup rõ cur expediat ſtudioſ abbzeuiatões ſibi ꝓſcribere certis q̃ notul ĩſignire pũcta mẽozatu digniozа

Tercia cõſideratio

q; ſcriptoz nr̃ largit miſeret ꝛ cõmodat

Scriptoz nr̃ largit miſeret ꝛ ꝓmodat Tres eẽptes ſatiſfactiõis theologi tradũt. Una ẽ el'yna ỏ q̃ pñs ẽ ꝓſideratio. alt̃a ẽ ozõ. t̃cia ieiuniũ. ỏ q̃b erit cõſideratio ſeq̃ns. Quis ozo dubitauerit q̃m ſcriptoz q̃lẽ loq̃mur ſit largitor el'yne multiplicis nedũ tpalis ad ſuſtẽtatõem ſui ſuozũ q; fratrũ ſeu domeſticoz. Eſt enĩ lucroſa ñ paz iſta ars. Tenebit ĩſup locũ el'yne ſpũal ad opitulatõem aiaz. nũc aduerſus errozes ꝛ ſcrupulos ꝑ eruditõez doctrinalẽ atq; ꝓſilĩ. nũc ad ꝓſolatõem ſalutarẽ. Falloz ſi non ita mĩſericozdiã receperũt Jonathas cũ ceteris iudeis. i. Macha. xij. dicẽtes ſebr̃e ſolacio ſctõs libzos/nõ nullo ĩdigere. Conſonat apl's vbi ſup ad Roma. ¶ Sũt adhuc vt accepi nõnulli ꝓfeſſozes regule btiſſimi Aug. q̃s canonicos regulares appellamuſ apud Ollãdiã. q̃z labor ſcribẽdi paſcit eos tpalib⁹ ſubſidijs de ꝑcio libzozũ. remanẽtibus apud ſe plurimis ad ſpũale ſolacium. Tales iure dixerimus btificatos a ppheta Labores inq̃t manuũ tuaz qz mãducabis btũs es hic in ſpe. ꝛ bñ tibi tãdem erit in re. Uxor tua myſtice diuĩa ſapia. vl r̃ligio tua vel celeſtis gr̃a. ſic vitis abũdãs in lateribus domus tue/q̃ eſt eccl'ia vel conſcia. Filij tui ſ̃raliter ꝓfeſſozes ꝛ ſcptura moraliter opera tua. ſicut nouelle oliuaz ĩ circũitu mẽſe dñi q̃ parat aduerſus eos. demões ꝛ hoĩes qui tribulãt nos. Cõpara nũc ſi potes aliozuz q̃rũdaz eccl'iaſticoz multiplicata ſup nũez inſtituta ſint ĩ ozõib⁹ vocalib⁹. ſint in el'yni corpalib⁹. iſtoz paupi. nec iã paupi ſz diuiti ſimplicitati. ¶ Fuerunt an adhuc ſint neſcio ſctimoniales in ꝺ opus dedicate/ſicut olim Origeni ꝑ trãſcribẽdis opib⁹ ſuis nedũ notarios ꝑ diuites ſeculares. ſz puellas ſex in ſcribẽdo pitas datas eſſe. Uñ q̃ſo tot genera bibliaz. tot doctoz volumĩa q̃ modo ſupſunt in eccl'ia/ſi nõ ex ſcriptozib⁹ ĩ religiõe degẽtib⁹ q̃z ad pſens vix vllũ ſupeſt veſtigium.

Quarta cõſideratio

q; ſcriptoz orat

Scriptoz nr̃ orat. habz ocul⁹ nũciuſ cordis oãdi materiã ſibi miſtrare. Quãuis nihil obſit q̃n vocal q̃q; poſſit inſeri oro vl canticũ ſuaue dũ ſcribit Atuero ſatſ ẽ implere ſcriptozẽ nr̃m moniti onẽ apl'icã. q; pſallam⁹ ꝛ cantem⁹ ĩ cordib⁹ nr̃is dño. Qõ freq̃nter eo liberi⁹ ĩplere valet q̃ ſolitudine q̃dã vberi⁹ fruit. ¶ Puto pulã mihi fieri/q; ſcriptio vl ſcriptura ẽ opus dei/opus religioſũ. nõ minus ſepe q̃ vocis exaltatio in cãticis eccl'ie. Põt ſubinde vnũ ꝓpenſari ꝑ altez q̃q; ſalubzius q̃ tpal ad miſtratio ab eccl'iaſticoz officioz freq̃ntatione ſaluat ꝛ abſoluit Crediderit ꝓbe ſcptoz nr̃ et pietate iugi recogitauerit totiẽs deũ ſanctoſq; ãgelos ſecũ ẽ/totiẽs ſcptozes ſacros ĩpm alloq̃. totiẽs ꝓpm ſibi blãda q̃dã oscla ꝓſolatõis dare. q̃tiẽs eoz dicta ſalubzia cõſcribit que mediate vl ĩmediate diſpẽſarũt. Cui dignitati q̃ pt merces alia tpal equari? Quis ꝓhibet talẽ aliq̃ ꝓtẽplatiuũ ꝛ eẽ ſil ꝛ dici? Cõtẽplationẽ itaq; lectio q̃ ſcribẽdo fit nõ ĩpedit ſz paſcit.

Quinta cõsideratio

q̃ scriptor affligitur

Scriptor nr̃ affligit in q̃ ieiunij vicem tenet. Jeiuniũ put ẽ tercia ps satisfactõis extẽso noie dr̃a doctoribus oĩs afflictio corpalis assumpta volũtarie p domatõe carnis vl̃ vice satisfactõis q̃ fit p dolorẽ. Quẽadmodũ ps altera q̃ dicit orõ pcludit omnẽ mẽtis eleuatõem in deũ cũ hũili subiectõe et obediẽtia. Elẽosynam vo ptendũt ad oñe subsidiũ primo miseri corditer impẽsum. Cõsonat votũ paupertatis elẽosyne. votũ obediẽtie orõni. votũ castitatis ieiunio seu corpis edomatõi. Que taliter elucidata mox pspicuã faciũt hãc cõsideratõem cũ duplici pcedente. Nullꝰ ita q̃s negauerit laboriosũ esse scribentj exerciri um. acceptet igit illud in pniam seu satisfactõem p suis alienisq̃ delictis. sic enĩ directio spũalis oculi reddet laborẽ suũ nedum vno hoc modo laudabilẽ r meritoriũ. sed tot modis q̃t intentões bonas adducet ad decoratõem actus sui. noiatim iuxta psideratões duodecim q̃s sub scripture pconũj aperim⁹. ¶ Junge q̃ in foro pnĩe p̃t iste labor ad satisfactõem sacramẽtalẽ ponj. quẽ laborẽ si null⁹ imponit hoĩm/imposuit sane deus ab initio cũ dixit Ede r posteris. In sudore vult⁹ tui vesceris pãe tuo. Porro q̃ in labore hoĩm nõ sunt nec cũ homiby flagellant nõ intumescãt sz timeãt ne cum demoniby affligant. Scripsit egregiũ volumen Aug⁹ de opemõachorũ qõ totũ potuerat ad rẽ q̃ nũc agit traduci. Qm̃ si monachos optz opari. q̃le dabit opus aliõ sue pfessioni nedũ min⁹ aduersũ sz ampli⁹ promotiuũ/attẽto q̃ nõ oẽs idonei sunt ad difficiliora qualia sunt pdicatio vl̃ lectio doctrinalis. Sed neq̃ missarũ obstat celebratio quã finit hora breuis. Neq̃ p̃terea valz excusatio desidie nõnulloꝝ dicentiũ. imo q̃si gliantiũ nescio scribere. Discãt discãt. neq̃ verecundent vel desperẽt/qm̃ labor improbus oĩa vincit. r duris venies in reby egestas/ait Virgiliꝰ. Gallice besoeng fait vieille troter. i. latine. Necessitas facẽ vetulas currere. Qui se dicit egere cũ sibi possit faciẽdo qõ in se est puidere/sit mẽdax. si ficꝰ est lector dñũ dicet.

Sexta cõsideratio

q̃ scriptor sal sapientie tribuit

Scriptor nr̃ posteris sal sapie administrat. Jubet aplꝰ esse nostr̃ rõnabile obsequiũ pformit ad figuram legis p̃cipiẽtis in oĩ sacrificio sal apponi Videat aũt scriptor ne suũ sal infatuet vl̃ sibi si ei nõ sapuerit vl̃ alij si corruptũ p ineptias scribẽdi reddiderit. Quales ẽ ptulit etas nr̃a plurimos q̃z mẽdosa fuerunt adeo volumina vt pfultꝰ fuisset nulla q̃s talia mistrari cũ lr̃is incõdit⁹ sine lege sine sẽsu vl̃ ordine. adeo q̃dẽ vt auctori p̃po seu dictatori nõ itelligibilia redderẽt q̃tũlibet itrospecta. ¶ Hãc existimãt aliq̃ nõ minimã tribuisse iacturã studijs ac vniuersitatibus nr̃e tẽpestatis dũ q̃libet admittebat ad scribẽdũ. nõ pbat⁹. nõ cognitus. Exẽplaria q̃q̃ dabantur incorrecta. Quid ni m̃ltiplicior corruptio seq̃ret iũcta trãscribentiũ vl̃ inertia vl̃ ignorãtia. ¶ Sed dant vsitatores in artiby mechanicj ne fraus pmittatur in opatõiby vt in pãnis vel in pane vl̃ cultellis r ceteris. Quis digne tulerit opus pciosissimũ expers eẽ visitatõnis. ne corruptio sua serpat iugiter in deteri⁹. Sic olim apud sctos pres habebat electio sup scptoriby. nec passim admittebat indoci⁹ vt doctus. sed vsq̃ ad punctoꝝ formatõem q̃ lucem dãt magnã legentiby examẽ habebat. Prisci doctores noiatim hieroneus (si non fallit mẽoria) subiũgebant in opusculoꝝ finorũ fine terribilẽ diuĩ nois obtestatiõez. vt scripta sua correcte trãscriberẽt. r p posteros ita fieri suaderent. Ellioq̃n iuxta hieronymum q̃s vel scripsisse vel emendasse fructus esset.

Septima psideratõ

q̃ scriptor fontẽ ministrat.

Scriptor nr̃ posterj apit fontẽ aq̃ viue saliẽtis ĩ vitã etnã. Intelligat ꝟ nõ vt auctor pncipal⁹ q̃ sol⁹ de⁹ est sz vt mistrator. Hã fons vite ꝟbũ dei ĩ excelsis. Hõne libri salubres q̃les intẽdimus sũt nõ cisterne q̃dẽ veteres r dissipate sz fõtes ortoꝝ pute⁹ aq̃ꝝ viuẽtiũ q̃ fluũt ipetu de libano. q̃ cãdidatio nũcupat. Cui sapiẽtie fõti q̃nto primiores sũt riuuli sciaꝝ tãto puriores salubrioresq̃ crediderís illos. Quo ꝫ dũ p terras ĩ longinquum riui sciaꝝ dilabũt nõ retinẽtes ꝟtutẽ r gustũ fõtj origial. scito q̃ ꝺ facilimũ viscũq̃ ꝟhũt vñ ꝟmes pestilẽtes vt rane bufones colubri gẽũi repũt r potãtes inficiũt aut pimũt. Bibe igitur

o scriptor de aqs tuis viuētibꝫ veniētibꝫ de libano ꝓor Et ne dixerꝫ cū hereticꝫ. aq furti ue dulciores sunt. sed oīa palam ꝛ ī luce cla rescāt ꝓ quo sit sequens cōsideratio

Octaua ꝯsideratio

q scriptor lucem dat

Scriptor nr̄ lucē seq̄t ꝛ eā posterꝫ ad mīstrat. Lex dei lux ē et lucerna. Lucerna pedibꝫ meis ꝙbū tuū/ait psal. dño/ꝛ lumen semitis meis. Sit optz ipi gaudiū. q delectabile lumē oculꝰ īspicit qtidie. Neqz hz vt thobias ꝓq̄ri. qle mihi gaudiū erit q in tenebris sedeo et lumē celi nō video. Videt plane lumen celi scptor nr̄ qđ ē ꝙbū dei descēdens a pr̄e luminuz. dū alīꝫ accumulāt sup se tram instar talpaꝝ defossi tenebris secularīū vl̄ lr̄aꝝ vl̄ opationum. Gaudeant pueri tales habuisse parētes vl̄ mgr̄os q talibꝫ eos artibꝫ salubria scribēdi voluerūt īstruere Gaudeāt q talentū artis hmōi susceptū nō ignauit infodere sz vt lucernā et lucē strēnuitate diligenti conātur pūtibꝫ et futurꝫ oñdere. Uide hō hoī. ꝛ ars arti q̄tū pstat ꝛ pferr̄. Dedit⁹. s. ad salutaria spūalia q̄ꝫ ꝓ derelictis aut impulsis ad noxia. que vl̄ auaricīā nutriāt/ vl̄ ad flagitia ptrahant/nō distrahāt a pctis. ¶Demū collige tecū scptor nr̄ qle sit tibi donum dei posse freq̄nter emergere de tenebris mūda noxū hoīm cū actibꝫ suis tetrimis. ī seditionibꝫ /ī bellis/ī ꝯdictōibꝫ. Emergere dixerim ꝓ obligatōnem animi dū lucidis ꝛ trā q̄llis actōibꝫ mens occupat se. Nā vbi locꝰ esset in corde tuo tenebris q̄ lux scpturarū attentōe sua ꝓplet. Qua in re nō puum accipit fructū scptor q̄uis illr̄atus. nō minus crebro q̄ hō nō intelligēs eccl̄ie cāticis occupat⁹ ¶Sensit hāc lucem Aug⁹ dū obediens celesti oraculo. tolle lege. tolle lege. cōiectis in scptura apl̄i oculꝰ. mox depulse sūt ab eo dubitatōis tenebre luce securitatꝫ infusa. Jtaqz dici nō ꝑt q̄ꝫ multiplex olī et q̄ti die lucis splēdide fulgor irradiet legētes in scripturis q̄s hr̄i nō posse sine scriptoribus q̄s nesciat. Presto sunt vbilibꝫ scpta tibi si volueris. ꝙba nō eq̄. Uides in ill̄ defectus tuos tanq̄ in speclo sine ꝙfectū dia vl̄ pudore cuiusq̄ inspiciētis vel culpātis. Potes ꝓ variatiōe palati spūalis nūc istꝫ nūc ill̄ scriptor refici saporibꝫ. Propter ea supuacuam ipor̄ multiplicatiōem q̄s esse culpauerit. Nōne lautissimā esse ꝓuenit sapīe mēsam. multaqz ferculoꝝ varietate r̄fertā. Sumat vnusq̄sqz q̄d et q̄ntū satis erit vl̄ usqz ad sobriā ebrietatē spūs. ad quā spōsus īuitat carissimos. Comedite inq̄t amici et bibite ꝛ inebamini carissimi. Qual̄ ebrietas nō tenebrositatē obtusitatēqz ꝫ luminositatē affert insolitā ꝛ ꝙe diuinā

Nona ꝯsideratio

q scriptor eccl̄iam ditat

Scriptor nr̄ eccl̄iaz ditat. Refertur aug⁹. moriēs fratribꝫ ī culcasse q ecclesiasticaz bibliothecā magno studio/q magnū sciebat esse thesauꝝ custodirent. Quocōtra nō habēt tyrāni depopulatores regionū seu religionū efficaci⁹ machinamentū q̄ꝫ si libris ipas ī ꝓmis spoliauerint atqz ꝓuauerint. Patuit ī regibꝫ assyriorū respcū hierl̄m ꝛ iudeoꝝ. Hoc ꝓ dē aniad uersum ē incōmodū cepisse circa regnum frācie xp̄ianissimū a q̄ libri distracti sunt assidue. etsi nō apta tñ occulta ꝛ palliata depdatōne ꝓpter lucrum ad exteras nationes colligendum. q̄ꝫ q̄ꝫ neqz defuerint apertissimi violētissimiqz direptores. Dicitur ī ꝓuerbio vulgari. Les bons liueres faut les bons cleres. id ē bonilibri faciūt bonos clericos. Hoc ꝓuerbiū verꝫ ē. Mutatis q̄z libris vt politia mutet vno mō vl̄ alio necesse est. hec ad laudē scriptorū spectāt. q̄ꝫ studiū est ad oppositū librorū depaupatiōem ꝯriū. ditare. s. ꝛ popularelibris sctis. ¶Admirabil̄ fuit ardor habēdi libros sacros apud ptolomeū regē. q̄ pcio ingenti ꝓpauit sibi ꝓ. lxx. int̄ptes trāslationē eoꝝ. Quo vtinam ꝓuocarent infidel̄ regis exēplo fideles pōtifices ꝛ ꝓncipes xp̄iāi. Fert h⁹ regis libraria q̄nquaginta milia libros habuisse. ¶Cetez diuitias h̄ nō accipim⁹ solū in decore librorū. q tñ addit⁹ si fuerit valori spūali/pciū duplex accrescit sicut ī ornamētis eccl̄iasticis ista laudam⁹. Sit scptura laudabil̄ ꝓ thesauro q̄lis nō ē ī papirꝫ ilico peuntibꝫ. vbi dicunt sil̄ labor recte papireus depire cū opa et impēsa. Pergamenū dura bili⁹ est q conditio caristiā ei⁹ sup papiruz ꝓpensat abūdant ¶Sed neqz q̄spiā excusa uerit suā in scribēdo segniciē sine sciuerit litteras artificiose multū formare. lr̄a sit legibilis. sit punctuata. sit purgata. q̄lis ē lombardorū. nō inuoluēs se tractibꝫ supfluis. Sit demū sine mēdis falsitatꝫ cū ortographia vera. Illa sufficit ī eccl̄ie thesauro re-

poni/q̄uis pax fucati decor obtineat. nec tāde p̄cij tpalis. ¶ Nō aūt optz ad extremū vnūquēq; sil'es ad scribēdū libros assume re. quēadmodū nō ē par i legētib⁹ studiuz. Laptat hic ampli⁹ deuotōz vel gignere v'l nutrire/cui pua satisfaciūt opuscula. Ualt ali⁹ i altū eruditōis intellectual' ascēdere. tali gndia doctorū hab ēda sunt volumia/q̄rū traditiōes ordie doctrīali scrutet. Alioq̄n rectū i addiscēdo deserēs ordinē letos iuxta boetiū exit⁹ nō hret. Primū simplicitati claustraliū rligiosoz. Altez magis approbatū ē studiositati sapiaz cū p̄dicatōis officio p̄fiteri q̄rētiū. Tu deniq; si nō potuer amplos librōz manipulos ad areaz eccl'ie reportare v'l puulos t paucos/imo si gregorio credis v'l vnū afferre stude vt i tabernaculo dñi nō vacu⁹ appareas. si sol⁹ etiā capraz pilos habuer v'l minuta duo

Decima ꝓsideratō

q̄ scriptor eccl'iam armat

b Scriptor noster eccl'iam armat Cō parat salomō in cāticis eccl'az turri dauid q̄ edificata ē cū ppugnacul' t mille clipei pēdēt ex ea/oīs armatura fortiū. Et apl's noīat ꝓbū dei nūc clipeū ignitū. nūc gladiū ancipitē t penetrātē. nūc gladiū spūs. Et ps. sagittas potētis acutas. Quisq̄s igit hz zelū leg (t hr̄e dz sūm⁹ pōtifex p̄cipue cū plat t clero) vigilet oportz hāc armaturā libris mīstratā augere aduersus oēm sciaz extollētē sese ꝛ xp̄ianā religionē. Sz heu q̄d dicit apl's. Oēs q̄ sua sūt q̄rūt nō q̄ ieſu xp̄i. Qui nec opponūt se murū nec armis spūalib⁹ iduūt. nec scpta q̄b⁹ alīj se fidēq; dilatēt abūdare p̄curāt. Uide si nō carior ē hodie ꝓscptor citatōnū q̄ euāgelioz. Mētior si nō plur emūt. si nō seduli⁹ apō q̄sdā xp̄ianos ꝓpant scpture fabulose q̄ religiose. t ꝓphane q̄ sacre. t lubrice q̄ caste. J nūc t eccl'iaz int has manus p̄sparī ꝓfide. Si ñ erat anim⁹ ad scrutādū iuxta xp̄i iussionē scpturas illas. tñ multiplicare refuareq; p necessitatib⁹ t opportunitatib⁹ equū erat. Nō q̄ ipi etiā theologi memorit oēs incorporēt. Hoc ei nequaq; factibile ē v'l tēptādū cū sit ꝓsulti⁹ paucis rite digerēdis īmorari. Uez expedit reponere repositasq; cogitare scpturas velut in sūma q̄d ā q̄tinus p loco t tpe possint hr̄i ꝓfestim vt ita loq̄mur ad manū p ifidelib⁹ v'l ꝓuertēdis v'l reuīcēdis. Ad eruditēdum etiā nūc ꝟ mō nūc illo fideles. Tal' sit optz oīs scribadoct⁹ i regno celoz sil'is hoī p̄fa milias q̄ pfert ō thesauro suo noua t vetera. Cui pabolice sil'itudi nōne videt alludere spōsa blādiēs spōso. oīa poma noua t vetera dilecte mi seruaui tibi. ¶ Offert ꝟ loco se ꝓsiliū q̄d p ꝓpatōz ad armaturā dei quā esse dicim⁹ libros leg. sit de armis diaboli libris reprobis faciēdū. Legat q̄ nescit illō actib⁹ cap. xix. m'lti ex eis q̄ fuerāt curiosa sectati ꝓtulerūt libros t ꝓbusserūt corā oībus. Et pputat p̄cijs eoz iuenert pecuniam ōnarioz q̄nq̄gīta miliū. ita fortit crescebat ꝓbū dei t ꝓfirmabat. Sil'e factū nup accepim⁹ ō libro magico estimatōis mille aureorum. q̄ vt palmes inutil'aruit t arsit. Sic olī parisi⁹ i grauia et nup i atrio maioris eccl'ie. Utq; ꝓ sit expediēs apō platos et inq̄sitores tales aliq̄s refuari ppter exēplar ꝓdēnatōis sil'iū/ipi ꝓsideret De bonis q̄dē nulla fit dubitatio. qñ videm⁹ p̄cepto dñi tabulas leg i archa custoditas fuisse repositas. q̄ custodia cū honore sīgta ē i exēplari vita xp̄i/q̄ libz legis postq̄s acceperat t legerat arma p se ꝓ pfidos ex esaia pferēs/placuit libz reuerent' mīstro reddēs illū. vt hr̄ Lu. iiij. c. ¶ Moze rursus esse iudeis scribit Nicola⁹ de lyra nō ita sedere alte/q̄s alte positi sunt libri leg. ¶ Scit insup de xp̄ianis aliq̄b⁹ q̄ ipis par ē deuotio ad aliquē libz sctm̄ sic ad sctōz reliq̄as. quez vt signaculū sup coz v'l pect⁹ suuz ponunt osculant' et strīgūt. Nec paz credūt opitulari dū in se ꝟsant qō de euangelio matthei sup egros ipposito tradūt historie cū ceteris

Undecima ꝓsidera

tio q̄ scriptor custodit eccl'iam

J Scriptor nr̄ eccl'az custodit. Opitulatio scripturaz duplex ē aduersus hereticos. Una vt vicāt. z sic armat Altera ne vincāt/t sic custodit. ¶ Sz nob talia disserētib⁹ mox occurrere videt aīalis hō et opponere ꝓmo illud eccl'iastes i fine. q̄ scribēdi plures libros null⁹ ē finis. Deī de q̄ desunt scrutatores scpturaz p̄fitz denotarū. Ampli⁹ q̄ ex lectura librōz m'lti susceperūt occasiōem errādi/imo t insaniēdi. Sic opposuit paulo q̄ dicebat. Ulte lr̄e faciūt te īsanire paule. Rursus opteret libros ipis etiā laicis t mulierc'l' ppinare vt docerent' p se legēdo eos/facta trāslatōe ad vulgare suū si nō alit' ꝓcipent. ¶ Altuero

ꝑmũ ñ ipedit. vl̃ oblitterat laudẽ scꝑtoris nr̃i. Nõ enĩ ꝓgredit̃ ĩ ĩmẽsũ sine fine sed finẽ ꝓstituit cũ eccl̃iaste timorẽ dei/cũ suorũ obſuatõe mãdatoꝝ. Quo fine retẽto nihil nimis. Nec iã erit pluralitas librorꝝ ſz vnitas. Fatemur ꝛ plãgim⁹ raritatẽ eẽ nimiã ĩ scrutatoribꝫ scripturaꝝ ꝺuotaꝝ. Sz maior adhuc iueniret occaſiõe ſublata librorꝝ q̃s ĩgerere ꝑ scriptores expedit. Potẽs est de⁹ affectibꝫ flãmã inurere cũ ĩtellect⁹ allectõe. vt ꝑfectõz ſuã in veri cognitõe positã aliqñ ſcrutet̃. Ceterꝝ nihil ẽ tã ſctm̃ et salubre vl̃ piũ q̃ nõ ꝓtigat abuti. ſic de libꝛ⁹ euenit q̃ũ nõ ẽ culpa neq̃ ſcribẽtiũ. ſz ſcel⁹ est in abuſu. Poſtremũ magꝭ vrgere videt̃ ſi ñ hẽat ſcel⁹ ĩſtructõis ſctãz ſciaz. ſi ꝓtẽpſerit obſuare nõ violãdã eccl̃ie hierarchiã que ꝫz vt iferiores laici ꝑ ſupiores clericos ĩ lege dei ꝑitos inſtructõez accipiãt. Nec docere ꝫz publice niſi miſſus Nõ eĩ cẽ dicim⁹ oĩm vel hr̃e vel ſcrutari libros ſctos /illos maxime q̃ ſuã difficultatẽ petũt explanari ꝑ alios paſſus ꝛ gloſas doctoꝝ. Qualiter agere nec facultas ẽ ingenũ/ nec eruditõis ꝯmoditas apud vulg⁹ q̃s ab ore ſacerdotũ optz legẽ exq̃rere. Neq̃ tñ arcẽdi videt̃ ab opuſcul̃ moralibꝫ ꝛ deuotꝭ nullã ĩ ſe difficultatẽ nec ambiguitatẽ nec abſurditatẽ ĩ trãſlatõe gerẽtibꝫ. cuiuſmodi sũt hiſtorie vel vite vl̃ legẽde ſctoꝝ. necnõ meditatões ſctẽ. Trãſlatões ĩ reliq̃s iure culpãt̃ pl⁹ erroris arrogãtꝭ q̃s deuotõis hũilis .aut eruditõis ſalubris materiã ꝓpinantes

Duodecima ꝓſide

ratio. ſcriptor honorat eccleſiam

Scriptor nr̃ honorat eccl̃iam. Deducũt hãc honorificẽtiam ꝑmiſſe cõſideratões q̃ ſil̃ oñdũt ñ mediocrẽ latrie veneratoꝝ ſcribẽdo libros ꝓſtitui Uñ ꝓſurgit rõ meriti ad deum q̃ honorifi cat honorãtes ſe. Qui legẽ q̃z matris eccl̃ie ſpõſe ſue ñ dimittũt/ ſz augere ſz dilatare ſz elucidare ꝓtẽdũt. ¶ Qz ſi forte ꝺixerit emulus aduerſus laudẽ ſcꝑtoris nr̃i. Cur laudet̃ ille q̃ mercẽnari⁹ ẽ. cui⁹ ad lucꝝ reſpicit oculꝰ. Accipiat lucrum qõ ſuũ ẽ. ꝛ vadat. ¶ Rñ debim⁹ ꝑ euãgelicã ꝛ apl̃icã ſnĩaz q̃ dign⁹ ẽ operari⁹ cibo ſuo ꝛ mercede ſua Tãtũmõ ꝑncipal̃ ꝛ final̃ ei⁹ intẽtio ĩ honore dei ꝛ eccl̃ie ĩ charitate nõ ficta .ĩ ſua demũ aliorũq̃ ꝑpetua ſalute figat̃. vt ſit finis lucri ſub fine celeſti. q̃tinus nõ tã duo fines aduerſi ſz vn⁹ vtrobiq̃ cẽſeat̃. ¶ Nõne ſcriptor nr̃ ꝑterea vẽit honorãd⁹ ab oĩbꝫ q̃ diligũt eccl̃iaz ꝑcipue q̃ regimĩ ſuo ꝑſũt. Sit honor ipe in bñficio. ſit honor ĩ aliq̃ ĩſigni titulo. ſit in largitõe indulgẽtiaꝝ nõ minus q̃ ꝑ pegrinatõe vl̃ eccl̃ie matial̃ ꝓſtructõe. ſit in ꝓuilegĩs aliq̃bꝫ. Qm̃ ſi duplici honore dignos ꝺicit apl̃s q̃ laborãt ĩ ꝝbo /nunq̃ ꝺ de ſcꝑto ſilebim⁹ ? Nũq̃ euãgeliſte/ nũq̃ ꝺ pphe. nũq̃ paul⁹ ipe pfuerũt nihil ſcriptor. Nõne pl̃imi q̃tidie ſcꝑtis edificant̃ q̃ ꝝba nõ audiũt. ¶ Hoc vnũ inũgẽdũ ꝓmiſim⁹ vt ſcꝑtor oĩs ꝺoneũ ſe ꝓbeat. Quatinus ab inſtitut⁹ vel inſtituẽdis ꝓncipalibus ſcribis exẽplaria q̃ ꝛ q̃lia ſint irrepbẽſibilia ſuſcipiat. Sic enĩ iubet dñs Deut. xvij. vt rex ſibi deſcꝑtur⁹ deutronomiũ legis exẽplar a ſacerdotibꝫ accipiat. Et moyſi ꝺr. Fac oĩa ſm exẽplar qõ vidiſti ĩ monte. qõ ꝛ ãgeli miſtrãtes obſuãt. ¶ Ecce q̃nta ſterilitas ꝑ eccl̃iaſticos ꝑſ̃ plebãos rectores eccl̃iaꝝ ꝛ alios ociosos ꝺ eccl̃ia/ ꝓchdoloꝝ iueniẽt. Apõ q̃s nec breuiſſim⁹ tenor vn⁹ hr̃ ꝺiuĩoꝝ ꝓceptoꝝ. nec ſacroꝝ nominatio. nec nũer⁹ articl̃oꝝ. Cõpellũt hr̃e ſi nodalia q̃ꝺã inſtituta. bñ q̃ ꝺ ſz illꝺ optuit facere/ nõ tñ aliꝺ omittere. ¶ Deniq̃ nihil ĩ pedit (vt ad ꝓncipiũ finis ſe r̃ferat) libros ſeu tractatulos vl̃ codicillos ꝺuotõis ſcribere ꝺiebꝫ feſtiuis. hĩto moderamĩe q̃le ſapiẽs iudicabit ĩ h̃ ope qõ vtiq̃ ñ ſuile cẽſẽꝺũ ẽ. ſz ĩ honorẽ eccl̃ie pl⁹ aliq̃ñ ꝝgẽs q̃s mltiplicatio vocal̃ oõis. ĩmo q̃s ĩſolẽs ĩ aliq̃b⁹ miſſaꝝ ĩculcatio. ¶ Si q̃ ꝺ ad extremuz vob ẽ vl̃ fidei vl̃ ꝓſilĩ. puideãt ſupiores in vniuerſitatibꝫ ſtudioꝝ. ĩ cenobĩs ſeu mõaſterĩs religionũ. ĩ collegĩs eccl̃iaꝝ matrie cathedraliũ. nedũ librarias hr̃e ſz ſcꝑtores ꝺ ſuppoſitꝭ ſuis ĩſtituere/ cũ ſtipẽꝺĩs optunis. Que vbi deeſſẽt agat nihilomin⁹ ſcꝑtor nr̃ virilit̃ ꝑ cã ñ ifima. q̃tin⁹ ociũ vitet /qõ vicia docet oĩa. qõ eoꝝ ſẽtina ẽ abomĩabil̃ et horrẽda. Speret ꝑmiũ. ſperet q̃m̃ merces ſua magꝰ nimiſ erit ꝺe⁹ iubẽs ſcrutari ſcꝑturas. ac pĩde ſcribi. q̃bꝫ hr̃ eterna vita. Cui⁹ eẽ ꝑticipes tãq̃z ĩ libro ſuo ſcꝑtos largiat̃ ipe nob ꝺñs nr̃ ieſus xp̃s liber vite ſpecioſiſſim⁹ ꝺe ꝺ̃dict⁹ ĩ ſecl̃a Ãmẽ

¶ Finit tractatus de laude ſcriptoris edit⁹ a chriſtianiſſimo doctore Johãne de Herſon cancellario pariſien̄. Lugduni. Anno ꝺñi. M. cccc xxiij. In aprili

Probemiũ seu prologus

Circa lecturã istaꝝ ꝯcordãtiaꝝ ꝓsiderãdũ est ꝙ lr̃a .M. posita int̃ duo pũcta significat ꝙ Matthe us illã dictõez ponat .M. se quentẽ. Sil'r qñ .R. ponit̃/intelligẽduz est de Marco. Ubi .L. lucã significam⁹. Eo dẽ modo vbi .J. ponit̃ intelligẽdũ ẽ de iohãne. Uñ si aliqñ de lr̃is ꝓdictis duo vel tres vl' ꝗttuor ꝙueniũt ꝓsiderãdũ ẽ ꝙ lr̃e illoꝝ euãgelistaꝝ in scꝑtis ꝯcordãt. Ex quo eliciũt duo. Primũ ꝙ lr̃e adiũcte dictõibꝫ int̃ duo pũcta ꝓputãt ad dictõz ꝑcedẽtem ꝛ ad illõ qõ tali dictõi adiũgit̃. Scõm ꝙ lectoꝝ ꝑtinue dz istas ꝯcordãtias legere. ꝛ ĩ legẽdo nihil attẽdere dictões positas int̃ pũcta. ꝛ sic hẽbit vnũ ꝓtinuũ euãgeliũ omniũ euãgelistarũ. ¶ Augustin⁹. Int̃ oms diuias auctoꝝitates q̃ sacr̃ lr̃is ꝓtinẽt̃/merito euãgeliũ ꝑcellit. ¶ Hieronym⁹ Euãgelia leg̃ ĩpletio sũt. et ĩ his ꝑcepta ꝛ exempla viuẽdi pleniſſime sũt digesta. ¶ Chriſostom⁹. Sicut enĩ ĩ domũ vbicũqꝫ fuerit positũ euãgeliũ ñ audebat accedere diabolus. multo magꝭ aĩam intelligẽtias habẽtez tales ꝛ circũferẽtẽ ñ tãget vnqꝫ neqꝫ supueniet ei demon neqꝫ pctĩ natura. Attẽdam⁹ igit̃ dilecti scꝑturꝭ. ꝛ si nullũ aliũ euãgelica saltẽ nob circũstudiosa fiãt ꝛ hec ꝑ manibꝫ habeamus. Cõfestim ei expãdẽs libꝫ si pmãserꝭ vsqꝫ ad finẽ. oĩa respues mũdana. oĩa deridebis q̃ hic sũt. Et si diues fueris nihil reputabis diuitias. si iops nõ ꝓfũderis iopia. Nõ rapies. nõ auar⁹ erꝭ. sꝫ ocupitoꝝ eris magis iopie ꝛ despicies diuitias. Si ꝙ ß fiet/oĩa extmiabis mala. ¶ Et iterũ. Quid vnqꝫ euãgeliꝫs eẽle fiet? Utiqꝫ de⁹ ꝙuersab̃ ĩ terra/hõ ascẽdit ĩ celũ. et facta ẽ oĩm vna ꝑmixtio. Angeli cũ hoĩbꝫ chorũ faciebant. homĩes angelis ꝯmunicabãt. ꝛ aliꝫs celestibꝫ supniſqꝫ ꝛtutibꝫ. Et erat videre antiquũ repente ꝑliũ dissolutũ. deum hominibꝫ recõciliatũ. diabolũ ꝓfusum. demones fugiẽtes. mortem pemptã. padisuz aptum. maledictiõez remotã. pctm̃ de medio sublatũ. errorẽ lapsuz. veritatẽ reuersã. pietatis fmonẽ vbiqꝫ seminatũ ꝛ vegetatũ. celestẽ ꝙuersatiõem in terre regiõe plantatam. supnas ꝛtutes familiarit̃ nobiscuz loqñtes. ꝛ ad terras sepe angelos vẽtitãtes. ex hisqꝫ omnibꝫ spem firmari certiſſimã futuroꝝ. Hec ille

Probemiũ seu prologus ĩ ꝯcordãtias euãgelistaꝝ collectas ꝑ venerabilẽ magistrũ Johez de Gerſon cãcellariũ parisiensem q̃s intitulauit monotesseron aut vnum ex quattuor

Euangelium latũ eẽ ꝛ magnũ ꝛ rursus ꝓcisum/diuinus Bartholomeus dixit/dionysio ĩ ð. mystica theologia teste. Cui⁹ rat̃ mltiplex nr̃e ꝯgruẽs intẽtõi ꝑt elici/dũ aliqd ploq̃ volum⁹ sup vnũ ex ꝗttuoꝝ nuper edita ꝓpilatõe. Uerbũ q̃dẽ qõ ĩ ꝑncipio erat apd̃ deũ ẽ vnũ et mltiplex. put de spiritu sapie tradit sapiẽs vnũ ĩ eẽntia/mltiplex ĩ effectu. Est vnũ rursus apd̃ nos/ꝑgrediẽdo ꝑ viã negatõis resolutorie. omnimodũ ꝙ ꝑ viã attributorie positiõis. Est ꝑterea vnũ ꝛ efficax cuiuslibet accõmode se coaptãs ꝛ loqñs ꝙbũ euãgelicũ ꝛ penetrabili⁹ oĩ gladio ancipiti. ꝑtingẽs vsqꝫ ad diuisionẽ spũs et aie. vt spũs a q̃dã aĩalitat̃ concretõe solut⁹ liber et expedit⁹. fas habeat circũq̃qꝫ ĩ circũitu leuare oc'os suos/vbi videt ꝛ affluet/ꝛ mirab̃ ꝛ dilatab̃ coꝝ suũ. Ubi rursus ẽ iuxta philosophicũ dictũ ĩtellect⁹ adept⁹ q̃dã. Insup habeb̃ inocẽtie stat⁹ vbi visus fuisset de⁹ ĩ libꝛo creature tot⁹ claro ꝓtẽplatõis ĩtuitu. Deniqꝫ ꝙbũ qõ erat ĩ ꝑncipio ĩmẽsuz/fecit de⁹ abbꝛeuiatũ duz ꝙbũ caro factũ ẽ. Immo si ꝑfũde speculamur ꝙbũ istõ vnũ qõ erat ĩ ꝑncipio apud deũ dici ꝑt/tã ĩ creatõe reꝝ q̃ ĩ incarnatõe quodãmõ mltiplicatũ/iuxta metaphiſica lẽ de creatꝭ ĩtellectibꝫ ꝓsideratõnez. Qui q̃to sũt ĩpfectiores ꝛ a ꝑma ꝙbi luce distãtiores tãto magis plificanb̃ plibꝫ egẽtes speciebꝫ actibꝫ q̃ pfecti. Et certe sic exprimur in hũanis intellectibꝫ ꝙ ꝑstãtiores tã ingenio naturali q̃ exercitio doctrĩali. sub paucioribꝫ ꝯcept⁹ plꝛa maioraqꝫ sub vniuersalitate coḡscũt. Sũt q̃ ad paucula ꝙba puta ad oꝛõnẽ dñicã ꝓsideratões velut innũerabiles ꝑ multa septenaria petitionũ donoꝝ ꝛtutũ. brũtudinũ sacr̃oꝝ dotũ ꝛ sil'iũ sub oĩ facilitate resoluũt. Et tãq̃ in libꝛo legẽtes ꝛ ĩ serena mẽte ꝓstituti collectã reꝝ magnitudinẽ q̃si sub vno sol' radio ꝓtẽplab̃t ¶ Cur ista dicim⁹? Nimiꝝ qꝫ si dignũ ẽ ꝛ salubꝛe xpianos ꝑfti studiosos ĩ theologia q̃ multa ẽ fm ꝑfatũ Bartholomeũ ꝛ minima vt

ponāt sibi resolutiōem ꝛ ordinē ad pauca. qm̄ habz oīs varietas ad vnū vl̄ pauca reduci. Quid erit illud vnū vel paucū ꝓueni enti⁹ accipiēdū ꝙ euāgeliū. Ita em̄ narratū est de theologizāte Cecilia ꝙ sp euāgeliū xp̄i gerebat in pectore suo. Cui⁹ exēplo nūq̄d q̄d ñ ē vtile sapīe sectatoribꝫ/vt suuz oīm studiū referāt ad euāgelicā vnitatem. Prorsus erit ℔ ad mēoriā vtile ꝛ ad pietatē pficiens cū ī eo recōdit⁹ sit cult⁹ dei p̄cipuus. Cū sit p̄terea ī autoritat⁹ arce locatū Proinde tal̄ reductio habebit facilit si verbis singul̄. si ꝓpositōibꝫ. si sentētijs/pōdus suū det/cū inq̄sitōibꝫ et solutōibꝫ dubioꝝ sic̄ edocēt theologici tractatores. Et ℔ sīue fuerit doctrinis p̄ctīcis sīue speculatiuis intēdēdū. Uide totā materiā ꝺ trinitate locū inuenire ꝓgruū/vbi ꝺr. In ꝑncipio erat ꝟbū ꝛ ꝟbū erat apꝺ deū/et de⁹ erat verbū Materiā de creatōe rer̄ ibi. oīa p ipm facta sunt. Materiā ꝺ incarnatōe/ibi. ꝟbū caro factū ē. Materiā de gr̄a. et habitauit ī nobis Postremo de gr̄a sacramēti. ibi. vidim⁹ eū plenū gr̄e ꝛ ꝟitatis. ¶Quisq̄s igit volueritvl̄ legere vl̄ studere/q̄si saluberrimū et solidissimū diuīe leg⁹ fūdamētū/oñsa ē sibi via latissima q̄ ꝓgrediat. Et oīa q̄ alibi vl̄ audierit vl̄ studuerit/velut ī vnū ꝑncipiū reducat colligat ꝛ reponat. Ita enī theologiam egregi⁹ doctor Bonauētura ī suo breuiloq̄o totā inchoauit mediauit ꝛ finiuit a ꝑmo ꝑncipio. qꝺ sine dubio ē illꝺ qꝺ ī ꝑncipio erat apud deū. Ego (inq̄t iesus) ꝑncipiū q̄ et loquor vob. Et ī apoca. Ego sū alpha ꝛ o. ꝑncipiuz et finis. ¶Quis digne laudabit aureolū. q̄ totā sub pauc⁹ ꝓclusionibꝫ bibliā p̄cipue q̄ttuor euangelia /mira subtilitate ꝓpegit¶ Nōne sctūs Tho. totā pene theologie p̄ctīcā (plixioribꝫ licz ꝟbis) in scꝺa scꝺe ꝓclusit. Quā sūmā si tāto q̄rer̄et īpēdio theologicoꝝ sobria studiositas/q̄nto ꝓterit ī supuacuis multoꝝ heu vana curiositas. haberēt pfecto theologi vñ q̄rū dā sapientiū ī ocul⁹ suis insultatio /fātasticos appellans theologos retusa cessaret.

¶Lonar⁹ est nost⁹ vn⁹ ex theologie pfessoribꝫ notare semitā p quā nou⁹ theologie discipul⁹ h̄ret pgere. Sz dū etiā atq̄ etiā recogitauit /tot inuenit īgenioꝝ varietates. tot p̄terea p diuersitate finiū mltiplicitates mediorꝝ. p loco. p tpe ꝛ societate. ꝺnicq̄ occurrentibꝫ exercitijs. nūc ī ist⁹ doctoribꝫ nunc ī illis. vt vix aut nusq̄ valeat vnifor mis regula ꝓstitui. Ueniebat rursus ī animū cudere q̄dā noua opuscula sup vnū ex quattuor. sz repssit modestior ꝓsideratio. ꝛ paucul̄ annotatōibꝫ voluit cē ꝓtēta. ¶Prospice q̄t et q̄nta pateāt a sūmis īgenijs elaborata sup euāgelia p glosas ordiarias. interlineares. p margies. p omelias. p postillas. p determiatōes. p ꝓcordātias mgr̄ales. p ſmōes et themata. p ꝓpilatiōes. nūc sūmatim. nūc cū ingēti coaceruatōe ex aliorū dict⁹. q̄s cūcta dinūeret⁹ Cōsulti⁹ idcirco visū ē relinq̄re ꝓpriū cuilibꝫ studiū/laborē ordinēq̄ q̄rēdi ꝙ glosas itez sup glosas addere. q̄ nec sufficerēt curiosis. ꝛ negligētes vl̄ onerarēt vl̄ nō sat⁹ īstruerēt. Uescēd⁹ est panis sz nedū martialis sz doctrine/ī sudore vult⁹ nīi. Dos iste nō viroꝝ ē. sed infantiū nō posse vel nolle cibū recipe nisi aut p̄ masticatū/aut minutatiz discissuz. Uanitas q̄z nōnulloꝝ ex scꝓtoribꝫ mystice notatur ab eccl̄iaste. qm̄ diebꝫ ac noctibꝫ nō cessant/ꝛ sua sūmo labore q̄sita dimittunt hoī extraneo et ocioso. q̄ vel nō vtik vl̄ ī supbiā abutik derelict⁹. Quid ꝓderit oro cecis vel auersis ocul̄ si digito (vt aiūt) lux ipa monstret. ¶Cetez si nō inspicik Aug. ī suo ꝺ doctrina xp̄iana. si Hugo ī didascalicō. si doctēta sūmatim notata ab auctore de ꝟtutibꝫ et vicijs/sup modo docilitat⁹ tā in doctore ꝙ ī discipulo. Quid hz exiguitas p̄sētiū sperare scꝓtoꝝ/vt legi mō digna putet⁹/ne dixerim⁹ imitari (ꝙ ꝙ min⁹ iutile sit noua ꝙ nulla sectari) dū optima q̄q̄z vetera p negligētiā intereūt⁹ Hunq̄d nō hec ē causa nō ifima cur opiniōes totiēs et ſm Aristotelē infinities repiūk ꝛ voluūk. qz nimis est fastidiosū coꝝ hūanū q̄ꝺ īsatiabili pruritu noua sp appetēs ꝛ vetera seu q̄ ab alijs dicta scꝓtaq̄ coḡuerit etiā meliora fastidiē⁹ Cur aliū de si ñ ex ℔ tot lecturaꝝ sup sn̄ias ꝛ alibi p̄grādes sarcine⁹ Nōne iō/qz qꝺ in vna pte alter tractauit/idē mox in alterā abillo retorquet. dū tritā alteri⁹ semitā pudet sec̄/ꝛ placet ꝓtētōibꝫ intēdere⁹ ¶Nihilominus q̄s q̄s exercitatiōis gr̄a voluerit in hac compilatione noua q̄ dicik vnū ex q̄ttuor/nouā expositionis semitā inuenire vel progredi vel oñdere/nō culpamus Necq̄ enim pauciorꝝ est sp ūaliū ꝙ corꝑaliū gustuū varietas. Et suus cuiq̄ mos est nec voto viuitur vno. Alterius postremo natura gaudet donec venerimus ad illud vnicuz verbum qꝺ erat in ꝑncipio apud deū.

Prologus

Euangelicos canones composuit Eusebius cesarien. in greco qs Hieronym⁹ Damasi rogatu latinis tradidit. referēs ō Almonio alexādrino/q ediderit vnū ex q̄ttuor. Et ip̄m se dic̄ Eusebi⁹ imitatū. Sz vicio scriptorū ꝛ ppt varias trāslatōnes euāgelioꝝ/ꝓtext⁹ illius amonij (Hieron̄. teste) falsa fedeq; laceratus inueniebat. Ut igit maneret euāgeliorū integritas/nihilomin⁹ notū fieret studioſ in q̄bus et in q̄b nō/euāgeliste ꝓuenieb̄at/ inuenta est canonū p̄dicta ꝓpositio/q̄ iā pene recessit ab vsu. Forte ppt nouā i euāgelijſ (prout ꝛ i alijs sacre scripture libris) p capitula q̄stionē. Ut aūt labor vetex tātus ñ ex toto p̄iret placuit tradere modū q̄ possz q̄libet studioſus vti p̄fatis canonib⁹ in libris etiā nō habētib⁹ eos vl ipos nouit inscribere fas br̄et. Procedūt aūt canōes euāgelioꝝ p ꝓcordantias nedū reales vl historicas. sed q̄nq; p vocales. vbi ꝓstat ñ eē eandē doctrine vl historie narratōes. sic̄ de pascha/sic̄ de filio reguli. ꝛ ō seruo cēturiōis. sic̄ de ceco sanato i ingressu hiericho. ꝛ ō cecis i egressu sanatis. ꝛ aptissime i piscatōne petri/q̄ñ fuit vocat⁹ ad seq̄lā. et de piscatione quā exercuit p⁹ resurrectōem q̄ñ manifestauit se itex ihesus. Joh. xxi. Cōstat ei nō eādē sed diuersā piscatōes fuisse. ꝛ ita ō pli mis qđ expedit cogscere ne dissonātia difficil ꝛ possibil ad cōcordandū textualit oriri videat. Utx vo liber amonij vnū ex q̄ttuor repiat vsq; apō latios. igro. Egregi⁹ ātq; doctor Aug⁹. libx edidit p̄clarissimū de ꝓsensu euāgelistax in q̄ modū exordsus ē cōponēdi vnū ex q̄ttuor. Cui nup exordio datū esse credim⁹ in relīs auctore dño cōplemētū. qđ op⁹ eo facili⁹ potuit icorruptū ꝑuari q; in p̄ncipio nascentis eccl̄ie q̄ suscepta ml tiplicataq; ē vnica euāgelioꝝ Hieronymi trāslatio. Sz heu nr̄a hac etate misera/ q̄s leget hec: q̄s studebit: q̄s transscribet: Cernis ꝛ sentis frat̄ charissime q̄tus mō belloꝝ plusq; ciuiliū horror circūtonat/q; ta succrescit heresuz ifelix pullulatio. q̄tuz insup̄ualente iniq̄tate refriguit charitas quēadmodū rursus sacre legis studiū intermissum ne dicam⁹ irrisū. Uex ꝓsolat nos pollicitatio x̄pi dicētis. Jn mūdo p̄ssurā/i me pacem hēbitis. de q̄ loquit ad dn̄m p/pheta dicēs. pax ml ta diligētib⁹ legē tuā. Et itex. btūs hō quē tu erudieris dñe ꝛ de lege tua docueris eū. Ut q̄d ita: vt mitiges ei a diebꝫ mal ꝛc. hic de sapia gl frat̄ alius q; erit allocutio tedij sui. qz ñ hz amaritudinē ꝓuersatio illi⁹ nec tediū ꝓuict⁹ illi⁹/sz leticiā ꝛ gaudiū. ¶ Hāc ap̄lectamur frat̄ charissime vt tāq; altera sunamitis suo calore viuido castoq; nr̄az refoueat i mistica concordia vberi senectutē. Deniq; iuxta ꝓbū Hiero. se cōsolātis ꝛ iducēt⁹ hismeneū canam⁹ nob et musis. imo ō ꝛ angel si aures surde fuerit ceteroꝝ. Sine vt epicur⁹ amico loq̄t. duo nos magnū sat⁹ theatrū sum⁹. Aut certe sedebit solitari⁹ et tacebit. qz leuauit se supra se. Nūq; min⁹ sol⁹ q; cū sol⁹. nec mag⁹ actuosus q; cū ociosus. Siq̄dē regnū dei intra nos ē. qđ p̄sus eē q̄s dubitet amplissimū. ꝓpellēs ibi rōes ꝛ canōes oim seculoꝝ. Ubi de⁹ oīa in oīb⁹. in q̄ hic et nūc ꝛ iugit deambulem⁹ aīo. Uale frater.

Probemiuz super

vnū ō q̄ttuor. cui⁹ titulus esse p̄ōt tetramonū vl monotesseron.

Quū ex q̄ttuor euāgelijſ ꝓponere diuinus apuit Aug. q̄ libro suo ō cō sensu euāgelistax subtilissimo q̄dē ꝛ opiosissimo/ ꝓpigit sub vna serie narrationis euāgelioꝝ ꝓba/vsq; ad tps q̄ p̄dicare ꝛ baptizare ihēs exorsus ē. q̄tin⁹ ꝟ exēplo siue vt a me factū ē inq̄t/siue alio mō ꝓmodosi⁹ fieri possit/videat vnusq̄sq; ꝛ in ceteris talib⁹ locꝫ fieri posse qđ ꝟ factū eē fieri pspexerit. ¶ Tētam⁹ ḡ ꝓtinuare put ichoauerat. Uisus ē ꝓtinus labor vix explebilis maxīe ppt ordis rex gestax icertitudinem Marc⁹ eī (teste Hiero.) nō ordinē rex gestax sz ordinē leuitice electōis ꝓplex⁹ ē. Lucas silr in multis. Johēs ꝓo seorsum plura posuit ab alijs p̄termissa. pauca iterās q̄ tradiderūt. ¶ Cū igit triplex sit ordo narrationis lr̄alis. Unus rei geste. Alt ātici pationis. Tercius remēoratōis put spūs sctūs voluit nūc ad hūc nunc ad illū ordinē monere scriptores (Nō em̄ refert iuxta traditōez Aug⁹. q̄bꝫ ꝟbis vel ordie eadē sn̄ia vl veritas nota fiat) Sufficiat ꝓbabil collatio facta sine p̄iudicio alit vel sentiētiū vl scribētiū. ¶ Nō etiā tali ausu temerario q̄n iteme ratū velim⁹ manere q̄druplicis euāgeliste narratōis facrm. Quis em̄ nesciat spm̄ x̄pi potuisse sub vno eodēq; penitus ꝟboꝝ sentētiarūq; ꝓtextu tradidisse gestoꝝ suoꝝ ver

borũq; salutarẽ historiã: Sz cũ magno sacramẽti mysterio sibi placuit sub q̃dã ꝯcordissima (si ita dici possit) dissonãtia mẽtes fideliũ cõmonere ad humiliorẽ vigilantioremq; necnõ multipliciorẽ inuestigationẽ veritatis. palãq; fieret q̃ttuor euãgelistas/ nõ mutua ꝯspiratõe/ sz diuĩa inspiratõe fuisse locutos. ¶ Nec offendat (petimus) aliquẽ si ꝯtextus q̃ttuor euãgelioꝝ in vnũ cõpactus nõ potuit sonoritatẽ suã custodire ab oĩ ꝓrsus specie nugatõis ⁊ cuiusdã apparẽtis dissonãtie alienã. qꝛ sola textus verba ponere miscendoq; custodire cura fuit. ¶ Deniq; dabũt illustratõez glose doctoꝝ p̃sertim Aug⁹. libro p̃tacto q̃uis pauculas ãnotare q̃si margĩales glosulas studiũ fuit obtestatõe p̃missa ne scp̃tores eas textui misceãt. neq; q̃tatões capl̃oꝝ ⁊ euãgelioꝝ annotationes omittãt vel ꝯfundãt. Sit ip̃a merces increata dei sapĩa pollicẽs ⁊ dicẽs Qui me elucidãt vitã eternã hẽbũt. ¶ Diuidit aũt p̃ñs opus in tres ꝑtitiões. ⁊ q̃libet ĩ suas rubricas ⁊ historias iuxta variã materie q̃litatẽ. Partitio p̃ma ꝯtiet originẽ ⁊ ĩgressum xp̃i vsq; ad ꝓgressum sue p̃dicationis ibi. Anno. xv. ⁊ c̃. vbi ẽ scd̃a ꝑtitio vsq; ad egressuz sue passionis ⁊ resurrectõis ibi. p̃ma ãt die azymoꝝ. vbi ponit̃ tercia ⁊ finalis ꝑtitio. ¶ Sequit̃ tabula ꝯtinẽs. 150. rubricas. q̃ tabula etiã ꝑ se vtilis erit ad cognoscẽdũ in q̃bꝫ ꝯueniãt ⁊ in q̃bꝫ euãgeliste nõ ꝯueniãt. Deniq; suꝑaddunt̃ rubricelle sub q̃ttuor p̃ncipalibꝫ rubricis ne lectoris mẽoriã sua magnitudo ꝯfunderet. Qui lector aduertat pl̃es q̃ꝫ h̃ ꝯcordãtias in cãonibꝫ euãgelioꝝ repiri. q̃ꝝ pl̃ime sũt tm̃mõ vocales. videat si cor habeat ad illa.

Tabula cõtinẽs. cl. rubricas

¶ Rubrice partitõis p̃me

1 De eterna xp̃i generatõe Joh̃. i.
2 De annũciatõe ioh̃is baptiste ⁊ conceptõe eiusdem L. 1.
3 De annunciatõe christi ad mariã per gabrielem L. 1.
4 De visitatõne elizabeth ꝑ mariam et hymnus Magnificat L. 1.
5 De ortu iohãnis ⁊ circũcisiõe ip̃ius Et bñdictus dñs deus israel L. 1.
6 De genealogia christi et apparitõne angeli ip̃i ioseph M. 1.
7 De edicto augusti. natiuitate xp̃i. annũciatõe ꝑ angelũ ad pastores. L. 2.
8 De circũcisiõe christi L. 2. ⁊ de magorũ aduentu M. 2.
9 De oblatõe christi in tẽplo L. 2.
10 De fuga iesu ĩ egiptũ ⁊ occisiõe ĩnocẽtũ ac regressu ioseph d̃ egipto. M. 2
11 De inuentõe xp̃i pueri in tẽplo a ꝑentibus eius. L. 2. Et habitatõe iohãnis in deserto L. 1.

Rubrice partitõnis

secunde principalis de p̃dicatiõe iohãnis seu ꝓgressu p̃conis

12 De p̃dicatõe et baptismo ioh̃is in deserto M. 3. R. 3. L. 3
13 De genealogia xp̃i s̃m Lucam. L. 3.
14 De ieiunio christi et tẽtatione. M. 4. R. 1. L. 4. (M. 1
15 De testimonio ioh̃is de xp̃o J. 1.
16 De prĩa vocatõne andree petri philippi et nathanael J. 1.
17 De mutatõe aque ĩ vinũ J. 2.
18 De p̃mo aduentu ad pascha. et solui te templũ hoc J. 2.
19 De nicodemo J. 3.
20 De q̃rela q̃ ioh̃es baptizabat J. 3
21 De ĩcarnatõe ioh̃is. M. 14. R. 9. L. 3
22 De iudea relicta a xp̃o et de samaritana M. 4. R. 1. L. 4. J. 4.
23 De filio reguli J. 4.
24 De libri traditõne ip̃i iesu ⁊ eiectõne ei⁹ extra ciuitatẽ/ ⁊ q̃ relicta nazareth vẽit ad capharnaũ. M. 4. R. 1. L. 4.
25 De scd̃a vocatõe q̃ttuor (J. 4. apl̃oꝝ ad familiaritatẽ xp̃i. L. 5. M. 4. R. 1.
26 De t̃cia vocatõe ad seq̃lã. M. 4. R. 1.
27 De expulsiõe ĩmũdi demonij ⁊ sanatione oĩs lãguoris M. 4. R. 1.
28 De socru symõis. M. 8. R. 1. L. 4.
29 De vocatõe matthei/ que s̃m Aug. ẽ facta ante s̃monẽ dñi in mõte. M. 9. R. 2. L. 5.
30 De electiõe. xij. apl̃oꝝ. ⁊ s̃mõe dñi in mõte thabor q̃ ꝯtinet ml̃tas rubricellas ꝓpter multitudinẽ doctrinarum. M. 56. vij. c. ꝑ totũ. R. 3. L. 6. 11. ⁊. 12
31 De leproso sanato. M. 8. R. 1. L. 5.
32 De seruo centurionis M. 8. L. 7.
33 De filio vidue suscitato L. 7.
34 De duobꝫ volentibꝫ sequi christum. M. 8. L. 9.
35 De quietatõne maris ad iussum christi. M. 8. R. 4. L. 8.

Tabula rubricarum

36 De duobus demoniacis curatis. M. 8. R. 5. L. 8.
37 De paralitico sanato M. 9. R. 2. L. 5.
38 De conuiuio in domo matthei. M. 9. R. 4. L. 5.
39 De suscitatõe filie archisynagogi et õ emorroissa M. 9. R. 5. L. 8.
40 De duob9 cecis illumiatis M. 9
41 De admiratõe turbarũ sup doctrina christi M. 13. R. 6. ꝯsonat. L. 8.
42 De iussiõe facta discipul'. rogate dñm messis mittere oparios. M. 9. R. 6.
43 De missiõe duodecim apo/ (L. 10. stolorũ M. 10. et. 11. R. 6. L. 9
44 De interrogatiõe Johis: Tu es q̃ vẽturus es M. 11. L. 7.
45 De phariseo q̃ rogauit xp̃m mãducare cũ eo z de maria magdalẽa L. 7
46 De occisiõe iohis bap. M. 14. et. R.
47 De pbatica piscina. J. 5. (9.
48 De herode dicẽte iohem surrexisse z miracula facere. M. 14. R. 6. L. 9
49 De discipulis apl'oꝝ ad xp̃m R. 6. L. 9
50 De quinq; panibus et duob9 piscib9 M. 14. R. 6. L. 9. J. 6.
51 De ambulatõe xp̃i sup mare. M. 14 R. 6. L. 9. J. 10.
52 De p̃dicatõe eucharistie J. 6.
53 De missiõe. lxx̃ij. discipulorũ L. 10
54 De maledictõibus ciuitatũ in q̃bus xp̃s p̃dicauerat M. 11. L. 10. R. 3
55 De demonio muto. M. 12. R. 3. L. 11.
56 De matre iesu et fratrib9 querentibus loqui ei M. 17. R. 3. L. 8.
57 De petẽtib9 signũ de celo. M. 12. L. 11
58 De discipulis q̃bus demonia subiciebant M. 11. L. 10.
59 De samaritano curante vulneratum.
60 De misterio marthe L. 10 (L. 10
61 De doctrina orõis M. 6. L. 11
62 De traditiõibus phariseoꝝ reprehẽsis a christo M. 15. L. 11
63 De confricatiõe granorum sabbato. M. 12. R. 2. L. 6.
64 De sanatõe manus aride M. 12. R. 3. L. 4
65 De quattuor parabolis in mari. M 13. R. 4. L. 8. et. 13.
66 De tribus pabolis in domo. M. 13.
67 De reprehensione traditõis iudeorum M. 15. R. 7. ꝯsonat L. sup. c. 11.
68 De chananea M. 15. R. 7.
69 De surdo et muto sanato et m'lt's alijs M. 15. et R. 7
70 De scõa refectõe turbe ex septẽ panib9 z paucis piscib9 M. 15. R. 8
71 De iudeis iterũ petentib9 signum de celo et de fermento phariseorum caue/do M. 16. R. 8.
72 De ceco sanato qui videbat homies velut arbores ambulãtes R. 8.
73 De interrogatiõe xp̃i quem me dicũt homes esse M. 16. R. 8. L. 9.
74 De cruce baiulãda post xp̃m. M. 16 R. 8. L. 9. et consonat infra. L. 14.
75 De transfiguratõne domini. M. 7. R. 9. L. 9
76 De spũ muto quem nõ poterãt curare discipuli xp̃i. M. 17. R. 9. L. 9
77 De scenophegia z p̃dicatõe passiõis christi M. 17. R. 9. L. 9. J. 7.
78 De m'liere deph̃sa i adultio. J. 8.
79 De ꝓbis xp̃i in gazophilatio J. 8
80 De alio ꝓmone xp̃i ꝓpter quẽ voluerũt eum iudei lapidare J. 8
81 De ceco nato J. 9.
82 De sermone christi. Ego sum pastor bonus J. 10
83 De solutõe didragmatis M. 17. R. 9
84 De ꝓtẽtiõe discipuloꝝ q̃s eoꝝ videre tur esse maior z doctrina christi. M. 18. R. 9. L. 9
85 De correptõe fraterna. M. 18. L. 17.
86 De seruo nequã cui omne debitũ dimissum fuerat M. 18.
87 De illo q̃ eiciebat demonia et nõ seq̃batur christũ M. 9. L. 9.
88 De aduentu xp̃i in fines iudee z q̃ discipuli xp̃i nõ timeant eos qui occidunt corpus. nec vult christ' post diuidere hereditatẽ. M. 18. z sup. 10. R 10. L. 12.
89 De diuite habẽte fructũ abundãtiã z ne discipuli solliciti sint L. 12.
90 De galileis occisis z ficulnea. L. 13.
91 De mulicre incuruata L. 13
92 De interrogatõe iudeorũ an liceat vr orẽ dimittere M. 14. R. 10. L. 16
93 De puulis oblat'. M. 19. R. 10. L. 18
94 De filio ꝓdigo L. 15
95 De adolescẽte q̃rẽte q̃d faciẽdo vitam eternã possideret. M. 19. R. 10. L. 18.
96 De interrogatõe petri. ecce nos relic̃quimus oĩa M. 19. R. 10. L. 18
97 De oparijs i vineam missis. M. 20. L. 13.

Tabula rubricarū

98 De interrogatiõe facta xpo si pauci salui fiãt. 7 q herodes q̃rebat eũ occide
99 De hydropico sanato 7 ex/ (re. L.13
hortatõe xpi ad hũilitatẽ L.14.
100 De vocãdis paupib ad puiuiũ 7 pa
bola de cena magna L.14
101 De odiẽdis pentib ppt xpm. L.14
102 De villico iniquitatis L.16
103 De diuite epulone L.16.
104 De petitõe discipulor vt augeat ī eis
105 De encenijs qñ volu (fides. L.17.
erũt lapidare iesum iudei J.10.

Hic incipiunt pre/ambula p assiõis domini

106 De suscitatõne lazari J.11
107 De conspiratõne facta contra iesum 7 eius egressu in effrem J.11.
108 De ascensu iesu in hierusalẽ. M.20.
R.10. L.18.
109 De leprosis sanatis in via L.17.
110 De ñ receptõe xpi p samaritanos. L.9
110 De petitõe filior zebedi M.20. R.10
112 De illumiatõe ceci. de zacheo 7 de decem mnis L.18. 7. 19. R.10
113 De duobus cecis in egressu hiericho sanatis M.20. R.10.
114 De alabastro vnguẽti. M.26. R.14.
115 De sessione aselli. M.21. (J.12
R.11. L.19. J.12.
116 De fletu iesu sup ciuitatẽ et eiectione vendentiũ M.21. R.11. L.19
117 De gẽtilibus q̃rentib videre iesum 7 p̃dicatõe iesu et regressu eius in bethaniam M.21. R.11. J.10
118 De ficulnea arefacta M.21. R.11.
49 De q̃stiõe baptismi iohãnis. M.21.
120 De duobus filijs quo (R.11. L.20
rũ vnus fecit volũtatẽ pris M.21
121 De parabola vinee locate agricolis.
M.21. R.12. L.20.
122 De iudice iniq̃tatis 7 de phariseo et publicano L.18.
123 De veste nuptiali M.23. et consonat
L.14. cum glosa
124 De tributo reddẽdo cesari. M.22
125 De muliere septẽui (R.12. L.20
ra M.22. R.12. L.20.
126 De dilectõe dei ex toto corde. M.22.
R.12. de quo et L.10
127 De quadã interrogatõe phariseorũ 7 alia interrogatiõe xpi cuj christus filius sit M.22. R.12. L.20.
128 De doctrinis phariseor audiendis.
M.23. R.12. L.20.
129 De ve multiplici M.23. L.11. et.13
130 De vidua duo minuta offerẽte. R.12
131 De edificio tẽpli et cõmina (L.21
tõe euersiõis hierlm. M.24. R.13. et
132 De signis iudicij. M.24 (L.21.
R.13. L.17. et.21. et.22.
133 De vigilia et orõe M.24. R.13. L.12
134 De decem virginib 7 de decẽ talentis 7 de modo iudicij. M.25.
135 De mõ christi in docẽdo L.21.
De obstinatõe iudeorũ J.12
136 De festo diei azimorũ approp̃inq̃nte M.26. R.14. L.22. J.13.

Sequunt rubrice tercie partis de egressu passiõis et resurrectõis christi

137 De missiõe petri et iohãnis p̃ma die azimor quã iohes vocat añ diẽ festũ pasche. M.24. R.14. L.22. J.13.
138 De ablutõe pedum J.13
139 De sacramenti eucharistie īstitutiõe M.26. R.14. L.22.
140 De p̃dicatõe negatõis et questiõe discipulorũ M.26. R.14
141 De ſmone dñi post cenã. Et ptinet multas rubricellas p multitudiẽ doctrinar vbi p totũ de mysterio trinitatis. J.14. 15. 16. et. 17.
142 De oratõe iesu in sua captõe. M.26.
R.14. L.22. J.18.
143 De missiõe iesu ad annã 7 p̃ma negatõe petri. M.26. R.14. L.22. J.18
144 De missiõe iesu ad caypham. M.26.
R.14. L.22. J.18.
145 De scda 7 tercia negatõnibus petri.
M.26. R.14. L.22. J.18.
146 De tercia q̃uẽtõe iudeorũ 7 traditiõe iesu pilato. M.27. R.14. et.15. L.22.
et.23. J.18. et.19.
147 De ductõe iesu ad crucẽ 7 ei crucifixione. M.27. R.15. L.23. J.19
148 De irrisione iesu in cruce et de verbis eius 7 signis post mortẽ. M.27. R.15
L.23. J.19.
149 De sepultura domini. M.27. R.15.
L.23. J.19.
150 De ſresurrectõe dñi p totũ. 7 ptinet mlt as rubricellas p multitudie apparitionũ et gestorũ. M.28. R.16. L.24
J.20. et.21

Tabula rubricarũ

Sequũt̃.xx.Rubricelle sub magna rubrica. xxx. de ꝑmõe domini in monte supra annotata

1 Beatitudinũ enumeratio. M.5. L.6 ⁊ hec post apl'oꝝ noĩatõez
2 Apl'oꝝ ꝯmẽdatio ⁊ legꝭ ĩpletio. M.5
3 Consilioꝝ sup legẽ veterẽ additõ. Et ꝑmo ad illud Nõ occides M.5.
4 Supadditio ad illd̃ Nõ mechaberꝭ
5 Supadditio ad illud (M.5. Non piurabis M.5.
6 Judicialiũ euacuatio vl' moderatio M.6 L.6
7 Inimicorũ dilectio M.6. L.6
8 Hypocrisis detestatio ⁊ ꝯmendatio elemosyne M.6.
9 Qualiter orandum M.6. L.11
10 Qualiter indulgendũ M.6.
11 Qualiter ieiunandũ M.6.
12 Qualiter thesaurizandũ M.6.
13 Qualiter intentio dirigẽda M.6.
14 Qualit̃ nimia sollicitudo vitãda/ ⁊ ĩ ꝓuidẽtia d̃i spes ponẽda. M.9. L.12
15 Qualiter miserẽduz nec iudicandum nec improbe arguẽdũ. nec poreis nec canibꝫ sanctũ dandũ M.7. L.11.
16 Qualit̃ instant̃ ⁊ fiducialit̃ agenduz.
17 Preceptũ vniuersale le (M.7. L.11 gis. ⁊ porte salutis angustia M.7
18 Qualiter habenda falsoꝝ ꝓphetaꝝ a fructibꝫ eoꝝ sit noticia M.7. L.6
19 Qualiter colẽdus deus nõ ore soluz sed opeꝝ efficacia M.7. L.6
20 Qual'r opatio miracl'oꝝ ñ saluat/ sed stabil' in xp̃o ꝑmanẽtia M.7. L.6

Rubricelle.xii.sub mag̃ rub̃ca.cxli.de ꝑmõe dñi pꝰ cenã sumpte iuxta diuisiõz euãgelioꝝ q̃ legũt̃ ĩ eccl'a ex q̃ttuor capl'is.s.xiiij.xv.xvi.et.xvij.

1 Nõ turbet̃ cor vestrũ. J.14. finis ꝟ faciam
2 Si diligitis me mãdata mea ꝑuate. J.14 finis meipsum
3 Si q̃s diligit me. J.14. finis. sic facio
4 Ego sum vitꝭ vera. J.15. finis. ĩpleat̃
5 Hoc ẽ ꝑceptũ. J.15. finis det nobis
6 Hec mando vobis. J.15. finis habuerunt me gratis
7 Cũ venerit ꝑaclitꝰ. J.15. et.16. finis dixi vobis
8 Uado ad eũ q̃ misit me. J.16. finis annũciabit vobis
9 Modicũ et iam nõ videbitis me. J.16. finis tollet a vobis
10 Amẽ amẽ dico vobis. Si q̃d petieritis pr̃em. J.16. finis a deo existi.
11 Subleuatꝭ ocul' in celũ dixit. pat̃ venit hora. J.17. finis Ad te venio.
12 Subleuatis ocul' ĩ celũ ⁊ sic dixit. pr̃ sctẽ ser.e. J.17. finis et ego in ip̃is

Rubricelle.xi.sub magna rubrica.cxlvi.de passione dñi

1 Fit tercia ꝯuẽtio ⁊ dat̃ iesus pilato.
2 Judas se suspendit
3 Jesus accusat̃ ⁊ pilatus interrogat
4 Herodes iesum spernit
5 Barrabas requiritur
6 Jesus flagellatur
7 Jesus iterũ interrogatꝰ nõ rñdet
8 Uxor pilati monet pilatũ
9 Barrabas iterũ requiritur ⁊ dat̃
10 Preses lauat manus
11 Jesus illuditur in p̃torio

Rubricelle.xii.sub Rubrica magna.cl.de resurrectõe dñi sumpte iuxta diuisionẽ euangelioꝝ q̃ legunt̃ ĩ ecclesia paucis immutatis

1 Maria magdalena et maria iacobi ⁊ salome. R.16 finis. sicut dixit vob̃
2 Una sabbati maria magdalena vẽit J.20. finis a mortuis resurgere
3 Maria stabat ad monumẽtũ foris. J.20. finis hec dixit mihi
4 Et mulieres exier̃t. M.28. R.16. L.24. J.20. finis factũ fuerat
5 Duo ex discipul' iesu ibant. L.24. finis fractione panis
6 Stetit iesus in medio discipulorum L.24. finis in omnes gentes
7 Cum essz sero die illa. J.21. finis habeatis in nomine eius
8 Manifestauit se iesus discipulis suis ad mare. J.21 finis a mortuis
9 Dixit symoni petro iesus. J.21. finis testimonium eius.
10 Undecim discipuli abierũt ĩ galyleã M.28 finis. ad ꝯsũmationẽ seculi.
11 Recũbentibꝫ vndecim discipul'. R.16. finis sequentibꝫ signis
12 Eduxit autez eos foras. L.24. R.16. J.21. finis sunt libros

Carmina super eodem

Sequuntur carmina super eo

dem. Et primo de origine z ingressu xpi. Et ei⁹ generatione.

J.1. L.1. L.1 L.1. M.1. M.1. L.2.
1 2 3 4 5 6 7
Verbū mut⁹ aue montanus puer liber ortus
M.2. L.2. M.2. L.2.et.L.1.
8 9 10 11
Reges purificat it in egyptum reperitur

¶ De p̄dicatione Johannis seu p̄gressu p̄conis

M.3. M.4.
R.1. R.2.
L.3. L.3. L.4. J.1. J.1. L.2. J.2.
12 13 14 15 16 17 18
Vox fuit esurīt tu quis dol⁹ ydria pascha
M.14. M.4 M.4.
R.8. R.1. R.1.
L.3. L.4. L.4.
J.4. J.4. J.4
J.3. J.3.
19 20 21 22 23 24
Spirat baptizat capitur fons regul⁹ ibat
M.4. M.4. M.8. M.9. M.5.6.7.
R.1. R.1. R.1. R.1. R.3.
L.4 L.4. L.5. L.6.11.et.12.
L.5.
25 26 27 28 29 30
Rete secuti demon socrus leuiq; sermo
M.8. M.8. M.8 M.8. M.8 M.9.
R.4 R.5. R.2.
R.1.
L.5 L.7 L.7. L.9. L.8. L.8 L.5
31 32 33 34 35 36 37
Si vis dic surge sequit mare legio tolle
M.9 M.9 M.9 M.13 M.9
R.6. R.6.
R.2 R.5.
L.5 L.8
38 39 40 41 42
Conuiuiū tibicen ceci doctrina rogate
M.10.11. M.11 M.14. M.14.
R.6 R.6 R.6.
R.6
J.5. L.9. L.9
L.9 L.9. L.7
43 44 45 46 47 48 49
Misit grundo flet Mors piscina fama seorsum
M.11 M.12 M.12.
M.14 M.14. R.3. R.3
R.6 R.6
L.9. J.9 J.6 L.10. L.10. L.11. L.8
J.6 J.6.
50 51 52 53 54 55 56
Quinq; super manna binos ve ve beelzebub hi sūt
M.12. M.11.
L.11. L.10. L.10. L.10 L.11. L.11
57 58 19 60 61 62
Signa satban stabulo pars optima nos doce stulti

Carmina super eodem

M.12 M.12. M.13 M.13 M.15 M.15
R.2 R.3. R.4. R.7. R.7
L.9 L.4. L.8.et.13.

63 64 65 66 67 68
Grana manus para bis bine tres irrita clamat
M.15. M.17. M.16. M.16
R.7. R.8. R.8. R.8. R.8
L.9

69 70 71 72 73
Surdꝰ piscicul' a fermento spuit absit
M.16 M.17 M.17. M.17
R.8. R.9. R.9. R.9
L.9. L.9. L.9. L.9. J.8. J.8

74 75 76 77 78 79
Crux vt sol nequeunt ascendite nemo locutus
M.17 M.18 M.18
R.9 R.9
J.9. J.9 J.9 L.9 L.17

80 81 82 83 84 85
Absc̃dit siloe pastor soluit minor in te
M.18. M.18.et.sup̃.10
R.9 R.10
L.12 L.12 L.13

86 87 88 89 90
Nequam pro nobis qui me dives galylei
M.19. M.19. M.19
R.10. R.10. R.10.
L.13 L.16. L.18. L.15. L.18

91 92 93 94 95
Incuruata libellus parui prodigus Imple
M.19 M.20
R.10.
L.18 L.13 L.14 L.14

96 97 98 99 100
Quid nobis vineam pauci postremus egenos
L.14 L.16 L.16. L.17
J.10

101 102 103 104 105
Odit non poteris epulo serui sumus vnum

¶ Preambula passionis christi

M.20. M.20 M.20.
R.10 R.10. R.10.
L.18. L.17 L.19 R.10
J.11. J.11 L.18.19

106 107 108 109 110 111 112 113
Fet et abit scandit lepra vis dic ad me duo ceci
M.26. M.21. M.21. M.21. M.21. M.21. M.21. M.21
R.14. R.11. R.11. R.11 R.11. R.11 R.12
L.19. L.19 L.19 L.19 L.20 L.18. L.20
J.12. J.12. J.12

114 115 116 117 118 119 120 121 122
Ut quid rex flet gens ficus vnde duo mihi vitis

D.22	D.22. R.12	D.22. R.12.	D.22. R.12.	D.22. R.12.	D.23. R.12.	D.21. R.12
L.14.	L.20.	L.20	L.10.	L.17. J.20.	L.20.	L.20
123	124	125	126	127	128	129
Uestem	deo	septem	toto	dauidis	cathedrã	ve
	D.24	D.24.	D.24.	D.25.		D.26
R.12.	R.13.	R.13.	R.13			R. 14.
L.21.	L.21.	L.17. 21.22.	L.12.	L.21. J.12.		L.22. J.13.
130	131	132	133	134	135	136
Plus	quando	signa	vigiles	rex	credere	pascha

¶De egressu passionis et resurrectionis christi

D.26.		D.26.	D.26.	J.13.	D.26.	D.28
R.14.		R.14.	R.14.	14.15.	R.14.	R.14.
L.22.		L.22.	L.22.	16.17.	L.22.	L.22.
J.13.	J.13.		J.13.		J.18.	J.18.
137	138	136	140	141	142	143
Cena	lauat	sacrat	ter me	docet	orat	ad annã
D.26.		D.26.			D.27	
R.14.		R.14.			R.14.et.15	
L.22.		L.22.			L.22.et.23	
J.18.		J.18			J.18.et.19.	
144		145			146	
Ad caypham		fleuit	vinctus		damnatur	inique
D.27.		D.27.	D.28		D.28	
R.15.		R.15.	R.15.		R.16.	
L.23.		L.23	L.23		L.24.	
J.19		J.19.	J.19.		J.20.et.21	
147		148	149		150	
In cruce		ridetur	sepelitur		z inde resurgit	

Sequuntur rubri

celle i magna rubrica.30. ¶De sermone domini in monte

1 2 3 4 5
Octo beant lux lex archa q̃ viderit est non
6 7 8
Lede malo benefac ingratis da sine teste
9 10 11 12 13
Ora condona ieiuna cor sit tibi vbi lux
14 15 16
Ne sis sollicit dãnãs sanctũ canibꝰ dans
17 18 19 20
Dat pat arta bonos fructꝰ opare petre pax

¶Sequunt rubricelle in Rubrica.141. De sermone domini post cenam

1 2 3 4 5 6
Sum via cũ pfe do vitis quia te sed odit
7 8 9 10 11 12
Obsequiũ mundũ modicũ siq̃d pat vnũ.

¶Sequuntur rubricelle in Rubrica.146 De passione domini

1 2 3 4 5
Poncio dãt vinctũ iudas albis homicida
6 7 8 9 10 11
Ecce homo nil vxor latro lauit ludit intus

¶Sequunt rubricelle in Rubrica.150. De christi resurrectione.

1 2 3 4 5 6
Tres duo stabant auete fregit stat medio
7 8 9 10 11 12 (pax
Octo naui petre vobiscũ tingite signis

Vnum ex quattuor

Prima pars princi

pal' de origine et ingressu christi. Et prim de etna christi generatõe. Joh.i. Cap.i.

In pncipio erat verbũ. ⁊ verbũ erat apud deuz. et de⁹ erat verbũ. hoc erat in pncipio apud deuz. Oia p ipm facta sunt. ⁊ sine ipo factũ est nihil. quod factũ est i ipo vita erat ⁊ vita erat lux hoim. ⁊ lux i tenebris lucet. ⁊ tenebre eã nõ pphẽderũt. Fuit hõ missus a deo cui nomen erat iohes. Hic vẽit i testimoniũ vt testioniũ phiberet õ lumie vt oĩes crederẽt p illũ. Non erat il le lux sed vt testimoniũ phiberet õ lumine. Erat lux ꝟa que illuminat oẽm hominem venientẽ in hũc mundũ. In mũdo erat / ⁊ mũdus p ipm fact⁹ est. ⁊ mũdus eũ nõ cognouit. In ppa venit. ⁊ sui eũ nõ receperũt Quotq̃t aũt receperũt eũ dedit eis ptãtem filios dei fieri his q̃ credũt in nomine ei⁹. q̃ nõ ex sanguinib⁹. neq; ex volũtate carnis neq; ex voluntate viri / sed ex deo nati sunt. Et verbũ caro factũ ẽ ⁊ habitauit in nobis. Et vidim⁹ gl'iam eius gl'iaz q̃si vnigẽiti a patre. plenũ gr̃e ⁊ ꝟitat⁊.

Gloſa

Fit hic pꝛeoccupatio de miſſione ioh̃anis que poſtmodũ lati⁹ explicat

Hic pꝛeoccupatio fit de incarnatõne verbi. que poſtmodũ lati⁹ explicat

Probemiũ Luce

Quoniã q̃dem multi conati sunt ordinare rez narratõem q̃ in nob cõplete sũt. sicut tradiderũt nobis q̃ ab initio ipi viderũt. ⁊ mĩstri fuerũt sermonis. visuz est ⁊ mihi assecuto oĩa a pncipio diligẽter tibi ex ordie pscribere optime theophile / vt cognoscas eoz verboz õ q̃bus eruditus es veritatẽ

Secũdo de annũci

atione Johis baptiste. ⁊ pceptione eiusdẽ Luce.i. Cap.ij.

Fuit i diebꝫ herodis regis iudee sacerdos q̃dam noĩe zacharias õ vice abia. ⁊ vxor illi de filiabꝫ aaron. ⁊ nomen ei⁹ elizabeth. Erãt aũt ambo iusti ante deũ incedẽtes in oĩbꝫ mãdatis ⁊ iustificatõibꝫ dñi sine q̃rela. Et nõ erat illis fili⁹. eo q̃ essz elizabeth steril'. ⁊ambo pcessissent in diebꝫ suis. Factũ ẽ aũt cũ sacerdotio fungeret zacharias i ordine vicis sue añ deuz ꝫm ꝟsuetudinẽ sacerdotij sorte exijt. vt incẽsum poneret ingressus in tẽplũ dñi. Et erat oĩs multitudo pp'li foris orãs hora incẽsi. Apparuit aũt illi angelus dñi stãs a dextris altaris incẽsi. Et zacharias turbat⁹ est videẽs. Et timor irruit sup eũ. Dixit aũt ad illũ angel⁹. Ne timeas zacharia. q̃m exaudita est dep̃catio tua. et vxor tua elizabeth pariet tibi filiũ. ⁊ vocabis nomẽ ei⁹ iohãnẽ. Et erit gaudiũ tibi ⁊ exultatio. ⁊ multi in natiuitate eius gaudebũt. Erit enĩ magnus coram dño. ⁊ vinuz ⁊ sicerã non bibet. ⁊ sp̃ũsctõ replebit adhuc ex vtero mr̃is sue. Et multos filioz isr'l cõuertet ad dñm deũ ipoz. Et ipe p̃cedet ante illũ i spũ ⁊ ꝟtute helye. vt ꝟuertat corda patrũ in filios. ⁊ incredulos ad prudẽtias iustorũ. pare dño plebẽ pfectã. Et dixit zacharias ad angelũ. Et vñ hoc sciã? Ego enĩ sum senex ⁊ vxor mea pcessit in diebꝫ suis. Et rñdens angel⁹ dixit ei. Ego sum gabri el q̃ asto añ deũ. ⁊ missus sum loq̃ ad te. et hec tibi euãgelizare. Et ecce eris tacẽs ⁊ nõ poteris loq̃ vsq; i diẽ q̃ hec fiẽt. p eo q̃ nõ credidisti verbis meis q̃ implebũt in tẽpore suo. Et erat plebs expectãs zachariã. et mirabant q̃ tardaret ipe i tẽplo. Egressus aũt nõ potebat loq̃ ad illos. ⁊ ꝟgnouerunt q̃ visionẽ vidisset in tẽplo. Et ipe erat innuens illis ⁊ pmãsit mut⁹. Et factũ ẽ vt ipleti sunt dies officij ei⁹ abijt in domũ suam. Post hos aũtẽ dies ꝟcepit elizabeth vxor ei⁹. et occl'tabat se mẽsibꝫ q̃nq; dicẽs Quia sic fecit mihi dñs in diebꝫ q̃bꝫ respexit auferre obꝓbriũ meũ inter hoĩes.

De annunciatione

xp̃i ad mariã p gabrielẽ. Lu.i. Cap.iij.

In mẽse aũt sexto missus ẽ angel⁹ gabriel a deo in ciuitatẽ galilee cui nomẽ nazareth ad ꝟginẽ desponsatã viro cui nomẽ erat ioseph de domo dauid. ⁊ nomẽ ꝟginis maria. Et ingressus angel⁹ ad eam dixit. Aue gr̃a plena. dñs tecũ bñdicta tu i mulieribꝫ. Que cũ audisset turbata ẽ in sermõe eius. ⁊ cogitabat q̃lis esset ista salutatio. Et ait angelus ei. Ne timeas maria inueniſti enĩ gr̃az apud dñm. Ecce

cõcipies in vtero. ⁊ paries filiũ. ⁊ vocabis nomẽ eius iesum. Hic erit magn⁹ ⁊ filius altissimi vocabit. Et dabit illi dñs sedẽ dauid p̃is eius. ⁊ regnabit in domo iacob ī eternũ. ⁊ regni ei⁹ nõ erit finis. Dixit aũt maria ad angelũ. Quõ fiet istud qm̃ virũ nõ cognosco. Et rñdens angelus dixit ei. Spũssc̃us superueniet in te. ⁊ ꝑtus altissimi obumbrabit tibi Jdcoq; ⁊ qõ nascet ex te sc̃m. vocabit filius dei. Et ecce elizabeth cognata tua ⁊ ipa cepit filiũ in senectute sua. Et hic mensis est sextus illi q̃ vocat sterilis. qz nõ erit impossibile apud deũ omne ꝑbum. Dixit aũt Maria. Ecce ancilla dñi fiat mihi ꝑm verbum tuum. Et discessit angelus ab illa.

Hic ptz q̃ maria fuit ō genere sacerdotali ⁊ regali. vide qualit̃ in postilla

De visitatõe elizabeth p mariã ⁊ cãticũ magnificat. Luc̃. i. Cap̃. iiij.

Probabile ẽ q̃ prius maria ⁊ ioseph cõuenerunt celebri cultu nuptiarũ. et q̃ ō licẽtia ioseph vel forte ipso ducẽte maria iuerit ad mõtana. reuelato p̃i ipsi ioseph in carnatõnis mysterio. q̃uis orig. ⁊ ei⁹ sequaces sec⁹ dicãt

Exurgẽs aũt maria abiit in mõtana cũ festinatione in ciuitatẽ iude ⁊ intrauit ī domũ zacharie ⁊ salutauit elizabeth Et factũ est vt audiuit salutatiõez marie elizabeth exultauit infãs ī vtero ei⁹ ⁊ repleta ẽ spũsc̃o elizabeth. ⁊ exclamauit voce magn̄ ⁊ dixit. Bñdicta tu inr̃ mlieres. ⁊ bñdictus fruct⁹ ventris tui. Et vñ h̄ mihi vt veniat mr̃ dñi mei ad me. Ecce em̃ vt facta ẽ vox salutatõis tue ī auribꝫ meis. exultauit ī gaudio infans ī vtero meo. Et btã q̃ credidisti. qm̃ pficiẽt in te q̃ dicta sunt tibi a dño. Et ait Maria. Magnificat aia mea dñm. Et exultauit ⁊c̃. vsq; abraã ⁊ semini ei⁹ in secla. Mansit aũt maria cũ illa quasi mẽsibꝫ tribꝫ. ⁊ reuersa ẽ in domũ suã

De ortu iohannis ⁊ circũcisiõe ipi⁹ ⁊ cãticũ zacharie. Bñdict⁹ dñs deus israel. Lu. i. Cap̃. v.

Elizabeth aũt ipletũ ẽ tps pariẽdi ⁊ pepit filiũ. Et audierũt vicini ⁊ cognati. qz magnificauit dñs miſicordiã suã cũ illa ⁊ ꝯgtulabãt ei. Et factũ ē ī die octauo venerũt circũcidere puerꝫ ⁊ vocabant eũ noĩe p̃is sui zachariã. Et rñdẽs mr̃ ei⁹ dixit. Neq; ꝯ. sz vocabit iohes. Et dixerũt ad illã. qz nemo ẽ ī cognatiõe tua q̃ vocet̃ h̄ noĩe Innuebant aũt p̃i ei⁹ quẽ vellet vocari eũ Et postulãs pugillarẽ scripsit dicẽs. Johes ẽ nomẽ eius. Et mirati sũt vniuersi. Aptũ ẽ aũt illico os ei⁹ ⁊ lingua ei⁹. ⁊ loq̃bat bñdicens deũ. Et factus ẽ timor sup oẽs vicinos eorũ. ⁊ sup oĩa mõtana iudee; diuulgabant oĩa ꝑba hec. Et posuerũt oẽs q̃ audierant in corde suo dicẽtes. Quis putas puer iste erit? Etem̃ manus dñi erat cuz illo. Et zacharias p̃ eius impletus est spũsc̃o. ⁊ prophetauit dicens. Bñdictus dñs deus isr̃l ⁊c̃. vsq; ad in viam pacis.

Hic fit preoccupatio iuxta cõiorem opinionẽ que ponit mariã fuisse ī circũcisiõe iohannis in die octauo

De genealogia chr̃i sti ⁊ apparitiõe ãgeli ipi ioseph. Matth̃. i. Capitulum. vi.

Liber generatõis iesu x̃pi filij Dauid filij abraã. Abraã genuit ysaac ysaac aũt genuit iacob. Jacob aũt genuit iudã ⁊ frẽs eius. Judas genuit phares et zarã de thamar. Phares genuit esrom. Esrom genuit arã. Arã genuit aminadab. Aminadab genuit naason. Naason genuit salmon. Salmõ genuit booz de raab. Booz ge. obeth ex ruth. Obeth ge. yesse. yesse ge. dauid regẽ. Dauid rex genuit salomonẽ ex eã que fuit vrie. Salomõ genuit roboã Roboã genuit abiã. Abia genuit aza. Aza genuit iosaphat Josaphat genuit ioram. Joram genuit ozyam. Ozyas genuit ioathan Joathan genuit achã. Achas genuit ezechiã. Ezechias genuit manassen. Manasses genuit amon. Amõ ge. iosiam Josias genuit ieconiã ⁊ frẽs eius in transmigratõe babylonis. Et post transmigratione babylonis ieconias genuit salathiel. Salathiel ge. zorobabel. Zorobabel genuit abiud Abiud aũt ge. elyachim. Elyachĩ ge. azor. Azor ge. sadoch. Sadoch genuit achym. Achym ge. eliud Eliud ge. eleazar Eleazar aũt genuit mathã. Mathã autem genuit iacob. Jacob aũt genuit ioseph virũ Marie ō q̃ natus est iesus q̃ vocat̃ x̃ps Oẽs ergo generatões ab abraam vsq; ad

Glosa. Tres hic omittuntur reges.

dauid.xiiij. Et a dauid vsq; ad trāsmigra/tionez babylonis.xiiij.
Et a trāsmigratiõe babylõis vsq; ad xp̃m generatiões.xiiij. Xp̃i aũt generatio sic erat. Cuz eẽt despõsata mr̃ ei⁹ maria ioseph/añq; cõueniret inuẽta ẽ hñs in vtero de spũsctõ. Joseph aũt vir ei⁹ cũ eẽt vir ũstus ⁊ nollet traducere eã voluit occulte dimittere eã. Hec aũt cogitãte eo. Ecce ãgelus dñi in somnis apparuit ei dicẽs. Joseph fili Dauid noli timere accipe mariã coniugẽ tuã. qõ eñ in ea natũ ẽ de spũscõ est. Pariet aũt filiũ ⁊ vocab nomẽ eius ihm. Ipe eñ saluũ faciet pp̃l̃m suũ a peccatis eox. Hoc aũt totũ factũ ẽ vt adiplerẽ qõ dictũ est a dño p ꝓpheẽ dicentẽ. Ecce ỹgo in vtero hẽbit ⁊ pariet filiũ/⁊ vocabit nomẽ ei⁹ emanuel qõ est interp̃tatũ nobiscũ deus. Exurgẽs aũt ioseph a somno/fecit sic̃ p̃cepit ei ãgelus dñi. Et accepit cõiugẽ suã ⁊ nõ cogñscebat eã donec pepit filiũm suum primogenitum/⁊ vocauit nomẽ eius Jesum.

Blosa
Cõuẽtio hec recipitꝝ pro celebri cultu nuptiaꝝ qui factus ẽ postq; Joseph inuẽit mariã ꝓcepisse de spũsancto ⁊ per ãgeli preceptũ accepit eam ꝓiugez ꝑiusq; appareret pregnans ⁊ vtero tumescente post reditum de mõtanis. q; tunc nõ fuissz honorabilit̃ facta celebritas ꝓiugij.

De edicto augusti.

natiuitate xp̃i. annũciatõe p angelũ ad pastores. Luce.ij. Capl̃m. vij.

Factũ ẽ aũt in dieby illis. Exiit edictuz a cesare augusto/vt describerẽt vniuersus orbis Hec descriptio ꝑma facta ẽ a p̃side Syrie cyrino. ⁊ ibãt oẽs vt pfiterent singuli in suã ciuitatẽ. Ascendit aũt et ioseph a galylea de ciuitate nazareth in iudeã ciuitatẽ dauid q̃ vocat bethleẽ eo q; esset de domo ⁊ familia dauid. vt pfiterẽt cũ maria desponsata sibi vxore ꝓgnante. Factum est aũt cũ essent ibi. Impleti sunt dies vt pareret/⁊ pepit filium suũ ꝑmogenitum/⁊ pannis euz inuoluit/⁊ reclinauit eũ in ꝓsepio. quia non erat locus ei in diuersorio. Et pastores erãt in regiõe eadẽ vigilantes ⁊ custodiẽtes vigilias noctis supra gregem suũ. Et ecce angel⁹ dñi stetit iuxta illos ⁊ claritas dei circũfulsit illos. et timuerũt timore magno. Et dixit angelus illis. Nolite timere. Ecce eñ euãgelizo vob gaudiũ magnũ qõ erit oñi pplo. q; nat⁹ ẽ nobis hodie saluator qui est chr̃ist⁹ dñs in ciuitate dauid Et hoc vobis signũ. Jnuenietis infantẽ pãnis inuolutũ. ⁊ positũ in ꝓsepio. Et subito facta ẽ cũ ãgelo mlt̃itudo militie celestis laudantiũ deũ et dicẽtium. Gl̃ia in altissimis deo. Et ĩ terra pax hoĩbus bone volũtatis. ¶ Et factũ ẽ vt discesserũt ab eis angeli in celũ. Pastores loquebañ ad inuicẽ. Trãseam⁹ vsq; bethleem. ⁊ videam⁹ ß verbũ qõ factũ ẽ qõ domin⁹ ostendit nob. Et venerũt festinãtes. ⁊ ĩuenerũt Mariã ⁊ ioseph. ⁊ infantẽ positũ in ꝓsepio. Uidentes aũt cognouerũt de ꝥbo qõ dictũ erat illis de puero ß. Et oñes q̃ audierũt mirati sunt ⁊ de his q̃ dicta erãt a pastoribꝫ ad ipos. Maria autẽ ꝓseruabat oñia verba hec ꝓferẽs in corde suo. Et reuersi sũt pastores gl̃ificantes ⁊ laudantes deũ que audierãt ⁊ viderãt sicut dictuz est ad illos.

De circũcisiõe chr̃isti. Lu.ij. ⁊ aduentu magorũ. Matth.ij.

Capitulũ viij.

Et postq; cõsũmati sunt dies octo vt circũcideret puer vocatũ est nomen ei⁹ iesus. quod vocatũ est ab angelo ꝑus q; in vtero ꝓcipeꝛ. Cũ nat⁹ essz iesus in bethleẽ iude in dieby herodis regis Ecce magi ab oriente venerũt hierosolymã dicẽtes. Ubi ẽ q̃ nat⁹ ẽ rex iudeox? Uidim⁹ enĩ stellã eius ĩ oriẽte ⁊ venim⁹ adorare eũ. Audiẽs aũt herodes rex turbatus est ⁊ ois hierosolyma cũ illo. Et ꝓgregãs oẽs ꝓncipes sacerdotũ ⁊ scribas pp̃l̃i sciscitabañ ab eis vbi chr̃ist⁹ nasceret. At illi dixerũt ei In bethleem iude. Sic enĩ scriptũ ẽ p ꝓphetã. Et tu bethleez terra iuda neq; q; es minima in ꝓncipib iuda. Ex te eñ exiet dux q̃ regat pp̃l̃m meum ist̃l̃. Tũc herodes clã vocatis magis diligẽter didicit ab eis tp̃s stelle q̃ apparuit eis. ⁊ mittẽs illos in bethleẽ dixit. Jte ⁊ interrogate diligenter de pueroꝛ cũ ĩueneritis renũciate mihi vt ⁊ ego veniẽs adorẽ eũ. Qui cũ audissent regẽ abierũt. Et ecce stella quã viderãt in oriẽte añcedebat eos vsq; dũ veniẽs supra vbi

erat puer. Uidētes āt stellā gauisi sūt gaudio magno valde. Et intrātes domū inuenerūt puerꝝ cū maria mr̄e eius /r pcidētes adorauerūt eū. Et aptis thesauris suis obtulerūt ei munera. auꝝ thus r myrrhā. Et rr̄sone accepto i somnis ne rediret ad herodē p aliā viā reuersi sunt in regionē suam.

De oblatiōe christi

in templo. Luce. ij. Lapl'm. ix.

Et postq̄ ꝯpleti sunt dies purgationis marie ſm legez moysi tulerūt iesum in hierl'm vt sisterēt eū dño/sic̄ scr̄tū est in lege dñi. qz oē masculinū adapiens vulua sctm̄ dño vocabit. Et vt darent hostias dño ſm qđ dictū ē in lege dñi par turturꝝ/aut duos pullos colūbarꝝ. Et ecce hō erat i hierl'm cui nomē symeō/r hō iste iust⁹ r timorat⁹ expectās ꝓsolatiōez isrl' r spūssc̄us erat i eo. Et rr̄sum accepat a spū sc̄o nō visurꝝ se mortē nisi ꝓius videret xp̄m dñi. r venit i spū i tēplū. Et cū ducerēt puerū ih̄m parētes ei⁹ vt facerēt ſm ꝓsuetudinē legis p eo. r ipe accepit eū i vlnas suas et bñdixit deū r dixit. Nūc dimittis ſuū tuū dñe/ſm ꝙbū tuū i pace r̄. vsq; plebis tue isrl'. Et erant p̄ entes ei⁹ r mr̄ mirātes sup his q̄ dicebant de illo. r bñdixit ill' symeō r dixit ad mariā mr̄em ei⁹. Ecce posit⁹ ē h̄ in ruinā r i resurrectōez mlt̄oꝝ i isrl'/r i signū cui ꝯdicet. r tuā ipi⁹ aiaz ptrāsibit gladi⁹ vt reuelent ex mlt̄is cordib⁹ cogitatōes. Et erat āna ꝓphetissa filia phanuel de tribu Azer. Hec ꝓcesserat in diebꝫ mlt̄is r vixerat cuz viro suo ānis septē a ꝙginitate sua. Et hec vidua erat vsq; ad ānos. lxxxiij. q̄ nō discedebat de tēplo ieiunijs r obsecratōibꝫ ſuiens deo nocte ac die. Et h̄ ipa hora supueniēs ꝓfitebat dño r loq̄bat̄ ō eo oīb⁹ q̄ expectabāt redēptōez isrl'. Et vt pfecerī oīa ſm legē dñi reuersi sūt in galyleā i ciuitatē suā Nazareth. Puer aūt crescebat r ꝓfortabat̄ plenus sapia r gr̄a dei erat in illo.

De fuga in egyptū

occisiōe īnocentū/r de regressu ex egypto.

Matth. ij. Lap̄. x. Glosa

Cum magi recessissent. Ecce ag̃el⁹ dñi appuit i somnis ioseph dicēs Surge r accipe puerū r mr̄em ei⁹ r fuge in egyptū. r esto ibi vsq; dum dicā tibi. Futurū ē em̄ vt herodes q̄rat puerū ad pdēdū illū. Qui cōsurgēs accepit puerꝝ et mr̄em ei⁹ nocte r secessit in egyptū/r erat ibi vsq; ad obitū herodis. vt adīpleret qđ dictuz ē a dño p ꝓphaz dicentē. Ex egypto vocaui filiū meū. Tūc herodes vidēs qm̄ illusus esset a magis irat⁹ est valde. r mittēs occidit oēs pueros q̄ erāt in bethleē r in oīb⁹ finibus ei⁹ a bimatu r infra. ſm tp̄s qđ exq̄sierat a magis. Tūc adipletū est qđ dictū est p hieremiā ꝓphaz dicentē. Uox i rama audita ē ploratꝰ r vlulat⁹ rachel plorās filios suos r noluit ꝯsolari/ qz nō sunt. Defūcto aūt herode. ecce appuit ag̃el⁹ dñi in somnis ioseph in egypto dicēs. Surge r accipe puerꝝ r mr̄em ei⁹ r vade in terrā isrl'. Defuncti sunt em̄ q̄ q̄rebāt aiaz pueri. Qui cōsurgēs accepit puerꝝ r mr̄em ei⁹ r venit i terrā isrl'. Audiēs aūt q̄ archelaus regnaret i iudea p Herode p̄e suo. timuit illo ire. Et admonitus in somnis secessit in ptes galylee. Et veniēs habitauit in ciuitate q̄ vocatur Nazareth. vt adimpleret qđ dictū est p ꝓphetā. Qm̄ nazareus vocabit.

De inuentōe christi

pueri in tēplo a parētib⁹ eius. Luce. ij. Et de habitatōe Johis in deserto. Luce. i.

Capitulum. xi.

Ibāt parētes eius p oēs annos in hierl'm in die solenni pasche. Et cū fact⁹ eēt ih̄s ānoꝝ duodeciz. Ascēdētib⁹ illis hierosolymā ſm ꝓsuetudinē diei festi. Cōsūmatisq; diebꝫ cū redirēt remansit puer ih̄s in hierl'm r nō cognouerūt parentes ei⁹. Existimātes aūt illū esse i comitatu venerūt iter diei. r req̄rebāt eū int̄ cognatos r notos. r nō īuenientes regressi sūt i hierusalē req̄rētes eū. Et factū ē p⁹ triduū īuenerūt illū in tēplo sedētē in medio doctoꝝ audiētē illos r iterrogantē. Stupebāt autez oēs q̄ eū audiebāt sup ꝓudentia r rr̄sione ei⁹ r vidētes admirati sūt. Et dixit mr̄ ei⁹ ad illū. Fili q̄d fecisti nob⁹ sic? ꝓr̄ tu⁹ r ego dolētes q̄rebam⁹ te. Et ait ad illos. Quid ē qđ me q̄rebatis? An nesciebatis/ qz in his q̄ p̄r̄is mei sūt oportet me eē? Et ipi nō intellexer̄t ꝙbū qđ locut⁹ ē ad i'los. Et descēdit

tur ag̃el⁹ apparuit se ipse fuerit. sicut fuit apd̄ danielē r ad pastores. et ad magos. et quater ad ioseph. r i agonia christi. r resurrectōez in ascēsiōe

cū eis ⁊ venit nazareth. ⁊ erat subditus illꝭ. Et mr̄ eiꝰ ꝓseruabat oīa verba ꝓferēs in corde suo. ⁊ ihs ꝓficiebat sapia ⁊ etate ⁊ gra apd deū ⁊ hoies. Puer aūt iohes crescebat ⁊ ꝓfortabat spū ⁊ gra Et erat in deserto vsq; in die ostēsionis sue ad israꝭ.

Pri⁹ positū est hoc a luca. sz hic repetit ꝓ ꝓtinuatōe sequentiū

Incipit scda pars

ꝓncipalis hui⁹ libri de ꝓgressu ꝑdicatiōis xpi. ¶ Rubrica. xij. de ꝑdicatōe ⁊ baptismo iohānis in deserto. W 3 R I L 3

Lapl'm. xij.

In anno aūt qnto decimo imperij tyberij cesaris / procuran te pōcio pylato iudeaz Tetrarcha autē galylee herode. Philippo aūt fratre eiꝰ tetrarcha ituree ⁊ traconitidis regionis ⁊ lysanie abilene tetrarcha sub pncipibꝫ sacerdotū Anna ⁊ caypha. Factū ē verbū dñi sup iohēz filiū zacharie in deserto Et venit in oēz regionē iordanis ꝑdicans L. R. baptismū pnie in remissionē pctōꝝ. sic. L. scriptū. R. W. ē in libro sermonum esaie pphe. Initiū. R. euāgelij ihu xpi filij dei / sic scriptū est in esaia ppha. Ecce mitto angelū meū añ faciē tuā / q̄ pparabit viam tuā añ te. Uox. W. R. clamātis. L. R. in deserto parate viā dñi / rectas facite semitas eiꝰ. Oīs. L. W. vallis iplebit. ⁊ oīs mōs ⁊ collis humiliabit. Et erūt pua in directa ⁊ aspa in vias planas. Et. L. videbit oīs caro salutare dei. In. W. dieb aūt illis / venit iohes baptista ꝑdicās in deserto iudee ⁊ dicēs. Pniaz agite. Appropinqbit em̄ regnū celoꝝ. Ipe. W. R. aūt iohes hēbat vestimentū de pilis camelorꝝ. ⁊ zonā pelliceā circa lūbos suos. Esca aūt eiꝰ erat locuste ⁊ mel silvestre. Tūc exibāt ad eū. R. hierosolymite vniuersi ⁊. W. omis. R. iudea. ⁊ W. oīs regio circa iordanē ⁊ baptizabant ab eo in iordane flumine. R. ꝓfitētes. W. R. pctā sua. Uidēs. W. aūt multos pharisеoꝝ ⁊ saduceoꝝ. veniētes ad baptismuz suū / ⁊ turbas q̄ exibāt vt baptizarent ab ipso. dixit. W. eis. Progenies genimina. L. viperaꝝ. W. L. q̄s oēndit. L. vob fugere a ventura ira. Facite ergo fructus dignos pnie. Et ne ceperitis. L. velitis. W. dicere intra vos, Patrē habemus abraā. Dico em̄ vobis / q̄m potēs est deus de lapidibꝫ istis suscitare filios abrae Jam em̄ securis ad radicē arboris posita ē. Oīs ergo arbor que nō facit fructū bonū excidet ⁊ in ignem mittet. Et. L. interrogabant eū turbe dicētes. Quid g̃ faciemus? Respondēs autez dicebat illis. Qui habet duas tunicas det vnā nō habēti. Et q̄ habet escas silr̄ faciat Uenerūt autē ⁊ publicani vt baptizarent. Et dixerūt ad illū. Magister q̄d faciem⁹. At ille dixit ad eos. Nihil amplⁱ q̄ꝫ quod ꝓstitutū ē vob faciatis. Interrogabāt aūt eū ⁊ milites dicētes. Quid faciem⁹ ⁊ nos? Et ait illis. Neminē ꝓcutiatis neq; calumniā faciatis. ⁊ ptēti estote stipēdijs vestris Existimāte aūt pplo ⁊ cogitantibꝫ oibꝫ in cordibꝫ suis de iohe / ne forte ipe esset christus. Respondit Johānes dicēs oīmibus Ego. W. q̄dem. L. R. aq̄ baptizo vos in penitentiā. W. Qui autē post me venturus est fortior me est. cui⁹ nō sum dign⁹ calciamenta portare. ⁊. R. pcūbēs soluere. R. L corrigiā calciamentorū eius. Ipe. W. vos R. L. baptizabit i spū sancto. ⁊. R. igne L cui⁹. W. L. ventilabꝫ in manu eiꝰ. ⁊ pmū dabit ⁊ purgabit. L. aream suā. ⁊ ꝓgregabit triticū in horreū suū. paleas autē ꝓburet igne inextīguibili. W lta L. q̄dē ⁊ alia exhortās euāgelizabat pplo. Et factū. R. est in diebꝫ illis. Uenit iesus a nazareth galilee in iordanē. W. ad iohannē / vt baptizaret ab eo. Johānes aūt ꝓhibebat eū dicens. Ego a te debeo baptizari. ⁊ tu venis ad me. Respōdēs aūt iesus dixit ei. L. Sine modo. Sic enī decet nos adimplere omnem iusticiā. tūc dimisit eū. Factū. L. est autē dū baptizaret oīs populꝰ / et iesu baptizato a iohāne in iordane. R. cōfesti. W. ascēdit de aqua. Et. L. eo orāte. Ecce. W apti sunt celi. ⁊ vidit. R. celos aptos ⁊ spm̄ sctm̄ dei. W. corpali. L. specie descēdentē W. sicut colūbā / et venientē sup se ⁊ manētem. R. in ipo. Et. W. ecce vox ō cel' facta R. L. est dicēs. W. Hic ē filiꝰ me⁹ dilectꝰ in q̄ mihi ꝓplacui. Tu. R. L. es filiꝰ me⁹ dilectus. in te. L. cōplacuit mihi

De genealogia christi fm Lucā. L 3

Lap. xiij. Glo.

Ipe iesus erat icipiēs q̄si annoꝝ triginta vt putabat filius Joseph duos habz patres. s. hely legalē. et iacob

seph. qui fuit hely. qui fuit mathat. qui fuit leui. qui fuit melchi. qui fuit ianne. qui fuit ioseph. q̄ fuit matathie. q̄ fuit amos. q̄ fuit naum. q̄ fuit hesli. q̄ fuit nagge. q̄ fuit maath. q̄ fuit mathathie. q̄ fuit semei. q̄ fuit ioseph. qui fuit iuda. q̄ fuit iohāna. q̄ fuit resa. q̄ fuit zorobabel. qui fuit salathiel. q̄ fuit neri. q̄ fuit melchi. qui fuit addi. qui fuit thosan. q̄ fuit elmadan. q̄ fuit her. qui fuit iesu. q̄ fuit heliezer. q̄ fuit iorim. q̄ fuit mathat. q̄ fuit leui. q̄ fuit symeō. q̄ fuit iuda. q̄ fuit ioseph. q̄ fuit iona. q̄ fuit elyachim. q̄ fuit melcha. q̄ fuit menna. q̄ fuit mathatha. q̄ fuit nathan. q̄ fuit dauid. q̄ fuit yesse. q̄ fuit obeth. q̄ fuit booz q̄ fuit salmon. q̄ fuit naason. q̄ fuit aminadab. q̄ fuit aran. qui fuit esrom. q̄ fuit phares. q̄ fuit iude. q̄ fuit iacob. qui fuit ysaac. q̄ fuit abrahe. q̄ fuit thare. q̄ fuit nachor. q̄ fuit saruch. q̄ fuit ragau. q̄ fuit phalech. q̄ fuit heber. q̄ fuit sale. qui fuit caynā. q̄ fuit arphaxat. q̄ fuit sem. q̄ fuit noe. qui fuit lamech. q̄ fuit matusalem. q̄ fuit enoch. q̄ fuit iareth. q̄ fuit malalehel. q̄ fuit caynan. q̄ fuit enos. qui fuit seth. qui fuit adam. q̄ fuit dei.

carnales. quere in postillis

De ieiunio christi ⁊ tēptatōe. M. iiij. R. i. L. iiij.

Capitulū xiiij.

ESus aūt plenus spūsctō egressus ē a iordane ⁊ statī. R. spūs expulit eū in desertum duct⁹. M. a spū i desertū vt tēptaret a diabolo. Et agebat L. in spū in desertū. Et erat R. i deserto. xl. dieb⁹. ⁊. xl. noctib⁹. ⁊ tēptabat a sathana. ⁊ L. nihil māducauit i illis dieb⁹. Erat q̄z. R. cū bestijs. Et M. cū ieunasset. xl. dieb⁹ et xl. noctib⁹ consummatis illis postea. M. esurijt. L. ⁊ accedēs. M. tēptator diabol⁹. L. dixit M. L. illi. Si filius dei es dic. M. vt lapides isti panes fiant. Dic. L. lapidi huic vt panis fiat. Et. M. rndit ad illū iesus. Scriptū ē enī q̄z ñ i solo pane viuit hō sed in oī verbo dei. L. q̄ō pcedit. M. de ore dei. Tūc assumpsit illum diabol⁹ i sctām ciuitatē. ⁊ duxit. L. illū in hierl'm. et. M. statuit. L. illū sup pinnaculū tēpli. ⁊ dixit illi. Si filius dei es mitte te deorsum. Scriptū ē enī. q̄z angelis suis mādauit de te vt ꝓtegāt. L. te et q̄z in manibus. M. tollēt te ne forte offendas ad lapidē pedē tuū. Ait illi ihs. rursum scptū ē. Nō tēptabis dñm deū tuū. ⁊ reduxit. L. eū diabol⁹. Et. M. itez assumpsit eū i mōtem excelsum valde. ⁊ ondit ei oīa regna mūdi. orbis. L. terre i momēto tpis. ⁊ gl'iam. M. eoz. ⁊ ait. L. M. ei. Tibi. L. ptātem dabo hāc vniuersaz ⁊ gl'iaz. M. eoz. q̄z mihi tradita sunt. et cui volo do illa. Hec. M. oīa tibi dabo et erunt tua oīa. si. M. cadēs. L. adorueris me. Tūc dixit illi iesus. Vade M. sathana. Scriptū. M. L. est enī. Dominū deū tuū adorabis ⁊ illi soli seruies. Et ꝓsūmata. L. oī tēptatōe diabol⁹ recessit ab eo vsq̄z ad tēpus. ⁊ reliq̄t. M. eū. Et ecce angeli accesserūt. ⁊ mīstrabāt M. R. illi. ⁊ regressus est iesus in ꝟtute spiritus i galyleam.

De testimoniis Johānis de christo. Joh. i.

Cap. xv.

IOhānes testimoniū ꝓhibet ō ipo ⁊ clamat dicēs Hic erat quez Pluries ibi venit dixi. Qui post me venturus ē. ante me factus ē. q̄ ꝓ me erat. Et ō plenitudie ei⁹ oēs accepim⁹ gr̄am p gr̄tia. q̄z lex p moysen data ē. gr̄a ⁊ ꝟitas p iesum christū facta est. Deū nēo vidit vnq̄z. Unigenit⁹ dei filius q̄ ē i sinu p̄tis ipe enarrauit. Et hec ē testimoniū iohis q̄n miserūt iudei ab hierosolymis sacerdotes ⁊ leuitas ad eū vt introgarēt eū. Tu q̄s es? Et ꝓfessus est ⁊ nō negauit. Et ꝓfessus ē q̄z non sum ego christ⁹. et introgauerunt eū. q̄d ḡ? Helyas es tu? Et dixit nō sum. Propheta es tu? ⁊ rndit nō. Et introgauerūt eū. q̄s es vt responsū dem⁹ his q̄ miserūt nos. Quid dicis de teipo? ait. Ego vox clamātis i deserto. dirigite viā dñi sicut dixit esaias ppheta. Et qui missi fuerāt erāt ex phariseis. Et iterrogauerūt ⁊ dixerūt ei. Quid ḡ baptizas si tu nō es christ⁹ neq̄z helyas neq̄z ppha? Rndit iohes dicēs eis. Ego baptizo i aq̄. medi⁹ aūt vestr̄z stetit quē vos nescitis. ipe ē q̄ post me vēturus ē q̄ ante me factus ē. cui nō sum dign⁹ vt soluā ei⁹ corrigiā calciamēti. Hec i bethania facta sunt trans iordanē vbi erat iohes baptizās. Altera die vidit iohes iesuz ad se veniētē ⁊ ait. Ecce agn⁹ dei. ecce q̄ tollit pctā mūdi. Hic ē de q̄ dixi. Post me

Scōm narratōem Luce. matthe⁹ hic preoccupat ⁊ incertū ē quis fuerit ordo rei geste. vide in postillis

venit vir q̄ añ me fact⁹ ē. q̄ prior me erat r ego nesciebā eū. sz vt manifestaret ī isrl̄ p/ pterea veni ego in aq̄ baptizās. Et testimo niuz phibuit ioh̄es dicēs. Quia vidi spm̄ descēdētē q̄si colūbā de celo. r māsit sup eū r ego nesciebā eū. sz q̄ misit me in aq̄ bapti zare ille mihi dixit. Sup quē videris spiri tū descendētē r mānētē sup eū hic ē q̄ ba/ ptizat ī spūsctō. Et ego vidi r testimoniuz phibui qz hic est filiꝰ dei

De vocatione an/

dree petri philippi r nathanael. Johan. i.

Altera aūt die stabāt ite rū ioh̄es r ex discipul' eiꝰ duo. et re spiciēs ih̄m ambulātē dixit. Ecce agnꝰ dei. Et audierūt eū duo discipuli lo q̄ntē et secuti sunt ih̄m. Cōuersus aūt ih̄s videṡ eos sequētes se dixit eis. quē q̄ritis? qui dixerūt ei. Rabbi q̄ dicit̄ interptatum mgr̄ vbi habitas? Dicit eis. Uenite r vide te. Uenerūt r viderūt vbi maneret. rapud eū māserūt illo die. Hora aūt erat q̄si deci ma. Erat aūt andreas frater symōis petri v nꝰ ex duob⁹ q̄ audierat a ioh̄e. r secuti fue rant eū. Inuenit hic p̄mū fratrē suū symo nem. et dixit ei. Inuenim⁹ messiā q̄ est in terptatū christus: r adduxit eū ad iesū. In tuit⁹ aūt eū iesus dixit. tu es symō filiꝰ io/ hāna. tu vocaber̄ cephas q̄ interptat̄ pe trus. In crastinū voluit exire ī galyleā r ī/ uenit philippū. Et dicit ei ih̄s. sequere me Erat aūt philippꝰ a bethsaida ciuitate an dree r petri. Inuenit philippꝰ nathaneel r dicit. Quē scripsit moyses ī lege r pphete. Inuenim⁹ iesum filiū ioseph a nazareth r dicit nathanael. Ā nazareth p̄t aliq̄d boni esse? Dicit ei philippꝰ. Ueni r vide. Uidit iesus nathanael veniētē ad se. r dicit de eo. Ecce vere israelita in q̄ dol⁹ nō est. Dicit ei nathanael. vñ me nosti? Rñdit iesus r dixit ei. p̄ꝰ q̄z te philippꝰ vocaret cuz esses sub ficu vidi te. Respōdit ei nathanael r dixit. Rabbi tu es filiꝰ dei. tu es rex isrl̄. Respō/ dit ih̄s r dixit ei. Quia dixi tibi vidi te sub ficu credis. maius his videbis. Et dic̄ eis Ām̄en amen dico vobis Uidebitis celuz aptū r angelos dei ascēdentes r descēden/ tes sup filiū homis.

De mutatōe aque ī

vinū. Joh. ij. Cap. xvij.

Et tercia die Nuptie facte sūt ī cha na galilee/ r erat mater iesu ibi. vocat⁹ ē au tē iesus r discipuli eiꝰ ad nuptias. Et defi cięte vino dixit mr̄ iesu ad eū. vinū nō hn̄t Et dixit ei iesus. Quid mihi r tibi ē mˡier? Nondū venit hora mea. Dicit mr̄ eiꝰ mi/ stris. q̄cunq; dixerit vob facite. Erāt aūt ibi lapidee ydrie sex posite ꝑm purificatōz iudeoz capiētes singule metretas binas vˡ trinas. Dicit eis iesus. Implete ydrias aq̄. r impleuerūt eas vsq; ad sūmū. Et dic̄ eis iesus. haurite nūc r ferte architriclino. r tu lerūt. Ut aūt gustauit architriclinꝰ aquaz vinū factū r nō sciebat vñ esset. mīstri aut̄ sciebāt q̄ hauserāt aquā. vocat sp̄ōsū archi triclinꝰ. r dicit ei. Oīs hō p̄mū bonū vinū ponit. r cū inebriati fuerint tūc id q̄d dete rius ē. tu aūt fuasti vinū bonū vsq; adhuc. Hoc fec̄ initiū signoz ih̄s ī chana galylee r manifestauit gloriam suam/ r crediderūt in eum discipuli eius.

De p̄mo aduentu

eius ad pasca. Et soluite templum h̄. Jo

hannis. ij. Cap. xvij.

Post h̄ descēdit ī capharnauz ipe r mr̄ eiꝰ r frēs eiꝰ r discipuli eiꝰ/ r ibi mansert̄ nō mˡtis diebꝫ. Et ppe erat pasca iudeoz. Et ascēdit ih̄s hierosolymā/ r inuenit ī tēplo vēdētes boues r oues r columbas r nu mularios sedentes. Et cū fecisset q̄si flagellū ō funiculˡ oēs eiecit de tē plo. Oues q̄z r boues r numulariorz effudit es r mensas subuertit. Et his q̄ columbas vēde/ bant dixit. Ā uferte ista hinc r nolite facere do/ mū p̄ris mei domū negociatōis. Recordā ti ꝙ sūt discipuli eiꝰ qz scꝑtū ē. Zelꝰ domꝰ tue comedit me. Rñdert̄ g̃ iudei r dixert̄ ei. Qd̄ signū oñdis nob. qz h̄ facis? Rñdit ie sus r dixit eis. soluite tēplū h̄ r in tribꝫ die/ bus excitabo illd̄. Dixert̄ g̃ ei iudei. q̄dragī ta r sex ānis edificatū est tēplū h̄/ r tu tribꝫ diebꝫ excitab illud. Ille aūt dicebat de tēplo corpis sui. Cū g̃ surrexiss̄ a mortuis recor dati sunt discipli eiꝰ qz h̄ dicebat. Et credi derūt scpture r ꝑmoni quē dixerat ih̄s. Cuz eēt hierosolymis ī pasca ī die festo mˡti cre diderūt ī noīe eiꝰ Uidētes signa q̄ faciebat

Colligit et euāge/ lio iohānis q̄ chri stꝰ fuit ad minꝰ ad triplex pasca. licz alij euāgeliste ō v/ nico soluz faciunt mentōz. r inde ve nit apud aliquos naturaliē rōis cō/ fusio ponētes hoc pasca cū vltimo

Jpe aũt ihs non credebat semetipm eis eo q̃ ipe nosset omnes. Et q̃ opus ei nõ erat vt q̃s testimoniũ phiberet de homie. Jpe em̃ sciebat q̃d esset in homie.

De nicodemo. Johannis. iij. Capl'm. xix.

Erat aũt hõ ex phariseis nicodem⁹ noie pnceps iudeoz. h̃ venit ad ie sum nocte z dixit ei. Rabbi scim⁹/q̃ a deo veniſti mgr̃. Nemo em̃ põt h̃ signa facere q̃ tu facis nisi fuerit de⁹ cũ eo. Rñdit ihs z dixit ei. Ãmẽ amẽ dico tibi. Nisi q̃s renat⁹ fuerit denuo non põt videre regnũ dei. Dixit ad eũ nicodem⁹. quõ põt hõ nasci cũ sit senex? Nũq̃d põt in vẽtrẽ mr̃is sue iterato introire z renasci? Rñdit ihs. Ãmẽ amẽ dico tibi nisi q̃s renat⁹ fuerit ex aq̃ z spũ non põt introire ĩ regnũ dei. q̃d natũ ẽ ex carne caro ẽ/z q̃d natũ ẽ ex spũ spũs ẽ. Nõ mireris q̃ dixi tibi. Oportet vos nasci denuo. spũs vbi vult spirat z vocẽ ei⁹ audis z nescis vñ veniat aut q̃ vadat. Sic est oĩs q̃ natus ẽ ex spũ. Rñdit nicodem⁹ z dixit ei. Quõ põt hec fieri? Rñdit Jesus z dixit ei. Tu es mgr̃ in isrl̃ z h̃ ignras. Ãmẽ amẽ dico tibi/q̃ q̃d scim⁹ loq̃mur/z q̃d vidimus testamur/z testimoniũ nr̃m non accipitis. Si terrena dixi vob̃ z nõ creditis. quõ si dixero vob̃ celestia credetis. Et nemo ascẽdit in celũ nisi q̃ descẽdit de celo filius hoĩs q̃ est in celo. Et sic moyses exaltauit serpẽtẽ ĩ deserto. ita exaltari oportet filiũ hoĩs vt oĩs q̃ credit in illo nõ pereat sz hẽat vitã eternã. Nõ em̃ misit de⁹ filiũ suũ in mũdũ vt iudicet mũdũ/sz vt saluet mũdus p ipm. Qui credit in eũ nõ iudicat. Qui ãt nõ credit iã iudicat⁹ ẽ/q̃ nõ credit in noie vnigeniti filij dei. h̃ est aũt iudiciũ/q̃ venit lux in mũdũ z dilexerũt hoĩes magis tenebras q̃z lucẽ. Erãt em̃ eoz mala opa. Oĩs em̃ q̃ male agit odit lucẽ z nõ venit ad lucẽ/vt non arguant opa ei⁹. q̃ ãt facit veritatẽ venit ad lucẽ vt manifestent opa ei⁹/q̃ ĩ deo sunt facta.

De querela q̃ Jesus baptizat. Joh. iij. Cap. xx

Post h̃ venit ihs in iudeã terrã z discipuli ei⁹/z illic demorabat cũ eis z baptizabat. Erat ãt z ioh̃es baptizãs in ennõ iuxta salim/q̃ aq̃ multe erãt illic/z veniebãt m'lti z baptizabãt. Nondũ em̃ fuerat missus ioh̃es in carcerez. Facta est g̃ q̃stio ex discipul' iohãnis cũ iudeis de purificatõe. z veniebãt ad iohãnez z dixerũt ei. Rabbi q̃ erat tecũ trãs iordanem cui tu testimoniũ phibuisti. Ecce hic baptizat z oẽs veniũt ad eũ. Rñdit iohannes z dixit. Non põt hõ accipe quicq̃z nisi fuerit ei datũ de celo. ipi vos mihi testimoniũ phibetis q̃ dixerim/ego nõ sum xp̃us sed q̃ missus sum añ illũ. Qui hz sponsaz spõsus est. Ãmicus aũt spõsi q̃ stat z audit eũ. gaudio gaudet ppter vocẽ sponsi. Hoc ergo gaudiũ meũ impletũ est Illũ oportet crescere/me aut̃ minui. q̃ desursum est sup oẽs est. qui ẽ de terra de terra ẽ/z de terra loquit̃. qui de celo venit sup oĩs est/z q̃ vidit z audiuit h̃ testat̃/z testimoniũ eius nemo accipit. Qui aũt accepit ei⁹ testimoniũ signauit. q̃ deus verax ẽ. quẽ em̃ misit de⁹ ẽba dei loquit̃. Nõ em̃ ad mensurã dat deus spm̃. Pr̃ diligit filiũ/z oĩa dedit in manu eius. Qui credit in filiũ hz vitã eternaz qui aũt incredulus est filio/nõ videbit vitam/sed ira dei manet sup eum.

De incarceratõne Johis. M. xiiij. R. vi. L. iij. Capl'm. xxi

Herodes. L. aũt tetrarcha cũ corripereꝛ a iohãne de herodiade vxore Philippi. R. fratris sui. q̃ duxerat eã. z. L. de oĩb⁹ mal' q̃ fec̃ herodes. Dicebat. M. em̃ illi ioh̃es. Non licet tibi hr̃e R. vxorẽ fratris tui. Ãdiecit. L. z h̃ herodes sup oĩa tenuit. M. ioh̃ez z alligauit eũ z posuit M. L. eũ ĩ carcerẽ ppter. M. herodiadẽ vxorẽ fratr̃ sui. Herodias M. ãt insidiabat̃ ei z volebat occidere eũ nec poterat. Herodes aũt metuebat ioh̃em/sciẽs eũ virũ sctm̃ z iustũ. et. M. volẽs cũ occidere timuit ppl'm. q̃ sic̃ ppheta eum habebãt. z custodiebat. R. eũ. z audito eo m'lta faciebat. z libẽter eũ audiebat.

De iudea relicta a christo. z ō samaritana. M. iiij. R. i. L. iiij J. iiij. Capitulũ xxij.

Cum ãt. M. audisset ihs q̃ ioh̃es tradit⁹ esset. z vt. J. cognouit q̃ audierũt pharisei q̃ ihesus plures discipulos facit z baptizat q̃z ioh̃es. q̃z q̃z ihesus nõ baptizaret sz discipl'i ei⁹. secessit M. relict. J. iudeã. z abijt et. L. regressus est ĩ

ꝓtute spūs. ℟. L. R. venit in galyleaz. M. R. L. J. Oportebat. J. cū autē trāsire per samariā. Venit ḡ iesus in ciuitatē samarie q̄ dicit sichar iuxta p̄diū qđ dedit iacob ioseph filio suo. Erat aūt ibi fons iacob Jesus q̄z fatigat⁹ ex itinere sedebat sic sup fontem. Hora aūt erat q̄si sexta. Venit mlier de samaria haurire aquā. Dicit ei ihs. Da mihi bibere. Discipuli aūt ei⁹ abierāt in ciuitatē vt cibos emerēt. Dicit ḡ mlier illa samaritana. Quō tu iudeus cū sis/a me bibere poscis q̄ sum mlier samaritana? Nō em̄ coutunt iudei samaritanis. ℟ndit iesus ℟ dic̄ ei. Si scires donū dei ℟ q̄s est q̄ dic̄ tibi da mihi bibere tu forsitā petisses ab eo ℟ dedisset tibi aquā viuā. Dic̄ ei mulier. Domine neq̄ in q̄ haurias habes ℟ puteus altus ē. Unde ḡ habes aquā viuā? Nunq̄d tu maior es p̄re nr̄o iacob q̄ dedit nob puteū istū. ℟ ipe ex eo bibit ℟ filij ei⁹ ℟ pecora eius ℟ndit iesus ℟ dixit ei. Omis q̄ bibit ex aq̄ hac sitiet iterꝝ. Qui aūt biberit ex aq̄ quam ego ei dabo nō sitiet in eternū. ſz aqua quaz ego dabo fiet in eo fons aq̄ saliētis in vitā eternā. Dic̄ ad eū mulier. Dñe da mihi hāc aquā vt nō sitiā neq̄ veniā huc haurire. Dicit ei iesus. Uade voca virꝝ tuū ℟ veni huc ℟ndit mulier ℟ dixit. Nō habeo virꝝ. Dic̄ ei iesus. Bñ dixisti/q̄ nō habeo virꝝ. quīq̄ em̄ viros habuisti/℟ nūc quē habes nō est tuus vir. ꝟ vere dixisti. Dic̄ ei mlier. Dñe vt video q̄ ꝓpha es tu. Patres nr̄i adorauerūt in mōte ꝟ. ℟ vos dicitis/q̄ hierosolymis ē locus vbi oportet adorare. Dicit ei Jesus. Mulier crede mihi/q̄ veniet hora q̄n nec in mōte ꝟ neq̄ in hierosolymis adorabitis patrem. Uos adoratis qđ nescitis. nos adoramus qđ scimus. q̄ salus ex iudeis ē. Sz venit hora ℟ nunc est q̄n veri adoratores adorabūt p̄z in spū ℟ veritate. Nā ℟ p̄z tales q̄rit q̄ adorēt eū. Spūs ē deus ℟ eos q̄ adorāt eū in spū ℟ ꝟitate oportet adorare. Dicit ei mulier. Scio/q̄ messias venit qui dicit xp̄s. Cum ergo venerit ille nobis annūciabit oīa. Dicit ei Jesus. Ego sum q̄ loquor tecū. Et cōtinuo venerunt discipuli eius ℟ mirabant q̄ loquebatur mulieri. Nemo tn̄ dixit q̄d q̄ris aut q̄d loq̄ris cū ea. Reliquit ergo ydria suā mulier ℟ abūt in ciuitatē ℟ dicit illis hoīb. Venite ℟ videte hoīez q̄ dixit mihi oīa q̄cunq̄ feci. Nunq̄d ipe est xp̄s? Exibāt de ciuitate ℟ venicbāt ad eū. Interea rogabāt eū discipuli dicētes. Rabbi māduca. Ille autez dixit eis. Ego cibū habeo māducare quez vos nescitis. Dicebāt ḡ discipuli ei⁹ ad inuicē. Nūq̄d aliq̄s attulit ei māducare? Dicit eis ihs. Meus cib⁹ ē vt faciā volūtatez patris mei q̄ misit me vt pficiā opus eius. Nōne vos dicitis/q̄ adhuc q̄ttuor mēses sunt ℟ messis venit? Ecce ego dico vob levate oculos vr̄os ℟ videte regiōes/q̄ albe sunt iā ad messem. ℟ q̄ metit/ mercedē accipit ℟ congregat fructū in vitā eternam'/vt et q̄ seminat simul gaudet ℟ qui metit. In hoc enim est verbum veruz. quia alius est qui seminat/ alius est qui metit. Ego misi vos metere qđ vos nō laborastis. Alij laborauerūt ℟ vos in labores eoꝝ introistis. Ex ciuitate aūt illa multi crediderūt in euz samaritanoꝝ ꝓpter ꝟbū mulieris testimonium phibentis. quia dixit omnia q̄cunq̄ feci. Cum venissent ergo ad illum samaritani rogauerunt eum vt ibi manere. t ℟ mānsit ibi duos dies. Et multo plures crediderunt ꝓpter sermonem eius. Et mulieri dicebāt. q̄ iā nō ꝓpter tuā loquelā credimus ipi em̄ vidimus ℟ scimus/quia hic est vere saluator mundi. ¶ Post duos autem dies exiit inde ℟ abiit in galileam. Ip̄e em̄ Jesus testimonium phibuit/ quia ppheta in sua patria honorē nō habet. Cū ergo venisset in galyleā exceperūt eū galylei cū oīa vidissent q̄ fecerat hierosolymis in die festo. Et em̄ ipi venerāt ad diem festum.

De filio reguli. Jo

hannis. iiij. Capl'm. xxiij.

Enerat ḡ iterꝝ in chana galylee vbi fecerat de aq̄ vinū. Et erat q̄dā regul⁹ cui⁹ filj⁹ infirmabat capharnaū. Hic cū audisset q̄ ihs aduenīret a iudea in galyleā abiit ad eū ℟ rogabat eū vt descēderet ℟ sanaret filiū ei⁹. incipiebat em̄ mori. Dixit ḡ ihs ad eū. Nisi sig̃ ℟ ꝓdigia videritis nō creditis. Dic̄ ad eū regul⁹. Dñe descende ꝑusq̄ moriat filj⁹ me⁹. Dic̄ ei ihs. Uade filj⁹ tu⁹ viuit. Credidit hō ꝟmōi quē dixit ei ihs ℟ ibat. Jā aūt eo descēdente ꝟui occurrerūt ei ℟ nūciauerūt dicētes/q̄ filj⁹ ei⁹ viueret. Interogabat aūt horā ab eis in q̄ meli⁹ habuerat. Et dixerūt ei/q̄ heri hora septia reliq̄t eū febris. Cognouit ḡ p̄ q̄ illa hora erat in q̄ dixit ei ihs. filj⁹ tu⁹ viuit/℟ credidit ipe et domus ei⁹ tota. Hoc iterꝝ scōm signū fecit iesus cū venisset a iudea in galyleam.

De libri traditõne

ipi iesu. ꝛ eiectõe ei⁹ extra ciuitatẽ. Et flicta nazareth venit capharnaũ. M. iiij. R. i. L iiij. J. iiij. Capitulũ .xxiiij.

ET fama. L. exijt p vniuersam regionẽ de illo. Et ipe docebat i synagogis eorũ. ꝛ magnificabaꝫ ab oĩbus/et venit nazareth vbi erat nutrit⁹. Et intrauit ſm cõsuetudinẽ suã die sabbati in synagogã. Et tradit⁹ est illi liber esaie prophete. Et vt reuoluit libꝝ inuenit locũ vbi scriptum erat. Spũs dñi sup me ppt̃ qđ vnxit me. euãgelizare paupib⁹ misit me. sanare ꝯtritos corde. ꝛ predicare captiuis remissionẽ. et cecis visũ. dimittere ꝯfractos in remissiõem. p̃dicare annũ dñi acceptũ. ꝛ die retributiõis. Et cũ plicuisset libꝝ dedit ministro. ꝛ sedit. Et omniũ in synagoga oculi erãt intẽdẽtes in eũ. Cepit aũt dicere ad illos. qꝛ hodie impleta ẽ hec scriptura i auribꝫ vr̃is. Et omnes testimoniũ illi dabãt. ꝛ mirabãꝫ in ꝟbis gr̃e q̃ pcedebãt de ore illi⁹. ꝛ dicebãt. Nõne hic ẽ fili⁹ ioseph? Et ait illis. vtiqꝫ dicetis mihi hãc siltudinẽ. Medice cura teipm. Quãta audiuim⁹ facta i capharnaũ. fac ꝛ h̃ i patria tua. Ait aũt. Amẽ dico vob. qꝛ nemo pphã accept⁹ ẽ in patria sua. In ꝟita te dico vobis. multe vidue erãt i diebꝫ helye i isrl̃ q̃n clausum est celũ ãnis tribꝫ ꝛ mẽsibꝫ sex. q̃n facta est fames magna in omni terra. ꝛ ad nullã illaꝝ missus est helyas nisi in sarepta sydonie ad mlierẽ viduam. Et mlti lepꝛosi erãt i isrl̃ sub helyseo pphet⁹. ꝛ nẽo eorũ mundat⁹ ẽ nisi naaman syr⁹. Et repleti sũt oẽs in synagoga ira hec audiẽtes. Et surrexerũt et eiecerũt illũ extra ciuitatẽ. ꝛ duxerũt illũ vsqꝫ ad supciliũ mõtis sup quẽ ciuitas eoꝝ erat edificata vt p̃cipitarẽt eũ. Ipe aũt trãsiẽs p mediũ illoꝝ ibat. Et relicta M ciuitate nazareth descẽdit. L. venit M. et habitauit in capharnaũ ciuitate L. galilee maritima M. i finibꝫ zabulon ꝛ neptalim. vt adĩpleret quod dictũ ẽ p esaiã pphetaꝫ Terra zabulon ꝛ terra neptalim via maris trãs iordanẽ galilee gẽtiũ popul⁹. q̃ ambulabat in tenebꝛis vidit lucẽ magnã. Et sedentib⁹ in regiõe vmbre mortis lux orta ẽ eis. Extinde cepit ihesus p̃dicare euãgeliũꝫ R. regni dicẽs. Qm̃ impletũ est tẽp⁹. penitentiã M. agite ꝛ credite. R. euãgelio. appropinq̃bit M. R. enĩ regnũ celoꝝ.

Colligit ex hoc iã christũ antea multa fecisse signa que lucas se nõ narrasse sciebat. fecit em̃ multa q̃ non sunt scripta

De vocatiõe secunda ap̃lorꝝ ad familiaritatẽ. L. v. La. xxv

FACTU est aũt cũ turbe irruerẽt in iesum vt audirẽt ꝟbũ dei. et ipe stabat sec⁹ stagnũ genezareth. ꝛ vidit duas naues stãtes sec⁹ stagnũ. Piscatores autẽ descẽderãt ꝛ lauabãt retia. Ascẽdẽs ãt in vnã nauim q̃ erat symõis rogauit eum a terra reducere pusillũ. Et sedẽs docebat ◌̃ naucula turbas. Ut cessauit autẽ loq̃ dixit symõi. Duc in altũ ꝛ laxate retia vestra in capturã. Et rñdẽs symon dixit illi. Preceptor p totã noctẽ laborãtes nihil cepim⁹ In ꝟbo aũt tuo laxabo rete. Et cũ h̃ fecissent pcluserũt pisciũ multitudinẽ copiosaꝫ Rumpebaꝫ autẽ rete eorũ. Et annuerunt socijs suis q̃ erant in alia naui vt venirẽt ꝛ adiuuarẽt eos. et venerũt et impleuerunt ambas nauiculas. ita vt pene mergerentꝫ. Qđ cum videret symõ petrus procidit ad genua iesu dicens. Exi a me domine quia hõ peccator ego sum. Stupor em̃ circũderat eũ. ꝛ omnes qui cũ illo erãt in captura pisciũ quã ceperãt. Similit autẽ ꝛ iacobũ ꝛ iohãnẽ filios zebedei q̃ erant socij symonis. Et ait ad symonẽ ihesus. Noli time re. ex hoc iã eris homĩes capiẽs. et subductis ad terrã nauib⁹/relictis omnib⁹ secuti sunt illum

De tercia vocatiõe ad seq̃lam. M. iiij. R. i. Lap̃. xxvi.

HEbulãs. M. aũt ihesus ꝛ R. pteriens iuxta M. mare. R. galilee vidit duos. M. fratres symonẽ M. R. q̃ vocaꝫ petr⁹ ꝛ andreã fratrẽ ei⁹ mittentes retia ĩ mare. Erãt enĩ piscatores. Et R ait M. illis ihesus. Venite p⁹ me faciã vos fieri piscatores hoĩm Ãt M. illi. R. ◌̃tinuo relictis retib⁹ ꝛ naui secuti sũt eũ. Et R. pgressus M. inde pusillũ vidit M R. alios duos fratres Jacobũ zebedei. ꝛ iohẽz frẽm ei⁹ i naui cũ zebedeo pr̃e eoꝝ r̃ficiẽtes ꝓponẽtes R retia M. eoꝝ. ꝛ M. statĩ R. vocauit eos.

Mõ ẽ improbabile dicere vocatõez istã eẽ eãdẽ cũ precedenti lz scõo mõ fiat narratio. ñ tñ ꝓtrario. q̃q̃ fileaꝫ bic ◌̃ capta pisciũ

Illi. M. aũt. R. statim relictis retibꝫ ꝛ patre M. R. suo zebedeo in naui cũ mercẽnarijs suis secuti M. R. sunt eũ.

De expulsione im

mũdi demonij ꝛ sanatõne oĩs languoris. M. iiij. R. i. L. iiij. Lap. xxvij

Et ingrediebatur capharnaum. Et statim sabbatis ingressus ĩ synagogã docebat eos Et stupebãt sup doctrina eiꝰ. Erat enĩ docẽs eos q̃si ptãtẽ habens. ꝛ nõ sicẽ scribe. qz L. in ptãte erat sermo ipiꝰ. Et ĩ synagoga R. eoz erat hõ. L. R. demoniũ habẽs imũdũ. Et exclamauit voce magna dicẽs. Sine q̃d nob ꝛ tibi iesu nazarene. Uẽisti. L. añ tps pdere. L. R. nos. Scio eĩ q̃ sis sanctus dei. Et ꝯminat⁹ R. est eũ ihs. ꝛ increpauit eũ dicẽs. Obmutesce L. R. ꝛ exi ab illo. ꝛ discerpẽs illũ spiritꝰ imũdꝰ ꝛ exclamãs voce magna exiuit ab eo. ꝛ L. cũ piecisset illõ demoniũ in mediũ exijt ab illo nihilq̃ illi nocuit. Et factꝰ est pauor in omnibꝫ. Et R. mirati sunt omnes. ita vt q̃rerẽt inter se. ꝛ colloq̃bant. L. adinuicẽ dicẽtes. Quidnã R. est hoc quenam doctrina hec noua qđ est hꝫ ꝫbũ quia in ptãte et virtute ĩperat immũdis spiritibꝫ ꝛ exeunt ꝛ obediũt ei. Et pcessit rumor eiꝰ statim. ꝛ L. diuulgabat fama de eo ĩ omnẽ locũ ꝛ R. regionẽ galylee. Et circũibat. M. iesus totã galyleã docẽs in synagogis eoz̃ et pdicãs euãgeliũ regni. ꝛ sanans omnẽ lãguorẽ ꝛ omnẽ infirmitatem in pplo. ꝛ abijt opinio eiꝰ in totã syriã. Et obtulerũt ei oĩes male habẽtes varijs languoribꝫ et tormẽtis ꝯphensos. et q̃ demonia habebãt. et lunaticos ꝛ paliticos. ꝛ curauit eos. Et secute sunt eũ turbe multe de galylea ꝛ decapoli et de hierosolymis. ꝛ de iudea. ꝛ de trãs iordanẽ

Attẽdite q̃ ibi plures fuit Augustinꝰ dicit libro vltimo. q̃ non nocuit discerpens id ẽ mẽbra nõ debilitauit sicut aliquando solet

De socru symonis

M. viij. R. i. L. iiij. Lap. xxvij.

Surgẽs aũt iesus de synagoga. et protinus egredientes de synagoga venerũt ĩ domũ symõis petri. M. ꝛ andree. R. cũ iacobo ꝛ iohãne Decũbebat aũt ꝛ socꝛ symõis. ꝛ tenebãt. L. magnis febribꝫ. Et M. vidit socꝛ eiꝰ iacentẽ. ꝛ R. febcitãtẽ. Et statĩ dicũt ꝛ rogauerũt. L. eũ p illa. Et stãs sup illã. impauit febri. et. R. accedens eleuauit eã apprehẽsa manu eiꝰ. et ꝓtinuo dimisit eaz febris. ꝛ M. surrexit et mĩstrabat. L. M. R. eis. Uespe R. aũt facto cũ occidisset sol. L. oẽs q̃ habebãt infirmos varijs lãguoribꝫ ducebãt illos ad eũ. Afferebãt ad eũ oẽs male hãtes. ꝛ mltos M. R. demonia hãtes. Et erat oĩs ciuitas ꝯgregata ad ianuaz. Et ille singul manus ĩponẽs curabat eos. multos. R. q̃ verabant varijs lãguoribꝫ. ꝛ demonia multa eijciebat. ꝛ spũs. M. imũdos ꝫbo Et oẽs male habẽtes curauit. vt adimpleret qđ dictũ ẽ p esaiã pphetã dicentẽ. Ipe infirmitates nras accepit ꝛ egrotatões nras ipe portauit. Exibãt. L. aũt demonia a multis clamãtia ꝛ dicẽtia Quia tu es xps filꝰ dei Et increpãs/non. L. R. sinebat ea loq̃. qz sciebãt eũ eẽ xpm. Et R. diluculo valde facto die surgẽs egressus abijt ĩ deſtũ locũ. ibiq̃ oꝛabat. Et. L. turbe req̃rebãt eũ. Et. R. ꝓsecutus ẽ eũ symon. ꝛ q̃ cũ illo erãt. Et cuz inuenissent eũ dixerũt ei. Quia oẽs q̃runte. ꝛ dixit illꝭ. Eam⁹ in ꝓximos vicos ꝛ ciuitates vt ꝛ ibi pdicẽ. ad hoc enĩ veni. Et. L. venerũt turbe ad xpm ꝛ detinebãt euz ne discederet ab eis. Quibꝫ ille ait. Quia ꝛ alijs ciuitatibꝫ oportz me euãgelizare regnũ dei. qz ĩo missus sum. Et. R. erat L. pdicãs ĩ synagogis eoz̃. ꝛ in oĩ galylea ꝛ demonia eijciẽs.

Fuit iñt predicationes istas sermo dñi in monte

De vocatõe mat

thei. q̃ ꝑm Aug. facta ẽ ante ꝑmonẽ dñi in mõte. M. ix. R. ij. L. v. Lap. xxix

Et L. pr hꝫ exijt. Et. M. dũ trãsiret ide. Egressus R. rursus ad mare. oĩsq̃ turba veniebat ad eũ ꝛ docebat eos. Et cũ pteriret vidit L. M. ihs R. publicanũ. nomĩe leui alphei. R. Matheũ. M. sedẽtẽ. R. L ĩ teloneo. et ait illi. Sequere me. Et. L. relictis oĩbus surgẽs. L. M. R secutꝰ est eũ

Repetit pr modũ vocatio matthei vt ꝓmẽoꝛet prãdictũ qđ fecit ei

De electiõe duo de

cim apl'oz. ꝛ ꝑmõe dñi ĩ mõte thabor qui ꝓtinet multas rubricellas p multitudine

doctrinaꝝ. M. v. vi. vij. capitul' ꝑ totum. R. iij. L. vi. xi. ⁊ xij.

Capitulũ. xxx.

Factũ. L. est aũt in diebꝫ illis exiẽs ascẽdit. R. in montẽ orare. Et erat L. ꝑnoctans ĩ orõe dei. Et cũ dies factus fuissꝫ vocauit discipulos q̃s voluit ipe. ⁊ venerũt ad eũ. ⁊ fecit vt essent duodecim cũ illo. ⁊ vt mitteret eos ꝑdicare. et dedit illis potestatẽ curãdi ĩfirmitates ⁊ eijciẽdi d̃monia. q̃s. L. ⁊ apl'os nomĩauit. Symonẽ quẽ cog̃miauit Petꝝ ⁊ andreã fratrẽ eiꝰ. Et Jacobuꝫ zebedei. R. ⁊ iohem fratrẽ iacobi. ⁊ ĩposuit eis noĩa boanerges qd̃ ẽ filij tonitrui. Philippuꝫ L. R. et bartholomeũ mattheũ et thomã. iacobũ alphei et symonẽ q̃ vocabat̃ zelotes. chananeũ. R. iudã. L. iacobi thadeũ. R. et iudã. L. q̃ fuit ꝓditor. qui. R. tradidit euꝫ. Et. L. descẽdens iesus de mõte cũ illis stetit in loco cãpestri. ⁊ turba discipuloꝝ eiꝰ. ⁊ multitudo copiosa plebis ab om̃i iudea ⁊ hierusalẽ ⁊ maritima ⁊ tyri et sydõis. qui venerãt vt audirẽt eũ ⁊ sanarẽt̃ a lãguoribꝫ suis. Et q̃ vexabant̃ a spiritibꝫ immũdis curabant̃. Et oĩs turba q̃rebat illũ tãgere. qꝛ v̄tꝰ de illo exibat ⁊ sanabat oẽs. Uidens M. aũt iesus turbas ascẽdit in montẽ. Et cũ sedisset accesserũt ad eũ discipuli eiꝰ. ⁊. L. ipse eleuatꝫ oculꝰ in discipulos suos. ⁊. M. aperiẽs os suũ docebat eos dicens. Beati. M. L. paupes spũ q̃m ip̃oꝝ ẽ regnũ celoꝝ. Bt̃i mites M. q̃m ip̃i possidebũt terrã. Bt̃i q̃ lugent q̃m ip̃i cõsolabunt̃. Bt̃i q̃ esuriũt et sitiũt iusticiaꝫ q̃m ip̃i saturabunt̃. Beati misericordes q̃m ip̃i misericordiã ꝯseq̃nt̃. Bt̃i mũdo corde q̃m ip̃i deũ videbũt Beati pacifici q̃niam filij dei vocabunt̃. Beati q̃ ꝑsecutõem patiunt̃ ꝓpter iusticiã. q̃m ip̃oꝝ est regnũ celorũ. Beati eritis cũ vos oderint hoĩes ⁊ cũ sepauerint vos ⁊ exprobrauerint ⁊ eiecerint nomẽ vestꝝ tanq̃ꝫ malũ/ꝓpt̃ filiũ homĩs. Beati estis cũ maledixerit vob̃ homines ⁊ ꝑsecuti vos fuerint. ⁊ dixerint oẽ malũ aduersum vos mentiẽtes ꝓpt̃ me. Gaudete in. L. illa die ⁊ exultate. M. q̃m merces vr̃a copiosa est ĩ celis. Sic. M. enim L. ꝑsecuti sunt ⁊ ꝓphetas q̃ fuerũt añ vos patres. L. eoꝝ. Uerũtamẽ ve vobis diuitibꝫ q̃ habetis consolatõneꝫ vestrã. Beati q̃ nunc esuritis quoniã saturabimĩ. Beati qui nũc fletis qꝛ ridebitis. Ue vobis qui saturati estis qꝛ esurietis. Ue vobis q̃ nũc ridetis qꝛ lugebitis et flebitis. Ue vob̃ cũ benedixerint vos omnes homĩes. Scd̃m enĩ hoc faciebãt pseudo ꝓphete patres eorũ.

Glo.

Probabile est ꝙ fuerit idẽ sermo quẽ mattheus ⁊ lucas narrãt sicut hic cõnectit̃. Nihilominus probabil'ẽ alt̃a pars ꝙ fuerint distincti pro diuersis tẽporibꝰ locis ⁊ personis. nõ enim mirabile est si christꝰ pluries sil'ia fecit dixit ⁊ docuit. Et hoc per totum huiꝰ narratõis cõtextũ vbi sil'ia cõiungũt̃ habeat̃ annotatum.

Uel vnde priꝰ descenderat. vt dicit Lu. vel imaginande sunt due partes montis. vna bassi or altera

Si quis voluerit profunditatẽ ⁊ ordinem totiꝰ sermonis illiꝰ cognoscere recurrat ad postillas.

Uos estꝫ sal terre Q, si sal euanuerit /in quo salietur? Ad nihilum valet vltra nisi vt mittat̃ foras ⁊ ꝯculcet̃ ab hominibꝫ. Uos estis lux mũdi. Nõ ꝑt ciuitas abscõdi sup̃ montẽ posita. neq̃ꝫ accendũt lucernã ⁊ ponũt eã sub modio sed sup̃ candelabrũ vt luceat om̃ibꝫ q̃ in domo sunt. Sic luceat lux vr̃a corã homĩbꝫ vt videant opa vr̃a bona ⁊ gl'ificẽt patrẽ vestꝝ q̃ in celis est.

.i. Apostolorũ ꝯmendatio

Nolite putare quoniã veni soluere legẽ aut ꝓphetas. nõ veni soluere sed adĩplere. Amẽ q̃ppe dico vob̃ donec trãseat celũ ⁊ terra iota vnuꝫ aut vnꝰ apex nõ ꝑteribit de lege donec oĩa fiãt. Qui g̃ soluerit vnũ de mãdatis istꝫ minimis ⁊ docuerit sic hoĩes minimꝰ vocabitur in regno celorũ. Qui aũt fecerit ⁊ docuerit hic magnꝰ vocabit̃ in regno celorum. Dico enĩ vobis qꝛ nisi abũdauerit iusticia vestra plꝰ q̃ꝫ scribaꝝ ⁊ phariseoꝝ nõ intrabitis in regnũ celoꝝ. Audistis qꝛ dictũ est antiquis. Nõ occides. q̃ aũt occiderit reꝰ erit iudicio. Ego autẽꝫ dico vobis qꝛ oĩs qui irascit̃ fratri suo reꝰ erit iudicio. Qui autẽ dixerit fratri suo racha reꝰ erit concilio. qui autẽ dixerit fratri suo fatue/reꝰ erit gehenne ignis. Si ergo offers munus tuũ ad altare. ⁊ recordatꝰ ibi fuerꝫ quia frater tuus habet aliquid aduersum

.2. Legis impletio

.3. Consiliorũ super legem additio veterem. ⁊ primo ad illd̃. nõ occides

te. relinq̃ ibi mun⁹ tuũ añ altare ⁊ vade ꝑus
recõciliari fratri tuo. ⁊ tunc veniẽs offeres
mun⁹ tuũ. Esto ꝑsentiẽs aduersario tuo ci
to dũ es in via cũ eo. ne forte aduersari⁹ tra
dat te iudici ⁊ iudex tradat te ministro ⁊ i car
cerẽ mittaris. Amẽ dico tibi. Nõ exib inde
donec reddas nouissimũ q̃drantẽ. Audistis
q⁹ dictũ est antiq̃s. Nõ 4
mechaberis. Ego autẽ Additio super il
dico vob/qm̃ ois q̃ vi/ lud. Non mecha/
derit mulierẽ ad ꝯcupi beris.
scendũ eã iã mechat⁹ ẽ eã in corde suo. Q̃s
si oculus tu⁹ dexter scãdalizat te. erue eũ et
ꝓice abs te. Expedit eĩ tibi vt pereat vnũ
mẽbrorꝝ tuorꝝ q̃ totũ corpus tuũ mittat in
gehẽnã. Et si dextera man⁹ tua scandalizat
te abscide eã ⁊ ꝓice abs te. Expedit eĩ ti/
bi vt pereat vnũ mẽbrorꝝ tuorꝝ q̃ totũ cor/
pus tuũ eat in gehẽnã. Dictũ est aũt. Qui
cũq̃ dimiserit vxorem 5
suã excepta causa forni Superadditio su/
catõis facẽ eã mechari. ⁊ per illud. Non iu/
q̃ dimissam duxerit ad rabis.
ulterat. Iterꝝ audistis q⁹ dictum est antiq̃s/
nõ ꝑiurabis. Reddes aũt dño iuramenta
tua. Ego ãt dico vob nõ iurare oĩno. Ne/
q̃ ꝑ celũ q⁹ thron⁹ dei ẽ. neq̃ ꝑ terrã q⁹ sca/
bellũ pedũ ei⁹ ẽ. Neq̃ ꝑ hierosolymã q⁹ ci/
uitas ẽ magni regis. neq̃ ꝑ caput tuũ iura
bis. q⁹ nõ potes vnũ capillum albũ facere
aut nigꝝ. Sit aũt ꝛmo vr̃ est. ẽ. nõ nõ. qđ
aũt his abũdãti⁹ a ma 6
lo est. Audistis/q⁹ di Judicialiũ euacu
ctũ ẽ oculũ ꝓ oculo/dẽ atio ⁊ moderatio.
tẽ ꝓ dẽte. Ego aũt dico
vob nõ resistere malo. Sz. M. si q̃s. L. te
ꝑcusserit in dexterã maxillã ꝓbeilli ⁊ alterã
Et q̃ vult tecũ iudicio ꝓtẽdere ⁊ tunicã tu
am tollere dimitte ei ⁊ palliũ. Et. M. q̃cũ
q⁹ te angariauerit mille passus. vade cũ eo
⁊ alia duo. Qui. M. petit. L. a te da ei. Et
volẽti M. mutuari a te ne auertaris. Et q̃
aufert. L. q̃ tua sunt ne repetas. Et ꝓut
vult⁹ vt faciãt vob hoies ⁊ vos facite illis
silr Audist⁹ M. q⁹ dictũ ẽ. diliges ꝓximũ
tuũ. ⁊ odio habeb ũmi 7
cũ tuũ. Ego aũt dico Inimicorꝝ dil
vob. Diligite. M. L. ctio.
inimicos vr̃os. bñfacite his q̃ oder̃ vos.
bñdicite maledicẽtib vob. Et. M. orate
L. ꝑ ꝑsequentib ⁊ calũniãtib vos. vt. M.
sitis filij ꝑris vr̃i q̃ ĩ cel̃ ẽ. q̃ solẽ suũ facit
oriri sup bonos ⁊ malos. ⁊ pluit sup iustos
⁊ iniustos. Si enĩ. M. diligit⁹. L. eos qui
vos diligũt. quã. M. mercedẽ habebitis⁹
q̃ vobis. L. est gr̃a⁹ Nã ⁊ pctõres se diligẽ/
tes diligũt. Nõne. M. ⁊ publicani h̃ faci/
unt⁹ Et si salutaueritis fratres vr̃os tm̃ q̃d
ampli⁹ faciatis. Nõne ⁊ ethnici h̃ faciunt⁹
Si. L. bñfecerit⁹ q̃ vobis bñfaciũt q̃ est
vob gr̃a⁹ Siq̃dem ⁊ pctõres hoc faciunt⁹
Et. L. si mutuũ dederitis his a quib spe/
ratis accipe que gr̃a est vob⁹ Nã ⁊ pctõres
pctõribꝫ fenerant⁹ vt recipiãt eq̃lia. Uerũ/
tm̃ diligite inimicos vr̃os ⁊ bñfacite. ⁊ mu
tuũ date nihil inde sperãtes/ ⁊ erit merces
vr̃a multa. ⁊ eritis filij altissimi q⁹ ipe beni
gnus ẽ sup ingr̃tos ⁊ malos. Esto/
te. M. ergo ꝑfecti sic ⁊ p̃ vester celestis ꝑ/
fectus est Attẽdite ne iusticiã vestrã faci/
atis coram hoĩb vt vide
amini ab eis Alioquin Ypocrisis detesta
mercedẽ nõ habebitis tio.
apud p̃rem vestr̃m q̃ in celis ẽ. Cũ ergo facis
elemosynã noli añ te tuba canere sic ypocri
te faciũt in synagogis/ 8
⁊ in vicis vt honorificẽ Commẽdatio ele/
tur ab hoĩb. Amen di mosine.
co vob receperunt mer
cedẽ suã. Te aũt faciẽte elemosynaz nesciat
sinistra tua q̃d faciat dextera tua vt elemo/
syna tua sit in abscõdito ⁊ p̃ tu⁹ q̃ videt in
abscondito reddet tibi. 9
Et. M. cũ oratis nõ e/ Quomodo sit ora/
ritis sic ypocrite tristes dum.
qui amãt in synagogis ⁊ ãgulis platearꝝ stã
tes orare vt videanr̃ ab hoĩb. Amen dico
vobis. q⁹ receperũt mercedẽ suã. Tu autẽ
cũ oraueris intra in cubiculũ tuũ. ⁊ clauso
hostio ora patrẽ tuũ in abscõdito ⁊ p̃ tu⁹
qui videt ĩ abscõdito reddet tibi. Orãtes
aũt nolite multũ loq̃ sic ethnici faciũt. pu
tant enĩ q⁹ in m'tiloq̃o suo exaudianr̃. No
lite ergo assimilari eis/scit enĩ p̃ vester q̃d
op⁹ sit vob añq̃ petat⁹
eũ. Sic enĩ orabit⁹ P̃r Glosa.
noster q̃ es ĩ celis. Sãc Lucas hãc oratõ⁹
tificet⁹ nomẽ tuũ. Ad ponit sub quinq̃
ueniat regnũ tuũ. Fiat petitionibus.
volũtas tua sicut in ce/
lo ⁊ in terra. Panem nostrum supsubstan/
tialem. M. quotidianũ. L. da. M. nobis
hodie. Et dimitte nobis debita nr̃a. Sic
⁊ nos dimittimus debitoribꝫ nostris. Et
ne nos inducas in temptationem. Sed li/
bera nos a malo. Amen. Si enĩz dimiseri/

tis hominb pctã eorũz
dimittet ꝛ vobis pr̃ ve
ster celestis pctã vestra
Si aũt nõ dimiserit
hoibꝫ.nec pr̃ vester di
mittet vob pctã vr̃a.
Cũ aũt ieiunat nolite
fieri sicut ypocrite tri
stes.Exterminãt enim
facies suas vt appare
ant hoibꝫ ieiunãtes. Amen dico vob rece
perũt mercedẽ suã. Tu aũt cũ ieiunas vn
ge caput tuũ ꝛ faciẽ tuã laua /ne videaris
hoibꝫ ieiunãs .ꝫ pr̃i tuo q̃ est in absconso.
Et pater tuꝰ q̃ videt ĩ
abscõso reddet tibi
Nolite thesaurizare vo
bis thesauros in terra
vbi erugo ꝛ tinea dõmo
lit̃.ꝛ vbi fures effodiũt ꝛ furant̃. Thesau
rizate aũt vobis thesauros in celo vbi nec
erugo nec tinea demolit̃.ꝛ vbi fures nõ ef
fodiũt nec furant̃. Vbi enĩ ẽ thesaurꝰ tuus
ibi est ꝛ cor tuũ. Lu
cerna corpis tui est ocu
lus tuꝰ. Si oculꝰ tuꝰ
fuerit simplex ꝛ totum
corpus tuũ lucidũ erit
Si aũt oculꝰ tuus fuerit nequã totũ cor
pus tuũ tenebrosum erit. Si ergo lumẽ q̃d in
te est tenebre sunt.ipe tenebre quãte erunt.
Nemo. M. pt duo
bꝰ dñis fuire.aut eniz
vnũ odio habebit ꝛ al
terꝫ diliget.aut vnũ su
stinebit ꝛ alterꝫ ptẽnet.
Nõ potestis deo fuire
ꝛ mãmone. Ideo dico
vobis ne.M.L. sollicíti sitis aĩe vr̃e quid
manducatis.aut corpi vr̃o q̃d induamini
Nõne aĩa vr̃a est plꝰ q̃ esca. ꝛ corpꝰ plꝰ q̃
vestimentũ. Respicite. M. volatilia celi qꝛ
nõ serũt neqꝫ metũt neqꝫ congregãt ĩ horrea.
ꝛ pr̃ vr̃ celestꝭ pascit illa. Cõsiderate cornos
q̃bus nõ est cellariũ neqꝫ horreũ.ꝛ deꝰ pa
scit illos.q̃nto magꝭ vos pluris estis illis?
Quis ãt vestrꝝ cogitãs põt adẽcere ad sta
turã suã cubitũ vnũ? Si. L. ergo neqꝫ qõ
minimũ ẽ potestis.q̃d de vestimẽtis ꝛ de ce
teris sollicíti estis? Cõsiderate. M. lilia R
agri.quõ crescunt.nõ laborant neqꝫ nent.
Dico autẽ vobis.qm̃ nec Salomõ ĩ omi
gl̃ia sua vestitebat̃.coopertus. M. est sic vnũ
ex istis.Si aũt fenũ agri qõ hodie ẽ ꝛ cras
in clibanũ mittit̃/deus sic vestit.q̃nto ma
gis vos mĩme fidei? Nolite g̃ solliciti ee di
centes.q̃d mãducabim? aut q̃d bibemus
aut q̃ opiemur. Et. L. Nolite in sublime
tolli. Nec M. L. ãt gentes mũdi. L. q̃rũt
Scit enĩ pr̃ vester quia his oibꝫ indigetꝭ.
Querite ergo primũ regnũ dei ꝛ iusticiam
M. eius.ꝛ M. hec. L. omnia adꝺcient vo
bis. Nolite. M. g̃ solliciti esse ĩ crastinum.
Crastin? enĩ dies sollicit? erit sibꝫ pi. Suf
ficit enĩ diei malicia sua. Estote. L. ergo
misericordes sicut ꝛ pa
ter vr̃ mifícors est. No
lite iudicare ꝛ ñ iudica
bimĩ Jn q̃ enĩ iudicio iu
dicaueritꝭ iudicabimĩ. Nolite ꝺdẽnare ꝛ ñ
ꝺdẽnabimĩ.dimittite ꝛ dimittemini. Date
ꝛ dabit̃ vob/mensurã bonã ꝛ ꝓfertã ꝛ coa
gitatã ꝛ supefluentẽ dabũt in sinũ vestruꝫ
Eadẽ. M. q̃dẽ. L. mẽsura q̃ mẽsi fueritis
remetiet̃ vob. Dicebat. L. aũt ꝛ illis sĩlitu
dinẽ. Nunq̃d pt cecꝰ cecũ ducere. nõne am
bo ĩ foueã cadũt? Nõ est discipulꝰ sup ma
gistꝝ. Perfectꝰ aũt erit oĩs si sit sicut magi
ster eiꝰ. Quid. M. L. autẽ vides festucã ĩ
oc̃lo fratris tui. ꝛ trabẽ in oc̃lo tuo non vi
des? Aut quõ dicis fratri tuo. Frater. Si
ne.eĩciã festucã de ocu
lo tuo/et ecce trabes est
in oculo tuo? Ypocrita
eĩce ꝓmũ trabẽ de ocu
lo tuo ꝛ tũc videb eĩce
re festucã de oculo fra
tris tui. Nolite. M.
sanctũ dare canibꝫ. ne
qꝫ mittatꝭ margaritas
vr̃as añ porcos.ne forte ꝓculcẽt eas pedi
bus suis.ꝛ canes cõuersi dirũpant vos
Petite ꝛ dabit̃ vob.
q̃rite ꝛ inuenietꝭ.pulsate
ꝛ apiet̃ vob. Oĩs enĩz
q̃ petit accipit/ ꝛ q̃ q̃rit
inuenit.ꝛ pulsanti apiet̃. Aut q̃s ẽ ex vob hõ
quẽ si petierit filꝰ suꝰ panẽ/nũq̃d lapidem
porriget ei Aut si petierit piscẽ nũq̃d serpẽ
tẽ porriget ei Aut si petierit ouũ nũq̃d scor
pionẽ porriget illi? Si g̃ vos cũ sitis mali
noscitꝭ bõa data dare filĩs vr̃is.q̃nto magꝭ
pr̃ vr̃ q̃ ĩ celẽ dabit spm̃
bonũ petẽtibꝫ se? Oĩa
M. g̃ q̃cũq̃ vultis vt
faciãt vobis hoĩes ita

.io.
Quõ sit indulgen
dum.
.ii.
Qualiter ieiunan
dum.
.i2.
Qualiter thesau
rizandum
.i3.
Qualiter intẽtio
dirigenda
.i4.
Qualiter sollici
tudo nimia tollẽ
da. et spes in dei
prouidẽtia dirigẽ
da.
Non improbe ar
guendum
Non porcis et ca
nibꝰ sctm̃ dãdũ
.i6.
Qualiter instant̃
ꝛ fiducialiẽ oran
dum
.i7
Preceptũ vniuersa
le legis ꝛ angustia
porte salutis.

ꝛ vos facite illis. Hec
est enim lex ꝛ pphete.
Intrate p angustã portã. qꝛ lata porta ꝛ spacio
sa via ẽ q̃ ducit ad p/
ditõem. ꝛ multi sunt q̃
intrãt p eam. cũ angu/
sta porta et arta via q̃ ducit ad vitã. et pau
ci sunt q̃ inueniũt eã. Attendite a falsis p/
phetis q̃ veniũt ad vos in vestimẽtis ouí
um. intrinsec9 aũt sunt lupi rapaces. A
fructib9 eoꝝ cognoscetis eos. Nunq̃d colli/
gunt de spinis vuas/
aut de tribulis ficus ꝛ
Non. L. est eñ arbor
bona q̃ facit fruct9 malos. Necꝫ arbor ma
la faciẽs fructũ bonuꝫ. Unaq̃qꝫ enĩ arbor
de fructu suo cognoscit. Necꝫ enĩ de spinis
colligũt ficus. necꝫ ỏ rubo vindemiãt vuã
Bon9 hõ de bono thesauro cordis sui pro
fert bonũ. Et mal9 hõ ỏ malo thesauro cor
dis sui pfert malũ. Et abũdantia enĩ cor/
dis os loq̃tur Sic. M. oñis arbor bona
fruct9 bonos facit. mala aũt arbor malos
fructus facit. Non põt arbor bona fruct9
malos facere. necꝫ arbor mala fructus bo
nos facere. Oĩs arbor q̃ nõ facit fructum
bonũ excidet ꝛ in ignẽ mittet. Igit ex fru/
ctibus eoꝝ cognoscetis eos. Quid. L.
autem vocatis me dñe
domine ꝛ nõ facit9 que
dico. Nõ. M. oĩs q̃ di
cit mihi dñe dñe ĩtra/
bit in regnũ celoꝝ. sꝫ q̃
facit voluntatem pr̃is
mei q̃ in celis est ipe intrabit in regnũ celo
rũ. Multi dicẽt mihi in illo die dñe domi/
ne. Nonne in noĩe tuo pphetauim9. ꝛ ĩ no
mine tuo demonia eiecim9. ꝛ in nomĩe tuo
virtutes mltas fecim9. Et tũc pfitebor illꝭ
qꝝ nunc̃ꝫ noui vos Discedite a me oẽs qui
opamĩ iniq̃tatẽ. Oĩs. L. M. qui venit ad
me ꝛ audit ꝛmones meos ꝛ facit eos osten
dã vobis cui sit silis.
Simil est homĩ edifi
cãti domũ. q̃. L. fodit
in altũ ꝛ posuit funda/
mentũ sup̃ petram. Et
M. descẽdit pluuia et
venerũt flumia ꝛ flaue
rũt venti. ꝛ irruerũt in
domũ illã ꝛ nõ cecidit. fũdata eñ erat sup̃

Luce. xiij. Cõtẽdi
te intrare per ãgu
stã portã. vide in
fra capi. xcviij.

18.
Falsoꝝ pꝛopbe/
tarũ noticia. scꝫ a
fructibus

19.
Qualiter deus sit
colẽd9 ñ oꝛe tm̃ sꝫ
operũ efficacia

20.
Qualit̃ operatio
miraculoꝝ nõ sal
uat sꝫ stabil in pe
tra chꝛisto perma
nẽtia.

firmã. L. petrã. Et. M. oĩs. L. q̃ audit ꝓ
ba mea hec. ꝛ nõ facit ea silis ẽ viro stulto
q̃ edificauit domũ suã sup̃ arenã sine L. fũ
dameto. ꝛ M. descẽdit pluuia ꝛ venerunt
flumia ꝛ flauerũt vẽti ꝛ irruerũt ĩ domũ il
lã in quã. L. illisus ẽ fluui9 ꝛ cõtinuo ceci/
dit. ꝛ. L. facta. M. ẽ ruina dom9 illi9 ma/
gna. Et. M. factũ ẽ cũ ꝯsũmassꝫ iesus ver
ba hec admirabãt turbe sup̃ doctrina ei9.
Erat enĩ docẽs eos sicut pt̃atẽ habẽs. ꝛ ñ
sicut scribe eoꝝ et pharisei. M.

De leproso sanato.

M. viij. R. i. L. v. Capitulũ. xxvi.

Cum. M. aũt descẽdissꝫ ihs ỏ mõ
te secute sũt eũ turbe mlte. Et. L.
factũ ẽ cũ essꝫ ĩ vna ciuitatũ. Et ec
ce. M. leprosus plen9
lep̃ videns ieſũ veniens
M. adorabat eũ dep̃/
cãs. R. ꝛ genuflexo. et
pcidẽs. L. in faciẽ ro/
gabat eum dicẽs. Dñe
L. M. R. Si vis po
tes me mũdare. Jesus
R. aũt misert9 ei9 exten
dẽs. M. R. L. manũ
tetigit eũ dicẽs. Uolo.
mũdare. ꝛ pfestim mũ
data est lep̃ ei9. Et. R.
ꝯminat9 ẽ ei. statimq̃ꝫ
iecẽ illũ. ꝛ dixit illi Et p̃cepit. L. ei Vide L.
R. M. nemĩ dixerꝭ. sꝫ vade oñde te p̃ncipi
b9 sacerdotũ ꝛ offer p̃ emũdatõe tua mun9
M. qđ p̃cepit Moyses ĩ testioniũ illꝰ. Et
R. egressus cepit p̃dicare ꝛ diffamare ꝛmo
nẽ. Perãbulabat. L. aũt magꝭ ꝛmo ỏ illo
ꝛ q̃uẽiebãt turbe mlte vt audirẽt illũ ꝛ cu/
rarẽt ab ifirmitatib9 suis. ita. R. vt iã ñ pos
set manifeste ĩtroire ĩ ciuitatẽ. sꝫ foris ĩ des
tis locꝭ esse. Ipe L. aũt secedebat ĩ deſtũ.
ꝛ orabat. ꝛ. R. q̃ueniebãt ad eũ vndiq̃ꝫ

Lollígit ex hoc lo
co ꝛ alijs plurib9
q̃ euãgeliste non
semper secuti sunt
ordinẽ rei geste. sꝫ
vsi sunt regula de
pꝛeoccupatione ꝛ
rememoꝛatõe. vi/
det aũt Matthe
us sep̃ sequi ordi
nẽ rei geste

De seruo cẽturiõis

M. viij. L. vij. Capitulũ xxvij.

Cum. L. aũt ip̃lesꝭ oĩa ꝓba sua ad
aures pleb. ĩtrauit L. M. caphar
naũ. Cẽturio/
nis. L. aũt cuiusdam
seru9 male hñs erat mo
ritur9 q̃ erat illi p̃ciosus
Et cũ audissꝫ ỏ ihu mi
sit ad eũ sẽioꝛes iudeoꝝ

Cõsiderãdũ ẽ hic
q̃ Centurio fecit
vtrunq̃. misit ad
deos ꝛ amicos. ꝛ
q̃ ipse secutus est.

rogans eū vt veniret ⁊ sanaret seruū eius. Ät illi cū venissent ad iesum rogabant eū sollicite dicētes ei. Quia dignꝰ ē vt hec illi ꝓstes. diligit enī gentē nr̄am. et synagogaz ipe edificauit nobis. Jesus aūt ibat cū illꝭ. Et cū iā nō lōge esset a domo misit ad eū cēturio amicos. Äccessit. M. autē ad eum cēturio ⁊ rogās eū ⁊ dixit. Dñe puer meus iacet in domo paralitic⁹ ⁊ male torq̄t. Et ait illi iesus. Ego veniā ⁊ curabo eū. Et respondēs cēturio ait illi. Dñe noli vexari. Nō. M. L. enī sum dignꝰ vt sub tectū meum intres propter. L. qō et meip̄m nō suz dignū arbitratꝰ vt veniē ad te. Sz. M. L. tm̄. M. dic. M. L. verbo ⁊ sanabitur puer meꝰ. Nam ⁊ ego sum hō sub ptāte cō stitutꝰ habēs sub me milites. ⁊ dico huic. vade ⁊ vadit. ⁊ alio veni ⁊ vēit. ⁊ ꝓuo meo fac̄ ⁊ facit. Äudiēs. M. autē Jesus mirat⁹ est. Et ꝓuersus. L. seq̄ntibꝫ. M. L. se dixit. Äm̄ē. M. dico vob nō inueni tantā fidem in isr̄l. Dico aūt vob q̄ multi ab ori ente ⁊ occidente veniēt ⁊ recūbēt cū abraā ⁊ ysaac ⁊ iacob in regno celoz. Filij aūt regni ej̄cient̄ i tenebras exteriores. ibi erit fletus ⁊ stridor dentiū. Et dixit Jesus centurioni. Vade ⁊ sicut credidisti fiat tibi. Et sanat⁹ est puer in illa hora. Et reuersi q̄ missi fuerāt domū inuenerūt seruum q̄ langue rat sanum.

De filio vidue su/

scitato. Lu. vij. Capitulū. xxxiij.

Et factū est deinceps ibat iesus i ciuitatē q̄ vocat̄ Naym. Et ibant cū illo discipuli ei⁹ ⁊ turba copiosa. Cū aūt approp̄inq̄ret porte ciuitat̄ Ecce defunct⁹ efferebat̄ filius vnicus mr̄is sue. Et hec vidua erat. ⁊ turba ciuitatis mlta cū illa. Quam cū vidisset dñs mis̄icordia motus sup eā/ dixit illi. noli flere. ⁊ accessit ⁊ tetigit loculū. Hi aūt q̄ portabāt steter̄t. Et ait. Äl doleſcēs tibi dico surge. Et resedit q̄ erat mortuꝰ. et cepit loq̄. ⁊ dedit illuz mr̄i sue. Äccepit aūt oēs timor ⁊ magnificabāt deū dicētes. Quia ꝓpheta magnus surrexit in nobis. et q̄ deꝰ visitauit plebez suā. Et exīit hic sermo i vniuersam iudeaz de eo ⁊ omnē circa regionē.

De duobus volen

tibꝫ sequi christum. M. viij. L. ix. Capitulū xxxiiij.

Videns aūt iesus turbas mlt̄as circa se iussit discipulos ire trās fretū. Factū. L. est aūt ambulātibꝫ illis in via accedēs. M. vn⁹ scriba ait illi. Magister. M. L. sequar te q̄cūq̄z ieris. ⁊ dixit ei iesus. Vulpes foueas habēt ⁊ volucres celi nidos. filiꝰ aūt hom̄is nō habz vbi caput suū reclinet. Älit. L. aūt ad alterū. Sequre me. Jlle aūt aliꝰ. M. de discipul̄ eius ait illi. Dñe. M. L. ꝓmitte me primū ire ⁊ sepelire p̄rem meū. Jesus. M. aūt ait illi. Sequre me ⁊ dimitte. M. L. mortuos sepelire mortuos suos. Tu aūt vade ⁊ annūcia regnū dei. Et alter ait. Sequre te dñe sed p̄mū ꝓmitte mihi renūciare his qui domi sunt. Äit aūt ad illū iesus. Nemo mittens manū ad aratrū ⁊ respiciēs retro aptus est regno dei.

De quietatōne ma

r̄ ad iussum christi. M. viij. R. iiij. L. viij Capitulū xxxv.

Jn. R. illo die cū sero factū esset ait discipul̄ suis. Trāseam⁹ ꝓra. ⁊ dimittētes turbā assumūt eum. ita vt erat in naui. ⁊ ip̄e. L. ascēdit in nauiculā ⁊ R. alie naues erāt cū illo. ⁊. M. ascendēte eo in nauiculā secuti sunt eū discipuli eius Et. L. ait ad illos. Trāseam⁹ trās stagnū ⁊ ascēderūt. Nauigātibꝫ aūt illꝭ obdormiuit. ⁊. M. ecce motꝰ magnꝰ factꝰ est ī mari ⁊. L. ascēdit. R. procella vēti magni. R. in stagnū. L. et. R. fluctus mittebat ī nauim. ita M. R. vt nauicla opiret̄ fluctibꝫ. Et. L. ꝓpellebant̄ fluctibꝫ ⁊ periclitabant̄. ip̄e. M. ꝓo dormiebat. et. R. erat ī puppi sup cerui cal dormiēs. ⁊. M. accesser̄t ad eū discipuli eius et suscitauerūt eū dicētes. magister R. nō ad te ptinet q̄ p̄im⁹ dñe. R. p̄ceptor L. M. salua. M. nos p̄imus. Tūc surgēs ĩpauit ventis et mari. ⁊. R. ꝓminatꝰ ē vēto. Jncrepauit. L. ventū ⁊ tempestatē aq̄ ⁊ dixit. R. mari. Tace obmutesce. cessauit vētus. ⁊. M. facta. R. ē. L. trāq̄llitas magna. Dixit. L. aūt eis. Ubi est fides vestra Quid. M. R. timidi estis modice. M. fidei? nec. R. dū habet̄ fidē? Porro. M. homines mirati sunt ⁊ timuerunt. R. timore magno. Et dicebāt ad alterutrū. Quis putas est iste? Qualis. M. est hic? q̄. L. ventis. M. R. ⁊ mari ĩpat ⁊ obediūt ei.

De duobus demo/

niacis curatis. M. viij. R. v. L. viij.

Capitulū xxxvi.

Aluigauerūt. L. aūt t. R. venerunt trās fretū maris in. M. regionem R. L. gerasenoꝝ q̄ est ꝺ galyleā. et M. tūc cū vēisset. et cū. L. egressus eēt ad terrā occurrerūt M. ei duo hūtes demōia ō monumētꝭ exeūtes seui nimis. ita vt nēo trāsire possꝫ ꝑ viā illaz

Statim R. occurit ei de monumētis hō ī spiritu imūdo q̄ habebat demoniū iā tpib⁹ multis t vestimēto nō īduebaī neq̄ ī domib⁹ manebat. Qui. R. domiciliū habebat ī monumētis. Et neq̄ cathenis illū q̄ꝭq̄ potuit ligare q̄n sepe cathenis t ꝓpedib⁹ vinct⁹ dirupisset cathenas t ꝓpedes ꝓminuisset. t nemo poterat eū domare. Et ſp die ac nocte ī monumētis erat. t in mōtib⁹ clamāſ t cōcidēs se lapidib⁹. Uidēs aūt iesum a lōge cucurrit t adorauit eū. Et. L. pcidit añ illū. Et. M. ecce ambo clamauerūt voce. L. magna dicentes. M.

Quid nobis t tibi L. iesu R. M. fili dei altissimi? Cur M. venisti huc añ tps torq̄re nos?

Ädiuro. R. te ꝑ deū Obsecro. L. te ne me torq̄as. Precipiebat em̄ spiritui imūdo vt exiret ab homīe. multꝭ em̄ tempib⁹ arripiebat illū t vinciebaī cathēis t cōpedib⁹ custoditus. Et ruptꝭ vinclis agebaī a demonio ist⁹ ī desertū. Dicebat. R. em̄ illi Jesus Exi spūs imūde ab hoīe Interrogauit. L. R. autē illū iesus dicēs. Qđ tibi nomē est? At ille dixit Legio. R. L. mihi nomen R. est q̄ multi sum⁹. q̄. L. demōia multa intrauerūt in eū. Et. R. depcabaī eū ml̄tū ne se expelleret extra regionē. Et. R. rogabāt illū ne imperet illis vt ī abyssum irēt. Erat M. aūt nō lōge ab eis grex porcoꝝ multoꝝ circa. R. montē pascēs ī agrꝭ ī mōte. L. Demones. M. aūt rogabāt illū dicētes. Si eīcis nos hinc/mitte nos ī gregē porcoꝝ. vt in eos introeam⁹. vt L. pmitteret eis in illos īgredi. t pmisit illis. Et concessit. M. eis statim iesus. Et ait M. illis iesus. Jte. At illi exeūtes abierūt. Et R. introierūt ī porcos. Et M. ecce magno īpetu abyt totus grex per preceps. L. in stagnum. Et. R. pcipitatus est in mare ad duo milia t suffocati L. sūt in mari. Et. M. mortui sunt in aq̄s. Qđ L. vt viderūt factū pastores. M. qui. R. pascebāt. L. eos fugerūt. M. R. L. t venientes nūciauerūt M. L. in ciuitatē. R. et in agros et ī villas. L. hec oīa. M. t ō his q̄ demonia habuerāt. Et ecce tota ciuitas exyt obuiā iesu. Exierūt L. aūt videre qđ factū ē. t ꝓuenerūt ad iesum. t R. vidēt illuz q̄ a demonio vexabaī a q̄. L. demonia exierūt sedentē L. R. ad pedes L. ei⁹ vestitū R. t sane mentꝭ t timuerūt. Nūciauerūt L. aūt ill' et hi q̄ viderāt quō san⁹ fact⁹ esset a legiōe t de porcis. R. Et viso. M. eo rogauerūt. L. M. R. eū oīs ml̄titudo regiōis gerasenoꝝ. vt M. trāsiret R. a finib⁹ eoꝝ. t L. descēderet ab ipis. q̄ magno timore tenebāī. Ipe aūt ascēdēs ī nauim reuersus est. Cūq̄ L. R. ascēderet nauim cepit illū depcari q̄ a demonio vexat⁹ fuerat vt esset cū illo. Jesus aūt nō admisit eū. ſz ait illi. Uade t redi in domū tuā ad tuos. t nuncia illis q̄nta tibi dñs fecerit. t miserē⁹ R. sit tui. Et L. abyt ꝑ vniuersaz ciuitatē. Et R. cepit L. pdicare ī ō capoli. R. q̄nta sibi fecisset iesus. Et R. oēs mirabanī. Et cuz ascēdisset iesus ī nauim t rursū trās fretuz ꝓuenit turba ml̄ta ad eū. t erat circa mare Factū. L. est aūt cū redisset iesus trās fretū excepit illū turba. Erāt enī oēs expectātes eum.

Blo.

Idem est hic stagnū et mare

De paralitico sanato

M. ix. R. ij. L. v. Cap. xxxvij.

Et M. ascēdens in nauiculā transfretauit t venit in ciuitatē suam. t iter. R. intrauit ī capharnaū ꝑ⁹ dies octo. Factū. L. est aūt vna dieꝝ t ipe sedebat docēs. t R. auditū ē q̄ in domo essz t ꝓuenerūt ml̄ti ita vt nō caperēt neq̄ ad ianuā. t loq̄baī eis ꝟbuz. Et erāt pharisei sedētes t legis doctores q̄ venerāt ex oīi castello galilee t iudee t hierl'm. Et ꝟtus dñi erat ad sanādū eos. Et. M. ecce offerebāt paliticū iacentē ī lecto q̄. R. a q̄ttuor portabaī. Et L. q̄rebāt eū iferre t ponere añ eū. t nō inuenientes q̄ pte eū inferrent ꝑ turba. Ascēderūt sup tectū. t R. nudauerūt tectū vbi erat t patefacientes submiserūt L. R. eū in lecto ī mediū añ iesum. Uidēs M. R. aūt Jesus fidē illoꝝ dixit paliticō. Fili hō

L. M. ꝓfide remittunt. L. M. R. tibi pec cata tua. Et. L. ceperunt cogitare scribe ꝛ pharisei dicētes intra se. M. Quis. L. ē ꝟ qui lo quit blasphemias. M. R. ꝙs pōt di mittere pctā nisi solus de⁹? Ut aūt cognit iesus in spū. R. sctō cogitatōes. L. M. eo rū. Rñdens. L. dixit ad illos. Ut. L. M. R. ꝙd cogitatis mala. M. in cordibꝫ vr̄is Quid ē faciliꝰ dicere palitico. R. dimittūt tibi pctā tua. Aīn dicere surge tolle grabatū R. tuū ꝛ ābula? Ut aūt sciatis qm̄ filiꝰ ho minis hz ptātē in terra dimittēdi peccata. Ait palitico. Tibi. L. R. dico surge tolle le ctū tuū ꝛ vade in domū tuā. Et. L. ꝓfestiz coꝛā illis surgēs tulit lectū suū in ꝙ iacebat ꝛ abijt in domū suā. Et stupoꝛ apprehen dit oēs ꝛ magnificabāt deū ꝛ glificauerūt M. ꝙ dedit ptātē talez hoibꝫ. ꝛ. L. repleti sunt timoꝛe magno dicētes/qz vidimꝰ mi rabilia. ꝛ. R. nunq̄z sic vidimus.

De ꝙuinio ī domo matthei. M. ix. R. ij. L. v. Cap. xxxviij

Et cit. L. aūt ei ꝙuiniū magnū leui in domo sua. M. Et factū. R. ē di scūbēte eo in domo sua/ecce multi publicani ꝛ pctōꝛes veniētes discūbebant cū iesu ꝛ discipul' eiꝰ. Erāt. R. em̄ multi ꝙ seq̄bant eū. Et. M. vidētes pharisei. R. et scribe/qz māducaret cū publicanis ꝛ pctō ribꝫ murmurabāt. L. dicētes ad discipl'os eiꝰ. Quare. R. M. cū publicanis ꝛ pctōꝛi bus māducat ꝛ bibit. R. mgr̄ vester. ꝛ. L. vos māducatis ꝛ bibitꝭ? Et rñdēs ihs ait illis. Nō. L. egēt. R. M. ꝙ sani sunt medi co/sz ꝙ male habēt. Eūtes. M. aūt discite ꝙd ē/qz miſicoꝛdiā volo ꝛ nō sacrificium Nō. M. em̄. R. veni vocare iustos sz pctō res ad pnīaz. L. Et. R. erāt discipl'i iohis ꝛ pharisei ieiunātes. Tūc. M. accesserūt ad eū dicētes. Quare nos ꝛ pharisei ieiunam⁹ frequēter. Et. L. obsecratōez faciunt disci puli iohis sil'r ꝛ pharisei eoꝝ/tui aūt edūt ꝛ bibūt ꝛ nō. M. ieiunāt. R. Et. M. ait il lis ihs. Nūq̄d pñt filij sponsi ꝛ nuptiaꝝ. R q̄diu cū ill'ē spōsus ieiunare ꝛ lugere? M R. Quāto. L. M. R. tpe habēt secū spon sum nō pñt ieiunare. Veniet āt dies qñ au ferēt ab eis spōsus/ꝛ tūc ieiunabunt in die bus ill'. Dicebat. L. ād ꝛ sil'itudinē ad illos Quia nemo cōmissurā a vestimento nouo mittit in vestimētū vet⁹. Nemo. R. em̄ as sumētū pānī rudis assuit vestimēto veteri Alioq̄n aufert supplementū nouū a veteri Tollit. M. em̄ plenitudinē eiꝰ a vestimēto nouū. L. rūpit ꝛ peioꝛ. M. ꝛ maioꝛ. R. scis sura fit ꝛ. L. veteri nō cōuenit cōmissura a nouo. neq̄z. M. mittūt vinū nouū in vtres veteres. Alioq̄n rūpunt vtres ꝛ vinū effū dēt ꝛ vtres pereūt. Sz vinū nouū in vtres nouos mittūt. ꝛ. R. mitti dz mittēdū. L. ē vt vtraq̄z ꝓfuent. M. Et. L. nemo bibēs vet⁹ statī vult nouū. dic em̄ vet⁹ melius est.

De suscitatōne filie archisynagogi ꝛ de emoꝛoyssa. M. ix. R. v L. viij. ¶ Capitulum. xxxij

Ec. M. eo loquēte. Ecce ꝓnceps vn⁹ de archisynagogis. R. noīe yaiꝛ rus/cui. L. nomē yaiꝛ⁹. ꝛ ipe ꝓnceps synagoge erat. Et cecidit ad pedes iesu rogans eū. Uidēs. R. eū accessit M. pcidit. R. ad pedes eiꝰ ꝛ deꝓcabat eū ml'tū Et adoꝛabat M. rogās. L. vt itraret domū suā/qz vni ca filia erat illi fere ānoꝝ. xij. ꝛ ꝟ moriebat adoꝛabat. M. eū dicēs. Dñe filia mea mō defuncta ē. ī extremis. R. ē. sz. M. veni. R. ipone manū tuā sup eā/vt. R. salua sit ꝛ vi uat. Et. M. surgēs ihs seq̄bant eū ꝛ disci puli eiꝰ ꝛ. R. turba ml'ta. Et ꝓtigit. L. dux iret a turb cōprimebat. Et. M. ecce muli er q̄ fluxū sanguis patiebat. xij. annis q̄. R fuerat multū ppessa cū medicis pluribꝫ. et erogauerat. L. oēz substaz suam. oīa. R. sua/ nec ꝙcq̄z pfecerat. nec. L. ab vllo potuit cu rari/sz magis. R. deteriꝰ hēbat. Cū audisset de iesu venit in turba retro ꝛ tetigit M. R. L. fimbriā vestimēti eiꝰ. Dicebat M. R. aūt intra se. Si tetigero tm̄ vestimētū eiꝰ salua ero. Et L. ꝓfestim stetit fluxus. ꝛ R. siccat⁹ ē fons sanguis eiꝰ. Et sensit corpe qz sanata essz a plaga. Et iesus statim agno scēs ī semetipo ꝟtutē q̄ exierat de illo. ꝓuer sus ad turbā ait. Quis L. me. ꝛ R. vestim̄ ta mea tetigit? Negātibꝫ. L. aūt oibꝫ petr⁹ et ꝙ cum illo erāt dixerūt. Preceptoꝝ turbe L. R. te ꝓm̄unt. et affligūt. et tu dicꝭ. q̄s me tetigit? Et. L. dixit iesus. Aliq̄s me tetigit Nam ꝛ ego noui ꝟtutē de me exisse. Et R. circūspiciebat videre eā q̄ hec fecisset. Uiden s L. autē ml'ier quia nō latuit eum ti mens R. ꝛ tremens sciens qđ factum esset in se. Uenit et procidit ante eū. ꝛ pedes L eius. ꝛ ob quaz causam tetigerat eum indi cauit coram omni ppl'o. ꝛ quemadmoduz cōfestim sanata sit. Et. M. iesus cōuersus

ꝛ videns eā dixit. Cōfide filia fides tua tē saluā fecit. Uade L. R. in pace. et esto. R. sana a plaga tua. Et salua M. facta ē mulier ex illa hora Adhuc R. eo loq̄nte venerūt nunciꝰ ad archisynagogū dicētes. Quia filia tua mortua ē. q̄d vltra vexas magistrū. Holi L. vexare illū Jesus audito ꝫ verbo rūdit patri puelle. Holi timere. tātūmō R crede ꝛ salua. L. erit. Et M. cū veniſſz iesus i domū p̄ncipis nō. M. admisit quēq̄ ſe seq̄ nisi petrū ꝛ iacobū ꝛ iohem fratrē iacobi. Et vidit tumultū ꝛ flentes ꝛ eiulantes multū. ꝛ tibicines. M. Flebāt. L. aūt oēs ꝛ plāgebāt illā. At ille dixit. Holite flere. q̄d R. turbamini ꝛ ploratis? Recedite M. nō est mortua puella sed dormit. ꝛ deridebāt eū. L. sciētes q̄ mortua ē. Jpe. R. ꝥo eiectis turbis assumit pꝛez R. L. ꝛ matrē puelle q̄ R. secū erāt. ꝛ igrediūt vbi puella erat iacēs. ꝛ manū puelle tenēs clamauit. ꝛ L. ait. R. illi. Thabitacumi q̄ ē interp̄tatū. Puella tibi dico surge. Et. L. reuersus ē sp̄us eiꝰ et surrexit continuo. et R ambulabat. ꝛ L. iussit illi dare māducare. ꝛ R. obstupuerūt stupoꝛe magno. L. parētes eiꝰ. Quibꝫ p̄cepit vehemēter R. ne L. cui dicerēt. q̄ factū nemo. R. illō sciret. Et M. exiit fama hec in vniuersam terrā. Et R. egressus inde abiit in patriā suā. Et seq̄bant eū discipuli eius.

De duobus cecis

illuminatis ꝛ de muto demoniaco. M. ix.

Lapitulum xl.

Et transeūte inde ieſu secuti sūt euꝫ duo ceci clamā

Solꝰ matthēꝰ hec narrat ō cecis ſm Augustinū.

tes ꝛ dicētes. miserere nostri fili dauid. Cum aūt veniſſent domū accesserūt ad eū ceci. ꝛ dixit eis iesus. Creditis q̄ hoc possum facere vobis? Dicūt ei. Utiq̄ dñe. Tūc tetigit oculos eoꝝ dicēs. ſm fidē vr̄am fiat vo�. Et apti sunt oculi eoꝝ. Et cōminaꝰ ē eis iesus dicēs. Uidete ne q̄s sciat. Illi aūt ex eūtes diffamauerūt illū p totā terrā illam Egreſſis aūt illis ecce obtulerūt illi hominē mutū habentē demoniū. ꝛ eiecto demonio locutꝰ ē mutꝰ. ꝛ mirate sunt turbe dicētes. Nūq̄ apparuit sic i iſrl. Phariſei āt dicebāt. In p̄ncipe dmoniōꝝ eiicit dmonia

De admiratiōe turbaꝝ sup doctrina christi M. xiij. Cōsonat L. iiij. R. vi.

Lapitulū xli.

Et facto sabbato cepit i synagoga docere. Et mlti videntes admirabant i doctrina eiꝰ dicētes. Unde huic hec oīa. q̄ est sapia que data ē illi. ꝛ ꝫtutes que p manū eiꝰ efficiūt? Nōne iste ē fabri. M. fili? Nōne M. mr̄ eius dicitur maria. ꝛ fratres eius iacobꝰ ꝛ ioseph symon ꝛ iudas ꝛ sozoꝛes eiꝰ/nōne oēs apud nos sunt? ꝛ scādalizabant ex eo. Jesus aūt dixit illis. Nō est pphēta sine honoꝛe nisi i patria sua ꝛ in domo sua ꝛ i cognatiōe. R. sua. ꝛ nō poterat vllā ꝫtutem ibi facere nisi paucos infirmos ip̄ositis manibꝫ curauit. ꝛ mirabant ꝓpter incredulitatē eoꝝ.

De iussiōe facta discipulis rogare dñm messis mittere operarios. M. ix. R. vi.

Lapi. xlij.

Et M. circūibat. R. ihs oēs ciuitates et castella i circūitu. R. docēs M. i synagogis eoꝝ. ꝛ p̄dicās euāgeliū regni. et curās oēz lāguoꝛē ꝛ oēz infirmitatē. Uidens aūt turbas miseꝰ est eis. q̄ erāt vexati et iacētes sicut oues nō habētes pastoꝛē. Tūc dixit discipul' suis. Messis q̄dē multa oparij autē pauci. Rogate ḡ dñm messis vt mittat operarios i messē suā

De missiōe duodecim apostoloꝝ. M. x. et xi. R. vi. L. iij.

Lapitulū xlij.

Conuocatis L. aūt iesus duodecim apostol' cepit R. eos binos mittere. dedit. L. illis virtutē ꝛ potestatē sup oīa demonia. vt M. eiicerēt ꝛ curarent oēm lāguoꝛē et omnē infirmitatē. Duodecim aūt ap'loꝝ hec sunt noīa. Primꝰ symon q̄ dicit petrus/et andꝛeas frater eiꝰ. philippus ꝛ bartholomeꝰ iacobꝰ zebedei. ꝛ iohānes frater eius/thomas ꝛ matheus publicanus iacobꝰ alphei ꝛ thadeus Symon chananeus ꝛ iudas scariothis q̄ tradidit eum. Hos duodecim misit Jesus p̄dicare regnū dei ꝛ sanare infirmos/p̄cipiens eis ꝛ dicens. In viam gentiū ne abieritis ꝛ in ciuitates Samaritanoꝝ ne intraueritis sed potius ite ad oues que perierūt domus iſrl. Euntes aūt p̄dicate dicentes. q̄ appꝛopinquabit regnū celoꝝ. infirmos curate. mortuos suscitate. lepꝛosos mūdate. demones eiicite. gratꝭ accepiſtis gratis

date. Nolite possidere aurꝫ neqꝫ argentum Et pcepit. R. eis ne qnid tollerēt in via nisi virgā tantū. Et. L. ait ad illos. Nihil tuleritis in via neqꝫ ꝑgā neqꝫ perā neqꝫ panē neqꝫ pecuniā neqꝫ ī zonas. neqꝫ L. duas tunicas habeatis. neqꝫ M. calciamēta. sꝫ R. calciatos sandaliꝭ. Dignus M. est enī operarius cibo suo. In quamcūqꝫ aūt ciuitatē aut castellum aut domū. L. intraueritis. Introgate. M. qꝭ in ea dignus sit. et ibi manete. ꝛ ide. L. ne exeatis. Intrātes M. autē domū salutate eā dicētes. Pax huic domui Et siq̄dē fuerit domus illa digna veniet sup eā pax vra. Si aūt nō fuerit digna. pax vestra ad vos reuertet. Et q̄cunqꝫ nō receperit vos neqꝫ audierit ꝟmones vestros. ꝛ exeuntes foras de domo vl ciuitate excutite puluerē de pedibꝫ vestris in testimoniū. L. sup illos. Āmen. M. dico vobis. tolerabiliꝰ erit terre sodomoꝝ ꝛ gomorreoꝝ ī die iudicij qꝫ illi ciuitati. ecce ego mitto vos sicut oues ī medio luporū. Estote prudētes sicut serpētes ꝛ simplices sicut colūbe. Cauete autē ab hoibꝫ. tradent enī vos ī cilijs ꝛ in synagogis suis flagellabūt vos. ꝛ ad p̄sides et reges ducemini ppter me in testimoniū illis ꝛ gentibꝫ. Cū aūtē tradent vos nolite cogitare quō aut q̄d loq̄mini. Dabit enī vobis ī illa hora q̄d loq̄mini. Nō enī vos estis q̄ loq̄mini sed spūs patris vri q̄ loq̄tur in vobis. Tradet aūt frater fratrē in mortez ꝛ pater filiū. ꝛ isurgēt filij in parētes ꝛ morte eos afficiēt. Et eritis odio oibꝫ hoibus ppter nomē meū. Qui aūt pseuerauerit usqꝫ in finē hic saluꝰ erit. Cū autē p̄seq̄ntur vos in ciuitate ista fugite in aliā. Āmē dico vobis. nō ꝓsūmabitis ciuitates isrl donec veniat filius hoīs. nō est discipul⁹ super magistꝝ nec seruus sup dōm suū. sufficit discipulo vt sit sicut magister ei⁹. et seruo sicut dōs ei⁹. Si p̄emfamiliaſ beelzebub vocauerūt q̄nto magis domesticos ei⁹. Ne ḡ timueritis eos. nihil enī est optū qđ nō reuelabit. ꝛ occultū qđ nō sciat. Qđ dico vob in tenebris dicite in lumie. ꝛ qđ in aure auditis p̄dicate sup recta. ꝛ nolite timere eos q̄ occidūt corpus. aiam aūt nō p̄nt occidere. sed potiꝰ eū timete q̄ pt ꝛ corp⁹ ꝛ aiaz pdere in gehēnā. Nōne duo passeres asse veneūt ꝛ vnus ex illis nō cadit sup terrā sine patre vestro. Uestri aūt ꝛ capilli capitis oēs numerati sunt. Nolite ḡ timere. multis passeribꝫ meliores estis vos. Oīs ḡ q̄ ꝓfitebit me coram hoībꝫ ꝓfitebor ꝛ ego eū coram p̄re meo q̄ ē in cel. Nolite arbitrari qꝫ venerim mittere pacē in terrā. Nō veni pacē mittere sed gladiū. Ueni enī hoīes separe aduersus p̄rem suū et filiā aduersus mrez suā/et nurꝫ aduersus socrꝫ suā/ ꝛ inimici hoīs domestici ei⁹. Qui amat p̄rem suum aut mrem plus q̄ me non est me dign⁹. Et q̄ amat filiū aut filiā sup me nō ē me dign⁹. Et q̄ nō accipit crucē suā ꝛ sequit me nō ē me dign⁹ Qui inuenit aiaz suā. pdet illā. Et q̄ pdiderit aiaz suā ppter me inueniet illā. Qui recipit vos/me recipit. et q̄ me recipit. recipit eū q̄ me misit. Qui recipit pphetaz in noīe pphete. mercedē pphe recipiet. Et q̄ accipit iustum noīe iusti mercedē iusti accipiet Et quicūqꝫ dederit potū vni ex istis minimis calicē aq̄ frigide tantū in nomīe discipuli. Āmē dico vob/nō p̄det mercedē suaz Et. M. factū est cū ꝓsūmasset iesus ꝓbas ꝑcipiēs duodecī discipulis suis egressi. L. circūibāt p castella euāgelizātes/ ꝛ curātes vbiqꝫ p̄dicabāt. R. vt pniaz agerent. et demonia multa eiciebāt ꝛ vngebāt oleo mltos egros ꝛ sanabant. Trāsijt. M. ātihs inde vt doceret ꝛ p̄dicaret ī ciuitatibꝫ coꝝ.

De interrogatōe iohānis. Tu es q̄ venturus es. Matthei. xi. Luce. xij. ¶Capl'm. xliij.

Anūciauerūt. L. aūt iohāni discipuli eius de omnibꝫ his Johānes M. ꝓ cū audisset in vinculis opa christi mittēs duos ꝺ discipul' suis ad ihm. L. dixit. Tu es q̄ vēturus es. An alium expectamus? In ipa aūt hora curauit multos a lāguoribꝫ suis ꝛ plagis ꝛ spiritibꝫ malis. ꝛ cecis multis donauit visum. Et. M. rñdens iesus ait illis. Euntes renūciate iohāni q̄ vidistis et audistis. ceci vidēt. claudi ambulāt. leprosi mūdant. surdi audiunt. mortui resurgūt. pauperes euangelizant. Et beatus qui nō fuerit scādalizatus in me. Illis aūt abeūtibꝫ cepit iesus dicere ad turbas de iohanne. Quid existis in desertū videre? arūdinē vēto agitatā? Sed q̄d existis videre?

hominē mollibꝫ vestitū? Ecce q̄ mollibus vestiunt. ⁊ q̄ L. in p̄ciosa veste sunt ⁊ in deliciꝭ in domibꝫ regū sunt. Sz M. q̄d existis videre? pphaz. Etiā dico vobis ⁊ plꝰ q̄ pphetā. Hic est enī de q̄ scriptū ē. Ecce ego mitto angelū meū añ faciē tuā q̄ p̄parabit viā tuā ante te. Āl mē dico vob. Non surrexit inter natos mlierꝫ maior iohanne baptista. Qui autē minor ē ī regno dei maior est illo. Āl dieb aūt iohānis baptiste vsq̄ nunc regnū celorū vim patit ⁊ violenti rapiūt illud. Omnes enī pphete ⁊ lex vsq̄ ad iohem baptistā pphetauerūt. Et si vultis recipe ipe ē helyas q̄ venturꝰ ē. Qui habet aures audiēdi audiat. ⁊ L. oīs populꝰ audiēs et publicani iustificauerūt deū baptizati baptismo iohis. Pharisei aūt et legisperiti ꝯsiliū dei sp̄reuerūt in semetipis nō baptizati ab eo. Āit autē dñs. Cui ḡ silles dicā hoies generatōis huiꝰ. ⁊ cui sill̄es sūt? sill̄es sunt pueris sedentibꝫ ī foro ⁊ loq̄ntibꝫ adīuicē ⁊ dicētibꝫ. Cātauimꝰ vobis tibꝫſ ⁊ nō saltastis. lamētauimꝰ ⁊ nō plorastis. Uenit em̄ iohes baptista neq̄ māducās panē neq̄ bibēs vinuz. et dicit̄ demonem habz. Uenit filiꝰ hois māducās ⁊ bibens ⁊ dicitis. Ecce hō vorax. M. ⁊ potator vini / publicanoꝝ et pctōrum amicꝰ. ⁊ iustificata. L. est sapiētia ab oīb filiꝭ suis.

De pharíseo qui

rogauit christū māducare cū eo. ⁊ de Maria magdalena. L. vij. Cap. xlv.

Rogauit aūt illū q̄dā de pharisei vt māducaret cū illo. Et īgressus domū pharisei discubuit. Et ecce mlier q̄ erat in ciuitate peccatrix / vt agnouit q̄ accubuit ī domo pharisei attulit alabastrū vnguēti. ⁊ stans retro sec̄ pedes eius lachrymis cepit rigare pedes eiꝰ. ⁊ capillis capitis sui tergebat. et osculabat pedes eiꝰ ⁊ vngēto vngebat. Uidēs aūt pharisē q̄ vocauerat eū ait ītra se dicēs. Dic si essz pphēta sciret vtiq̄ q̄ ⁊ q̄lis esset mlier q̄ tangit eū. q̄ peccatrix ē. Et rñdens iesus dixit ad illū. Symō habeo tibi aliq̄d dicere Āt ille ait. M. gr̄ Dic. Duo debitores erāt cui dā feneratori. vnꝰ debebat denarios q̄ngētos. et aliꝰ q̄nq̄ginta. Nō habentibꝫ illꝰ vñ redderēt donauit vtriq̄. Quis ḡ eū plus diligit? Rñdens symon dixit. Estimo q̄ cui plꝰ donauit. Āt ille dixit ei. Recte iudicasti. ⁊ p̄uersus ad mulierem dixit symoni. Uides hāc mlierē? Intrauī ī domū tuam aquā pedibꝫ meis nō dedisti. Hec autē lachrymis rigauit pedes meos ⁊ capillis suis tersit. Osculū mihi nō dedisti. Hec aūt ex quo ītrauit nō cessat osculari pedes meos. Oleo caput meū nō vnxisti. hec aūt vngēto vnxit pedes meos. ꝓpt̄ q̄ dico tibi. Remittunt̄ ei pcta multa q̄m dilexit multum. Cui aūt minꝰ dimittit̄ minꝰ diligit. Dixit aūt ad illā. Remittunt̄ tibi pcta tua. Et ceperūt q̄ sil̄ accūbebāt dicere ītra se. Quis est h̄ q̄ etiā pcta dimittit? Dixit aūt ad mlierē. Fides tua te saluā fecit. Uade ī pace

De occisiōe Johā

nis. M. xiiij. R. vi. Capitulū. xlvi.

Cum. L. autē dies oportunꝰ accidisset Herodes natal̄ sui cenā fec̄ p̄ncipibꝫ ⁊ tribunis et p̄mis galilee. Cūq̄ ītrasset filia ipi? herodiadis ⁊ saltasset in medio. M. et placuisset R. herodi sil̄q̄ recūbentibꝫ. Rex ait puelle. Pete a me q̄d vis et dabo tibi Et iurauit illi. q̄ q̄cq̄d petieris dabo tibi licz dimidiū regni mei. Que cū exisset dixit mr̄i sue. Quid petam? Āt illa dixit. Caput iohis baptiste. Cūq̄ introisset statim cū festinatōe ad regē petiuit p̄monita. M. a matre sua. Uolo. R. p̄tinus inq̄t. M. da mihi hic in disco caput iohis baptiste. Et ꝓtristatꝰ ē rex. et ppt̄ iusurādum ⁊ ppt̄ simul discūbētes noluit eā ꝓtristare. sed missō spiculatore p̄cepit afferri caput iohis in disco. Et dedit illō puelle ⁊ puella dedit mr̄i sue. Quo audito discipuli eiꝰ venerūt ⁊ tulerūt corpꝰ eius. ⁊ posuerūt illud ac. M. sepelierūt in monumento R. ⁊ M. venientes nūciauerūt iesu. Qō cū audisset iesus secessit in nauiculā ī locū desertū seorsum.

De probatica pisci

na. Johānis. v. Capitulū. xlvij.

Post hoc erat dies festꝰ iudeorum. ⁊ ascēdit ihs hierosolymā. Est autē hierosolymis ꝓbatica piscina q̄ cognomiat̄ hebraice bethsaida q̄nq̄ porticus habēs. In his iacebat mltitudo magna lāguētiū cecorū claudorū aridorū expectātium aque motū. Āngelꝰ aūt dñi ſm tps descēdebat ī piscinā ⁊ mouebat aq̄. Et q̄ prior descēdisset ī piscinā post aq̄ motōem sanus fiebat a q̄cunq̄ detinebat infirmitate. Erat aūt ibi q̄dā hō. xxxviij. annos hñs in

infirmitate sua. Hūc cū vidisset iesus iacē tem ⁊ cognouisset. qz multū iā tps hīet. dixit ei. Uis sanꝰ fieri. Rndit ei lāguidꝰ Dñe hoīem nō hēo. vt cū turbata fuerit aq̄ mittat me in piscinā. dū venio eñ alus añ me descēdit. Dic ei iesus. Surge tolle grabatū tuū ⁊ ābula. Et statī sanꝰ factus ē hō et sustulit grabatū suū ⁊ ābulabat. Erat autē sabbatū in illa die. Dicebāt g̃ iudei illi q̄ sanatꝰ fuerat. Sabbatū est. Nō licet tibi tollere grabatū tuū. Rndit eis. Qui me sanuz fecit ille mihi dixit: Tolle grabatum tuū ⁊ ambula. Interrogauerūt autē eū. Quis ē ille hō q̄ dixit tolle grabatū tuū ⁊ ambula. Js autē q̄ sanus fuerat effectus nesciebat q̄s esset. Jhs aūt declinauit a turba ꝓstituta in loco. Postea inuenit eū iesus in tēplo ⁊ dixit ei. Ecce iā sanꝰ factꝰ es/iā noli peccare ne deterius tibi aliq̄d ꝓtingat. Abijt ille hō ⁊ nūciauit iudeis qz iesus esset q̄ fecit eū sanuz/ pptera pseq̄bant iudei iesum/qz hoc faciebat in sabbato. Jesus autē rndit eis. Pr̄ meus vsq̄ mō operatur ⁊ ego operor. Propterea g̃ magis querebāt eū iudei interficere. qz non solū soluebat sabbatū. sed ⁊ p̄rez suū dicebat deū. eq̄lē se faciens deo. Rndit itaq̄ ihs ⁊ dixit eis. Amē amē dico vobis. nō pt filiꝰ a se q̄cq̄ facere nisi qđ viderit p̄rem faciētē. Quecūq̄ enī ille fecerit hec ⁊ filiꝰ silr facit. Pr̄ enī diligit filiū ⁊ oīa demōstrat ei q̄ ipe facit. ⁊ maiora his demonstrabit ei opa vt vos miremini. Sicut enīz p̄r suscitat mortuos ⁊ viuificat. sic et filius q̄s vult viuificat. neq̄ enī p̄r iudicat quēq̄ sz iudicium oīe dedit filio. vt oēs honorificēt filiū sicut honorificāt p̄rem. q̄ nō honorificat filiū nō honorificat patrē q̄ misit illū. Amē amē dico vobis. qz q̄ vbū meū audit ⁊ credit ei qui misit me habz vitā eternā ⁊ in iudiciū nō venit sz trāsit a morte ī vitā. Amē amen dico vob qz venit hora ⁊ nūc ē quā/ do mortui audiēt vocē filij dei. ⁊ q̄ audierint viuēt. Sicut enī pr̄ habz vitā ī semetipo. sic ꝺdit ⁊ filio vitā hre ī semetipo. ⁊ potestatē dedit ei iudiciū facere qz filiꝰ hoīs ē Nolite mirari hec. qz veniet hora in q̄ oēs q̄ in monumētis sunt audiēt vocē ei⁹. ⁊ pcedēt q̄ bona fecerūt ī resurrectōem vite. q̄ vero mala egerūt ī resurrectōem iudicij. Non possum ego a meipo facere q̄cq̄. sed sicut audio iudico ⁊ iudiciū meū iustū ē. qz non q̄ro voluntatē meā sed ei⁹ q̄ misit me. Si ego testimoniū phibeo de me testimoniuz meū nō ē verū. Alꝰ ē q̄ testimoniū phibz ꝺ me. et scio qz verū ē testimoniū ei⁹ qđ phibet de me. Uos misistis ad Johem ⁊ testimoniū phibuit vitati. Ego aūt nō ab hoīe testimoniū accipio /sz hec dico vt vos salui sitis. Jlle erat lucerna ardēs et lucēs. Uos aūt voluistis ad horā exultare in luce eius Ego aūt habeo testimoniū maiꝰ iohanne. Opa enī q̄ dedit mihi pr̄ vt pficiaz ea. ipa opa q̄ ego facio testimoniū phibēt de me. qz pr̄ me misit. et q̄ misit me pater ipe testimoniū phibet de me. Neq̄ vocē eius vnq̄ audistis /neq̄ spēm ei⁹ vidistis. et vbū eius nō habetis ī vobis manēs. qz quē misit ille huic vos nō creditis. Scrutamī scpturas qz vos putatis ī ipis vitā eternā habere. ⁊ ille sunt q̄ testimoniū phibent de me. ⁊ nō vultis venire ad me vt vitā habeatis. Claritatē ab hoīb nō accipio sed cognoui vos qz dilectōem dei nō habetis ī vobis. Ego veni ī noīe p̄ris mei ⁊ nō accepistis me. Si alꝰ venerit in noīe suo illū accipietis. Quō potestis vos credere q̄ gl̃iam ab inuicē accipitis. ⁊ gl̃iam q̄ a solo deo est nō q̄ritis? Nolite putare qz ego accusaturus sim vos apud patrē. Est q̄ accusat vos moyses in q̄ speratis. Si enī crederetis moysi crederetis forsitan ⁊ mihi. de me enī ille scpsit. Si enī illis lr̄is nō creditis. qnō verbis meis credetis?

Hic primo cepit dñs iudeis manifestare diuinitatez suā. qz patrē videlicet haberet deū.

Manifeste loquit hic dñs de p̄re ⁊ filio. vñ iudeoz indignatio ⁊ odium generat ꝓtra ipsū

Et hic in verbis christi ꝓfundit̄ error Arrij qui dixit christū nō eē filiuz naturalē p̄ris neq̄ p̄ri ꝓsubstātialē neq̄ coetnū sz minorem p̄re dicētis. Est qñ non fuit filiꝰ quasi qui ceperit ex tēpore.

De herode dicente

iohez surrexisse ⁊ miracula facere. Matth. xiiij. R. viij. L. ix. Capitulū. xlviij

Audiuit. L. aūt herodes tetrarcha famā. M. d iesu. ⁊ oīa. L. q̄ fiebāt ab eo. manifestū. R. enī factū ē nomē ei⁹. ⁊ hesitabat. L. eo q̄ diceret a q̄busdā q̄ iohes surrexit a mortuis. Alꝰ q̄busdā vo qz helyas apparuit. Alꝰ aūt q̄ pheta vnꝰ de antiq̄s surrexerit. ⁊ M. ait he-

rodes. Johem ego decollaui. ꝗs ē iste de ꝙ ego talia audio? Et ꝙrebat videre eū. ⁊ M ait pueris suis. Hic est iohes baptista. ip se surrexit a mortuis. et virtutes opant in eo quē. R. ego decollaui Johannē hic a mortuis surrexit.

De reditu aposto/

loꝝ ad xp̄m. R. vi. L. ix. Cap. xlix. T. L. reuersi ap̄li pueniētes. R. ad ih̄m renūciauerūt ei oīa ꝙ egerant ⁊ docuerāt. ⁊ ait illis. Uenite seorsuꝝ in de/sertū locū ⁊ reꝙescite pusillū. Et assumptꝫ L. illis secessit seorsum in locū desertū qui est bethsaida. Erāt. R. eīm ꝙ veniebāt ⁊ re/dibāt mlti ⁊ nec spaciuꝝ māducādi hēbāt.

De quiqꝫ panibus

⁊ duob⁹ piscibus. M. xiiij. R. vi. L. ix. J. vi. ¶Capitulum. l.

T ascēdētes. R. ī nauī abierūt trās mare. J. galylee qđ ē tyberiadis in desertū R. locū. qđ. M. cū. L. audissent tur be secute sūt eū. Et. R. viderūt eos abeūtes ⁊ cognouerūt multi ⁊ pedestres de oīb⁹ ciuitatib⁹ ꝯcurrerūt illuc ⁊ p̄uenerunt eos. Et exiēs vidit turbā mltā iesus. ⁊ mi/ſtus est sup eos. qꝝ erāt sicut oues nō habentes pastorē. ⁊ excepit L. illos. ⁊ loqbat illis de regno dei. ⁊ R. cepit illos docere mlta. ⁊ cu rauit M. lāguidos eoꝝ. Seqbat L. autē illū mltitudo magna. qꝝ videbāt signa que faciebat sup his ꝙ īfir mabāt. Abūt āt ī mō tē ih̄s ⁊ sibi sedebat cū di scipul⁹ suis. Erat autē p̄imū pasca dies fest⁹ iudeorū. Uespe. M. aūt facto accesserunt ad eū discipuli ei⁹ di/cētes. Desert⁹ est loc⁹ ⁊ hora iā p̄terīt. di/mitte turbas vt eūtes ī castella L. villasqꝫ ꝙ circa sunt diuertāt. vt inueniāt escas. vt emāt R. cibos ꝗs māducēt. qꝝ in loco L. deserto sum⁹. Jesus M. aūt dixit eis. Nō habēt necesse ire. date illi vos manducare. Cū L. subleuasset ꝑ oc̄los iesus et vidisꝫ qꝝ mltitudo maxima venisset ad euꝫ dixit ad philippū. Unde emem⁹ panes vt mā/ducēt hi? Hoc aūt dicebat tēptās eū. Ip̄e enī sciebat qđ essꝫ factur⁹. Rīdit ei philip p⁹. Ducētoꝝ denarioꝝ panes ñ sufficiunt vt vnusqꝙqꝫ modicū qđ accipiat. ⁊. R. di/xit eis. ꝗt panes habet? Ite ⁊ videte. Dixit ei vn⁹ ex duodecim andreas frat symonis petri. Est puer vn⁹ h̄ habēs ꝗnqꝫ panes ordeaceos ⁊ duos pisces. Sꝫ ⁊ hec qđ sī int tātos? nisi L. forte nos eam⁹ ⁊ emam⁹ ī oēz hāc turbā escas. Dic J. ꝑ ih̄s. Facite hoīes discūbere p ꝙnia. L. ꝙngētos Erat aūt fenū mltū ī loco. Discubuerūt ꝑ viri ꝙ si numero ꝗnqꝫ milia in ptes. R. p cētenos ⁊ ꝗnqgenos. Accepit. J. ꝑ iesus panes et intuēs R. in celū bñdixit ⁊ fregit. Et cum gras J. egisꝫ dedit R. discipul⁹ suis vt po nerēt añ eos. Discipuli M. aūt dederūt tur bis. Silr aūt ⁊ de piscib⁹ distribuit discū/bentib⁹ ꝙntū volebāt. Ut aūt ipleti sūt L. oēs ⁊ saturati dixit discipul⁹ suis. Colligite ꝙ supauerūt fragmēta ne peant. Collegerūt ꝑ ⁊ ipleuerūt duodecim R. cophinos fra/gmētoꝝ ex ꝗnqꝫ panib⁹ ordeaceis ⁊ duob⁹ piscib⁹ ꝙ supfuerāt his ꝙ māducauerant. Māducātiū M. autē fuit nūer⁹ ꝗnqꝫ mi/lia viroꝝ. exceptis mlie ribus ⁊ puul⁹. ⁊ R. statim coegit discipulos suos ascēdere ī nauim vt p̄/cederēt eū trās fretū a bethsaida dū ipe dimit teret pp̄lm. Illi ꝑ ho/mies cū vidissent qđ fe cerat signū dicebāt. qꝝ h̄ ē ve pp̄ha ꝙ vēturus ē ī mūdū. Jhs aūt cū coꝑuissꝫ qꝝ vēturi eēnt et raperent eū ⁊ facerēt eū regez fugit in mōtē itez ipe sol⁹ orare. Ue spe āt facto sol⁹ erat ibi

Sicut Aug. hic no tat. Si non fieret per eundē euāgeli/stā mētio de secun da refectōe septem panuꝝ videret esse int euāgelistas cō/tradictō quasi nar rāret ꝓtrarie vnā ⁊ eandē refectōez. ⁊ hoc vicz ꝓ cō/cordantia talū vt dicāt pluries facta que non nisi semel vidēt esse narrata

De ambulatione

christi sup̄ mare. M. xiij. R. vi. J. vi. Capitulū li.

T. J. aūt sero factū ē descēderunt discipuli ei⁹ ad mare. et cū ascēdis/sent nauim veniūt trās mare ī capharnaū. ⁊ tenebre iam facte erāt. et ñ venerat ad eos iesus. Mare aūt vēto magno flāte exurge/bat. Nauicula M. aūt in medio mari ia/ctabat fluctib⁹. Erat aūt vēt⁹ ꝓ/ri⁹ eis. et vi dit eos laborātes ī remigādo. Cū L. ꝑ re/migassent stadia ꝙsi vigintiꝙnqꝫ aut trigi/ta circa. R. ꝙrtā vigiliā noctꝫ venit ad eos ābulās sup̄ mare. ⁊ volebat p̄terire eos. At illi vt viderūt eū ambulātē sup̄ mare puta uerūt fantasma esse. et exclamauerūt p timore

D. Oēs. R. eñ viderũt cũ ꝛ ꝓturbati sũt Stati D. qz ihs locut⁹ ē eis dicēs. Habe te fiduciã. Cõfidite. R. ego sum. Nolite timere. Rñdēs. D. ãt Petr⁹ dixit. Dñe si tu es iube me venire ad te sup aq̃s. Ãt ipe dixit. Veni. Et descẽdēs petrus de nauicula ãbulabat sup aq̃s vt veniret ad iesum. Videns ãt ventũ validũ timuit. Et cũ cepisset mergi clamauit dicēs. Dñe saluũ me fac. ꝛ ꝓtinuo ihs extẽdēs manũ apphẽdit eũ ꝛ ait illi. Modice fidei q̃re dubitasti? Voluerũt. J. ꝑ eũ recipe in naui. Et. D. cũ ascẽdisset in nauiculã cessauit vent⁹. ꝛ. R. multomagꝭ itra se stupebãt. nõ eñ itellexerãt ꝺ panib⁹. erat eñ cor eor excecatũ. Qui. D. aũt in nauicula erãt. venerũt ꝛ adorauerũt eũ dicentes. Vere filius dei es. ꝛ. J. stati nauis fuit ad terrã ad quã ibãt. ꝛ. D. cũ transfretassent venerũt in trã genezareth. ꝛ. R. applicuerũt. Cũq egressi fuissent ꝺ naui ꝓtinuo cogn̄uerũt eũ. ꝛ pcurrẽtes p vniersam regionẽ illã ceperũt in grabatis eos q̃ male hẽbãt trãsferre vbi eũ audiebãt eẽ. ꝛ q̃cũq introibat in vicos vel in villas aut ciuitates in plateis ponebãt infirmos ꝛ deprecabant eũ vt vel fimbriã vestimenti eius tangerent. ꝛ quotq̃t tangebãt eum salui fiebãt.

De prædicatõne eu-

charistie. Jo. vi. ¶ Cap'm. lij.

Altera autẽ die turba q̃ stabat trãs mare vidit qz nauicula alia nõ erat ibi nisi vna. Et qz nõ introisset ihs cũ discipul⁹ suis in naui/ꝫ soli discipuli ei⁹ abiissent Alie ꝯo supuenerũt naues a tyberiade iuxta locũ vbi mãducauerãt panẽ gr̃as agentes deo. Cũ ꝑ vidissent turbe/qz ihs ñ erat ibi neq̃ discipuli ei⁹ ascẽderũt naiculas ꝛ venerũt capharnauz q̃rẽtes ihm. ꝛ cũ inuenissent eũ trãs mare dixerunt ei. Rabbi qñ huc vẽisti? ꝛ rñdit ihs ꝛ dixit. Ãmẽ ãmẽ dico vob q̃riꝭ me nõ qz vidistꝭ signa/ꝫ qz mãducastꝭ ex panibus ꝛ saturati estꝭ. Opami nõ cibũ q̃ pit ꝫ q̃ pmãet in vitã eñã quẽ filius hois vob dabit. hũc eñ pr̃ signauit ds. Dixerũt ꝑ ad eũ. Quid faciem⁹ vt opemur opa dei? Rñdēs ihs ꝛ dixit eis. Hoc ē op⁹ dei vt credatꝭ in eũ quẽ misit ille. Dixerũt ei. Qd ꝑ tu facis signũ vt videam⁹ ꝛ credam⁹ tibi? Quid operaris. Pres nr̃i mãducauerũt mãna in deserto sicẽ scriptũ est. Panẽ de celo dedit eis manducare. Dixit ꝑ eis ihs. Ãmẽ ãmẽ dico vobis. Nõ moyses dedit vob panẽ de celo. sꝫ pr̃ meus dat vob panẽ de celo vez. Panis eñ dei ē q̃ descẽdit de celo/ꝛ dat vitã mundo. Dixerũt ꝑ ei. Dñe sp da nob hũc panem. Dixit ãt eis ihs. Ego sum panis vite q̃ venit ad me nõ esuriet. ꝛ q̃ credit in me nõ sitiet vnq̃. Sz dixi vob/qz ꝛ vidistꝭ me ꝛ nõ credidistis. Oẽ qd dat mihi pr̃/ad me veniet. ꝛ eũ q̃ venit ad me non eñciã foras. qz descẽdi de celo. nõ vt faciã volũtatẽ meã sꝫ volũtatẽ ei⁹ q̃ misit me. Hec est ãt volũtas ei⁹ q̃ misit me pr̃is. vt oẽ qd dedit mihi nõ pdã ex eo/ꝫ resuscitẽ illd in nouissimo die. Hec ē eñ volũtas pr̃is mei q̃ misit me/vt oĩs q̃ videt filiũ ꝛ credit in eũ hẽat vitã eñaz/ꝛ ego resuscitabo eũ in nouissimo die. Murmurabant ꝑ iudei de illo. qz dixisset. Ego sum panis q̃ de celo descẽdi. Et dicebãt. Nõne hic est ihs filius ioseph cui⁹ nos nouim⁹ pr̃em ꝛ mr̃ez. Quõ ꝑ dicit ħ quia de celo descẽdi? Respõdit ꝑ ihs ꝛ dixit eis. Nolite murmurare inuicẽ. Nemo pt vẽire ad me nisi pr̃ me⁹ q̃ misit me traxerit illum. ꝛ ego resuscitabo eum ī nouissimo die. Est scr̃ptũ ī pphetis. Et erũt hoĩes docibiles dei. Oĩs q̃ audiuit a pr̃e et didicit venit ad me. nõ qz pr̃em vidit q̃sqũ nisi is q̃ ē a deo hic videt pr̃em. Ãmẽ ãmẽ dico vob. q̃ credit ī me hz vitã eñaz. Ego sũ panis vite. Pres vr̃i manducauerũt mãna ī deserto ꝛ mortui sunt. Hic ē panis ꝺ celo descẽdens vt si q̃s ex ipo mãducauerit ñ moriat. ego sum panis viu⁹ q̃ de celo descẽdi. si q̃s mãducauerit ex ħ panẽ viuet ī eñũ. Et panis quẽ ego dabo caro mea ē p mũdi vita. Litigabãt ꝑ iudei adiuicẽ dicẽtes. Quõ pt ħ nob dare carnẽ suã ad mãducãdũ? Dixit ꝑ eis iesus. Ãmẽ ãmẽ dico vob. Nisi mãducaueritis carnẽ filij hois ꝛ biberitꝭ ei⁹ sanguinẽ nõ habebitꝭ vitã ī vob. Qui mãducat meã carnẽ ꝛ bibit meũ sanguinẽ hz vitã eñã. ꝛ ego r̃suscitabo eũ ī nouissimo die Caro enī mea ꝛe ē cib. ꝛ sanguis me⁹ ꝛe est pot⁹. Qui manducat meã carnẽ ꝛ bibit meũ sanguinẽ ī me manet ꝛ ego ī illo. Sicut misit me viuẽs pr̃ ꝛ ego viuo ꝓpter patrẽ. Et q̃ mãducat me ꝛ ipe viuet ꝓpter me. Hic est panis qui de celo descendit Non sicut manducauerũt patres vestri manna et mortui sunt. Qui mãducat hũc panem viuet in eternũ ¶ Hec dixit ī synagoga docẽs

Aug⁹ dicit q̃ Capharnaũ est iuxta stagnũ genezar qđ dicit mare

in capharnaũ. Multi ꝙ ex discipul' audiẽtes dixer̃t. Dur⁹ est h̃ ſmo et q̃s p̃t eũ audire? Sciẽs aũt ihesus apud semetip̃m quia murmurarẽt de h̃ discipuli cius. dixit eis. Hoc vos scãdalizat? Si ꝙ videritꝭ filiuꝫ hois ascẽdentẽ vbi erat p̃us. Spũs ẽ qui viuificat. caro nõ pdest q̃cq̃. Uerba q̃ ego locut⁹ sũ vob spũs ⁊ vita sũt. Sꝫ sũt q̃dã ex vob q̃ nõ credũt. Sciebat enĩ ab initio ihesus q̃ erãt credẽtes ⁊ q̃s traditur⁹ eẽt eũ. ⁊ dicebat. pp̃tea dixi vob qꝛ nemo põt venire ad me nisi ei datũ fuerit a p̃re meo. Ex h̃ multi discipulorꝫ ei⁹ abierũt retro ⁊ iam nõ cũ illo ambulabãt. Dixit ꝙ ihesus ad duodecim. Nunq̃d et vos vultis abire? Respõdit ꝙ ei Symon petr⁹. Dñe ad quẽ ibimꝰ? Uerba vite eẽne habes. ⁊ nos credimꝰ ⁊ ꝓgnim⁹ qꝛ tu es xp̃s filiꝰ dei. Rñdit ei ihesus. Nõne ego vos duodecim elegi ⁊ vnꝰ ex vob diabol⁹ ẽ? Dicebat aũt de iuda symonis scariothis. hic enĩ erat traditur⁹ eũ cuꝫ esset vnus ex duodecim

De missione septuagintaduorꝫ discipulorꝫ. L. x Cap. liiij.

Post h̃ aũt designauit dñs ⁊ alios lxxij. ⁊ misit illos binos añ faciem suã ĩ oẽm ciuitatẽ et locũ q̃ erat ipe vẽtur⁹. Et dicebat ill'. Messis q̃dẽ multa. operarij aũt pauci. Rogate ꝙ dñm messis vt mittat operios ĩ messẽ suã. Ite /ecce ego mitto vos sic agnos int' lupos. Nolite portare sacculũ neq̃ perã neq̃ calciamẽta ⁊ neminem p viã salutaueritis. In quãcunq̃ domũ itraueritꝭ p̃mũ dicite pax huic domui. Etsi ibi fuerit filiꝰ pacis req̃escet sup illã pax vr̃a. Sin aũt ad vos reuertet. In eadẽ aũt domo manete edentes ⁊ bibẽtes q̃ apud illos sũt. Dignꝰ est enĩ operi⁹ mercede sua. Nolite trãsire ɗ domo ĩ domum Et in quãcũq̃ ciuitatẽ intraueritꝭ et suscep̃rit vos mãducate q̃ apponũt vob et curate infirmos q̃ ĩ illa sunt ⁊ dicite ill'. Appropinq̃bit in vos regnũ dei. In q̃mcũq̃ aũt ciuitatẽ intraueritꝭ et nõ receperit vos exeũtes de plateis eiꝰ dicite. Etiã puluerẽ q̃ adhesit pedib⁹ nr̃is de ciuitate vr̃a exterginꝰ ĩ vos. Tñ h̃ scitote qꝛ appropinquabit regnũ dei. Dico vob qꝛ sodomis ĩ die illa remissiꝰ erit q̃s illi ciuitati.

De maledictõibus ciuitatum ĩ q̃b⁹ p̃dicauerat christ⁹. M. xi. L. x. R. iiij.

Capitulũ liiij.

Tunc. M. cepit exprobrare ciuitat̃ ĩ q̃b⁹ facte sũt plim̃e ꝓtutes eiꝰ qꝛ nõ egissent pnĩam. Ue. L. tibi M. corrozayn ve tibi bethsayda. qꝛ si ĩ tyro ⁊ sydõe facte fuissent ꝓtutes q̃ ĩ vob facte fuerũt olim ĩ cilicio ⁊ cinere sedẽtes peniterẽt. Uerũtñ dico. M. vob tyro ⁊ sydõi remissius erit ĩ die iudicij q̃s vob. Et tu capharnaũ. nũq̃d vsq̃ ad celũ exaltaberꝭ? vsq̃ ad ifernũ descẽdes. qꝛ si ĩ sodomis facte fuissent ꝓtutes q̃ in te facte sunt forte mãsissent vsq̃ ĩ hũc diẽ. Uerũtñ dico vob qꝛ terre sodomorꝫ remissiꝰ erit ĩ die iudicij q̃s tibi Qui vos. L. audit me audit. ⁊ q̃ vos spernit me spernit. Qui aũt me spernit/spernit eũ q̃ me misit. Et R. veniũt ad domũ ⁊ cõuenit iterꝫ turba ita vt ñ possẽt neq̃ panez mãducare. Et cũ audissent sui discipli exierũt tenere eũ. Dicebãt enĩ qm̃ ĩ furorẽ ꝓsus ẽ

De demonio muto. M. xij. R. iij. L. xi Ca. lv

Blat⁹ M. ẽ ihesu demoniũ habens cec⁹ ⁊ mut⁹. ⁊ L. erat eiciẽs ɗmoniũ ⁊ illꝰ erat mutũ Et cũ eiecisꝫ ɗmoniũ locut⁹ ẽ mut⁹. Curauit M. ãt eũ ita vt loqueret ⁊ videret. ⁊ admirate L. sũt turbe. ⁊ dicebãt. M. nũq̃d h̃ ẽ filiꝰ dauid? Pharisei ãt ⁊ scribe. R. q̃ ab hierꝫmis ɗsceẽderãt audiẽtes. M. dixer̃t. qm̃ R. beelzebub hz. ⁊ L. i beelzebub p̃ncipe ɗmoniorꝫ eiẽ ɗmonia Alij tẽptãtes signũ ɗ celo q̃rebãt ab eo Et R. ꝓuocatꝭ eis ipe L. vt vidit cogitatones eorꝫ ĩ pabol'. R. dicebat illis. Quo p̃t sathanas sathanã eiẽcere? Oẽ L. regnũ ĩ seip̃z diuisũ ɗsolabit ⁊ dom⁹ sup̃ domũ cadet. ⁊. R nõ p̃t stare regnũ illꝰ. ⁊ ois. M. ciuitas vl̃ dom⁹ diuisa ꝑ se nõ stabit. Si. L. ãt sathanas ĩ seip̃m diuisus ẽ. quõ stabit regnũ ipsi⁹? Si. R. sathanas ꝓsurrexerit ĩ seip̃m divisꝰ ẽ ⁊ nõ potit stare sꝫ finẽ hz. qꝛ dicitꝭ in beelzebub eiẽcere me demonia. Si ãt ego ĩ beelzebub eiẽcio demonia. filij vr̃i in q̃ eiẽciũt? Jõ ipi iudices vr̃i erũt. Porro si ĩ digito dei. spũ. M. dei eiẽcio. L. demonia, pfecto puelt ĩ vos regnũ dei. Cũ fortꝭ armat⁹ custodit atriũ suũ ĩ pace sũt oĩa q̃ possidet Nemo. R. p̃t vasa fortꝭ ingressus ĩ domũ diripe nisi p̃us forte alliget. Si L. ãt fortior eo supueniẽs vicerit eũ. vniuersa vasa eius aufert ĩ q̃b⁹ ꝓfidebat ⁊ spolia eiꝰ distribuet ⁊. R. tũc domũ eiꝰ diripiet. Qui nõ ẽ mecũ.

aduersū me ē. ⁊ q̄ nō colligit mecū dispget. Ā mē R. dico vob qm̄ oia dimittent filijs hoim pcta ⁊ blasphēie q̄bꝫ blasphemauerit Qui aūt blasphemauerit in sp̄m sctm̄ non hēbit remissiōz i eternū. sz reꝰ erit eterni dlicti. qm̄ dicebāt. sp̄m im̄undū hz. Quicūqꝫ W dixerit ꝑbū ꝯ filiū hois r̄mittet ei. Qui āt dixerit ꝯ sp̄m sanctū ꝑbū nō remittetur ei neqꝫ i hoc scło neqꝫ i futuro Aut facite arbo rē bonā ⁊ fructū eiꝰ bonū. Aut facite arbo rē malā ⁊ fructū eiꝰ malū. Siq̄dē ex fructu arbor cognoscit. Progenies viperaꝝ quō po testis bona loq̄ cū sint mali. Ex abūdātia enī cordis os loq̄t. Bonꝰ hō ō thesauro bo no pfert bōa. ⁊ malꝰ hō ō thesauro malo p fert mala. Dico aūt vob qm̄ ō oi ꝑbo ocio so qđ locuti fuerint hoies reddēt rōem de eo in die iudicij. Ex ꝑbis enī tuis iustificaberis ⁊ ex ꝑbis tuis ꝯdēnaberis. Cū W aūt L. im̄undꝰ spūs exierit ab hoie ābulat p loca arida q̄rēs requiem ⁊ nō inuenit. Tūc dicit. Reuertar i domū meā vñ exiui. ⁊ veniēs inuenit eā vacātē. scopis mūdatā et ornatā. Tūc vadit ⁊ assumit septē alios spiritus secū neqores se ⁊ itrātes hitāt ibi. ⁊ fiunt nouissima homis illius peiora ꝑoribꝫ. Sic erit ⁊ generatōi huic pessime. Factuꝫ L. est cū hec diceret. Extollēs vocē q̄dā mulier de turba dixit illi. Btūs vēter q̄ te portauit ⁊ vbera q̄ suxisti. Āt ille dixit. Quinimo Btī q̄ audiūt ꝑbū dei ⁊ custodiūt illd

De matre ihesu ⁊ fratribꝫ eius. M. xij. R. iij. L. viij.

Capitulū lvi.

Adhuc. W. eo loq̄nte ad turbas ecce mr̄ ei⁹ ⁊ frēs ei⁹ foris stabāt q̄rētes loq̄ ei. Nō ei poterāt adire ꝓ turba. ⁊ R miserī ad eū vocātes eū. ⁊ sedebat circa eū turba. Dixit. W. aūt ei q̄dā. Ecce mr̄ tua ⁊ frēs tui foris stāt q̄rētes te L. videre. Āt W. ipe rñdēs dicēti sibi ait. Que ē mater mea ⁊ q̄ sunt frēs mei ⁊ R. circūspiciens eos q̄ i circūitu eiꝰ sedebāt. ⁊ W. extēdens manꝰ suas i discipl'os suos dixit. Ecce mr̄ mea ⁊ frēs mei. Quicūqꝫ enī fecerit volūtatē p̄ris mei q̄ in cel'ē ipe meꝰ frater soror et mr̄ est. W. L. mea ⁊ frēs mei sūt hi q̄ verbum dei audiūt et faciūt.

De petētibus signū de celo. W. xij. L. xi. Ca. lvij.

Unc. W. rñderūt ei q̄dā ō scribis ⁊ phariseis dicētes. W. gr̄ volumus a te signū videre. Cōcurrētibꝫ L. aūt turbis cepit dicere. Generatio hec generatio neqꝫ ē. Generatio. W. mala ⁊ adulta signū q̄rit. et signū nō dabit ei nisi signū Jone pphe. Nā L. sic Jonas fuit signū niniuitis. ita erit filijs hois generatōi isti. Sic W. em̄ ionas fuit i vētre ceti tribꝫ diebꝫ ⁊ tribꝫ noctibꝫ. sic erit filijs hois i corde tre tribꝫ diebꝫ ⁊ tribus noctibꝫ. Viri niniuite surgēt i iudicio cuz generatōe ista ⁊ ꝯdēnabūt eā. q̄ pniaz egerūt i pdicatōe ione. Et ecce plꝰ q̄z ionas hic. Regina austri surget i die iudicij cū generatōe ista. ⁊ ꝯdēnabit eā. q̄ venit a finibꝫ tre audire sapiaz salomōis. Et ecce plꝰ q̄z salomō hic. Nēo. L. lucernā accēdit ⁊ i abscōdito ponit neqꝫ sub modio sz sup cādelabrū vt q̄ ingrediant lumē videāt. Lucerna corpis tui oculꝰ tuus. Si oculꝰ tuꝰ fuerit simplex totū corpꝰ tuū lucidū erit. Si aūt nequā fuerit etiā corpꝰ tuū tenebrosū erit. vide g̃ ne lumē q̄ ō i te ē tenebre sint. Si ergo corpꝰ tuū totū lucidū fuerit nō habēs aliquā ptē tenebraꝝ erit lucidū totū. ⁊ sic lucerna fulgoris illumiabit te.

De discipulis quibus demonia subijciebāt. W. xi. L. x.

Reuersi. L. sūt aūt oēs (Ca. lviij. lxxij. discipuli cū gaudio dicentes Dñe etiā ꝺmonia subijciūt nob i noie tuo. Et ait ill'. Videbā sathanā sic fulgur ō celo cadētē. ⁊ ecce dedi vob ptātē calcādi sup ꝑpetes ⁊ sup scorpiōes ⁊ sup oēm ptātē inimici ⁊ nihil vos nocebit. Uerūtm̄ i hoc nolite gaudere q̄ spūs vob subijciūtur. Gaudete aūt q̄ noia vra scpta sunt i celis. In ipa aūt hora exultauit ihs i spūsctō. et W. rñdēs. L. dixit. Confiteor tibi pr̄ dñe celi ⁊ terre/ q̄ abscōdisti hec a sapiētibꝫ ⁊ prudētibꝫ ⁊ reuelasti ea paruulis. Ita pat. q̄ sic placuit añ te. Oia mihi tradita sunt a pr̄e meo. Et. L. nemo. W. scit q̄ sit filius nisi pr̄ neqꝫ q̄ sit pr̄ nisi filius / ⁊ cui voluerit filius reuelare. ⁊ ꝯuersus ad discipulos ait. Beati oculi q̄ vidēt q̄ vos videtis. Dico em̄ vob q̄ multi reges ⁊ pphe voluerūt videre q̄ vos videtis ⁊ nō viderūt. ⁊ audire q̄ auditis ⁊ nō audierūt. Uenite ad me oēs q̄ laboratis et onerati estis ⁊ ego reficiā vos. Tollite iugū meū sup vos. ⁊ discite a me. q̄ mitis sum et humil corde. ⁊ inuenietis requiē aiabꝰ vestris. Jugū em̄ meū suaue ē ⁊ onus meū leue.

De samaritano curãte vulneratũ. L.x. Capl'm.lix.

Et ecce q̃dã legispitus surrexit temptãs illũ ⁊ dicẽs. Magr̃ q̃d faciẽdo vitã et'nã possidebo. At ille dixit ad eũ In lege q̃d scriptũ ẽ? Quõ legis? At ille rñdẽs dixit. Diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo/⁊ tota aĩa tua ⁊ ex oĩbꝫ viribꝫ tuis/⁊ ex oĩ mẽte tua/⁊ ꝓximũ tuuꝫ sic̃ teip̃m. Dixitq̃ illi. Recte rñdisti. h̃ fac ⁊ viues. Ille aũt volẽs iustificare seip̃m dixit ad iesum. ⁊ q̃s ẽ meus ꝓxim⁹? Suspiciẽs ãt ih̃s dixit. Hõ q̃dã descendebat ab hierl'm in iericho/⁊ ĩcidit in latrones q̃ etiã despoliauer̃t eũ ⁊ plagis ĩpositis abierũt semiuiuo relicto. Accidit aũt vt sacerdos q̃dã descenderet eadẽ via ⁊ viso illo p̃teriuit. sil'r ⁊ leuita. cũ eẽt secus locũ ⁊ videret eũ ꝑtrãsiit. Samaritanus aũt q̃dã iter faciẽs venit secus eũ ⁊ vidẽs eũ misericordia mot⁹ est. ⁊ appropiãs alligauit vulnera ei⁹ infundẽs oleũ et vinũ. ⁊ ĩponẽs illũ in iumẽtũ suũ. duxit in stabulũ ⁊ curã ei⁹ egit. Et altera die ꝓtulit duos denarios ⁊ dedit stabulario. Et ait. Curã illius habe ⁊ q̃dcũq̃ superogaueris ego cũ rediero reddã tibi. Quis hoꝝ triuꝫ videt̃ tibi ꝓximus fuisse illi q̃ incidit in latrones? At ille dixit. Qui fec̃ misericordiã in illũ. Et ait illi ih̃s. Vade et fac tu sil'r.

De mĩsterio Marthe. Lu.x. Capl'm.lx.

Factũ est autẽ dũ irẽt/⁊ ip̃e intrauit ĩ q̃ddã castellũ. ⁊ mulier q̃dã martha noĩe excepit illũ in domũ suã. Et huic erat soror noĩe maria/ q̃ etiã sedẽs secus pedes dñi audiebat ꝟbũ illius. Martha ãt satagebat circa frequẽs ministerium q̃ stetit ⁊ ait. Dñe nõ est tibi cure ꝙ soror mea reliq̃t me solam mĩstrare? Dic g̃ illi vt me adiuuet. Et rñdẽs dixit illi dominus Martha martha sollicita es ⁊ turbaris erga plurima. Porro vnũ est necessariũ. maria optimã ꝑtẽ elegit q̃ nõ auferet̃ ab ea.

Eiecta iã erant septẽ d̃monia a maria. vel preoccupatur historia. ⁊ ita d̃ remissione peccatorum in domo symonis leprosi

De doctrina oratõnis. L.xi. Capl'm.lxi.

Et factũ est cũ esset in loco quodaꝫ orãs. vt cessauit dixit vn⁹ ex discipulis ei⁹ ad eũ Dñe doce nos orare sic̃ ⁊ ioh̃es docuit discipulos suos. Et ait illis. Cuꝫ oratis dicite. Pr̃. sanctificet̃ nomẽ tuũ. Adueniat regnũ tuũ. Panẽ nostrũ q̃tidianuꝫ da nob̃ hodie. Et dimitte nob̃ debita nr̃a/siq̃dez et ip̃i dimittim⁹ debitoribꝫ nr̃is. Et ne nos ĩducas in tẽptatiõez. Et ait ad illos. Quis vestrũ habebit amicũ ⁊ ibit ad illũ media nocte/⁊ dicet illi. Amice accõmoda mihi tres panes/qm̃ amic⁹ me⁹ venit de via ad me et nõ habeo q̃d ponã añ illuꝫ. ⁊ ille deint⁹ rñdeat dicens. Noli mihi molest⁹ esse. Iã em̃ hostiũ clausum est/⁊ pueri mei mecũ sunt in cubili nõ possum surgere ⁊ dare tibi. Et ille si ꝑseuerauerit pulsans dico vob̃ etsi nõ dabit illi surgens eo ꝙ amicus eius sit propter improbitatẽ aũt eius surget ⁊ dabit illi q̃tq̃t hꝫ necessarios. Et ego dico vob̃. petite ⁊ dabit̃ vobis.

Probabile ẽ ꝙ hoc fuerit repetituꝫ et due petitões tunc pret̃misse

De traditionibus phariseoꝝ rep̃hensis a xp̃o. L.xi. Cap̃.lxij

Et cũ loq̃ret̃/rogauit illũ q̃dã phariseus vt prãderet apud se. ⁊ ingressus recubuit. Phariseus aũt cepit intra se reputãs dicere. Quare nõ baptizatus essꝫ ante prãdiũ? Et ait dñs ad illum. Nũc vos pharisei q̃d deforis est calicis et catini mũdatis. q̃d aũt intus est vestꝝ/ plenũ est rapina et iniq̃tate. Stulti. Nõne q̃ fecit q̃d deforis ẽ/etiã id q̃d intus est fecit? Verũtamẽ quod supest date elẽosynã. ⁊ ecce oĩa mũda sunt vobis.

De confricatõe granorũ sabbatis. M.xij. R.ij. L.vi. Capitulũ lxiij.

Factũ L. ẽ aũt ĩ illo tp̃e sabbato scd̃o. ꝑmo cũ trãsiret ih̃s ꝑ sata/discipuli M. ei⁹ esuriẽtes cepert̃ ꝓgredi ⁊ euellere spicas ⁊ mãducabãt. R. ꝯfricãtes manibꝫ. Quidaꝫ aũt phariseoꝝ dicebãt illis. Quid facit̃ q̃d ñ licet in sabbatis? ⁊ M. vidẽtes dicebãt iesu. Ecce discipuli tui faciũt quod non licꝫ

Patꝫ in hac rubrica variã eẽ tã preoccupatõnez q̃ꝫ rememoratõnem. et hoc ex quotatõne capituloꝝ. nec hẽt̃ rei geste cert⁹ ordo prout refert ad noticiã veritatis vel salutis.

eis facere sabbatis. ꝛ. R. ait illꝰ. Nunq̄ legistis q̄d fecerit dauid q̄n necessitatē habuit ꝛ esurijt ipe ꝛ q̄ cū eo erāt/quō intrauit i domū dñi sub abiathar pncipe sacerdotum ꝛ panes ppositōis sumpsit. L. R. M. ꝛ māducauit ꝛ dedit eis q̄ cū ipo erant. q̄s. M. L. nō licebat ei comedere. neq̄ his q̄ cū ipso erāt/nisi solꝰ sacerdotibꝫ. ꝛ. R. dedit ei/et his q̄ cū ipo erāt. Aut. M. nō legistꝭ q̄ in sabbatꝭ sacerdotes i tēplo sabbatū violāt ꝛ sine crimīe sūt? Dico aūt vob. q̄ tēplo maior ē hic. Si āt sciretꝭ q̄d ē. misericordiaz volo et nō sacrificiū/nūq̄ condēnassetis innocētes. ꝛ dicebat. R. eis. Sabbatū ppt hoīem factū est/ꝛ nō hō ppt sabbatū. Itaq̄ R. L. M. dñs est filius hois etiā sabbati.

De sanatōe manus aride. M. xij. R. iij. L. iiij Lapl'm. lxiiij.

ET. M. cū ide trāsisset factū est ꝛ in alio sabbato/vt intraret in synagogā ꝛ doceret. ꝛ erat ibi hō ꝛ manus eius dextera erat arida. Obseruabāt aūt scribe ꝛ pharisei/si in sabbato curaret/vt inuenirēt cāz vñ accusarēt eū. Ipe eīm sciebat cogitationes eoꝝ. ꝛ. M. interrogabāt eū dicentes. Si licz i sabbatis curare vt accusarēt eū. ꝛ R. ait hoi hūti manū aridā. Surge et sta. L. i mediū. ꝛ surgēs stetit. ꝛ ait ad illos iesus. Interrogo vos/si lz in sabbatꝭ bñ agere an male. aiaz saluare an pdere? At. R. illi tacebāt. Ipe. M. autē dixit eis. Quis erit ex vob hō q̄ hēat vnā ouē/ꝛ si ceciderit hec in sabbatꝭ in foueā. Nōne tenebit ꝛ leuabit eā Quanto magis est hō melior oue. Itaq̄ lz sabbatis bñfacere. ꝛ circūspiciens. R. eos cū ira ptristatus sup cecitatē eoꝝ dixit homini. Extēde manū tuā. ꝛ extēdit ꝛ restituta est manꝰ illi ꝛ sanitati. M. sic altera. Ipi L. ātrepleti sūt insipiētia. ꝛ colloq̄bant ad iuicē/q̄d dnā facerēt ō iesu. Ereūtes. M. āt pharisei pciliū faciebāt stati. R. cū herodianis aduersus eū/quō eū pderēt. Ihs M aūt sciēs recessit ide ꝛ secute sūt eū mlti ꝛ curauit eos oēs. ꝛ pcepit eis ne māifestū eū facerēt. vt adīpleret qđ dictū ē p ysaiā pphaz dicentē. Ecce puer meꝰ electꝰ quē elegi dilectus meꝰ. i q̄ bñ cōplacuit aie mee. Ponaz spīm meū sup eū ꝛ iudiciū gētibꝫ nūciabit. Nō pteidet/neq̄ clamabit/neq̄ aliq̄s i plateis audiet vocē ei⁹. Arūdinē q̄ssatā nō cōfringet. ꝛ lumē fumigās nō extīguet donec ei̇ciat ad victoriā iudiciū. ꝛ i noīe ei⁹ gētes spabunt. Ihs. R. āt cū discipl'is suis secessit ad mare. ꝛ turba mlta a galylea ꝛ iudea secuta ē eū/ꝛ ab hierlym ꝛ ydumea ꝛ trās iordanē/ꝛ q̄ circa tyz ꝛ sydonē multitudo magna audientes q̄ faciebat. ꝛ venerūt ad eū. ꝛ dixit ihs discipl'is suis vt nauicula sibi deseruiret ppter turbā ne cōprimerent eū. Mltos eīm sanabat ita vt irruerēt in eū. vt eū tāgerent/q̄t q̄t hēbāt plagas. Et spūs i mūdi cū illū videbāt. pcidebāt ei ꝛ clamabāt dicētes. Tu es filius dei. ꝛ vehemēter cōminabaꝭ eis/ne manifestarēt eū.

De quattuor parabolis i mari. M. xiij. R. iiij. L. viij. ꝛ xiij.

ET factū. L. ē deiceps. ꝛ (La. lxv. ipe iter faciebat p ciuitates ꝛ castella pdicās ꝛ euāgelizās regnū dei ꝛ duodecī cū illo. ꝛ mulieres aliq̄ q̄ erāt curate a spiritibꝫ malignis ꝛ īfirmitatibꝫ. maria q̄ vocabaꝭ magdalene ō q̄ septē dēmonia exibāt ꝛ iohāna vxor chuse p curatoris herodis ꝛ susanna/ꝛ alie mlte q̄ ministrabāt ei ō facultatibꝫ suis. In M. illa die. exiēs ihs de domo sedebat secꝰ mare. ꝛ. R. cepit iterꝝ docere ad mare. ꝛ M. congregate sunt ad eū turbe multe. ita vt in nauiculā ascēdēs/sederet i mari R. et oīs turba i litore. M. circa. R. mare sup trā erant. Cū. L. aūt plima turba conueniret ꝛ de ciuitatibꝫ pperarēt ad eū. locutus L. est. ꝛ docebat R. eos i paboł mlta ꝛ dicebat illis in doctrina sua per similitudinē. Audite R. ecce. M exijt. L. q̄ seminat seminare semē suū seminās R. ad seminādu. ꝛ. L dū semīat aliud cecidit secus viam. ꝛ conculcatū est ꝛ venerūt. R. volucres celi ꝛ comederunt illud. ꝛ aliud. L. cecidit sup petrā. vbi. R. nō habuit trā multā. ꝛ statī exortū est. q̄m nō habebat altitudinē trē. Et q̄n exortus ē sol exestuauit. ꝛ. L. natū aruit. q̄ nō habebat humorē. ꝛ M. eo q̄ R. nō habebat radicē. ꝛ. L. aliō cecidit inē spinas ꝛ sil' exorte spine ascēderūt R. ꝛ creuerūt M ꝛ suffocauerūt L. illō. ꝛ fructū R. nō ō dit Et L. aliud cecidit in terrā bonā. et exortus fec fructū ascēdētē R. et crescētē Aliō. M.

Quāuis pnectant dicta triū euāgelistaz nihilominus possūt intelligi varijs tēporib⁹ fuisse ꝛpetita sicut supra de sermone dñi in monte notatū est.

Parabola prima

centesimũ. R. aliud sexagesimũ aliud tricesimũ. Hec. L. dicẽs clamabat. Qui hz aures audiẽdi audiat. ⁊. R. cũ esset singularis accedẽtes. M. discipuli interrogauerũt eũ hi qui cũ illo erãt duodecĩ parabolã exponere/q̃. L. esset hec pabola. ⁊. M. dixerunt ei. Quare in pabolis loq̃ris eis? Quib⁹. L ipe dixit. q⁹. M. vob datũ est nosse mysteriũ regni dei. L. celoz. M. Leteris. L. ãt qui. R. foris sũt/oĩa in pabolis fiũt. ⁊. M illis nõ est datũ. Jdeo in pabolis loq̃r eis vt. R. vidẽtes videãt ⁊ nõ videãt ⁊ audientes audiãt ⁊ nõ intelligãt. q⁹. M videntes nõ vidẽt/⁊ audiẽtes nõ audiũt neq̃ intelligũt vt adĩpleat in eis ꝓphetia Jsaie dicentis. Auditu audietis ⁊ nõ intelligetis/⁊ videntes videbitis ⁊ nõ videbitis. Jncrassatus eñ ẽ coz ꝓpli huius ⁊ auribꝫ grauiꝰ audierũt ⁊ oculos suos clauserũt/neq̃ videant oculꝭ ⁊ auribꝫ audiãt ⁊ coꝛde itelligãt/⁊ cõuertanꝰ/⁊ sanẽ eos ⁊ dimittanꝰ. R. eis pctã Uestrũ. M. aũt btĩ oculi q̃ vident/⁊ aures vestre q̃ audiũt. Amẽ q̃ppe dico vob quia multi ꝓphete ⁊ iusti cupierunt videre q̃ videtis ⁊ nõ viderũt. ⁊ audire q̃ auditis ⁊ nõ audierũt. Et. R. ait illis. Nescitis pabolaz hãc. Et quõ oẽs pabolas cog̃scetis? Uos M. aũt audite pabolã seminãtis. Est. L. aũt hec pabola. Semẽ est ꝙbũ dei. q̃. R. seminat ꝙbũ semĩat. Qui. L. aũt secus viaz vbi. R. seminaꝰ ꝙbũ hi. L. sunt q̃ audiũt ⁊ R. cũ audierĩt/ꝺfesti venit sathanas ⁊ tollit. L. ꝙbũ de coꝛde coꝛ ne credẽtes salui fiant. Dis. M. eñ q̃ audit ꝙbũ regni dei ⁊ nõ intelligit venit malus ⁊ rapit qđ semiatũ est in coꝛde. Hã. L. qui sup̃ petrã hi sũt qui cũ audierint statĩ R. cũ gaudio suscipiunt illud. Et. L. hi radices nõ hñt in R. seq⁹ tpales sunt/q⁹ ad tẽpus credũt. deinde oꝛta tribulatõe ⁊ ꝓsecutiõe ꝓpter ꝙbũ ꝙfestim scãdalizanꝰ. ⁊. L. in tpe temptatõis recedũt. Qđ aũt in spinis cecidit hi sunt qui audierũt/⁊ a sollicitudinibꝫ seculi M. istiꝰ ⁊ fallacia diuitiaꝝ ⁊ voluptatibus. L. vite cũtes/⁊ circa. R. reliq̃ ocupiscẽtie introeũtes suffocanꝰ. L. et nõ referũt fructuz. Qui aũt in terrã bonam hi sunt q̃ in coꝛde bono et optimo audiẽtes ꝙbũ suscipiũt. R. L. et retinẽt. L. et fructũ afferũt in patiẽtia. Et M. facit. R. aliud q̃dem centesimũ. Aliud aũt sexagesimũ/pozro aliud tricesimũ. Et dicebat. R. illis. Nunq̃d venit lucerna vt sub modio ponaꝰ aut sub lecto. Nemo aũt accẽdit lucernã et opit eã vase/ aut subtus lectuz ponit/sed sup̃ candelabꝝ et intrãtes videãt lumẽ. Nõ eñ est occultũ q̃ nõ manifestet nec absconditũ qđ nõ cognoscaꝰ et in palã veniat. Si. R. q̃s hz aures audiendi audiat. et dicebat illis. Uidete ergo. L. quõ et q̃d. R. audiatis

Jn q̃ mẽsura mẽsi fueritis remetiet vobis et adĩciet vob. Qui. M. L. R. eñ hz dabit ei/et abũdabit. Qui aũt non hz et qđ hz et putat. L. se habere auferet ab eo. ¶Aliam M. pabolã. M. ꝓposuit eis dicens. Sile factũ est regnũ celoz homini q̃ seminauit semen bonũ in agro suo. Cũ autẽ dormirent hoies venit inimicꝰ eius et supseminauit zizania in medio tritici et abiit. Cũ autẽ creuisset herba et fructuz fecisset. tũc apparuerũt et zizania. Accedẽtes autẽ serui pꝛisfamilias dixerũt ei. Dñe. Nõne bonũ semen seminasti in agro tuo vñ ergo hz zizania? Et ait illis. Jnimicꝰ hõ fecit hoc. Serui ãt dixerũt ei. Uis imus et colligimꝰ ea? Et ait. Nõ. ne forte colligẽtes zizania eradicetis simul et triticũ cũ eis. Sinite vtraq̃ crescere vsq̃ ad messem. Et in tpe messis dicam messoribꝫ. Colligite ꝓmũ zizania et alligate ea in fasciculos ad cõburẽdũ. triticũ aũt congregate in hoꝛreũ meũ. et dicebat. R. eis. Sic ẽ regnũ dei quẽadmoduz si iaciat hõ semẽtẽ iterrã/et dormiat et exurgat nocte et die et semẽ germiet et ierescat dũ nescit ille. Ultro eñ terra fructificat ꝓmũ herbã. deĩ de spicã. deide plenũ fructũ in spica. et cuz exꝑduxerit fructum statĩ mittit falcẽ qm̃ adest messis. ¶Aliam M. pabolã ꝓposuit eis Parabola tercia. et. R. dicebat. Cui assimilabimꝰ regnuz dei? aut cui pabole cõparabimꝰ illõ? ⁊ cui. L. sile eẽ estimabo? Sile ẽ M. regnũ celoz gno sinapis qđ accipiẽs hõ semiauerit i agro. ⁊ L. misit in oꝛtũ suũ. Qđ. R. cũ semiatũ ẽ in tra minimũ. M. q̃dẽ ẽ in oĩb⁹ seminib⁹ q̃. R. sũt in tra. et cum natũ fuerit. et. M. creuerit maiꝰ ẽ oĩb⁹ oleribus. Ascẽdit. R. i arboꝛẽ magnã. L. et fit. M. arboꝛ. et. R. facit ramos magnos. ita M. vt volucres celi veniãt et hitẽt i ramis eiꝰ et. R. possint sub vmbra eiꝰ hitare. et volucres celi req̃euerẽt i ramis eiꝰ. ¶Aliã. M pabolã locutꝰ est eis et L. itez dixit. Cui sile regnum dei estimabo. Parabola quarta

Sile. M. L. ē regnū celoꝝ fermēto qđ accepтū mlier abscōdit in farine sat̄ tribꝰ donec fermētatū ē totū. Hec. M. oīa locut⁹ ē ihs ī pabol' ad turbas. Et talib⁹. R. mltis pabol' loq̄bat eis ꝙbū, put poterāt audire Sine pabola āt nō loq̄bat eis vt. M. īpleret qđ dictū ē p ꝓphaz dicētē. Aperiā in parabol' os meū/ r eructuabo abscōdita a cōstitutiōe mūdi. Seorsuz. R. āt discipul' suis disserebat oīa. Tunc. M. dimissis turb venit ī domū r accesserūt discipuli ei⁹ ad eū dicentes. Edissere nob parabolā zizanioꝝ agri. Qui rñdens ait. q̄ semīat bonū semē ē filꝰ hoīs. Ager āt ē mūd⁹. bonū ꝙ semen sunt filij regni. zizania aūt sunt filij nequā. Inimic⁹ aūt q̄ semīat ea ē dyabol⁹. messis ꝙ ꝓsūmatio seculi ē. Messores āt sunt angeli. sic ḡ zizania colligunt̄ r igni cōburūt̄. Sic erit in ꝓsūmatōe seculi. Mittet filius hoīs āgelos suos r colligēt de regno eius oīa scādala. i. eos q̄ faciūt iniq̄tatē. r mittēt eos ī caminū ignis. Ibi erit flet⁹ r stridor dētiū. Tunc iusti fulgebūt sic sol in regno p̄ris eoꝝ. Qui hz aures audiēdi audiat.

De tribus parabolis in domo. M. xiij. ¶ Capl'm. lxvi.

Jmile est regnū celoꝝ thesauro abscōdito in agro quem q̄ inuenit hō abscōdit/ r p gaudio illius vadit r vēdit vniuersa q̄ hz r emit agꝝ illū. Itē simile ē regnū celoꝝ hoī negociatori q̄renti bonas margaritas. Inuēta āt vna p̄ciosa margarita abūt r vendidit oīa q̄ habuit. r emit eā. Itez sile ē regnū celoꝝ sagene misse in mare/ r ex oī genere pisciū ꝙgreganti. Quā cū ipleta esset educētes r sec⁹ litus sedentes elegerūt bonos ī vasa sua. malos āt foras miserūt. Sic erit in cōsūmatōe secli Exibūt angeli r sepabūt malos de medio iustoꝝ. r mittēt eos in caminū ignis. Ibi erit flet⁹ r stridor dentiuz. Intellexist⁹ hec oīa? Dicūt ei etiā. Et it illis. Ideo oīs scriba doct⁹ in regno celoꝝ silis est homī patrifamilias q̄ pfert de thesauro suo noua r vetera. Et factū ē cū ꝓsūmasset ihs parabolas istas. transiit inde et veniēs ī patriā suā docebat eos in synagogis eoꝝ. ita vt mirarent̄ r dicerēt. Unde huic sapiētia hec r virtutes?

De reprehēsiōe traditōis iudeoꝝ. M. xv. R. vij. r L. ꝙsonat supra ca. xi. Capitulū lxvij.

Tunc M. accesserūt et R. ꝙuenerūt ad eum ab hierosolymis. M. scribe r pharisei. r. R. cū vidissent q̄sdam de discipul' ei⁹ cōmūib⁹ manib⁹ r nō lotis manducare panē vituperauerūt. Pharisei aūt r oēs iudei nisi crebro lauēt man⁹ nō manducāt tenētes traditōes seniorū. r a foro redeūtes nisi baptizarent̄ nō comedunt. Et alia multa q̄ tradita sunt illis seruare baptismata calicū vrceorū r eramentorū et lectorū. Et iterrogabāt eū pharisei r scribe dicentes. Quare. M. discipuli tui trāsgrediūtur. et. R. nō ambulāt iuxta traditōes seniorū? Non. M. em̄ lauāt manus suas cū panē māducāt. sed R. ꝙmūib⁹ manib⁹ manducāt panē. Ipe M. aūt respondēs ait illis. Quare r vos mādatū dei trāsgredimini ꝓpt traditōem vr̄am. Relinq̄ntes. R. enī mandatū dei tenetis traditōes hominū r baptismata vrceorū r calicuz. et alia sil'ia his facit⁹ mlta. r dicebat eis. Bñ irritū fecistis mandatū dei vt seruetis traditōez vestrā. Nam M. de⁹ dixit. r R. moyses. Honora p̄rem tuū et mr̄em. r q̄ male dixerit patri vl' matri morte moriat̄. Vos autē dicitis. Si dixerit hō p̄ri aut matri corban. hoc est donū quodcūq̄ ex me tibi ꝓderit M. et nō honorificabit p̄rem suuz aut mr̄em suā et. R. vltra nō dimittitis eū q̄cq̄ facere patri suo aut matri rescindētes ꝙbū dei p traditōez vr̄am quā tradidistis r multa sil'ia hmōi facitis. Ypocrita. M. bene ꝓphauit de vob Esaias dicēs. Scriptū est. pp'l hic labīs me honorat. cor aut ē ipoꝝ longe est a me. Invanū autē et sine M. causa colūt me docentes doctrinas et mandata hominū. Et ꝓuocat⁹ iterū R. ad M. se turbis dixit. Audite me oēs. R. r intelligite. Non M. q̄ intrat in os coinquinat hoīem. Nihil R. ē extra hoīez introiēs in eū qđ possit eū inq̄nare. sed q̄ ꝺ hoīe p/cedūt illa sunt q̄ coinq̄nāt hoīez. Si quis habet aures audiēdi audiat. Et cū introisset ī domū a turba accedētes. M. discipuli ei⁹ iterrogabāt. R. eū pabolā. r M. dixert ei. Scis q̄ pharisei audito h ꝙbo scandalizati sunt. Et ille rñdēs ait. Oīs plātatio quā nō plātauit p̄r me⁹ celest⁹ eradicabit. Sinite illos ceci sunt r duces cecoꝝ Cec⁹ aūt si ceco ducatū p̄stet ambo in foueaz cadūt. Rñdēs aūt petr⁹ dixit ei. Edissere nobis parabolam hanc. Et ille dixit. Adhuc r vos sine itellectu sic R. r iprudētes estis?

Nõ intelligitꝫ qꝛ oĩme extrinsecꝰ introiẽs ĩ hominẽ Oĩme. M. qđ in os intrat nõ. R. p̃t euꝫ coinq̃nare qꝛ nõ introit in coꝛ eiꝰ sꝫ ĩ vẽtrẽ vadit ⁊ in secessũ emittit purgãs oẽs escas Dicebat aũt qm̃ q̃ de hoĩe exeũt illa coinq̃nãt hominẽ. q̃. M. aũt ꝓcedũt de oꝛe de coꝛde exeũt ⁊ ea coinq̃nant hoĩeꝫ. Abintus R. enĩ đ coꝛde hoĩm male cogitatões ꝓcedũt homicidia. M. adulteria. fornicatões furta. falsa testĩonia. blasphemie auaricie. R. neq̃cie. dolꝰ. ĩpudicicia oculꝰ malꝰ. sup bia. stulticia. Oĩa hec mala abintꝰ ꝓcedũt. ⁊ hec M. sunt q̃ coinq̃nãt hoĩem. Nõ lotꝫ aũt manibꝫ mãducare nõ coinq̃nat hoĩeꝫ

Uide Lu. vi. supra tricesimo rubricella quindecima

De chananea. M. xv. R. vij.

Capitulũ. lxviij.

Et. M. egressus inde surgẽs. R. secessit. M. ⁊ abijt. R. in ꝑtes. M. ĩ fines. R. tyri ⁊ sydonis. ⁊ ingressus M. domũ neminẽ voluit scire ⁊ nõ potuit latere. Et. M. ecce mlier chananea statĩ. R vt audiuit đ eo cuiꝰ filia hẽbat spm̃ immũdũ. egressa. M. a finibus illꝰ ĩtrauit ⁊ clamauit. M. dicẽs ei Miserere mei dñe fili dauid/filia mea male a demõio vexat. Qui nõ rñdit ei ꝟbũ. ⁊ accedẽtes discipuli eiꝰ rogabãt eũ dicẽtes. Dimitte eaꝫ qꝛ clamat post nos. Ip̃e aũt rñdẽs ait. Nõ suꝫ missus nisi ad oues q̃ perierũt domus isrl. At illa venit ⁊ adorauit eũ ⁊ ꝓcidit. R. ad pedes eiꝰ. Erat em̃ mulier gẽtilis syrophenissa genere ⁊ rogauit eũ vt demoniũ eijceret de filia eiꝰ dicẽs. M. Dñe adiuua me. q̃ rñdẽs ait. Sine R. M. ꝑus saturari filios. Nõ ẽ bonũ sumere panẽ filioꝝ ⁊ mittere canibꝫ. At illa rñdẽs dixit illi. etiam. M dñe. nã ⁊ catelli edũt de micꝫ q̃ cadũt đ mẽsa dñoꝝ suoꝝ. ⁊ ꝯmedũt R. de micis sub menia puerorũ. Tũc M. respõdẽs ihs ait illi. O mlier magna ẽ fides tua fiat tibi sicvis. ꝓpt R. hũc ꝑmonẽ vade. exijt demonium de filia tua. et sanata M. est filia eiꝰ ex illa hora. ⁊ R. cum abijsset domũ suã inuenit puellã sedẽtẽ sup lectũ ⁊ đmoniũ exisse

Uidet marcꝰ dicere ꝙ christꝰ sanauerit in domo filiaꝫ sꝫ ꝯtextꝰ iste ꝯcordat eũ cũ mattheo

De surdo et muto

sanato et multis alijs. M. xv. R. vij.

¶ Capitulum. lxix.

Et. R. iteꝝ exiẽs de finibꝫ tyri venit ꝑ sidonẽ secꝰ M. mare qđ ẽ int R. medios fines decapoleos. ⁊ adducũt ei surdũ ⁊ mutũ et dep̃cabãt eũ vt ĩponat illi manũ. et ĩponẽs illi manũ ⁊ app̃hẽdẽs eũ de turba seorsũ misit digitos suos ĩ auricl'as eiꝰ ⁊ expuẽs tetigit lĩguã eiꝰ Et suspiciẽs ĩ celũ ĩgemuit et ait. Effeta qđ ẽ ad apire. ⁊ statĩ loq̃bat recte. ⁊ p̃cepit eis ne cui dicerẽt. quãto aũt eis p̃cipiebat tãto magꝫ plꝰ p̃dicabãt ⁊ de eo amplꝰ admirabãt dicẽtes. Bñ oĩa fecit. ⁊ surdos fecit audire ⁊ mutos loq̃. ⁊. M. ascẽdẽs ĩ montẽ sedebat ibi. Et accesserũt ad eũ turbe mlte habẽtes secũ mutos ⁊ claudos debiles cecos ⁊ alios mltos. et ꝓiecerẽt eos ad pedes eiꝰ. ⁊ curauit eos. ita vt turbe admirarẽt videntes mutos loq̃ntes ⁊ claudos ambulãtes. cecos vidẽtes. ⁊ magnificabãt deũ isrl.

De secũda refectõe

turbe ex septẽ panibꝫ ⁊ paucꝫ piscibꝫ. M. xv. R. viij.

Capitulũ lxx.

In diebꝫ. R. illꝰ. Cũ turba mlta essꝫ cũ iesu nc hr̃ent qđ mãducarẽt. cõuocatꝫ discipulꝰ suis ait illꝰ. Miseor sup turbã. qꝛ ecce iã triduo sustinẽt ⁊ ꝑseuerãt M. mecũ nec hñt qđ mãducẽt. ⁊ dimittere eos ieiunos nolo ne deficiãt ĩ via. ⁊ R. si dimisero eos ieiunos ĩ domũ suã deficiẽt ĩ via. q̃dã eĩ ex eis đ lõge venerẽt. ⁊ rñderũt ei discipl'i. vñ illos potit q̃s saturare panibꝫ ĩ solitudĩe? vñ. M. nob̃ panes ĩ deꝑto tãtos vt saturemꝰ turbã tãtã? Et. R. int'rogabat eos. q̃t panes hẽtꝫ? Qui dixerẽt septẽ ⁊ paucos. M. pisciclos. ⁊ p̃cepit turbe vt discũberẽt sup terrã. ⁊. R. accipiẽs. M. septẽ panes gr̃as agẽs fregit ⁊ dabat discipl'is suis vt apponerẽt/⁊ apposuerẽt turbe ⁊ dederũt. M. ppl'o. ⁊ habebant pisciculos paucos. ⁊ ip̃os bñdixit ⁊ iussit apponi. Et mãducauerunt omnes. M. ⁊ saturati sunt. Et sustulerũt. R. quod superauerat de fragmẽtis septem sportas plenas. Erãt autẽꝫ qui manducauerãt. R. quasi quatuoꝛ milia hominũ extra. M. paruulos ⁊ mulieres ⁊ dimisit. R. eos. ⁊ dimissa. M. turba ascendit ĩ nauiculã. R. cũ discipulꝰ suis. ⁊ venit. M in fines magedõ partes. R. dalmanutha.

De iudeis iterũ pe-

tentibꝫ signũ đ celo ⁊ de fermẽto phariseo-

rũ cauẽdo. M.xvi. R.viij ¶Cap̃.lxxi.

Et exierũt R. & accesserũt M. ad eũ pharisei & saducei tẽptantes vt rogarẽt eũ. & R. ceperũt ꝓrere cũ eo q̃ẽtes ab eo vt M. signũ de celo oñderet. Et ille ñ dẽs ait illꝭ. Facto vespe dicitꝭ Serenũ erit. rubicũ duꝝ est enĩ celum. & mane. Hodie tẽpestas. rutilat enĩ triste celũ. Facie ẽ celi dꝫudicare nostis. Signa aũt temporũ nõ potestis. Et ingemiscẽs R. spũ ait Quid generatio ista signũ q̃rit. Generatõ M. mala et adultera signũ q̃rit. Amen R. dico vob. Non dabit generatõi huic nisi M signũ ione pphete. Et relictis illꝭ ascẽdit in nauim. & abũt trãs fretũ. & cũ venissent discipuli eꝰ trãs fretũ obliti sũt panes recipe. Et R. nisi vnũ panẽ nõ habebãt secũ in naui. Et pcipiebat eis dicẽs. intuemĩ M. R. & cauete a fermẽto phariseoꝝ & saduceoꝝ. & fermẽto R. herodis. Et M. illi cogitabãt intra se dicẽtes. q̃ panes nõ accepim. Quo. R. cognito. ait illis ihesus. q̃d M cogitatꝭ int̃ vos modice fidei q̃ panes nõ habetꝭ? nõdũ R. cognoscitꝭ nec intelligitis Adhuc cecatũ habetꝭ cor vestr̃? oculos babẽtes & nõ videtis & aures habẽtes ñ auditis. Nec recordamĩ qñ q̃nq̃ panes fregi ĩ q̃nq̃ milia hoim. M. et q̃t cophinos fragmẽtoꝝ R. plenos tulistꝭ? Dicũt ei duodecĩ Oñ & septẽ panes ĩ q̃ttuor milia hoim M & q̃t R. sportas fragmẽtoꝝ tulistꝭ? Dicunt ei septẽ. & dicebat eis. quõ nõdũ intelligitꝭ. q̃ M. nõ de pane dixi vob. Cauete a fermẽto phariseoꝝ & saduceoꝝ. Tũc intellexerũt q̃ nõ dixerit cauẽdũ a fermẽto panum sꝫ a doctrina phariseoꝝ & saduceorũ

De ceco sanato q̃

videbat hoies velut arbores ambulantes R. viij. Capitulũ. lxxij.

Et veniũt bethsaidã & adducũt ei cecũ. & rogabãt eũ vt illũ tãgeret. & apphẽsa manu ceci educit eũ extra vicũ expuẽs in oculos eꝰ. ipositis manibꝫ suis ĩterrogauit eũ si q̃d videret. & aspiciẽs ait. Video hoies velut arbores ambulantes. Deĩde itez ĩposuit manus sup oculos eꝰ. & cepit videre. & restitutꝰ ẽ ita vt clare videret oĩa. & misit illũ ĩ domũ suã dicens. Vade ĩ domũ tuã. Et si ĩ vicũ introieris nemini dixeris.

De interrogatione

christi quẽ me dicũt homies esse. M. xvi. R. viij. L. ix. Capitulũ. lxxiij.

Et ingressus. R. est ihesus & discipuli eꝰ ĩ castella. Venit autẽ ĩ ptes cesaree philippi. Et factũ. L. ẽ cũ solꝰ eẽt oras & discipli eꝰ cũ eo. & R. i via M ĩterrogabat discipulos suos dicẽs. Quez R. dicũt hoies esse filiũ hois. Quẽ. L. me esse dicũt turbe? Qui rñderũt illi dicentes Alij. M. Johez baptistã. alij helyã. alij ꝺo hieremiã. Alij. R. q̃si vnũ de pphetis Alij L. q̃ ppha vnus de ꝺoribꝫ surrexit. Tũc R. dixit illis ihesus. Vos. M. aũt quez me esse dicitis? Rñdens Symõ petrus dixit Tu es xps filius dei viui. Rñdens aũt ihesus dixit ei. Btus es symõ bariona/ q̃ caro & sanguis nõ reuelauit tibi sꝫ pr̃ meus q̃ est in celis. Et ego dico tibi/ q̃ tu es petr̃/ & sup hãc petrã edificabo eccl'az meã & porte inferi nõ pualebũt aduersus eã. & tibi dabo claues regni celoꝝ. Et qõcũq̃ ligaueris sup terrã erit ligatũ & in celis. & qõcũq̃ solueris sup terrã erit solutũ & in celis. At. L. ille increpãs eos cõminatus. R. ẽ eis & pcepit. M. discipulis vt nemini dicerẽt de. R illo q̃ ipe esset xps. Exide cepit ihs docere R. eos & oñdere. M. discipulis suis. quia opteret eũ ire hierosolymã & multa pati. et R. reꝓbari. L. a. R. summis sacerꝺotibꝫ a scribis. M. & pncipibꝫ sacerꝺotũ/ & occidi & tertia die resurgere & R. palã ꝓbũ loq̃batr̃. & assumẽs. M. eũ petrus cepit illũ increpare dicẽs. Absit a te. Nõ erit tibi hoc. q̃. R. quersus videns discipulos cõminat̃ est petro dicẽs. Vade retro post. M. me satha na/ scandalum es mihi/ q̃ non sapis ea que dei sunt/ sed ea que hominum.

De cruce baiulãda

post xpm. M. vi. R. viij. Et ꝺsonat. L. in fra. xiij. & Luce. ix. ¶Cap'm. lxxiij.

Et vocata. R. turba cuz discipulis suis dicebat ad omes. Si q̃s vult post me venire. & R. me sequi abneget. M. L. semetipm & tollat crucẽ suã & sequat̃ me. Qui. M. eĩ voluerit. L. aiaz suam saluã facere ꝑdet eã. Qui aũt ꝑdiderit aiaz suã ꝓpter me & euãgelium. saluã faciet eã & inueniet. M. eã. Quid eĩ ꝓdest homini si vniuersum mũdũ lucret̃. aie ꝺo sue detrimentũ patiat̃. semetipm L. ꝑdat & detrimentũ sui faciat. Aut. M. R. quam dabit hõ cõmutationem ꝓ aĩa sua/ filius. M. eĩ

hoīs vēturus ē in gl'ia pr̄is sui cū angelis suis. ⁊ tunc reddet vnicuiq; ꝯm opera sua. Qui. R. eñ me ꝓfessus fuerit ⁊ ꝑba mea in generatiōe ista adultera ⁊ peccatrice ⁊ filꝰ hoīs ꝓfitebit eū cū venerit in gl'ia pr̄is sui cū angelis suis. Naz. L. q̄ erubuerit me et sermōes meos hūc filꝰ hoīs erubescet euz cū venerit ī maiestate sua ⁊ pr̄is ⁊ sctōz angeloz. Et. R. dicebat. L. ill'. Āmē vere. L. dico vobis. Sunt. M. q̄dā. R. L. de hic stantiby q̄ nō gustabūt mortē donec videāt regnū. R. dei venientis in ꝑtute filiū. M. hoīs veniētē in regno patris sui.

De trāsfiguratione

dñi. M. xvij. R. ix. L. ix. ¶Capl'm. lxxv.

Factū. L. est aūt post hec ꝑba fere dies octo post. M. dies. R. sex. Assumpsit ihesus itez petz Jacobū ⁊ iohannē frēz eius ⁊ duxit illos in montē excelsum seorsum solos. R. vt oraret. L. ⁊ trāsfiguratus. M. ē ante illos. Et. L. facta est dū oraret spēs vultꝰ eius altera ⁊ resplēduit. M. facies eiꝰ sic̄ sol. vestimenta āt eiꝰ facta sunt alba ⁊ cādida. splēdida R. nimis velut nix. et qualia fullo non pōt candida facere sup terrā. Et M. ecce duo L. viri apparuerūt. M. eis moyses ⁊ helyas cū eo loq̄ntes visi. L. ī maiestate. et dicebāt excessuz eiꝰ quē ꝓpletur⁹ erat ī hierusalē. Petrꝰ vero et q̄ cū illo erāt ḡuati erant somno. Et euigilātes viderūt maiestatem eiꝰ. ⁊ duos viros q̄ stabāt cū illo. ⁊ factum est dū discēderet ab illo. Rñdēs M. petrꝰ dixit ad ihesum. Dñe p̄ceptoz. L. Rabbi. R bonū M. est R. nos. L. hic esse. si vis M faciam⁹ ħ tria tabnacl'a. tibi vnum. moysi vnū. ⁊ helye vnū. Nō. R. enī sciebat q̄d diceret. Erāt enī timore extriti. Adhuc. L. aūt illo loq̄nte/ecce. M. nubes lucida obumbrauit eos ⁊ timuerūt. L. illis in nubē intrātiby. et M. ecce venit vox. R. ō nube dī. Hic ē filiꝰ me⁹ dilectꝰ. M. charissimus R. in q̄ M. mihi bñ placui. ipm audite. Et audiētes discipuli eiꝰ ceciderūt ī faciez suā ⁊ timuerūt valde. ⁊ accessit ihesus ⁊ tetigit eos. dixitq; eis. Surgite nolite timere. ⁊. L. dū fieret vox leuātes M. oc'los et circūspiciētes. R. neminē M. viderūt amplius. R. nisi ihesum tm̄ secū. ⁊ inuenꝰ. L. ē ihesus solꝰ. Et M. descēdētiby. L. ill' de mōte p̄cepit illis ihesus dicēs. Nemini dixeritz visiōem donec filꝰ hoīs a mortuis r̄surgat. ⁊ R. ꝑbū ꝓtinuerūt apud se ꝓq̄rentes apd se q̄d esset cū a mortuis r̄surrexerit. Et tacuerūt L. ipi. ⁊ nemī dixerunt in illis diebus q̄cq̄ ex illis q̄ viderāt. ⁊ interrogauerūt M euz discipuli eiꝰ ⁊ dicebant. Quid ḡ dicūt scribe et pharisei. R. q; helyam oportz venire primū. Qui rñdens ait illis. Helyas M. q̄dem vēturꝰ ē. Dū venerit. R. p̄mo restituet oīa. ⁊ quō scriptū ē in filiū hoīs vt multa patiat ⁊ contēnat. Dico. M. aūt vob quia helyas iā venit ⁊ nō cognouerūt eū. sz fecerūt in eo q̄cūq; voluerūt. sicut R. scriptū est d eo sic. M. ⁊ filꝰ hoīs passurꝰ ē ab eis. Tūc intellexerūt discipuli q; de iohāne baptista dixisset eis.

Regula tyconij de tēporib⁹ hic habz locū. Marc⁹ enim non nominat primū et vltimū diez q; fuerūt imperfecti.

De spū muto quez

nō potuerūt curare discipuli xp̄i. M. xvij. R. ix. L. ix. Capitulū lxxvi.

Factū. L. est aūt ī seq̄nti die descēdentiby illis de mōte. ⁊ veniēs R. ad discipulos suos occurrit ill' turba mlta. ⁊. R. vidit turbā magnā circa eos ⁊ scribas ꝓq̄rētes cū illis. ⁊ ꝓfestim oīs populꝰ videns ihesū stupefactꝰ ē ⁊ expauerunt. ⁊. M. cū vēissz ad turbā occurrētes. R. salutabāt eū. ⁊ interrogauit eos. Quid int' vos ꝓq̄ritis? Et L. ecce rñdens. R. vir. L. vnꝰ R. de turba. accessit. M. ad eū geniby puolutꝰ añ eū clamauit. L. dicēs. M. gr̄. R. at tuli ad te filiū meū huc habētē sp̄m mutū. q̄ vbicūq; ap̄hēderit eū illidit eū. et spumat ⁊ stridet dētiby et arescit. Dñe. M. miserere filio meo. q; lunaticus ē ⁊ male patit Nā sepe cadit ī ignē ⁊ crebro ī aquā. Magister. L. obsecro respice filiū meū. q; vnicus mihi ē. Et ecce sp̄us ap̄hēdit illū. et subito clamat ⁊ elidit ⁊ dissipat eū cū spumat. et vix discedit dilanians euz ⁊ obtuli M. eū discipul' tuis. rogaui. L. ⁊ dixi. R. vt ej̄cerēt eū. ⁊ nō potuerūt curare. M. eī Rñdens ihs ait. O generatio incredula infidelis. L. et puersa vsq; q̄ ero apud vos et vobiscū. M. q̄diu. vos. R. patiar. Afferte M. huc illū ad me. adduc L. huc filiū tuū Et R. attulerūt eū. ⁊ L. cū accederet et vidisset. R. illū statim sp̄us turbauit illum ⁊ elisit. L. eū demonū ⁊ dissipauit. ⁊. R. elisus in trā volutabat spumās. ⁊ interrogauit

patrē q̄ tū tpis est exquo ei ħ accidit. Et ille dixit. Ab infantia ꝛ freq̄nter eū in ignez ꝛ in aquā misit vt eū pderet. sed ꝛ si q̄d potes adiuua nos. misertus nostri. Jesus autē ait illi. Si potes credere. oīa possibilia sūt credēti. ꝛ ꝓtinuo exclamās pr̄ pueri cū lachrymis aiebat. Credo dñe adiuua incredulitatē meā. Et cū vidisset ihs ꝓcurrētez turbā/ꝓminatus ē spū immūdo et increpauit. M. L. eū iesus dicēs. R. Surde ꝛ mute spūs. Ego p̄cipio tibi exi ab eo. ꝛ āpli⁹ ne introeas in eū. ꝛ exclamās ꝛ mlt̄um discerpēs eū exīt ab eo demoniū. M. ꝛ fact⁹ R. est sicut mortuus. ꝛ multi dicerēt q̄ mortuus esset. Jesus aūt tenēs manū eius eleuauit eū ꝛ surrexit. ꝛ curatus M. est puer/ in illa hora sanauit. L. puer. ꝛ reddidit illū patri suo. Stupebāt aūt oēs i magnitudine dei. oībusq̄z mirātib⁹ in oīb⁹ q̄ faciebat dixit ad discipulos suos. ponite in cordib⁹ vr̄is ſmones istos. Filj⁹ em̄ hoīs futurꝫ ē vt tradat in manꝰ hoīm. ꝛ. R. cū introisset domū discipuli ei⁹ accesserūt M. ad eū secreto. ꝛ dixerūt ei. Quare nos ñ potuim⁹ curare eū? Dixit illis iesus. ꝓpt̄ incredulitatē vestram Amen dico vobis. Si habueritis fidez sicut g̃nū sinapis/ dicetis monti huic trāsi hinc ꝛ trāsibit. ꝛ nihil impossibile erit vob. Hoc. R. aūt genꝰ in nullo p̄ōt exire nisi in oratōe ꝛ ieunio.

De scenophegia et

p̄dicatōne passiōis christi. M. xvij. R. ix. L. ix. Joh. vij. Capl'm. lxxij.

ET. R. inde pfecti p̄ter gradiebāt. ꝛ J. ābulabat pꝰ ħ iesus i galyleam nec R. volebat quēq̄z scire. Hō. J. enī volebat ambulare i iudeā. q̄ q̄rebāt eū iudei interficere. Erat aūt in ꝓximo dies festꝰ indeoꝝ scenopheia. Dixerūt aūt ad eū frēs ei⁹. Trāsi hinc ꝛ vade i iudeā vt ꝛ discipuli tui videāt opa q̄ tu facis. Nēo q̄ppe i occulto aliq̄d facit. ꝛ q̄rit ipe in palaz esse. si ħ facis manifesta teipm mūdo. Nec enī frēs ei⁹ credebāt in eū. Dixit ḡ eis ihs. Tēpus meū nōdū aduenit. tpus aūt vestꝫ sp̄ ē paratū. Nō p̄t mūdus odisse vos. me aūt odit q̄ testimoniū phibeo de illo q̄ opa ei⁹ mala sunt. Vos ascēdite ad diē festū hūc. ego aūt nō ascēdā ad diē festū istū. q̄ tpus meum nōdū ipletū ē. Hec cū dixisset ipe mānsit in galylea Cōuersantib⁹ M. aūt eis i galylea docebat R. discipulos suos. ꝛ M. dixit. R. illis ihs. Filj⁹ hoīs tradēd⁹ est i manus hoīm ꝛ occidēt eū. ꝛ occisus. R. tercia die resurget. at. L. illi ignorabāt ꝓbū istō. et erat velatū añ eos vt nō sentirēt illō. ꝛ. L. timebāt R. eū interrogare de ħ ꝓbo ꝛ ꝓtristati M. sunt vehemēter. Ut. J. aūt ascēderūt frēs ei⁹. tūc ꝛ ipe ascēdit ad diē festū. nō manifeste sed quasi i occulto. Judei ḡ q̄rebāt eū in die festo. ꝛ dicebant. Ubi ē ille? ꝛ murmur multū erat de illo in turba Quidā enī dicebāt q̄ bonꝰ est. Alj autē dicebant nō. sed seducit turbas. Nemo tñ palaz loq̄batꝫ de eo ppt̄ metū iudeoꝝ. Jā aūt die festo mediāte ascēdit ihs in tēplū ꝛ docebat ꝛ mirabāt iudei dicētes. Quō ħ lr̄as scit cū nō didicerit? Rñdit eis iesus ꝛ dixit. Mea doctrina nō est mea sed ei⁹ q̄ misit me. Si q̄s voluerit voluntatē ei⁹ facere cognoscet de doctrina vtrū ex deo sit. an ego a meipo loq̄r. Qui a semetipo loquit gl'iam ꝓpriam q̄rit. Qui aūt q̄rit gl'iam ei⁹ q̄ misit illū. hic verax est et iniusticia in illo nō ē. Nōne moyses dedit vob legē. et nēo ex vob facit legē? Quid me q̄ritis interficere? Rñdit turba ꝛ dixit. Demoniū habes. quis te q̄rit interficere? Rñdit iesus et dixit eis. Unū opus feci et omnes miramī. ꝓpt̄ea moyses dedit vob circūcisiōem nō q̄ ex moyse ē sz ex patribꝫ. et in sabbato circūcidetis hoīez. Si circūcisionē accipit hō in sabbato vt ñ solvat̄ lex moysi. mihi indignamini q̄ totum hominē sanū feci i sabbato? Nolite iudicare ſm faciē sed iustū iudiciū iudicate. Dicebāt ḡ quidam ex hierosolymis. Nōne hꝫ est quē q̄runt interficere? Ecce palā loquit ꝛ nihil ei dicūt. Nunquid ꝛe cognouerūt ꝑncipes q̄ hic est christꝰ? Sed hūc scimꝰ vnde sit. christꝰ aūt cū venerit nemo scit vñ sit. Clamabat ḡ docens in tēplo iesus et dicēs. Et me scitis et vñ sum scitis et a meipso nō veni. sed est verꝰ q̄ misit me quē vos nescitis. Ego aūt scio eū. et si dixero q̄ nescio eū ero silis vob mendax. sed scio eum q̄ ab ipo sum et ipe me misit. Querebāt ḡ eū apphēdere et nemo misit i illū manꝰ/ q̄ nōdū venerat hora ei⁹. De turba aūt multi crediderūt i eū. ꝛ dicebāt. christꝰ cū venerit nunquid plura signa faciet q̄s q̄ hic facit? Audierūt pharisei turbā murmurātez de illo h. Et miserūt pharisei et ꝑncipes ministros vt apphēderēt eū. Dixit ergo iesus Adhuc modicū tps vobiscū sum ꝛ vado ad eū q̄ misit me. queritis me ꝛ nō ꝑuenietis

ꝛ vbi sum ego vos nō potestis venire. Dixerūt ergo iudei ad seipos. Quo hic iturꝰ ē qꝛ nō inueniemus eū: Nunq̄d in dispsionē gētiū iturus ē ꝛ docturus gētes: Quis est hic sermo quē dixit. Queritis me ꝛ non inuenietis ꝛ vbi sum ego vos nō potestis venire. In nouissimo aūt die magno festiuitatis stabat ihesus ꝛ clamabat dicēs. Si q̄t sitit veniat ad me ꝛ bibat. Qui credit in me sic dicit scriptura/flumia de vētre eius fluēt aq̄ viue. Hoc aūt dixit de spū quē accepturi erāt credētes in eū. Nōdū em erat spūs datus/qꝛ ihesus nōdū fuerat glificatꝰ Ex illa ergo turba cū audissent hos sermones eiꝰ dicebāt. Hic ē vere pphēta. Alij dicebāt hic ē xps. Quidā aūt dicebāt. Nunq̄d a galylea xps venit: Nōne scpt̄ura dic/ qꝛ ex semīe dauid ꝛ de bethleē castello vbi erat dauid venit xps: Dissensio itaq̄ facta est in turba ppter eū. Quidā aūt ex ipis volebāt apēhēdere eū/sz nemo misit sup illuz manus. Uenerūt ergo ministri ad pontifices ꝛ phariseos/ꝛ dixerūt eis illi. Quare ñ adduxistis eū: Rñderūt isti. Nūq̄z sic locutus ē hō sic hic hō loquit. Rñderunt ḡ eis pharisei. Nūq̄d ꝛ vos seducti estis: Nunq̄d aliq̄s ex pncipib ꝛ phariseis credidit ī eū. sz turba hec q̄ nō nouit legem maledicti sunt. Dixit nicodemus

ad eos. ille q̄ venit ad eū nocte q̄ vnus erat ex ipis. Nūq̄d lex nr̄a iudicat hoīem/nisi audierit ab ipo pus ꝛ cognouerit q̄d faciat. Rñderūt ꝛ dixerunt ei. Nūq̄d ꝛ tu galileꝰ es: scrutare scripturas ꝛ vide/qꝛ pphā a galilea nō surgit. Et reuersi sunt vnusquisq̄z in domū suam.

Nota q nicodemꝰ iam venerat.

De muliere deprehēsa in adulterio. J. viij. ¶ Lapl'm. lxxviij.

Ihesus aūt pretit in mōtē oliueti et diluculo itez venit in templū ꝛ omnis ppl's venit ad eū ꝛ sedēs docebat eos. Adducūt aūt scribe ꝛ pharisei mulierē in adulterio deprehēsam ꝛ statuerūt eaz in medio et dixerūt ei. Mgr̄ hec ml'ier modo deprehēsa ē in adulterio. In lege aūt mādauit nob dñs hmōi lapidare. Tu ḡ quid dicis: Hec autem dicebāt temptātes eum vt possent accusare eum. Jesus autem inclinans se deorsum digito scribebat in terra. Cum autē psseuerarent interrogātes euz ereꝛit se ꝛ dixit eis. Qui sine pctō vestruz ē p̄mꝰ in illā lapidem mittat. Et itez se inclinans scribebat ī terra. Audiētes aūt vnus post vnū exibāt incipiētes a senioribꝫ. ꝛ remāsit solꝰ et ml'ier in medio stās. Erigens autē se ihesus dixit ei. Ml'ier vbi sūt q̄ te accusabāt: Nemo te ꝓdemnauit: Que dixit. Nēo dñe. Dixit aūt ei ihesus. Nec ego te cōdemnabo. vade et ampliꝰ noli peccare

De verbis christi ī gazophilacio. Joh. viij Lap̄. lxxix.

Iterꝝ ḡ locutꝰ ē eis ihesus dicēs. Ego sum lux mūdi. q̄ seq̄tur me nō ambulat in tenebris sed habebit lumē vite. Dixerunt ḡ ei pharisei. Tu de teipo testimoniū phibes testimoniū tuū nō ē verum Rñdit ihesus et dixit eis. Et si ego testimoniū phibeo de meipo/verꝝ ē testimoniū meum. qꝛ scio vnde veni ꝛ q̄ vado. vos autez nescitis vnde venio aut q̄ vado. Uos ſm carnē iudicatis. ego aūt nō iudico quēq̄z. ꝛ si iudico ego iudiciū meū verū est. qꝛ solus nō sum. sed ego et q̄ misit me pr̄. ꝛ in lege vestra scriptum ē. quia duoꝝ hominum testimonium verꝝ est. Ego sum q̄ testimonium phibeo de memetipo. ꝛ testimoniū phibet de me q̄ me misit pater. Dicebāt ḡ ei. vbi ē pater tuus. Rñdit ihesus. Neq̄z me scitis neq̄z pr̄em meū. Si me sciretis forsitan ꝛ pr̄ez meū sciretis. Hec ꝙba locutꝰ ē ī gazophilacio docēs in tēplo. et nemo apēhēdit eum. qꝛ nōdum venerat hora eiꝰ.

De alio sermone christi, ppt quē voluerūt iudei eū lapidare Joh. viij. Capitulū. lxxx.

Dixit ergo iterꝝ eis. Ego vado et q̄retis me. ꝛ in pctō vr̄o moriemini. q̄ ego vado vos nō potestis venire. Dicebāt ḡ iudei. Nunq̄d interficiet semetipm. qꝛ dicit. q̄ ego vado vos nō potest̄ venire: et dicebat eis. Uos deorsuz estis. ego de supius sum. Uos de mūdo ħ est̄. ego nō sum de mūdo ħ. Dixi ḡ vobis qꝛ moriemini in pctis vr̄is. Si enī nō credideritis qꝛ ego sū moriemini in pctō vr̄o. Dixerūt ḡ ei. Tu q̄s es: Dixit eis ihesus. Principiū q̄ et loq̄r vobis. multa habeo ō vob loq̄ et iudicare. sed q̄ me misit verax ē. et ego q̄ audiui ab eo hec loq̄r in mūdo. et nō cognouerūt. qꝛ pr̄em eiꝰ dicebat deū. Dixit ḡ eis ihesus. Cū exaltaueritis filiū homis tūc cognoscetis qꝛ ego ipe sum. ꝛ a meipo facio ni

hil.et sicut docuit me pater hec loq̃r. ⁊ qui misit me mecũ est.et nõ reliq̃t me solum.qr que placita sunt ei facio semp. Hec illo lo/q̃nte multi crediderũt in eũ. Dicebat ergo ihesus ad eos qui crediderũt ei iudeos. Si vos manseritis in ꝺmõe meo vere discipu li mei eritis.et cognoscetis ꝟitatem ⁊ veri/tas liberabit vos. Responderũt ei.Semẽ abrahe sumus. et nemini seruiuim⁹ vnq̃. quõ tu dicis.liberi eritis? Rñdit eis ihesus. Amen amẽ dico vobis/quia omis q̃ facit pcm̃ seruus ẽ peccati. seru⁹ aũt nõ manet in domo in eternũ.filius manet in eternũ. Si ḡ filiꝰ vos liberabit vere liberi eritꝭ .scio qr filij abrahe estis sed q̃ritis me interficere.qr sermo meꝰ non capit in vob. Ego qõ vidi apud pr̃em loquor et vos q̃ vidistis apud pr̃em vestr̃ faciatis. Rñderũt et dixerunt ei. Pater noster abrahã est. Dicit eis ihesus. Si filij abrahe estꝭ opa abrae facite. Nũc autẽ q̃ritis me interficere hominẽ q̃ ꝟitatẽ vobis locutus sum quã audiui a deo.hoc abraam nõ fecit. Vos facitis opa pr̃is ve stri. Dixerũt ḡ ei. Nos ex fornicatõe nõ su mus nati. vnũ pr̃em habem⁹ deũ. Dixit ḡ eis ihesus. Si deus pr̃ vester esset diligeretꝭ vtiq̃ me. Ego enĩ ex deo pcessi et veni.ne/q̃ enĩ a meipo veni sed ille me misit.quare loq̃lã meã nõ cognoscitis.qr nõ potestꝭ au dire ꝺmonẽ meũ Vos ex pr̃e diabolo estis ⁊ desideria pr̃is vestri vultꝭ facere. Ille ho micida erat ab initio ⁊ in veritate nõ stetit quia nõ est veritas in eo .cũ loq̃tur menda ciũ ex ꝓp̃ris loquit̃.qr mendax est et pater eius. Ego autẽ quia veritatẽ dico nõ credi tis mihi. Quis ex vob arguet me de pecca to? Si veritatẽ dico quare nõ creditis mi hi. Qui ex deo est verba dei audit .ꝓpterea vos nõ auditis qr ex deo nõ estis. Rñde runt ergo iudei et dixerũt ei. Nõne bene di cimus nos qr samaritan⁹ es tu ⁊ demoniũ habes? Rñdit ihesus. Ego demoniũ nõ ha beo sed honorifico pr̃em meũ ⁊ vos inho/norastis me. Ego autẽ nõ q̃ro gl'iaꝫ meã. est q̃ querat et iudicet. Amen amẽ dico vo bis Si q̃s ꝺmonem meũ ꝟuauerit mortẽ nõ videbit in eternũ. Dixerũt ḡ iudei. Nũc cognouimus qr demoniũ habes. Abrahã mortuus est ⁊ ꝓphete ⁊ tu dicis.si q̃s ꝺmo nem meũ ꝟuauerit mortẽ nõ gustabit in eter num. Nunq̃d tu maior es pr̃enro abrahã q̃ mortuus ẽ? et ꝓphete mortui sunt.quem tu teipm facis? Respondit ihesus. Si ego gl'ifico meipꝫ gl'ia mea nihil est. Est pr̃ me us q̃ gl'ificat me quẽ vos dicitis qr deꝰ no ster est.et nõ cognouistis eũ.ego autẽ noui eum. Et si dixero nescio eũ ero sil'is vobis mendax.sed scio eũ ⁊ ꝺmonem eius seruo. Abraham pr̃ vester exultauit vt videret di em meũ /vidit et gauisus ẽ. Dixer̃t ḡ iudei ad eũ. Quinq̃ginta annos nõdũ habes ⁊ abraam vidisti? Dixit ḡ eis. Amen amẽ di co vobis anteq̃ abrahã fieret ego sum. Tu lerũt ergo lapides vt iacerẽt in eũ. Ihs aũt abscondit se et exiuit de templo.

De ceco nato. J.ix.

Capitulũ lxxxi.

Et ꝓteriens vidit hoiem cecũ a na tiuitate. Et interrogauerũt eũ discipuli sui. Rabbi/q̃s peccauit. ẖ aut parẽtes eiꝰ vt ceꝰ nasceret? Rñdit ihs. Ne q̃ hic peccauit neq̃ parentes eiꝰ. sꝫ vt mani/festent opa dei in illo. Me oportꝫ operari ope/ra eiꝰ q̃ misit me donec dies est. Venit nox q̃ nemo ꝓt operari. q̃diu sum in mundo lux sum mũdi. Hoc cũ dixisset exputit in terraꝫ et fecit lutũ ex sputo ⁊ liniuit lutũ sup ocu/los eius et dixit ei. Vade ⁊ laua in natatoria syloe.qđ interꝓtat̃ missus. Abiit ḡ ⁊ lauit. ⁊ venit videns. Itaq̃ vicini ⁊ q̃ viderant eũ ꝓus qr mendicꝰ erat dicebãt. Nõne hic est q̃ sedebat ⁊ mẽdicabat? Alij dicebãt qr hic est. Alij autẽ nequaq̃ sꝫ sil'is eiꝰ est. Ille ꝟo dicebat.qr ego sũ. Dicebãt ḡ ei .Quõ apti sunt tibi ocli? Rñdit. Ille hõ q̃ dicit ihesus lutũ fecit ⁊ vnxit oc'los meos ⁊ dixit mihi. Vade ad natatoria syloe et laua .et abij ⁊ laui ⁊ video. Dixerunt ei. Ubi ẽ ille? Ait nescio. Adducũt eũ ad phariseos q̃ ce cus fuerat. Erat aũt sabbatũ q̃n lutũ fecꝫ ie sus ⁊ aperuit oculos eius. Iterꝫ ḡ interroga/bãt eũ pharisei quõ vidisset. Ille aũt dixit eis. Lutũ posuit mihi sup oculos ⁊ laui ⁊ video. Dicebãt ḡ ex phariseis q̃dam. Nõ ẽ hic hõ a deo q̃ sabbatũ nõ custodit. Alij di cebãt. Quõ pot hõ peccator hec signa face re.⁊ scisma erat int eos. Dicũt ergo ceco ite rum. Tu q̃d dicis de eo qui aperuit tibi ocu los tuos. Ille ãt dixit/quia ꝓpheta ẽ. Nõ crediderũt ergo iudei de illo qr cecus fuis/set ⁊ vidisset donec vocauerũt parẽtes eius qui viderat.⁊ interrogauerũt eos dicentes Hic filius vester est quẽ vos dicitis.qr ce cus natus ẽ.quõ ergo nũc videt? Rñderũt ergo eis parẽtes eius ⁊ dixerũt. Scimus

qz hic est filiꝰ nr̃: et qz cecus natus est. quõ aũt nũc videat nescimꝰ. aut q̃s aperuit oculos eiꝰ nos nescimꝰ ipm interrogate. etatez habet ipe de se loquat. Hec dixerũt parentes eiꝰ qz timebãt iudeos. Jã enĩ ꝓspirauerant iudei vt si q̃s ꝓfiteret eũ esse christum extra synagogã fieret. pptea pentes eiꝰ dixerunt. etatẽ habz ipm interrogate. Uocauerũt g̃ rursum hoiem q̃ cecus fuerat. et dixerunt ei. Da gl'iam deo. Nos scimꝰ qz hic homo pctõr est. Dixit g̃ ille. Si pctõr ẽ nescio. Unuz scio qz cũ cec' essem mõ video. Dixerũt ergo illi. Quid fecit tibi? quõ aperuit tibi oc'los? Rñdit eis. Dixi vob iã et audistis. Quid itez vultis audire? Nunq̃d et vos vultis discipuli eiꝰ fieri? Maledixerũt ei et dixerũt. Tu discipulꝰ illiꝰ sis. nos aũt moysi discipuli sumꝰ. Nos scimꝰ quia moysi locutus ẽ deus. Hũc aũt nescimus vnde sit. Rñdit ille hõ z dixit eis. In hoc mirabile ẽ qz vos nescitis vñ sit et aperuit oc'los meos? Scimꝰ autẽ quia pctõres deꝰ nõ audit. sed si q̃s dei cultor est z volũtatem eiꝰ facit. hunc deꝰ exaudit. A seculo nõ est auditũ qz q̃s aperuit oc'los ceci nati. nisi esset hic a deo nõ poterat facere q̃cq̃. Responderũt et dixerũt ei Jn peccatis natus es totꝰ et tu doces nos. z eiecerũt euz foras. Audiuit iesus qz eiecerũt eũ foras. z cũ inuenisset eũ dixit ei. Tu credis in filiuz dei? Rñdit ei z dixit? Quis est dñe vt credã in eum. Dixit ei iesus. Et vidisti eũ et q̃ loquitur tecũ ipe ẽ. At ille ait. Credo dñe. z pcidens adorauit eũ. Et dixit ei iesus. Jn iudiciũ ego veni in hunc mũdum. vt q̃ nõ vident videãt. et q̃ vident ceci fiant. et audierunt ex phariseis q̃ cũ ipo erant z dixerunt ei. Nunq̃d et nos ceci sumꝰ? Dixit eis ihs Si ceci essetis nõ haberetis pctm̃. Nunc vo quia dicitis qz videmus pctm̃ vestruz manet.

De sermone christi

Ego sum pastor bonꝰ. Joh. x. La. lxxxij

AMen amen dico vob q̃ nõ intrat p ostiũ in ouile ouiũ. sed ascendit aliũde. ille fur est et latro. Qui autẽ intrat p ostiũ hic pastor est ouiũ. huic ostiarius aperit z oues vocẽ eiꝰ audiunt. et propias oues vocat noiatim z educit eas. et cũ ꝓpas oues emiserit vadit añ eas. z oues illũ sequunt quia sciũt vocẽ eiꝰ. Alienũ aut ẽ nõ sequunt sed fugiũt ab eo. qz non nouerunt vocẽ alienorũ. Hoc puerbiũ dixit eis iesus. Jlli autẽ nõ cognouerũt q̃d loq̃rez eis. Dixit g̃ eis itez iesus. Amen amen dico vobis. quia ego sũ ostiũ ouiũ. Omnes quotq̃t venerũt fures sunt et latrones. sz non audierũt eos oues. Ego sum ostiũ p me si q̃s introierit saluabit. z ingredietz egredietur z pascua inueniet. Fur autẽ nõ vẽit nisi vt furet z mactet z pdat. Ego veni vt vitam habeãt et abũdantiꝰ habeãt. Ego sum pastor bonus. bonus pastor dat aiam suã ꝓ ouibus suis. Mercẽnarius aũt et q̃ non est pastor cuiꝰ nõ sunt oues ppzie videt lupũ venientẽ z dimittit oues z fugit. z lupus rapit et dispgit oues. Mercẽnariꝰ autẽ fugit qz mercẽnariꝰ est. z nõ ptinet ad eum ō ouib. Ego sum pastor bonus z cognosco oues meas z ꝯgnoscũt me mee. sicut nouit me pr̃ et ego agnosco pr̃em. et aiam̃ meaz pono p ouib meis. et alias oues habeo q̃ nõ sunt ex hoc ouili et illas oportz me adducere. et vocẽ meã audiẽt. z fiet vnũ ouile z vnus pastor. pptea me pater diligit quia ego pono aiam meã et itez sumã eam. Nemo tollet eã a me. sz ego pono eã a meipso. potestatẽ habeo ponẽdi aiam meã z ptãtẽ habeo itez sumẽdi eam. Hoc mandatũ accepi a pr̃e meo. Dissensio itez facta est iter iudeos ꝓpter ꝓmones hos. Dicebãt autẽ multi ex his. Demoniũ habz z insanit. quid eum auditis? Alij dicebant. hec ꝓba nõ sunt demoniũ habentis. Nunq̃d demoniũ põt cecoꝝ oculos aperire?

De solutõe didragmatis. M. xvij. R. ix. Lap. lxxxiij.

ET. R. venerũt capharnaũ. z cum venissent. M. capharnaũ accesserunt q̃ didragma accipiebãt ad petrum z dixerũt ei. Mgr̃ vester nõ soluit didragma. Et ait/etiã. et cũ intrasset i domũ ꝓuenit eũ iesus dicẽs. Quid tibi videt symon? Reges terre a q̃busꝰ accipiũt tributũ vel censum. a filijs suis an ab alienis? Et ille dixit. Ab alienis. Et dixit ei iesus. Ergo liberi sunt filij. Ut aũt nõ scãdalizemꝰ eos Uade ad mare z mitte hamũ. et eũ piscem q̃ primus ascẽderit tolle. z apto oze eius inuẽies statere. illũ sumẽs da eis p me et te

De contentõe discipuloꝝ q̃s eoꝝ videret esse maior z de doctrina xp̃i. M. xviij. R. ix. L. ix. La. lxxxiij.

In illa M. hora intrauit. L. in eos cogitatio q̄s eoꝝ videret̄ esse maior. At Jesus videns cogitatiōes cordis eoꝝ. cū. R. domi esset īterrogabat eos. Quid in via tractabitis. At illi tacebant. Siquidē in via inter se disputauerant. q̄s esset illoꝝ maior? Accesserūt. M. discipuli ad iesum dicentes. Quisputas maior est in regno celoꝝ? Et. R. residēs vocauit duodecim. ⁊ ait illis. Si q̄s vult primus esse erit omniū nouissimus / ⁊ oīuꝫ mīster. Et. M. Aduocās iesus paruulū accipiēs. R. app̄hendit. L. ⁊ statuit. M. euꝫ secus se in medio. M. eoꝝ. Quem. R. cū complexus eēt ait illis. Amē. M. dico vobis. Nisi ꝯuersi fueritis ⁊ efficiamini sicut ꝑuuli nō intrabitis in regnū celoꝝ. Quicūq̄ ergo humiliauerit se sicut ꝑuulus iste / hic maior ē in regno celoꝝ. Et q̄ suscepit vnū paruulū talem in noīe meo me suscipit. Et. R. q̄cūq̄ me suscepit / nō solū me suscipit. sꝫ eū q̄ misit me. Nā q̄ minor. L. est inter vos oēs. h̄ maior est. Qui. M. aūt scādalizauerit vnū de pusillis istis minimis q̄ in me credunt expedit bonū. R. est ei magis. vt. M. suspēdat̄ mola asinaria in collo eius ⁊ dimergat̄ in ꝓfundū maris. Ue mūdo a scandalis. Necesse est em̄ vt veniāt scādala. verūtam̄ ve hoī illi ꝑ quē scādalū venit. Si. M. autē. R. manus tua scādalizat te abscide eā et ꝓijce abs te. Bonū. R. est tibi debilem vel claudū. M. introire in vitā q̄ꝫ duas man⁹ vel duos. M. pedes habentē mitti ⁊ ire in gehennā ignē. M. eternū inextinguibilem R. vbi vermis eoꝝ nō morit̄. ⁊ ignis nō extinguit̄. Et si pes tuus scādalizat te. amputa illū. bonū est tibi claudū intrare in vitā eternā q̄ꝫ duos pedes habentē / mitti in gehennā ignis īextīguibilis vbi vermis eoꝝ nō morit̄ ⁊ ignis nō extīguit̄. ⁊. M. si oculus tuus scādalizat te / erue euꝫ ⁊ ꝓijce abs te. Bonū R. est tibi lusco cū M. vno oculo vitā intrare regnū. R. dei / q̄ꝫ duos oculos habētē mitti in gehennā ignis. vbi vermis eoꝝ nō morit̄ ⁊ ignis nō extinguit̄. Omīs em̄ victima igne salie t̄. ⁊ oīs victima sale salie t̄. Bonū est sal q̄ si sal insulsum fuerit in quo illud ꝯdietis? Habete in vob̄ salē ⁊ pacē habete inter vos. Uidete. M. ne ꝯtēnatis vnū ex his pusillis. Dico em̄ vobis / qꝛ angeli eoꝝ in celis sp̄ vident faciē p̄ris mei qui in celis est. venit em̄ fili⁹ hoīs salu are qd̄ ꝑierat. Quid vob̄ vid et̄. Si fuerīt alicui cētū oues errauerit vna ex eis. Nōne relīquit nonagintanouē in mōte. ⁊ vadit q̄rere eā que errauerat? Et si ꝯtigerit vt inueniat eā. Amē dico vobis. qꝛ gaudet sup̄ eam magis q̄ꝫ sup̄ nonagintanouē que nō errauerūt. Sic nō est volūtas ante p̄rez vestrū q̄ in celis ē vt ꝑeat vn⁹ de pusillis istis.

De correptione fraterna. M. xviij. L. xvij. ¶ Capl'm. lxxxv

Attendite vobis si. M. aūt peccauerit in te frater tuus vade ⁊ corripe. increpa. L. illū inter. M. te et ip̄m solū. Si audierit te et penitētiam. L. egerit. dimitte illi. lucrat⁹. M. es frēz tuū. Et. L. si septies in die peccauerit in te. ⁊ septies in die ad te ꝯuersus fuerit dicēs. penitet me / dimitte illi. Si. M. aūt nō te audierit adhibe tecū adhuc vnū vl' duos vt in ore duorū testiū vl' triū stet om̄e verbū. q̄ si nō audierit eos dic eccl'ie. Si autē ⁊ ecclesiā nō audierit sit tibi sicut ethnic⁹ ⁊ publican⁹. Amē dico vob̄. quecūq̄ alligaueritis sup̄ terrā erūt ligata et in cel'. ⁊ q̄cunq̄ solueritis sup̄ terrā erūt soluta ⁊ in cel'. Iterū dico vobis. quia si duo ex vobis ꝯsenserint sup̄ terrā de omni re quācūq̄ petierint fiet illis a p̄re meo q̄ in celis est. vbi ei sunt duo vl' tres cōgregati in nomine meo ibi sum in medio eoꝝ. Tūc accedens Petrus ad eū dixit. Dn̄e q̄tiens peccabit ī me frater me⁹ ⁊ dimittā illi. Usq̄ septies? Dixit illi iesus. Non dico tibi vsq̄ septies. sed vsq̄ septuagies septies.

De seruo nequam cui om̄e debitū dimissum fuerat. M. xviij Capitulum. lxxxvi.

Ideo assimilatū est regnū celorum homini regi q̄ voluit ratōnem ponere cū seruis suis. Et cū cepissꝫ rationez ponere oblat⁹ est ei vnus q̄ debebat decez milia talenta. Cū autē nō h̄ret vnde redderet iussit eū dn̄s venūdari ⁊ vxorem eius et filios. et omnia q̄ habebat ⁊ reddi. Procidens aūt seru⁹ ille rogabat eū dicēs Patientiā habe in me ⁊ om̄ia reddam tibi Misertus autē dn̄s serui illi⁹ dimisit eum ⁊ debitū dimisit ei. Egressus autē seru⁹ ille inuenit vnuꝫ de cōseruis suis q̄ debebat ei centū denarios. ⁊ tenens suffocabat eū dicens. Redde qd̄ debes. Et ꝓcidens ꝯseru⁹ eius rogabat eū dicens. Patientiā habe in

me et omnia reddã tibi. Ille autẽ noluit ſz abijt et miſit eũ ĩ carcerẽ donec redderet debitũ. Uidentes aũt ꝓserui eius q̃ fiebãt cõtriſtati ſunt valde. et venerũt et narrauerũt dño ſuo omnia que facta fuerãt. Tunc vocauit illũ dñs ſuus. ⁊ ait illi. Serue nequã oĩe debitũ dimiſi tibi quoniã rogaſti me. nõne g̃ oportuit ⁊ te miſereri ꝓserui tui ſicĩ ⁊ ego tui miſertus ſum? Et iratꝰ dñs eꝰ tradidit eũ tortoribꝫ q̃adusq̃ redderet vniuerſum debitũ. Sic ⁊ pater meꝰ celeſtis faciet vobis ſi nõ r̃miſeritꝭ vnuſq̃sq̃ fratri ſuo de cordibꝫ veſtris.

De illo qui eiiciebat demonia et nõ ſequebaꝫ christũ. R. ix. L. ix.

Capitulũ. lxxxvij.

Reſpondẽs. L. aũt illi. R. iohãnes dixit. Preceptor. L. mgr̃. R. vidimus quendã in noĩe tuo eĳciẽtez demonia ⁊ phibuimꝰ eũ. qz nõ ſeq̃tur te nobiſcũ. Et ait ad illos ieſus. Nolite phibere Neo eſt q̃ faciat virtutẽ in noĩe meo ⁊ poſſit cito male loq̃ de me. Qui. R. L. enĩ non eſt aduerſũ vos ꝓ nobis eſt. Quiſq̃ſ R. vobis potũ dederit calicẽ aq̃ frigide in nomine meo qz chriſti eſtis. Ãmẽ dico vob non pdet mercedẽ ſuã.

De aduentu christi in fines iudee. et q̃ diſcipuli nõ timeãt eoſ q̃ occidũt corpus. nec vult christꝰ diuidere hereditatẽ. M. xviij. ⁊ ſup. x. R. x. L. xij.

Capitulũ. lxxxviij.

Et. M. factuꝫ. L. eſt cũ ꝓsũmaſſet fmones iſtos ieſus inde exurgens et miĝuit. M. a galylea et venit in fines iudee trãs iordanẽ. et ſecute ſunt euz turbe multe. Et conuenerũt. R. itez turbe ad eũ ⁊ curauit. M. eos ibi. ⁊ L. ſicut conſueuerat iterũ docebat eos. Multis autez turbis circũſtantibꝫ ita vt ſeinuicẽ ꝓculcarent cepit dicere ad diſcipulos ſuos. Ãttẽdite a fermẽto phariſeoꝝ qõ eſt ypocriſis. Nihil autẽ opertũ ẽ quod nõ reueleꝫ. neq̃ abſconditũ qõ non ſciaꝫ. quoniã q̃ in tenebris dixiſtis. in lumĩe dicenꝫ. ⁊ quod ĩ aure locuti eſtis in cubilibꝫ ꝓdicabiꝫ in tectis. Dico autẽ vob amicis meis ne terreamini ab his q̃ occidunt corpꝰ ⁊ poſt ß nõ habẽt ampliꝰ q̃d faciãt. Oſtendã aũt vob quem timeatꝭ. timete eũ q̃ poſtq̃ occiderit habz poteſtatẽ mittere in gehennã. Ita vob dico hũc timete. Nõne q̃nq̃ paſſeres veneunt aſſe. M. dipondio. L. et vnꝰ in illꝰ non eſt in obliuiõe coraĩ deo. nõ. M. cadit. R. i terrã ſine pr̃is veſtri voluntate? Sed ⁊ capilli capitis vr̃i omnes nũerati ſunt. Nolite g̃ timere/ multis paſſeribꝫ meliores M. pluris. L. eſtis vos. dico. J. autẽ. M. vobis. q̃cunq̃ me ꝓfeſſus fuerit coraĩ homiby ⁊ filiꝰ hois ꝓfitebiꝫ eũ coraĩ angelꝭ dei. Qui aũt negauerit me coraĩ hoiby denegabiꝫ coram angelis dei. Et oĩis q̃ dicit verbum in filiũ hois remittꝫ illi. Si autẽ in spiritũ ſanctũ blaſphẽauerit nõ remittꝫ ei. Cũ aũt inducent vos ĩ ſynagogas ⁊ ad magiſtratus ⁊ ptãtes nolite ſolliciti eſſe q̃liꝫ aut quid rñdeatis. aut q̃d dicatis. ſpũs eĩ ſanctus docebit vos in ipa hora q̃d oporteat vos dicere. Ait aũt illi q̃dã de turba. Magiſter dic fratri meo vt diuidat mecũ hereditatẽ. Et dixit ei. hõ quis me ꝓſtituit iudicem et diuiſorẽ ſup vos. Dixitq̃ ad illos. Uidete ⁊ cauete ab oĩi auaricia. qz nõ in abũdãtia cuiuſq̃ vita eiꝰ ẽ ex his q̃ poſſidz

De diuite habente fructuũ abundãtiã. ⁊ ne diſcipuli ſolliciti ſint. Luce. xij.

Capitulũ. lxxxix.

Dixit aũt ſilitudinẽ ad illos dicẽs. Hois cuiuſdã diuitis vberes fructus ager attulit. ⁊ cogitabat intra ſe dicẽs. quid faciam q̃ nõ habeo q̃ cõgregem fructꝰ meos? Et dixit. hoc faciam. deſtruã horrea mea ⁊ maiora faciã. et illuc congregabo omnia que nata ſunt mihi ⁊ bõa mea Et dicam anime mee. Anima mea habes mlta bona poſita ĩ annos

Multa que hic ponunt poſita ſunt ſpa ſentẽtialiꝫ. vel etiã in verbis in ſermone in monte

plurimos. requieſce. comede. bibe. epulare Dixit autẽ illi deus. Stulte hac nocte repetent animã tuã a te. que autẽ paraſti cuius erũt? Sic eſt q̃ ſibi theſaurizat ⁊ nõ eſt in deum diues. Dixitq̃ ad diſcipulos ſuos. Jõo dico vobis. Nolite ſolliciti eẽ anime veſtre q̃d mãducetꝭ neq̃ corpori veſtro quid veſtiamini. Ãnima eĩ plus eſt q̃z eſca. et corpus pluſ q̃z veſtimentũ. Conſiderate coruos qz nõ ſeminãt neq̃ metũt. quiby ñ eſt cellariũ neq̃ horreũ et deꝰ paſcit illos. quanto magis vos eſtꝭ pluris illis? Quis autẽ veſtrũ cogitãs poteſt ad ſaturã ſuaz adȳcere cubitũ vnum. Si ergo neq̃ quod

minimũ est potestis quid de ceteris sollici-
ti estis? Considerate lilia agri quomõ cre-
scunt. non laborant. neq; nent. Dico autez
vobis/quia nec Salomon in omni gloria
sua vestiebat sicut vnum ex istis. Si autẽ
fenũ quod hodie in agro est. ⁊ cras in cliba
num mittit deus sic vestit. quanto magis
vos pusille fidei? Et vos nolite querere q̃d
manducetis aut q̃d bibatis ⁊ nolite in sub
lime tolli. Hec em̃ omnia gentes mundi q̃
runt. Pater aũt vester scit qm̃ his indige-
tis. Verũtamen primũ querite regnũ dei/
⁊ hec omnia adijcient vobis. Nolite time-
re pusillus grex quia complacuit patri ve-
stro vobis dare regnum. Vendite q̃ possi-
detis. ⁊ date elemosynam. Facite vob sac-
culos qui non veterascũt thesaur nõ defi-
cientem in celis. Quo fur nõ appropiat ne
q; tinea corrumpit. Vbi em̃ thesaurus ve
ster est. ibi ⁊ cor vestrum erit. Dicebat autẽ
ad turbas. Cum videritis nubẽ orientem
ab occasu statim dicitis nimbus venit/ et
ita fit. Et cum austrum flantem dicitis. qr
estas erit. ⁊ ita fit. Ipocrite faciem celi ⁊ ter
re nostis ꝓbare. Hoc aũt tempus quomõ
non ꝓbatis? Quid autem ⁊ a vobisipis nõ
iudicatis quod iustũ est. Cum autẽ vadis
cum aduersario ad principẽ in via da ope-
ram liberari ab illo ne forte trahat te apud
iudicem. Et iudex tradat te exactori ⁊ exa-
ctor mittat te in carcerem. Dico tibi qr nõ
exies inde donec etiam nouissimum minu
tum reddas.

De galileis occisis

⁊ de ficulnea. L. xiij. ¶ Capl'm. xc.

Aderant autez q̃dam illo tempe nũ
ciãtes illi de galileis quoꝝ sangui-
nem Pilatus miscuit cum sacrifi-
cijs eoꝝ. Et rñdens dixit illis. Putatis q̃
hi galilei pre omnib galileis pctõres fue-
runt. quia talia passi sunt? Nõ dico vobis.
sed nisi penitentiam egeritis sil'r omnes pe
ribitis. Sicut ⁊ illi. xviij. sup quos cecidit
turris in syloe ⁊ occidit eos. Putatis quia
⁊ ipi debitores fuerunt/ pter omnes homi-
nes habitantes in Hierusalẽ? Nõ. dico vo
bis/sed si non penitentiaz egeritis omnes
similiter peribitis. Dicebat aũt hanc simi-
litudinem. Arborem fici habebat quidam
plantatã in vinea sua. ⁊ venit querens fru-
ctum in illa ⁊ non inuenit. Dixit autem ad
cultorem vinee. Ecce anni tres sunt ex quo
veni querens fructũ in ficulnea hac. ⁊ non
inuenio. Succide ergo illam/vt q̃d etiam
terrã occupat? At ille rñdens dixit illi. Do
mine dimitte illam ⁊ hoc anno/ vsq; dũ fo
diam circa illam ⁊ mittam stercora. ⁊ si qui
dem fecerit fructũ bene. Sinautem in fu-
tur succides eam.

De muliere ĩcurua

ta. Luce. xiij. ¶ Capitulum. xci.

Erat autem in synagoga eorum
docens sabbatis. Et ecce muli-
er que habebat spiritũ infirmita
tis annis decez ⁊ octo/ ⁊ erat in
clinata nec omnino poterat sursum respice
re. Quam cum videret Jesus vocauit ad
se. ⁊ ait illi. Mulier dimissa es ab infirmi-
tate tua. ⁊ imposuit illi manus/ ⁊ confestiz
erecta est. ⁊ glorificabat deum. Respondẽs
autem archisynagogus indignans/qr sab
bato curasset Jesus. dicebat turbe. sex dies
sunt in q̃bus oportz operari. in his g̃ veni
te et curamini/ ⁊ nõ in die sabbati. Respon
dit autẽ ad illũ dñs ⁊ dixit. ypocrite vnus
quisq; vestꝝ sabbato nõ soluit bouẽ suum
aut asinũ a p̃sepio ⁊ ducit adaquare? Hãc
aũt filiã abrahe quã alligauit sathanas ec
ce decẽ ⁊ octo annis nõ oportuit solui a vĩ
culo isto in die sabbati? Et cum hec diceret
erubescebãt oẽs aduersarij ei⁹. ⁊ oĩs popu
lus gaudebat ĩ vniuersis que gloriose fie-
bant ab eo.

De interrogatione

iudeorũ an liceat vxorẽ dimittere. M. xix.
R. x. L. xvi. Capitulũ. xcij.

Et. M. accesserũt pharisei tẽptan-
tes eũ atq; dicẽtes. Si licet homi
ni dimittere vxorẽ quacũq; ex cau
sa. At. R. ille respondẽs ait. Quid vob p̃-
cepit Moyses. Qui dixerũt. Moyses per
misit libellum repudij scribere ⁊ dimittere.
Qui. M. respondẽs ait illis. Nõ legistis
quia q̃ fecit hominẽ ab initio creature. R.
masculũ. M. R. ⁊ feminã fecit eos deus.
Et dixit. propter hoc relinquet hõ patrem
⁊ matrẽ et adherebit vxori sue. ⁊ erũt duo ĩ
carne vna. Itaq; iam non sunt duo sz vna
caro. Quod ergo de⁹ coniũxit homo non
separet. Dicũt. R. illi. Quid. M. g̃ Moy-
ses mãdauit dari libellũ repudij ⁊ dimitte
re? Ait illis. Quoniã. M. R. Moyses ad
duriciã cordis vestri ꝑmisit vobis dimit-

tere vxores vras. ⁊ scripsit vobis ꝓceptuz istud. Ab initio. M. autem nõ fuit sic. Et R. in domo iterũ discipuli eius interrogauerũt eum. Et ait illis. Dico. M. autẽ vobis quia. M. R. quicũqz dimiserit vxorẽ suam nisi ob fornicatõem. et aliam duxerit mechat. et. R. adulteriũ cõmittit sup eam. ⁊. R. qui. L. dimissam. a. L. viro duxerit. mechatur. Et si vxor dimiserit virũ suum ⁊ alij nupserit/mechat. Dicunt. M. ei discipuli eius. Si ita est causa hominis cuz vxore nõ expedit nubere. Qui dixit. Non omnes capiũt verbũ istud sed quibꝫ datũ est. Sunt enĩ eunuchi q̃ de matrꝭ vtero sic nati sunt. Et sunt eunuchi qui facti sũt ab hominibꝫ. Et facti sunt eunuchi q̃ seipsos castrauerũt vl' eunuchizauerũt ꝓpt̃ regnũ celoz. Qui potest cape capiat.

De paruulis oblatis.

M. xix. R. x. L. xviij. La. xciij.

Tunc. M. oblati. R. sunt ei paruuli infantes. L. vt. L. tãgeret. R. eos ⁊ manus. M. imponeret ⁊ oraret Quod. L. cũ viderẽt discipuli increpabãt L. M. illos. et cõminabant. R. offerentibus. Quos cũ vidisset indigne tulit Jesus L. autem cõuocãs illos dixit. M. eis. R. Sinite M. R. L. paruulos vẽire ad me. ⁊ nolite phibere eos. taliũ est enĩ regnũ celoz. Et dixit. R. Amen. R. dico L. vob. q̃ cũqz nõ acceperit regnũ vt puer ñ itrabit i illud. Et cõplexans illos ⁊ imponẽs manus sup eos bñdicebat illos. ⁊. M. cũ imposuit eis manꝰ abijt inde.

De filio prodigo

Luce. xv. Capitulũ xciij.

Erant autez appropinquãtes ei publicani et pctõres vt audirẽt illum. Et murmurabãt scribe ⁊ pharisei dicẽtes. Quia hic peccatores recipit et mãducat cũ illis. Et ait ad illos parabolã istã dicẽs. Quis ex vobis homo q̃ habet centũ oues. ⁊ si pdiderit vnam ex illis /nõne dimittit nonaginta nouẽ in deserto ⁊ vadit ad illã que perierat/ donec inueniat illã? Et cum inuenerit illaz imponit in humeros suos gaudẽs. et veniens domũ cõuocat amicos ⁊ vicinos dicens illis. Cõgratulamini mihi/qz inueni ouem meã que perierat. Dico vobis q̃ ita erit gaudiũ in celo sup vno peccatore penitentiã agente q̃ sup nonagintanouẽ iustis qui nõ indigent penitẽtia. Aut que mulier habens dragmas decẽ. et si pdiderit dragma vnã. Nonne accendit lucernã ⁊ euertit domũ et querit diligenter donec inueniat? Et cũ inuenerit cõuocat amicos ⁊ vicinos dicẽs. Congratulamini mihi qz inueni dragmam quã pdiderã. Ita dico vobis gaudiũ erit angelis dei sup vno peccatore penitentiã agente. Alit autẽ. Homo quidam habuit duos filios. et dixit adolescẽtior ex illis patri. Pater da mihi portõem substantie que me cõtingit. Et diuisit illis substantiã. Et nõ post multos dies cõgregatis omnibꝫ adolescẽtior filius pegre profectus est in regionẽ longinquã. ⁊ ibi dissipauit substantiã suã viuendo luxuriose. et postq̃ omnia cõsumpsisset facta est fames valida in regione illa. ⁊ ipe cepit egere. ⁊ abijt et adhesit vni ciuiũ regionis illi⁹. et misit illum in villã suam vt pasceret porcos. Et cupiebat ventrẽ suũ implere ꝺ siliquis quas porci mãducabant. et nemo illi dabat. In se autẽ reuersus dixit. Quãti mercenarij in domo patris mei abũdant panibus. ⁊ ego hic fame peo. Surgã ⁊ ibo ad patrẽ meum ⁊ dicam illi. Pater peccaui ĩ celum et coram te. ⁊ iam nõ sum dignus vocari filius tuus. fac me sicut vnũ de mercenarijs tuis. et surgens venit ad patrẽ suũ. Cum autẽ adhuc lõge esset. vidit illum pater suus/ ⁊ misericordia motus est. Et occurrens cecidit sup collũ eius. ⁊ osculatus est eũ. Dixitq̃ ei filius. Pater peccaui in celum et coram te. iam nõ sum dign⁹ vocari filius tuus. Dixit autẽ pater ad seruos suos Cito proferte stolã primã et induite illum et date anulũ in manu eius. et calciamenta in pedibꝫ eius. et adducite vitulũ saginatum. ⁊ occidite. ⁊ mãducemus ⁊ epulemur qz hic fili⁹ me⁹ mortuus erat et reuixit. perierat et inuent⁹ ẽ. ⁊ ceperũt epulari. Erat autẽ filius ei⁹ senior in agro. ⁊ cũ vẽiret ⁊ approprinquaret domui/audiuit symphoniã et chorũ. ⁊ vocauit vnũ de seruis. ⁊ interrogauit q̃ hec essent. Jsq̃ dixit illi. Frater tuus venit/ ⁊ occidit pr̃ tuus vitulũ saginatũ. qz saluũ illũ recepit. Indignat⁹ est autẽ et nolebat introire. Pater ergo illius egressus cepit rogare illum. At ille respondens patri suo dixit. Ecce tot annis seruio tibi ⁊ nũq̃ mandatũ tuũ ꝓteriui. et nũq̃ dedisti mihi hedũ vt cũ amicis meis epularer. sz p⁹

BIBLIOTEKA GŁÓWNA w Poznaniu UNIW. IM. A. MICKIEWICZA

ꝯ hic filꝰ tuꝰ q̄ deuorauit substātiā suam cū meretricibꝫ venit. occidisti illi vitulū saginatū. At ipe dixit illi. Fili tu semp mecū es et oīa mea tua sunt. epulari aūt ꝛ gaudere oportebat qꝛ frater tuus hic mortuꝰ erat et reuixit. perierat et inuentꝰ est.

De adolescēte querente q̄d faciēdo vitā eternam possideret.

M.xix. R.x. L.xviij. Cap̄.xcv

HAbūt M. inde iesus. et R. cū ingrediꝫ esset in via. Et ecce. M. vnus princeps. L. p̄curens. R. ꝛ accedens M. genu. R. flexo ante eū interrogabat. L. ꝛ rogabat. R. illum dicens. Magister. M. bone. R. q̄d. L. boni. M. faciēdo L. vitam eternā possidebo. Dixit ei iesus. Quid. M. me interrogas ō bono? Unꝰ ē bonus deꝰ. Nemo. R. L. bonꝰ nisi solꝰ deus. Si. M. autē vis ad vitā ingredi serua mādata. Precepta. R. L. nosti? Dixit. M illi. Que? Jesus autē dixit illi. Nō. M. homicidiū. R. L. facies. Non adulteraberis Nō facies furtū. Non falsū testimoniū dices. Ne. R. fraudē feceris. Honora. M. R. L. pr̄em tuū et mr̄em tuā. Diliges. M. proximū tuū sicut teip̄m. Dixit illi adolescens Hec. M. omnia. R. custodiui. L. a iuuentute mea. Quid. M. adhuc mihi deest. Jesus. R. aūt intuitꝰ est eū. dilexit eum. Quo L. audito iesus ait. Adhuc vnū tibi deest. Si vis. M. perfectꝰ esse/vade ꝛ. M. vende. R. L. omnia q̄ habes et da pauperibus. ꝛ habeb thesauꝝ in celo. ꝛ veni ꝛ seqre me. Cū M. aūt audisset adolescēs verbū contristatus ī verbo abiit. M. R. tristis. M. ꝛ merens. R. Erat. M. R. enī habēs mlt̄as possessiones. et diues. L. valde. Uidēs aūt iesus tristē factū ait discipul̄. M. suis. R. ꝯ. R. L. difficile q̄ pecuniā habēt ī regnū dei intrabūt. Amē. M. dico vob. qꝛ diues difficile intrabit in regnuꝫ celoꝝ. Discipuli. R. autē obstupescebāt in ꝓbis eiꝰ. At iesus rursus rīdens ait illis. Filioli ꝯ difficile est confidentes ī pecuniis in regnum dei itroire. Et iterꝫ. M. Dico vob faciliꝰ. M. R. L. est camelū p foramen acus trāsire ꝯ diuitē intrare in regnū celoꝝ. in regnū. R. L. dei. Auditis. M. autē his discipuli mirabanꝫ valde. Quidā. R. q̄. L. hoc audiebant magis admirabanꝫ dicētes. M. R. L. ad seip̄os. R. et L. quis. M. p̄t saluus fieri. ꝛ intuens. R. M. illos iesus ait illis. Apud. M. hoīes ħ ip̄ossibile ē. sed apud deū oīa possibilia sunt. que. L. ip̄ossibilia sunt apud hoīes. possibilia sunt apō deuꝫ.

De interrogatione petri. Ecce nos reliq̄mus oīa. q̄d ḡ erit nobis. M. xix. R. x. L. xviij.

Capitulū xcvi.

TUnc. M. rīdens petrꝰ cepit. R. ei dicere. Ecce. M. nos. R. reliq̄mus M. oīa et secuti sumꝰ te. Quid M ḡ erit nobis. Rīdens. R. iesus ait eis. L. amen. M. dico vob q̄ vos q̄ secuti estꝭ me in regeneratōe cū sederit filiꝰ hom̄is in sede maiestatis sue sedebitꝭ ꝛ vos sup sedes duodecim iudicātes duodecī tribꝫ isrl̄. Et oīs q̄ reliq̄rit domū. R. L. vel fratres aut sorores/aut p̄rez aut mr̄em aut vxorē aut filios aut. M. agros. R. L. ꝓpter. M. nomē meum. ꝓpter. R. me et ꝓpter euangeliū. ꝛ. L. ꝓpter regnū dei. centuplū. M. accipiet. mlt̄o. L. plura nunc. R. in ħ. L. tempore domos fratres ꝛ sorores. ꝛ se ꝛ mr̄em et filios ꝛ agros cū psecutōibꝫ/ꝛ. R. in sec̄lo futuro vitā eternā possidebit. M. Multi. R. M. aūt p̄mi erūt nouissimi ꝛ nouissimi p̄mi.

De operariis in vineam missis. M. xx. Cap̄. xcvij.

IMile est regnū celoꝝ homi p̄fmilias q̄ exiit p̄mo mane ꝛducere opārios in vineā suā. Conuentiōe aūt facta cū oparijs ex denario diurno misit eos in vineam suā. Et egressus circa horam terciam vidit alios stantes in foro ociosos. et dixit illis. Ite et vos in vineā meā ꝛ quod iustū fuerit dabo vobis. Illi autez abierūt. Iterꝫ autē exiit circa horā sextam ꝛ nonā. et fecit similiter. Circa vndecimaꝫ vo exiit ꝛ inuenit alios stātes. ꝛ dicit illis. Quid hic statis tota die ociosi? Dicunt ei. quia nemo nos cōduxit. Dicit illis. Ite ꝛ vos in vineā meā. Cum sero factū esset dicit dominus vinee procuratori suo. Voca operarios et redde illis mercedē incipiens a nouissimis vsq̄ ad primos. Cum venissent ergo qui circa vndecimā horā venerāt accipierūt singulos denarios. Uenientes autē et primi arbitrati sunt q̄ plꝰ essent accepturi. Acceperunt aūt et ipi singulos denarios. ꝛ accipiētes murmurabant aduersus patrēfamilias dicentes. Hi nouissimi vna hora fecerūt. et pares illos nobis feci

sti q̄ portanim⁹ pond⁹ diei ⁊ estus. Ait ille respondēs vni eor dixit. Amice nō facio tibi iniuriā. Nōne ex denario puēisti mecū? tolle quod tuū est ⁊ vade. Volo aūt ⁊ huic nouissimo dare sicut ⁊ tibi. Aut nō licet mihi facere qđ volo? An oculꝰ tuus nequam est q̄ ego bonꝰ sum? Sic erūt nouissimi p̄mi et p̄mi nouissimi. Multi sunt enī vocati pauci vo electi.

De interrogatōe facta christo si pauci fiant salui. ⁊ q̄ herodes querebat eū occidere. L. xiij. La. xcviij.

Ibat p ciuitates ⁊ castella docēs ⁊ iter faciēs in hierusalē. Ait aūt illi q̄dā Dñe si pauci sunt q̄ saluant? Ipe⁹ aūt dixit ad illos. Cōtendite intrare p̄ angustam portā. quia multi dico vobis q̄rent intrare et nō poterūt. Cū aūt intrauerit p̄familias et clauserit ostiū incipietis foris stare et pulsare ostiū dicētes. Domine aperi nobis. et rñdens dicet vobis. nescio vos vnde sitis. Tūc incipietis dicere. mā ducauim⁹ corā te et bibimus. ⁊ in plateis nr̄is docuisti. ⁊ dicet vobis. nescio vos vnde sitis. Discedite a me oēs operarij iniq̄tatis. Ibi erit fletus et stridor dentiū. cū videritis abraam ⁊ ysaac ⁊ iacob ⁊ oēs pphetas in reg̃ dei. vos aūtē expelli foras. et venient ab oriēte et occidēte ⁊ aquilone ⁊ austro ⁊ accūbent in regno dei Et ecce sunt nouissimi q̄ erant p̄mi. et sunt p̄mi q̄ erāt nouissimi. In ipa aūt die accesserūt q̄dam pharisеor dicentes illi. Exi et vade hinc. herodes vult te occidere. Et ait illis. Ite et dicite vulpi illi. Ecce ejcio demonia ⁊ sanitates p̄ficio hodie ⁊ cras et tercia die consumor. Verūtamē oportz me hodie ⁊ cras ⁊ sequenti die ambulare. quia nō capit pphetaz perire extra hierusalē.

De ydropico sanato. ⁊ de exhortatōe christi ad humilitatem Luce. xiiij. Capitulū xcix.

Factū est cū intraret i domū cuiusdā p̄ncipis pharisеor sabbato māducare panē. ⁊ ipi obseruabāt eū Et ecce hō q̄dā ydropic⁹ erat ante illū. ⁊ respondens ieſus dixit ad legispitos ⁊ pharisеos dicēs. Si licet sabbato curare? At illi tacuerūt. Ipe vo apphēsum sanauit eum ac dimisit. Et rñdens ad illos dixit. Cuius vestrū asinus aut bos i puteū cadet et non ꝓtinuo extrahet illū die sabbati? Et nō poterāt ad hec rñdere illi. Dicebat aūt ⁊ ad inuitatos parabolam intendēs quō p̄mos accubitus eligerēt dicēs ad illos. Cū inuitatus fueris ad nuptias nō discūbas in primo loco ne forte honoratior te sit inuitatus abillo. ⁊ veniēs q̄ te et illū vocauit dicat tibi. Da huic locū. ⁊ tūc incipias cū rubore nouissimū locū tenere. Sz cū vocat⁹ fueris vade et recūbe i nouissimo loco. vt cum venerit q̄ te inuitauit dicat tibi Amice ascende supi⁹. tūc erit tibi gl'ia corā simul discūbentibꝰ. q̄ omnis q̄ se exaltat hūiliabit. ⁊ q̄ se hūiliat exaltabit.

De vocandis pauperibꝰ ad puiuiū et parabola de cena magna Luce. xiiij. Capitulū c.

Dicebat aūt ⁊ ei q̄ se inuitauerat. Cū facis p̄randiū aut cenā noli vocare amicos tuos /neq̄ frēs tuos/ neq̄ cognatos /neq̄ vicinos diuites. ne forte et ipi te reinuitēt. ⁊ fiat tibi retributio. Sz cū facis conuiuiū voca paupes /debiles/ claudos/cecos. et beatus eris q̄ nō habēt retribuere tibi. retribuetur enim tibi in resurrectōe iustoꝝ. Hec cū audisset quidam de simul discūbentibꝰ. dixit illi Beatus q̄ manducat panē in regno dei. Ait ipe dixit. Homo quidam fecit cenā magnā ⁊ vocauit multos. Et misit seruū suū hora cene dicere inuitatis vt venirēt. q̄ iam parata sūt oīa. ⁊ ceperūt sil' oēs se excusare. Primus dixit illi Villā emi et necesse habeo exire et videre illā. rogo te habe me excusatum. ⁊ alter dixit. Juga boum emi q̄nq̄. ⁊ eo pbare illa. rogo te habe me excusatū. Et alius dixit Uxorē duxi et ideo nō possum vēire. Et reuersus seruus nūciauit hec dño suo. Tūc iratus p̄familias dixit seruo suo. Exi cito i plateas et vicos ciuitatis. ⁊ paupes ⁊ debiles cecos ⁊ claudos itroduc huc. Et ait seruus. Dñe factū ē vt imp̄sti ⁊ adhuc locus ē Et ait dñs seruo. Exi i vias ⁊ sepes ⁊ cōpelle intrare/ vt impleat domus mea. Dico aūt vobis q̄ nemo viroꝝ illoꝝ q̄ vocati sūt gustabit cenam meā.

Si fuerit hec eadē parabola cū ista q̄ ponit infra Mat. xxij. c. Hic relinquit sub dubio dicēs q̄ mauult alieno intellectui vel sensui cedere q̄m ꝓtentōni deseruire. ⁊ dat modū ꝓcordandi si dicatur eadem. vide

De odiendis parẽtib⁹ ꝓpter christũ. L. xiiij. Cap. ci.

Erant aũt turbe mlte cũ eo & ꝓuersus dixit ad illos. Si q̃s venit ad me et nõ odit pr̃em suũ et matrem & vxorẽ & filios & frẽs & sorores. adhuc aũt & aĩam suã/nõ ꝑt me⁹ esse discipul⁹. & q̃ non baiulat crucẽ suam & venit post me nõ põt me⁹ esse discipul⁹. Quis enĩ ex vob⁹ volens turrim edificare. nonne ꝑus sedẽs ꝓputat sumpt⁹ q̃ necessariũ sunt si habeat ad pficiendũ/ne postea q̃s posuerit fundamentũ et nõ potuerit pficere. oẽs q̃ vidẽt incipiãt illudere ei dicẽtes. q⁹ hic hõ cepit edificare & nõ potuit ꝓsũmare. Aut q̃s rex iturꝰ cõmittere bellũ aduersus aliũ regẽ. Nõne sedens ꝑus cogitat si possit cũ decẽ milib⁹ occurrere ei q̃ cũ viginti milib⁹ venit ad se? Alioq̃n adhuc illo lõge agente legatõez mittens rogat ea q̃ pacis sunt. Sic g̃ oĩs ex vob⁹ q̃ nõ renunciat oĩb⁹ q̃ possidet nõ ꝑt me⁹ esse discipul⁹. Bonũ ẽ sal. Si ãt sal euanuerit in q̃ condiet? neq; in terrã neq; ĩ sterq̃liniũ vtile ẽ sed foraꝫ mittet. Qui habz aures audiẽdi audiat.

De vilico iniquitatis. L. xvi. Capitulũ cij.

Dicebat aũt & ad discipulos suos. Hõ q̃dã erat diues q̃ habebat vilicũ. et hic diffamat⁹ est apd illum quasi dissipasset bona ipi⁹. & vocauit illuz & ait illi. Quid h̃ audio de te. Redde ratõez villicatõis tue. iã enĩ nõ poteris vltra villicare. Ait aũt villic⁹ intra se. q̃d faciã q⁹ dom̃in⁹ me⁹ aufert a me villicatõem? Fodere nõ valeo/mẽdicare erubesco. Scio q̃d faciã. vt cũ amotus fuero a villicatõe recipiant me ĩ domos suas. Cõuocatꝫ aũt singulis debitorib⁹ dñi sui dicebat ꝓmo. quãtũ debes dño meo? At ille dixit. centũ cados olei. Dixitq; illi. Accipe cautõnem tuã et sede cito scribe quinquaginta. Deinde alio dixit. Tu ꝙ quantũ debes? Qui ait. Centũ choros tritici. Ait illi. Accipe lr̃as tuas & scribe octoginta. Et laudauit dñs villicũ iniq̃tatis/quia prudẽter fecisset. q⁹ filij huj⁹ secli prudentiores filijs lucis in generatiõe sua sunt. Et ego vobis dico. Facite vob amicos de mãmona iniq̃tatis. vt cuz defeceritis recipiãt vos ĩ eẽna tabernacla Qui fidel' est in mĩmo & in maiori fidel' est Et q̃ in modico iniqu⁹ ẽ. et ĩ maiori iniqu⁹ est. Si g̃ ĩ iniq̃ mãmona fideles nõ fuistꝫ/qd vestr̃ ẽ q̃s credet vob? Et si in alieno fideles nõ fuistꝫ qd vestr̃ ẽ q̃s dabit vobis? Nemo seruus ꝑt duob⁹ dñis seruire. aut ei vnum odiet et alterũ diliget. aut vni adherebit & alterũ ꝑtẽnet. Nõ potestis deo seruire & mãmone. Audiebãt aũt oĩa hec pharisei q̃ erãt auari & deridebãt illũ. Et ait ill'. Vos estis q̃ iustificatis vos coram hoĩb⁹. Deꝰ autẽ nouit cordia vr̃a. q⁹ qd hoĩb⁹ altũ ẽ abominatio ẽ apud deũ. Lex & pphete vsq; ad iohem. Ex eo regnũ dei euãgelizat̃. & oĩs ĩ illud vim facit. Facil⁹ est enĩ celũ et terrã ꝑterire q̃z d lege vnũ apic̃ cadere. Oĩs qui dimittit vxorẽ suã et ducit alterã mechat̃. & q̃ dimissam a viro ducit mechat̃.

De diuite epulone Luce. xvi. Capitulũ. ciij.

Homo q̃dam erat diues & indueba
b tur purpura & bisso ꝙpulabat̃ q̃tidie splẽdide. & erat q̃dã mendicus noĩe lazar⁹ q̃ iacebat ad ianuã ei⁹ vlceribꝫ plen⁹ cupiẽs saturari de micis q̃ cadebãt d mensa diuitis. & nemo illi dabat. sz & canes veniebãt & lingebãt vlcera eius. Factũ est aũt vt moreret mẽdicus & portaret̃ ab ãgelis in sinũ abrahe. Mortuꝰ ẽ aũt & diues & sepult⁹ ẽ in inferno. Eleuãs ãt oculos cuz esset in tormẽtis vidit abraã a lõge. & lazarũ in sinu eius. Et ipe clamãs dixit. Pater abraam miſere mei. & mitte lazar̃ vt intingat extremũ digiti sui in aquam vt refrigeret linguã meã. q⁹ crucior in hac flãma. Et dixit illi abraã. Fili recordare. q⁹ recepisti bona in vita tua. & lazarus silr̃ mala. Nũc aũt hic ꝙsolat̃. tu ꝙ cruciaris. & in his omnibus inter nos & vos chaos magnum firmatum est. vt hi qui volunt hinc trãsire ad vos nõ possint neq; inde huc transmeare. Et ait. rogo te ergo pater vt mittas eum in domũ patris mei. Habeo enĩ quinq; fratres. vt testet̃ illis ne & ipi veniant in locum hũc tormẽtoz. Et ait illi abraam. Habent moysen & pphas. audiant illos. At ille dixit Nõ pr̃ abraã. sed si q̃s ex mortuis ierit ad eos. pnĩaz agẽt. Ait autẽ illi. Si moysen & pphetas nõ audiũt. neq; si q̃s ex mortuis resurrexerit credent.

De petitõe discipulorz. vt augeat̃ eis fides. L. xvij. ¶ La. ciiij

Et dixerũt apli dño. Adauge nob
fidẽ. Dixit aũt dñs. Si haberetis
fidẽ sicut granũ sinapis. dicetʒ hu
ic arbori moro. eradicare ⁊ explãtare in ma
re ⁊ obediet vobis. Quis aũt vestrũ hñs
seruũ arantẽ aut oues pascentẽ qui regres
so de agro/dicit illi statim. transi recumbe.
⁊ dicat ei. Para q̃ cenẽ ⁊ p̃cinge te/⁊ minis
tra mihi donec manducẽ ⁊ bibã/⁊ post tu
manducabis ⁊ bibes? Nunq̃d gratiaz ha
bet seruo illi/quia fecit q̃ sibi imperauerat.
Non puto. Sic ⁊ vos cũ feceritis omnia
que p̃cepta sũt vobis. Dicite serui inutiles
sumus qđ debuimus facere fecimus.

De enceniis quãdo

voluerũt ih̃m lapidare iudei. J.x. La.cv.

Facta sunt autẽ encenia in hieroso
lymis ⁊ hyems erat. Et ãbulabat
iesus in templo in porticu Salo
monis. Circũdederunt ergo eũ iudei. ⁊ di
xerunt ei. Quousq̃z animam nostraz tollis
Si tu es x̃ps dic nobis palam? Respõdit
eis Jesus. Loquor vobis ⁊ non creditis.
Opera que ego facio in nomĩe patris mei/
hec testimonium phibent de me. sʒ vos nõ
creditis/q̃z non estis ex ouibꝫ meis. Oues
mee vocem meam audiunt. Et ego agno
sco eas ⁊ sequunt̃ me. ⁊ ego vitam eternam
do eis ⁊ non peribunt in eternum. ⁊ nõ ra
piet eas quisq̃z de manu mea. Pater meus
quod dedit mihi maius omĩbꝫ est/⁊ nemo
põt eas rapere de mãu patris mei. Ego ⁊ pr̃
vnũ sumus. Sustulerunt ergo lapides iu
dei vt lapidarẽt eũ. Rñdit eis iesus. Multa
bona opa oñdi vobis ex p̃re meo. ppter
quod horꝫ opus me lapidatis? Rñderunt
ei iudei. ppter bonũ opus non lapidamus
te/sʒ de blasphemia. ⁊ q̃z tu hõ cũ sis facis
teip̃m deũ. Rñdit eis Jesus. Nonne scri
ptũ est in lege vestra. Ego dixi dij estis. Si
illos dixit deos ad qs sermo dei factus est
⁊ nõ potest solui scriptura. quẽ pater sancti
ficauit ⁊ misit in mundũ vos dicitis quia
blasphemat/q̃z dixi filius dei sum. Si nõ
facio opera patris mei nolite credere mihi
Si aũt facio ⁊ si mihi non vultis credere/
opĩbus credite. vt cognoscatis ⁊ credatis
q̃z in me est pater ⁊ ego in p̃re. Querebãt er
go eũ apprehẽdere ⁊ exiuit de manibꝫ eorꝫ.
Et abiit iterꝫ trãs iordanẽ in eum locũ vbi
erat iohãnes p̃mũ ⁊ mãsit illic. ⁊ multi ve
nerũt ad eũ ⁊ dicebãt/q̃z iohãnes q̃dem si
gnũ fecit nullũ. Oĩa aũt q̃cũq̃z dixit iohes
de h̃ vera erãt. ⁊ multi crediderũt in eum.

Incipiunt preambula passionis domini de iuscitatiõe Lazari. Joh. xi.

¶ Lapl'm. cvi.

Potuisset hic fieri vna partitio principal'. quoniam inchoat occasio proxima dñice passionis.

Erat aũt quidam lãguẽs lazar⁹ a bethania de castello marie ⁊ marthe sororꝫ ei⁹. Maria aũt erat q̃ vnxit dominũ vnguẽto. et extersit pedes ei⁹ capillis suis. cui⁹ frater Lazar⁹ infirmabat. Miserũt g̃ sorores ei⁹ ad eũ dicentes. Domine ecce quẽ amas infirmat. Audiẽs aũt iesus dixit eis. Infirmitas hec nõ ẽ ad mortem sed p gl'ia dñi vt glorificet filius dei p eam. Diligebat aũt martham ⁊ sororẽ ei⁹ mariam ⁊ lazarꝫ. Ut g̃ audiuit quia infirmabat tũc q̃dem mansit in eodẽ loco duobus diebꝫ. Deinde post hec dicit discipul' suis Eamus in iudeã iterꝫ. Dicũt ei discipuli. Rabbi nũc q̃rebant te iudei lapidare ⁊ iterũ vadis illuc. Respondit iesus. Nõne duodecim horę sunt diei? Si q̃s ambulauerit in die nõ offendit. quia lucẽ hui⁹ mũdi videt. Si aũt ambulauerit i nocte offendit q̃z lux nõ est in eo. Hoc ait. Et post hoc dicit eis. Lazar⁹ amic⁹ noster dormit. sʒ vado vt a somno excitẽ illũ. Dixerũt g̃ discipuli ei⁹. Dñe si dormit saluus erit. Dixerat aũt ihs ð morte ei⁹. Illi aũt putauerũt q̃ ð dormitiõe somni diceret. Tũc g̃ dixit ihs mãifeste. Lazar⁹ mortu⁹ ẽ sʒ gaudeo p
pter vos vt credatis q̃z nõ erã ibi. sʒ eam⁹ ad eũ. Dixit g̃ thomas q̃ dr didim⁹ ad ꝺ discipulos. Eam⁹ ⁊ nos ⁊ moriamur cũ eo. Venit igit̃ ihs ⁊ inuenit eũ q̃ttuor dies i monumẽto iã hñtẽ. Erat aũt bethania iuxta hierosolymã q̃si stadijs. xv. Multi aũt ex iudeis venerãt ad marthã ⁊ mariã vt ꝺsolarẽt eas ð fre suo. Martha aũt vt audiuit q̃z ihs vẽit occurrit ei. Maria aũt domi sedebat. Dixit aũt martha ad ih̃m. Dñe si fuisses h̃ fr̃ meus nõ fuissʒ mortu⁹. sʒ ⁊ nũc scio q̃z q̃cũq̃z poposcerʒ a ðo dabit tibi de⁹. Dicit illi ihs Resurget frater tuus. Dicit ei Martha. Scio quia resurget in resurrectõe i nouissimo die. Dicit ei Jesus. Ego sũ resurrectio ⁊ vita. qui credit in me etiam si mortu⁹ fu

erit viuet. Et omnis qui viuit et credit in me non morietur in eternuz. Credis hoc? Ait illi. Utiqz dñe. Ego credidi quia tu es christ9 fili9 dei viui q̄ in hūc mūdū venisti. Et cū hec dixisset abijt & vocauit mariā sororē suā silentio dicens. Mgr adest et vocat te. Illa aūt vt audiuit surrexit cito & venit ad eū. Nondū enī venerat iesus in castellū sed erat adhuc in illo loco vbi occurrerat ei martha. Judei igit̄ q̄ erant cū ea in domo et cōsolabant eā cū vidissent mariam. qz cito surrexit & exijt. secuti sunt eam dicentes. quia vadit ad monumētū vt ploret ibi Maria & cū venisset vbi erat iesus Videns eū cecidit ad pedes ei9 et dixit ei. Domine si fuisses hic frater meus nō fuisset mortu9 Jesus autē vt vidit eam plorantē & iudeos q̄ venerāt cū ea plorātes fremuit spū. & turbauit semetipm. & dicit. vbi posuistis eum Dicūt ei. Dñe veni et vide. & lachrymatus est iesus. Dixerūt & iudei. Ecce quō amabat eum. Quidā autē ex ipis dixerūt. Nō poterat h̄ q̄ oculos ceci nati aperit facere vt et h̄ nō moreret. Jesus & rursus fremēs in semetipo venit ad monumentū. Erat autē spelūca & lapis suppositus erat ei. Ait iesus. Tollite lapidē. Dic ei martha soror ei9 q̄ fu erat mortu9. Dñe iā fetet. qtriduan9 em̄ est. Dic ei iesus. Nonne dixi tibi si crediderīs videb gl'iaz dei. Tulerūt & lapidē. iesus āt eleuatis sursum oculis dixit. Pr̄as tibi ago pr̄ qm̄ audisti me. Ego aūt sciebā qz semp me audis sz ppt̄ ppl'm q̄ circūstat dixi vt credāt qz tu me misisti. Hec cū dixisset voce magna clamabat. Lazare veni foras. et statī pdijt q̄ fuerat mortu9 ligat9 manus et pedes īstitis. Et facies illi9 sudario erat ligata. Dic eis iesus. Soluite eū & sinite abire. Multi & ex iudeis q̄ venerāt ad mariaz & viderāt q̄ fecit crediderūt in eū. Quidaz autem ex ipis abierūt ad pharisēos & dixerunt eis q̄ fecit iesus.

De ꝯspiratione facta ꝯtra iesum et ei9 egressu in effrem. J. xi.

Capitulum cvij.

Collegerūt ergo pontifices & pharisei cōcilium & dicebāt. Quid facimus qz hic hō multa signa facit. si dimittim9 eū sic oēs credent in eū. & venient romani & tollent nostr̄m locū & gentez. Unus aūt ex ipis cayphas noīe cū essz pōtifex anni illi9 dixit eis. Vos nescitis q̄cqz nec cogitatis qz expedit vob vt vnus moriat homo p populo & non tota gens pereat. Hoc autē a semetipo nō dixit sed cū esset pōtifex anni illi9 pphetauit qz iesus moritur9 erat p gente. & nō tm̄ p gente sz vt filios dei qui erāt dispersi ꝯgregaret in vnū Ab illo ergo die cogitauerūt vt īterficerēt eū. Jesus aūt iā nō i palā ambulabat apō iudeos sed abijt in regionē iuxta desertum i ciuitatē que dicit̄ Effrem. et ibi morabat cū discipul' suis. Et ascēderūt ml'ti hierosolymā de regione añ pasca vt sanctificarēt seipos. Querebant ergo iesum & colloquebant adinuicē in tēplo stantes. Quid putatis quia nō venit ad diem festum? Dederant autē pontifices et pharisei mandatuz vt si quis cognouerit vbi sit indicet vt appbendant eum.

De ascensu iesu in hierusalem. M. xx. R. x. L. xviij.

Capitulum cviij.

Erant. R. autē in via ascēdentes in hierosolymam. & pcedebat illos iesus. et stupebant & seqntes timebant. et M. ascendens. M. iesus Hierosolymam assumpsit iterum. R. duodecim. M. R. discipulos. L. suos secreto cepit. R. eis dicere que essent ei vētura. Et M ait. R. illis. L. Ecce nos ascendim9 hierosolymam & cōsummabunt̄ oīa q̄ scripta sunt p pphetas de filio hominis. Tradet M. L. eniz principib sacerdotū & scribis & seniorib9 R. et cōdemnabūt M. R. eum morte et tradent M. R. illum gentib ad illudendū et flagellandū & crucifigendū. Et L. conspuet̄. R. et postq̄z flagellauerint occident eū. et M. tercia. R. L. die resurget. & ipi nihil horū intellexerūt. et erat verbuz istud absconditū ab eis. et nō intelligebāt que dicebantur.

Quāuis sub vno ꝓtextu ponant̄ sequētia quasi fuerit vnic9 ascensus christi in hierl'z. tñ ꝓbabil9 ē fuisse diuersos cursus & recursus christi in quib9 facta sequūtur. vt magr̄ Myco. de lyra notat.

De decem leprosis sanatis in via. L. xvij.

Capitulum cix.

Et factū ē dū iret in hierl'm transibat p mediā samariā & galyleā. & cū

ingrederet quod dã castellũ occurrerunt ei
decẽ viri leprosi. q̃ steterũt a lõge ⁊ leuaue-
rũt vocẽ dicẽtes. Jesu p̃ceptor miserere nr̃i.
Quos vt vidit dixit. Jte oñdite vos sacer
dotib⁹. Et factũ ẽ dũ irẽt mũdati sunt. U-
nus aũt ex illis vt vidit/q̃ mundatus est re-
gressus ẽ cũ magna voce magnificãs deũ.
⁊ cecidit in faciẽ añ pedes ei⁹ gr̃as agẽs. et
hic erat samaritan⁹. Rñdens aũt ih̃s dixit
Nõne decẽ mũdati sunt. ⁊ nouem vbi sũt?
Nõ est inuẽtus q̃ rediret ⁊ daret gl̃iaz deo/
nisi h̃ alienigena. Et ait illi. Surge vade/
q̃ fides tua saluũ te fecit.

De non receptione

Xp̃i p samaritanos. L. ix. Cap. cx.
Actũ est aũt dũ cõplerent dies assũ-
ptionis ei⁹ ⁊ ipe faciẽ suã firmauit
vt iret in hierl'm ⁊ misit nũcios añ ꝓspectũ
suũ. Et eũtes intrauerũt in ciuitates sama
ritanor̃ vt pararẽt illi/⁊ nõ receperũt eũ q̃
facies ei⁹ erat eũtis in hierl'm. Cũ aũt vidis-
sent discipuli eius iacob⁹ ⁊ iohes dixerũt.
Dñe si vis dicim⁹ vt ignis descẽdat de celo
⁊ ꝓsumat eos sic⁹ ⁊ helyas fecit. ⁊ cõuersus
increpauit eos dicens. Nescitis cui⁹ sp̃us
estis. filius hois nõ venit aias pdere/sz sal
uare. ⁊ abierũt in aliud castellum.

De petitiõe filior̃

Zebedei. M. xx. R. x. Cap. cxi.
Tunc. M. accessit ad eu3 mr̃ filior̃
zebedei cũ filijs adorãs ⁊ petẽs ali
q̃d ab eo. Qui dixit ei.

q̃d vis? ⁊ R. acceduut ad eũ filij zebedei iacob⁹ ⁊ iohes dicentes. D gr̃ volum⁹ vt q̃cũq; petierim⁹ facias nob⁹. Ait ille dixit eis q̃d vultis vt faciã vob⁹? ⁊ dixerũt. da nob⁹ vt vn⁹ ad dexterã ⁊ alt⁹ ad sinistras tuã sedeamus in gl̃ia tua. Ait. M. illi mr̃. Dic vt sedeant hi duo filij mei vn⁹ ad dexterã tuã ⁊ vn⁹ ad si nistrã tuã in regno tuo. Rñdẽs. M. R. ait ih̃s dixit eis. Nescitis q̃d petatis. Potestis M. R. bibere calicẽ quẽ ego bibo. R. bibi turus. M. suz. aut baptismo. R. q̃ ego ba-ptizor baptizari? Ait. M. illi. R. dixerũt ei. Possum⁹. Ait illi ihesus. R. M. calicẽ q̃dez meũ bibetis. ⁊. R. baptismo q̃ baptizor ba ptizabimi, sedere. M. R. aũt ad dexterã vl sinistrã meã nõ est meũ dare vobis/sz quibus paratũ est a p̃re. M. meo. Et audientes. M. R. decẽ indignati sunt de duobus fratrib⁹ iacobo. R. ⁊ iohe. Jesus. M. autẽ R. vocauit eos ad se. ⁊ ait illis. Scitis. M. R. q̃. M. ꝓncipes gentiũ hi. R. q̃ videnť ꝓncipari gẽtib⁹ dñant eis. ⁊. M. q̃ maiores sunt ptãtẽ exercẽt in eos. Nõ ita. M. R erit int̃ vos. sz. M. q̃cũq;. R. int̃. M. vos voluerit maior. R. fieri sit. M. vester minister. Et. R. q̃cunq; voluerit inter vos ꝑm⁹ esse. erit. M. R. vestr̃. M. oĩuz. R. seruus. M. R. sic̃. M. filius. R. hois nõ venit ministrari. sed ministrare/⁊ animã suam dare redemptionem p̃ multis.

Potuit vtrũq; fieri q̃ ⁊ mater peteret ⁊ filij. l'dicũtur petijsse q̃ matrem mouerãt ad petendũ. ideo dñs respõdit eis

De illuminatiõe ce-ci ⁊ de zacheo ⁊ de decez mnis. Lu. xviij. ⁊ xix. R. x. ¶Cap'm. cxij.

Actũ. L. de. c. xviij. est autẽ cũ ap-
ꝓpinq̃ret Jhs hiericho. Cecus
q̃dã sedebat sec⁹ viã mẽdicãs/⁊ cũ audiret
turbã ꝓtereuntẽ interrogabat q̃d h̃ esset. Di-
xerũt aũt ei q̃ iesus nazarenus trãsiret. Et
clamauit. Jhu fili dauid miserere mei. Et
q̃ ꝓhibãt increpabant cũ vt taceret. Jpe ꝓ-
m'to magis clamabat. Fili dauid miserere
mei. stãs ãt ihs iussit illũ adduci ad se. Et
cum appropinq̃sset interrogauit illum di-
cẽs. q̃d vis vt faciã tibi. Ãt ille dixit. Dñe
vt videaz. Et iesus dixit illi. Respice. fides
tua saluũ te fecẽ. Et ꝓfestĩ vidit. ⁊ sequebat
illũ magnificãs deũ. Et omis plebs vt vi
dit dedit laudẽ deo. et veniũt. R. hiericho.
Et L. de ca. xix. ingressus pambulabat hie
richo. Et ecce vir noĩe zacheus ⁊ hic erat
p̃ceps publicanor̃ ⁊ ipe diues. et q̃rebat
videre iesum quis esset et nõ poterat p̃ tur-
ba q̃ statura pusill⁹ erat. Et p̃currẽs ascẽ-
dit in arborẽ sycomor̃ vt videret illũ. q̃ i-
de erat trãsiturus. Et cũ venisset ad locuz
suspiciẽs iesus vidit illũ. ⁊ dixit ad illum.
Zachee festinãs descẽde q̃ hodie ĩ domo
tua optz me manere. et festinãs descẽdit. et
suscepit illũ gaudens ĩ domũ suã. Et cum
viderẽt oẽs murmurabãt dicẽtes q̃ ad ho
minẽ pctor̃ẽ diuertisz. Stans aũt zache⁹
dixit ad dominũ. Ecce dimidiũ bonor̃um
meor̃ũ domine do pauperib⁹. et si quid ali
quẽ defraudaui reddo quadruplũ. Ait ie-
sus ad eũ. quia hodie domui huic salus fa
cta est eo q̃ ⁊ ipe sit fili⁹ abrae. Uenit enim
fili⁹ hominis querere ⁊ saluũ facere quod

pierat. Hec illis audiētibꝫ adꝺ̄ciēſ ꝑabolā dixit eo ꝙ ꝓpe hierusalē eſſz. et qz eſtimarēt ꝙ cōfeſtim regnū manifeſtareꝰ dixit ergo. Hō q̄dam nobilis abūt in regionē lōginquā accipe regnū ⁊ reuerti. Uocatis aūt decem ſeruis ſuis dedit illis decē mnas ⁊ ait ill'. Negociamī dū venio. Ciues autē eiꝰ oderāt illū et miſerūt legatōem poſt illū dicentes. Nolumꝰ hūc regnare ſup nos. Et factum eſt cū rediret accepto regno iuſſit vocari ſeruos q̄bus dederat pecuniā vt ſciret quantū q̄ſcꝫ negociatus eſſz. Uenit autē primꝰ dicens. Dñe mna tua decē mnas acq̄ſiuit. Et ait illi. Euge ſerue bone qz ī modico fideľ fuiſti eris ptātem habēs ſup decē ciuitates. ⁊ alter venit dicēs. Dñe mna tua fecꝫ q̄nqꝫ mnas. ⁊ huic ait. Et tu eſto ſup quinqꝫ ciuitates. Et alter venit dicēs Dñe ecce mna tua quā habui repoſitā in ſudario. timui enī te. qz hō auſterꝰ es. tollis quod nō poſuiſti. et metis qđ nō ſemīaſti. Dicit ei. ō ore tuo te iudico ſerue neqꝫ. Sciebas ꝙ ego hō auſterus ſū tollēs qđ nō poſui. ⁊ metens qđ nō ſeminaui. Et quare nō dediſti pecuniā meā ad mēſam. ⁊ ego veniēs cum vſuris vtiqꝫ exegiſſem illā. Et aſtantibꝫ dixit. Auferte ab illo mnam ⁊ date ei q̄ decez mnas habet. ⁊ dixerunt illi. Domīe decem mnas hz. Dico aūt vob qz oīmi habēti dabit̄ et abūdabit. Ab eo aūt q̄ nō habet ⁊ qđ habz auferť ab eo. Uerūtamē inimicos meos illos q̄ noluerūt me regnare ſup ſe adducite huc et interficite añ me. Et his dictis p̄cedebat aſcēdens hieroſolymā.

Lōſonat iſta parabola cū illa de talentis. infra matthei. xxiiij.

De duobus cecis ī egreſſu iericho ſanat̄ M. xx. R. x. La. cxiij

Et egrediētibꝫ. M. ill' ab hiericho ⁊ pficiſcēte. R eo et diſcipuliſ eiꝰ ſecuta M. eſt eū turba multa. Et ecce duo ceci ſedētes ſecus viaz audierūt ꝙ ieſus trāſiret ⁊ clamauerūt dicentes. Dñe miſerere noſtri fili dauid. Filiꝰ R. aūt thymei barthymeꝰ ceꝰ ſedebat ſecꝰ viam mēdicans. Qui cū audiſſet qz ieſus nazarenꝰ eſt cepit clamare ⁊ dicere. Jeſu fili dauid miſerere mei. Turba M. ät increpabat eos vt tacerent. ⁊ ꝯminabanť. R. multi. Ät. M. illi magꝭ clamabāt dicētes. Dñe miſerere nr̄i fili dauid Et. R. ſtāſ. M ieſus vocauit. M. eos. ⁊ vocabāt. R. cecū dicētes ei. Animeq̄or eſto. Surge vocat te Qui iecto veſtimēto ſuo exiliēs venit ad eū. Et ait. M. ieſus. R. Quid. M. vultis vt faciā vob. Dicunt. Dñe Raboni. R. vt M. apiank̄ oc'li noſtri. Miſertus aūt eoꝝ ieſus tetigit oc'los eoꝝz. Jeſus aūt dixit. Uade fides tua te ſaluū fecit. ⁊ ꝓfeſtiz. M viderunt ⁊ ſecuti ſunt eum.

Jdeo ſuppleat hic intelligentia lectoris modū loquēdi nūc ad vnum. nūc ad duos.

De alabaſtro vnguēti. M. xxvi. R. xiiij. J. xij. La. cxiiij.

Ieſus. J. ā ante ſex dies paſce venit bethaniam vbi fuerat lazarꝰ mortuꝰ quē ſuſcitauit ieſus. Fecerūt aūt ei cenā ibi ī. R. domo ſymonis leproſi. ⁊ Martha J. miſtrabat. lazarꝰ vero erat vnꝰ ex diſcūbētibꝫ. Et. R. cū diſcūberet veniēs R. M. mľier maria. J. accepit librā vnguēti nardipiſtici p̄cioſi et vnxit pedes ieſu. Et extерſit capillis eius pedes ieſu. et. R. fracto alabaſtro effudit ſup caput ipiꝰ recūbētis. M. ⁊ domꝰ. J. ꝛple ta ē ex odore vnguēti. Erāt. R. aūt q̄dā indigne ferētes intra ſemetipos diſcipli M. ⁊ dicētes. R. Ut q̄d ꝑditio hec vnguēti facta ē. Dixit. J. ergo vnꝰ ex diſcipulis ſuis iudas ſcariothis q̄ euz erat traditurus. Quare ƀ vnguētū nō venūt trecētis denarijs. ⁊ datū ē egenīs. Poterat. R eñ vnguentū iſtud venūdari multo. M. R. pluſ qꝫ trecētꝭ denarijs et dari paupibꝫ. Dixit J. aūt ƀ non qz de egenis ptinebat ad eū. ſed qz fur erat ⁊ loculos hīs ea q̄ mittebantur portabat. ⁊ fremebāt. R. in eā. Sciēs. M. aūt ieſus ait illis. Sinite. L. illā vt in diez

Hō ē hec hiſtoria de qua lucas ſupra c. viij. ⁊ tres euāgeliſte loquūť per remōzatōez dū hoc referunt primo die azymoꝝ.

Pōt ſaluari hoc ꝙ ſolꝰ iudas murmurabat per modū quo dicunť plures aliquid facere qñ vnꝰ ex eis male facit. vel qz ſolꝰ male mouebatur. Alīꝫ pie.

sepulture mee seruet illd. Quid molesti estꝫ M. huic mulieri? opus em̄ bonū opata est in me. Semp em̄ paupes habetꝫ vobiscū. ⁊ cū volueritis. R. poteritis eis bñfacere. me. M. R. aūt. J. nō sp̄ habebitis. qd̄ habuit. R. hoc fecit. p̄uenit vngere corp⁹ meū in sepulturā. mittēs. M. em̄ hec vnguētū hoc in corpus meū ad sepeliendū me fecit Amē. M. dico. R. vobis/vbicūq; p̄dicatū fuerit euāgeliū hoc in toto mūdo. ⁊ q̄ h̄ fecerit narrabit̄ in memoriā eius.

De sessiōe aselli. M xxi. R. xi. L. xix. J. xij. ¶Capl'm. cxv.

Cognouit. J. ergo turba ml'ta ex iudeis. qꝛ illic esset ⁊ venerūt nō ꝓpt̄ iesum tantū sꝫ vt lazaꝝ viderēt quē suscitauit a mortuis. Cogitauerūt aūt p̄ncipes sacerdotū vt ⁊ lazaꝝ interficerēt. q̄a multi ꝓpt̄ illū abibāt ex iudeis ⁊ credebāt in iesum. In crastinū aūt turba multa que ꝯuenerat ad diē festū cū audisset/qꝛ ih̄s venit hierosolymā. acceperūt ramos palmaꝝ ⁊ ꝓcesserūt obuiā ei. Et factū. L. est cū appropinq̄sset iesus ad Betphage ⁊ Bethaniā ad montē q̄ vocat̄ oliueti. misit. M. R duos discipulos dicēs illis Ite in castellū qd̄ ꝯ vos est. In qd̄. L. introeūtes statī inuenietis asinā alligatā ⁊ pullū. L. R. asine alligatū cū ea cui nemo vnq̄ꝫ hoīum sedit. Soluite ⁊ adducite illū. Et. L. si q̄s vos interrogauerit q̄re soluitꝫ? Sic dicetis ei. qꝛ dñs operā eius desiderat ⁊ necessarius. R. est ⁊ dñs. M. his op⁹ hꝫ/ ⁊ ꝯfestim dimittet eos ¶ Hoc aūt factū est vt adīpleret̄ qd̄ dictū ē ꝑ ꝓphetā. R. dicentē. Dicite filie syon. Ecce rex tuus venit tibi māsuetus sedēs sup asinam ⁊ pullū filiū subiugalis. Noli. J. timere filia syon. ecce rex tu⁹ venit sedēs sup pullum asine. Hec nō cog̊uerūt discipuli eius p̄mū. sed qñ gl'ificatus ē iesus. tūc recordati sunt/ quia hec scripta erāt de eo ⁊ hec fecerūt ei. Euntes. M. aūt discipuli fecerūt sic̄ p̄cepit eis iesus. ⁊. R. inuenerūt pullū alligatū añ ianna foris in biuio ⁊ soluerūt eū. Soluentibus. L. aūt illis pullū dixerūt dñi ei⁹ ad illos/q̄d soluitis pullū? At illi dixerūt sicut R. p̄cepit eis iesus. qꝛ. L. dñs eū necessarium hꝫ. R. ⁊ dimiserūt eis ⁊ adduxerūt. M asinā ⁊ pullū. ⁊ imposuerūt sup eos vestimēta sua ⁊ eū desup sedere fecerūt. Eūte. L aūt illo plurima. M. turba strauerūt vestimēta sua ī via. alij āt ramos de arboribꝫ cedebāt ⁊ sternebant in via Turbe āt q̄ p̄cedebāt ⁊ q̄ seq̄bant̄ clamabāt dicētes. Osanna filio dauid. Bñdictus q̄ venit in nomīe dñi. ⁊. R. bñdictū qd̄ venit regnū p̄ris nr̄i dauid osanna in excelsis. Et cū appropinq̄ret iā ad descensum montis oliueti ceperūt oēs turbe descēdentiū gaudentes laudare deū voce magna sup oībus q̄s viderāt ꝟtutibꝫ dicētes. Bñdict⁹. J. q̄ venit in noīe dñi. pax in celo ⁊ gl'ia ī excelsꝭ Bñdictus q̄ venit in noīe dñi rex isrl'. Testimoniū g̊ ꝑhibebat turba q̄ erat cum eo qñ lazaꝝ vocauit de monumēto/ ⁊ suscitauit eū a mortuis. ꝓpt̄ea ⁊ obuiā venit ei turba qꝛ audierūt eū fecisse h̄ signū. Pharisei g̊ dixerūt ad semetip̄os. Uidetꝫ qꝛ nihil ꝓficimus. ecce mūd⁹ totus post eū abijt. ⁊ q̄dam. L. phariseoꝝ de turbis dixerūt ad illū. Mgr̄ increpa discipulos tuos. Quibꝫ ip̄e ait. Et si hi tacuerīt lapides clamabūt.

Glosa.
Sequunt̄ hic euāgeliste diuersas trāslatōes illi⁹ qd̄ habetur zacharie nono prout enim voluit spūssctūs translationē septuaginta venire ad gētes ita voluit vt transferret. ⁊ hoc videlicet pro satisfactōe omnium in quibus septuaginta defecerunt ab hebraica veritate.

Glosa.
Accipiendum est qd̄ successiue sederit dñs super asinā ⁊ pullum.

De fletu iesu super ciuitatē ⁊ eiectōe vendentiū. M. xxi. R. xi. L. xix. ¶Capitulū. cxvi.

Et. L. vt appropinq̄ret videns ciuitatē fleuit sup illā dicēs. Quia si cognouisses ⁊ tu. ⁊ q̄dē in hac die tua q̄ ad pacē tibi. Nūc aūt abscondita sūt ab ocul' tuis. qꝛ venient dies ī te. ⁊ circūdabūt te inimici tui vallo ⁊ circūdabūt te ⁊ coangustabūt te vndiq;. ⁊ ad terrā ꝓsternent te ⁊ filios tuos q̄ in te sunt. ⁊ nō relinquēt in te lapidē sup lapidē. eo q̄ nō cog̊uerꝫ tēpus visitatōis tue. ⁊. R. introiuit hierosolymā. Et cū. M. intrassꝫ ꝯmota est vniuersa ciuitas dicēs. Quis est hic? Populi autem dicebāt. Hic est iesus ꝓpheta a nazareth galilee. Et ītrauit iesus ī tēplū dei. et eijciebat oēs vendentes ⁊ ementes in illo. L. d̄ tē

Hec fuit eiectio secunda licꝫ historia scholastica videat̄

plo. M. ⁊ mensas nu/ mularioꝝ ⁊ cathedras vẽdẽtiũ colũbas euer/ tit. ⁊ non. R. sinebat vt q̃sq̃ trãsferret vas ꝑ tẽ plũ. Et docebat eos di cẽs. Nõne. R. M. scriptũ ẽ. Domus mea domus or̃onis vocabit̃ cũctis. R. gẽtib⁹. Vos. M. aũt. R. fecistis eã spelũcã latro/ nũ. Et accesserũt. M. ad eũ ceci ⁊ claudi in tẽplo ⁊ sanauit eos. Uidẽtes aũt ꝑncipes sacerdotũ mirabilia q̃ fec̃ ⁊ pueros clamã/ tes in tẽplo ⁊ dicẽtes. Osanna filio dauid/ indignati sunt ⁊ dixerunt ei. Audis q̃d isti dicũt? Jh̃s aũt dixit eis. Utiq̃. Nũq̃ legi stis? Ex ore infantiũ deus ⁊ lactentiũ ꝑfeci sti laudẽ. Et. L. erat q̃tidie docẽs in tẽplo. Principes aũt sacerdotum ⁊ scribe ⁊ ꝑnci pes pleb̃ q̃rebãt illũ ꝑdere ⁊ nõ inueniebãt q̃d facerẽt ei. Oĩs em̃ ppl'us suspẽsus erat audiens illum.

cũ hac miscere pri mã d̃ qua supra io/ hannis. ij. ⁊ miscet historiam de Nico demo.

De gẽtibus queren

tib⁹ videre iesum ⁊ de ꝑdicatõe eius. J. xij. Et regressu eius in Bethaniam. M. xxi. ⁊ R. xi. ¶ Capl'm. cxvij.

ERant. J. aũt gentiles q̃dã ex his q̃ ascenderãt vt adorarẽt in die festo. Hi ergo accesserũt ad Philippũ q̃ erat in bethsaida galilee. ⁊ rogabãt eum dicẽtes. Dñe volumus iesum videre. Uenit Phi/ lippus ⁊ dixit andree. Andreas rursum et philippus dixerũt iesu. Jesus aũt respon/ dit eis dicẽs. Uenit hora vt clarificetur fi lius homĩs. Amen amen dico vobis. Ni/ si granũ frumenti cadens in terrã mortuũ fuerit/ ip̃m solum manet. Si aũt mortuũ fuerit multum fructũ affert. Qui amat ani mam suã perdet eã. ⁊ qui odit animam suã in hoc mũdo in vitam eternã custodit eam Si q̃s mihi mĩstrat me sequat̃. ⁊ vbi ego sum. illic ⁊ minister meus erit. Si q̃s mi/ hi ministrauerit honorificabit eũ pr̃ meus qui est in celis. Nũc anima mea turbata ẽ. ⁊ quid dicã? Pater saluifica me ex hac ho/ ra/ sed ꝓpterea veni in hanc horã. Pr̃ clari fica nomen tuũ/ alias filiũ tuum. Uenit er go vox de celo. ⁊ clarificaui ⁊ iteꝝ clarifica bo. Turba ergo que stabat ⁊ audierat dice bat tonitruũ factum esse. Alij dicebãt. An gelus ei locutus ẽ. Rñdit iesus ⁊ dixit. Nõ ꝓpter me vox hec venit/ sz ꝓpt̃ vos. Nunc iudiciũ est mũdi. nũc ꝑnceps huius mũdi eijciet̃ foras. ⁊ ego si exaltatus fuero a terra omnia trahã ad meip̃m. Hoc aũt dicebat significans q̃ morte erat moriturus. Rñ/ dit ei turba. Nos audiuimus ex lege/ quia xp̃s manet in eternũ. ⁊ quõ tu dicis oportz exaltari filiũ hoĩs? Quis est filius homĩs? Dixit ergo eis iesus. Adhuc modicum lu men in vobis ẽ. Ambulate dum lucẽ habe tis/ vt nõ tenebre vos comp̃hendãt. Et q̃ ambulat in tenebris nescit q̃ vadit. Dũ lu/ cem habetis credite in lucẽ/ vt filij lucis si/ tis. Hec locutus ẽ iesus ⁊ abijt ⁊ abscõdit se ab eis. Et relictis. M. illis ⁊ circumspe ctis. R. oĩbus cũ iam vespa esset hora exijt in bethaniã cũ. xij. foras. M. extra ciuita/ tẽ ibiq̃ mansit ⁊ docebat eos de regno dei.

De ficulnea arefa

cta. M. xxi. R. xi. Capl'm. cxviij

ET alia. M. die. R. cũ exiret de Be thania mane. M. reuertens in ciui tatem esurijt. Cũq̃. R. vidisset a lõ ge ficum secus. M. viã habentem. R. folia venit ad eam. M. si q̃d. R. forte in ea inue/ niret. Et cum venisset nihil inuenit ꝑter fo lia. Nõ em̃ erat tempus ficoꝝ. Et rñdens dixit illi. Nunq̃. M. ex te fructus nascat̃ in eternuz. Nõ. R. am/ plius in eternũ ex te q̃s q̃ fructus manducet. Et arefacta. M. est cõ tinuo ficulnea. Et vi/ dentes discipuli ficum R. aridam factam a ra dicib⁹/ mirati. M. sunt dicentes. Quomõ con tinuo aruit? Et recor/ datus Petrus dixit ei. Rabbi Ecce fic⁹ cui maledixisti aruit. Re spõdẽs aũt iesus ait. Habete fidẽ dei Amẽ M. dico R. vobis si habueritꝫ fidẽ et nõ hesitaueritis nõ solũ de ficulnea facietꝫ. sed ⁊ si monti huic dixeritis. tolle te ⁊ iacta te ĩ mare ita fiet. Propt̃ea. R. dico vobis Oĩa q̃cunq̃ orãtes petitis credite qꝛ accipietꝫ. et venient vobis. Et cũ stabitis ad oran/ dũ dimittite si q̃d habetꝫ aduersus aliquẽ. vt et pater vester qui ĩ celis est dimittat vo bis peccata vestra.

Dicit Aug⁹ ꝙ ter/ cia die mirati sunt ita ꝙ secũda die. sci licet lune ficulnea fuit arefacta ⁊ nõ dñica. sicut aliqui dicunt. Et ly conti nuo refert̃ ad diez precedentẽ

De questiõe baptis

mi iohãnis. M. xxi. R. xi. L. xx. Capitulũ cxix.

ET.M.cū veniſſet in templū factū
e eſt vna dieꝝ docēte illo pplm in tē/
plo ⁊ euāgelizāte ꝓuenerūt ⁊ acceſ/
ſerūt.M.ad eū docentē ꝑncipes ſacerdo/
tum ⁊ ſcribe.L.cum ſenioribꝫ pplī.M.di
centes.In qua poteſtate hec facis? ⁊ quis
dedit tibi hanc poteſtatē vt ita.R.facias?
Dic.L.nobis ⁊ Rñdens.M.ieſus.R.di/
xit.L.Interrogo vos ⁊ ego vnū ſermonē
quē ſi dixeritis mihi ⁊ ego vobis dicaꝫ in
qua poteſtate hec facio.Baptiſmus iohā/
nis vñ erat? De celo an ex hoībus.Rñdete
R.mihi.Et.M.illi.R.cogitabant.L.in/
tra ſe dicentes.Si dixerimus de celo.di/
cet nobis/q̄re ergo nō credidiſtis illi? Si
aūt dixerimus ex hoīb.timemus turbam
Omnes eñ habent iohannē ſic̄ ꝓphetam
Et rñdentes ieſu dixerūt.Neſcimus.Ait
illis ⁊ ipe.Neq; ego dico vobis in qua po/
teſtate hec facio.

De duobus filiis

quoꝝ vnus facit voluntatem patris.M.
xxi. ¶Capitulum.cxx.

q Uid aūt vobis videt.Homo q/
dā habebat duos filios.⁊ accedēs
ad ꝑmū dixit.Fili vade hodie opari in vi
neam meā.Ille aūt rñdens.Nolo.poſtea
aūt pnīa motus abīt.Accedēs aūt ad alte
rum dixit ſimiliter.Et ille rñdens ait.Eo
dñe.⁊ nō iuit.Quis ex duobꝫ iſtis fecit vo
luntatem patris? Dicunt ꝑmus.Dicit eis
ieſus.Amen dico vobis/quia publicani ⁊
meretrices p̄cedēt vos in regnum dei.Ve
nit aūt ad vos iohānes in via iuſticie ⁊ nō
credidiſtis ei.publicani autez ⁊ meretrices
crediderunt ei.Vos autē videntes nec pe/
nitentiā habuiſtis poſtea vt crederetis ei.

De iudice iniquita/

tis ⁊ de phariſeo ⁊ publicano.Luce.xviij.

d ¶Capitulum.cxxi.
Iebat autem ⁊ parabolam ad il/
los/quoniam oportet ſemp orare ⁊
non deficere dicens.¶Judex quidam erat
in ciuitate q̄dam qui deuz nō timebat ⁊ iu
dicem nō reuerebat.Uidua autem quedaꝫ
erat in ciuitate illa ⁊ veniebat ad eū dicens
Uindica me de aduerſario meo/ ⁊ nolebat
p multum tempus.Poſt hec aūt dixit in/
tra ſe.Et ſi deum nō timeo nec hominē.re/
uereor tamen quia moleſta eſt mihi hec vi/
dua.vindicabo eam ne in nouiſſimo veni/
ens ſuggillet me.Ait autem dominus.Au
dite quid iudex iniq̄tatis dixit.Deus aūt
non faciet vindictam electoꝝ ſuoꝝ claman
tium ad ſe die ac nocte ⁊ patientiam habe/
bit in illis? Dico vobis/quia cito faciet vī
dictam illoꝝ.Ueruntamē filius hominis
veniens putas inueniet fidē ſup terrā? Di
xit aūt ⁊ ad quoſdam qui in ſe ꝑfidebāt tā/
q̄ iuſti ⁊ aſpernabant ceteros parabolam
iſtam dicens.Duo homines aſcenderunt
in templū vt orarent.vnus phariſeus ⁊ al/
ter publicanus.Phariſeus ſtans hec apd
ſe orabat.Deus gr̄as tibi ago/ quia nō ſuꝫ
ſicut ceteri hominū.raptores.iniuſti.pub/
licani.adulteri.velut etiā hic publicanus.
Jeiuno bis in ſabbato.decimas do oīum
que poſſideo.Et publicanus a longe ſtās
nolebat nec oculos ad celū leuare.ſꝫ pcutie
bat pectus ſuū dicens.Deus ꝑpicius eſto
mihi pctōri.Dico vobis.deſcēdit hic iuſti
ficatus in domū ſuam ab illo.quia omnis
qui ſe exaltat humiliabit̄.⁊ qui ſe humiliat
exaltabitur.

De parabola loca

te vinee agricolis.M.xxi.R.xij.L.xx.
¶Capitulum.cxxij.

H Liā.M.parabolā audite.Cepit
r R.aūt ad plebē dicere pabolā hāc
Hō.M.q̄dam R.L.erat.M.pf̄
familias q̄ plātauit vineā.⁊ R.ſepē circū/
dedit ei.⁊ fodit in ea torcular.lacū R.fodit
⁊ edificauit.M.turrī.⁊ locauit eā agricol'
colonis.L.⁊ pfectus eſt pegre.M.R.mlt'
tis.L.tpibus.Cum.M.aūt tēp' fructuū
appropinq̄ſſet in.L.tēpore vindemie mi/
ſit.M.R.L.ſuos ſuos ad agricolas cul/
tores.L.vt de fructu vince darēt illi.⁊ M
accipent ab agricolis.R.fruct'.M.eius.
Et agricole appēnſis ſeruis ei' aliū ceci/
derūt et dimiſerūt.R.L.vacuū ⁊ inanem
L.aliū.M.occiderūt.aliū ꝙ lapidauerūt
Jteꝝ miſit alios ſeruos plures priorib'.et
fecerūt eis ſīl'.in capite.R.cedētes.L.vul
nerauerūt.R.⁊ ꝓtumelijs affecerūt.⁊ addi
dit alterū mittere q̄ ⁊ illū vulnerātes eiece/
runt.Nouiſſime.M.aūt adhuc.R.habēs
vnū filiū chariſſimū dixit.L.dñs vinee.
Quid faciā? Mittā filiū meū dilectū.⁊ il/
lū.M.R.miſit ad eos nouiſſime dicēs.q̄
forte verebunt̄.L.filiū meū.cū hūc vide/
rint.Quē.L.cū.M.vidiſſent coloni cogi
tauerūt intra ſe ⁊ dixerūt.R.ad īuicē.Hic

M. est. L. heres. R. venite occidamus eũ
t habebim⁹ hereditatẽ. vt. L. nr̃a sit heredi
tas. Et. M. apphẽsum. R. L. eũ. eiecerũt
eũ extra vineã t occiderũt. Cum g̃ venerit
dñs vinee q̃d faciet agricol' ill'? Ueniet. R
L. t pdet colonos. Malos. M. malesper
det. t vineã suam loca
bit alijs agricolis. qui
reddẽt ei fructũ tẽpib
suis. Quo. L. audito
dixerũt illi. Absit. Ille
aũt respiciẽs eos dixit
Quid g̃ est h̃ qd̃ scr̃ptũ
est. R. nec. M. scr̃turã
hãc legistis. Lapidez
quẽ reprobauerũt edi
ficãtes h̃ fact⁹ ẽ in caput anguli. A dño fa
ctũ ẽ istud t ẽ mirabile in oculis nr̃is. Jõ
M. dico vob. q̃ auferet a vob regnũ dei
t dabit gẽti facienti fructus. L. eius. Qis
M. q̃ ceciderit sup lapidẽ istũ p̃ssabit. su
per quẽ aũt ceciderit cõminuet t pteret eũ.
Et cũ audissent p̃ncipes sacerdotũ t pha
risei pabolas ei⁹ cognouerũt q̃ de ipis diceret
Et q̃rẽtes eũ tenere t. L. mittere in illum
man⁹. in illa hora timuerũt ppl'm. q̃. M.
sicut pphaz illũ hẽbãt t relicto eo abierũt.

Hoc ẽ intelligẽdũ
dixisse chr̃istus vel
aliquos de iudeis
illud aũt q̃d sequit̃
absit dixerunt alij.
vel ipsi oẽs intelle
cta parabola chri
sti.

De veste nuptiali.

M. xxij. Cõsonat. L. sup. xiiij. cum Glo.
iij. ¶Capitulum. cxxiij.

Et rñdẽs ies̃us dixit iter̃ in pabol'
eis dicẽs. Sil'e factũ est regnũ ce
lor̃ homini regi qui fecit nuptias filio suo
Et misit seruos suos vocare inuitatos ad
nuptias t nolebant venire. Iter̃ misit ali
os seruos dicẽs. dicite inuitatis. ecce p̃an
dium meũ parau. thauri mei t altilia occi
sa t oĩa parata venite ad nuptias. Illi aũt
neglexerũt t abierũt alius in villã suã / alius
ad negociatõez suã. Reliq̃ vo tenuerũt ser
nos ei⁹ t ptumelia affectos occiderũt. Rex
aũt cũ audisset iratus ẽ t missis exercitib⁹
suis pdidit homicidas illos t ciuitatẽ illo
rũ succẽdit. Tũc ait seruis. Nuptie q̃dem
parate sũt. sz̃ q̃ inuitati erãt nõ fuer̃t digni.
Ite g̃ ad exitus viar̃ t q̃scũq̃ inueneritis
vocate ad nuptias. Et egressi serui eius in
vias congregauerũt oẽs q̃s inuenerũt malos
t bonos / t iplete sunt nuptie discũbentiuz
Intrauit aũt rex vt videret discũbẽtes t vi
dit ibi hoiez nõ vestitũ veste nuptiali. t ait
illi. Amice quõ huc intrasti nõ h̃s vestem
nuptialẽ? At ille obmutuit. Tunc dixit rex
ministris. ligatis pedib⁹ t manib⁹ mittite eũ
in tenebras exteriores. ibi erit fletꝰ t stridor
dẽtiũ. Multi em̃ sũt vocati / pauci vo electi.

De tributo reddendo cesari.

M. xxij. R. xij. L. xx. La. cxxiiij.

Tunc. M. abeũtes pharisei p̃silium
t inierũt vt capent eũ in sermone. et
L. obs̃uãtes miserũt insidiatores
q̃sdã. R. ex phariseis discipulos. M. suos
cũ herodianis. L. q̃ se iustos simularẽt. vt
eũ capent in verbo t traderẽt p̃ncipatui t
ptãti p̃sidis. Qui. R. veniẽtes interrogauer̃t
L. illũ dicẽtes. Magr̃. M. R. scimus. q̃
verax es t recte L. dicis t doces t nõ. M.
est tibi cure de aliq̃. t. R. nõ curas quenq̃.
Nõ. M. em̃. L. respicis alias recipis p̃so
nã hois neq̃. R. vides in faciẽ. sz̃. L. in ve
ritate. M. viã dei doces. Licet. L. M. no
bis. R. dare tributũ cesari an nõ dabim⁹?
R. Cõsiderãs. L. aũt dolũ illor̃ sciẽs ꝓsu
tiã eor̃ũ. et cognita. M. ies̃us neq̃cia eor̃ũ.
Ait. Quid. R. me tẽptatis ypocrite? Ostẽ
dite mihi numisma cẽsus. Afferte. R. mi
hi denariũ. L. vt videã. Et. M. illi. R. ob
tulerũt ei denariuz. Et ait illis ih̃s. Cuius
M. ẽ imago hec t supscr̃ptio ei⁹? Cui⁹ L.
habz imaginẽ t supscr̃ptõez? Et rñdentes
L. dixerũt ei. Cesar̃. M. R. Tũc. M. R.
ait. L. illis. reddite ergo q̃ sunt cesar̃ cesari
t q̃ sunt dei deo. t. L. nõ potuerũt rẽph̃de
re ꝓbũ ei⁹ cor̃a plebe. Et. M. audiẽtes mi
rati sunt oẽs. R. sup eo. et mirati. L. sunt in
rñso ei⁹ t tacuerũt. t relicto eo. R. abierũt

De muliere septem uira.

M. xxij. R. xij. L. xx. La. cxxv

A illo M. die accesserũt ad eũ sa
ducei qui dicũt nõ esse resurrectõez
t interrogauerũt eũ dicẽtes. Ma
gister moyses dixit. t. R. scripsit. L. nobis
Ut. R. si. L. cui⁹. M. frater mortu⁹ fuerit
t dimiserit vxorẽ et filios nõ reliq̃rit. vt M
frater. R. eius. L. ducat vxorẽ illius t suscĩ
tet semen fratri suo. Et erant g̃ apud nos se
ptẽ fratres. Et p̃mus vxore ducta defũct⁹
est sine. L. filijs. nõ. R. relicto semie. t non
M. habẽs semẽ reliq̃t vxorẽ fratri suo. Sĩ
milit̃ secundus accepit. R. eam. t mortu⁹
est sine. L. filio. t nec. R. iste reliq̃t semen. et
R. terci⁹ L. sil'. M. accepit. L. eã vsq̃ M.
ad septimũ. t. R. acceperũt eã septem. et nõ

L. relinquunt semi. r. L. mortui sunt. Novissima. M. R. oim mortua est r mlier. In resurrectõe g eox cui⁹ erit vxor. sic dẽ septez habuerũt eã vxorẽ? Et rndens ihesus ait illi. Nõne ideo erratis nescietes scripturas neq; virtutẽ dei. Filij. L. huius seculi nubẽt r tradunt ad nuptias. Illi vo q digni habebunt secl'o illo et resurrectiõe ex mortuis nõ nubẽt neq;. M. nubent. R. neq;. L. ducũt vxores. neq; ei vltra mori poterũt. Eq les. M. R. enĩ angeli sunt. r. M. sunt angeli dei in celo. r. L. filij sunt dei cũ sint filij resurrectõnis. Quia vo resurgẽt mortui. De R. mortuis. M. q resurgãt et moyses. L. oñdit sec⁹ rubũ sicut dixit dñm deũ abraã deũ ysaac r deũ iacob. Nunq̃d. R. legistis in libro moysi. qõ. M. dictũ est a deo dicẽte vob. Ego sum de⁹ abraã de⁹ ysaac r de⁹ iacob. De⁹. L. M. aũt. R. nõ ẽ mortuox sz viuentiũ. Oẽs enĩ viuũt ei. Vos. R. g mltũ erratis. Et. M. audiẽtes turbe mirabãt in doctria ei⁹ Rndentes. R. aũt q̃dã scriba rũ dixerũt. M. gr̃ bñ dixisti. et. L. amplius nõ audebant eũ q̃q̃ interrogare.

De dilectiõe christi

ex toto corde. M. xxij. R. xij. de quo et L. x

Capitulũ cxxvi.

Pharisei. M. aũt audiẽtes q silentiũ iposuit saduceis ꝓuenert in vnũ Et accessit. R. vn⁹ de scribis legis M. doctor. q. R. audierat illos pq̃rẽtes. et vidẽs q bñ illis rndert interrogauit tẽptãs M. eũ. M. gr̃ qd est mãdatũ magnũ. R. p mũ. M. in lege. M. oim. Rndit. R. ei ihs. M. q p̃mũ oim mãdatũ ẽ. Audi isrl dñs de⁹ tu⁹ de⁹ vn⁹ ẽ. Et diliges dñz deũ tuũ ex toto corde tuo/et ex tota ania tua/r ex tota mente tua. et ex tota ꝟtute tua. hoc. M. ẽ. R p̃mũ et maximũ mãdatũ. Scõm sile ẽ huic. Diliges primũ tuũ sic teip̃m. mai⁹. R. horũ alio mandatũ nõ ẽ. In his. M. duobus mãdatis tota lex pẽdet et pphete. Et R. ait illi scriba. M. gr̃ bñ in ꝟitate dixisti. q vnus est de⁹ et nõ ẽ ali⁹ pter ip̃m. r vt diligat ex toto corde r ex tota mẽte. r ex toto intellectu. et ex tota aia et ex tota fortitudine. r diligere primũ tãq̃ seip̃m mai⁹ est oibus holocaustomatib⁹ r sacrificijs. Ihs aũt vidẽs q sapienter respondisset ait illi. Non longe es a regno dei

De quadã interrogatõe phariseox.

L. xvij. Et alia interrogatõe/cui⁹ ẽ christ⁹ fili⁹. M. xxij. R. xij. L. xx

Capitulũ cxxvij.

Interrogatus. L. aũt a phariseis qñ venit regnũ dei? et rndit eis et dixit. Non venit regnũ cũ observatõe neq; dicẽt. Ecce hic aut ecce illic. Ecce enĩ regnũ dei intra vos ẽ Cõgregatis. M. aũt pharisei interrogauit eos ihs dicẽs Quid vob videt de xpo cui⁹ fili⁹ ẽ? Dicũt ei. Dauid. Et. R. rndens ihesus dicebat docẽs i tẽplo Quo g dicũt scribe xpm filiũ dauid cui ipe dauid dicebat in spũsctõ. Dixit dñs domino meo sede a dextris meis. Donec ponam inimicos tuos scabellũ pedũ tuox? Quo g dauid in spũ in. L. libro psalmorũ. vocat M. eũ dñm. r. R. vñ Quo. L. est fili⁹ ei⁹? Et nẽo. M. poterat rndere ei ꝟbũ. Et. R. mlta turba libẽter eum audiebat. neq;. M ausus fuit q̃sq̃ eũ ãpli⁹ ex illa die introgare

De doctrinis phari

seox audiẽdis. M. xxiij. R. xij. L. xx

Capitulũ cxxviij.

Tunc. M. ihesus locut⁹ ẽ ad turbas et ad discipulos suos. r dicebat eis i doctrina sua Sup. M. cathedrã moysi sederũt scribe r pharisei Oia g q̃cunq; dixerint vob ꝟuate r facite. sm vo opera eox nolite facere. Dicũt enĩ et nõ faciũt. Alligãt aũt onera gnia et iportabilia r imponũt i humeros hoim. digito aũt suo nolunt ea mouere. Oia vo opa sua faciunt vt videant ab hoib. Attẽdite. L. r cauete. R. a scrib. Dilatãt. M. ei philacteria sua r magnificãt fimbrias. Volunt. L. R. in schol ambulare. amãt. M. R. L. autẽ p̃mos recubitus i cenis. r. L. cõuiuijs. p̃mas. M L. cathedras i synagogis r in p̃mis cathedris sedere i synagogis. r. M. salutationes R. L. in foro. qui. R. L. deuorãt domos viduax sub obtẽtu. R. plixe oratõis. simulantes. L. lõgam orõez. hi accipiũt damnatõnez maiorem. r. R. plixi⁹ iudiciuz. Amant M. vocari rabbi. vos aũt nolite vocari rabbi. Un⁹ ẽ enĩ mgr̃ vr̃. Oẽs aũt vos fratres estis. r pr̃em nolite vob vocare sup terram L. vn⁹ ẽ enĩ pr̃ vester q̃ in celis est. Nõ vocemini mgri. q mgr̃ vr̃ vn⁹ ẽ christ⁹. Qui maior est vestr erit minister vr̃. Qui ãt se exaltauerit hũliabit. et q̃ se hũliat exaltabit

De ve multiplici

M.xxiij. L.xi. r.xij. ¶Cap.cxxix.

VE.M. vob scribe r pharisei hypocrite q̃ claditis regnũ celoꝝ ante hoies. vos em̃ nõ itratis nec intro eũtes sinitis itrare. Ue vobis scribe r pharisei hypocrite q̃ comeditis domos viduaꝝ longa oõne oãtes. ppt̃ hm̃ amplꝰ accipietis iudiciuꝫ. Ue vob scribe r pharisei hypocrite q̃ circũitis mare r aridã vt faciat vnũ pselitũ r cũ fuerit factꝰ facitis eũ filiũ gehẽne duplo q̃ vos Ue vob duces ceci q̃ dicitis q̃cũq; iurauerit p templũ nihil ẽ. Qui aũt iurauerit in auro tẽpli debet. stulti r ceci. q̃d em̃ maius est aurꝫ an tẽplũ qõ sctificat aurꝫ. Et q̃cũq; iurauerit in altari nihil ẽ. q̃ aũt iurauerit in dono qõ ẽ sup illud dꝫ Ceci. Quid em̃ maiꝰ ẽ donũ an altare qõ sanctificat donũ. q̃ g̃ iurat in altari iurat in eo r in oĩbꝫ q̃ sup illud sunt. Et q̃ iurat in tẽplo iurat in illo r in eo qui habitat in ipo. Et q̃ iurat in celo iurat in throno dei r in eo q̃ sedet sup eũ. Ue. M vobis scribe. L. r pharisei hypocrite q̃ decimatis mentã r anetũ rutã. L. r ciminũ. M. r oẽ. L. olus r relinq̃tis. M. L. q̃ graviora sunt legis. iudiciũ r miſicordiã. r fidẽ r charitatẽ dei. Hec aũt oportuit facere r illa nõ omittere. Duces. M. ceci excolantes culicẽ. camelum aũt glutientes. Ue. L. vobis pharisei q̃ diligitis pmas cathedras in synagogis r salutatões in foro. Ue vobis q̃ estis vt monumẽta q̃ nõ apparent r hoies ambulãtes nesciũt. Rñdens autez q̃dam ex legisperitis ait illi. Magister. Hec dicens etiã nobis ꝓtumeliam facis. Et ille ait. Et vobis legisperitis ve q̃ oneratis homines oneribꝫ q̃ portare nõ pñt. r ipi vno digito nõ tãgitis sarcinas. Ue. M. vobis scribe r pharisei hypocrite q̃ mundatis qõ deforis ẽ calicis r parapsidis. intus autez pleni estis rapina r immundicia. Pharisee cece mũda pus qõ intus est calicis r parapsidis vt fiat illõ qõ deforis ẽ mundũ. Ue vobis scribe r pharisei hypocrite q̃ similes estis sepulchris dealbatis q̃ foris apparẽt hoĩbꝫ speciosa intus ãt sunt plena ossibus mortuoꝝ r oi spurcicia. Sic r vos q̃dez a foris apparetis hoĩbꝫ iusti. intus aũt pleni estis hypocrisi r iniq̃tate. Ue. M. vob. L. scribe r pharisei hypocrite q̃ edificatis sepulchra pphaꝝ. pfes. L. aũt vñ occidẽtis illos. r ornatis. M. monumenta iustoꝝ. Et dicitis si fuissem⁹ in diebꝫ patꝝ nroꝝ nõ essemus socij eoꝝ in sanguĩe pphaꝝ. Itaq; testimonio estis vobismetipis. r. L. pfecto testificami q̃ ꝓsetis opibꝫ patꝝ vroꝝ. q. M filij eoꝝ estis q̃ pphas occidert. qm̃ q̃dẽ. L. ipi eos occidert. Uos ãt edificatis eoꝝ sepulchra. r. M. vos iplete mẽsurã patꝝ vestroꝝ. Serpẽtes genimia vipaꝝ quõ fugietis a iudicio gehẽne ppt̃ea. L. r sapia dei dixit. Ecce. M. ego. L. mitto advos pphetas r apl̃os. L. r sapiẽtes. M. r scribas. r M. ex ill̃. L. occidetis r crucifigetis r ex eis flagellabitis i synagogis vris r psequmi de ciuitate i ciuitatẽ vt veniat sup vos r inq̃rat L. ois. M. sãguis iust⁹ sãguis. L. oĩuz p phetaꝝ q̃ effusus ẽ sup. M. traz a ꝓstitutõe L. mũdi a generatõe ista a sãguĩe abel iusti vsq; ad sãguinẽ zacharie filij. M. barachie quẽ occidistis. et. L. perijt int templũ r edẽ R. r altare. Ita dico vob requirẽt ab hac generatõe. Amẽ. M. dico vobis veniẽt hec oĩa sup generatõem istã. Ue vob legispiti q̃ tulistis clauẽ scie r ipi nõ introistis. r eos q̃ introibãt phibuistis. Cũ hec ad illos diceret ceperũt pharisei r legispiti gr̃iter insistere et os eiꝰ oppꝛimere de multis. insidiãtes ei. r q̃rẽtes aliq̃d capere ex ore eiꝰ vt accusarẽt eũ. Hierl'm. M. hierusalẽ. L. xij. que occidis pphas r lapidas eos q̃ ad te missi sunt. Quotiẽs volui congregare filios tuos quẽadmodũ gallina congregat pullos suos sub alas suas. r auis. L. nidũ suũ sub pennis. r. M. noluisti. L. Ecce relinquet vob domus vestra deserta. Dico em̃ vobis /nõ me videbitis amodo donec veniat. L. M. hora cũ dicetis. Benedictus q̃ venit i noĩe domini.

De vidua duo minuta offerente. R. xij. L. xi. ¶Cap. cxxx.

ET. R. sedens iesus ꝓtra gazophilaciũ aspiciebat eos q̃ mittebãt munera sua in gazophilaciũ. quomodo. R. turba iactabãt es. r mlti diuites iactabãt multa. Cũ venisset aũt vna vidua paup. misit duo minuta qõ est q̃drãs. Uidit. L. autẽ iesus paupculã illam viduam mittentẽ era duo minuta. Et ꝓuocatis. R. discipul' suis ait illis. Amen vere. L. dico vob qm̃ R. L. vidua hec paup plꝰ oĩbus misit q̃ miserũt in gazophilaciũ. Oẽs em̃

ex eo qđ abũdabat illis miserũt ĩ munera dei. Hec aũt ex eo qđ illi deest. et. R. de penuria sua oĩa q̃ habuit misit totũ victũ suũ

De edificio tẽpli et

ꝓminatõe cuersiõis hierusalem. M. xxiiij. R. xiij. L. xxi.

Cap. cxxxi

Egressus. M. ihesus ꝺ tẽplo ibat Et. R. cũ egrederet accesserũt M discipuli ei⁹ vt oñderẽt ei edificatõnem tẽpli. Et q̃busdã. L. dicẽtiby de tẽplo q̃ bonis lapidiby ꝛ donis ornatũ eẽt. Ait R. illi vn⁹ ex discipul' suis. M gr̃ aspice q̃les lapides ꝛ q̃les structure. Jpe. M. autẽ rñdens ait eis. Uidetis hec oĩa. ꝛ R. magnas edificatões. Amẽ. M. dico. R. L. vobis veniẽt. L. dies ĩ q̃by nõ. M. relinq̃tur R. L. hic lapis sup lapidẽ q̃ nõ destruat. Sedẽte. M. R. aũt eo sup montẽ olíueti ꝺ templũ accesserũt. M. ad eũ discipuli eius secreto. ꝛ. R. ĩterogabant eum sepatim Petrus ꝛ iacoby ꝛ andreas et iohãnes dicẽtes M. Dic nobis ꝓceptor. L. qñ hec erũt. et R. hec fiẽt. M. quod. R. L. signũ aduẽtus tui ꝛ ꝓsũmatõis secl'i. ꝛ. R. qđ signũ. L. cũ hec fieri incipiẽt et ꝓsũmari. R. Et. M. respondẽs. R. L. Jesus dixit. Uidete ne q̃s vos seducat. mlti veniẽt ĩ noĩe meo dicẽtes Ego sum christ⁹ et mltos seducẽt. ꝛ. L. tẽpus appropinq̃bit. Nolite g̃ ire post illos. Audituri. M. enĩ estis p̃lia ꝛ opiniões prelioꝝ. Cũ aũt. R. L. audieritis p̃lia et sedições nolite terreri. Uidete. M. ne turbemĩ optet. M. R. enĩ ꝑmũ hec fieri sed nõdum statim finis. Tũc dicebat ill'. Surget gẽs ꝺ gentẽ et regnũ aduersus regnũ ꝛ terremotus magni erũt ꝑ loca et pestilẽtie et fames terroresq̃ de celo ꝛ signa magna erũt. Hec M. aũt. R. oĩa initia sunt doloꝝ. Uidete R. aũt vosmetip̃os. Sed. L. añ hec oñia iniĳciẽt vob⁹ man⁹ suas / ꝛ psequẽt. tũc M. tradent vos in tribulatiõez ꝛ occidẽt vos. Tradẽt. R. L. enĩ vos in cõcilĩs ꝛ in synagogis suis vapulabitis. ꝛ añ reges ꝛ presides stabitis ꝓp̃t me. ꝓpter. L. nomẽ meũ Cõtingit autẽ vobis ĩ testimoniũ ill'. R. et eritis. M. odio oĩby gentiby ꝓp̃t nomẽ meum. Et tũc scandalizabũt multi. et inuicez tradẽt ꝛ odio habebũt

Hoc videt tãgere penas pctoꝝ nouissimoꝝ temꝓoꝝ.

iuicẽ. Et mlti pseudo ꝓphete surgẽt et seducẽt mltos. Et quoniã abũdabit iniq̃tas frĩ gescet charitas multoꝝ. Qui aũt ꝑseuerauerit vsq̃ in finẽ hic salu⁹ erit. Et ꝓdicabit hoc euãgeliũ regni ĩ vniuerso mũdo. ꝛ in oñes gentes. ꝑmũ oꝑtz ꝓdicari euãgeliũ in. M. testimoniũ oĩby gentiby. Et tũc veniet consũmatio. Et. R. cũ duxerint vos tradentes ponite. L. in cordiby vr̃is non ꝓmeditari quẽadmodũ rñdeatis. Nolite. R. ꝓcogitare q̃d loq̃mini. Non enĩ vos estis loq̃ntes sed spũssctũs. Ego. L. enĩ dabo vobis os ꝛ sapiẽtiã cui nõ poterũt resistere ꝛ ꝺdicere omnes aduersarij vestri. Tradet. R. autẽ frater fratrẽ ĩ mortẽ et pater filiũ. ꝛ ꝓsurgẽt filij ĩ pentes. et morte eos afficient. Trademini. L. enĩ a parentiby et fratrib⁹ ꝛ amicis et cognatis. ꝛ eritis L. R. odio oĩbus hoĩby ꝓpter nomẽ meũ. et. L. capill⁹ de capite vr̃o nõ peribit. Qui. R. aũt sustinuerit vsq̃ in finẽ hic salu⁹ erit. Jn patiẽtia. L. vestra possidebitis aĩas vr̃as. Cum. M. ergo. R. videritis abominatõez desolatõnis q̃ dicta est a daniele ꝓpheta stantẽ ĩ loco sãcto vbi. R. nõ debet qui. M. R. legit intelligat. Cum. L. autẽ videritis circũdari ab exercitu hierusalẽ tũc scitote q̃ appropinq̃bit desolatio eius. Tunc. M. R. qui. L. in iudea sunt fugiãt ad mõtes. et. M. qui. R. in tecto nõ descẽdant aliq̃d tollere ꝺ domo sua. et q̃ in agro nõ reuertat tollere tunicam suam. ꝛ. L. q̃ in medio ei⁹ sunt discedant. ꝛ qui in regionib⁹ nõ intrent in eam. q̃ dies vltionis hi sunt vt ꝓpleant oñia q̃ scripta sunt. Ue autẽ. M. R. L. ꝓgnantiby et nutrientiby in illis diebꝫ Orate M. R. ne fiat fuga vestra hyeme vel sabbato. Erit. L. enĩ pressura magna super terrã / et ira populo huic. Et cadent in ore gladij et captiui ducentur in omnes gentes et hierusalem calcabit a gentibus donec impleant tempora nationum.

De signis iudicii

M. xxiiij. R. xij. L. xvij. et. xxi. Ac. xj.

Capitulũ cxxxij

Et. L. ait ad discipulos suos. Uenient tps q̃ desiderabit⁹ videre vnũ diẽ filij hoĩs ꝛ ñ videbit⁹ Erit. M enĩ tũc tribulatio magna Erũt. R. aũt dies illi tribulatõis et tales quales nõ fuerũt ab initio creature quã condidit deus vsq̃ nũc neq̃ fient. Et nisi abbreuiasset dominus dies illos / non fuisset salua omnis caro. sed ꝓpter electos quos elegit dominus

abbreuiabit dies. Et. L. dicēt vob. Ecce hic ecce illic. Tunc. M. si. R. q̄s vob dixerit. Ecce hic ē christ⁹ aut illic/nolite credere nolite. R. ire neq̄ sectemī. Surgēt. M. R. enim pseudo christi et pseudo pphete. et dabūt signa magna ⁊ pdigia ⁊ portēta. R. ad seducendos si fieri pt etiam electos. Ita M. vt in errorē ducāt

si fieri pt etiā elēci. Ego pdixi vob oīa. vos ergo videte. Si g̃. M. dixerint vob. Ecce in

Pñt hec intelligi dicta diuersis vicibus licet sonēt.

deserto est nolite exire. Ecce in penetrabilib⁹ nolite credere. Hā. L. sicut fulgur exit. M ab oriēte chorusc̄as. L. de sub celo in ea que sub celo sunt fulget ⁊ apparet. M. vsq̄ in occidentē. ita. L. erit fili⁹ hois et aduēt⁹. M. in die. L. sua. Ubicūq̄. M. fuerit corpus illuc ꝯgregabunt ⁊ aq̃le. Primū. L. aūt oportet illū multa pati ⁊ reprobari a generatōne hac. Statim. M. R. aūt p⁹ tribulatōz dierū illoz sol obscurabit. ⁊ luna nō dabit lumē suū. et stelle cadēt ō celo. Et erūt. L. xxi signa in sole et luna et stellis. ⁊ in terris pssura gētiū p̄ cōfusiōe sonit⁹ marⁱ ⁊ fluctuū arescentib⁹ hoīb⁹ p timore ⁊ expectatōe q̃ supueniēt vniuerso orbi. Et. M. ꝟtutes. L. celoꝝ et. R. q̃ sub celo sunt mouebūt. M. R. L. Et tūc. M. apparebit. signū filij hois in celo. ⁊. M. tūc. R. L. plāgent se oēs tribus terre. Et tūc videbūt filiū hois venientē in nube cū ptāte magna R. L. ⁊ gl̄ia. R. ⁊ maiestate. L. M. ⁊ mittet. M. R. angelos cuz tuba et voce magna. ⁊ ꝯgregabūt electos a q̃ttuor vētis a sūmis celoꝝ vsq̄ ad t̄mios eorū. a. R. sūmo terre vsq̄ ad summum celi Ab. M. arbore. R. fici discite pabolā. Cū iā ramⁱ⁹ ei⁹ tener fuerit ⁊ folia nata. ꝯgnoscitis R. q̄z in ptimo sit estas. His. L. aūt fieri incipiētib⁹ respicite et leuate capita vra quoniā appropinq̃t redēptio vra. Et dixit illis silitudinē. Uidete ficulneā ⁊ oēs arbores cū pducūt iā ex se fructuz scitote q̄z ppe est estas. Ita. M. et. L. vos. R. cū videritis hec fieri scitote q̄z ppe. M. est ⁊ in ianuis et hostijs. R. regnū. L. dei. Āmē. L. M. R. dico vob. q̃m nō trāsibit generatio hec donec oīa fiāt. Celū ⁊ terra trāsibūt. ꝟba aūt mea nō trāsibūt. Attēdite. L. āt vob ne forte gr̄auent corda vra crapula ⁊ ebrietate ⁊ curis huius vite. ⁊ supueniat sup vos repētina dies illa. Tanq̄ enī laqus supueniēt in oēs q̄ sedent sup faciē oīs terre. De. M. die. R. aūt et hora illa nemo scit neq̄ angeli celoꝝ neq̄. R. filius⁹ nisi sol⁹ pater. Sicut aūt. L. xvij. fuit in diebꝫ noe ita erit in diebꝫ aduentus. M. filij hois. Sicut enī erāt ānte diluuiū ꝯmedētes ⁊ bibētes. nubētes et nuptui tradētes. edebāt. L. et bibebāt et vxores ducebāt/et dabāt ad nuptias vsq̄ ad eū diem in q̄ intrauit in arcā noe. et nō ꝯgnouerūt donec venit diluuiū ⁊ tulit ⁊ pdidit. L. oīes M. Ita erit aduentⁿ filij hois. Silr. L. sicut factū est in diebꝫ loth edebāt ⁊ bibebāt emebāt et vēdebāt. plantabāt et edificabāt Qua die āt exiuit loth a zodomis pluit dominⁿ ignē ⁊ sulphur de celo. et oēs pdidit. ⁊m ℞ erit qua die filius⁹ hois revelabit. in die illa q̄ fuerit in tecto ⁊ vasa ei⁹ in domo ne descēdat tollere illa. Et q̄ in agro silr nō redeat retro. Memores estote vxoris loth. Qui cūq̄ ām̄ fierit aiaz suā salūā facere pdet illam Et q̄cūq̄ pdiderit eā viuificabit illā. Dico. L. vob. M. In illa nocte erunt duo in lecto. vn⁹ assumet⁹ et alter relinquet⁹. Duo erūt molētes in vnū in. L. mola vna assumetur ⁊ altera relinq̃tur. Duo in agro vn⁹ assumet⁹ ⁊ alter relinq̃t⁹. Rñdētes dicūt illi Ubi dñe? Qui dixit illis Ubicūq̄ fuerit corpus illic ꝯgregabūt⁹ ⁊ aq̃le. Uigilate. L. xxi. ita q̄ oīm tpe orātes vt digni habeamī fugere oīa ista q̃ futura sunt ⁊ stare añ filiū hois

De vigilia ⁊ oratōe

M. xxiiij. R. xij. L. xij. La. cxxxiij

Videte. R. vigilate et orate nescitis enī qñ tpus sit. Sicut enī hō q̄ pergre pfect⁹ reliq̄t domū suā. ⁊ dedit seruis suis potestatē cuiuscūq̄ operis. ⁊ ianitori p̄cepit vt vigilaret Uigilate ergo nescitis enim qñ dñs domus veniat sero an media nocte. an gallicātu an mane. Ne cuz venerit repente inueniat vos dormientes. Quod aūt vobis dico omnib⁹ dico. vigilate. Sint. L. lumbi vestri p̄cincti ⁊ lucerne ardentes in manib⁹ vestris. Et vos similes hominib⁹ expectātib⁹ dominū suū quādo reuertat⁹ a nuptijs. vt cū venerit et pulsauerit cōfestim aperiāt ei.

Beati sunt serui illi q̃s cū venerit dñs inuenerit vigilantes. Āmē dico vob q̄ p̄cinget se et

Pñt hec intelligi posita per remorationem.

faciet illos discūbere ⁊ trāsiēs mīstrabit illi. Et si venerit in scḋa vigilia et si in tercia vigilia venerit et ita inuenerit. Beati sunt serui

illi. Uigilate. M. & qz nescitis q̄ hora dñs
vester vēturꝰ sit Hoc. M. aūt. L. scitote q̄
niā si sciret pfamilias q̄ hora fur veniret/
vigilaret vtiqz et nō sineret pfodi domū su
am. Et vos estote pati qz q̄ hora nō putatz
filiꝰ hois vēiet. ¶ Ait. L. aūt ei Petrꝰ. Do
mine ad nos dicz hāc pabolā an z ad oēs?
Dixit aūt dñs. Quis putas ē fidel dispēsa
tor et prudēs quē ꝓstituit dñs sup familiā
suā vt det illis cibū in tpe. in tēpe. L. tritici
mensurā? Btūs. L. M. ille seruus quē cuz
venerit dñs iuenerit sic facientē. Amē. M.
L. dico. M. vob. sup oīa bona. q̄ possidet
ꝓstituet eum. Si. M. aūt. L. dixerit male
ille seruus i corde suo. morā facit dñs meus
vēire z cepit pcutere ꝓseruos suos puerosz
z ācillas et edere z inebari. māducet aūt et
bibat cū ebriosis. Ueniet. L. M. dñs serui
illiꝰ in die q̄ nō sperat. et hora q̄ nescit. z di
uidet eū partēqz eius cū infidelibꝫ ypocri
tis. M. ponet. Ibi erit fletꝰ z stridor denti
um. Ille. L. aūt seruus q̄ cognuit voluntatez
dñi sui et nō se pparauit et nō fecit sm volū
tatem eiꝰ plagis vapulabit multz. Qui aūt
nō cognouit et fecit digna plagis vapula
bit pauc. Oīi autē cui mltū datū est mul
tū q̄retur ab eo. z cui ꝓmendauerūt mltum
plꝰ petent ab eo. Ignē veni mittere in terraz.
z q̄d volo nisi vt accendat. Baptismo ha
beo baptizari. z quō coartor vsqz dū pficia
tur. Putatis qz pacē veni dare in terrā. nō
dico vobis sed sepatiōem. Erūt ex hoc q̄n
qz in vna domo diuisi. tres i duos z duo i
tres. Diuidet pater in filiū. et filiꝰ i patrem
suū. Et mater in filiā z filia in mrem. So
crus in nurū suā z nurus in socrū suā

De decem virgini

bus et de decem talentis z de modo iudicij
M. xxv. Capitulū cxxxiiij.

Tunc silet est regnū celoz decē ꝑgi
nibꝫ q̄ accipiētes lāpades suas exi
erunt obuiā sponso z spōse. Quiqz
autē ex eis erāt fatue z q̄nqz prudentes. sed
q̄nqz fatue acceptis lāpadibꝫ nō sumpserūt
oleū secū. Prudentes ꝓ acceperūt oleū in
vasis suis cū lāpadibꝫ. Morā aūt faciente
spōso dormitauerūt oēs et dormierūt. Me
dia aūt nocte clamor factꝰ ē. Ecce sponsus
venit exite obuiā ei. Tūc surrexerūt oēs vir
gines ille et ornauerūt lāpades suas. Fatue
aūt sapiētibꝫ dixerūt. Date nob de oleo ve
stro qz lāpades nr̄e extinguūt. Rñdert pru
dentes dicētes. Ne forte nō sufficiat nobis
z vobis ite potiꝰ ad vēdētes z emite vobis
Dū aūt irēt emere vēit spōsus et q̄ parate
erāt intrauerūt cū eo ad nuptias. z clausa ē
ianua. Nouissime ꝓ veniūt et reliq̄ virgi
nes dicētes. Dñe dñe api nobis. At ille re
spondēs ait. Amē dico vob. Nescio vos.
Uigilate itaqz qz nescitis diē neqz horam.
Sic enī hō pegre pficiscēs vocauit suos
suos z tradidit illis bōa sua. z vni dedit q̄n
qz talēta. alij duo. alij ꝓ vnū. vnicuiqz sm
ppām vtutē. z pfectꝰ est statim. Abijt aūt
q̄ quinqz talenta accepat et opatꝰ est in eis
z lucratus est alia q̄nqz. Silr z q̄ duo acce
pat lucratꝰ ē alia duo. Qui aūt vnū accepe
rat abijt z fodit i terrā pecuniā dñi sui. Pꝰ
multū ꝓ tpis venit dñs suoz illoz et po
suit ratiōem cū illis. Et accedens q̄ q̄nqz ta
lenta accepat obtulit alia q̄nqz talēta dicēs
Dñe q̄nqz talenta tradidisti mihi. ecce alia
q̄nqz talēta suplucratꝰ sum. Ait illi dñs eiꝰ
Euge serue bone et fidel. qz sup pauca fuisti
fidel sup multa te ꝓstituā. Intra i gaudiuz
dñi tui. Accessit aūt z q̄ duo talēta acceperat
z ait. Dñe duo talenta tradidisti mihi. ecce
alia duo suplucratꝰ sum. Ait illi dñs eius.
Euge serue bone et fidel / qz sup pauca fui
sti fidelis sup multa te ꝓstituā itra in gaudi
um dñi tui. Accedēs aūt z q̄ vnū talētū ac
cepat. ait. Dñe scio qz durꝰ es. metis vbi ñ
semiasti. et ꝓgregas vbi nō sparsisti. Et ti
mens abij et abscōdi talētū tuū in terram.
Ecce habes quod tuū ē. Rñdens aūt dñs
eiꝰ dixit ei. Serue male z piger sciebas qz
meto vbi nō semio. et ꝓgrego vbi nō spar
si. oportuit ḡ te pecuniā meā ꝓmittere numu
lariis. z veniēs ego accepissem vtiqz quod
meū est cū vsura. Tollite igit ab eo talētuz
z date ei q̄ habz decē talēta. omni enī habē
ti dabit et abūdabit. ei aūt q̄ nō hz et qđ vi
det hr̄e auferet ab eo. et inutilē seruū ei̇cite i
tenebras exteriores. Illic erit fletus z stridor
dentiū. ¶ Cū aūt venerit filiꝰ homis i maie
state sua z oēs angeli eiꝰ cū eo. tūc sedebit
sup sedē maiestatis sue et ꝓgregabunt ante
eū oēs gentes et sepabit eos ab inuicē sicut
pastor segregat oues ab hedis. z statuet oues
q̄dē a dextris. hedos aūt a sinistris. Tūc dicet
rex his q̄ a dextris eiꝰ erūt. Uenite bñdicti
patris mei possidete patum vobis regnuz
a cōstitutōe mūdi. Esuriui enī et dedistis mi
hi manducare. sitiui et dedistis mihi bibe
re. hospes eram z collegistis me. Nudus

erã et coopuistis me. infirmus ⁊ visitastis me. In carcere erã ⁊ venistis ad me. Tũc respondebũt ei iusti dicẽtes. Dñe qñ te vidimꝰ esuriẽtẽ ⁊ pauimꝰ. sitientẽ ⁊ dedimꝰ tibi potũ? Qñ autẽ te vidimꝰ hospitẽ ⁊ collegimus. Aut nudũ ⁊ coopuimus te? Aut qñ te vidimus infirmũ aut in carcere/ ⁊ venimus ad te? Et rñdens rex dicet illis. Amẽ dico vob. q̃diu fecistis vni de his fratribus meis minimis mihi fecistis. Tũc dicet ⁊ his q̃ a sinistris ei? erunt. Discedite a me maledicti in ignẽ eternũ q̃ paratꝰ ẽ diabolo ⁊ angel' eius. Esurivi enim ⁊ nõ dedistis mihi mãducare. sitivi ⁊ nõ dedistis mihi potũ. hospes erã ⁊ nõ collegistis me. Nudꝰ ⁊ nõ opuistis me. Infirmꝰ ⁊ in carcere ⁊ nõ visitastis me. Tunc rñdebũt ei ⁊ ipi dicentes. Dñe qñ vidimꝰ te esuriẽtẽ aut sitiẽtem aut hospitẽ aut nudũ aut infirmũ aut in carcere ⁊ nõ ministrauimꝰ tibi. Tũc rñdebit ill' dicens. Amen dico vob q̃diu nõ fecistis vni de minoribꝫ his nec mihi fecistis. ⁊ ibunt hi in supplicium eternũ. Justi ãt in vitã eternã.

De modo christi i docẽdo. L. xxi. ⁊ de obstinatõe iudeoꝝ. J. xij. Capitulũ cxxxv.

ERat. L. aũt in diebꝫ docẽs in templo. noctibꝫ vero exiens morabat in monte q̃ vocatur olivet. Et oĩs populꝰ manicabat ad eũ venire in tẽplo audire illũ. Cũ. J. autẽ tanta signa fecisset coram illis nõ credebãt in eũ vt sermo ysaie ꝓpleretur quẽ dixit. Dñe q̃s credidit auditui nostro ⁊ brachiũ dñi cui revelatũ ẽ? Propterea non poterãt credere qm iterꝫ dixit ysaias Et excecauit oc'los eoꝝ et indurauit coꝝ eoꝝ. vt nõ videant oc'l et intelligãt coꝝde ⁊ puertant' ⁊ sanem eos. Hoc dixit ysaias qñ vidit gloriã ei? et locutꝰ est de eo. Verũtamẽ ex pncipibꝫ multi crediderũt in eũ. sed ppt pharisẽos nõ ꝓfitebant' vt de synagoga nõ ejicerent'. Dilexerũt enim gl'iam hoim. magis q̃ gl'iaz dei. Jesus aũt clamavit ⁊ dixit. Qui credit in me nõ credit in me sz in eũ q̃ misit me Ego lux in mũdũ veni vt oĩs q̃ credit in me in tenebris nõ maneat. ⁊ si q̃s audierit ꝑba mea et custodierit ego nõ iudico. Nõ enim veni vt iudicẽ mũdũ sz vt saluũ faciaz mũdũ. Qui spernit me et nõ accipit verba mea. habet q̃ iudicet eũ. Sermo quẽ locutꝰ sũ ille iudicabit eũ in nouissimo die. quia ego ex meipo nõ sum locutꝰ. sz q̃ misit me pater ipe mihi mãdatũ dedit q̃d dicã ⁊ q̃d loquar. Ego scio qm mãdatũ ei? vita eterna ẽ Que g̃ ego loq̃r sicẽ dixit mihi pr̃ sic loquor

De festo azimorum appropinq̃nte. M. xxvi. R. xiiij. L. xxij. J xiij. Capitulũ. cxxxvi.

THpropinq̃bat. L. aũt dies festus azimorũ q̃ dicitur pasca Erat R. aũt pasca et azima post biduũ. Et. M. facit̃ ẽ cũ ꝓ summa sz iesus ꝫmões hos omes dixit discipul' suis. Scitis qm ꝓ biduũ pasca fiet. ⁊ filiꝰ hois tradet vt crucifigat? Tũc ꝓgregati sũt ꝑncipes sacerdotũ et seniores i atriũ ꝑncipis sacerdotũ q̃ dr̃ cayphas. ⁊ ꝓciliũ fecerunt. Et. R. q̃rebant. L. sũmi sacerdotes ⁊ scribe quõ eũ dolo tenerẽt ⁊ occiderẽt. timebãt L. ꝓ plebẽ. Dicebãt. M. R. aũt. nõ i die festo ne forte tumultꝰ fieret i ppl'o. Intravit. L. aũt sathanas in iudã q̃ cognomiatur scarioth vnũ de duodeci. Tũc. M. abiit. R. L. vnꝰ de duodecim ad ꝑncipes sacerdotũ ⁊ summos. R. sacerdotes vt ꝑderet eum illis. Et. L. locutꝰ ẽ cũ ꝑncipibꝰ sacerdotũ ⁊ magistratibꝫ quẽadmodũ illũ traderet eis. ⁊ ait. M. ill'. Quid vultis mihi dare ⁊ ego vob eũ tradã? Qui. R. L. audiẽtes gavisi sunt ⁊ ꝓmiserũt. ⁊ pacti. L. sunt pecuniã illi dare. Et illi ꝓstituerũt ei triginta argenteos et spopõdit Et. M. exide. R. L. q̃rebat opportunitatẽ vt eũ oportune R traderet sine. L. turbis. Ante. J. die festuz pasce sciẽs ihs qm venit hora ei? vt trãseat ex hõ mũdo ad pr̃em. cũ dilexisset suos qui erãt in mũdo in finẽ dilexit eos.

Hec est dies mercurij ante diẽ veneris sanctam

Tercia pars principalis huius cõtextus de egressu passionis et resurrectõis christi.

Hec est dies iouis in cui? vespere fiebat esus agni. ⁊ hec vocat̃ prima dies azimorũ

De missione petri et iohis prima die azimoꝝ quã Johãnes vocat̃ festũ pasce. M. xxvi. R. xiiij. L. xxij. J. xiij. Cap. cxxxvij.

Prima. M. R. autē die azimorum quādo. R. pascha īmolabat. in qua L. necesse erat pascha occidi. Accesserūt. M. discipuli ad iesum. ⁊ dicunt M. R. ei. Quo vis eamus ⁊ parem⁹ tibi vt mā duces pascha? Et mittit ex discipulis suis petrū. L. ⁊ iohannē dicens. Eūtes parate nobis pascha vt manducem⁹ Ait illi dixerūt Ubi vis parem⁹? Et dixit ad eos. Ite M in ciuitatē. R. ad quendā. M. Ecce. L. introeuntib⁹ vobis in ciuitatē occurret vobis homo amphorā aque portās. sequmī eū in domū in quam intrat. ⁊ dicetis pfamilias dom⁹. Dicit tibi mgr. Tēpus M. meum prope est. apud te facio pascha. vbi. R. est refectio mea? Ubi. L. est diuersorium vbi. L. R. pascha cū discipulis meis mādducem? Et ipe ostendet cenaculū magnū stratum. ⁊ ibi parate. Et. R. abierūt discipuli eius ⁊ venerūt ī ciuitatē. Euntes. L. R. autem inuenerūt sicut dixit illis iesus. ⁊ parauerūt pascha. Uespe. R. aūt facto venit cū duodecim. ⁊ L. cum facta esset hora discubuit. et duodecim apli cum eo.

Hic fuit esus agni

De ablutōe pedū

Joh. xiij. Capitulū. cxxxviij

Et cena facta cū diabolus iā misisset ī cor vt traderet eū iudas symonis scharioth. sciens quia oīa dedit ei pater in manus. ⁊ quia a deo exiuit ⁊ ad deū vadit. Surgit a cena ⁊ ponit vestimenta sua. ⁊ cū accepisset linteū pcinxit se. Deinde misit aquā in peluim et cepit lauare pedes discipulor⁹ suor⁹. ⁊ extergere lintco quo erat pcinctus. Uenit g ad symonē petrū. ⁊ dicit ei petrus. Dñe tu mihi lauas pedes. Rñdit iesus ⁊ dixit ei. Quid ego facio tu nescis mō/scies aūt postea. Dic ei petr⁹. Non lauabis mihi pedes ineternum. Respōdit ei iesus. Si nō lauero te nō habebis partē mecū. Dicit ei symon petr⁹. Nō tm pedes sed ⁊ manus ⁊ caput. Dicit ei iesus. Qui lotus ē nō indiget nisi vt pedes lauet sed ē mūdus totus. ⁊ vos mūdi estis sed nō oēs. Sciebat nāq; q̄snā essz q̄ traderet eū. pterea dixit. nō estis mūdi oēs Postq̄ g lauit pedes eor⁹ accepit vestimēta sua. ⁊ cū recubuisset iterū dixit eis. Scitis q̄d fecerī vobis? Uos vocatis me mgr et domine ⁊ bñ dicitis. Sum eteni. Si g ego laui pedes vr̄os domin⁹ ⁊ magister. ⁊ vos debetis alter alteri⁹ lauare pedes. Exemplū eī dedi vobis vt quēadmodū ego feci vobis ita ⁊ vos faciatis. Āmē dico vob/nō ē seru⁹ maior dño suo. neq; apostol⁹ maior eo qui misit illū. Si hoc scitis beati eritis si feceritis ea.

De sacramēti īstitutōe. M. xxvi. R. xiiij. Luce. xxij.

Capitulū cxxxix.

Et M. discūbentib⁹. R. eis ⁊ manducantib⁹ ait Jesus. Desiderio. L. desideraui hāc pascha manducare vobiscū anteq̄ patiar. Dico eniz vobis /quia ex hoc nō māducabo illud donec impleat in regno dei. ¶ Lenantib⁹. M. autem illis Accepit iesus panem gratias. L. egit et bñdixit. M. et fregit. M. L. deditq; discipulis suis et ait. Accipite. M et comedite. hoc. M. ē L. corpus. R. meū qō pro vobis tradet. hoc facite in meā cōmemoratōem. Sil⁹ ⁊ calicez postq̄ cenauit accipiens. M. gratias egit ⁊ dedit illis dicēs. Accipite. L. ⁊ diuidite inter vos. et bibite M. ex hoc omnes. Hic est sanguis meus noui testamenti. Hic. L. est calix nouū testamentū in meo sanguīe. L. q̄ pro vobis ⁊. M. p multis effundet in remissionē peccatoz. Dico aūt vobis q⁹ nō bibā amodo de hoc genimine vitis vsq; in diē illū cum illud bibam nouū vobiscū in regno patris mei dei. R. Et biberūt ex eo omnes

Videt intelligendum q⁹ cena agni fuerit alia cena vel eadem discontinuata per pedū lotiones vt intelligitur per dictū iobānis.

De predictōe negationis petri. et questione discipulorū. M. xxvi. R. xiiij. L. xxij. J. xiij. Cap. cxl.

Tunc. M. L. dixit illis iesus. Omnes vos scandalū patiemī in me ī ista nocte. quia scriptū est. Percutiam pastorem. et dispergentur oues gregis Sed postq̄ resurrexero precedaz vos in galyleā. Respondens autem Petrus ait illi. Et si omnes scādalizati fuerint in te. ego nūq̄ scādalizabor Et. M ait illi iesus. p⁹ q̄. R. gall⁹ bis vocē ōderit ter

Intelligenda ē tria negatio petri velut vna negatio continuata que incepit antequam

me es negatur⁹. Amen dico tibi. qz i hac nocte anteq̄ gall⁹ cantet ter me es negaturus Ait. R. ille ampli⁹ loq̄bat. Et. D. si. R. oportuerit me mori tecuz te nō negabo. Similr z oēs discipuli dixerūt. Nō J. de oīb⁹ vobis dico. Ego scio q̄s elegerim. sed vt adimpleat scriptura. Qui mā ducat panē meum leuabit ꝫ me calcaneuz suum. Amē amen dico vobis priq̄ fiat vt cū fuerit factū credatis qz ego sum. Amen amen dico vobis. q̄ accipit si quē misero me accipit. q̄ aūt me accipit/accipit eū q̄ me misit. Cū hec dixisset iesus turbat⁹ est spū. z ptestat⁹ ē et dixit. Amen. J. R. dico vobis qz vnus ex vob me tradet q̄. R. mā ducat mecum. Aspicientes. J. ad inuicē discipuli hesitātes de quo diceret. Et. D. ptristati. R. valde ceperūt singuli dicere. Nunq̄d ego suz dñe? Ait ille rñdens ait. Un⁹. R. ex duodecim. q̄ D. intingit. R. mecū manū i papside D. in catino. R. hic me tradet. Fili⁹ q̄dem hoīs vadit sicut scriptū est de illo. Ue aūt homini illi p quē fili⁹ hoīs tradet. Bonuz erat ei si natus nō fuisset homo ille. Respōdens. D. aūt iudas q̄ tradidit eū dixit. Nunquid ego sū rabbi? Ait illi. Tu dixisti. Erat J ergo recūbens vn⁹ ex discipul⁹ eius i sinu iesu quē diligebat iesus. Innuit ḡ huic symon petrus. z dixit ei. Quis est de q̄ dicit? Itaq̄ cū recubuisset ille sup pectus iesu dicit ei. Domie q̄s est? Rñdit iesus. Ille ē cui ego intinctū panē porrexero. Et cū intinxisset panē dedit iude symōi scariothis. Et post buccellā tunc introiuit in eū sathanas. Et dic̄ ei iesus. Quod faciſ fac citius. Hoc aūt nemo sciuit discūbentiuz. ad q̄d dixerit ei. Quidam enī putabāt qz loculos hēbat iudas /qz dic̄ ei iesus. Eme ea que opus sunt nobis ad die festū. Aut egenis gallus cantaret. et sic intelligūt euangeliste trinā negationē factam anteq̄ gall⁹ cātaret. sz cō summata est ante secundū gallicātū. vt ponit marcus. nec ꝛpugnat q̄ christus vtrūq̄ dixerit nūc vt marc⁹ pōit de bis. nunc vt alij ad maiorē exaggerationem.

Intelligenduz ē q̄ Jobānes propinquus iesu inclinauit faciē suā ad faciē iesu. ipsuz familiariter z silent⁹ interrogās cui chr̄istus submisse rñdit

Dixit hoc permittendo non iubēdo nec scel⁹ aperiēdo.

vt aliq̄d daret. Cum ḡ accepisset ille exiuit ꝓtinno. Erat aūt nox. Cū ḡ exisset dixit iesus. Nunc clarificat⁹ est fili⁹ hoīs z deus clarificat⁹ est in eo. si de⁹ clarificat⁹ est i eo z de⁹ clarificabit eū in semetipo /z ꝓtinuo clarificabit eū. ¶ Filioli adhuc modicū vobiscū sum. queritis me/et sicut dixi iudeis q̄ ego vado vos nō potestis venire. Et vobis dico mō. Mandatū nouū do vob vt diligatis inuicē sicut dilexi vos. vt et vos diligatis inuicē. In hoc cognoscēt oēs quia mei estis discipuli si dilectiōem habueritis adinuicē. Dicit ei symon petr⁹. Dñe q̄ vadis? Rñdit iesus. Quo ego vado nō potes me seq̄ mō/seq̄z aūt postea. Dicit ei petr⁹. Quare nō possum te seq̄ mō? Animā meā pro te pono. Rñdit iesus. animā tuā pme pones? Amē amē dico tibi. Non cantabit gallus donec ter me neges. Et ipi ceperunt q̄rere inter se q̄s esset q̄ eū traditurus essz. Facta est aūt z ꝓtentio inter eos quis eorum videretur esse maior. Dixit autē eis. Reges gentiū dñant eorū. et q̄ ptātem habent sup eos benefici vocantur. Vos aūt nō sic. sed q̄ maior est i vob fiat sicut minor. z q̄ pcessor est sicut mīstrator. Nam q̄s maior est/q̄ recūbit an q̄ mīstrat? Nōne q̄ recūbit? Ego aūt i medio vestruz sum sicut q̄ mīstrat. Vos aūt estis q̄ pmansistis mecū in tēptatōib⁹ meis. Et ego dispono vob sicut disposuit mihi pr̄ me⁹ regnū vt edatis et bibatis sup mensam meā in regno meo. z sedeatis sup thronos iudicantes duodecim tribꝰ isrl. Ait aūt dñs symoni. Symon ecce sathan expetiuit vos vt cribraret sicut triticū. Ego autē rogaui p te vt nō deficiat fides tua Et tu aliq̄ndo ꝓuersus cōfirma fratres tuos. Qui dixit. Dñe tecū sum parat⁹ z in carcerē z i mortē ire. Et ille dixit. Dico tibi petre. Non cātabit hodie gallus donec ter abneges nosse me. Et dixit eis. Cū misi vos sine sacculo z pera z calciamētis/nūquid aliq̄d defuit vobis? Ait illi dixerunt. Nihil. Dixit ḡ eis. sed nūc q̄ habz sacculū tollat silr et peram. sed q̄ nō habet vendat tunicā suaz et emat gladiū. Dico enī vob. quoniā adhuc hoc q̄ scriptū ē optz impleri i me. Et cū iniustis deputat⁹ est. Etenim ea que sunt de me finem habēt. Ait illi dixer̄t. Ecce duo gladij hic. At ille dixit eis. satis est.

Hoc potest intelligi eleuate vl' deprcsse.

De sermone domini post cenā ꝛ ꝓtinet multas rubricellas ꝑ multitudine doctrinaꝝ vbi ꝑ totū de mysterio trinitatis. Jo. xiiij. xv. xvi. xvij.

¶ Capitulum. cxli.

Hec locutus est ihesus discipulis suis. Nō turbetur cor vestꝝ. Creditis in deū ꝛ in me credite. In domo patris mei mānsiones mlte sunt. Si q̄ minꝰ dixissem vobis. qz vado parare vobis locū. ꝛ si abiero ꝛ ꝑparauero vobis locū iterꝝ veniō advos ꝛ accipiovos ad meipm vt vbi ego sum ꝛ vos sitis. ꝛ q̄ ego vado scitis. ꝛ viaꝫ scitis. Dicit ei Thomas. Dñe nescimus q̄ vadis. ꝛ quō possumus viā scire? Dicit ei ihesus. Ego sum via veritas ꝛ vita. Nemo venit ad patrē nisi ꝑ me. Si cognouissetis me ꝛ patrē meū vtiqꝫ cognouissetis. ꝛ amodo cognoscetis eū ꝛ vidistis eū. Dic ei philippus. Dñe oñde nobis patrē ꝛ suffic̄ nobis? Dicit ei ihesus. Tāto tēpe vobiscū sum ꝛ nō cognouistis me. Philippe q̄ videt me videt ꝛ patrē meū. Quō tu dicis oñde nobis patrē? Nō credis qz ego in patre ꝛ pat in me est? Verba q̄ ego loquor vobis a meipō nō loquor. Pater aūt in me manēs ipe facit opa. Nō creditis qz ego in patre ꝛ pr̄ in me ē. Alioqn ppt opa ipa credite. Amē amen dico vobis q̄ credit in me/opa q̄ ego facio ipe faciet ꝛ maiora hoꝝ faciet. qz ego ad patrē vado. ꝛ qcūqꝫ petieritis in noīe meo hoc faciā vt glorificet pr̄ in filio. si q̄d petieritis in noīe meo hoc faciā. ¶ Si diligitis me māndata mea seruate. ꝛ ego rogabo patrē ꝛ aliū paraclitum dabo vobis vt maneat vobiscū in eternū/spm veritatis quē mūdus nō pōt accipe qz nō videt eū nec scit eū. Vos aūt cognoscetis eū. qz apud vos manebit ꝛ in vobis erit. Nō relinquā vos orphanos. veniā advos. Adhuc modicū ꝛ mundus me iā nō videt. Vos aūt videtis me. qz ego viuo ꝛ vos viuetis. In illo die vos cognoscetis. qz ego in patre meo ꝛ vos in me ꝛ ego in vobis. Qui hꝫ māndata mea ꝛ seruat ea ille est qui diligit me. q̄ aūt diligit me diliget a patre meo ꝛ ego diligā eū ꝛ manifestabo ei meipm. Dicit ei iudas nō ille scharioth. Dñe q̄d factū est. qz manifesta-

Prima rubricella.

Secōa rubricella.

turus es teipm nobis ꝛ nō mundo? Rñdit ei ihesus ꝛ dixit ei. ¶ Si q̄s diligit me sermonē meū seruabit ꝛ pr̄ meus diliget eū/ꝛ ad euz veniem⁹ ꝛ māsionē apud eū faciem⁹. Qui nō diligit me sermones meos nō seruat. Et sermonē quē audistis nō ē meus sz eius q̄ misit me patr̄. Hec locut⁹ sum vobis apō vos manēs. Paraclitus aūt spūsctūs quē mittet pr̄ in nomīe meo ille vos docebit oīa et suggeret vobis oīa q̄cūqꝫ dixero vob. Pacem relinquo vobis/pacē meā do vobis. nō quō mūdus dat ego do vobis. Nō turbet cor vestꝝ neqꝫ formidet. Audistis quia dixi vobis vado et venio ad vos. Si diligeretis me gauderetis vtiqꝫ qz ad patrem vado. qz pr̄ maior me est. Et nūc dixi vob ꝑusqꝫ fiat vt cū factū fuerit credatis. Jam nō multa loqꝝ vobiscū Venit enī ꝓnceps mūdi hui⁹ ꝛ in me nō habet q̄cqꝫ. sed vt cognoscat mūdus qz diligo patrē. et sicut māndatū dedit mihi pater sic facio. Surgite eam⁹ hīc ¶ Ego sum vitis vera ꝛ pater me⁹ agricola ē. Oēm palmitē in me nō ferentē fructū tollet eū. et oēm q̄ fert fructum purgabit eū vt fructū plꝰ afferat. Jā vos mūdi estis ppt sermonē quē locutus sum vob. manete ī me ꝛ ego in vobis. Sicē palmes nō ꝑt ferre fructū a semet ipo nisi māserit in vite. sic nec vos nisi ī me māseritis. Ego J. xv. sum vitis ꝛ vos palmites. q̄ manet ī me ꝛ ego ī eo hic fert fructū multū. qz sine me nihil potestis facere. Si q̄s ī me nō māserit mittet foras sicut palmes et arescet. ꝛ colligent eū ꝛ in ignem mittent ꝛ ardet. Si māserit⁹ in me ꝛ verba mea ī vob māserint. qcūqꝫ voluerit⁹ petetis ꝛ fiet vobis. In hoc clarificat⁹ est pr̄ meus vt fructū plurimū afferatis. ꝛ efficiami mei discipuli. Sicut dilexit me pr̄ ꝛ ego dilexi vos. Manete in dilectōe mea. si precepta mea ꝟuaueritis manebit⁹ in dilectōne mea sicut et ego ꝑcepta pr̄is mei ꝟuaui. et manco in ei⁹ dilectōe. Hec locut⁹ sum vob

Tercia rubricella.

Implēdus sermo christi

Quarta rubricella

Scdm aliquos hic incipit capitulum xv. Johā. non explicat euangelista quo iuerit dñs ꝛ dixerit sequētia quia nonduz transierat torrentem cedron nec erat hymnus dictus. Nisi velimus vti regula vel anticipatōnis vel rememoratōis.

Questio iude apli

vt gaudiũ meũ in vobis sit et gaudiũ ve-
strũ plenũ impleatur.
¶Hoc est p̃ceptũ meũ Preceptũ dilectõis
vt diligatis inuicẽ sicẽ
dilexi vos. Maiorem Quinta rubricella
hac dilectõẽ nẽo habz
vt aĩam suã ponat q̃s ꝓ amicis suis. Vos
amici mei estis si feceritis q̃ ego p̃cipio vo
bis. Jam nõ dicã vos seruos/ qꝛ seruꝰ ne-
scit q̃d faciat dñs eius. Vos aũt dixi ami
cos. qꝛ omnia q̃cunqꝫ audiui a p̃re meo no
ta feci vobis Nõ vos me elegistis sꝫ ego ele
gi vos ⁊ posui vos vt eatis ⁊ fructũ affera
tis ⁊ fructus vester maneat. vt qd̃cũqꝫ peti
eritis p̃rem in noĩe meo det vobis. ¶Hec
mando vobis vt dili-
gatis inuicẽ. Si mũ- Sexta rubricella
dꝰ vos odit scitote qꝛ
me priorẽ vobis odio habuit. Si de mun
do fuissetis mũdꝰ qd̃ suũ erat diligeret. qꝛ
v̄o de mũdo non estis. sꝫ ego elegi vos de
mundo. ꝓpterea odit vos mũdus. Memẽ
tote sermonis mei quem ego dixi vobis.
Nõ est seruus maior dño suo. si me ꝑsecuti
sunt ⁊ vos ꝑsequent̃. si sermonẽ meũ serua
uerint ⁊ vestꝝ seruabũt. Sꝫ hec oĩa faciẽt
vobis ꝓpter nomẽ meũ. qꝛ nesciũt eũ q̃ mi
sit me. Si nõ venissem ⁊ locutus eis fuis-
sem pctm̃ nõ haberẽt. Nũc aũt excusatõem
nõ hñt d̃ pctõ suo. Qui odit me odit ⁊ p̃rez
meũ. Si opa nõ fecissem in eis que nemo
alius fecit. pctm̃ non haberẽt. Nũc autem
⁊ viderũt ⁊ oderũt me ⁊ patrẽ meũ. sꝫ vt im
pleat̃ sermo q̃ in lege eoꝝ scriptus ẽ qꝛ odio
habuerunt me gratis.
¶Cũ aũt venerit ꝑacli Septima rubricel-
tus quẽ ego mittã vo la.
bis a p̃re spm̃ v̄itatis
qui a p̃re ꝓcedit ille testimoniũ ꝑhibebit d̃
me. ⁊ vos testimoniũ ꝑhibebitꝭ. qꝛ ab ĩitio
mecũ estis. Hec locutus sum vobis vt nõ
scãdalizemĩ. Absqꝫ synagogis facient vos.
sꝫ venit hora vt omĩs q̃ interficit vos arbi
tret̃ obsequiũ se p̃stare deo. Et hec faciẽt vo
bis. qꝛ nõ nouerũt p̃rez neqꝫ me. sꝫ hec lo-
cutus sum vob̃ vt cũ venerit hora eorũ re
miniscamĩ/ qꝛ ego dixi vobis. Hec aũt vo
bis ab initio non dixi. qꝛ vobiscũ erã. ¶Et
nunc vado ad eũ q̃ me
misit. ⁊ nemo ex vob̃ ĩ Octaua rubricella
terrogat me q̃ vadis.
Sed qꝛ hec locutꝰ sũ vobis. tristicia imple
uit coꝛ vestꝝ. sed ego v̄itatẽ dico vob̃. Ex-
pedit vobis vt ego vadã. Si eĩ nõ abiero
ꝑaclitꝰ nõ veniet ad vos. si aũt abiero mit
tã eũ ad vos. Et cũ venerit ille arguet mũ-
dũ de pctõ. ⁊ de iusticia ⁊ d̃ iudicio. De pec
cato q̃dem q̃a nõ crediderẽt ĩ me. de iusticia
v̄o qꝛ ad p̃rem vado ⁊ iã nõ videbitꝭ me.
De iudicio aũt qꝛ p̃nceps huiꝰ mũdi iam
iudicatꝰ est. Adhuc mlta habeo vobis di-
cere/ sed nõ potestis portare modo. Cũ au
tẽ venerit ille spũs v̄itatis docebit vos oẽz
v̄itatẽ. Nõ eĩ loq̃t̃ a semetipo sꝫ q̃cũqꝫ audi
et loq̃t̃. ⁊ q̃ vẽtura sũt annũciabit vob̃ Ille
me clarificabit qꝛ d̃ meo accipiet ⁊ annũci
abit vob̃. ¶Modicũ
et iã nõ videbitis me. Nona rubricella.
et iteꝝ modicũ ⁊ vide-
bitis me. qꝛ vado ad p̃rem. Dixerunt g̃ ex
discipul̃ eiꝰ adinuicẽ. Quid est h̃ quod di-
cit nobis modicũ ⁊ nõ videbitis me. ⁊ ite
rũ modicũ ⁊ videbitꝭ me. qꝛ vado ad p̃rez?
Dicebãt g̃. quid est h̃ quod dicit nob̃ modi
cũ? nescimꝰ q̃d loq̃tur. Cognouit aũt ihs
qꝛ volebant eũ ĩterrogare. et dixit eis. De h̃
q̃ritis inter vos. qꝛ dixi modicũ et nõ vide
bitꝭ me. ⁊ iteꝝ modicũ ⁊ videbitꝭ me. Amẽ
amen dico vob̃ qꝛ plorabitis et flebitꝭ vos.
mũdus aũt gaudebit. vos aũt ꝯtristabimĩ.
sed tristicia vestra vertet̃ in gaudiũ. Muli
er cũ parit tristiciã habz. qꝛ venit hora eiꝰ
Cum aũt pepererit pueꝝ iã nõ memĩt p̃s-
sure ꝓpter gaudiũ qꝛ natꝰ est hõ ĩ mũdum
Et vos igit̃ nũc q̃dẽ tristiciã habetis. Ite
rũ aũt videbo vos et gaudebit coꝛ vestrũ.
et gaudiũ vestꝝ nemo tollet a vobis. Et in
illo die nõ rogabitꝭ q̃c-
q̃ꝫ. ¶Amen amen dico Decima rubricella
vobis si q̃d petieritis
patrẽ in noĩe meo dabit vob̃. Usqꝫ mõ nõ
petistis q̃cq̃ꝫ ĩ noĩe meo. Petite ⁊ accipietꝭ.
vt gaudiũ vestꝝ sit plenũ. Hec in ꝓuerbijs
locutꝰ sum vobis. Venit enĩ hora cũ iam
nõ ĩ ꝓuerbijs loq̃ꝛ vobis sed palã de patre
meo annũciabo vob̃. Illo die in noĩe meo
petetis. Et nõ dico vob̃ qꝛ ego rogabo pa
trẽ de vobis. Ip̃e enĩ p̃r amat vos qꝛ vos
me amatis/ et credidistꝭ qꝛ a deo exiui. Exi
ui a patre et veni in mũdũ. Iteꝝ relinq̃ mũ
dũ et vado ad p̃rem. Dicũt ei discipuli eiꝰ.
Ecce nũc palã loq̃ꝛis ⁊ ꝓuerbiũ nullũ di-
cis. Nunc scimus qꝛ scis oĩa et nõ est opꝰ
tibi vt q̃s te interroget. In h̃ cognouimus
qꝛ a deo existi. Rñdit eis iesus. Mõ credi-
tis. Ecce venit hora et iã venit vt dispga-

mini vnuſq3 ī ꝓꝑa et me ſolū relinquetis. ꝛ nō ſuz ſolus. q2 pr̄ mecū ē. Hec locut9 ſuz vob vt in me pacē hēatis. In mūdo pſſuram habebitis. ſz ꝯfidite ego vici mundū.

¶Hec locut9 ē ieſus. ꝛ ſublevat3 in celū ocul'. dixit. Pr̄ vēit hora clarifica filiū tuū vt filius tu9 clarificet te. ſic̄ dediſti ei ptātē oīs carnis vt oē q̄ dediſti ei det eis vitā eternā. Hec eſt vita eterna vt cog̃ſcāt te ſolū verū deum/ ꝛ quē miſiſti ih̄m xp̄m. Ego te clarificaui ſup terrā. opus ꝯſummaui q̄ dediſti mihi vt faciā. ꝛ nūc clarifica me tu pr̄ apd̄ temet ipm claritate quā habui ꝑus q3 mūdus eſſet apud te. Manifeſtaui nomē tuū hoibꝫ quos dediſti mihi de mūdo. Tui erant/et mihi eos dediſti ꝛ ſermonē tuū ſeruauerūt. ꝛ nūc cognouerūt. q2 oīa q̄ dediſti mihi abſte ſunt. q2 verba q̄ dediſti mihi dedi eis. ꝛ ipi acceperūt ꝛ cognouerūt vere. q2 a te exiui ꝛ crediderūt q2 tu me miſiſti. Ego p eis rogo nō p mūdo rogo. ſz p his q̄s dediſti mihi q2 tui ſunt. Et mea omia tua ſunt ꝛ tua mea ſunt. ꝛ clarificat9 ſuz in eis. Et iā nō ſū in mūdo. ꝛ hi in mūdo ſunt ꝛ ego ad te venio. Pr̄ ſcte ſerua eos in noīe tuo q̄s dediſti mihi vt ſint vnū ſic̄ ꝛ nos. Cū eſſem cuz eis ego ſeruabā eos ī nomine tuo. q̄s dediſti mihi cuſtodiui ꝛ nemo ex eis perijt niſi filius ꝑditionis vt ſcptura impleat. Nūc aūt ad te venio ꝛ hec loq̄r in mūdo vt habeāt gaudiuz meū impletum in ſemetipis. Ego dedi eis ſermonē tuū ꝛ mūdus eos odio habuit. q̄a nō ſunt de mūdo ſic̄ ꝛ ego nō ſum de mundo. Nō rogo vt tollas eos de mūdo. ſed vt ſerues eos a malo. De mūdo nō ſunt ſicut ꝛ ego nō ſum de mūdo. Sanctifica eos in veritate. ſermo tu9 ꝓpitas eſt. ſic̄ tu me miſiſti in mūdū. ꝛ ego miſi eos in mundū ꝛ ego p ipis ſcīfico meipm vt ſint ꝛ ipi ſcīficati ī veritate. Nō p his aūt rogo tm̄. ſz ꝛ p eis q̄ credituri ſunt p verbū eoz in me. vt omes vnū ſint ſic̄ ꝛ ego pr̄ in te ꝛ tu in me. vt ꝛ ipi in nob vnū ſint. vt mūdus credat q2 tu me miſiſti. Et ego claritatē quam dediſti mihi dedi eis. vt ſint vnū ſic̄ ꝛ nos vnū ſumus. Ego ī eis ꝛ tu ī me vt ſint ꝯſūmati in vnuz ꝛ cog̃ſcat mūd9 / q2 tu me miſiſti. ꝛ dilexiſti eos ſic̄ ꝛ me dilexiſti. Pr̄ q̄s dediſti mihi volo vt vbi ego ſuz ꝛ illi ſint mecū vt videant claritatē meā quā dediſti mihi. q2 dilexiſti me añ ꝯſtitutōez mūdi. Pr̄ iuſte mūdus te nō cognouit. ego aūt cognoui ꝛ hi cognouerūt. q2 tu me miſiſti ꝛ notū feci eis nomē tuū vt dilectio q̄ dilexiſti me in ipis ſit ꝛ ego in ipis.

Undecima rubricella.

Duodecima rubricella.

De oratōne ieſu ꝛ ſuo captōe. M. xxvi. R. xiiij. L. xxij. J. xviij.

¶Capitulum. cxlij.

Hec. J. cū dixiſſet ih̄s ꝛ. M. hymno. R. dicto exierūt in montē olivet ꝛ. L. egreſſus ibat ſm̄ ꝯſuetudinē in mōtē oliuaz trās torrētē. J. cedrō in villā. M. ī pdiū. R. cui nomē gethſemani. Secuti. L. ſunt aūt eū ꝛ diſcipuli ei9. Sciebat. J. ꝛ iudas q̄ tradebat eū locū. q2 frequēter ꝯuenerat ih̄s illuc cū diſcipul' ſuis ꝛ. M. dixit. R Sedete h̄ donec. M. vadā illuc. M. ꝛ orē. R. Et coaſſūpto. M. R. petro ꝛ duobꝫ filijs zebedei cepit. M. ꝑtriſtari ꝛ meſt9 eſſe pauere. R. ꝛ tedere. Tūc. M. ait. R. ill'. Triſtis eſt aīa mea vſq3 ad mortē. Suſtinete h̄ et vigilate mecū et. L. ipe auulſus ē ab eis quantū eſt iact9 lapidis. Et ꝓgreſſus. M. R. puſillū ꝓcidit. M. ī faciē ſuā ſup. R. terrā ꝛ orabat vt ſi fieri poſſz trāſiret ab eo hora. Et dixit. Abba pr̄.

oīa poſſibilia ſūt tibi/ trāſſer h̄uc calicē a me. ſed nō q̄d ego volo ſed q̄d tu. Hi. M. pater

Poteſt intelligi q̄ chriſtus bis ita dixit

ſi poſſibile ē trāſeat a me calix iſte. Uerūtm̄ nō ſicut ego volo ſz ſicut tu. Et vēit ad diſcipulos ſuos. ꝛ. M. invenit. R. eos dormientes. ꝛ dixit petro ſic. Symon. R. dormiſ Nō. M. potuiſti. R. vna hora vigilare mecū? Uigilate ꝛ orate vt nō intretis in tēptationē. Spiritus q̄dem ꝓmpt9 eſt caro aūt infirma. Iterꝫ ſcdō abijt et orauit eundem ſmonē dicēs. Pr̄. M. mi ſi ñ ꝑt hic calix trāſire niſi bibā illū fiat volūtas tua. Et venit M. R. iterꝫ et īuenit eos dormiētes. Erāt enī oculi eoꝝ ḡuati ꝛ ignorabāt. R. q̄d rñderent ei. Et relictis. M. illis iterū abijt et orauit eundē ſmonē. Et poſitis. L. genibus orabat dicēs. Pater ſi vis trāſſer calicē iſtū a me. Uerūtamen nō mea ſz tua voluntas fiat. Apparuit

Probabile eſt q̄ fuit gabriel

autē illi angel9 de celo ꝓfortans eū. Et fact9 ī agonia plixi9 orabat. ꝛ factus eſt ſudor ei9 ſicut gutte ſanguis decurrentis in terrā. Et cū ſurrexiſſet ab orōe

ꝛ venisset ad discipulos suos inuenit eos dormiẽtes ꝓ tristicia. ꝛ ait illi. Quid dormitis? Dormite iã. M. R. ꝛ requescite. Sufficit. R. surgite. L. ꝛ orate ne intretis in temptatõez. Ecce. M. approp̃inq̃bit. R. hora/ ꝛ filius hois tradet in manus pctõꝝ. surgite eamus. Ecce q̃ me tradet ppe ẽ. Judas J. ergo cũ accepisset cohortẽ a põtificib ꝛ phariseis mistros venit illuc cũ laternis ꝛ facib ꝛ armis. ꝛ M. adhuc. R. iesu loquẽte. Ecce iudas schariotis vnus ex duodecĩ ꝛ cũ eo turba multa cũ gladiꝫs ꝛ fustibus/ missi. M. a ꝑncipib sacerdotum ꝛ scribis R. ꝛ senioribꝫ. M. R. ppli. Dederat autez traditor eis signũ dicẽs. Quẽcũq̃ oscularus fuero ipe ẽ tenete eũ ꝛ ducite. R. caute ꝛ L. añcedebat eos ꝛ approp̃inquit iesu vt oscularet eũ. Et. M. cũ venisset. R. statim accessit ad eũ ꝛ ait. Rabbi. R. Aue M. rabbi. ꝛ M. osculatus. R. ẽ eũ. Dixit. M. ei iesus. Amice. Ad quid venisti? Juda osculo filiũ hois tradis. Jesus. J. itaq̃ sciẽs oĩa que vẽtura erãt sup eum pcessit ꝛ dixit eis. Quẽ q̃ritis? Rñderũt ei. iesum nazarenum. dixit eis iesus. ego sum. Stabat aũt ꝛ Judas q̃ tradidit eũ cũ ipis. Ut ergo dixit eis ihs ego sum abierũt retrorsum ꝛ ceciderũt in terrã. Jteꝝ q̃ eos interrogauit. Quẽ q̃ritis? Illi aũt dixerũt Jhm nazarenũ. Rñdit ihs. Dixi vobis q̃ ego sum. si ergo me queritis sinite hos abire. Ut impleret sermo quẽ dixit. q̃ quos dedisti mihi nõ pdidi ex eis quenq̃. Tũc. M. accesserũt ꝛ manus. M. R. iniecerũt in iesum ꝛ tenuerũt eũ. Uidentes. L aũt hi q̃ cũ ipo erãt q̃d futuꝝ erat dixerunt ei. Dñe si pcutim⁹ in gladio? Rñdens autẽ iesus ait. sinite vsq̃ huc. Symõ. M. R. q̃ Petrus hñs gladiũ eduxit eũ ꝛ pcussit põtificis summi. R. sacerdotis seruũ/ ꝛ abscidit auriculam eius dexterã. J. Erat aũt nomẽ seruo malchus. Dixit q̃ iesus petro. Mitte gladiũ in vaginam. Calicẽ quẽ dedit mihi pr̃ nõ vis vt bibã illũ? Oẽs. M. eñ q̃ accepe rint gladiũ gladio pibũt. An putas q̃ nõ possum rogare pr̃em meũ ꝛ exhibebit mihi mõ plusq̃ duodecĩ legiones ãgelorũ? Quõ ergo implebunt scripture? Quia sic oportet fieri. Et. L. cũ tetigisset auriculã eius sanauit eũ. Dixit aũt iesus ad eos q̃ venerãt ad se ꝑncipes sacerdotũ ꝛ mgr̃atus tẽpli ꝛ seniores. Tãq̃. M. L. ad. R. latronẽ existi cũ gladiꝫs ꝛ fustibꝫ cõprehẽdere me. cũ q̃tidie. L. fuerim vobiscũ in tẽplo ꝛ sedebam. M. docẽs ꝛ non. M. me. R. tenuistis. ſz hec est hora vr̃a ꝛ ptãs tenebraꝝ. Hoc. M. aũt R. totũ factũ ẽ vt adimplerẽt scripture ꝓphar̃ũ. Tũc. M. discipuli R. relicto eo oẽs fugierũt. Ad dolescẽs. R. aũt q̃dã seq̃bat eũ amictus syndone sup nudo ꝛ tenuerũt eũ. Et ille relicta syndone nudus pfugit ab eis. Lo hors. J. aũt ꝛ tribun⁹ ꝛ mistri iudeoꝝ cõprehenderũt iesum. et tenẽtes. M. L. ligauerũt eũ ꝛ adduxerũt eũ ad annã primum. Erat ei socer cayphe q̃ erat põtifex anni illius. Erat aũt cayphas q̃ ꝛsiliũ dederat iudeis. quia expedit vnũ hoiem mori ꝓ populo. Et ꝓuenerũt. R. in vnũ oẽs sacerdotes scribe et phariſei ꝛ seniores.

Superuenerãt forte aliqui cũ turba. vel post. vl̃ ideo dicunt ꝓncipes venisse. quia miserũt suos.

De missiõe iesu ad annam. Et ꝑma negatõne petri. M. xxvi. R. xviij. L. xxij. J. xviij. Cap. cxliij.

Equebat. J. aũt iesum Simõ petrus ꝛ alⁱ discipul⁹. Discipul⁹ aũt ille erat notus põtifici. ꝛ introiuit iatriũ ꝑncipis cũ iesu. Petrus autẽ stabat ad ostiũ foris. Exiuit q̃ alius discipul⁹ qui erat not⁹ põtifici. ꝛ dixit ostiarie. ꝛ introduxit petrũ. Dixit q̃ Petro ancilla ostiaria sũmi. R. sacerdotis cũ vidisset Petrũ calefacientẽ se. L. sedentẽ ad lumen. Et. M. tu cũ Jesu nazareno. R. galyleo eras. Flũq̃d. J. ꝛ tu ex discipulis es hoĩs ĩstius? Et hic. L. cũ illo erat. Et. M. ille. R. negauit. L. illũ corã oĩmibus dicẽs. Mulier. L nõ noui illũ. Non. J. sum neq̃. R. scio. neq̃ noui q̃d dicas. Stabant. J. aũt serui ꝛ mi

Quãuis diuersi diuersimode videantur loqui de mõ cõcordãdi triplicem negatõez petri ita vt Augusti. sentire videat totaz fuisse in domo anne. Ipse nihilominus vl̃ alĩ nõ intẽdũt preiudicare probabiliri mõ dicendũ si ex tertu possit elici sicut esse videt modus hic ꝓtẽtus. iudicet lector

nistri ad prunas. qꝛ frigus erat ⁊ calefaciebāt se. Erat aūt cū eis ⁊ Petrus stās ⁊ calefaciēs se. Et. R. exiuit foras ante atrium ⁊ gallus cantauit. Pōtifex. J. g̃ interrogauit iesum de discipulis ⁊ de doctrina eius? Rñdit ei iesus. Ego palā locutus sum mūdo/ ego sp̄ docui in synagoga ⁊ in templo quo oēs iudei ꝯueniūt/ ⁊ in occulto locutus sum nihil. Quid me interrogas. Interroga eos qui audierūt q̄ locutus sum ip̄is. Ecce hi sciūt q̄d dixerim ego. Hec cū dixisset vnus assistēs ministroꝝ dedit alapā iesu dicens. Sic rñdes pōtifici? Rñdit ei ihs. Si male locutus sum testimoniū ꝑhibe de malo. si aūt bñ q̄d me cedis? Et misit eū annas ligatū ad Caypham pontificem.

De missiōe Jesu ad Cayphā. M. xxvi. R. xiiij. L. xxij. J. xviij

¶ Capitulum. cxliiij.

AT. M. illi tenētes iesum duxerūt illum ad cayphā p̄ncipē sacerdotuz vbi scribe seniores ⁊ pharisei ꝯuenerāt. Petrus. M. R. aūt sequebat̄ eū a lōge vsq̄ in atriū p̄ncipis sacerdotū. Et ingressus intro sedebat cū ministris vt. M. videret finem. Accenso. L. aūt igne in medio atrio/ ⁊ circūsedētib̄ illis erat Petrus in medio eoꝝ ⁊ calefaciebat se ad ignē. Principes autem sacerdotū ⁊ oē ꝯciliū q̄rebāt falsum ꝯ iesum testimoniū vt euz morti traderēt ⁊ nō inueniebāt cū multi falsi testes accessissent. ⁊. R ꝯuenientia testimonia ñ erāt. Nouissime. M aūt venerunt duo falsi testes ⁊. R. falsum testimoniū ferebant aduersus eum dicētes. Qm̄ nos audiuimus eū dicentē. Ego dissoluaz tēplū h̄ manufactū ⁊ post triduū aliud nō manufactū edificabo. Hic. M. dixit. possum destruere tēplū dei ⁊ post triduū reedificare illud. Et. R. nō erat ꝯueniēs testimoniū illoꝝ Et exurgēs summ⁹ sacerdos ī mediū interrogauit ihm dicēs. Nō rñdes q̄cq̄ ad ea q̄ tibi obijciunt̄ ab his? Ille aūt tacebat ⁊ nihil rñdit. Rursus sūmus sacerdos interrogauit eū ⁊ dixit ei. Adiuro. M. te ꝑ deū viuū vt dicas nob̄ si es xp̄s fili⁹ dei bñdicti. R. Dixit illi ihs. Tu dixisti. Ego. R. sum. Uerūtñ. M. dico vob̄ amodo videbitis. M. R. filiū hoīs sedentē a dextris v̄tutis dei ⁊ venientē in nubib̄ celi. Tūc p̄nceps sacerdotū scidit vestimēta sua dicens Blasphemauit. q̄d adhuc egemus testib̄ ⁊ desideram⁹. R. testes. Ecce. M. nūc. R. audistis blasphemiaz. q̄d vob̄ videt̄? Qui R. oēs. M. ꝯdēnauerūt eū reū esse mortis Et. L. viri q̄ tenebāt eū illudebāt ei. Tunc M. expuerūt. R. L. in faciē ei⁹ ⁊ velauerūt L. eū cedētes. L. eū colaphis. R. ⁊. L. interrogauer̄t. M. eū dicētes. ꝓphetiza nob̄ xp̄e q̄s ē q̄ te ꝑcussit? ⁊. R. mīstri eū alapis cedebāt ⁊ alia mlta blasphemātes dicebāt ī eū.

Difficultas prouenit in hoc passu. qꝛ tres euāgeliste non loquunt̄ de Anna. ideo vident̄ cōprehēdere factū anne cū facto cayphe vt in prima negatōne Petri quā hic pōit cū duabus alijs

De scd̄a ⁊ tercia negatōne Petri. M. xxvi. R. xiiij. L. xxij. J. xviij.

¶ Capitulum. cxlv.

EXeunte. M. aūt Petro ianuā rursus. R. cū vidisset illū alia. M. ancilla. R. cepit dicere circūstātib̄. Quia hic ex illis est. Hic. M. erat cū iesu nazareno. ⁊. L. post pusillū ali⁹ vidēs eū dixit. Et tu de ill̄ es Erat. J. aūt Symon petrus stans et calefaciēs se. Dixerūt ergo ei Nunq̄d et tu ex discipul̄ eius es? Et iteꝝ negauit cum iuramento. quia nō noui hominē. Et. M. post. R. pusillū interuallo. L. quasi hore vnius rursus. M R. qui astabāt dicebāt Petro. Uere ex illis es Nam ⁊ galyle⁹ es. ⁊ loquela. M. tua manifestum te facit. Dixit. J. vnus ex seruis pōtificis cognat⁹ eius cui⁹ petr⁹ abscidit auriculam. Nōne ego te vidi ī horto cū illo? Ille. R. aūt cepit anathematizare detestari. M. ⁊ iurare. M. R. qꝛ. R. nescio hoīem istū quē dicitis. Et ꝯtinuo. L. adhuc eo loq̄nte. iterū R. gall⁹. M. R. cātauit. L. J. Et. L. ꝯuersus dñs respexit petrū. Et. M. recordatus

Glosa.

Intelligendū q̄ in qualibet negatōne petri mlte persone locute sunt. sicut fuit in tumultu. et q̄ petr⁹ nūc exijt nūc redijt vt turbat⁹. ñ ꝯsiderās quid diceret aut agerz pre timore. ⁊ nūc stabat nūc sedebat. Pñt etiam intelligi tres eē in nocte gallicātus circa mediā noctem. circa terciaz. circa aurorā. Non aūt videt̄ q̄ iesus ⁊ petrus māserūt in domo anne vel ad secundū aut terciū gallicātum. Et forte etiā petr⁹ in prima negatōe ter negauit añq̄ gall⁹ cātaret. qꝛ nō negat euāgelium plēs q̄ tres fuisse negatōes

L. R. est Petrus vbi dñi sic dixerat q' priusq; gallus cantet bis. R. ter me negab. Et egressus foras flevit amare.

De tercia cõuentõe

seniorꝫ z traditõe iesu Pylato. M. xxvij. R xiiij. z. xv. L. xxij. z. xxiij. J. xviij. z. xix.

¶ Cap'm. xlvi.

Prima rubricella.

QVane. M. autẽ factu vt factus L. est dies pcilio. M. inierũt oẽs pncipes sacerdotũ z seniores pp'li aduersus iesum vt eũ morti traderent. Et adduxerũt. L. eum in pcilio suũ dicẽtes. Si tu es xpus dic nobis? Et ait illis. Si dixero vobis non creditis mihi. si aũt z interrogauero nõ rñdebitis mihi neq; dimittetis. Ex hoc autẽ erit filius hois sedens a dextris ptutis dei Dixerunt aũt oẽs. Tu ergo es filius dei? Qui ait. Vos dicitis / quia ego sum. At illi dixerũt. Quid adhuc desideramus testimonium. ipi em audiuimus de ore eius. Et surgẽs omis multitudo eorꝫ z. R. vincientes. M. Jesum duxerũt illũ ad pylatum a Caypha in ptoriũ. Erat aũt mane z ipi nõ introierũt in ptoriũ vt non pcontaminarẽt sed manducarẽt pascha. Exiuit ergo ad eos pilatus foras z vinctũ. M. adduxer̃t. z tradiderũt põtio pilato psidi. ¶ Tunc videns q̃ eum tradidit q̃ dãnatus esset pnia ductus retulit. xxx. argenteos pncipibꝫ sacerdotũ z senioribꝫ pp'li dicens. Peccaui tradens sanguinẽ iustũ. At illi dixerũt. Quid ad nos? Tu videris. Et proiectis in templo argenteis recessit z abiens laqueo se suspendit. Principes aũt sacerdotum acceptis argenteis dixerunt. Non licet mittere eos in carbonã. q̃ pciũ sanguinis ẽ Cõcilio aũt inito emerũt ex illis agrũ figuli in sepulturã pegrinorꝫ. ppter hoc vocatus ẽ ager ille achelde mach h̃ est ager sãguinis vsq; in hodiernũ diẽ. Tũc adimpletus est qđ dictũ est p Hieremiã pphetã dicẽtẽ.

Intelligẽdum ẽ q̃ bis cõuenerunt in domũ Caypbe reseruato ibidẽ et a seruis custodito ñ sine pcussiõe ꝫ flagellis

Et acceperunt. xxx. argenteos pciũ appciati qđ appciauerũt a filijs isr̃l. z dederunt eos in agrũ figuli sic̃ pstituit mihi dñs. Jesus autẽ stetit añ psidem. Et. J dixit pses. Quã accusatõnez affertis aduersus hoiez hunc? Rñderũt z dixerũt ei. Si ñ eẽt malefactor ñ tibi tradidissem9 eum. Dixit g eis Pylatus. Accipite eũ vos z ſm legẽ vrã iudicate eũ. Dixerũt g iudei. Nob nõ licet interficere q uẽq; vt ſmo iesu ipleret quẽ dixit significãs qua morte eẽt moriturꝰ Ceperũt. L. xxij. autẽ illũ accusare dicẽtes. Hũc inueim9 subuertẽtẽ gentẽ nr̃am z phibẽtẽ tributa dari cesari. z dicentẽ se chr̃istũ regẽ esse. Pilat9 g interrogauit eũ dicẽs. Tu es rex iudeorũ? At ille rñdens ait. Tu dixisti. Ait aũt pilatus ad pncipes sacerdotũ z turbas. Nihil inuenio cause in h̃ hoie. At illi inualescebant dicẽtes. Cõmouit pp'lm docẽs p vniuersam iudeã incipiẽs a galylea vsq; huc. Pilat9 aũt audiẽs galyleã Interrogauit si hõ galyleꝰ esset. Et vt cognuit q̃ de herodis ptate esset remisit eũ ad herodẽ q̃ z ipe hierosolymis erat illis diebꝫ. ¶ Herodes aũt viso iesu gauisus est valde.

Attẽdẽda ẽ multiplex acceptõ pascẽ vide in postill'.

Erat enĩ ex m'lto tẽpe cupiẽs videre eũ eo q̃ audierat m'lta de illo. Et sperabat signum aliqđ ab eo videre fieri. Interrogabat g illũ multis ſmonibꝫ At ipe nihil illi rñdebat. Stabant etiã pncipes sacerdotũ et scribe pstãter accusantes eũ. Sprevit aũt illũ herodes cũ exercitu suo. z illusit indutũ veste alba z remisit ad pilatũ. Et facti sunt amici herodes z pilat9 in ipa die. Nã antea inimici erãt adinuicẽ. Pilat9 autẽ puocatis pncipibꝫ sacerdotũ z magistratibꝫ z plebe dixit ad illos. Obtulistis mihi hoiem hũc quasi auertentẽ pp'lm. Et ecce ego corã vobis interrogãs nullã causam inuenio ĩ hoie isto ex his in qbꝰ eũ accusatis. sz nec herodes. Nã remisi vos ad illũ. z ecce nihil dignum morte actũ est ei. Intrauit g iterꝫ in ptoriuꝫ

Tercia rubricella.

Quãuis hec pphetia sit magis in zacharia. nihilominus venit in mẽte hieremie propẽ aliquã silitudinez quorũdã verborũ hic positorum cum verbis suis. z non curauit mutare. quoniã omes pphete vno spũ locuti sunt tãq; si vnus scriptor diuersis calamis pscriberet eadẽ scripturã videret. vide in postillis.

Quarta rubricella

pilatus. ⁊ vocauit iesũ ⁊ dixit ei. Tu es rex iudeorũ? Rñdit iesus. A temetipo hoc dicꝫ an alij tibi dixerunt de me? Rñdit pilatus. Nunq̃d iudeꝰ ego sũ? Gẽs tua et põtifices tradiderũt te mihi. q̃d fecisti? Rñdit iesus. Regnũ meũ nõ est de h̃ mũdo Si ex h̃ mũdo esset regnũ meũ ministri mei vtiq̃ decertarẽt vt nõ traderer iudeis. Nũc aũt regnũ meũ nõ ẽ hinc. Dixit itaq̃ pilatꝰ. Ergo rex es tu? Rñdit iesus. tu dicꝫ. qꝛ rex sum ego. Ego in h̃ natꝰ sum et ad hoc veni ĩ mũdũ vt testimoniũ ꝑhibeam ꝟitati. Oĩs q̃ ex veritate est audit vocem meã. Dixit ei pilatꝰ. Quid est ꝟitas? Et cuꝫ h̃ dixisset/ad iudeos iterꝫ exiuit. ⁊ dixit eis. Ego nullã causaꝫ inuenio in eo. Est autẽ cõsuetudo vobis vt vnũ dimittã vob̃ in pasca. vultis ergo dimittã vobis regẽ iudeorũ. Clamauerũt rursum oẽs dicẽtes. Non hunc sꝫ barrabã. Erat aũt barrabas latro. qui. L. xxiij. erat ꝓpter seditõem quandaꝫ factã in ciuitate ⁊ homicidiũ missus in carcerẽ. Iterꝫ g̃ pilatus locutꝰ est ad illos volẽs dimittere iesum. At illi succlamabãt dicentes. Crucifige crucifige illũ. Ille aũt tercio dixit ad illos. Quid eĩ mali fecit ille? Nullã causam mortis ĩuenio in eo. Corripiã ergo illuꝫ et dimittã. ¶ Tũc J. xix. ergo pilatꝰ app̃hẽdit iesum et flagellauit. ⁊ milites plectẽtes coronaꝫ de spinis ĩposuerũt capiti eiꝰ ⁊ purpura circũdederũt eũ. ⁊ veniebãt ad eũ ⁊ dicebãt. Aue rex iudeorꝫ. et dabãt ei alapas. Exijt iterꝫ pilatꝰ foras. ⁊ dixit eis. Ecce adduco euꝫ vob̃ foras vt cognoscatis qꝛ in eo nullã causã inuenio. Exijt g̃ iesus portãs coronã spineã ⁊ purpureũ vestimẽtũ. ⁊ dicit eis. Ecce homo. Cuꝫ g̃ vidissent eũ pontifices ⁊ mĩstri clamabãt dicẽtes. Crucifige crucifige eũ. Dicit eis Pilatꝰ. Accipite eũ vos ⁊ crucifigite. Ego enĩ nõ inuenio in eo causam. Rñderũt ei iudei. Nos legẽ habemꝰ ⁊ ꝟm legẽ debꝫ mori. qꝛ filiũ dei se fecit. Cũ g̃ audisset pilatꝰ hũc ꝟmonem. magis timuit. ¶ Et ingressus est iterꝫ in p̃toriũ. ⁊ dicit ad Jesum Unde es tu? Jesus aũt rñsum nõ dedit ei. Dicit ei pilatꝰ. Mihi nõ loq̃ris. nescis qꝛ ptãtem habeo crucifigere te ⁊ ptãtẽ habeo dimittere te? Respõdit iesus. Nõ haberes ptãtem aduersus me vllã nisi tibi esset datũ desup. ꝓpt̃ea qui me tradidit tibi maiꝰ peccatũ habet. Et exĩde querebat pilatus dimittere eũ. Judei autẽꝫ clamabãt dicẽtes. Si hũc dimittꝫ nõ es amicus cesaris. Oĩs enim q̃ se regẽ facit cõtradicit cesari. Pilatꝰ g̃ cuꝫ audisset hos ꝟmones/ adduxit foras iesum. et sedit ꝑ tribunali ĩ loco q̃ dicitur licostratꝰ. hebraice aũt gabatha vel golgatha. Erat autem pasceue pasce hora q̃si sexta. Et dicit iudeis. Ecce rex vester. Illi ãt clamabant. Tolle tolle crucifige eũ. Dicit eis pilatꝰ. Regẽ vestꝫ crucifigam? Rñderũt põtifices. Nõ habemꝰ regẽ nisi cesarẽ. ¶ Et. R. xv. accusabant eũ summi sacerdotes in multꝫ ⁊ seniores. M. ppl'i. ⁊ nihil rñdit. Pilatus R. aũt rursus interrogauit eũ dicẽs. Non rñdes q̃cq̃ꝫ. vides in q̃ntis te accusant. Jesus aũt ampliꝰ nihil rñdit. ita vt miraretur pilatꝰ p̃ses. M. vehemẽter. Per. R. xv. diẽ aũt festũ solebat dimittere illis vnũ ex vinctis quẽcunq̃ꝫ petissent. Erat aũt q̃ dicebat̃ barrabas qui cũ seditiosis vinctꝰ erat. qui ĩ seditõe fecerat homicidiũ. Et cũ ascẽdisset turba cepit rogare sicut semꝑ faciebat illis. Cõgregatꝫ. M. ergo illis dixit Pylatus. Quẽ vultis dimittã vobis. Barrabã an iesum qui dicit̃ christꝰ? Sciebat enĩ q̃ ꝑ inuidiã tradidissent eũ summi. R. sacerdotes ¶ Sedente. M. aũt eo ꝑ tribunali. misit ad eũ vxor eius di. Nihil tibi et iusto illi. multa enĩ passa sum hodie ꝑ visum ꝓpter eũ. ¶ Principes autẽ sacerdotũ ⁊ seniores ꝑsuaserũt popul'. ⁊ cõcitauerũt. R. turbam. vt. M. peterent barrabam. iesum ꝟo ꝑderẽt. Rñdens aũt p̃ses ait illis. Quẽ vultis vob̃ de duob̃ dimittꝫ?

Quinta rubricella

Sexta rubricella

Glosa

Uidẽt etiã plures fuisse flagellatiões christi. vt ista q̃ facta est ad satisfaciẽdũ iudeis veluti q̃dã punitio. alt̃a vero iuxta legẽ romanorꝫ sꝫm quã prius flagellabat̃ occidẽdꝰ.

Septima rubricella.

Probabile est iesuꝫ crucifixum int̃ terciam et sextã horã et qꝛ mediũ participat extrema Marcus ponit terciam. Alij sextã vl' quasi sextam

Intelligendũ ẽ mlta fuisse facta ⁊ dicta ⁊ per pilatũ et iudeos quorum aliqua narrat euangelista alter alia. et aliq̃n talia q̃ vidẽt̃ esse simillima sicut posse potuerunt

Octaua rubricella

Nona rubricella

At illi dixerũt Barrabã. Dicit illis Pylatus. Quid ḡ faciã de iesu q̃ dr̃ xp̃s? Dicũt oẽs. crucifigat̃ Ait illis p̃ses. Quid em̃ mali fecit? At illi magis clamabãt dicẽtes. crucifigat̃. ¶ Uidẽs aũt Pylatus ꝙ nihil ꝓficeret/ sꝫ magis tumultus fieret accepta aq̃ lauit manus corã populo dicẽs. Innocens ego sum a sanguine iusti huius vos videritis. Et rñdẽs vniuersus ppl's dixit. Sanguis eius sup nos ⁊ sup filios nr̃os. Adiudicauit. L. xxiij. fieri petitõez eoꝝ. Tũc. M. dimisit illis Barrabam. Iesum aũt flagellatũ tradidit eis vt crucifigeret̃ ¶ Tũc milites p̃sidis suscipientes Iesum in p̃torio ꝯgregauerũt ad eũ vniuersam cohortẽ ⁊ exuẽtes eũ chlamydẽ coccineã circũdederũt ei. Et plectẽtes coronã de spinis posuerũt sup caput eius ⁊ arũdinẽ in dextera eius ⁊ genuflexo ante eũ illudebãt dicentes. Aue rex iudeoꝝ. Et expuẽtes in eũ acceperũt arundinẽ ⁊ ꝑcutiebant caput eius Et postq̃ illuserũt ⁊ exuerũt chlamydem/ ⁊ induerũt vestimẽtis eius ⁊ duxerũt eum vt crucifigeret̃. Pylatus. R. aũt volẽs populo satiffacere dimisit illis Barrabã/ ⁊ tradidit eis Iesum flagellis cesum vt crucifigeret̃. Milites aũt duxerũt Iesum intro in atriũ p̃torij ⁊ ꝯuocãt totã cohortẽ ⁊ induũt purpura ⁊ imponũt ei plectẽtes coronã spineã/ ⁊ ceperũt salutare eũ dicentes. Aue rex iudeoꝝ. Et ꝑcutiebãt caput eius arũdine/ ⁊ ꝯspuebãt eũ/ ⁊ ponẽtes genua adorabãt eũ. Et postq̃ illuserũt ei exuerũt illum purpura/ ⁊ induerũt illũ vestimẽtis suis.

Decima rubricella

Undecima rubricella

Hec flagellatio videtur eadem cum precedenti

De deductõne Iesu ad crucẽ ⁊ eius crucifixiõe. M. xxviij. R xv. L. xiij. J. xix. ¶ Capl'm. cxlvij.

Susceperũt. J. autẽ iesum ⁊ eduxerunt eũ ⁊ baiulãs sibi crucẽ exiuit ĩ eũ q̃ dicit̃ caluarie locum /hebraice golgatha. Et cũ ducerẽt eũ app̃hẽderũt symonẽ quendã cyrenensem venientẽ de villa. patrẽ. R. alexandri et rufi. Hũc. M. angariauerũt vt tolleret crucẽ eius. Et. L. imposuerũt illi crucẽ portare post iesum. Sequebat̃ aũt illũ turba multa ppl'i ⁊ ml'ierũ q̃ plãgebãt ⁊ lamentabãt̃ eũ. Cõuersus ãt ad illas iesus dixit. Filie hierusalẽ nolite flere sup me sed sup vosip̃as flete et sup filios vestros. Qm̃ ecce veniẽt dies in q̃bꝫ dicent Btẽ steriles et vẽtres q̃ nõ genuerũt ⁊ vbera q̃ nõ lactauerũt. Tũc incipiẽt dicere mõtibus cadite sup nos. et collibꝫ coopite nos qꝛ si in viridi ligno hoc faciũt in arido q̃d fiet? Ducebant̃ aũt ⁊ alij duo nequã cuꝫ eo vt interficerent̃. Et. M. venerũt in locũ q̃ dicit̃ golgatha qđ est caluarie locꝰ. Et dederunt ei vinũ mirrhatũ. M. R. bibere. M. cuꝫ felle mixtũ. ⁊ cũ gustasset noluit bibere. et nõ. R. accepit. Ibi. L. crucifixerũt eũ ⁊ latrones vnũ a dextris et alteꝝ a sinistris. hinc. J. ⁊ hinc. mediũ autẽ iesum. Et. R. ĩpleta ẽ scriptura q̃ dicit. Et cũ impijs deputatꝰ est. Iesus. L. aũt dicebat. Pr̃ dimitte illis. nõ enĩ sciũt q̃d faciũt Scripsit. J. aũt ⁊ pilatus. L. titulũ cause R. eiꝰ. ⁊ posuit sup crucẽ. sup caput. M. eiꝰ Erat. L. aũt supscp̃tio scripta sup illũ lr̃is grecis latinis et hebraicis. Hic. M. ẽ ih̃s nazarenus. L. rex. M. R. iudeoruꝫ. L. J. Hũc. L. ḡ titulũ multi legerũt iudeoꝝ. qꝛ ꝓpe ciuitatẽ erat locꝰ vbi crucifixus ẽ ih̃s. ⁊ erat hebraice grece et latine scriptũ. Dicebãt ergo pilato põtifices iudeoꝝ. Noli scribere rex iudeoꝝ. sꝫ qꝛ ip̃e dixit rex sum iudeorũ. Rñdit pilatꝰ. Quod scripsi scp̃si. Milites ḡ cũ crucifixissent eũ acceperũt vestimẽta eiꝰ. ⁊ fecerũt q̃ttuor ꝑtes vnicuiq̃ militi partẽ et tunicã. Erat aũt tunica incõsutilis desup cõtexta ꝑ totũ. Dixerunt ḡ adincẽ. Nõ scindamꝰ eã sed sortiamur đ ea cuiꝰ sit. Ut scriptura impleret̃ dicẽs. Partiti sũt vestimẽta mea sibi ⁊ in vestẽ meã miserunt sortẽ. Et milites q̃dem hec fecerũt. Erat ãt hora tercia ⁊ crucifixerũt eũ

Bis datũ est vl' hic ẽ preoccupatio. p. M. R. et. L

De irrisione Iesu in cruce. et de v̄bis eius ⁊ signis pꝰ mortez M. xxvij. R. xv. L. xxiij. et. J. xix. ¶ Capitulũ cxlviij.

Pretereũtes autẽ blasphemabãt eũ mouẽtes capita sua ⁊ dicẽtes. Uach q̃ destruis templũ dei ⁊ in triduo illđ reedificas. salua teip̃m si filius dei es descẽde de cruce

Ultra glo. predictã videat̃ Aug. qui refert hoc dictuꝫ. R. ad crucifixiõez linguaꝝ. ⁊ ita ponitur hic per remẽorationem

Similit et principes sacerdotũ illudẽtes ad alterutrũ cũ scribis et senioribꝫ dicebãt. Alios saluos fecit seipm nõ pt saluũ facere Si rex israel est descẽdat nũc de cruce ꝛ credim⁹ ei. Cõfidit in deo liberet eũ si vult. dixit enĩ qz filꝰ dei sũ. Idipm autẽ ꝛ latrones q̃ crucifixi erãt cũ eo ĩ

properabãt ei ꝛ quicia bãt. R. ꝛ L. stabat popul⁹ expectãs. ꝛ deridebãt illũ pncipes cuz eis dicẽtes. Alios saluos fecit seipm saluuz faciat si hic est christus dei electus. Illudebãt aũt ei ꝛ milites accedentes ꝛ acetũ offerẽtes illi ꝛ dicẽtes. Si tu es rex iudeorũ saluũ te fac. Unꝰ aũt ex his q̃ pendebãt latronibꝫ blasphemabat eũ dicẽs. Si tu es christ⁹ saluũ fac teipm ꝛ nos Rñdẽs aũt alt increpabat eũ dicẽs. Neqz tu times deũ. qz in eadẽ dãnatiõe es. ꝛ nos q̃dem iuste. nã digna factis recipim⁹. h̃ vero nihil mali gessit. Et dicebat ad iesũ. Domine memẽto mei dũ veneris in regnũ tuũ Et dixit illi iesus. Amẽ dico tibi. hodie mecũ eris in padiso. Erat aũt fere hora sexta. Stabat. J. autẽ iuxta crucem iesu Maria mr̃ eius et sororis mr̃is ei⁹ maria cleophe et maria magdalene. Cũ vidisset g̃ iesus matrẽ ꝛ discipulũ quẽ diligebat/dixit mr̃i sue. Mulier ecce filius tu⁹ Deinde dicit discipulo. Ecce mr̃ tua. ꝛ ex illa hora accepit eã discipul⁹ in sua. A. M. sexta. R. L. aũt hora tenebre facte sunt sup vniuersam terrã vsqz ad horã nonã ꝛ obscurat⁹ ẽ sol. Et. M. circa. R. horã nonã exclamauit ihs voce magna dicẽs. Heli heli lamazabathani. Hoc est. de⁹ me⁹ deus meus vt q̃d dereliq̃sti me? Quidã aũt illic stãtes et audiẽtes dicebãt. Heliã vocat iste. Et ꝓtinuo currẽs vn⁹ ex eis acceptã spongiã impleuit aceto ꝛ imposuit arũdini et dabat ei bibere. Ceteri vero dicebãt. Sine. videam⁹ an veniat helias liberãs eũ. Postea sciẽs iesus qz iã oĩa ꝓsummata sunt vt ꝓsũmaret scriptura dixit. sitio Vas g̃ positũ erat aceto plenũ. Illi autem spongiã aceto plenã isopo circũponẽtes obtulerũt ori eius. Cũ g̃ accepisset ihs acetuz dixit. ꝓsummatũ ẽ. Et. L. clamas voce magna iesus ait. Pr̃ in manꝰ tuas ꝓmẽdo spiritũ meũ. ꝛ hec dicẽs expirauit. R. L. et inclinato. J. capite tradidit. ꝛ emisit. M. spiritũ. Et. M. ecce. R. velum templi scissum est in duas ptes a sũmo vsqz deorsum. Et M. terra mota est ꝛ petre scisse ꝛ monumẽta apta sunt. Et mlta corpa sanctorũ q̃ dormierãt resurrexerũt. Et exeũtes de monumtis post resurrectõz ei⁹

venerũt in ciuitatẽ sanctã et⁹ apparuerũt multis Centurio. M. R. L. autẽ ꝛ q̃ cũ eo erant custodientes iesũ viso terremotu et his que fiebant. et qz sic clamãs expirasz timuerũt valde. dicẽtes. Uere filꝰ dei erat iste. Et glĩficauit. L. deum cẽturio dicẽs. Uere hic hõ iust⁹ erat. et oĩs turba eorũ q̃ simul aderant ad spectaculũ istud. ꝛ videbãt q̃ fiebãt percutiẽtes pectora sua reuertebant. Stabãt autẽ oẽs noti ei⁹ a longe. Erãt. M. aũt. R. et ibi mlieres de lõge aspiciẽtes. Inter quas erat maria magdalene ꝛ maria iacobi minoris ꝛ ioseph mater. ꝛ salome. ꝛ mater filiorum zebedei. Et cũ essent in galylea seq̃bãtur eũ ꝛ mistrabãt ei. ꝛ alie multe q̃ sil' ascenderãt cũ eo hierosolymã.

Dubiũ ẽ an modo vel die resurrectõis resurrexerint. et sirursus obierunt. vide doce.

De sepultura domini. M. xxvij. R. xv. L. xxiij. J. xix.

Capitulum cxlix

Udei. J. ergo quoniam parasceue erat/vt nõ remanerent in cruce corpora sabbato. Erat enim magnus dies ille sabbati/ rogauerunt Pylatum vt frangerentur crura eorum et tollerent. Uenerunt ergo milites et primi quidem fregerant crura et alterius qui crucifixus est cuz eo. Ad iesum autẽ cũ venissent vt viderunt eum iam mortuum nõ fregerunt eius crura. sed vnus militũ lancea latus eius aperuit. et continuo exiuit sanguis et aqua. Et qui vidit testimoniũ perhibuit ꝛ verum est testimoniũ eius. Et ille scit quia vera dicit vt et vos credatis. Facta sunt enim hec vt scriptura impleretur. Os non cõminuetis ex eo. Et iterum alia scriptura dicit. Uidebunt in quem transfixerunt. Cum. M. sero. R. autem factum esset. quia. R. erat parasceue quod est ante sabbatuz. Uenit. M. quidam homo diues ab arimathia nomine Joseph nobilis. R. decurio. Uir. L. bonus et iustus. Hic non consenserat consilio ꝛ actibus eorum/ qui expectabat et ipse

regnū dei. Et. M. discipul⁹. J. erat ihesu. occult⁹. L. aūt ꝑpt metū iudeoꝝ. Et audact introiuit ad pilatū ꝛ petijt corp⁹ ihesu. Pilatus aūt mirabat si iā obijsset. Et accersito centuriōe interrogauit eū si iā mortu⁹ esset. ꝛ cū cognouisset a centuriōe donauit. ꝛ iussit M reddi corp⁹ ihesu. Joseph aūt mercat⁹ sindone ꝛ deponēs euꝫ inuoluit sindone mūda. M. Uēit. J. aūt ꝛ nicodem⁹ q̄ venerat ad ihesum nocte ꝑmū ferēs mixturā myrrhe et aloes libras q̄si cētū. Acceperūt g̃ corp⁹ ihesu et ligauerūt linteis illud cū aromatibus sicut mos est iudeis sepelire. Erat aūt in loco vbi crucifixus ē ortus. ꝛ in orto monumētū nouū. Et. M. posuit eū ioseph in monumēto suo nouo qđ excidit in petra. in. L. J. q̄ nōdū q̄sqū posit⁹ fuerat. Jbi g̃. R. ꝑpt parasceuen iudeoꝝ qꝛ iuxta erat monumentū posuerūt ihesum. Et aduoluit. M. ioseph saxum magnū ad ostiū monumēti. et abijt. Maria. R. aūt magdalene ꝛ maria ioseph aspiciebāt vbi poneret sedētes. M. ō sepulcrū. Et. L. dies erat parasceues ꝛ sabbatū illucescebat. Subsecute aūt mlieres que cū ipo venerūt de galylea viderūt monumētū ꝛ quēadmodū erat positū corp⁹ eius. Et reuertētes parauerūt aromata ꝛ vnguēta. et sabbato q̄dē siluerūt ꝫm mandatū. Altera. M aūt die q̄ est post parasceuen ꝙuenerūt principes sacerdotū et pharisei ad pilatū dicētes Dñe recordati sum⁹ qꝛ seductor ille dixit adhuc viuēs. post tres dies resurgā. Jube ergo custodiri sepulcrū vsq̄ in diē terciū. Ne forte veniāt discipuli ei⁹ et furēt eū ꝛ dicāt plebi surrexit a mortuis. ꝛ erit nouissim⁹ error peior ꝑore. Ait illis pilat⁹. Habetis custodiā. ite custodite sicut scitis. Jlli aūt abeuntes munierūt sepulcrū signātes lapidē cum custodib⁹.

De resurrectōe dñi

ꝑ totū. Et ꝙtinet mltas rubricellas ꝑ multitudine gestoꝝ. M. xxviij. R. xvi. L. xxiiij ꝛ. J. xx. ꝛ. xxi ¶ Capitulū. cl.

Vespe. M. aūt sabbati q̄ lucescit in ꝑma sabbati venit maria magdalena ꝛ altera maria videre sepulcrum Et ecce terremot⁹ fact⁹ ē magnus. Angel⁹ aūt dñi descēdit de celo. Et accedēs reuoluit lapidē et sedebat sup eū. Erat aūt aspectus ei⁹ sicut fulgur ꝛ vestimēta ei⁹ sic nix. Pre timore aūt ei⁹ exterriti sūt custodes. et facti sunt velut mortui. ¶ Et. R. cum transisset sabbatū maria magdalena et maria iacobi et salome emerūt aromata vt veniētes vngerēt ihm. Et valde mane vna sabbatoꝝ veniūt ad monumētū orto iā sole. Et dicebāt ad inuicē. Quis reuoluet nob lapidem ab ostio monumēti? Et respiciētes viderūt reuolutū lapidē. Erat q̄ppe magn⁹ valde. Rñdens. M. aūt angel⁹ dixit mlieribꝫ Nolite timere vos. scio enī q̄ ihesum q̄ crucifix⁹ ē q̄rit⁊. nō est hic. surrexit ei sic dixit. Et intro eūtes. R. in monumētū viderūt iuuenē sedētē in dextr⁊ cooptū stola cādida. ꝛ obstupuerūt. q̄ dicit ill'. Nolite expauescere Jesū q̄rit⁊ nazarenū crucifixū. nō est h̄. Ecce locus vbi posuerūt eū. ſz ite dicite discipul' eius ꝛ petro. qꝛ ꝑcedet vos i galyleā. ibi eū videbitis sic dixit vob. Et. L. factū ē. dū mēte essent ꝙsternate ō isto. ecce duo viri steterūt secus illas i veste fulgēti. Cū aūt timerēt ꝛ ōclinarēt vultū i trā / dixerūt ad illas Quid q̄rit⁊ viuētē cū mortuis? Nō ē h̄ ſz surrexit. Recordami q̄ lit locut⁹ ē vob cū adhuc in galylea eēt dicēs qꝛ oꝑtz filiū hoīs tradi i manus hoīm pctōrū ꝛ crucifigi. ꝛ tercia die resurgere. Et recordate sūt ꝙboꝝ ei⁹ Alt. R. ille exeūtes fugerūt ō monumēto. Jnuaserat eas enī tremoꝝ ꝛ pauoꝝ. ꝛ nemī q̄cq̄ dixerūt. timebant enī. ¶ Una. J. xx. autē sabbati maria magdalene venit mane cuꝫ ad huc tenebre essent ad monumētuꝫ. Et vidit reuolutū lapidē a monumēto. Lucurrit g̃ ꝛ venit ad symonē petrū ꝛ ad aliū discipulū quē diligebat ihesus. ꝛ dixit eis. Tulerūt dñm meū et nescio vbi posuerūt euꝫ. Exijt g̃ Petr⁹ ꝛ ille ali⁹ discipul⁹ quē diligebat ihesus et venerūt ad monumentū. Currebāt g̃ duo sil' ꝛ ille alius discipulus precucurrit citius petro. et venit primus ad monumentū. Et cum se inclinasset vidit lintemina posita. nō tamē introiuit. Uenit g̃ symō petr⁹ sequens eum

[prima rubricella.

Angeli erāt vl' illi de quib⁹ ꝑ⁹ vl' alīꝫ ꝛ babēda ē cognitio de mō sepulcri. ꝛ figura eius. vide in postill'.

Scda rubricel la

Uidetur q̄ Maria magdalena eēt vna ex istis que tñ dixit petro christuꝫ sublatū. Sed intelligendū est q̄ nemī ibi existenti quicq̄ dixerūt sicut custodibus. Principium erat diluculi in quo sunt sil' tenebre ꝛ lux solis

et introiuit in monumentũ ⁊ vidit linteamina posita et sudariũ qđ fuerat super caput ei⁹ nõ cũ linteaminib⁹ positũ sed separatim inuolutũ in vnũ locũ. Tũc g̊ introiuit et ille discipul⁹ q̊ venit p̊mus ad monumẽtuz ⁊ vidit et credidit. Nõdũ enĩ sciebãt scp̊turã. qꝛ oꝑtebat eũ a mortuis resurgere. Abierũt g̊ iteꝝ ad semetip̊os discipuli. ¶ Maria aũt stabat ad monumentum foris plorãs.

Tercia rubricella

Dũ g̊ fleret inclinauit se et ꝓspexit ĩ monumẽtũ. ⁊ vidit duos angelos ĩ albis sedẽtes. vnũ ad caput ⁊ vnuz ad pedes vbi positũ fuerat corpus iesu. Dicũt ei illi Mulier quid ploras? Dicit eis. qꝛ tulerũt dñm meũ et nescio vbi posuerũt eã. Hec eũ dixisset ꝯuersa est retrorsum. ⁊ vidit iesum stantẽ ⁊ nõ sciebat qꝛ iesus ẽ. Dicit ei iesus. Mlier q̊d ploras? quẽ q̃ris? Illa existimãs qꝛ ortulan⁹ ẽ/dicit ei. Dñe si tu sustulisti illũ dicito mihi vbi posuisti eũ ⁊ ego eũ tollã Dicit ei iesus. Maria Conuersa illa dicit ei. Rabboni qđ dicit̃ magister. Dicit ei iesus. Noli me tãgere. nõdũ enĩ ascẽdi ad p̃rem meũ. Uade aũt ad frẽs meos ⁊ dic eis. Ascẽdo ad p̃rez meũ et p̃rez vestꝝ. deũ meũ ⁊ deuz vestrũ. Et. M. mlieres exiuerũt cito de monumento cũ timore ⁊ gaudio magno currẽtes nũciare discipul' suis. Et ecce iesus occurrit illis dicens. Auete Ille aũt accesserũt ⁊ tenuerũt pedes ei⁹ ⁊ adorauerũt eũ. Tunc ait illis iesus. Nolite timere. Ite nũciate fratrib⁹ meis vt eant ĩ galyleã. ibi me videbunt.

Glosa

Forte iõ ꝯuersa est quoniã ãgeli assurrexerunt presentie christi.

Prima apparitio.

Quarta rubricella

Scđa apparitio.

Que cũ abijssent ecce q̊dam de custodib⁹ venerũt in ciuitatẽ ⁊ nunciauerũt p̊ncipib⁹ sacerdotũ oĩa q̃ facta fuerãt Et ꝯgregati cũ senioribꝰ ꝯsilio accepto pecuniã copiosam dederũt militib⁹ dicẽtes. Dicite/discipuli ei⁹ nocte venerũt et furati sunt eũ nob̃ dormientib⁹. et si hoc auditũ fuerit a p̃side nos suadebim⁹ ei ⁊ securos vos faciemus At illi accepta pecunia fecerunt sic erãt edocti. Et diuulgatũ ẽ v̊bũ istđ apud iudeos vsq̃ in hodiernũ diẽ. Surgẽs. R. autem iesus mane prima sabbati apparuit primo marie magdalene/de q̃ eiecerat septẽ demonia. Et. R. illa vadens nunciauit his qui cũ eo fuerant lugentib⁹ ⁊ flentibus Uenit. J. enĩ maria magdalene annũcians discipul'/quia vidi dominũ. ⁊ hec dixit mihi. Et illi audiẽtes qꝛ viueret et visus esset ab ea nõ crediderũt. Erant. L. autẽ maria magdalena et Johãna. et Maria iacobi et cetere que cũ eis erant que dicebãt ad apostolos hec. Que regresse a monumẽto nũciauerũt hec oĩa illis. xi. ⁊ ceteris oĩb⁹. Et visa sunt ante illos sicut đliramentũ v̊ba ista et nõ credebãt illis. Petrus autẽ surgens cucurrit ad monumentũ. et procumbens vidit linteamina sola posita. et abijt secum mirans quod factũ fuerat. ¶ Et ecce duo ex illis ibant ip̃a die in castellum quod erat ĩ spacio stadioruz. lx. ab hierusalem noĩe Emaus et ip̃i loquebant̃ adincem de his omnib⁹ q̃ acciderant. Et factũ ẽ dũ fabularentur in via et secum quererent ⁊ ipse iesus appropinquãs ibat cum illis. Oculi autem eorũ tenebãtur ne eũ agnoscerent. Et ait ad illos. Qui sunt hi sermones q̊s confertis ad inuicem ambulantes. et estis tristes? Et respondens vnus cui nomẽ Cleophas dixit. Tu solus peregrin⁹ es in hierusalẽ et nõ cognouisti que facta sunt in illa his diebus. Quib⁹ ille dixit. Que? Et dixerunt. De Jesu nazareno qui fuit vir propheta potens in opere et sermone corã deo et omni populo. Et quomodo tradiderũt eũ summi sacerdotes et principes nostri in damnatõnem mortis et crucifixerunt eum Nos autẽ sperabamus q̃ ip̃e esset redẽpturus israel. Et nunc super hec omnia tercia dies est quo hec facta sunt. Sed et mulieres quedã ex nostris terruerũt nos/que ante lucem fuerunt ad monumentũ. et nõ inuento corpore eius venerũt dicentes se etiam visionem angelorum vidisse. que dicũt eum viuere. Et abierunt quidã ex nostris

Pōt intelligi q̃ ille mulieres satis prope erãt ad mariam magdalenã qñ vidit iesum. ⁊ q̃ redeundo iũxit se cum eis. et iterum vidit christum in via

Quinta rubricella

Forte Petrus solus iuit ad monumentum sine Johanne. et in ingressu vidit christum ⁊ ista fuit tercia apparitio. de qua infra dicitur. qꝛ apparuit symoni.

ad monumētū. et ita inuenerūt sic mulieres dixerūt. ipm ꝙ nō inuenerūt. Et ipe dixit ad eos. O stulti ⁊ tardi corde ad credēdū i oib; q̄ locuti sūt pphe. Nōne sic oportuit pati xpm ⁊ ita itrare i gl'iaz suā? Et incipiens a moyse ⁊ oib; pphetis interptabat illis i oī bus scripturis q̄ de ipo erāt. Et appropi q̄uerūt castello q̄ ibāt. ⁊ ipe se finxit longius ire. Et coegerūt illū dicētes. Mane nobi scū quoniā aduespascit ⁊ inclata est iā dies ⁊ intrauit cū illis. Et factū ē cū recūberet cū illis accepit panē et bñdixit ac fregit ⁊ porrigebat illis. Et apti sunt oculi eoꝝ et cognuerūt eū. ⁊ ipe euanuit ex ocul' eoꝝ. Et dixerūt adinuicem. Nonne cor nr̄m ardēs erat i nob dū loqueret nobis in via. ⁊ aperiret nobis scripturas? Et surgē tes eadē hora regressi sunt i hierl'm. Et inue nerūt congregatos. xi. ⁊ eos q̄ cū ipis erāt di centes. qz surrexit dñs ve ⁊ apparuit symo ni. et ipi narrabāt que gesta erāt in via ⁊ quō cognuerūt eū in fractiōe panis. Nec. R. illis cre diderūt. Dū. L. hec loquerent ihs stetit in medio eoꝝ et dicit eis. Pax vob ego sū no lite timere. Cōturbati vero ⁊ cōterriti extima bāt se spm̄ videre Et di xit eis. Quid turbati estis ⁊ cogitatōes ascē dunt i corda vra. Vi dete manꝰ meas et pe des meos qz ego ipe sū Palpate ⁊ videte quia spūs carnē ⁊ ossa nō hz sicut me videtis habe re. Et cū hoc dixisset ostē dit eis manꝰ ⁊ pedes. Adhuc aūt illis nō cre dentib; ⁊ mirātib; p gaudio dixit. Habetis hic aliq̄d qđ māducet? At illi obtulerūt ei ptem piscis assi et fauī mellis. Et cū man ducasset cora eis sumēs reliquas dedit eis ⁊ dixit ad eos. Hec sunt verba q̄ locutus sum ad vos cum adhuc essem vobiscum. quo niā necesse ē impleri oia q̄ scripta sūt in lege moysi ⁊ pphetis ⁊ psalmis de me. Tūc aperuit illis sensū vt intelligerēt scripturas. ⁊ di xit eis. qm̄ sic scptū est ⁊ sic oportebat christū pati et resurgere a mortuis tercia die. ⁊ pre dicare in noīe eiꝰ penitētiā et remissionē pec catorū in oēs gentes incipiētib; ab hierl'i ma. Vos aūt estis testes horū. et ego mitta pmissū pr̄is mei i vos

Tercia apparitio.

Patz hic q̄ appa ruerat symoni

Sexta rubricella

Intelligendū ē nō de omnib; sed ꝺ ali quib; int̄ quos tho mas fuit qui egres sus propter nō vi dit illo die christus cum alijs in quinta apparitione

¶ Cū. J. xxi. sero ḡ essz

Septima rubricella

die illa vna sabbatoꝝ et fores essent clause vbi erāt discipuli con gregati ppter metū iudeoꝝ venit ihesus ⁊ ste tit in medio. ⁊ dixit eis. Pax vobis. Et cū hoc dixisset oñdit eis manꝰ ⁊ latus. Gauisi sunt ḡ discipuli viso dño. Dixit ḡ eis iteruz ihesus. Pax vobis. Sic misit me pr̄ et ego mitto vos. Hoc cū dixisset insufflauit ⁊ di xit eis. Accipite spm̄sctm̄ q̄z remiseritis pec cata remittunt eis. ⁊ q̄z retinueritis retenta sunt. Thomas aūt vn̄ ex duodecī q̄ dicit didimꝰ nō erat cū eis qñ venit ihesus. Dixe rūt ḡ ei alij discipuli. Vidimꝰ dñm. Ille āt dixit eis. Nisi videro i manib; eiꝰ fixuram clauoꝝ ⁊ mittā digitū meū i locū clauoꝝ. ⁊ mittā manū meā i latꝰ eiꝰ nō credaz. Et pꝰ dies octo iteꝝ erāt discipuli eiꝰ intꝰ. ⁊ thomas cū eis. Venit ihesus ianuis clausis / et stetit i medio. et dixit. Pax vob. Deide dicit thome. Infer digitū tuū huc ⁊ vide manus meas ⁊ affer manū tuā. ⁊ mitte i latus meū. ⁊ noli esse incredul' sed fidel'. Rñdit Thomas ⁊ dixit ei. Dñs meꝰ et deꝰ meus. Dicit ei ihesus. Quia vidisti me credidisti beati q̄ nō viderūt et crediderūt. Multa q̄ dē et alia signa fecit ihesus i cōspectu discipu lorū suoꝝ q̄ nō sunt scpta i libro hoc. Hec aūt tē scripta sunt vt credatis qz ihesus christꝰ ē filiꝰ dei. et vt credētes vitā habeatis i noīe eius. ¶ Postea manife

Octaua rubricella

stauit se iteruz ihesus ad mare tyberiadis. ma nifestauit aūt sic. Erāt simul Symō petrꝰ ⁊ thomas q̄ ꝺr̄ didimus. ⁊ nathanael q̄ erat in chana galilee ⁊ filij zebedei et alij ex discipulis eius duo. Dic eis symō petrus. Vado piscari. Dicūt ei. Venimus ⁊ nos tecū. Et exierūt ⁊ ascēderunt in nauī ⁊ illa nocte nihil prēdiderūt. Mane āt iā facto stetit ie sus in littore. nō tn̄ cognouerūt discipuli qz ihs est. Dixit ḡ eis ihesus. Pueri nūq̄d pulmēta riū habetis? Rñderunt ei. Non. Dixit eis. Mittite in dexterā nauigij rhete ⁊ inuenie tis. Miserūt ergo rhete ⁊ iā nō valebāt tra here p multitudine piscium. Dicit ḡ discipulus ille quē diligebat ihesus Petro. Dñs est. Symon petrus cū audisset. qz dñs est / tunica succinxit se. Erat enī nudus ⁊ misit se in mare. Alij aūt discipuli nauigio vene runt. Non enī longe erant a terra. sed qua-

si cubitis ducētis trahētes rhete piscium. Ut ergo descenderūt in terrā viderūt prunas positas ⁊ piscē suppositū et panē. Dicit eis iesus. Afferte de piscib⁹ quos prēdidistis nūc. Ascēdit autē Symon petrus ⁊ traxit rhete plenū magnis piscib⁹ centum q̄nquagintatribus. Et cū tanti essent nō ē scissum rhete. Dicit eis iesus. Uenite prandete. Et nemo audebat discūbētiū interrogare eum. Tu q̄s es. scientes quia dn̄s est. Et venit iesus et accepit panē et dabat eis ⁊ piscem similiter. Hoc iā tercio manifestatus est iesus discipulis suis cū resurrexissz a mortuis. ¶ Cū ergo prādidissēt dic̄ symoni petro iesus. Symō iohānis diligis me pl⁹ his. Dicit ei. etiā domine tu scis quia amo te. Dicit ei. pasce agnos meos. Dicit ei iterū Symō iohānis diligis me? Ait illi. Etiā dn̄e tu scis q̄ amo te. Dicit ei. Pasce agnos meos. Dicit ei tercio. symon iohānis amas me? Contristat⁹ ē petrus quia dixit tercio amas me. ⁊ dicit Domine tu omnia scis. tu scis quia amo te. Dic̄ ei. pasce oues meas. Amen amen dico tibi. cū esses iunior cīgebas te et ābulabas vbi volebas. Cum aūt senueris extēdes man⁹ tuas ⁊ alius te cinget ⁊ ducet quo tu nō vis. Hoc aūt dixit significās q̄ morte clarificaturus esset deum. Et cū hoc dixisset dixit ei Sequere me. Cōuersus petr⁹ vidit illum discipulū quē diligebat iesus seq̄ntē. qui et recubuit in cena sup pectus ei⁹ et dixit. Domine q̄s est q̄ tradet te. Hūc ergo cū vidisset petrus dixit iesu. Dn̄e hic autē q̄d? Dic̄ ei iesus. Sic eū volo manere donec veniā. q̄d ad te? tu me seq̄re.

Nona rubricella

Interrogat̄ petr⁹ et papa constituit̄. et sua mors ei predicitur

¶ Exiuit ḡ sermo iste īter fratres q̄ discipul⁹ ille nō morit̄. Et nō dixit iesus q̄ nō moritur. sed sic eū volo manere. quid ad te. Hic est discipul⁹ ille q̄ testimoniū ꝑhibet d̄ his ⁊ scripsit hec. ⁊ scimus q̄ verū est testimoniū eius. Undecim. M. āt discipuli abierūt in galyleam in mōtē vbi cōstituerat illis ih̄s. Et videntes adorauerūt. q̄dam aūt dubitauerūt. Et accedens ih̄s locutus est eis dicēs. Data est mihi oīs ptās in celo ⁊ in terra. Eūtes docete oēs gentes baptizantes eos ī noīe p̄ris et filij et sp̄ūssancti. Docentes eos ſuare oīa q̄cunq̄ mandaui vobis. Et ecce ego vobiscū sum oīb⁹ dieb⁹ vsq̄ ad ꝯsummatōem seculi. ¶ Nouissime. R. aūt recūbentib⁹. xi. apparuit illis iesus ⁊ exprobrauit incredulitatē illoꝝ ⁊ duriciā cordis. q̄ his q̄ viderāt eū resurrexisse nō crediderūt. Et dixit eis. Euntes in mundum vniuersum p̄dicate euāgeliū om̄i creature. Qui crediderit ⁊ baptizat⁹ fuerit salu⁹ erit. qui ꝟo nō crediderit cōdemnabit̄. Signa aūt eos q̄ crediderint hec sequent̄. In noīe meo demonia eijciēt. linguis loquent̄ nouis. serpētes tollēt. Et si mortifeꝝ q̄d biberint non eos nocebit. Sup egros manus imponent ⁊ bn̄ habebūt. ¶ Eduxit. L. aūt eos foras in bethaniā et eleuatis manib⁹ suis benedixit eis. Et factū est dū bn̄diceret illis recessit ab eis et ferebat̄ ī celum. Et. R. dn̄s q̄dē iesus postq̄ locutus ē eis assumptus est in celum. et sedet a dextris dei. Et. L. ip̄i adorantes regressi sunt hierusalem cū gaudio mag̃. Et erant semp in tēplo laudantes et benedicētes deum. Illi. R. autē ꝑfecti p̄dicauerūt vbi q̄ dn̄o coopante ⁊ sermonē confirmante sequentib⁹ signis. Sūt J. autē et alia multa q̄ fecit iesus. que si scribant̄ p singula. nec ipsum arbitror mundū cape eos q̄ scribendi sunt libros

Decima rubricella.

Probabile est multos alios ibi fuisse ab. xi. sicut apl's loquitur q̄ apparuit plus q̄ quingentis fratribus simul in quibus aliqui potuerūt dubitare vl nō credidisse illis qui videbant

Undecima rubricella

Duodecima rubricella.

Glosa

Videt̄ apud Lucā hec apparitō fuisse facta in die pasce. vbi vigilant̄ intendat̄ aliorū sil' euangelistaruz narratio supplementū eorū q̄ Lucas omisit. nō q̄ ex ignorātia sicut patz Act. i. vbi narrat se prebuisse viuū in multis argumentis per dies quadraginta

Finit vnū ex quattuor magistri Johānis Gersonis

Sequitur tractatus

eiusdem cancellarij parisiēsis de ptāte eccle siastica. et de origine iuris et legū/ edit⁹ Cō stantie tpe concilij generalis.

Prohemiū qd expe

dit inquirere de eccl'iastica ptāte.

¶ In prima ꝯsideratōne describit̄ ptās ec clesiastica ꝑ causam q̄druplicem

¶ In scda distinguit̄ ptās eccl'iastica ml' tis modis / ⁊ oñditur ꝙ ptās ordīs est eq̄ lis in omnib⁹ sacerdotib⁹. quo ad ꝯsecratō nem corporis christi

¶ In tercia oñdit̄ ꝙ ptās ordīs nō ē sim plicit̄ equal' in oīb⁹ sacerdotib⁹ ⁊ ep̄is

¶ In quarta oñditur q̄d sit ptās iurisditi onis in foro exteriori.

¶ In q̄nta oñditur quid sit ptās iurisditō nis in foro īteriori / ⁊ de duplici subiectōe

¶ In sexta ponit̄ quadruplex distīctio vti lis et necessaria ꝑ intellectu seq̄ntiū

¶ In septima q̄d dicendū sit de eccl'iasti ca ptāte dū ꝯsiderat̄ formal'r et absolute

¶ In octaua q̄d dicendū sit de eccl'iastica ptāte prout consideraṫ respectiue et quodā modo material'r seu subiectiue

¶ In nona q̄d dicēdū sit de eccl'iastica po testate dū cōsideraṫ quo ad vsum vel exer citiū. et illic fundatur sup̄ma plenitudo ec clesiastice potestatis.

¶ In decima ostendit̄ ꝙ in papa est pleni tudo eccl'iastice ptātis et describit̄

¶ In vndecima ostendit̄ qualiter plenitu do eccl'iastice ptātis sit in ecclesia vel gene rali concilio

¶ In duodecima ostendit̄ de plenitudine ptātis papalis per respectū ad bona eccl'ia sticorum atq; laicorū

¶ In terciadecima fundat̄ oīs ptās a pri ma iusticia varijs et multis mēbris.

2 Potestas ecclesi astica debz ab eccl'iasticis quid et qual' et quāta sit agnosci. Hz h̄ itaq; fieri. vt ⁊ honoret̄ cognita. cū de⁹ de derit talē ptātem hoīb⁹. ⁊ vt in suis termīs honorata seruet̄ ne pl⁹ debito false eā opi niōes vel dep̄mant vl' exaltēt Qm̄ p̄mū est sacrilege impietatis. Alter̄ de adulatōe pe stifera suspectū est. ¶ Constat igit̄ ꝙ de ptā te eccl'iastica disputare vel inq̄rere nedū li cet sed decet et expedit. tm̄modo sit intētōis oculꝰ simplex et rectꝰ. Quidni sic liceat cū de ip̄ius oīpotētis dei ptāte crebro fiat abs q; om̄i temeritate ꝯq̄sitio. Hec me ꝯsidera tio mouit vt de ptāte eccl'iastica sub paucu lis cōsideratōib⁹ dissererē/ quatin⁹ materia que quodāmodo videt̄ īfinita./ sicut tracta ri solet ab aliq̄b⁹ ꝑ autoritates ⁊ allegatio nes. resoluerēt̄ ad paucos certos et claros terminos ꝑ descriptōes et diuisiōes resolu tiue ꝓcedendo allegationū ꝯfusione dimis sa. quales apud doctores īuenire nō ē diffi cile. Ceter̄ nō vsurpo nūc in h̄ opusculo vl' alijs me dicturū aliq̄d quod alibi nō inue niat̄. sciens illud comici. Nullū est iam di ctū quod nō dictū sit prius. Satis est si ex bñ inuentis et doctrinis alior̄ ego meis v̄ bis meo ordine fauū aliquē v̄itatis instar apum ꝓp̄a quadā arte cōpingam. Fiet au tē initiū a quid noīs terminor̄. qm̄ h̄ igno rato paralogizant̄ facilit̄ inq̄sitores verita tis. Erit v̄o finis de origine iuris et legum

Cōsideratio prima

Potestas eccl'iastica est ptās que a christo sup̄naturalit̄ et speciali ter collata ē suis apl'is ⁊ discipu lis / ac eorū successorib⁹ legitimis vsq; in finē secl'i ad edificatōem eccl'ie mili tantis s̄m leges euāgelicas ꝑ ꝯsecutōe feli citat⁹ et̄ne. ¶ Hec descp̄tio data ē ꝑ cāz qua druplicē s̄m quā distīguit̄ ptās eccl'iastica ab alia qualib⁹ ptāte. Ptās ibi ponitur ꝑ genere. ¶ Est aūt potestas facultas ꝓpinq̄ ad exeundū in actum. Propinqua inq̄z / q̄r s̄m facultatem remotā et obedientialem nō est impossibile apud deum omne verbum ¶ Porro notatur causa efficiens principa lis cum dicit̄. a christo sup̄naturaliter col lata. ¶ Causa vero materialis vel subiecti ua signatur cum subditur. suis apostol' ⁊c. ¶ Causa formalis īsinuat̄ cum dicitur. s̄m leges euangelicas. dant enī formaz vtendi ¶ Deniq; causa final' ꝯcludit̄. Ad edificatō nem eccl'ie militantis ꝑ ꝯsecutione felicita tis eterne. ¶ Additū est hoc aduerbiū speci aliter. ad exclusionē donorū sup̄naturaliuz que omni viatori p̄nt esse cōmunia. sic̄ sunt fides spes charitas / ꝓphetia timor pietas. ⁊ sil'ia. ¶ Unde et eccl'ia ꝯtracte sumit̄ dum loq̄mur hic de eccl'iastica ptāte ꝑ illis vide licet qui spāli quodam signaculo dedicati sunt ad diuinū seruitiū. a clericatura q̄ infi mū tenet gradū. vsq; ad sup̄mū quo papa

decorat. ¶ Fallor si nō sit hec descriptio p̄pria ꝓpetēs omni ⁊ soli eccl'iastice ptāti. q̄nia oīs alia ptās vl' ē naturalis indita/q̄ ad causam efficientē. vl' est fm leges naturales aut hūanas regulata q̄ ad causam formalē. vl' est ad finē naturalē imediate ⁊ p̄ncipaliter ordinata. Uel deniq; q̄ ad causam subiectiuā radicat' in habētib⁹ eā fm dona naturalia. etiā vbi supnaturalia nō adessent. q̄lia sūt fides spes et charitas. ¶ Uñ ptās secularis ꝓuenit alīs q̄ xp̄ianis baptizatis. Ptās aūt eccl'iastica de necessitate fundat' in dono supnaturali. sicut ē character baptismalis de cōi lege. q̄ character i viatorib⁹ eos de eccl'ia militāte reddit. facit isup idoneos et capaces eccl'iastice ptāt'. Fatemur itaq; q̄ charitas seu gr̄a gr̄tū faciens valde decens est in suscepturis. vl' iam habētibus eccl'iasticā ptātē. nō tñ exigit' p dādo titulum q̄si sine ea neq̄at in aliq̄ fundari vl' subsistere ptās hmōi. Dic enī fuit error vetus waldensiū et pauperū de lugduno qui per ꝓvicleff et seq̄ces suos renouari q̄situs ē. sz iuste damnat⁹. Cur ita? Ne hierarchic⁹ ordo ptātis eccl'iastice maneat instabil' vag⁹ ⁊ incertus cū nemo sciat an amore vl' odio dign⁹ sit. Et min⁹ hoc de gr̄a p̄destinationis ꝓstet quā ponūt radicē necessariā p titulo vl' iure cuiuslibet ptātis. ¶ Hac igitur descriptōe p̄suppositā p intelligētia q̄d sit eccl'iastica ptās in genere descendemus ad species. Pro q̄z noticia multiplex aniaduertenda est distinctio. vt differētie q̄ addite generi ꝓstituunt speciē innotescant

Consideratio scda

Postq̄ restat eccl'iastica secerni' p̄ma sui p̄ diuisiōe i ptātem ordis ⁊ ptātem iurisditōis. ¶ Rursus ptās ordis duplicē habet respectū. Unus est sup corpus x̄pi mysticū verū q̄ ad ꝓsecratōem ei⁹. Alter est sup corpus x̄pi mysticū seu mēbra eius. Et h̄ dupl'r. vl' q̄ ad ad mīstratōz corpis x̄pi veri. vel q̄ ad mīstrat iōem vl' exhibitōem alteri⁹ sacramēti sicut ē ordo vl' cōfirmatio. vl' penitētial' absolutio ¶ Ptās iurisdictōis duplex est. vna in foro exteriori. altera in foro cōscie interiori. ¶ Rursus ptās iurisdictōis in foro exteriori duplicit' ꝓsidera'. Uno mō put imediate a x̄po tradita ē fm legē cuā gelicā. Alio mō put supaddita est ex hūana ꝓstitutōe vl' dono p̄ncipes seculares aut aliter. Subinde ptās iurisdictōis i foro interiori ꝓsurgit ex duplici radice. Uno mō ex pte hoīs vltro se subiicientis tali ptāti. sicut cū spōte ꝓfitēs subiicit se p̄sbytero. et ordinād⁹ ep̄o. Alī⁹ subiectōnis modus ꝓsurgit ex aucte supiozis. hūc vl' illū tali vl' tali subiicient' q̄ fieri p̄t nō ad arbitriū illi⁹ q̄ subiicit'. Et sic int' duplicē hāc subiectōz dr̄ia mag̃ ptz. ¶ Et q̄m adpauca aspicientes ō facili enūciāt ⁊ enūciātes seip̄os vl' dicta sua nō resoluūt sz ꝓfundūt. eorū doctrina reddit' vl' erronea vl' iintelligibil' vl' difficil' et ppleya. Doctrina ꝓo sapiētū facil' teste sapiēte. q̄ resolute ⁊ ordinate p̄ distinctōes tradēt oīa sepantes p̄ciosum a vili. et p̄cauētes ne lucem ꝓpatis tenebrosa nubes erroris īuoluat. sz sit ignis sine fumo. Declaratōem multiplicz huius distinctōnis melī⁹ alit' dare nō possum⁹ q̄z si sua cuilibet mēbro donec descr̄ptio vl' specialis notificatio. ¶ Dicam⁹ igit' q̄ ptās ordinis p̄mo mō ꝓsiderata ē ptās eccl'iastica respiciēs p̄ncipalit' ⁊ eētialit' ꝓsecratōz corpis x̄pi veri. q̄. s. p̄t hūs eā ꝓsecrare corp⁹ ⁊ sanguinē x̄pi ꝓtute ꝓbor sacrāliū. Ponit' hic ptās eccl'iastica p genere q̄ ptās q̄d ⁊ q̄lis sit imediate p̄dixim⁹. cui⁹ descr̄ptōz h̄ ⁊ inoīb⁹ ꝓsequent' dicēdis absq; alia repetitōe supponim⁹ dū vtemur h̄ termīo p genere ptās eccl'iastica. Addit' h̄ clausula respiciēs p̄ncipalit' ⁊c. tāq; p dr̄ia specifica. distīguēte eā a q̄libet alia eccl'iastica ptāte. Hec potestas de lege cōi inabdicabilis ē. inauferibilis ⁊ illimitabil' in sua eētia. q̄m q̄sq; est sacerdos rite ꝓsecrat⁹/si tēptet cū intentiōe ⁊ cū forma ⁊ materia debitis ꝓsecrare. ꝓsecrat vtiq; etiā si excōicat⁹/si heretic⁹/si quō cūq; degradat⁹ extiterit/peccaret nihilominus in h̄ casu nec ad vtilitatē suā sz dānationem h̄ ageret. ¶ Juxta q̄ vtiliter distīgui solet q̄ aliq̄ sunt de necessitate executionis hmōi ptātis dupl'r. Una est necessitas solius p̄cepti cuius trāsgressio graue p̄ctū est. sicut q̄ excōicatus nō cōsecret. Uerūtñ hec trāsgressio nō impedit ꝓsecratōis effectū p̄ncipalē q̄ est trāssubstātiatio. Altera est necessitas consecratōis vel sacramenti. ꝓstēs in hoc q̄ mīnister sit rite ordinatus h̄ns intentionē ꝓsecrādi cum forma ⁊ materia debitz. q̄ si alterū defuerit. nihil efficit ⁊ peccat. Hanc ptātem tradunt doctores ꝓcorditer parē esse in oībus qui consecrati sunt sacerdotes. q̄ ptās collata fuisse creditur in cena dum dixit x̄ps apl'is/hoc facite

in meã cõmemoratõem. vbi doctores cõiter sentiũt q̃ iudas illic fuit sacerdos ꝓstitutus sicut ꝑus electus in apostolatũ ptãtez ꝑdicãdi et faciẽdi miracula suscepat. ¶ Et hic sumit argumentũ q̃ ptãs eccl'iastica ñ necessario fundat in fide vel gr̃a. sed in charactere baptismali quẽ de lege cõmuni necessario ꝑsupponit

Consideratio tercia

Potestas eccl'iastica ordis alio mõ ꝓsecrata put respicit mĩstrationez corꝑis christi fidelibus. z mĩstrati onẽ sacramentoꝝ ordis z ꝓfirmatõis. Cõsecratõem insup virginũ. abbatũ et eccl'iaꝝ z istitutõz mĩstroꝝ eccl'ie nõ est eq̃lit' in q̃libet sacerdote. Cui⁹ ratio est qm̃ simplex sacerdos iuxta cõem doctorũ sententiã nõ ꝑt ordines ꝓferre. neq; sacm̃ ꝓfirmatõnis dare. neq; ꝓsecrare ꝧgines ⁊c. Etiã de facto sic q̃ si tale aliq̃d temptet agere. nihil tñ efficitur. q; neq; ꝓfirmat neq; ordinat. Ep̃s aũt si volentẽ ꝓfirmari/si volentẽ ꝑterea ad ordines ꝓmoueri. q̃ sit eorũ susceptibil' (qđ dicit ꝓpt̃ sexũ mulicbrẽ) tẽptauerit vl' ꝓfirmare vl' ordiare/ordinat vtiq; vl' ꝓfirmat ꝺ facto licz excõicat⁹/licz irregularis/licz degradatus extiterit. Et in ꝫ par in oib⁹ ep̃is/ab infimo vsq; ad supmũ q̃ papa dicit'/potestas ordinis. Non aũt in sacerdotib⁹ minoribꝫ est hec ptãs vt dictũ est saltẽ in tali plenitudie seu ꝑfectõe q̃ ꝫ possint. Licz cõcedat cũ maiori ꝑte doctorũ q̃ sup̃ sacerdotiũ simplex nulla est altera ptãs ordis. neq; in ep̃is neq; in papa. sed aliter est ĩ ep̃is z papa alit' ĩ simplicib⁹ ꝓsbyteris. sic exẽplificant q̃ cadẽ est hũanitas in hoie dũ est puer. et cadẽ dũ fact⁹ est vir. vir nihilomin⁹ generare ꝑt sibi sil'e puer nequaq;. Cũ igit' fuerit inter ap̃los z discipulos tal' distinctio sicut inter ep̃os et simplices curatos sacerdotes. sicut notat Jsid. z mgr̃ in. iij. di. xxiij ca. vij. allegans eũ. pspicua ẽ ꝧitas huius ꝓsideratõis. ¶ Si ꝧo loq̃remur de ptãte iuris. iuxta qꝺ dici solet. Illud possum⁹ qꝺ ꝺ iure possum⁹/certior adhuc est ista ꝓsideratio. q; null⁹ sacerdos rite mĩstrat aliq̃ꝺ sacramentũ. seclusa necessitat; casu nisi iurisdictõem habeat sup illũ cui mĩstrat. Sz super hac re dabit' ꝓsideratio seq̃ns. satis sit ĩterim apuisse q̃liter sit vl' nõ sit eq̃lis ptãs ordinis ĩ omnib⁹ p̃sbyteris. q; q̃ ad consecratõem corꝑis christi veri candẽ b̃ñt sacerdotes oẽs ptãtem. Quãtũ ꝧo ad sacr̃oꝝ mĩstrationẽ. dispar est in ep̃is z simplicib⁹ p̃sbyteris ptãs seu facultas tã de iure q̃ de facto. Sil'r in ministroꝝ eccl'iasticoꝝ institutõe. que ẽ ptãs ꝓpetẽs ꝑmis hierarchỹs de ꝑmo ordie et scꝺo/nõ autẽ inferioribus quẽadmodũ sunt curati. q̃ licz purgare illuminare et ꝑficere possint plebẽ suã. put inferior angelorũ hierarchia purgat illuminat; ꝑficit subcelestẽ vl' hũanã hierarchiã. nihilominus hec ptãs curatoꝝ nõ extẽdit' ad hierarchaꝝ spẽalem institutõez de instituto ꝓmũi. ¶ Addam⁹ q̃ et si ꝑmus hierarcha summ⁹ pontifex vl' alĩ ꝓter suo modo possint ꝓratõnabili causa vl' necessitate dare suis inferioribꝫ adiutores ad exercendũ hierarchicos act⁹ q̃ sũt purgare illuminare z ꝑficere plebes sibi subditas. sic̃ inuenit' de penitẽtiarijs z ꝑuilegiatis. hoc tñ sine manifesta rõe vl' necessitate facere nõ debet vl' cũ eorũdem deiectõe. irreuerẽtia z vilipẽsiõe apud illos q̃bꝫ honori debẽt esse z a q̃bꝫ debitã sustentatõez recipe ꝓ suo statu z misterio ꝑñt. Quis eĩ tutorẽ dederit adulto/prudẽti/puidẽti z potẽti se nolẽte? ¶ Nec tandẽ claudicare ꝺz obligatio mutua ep̃oꝝ vel curatoꝝ ad plebes suas. Claudicat autẽ dũ plebes eximunt' z libertãt' (si ista libertas nõ iniq̃tas est) dũ eligere sibi ꝑñt hierarchizantes eos in foro ꝓscie vel in p̃dicatõe aut sacr̃oꝝ aliorũ mĩstratõe. Prelati ꝧo maiores vel minores remanẽt hac obligatõne ꝓstricti/vt nõ liceat eis plebib⁹ suis negare q̃cq̃ꝺ in p̃dictis q̃ſiuerint/tanq; nedũ deo sed eis rõem reddituri sint. etiã si pestilẽtiali si epydimiali si quauis alia abominabili ꝓtagione morbi laborauerũt. Preterea si tales vice pastoꝝ dati/luporũ accipiãt officium. si seducãt subditos. lacerẽt et deuorent. nulla relinquit' eis obuiandi vl' ꝓmouẽdi ptãs. Nisi forte dicat' q̃ hi sup̃iores habẽt ꝑ iudicib⁹. sed apta est rñsio platoꝝ ꝺ q̃ꝺam. inimici nr̃i sunt iudices. ¶ Attendat lector circa ꝓsideratõnem istã de ẽpatu si sit ordo vl' sacerdotiũ. q̃ ap̃ꝺ theologos et iuristas est cõcordia in re bñ ꝓcipiẽdo/sz explicatio diuersa est. Quia iuriste vocãt epiſcopatũ esse ordinẽ. qm̃ ꝑt vltra sacerdotiũ Theologi ꝧo ꝓcedũt scꝺm. s. q̃ ẽpatus est ptãs hierarchica sup̃ sacerdotiũ. sz q; nihil addit ptãtis supra corꝑ⁹ xp̃i verũ. ꝓpterea nõ dicũt q̃ sit nouus ordo sed bñ noua potestas. et hoc redit in idẽ. ¶ Rursus attẽdat

q̄ de ꝓfirmatõe dicit sctũs Tho. eã cõmitti posse a papa simplici sacerdoti ꝓpter beati Grego. q̄ddã dictũ. pluribꝫ tñ hoc non placet. ⁊ dicũt illos de quibꝫ loquit Greg. nõ fuisse ꝓfirmatos. tolerati aũt sunt sic manere. q̄ ꝓfirmatio nõ est necessitatis sacr̄m Deniq; dat rõ ꝑ doctores cur mulier nõ sit susceptibilis cuiuscũq; ordis qm̄ subiectionis sexus ẽ. nõ hierarchice dñatõnis

Consideratio q̄rta

Q Q Otestas eccl'iastica iurisdictõis ꝑ in foro exteriori/ est ptãs eccl'iastica coerciua q̄ valet exerceri in alterꝫ etiã inuitũ/ad dirigendum subditos in finẽ bt̄itudinis eterne velut in finẽ prim̄ũ ⁊ p̄ncipalit̄ intentũ. Addita est fatemur hec vltĩa clausula descriptõnis ad exp̄ssionẽ magis q̄ necessitatẽ/qm̄ ħ icludi tur in ħ noie posito ꝓ genere. ptãs eccl'iastica sic̄ in descriptõe sua notatũ est. ¶ Attẽdatur aũt q̄ iurisditio dicit noie generali q̄si iuris ditio. i. ptãs dicẽdi ius. vel est iurisdictio q̄si iuris dictio. i. ꝓmulgatio vel notificatio seu pn̄ciatio. Proprie ꝙo dicit iurisdictio facultas seu ptãs ꝓpinq̄ dicendi vl̄ sententiãdi ius in alterꝫ etiã inuitũ. Et hec duplex ẽ. Tpalis ⁊ spũalis. Tempalis exercet fm leges ciuiles ad finẽ q̄ete q̄uersationis hũane ꝓ hac vita. Spũalis aũt exercet fm leges canonicas ad finẽ p̄ncipalem eternebt̄itudinis ꝓsequẽde. ¶ Ceterũ ptãs hec iurisdictõis eccl'iastice adeo vicina ẽ iurisdictõi seculari ⁊ politice/ q̄ laicis ĩmo ⁊ mulieribꝫ plerũq; ⁊ in multis casibꝫ cõmunicari põt executio vel cõmitti. ¶ Hãc ptãtem ꝓtulit xp̄s Math. xvij. dũ dixit petro vice oĩuz. Si peccauerit in te frat̄ tuus vade ⁊ corripe eũ ⁊c̄. Sequit̄ q̄ si te nõ audierit dic eccl'ie. q̄ si eccl'iaz nõ audierit sit tibi sic̄ ethnicus ⁊ publicanus. ¶ Quo in loco fundat̄ iuridica ptãs excõmunicãdi vl̄ interdicẽdi ab eccl'iasticis sacr̄is ⁊ cõmunione fideliũ/rebelles ⁊ inobedientes eccl'ie sic̄ vsus est apl's ⁊ idẽ hortatus ẽ ad Tytũ iij. scribẽs hereticũ hoĩez post p̄mã ⁊ scdaz correptõz deuita. Et sil'e dixit. i. ad Thoz. v. Si q̄s frat̄ noĩat̄ int̄ vos ⁊c̄. Sequitur Cũ hmõi nec cibũ sumere. ¶ Fundat̄ rurnitudo ptãtis gladij spũalis ⁊ executio ei⁹ in eccl'ia sup quẽlibet xp̄ianũ q̄ est frater nr̄ etiã si papa fuerit. Hec accipiẽdũ est ħ dic eccl'ie. i. pape. Qm̄ xp̄s Petro loq̄bat. q̄ nõ dixisset sibꝫ p̄i. Itẽ qz subiunctũ est pluraliter. Quecũq; ligaueritis sup terrã ⁊c̄. ¶ Deniq; si nõ hẽret eccl'ia talẽ ptãtẽ ⁊ executõem frustra dixisset xp̄us. dic eccl'ie/ qz potuisset ĩpune nõ audiri. ꝙ illud q̄d sequit̄. Si eccleziã nõ audierit sit tibi ⁊c̄. ¶ Fundat̄ etiaz ℞ in hoc textu nedũ ptãs exercẽdi sz ptãs diffiniẽdi determinãdi statuẽdi decernẽdi/cõstituẽdi p̄cepta leges ⁊ canones. Procedẽdi deniq; ꝙ nõ obediẽtes vsq; ad sniaz excõmunicatõis inclusiue. ĩmo fm cãones nũc institutos vsq; ad inuocatõez brachij secularis. q̄ dicit̄ in textu q̄ si eccl'iaz nõ audierit ⁊c̄. Audire igit̄ debz eccl'iaz q̄libet frater noster q̄ dicit ad deũ. P̄r noster. sic̄ explicat alibi christ⁹. Qui vos audit me audit ¶ Cõfirmant hãc sniaz statuta ⁊ p̄ticata in hoc sacro Constañ. ꝓcilio. p̄ktim. vi. aplis anni M. cccc xv. in sessiõe publica. Cui⁹ int̄ cetera sunt hec decreta duo p̄ma Et p̄mo declarat q̄ ipa in spũsctõ legitime ꝓgregata generale ꝓciliũ faciẽs et eccl'iam catholicã militantẽ rep̄sentãs ptãtẽ ĩmediate a christo hz cui q̄libet cuiuscũq; stat⁹ vl̄ dignitatis /etiam si papal' existat obedire tenet̄ ĩ his q̄ pertinent ad fidẽ. ⁊ extirpatõem dicti scismat̄z ac generalẽ reformatõem eccl'ie dei in capite ⁊ in mẽbris. ¶ Itẽ declarat q̄ q̄cunq; cuiuscũq; status vel dignitat̄z etiã si papalis existat q̄ mãdatis statutis seu ordinatiõibꝫ aut p̄ceptis hui⁹ sctẽ synodi/ et cuiuscunq; alteri⁹ ꝓcilij general' legitie ꝓgregati sup p̄missis seu ad ea ptinentibꝫ factis vl̄ faciendis/obedire ꝓtumacit̄ ꝓtẽpserit. nisi resipuerit ꝓdigne penitẽtie subijciat̄ ⁊ debite puniat̄/etiã ad alia iuris subsidia si op⁹ fuerit recurrẽdo. ¶ Concludit̄ aũt ex p̄missis q̄ si ptãs p̄dicta sit eccl'ie data /ꝓciliuz generale rep̄sentãs eccl'iam habz illã. ĩmo videtur q̄ eccl'ia vt sparsim ꝓsiderata nõ habz illã potestatẽ nisi in quodã mat'iali seu potentiali. sed ꝓgregatio sua et vnitio q̄ fit in ꝓcilio generali dat ei formã. sicut ĩ alijs cõitatibꝫ exẽplũ dari p̄t. Et fundat̄ p̄dicta ptãs eccl'iastica iurisdictõis in vnitate vl̄ vnione taliq̄ad modũ notasse videt̄ eleuat⁹ Aug. q̄ claues eccl'ie date sunt vnitati. ¶ Verũtñ ħ nõ impedit q̄n date sint petro tanq; monarche legitimisq; successoribꝫ suis. p̄ncipali⁹ tñ eccl'ie. Primo rõe indeuiabilitatis. quia porte ĩferi nõ p̄ualebũt aduersus eã. nec deficiet fides eius. nõ sic de papa. Scõo rõe

regulabilitatis. qm̃ hz regulare vsum ptā/tis papalis. nō sic ecōuerso. Tercio ratōne multiplicitatis qm̃ eccl'ia ꝓtinet ptātē quā libet eccl'iasticā/etiā papalē. nō sic papa p̄f tim in extēsione. Quarto rōne obligabilitatis. qm̃ eccl'ia pōt ꝓdere leges obligantes ꝛ regulātes etiā ipm papā tam q̄ ad ꝑsonaz/ q̄z respectu vsus ptātis. Non sic ecōtra potest papa iudicare totā eccl'az vel vsum sue ptātis limitare. imo si papa condat leges ꝛ canones videt obseruandū illud qō sm̃ialiter dic̄ Aug⁹. Leges instituunt cuz ꝓmulgant. Firmant aūt cū moribꝫ vtentiū approbant. Hoc em̃ dicit ad rep̄mendum p̄sumptōnez q̄rundā summoz pontificū vl' eis adulantiū. q̄ vident voluisse debere seruari p regula immutabili de papa respectu cuiuslibet puīcie vel totius eccl'e. Qō placuit p̄ncipi legis habet vigorē. q̄si nullū superesset exam̄e sup mū. ¶Addita est ꝙo ꝓ inobedientiū coertōe penalis excōmunicatio Et sunt q̄ dicūt penā hāc esse vltimā quaz infligere possit eccl'iastica ptās iurisdictionis ex institutōe xp̄i sola p̄maria. sic q̄ non extendit ad incarceratōez. nec vt aliq̄s adiudicet morti vel flagello corpali. sz facit h̄ eccl'iasticus dū facit ex ꝓcessione p̄ncipuz. quēadmodū multā ob eoz deuotōez iurisdictōis tpalis auctoritatē clerus accepit. q̄ nihilominus iurisdictio vel cēsura dī spūalis sicut ꝛ eccl'iasticoz bōa tpalia. ppt dedicatōez ꝛ applicatōz ad eos q̄ mīstrāt eccl'e. sicut panes ꝓpositōis p̄mitie ꝛ decime. vasa insup templi vestes ꝛ sil'ia dicebant in lege veteri sacra/vel sctā. sic ꝛ noua lex hoc retinet. ¶Ex pinde ꝓsurgit q̄ eccl'iastica cēsura quā xp̄s ꝓtulit ꝛ pmulgari voluit vbi p⁹ Math. xviij. ꝓsequēter post dotatiōem eccl'ie in bonis tpalibꝫ applicata ē ad defensionē coerciuā volentiū vēdicare sibi. vel impedire tempalitatē hm̃oi. p excōicatōes videlz ꝛ interdicta q̄ pena vel cēsura videt p̄mitus īstituta ꝫ ptinaces scismaticos ꝛ hereticos ꝛ alios īcoꝛrigibiles vicios⁹. Cui legi tanq̄z diuīe ꝛ naturali papa subīcit/sic ꝛ frater ē potēs delinq̄re. Hec aūt applicatio gladij spūalis. ad defensionē tempaliuz si ꝓfusionē magnā in eccl'ia. si vilipensionē vel ꝓtēptū euāgelice huiꝰ cēsure sue q̄ est excōicatiōis gladius extreme formidabilis. Si deniq̄z laq̄os aīab⁹ multoz magis q̄z salutē spūalē induxerit vel īducat/expiētiā testē voco. Itaq̄z sic̄ tpalitas addita ē eccl'e ꝑ dote sua. videri pōt aliq̄bꝫ/q̄ ad eius defensionē sil'r addere suffecerat aduersus īpetitoꝛes penā vel cēsurā tpalē/ vt ē multa/tio pecuniaria vel coꝛpalis detentio/vel arrestatio bonoꝛ ꝓpꝛioꝛ.

Consideratio quīta

POtestas eccl'iastica iurisdictōis in foꝛo īteriori q̄ nō ē ꝓpe coerciua ꝫ magis spōtanea q̄ ad subīciētes se eisdē. est ptās eccl'iastica sup coꝛpꝰ xp̄i mysticū illuminādo ꝛ pficiēdo ipm ꝑ doctrinā ꝛ sacr̄oꝛ mīstratōem/et purgādo ꝑ baptismi ꝛ pnie sacr̄a. ¶Aduertendū ē itaq̄ q̄ hec ptās iurisdictōis q̄ radicalit̄ fundat̄ in ptāte ordīs sacerdotalis ꝛ ep̄alis dū in sua generalitate ꝓsiderat̄/respicit mlt̄iplr coꝛpꝰ xp̄i mysticū. qō ē fidelium eccl'ia q̄s fideles oꝑtet ſm tres actus hierarchicos regere. q̄ sunt ſm Dionysiuz purgare. illumiare. ꝛ pficere. Purgare p̄ inflictōez penalē excōicatōnis vel inedicti. si rebelles īueniant/qō ꝑtinet ad iurisdictōz coerciuā de q̄ p̄dictū ē. q̄uis hec purgatio fiat ꝑ baptismū ꝛ ꝑ sacramentalē absolutōz nō tm̄ coercitiue. Oꝑtet insup illumiare ꝑ p̄dicatōnem et doctrinā. Oꝑtz demū pficere ꝑ alioꝛ sacr̄oꝛū mīstratōnem. ¶Porro talis mīstratio sacr̄oꝛ nō habet ꝑ materia debita res solū insensibiles. put est ī ꝓsecratione coꝛpis christi. vbi ꝑ materia debita requīrit ꝛ suffic̄ panis tritic̄ et vinū. Nec r̄fert q̄ ad ꝓsecratōis necessitatē si panis sit ipius ꝓsecrātis vl' alterius. Sec⁹ est in mīstratōe sacramentoꝛū vbi requīrit q̄ ꝑsona cui fit mīnistratio sit mīstrāti subdita/ ꝓterq̄z in baptismo qō est necessitatis sacr̄m nō iterabile. Sil'r in sacr̄o ꝓfirmatōis et ordīs quibus indelibil' character imp̄mit/inde suffi cit de necessitate sacr̄i nō tm̄ p̄cepti subiectō volūtaria suscipiētis hec sacr̄a ab illo q̄ cōferre pt̄ illa. peccant tm̄ dās atq̄ suscipiens si nō assit subiectio ꝑ supioꝛē ordinata. Secus aūt est in pnie sacr̄o/ vbi de necessitate sacr̄i et p̄cepti requīrit p̄dicta duplex subiectio iuxta ꝓmuniōē doctoꝛ sentētiā. sic q̄ alicui nō dat̄ absolutio etiā si dari tēpterur. qz maria deficit q̄ est pctōr subditus Subditus inq̄z nedū volūtaria subiectōe ꝫ aliena supioris autoritate. Hoc rite statuit p̄mus legislatoꝛ xp̄s. hoc eccl'ia sic elucidauit et tradidit ne ꝓfunderet eccl'iasticuz regimē. et ne hierarchicus oꝛdo quem tradit

Dyonisi⁹ talē esse vt ifima reducant ad sup̄ma p̄ media/turbaret. ¶ Videre ē igit quē admodū ptās ħ eccl'astica iurisdictōz quā dā exigit cui ꝓuenit q̄ libera sit ⁊ sp̄tanea vere vel interp̄tatiue circa p̄sonā in quā exerceat ħ iurisdictio. aut saltē q̄ nō ferat in inuitū. Quis ei diceret q̄ aliq̄s iuuit⁹ vel baptizat vl' ꝓfirmat vl' absoluit in foro ꝓscie vl' ordinat. ⁊ ita de reliq̄s? Dic ē q̄ papa qui nulli p̄sone pticulari subest vt coerceri iurisdice possit ī exteriori foro. subest tñ q̄ ad iurisdictōes hāc ānexā ordini sacerdotali confessori suo ⁊ ordinatori suo si antea sacerdos nō fuerat vñ ⁊ ab hostiēsi ꝓsecrat epō q̄ minor ē. ¶ Proficit aūt sup̄ modū tal' distictio duplicis iurisdictōis coerciue. s. ⁊ nō coerciue cui⁹ igrātia vel ignaduertētia gignit ꝓfusionē apud aliq̄s ifinitā. Nam cū vsus doctoz cōis hēat dicere q̄ ptās ordis eq̄lis ē in oīb⁹ sacerdotib⁹ ⁊ p̄latis. accipiūt ꝓseq̄nter occasionē erroris q̄ q̄libz sacerdos possit quēlibet absoluere. possit p̄dicare nō missus. possit eucharistiā mīstrare. Inuenim⁹ āt q̄ ħ iurisdictōis ptās p̄missa ē apl'is añ passionē xp̄i. Math. xviij. Āmē dico vob. Quecūq̄z ligaueritis sup̄ terrā erūt ligata ⁊ in cel' ⁊c. Et p̄missa fuit petro. Math. xvi. Tibi dabo claues regni celoz. Sz post resurrectōz suā collata ē apl'is q̄n insufflās in eos dixit. Accipite sp̄m sctm̄ q̄z remiseritis pctā remittunt eis ⁊c. Joh. xxi. Et ibidem vltio dictū ē petro. Pasce oues meas. ¶ Addita ē seu poti⁹ ꝓfirmata ptās p̄dicādi cuz ptāte ꝓferēdi baptismū vl' poti⁹ ia date ptātis executio iussa ē. Math. vl. Eūtes ī mūdū vniuersuz p̄dicate euāgeliū oī creature. baptizātes eos in noīe p̄is ⁊ filij ⁊ sp̄usscī. Uñ lz ī casu necessitat⁹ q̄libet viator baptizare possit. ħ tñ faciūt ex officio vel eccl'astica ptāte soli sacerdotes. ¶ Huic āt ptāti iurisdictōnis que in latitudine sua ꝓsiderata/ nedū ad sacramentū p̄nie. sz ad alioz sacramentoz mīstratōez ⁊ ad p̄dicatōez extendit. annexa est ptās ius seu facultas accipiendi vite necessaria. Math. x. ⁊ Luc. x. q̄ ap'l's ꝓfirmauit. i. Ethoz. ix. Quia dign⁹ est operarius mercede sua. ¶ Cōsequent fundat in hac ptāte sumēdi vite necessaria. rōnabilitas dotatōis eccl'astice loco decimaz ⁊ p̄mitiaz legis antiq̄. ¶ Deniq̄z ptās faciēdi miracula ⁊ si videat ānexa fuisse p̄ xp̄m licē p̄dicādi ꝺbū dei. q̄n misit discipulos ad p̄dicādū/ ⁊ dixit eis. Infirmos cura te. demonia eijcite ⁊c. Nihilomin⁹ videt ħ ptās donū gtis datū. cōuenire potēs cuilibet ex fidelib⁹. put ad edificatōez eccl'ie iudicabit expediēs sp̄ūssanctus q̄ distribuit singulis prout vult.

Consideratio sexta.

Potestas eccl'iastica ꝓsiderari p̄t ⁊ ꝺz tripl'r. Uno mō formaliter in se absolute sine respectu. Alio mō materialit' seu respectiue. put applicat ad hāc vel illā p̄sonā iure legitio. q̄d cōit fit p̄ ꝓsecratōez ⁊ electiōez. q̄z sic dic̄ apl's. Nemo sibi assumit honorē. sz q̄ vocat a deo tāq̄ aarō. Ptās ħ dr̄ institutio ministroz tā actiue q̄z passiue. Cōsiderat tercio mō q̄ ad exercitiū vl' executiōez. q̄z frustra est potētia fm p̄hm si nō hēat actū. ¶ Proficit hec ꝓsideratio q̄ distinguit et resoluit modos loq̄ndi varios/ tā theologoz q̄z canonistarū de eccl'iastica ptāte. cui⁹ resolutionis ignorātia vel inaduertētia falli plerūq̄z facit ⁊ fallere. q̄m aliter loquēdū est ō ecclesiastica ptāte dū in se ꝓsiderat formal'r ⁊ absolute. aliter dū ꝓsiderat material'r seu respectiue. aliter dū ꝓsiderat q̄ ad exercitiū vsū vl' executiue sicut infra docebit. ¶ Notem⁹ p̄terea modos essendi ī. q̄s in metaphisica posuit Aristo. q̄z inaduertētia facit oberrare q̄sdā dū inq̄rit. In q̄ vl' in q̄bz sit plenitudo eccl'iastice ptātis? Unus mod⁹ essendi in. est sicut pars ī suo toto. Ali⁹ sicut totū integrale in suis ptib⁹. Terci⁹ sic̄ species ī genere. Quart⁹ sicut genus in specie. Quītus sicut forma in matia. q̄ forma triplex est. essential' accidentalis ⁊ mathematical'. Sextus sicut effect⁹ in sua causa efficiēte dirigēte vl' regēte. vt regnū est ī rege. Septim⁹ sicut ordinata in finē sunt ī suo fine. quēad modū virtus in btitudine. Octau⁹ sicut locatū ī loco. ¶ Ex q̄ ꝓtinus distinctōe manifestū ē q̄ fm q̄druplex gen⁹ cause q̄druplex repitur ⁊ adaptat mod⁹ essendi in. licz addant ⁊ alij. ¶ Subiūgam⁹ itez distictōem de vsu ptātis eccl'iastice. Est eni vsus aliq̄s licit⁹ et rat⁹. Est vsus illicit⁹ et rat⁹. Est vsus licit⁹ et nō rat⁹. Est vsus illicit⁹ ⁊ irrit⁹ Exēplū primi dū sacerdos ꝓsecrat vel absoluit cū circūstantijs oīb⁹ ad ħ req̄sitis de necessitate vl' sacrī vel p̄cepti. Exēplū secūdi dū sacerdos ꝓsecrat ī pctō mortali vl' cū trāsgressiōe p̄cepti. Exēplū tercij dū sacerdos q̄tū in se est bona fide ⁊ intētiōe credit

absoluere cõfitentẽ sibi vtens in ℔ bñ clauibus. q̃ ꝓfitens qz mẽtiꝫ ī ꝓfessiõe sua vl obicẽ secreto ponit nequaq̃ absoluiꝫ. Exẽpluz ꝗrti in casu prioꝛi si sacerdos sciẽter q̃rit vti clauiby erga aliq̃ uẽ. cuiꝰ fictõez aḡuerit. et q̃ nequaq̃ sibi subiectus ẽ. ¶ Colligiꝫ ꝓseq̃nter alia distinctio valẽs ad intelligẽtiã p̃missoꝛ et sequentiũ dũ q̃riꝫ an ptãs eccl'iastica sit eq̃lis in oiby. Quia q̃riꝫ ꝺ ptãte vl facti l' iuris Facti sic q ꝺ dũ attẽptaꝫ fieri fit siue bene siue male. Juris ꝯo ꝺ dũ bñ fit iuxta allegatũ. Jd possumꝰ qꝺ ꝺ iure possumꝰ ¶ Redit aũt hec distinctio ad alterã p̃tractã de necessitate duplici ī consecratõe coꝛpis christi Qm̃ altera ẽ sacr̃i. altera ẽ p̃cepti. Et hec similiter distinctio p̃ extendi ad eccl'iasticaz ptãtem sup coꝛpus christi mysticũ quo admistratõem sacr̃oꝛ q̃ characterẽ imp̃munt. sicut sũt baptismꝰ. ꝓfirmatio ꝛ ordo. qm̃ sicut in ptãte ordis sup coꝛpus xp̃i vez. sufficit aliq̃d de necessitate sacr̃i. qꝺ nõ sufficit de necessitate p̃cepti. qz peccat q̃ ℥ vl p̃ter ordinationẽ eccl'esie ꝓsecrat. Sic inuenimꝰ in ptãte eccl'iastica sup coꝛpus xp̃i mysticũ p̃ftim q̃ ad mistratõem triũ sacr̃oꝛ que dicta sunt. ¶ His distinctõiby et alĩs q̃ predicta sunt attẽtis posset statim iuestigari q̃d ꝛ in q̃ sit plenitudo eccl'iastice ptãtis. Nihilominus antea iuxta ꝓpoñ distinctõz trimẽbrem tres assignabimus ꝓsideratões. septimã octauam ꝛ nonã.

Consideratio. vii.

y p OTestas eccl'iastica si ꝓsideret in se formaliter ꝛ absolute ipa in se ẽ inuariabil'/et eadẽ a p̃ncipio nascentis eccl'ie vsq̃ in finẽ p̃seuerat. ¶ Ecclesia siquidem dũ sic ꝓsideraꝫ in suis ptiby essentiali/aliby et p̃manentiby. q̃ sunt papaꝰ. cardinalatus. patriarchaꝰ. archiep̃aꝰ. ep̃atus. sacerdotiũ hz integrari ex his oiby /sic q ablata penitꝰ vna tali ptãte. iã nõ maneret ecclesia put a xp̃o seminal'r. et velut in q̃dã germiẽ suo p̃fecte fuit instituta. vt si papaꝫ p̃ imaginatõem p̃scindaꝫ a reliq̃s ptãtibus inferioribus id quod supest nõ dicit eccl'ia. Propterea q̃rere si papal' auctas sit maioꝛ q̃ eccl'ia vel ecõuerso redit in idẽ ac si peteret. nonne totũ est maiꝰ sua pte. vl pars minoꝛ suo toto. ¶ Proinde seq̃tur q si generale ꝯcilium rep̃sentet vniuersalẽ ecclesiã sufficiẽter et integre /necesse ẽ vt includat auctẽ papalem. siue papa sit siue ꝺsierit esse p̃ mortẽ naturalem aut ciuilẽ. Sic dicimꝰ de ptãte romane eccl'ie vel sacri collegij. Sic de ptãte epi scopali. sic de sacerdotio quod ẽ ptãs curatoꝛ q̃ sunt in eccl'ia p̃lati minoꝛes. ¶ Si vero vellet aliq̃s curiosus inq̃rere. q̃liꝫ hz fieri tal' abstractio ptãtis eccl'iastice. Et si sit aliq̃ꝺ vniuersale reale specificũ ꝛ q̃ddatiuũ p̃ter omnẽ opatõem intellectꝰ. sicut inq̃riꝫ de aialitate ꝛ hũanitate/ frmittimꝰ ad metaphisicã. Concedimꝰ itaq̃ q abstrahẽtiũ nõ est mendaciũ frm Arist. licz negauerimꝰ hec vniuersalia realia. sicut nec mathematici mentiũꝫ. siue puncta sint realiꝫ siue non. ¶ Unde dicimꝰ q̃ntum nobis hic satis ẽ q vniuersalitas est in opatõne ꝛ abstractione quã facit intellectꝰ ex rerũ singulariũ exteriori cognitõe videndo q̃liter ip̃e res adinuicem ꝓueniũt vl differũt essentialiter vl accidentaliter. vt q q̃libet hõ ꝓuenit eẽntialiter ī hoc cũ altero q est aial rõnale. qꝺ intellectꝰ attẽdens abstrahit innata sibi ꝑtute similitudinẽ hanc. q̃ nõ ẽ extra nisi singulariter in singulis hoĩby. et denudat eã a loco. a tpe. ꝛ ab omni generaliter accidentiũ ꝓfusiõe. ꝛ ita remanet vniuersal' ꝛ absolutꝰ ꝓceptꝰ hoĩs i anima. q̃ nihilomin9 originaꝫ ex rebꝫ ad extra singularibꝫ. Sic de eccl'iastica ptãte sentire possumꝰ dũ in se formaliter ꝛ absolute ꝓsideraꝫ. Omnes enĩ sacerdotes ꝓueniũt ī sacerdotio. oẽs ep̃i in ep̃atu. ꝛ ita ꝺ reliquis ¶ Queret forte aliq̃s/ q̃ pacto eccl'ia romana dicaꝫ eadem ista mõ cũ ab initio fuerit petrꝰ in antiochia: Rñsio facil' est. fiat abstractio tal' a cõnotatione loci. ꝛ dicamus q ecclesia romana ẽ illa ꝺyocesis ꝓuincia vl sedes q̃ peculiariter habz regi p auctẽ papalez ꝛ eam ꝓplectiꝫ. sic ꝑitatem hz vulgata voꝛ vbi papa ibi roma. Hec in dubiũ ꝑti debz q̃n ista modo romana sedes ꝛ ecclesia sit caput mr̃ et mgr̃a ceteraq̃. qz supmã petri potestatem includit

Consideratio. viii. z

p OTestas ecclesiastica ꝓsiderata respectiue ꝛ quodãmodo materialiter put applicaꝫ ad ℔ vel illud suppositũ p̃ dici variabil' ꝛ auferibilis in casibus multis. Hoc ꝑspicuũ ẽ q̃tidie dum fiũt immutatõnes. nũc p nouã ꝓsecratõem. nũc p nouã electõem vl institutõem ministroꝝ Jta ꝓseq̃nter dicere possumꝰ de ptãte papali q mutabil' ẽ ꝛ auferibil' p mortẽ naturalẽ sicut ꝓstat. vel p ciuilẽ vicz p depositionem.

saltē q̄ ad plenitudinē sue iurisdictōis q̄ de positio q̄lit̄ z ex q̄bz causis fieri possit latiꝰ in alīs opusculis aptuz est. ¶ Uñ siē papa renūciare pōt papatui z dare libelluz repudij eccl'ie etiā sine culpa ipius sponse lz hoc facere nō debeat sine causa. Sic eccl'ia pōt hūc vicariū spōsi sui dimittere z ei libelluz repudij dare etiaz sine culpa sua lz non sine causa. Exēplificauimus al's in sex casibz in q̄bz verus papa deponi pōt ex culpa sua etiā vbi nō esset realit̄ hereticus ad intra q̄z uis ad extra tal' iudicaret. Exēplificauimꝰ in alīs sex casibz q̄bz deponi pōt papa sine culpa sua lz nō sine causa etiā p̄ter liberā eiꝰ cessionē. Tractatulus intitulari pōt de auferibilitate pape ab eccl'ia z incipit. Ueniēt aūt dies cū auferet̄ ab eis sponsus. ppterea breuitatis amoꝛ h̄ ista nō repetit. ¶ Uerum ptātē hāc eccl'iasticā q̄ respicit institutōnez mīstroꝝ eccl'ie a summo vsq̄ deoꝛsuz ꝓfundit magna caligine cupiditas ambitiosa/q̄ rens q̄ sua sunt z q̄ crescētibz bñficioꝝ dotationibz īpudent excreuit. ita vt vix discerni mō possit/q̄d ex p̄maria institutiōe xp̄i vel inuariabili iure diuīo tenendū sit in hmōi mīstroꝝ oꝛdinatōe. Mira siq̄dem q̄ ad vsū talis ptātis varietas incessit q̄ ex cronicis summoꝝ pontificū z ex tenoꝛe generaliū cōcilioꝝ decretaliū z decretoꝝ se ostēdit. Nec est opusculi pñtis p hec oīa discurrere. Sz dicamus hic alit̄ esse discernendū in eccl'iastica politia. dū est oꝛdinata cōplete sub q̄dam explicatōe pfecta z numerosa mēbroꝝ suoꝝ ī mīnīstris. p status. gradus. z officia Aliter dū ab initio firmata est eccl'ia in magna tā eccl'iasticoꝝ q̄z fideliū paucitate. velut in q̄dā seminario vel germine seu botro Potuit em̄ tūc rōnabiliter supmus ille pōtifex Petrus habere faciliter pñtiā ꝓcilij generalis sīc in electōe Mathie z cessatiōe legaliū. Potuit z instituere mīstros p diuersas puincias z loca de mādato suo. sicut ad eū facilis patebat accessus. Nec vigebat auaricia. q̄ p̄mi p̄mo petebant̄ ad moꝛtem. Que oīa cessant in hac tā copiosa fidelium multitudine post tot iura. tot leges. tot decreta z decretales summoꝝ pontificū z generaliū ꝓcilioꝝ editas ad regendā feliciter eccl'iaz. ¶ Suppetit h̄ loco cōueniētissime ꝓsiliū Jetro datū Moysi Exo. xviij. qđ sic h̄z. Stulto laboꝛe ꝓsumeris tu z populus tuus q̄ tecū est/ vltra vires tuas est negocium. solus illud sustinere nō poteris Sz audi ꝓba mea z cōsilia mea z erit dñs tecum. Esto tu pp'o in his q̄ ad deū ptinēt vt referas q̄ dicunt̄ ad eū/ oñdasq̄ pp'o cerimonias z ritū colēdi. viāq̄ p quā ingredi debeant z opus qđ facere debeāt. puide autē de omni plebe viros potētes z timētes deum in q̄bus sit veritas/z q̄ oderint auaricia. z ꝓstitue ex eis tribunos z cēturiones quinq̄genarios z decanos q̄ iudicēt pp'm in oī tempe. Quicq̄d aūt maius fuerit referant ad te. z ipi faciliora tantūmō iudicent. Leuius q̄z tibi sit partito in alios onere. si hec feceris implebis impium dei. z p̄cepta eius potueris sustinere. z oīs hic pp'us reuertet̄ cuz pace ad loca sua. Quibz auditis Moyses fecit oīa q̄ ille suggesserat. ¶ Edocemur ex hac scriptura calamo dei scripta de multis. Spāliter q̄ si Moyses loquēs deo familiariter sīc amicus ad amicū/obediēter audiuit ꝓsiliū gentilis hoīs in regimine totiꝰ synagoge. q̄to magꝭ dz h̄ sūmus pōtifex ad dictamē totiꝰ eccl'ie vl' generalis ꝓcilij suo noīe. ¶ Rursus si iudicia minoꝛa reꝛobant̄ ī moyse/videamꝰ ī sūmo pōtifice z curia sua q̄d de tot pphanissimis z īdignissimis causaꝝ z litigioꝝ ptinuis z anxijs occupatōibz. Quid de bñficioꝛū q̄ñcūq̄z etiā minoꝝ collatōibz z signatōibz mānu papē. Quid de annataꝝ exactōibz. Quid de īnumeris sil'ibz dicēdū iudicabit̄ r̄flicta oīm cura sollicitudie vel studio de oīm eo quod spūale est. qđ diuinū ē. quod deniq̄z fidē cōcernit z religionē xp̄ianā. ¶ Cōcludim⁹ tādez ex dato moysi ꝓsilio et p̄cepto legꝭ Deutero. xviij. z ex institutōe christi Mat. xviij q̄ nll'a fuit hactenꝰ nec erit in posteꝝ pnicios oꝛ pestis in eccl'ia q̄z omissio generaliū cōcilioꝛū et puincialiū. vl' in re ipa vl' auctoritate. Auctas itaq̄z nulla erit si solꝰ summꝰ pōtifex oīa velit inferioꝛū eccl'iasticoꝛū vsurpare īstitutōes. iura. statꝰ. g̃dus et officia Deminerit itaq̄z sūmus pontifex datā sibi a dō ptātem supmā in eccl'ia ad edificatōez eius put sapiēs iudicabit. Judicat aūt sapiens de ptātis vsu variabilit̄ inuariabil' existēs sicut est generale ꝓcilij. z h̄ p tempoꝝ/locoꝝ reliq̄rūq̄z circūstantiaꝝ diuersa q̄litate. Teneat g̃ suū iudiciū et maneat eccl'iastica politia optimo regimine. q̄le fuit sub moyse gubnata. qm̄ mixta fuit ex triplici politia. Regali in moyse Aristocratica in. lxxij. senioꝛib. z in tymocratica dū de pp'o et singul' tribub sub moyse rectoꝛes sumebāt. ¶ Sz

opponũt plurimi nolentes ad ordinarios remitti mistroꝝ eccl'iasticoꝝ institutões neqꝫ p electõez neqꝫ p collatõez. Exptũ est inq̃unt q̃ turbarẽt oĩa venderẽt dissiparẽt. partim cupiditate carnali. ptim seculari ptãte tracti. de lr̃aꝝ q̃z studꝫs actũ esset. Uelꝫ in pmpto est rñsio/ corrigeret summus ponti fex abusus hmõi. r auctoritatẽ seueritate suprema vigiláter adhibita poneret aspa ĩ vias planas. deponeret potentes intrusos de sede. r exaltaret humiles sine p̃cevel mũere. Hoc ẽ em̃ architectoris officiũ. Dñ̃o peccat in his summus põtifex/ q̃s ministroꝝ corrigere/ vel pñsumet vel poterit? Dices q̃ hoc poterit generale ꝯciliũ. Uide quia nec crebro nec faciliter habeť. Uix em̃ statuit libenter aliq̃s sibi correctõis iudiciũ. Deniq̃s si ꝓpter abusus ordinarioꝝ in ministrorum institutõe putẽt aliq̃ sublatũ esse ab eisdem hoc exercitiũ. sil'ez in papa rõnẽ. q̃ ab eo debeat vsus tolli nũc inueniri dr̃ ab alĩs maxĩe dñ recipit annatas. qm̃ ex hac copula q̃diu pseuerauerit oriet incuitabiliter le prosa pestis symonie/ inficiẽs sua ꝓtagione nedũ caput. sed pene singula eccl'ie mẽbra. Supest vt apponatur sicut apponi queriť in reformatõe pulsio.

Consideratio nona

Potestas eccl'iastica si ꝯsideret q̃ ad vsum vel exercitiũ. illa mutabilis ẽ r multipliciter variabilis ¶Hec ꝯsideratio cũ dubijs p̃cedẽtibꝫ soluit ptinus q̃stionẽ hãc. Si ptãs eccl'iastica sit ĩmediate a deo. vel mediate ab hoĩbꝫ? Hã ꝯsiderãdo eccl'iasticã ptãtem p̃mo mõ ꝯcedendũ est absq̃ vlla dubitatione q̃ illa fuit r ẽ ĩmediate a deo homĩe x̃po sic q̃ a nullo altero fuit instituta. Nec ꝯgregatio totiꝰ vniuersitatis hoĩuz. secluso x̃po docuisset sibi ptãtẽ hmõi instituere. quẽadmodũ potuit vel posset instituere sibi ptãtẽ impialẽ sup omẽs. ptãtẽ regalẽ. ptãtẽ ducatuũ. comitatuũ r baroniaꝝ. r ita de reliq̃s ptãtibꝫ pure secularibꝫ. Hõ aũt potuisset sibi instituere sacerdotiũ nec papatũ. sicut hz eccl'ia. Nec sil'r destituere sicut nec mutare legẽ x̃pi. q̃ mutatio sequiť de necessitate. put arguit apl's q̃ trãslato sacerdotio necesse est vt legis trãslatio fiat. ¶Si ꝯo ptãs eccl'iastica ꝯsideret scõdo mõ tũc in p̃ncipio nascẽtis eccl'ie collata ẽ ĩmediate a deo tã petro q̃z apl'is r discipul'q̃bus ĩmediate x̃ps cõtulit sacerdotiũ sup corꝰ suuz vez̃ r supeꝛ mysticũ. Unde r apl's dicit se recepisse euãgeliũ nõ p hoĩem. r sil'r mysteriũ r mistrationem corꝑis x̃pi. Ego ĩq̃t accepi a domino q̃d r tradidi vob rẽ. ¶Et ita ꝯñť p̃babile ẽ q̃ sicut x̃ps ĩmediate ꝓtulit hãc ptãtẽ p̃mitꝰ suis apl'is r discipul'. applicãdo. s. eã istis r nõ alĩs. sic r ĩmediate ꝓcessit vsum actũ vel exercitiũ. q̃ dans formã dat cõsequntia ad formã. ¶Dicimꝰ tandẽ his nõ obstantibꝫ vel ita se habẽtibꝫ q̃ successores petri r alioꝝ apl'oꝝ de cõi lege secluso miraculo vl' noua reuelatõe/ fuerũt r sũt ĩstituti mediate p hoĩes. vt p ꝓsecratõem r electõz vel aliã institutõem. Usum sil'r vel exercitium receperũt atq̃z recipiũt mediate p hũanum mysteriũ vl' ꝓcessionem. ¶Et forte quo ad vsũ vel exercitiũ ptãtis eccl'iastice sic euenit ipis etiã apl'is et discipulis q̃ post immediatã ꝓcessionẽ vtriusq̃z. s. ptãtis et vsus facta a christo postmodũ crescẽte nũero fideliũ fuit ad tollẽdũ scisma r ad exẽplar dãdũ posteris limitatio facta talis ptãtis q̃ ad vsum/ et hꝰ p petrũ summũ pontificẽ de consensu totiꝰ eccl'ie p̃mitiue vel general' ꝯcilij vt nõ q̃libet posset in quẽlibet vti ptãte sua attenta x̃pi ordiatiõe p̃maria q̃ voluit eccl'ie suã regi p̃cipaliter sub vno et ab vno monarchice. sicut ẽ vna fides. vnũ baptisma. et vna eccl'ia. vnitate capitis tã p̃mariꝫ q̃z vicariꝫ. qm̃ iste ẽ optimꝰ p̃cipat?. p̃ptiz in spũalibus ad ꝯfuationẽ vnitatis fidei. ad quã obligant oẽs. Non sic aũt ẽ de legibꝰ ciuilibꝫ q̃ debeãt esse sil'es et eedẽ apud oẽs natões propt varietatẽ morũ r ꝯditionũ in diuersis puincijs. Qm̃ insup gladiꝰ eccl'ie spũalis est vicz excõicatio/ que p̃t extendere se q̃ntũlibet in longinq̃s nationes. Aliter est de gladio materiali. Propt̃ea nõ optuit/ nec forsitã expediuit q̃ in tpali ptãte esset vna pseuerãs monarchia p orbẽ vniuersũ. sicut de spũali ptãte p̃dicimꝰ institutum fuisse iure diuino p̃mitꝰ in psona petri Joh. vlti. Pasce oues meas. put scti doctores r eccl'ia tenendũ tradiderũt. ¶Sumamus exẽplũ materiale/ ꝓforme vt tradit Dionys. spũali q̃d inueniť in sole. q̃ fons lumis est. nõ illuminat? ab alio corꝑe sz illuminãs. Deinde sunt aliq̃ q̃ ab eo illuminãť r ꝓseq̃nter illuminãt. nõnulla ꝯo que illuminant sz illuminãdi ꝑtute carẽt. qm̃ in ipsis lux occũbit. ¶Exemplũ aliꝺ est in angelica triplici hierarchia. vñ licz q̃ ad naturã gr̃am et

glīaz sit q̄libet angelus īmediate formatus a deo. nihilominus q̄ ad exercitiū actuum hierarchicoꝝ q̄ sunt purgare. illuminare. ⁊ pficere. Tres p̄mi ordines hierarchizāt nō hierarchizati ab alīs. Tres medij hierarchizant ⁊ hierarchizāt. Tres infimi hierarchizant ⁊ nō alios angelos hierarchizant. ¶ Papalis autoritas suo mō cū cardinalibus imitat triplicē p̄mā. Alterā ꝑo mediā imitat pfiarchalis. archiepalis. epalis ⁊ sacerdotalis autoritas in hūtibꝫ subiectos sibi. Qđ dī ꝓpter curatos vl̄ etiā ꝓpter solos titulares epos carētes plebe. Ultimi sunt īstar tercie hierarchie. q̄ hierarchizant in ecclesia ſz nō alios autoritatiue hierarchizāt. quemadmodū sunt populi ⁊ simplices religiosi ſm Dionȳ.

Cōsideratō decima

BPOtestas eccl'iastica in sua plenitudine ē formaliť ⁊ subiectiue in solo Romano pōtifice. ¶ Supponiť itaq̄ p̄mo q̄ ꝛz aliq̄s possit eligi in papā nō sacerdos. sicut eligiť aliquis in epm. Īpe nihilominus appellari ñ pōt aut dz summus pōtifex nisi fuerit in sacerdotē ⁊ epm ꝓsecratus. Et q̄uis ex electione posset aliq̄d iurisdictiōis habere nō tñ hz añ ꝓsecratōez in epm plenitudinē eccl'iastice ptātis tā ordīs q̄z iurisdictiōis vtriusq̄ qđ pspicuū ē ex terminis. ¶ Hic aūt cōsurgit eq̄uocatio nō modica ꝓpter dños iuristas q̄ loquētes de plenitudie ptātis papalis solū loq̄ videnť de ptāte iurisdictiōis ex qua locutiōe videť hec absurditas seq̄q̄ pu re laicus. īmo ⁊ femina posset esse papa et habere plenitudinē eccl'astice ptātꝭ ¶ Supponiť insup ex iā dictis q̄ ex institutiōe xp̄i nullus in eccl'ia dz dare vel suscipe gradus hierarchicos q̄ sunt purgare. illuminare. et pficere. si nō inueniat vere vel interp̄tatiue auctoritas sup̄mi hierarche/ vel mōarche in eccl'ia sctā dei q̄tenus in ea vitet ꝓfusio ⁊ optimo regimine guberneť ad exemplar ecclesie triumphātis. ꝓpter qđ dicit Joh. in apocal'. se vidisse nouā ciuitatē hier'lm descēdisse de celo. Et Doysi dictū ē. Videvt oīa facias iuxta exēplar qđ tibi oñsum ē in mōte. ¶ Supponiť rursus illud p̄bi q̄ actiones sunt suppositoꝝ. ¶ Tandē ex his p̄cedentibꝫ possumus describēdo dicere q̄ plenitudo ptātis eccl'iastice est ptās ordinis ⁊ iurisdictiōis q̄ a xp̄o collata ē sup̄naturaliť Petro sic̄ vicario suo ⁊ monarche p̄mo p se ⁊ suis successoribꝫ legitīs vsq̄z in finē seculi ad edificatōez eccl'ie militātis. p ꝓsecutōne felicitatis etne. ¶ Dicit in hac descriptōe supernaturaliť ad dr̄iaz ptātū vel iurisdictionum q̄ successoribꝫ Petri potuerūt ꝓuenire ſm leges hūanas ciuiles ⁊ politicas. vel dictamē iuris naturalis. qđ vult vt sup̄mꝰ in aliq̄ politia gaudeat multis honoribꝫ et p̄uilegijs sup alios vel ex spāli dotatōe seu donatōe p̄ncipū ⁊ alioꝝ secularīū/ vel tandē ex ipius eccl'ie seu ꝓcilioꝝ generaliū fauorabili ꝓcessiōe. sic̄ cōitas pfecta suo capiti naturaliť dare pōt. Cuius ꝓcessiōis vna fuit rō nō mala q̄tenus honoreť in interp̄tādis iuribꝫ ⁊ emergētibꝫ q̄tidie dubijs circa regimen eccl'iasticū/ qz facilioꝛ est recursus ad papā cū curia sua. q̄z ad ip̄m generale ꝓciliū. Que causa mouit ab initio reges instituere. et eis ptātē leges cōdendi ⁊ interp̄tandi tribuere. ¶ Hanc aūt distinctōez nō attēdentes aliq̄ putauerūt oīa q̄ nūc summis pōtificibꝫ ꝓueniūt ꝓpetere ex primaria xp̄i institutōe/ ⁊ īmutabili iure diuino. quod falsū est. qm̄ staret aliquē esse vez papā ⁊ p fectū q̄ careret actualiť multis talibꝫ p̄uilegiis et honoribꝫ in q̄bus nō ꝓsistit plenitudo eccl'iastice ptātis/ qualē in petro fuisse descripsimus. ⁊ quā null⁹ hoīm p̄ter christus īmo nec eccl'ia tota ꝓferre potuit/ ita nec auferre. sicut in ꝓsideratiōe nona notatum est. ¶ Contēdunt nūc aliq̄ pollētes lr̄is q̄ post institutas p generalia ꝓcilia regl'as sup electōibꝫ faciēdis. et bñficijs p ordinarios cōferēdis iuxta fundatoꝝ intentōem quēadmodū obſuať de iure patronatus apō laicos nequaq̄z licitū fuit papę tales cassare regulas p̄sertim ita generaliz et passim p reseruatōes et aliter. sicut visum ē a centū annis vel vltra. Non licuit p̄terea facere tot et tales nō obstātias eoꝝ q̄ ꝓstituta sunt in generalibꝫ ꝓcilijs. q̄t ⁊ q̄libꝫ nō obstantijs vti solet passim ī bullis suis. adeo q̄dem vt alexander q̄ntus induc⁹ sit in p̄tēsis q̄busdaz bullis ponere nō obstantiā hui⁹ saluberrimi ac celebriter obſuati statuti. Qīs vtriusq̄ sexus. ¶ Altꝛo rñdent alij nō ad originez eccl'iastice ptātꝭ positā a iure diuino tantūdem ꝓsiderātes q̄ntū respiciunt decretales cū glosis allegatōibꝫ ꝓcordātijs sine nūero doctoꝝ vnius ad alterꝫ. vt ouiū gregi mos est. Rñdent inq̄m p vnicū ꝛbum q̄ sp ītellexit conciliū generale auctez sūmi pōtificꝭ

exceptã esse in omni ꝓstitutõe sua q̃licunq;. Nimiq; q; posuerũt isti papalẽ auctoritatẽ supꝫ ꝓciliũ. aut saltẽ nõ imparẽ. Est aũt certũ apud eos q̃ par in parẽ/ꝛ minor in superiorẽ non hz impiũ. ¶ Bñdictꝰ aũt deus q̃ p hoc sacrosanctum Cõstantien. ꝓciliũ illustratũ diuine legis lumine dãte ad hoc ipm veratõe pñtis scismatis intellectum/liberauit eccl'iam suã ab hac pestifera pniciosissimaq; doctrina. q̃ semp manẽte pseuerasset semp scisma nutritũ ab ea. Declaratũ nẽpe decretũq; ẽ q̃ ꝛ sine papa generale ꝓcilium ꝓuocari. ꝛ a ꝓcilio papa iudicari certis casibꝫ põt. Q3 insup hz auctoritatez generale ꝓciliũ pscribere leges seu regulas ꝑm quas plenitudo ptãtis papalis nõ q̃dẽ in se q̃ sp eadẽ est/sz in vsu suo moderãda regulãdaq; est. ¶ Neq; putandũ est insup ꝓcilia generalia sic excepisse papalẽ auctoritatẽ in ꝓstitutionibꝫ suis vt eidẽ pmitteret effrenis libertas/ea destruẽdi leuissime/q̃ tãta grauitate ꝛ digesta sapientũ maturitate ꝓdita sũt. Intelligit̃ g̃ papalis auctoritas exceptio facta put occurrẽs necessitas vel euidẽs vtilitas postulabat. vbi ptũc recursus ad generale ꝓciliũ nõ patebat. Alioq̃n ñ erat ibi vtipleno potestatis papalis ptãtis/sed abuti plenissime. ¶ Utq; ꝯo validũ fuerit ꝛ ratũ q̃cq̃d ex abusu tali pcessit diffinire sub vna generalitate nõ audeo. Scio q; multa fiũt inique/multa inexpediẽter. multa in deformatõem eccl'ie q̃ tñ facta tenẽt. Cetez videt apponẽda p hoc sacrosanctũ generale ꝓciliũ talꝫ declaratio p quã appareat q̃ pacto auctoritas papalis ꝛ q̃usq; cognoscat excepta/in ꝓstitutõibꝫ vel iã factis/vel de nouo ꝓdendis. qñ vt aiũt nõ est ad ꝑterita lex. Diuz deniq; male gestoꝝ ꝑteritis tpibꝫ cessatio vl' annullatio. neq; facil'. neq; forte iuridica. ꝛ inexpediẽs plane videret. ¶ Attẽdant regule que sequunt faciẽtes ad elucidatõez pcedẽtiũ de legũ vel ꝓstitutionum interpratione. ¶ Prima leges hũane dant ꝑm illa q̃ vt inpluribꝫ accidũt. Qñ oẽs casus pticulares enũerare ꝛ remediũ spãlis legis apponere/neq; possibile est hũano legislatori cuz sint in infinitũ variabiles. sz nec expedit ꝓpter ꝓfusiõz fastidiosissimã ĩmo ꝛ ꝓplexã. q̃ ex illa multiplicitate ꝓsurgeret. Erit aũt lex ꝑm Isido. honesta iusta possibilis ꝺuari. ꝛ ꝑm ꝓsuetudinẽ patrie. loco tpiq; ꝓueniens necessaria. vtil' manifestaq;. ne aliq̃d p obscuritatẽ in captõe ꝓtineat nullo ꝓuato cõmodo. sz p cõmuni ciuiũ vtilitate ꝓscꝛpta. ¶ Altera regula. Leges hũane q̃ ferunt̃ generaliter pñt ꝛ debẽt exceptõez recipe dũ deficit rõ legis. qñ videlz legislator si adesset. vel alius prudẽs introgatus/excipet a generali ꝓstitutõe casum pticularẽ. q̃ talit̃ aut taliter occurreret. Hec aũt exceptio multipliciter noĩat̃. qñq; epikeia. sic ab Aristotele. qñq; iuris interptatio. sic a legistis. qñq; dispensatio. sicut a canonistis. qñq; bona fides. sicut a politicis. dicentibꝫ bonã fidẽ esse vbi nõ sil'at̃ vnum ꝛ aliud agit̃. qñq; dicit̃ eq̃tas sic ait ꝓpha dño. Omia mãdata tua eq̃tas. hoc ẽ. ꝑm eq̃tatẽ implenda. ¶ Tercia regula. Triplex inuenit̃ iuris interptatio vel exceptio. Quedã ẽ iudicialis ptãtis spectãs ad legislatorẽ ꝛ iudices. quẽadmodu dici solet. Cuius ẽ ꝺere eius ẽ interptari. Quedam ẽ doctoralis auctoritatis/spectans ad illos q̃bꝫ data est auctẽte sũmi põtific̃ licentia interptãdi scholastice iura. vl' q̃ sup his interptãdis scia pollẽt arte vl' expientia. iuxta illud. Cuilibz expto in sua sciẽtia credẽ dũ ẽ. Et itez. Unusq̃sq; bñ iudicat de q̃bꝫ nouit. Quedã interptatio ẽ ieuitabil' necessitatis. potẽs cadere circa quẽlibz. dũ certitudial'z videt imminẽs piculũ suũ nisi vim vi repulerit ꝛ egerit ꝯ generalia ꝓba legis. q̃ casu est sine culpa apꝺ deũ. q̃uis ꝺolere debeat q; incidit in hãc necessitatẽ. Et si ꝺocere ꝑt legitimis testimonijs apꝺ iudicem hũanũ absolutus erit. aliter nõ. qñ apꝺ illud idẽ est de illis q̃ nõ sunt ꝛ q̃ nõ apparẽt. ¶ Quarta regula. Juris interptatio seu dispẽsatio vl' exceptio q̃ est iudicial' ptãtis ℏ opatur q; agens ꝯ verba legis nõ punit̃ apud hoĩes in exteriori foro. Sed apud deuz in foro ꝓscie peccabit vterq;. s. dispensans ꝛ cũ q̃ dispensat̃ si tal' nõ fuerit q̃ dispẽsat q̃ lẽ descripsit christꝰ fideꝫ et prudẽs. Fideliter ꝓmodũ ꝑpriũ fauorẽ vel honorẽ q̃sue/rit derelicto diuino vel ꝓmũi bono. ꝓudẽs vt circũspiciat̃ vndiq; rõ legis et legislatoris intẽtio. ¶ Est enĩ dispẽsatio ꝓmẽsuratio seu distributio boni cõis. q̃le est lex ad singulos ꝑm legis intentõem. put circũstãtiarum varietas occurrerit. q̃ dispẽsatio si nõ fideliter ꝛ prudẽter fiat eã appellat Bernñ. dissipatõem nõ dispẽsatõem. intellige q̃ ad deuz et ꝓsciẽtiam/si ℏ ꝓstiterit aut ꝓstare debuerit. Tenet vero freq̃nter apud hoĩes ꝑm exteriora iudicantes hec dispẽsatio si nõ ꝓtineat errorẽ aptum. Aut nisi fuerit superiori lege ꝓ

hibita/quod dicit̃ ꝓpter statuta fieri possibilia circa papalis vsum ptãtis ꝑ generale conciliũ. ¶ Quinta regula. Juris interp̃tatio vel exceptio q̃ est doctoralis auctoritatꝭ releuat plurimũ nõ obediẽtes nudo legꝭ ꝟbo/tam q̃ ad iudicia forẽsia. sicut est ab expensis releuatio. q̃ꝫ in foro ꝯsciẽtie ⁊ diuino iudicio/ p̃sertim dũ sunt doctores famati. plures ⁊ expti in arte sua. et in morũ honestate ꝓbati. Alioquin sepe mentit̃ iniquitas sibi dum corrupta est p̃ce vel p̃cio. Excecãt enim munera etiã oculos prudentiũ. Et si credit̃ Aristoteli experientie verba loquẽti. Malicia facit errare. nedũ circa ꝯclusiões elongatas a primis principijs/sed in ipsismet principiorũ moraliũ ianuis. quemadmodũ reputabat̃ olim latrociniũ apud almanos licitũ/ teste Julio de bello gallico. Ac peccatũ innaturale et sordidũ apd̃ Romanos ꝑm apostolũ ad eosdẽ. Et ita d̃ pluribus hominibꝫ datis in reprobũ sensum/ ꝓ varietate damnatõnis viciorũ. ¶ Sexta regula. Juris interp̃tatio exceptio vel dispensatio similit̃ exigit dũ fit altero p̃dictoꝝ modorũ iudicialiter vel doctrinaliter ꝙ habeatur duplex intuitus. vnus ad bonũ diuinũ et publicũ. alter ad particulare ꝯmodum illius pro quo fit iuris interp̃tatio vl̃ dispẽsatio. Euenit itaq̃ sepius ꝙ dũ passim laxatur rigor legis ex quadã vt fingit̃ compassiõe ⁊ misericordi cõdescẽsiõe ad aliquos particl̃ares positos sub lege. deperit ex altera ꝑte stabilitas et rigor discipline q̃ rigor est p̃cipue in om̃i lege seruãdus. Docuerunt hoc romani qui ꝓprios etiã filios occiderũt. qui in seip̃os rigorẽ legum suaꝝ exercuerũt. quatinꝰ disciplina militaris et obediẽtia legalis inuiolata maneret. Docẽt hoc fratres carthusieñ. qui sup̃ esu carniuꝫ vel nunq̃ꝫ vel rarissime dispensationẽ recipiunt. Ac ꝓinde disciplina regularis viget apud eos/ que quantũ sit collapsa apud religiones quasdã al's passim dispensatõibus vtentes/ videre stupor ⁊ dolor est. Sup̃ q̃re iã Bernardi pro tẽpore suo querela nascebatur. Quid modo dicendũ putabimꝰ de tam facili vt appellant dispẽsatõne ꝑ papã et p̃latos sup̃ iuramẽtis licitis. Sup̃ votꝭ rationabilibus. Sup̃ immensa beneficiorum pluralitate. Sup̃ generali cõciliorũ ñ obstantia. Sup̃ priuilegiorũ et exemptionũ cõmune ius p̃uantiũ concessiõe? Quis om̃ia dinumeraret ꝑ que nunc vigor eccl̃iastice/imo ⁊ euãgelice discipline totꝰ ꝟ̃e languit/emarcuit. euanuit? Prouideat sup̃ oĩbus sacrosanctũ hoc Constantieñ. ꝯciliũ. ¶ Fundat̃ in hac radice stabilitas legum ꝙ consuetudo est optima legum positiuaruꝫ interpres. ita si neq̃ iuri diuino neq̃ naturali fuerit cõtraria. Fundat̃ et illud Aristotelis politizantis. Non esse dandũ p̃mium inuenientibus nouas leges. q̃uis in se meliores extiterint. quoniã mutatio leguꝫ frequens causat instabilitatẽ. neq̃ ꝑmittit eas in cõsuetudinis fixa radice roborari. Hoc animaduertãt qui ad omnẽ motũ capitis ad omne qd̃ bonũ agi fantasiatũ fuerit condere satagũt nouas leges/ penas penis adijcere quasi super omni re que bona est si fieret bonũ sit et expediẽs legem penalẽ addere. Non enĩ respublica regit̃ ꝑ simile. ¶ Fũdatur in eadẽ radice ratõnabilitas abolitionis vel abrogationis quarũdam legũ positiuarũ per oppositos mores subditorũ qui versi sunt in naturã. ¶ Fundat̃ et rationabilitas permissionis quorũdam malorum/ nõ vt approbentur sed ne punita ruant in deterius. ¶ Fundatur et ius p̃scriptionis punientis ne fiant incerta dominia. neglectores rerũ propriarũ ac iuste transferentes etiam apud deum et conscientiã tale dominiũ in bone fidei possessorẽ et prescriptoreꝫ legitimũ.

Consideratio. xi.

Potestas ecclesiastica in sua plenitudine est in ecclesia sicut in fine. et sicut in regulante applicationem ⁊ vsum hm̃oi plenitudinis ecclesiastice potestatis ꝑ seipsam vel per generale conciliũ ip̃am sufficienter ⁊ legitime representans. ¶ Constat vtiq̃ datam fuisse Petro plenitudinẽ eccl̃iastice potestatis a christo ad edificationẽ ecclesie sue sicut cõformit̃ ad apostolũ ponit descriptio ¶ Propterea loquit̃ August. cũ alijs quibusdam ꝙ claues ecclesie date sunt nõ vni sed vnitati. ⁊ ꝙ date sunt ecclesie. Et hoc cõueniẽter potest intelligi modis quos explicat consideratio. quoniã claues date sunt ꝓpter ecclesiam et vnitatẽ eius tanq̃ꝫ ꝓpter finem. ¶ Potest etiam dici in ecclesia vel in concilio hec plenitudo ecclesiastice potestatꝭ nedum in se finaliter. sed alijs duobꝰ modis. videlicet quo ad applicationem ad hanc vel illaꝫ personam. Et quo ad vsum regu-

lādū/si fortassis ī abusū ꝑti ḡrerēt. Cōstat his tribꝫ modis plenitudinē eccl'iastice potestatis esse in eccl'ia. ⁊ ī generali ꝯcilio tāq̄ in gerēte vices ei⁹. Et q̄dem de duplici mō ꝓmo ⁊ scdo nō ē difficultas. Sil'r nec ō tercio si ꝯsiderem⁹ descriptōem plenitudis ecclesiastice ptātis/vbi ponit' q̄ data ē ad edificatiōem eccl'ie. Cum igit' summ⁹ pōtifex habēs eā subiectiue sit peccabil' ⁊ possit hāc ptātē ī destructōz velle ꝙuertere. Sil'r sacr̄ collegiū qđ ei datū ē ⁊ coassistit q̄si cōitas/aristocratica. nō est ī ḡra vel fide ꝯfirmatuz. supest vt aliq̄ sit relicta inobliquabil' ⁊ īdeuiabilis regula ab optīo legislatore christo ꝑm quā possit abusus hmōi ptātis' rep̄mi dirigi atq̄ moderari. Hec aūt regula est vl' eccl'ia vl' generale ꝯciliū. Unde cū meduz virtutis alit' nō habeat' nisi put sapiēs iudicabit. final' resolutio ad hāc sapiam fiet ad eccl'iam vbi est sapiētia indeuiabil' vl' ad generale concilīū. ¶ Hic fundant' ea m'ta q̄ ꝑ ß sacr̄ ꝯciluz ⁊ ꝯstituta ⁊ practicata sunt. Ut q̄ papa iudicari ꝓt et deponi p cōciliū Q⁹ eidē ī regulatōe sue ptātis q̄ ad vsū sub ĵcit'. et sibi ꝓt dici. Cur ita facis? ⁊ ita ō p'ri bus q̄ recollecta sunt in illo ꝑmōe. Prosperū iter faciet nobis de⁹. ¶ Possum⁹ ad hāc ꝯsideratōem addere q̄ plenitudo eccl'iastice ptātis si ꝯsideret' ī sua latitudine ipa nō est in solo papa. nisi quodāmō fontalit' ptātiue ⁊ originaliter suo mō. Hec em̄ latitudo ptātis ꝯplectit' in se alias ptātes eccl'iasticas collectiue a sūmo vsq̄ ad ōorsū Et ē in eis plenitudo eccl'iastice ptātis papal' tāq̄ ps integral' in suo toto. ⁊ ita nō ē maior vl' supior ad totā eccl'iam. sicut nec ps maior toto. Si ꝯsideretur hec plenitudo in sua sup̄mitate. tūc absq̄ vlla dubitatōne plenitudo eccl'iastice ptātis papal' supior ⁊ maior est ad reliq̄s. sed iam illō qđ rliquū est nullo pacto ꝓt ꝯstituere generale ꝯciliū. iuxta illud qđ dictū est ꝑus q̄ generale ꝯciliū in sua ratōe formali ĩcludit de necessitate papalē aūctē. siue papa sit siue nō sit. q̄ si papa ē ⁊ vult facere debitū suū de ꝙuocādo ꝯciliū certe ꝺz auctorizari p ipm. Si vero ptinaciter renuit in destructōem eccl'ie. iam tūc agendū est ac si nō esset. ⁊ remanet in ecclesia potestas seip̄am ꝯgregandi et sibi ꝓuidendi ac ordinandi de ptāte papali. scdo ⁊ tercio modis q̄ ad applicatōez ⁊ ad vsuz sicut de capitulo ⁊ decano. vl' de vniuersitate et rectore suo mō diceret'. ¶ Sz occurrit difficultas ꝓncipalis q̄d mortuo papa vel electo possit ipm cōciliū. ¶ Pōt itaq̄ primo ꝯstituere sibi papā vnū modo solito p electionem dñoz cardinaliū vl' alio modo p cōpromissum vel p viā spūssancti. si ꝓbabilit' ita sperare' posse fieri q̄ oēs ꝯcordarent in vnū. Uel forte p expectatōem diuini miraculi sicut fuit in electōe Matthie. Et ō hac ꝑma ptāte ꝯcilij non est difficultas q̄n sibi possit facere caput vnū ¶ Alia multa sunt q̄ papa mortuo vel electo pt exercere ꝯciliū p seip̄m vel p organū aliquod vice omniuz. quēadmodū sepe practicatū est in hoc cōcilio de diuersis sentētijs ⁊ decretis respiciētibus exercitiū iurisdictōis coerciue sicut in vocatōe et depositōe pape. sicut in excōicatione ⁊ interdicto. relaxatōe ⁊ absolutōe factū est ī causa tridētina ⁊ Argētina. in q̄bus oīb introducit' sctā synodus loq̄ns decernens diffiniēs. Sic inuenit' ī ꝑmis ꝯcilij tpe ap'loz et aliorū. q̄ ꝯciliū loquebat' ⁊ nō papa/etiā dū viuebat. Unde dixerūt apostoli et seniores Actuū .xv. scribētes acta illius ꝯcilij. Visum est spūisancto et nobis. Et sil'e notat' Act. vi. de ꝙuocatōne eccl'ie p xp̄m. ap'los. et in cōcilijs generalib' tales īueniunt' modi loquēdi. Placuit sctō concilio Uel ꝯciliū diffinit. vel statuit sanctū cōcilium. vel sacri aūcte ꝯcilij. vl' Synodal' ordinatio vigeat Et ita in sil'ib'. ¶ Deniq̄ tercio sunt alia que nō possunt exerceri nisi p suppositū determinatū iuxta iā allegatū q̄ actōnes sunt suppositoz. ¶ Circa que distinguendū est. q̄ vel illa sunt talia q̄lia nullus ꝓt exercere nisi sit papa. nec p ꝓmissionē nec alit'. Uel sunt talia q̄ ꝓmitti p̄nt p aliquē vl' aliq̄s p q̄s ß exerceri nō possz sz ali⁹ capaz est. Exēplū ō curato non sacerdote q̄ ꝓt cōmittere simplici sacerdoti nō habēti plebez aliquā q̄ ī cura sua celebret missam ⁊ conse cret. q̄ audiat cōfessiōes et absoluat. q̄ ministret eucharistiā. et ita de rrliquis spectātibus ad sacerdotiū. Poterit igit' simil'r cōcilium cōmittere sacerdotib' vt agāt talia q̄ nec ꝯciliū p se nec illi sacerdotes sine ꝓmissione vel licentia ꝯcilij possent exeq̄ saltem licite. ¶ Quocirca restat cognoscendū de illa ꝺditionali si sit aliq̄ ptās in papa q̄ possit in aliquid in qō nulla altera ptās eccl'iastica pōt attingere neq̄ de facto neq̄ de iure. Et vidēt ꝑma facie q̄ nō iuxta cōiorē doctorū sniam q̄ dicunt ptātē ordinis esse eq̄lem in omnibus sacerdotib' comphēdēdo

B

more apl'i ep̃atū sub sacerdotio Non enī vi
deꝝ q̄ sit aliq̄s actꝰ ordīs ī quē possit papal'
auctas. q̄n in illū possit de facto ptās epi
scopal'. Leteꝝ ō potestate iurisdictōis quō
cunqꝫ fiat ꝓmo videꝝ q̄ ꝯciliū possit illam
ꝯcedere ī defectu pape vt ī subd̄ciēdo. Ad epi
scopo tales pp'los q̄les voluerit p sacro
rū licita ꝛ rata mīstratōne. Et ita p̄cticauit
ꝗ ꝯciliū circa Samaytas legatos eis dan
do. q̄ licite possent oīa q̄ sunt ordis ꝛ spūal'
iurisditōis. ¶ Proinde q̄d de largitōe indul
gentiaꝝ tenendū sit lectori interi cōsideran
dū relinq̄. si solꝰ pape ꝯcessiōe mediate vel
īmediate tradi possint. Putāt aliq̄ q̄ ptās
hec respicit claues in foro p̄nie. Propterea
ꝯuenit ī eodē foro cuilibꝫ sacerdoti/ maxīe
epō. si nō fuerit hec ptās a supiore q̄ ad vsū
limitata. aut ꝯuenit illi q̄ habꝫ curā cōitatꝫ
ecclesie. ſm Thomā. Cōciliū ꝥo talē curā
habꝫ. ¶ Porro iuxta hūc dicēdi modū p̄t oc
currere scādalū trahēs ad hoc incōueniens
q̄ ecclia posset bñ regi vsqꝫ in finē seculi si
ne papa. vt si generale ꝯciliū daret licentiā
oībus epīs sacerdotib̄ cuilibꝫ sup̄ plebē su
am absqꝫ vlla iurisdictōis limitatiōe vel re
strictōne. quia sic ep̄s posset ꝯstituere sacer
dotes. īmo et ep̄os licite et rate ꝛ vti clauī
bus. ꝛ ita de reliq̄s oīb̄ hierarchicꝫ actib̄.
¶ Rñdemus q̄ ꝛ si ad tps aliq̄ generale cō
ciliū possit aliq̄d tale facere. q̄m hr̄e papaꝫ
est p̄ceptū affirmatiuū/ obligās ad semp ſz
nō ꝓ semp. sicut apparuit dū vacauit sedes
p̄ duos aut tres annos. sicut ꝛ nūc vacat.
Nihilominus generale ꝯciliū neqꝫ deberet
neqꝫ posset talē defectū capitis vsqꝫ in finē
seculi tolerare stante lege. p̄t tñ supplere dū
necessitas vrget vl' suadet euidēs vtilitas.
ꝛ ꝗ vel ꝓ vnū ep̄m q̄si vicariū. vel per pl'es
simul aut successiue. Et ꝗ mō ꝺr esse pleni
tudo p̄tātis eccl'iastice in eccl'ia suppletiue
¶ Cognoscim⁹ ex his q̄ falsē sunt ꝛ iniurio
se ꝯcilio generali tales assertōes q̄ negāt ab
eo vel ab eccl'ia executōem p̄tātis sup̄me iu
risdictōis. Negant insup decernēdi vel dif
finiēdi p̄tātem dū papa ē/ reponentes in eo
solo hāc auctē diffiniēdi/ cū ex multis ꝯci
liis et certa rōne ꝑstet oppositū. Uñ ꝛ apo
stoli miserūt in samariā petrū ꝛ iohannē tā
q̄ subditos eccl'ie. Et Jacobus ptulit dif
finitiōem sacri ꝯciliꝫ sup̄ cessatōe legalium.
De quo Act. xv. notatū est. q̄m tñ Petrꝰ p̄
sidebat et residebat in eccl'ia legitime cū eēt
in gr̄a ꝯfirmatꝰ die p̄tecostes. ¶ Possum⁹
tandē canōes apparēter discordes sup̄ lati
de plenitudīs p̄tātꝫ papal' rōnabilit̄ ad cō
cordiā reuocare si distinctōz trimēbr̄ē acce
ptiōis eccl'iastice p̄tātis acute viderimus.
Hāc enī p̄tātē formal'ꝛ ī se ꝯsideratā p̄mo
mō nēo iudicare p̄t. neqꝫ augustꝰ neqꝫ po
pul⁹. neqꝫ totꝰ cler⁹. īmo nec vniuersal' ec
clesia. Secꝰ ī alio duplici mō. Uñ sic ex ꝯsi
deratōe p̄tātis hui⁹ stupēde ꝛ mira cl'ose ī
patores ecclīa ꝛ reges p̄cūbūt ad oscula pedū
pape. Et inde ꝯsurgit aliq̄n ex hūana fra
gilitate arrogās supbia ī p̄sona pape referē
tis ad se q̄ ō ipēdit̄ p̄tāti. Nō aliter existimā
dū ē de p̄oribꝫ sctis p̄ribꝫ extollētibꝫ papaz
miris modis. Et īde suborta ē ī q̄busdā sū
mis p̄tificib̄ arrogātia maior debito. q̄ō
ē vsurpare id q̄ō iure nō poterat. Hinc cui
dā gl'ianti q̄ pedib̄ suis ꝯculcaret īpatorīs
caput. ſtudit hāc arrogātiā acrit̄ satꝫ īpator
hmordaci ꝙbo Nō tibi inq̄t ſz petro ¶ Dic
fit p̄terea q̄ absqꝫ mēdacio vl' adulatōe pa
pa neq̄ssim⁹ p̄t appellari sctissim⁹. p̄t adora
ri cultu dulie vsqꝫ ad oscula pedū. ꝛ ita ō re
liq̄s honorib̄. ¶ Sic eccl'ia q̄ maculā non
habꝫ neqꝫ rugā q̄ ist̄ marie ꝙgo ē ꝛ mr̄ in
troducit̄ q̄ñqꝫ tanq̄ peccatrix ꝛ sordida. ñ.
q̄dem ꝓ se ꝛ in se. ſz ꝓ p̄tis filiorū sic anīa
sana fert et regit corpus egrotū.

Consideratio. xii.

Potestas eccl'iastica papal' nō ita
habꝫ dominia ꝛ iura treni sil' et
celestꝫ ip̄erij q̄ possit ad libitum
suū ō bonis clericoꝝ/ ꝛ mr̄to mi
nus laicoꝝ disponere. q̄uis ꝯcedi debeat q̄
habꝫ ī eis dñiū q̄dā regitiuū. directiuū. re
gulatiuū et ordinatiuū ¶ Declaratōē hui⁹
ꝯsideratōis quā discretio moderatrix atqꝫ
mediatrix ponit int̄ errores oppositos/ duz
facere meditarer/ occurrere visa est p̄tin⁹ in
ip̄o meditatōnis mee secreto duplex impro
ba pestis. Nomen vnius detractio liuida.
Nomē alteri⁹ adulatio subdola. Prima po
testatē ecclesiasticā dep̄mens subiciebat tē
porali. Altera sustollebat in imm̄ēsum ve
lut ad sil'itudinē altissimi confundens iura
cuiuslibet alterius p̄tātis. Tolle tolle cla
mat detractio tpalitatē oēm ius vl' dñium
ab eccl'iastic⁹. Quare? Quia sic īstituit xp̄s
cui⁹ ista vox est. Nisi q̄s renūciauerit oīb
que possidet non potest meus esse discipu
lus. Sic improperabat Julianus aposta
ta xp̄ianis. rapiens eoꝝ facultates. Addit.

detractio q̄ eccl'iastici nequaq̄ capaces sūt iurisditōis tpalis. etiā si p̄ncipes alīq̄ p̄ferre voluerint. Inducit apl'm. q̄ nemo militās deo implicat se negocijs secl'aribꝫ. Addit detractio nihil hr̄e eccl'iasticos neq̄ decimas neq̄ oblatōes quātumꝫ alias dotatōnes vl' possessiōes nisi ex pura elēosyna donātiū Et q̄ ab eccl'iasticis peccātibꝫ saltē habitu aliter possent p̄ secularē ptātem optimo iure tolli. quia data ē ptās hec secularis ī vidictam malefactorū. neq̄ sine cā gladium portat. Addit q̄rto nitens apl'i p̄bis. Habentes alimēta ⁊ q̄bus tegamur his ptenti simus. q̄ q̄cq̄d habēt eccl'iastici vltra simplicē victū et vestitū. totū illud est paupex. cuiꝫ retentio nedū furtū vl' rapina simplex est sz sacrilegiū/put detorq̄t ad hanc sniam tā Hieronymi p̄ba q̄ꝫ Bernardi. Ult tādem detractio eccl'iasticos oēs ad illā apostolorū ⁊ discipulorꝫ p̄mā pauptatē sine equis. sine thesaurꝫ. sine calciamētis. sine possessiōibꝫ de necessitate salutꝫ redigere execrās ī eccl'iasticis pōpam oēm vel seruiētiū/ vel
℟ ciborū vel equorū vl' indumētorꝫ. ¶ Cōsurgit ex aduerso blādiēs ⁊ subdola adulatio. ⁊ ad aures eccl'iasticorꝫ p̄cipue sūmi pōtificꝫ īsusurrās. O q̄nta ē. q̄nta sublimitas eccl'iastice ptātis tue. O sacer clere. q̄ꝫ nihil ē secularis auctas tue p̄pata. Q̄m sic xp̄o collata est oīs ptās ī celo ⁊ in tra. sic eā christꝰ oēm petro suisq̄ successoribꝫ dereliq̄t. Unde et nec Cōstātinꝰ q̄cq̄ꝫ Siluestro pape p̄tulit qđ nō esset p̄us suū. sz reddidit iniuste detētuz Porro sicut nō est ptās nisi a deo. sic nec alia q̄ tpalis vl' eccl'iastica impialis vl' regalis nisi a papa. in cuiꝫ femore scripsit xp̄s. Rex regū. dns dnantiū. De cuiꝰ ptāte disputare instar sacrilegij ē. cui neq̄ q̄sq̄ dicere pōt Cur ita facꝭ? Si etiā tpalia oīa. si eccl'iastica bōa atq̄ dominia mutauerit/ diruperit/ distraxerit. Mētior si nō inueniūt hec scripta ab illis etiā q̄ sapiētes sunt in oculꝭ suis Si p̄terea nō inueniūt fuisse p aliq̄s summos pōtifices hec credita Notū ē illō Satyrici. Nihil ē qđ credere de se nō possit cū laudat dijs eq̄ ptās. Et illō comici ō adulatore. Hic pfecto ex stultis insanos facit. ¶ Sentiēs aūt adulatio qñq̄ nimis se cognosci studet q̄si modestiori fmōe depssiuꝭ vti vt credibiliꝫ appareat. Cōcedit secularī ptāti possessiōes ⁊ iurisdictōes p̄pas q̄s tollere neq̄t p libito papa. Recognoscit Cōstantinū vl' alios p̄ncipes aliq̄d eccl'ie nouiter contulisse. Nihilominꝰ tradit q̄ summus pōtifex supmus est monarcha nedū ī spiritualibus sed tpalibus/ habēs potestatem hāc immediate a christo. sed alīq̄ reges oēs et p̄ncipes suam recipiūt dnatōem ab eo. ⁊ solū mediate a deo. Ālioquīn vt monstruosus esset hic mūdus si haberet tot capita q̄ nō sub vnico regerent. Rediretq̄ manichei deliramentū ponētis duo p̄ncipia. Unū bonorū et spūaliū. Aliud malorū et tpaliū. Unde et sicut corpus est p̄pter aiaz ⁊ ab anima viuit et regit. sic ptās secularis p̄pter spiritualē a qua recipit suū esse legitimū. Quā auctoritatē spūalem q̄ negāt vl' impugnāt sint intus sint foris eccleſiā possunt gladio vl' spirituali excōmūicatōis sicut catholici/ vel debellatōnis sic infideles feriri. Et eorꝫ dnia vel bona in alios trāsferri. ¶ Hāc existimationē habuisse visus ē bonifaciꝰ octauꝰ in quadā decretali. Et ī hac fundari putat ab aliq̄bus dnorꝫ p̄tenorꝫ aduersus infideles debellatio. suorūq̄ bonorū et dnioruz cōquisitio. Putat ab alijs depositio vniꝰ regis francie p papā zacharīā hic esse fundata tanq̄ papa sit qui transferre possit reges et regna. ¶ Rursus anīad Z uertens adulatio. durū esse multis hūc sermonē. et ideo minus credibilē studet loqui restricti/ cōcedens q̄ sicut ante Petrū fuerunt apud infideles vera dominia. quēadmodū irrefragabil' auctoritas sacre scripture et euāgelice narratōis testis est. Sic non oportet nūc post petrū. vt oīmis ptās imperialis regalis vel altera secularis sit īmediate robur habēs a summo pōtifice. sicut rex francorū christianissimꝰ supiorē h̄ mō nō habet nec recognoscit in terris. Idcirco trāsfert verbū suū adulatio loqui de dignitatibꝫ officijs et bonis eccleſiasticorū que omnia sic subijcit sūmo pontifici. vt q̄cq̄d circa ea placuerit disponere mutādo/ transferendo. appropriādo/ hoc possit. hoc tēneat/ et ratū sit. licz hoc sine causa. licz cum peccato suo pegerit. q̄uis peccatū circa h̄ vult adulatio longe a papa sic facere. vt eum symoniā posse neget p̄mittere. q̄m sua sūt oīa eccl'iastica bona. Concedit insup q̄ superius est potens ab altero ius suum tollere. et q̄ nec ab eo appellari neq̄ eū iudicialit euocari. nec obedientiam ab eo subtrahi. p̄sertim extra casum hereſis sit aliquatenus possibile. Hic solus symbolum fidei condere. hic solus causas eiusdē fidei. et maio

res ceteras tractare ꝑt/solus vt iã tactũ est diffinitões.regulas leges ⁊ canones ꝓdit. Alioqn q̃cq̃d ꝑ alios diffinit̃ /decernit̃/cõdit̃/statuit̃.irritus est ⁊ inane. Nec aliq̃d ex eis q̃ statuerit ꝑt nisi ꝑ ipm quõlibz cassari vel infringi. Fallor si nõ ante celebratõem hui⁹ sacrosc̃e ꝓstañ.synodi sic occupauerat mentes plurimorũ.lr̃aliũ magꝭ q̃z lr̃atorus ista traditõ.vt oppositor dogmatizator fuisset de heretica ꝑuitatevl̃ notatus vel damnatus. Hui⁹ rei signũ accipe q⁹ post declaratõnem ex theologie ꝓncipijs luce clariorẽ ⁊ qõ vrgenti⁹ ẽ post determinatõez et ꝑticationẽ eiusdẽ sc̃tẽ synodi/inueniũt̃ qui talia palã asserere nõ paueãt.tã radicatũ ⁊ vt cancer serpẽs tã medullit⁹ imbibitũ fuit ß prisce adulatõis vir⁹ letifer. ¶ Tandẽ miserãte deo moderatrix discretio.collustrata lumine legis euãgelice/ mediã ac regiã viã tenens int̃ deuios errores extrẽos .detractionis ⁊ adulatõis ponit dictã hãc ꝓsideratõz duodecimã cũ ꝓrib⁹ tanq̃z signũ aliquod oñsiuum itineris recti.ne forte offendãt ad lapidẽ erroris pedẽ sue inq̃sitiõis scrutatores ẏtatis. ¶ Unde dicim⁹ eccl̃iasticos et capaces esse bonorꝫ tpaliũ.⁊ multa eis ex ꝺbito/nõ ex eleosyna pura ꝓpetere.⁊ nõ debere eos coerceri vel spoliari ꝑ secl̃arẽ ptãtem nisi vocata sit in sui iuris subsidiũ.qõ dicitur ꝓpt̃ hereticos et rebelles. Pñt ipi deniq̃z cũ diuitijs aliter q̃z apl̃i viuere ꝙuersari vel incedere ꝑ tẽporũ locor et aliaꝫ circũstantiaꝫ varia q̃litate put sapiẽs iudicabit Hec ita sunt hieronymi vl̃ Bernardi ẏba generaliter ad oẽs eccl̃iasticos tanq̃z ꝓpriũ habeãt nihil/detorq̃nda. Monachis autẽ q̃b⁹ loq̃bant̃ alia lex ẽ. ¶ Ultam⁹ exaduersus stultas ⁊ falsas adulatõis isanias attribuentes summo põtifici plenitudis ptãtez.q̃lem descripsim⁹ .que tanta ẽ q̃ntã sapiẽtissimus legislator christ⁹ ꝑuidit sufficere ad edificatõem ꝓtinuã ecclesie dilectissime spõse sue.quam ꝑpa morte firmauit ⁊ dotauit. Cui ptãti detrahere esset ipietas sacrilega ĩdignissimaq̃z. Sed gl̃ificent deũ q̃ ptãtem talẽ dedit hoib⁹ mificorditissima pietate sua que ptãs q̃nto sublimior est pulcrior et dignior.tanto ne vertat̃ in abusum vilẽ.turpẽ ⁊ indignũ puidere debz summ⁹ põtifex et eã vt sapiẽs iudicabit regulare. Quid aũt sapiẽtius in terris generali ꝓcilio .qõ ⁊ spirituset̃ regit̃.⁊ cui⁹ agi frenis sũma libras est. Preclare dixit Aristo. Nõ esse fuitutez obedire legib⁹. ¶ Addam⁹ summũ pontificem cũ collegio suo ita ꝑsidere bonis eccl̃iasticis vt de eis statũ habere sufficientẽ ⁊ de cẽtem opteat. Sed nõ ita vt caput grauidũ mẽbra reliq̃ obruat mole sua. neq̃z velit vsurpare ꝓtra naturã singularis mẽbri oĩa officia membrorꝫ.q̃b⁹ singul̃ vt ait apostolus ꝑpium datũ est officiũ. Nã si oĩa ocul⁹ vl̃ caput vbi pes? vbi manus? Concernit hoc collationẽ beneficiorũ multiplicitatez exemptionũ odiosissimã plenã erroris ⁊ cõfusionis in eccl̃iastica hierarchia .et ita ꝺ reliquis. Reseruatõnem ꝓterea tot casuũ. tot excõmunicationũ in foro ꝓsciẽtie.euocationem tam facilẽ omniũ causarũ ab ordinarijs .sint cause ille ꝑphane. sint sacre fidei. quales fidei causas omnes ab ordinarijs singulis ꝓsertim in doctrinis notorie scãdalizantib⁹ ꝺyoceses suas.et vbi vigẽt studia litterarũ velle ꝓhibere/quid aliud est q̃z ianuam grandẽ erroribus aperire? ¶ Postremo suis se terminis ita potestas eccl̃iastica coerceat .vt meminerit potestatẽ secularem etiã apud infideles sua habere ꝓpria iura. suas dignitates .suas leges. sua iudicia.de quib⁹ occupare se eccl̃iastica potestas nõ ꝑsumat vel vsurpet.nisi dum redũdat abusus potestatꝭ secularis in impugnationẽ fidei et blasphemiã creatoris ⁊ in manifestam eccl̃iastice potestatis iniuriam. tunc enĩ attẽdere conuenit vltimã hui⁹ consideratiõis duodecime particulã. q⁹ in his eccl̃iastica potestas habet dominiũ quoddam regitiuũ.directiuũ.regulatiuũ et ordinatiuum. ¶ Concludunt hoc et nihil fere aliud ratões et allegatiões omnes induci solite q⁹ plenitudo potestatis papalis superior est ad omnẽ aliã eccl̃iasticã et tẽporalem. Quãuis sub hoc respectu potestaꝭ vniuersalis eccl̃ie vel generalis concilij legitime cõgregati dici possit maior in amplitudine vel extẽsione.maior in infallibili directione.maior in morũ reformatõe in capite et in mẽbris .maior in coercina potestate. maior in causaꝫ fidei difficiliũ vltimata decisione.maior deniq̃z quia copiosior.complectitur enĩ saltem virtualiter omnẽ potestatem ⁊ omne politicũ regimen.papale. ĩperiale.regale.aristocraticum et tymocraticum ꝓut al̃s deductũ est ex descriptõne concilij generalis que talis est. ¶ Concilĩũ generale est cõgregatio legitima auctoritate facta ad aliquẽ locũ ex oĩ statu hierarchi

co totius ecclesie catholice. nulla fideli psona que audiri requirat excluſa ad salubriter tractãdũ et ordinandũ ea q̃ debitũ regimẽ eiusdẽ eccl'ie ĩ fide et moribꝫ respiciũt. ¶Dicamus hic aliq̃ circa diffinitõez hanc ꝯcilij generalis. Et ꝑmo q̃ ꝯgregatio legitima aucte facta ꝺr regulariť a papa. sicut sonãt decreta ꝛ decretales innumere. Excipiũtur tñ tres casus vbi ꝯgregatio ꝯcilij generalis fit legitime sine papa. Unꝰ dũ desijt eẽ per mortẽ naturalẽ vl' ciuilẽ seu canonicã q̃ est depositio. Uel si cadat in ppetuã maniam. Et si ad eũ captiuatũ nõ pateat accessus. Alijꝰ dũ sufficiẽter req̃situs ꝺ ꝙocãdo ꝯcilio renuit ꝙtumaciter in pniciem eccl'ie pre sertim si tãgat ipm. Tercio si ꝯcilium postq̃z est a papa legitime ꝯgregatũ statuat certũ tpus ꝛ locũ p celebrãdo generali concilio. sicut infra triẽniũ /vel de decẽnio in decẽnium. etiã vbi papa renueret. Hec refert in ꝑmo et scõdo casu p quos euocet ꝯcilium. dummodo ꝯgregeť quẽadmodũ fuit pisť. Nihilominus expedit decernere p futuro modũ ꝙocatiõis. sicut in reformatõe salubriť est auisatũ. vtinã ꝛ synodaliter iã esset diffinitum. ¶Dicamus secũdo iuxta probabilez valde sentẽtiã q̃ de statu hierarchico eccl'ie nõ sunt ppie nisi duo statꝰ. Prelatorum maiorũ videlicz q̃ succedũt apostol'. et sũt episcopi archiepi. ꝛ ita sursum. Et minor qui successores sunt. lxxij. discipulorũ. Et dicunť plati secũdi ordinis dignitatis vel honoris. q̃les sunt curati q̃bus ex statu et ordinario iure ꝙueniũt tres actꝰ hierarchici primarie essentialiť ꝛ ĩmediate a christo/ q̃ sunt purgare p correctõem. illuminare p doctrinã et p̃dicatõem. pficere p sacr̃or mi nistratõz. Fundať hec sentẽtia Mat. xviij. vbi postq̃z christꝰ dixerat. dic eccl'ie. subiũxit de q̃bꝰ loquebať dum ait. Qõcunq̃z solueritis sup terrã ꝛc. Constat aũt q̃ nedum apostolis sz et discipul' loquebať. iuxta glosas doctorũ in hoc loco. et Mat. x. ꝛ Luc. x. vbi fit sermo de missione. lxxij. discipulorum. et Mat. xvi. vbi christus Petro dixit p omnibꝫ. Quodcũq̃z ligaueris. Et iteruz. Sup hanc petrã edificabo eccl'iã meam ꝛ porte inferi nõ ꝓualebunt aduersus eam. ¶Cõcordant Aug⁹. Hiero. Isiõ. Beda. Magr vbi prius et expsse multũ Damasus papa. Non amplius inq̃t q̃z duos ordines inter discipulos dñi esse cognouim⁹. i. duodecim apostolorum. ꝛ lxxij. discipulorum. Uñ iste pceſſerit ignorãmus. ꝛ quod ratõne caret extirpare necesse est. loquiť ꝓtra coepiscopos. ¶Dicamus tercio naturã generaľ cõ cilij talem esse /vt null⁹ fidelis qui audire voluerit debeat excludi ab audiẽtia. q̃ten⁹ vel doceať vl' doceat. sicut legiť in ꝑncipio cõcilij. ¶Distingui tñ solet de habentibus vocem in ꝯcilio. Quidã habẽt ꝯsultiuã. alij diffinitiuã. Primi sunt quibꝫ inest noticia taliũ que tractanť etiã vsq̃z ad mechanicas artes. Ut si querať de modo reparatõis ecclesiarũ materialiũ/ esse poterit ĩ lathomis vor cõsultiua. Sic ĩ aurifabris et fabris. Sic dũ fit q̃stio de philosophicz ꝛ moralibus disciplinis. vt sũt p̃cepta decalogi/ possunt seculares eruditi in phia legibꝫ ꝛ moribꝫ dare ꝯsiliũ. ꝛ aliq̃ salubre⁹ q̃z nõnulli platorũ vel curatorũ vl etiã theologorũ. vsq̃z adeo q̃ in generalibꝫ ꝯcilijs ꝺ Arriũ tẽpore Athanasij fuerit interrogat⁹ gentilis philosophus de materia nedũ pure morali sed q̃ tangebat btẽ trinitatis eandẽ eẽntiã. ¶Leteq̃z de voce diffinitiua q̃les eam habeant nõ est dubiũ de epis et superioribꝫ prelatis. sicut iuxta p̃dicta practicatũ sepi⁹ inuenitur in ꝓcibꝫ cõcilijs. Sed neq̃z videtur ambiguitas esse de minoribꝫ platis q̃ sunt curati et hierarche. neq̃z de illis q̃ ad hunc duplicẽ platorũ ordinẽ reducunť. quibꝫ nõ ex ꝑuilegio solo sed ex statu et ordinario iure cõpetit aiarũ cura. quẽadmodũ sunt mlti abbates /decani p̃positi/cum similibus. ¶Facit ad hoc determinatio sacre facultatis theologie parisienſ. nup edita contra temeritatẽ extollentiũ priuilegiatos sup curatos in p̃dicatõibus ꝛ pfessionibꝫ. vbi sic dicitť in duobꝫ ꝑmis articul'. ¶Dñi curati sunt in eccl'ia minores plati et hierarche ex ꝑmaria iistitutõe christi. quibꝫ ꝯpetit ex statu ius p̃dicandi/ius cõfessiones audiendi. ius sacra eccl'iastica fm exigentiã sui statꝰ ꝛ parochianorũ ministrãdi. ius sepulturas dandi. ius insuper decimas et alia iura parochialia recipiẽdi. ¶Secũdus articulus q̃ ius p̃dicandi et cõfessandi cõpetit prelatis et curatis ꝑncipaliter et essentialiť ꝛ mẽdicantibus de p accidens ex priuilegio. q̃niã sunt introducti vel admissi ex cõcessione et beneplacito dñorũ platorũ. ¶Dicam⁹ postremo q̃ licz ea q̃ statim dicta sunt consonare videanť iuri diuino et obseruationi priorũ conciliorũ atq̃z rationi. Nihilominus conciliuz potest certis de causis et ad

rēpus cōstituere voces diffinitiuas in plu/ribus vl' pauciorib et in alijs q̄s dicti sint satis sil'. ad illa q̄ facta sūt et fieri pñt vario modo circa institutionē platoꝝ eccl'iastico rū maiorū et miꝝ q̄ q̄ñq̄ fiebāt a toto po/pulo et clero. q̄ñq̄ a toto clero solū. q̄ñq̄ a solis canonicis eccl'ie cathedral'. ꝛ nouissi/me crebri⁹ p solū papā siē pl'imoꝝ ē iudiciū

Consideratio. xiii.

Dotestas eccl'iastica siē ꝛ alia q̄libet original' a pma iusticia ſm quā iura oīa/ leges iurisdictōes atq̄ dominia pulcra ordīs vari etate fundant'. ¶Describit itaq̄ iusticia q̄ē ppetua ꝛ pstās volūtas /ius suū vnicuiq̄ tribuēs. Hec aūt descptio ꝓpetit pncipali ter iusticie diuīe in ordīe ad suas creaturas. Deꝰ nēpe sol⁹ est q̄ volūtate ppetua et pstā ti dat vnicuiq̄ rei q̄d suū est. suū inq̄ nō ex debito rigoris ſz ex liberalissima et dignissi ma donatōe creatoris. Sic in q̄libet re tan tūdem ē de iure q̄ntum de entitate. Habz'ei res q̄libet ius seu titulū id habēdi q̄d habz ex dictamine rectissimo pme iusticie. ¶Jus ꝓ sic describit'. Jus ē ptās seu facultas p/pinq̄ conueniēs alicui ſm dictamē pme iu sticie. ¶Porro dictamē h̄ lex dicit'. quia lex est regula ꝓformitatē habēs ad dictamē re cte rōis. Dictamen ꝓ recte rōis pme/et iu sticia ꝓueniūt in deo synonime. Proīde di/ctū est in descriptōe iuris q̄ ē facultas ppī qua ꝛē. ppter illa q̄ in potētia obedientiali ꝓuenire pñt cuilibet creature. q̄d posse dice re possum⁹ vel obediētiale vl' logicale. ſm q̄le nō dicit' ppe res habere ius vel legē. sic nō dicimus q̄ dānati ius habeāt ad btītu dinē eternā. Nec q̄ stella ius suū seu facul/tatē habeat in tāta luce quāta refulget in so le. licet in potētia obediētiali creature vl' ab soluta dei possint hec oīa fieri. ¶Conseq̄nt ab hac amplissima iurſ ꝛ legis acceptōe sic̄ vtitur scriptura dū ait. De sunt leges celi ꝛ terre nē. ꝛ alibi pluries. ꝛ apud Boetium. Legēq̄ pati sidera cogis/ sit descēsus restri ctior ad ea q̄ creaturā rōnalē respiciunt vt ratōnalis est. ¶Fit subinde distinctio de iu sticia. quia q̄dam ē essential' et ꝑ maria q̄lis ꝑ descripta est. Altera est ptīcipata seu deri/ uata ꝛ attributiue dicta/ que sic describitur Justicia ē habit⁹ vl' tanq̄ habit⁹ ꝓformis diuīe iusticie. ciusq̄ imitatiuus p ptīcipati onē quo habitu iclinat' habēs eā facere ius vel reddere. Ita q̄ ius ē velut act⁹ vl' vsus vel effectus vel titul⁹ tal' iusticie. ¶Rursus de iusticia sic accepta ptīcipatiue dicim⁹ q̄ quedā est iusticia original'. quedā regni ce lestis. vt ibi. Primū q̄rite regnū dei et iusti/ciā ei⁹. Et hec duplex ē. q̄dā gl'ie /q̄dā gr̄e. ¶Altera itex ē iusticia legal'. alia ciuil'. Ju/sticie ꝓ ciuil' alia distributiua alia ꝓmuta tiua Et ita de reliq̄s acceptōib⁹ iusticie spe cialib⁹. ¶Justicia legalis ē oīs virt⁹ siē cha ritas est tota lex xp̄i. ¶Porro iusticie distri butiue contrariant' ꝑmotōes indigne et in trusiōes in officijs reipublice et bñficijs ec clesie. Cōmutatiue aūt ꝛriant' ꝓtract⁹ illici ti. vsura/et fraus in tpalib⁹. symonia ꝛ gie/zia in spūalibus. de quib⁹ nō est hic dicēdū p singula. ¶Dicam⁹ p̄terea tot esse legū va/rietates q̄t modis iura variāt' ſm dictamē ptīcipate iusticie. Propterea sunt q̄dam le ges ppie diuine. quedā p̄pe naturales. q̄/dam positiue vl' hūane. Quarū aliq̄ sūt ca nonice vel eccl'iastice. alie sūt ciuiles seu po litice. Et q̄uis pauce reperiant' leges quin mixte sunt ex partitipatōe diuersaꝝ. nihilo min⁹ denominat' lex a ꝑdominātī seu a ꝑn cipaliori q̄d in ea reperit'. Quib⁹ ꝑsuppositis dicam⁹ vlteri⁹ descriptōes hmōi legu/ ¶Et qm̄ lex dicit' a ligando. i. obligādo. vl' a legendo. i. dictādo q̄d agendū sit. Cōfor/miter ad hāc obligatōez seu dictamen recte ratōis describem⁹ ꝑncipaliter leges obliga torias. q̄ de ꝓsultorijs ꝛ pmissiuis/ et si que sint alie facil' hēbit' ex his cognitio. ¶Lex diuīa obligatoria est signū vex reuelatū cre ature rationali notificatiuū recte ratōis di uine volentis teneri seu ligari illā creaturā ad aliq̄d agendū vel non agendū p conse/curōne felicitatis eterne. Dicit' hic ꝛ infra. Signū notificatiuum. quoniā ppie nulla lex obligat liberū arbitriū si notificata ñ fu erit. Hoc autē signū triplex est. quoddam mentale/ quoddā vocale/ quoddā scriptū. sicut est lex scripta plata indita/ l'ralis voca lis/ mentalis. De mentali scribit' in psalmo Signatū est sup nos lumē vultus tui do/mine. Et ad Roma. ij. pulcre p totum. Et iterū in p̄s. Legem tuam in medio cordis mei. ¶Lex naturalis obligatoria describit' q̄ est signū naturaliter habitū. notificatiuū recte ratōis diuine. volentis creaturā ratio nalē hūanā teneri seu ligari ad aliq̄d agen/dū vel nō agendū. p consecutōe finis sui na turalis q̄ est felicitas hūana siue monastica

siue iconomica siue politica. Dr aũt signũ pure naturalr habitũ illud qđ inditũ ẽ cuilibet homini. nõ impedito in vsu debito ratõis. Impedik aũt p corp9. p errores. p vicia mlta. ¶ Notificak ex hac duplici descriptiõe differẽtia r ꝓueniẽtia diuine legis ad naturalẽ ꝑncipalik ex modo acq̃sitõis. et ex pte finis. Lex enĩ diuĩa de rõe sua habz primo vt acq̃rak p reuelatõem. Deinde q ordinet de ꝓrio r p se ad felicitatẽ eẽnã. Lex vero naturalr r si possit sic acq̃ri rordiari sicut patet in datõe ꝑceptoz decalogi. in vtraq̃ lege veteri r noua. hoc tñ nõ habet de rõne sua vt naturalr ẽ sz trãsit in diuinã. ¶ Lex canonica describik q est signũ habitũ p hũanã traditõez notificatiuũ recte rõis diuine. volẽtis creaturã rõnalẽ hũanã teneri seu ligari ad aliq̃d agendũ vel nõ agendũ ꝑncipalik p ꝓsecutõe felicitatis eẽne. Per hanc vltimã clausulã ꝓuenit lex canonica cũ diuina. r differt a naturali. Et p ꝑmã ab vtra q̃ sub sua rõe q̃ est vt habeak ei9 cognitio r robur p hũanã traditõem magz q̃ p puraz reuelatõem vl naturalẽ euidentiã. ¶ Lex ciuilis describik q ẽ signũ habitũ p hũanam traditõem positiuã volentẽ q hõ teneak seu ligek aliq̃d agere vel nõ agere p ꝓsecutõe finis sui naturalr. q est hũana felicitas vl monastica vl iconomica vl politica. Patz descriptio ex ꝑdictis. ¶ Unde diligẽter attẽdẽdũ ẽ q sicut in speculabilibz sunt ꝑmo ꝑncipia naturalik nota. Sũt secdo ꝓclusiones euidẽter ab illis ꝑncipijs dmõstrate. Sũt ꝓseq̃nter tercio ꝓclusiões tm̃ mõ ꝓbabiliter deducte ex ꝑdictis ꝓpatibz circa q̃s ẽ soluz opinio. Tandẽ q̃rto sunt alie ꝓpositões sic clõgate a ꝑmis veritatibz q nõ apparet q ex illis seq̃nk vl repugnẽt. vt si astra sint paria vel ĩparia. Proportionabilik suo mõ dicendũ ẽ de ꝓpatibz moralibz sub hac distinctõe q̃druplici. Et iuxta duplicẽ ꝑmũ gradũ accipik ius pure diuinuz si ꝓpates sint certitudinalik reuelate. vl ex reuelatis manifeste deducte. Sz si cognoscãk p euidentiã naturalẽ accipik ius ꝑpe naturale. Circa terciũ gdũ et q̃rtũ ꝓportionabilr sumik ius canonicũ r ciuile. addita legislatoz autoritate. q facit vt ꝓpositio moral aliũde solũ ꝓbabil vl ĩportinens legibz ꝑpe diuinis vl naturalibz robur habeat/ r vim obligationis ad altez finẽ vl supnaturalẽ. r sic ẽ lex canonica. vel naturalẽ/ r sic lex ciuil vel politica noiak. Rememorãdũ est tñ id qđ iaz dictũ repetik/ paucissimas ĩuenire leges q̃ nõ se mutuo ꝓticipẽt. sz rõ distinguit eas et secernit. ¶ Trãseam9 ꝓseq̃nter post ꝑmonẽ de iusticia. de iure. de lege. loq̃ de iurisdictione. de dñio et de politia. Jurisditio describik vel interꝑtak q est iuris ditio. i. ptãs seu facultas exercẽdi ius. Uel dicik iurisdictio q̃si iuris dictio. i. pnũciatio seu ꝑmulgatio iuris. ¶ Que iurisdictio q̃druplex est iuxta q̃druplicẽ legẽ. diuĩa. s. naturalr. canonica. ciuilis. Itaq̃ iurisdictio diuĩa est potestas exeq̃ndi ius qđ ꝓpetit alicui ꝑm legẽ ꝑprie diuinã. r ꝑ in altez vel tanq̃z in altez Nõ enĩ ꝑpe dicik hr̃e quis iurisdictionem in semetipm nisi forte ꝓsidereꝰ tanq̃z alr sit. vt vellẽt aliq̃ ꝺ pnĩa dicere. ¶ Proportionabilis est descriptio triplex triplicis alterius iurisdictõis ꝑm triplicẽ legẽ. ¶ Diuidik aũt q̃q̃z iurisdictio in coerciuã. q. s. ferk in inuitũ. Et in directiuã seu regulatiuã r ordiatiuã. q̃lis fuisset etiã ĩ statu innocẽtie. r q̃lis est sapiẽtis ad insipiẽtioz r ꝑfectioris ad ĩperfectiorẽ. vt in angel etiã posuit Dyonisius. ¶ Subiũgam9 de dominio qđ ita describi ꝑt. Dominiũ ẽ ptãs ꝑpinq̃ assumendi res alias. vl vt alias in sui facultatez vel vsũ licitũ ꝑm iura vl leges rõnabilik instutas. ¶ Jnuenik aũt ꝰ modo dominiũ sextuplex. Beatificũ. originale. gtificũ. euangelicũ. canonicũ. politicũ. Beatificũ est dominiũ ꝑm leges gl̃ie. Originale dñiuz est ꝑm leges original iusticie. Gratificũ ẽ dñium ꝑm leges gtie gratificãtis. Euãgelicuz est dñium ꝑm legẽ ꝑpe euãgelicã. Et ita de reliq̃s duobz suo mõ. Primũ fundak in titulo gl̃ie. secdm in titulo original iusticie. et ita de reliq̃s suo mõ. ¶ Possum9 aũt ꝓtract loqui de triplici dñio. quoz vnũ fundatur ĩ titulo charitatis gtificãtis. Alterz ĩ titulo alicui9 gr̃e supnatural solũ gtis datenõ gratificãtis. Terciũ in titulo doni alicui9 pure natural sicut est electio vl naturalis successio ad aliquẽ ꝑncipatũ ¶ Describitur aut̃ dñiũ qđ appellat a multis euãgelicũ p appropatõem qđ est dñium ĩmediate a deo institutũ. ꝓpatiẽs secũ ex eq̃ q̃libet dños et inabdicabile ꝑpetua charitate se extẽdẽs ad oĩa. De ꝰ dicit apls q nr̃a sũt oĩa. q diligentibz deũ oĩa coopank ibonũ. qm̃ in titulũ charitatz adꝺiciũk omĩa abũde ad fruẽdum vl vtendũ q̃ in celis sunt r ĩ terra in mari r in oĩbz abyssis. ¶ Describerek conformik dñium original iusticie q ẽ donuz

dei quo creatura rōnalis ius hz immediate a deo assumere alias res inferiores in sui vsum ꝛ ꝓfuatōez pluribꝫ cōpetēs ex eꝗ. ꝛ inabdicabile seruata originali iusticia. seu itegritate naturali. Hoc mō habuit Ad dā dominium sup volucres celi ꝛ pisces maris.

¶ Describeret ꝓportionabilit dñiū libertatis create q ē facultas ꝓpinq resultans ex liberalissima ꝓdescēsione dei se donātis ad agendū vel nō agendū cū aīa rōnali in pductione suoꝝ actuū elicitoꝝ vel in eoꝝ suspēsione ad finē ꝓsequēde btitudinis ordinata

¶ Porro q̄d sit dominiū aliud fundatuz in gr̄a supnaturali solū gratis data pōt apparere ꝓsiderāti naturā gr̄e talis sic dic apl'us Oz spūs pphetaꝝ subiecti sunt eis. ꝛ fides infozmis facit miracula. ¶ Contractius tm locuti sumus in ꝑma ꝓsideratōe dū ptātez eccl'iasticā descripsimus q̄ dominiū eccl'iasticū dici pōt.

¶ Preterea ciuile dominium seu politicū est dominiū pcti occasione introductū. nō competēs pluribꝫ exeꝗ retinibile ꝛ abdicabile seruata vel nō seruata charitate fundatū in legibꝫ ciuilibꝫ ꝛ politicis fm q̄s pōt abdicari. vendēdo. donādo. negligēdo. ꝑmutādo. Uñ ꝛ apud eccl'asticos inuenit tale dominiū suo mō. Nec fundat in charitate nec in fide/ qm̄ apud infideles ꝛ iniustos pctōres. iuste manet tale dñiuz.

T ¶ Postremo tandē habito sermone de iusticia. de iure. de lege. de iurisdictōe. de dñio loquamur aliq̄d de politia describentes eam q est cōitas ordinata ad finē aliquē pfectū Est aūt ordinatio vel ordo/ pariū dispariū q̄s rez sua vnicuiq̄ tribuēs dispositio. Cōuenit igit pr̄sus ordo cū iusticia q̄ dat vnicuiq̄ qd̄ suū ē. Propterea diuine fuit enunciatū ꝑ pphetā q opus iusticie ē pax. Cur ita? Plane/ qz nihil aliud ē pax q̄s ordis trāquillitas. Hāc ꝙo trāq̄llitatē ordinis facit iusticia. ius suū vnicuiq̄ tribuēs. q̄ in re dictū est. Justicia ꝛ pax osculate sunt. ¶ Politiaꝝ ꝙo alia ē celestis. de q̄ nihil ad pr̄sens Alia ē hūana duplex viatoꝝ. Una q̄ vulgato ꝛ appropato nomine dz eccl'astica. Altera secularis. Secularis aūt diuidit ab Aristotile politizāte in tres. Quaꝝ ꝑmā vocat regnum. Scdaz dicit aristocratiā. Terciam noiat vocabulo generali appropriate politiam quā dicere possumus tymocratiā. ¶ Describit regnū qd̄ est politia sub vno bono. Uel exp̄ssius q ē ꝯgregatio cōitatis pfecte sub vno fm leges suas bonas ꝑ republica

Dicit aūt vnus ille bonus vel rex vel imperator seu monarcha q̄ nō ꝓpriū ꝓncipalit/ sz cōe bonū intēdit in suo ꝓncipatu. ¶ Describit aristocratia q ē politia sub paucis bonis. vel exp̄ssius q ē ꝯgregatio cōitatis pfecte sub paucis bonū reipublice ꝑ leges suas ꝓncipaliter intēdentibꝫ. vt Senatus. ¶ Describit politia approbato noie seu tymocratia q ē politia sub plurimis bonis. Uel exp̄ssius q ē ꝯgregatio cōitatis pfecte sub plurimis vtilitatē reipublice ꝑ leges suas ꝓncipalit intendentibꝫ. Dicit pfecta cōmunitas ad differentiā yconomice ꝙuersationis q̄ sibi pfecte nō sufficit. Dicit fm leges suas. qm̄ in hoc attendit ꝓncipat' dominātis si fm leges suas inueniat vltro regere politiā/ aliena lege non artatus. ¶ Dis U idcirco politia eccl'astica siue dñet vnus. siue pauci. siue plures boni dicit ꝓprie diuia qz fm leges supnaturales debz q̄libet regulatōem accipe. Et ita ꝑspicuū ē q tres iste politie vniūt in eccl'ia alit q̄z ī ciuili politia ꝓpt diuine legis vnitatē. ¶ Perspicuū ē cō seqnter q̄stionē hāc sape blasphemiā ꝛ hereśim pelagianā. si ī eccl'iastico regimīe theologia p̄poni ꝺbeat alteri scie naturali vl' humane. Non enī sumit h eccl'ia ꝑ tēplo materiali. qꝺ edificare melio' sciret lathom' q̄z theolog' aut iurista. Nec de eccl'ia tm̄modo debz fieri sermo ꝑ solis ꝓuentibꝫ ꝛ redditibꝫ et iurisdictōibꝫ eccl'iasticis ad tpalitatē ꝛ vitā hāc ciuilē respicientibꝫ. qm̄ essz h pure gētilit sape. Ita tñ aīales etiā de eccl'a plerūq ꝯcipiūt put opibus et ꝓbis insinuant extollētes vsq̄ in celū. si q̄s eps aut abbas laborauerit vt stent menia ꝛ p̄dia cum suis iurisditōibꝫ et ꝑmittat ruere subditos ꝑ errozꝫ deuia ī fide catholica ꝛ bonis moribꝫ. Sic aūt posset secularis vn' exptus yconom' iudicari freq̄nter vtilioꝝ in eccl'iastico regimine q̄z theologus aut iurista.

¶ Consideranda igit dz eccl'ia put īstituta ē a xp̄o sup firmā petrā fidei ad finē supnaturalē fm legē euāgelicā ꝛ sacre scripture diuinitus reuelate/ fm quā debz regulari iudiciū de fide et moribꝫ subditoꝝ. qm̄ rectū est iudex sui et obliq̄. ¶ Pro q̄ fide ꝙfuanda si deberēt in curia romana ꝓstitui auditozes causaꝝ fidei ī theologia pitissimi nec corrupti moribꝫ. q̄s causas oēs dicūt aliq̄ ad sedem apl'icā referēdas esse. licz h nimis generalit intelligāt. Attendat si h eque rōnabilit fieret. sic auditozes causaꝝ ꝓphanaꝝ

sūt ordīarie ꝛ collegiał̄ ĩstituti. ¶ Possum⁹ ꝓformiť ad p̄dictā pt̄i politiā triplicit̄ distictā in naturali regimīe politiaz eccl̄iasticam diuidere. q̄ alia ē papalis. alia collegialis. alia synodalis seu ꝯcilij generalis. Papalis imitať regalē. Collegialis dñoꝝ cardinaliū imitať arystocratiā. Synodal̄ generalis imitať politiā seu tymocratiā. Ut̄ potius ē pfecta politia q̄ resultat ex omnib⁹ ¶ Sūt ex aduerso politie si talit̄ appellari mereńt. q̄ nō libero ꝛ tāc̄ paternali regimine ducunt. sic̄ p̄cedētes. sz dispotico ꝛ seruili iugo trahunt. vel ex p̄po demerito p̄mittente deo q̄ regnare facit hypocritā dicente Job ꝓpter pctā ppł̄i. Uel aliūde iusto eius dē dei iudicio. Uocat aūt eas Aristo. p̄mā Tyrānidē. Alterā oligartiā. Terciā democratiā. In tyrānide p̄sidet vnus ꝓpriū tantūmodo bonū inq̄rens/volēs subditos impotētes. indoctos. ꝛ diuisos ab inuicē esse. In oligartia p̄sidēt pauci sił̄is ꝓditiōis super alios. In democratia p̄sidet sibīj p̄i mł̄titudo nec̄z vbi q̄rit vnuſq̄sq̄z q̄ sua sunt nō que cōia. ¶ Log̃scet ex his studiosus lector si possit in eccl̄iastica politia tale aliq̄d triplicit̄ ꝛ ꝓportionabilit̄ iueniri ¶ Deniq̄z de politijs mixtis nihil exp̄ssim⁹. q̄m fere nulla est q̄ mixtionē excludat. sz a p̄dominanti talis vel talis noīať. Hec ꝯo latius explicata sunt in tractatu quodā de vita spūali. Et in fmōe illo. Dedit ei pr̄ oīa in manus.

Epilogus premissorum.

Epilogādo dicimus q̄ a p̄ma iusticia deriuať ius. generaliter in oēz creaturā spāliť in creaturā rōnalē. ꝛ hoc fm multiplices leges. Scōm ꝓprie diuinā. fm. p̄pe naturalē. fm canonicā. fm ciuilē. Fundať inde pticipata iusticia imitatrix diuīe ¶ De hinc iurisdictio q̄druplex fm q̄druplicē legem. p̄pe diuinā. ꝓprie naturalē. canonicā ꝛ ciuilē ¶ Et de q̄libet haz dupl̄r haberi sermo p̄ōt. Q̄m alia ē coercīua in inuitum. Alia doctrinal̄ directiua vł̄ arbitraria seu spōtanea dici p̄ōt. Ꝓro fm leges ꝛ iurisdictiones fundańt dñia. Unū glie. Alterꝝ iusticie originalis. Aliud gr̄e gr̄ificātis. Aliud euangelicū fm leges p̄pe diuinas. Aliō euāgelicū fm leges canonicas. Aliud politicū vel ciuile fm leges ciuiliť datas. Amplius ꝯo fundāť fm p̄dicta diuerse politie. Una regalis seu libera. Altera fuilis et dispotica Et vtraq̄z diuidiť in eccl̄iasticā et secularē. Secularis libera ꝛ bona diuidiť in regnū. in aristocratiā et tymocratiā. Seruilis et mala ī tyrānidē. in oligartiā ꝛ democratiā. Eccl̄iastica bona diuidiť ꝓportionabiliť ī papatū. in cardinalatū et synodum. Mala vero re ipa magis huic aduerso triplici mō cognoscit̄ q̄z noīe. ¶ Tandē sub eccl̄iastica politia continet̄ approp̄ato noīe ptās eccl̄iastica que p̄mo diuidiť. q̄m vna est ordis/altera iurisdictiōis. Ptās ordinis duplex. Una sup corpus x̄pi verꝝ in ꝯsecratiōe. Altera sup corpus x̄pi mysticū in sacr̄oꝝ ministratōe. Ptās iurisdictōis duplex. Una i foro exteriori. Altera in interiori. Ptās ī exteriori duplex. Una coertōis seu correctionis fm legē p̄pe diuinā q̄ est excōicatio. Altera fm leges positiuas. cānonicas seu ciuiles q̄ iurisdictōi secl̄ari sił̄is ē. Rursus ptās iurisdictōis in foro īteriori duplex est. Una clauiū scie ꝛ ptātis in absolutōe seu remissione culpaꝝ. Altera in pene cōmutatōe ex largitiōez indulgētiaꝝ. ¶ Postremo tripl̄r hz ꝯsiderari ptās eccl̄astica. Uno mō in se formaliť vel absolute. Alio mō vt in ꝫ vel illo supposito materialiť seu subiectiue. Tercio mō vsualiť vel exercitatiue. Usus ꝯo q̄druplex ē licitus ꝛ ratus. licitus ꝛ nō ratus. Illicitus et ratus. Illicitus ꝛ irrit⁹. Rat⁹ ꝯo dupliciter. vel de iure vel de facto

¶ Finit tractatul⁹ magis ad inq̄sitōem veritatis q̄z ad determinatōem ediť⁹ ꝛ pnūciatus Cōstantie tpe general̄ cōcilij ꝓ parte Cancellarij parisien. Anno a natiuitate domini. M. cccc. xvij. die. vi. Februarij.

Concordia q̄ plenitudo ptātis eccl̄astice sit ī sūmo pōtifice ꝛ ī eccl̄ia. q̄uis nō oīno similiť. ꝛ ꝫ sub triplici ꝯclusione.

Cuius declaratio patz ex tractatu cuius titul⁹ est de ptāte eccl̄iastica. et de origine iuris ꝛ legū

Prima conclusio

¶ Plenitudo ptātis eccl̄iastice ꝯplectiť ī se plenitudinē duplicis ptātis. s. ordis et iurisdictōis tā in foro interiori q̄z exteriori/q̄ circa quēlibet de eccl̄ia p̄t imediate ꝛ absq̄z limitatōe exerceri claue nō errāte. Sed si erraret p̄t p solā eccl̄iam synodaliť ꝯgregatā error iudicialiter corrigi. ꝛ ne fiat vlterius lex

imponi cui tenebiť hñs hmõi ptãtẽ reuerẽter obedire sicut mři ꝛ sponse xpi. ꝛ siĉ regulea spũsctõ directe.

Secunda cõclusio

¶ Plenitudo ptãtis eccl'astice sicpꝑ sũpta nõ põt eẽ ꝺ lege ordiata. nisi in vnico sũmo põtifice formaliť ꝛ subiectiẽ. Alioq̃n eccl'iasticũ regimẽ nõ esset mõarchicũ ꝛ hr̃e posset mł'tiplex caput ex eq̃. qꝺ apte ẽ hereticũ. Hec tñ plenitudo ptãtis papal' sic ītelligẽda ẽ īmediate sup oñs xpianos q ꝑ libito possit īmediate iurisdictiõez in oẽs ꝑ se vel alios extraordiarios passiz exercere. sic eñ ꝓiudicaret ordinarijs q̃ ius hñt īmediati? īmo immediatissimũ sup plebes eis cõmissas actus hierarchicos exercẽdi. Extendiť igiť plenitudo ptãtis pape sup oẽs inferiores. solũ dũ subest necessitas ex defectu ordinarioz inferioz. Uel dũ apparet euidẽs vtilitas eccl'ie/quẽ admodũ dici põt ꝺ epis respectu plebanoz seu ꝓpr̃ioz sacerdotum quoz põt supplere defectus.

Tercia conclusio

¶ Plenitudo ptãtis eccl'iastice dũ poniť in eccl'ia synodaliť ꝯgregata cũ plenitudie executõis hmõi ptãtis fit variatio vel eq̃uocatio de ꝑ qꝺ ẽ esse in. qz nõ eodẽ mõ ẽ plenitudo ptãtis eccl'iastice ī papa ꝛ in eccl'ia. Fatẽdũ ẽ tñ q ẽ vtrobiq̃ ꝛ ꝓncipali? in eccl'ia suo mõ. ꝛ ꝑ q̃druplici respectu. ſ. indeuiabilitatis ac indefectibilitatis extensionis. regulatõis. ꝛ generalis obligatõis. cui subñciť etiã ipe papa tãq̃ impatrici spõse regis summi/q̃ põt ꝺdere canones ꝛ diffinire etiam si fuerit papa pñs. ¶ Faciũt autoritates subsequẽtes ꝑ vtraq̃ pte scꝺe ꝺclusiõis cũ ꝓma ꝛ ẽcia. Dic eñ Bonauẽ. pte. vi. c. v. sui breuiloquij ex dict' Aug. Sic igiť baptismus põt esse extra eccl'iaz. mun? ãt btẽ vite nõ nisi ītra eccl'iaz repiť q̃ sup petrã fundata ẽ. q̃ ligãdi ꝛ soluẽdi claues accepit. hec ẽ vna q̃ tenet ꝛ possidet oẽz sui spõsi ꝛ dñi protestatẽ. ꝑ quã ꝓiugalẽ ptãtẽ etiã ꝺ ãcillis parere filios põt. Itẽ stephan? papa sic scribit Bualberto patriarche. Hũc ꝙo iterato tibi scripsim? nolẽtes alicui? eccl'ie ꝓuilegiũ infringere. lz aplica ꝓrogatiua possum? de q̃libet eccl'ia clericũ ordinare. Notenť decreta cũ suis glosis. Oz ꝛ si papalis ptãs extendaťad oẽs immediate. supple in casu necessitatis vel euidẽtis vtilitatis. nõ tñ vult alicuius eccl'ie ꝓuilegiuz infringere supple q̃ nec ita velle debet.

Et sit epilogus p̃missoz.

Sermo factus per

eundẽ. xxi. die Julij. Anno dñi. M. cccc xv sup ꝓcessiõibꝫ faciẽdis ꝑ viagio regis rhomanoz ad Petz de luna. ¶ In q̃ ponuntur xij. ꝓclusiones seu regule p̃ctice in sacro generali Constantieñ. ꝓcilio.

Prosperuz iter

Z

faciet nobis deꝰ salutariũ nr̃orũ. Ita loquiť ꝓpheta in psal. lxvij. Cuiꝰ initiũ est. Exurgat deꝰ et dissipẽť inimici eiꝰ ꝛc. Fiat ita q̃sumꝰ Prosperz iter faciet nob deꝰ salutariũ nr̃orum Auxiliãte te btissima virgine/ in q̃ est oĩs gr̃a vie ꝛ veritatis. quã implorem? ꝛ salutem? dicẽtes. Aue maria. ¶ Prosperũ iter faciet nobis deꝰ salutariũ nostroz. Ita fieri credim? et speram?. O dñe deꝰ salutariũ nostrorũ. Nec mirandũ si speramus et credim? qm̃ te donãte assum?. Ecce ordinatõi sctissime nup facte quã inspirasti fit cõuentus iste celeberrim? et deuot? ad orandum ꝛ depcandũ faciẽ tuã plenã gratiaz et dicẽ dũ. Dñe saluũ fac regẽ. iterq̃ suũ in salutis tue ꝓspitate dispone. ¶ Sz quare nobis prosperũ iter fieri petim? viri pr̃es ꝛ fr̃es Reuerẽdissimi sapiẽtes illustres atq̃ doctissimi. ꝛ in oĩm ꝥtutũ decore ꝑclari. Nob inq̃z prospez iter quo pacto fieri petim? q̃ etiã loco manem?. nec moueri quoq̃ extra disponimus? Sz ꝓfecto videmur iter agere dũ facit iter nob. ꝑ est ad vtilitatẽ nr̃am. ad obsequiũ nostz. ad vniuersalẽ eccl'ie pacẽ. Serenissim? rhomanorũ rex ꝓtector eiusdẽ eccl'esie fidelissimus Prospez sit iter suũ supplicit et salubriť implorem?. qm̃ in ꝓspitate sua salus nr̃a reponiť. Ita enĩ ꝓspez facies iter nobis O deꝰ salutariũ nostroz si pedes eiusdẽ regis nr̃i in viã pacis direxeris. si' concesseris eũ redire cũ exultatõe portantẽ vberes vniõis ꝓfecte manipulos. Sic enĩ fas habebit ex sentẽtia dicere cũ Abrae seruo/q ꝓspez feceris iter suũ. q ꝑterea fueris secũ in oĩb ad q̃ prexit. Ambulet igitur ipse rex via regia p arma iusticie. a dextris ꝛ a sinistris. te duce et te comite q̃ es via veritas ꝛ vita. te dicẽte ad eum. Intellectũ tibi dabo et instruã te in via hac q̃ gradier?. firmabo sup te oculos meos. Mãdes deus

angelis tuis vt custodiãt cũ in oĩbꝫ vĩs suis. portẽt eũ in manibꝫ tuis ꝓtectõis vt ñ offendat ad lapidẽ cuiuslibet obstaculi vel obduratõnis ꝑtis aduerse pedẽ suũ/ zelum suũ. Sic enĩ ꝑspex iter facies/ nedũ sibi sz nobis. et ℔ ad vtilitatẽ nostrã tu deꝰ saluta/ riũ nostrorũ. ¶ Potuerat ꝑmo noster pli/ extendi. qui deuotas ꝑ regꝫ itinere, pspo fũ/ dendas orationes commonefaceret atqꝫ sua/ deret. Sed inspicio vestꝝ deuotõis ardorẽ qui vt ꝓtinuet vel in maiorẽ desiderioꝝ flã/ mã erumpat. nõ eget flatu ꝙboꝝ meoꝝ exi/ guo. ꝑ se enĩ satis in meditatõe vra exarde/ scit ignis pioꝝ sctorũqꝫ desderioꝝ. vt iugi ter leuatꝫ surſũ cordibꝫ. vt tractis ex imo pe ctoris suspirĩbꝫ atqꝫ gemitibꝫ dicat vnusq; qꝫ apõ semetipꝫ. Prospex iter faciet nob de us salutariũ nrorꝝ. faciet ꝑ faciat. nã ꝛ apud hebreos (vt Nicolaus de lyra dicit) futuꝝ indicatiui ꝑ optatiuo solet poni ¶ Diuertat nũc paululũ ꝛ pgat ad alia nõ aliena/ ꝑmo noster. Ecce qꝫ offertur in ipa meditatione mea iter q̃ddã nõ terrestre qõ agit pedibus corpis. Sz spũale ꝛ celeste iter eternitatis qõ pagrat pedibꝫ mẽtis qui sunt cognitio/ pes sinister in intellectu. ꝛ volitio pes dext in affectu. Hoc iter q̃le est si q̃s interrogaue rit: rñdeat, ppha id esse viã mandatoꝝ dei. quã nedũ ambulasse sz cucurrisse gloriabat ipe cũ ait. Viã mãdatoꝝ tuoꝝ cucurri cuꝫ dilatasti cor meũ. Et rursus. In via testio/ nioꝝ tuoꝝ delectatus sum sic in oĩbꝫ diui tĩs. Et talia sunt in hãc sniaz absqꝫ nũero. Ecce tu q̃ pegrinaris hic a dño. si ꝑgẽdo vis ad vitã ingredi ꝑua mãdata. Hec enĩ est via regia. ℔ iter, ꝑspex. hec cõpendiosa semi ta q̃ ducit ad vitã. ¶ Et ꝙo videre mihi vi/ deor ꝙsequent in ipa meditatõe mea colle/ ctum esse sacrosanctũ pñs ꝙciliũ vt viã istã ꝑparet ꝛ dirigat vt ꝑspex hoc iter nostꝝ fa/ ciat ꝙcedẽte deo salutariũ nrorꝝ. Hã ve mũ do a scãdalis. ve hostilibꝫ insidĩs. sup q̃bꝫ est illa ꝓphete ꝙqstio. In via hac q̃ ambu. absco. sup. laqueũ mihi. Et rursus. Juxta iter scãda. posue. mihi. Quis aũt oĩa iuxta iter mãdatoꝝ dei posita supboꝝ demonuꝫ carnis ꝛ mũdi scãdala dinũeret? Quis oẽs laqueoꝝ nodos. artes ꝛ modos aꝫscat? q̃s nõ cũ Anthonio paueſcens exclamauerit. Vos dñe laqꝰ oẽs. hec scãdaloꝝ retia q̃s cuadet? Et q̃ bñdictus deus salutariũ nro rũ q̃ ꝑspex nob fecit iter spũale mandatoꝝ suoꝝ. dũ volũtatẽ facultatẽqꝫ ꝓtulit ꝙuenĩ di seniores in vnũ. ꝙuocãdi cetũ. ꝙgregãdi eccliaz vt viderẽt q̃d facto opus esset ad tol lendũ tot scãdala posita in vĩs syon/ ita vt lugerẽt. eo qꝫ nõ esset q̃ veniret ad solẽnitatẽ Hinc offendebat scandalũ scismatice diui sionis. Hinc scãdalũ multiplex hereticę ꝑ/ nitatis. Hinc multiplicata sup numeꝝ scã dala/ offensiões ꝛ retia cuiuslibet viciosita/ tis. ¶ Obsidebat ꝑcipue ℔ iter spũale/ mon strũ horrendũ ingẽs/ mole potẽs/ supbia ꝛ filia eiꝰ ipiobissima dira dñandi libido. ꝑ hibuerat toto malignitatis spũ ꝛ astu/ ne ce lebraret generale ꝙciliũ/ qõ efficacissimum erat ꝛ pene vnicũ aduersus hec oĩa scãdala ꝑmediũ ¶ Exultet ꝙo nũc oĩs fideliũ turba Nũc magnifice gr̃as referat deo salutariuꝫ nrorꝝ. q̃ ꝑspex fecit iter mãdatoꝝ suoꝝ duꝫ ꝓtulit celebrari sacrosãctũ hoc generale cõ ciliũ sufficiẽs ad scismatũ sedatõez. Ad he resum extirpatõez ꝛ ad morũ reformatõem. Et ℔ ex paucis in ℔ eodẽ ꝑticatis ꝙcilio ñ tam declarare qꝫ summatim narrare vl annotare curabo. Nõ accurato q̃dem sz docẽ nali quotidianoqꝫ ꝑmõe. Satis erit ita lo qui vt itelligar. ¶ Cõsiderãs itaqꝫ mẽtalibꝫ oculꝭ ꝑsens generale cõciliũ ꝛ acta eius. In uenio qꝫ ipm ab itinere spũali remouit pri mo q̃druplex scandalũ obstans scismatꝫ se datõi. Remouit aliõ q̃druplex scãdalũ no cẽs heresũ extirpatõi. Remouit altex q̃dru plex cõtrarians morũ reformatõi. ꝛ ita ꝓ/ians vt iã nõ esset, ꝑspex sed infaustũ iter pa cis fidei et virtutis. ¶ Conformit ad hanc triplicẽ quaternitatẽ scãdaloꝝ nũerem. ꝯ/ conclusiones/ regulas aut leges q̃ in hoc ꝙci lio vel explicite vel implicite stabilite sunt. quasi totidẽ directões salutares/ ꝑ q̃s ꝑspe rum iter fecit nobis deꝰ salutariũ nostrorũ. vt in hoc itinere sit vnitas rõe primi. sit ve/ ritas ratõe secũdi. sit bonitas respectu terci. Sit insup modꝰ species ꝛ ordo. Sit deni qꝫ mẽsura numerꝰ et põdus. Cõformit ad potentiã sapiam et bonitatẽ patris et filij ꝛ spũssancti. Hoc mõ ꝑspex iter facit nobis deus. s. vt sit iter planũ. iter lucidũ. iter pul/ crũ. dũ iustitia ponit in via gressus suos. dũ vestigia sua relinq̃t impssa q̃si certa totidez signa/ ne oberrem? vl exorbitem? nob data

Prima lex in via pacis.

¶ Assignet ꝑ prima pte que est de via pacis prima lex sive directio liberãs iter nostruꝫ a

ꝑmo scandalo q̄ data est in sessione publica quīto aprilis anni pñtis. ¶Concilīū generale ptātē a xp̄o īmediate hz. cui q̄libet cuiuscūq; status vl' dignitatis etiā si papalis existat obedire tenet in his q̄ ptinēt ad fidē ꝛ extirpatōez scismatis. ac generalem reformatōez eccl'ie dei in capite ꝛ in mēbris. Cōscribēda ꝓsus esse mihi videret in eminentioribꝫ locis vel insculpēda p oēs eccl'as saluberrima hec determinatio. lex vel regula/ tanq; directio fundamētalis ꝛ velut infallibilis aduersus mōstruosum. horrendumq; offendiculū. qđ hactenus positū erat p ml'tos de eccl'ia in itinere mādatoꝝ dei. determinātes ex textibꝫ grosse. nō ad regulā euāgelicā ꝛ eternā acceptis/ papā nō esse subiectum generali cōcilio. neq; iudicari posse p ip̄m. Q; ꝓterea generale ꝯciliū totū ab ipo robur īmediatū sumebat. Hec poterat sine eo casu quocunq; vel ꝙuocari vel stabiliri. Q; nemo poterat ei dicere cur ita facis q̄m solutus erat legibꝫ ꝛ sup̄ ius. Et ita de pluribus p q̄ blāda fallax ꝛ subdola adulatio fouebat libidinē dominādi/ ꝛ tyrannidē eccl'ie destructricē papatū seu eius vsum ꝙuertebat. ita vt nō pateret via reductōis seu pacis. ¶Scripsit sup̄ ℔ errore vel scādalo reuerendissimus pat' dn̄s cardinalis Cameraceñ. p̄ceptoꝝ meus inclytus dudū ꝛ nup añq; fieret hec ꝯstitutio reputās esse pnicio/ ciissimū sic asserere. sicut ꝛ ꝑ multis dictis p quosdā innitētes suis iuribꝫ positiuis annotauit. Nūc ex q̄ ia lex posita ē/ nec ia licet dubitare. pbatiōes omittamus. Sola hec pbatio sufficeret. Si eccl'iaz nō audierit sit tibi vt ethnicus ꝛ publicanus.

Secūda directio si/ ue lex salutaris.

¶Concilīū generale pōt eū quē reputat summū pontificē. nedū ꝯsulti/ ue inducere. sed autoritatiue ꝙpellere ad offerēdū viā cessiōis vl' ad cedendū papatui. etiā sine culpa sua licz nō sine cā. Qual' causa multiplex esse pōt/ quēadmodū ī publicis ꝼmonibꝫ tactū fuit in hoc ꝯcilio. ¶Hec lex p ℔ sacrū ꝯciliū determiatiue statuta ē. ꝛ in papa Johe. xxiij. p̄cticata q̄ viaz cessionis vrgente ꝯcilio ꝓmuz obtulit. deinde cessit. Tollit ex ℔ scādalū dicētiū viā cessiōis p̄/ eticari nō posse inuitꝯ ꝓtendentibꝫ de papatu. Tollit denicq; collusio seu tergiuersatio volētiū iuito generali ꝯcilio vl' eccl'a pnicios ep̄apatū detīere/ nūc aut quōlibet ī futurū. Etenī si potest summ⁹ pōtifex dare libellū r̄pudij eccl'ie sp̄se xp̄i/ sicut egit celestin⁹ ꝛ laudat. cur nō viceuersa poterit sp̄sa xp̄i repudiare nō dicā sp̄sum suū. sz sp̄si vicariū. p̄sertim vbi subest vl' culpa vl' causa

Tercia directio.

¶Cōciliū generale sic ē sup̄ papā q; ei⁹ bullas ꝛ pcessus vl' ordinatōes ꝛ statuta p̄t irritare vl' annullare. Pōt insup̄ trāslatōz curie romane a loco ꝯcilij impedire. Compellere rursus papā stare cū ꝯcilio. et ita de silibus Hoc determinatū ē in publica sessiōe ꝛ ml'tipliciter p̄cticatū. Tollit ex ℔ scandalum q̄ p indirectū quereret nūc aut al's dissipari generale ꝯciliū

Quarta directio.

¶Concilīū generale sic ē sup̄ oēs leges positiuas. vl' a sūmis pontificibꝫ vl' a generalibꝫ ꝯcilijs editas. q; eas p̄t interp̄tari mutare vl' tollere/ p q̄nto viderent impedimentū vl' scandalū ee ad iter eccl'iastice vnionis. Hoc p̄cticauit p̄sēs ꝯciliuz tollēdo penas oēs ꝛ inhabilitatōes ꝛc. Suspēdēdo insuper futurā summi pōtificis electōez. Recipiēdo denicq; ad cautelā et hūili q̄daz ꝯdescensiōe p̄tensam ꝯfirmatōem ꝯcilij a domino papa cū multis sil'ibꝫ q̄ ꝛ q̄lia iuriū positiuoꝝ rigor nō admittit

Secunda pars prin/ cipalis de via veritatis.

Exposuim⁹ in hac pte p̄ma q̄ttuor scādaloꝝ genera q̄bꝫ obsistit p̄sens ꝯciliuz vt pspe; iter faceret nobis de⁹ salutariū nostroꝝ/ ad dirigēdos pedes nr̄os in viā pacis. ꝛ ad sedatōez scismatice diuisiōis. Trāseam⁹ prosc̄da pte ad destructōz alteri⁹ q̄druplicis scādali q̄ videbat impediri declaratio ꝟitatis. ꝛ heretice p̄uitatis destructio

Prima directio salu/ taris in via catholice ꝟitatis.

¶Concilium generale p̄t et debet circa oēm pson̄ cuiuscūq; p̄eminētie vl' status existat absq; fauore vl' timore vl' pson̄aꝝ acceptōe iudiciuz in causa hereſis exercere/ ptz ex tenore ꝓmissionis date reuerendissimis patribꝫ dominis quattuoꝝ cardinalibꝫ. ꝛ alijs de qualibet natōne. Hoc insuper practicatū est circa inq;sitōem factā ꝑ papa Johanne. xxiij. ꝛ circa

Johannē hus. qui q̄uis esset status parui habuit tñ fautores plurimos fortes acres ⁊ potētes. Hoc aūt est ꝓsperū et efficax iter ad extirpatiōem erroꝝ dū nullis parcit. sed ꝯstanter ꝓcedit ad emendatōem. vel si corrigi noluerint ad punitōez ⁊ exterminatōez errantiū. Alioq̄n nō satis destruunt errores/ si ꝑmittunt liberi ⁊ impuniti patētes ⁊ notorij verbis aut factis heresum defensores. Si ꝑterea ꝑdicatoribꝫ catholice ꝟitatꝫ nō subest plena libtas elucidādi legē scāz. Tollit ex h̄ pñti ꝯcilio dictuz ꝑhi illius q̄ leges cōpabat telis araneaꝝ. eo ꝙ debiliores muscas retinēt. transmittūt fortiores

B

Secunda directio

siue sexta lex ī ordine ¶ Cōciliū generale pōt ⁊ dz assertiones hereticas ⁊ erroneas in fide ⁊ moribꝫ que fuerūt ⁊ sunt in scandalū publicum diligēter examinare. reprobare. ⁊ dānare etiā nō facto ꝑus vel simul ꝓcessu aduersus assertores. Hoc pluries practicatū est in hoc ꝯcilio vt de assertionibꝫ ꝙ cōmunicandi erant laici sub vtraq̄ specie. Et de ista assertōe q̄libet xp̄ianus pōt ⁊ debet ⁊c. Deniq̄ tā rōnes q̄ silitudines manifeste ⁊ exēpla sctōꝝ ꝓbāt idē vt de falso numismate/ ⁊ famoso libello. Tollit ex hoc scandalū vel tolli debz eoꝝ q̄ ꝑ bono accessorio qd̄ in facto ꝯsistit. elucidatōez veritatis vel impediunt vel ꝓcrastinant. hoc aūt ꝓcrastinare quid nisi impedire est?

Tercia directio.

¶ Conciliū generale pōt dānare ꝓpositōes multas cū suis autoribus. lz habere glosas aliquas vel expositiōes vel sensus logicales veros possint Hoc practicatū est in hoc cōcilio de multis articulis wicleff ⁊ Johannis Hus. quoꝝ aliq̄ poterāt vl' de vi logice vel grāmatice defensionē aliquaz recipe vt in articulis q̄ sunt indefinite traditi. vl' q̄ loquunt de possibilitate ꝓut posse logicū est ⁊ nō ꝑhicū. Uel q̄ possent ad aliquē sensum veꝝ trahi. si seorsum ponerent. ¶ Sed ꝯciliū hoc sollerter attēdit ꝑmo/ qꝛ iuxta hilariū Intelligētia dictoꝝ ex causis est assumēda dicendi. Iteꝝ illud Aug⁹. Liberis verbis vtunt ꝑhi ⁊ in rebus ad intelligendum difficillimis offensionē piaꝝ auriū non ꝑtimescūt. Nobis aūt. s. theologis ad certā regulam loq̄ fas est. Illud deniq̄ vulgatum fundamentū in Aresto. ꝙ sermones accipiendi sunt ꝑm materiā subiectā. vñ moralis snīa sumit. Ea est em̄ diuine forme substantia vt ꝙ nec in extrema dilabat nec in se extraneū aliqd̄ ipsa suscipiat. sed sicut de ea permenides ait. Uerū orbē mobilem rotat dum se immobilē ip̄a cōseruat. Q, si rōnes quoq̄ nō extra petitas sed intra rei quā tractabimus ambitū collocatas agitauimus nihil est qd̄ ammirere/ cū platōe sanciēte didiceras/ cognatos. de q̄bus loquimur rebus oꝑtere esse ꝑmones. iij. de ꝯsolatōe vlti. ꝓsa in fi. Silꝛ theologia suā ꝓpriā habz logicā et sensum lr̄alem. alit q̄ speculatiue scīe. Hec directio vl' lex ꝑ ꝑuauit hacten⁹ ꝑclarā vniuersitatē Parisieñ. a pluribꝫ erroribus dū scholasticos suos sꝑ ad certā r̄gulā fidei loqui iussit et ꝯpulit. Utinā in alijs studijs hec disciplina silꝛ teneat. Mala libertas est male et erronee loq̄ posse

Quarta directio si

ue octaua in ordine. ¶ Conciliū generale ꝑt ⁊ debz dānare ꝓpositōes multas vl' assertōnes hmōi/ q̄uis nō possent ex solo et nudo textu exp̄sso sacre scripture patēter reprobari. seclusis expositōibꝫ doctorū vl' vsu celebri eccl'ie et ceteris. Hoc ꝑcticatū est in hoc ꝯcilio in multis assertōibꝫ Johis wicleff ⁊ Johis hus. īmo et de ista ꝙ est ꝯmunicādū ꝑ laicos sub vtraq̄ specie panis et vini. Hec directio vl' lex ꝓspeꝝ facit iter ad heresum et hereticoꝝ exterminatōem. qm̄ heretici quos vidim⁹ defensionē suā vt plurimū accipiūt. qꝛ nolūt hereses absolute reuocare sed tm̄ ꝯditionaliter. si videlicz ex rigore textus sacre scp̄ture ꝯuincant errare dicentes. ꝙ expositōes doctorū d̄creta decretales sint apocrife. neq̄ de illis curandū est. Hec aūt ꝑsumptio q̄ late pateat ad errores. nemo non intelligit.

Tercia pars prin

cipalis de via morū vel virtutū

C

Declaratis vl' narratꝫ scādal' q̄ttuor obuiātibꝫ errorū extirpatōi. loquamur ꝑ tercia ⁊ vltima ꝑte aliq̄d d̄ remotōe totidē scandalorū obstantiū moruz reformatōi in capite ⁊ in mēbris narrādo q̄druplicē legē vl' directōem ꝑcticatā in hoc ꝯcilio. vt ꝓspeꝝ iter faciat nobis deus salutariū nostrorū

Prima directio salu

taris in via moꝝ ꝛ virtutis. ¶ Conciliū generale sic est supra papā ꝛ aliū quēlibet ꝺ ecclesia q ipm papā pōt deponere, p quocūqꝫ crimine. de q notorie ꝛ incorrigibiliter scādalizaꝝ eccl'ia. Hoc est practicatū dudū de papa Joh. xxij. ꝛ nūc de Joh. xxiij. In cuius deiectōe nō inserit q fuerit hereticꝰ vel a fide deuius. Et si ita actū est ꝺ cedro libani. q̄re nō timebit humilis herba dekti? Ac cusatus tñ int' cetera fuit ꝛ cōuictus q fuerat notorie symoniacus. Ex q̄ ꝓfundit illa quorundā temeritas q̄ papā in collatōe beneficioꝝ nō posse cōmittere symoniam/vel disputabant vel diffiniebant.

Decūda directio si

ue decima lex. ¶ Cōciliū generale q̄uis nō possit nec debeat plenitudinē ptātis papalis cōmissam a xpo Petro ꝛ successoribus eiꝰ tollere vl' minuere. sz de ea grās agere ꝺo qui ꝓtulit eāqꝫ reuereri ꝺz ꝛ āplecti. Pōt nihilominus vsuz ptātis illius certis legibꝰ ꝛ statutis limitare in edificatōez eccl'ie. Hoc practicauit pñs ꝯciliū. tū in multis. tū spāliter in hoc q legēpfixit in eligēdo papā futuꝝ ꝛ suis electoribꝰ q reuerendissimū patrē dñm angelū cozario. ob laudabilitatem sue cessiōis spōtanee. nullus papa futurus posset eū a collatis cardinalatu ꝛ ptāte legati ꝑ hoc ꝯciliū deponere. nec eū sup pteritis quibuscūqꝫ factis quōlibet impetere vl' punire. Jure q̄dē ꝛ indulgēti ꝓdescēsione hoc factū est vt exēplū posteris det vltro cedendi/dū illud efflagitat eccl'ie vel pia vtilitas vel vrgēs necessitas. ¶ Expedit aūt nūc añ summi pōtificis electōez ita fieri circa multa generalē statū eccl'ie ꝓcernētia. In quibꝰ summi pōtifices vsum plenitudis sue ptātis passim nimis verterūt in abusum. vt qz noluerūt generalia celebrare ꝯcilia. Nec inferioribꝰ plat' ordīaria iura relinqre. Q, qꝫ in statutis generaliū ꝯcilioꝝ nūc cassando ea. nūc mutādo. nūc ad libitū īterptando. nūc ꝑuilegia ꝛ exceptiōes largiēdo. palam ꝛ absqꝫ manifesta rōne vel vtilitate deuiarūt. ¶ Uñ sicut in vsu dispensationū. ꝓcessiōe ꝑuilegioꝝ. innouatiōe decretaliū nō expedit vsum ptātis papalis sic restringi. vt in omni casu tali fiat ad ꝯciliū generale recursus ꝓpter difficultatē ꝛ raritatē sue ꝙuocatiōis qualis nō erat in ꝑmitiua eccl'ia. q̄ñ cōi cōsensu dicēte Hiero. fiebāt oīa. Sic non expedit talē laxatōez fieri q̄ vim ꝛ robur generaliū ꝯcilioꝝ in suis ꝓstitutiōibꝰ passim tollat ꝛ eneruet. ¶ Cōsiderari posset in hoc loco Aresto. traditio de triplici politia regali. s. ꝛ mōarchica. In q̄ vnus bñ pest cui tyrānus opponit. Altera est aristocratia. vbi dñant pauci ꝛ boni. cui opponit oligarchia. Terciā ponit tymocratiā in q̄ ppl's bñ dominat que oppositā hz democratiā. ¶ Essz aūt int' istas policias illa melioꝝ q̄ aliq̄ singularis q̄ ex regali ꝛ aristocratia cōponeret vt in regno Francie vbi rex instituit parlamentū a quo iudicari nō refugit. Esset ꝙ oīuz optia ꝛ saluberrima policia/q̄ triplicē banc bonā complecteret regalē/aristocratiam/ꝛ tymocratiā. ¶ Est aūt generale ꝯciliū politia talis cōpositā hñs suā directōz magis ex assistētia spāli spūssancti ꝛ ꝑmissiōe iesu xpi. q̄ ex natura vel ex hūana solā industria. ¶ Hinc est illud qꝺ ꝓdiximus q ipm est saluberrima ꝛ efficacissima regl'a ad regimen totiꝰ eccl'ie trāquillū vel ꝓfuandū vel reformandū vel inueniendū tanq̄ sup̄mus et sufficiēs legislatoꝛ vniuersal' ꝛ potēs epikes. Preterea legitimꝰ et securꝰ nec suspectus rōnabiliter ab aliq̄bꝰ xpianis cū ꝑcedat oīm vl' q̄si omniū ꝓmuni cōsensu vl' assensu. ¶ Quid āt ē generale ꝯciliū al's ꝺscriptū ēz repeto? Cōciliū generale ē ꝯgregatō legitima auctoritate facta ad aliquē locū ex oīm statu hierarchico/totiꝰ eccl'ie catholice nulla fideli ꝑsona q̄ audiri reqrat exclusa ad salubriter tractādū et ordinādū ea que debitū regimē eiusdē eccl'ie in fide et moribus respiciūt. Deduci posset ex hac descriptōne cū p̄cedentibꝰ q̄liter plenitudo ptātis papalis collata est a xpo in his q̄ sup̄ naturā sūt. In alijs etiā q̄ leges natural' canonica et ciuilis sibi tribuūt vt monarche sup̄mo stat et ꝯordat cū ptāte cōcilij q̄ dicta ē. q̄m in ꝯcilio papalis ptās includit. q̄uis aliter sit hec ptās in papa aliter in concilio. Sic aliter claues petro tradite sunt aliter eccl'ie. Unꝺ ꝯciliū in multis q̄ papā respiciūt habz auctoritatē ꝯciliatiuā et dictatiuā. papa exercitatiuā et executiuā. Non enī possz ꝯciliū ꝑ seipm vel absoluere in foro ꝓscie/vel ꝑsbyteros ordīare. vel corꝑ xpi ꝓficere. vel debellare manu armata infideles. ꝛ ita ꝺ mkt's. sz ad ipm spectat circa hec bmōi ꝓsulere vl' dictare/cuiꝰ dictamini q̄ repugnat ꝓtumaciter repugnat spūisancto/cuiꝰ est ipm consiliū in dictādo vel consulēdo dirigere. Exemplū i hoie vbi ratio ptātem hz dictatiuā

ꝛ conciliatiuam. voluntas exercitium ꝛ exe cutionem.

£ ## Tercia directio

¶ Concilium generale põt de dissentõibꝫ ꝛ guerris inꝫ ꝓncipes xp̃ianos seuiẽtes in p nicie totius xp̃ianitatis ꝛ pditõis hoiuꝫ in aĩa ꝛ corpe autoꝛitate legitĩa coḡscere, phi bẽdo eis vias facti ꝛ ad suscipiendu vias iuris ꝛ rõnis p cẽsuras eccl'asticas cõpellẽ do. ¶ Hoc p̃ticare ꝓposuit serenissim⁹ rex romanoꝝ semp augustus q̃ pusq̃ recederet ab hoc ꝯcilio ad locũ quentõis cũ rege ara gonũ ꝛ Petro de luna oꝛõnẽ ad deputatos habuit oĩ religiosa pietate. ꝛ vera xp̃iana re ligione plenissimã. quã his auribꝫ non sine pia ꝯpunctiõe lerus audiui. Narrauit illic ꝓpositũ suũ esse tẽdere post sedatõez scisma tis ad pacificatõez regũ frãcie ꝛ anglie. ma xime p autoꝛitatẽ huius ꝯcilij. Narrauit ꝺ pacificatõe regis Polonie cũ prutenis. De hinc de passagio hieroſolymitano p̃ceden te pacificatõe regis polonie cẽ. ¶ Fũdamen tũ seu regulã p̃curauit inducẽdo q̃libet p tium vt se generali ꝯcilio sueq̃ diffinitioni p̃sus summitteret. cuius autoꝛitati ipemet rex quẽ ad modũ tũ c ꝛ pluries antea sub at testatiõe diuini noĩs p̃testatus esse debebat ꝛ volebat esse subiectus ꝛ ꝫ in speculũ ꝛ exẽ plar eternum cuiuslibet ꝓncipis catholici temꝓoralis.

Quarta directio si ue lex duodecima ꝛ vltia. ¶ Conciliũ gene rale põt ꝛ dz ꝓstituere crebꝛioꝛẽ generalium ꝯcilioꝝ celebꝛatõez q̃ retroactis tp̃ibꝫ fue rint celebꝛata. vt de decẽnio in decẽniũ p̃e fixa futuris sũmis põtificibꝫ ista lege quaz trãsgredi nõ liceat. Fundat in p̃missis hec ꝓsideratõ ꝛ p argumẽtũ ex oppositis. qm̃ si tot et tã enoꝛmia discrimina puenerũt eccle sie dei dũ cessatũ est a ꝯcilijs generalibꝫ/q̃ ta dem̃ erit salutaris vtilitas ex frequẽtio ri celebꝛatiõe p̃spicuũ est. Quis itaq̃ nesci at q̃ inde supioꝝ pctã minus vigebũt. duz minoꝛẽ sibi sentiẽt esse peccãdi licentiã. vel impunitatis spez/dũ. s. reddituros se rõnez coꝛam iudice suo generali ꝯcilio p̃spicient. Sũt q̃ppe nõnulli q̃ ꝛ si deũ nõ timent ho mines tm̃ reuerenť. Deniq̃ si nõ assidue lex viua dirigẽs regẽs ꝛ actuans leges mortu as ad effectũ. ipe nõ satis p̃ficiũt. vñ ꝛ phs tradere satagẽs mediũ p̃utis nõ potuit il lud efficacius inuenire q̃ vt diceret put sa piẽs indicabit. ¶ Potuerãt ex p̃missis oĩbꝫ velut ex fundamẽtalibꝫ q̃busdã regulis di rectionibꝫ ꝛ signis in via mandatoꝝ dei le ges elici p̃ticulariꝛes. ad tollendũ scãdala impediẽtia p̃spexꝝ iter pacis fidei ꝛ vtutis ad sedationẽ scismatũ q̃ ad p̃mũ. ad extirpa tionẽ erroꝝ q̃ ad scõm. ꝛ ad reformatõz mo rum q̃ ad terciũ. sz neq̃ tps neq̃ locus suffi ciũt. qz tetigerũt insup multa ex eis p̃uden tes ꝛ studiosi suis in scriptis. qz rursus de bent hmõi leges ꝛ ꝓstitutões p̃ticꝰares ma gis p mutuã collatõez oĩuz de ꝯcilio agita ri tractari ꝛ diffiniri. iuxta regionũ aut pa triaꝝ varietatẽ. Quia deniq̃ decreta ꝛ decre tales viderenť abũdanter sufficere. si p legẽ viuã fieret efficax executio. Ellioq̃n mꝰltipli catio ꝓstitutionũ hmõi etiaz penaliũ q̃nq̃z plus onerat et aggũat q̃ subleuet aut p̃fici at. ¶ Faciam⁹ tãdẽ in oꝛõe finẽ ꝙbis vt O reuolet ad El. et dicam⁹ obsecrãtes. Pꝛospe rũ iter faciat nobis de⁹ salutariũ nostroꝝ. Iter nedũ terrestre sed spũale ꝛ celeste. iter eternitatis ad deũ salutariũ nr̃oꝝ. q̃ est deus bñdictus in secula Amen.

Libellus de auferi bilitate pape ab eccl'ia Johis ꝺ gerson Lã cellarij parisien.

Q Eniet autẽ dies cũ auferet ab eis sp̃õsus. Mar. ij. Circa quẽ textũ p materia nũc currẽte q̃ri tur. Si auferibil' sit sp̃õsus ec clesie a filijs suis vel ab ea. Et ponant̃ hic consideratõnes. xx. F

Lõsideratio p̃ima

a Auferibil'ñ ẽ sp̃õsus eccleſie xp̃s hõ ab ipa tota eccl'ia lege stante. Sic q̃ dẽ caput eccl'ie christ⁹ est. ad Eph. iiij. et Col'. i. et. ij. Puto autẽ nemo ꝓcesserit q̃ absq̃ capite valeat p̃manere coꝛp⁹ aliq̃ verũ vl' mysticũ. sed eccl'ie corpus mysticũ manere sp̃ vsq̃ ad ꝓsũmatõem secli necesse est lege stãte. Matthei vlti. et. xxiij. Hoc & fiet p̃ vivificũ influxũ capitis in ipm. Pꝛo q̃ facit pabola qua xp̃s se viti cõpat. disci pulos palmitibꝫ. Oꝛ si q̃s dixerit oppositũ dicẽs eccl'iam ĩcepisse ab abel iusto fm gre. q̃ tpe nõdũ xp̃s erat incarnat⁹. Rñdet Jo hãnes in Apocal'. q̃ dicit agnum fuisse occi sũ ab origine mundi p̃uisiue. s. ꝛ acceptati-

nea deo. licz nõ dũ corpal' exhibitiue. quia nec ipis antiqs erat sal' nisi in fide. m'tũ tñ implicita z generali mediatoris z capit' ecclesie xpi tũc futuri. qbz erat necessariũ credere sanctũ illd symbolũ qꝫ de' ē z qꝫ ē rmunerator i se credẽtiũ ¶ Rursus dñ ducit' qd dictũ ē ex ipa pditõe mrimonial' vincli inter xpm spõsũ et eccl'iam spõsam. sic Joh. in apocal'. eccl'iaz sub typo ciuitat' noue hierusalẽ vidit descẽdẽtẽ d celo sic sponsã ornatã viro suo. Nã ad exẽplar celest' eccl'ia terrea formata ē. Qd aũt de' piũxit hõ nõ sepat. ita vt lege stãte nõ posset aut debeat dari libellus repudij int' sponsũ et spõsam piunctos legitime. Que aũt piũctio mrimonial' magis legitima qꝫ xpi sit ad eccl'iam pfederatio? Propterea dicit p Osee. Despõsabo te mihi in et'nũ. z p altez pphã. Si pt obliuisci mr' q nõ misereat filio vteri sui/ego tñ tui nõ obliuiscar. Loqt' de eccl'ia spõsa sua Nã relinqt hõ prem et matrez z adherebit vxori sue. sic et xps eccl'ie. cũ mrimoniũ carnale ideo sumat indissolubilitatẽ /qz sacrm magnũ est in xpo et eccl'ia. quia est illi' matrimonij sacrũ signũ.

Cõsideratio secũda

a Uferibil' ē absolute loqndo spõsus eccl'ie christ' hõ ab ipa eccl'ia. Neqꝫ enim min' ß ē possibile qꝫ q xps desineret esse hõ. sic spõtanea volũtate ꝟbũ caro factũ ē. aut q desineret eẽ nedũ eccl'esia ipa sed oĩs generalit' creatura. Porro sic nõ est absoluta z inauferibil' habitudo cuiuscũ qꝫ creature ad alterã creaturã. neqꝫ tãqꝫ finibilis ad suũ finẽ. neqꝫ tãqꝫ effect' ad suã cãz Sic nõ est ß mõ essential' vl' inauferibilis habitudo eccl'esie ad xpi hũanitatẽ/quã viqꝫ pfitemur creaturã. Et ita staret absolute xpm hoiez eẽ et eccl'iam sil' esse. nec tñ ipaz a xpo vt hõ ē/vitales influxus suscipe

Consideratio tercia

b Uferibilis ē sponsus militãtis eccl'esie xps a qlibz filioz suoz hic in via. licz nõ ab oĩb collective qꝫdiu pmanebit militans eccl'ia et lege stãte sicut deinceps loq pponim'. ¶ Perspicua est pma pars hui' diuisiõcti. qm nullus est hõ viuens q nõ videat mortẽ. z si ß nõ sufficiat. qz dicit apl'us q siue viuim' siue morimur tẽ. aut pide nũ qꝫ sepamur a xpo. Cõstat tñ q fit sepatio p mortẽ talẽ q desinit eẽ qs viator z de eccl'ia militãte. Cõstat ptercà q' qꝫ diu manebit ꝟ aliqs i via. sicut pt pficere/ita deficere culpabilit'. et a xpo vera vite vt palmes arid' et pbustiõi soli apt' separari. nisi tñ fuerit p confirmatõem quodãmõ positus extra statũ put est viator. ¶ Altera ps divisiuncti sequit' ex pma consideratõe z eius deductõne. quoniã z omniũ collectio nihil aliud est qꝫ eccl'iastici corpis indissolubilis cõpago. quẽadmodũ dici solet. totũ nihil aliud est qꝫ sue ptes simul sumpte. sed hec ppago manet ineternũ lege stante

Consideratio qrta

a Uferibilis nõ est sponsus eccl'esie christus ab ipa qn influat quotidie tã p modum meriti z impetrationis vt alij sancti et pl' qꝫ ipi. qꝫ etiã p modũ dignatiue cõdespiratõis et viuificatõis p spiritũ sctm̃ suũ/fidem spem et charitatez cũ ceteris dotib' infundẽdo gratuitis. virtutũ donorũ et beatitudinũ. z maxie sacramentorũ. Itaqꝫ sicut nõ pmanet corp' aliquod verũ et viuẽs nisi habuerit qlitatiuas dispositões reddentes cõplexionẽ armoniacam et decentẽ. p manutenentiã forme cũ corpe organico ꝟm exigentiam ipius ac forme actiuitatis z oparionũ suarũ. cur aliunde venit mors? nõ aliter sentiendũ est ꝺ corpore mystico eccl'esie. Ipe enim spiritus sanctus q̃ est spiritus christi est etiã suo mõ forma corpis eccl'esie christi/pbens ei vitã vnitatem et motũ. et hec nõ pmaneret cessantibus qlitatiuis dispositõib' pnominat' diffusis p totũ corpus eccl'esie et p mẽbra varia put vnicuiqꝫ mẽbro donatũ est. z prout opus hz ad edificatõez corporis vniuersi. Tradit hoc apostolus clarissime scribens ad Ephe. iiij. Solliciti inquit seruare vnitatẽ spiritus in vinculo pacis. vnũ corpus z vnus spũs. sicut vocati estis ĩ vna spe vocationis vestre. Unus domin'. vna fides. vnũ baptisma. vnus deus et pater omniũ. Sequitur. Unicuiqꝫ autẽ nostrꝝ data ē gꝫtia ꝟm mensuram donatõis christi. seqtur. z ipe dedit qsdã q̃dẽ ap'los tc. Quietiã arti cli' qttuor principales ap'lici simboli fũdat illam consideratõnem. Unus est. Credo ĩ spiritũ sanctũ et viuificantẽ. quid viuificantem nisi sanctã eccl'esiam. sicut ptinus additur. et vnã sanctã eccl'iam catholicã. Deinde sequit'. Sãctorũ. ꝟ est sacrorꝝ pmũionem. ac deinde remissionẽ peccatorũ intel-

tellige consequitur et vitam eternam.

Consideratio.v.

b Auferibilis nō est ab eccl'ia militan
a te sponsus su⁹ christ⁹ hō q̄n sp influ
at in eandē eccl'iam spōsam suā per
mēbra varia. g̃dus hierarchicos / officiorū
t am mīstrationū et dignitatū t statuū ab
ipo ꝓstitutor dū eccl'iam fundauit ꝓmitus
t edificauit. Si ei pmanebit eccl'ia vsq; ad
ꝓsūmatōez secl'i pmanebit vt pfecta. dei enī
pfecta sunt opa. nō solū i inchoatōe sed ma
gis in ꝓseruatōe t ꝓsummatōe. Sed nemo
dubitauerit q̄n ablatio vni⁹ mēbri a corpo
re deformitatē grandē t impfectōnem indu
cat. Manebit g̃ semp eccl'ia cū suor integri
tate et pfectōe membrorū. Scribit de his
apl's. i. ad Chor. xij. Diuisiones inq̄t gr̃aꝝ
sunt / idē aūt spūs. t diuisiōes mīstrationuꝝ
sunt / idē aūt dñs. t diuisiōes opationū sūt
idem aūt de⁹ q̄ opat oia in oib⁹. Unicuiq;
autē dat mānifestatio spūs ad vtilitatē. alīj
q̄dem p spm̄ dat ſmo sapie. alīj aūt ſmo
scie ſm eūdē spm̄. alteri fides in eodē spiri
tu. alīj gr̃a sanitatū in vno spū. alīj opatio
virtutū. alīj pphetia. alīj discretio spirituū.
alīj genera linguaꝝ. alīj interꝓtatio ſmonū
Hec aūt oia opat vnus atq; idē spūs diui
dens singul' put vult. ¶ Concludamus ex
his pauli ꝓbis q̄ assidu⁹ erit in eccl'ia vsus
ministrationū t gr̃aꝝ g̃tis datarum q̄s enu
merat. et ꝑ q̄ntū expediat ei⁹ decursui et edi
ficatōi. sic erūt sapiētes. sic pphete. sic discre
tores spirituuꝝ. q̄bus ex officio hierachico
ꝓmisso eis a xp̄o t spūsctō ꝓueniūt tales a
ctus. ita vt ab hūana q̄uis auctoritate ne
q̄ant īpediri / suspēdi vl' phiberi. sic nec sta
tus papal' nec apl'ic⁹ vel pastoral'. Fuerūt
enī ꝓmitus velut in q̄dā semīario viuifico
positi in eccl'ia p christū. t postmodū crescē
te eccl'ia discretio taliū magis inotuit. velut
si stipes vince se i folia t flores / t ramos ex
plicuerit.

Consideratio. vi.

a Auferibilis nō est spōsus eccl'ie xp̄s
ab eccl'ia talit q̄n semp habeat in se
viuificū semen q̄ ꝑ p successiones
generatōis et generatōis sese ꝓtinuare i cor
pe toto et in mēbris ꝑticm officialib⁹. simi
liter et in filīj⁹. Traducit ad ꝑ illud christi
Matth. xxiiij. Amen dico vob⁹ q̄ nō ꝓteri
bit generatio hec donec oia fiant. loquens
de generatōie iustorū. q̄ ꝓriat illi de q̄ dictū
ē. Amē amē dico vob⁹ q̄ req̄ret a generatōe
hac oīs sāguis ab abel iusto. Itaq; si dñs i
rer mutabiliū creatōe singul' indidit semē
tē ſm genus suū ad ꝓpagatōis sue genera
tionē. Si tā i lege nature q̄ i lege moysi sta
tus sacerdotal' durabat vl' in ꝓmogenitis
vel p successiōem hereditariā filioꝝ p prīb⁹
suis. oportuit m'to ampli⁹ legē gr̃e pfectis
simā habere in semetipa fecūditatē p sui cō
tinuatione legitima Ad q̄ inducit apl'us
ad Ro. ix. textū pphete euāgelici Esa. i. Ni
si dñs exercituū reliq̄sset nob⁹ semen q̄si zo
doma fuissemus. et q̄si gomorra sīles eēm⁹
Hoc aūt q̄d aliud dꝫ intelligi q̄ vis īsita
spūalis et ars quedā viuifica in vniuersum
corpus eccl'ie. p quā hierarchic⁹ ordo suus
ꝑt vsq; in finē subsistere. ¶ Et ex his ꝓtinus
inferꝛ q̄ eccl'ia vl' ꝓcilium eā repsentās ꝑt ī
stituere vl' eligere vel designre sūmū pōtificē
in sacra sede petri. Potest insup modū det̄
minare vl' limitare eū taliter vl' talit instituꝛ
endi siue designdi / ita q̄ nō spectat ꝑ ad so
lum pontificē sūmū. alioq̄n ipo mortuo vl'
nolēte dare legē eligendi successorē possꝫ ec
clesia pmanere iugit sine sūmo pōtifice. qō
neq̄t fieri lege stante. Qꝫ si q̄s dixerit. mo
dos q̄ nūc obſuanꝫ p electōe sūmi pōtificꝫ
determīatos esse p summos pōtifices. Pla
cet. Sed eccl'ia ꝓsensu suo vero vel interꝓ
tatiuo approbauit. aut in defectu q̄lē p dixi
mus fas haberet immutare. Et ita fas vt ī
contrariū nulli⁹ posset cuiuscūq; pōtificis
auctoritas legē dare.

Consideratio. vii.

3

a Auferibil' nō est spōsus eccl'ie xp̄s
ab eccl'ia spōsa sua et filīj⁹ eius. sic
q̄ ſmaneat eccl'ia ī sola m'liere. īmo
nec in solis m'lierib⁹ oīb⁹. īmo nec in laicis
solū lege stāte t nō facta diuinit⁹ noua īsti
tutōe. Da opposito. eccl'ia deficere possꝫ in
ſnis g̃dib⁹ et officijs hierarchicis. In suis
cuā sacr̄is vsq; in finē. Ptz ꝑ ꝓsupponēdo
q̄ sacerdos a ñ sacerdote. et epūs a nō epo ne
q̄t instituī. īmo nec a tota multitudīe laico
rum aut mulierū simul cōgregata. si per ca
sum mortui essent oēs sacerdotes. Addi
tum est / non facta diuinitus institutōe no
ua. quia spūsancto dictante et opante noua
prestari posset auctoritas qualis nondū col
lata est. quemadmodū prius q̄ deus īstitu
isꝫ sacerdotū nouū supmū t alios īferiores

gradus hierarchicos ī eccl'ia nō dubiū q̄n hoc potuerit. Porro nulla ꝯmūitas vl' vniuersitas hoīm mortaliū sil' ꝯgregata talem aliquē gradū nullo mō īstituere potuisset cū ptāte q̄lis in q̄libz repit' q̄ sup̄ naturā existēs ip̄am sibi p̄supponit et substernit quodāmō sicut forma materiā. ¶ Nec opinor ꝙ aliq̄s doctorū theologorū senserit in hoc ꝯrie q̄uis ꝟba q̄dā epl'e cuiusdā tractat' de ꝯcilio generali videri pñt aliq̄liter h̄ sonare. nisi benigno interp̄te foueant'. ¶ Deducit' ꝓinde ꝙ nec hieronymus nec aliq̄s aliorum dicēs eccl'iam vel apl'os sibi ꝯstituisse Petrū vt sup̄mus esset ⁊ princeps inter eos ad scisma tollendū non intelligunt hoc nisi qd̄ ecclesia vel apl'i declarauerūt ita esse ꝯstitutum a christo. ⁊ hoc tenendū fidelib' tradiderūt. Et ita saluat' illa q̄ videt' sup̄ hac re īter Hieronymū et ceteros varietas.

Consideratio. viii.

Auferibilis est aut mutabil' lege stāte q̄libet politia ciuilis monarchica seu regalis / vt fiat aristocratica. et nō sic de eccl'ia q̄ in vno monarcha sup̄mo ꝑ vniuersum fundata est a xp̄o. ¶ Possz deduci ꝯsideratio tā a priori q̄z a posteriori deducēdo variatiōes q̄ fuerūt ī aliis politiis. qz nullā aliā politiā instituit christ' īmutabiliter monarchicā. ⁊ quodāmō regalē nisi eccl'iam. Et oppositū sentiētes de eccl'ia. ꝙ scz fas ē esse plures papas. aut ꝙ q̄libz ep̄s est in sua diocesi papa. vel pastor sup̄m' eq̄lis pape romano / errāt ī fide et vnitate ecclesie ꝯtra articulū illū. ⁊ in vnā sctām ⁊c̄. et si ꝑtinaces maneant iudicādi sūt heretici. sic Martin' de padua et q̄dā aliorū. ¶ Cōsonat rō. qz sicut ad vnā fidē et ad eadē sacr̄a obligant' oēs viatores. Sic oꝑtet vt ñ essz scisma reductionē finalē fieri ad vnū supremū. Secus vbi ꝯmunitas regit' legib' solis naturalib' et traditōib' humanis / q̄ pro varietate tēporū et locorū laudabili' et vtilius variant' / q̄z vt vno tenore ligēt omnes. quēadmodū tradit Aristo. exemplificās de regula lesbie. ¶ Quocirca dicam' ex incidenti conseq̄nter ꝙ nec summ' pontifex nec aliq̄s alioꝝ debet conari vt canones positi vl' alie traditōes hūane obꝑuent' vbiq̄z ꝑ totaz eccl'iā et ꝑ oēs īuariabiliter natōes. Oppositū satagere dedit forte occasionē grecis discedēdi a latinis. dat p̄terea quotidie materiā multā litium scrupulorū grauiū / dū eq̄li tenore querit' obꝑuari lex humana. siue sit illa canonica secularis vl' ciuilis. quēadmodum custodiri diuinā absq̄z vlla variatōne necesse est. Inde vēit illa xp̄i questio Mat. xv. Irritū fecistis mandatū dei ꝓpter traditiones vestras.

Consideratio. ix.

Auferibilis est vicari' sponsus ecclesie ꝑ voluntariā eius cessionē aut renunciatōem a papatu. Fuerat eī olim dubitatio post renūciatōem Celestini nunq̄d talis renūciatio iure subsisteret. Tū ꝓpter votū quo se papa obligat ad eccl'iaz. Tum ꝓpter desponsationē et mr̄imonium quoddā sp̄uale inter papam et eccl'iaz. Tū p̄terea qz papa diuino iure statutus est in h̄ gradu. Et si que sunt alie ratōes. Occasiōe cuius dubitatōis facta est decretalis determinās affirmatiuā ꝙ hoc licet. Et ita licet ꝙ ex hac humili renunciatōe cū ceteris patribus Celestin' annumerat' est catalogo beatorū. ¶ Sunt autē casus aliq̄ etiā ꝑ iuristas exp̄ssi quādo licitū est p̄lato. imo qñq̄z debitū cedere statui suo. Unus est grande scādalū subditorū qd̄ non expectat' alio modo ꝓbabiliter terminandū q̄z ꝑ cessiōez. Alius casus est dū occupatio seu retentio p̄lature patenter vergit in detrimentū salutis ꝓp̄e. Nam quid ꝓdest homini si vniuersuz mundū lucret' / anime vero sue detrimentuz patiat'. aut quā dabit homo ꝓ anīa sua cōmutationē. Alius casus est vbi manifeste talis retentio impediret maius bonū vel in p̄lato vel in subditis. ¶ Multiplices essent casus in particulari ꝑm illud triplex genus Sed breuitati nr̄e satis sint ista ꝓ nūc. Per que dissoluitur prima ratio que fiebat d̄ voto / quod non obligat dum vergit in detrimentum salutis / vel exitū deteriorē. Alterā rationem soluit dissimilitudo que est inter matrimoniū carnale et sp̄uale. licz cōueniāt in multis. Dissimilitudo est quantū ad h̄ ꝙ in spirituali nō est sacramentū. ex quo cōsurgat indissolubil' nexus ex institutōne diuina. Quēadmodū de carnali est exp̄ssa lex Quod deus cōiunxit hō nō sepet. et sacr̄m hoc magnū est. Dico autē in christo ⁊ ecclesia. inquit apostolus. Ac ꝑinde soluit' ratio tercia. qz ꝓp̄e sol' christ' est sponsus eccl'ie. Alij sunt tantūmodo vicarij quos per humanam designationem vel electionem voluit institui. quāuis officium sit diuinum /

et sola auctoritate diuīa p̄mitus ordinatū.

Consideratio. x.

L Auferibilis est in casib⁹ dabilib⁹ vicarius sponsus eccl'ie ab ip̄a eccl'ia. ⁊ h̄ p eam/vl' p cōciliū generale rep̄sentās eā/vl' p aliq̄s ad h̄ p eā institutos/siue cōsentiat ip̄e vicarius vl' nō ꝯsentiat sue cessiōi. ¶ Sumit' in primis argumētū pro hac ꝯsideratōe ex v̄itate p̄cedentis. Naz si vicarius spōsus p̄t resignare spōte ip̄i ecclesie dādo ei libellū repudij. Cū spōsus ⁊ spōsa nō debeāt q̄ ad h̄ impari iure cēseri. poterit sil'iter repudiare sponsum talē ip̄a eccl'ia sponsa. dū par rō vel potior adducit' p ipsa ꝯ sponsū. vel qꝛ p̄stituere q̄rit eā q̄tū ī se est. vl' tyrānide seua tractare/laniādo eā. vl' placitādo bona sua dissipādo. vel qꝛ abuti conat' ea in p̄niciē filiorū. Nullū q̄ppe statuz. nullū g̅dū dignitatis/nullū mīstratōis genus dedit de⁹ nisi in edificatōem suā ⁊ vtilitatē ꝯmunē. ptz ad Eph̄. iiij. ⁊ ad Chorin. vi. Dedit vtiq̄z ad pacē eius cui⁹ fines posuit pacē. s̄m p̄s. Et hanc opat' dilectio. p̄pter qd̄ finis legis ab apl'o ponit' dilectio. ī qua etiā fundauit xp̄s officiū pastoral' Si diligis me(inq̄t christ⁹ petro)pasce oues meas. Joh̄. vlti. Sed q̄s nō videat casus ml'tos esse possibiles/quoꝝ aliq̄ nūc tacti sunt in q̄b⁹ eccl'ia nō edificaret' sed destrueretur. nō vniret' sed dissiparet'. nō pasceret' sz depasceret'. si nō cederet voluntari⁹ vel eijceret' ī uitus h̄ q̄ in vicariū sponsum eccl'ie rite et canonice fuerat ordinat⁹. Nec sit cuiq̄z illd̄ ammiratōi qd̄ dicim⁹ q̄si ꝯtrariātes illi iussioni. Nolite tāgere christos meos/quomodo etiā vni singulari p̄sone fas esset in casu violētie attēptate p papā verū cōtra castitatem suā vel vitā vim vi repellere cū appositione inculpate tutele. ⁊ ita licite stabit q̄ tāgat papā violēter. vl' in mare deijciat. Cur similiter in casu nō liceat idē toti eccl'ie p defensiōe sua et violētie attēptate cauta rep̄ssione?

Consideratio. xi.

a Auferibilis est in casu vicari⁹ eccl'ie p ꝯciliū generale eo non ꝯsentiente vl' īuito celebratū. ¶ Fateamur p̄us q̄ regulariter ꝯciliū generale nō est celebrādū de iure etiā diuino nō vocāte vl' approbante papa si est vnic⁹. nec aduersus eū allegatio legitima. Sed regule generales bene suscipiunt exceptōes sicut in grāmaticalib⁹ ita et in moralib⁹. p̄s̄tim vbi casus particulares incidūt modis variabiles infinitis. ad q̄s exceptōes ordīata est lex supior int'pres aliaꝝ. quā Aristo. vocat epykeiam. v. ethicorū. Et alia diuinior quā gnomi appellat in. vi. ethicorū. Nec autē lex sp̄ hz locū in īterp̄tatione legū aliaꝝ p̄ticulariū vbi deficere cernit' ratio ⁊ finis institutōnis ip̄aꝝ. Finis autē legū omniū nedū hūanarū. sed diuinaꝝ est dilectio que vnitatē opat'. Sit g̅ casus vbi legis alicul⁹ obs̄uatio dissiparet vnitatē ⁊ obesset publice saluti. Quis rōne vtēs diceret eā tenere oportere. Nimirū nec sibijp̄i q̄sq̄z vellet hoc fieri. quāto minus tota ꝯmunitas ratōnabiliter hoc fugiet ¶ Q. si quis interrogaret/q̄ auctoritate fulcietur vel vtet' hmōi conciliuz acephalū vt videt' sine papa? Respōdendū q̄ auctoritate xp̄i capitis sui et indefectibil' sponsi. auctoritate p̄terea legū suaꝝ tam diuīe q̄z natural'. q̄ hāc licentiā vel necessitati vl' manifeste charitati vel religiose pietati ꝯcedūt. Pro q̄ facit textus Marci. ij. de excusatōe discipulorū vellentiū spicas in sabbato p legē necessitis ꝯfirmatā. exemplo dauid q̄ ꝯmedit panes propositionis

Consideratio. xii.

M Auferibilis est in casu vicari⁹ sponsus ecclesie/p ecclesiam vel generale conciliū/neduz conciliatiue/aut dictatiue/vel denunciatiue. sed autoritatiue iudicialiter/atq̄z iuridice. ¶ Presupponamus q̄ iurisdictio idem est q̄ iuris dictio/seu potestas vel iurisdictio ⁊ facultas propinqua dicēdi ius. Et solet restringi ad coactiuam iurisdictionem que fertur vel dicitur in alterum etiam inuitum. Sequitur p̄tinus ex hac descriptione considerationis veritas. quomodo ecclesia seu conciliuz habet in casu facultatem p̄pinquam vel autoritatem seu potestatē dicendi ius. etiā in alteꝝ q̄ in papā fuit rite susceptus ⁊ electus. Nolumus tn̄ impugnare quī summus pōtifex habeat p̄tātē regitiuā ⁊ autoritatiuam respectu omniū hominuz. quantum xp̄us voluit ⁊ cognouit expediens sibi dare pro exercendo eam. Non pro se tantummodo/sed magis ad vtilitatem ecclesie. qualez autoritatem ecclesie nō habet totū ecclesie residuuz. nisi vnitiue quodammō vel electiue. Et ex ista diuisione verū est q̄ claues date

sunt nedū vni sed vnitati. Ex hoc tñ nō habeť q ecclia tota vel pciliū absente papa pser tim suo ōmerito nō possit auctoritatiuā iurisdictōem exercere. siē lex q̄dam diuīa et indeuiabilis ad reducendū ip̄m vl' corrigē dū vl' compescēdū. Ne noceat ip̄e nedū ecclesie sed sibimet tanq̄ frenetic⁹. vel vt pessima malaq̄ passionū ebrietate seduc⁹. sicut eni tradit Aristo. v. pol. q ad ꝓmunitatem totā spectat p̄ncipis vel correctio vl' totalť destitutio si iemēdabiľ pseueret. Et hec potestas inauferibiľ vl' inabdicabiľ est a ꝓmunitate libera que de reb⁹ suis facere p̄t ad libitum. nec p appropriatiōem vl' aliquā legē p̄t suspendi. q̄nto magis ℞ habebit ecclesia. ¶ Judaizabat olī petr⁹ p dissimulatōez Paul⁹ ei restitit in faciē. ad Gal. ij. Introducebat Petr⁹ rē nouā in ecclia dei/ad centurionē gentilē intrauit. Act. xi. suborꝛtuz est murmur in ecclia. ita vt ꝓpulsus sit petrus doctrinā insequi quam tradidit scriptz. vt sez paratus esset corā tota ecclia rōem reddere de ea que in ipo erat fide et spe. alioquī nō sibi credidisset ecclia. Quāto fortⁱ et rōnabili⁹ possunt duo p̄tēdētes diffamati apud bonos et gues de scismate. de piurio. de hereſis suspitōe compelli ratōem reddere si se coguerīt inocētes. Sic Simach⁹. sic btūs Marcellus. sic ip̄e Gregoꝛi⁹. sic alij plures iudiciū subiere. pciliū nequaq̄ ex humili ꝓdescēsione. sicut fingūt aliq̄. sed ex debito z obligatōe. q̄rū multos q ꝓciliū non reperit quictos de crimīe/reliq̄t causam eorū examini iudicis dei terminandā.

Consideratio. xiii.

HAuferibiľ nō est vicari⁹ sponsus ecclesie p ecclīam aut pciliū generale q̄ ad ea q̄ sunt ordinis sacri cuiuscū qz q̄n semp remaneat vel sacerdos vel epūs si in talē fuerit aliq̄ndo ꝓfect⁹. Sil'r etiaz de papatu si diceret ordinē a sacerdotio vel epatu distinctū. ¶ Dudū tpe beati Cypani martyris in affrica dū sanctus Cornel⁹ papatū rhome gerebat. fuit error multoz etiā magnorū/ q scismatici z heretici excōicati z symoniaci deiciebanť ab oīi gradu z dignitate z ordine. ita q nō remanebāt sacerdotes nec episcopi retinebāt episcopalē gdū. nec diaconi diaconatū. z ita de silibus. Immo vsq̄ ad ℞ deuentū est vt diceret ab eis q tales nullo mō valebāt baptizare. sed baptizabanť hi quos baptizauerāt. Similiter nec ꝓsecrabāt nec ordinabāt q̄n totum postea dicerēt iterādū. Introducebāt p seipis mlt⁹ passus scripturaz. vt illō. Maledicā bñdictōib⁹ vestris rē. Affirmabant deniq̄ q tales spiritūsanctū dare non poterāt/quē vtiq̄ nō habebāt. Notata sūt hec decretis causa ꝑma. et in q̄rto sententiaruz di. xxv. et dist. xiij. vbi magister nō teneť. licz loquať magis recitatiue q̄ determinatiue. ¶ Illustrissim⁹ vero doctoꝛ Aug⁹ post Cypriani materiaz hanc declarauit cōformiť ad pciliā generalia ante eū et post celebrata. Et hūc insecuti sunt doctoꝛes theologi dicētes q ea q̄ sunt ordinis stabilia sunt z indelibilia. ꝓpterea dicūt hi imp̄mi character quē appellāt indelibilē et nō iterabilem. ¶ Attū p cōcordātia diuersaz sententiarū in hac pte pficit duplex distinctio. Episcopus itaq̄ heretic⁹ et degradat⁹ ab ecclesia aut intēdit dare z facere ꝓformiter ad intentōez ecclie. vel baptizat vel ꝓsecrat vel ordiāt vl' ꝓfirmat/ materiā insup et formā debitaſ obseruat. Aut deficit in aliq̄ istorū Intentōne scz corrupta et erronea vel in materia vel in forma. Secōm hāc distinctōem. pcedūt mlte autoꝛitates sanctoz. quoz aliq̄ dicētes q sacerdotes heretici nihil agāt /intelligūt ō his q̄ secūdo mō deficiūt. quales erāt plurimi hereticorū. vt arriani z errātes in ipsa substātia sacramētorū. Alij dicētes oppositū sicut augustin⁹ et ecclia de ꝓcib⁹ intelligunt. ¶ Rursus alia ē distinctio de efficacia sacrorū collatorū ab indignis sacerdotib⁹ z hereticis. Nā q talia sunt efficacia p̄t itelligi vel q̄ ad vtilitatē vel q̄ ad ꝓfitatē. Si ꝑmo mō illa dicunť esse nulla. q nequaq̄ ꝓsunt facientib⁹ neq̄ sciēter recipiētib⁹ /sed obsūt potius. Si secundo modo /sic consecrationes hereticorū sacerdotū efficaciā habere et veritatē fatendū est. ¶ Tandez ex hac cōsideratione cū suis ꝓbatōnibus que latioꝛi deductione ponunť ab auctoꝛib⁹. sequiť q durante p̄esenti scismate nō oportet dubitare quin vtrobiq̄ fuerint cōsecrati/z sint veri episcopi. et sacerdotes p mutuā successionem vsq̄ in p̄esens. ¶ Hec est difficultas in collatōne sacramentorū nisi de sacramento penitētie in quo iurisdictio quedam requiritur. quā nō habent heretici z scismatici vel excōmunicati sacerdotes. Sed hec difficultas redundat similiť in illos qui ante scismā fuerunt ordinati. et ꝑm estimationem illorum qui iudicarent hanc vel illam

partem esse scismaticā. et ex consequenti nō habere sacerdotes nisi excōicatos/ꝛ suspensos. Et ita vanū ē et forte scādalosum gloriari q̄ p̄sbyteral' vl' epalis ordiatio suscepta fuerit añ scisma p̄sens. potiꝰ q̄ ꝑ tpe. Si p ꝑ velint hmōi gl'iantes vocare se veriꝰ esse sacerdotes ꝛ epos q̄ posteriores. Si velit p̄tea dicere sicut aliq̄ dixerunt ꝛ scripserunt tpib' istis q̄ vera sacramēta et veri sacerdotes et veri epi ꝛ vex corpus x̄pi ꝛ verus baptisma cū sil'ibus nō sint in hac pte obedientie vel in illa.

Consideratio. xiiii.

AUferibil' est vicariꝰ sponsus eccl'ie p ipam eccl'iam aut generale ꝯciliū q̄ ad executōem licitā coꝛ omnium q̄ ptātem ordinis respiciūt. i. q̄ nō licite talia aget. Data q̄ppe est papal' ptās ipi eccl'esie/et sua ē sicut est ipius pape. cuius alio et alio mō. Sua est inq̄ et pape ad edificatōnem eccl'ie nō ad destructionē. Potest ergo vsus talis ptātis tolli vel suspendi p eccl'esiā ab eo q̄ vellet vti manifeste in p̄ditōez ecclesie aut mēbroꝝ suoꝝ tali dignitate. vñ ꝛ si ptās ordinis sit imediate a deo. sit etiaz indelibilis. tñ vsus ipius multū dependet ab eccl'ia ꝛ a rectoꝛib' suis qui vices eiꝰ exequunt. ¶ Et hic fundabil'ē possibilitas subtractōis vel suspensiōis obediētie ab aliq̄ i papam rite electo. Nā q̄ obediētia tali p̄stetur est p̄ceptū affirmatiuū. qđ nō obligat p semp. nec in p̄nicie eccl'ie. Si viderit q̄ ecclesia q̄ p̄stare nūc obediētiā pape in ammīstratōe ordinū sacroꝝ et sil'iuz/fieret eccl'esie p̄niciosuz et pape in instrumētū malicie. cur nō suspēdere p̄t hmōi obedientiā q̄usq̄ nullū in obediēdo cadat piculū? Hec autem subtractio obediētie magis adhuc fūdabil' est in his q̄ sunt tēporalis ammīstrationis. ¶ Sz vtrū hec obedientie subtractō vel suspēsio valeat p aliū q̄ p eccl'iam vl' generale ꝯciliū? Forte videret respondēdū negatiue. p̄sertim si fiat sermo de subtractōne generali ꝛ autoꝛitatiua. et q̄ ligat omnes de ecclesia in hoc stare. ¶ Secus est de subtractōe p̄ticulari quo ad hos vel illos/q̄ nō ferꝝ auctoꝛitatiue/sed vel doctrinal' ꝛ insinuatiue. vl' necessitatis q̄dā inductōe. ¶ Jubebit (exempli gr̄a) sūmus p̄tifex coꝛā theologis exp̄tis q̄ fideles credāt sp̄m̄sanctuz nō p̄cedere a patre ꝛ filio/dicim⁹ q̄ theologoꝝ erit doctrinalit̄ resistere ꝛ dicere q̄ sibi nō obediat. ¶ Jubebit alter summ⁹ p̄tifex q̄ vastet regnū frācie igne ꝛ gladio dicim⁹ q̄ regis erit resistere ꝛ iubere q̄ ei nō obediatur sed resistat. ꝫ enī fas est agere cuicūq̄ i quē vim illicitā vellet inferre etiā ver⁹ papa ¶ Nō est pax iubebit ipe idez q̄ vnio ad pacem eccl'ie nō querat vīs cōuenientiby ꝛ cōgruis. aut etiā p eum turatis. aut q̄ ecclesia nequaq̄ cōgregef ne forte ipm eiciat. Dicimus q̄ oīm catholicoꝝ erit resistere ꝛ nō obedire. ¶ Q, si sit aliq̄s q̄ totā p̄sidentiaz suā et papalē dignitatē cōuertere velit in instrumentū nequicie et destructōis alicuius p̄tis ecclesie in tpalibus vl' spiritualiby. nec pateat sufficiēs remediū aliud nisi subducēdo se ab obediētia talis potestatis seuientis ꝛ seipa abutentis. ꝛ hoc ad tēpus. vel q̄usq̄ eccl'ia vel ꝯciliū puiderit. hoc fas erit. dum tamē illud agere pia quedā ipellat necessitas. nō libido seu cupiditas assumēdi iprobe valamen malicie libertatē. ¶ Fatemur enī duo illa nullo modo debere fieri nisi manifestis causis vrgentiby. ne in toto coꝛpoꝛe eccl'ie deteriꝰ et generaliꝰ scissura fiat et inducat. dum particularia mēbra cōsuescūt nō obedire. sicut notat Aristot. i polit. pessimū ee cōsuescere nō obedire p̄ncipi siue regi Quanto magis erronea ꝛ dānāda est assertio/q̄ licet vnicuiq̄ subditoꝝ mor vt aliq̄s est tyrān⁹ ipm vīs oīmiby fraudulentis et dolosis sine q̄uis auctoꝛitate vl' declaratōe iudiciaria morti tradere. p̄sertim si addat hec assertio q̄ tyrānus ille oīs est qui nō p̄est ad vtilitatē subditoꝝ sed de hac re alibi. de q̄ viderint assertoꝛes

Consideratio. xv.

AUferibilis est vicarius sponsus ecclesie per ecclesiā aut generale ꝯciliū ꝑpetuo vel ad tēpus/quo ad ea oīmia que sūt iurisdictōis. Satꝭ idirecte deductio consideratōnis istius patet ex p̄cedenti. Nam possunt ab aliquo rite in papam electo tolli tā de iure q̄ de facto subditi in quos debet iurisdictōnem exercere. Et ita per indirectū iurisdictio non subsistet. ¶ Utrū vero directe et absolute possit oīmis potestas iurisdictōnis a papa rite electo removeri/posset esse duplex imaginatio q̄ ad aliquas iurisdictōes. qualis est iurisdictio respiciens sacramentalē absolutōnem/q̄ alterius est ratōis q̄ alie respiciētes foꝛū exteriꝰ. Hanc enī iurisdictionē habet p̄fessoꝛ

pape sup ipm. cui tñ nō possz ꝓmūicari iu-
risdictio in foro exteriori supᵖ papā. vt ꝙ eū
posset excōicare. Hāc insup iurisdictōz ha
bet in casu necessitatis oīs sacerdos apō pec
catorē sibi volentē ꝓfiteri ¶ Dicerēt ḡ aliq̄ ō
hac spūali iurisdictiōe sicut de ptāte ordis
ꝙ licz ĩauferibilis sit ĩ se z in sua essentia. tñ
est suus vsus impedibil' modis tactis. Si
cut etiā impediunt scismatici z heretici ꝓsci
si ab eccl'ia ne q̄sq̄ eis nisi in casu necessita-
tis debeat ꝓfiteri. ¶ Dicerēt alij ꝙ tal' iuris-
dictio nō solū impedit in suo vsu sed etiam
tollit ministerio eccl'ie z plati supioris duz
deḡdatur heretic⁹ aliqs plat⁹ vl' sacerdos.
z ℔ qz ꝓdescēdit deus tollere ab illo sacerdo
te ptātem diuinit⁹ sibi collatā p ministeriuz
talis tanq̄ p causam sine q̄ nō. sicut imagi-
nant doctores multi de potentia collata sa-
cramētis respectu gr̄e quaz figurāt. nō enī
attingit illa ꝟtus actiua sacramētoz substā
tiā gr̄e. sed tamē sunt causa sine q̄ nō talis ḡ
tia nequaq̄ crearet. Sicut ꝓterea dicimus
de infusiōe aīe in embrionē dispositū. z ma
gis ad ꝓpositū de recessu aīe a corpe p indu
ctōem disconuenientē qualitatū. p̄sertim si
imaginemur ꝙ aīa sicut creabat⁹ prius/ ita
nūc annihilaret cōsequenter ad has dispo
sitōnes vl' ad alias. Uel exēplificem⁹ de an-
nihilatōe gr̄e p peccatū mortale. ¶ Aduerta
mus tamē in hac materia ꝙ optet nos ꝓce
dere ꝓseq̄nter ad p̄missa z ad factū Celesti-
ni q̄ cessit papatui. ꝙ papatus nō dicat or
dinē sup sacerdotiū vel epatū. Oz insup nō
dicat iurisdictōem inabdicabilē hūana vo
luntate supza episcopatū. Alioq̄n tūc tēpo-
ris remāsissent duo habētes papalē digni-
tatē aut talē que fuisset supioz ad episcopa-
lē vel archiepalē. Oportet vt videt ꝓseq̄nt
dicere ꝙ mortuo vel cedēte bonifacio q̄ i lo
cū celestini successit/ ipe Celestin⁹ potuerat
assumi in papatū sine noua alicui⁹ ordinis
vel potestatis iuridice essential' et inabdica
bilis collatōe. quēad modū dicim⁹ de epali
dignitate in his q̄ fuerunt deḡdati vel deie-
cti. q̄ iterū possunt restitui nulla ꝓsecratōne
noua facta. ¶ De aūt ꝓsideratōes pficiunt
studiosis ad cognoscēdū magz et magz q̄d
dicat vel importet/ z q̄d nō papal' dignitas.
z qualiter pōt exercere iudiciuz eccl'ia circa
papā. Notet Bonauētura in di. xxv. quar
ti vbi q̄rit si epatus sit ordo supᵖ sacerdotiū.
et ponit ꝙ neq̄ episcopatus neq̄ papatus
dicit nisi plenitudinē aliquā vl' dignitatez
in ordine/ z ordinē nouū nullū addit.

Consideratio. xxi.

HUferibil' est vicari⁹ sponsus eccle
sie p eccl'iam aut generale ꝓciliū vt
dictū ē. z dū ℔ euenit ꝓbabile est ꝙ
magis fiat destitutiue z iuridice q̄ solū de-
claratiue seu dictatiue seu ꝓsiliatiue. ¶ Fue
rūt due opiniōes vt tal's tangebat de desti-
tutōe pape. Una ponit ꝙ papa dū labit in
heresim iā damnat⁹ est. z eo facto p deū de-
posit⁹. z pdidit iure diuino papalē dignita-
tē. siue hec heresis sit secreta vt ampliāt aliq̄
siue sit manifesta. vt placet alijs loq̄ restri-
ctius. ¶ Credūt alij ꝙ null⁹ rite in papā ele
ctus reddit⁹ p aliqō crimē eo facto deposi-
tus licz bñ sit deponēd⁹. z manet tal' rite ele
ctus sp papa vsq̄ ad sn̄iam depositōis latā
ꝺ eū p eccl'iam vl' generale ꝓcilium. aut nisi
cesserit spōte sua. quēad modū in alijs epali
bus z dignitatib⁹ minoribus dicūt eē certuz.
ita ꝙ resolutio final' hui⁹ opiniōis quā nūc
dicim⁹ ꝓbabilē stat in ℔ ꝙ sicut null⁹ efficit
papa lege stante z nisi fieret noua reuelatio
vl' miracl'osa institutio. nullus inquā talis
rite efficit papa nisi p legitimā electiōez do
minorū cardinaliū aut aliorū quib⁹ hec po
testas collata fuerit p eccl'iam aut p genera
le concilium. sic nullus talis rite elect⁹ desinit
esse papa. nisi p destitutōez legitimā factaz
ab eccl'ia vel concilio vel alijs q̄bus volue
rit ꝓferre eccl'ia vel ꝓciliū hmōi ptātez. qua
lis nondū collata esse reperit. ¶ Probabili-
tas huius opiniōis fundata est al's in alio
opusculo. Et nunc breuiter repetam⁹ dicē
tes aliqua. Primo ꝙ status hierarchic⁹ in
ecclesia debet esse cert⁹ et constans. da oppo
sitū. Jam eccl'esia nō fuisset sufficienter in-
stituta. qz subditi remanerēt semp exposit
discrimini peccati mortal' in obediēdo vel
nō obediendo suis supioribus/ cū nō pos-
set eis ꝓstare sufficiēter quādo supiores ius
pdidissent in p̄sidendo. vel ipm retinerent.
¶ Ex pinde dicimus cōsequenter ꝙ titulus
eccl'iastice dignitatis vel auctoritatis non
est fundat⁹ i sola sanctitate. quemad modū
dixerunt heretici qui nominabant⁹ paupe-
res de lugduno. z alij similes. sicut deducit
Bonauētura in distinctōe. xxv. quarti. Alio
quin nihil esset certū in actibus hierarchi
cis. Sicut nemo scit an odio vel amore di-
gnus sit ¶ Ex eadem radice pateat ꝙ p p̄sci
entiā vel reprobationē eternā nō datur vel

BIBLIOTEKA GŁÓWNA w Poznaniu

auferꝛ ꝓcise titulus eccl'iastice dignitatis. Nã iudas ꝓscitus fuit apl's /ꝛ ml'ti ꝓdestinati carẽt tali dignitate. Sequiꝛ amplius ꝙ titul⁹ eccl'iastice dignitatis nõ ẽ fundat⁹ in donis gr̃uitis latẽtib⁹ ĩ aĩa. qꝛ de illis cõstare ñ ꝑt subditis nisi forte ꝑ reuelatiõem. ꝛ ꝑ̃ticim si sint dona q̃ statim habita statim pdi possunt. qđ dicit ꝓpꝛ caracteres indelibiles postq̃ semel habiti sunt. ꝛ de q̃b⁹ ꝓsupposita fide ꝑt haberi sufficiẽs certitudo dũ aliq̃s rite suscipit sacramẽta imꝑmẽtia
R tales caracteres. ¶Addam⁹ rursus ꝙ sicut iniust⁹ hõ sine charitate ꝛ ĩ pctõ mortl'i ꝑt iuste dñari tpalit ꝛ esse rex vel ꝓnceps iusto titulo. Sic etiã ꝑt esse eps vl' sacerdos. Et ꝫ seqꝛ ex ꝓoꝛib⁹ ꝫ imaginatõem aliq̃ꝫ nostris tpib⁹ in anglia ꝛ alibi. q̃ posuerũt oĩe dominiũ ꝛ oẽm dignitatẽ fundari in iustitia charitat⁹. ꝛ ꝙ sine ea nihil ꝑt esse iustum neq̃ iuste fieri neq̃ possideri. qđ vtiq̃ repugnat assertõib⁹ sacre scꝑture ĩ loc⁹ pl'imis /ĩ q̃b⁹ idolatre ꝛ pessimi hoĩes ꝛ ꝛꝓbi appellanꝛ reges. vt saul. Cyr⁹ et Achaz. Unde ꝛ christ⁹ docuit ꝙ phariseis ꝛ reꝓbis dareꝛ obediẽtia ĩ doctrina eoꝝ dũ ait. Supꝛa cathedrã moysi sederũt scribe et pharisei. q̃ dicũt facite ꝛc̃. ¶Dicam⁹ ꝓseqnt ꝙ dignitates eccl'iastice nõ fundanꝛ in fide interioꝛi. neq̃ in spe sctã. neq̃ ĩ charitate. ptꝫ ex eisdẽ fundamẽtis. ¶Ac ꝓinde seqꝛ vlteri⁹ ꝙ deficiẽte fide in aliq̃ ꝑlato nõ ẽ ꝓsequens vt moꝝ ꝓdiderit pastoralẽ dignitatẽ. qꝛ nec fides ẽ necessariũ ei⁹ fundamẽtũ. ¶Ꝑtꝫ amplι⁹ ꝙ canões sacre scꝑture ac sũmoꝝ põtificũ dicentes hereticos esse vitãdos tanq̃ ethnicos et anathematizatos verũ dicunt dũ ꝓstat eos tales eẽ. ꝛ maxime ꝑ sniam iudiciariã. aut ꝑ̃am ꝓfessiõez. aut facti evidentiã. Nihilomin⁹ ꝙ tales sint eo facto depositi a dignitatib⁹ /ꝛ ꝙ eas ꝓdiderint sine destitutõe nõ habeꝛ ex eisdẽ canõib⁹. Aut si aliq̃ canões videanꝛ ꝫ sonare de notoꝛijs ꝛ manifestis hereticis q̃ sunt eo facto depositi intelligi possꝫ ꝙ ꝫ tales nõ req̃iꝛ ꝓcessus iuridic⁹ ordinat⁹ ad deg̃dandũ eos ꝑ sententiã diffinitiuã. sicut in occultis ꝛ nõ ꝓfessatis opteret. ¶Dicam⁹ g̃ ꝛcludẽtes ꝓbabiliter ꝙ sicut hũana electio dat ius ꝛ titulu⁹ ad papalẽ dignitatẽ si homo sit capax hui⁹ electõis atq̃ dignitatis. ꝛ si sit viatoꝛ baptizatus sic ꝑ hũanã destitutõem ꝓdit illã ꝑsidentiã ꝛ nõ aliꝛ. eo inuito siue ſit hereticus siue sit scismatic⁹. ¶Et dũ opponiꝛ ꝙ hereticꝰ nõ ꝑt esse mẽbrũ eccl'ie/ q̃to min⁹ ꝑt eẽ caput ei⁹ vel vicari⁹ suus. aut spõsus/multa in hãc sniam. ¶Rñdeꝛ ꝙ hec rõ vel sil'is si bñ ꝓpẽdaꝛ/ oĩno fuit illa q̃ fundauit oĩs errores de q̃b⁹ ꝑtactũ est ꝙ sol⁹ iust⁹ iuste dñaꝛ. vel est sacerdos. vl' consecrat. ꝛ ita de sil'ib⁹. ¶Notem⁹ g̃ sine ꝓcessu lõgioꝛi ꝙ mlte sunt ꝓnexiões mẽbroꝝ in coꝛpe mystico eccl'ie sicut diuerse sunt in eodẽ coꝛpe vnitates. ¶Una ẽ enĩ vnitas charitat⁹. Et ita soli habẽtes charitatẽ dicunꝛ ꝫe mẽbra eccl'ie Alιῦ q̃ntũcũq̃ fideles sunt. vel vt ꝑcisa vel vt arida ꝛ emoꝛtua mẽbra. ímo sunt ꝓditores dñi sui. nec de familia ei⁹ ꝫ mõ dici posſunt. nec sunt digni pane q̃ vescunꝛ. ¶Alia est vnitas ĩ donis nature. sicut oĩs hoĩes ꝓnectunꝛ in intellectu et in rõe. ¶Alia ẽ vnitas in sil'i ꝑticipatõe sacr̃oꝝ. et ꝑ̃ticim ĩ vnitate baptismatis. in q̃ caracter imꝑmiꝛ. in q̃ vnitate ꝓnectũꝛ oẽs q̃ baptisma rite suscepũt. etiã vbi fidẽ actualẽ vl' habitualẽ ꝓdidissent. Et hec vnio videꝛ absolute sufficere ad ꝫ ꝙ aliq̃s rite in papã electꝰ maneat caput eccl'ie q̃uscq̃ fuerit ꝑ sniaz diffinitiuã depositꝰ. ¶Nolo tñ ꝓpꝛea dicere ꝙ sp sit obediẽdũ tali heretico/ vl' nõ sibi resistendũ. aut ꝙ sit appellatõe papal' dignitat⁹ honorãdus. Qm̃ in casu sic iã tactũ est posſꝫ papa verus manẽs papa licite etiã ligari vl' ĩcarcerari. vl' in mari demergi. q̃nto magis posset obediẽtia sibi vel reuerẽtialis nomĩatio denegari.

Consideratio. xvii.

Auferibil' nõ est vicari⁹ sponsus ecclesie rite ꝓus electus q̃n posſꝫ creare veros sacerdotes et epos ꝛ alia facere q̃ ordinẽ suũ respiciũt ĩ tali plenitudine receptũ. absq̃ ꝫ iterari debeãt ea q̃ fecisset/ qꝛ valida sunt iure diuino. q̃uis pecca bit ipe cũ participib⁹ suis si ꝫ attẽptauerit. ¶Consil'ꝛ ea q̃ iurisdictõem purã respiciũt illa ꝑñt dici valida q̃ egerit talis q̃diu tolerat ab eccl'ia. ꝛ hoc iure seu approbatõe totius eccl'ie. vl' ꝑcedentiũ pontificũ ꝛ ꝯciliorũ generaliũ ĩstitutiõe. ꝑ̃ticim nisi aliũde ex culpa subditoꝝ talia reddita fuerũt inualida. qꝛ ꝑticipãt in crimĩe. ¶Rñdet hec consideratio multis dubitatõib⁹ q̃ potuerũt oriri durãte ꝫ pestifero scismate tã in collatoribus ordinũ. q̃ in depẽdẽtib⁹ ꝛ collatoibus bñficioꝝ et sil'ib⁹. vbi facil⁹ se expedit opinio quã ꝓbabili mõ posuim⁹ in ꝑcedenti

ꝓsideratõe circa obiecta. Multũ ꝑdest insu per eadẽ ꝓsideratio ad celeriozẽ ꝛ expeditio rẽ terminatõnez scismatis ꝑ viam cessionis omissa q̃libet discussione faciẽda.

Consideratio.xviii.

a HUferibilis ẽ vicarius spõsus ecclesie tã q̃ hereticus aut scismaticus etiã vbi in casu ipe nõ est veracit̃ ꝛ mentalit̃ talis. ¶Assignemus summati casus alios circa psonas alias q̃ similiter pñt in papã cadere. duos inuenimus in iuribꝫ expssos. ¶Unus est duz alios sustinet excõmunicatõez vltra annũ/ ꝛ citat̃ sup materia fidei. nec rñdet. ¶Alius dũ citat̃ corã iudice renuit pstare iuramẽtũ. Talis alios poterit manere semp verus fidelis. attñ ipe tã q̃ hereticus iuris psumptiõe damnabit̃. ¶Tercius assignat̃ casus si timore mortis vel alia passiõe motus os vocalit̃ negat ea q̃ sunt fidei. nec possit aut velit sufficiẽter se purgare ¶Quartus casus vbi ꝑ actꝰ hereticales aut idolatricos habebit̃ psumptio vehemẽs ꝫ aliquẽ. ꝛ talis nec poterit aut velit sufficiẽter se purgare. Dicũtur aũt actus hereticales vel idolatrici. qui sunt ꝫrñ vel oppositi actibꝫ quibꝫ solet fieri pfessio fidei ꝛ religionis xp̃iane ꝛ cultus diuini. sicut ẽ genuflexio corã sacro altaris/ et ingressus templi ꝛ sil'ia. Et in hoc multum valet vsus hoiuz. sic talia signa vel talia accipientiũ. Uñ si os exhibet talia in honorẽ machometi vel idoloꝝ. aut si oppositis factis detestaret̃ sacramẽtũ altaris. ꝛ templũ dei ꝛ sacras imagines ꝛ sil'ia faceret. haberi deberet de heresi ꝛ idolatria suspectus. et ħ vel vehemẽter vel grauiter vel leuiter ſm q̃ plures causę suspitõez aggrauãtes/ ꝛ pauciozes releuãtes ocurrerẽt. Et hic esset longus sermo de mõ accusatõis taliũ corã inquisitoze. qñ. s. ꝛ qñ nõ veniũt iudicialit̃ in materia fidei vel idolatrie ptractãdi. ¶Lacusat̃ atq̃ ꝙincit̃ fuisse relapsus in heresẽ ipã dãnatas. Ille plane damnabit̃ ꝛ iuste dãnabit̃ ꝑ eccl'iam q̃ nõ iudicat de occultis. sz de allegatis ꝛ ꝓbatis ꝑ sentẽtiã. ¶Sextus casus incidẽs cũ quarto vbi os etiam leui suspitõe notatus de fide. vocatus fuerit ad iudiciũ. ꝛ venire neglexerit seu ꝓtemserit/ aut forte nõ potuerit. de qua tñ impotentia fidẽ facere nõ valebit. Cũ em̃ summus põtifex iuxta ꝓbata ꝑus possit taz doctrinalit̃ q̃z iudicialiter denũciari deferri ꝛ accusari corã ꝓcilio generali in materia fidei ꝛ cultꝰ diuini. nõ repugnat casus istos ꝛ similes in ipo posse reperiri. qui circundatus est infirmitate. sicut dicit apostolus. experiẽtie voce loquens.

Consideratõ.xix.

a HUferibilis ẽ vicarius spõsus ecclesie. ꝑ eccl'az etiã sine culpa sua q̃uis nõ sine causa ¶Tãgamus similiter casus aliqs. Ubi corazz tota eccl'ia vel ꝓcilio generali ꝓponeret̃ ꝛ ꝑbaret̃ ꝑ testes q̃ papa q̃ forte est detẽtus inter saracenos iã obijt. ꝛ cũ eccl'ia iã nõ possit cõmode diutius remanere sine papa. videt̃ oĩno q̃ in hoc casu ꝓciliũ poterit creare nouũ papã/ ꝛ cũ nõ possint esse duo simul. videt̃ q̃ ꝑmus erit destitutꝰ ꝑ ꝓciliũ. Posset etiã destitui vbi ꝓstaret ꝺ vita si de eo ablata esset spes oĩs redeũdi. ¶Alter casus est vbi os rite electus in papã efficeret̃ adeo iutilis ꝓpt̃ indispositõem corꝑalẽ ac ꝓpter carentiã ꝓpetuã vsus rõis. q̃ ꝑ ꝓciliũ iã ꝑ eũ ꝓgregatũ dũ sane mẽtz erat expediret aliter ꝓuideri de sũmo põtifice. ¶Alter casus est vbi post electõnẽ canonicã alicuiꝰ i papã ꝑ cardinales. ipi cardinales oẽs morerẽtur ꝑꝰ q̃z possent electõem suã canonicã publicare. ꝓstat q̃ eccl'ia nõ tenet̃ hũc recipe ꝑ papa. et ita posset ad electõem alteriꝰ ꝓcedere. ¶Alter casus sil'is stat cũ ꝓpoz. vbi nll'o mõ cardinales etiã viuẽtes possent facere fidem sufficientẽ de electõe canonica facta circa vnũ. qual' casus videt̃ esse et fuisse i scismate pśenti si bñ ꝓpendat̃. Et iõ circũstantia eiꝰ multũ iustificat ꝓcessus habitos ꝫ illos ꝓtendẽtes ꝛ aduersus cardinales. ¶Alter casus ꝓpter ꝓmunẽ errozẽ aut estimationem subditozũ aut ipoz maliciã generalez/ de q̃bꝫ nõ est ꝑsumẽdũ q̃ vnq̃z debeãt obediẽtiã pstare tali q̃ fuit in papã rite electus. tñ alteri nouiter eligẽdo pati sunt. vt forte si greci vellẽt ad vnitatẽ eccl'ie redire dũmõ tolleret̃ papa iã existẽs ꝛ nouus rite canonice crearet̃. Cõfirmat ħ imaginatio casus illius iuxta positõem Innocẽtij ꝛ aliozũ iuristaz. q̃ dicũt hoiem exp̃sse ꝓfessuz in religiõe posse vxorẽ ducere ꝑ saluatiõe magne gentis aut ad fidẽ ꝓuersiõe. Cur nõ sil'z ꝓ aliq̃ tãto bono posset rite electus ꝑ eccl'iam aut ꝓciliũ generale destitui bono zelo ꝛ integra charitate? ¶Casus alter sextus esset vbi

ꝑ iuramentũ et votũ aliq̃s in papã rite electus/seip̃m ad cessionẽ obligasset sz differreret hoc adimplere. in scandalũ ppl'oꝝ putantiũ ex tali facto pape/ ꝙ neqꝫ iuramẽtis suis obligant̃/neqꝫ votis/ qualẽ casum h̃re videmur in manib. ¶Deniqꝫ ⁊ si casus notati in hac ⁊ p̃cedẽti ꝯsideratõe vix aut nũq̃ visi fuerint/nihilominus expediẽs est tãgere ad inq̃sitõez solidiorẽ veritatis ⁊ ad cõfutatiõez illoꝝ q̃ in iurib suis scriptis oĩa ꝑticulatĩ ⁊ sufficient̃ arbitrant̃ esse decisa.

Consideratio. xx.

Uaa Auferibilis nõ est vsqꝫ ad ꝯsummatiõez seculi vicarius sponsus eccl'ie/ q̃n aliq̃s certus ⁊ vnicus p̃ficiat̃/⁊ hoc lege stãte ⁊ p̃suppo sita mũdi duratõe lõgissima. ¶Det̃ oppositũ/tũc eccl'ia maneret impfecta vsqꝫ ad cõsummatõnez seculi/nec suoꝝ gauderet integritate mẽbroꝝ ⁊ p̃sertim mẽbri p̃ncipalis. ¶Quo circa ꝯcludamus sub q̃druplici corollario morali ꝯformit̃ ad p̃dicta ⁊ ad alias ꝯsideratões alibi notatas sup eadẽ materia. ¶Et dicamus p̃mo ꝙ hi repugnant ordinatiõi xp̃i ⁊ sp̃ũisancto rebelles sunt/q̃ p̃ñtis scismatis terminatõez impediũt modis talib quos sciũt aut scire debẽt/ad pacem ꝓtinus reducendã esse vel inutiles vel nociuos. vt si querat̃ fieri pax ꝑ reductõez vnius obediẽtie ad alterã. vl' ꝑ vim armatã vel ꝑ dispositõez iuris que nõ sunt ꝓbabiliter ⁊ salubriter expectãda. Nec sufficit dicere/habemus papã xp̃m. sufficit vt credam⁹ in eũ/ naz talis vnio ad xp̃m ⁊ si sit necessaria/nõ tñ vsqꝫquaqꝫ sufficit vt in ea stemus nõ ꝓcurando q̃tũ in nobis est vnionẽ alteram ad vnũ vicariũ suũ in terris/de q̃ constat ecclesie. ¶Addimus ꝯsequenter ꝓ scd̃o corollario/ ꝙ hi fallunt ⁊ fallunt̃ q̃ ꝓpter affectionẽ qualẽcunqꝫ cõmodi vel honoris/ vel amicicie circa alteꝝ ꝯtendentiũ/ tenderent impedire suã cessionẽ ꝓ impletiõe iuramentoꝝ ⁊ votoꝝ suoꝝ ⁊ pacis datiõe/si nollent suã deiectõez vbi hoc agere renuerent/ ĩmo ꝓrsus q̃to magis aliq̃s fuerit amicus tãto amplius debet hoc q̃rere vt eoꝝ sp̃ũs saluus fiat. ⁊ vt pateat omnib/ qꝛ non zelo malo zelati sunt eos aliqñ/sed zelo charitatis lz forte vel error vel deceptio in iudicio ꝑticularium agendoꝝ interuenire potuerit. ¶Dicam⁹ p̃t̃ea ꝓ tercio corollario ꝙ hi nutu dei ⁊ sp̃ũssancti(sicut credendũ est)inspiratione tracti fuerũt. qui ad ꝯuocatõnez sacri ꝯcilij Pisis celebrãdi dederũt operam ⁊ ꝓmptitudinẽ p̃stiterũt/p̃stant ⁊ p̃stabũt. Ille orando. ille exhortãdo. hic ꝓtegendo. ille compendo. ⁊ ita de singulis. Impeditores si q̃ essent numerãdi sunt inter illos de quibus nũc tetigimus. qui rei sunt detrimentoꝝ omniũ tã tpaliũ q̃ sp̃ũaliũ. ex hoc scismate horrendo nascentiũ qualia vix suffecerit tractatus grãdis vel summatĩ enarrare. Nam quõ paratus esset audire eccl'iaz qui suã ꝯgregatõez vel nollet dãnabiliter. vl' dãnabilius impediret? Hanc ꝯuocatõez ꝓ finali scuto sue ꝓtectõnis ad deũ. quesiuit in morte rex frãcie Karolus q̃ntus. Ad hanc esse debet finalis resolutio omniũ q̃ de scismate nolũt increpari apud deũ ĩmo ad hoc tẽdit neutralitas accepta si bñ capiat̃. ¶Dicamus ad extremuz ꝓ quarto corollario ꝙ hi q̃ sacrũ ꝯciliũ pisanũ cõstituerãt/sufficientẽ habeant auctoritatẽ deijciẽdi duos cõtendentes aut suos ꝯplices. si noluerint parere dictatis ꝑ hoc ꝯciliũ. in cessiõe faciẽda realiter ⁊ de facto ⁊ scito ⁊ alijs req̃sitis. Poterũtqꝫ ꝓcedere ad electõem vni⁹ tercij vicarij q̃ tercius ⁊ indubitatus ab eccl'ia poterit et dẽbit reputari. Etiã vbi nõ oẽs obedire vellẽt sic electo. qd̃ tñ nõ est indebite p̃sumendũ. ¶Ecce g̃ viginti consideratõnes q̃dã ordine geometrico se seq̃ntes. Que iunctis alijs sedecim in q̃ꝝ q̃libet initiũ est vnitas eccl'iastica. Additis quoqꝫ alijs q̃ttuor dudũ tarascone p̃dicatis. reddunt̃. xl. ꝯsideratõnes. Et he qualem possint afferre studiosioribꝫ cognitõis materiã sit eoꝝ iudiciuz q̃ viderint. ¶Postulem⁹ tandẽ vt inauferibil' sponsus eccl'ie xp̃s vicariũ certũ ⁊ vnicũ nobis instituat/ad gl'iam noĩs sui ⁊ nostrã oĩm salutẽ. p̃stante eodẽ q̃ est bñdict⁹ in secula seculorũ Amen

¶Sedecim consideratiões q̃ꝝ h̃ mentõem fecit. paulo post subseq̃nt̃. iiij. A Quattuor alie in s̃mõe tarascone p̃dicato. q̃ incipit Apparuit g̃tia dei ⁊c̃. etiã subiũgẽt̃. vi. M

Sententia magistri Johãnis de Gerson de modo habẽdi se tẽpore scismatis

Ad tollẽdã q̃rũdã ĩ p̃senti scismate ꝑtinaciã ĩprobitatẽqꝫ nimiaz specialit̃ in patria Flãdrẽsi. si ꝓ meritis aut falsis assertõib suis X

certissima ⁊ pnicioſissima ſcismata formant ⁊ fraternā violāt charitatē. Dum hoīes ab obediētia debita ſuoꝝ ſupioꝝ auertūt. Duꝫ poſtremo p̄ inſtabili ſua opinione ⁊ huma na traditōne legem dei ſanctā ⁊ ſtabilē deſe/rere ꝓtēnere ⁊ violare compellūt. Dignum duxi q̄dam fundamētalia p̄ me poſita ſaluo ſemp̄ in oīb⁹ ſupioꝝ ac ſapientioꝝ iudicio nūc ſub aliquaꝝ ꝓcluſionū compendio po nere. ¶Quocūq; de papatu ꝓtendentiū de/monſtrato nō eſt hereticū dicere. Ā. non eſt papa. ¶In caſu p̄dicto ſtat aliq̄s eſſe apud quos iſtud ptinaciter aſſerere. Ā. nō ē papa ſapet hereſim. ¶In ſcismate pñti tā dubio temerariū/iniurioſum/⁊ ſcandaloſum eſt aſ ſerere oēs tenentes iſtam ptem/vel alteram vel oēs neutrales etiā abſolutos eſſe vniuer ſaliter extra ſtatū ſalutis vel excōicatos vel rōnabiliter de ſcismate ſuſpectos. ¶In ſciſ/mate pñti licitū imo cautū eſt p̄ſtātib⁹ obe/dientiā iſti vel illi/eam ſub ꝓditōe tacita vl̄ exp̄ſſa tribuere. ¶Quacūq; pte demonſtra/ta temerariū ⁊ ſcādaloſum/⁊ ſapiens here/ſim eſt aſſerere/ſacramēta eccl'ie ſuā efficaci am nō habere. aut ſacerdotes nō eſſe ꝓſecra tos/pueros nō eſſe baptizatos/ſacramētuꝫ altaris nō eſſe ꝓfectuꝫ ⁊ ſil'ia. ¶In ſcismate pñti temerariū ⁊ ſcādaloſum eſt aſſerere/q̄/ cūq; parte demonſtrata/q̄ non licet audire miſſas eoꝝ vel ſacramētis nō cōmunicare/ p̄ſertim attēta diuerſitate locoꝝ/temporum atq; p̄ſonaꝝ. ¶Poſſibile eſt aliq̄s vere parti aſſentientes eſſe veraciter ſcismaticos ⁊ ali/quos falſe p̄ti mō p̄dicto aſſentiētes/ſciſma ticos nō exiſtere. Salubrius/iuſtius/⁊ tu/tius eſt q̄rere vnitatē eccl'ie inſiſtendo circa ꝓtendētes de papatu. ⁊ hoc p̄ viā ceſſionis vtriuſq; vel ſubtractōis obediētie/vel alte/rius licite coactōis q̄ſ ſubditos p̄ excōmu/ nicatōis cenſurā vel aliter vexare ſeu turba re/aut q̄ vna pars xp̄ianitatis ab alterius cōmunione ptinaciter ſepeꝫ. ¶Rō p̄me cō/ cluſionis hec eſt/ q̄m nulla p̄poſitio ad cu/ ius verificatōez exigit veritas vnius ppo/ ſitōis ꝓtingētis ⁊ ad fidē imptinētis eſt de neceſſitate aut integritate fidei. Hā ſicut p̄/ poſitio copulatiua cuius vna ps eſt cōtin/ gens eſt tota ꝓtingēs. cuius vna ps eſt fal ſa aut impoſſibilis eſt tota falſa aut impoſ/ ſibilis/ſic in p̄poſito. Conſtat aūt ad veri/ ficatōnez illius. Ā. ē papa. exigit nō ſolum vna ſed multe ꝓtingētes/pure eſſe veras. vt q̄ electio ſit rite celebrata/⁊ ab illis q̄ habe/ bant ptātē ⁊ ꝓſil'es multe. Ex ſil'i ratōne col ligit q̄ q̄cūq; ſacerdote mōſtrato/iſta non ē hereticā/iſte nō eſt ſacerdos. ⁊ ꝓſequent ſeq̄ tur q̄ nec iſta. hoc nō eſt corpus xp̄i in alta ri ⁊c. ¶Rō ſcde p̄poſitiōis q̄m p̄poſitio dī ſape hereſim q̄n ex ip̄a coaſſumptis aliq̄b⁹ veris que rōnabiliter negari nō p̄nt ſequit error in fide. ſed poſſibile eſt aliq̄s hoīes p̄ reuelationē vl̄ aliter ſic certificatos eſſe q̄ oīa rite facta ſunt ī electōe ⁊ ꝓſecratōe ei⁹ in pa pā Ā/q̄ rationabiliter dubitare tūc non poſ ſunt. Si negāt Ā eſſe vel fuiſſe papā inci/ dūt in errorē illū q̄ rite electus ⁊ ꝓſecrat⁹ in papā nō eſt nec vnq̄ fuit papa. ⁊ q̄ nō ſuc cedit Petro/et ſil'ia q̄ ſunt heretica. ¶Ratio y tercie ꝓcluſiōis. quia multi ſūt ex vtraq; pte ⁊ neutrales q̄b⁹ nō eſt materia iſta clarifica/ ta/quin rōnabiliter poſſint negare vel dubi tare iſtā p̄poſitōem quocūq; ꝓtendētiū de/ mōſtrato. Ā eſt aut fuit rite electus. Ā nō eſt ſciſmaticus aut hereticus/⁊ ꝓſil'es. ad q̄s ſeq̄t. Ā nō eſt papa. Aſſumptū docet experientia. ⁊ tot doctoꝝ diuerſe aduerſeq; ſnie. Et con ſtat m̄tos eſſe ſimplices q̄ ad talia dubia ī ueſtigāda nō tenēt alios ſeq̄/nec mouēt fa/ uore vl̄ odio ſeu q̄ſtu ad nō ꝓſentiēdū huic parti vl̄ illi. et pati ſunt obedire p̄itati ſuffi ciēter agnite. nec ſunt ptinaces. igit nec ex/ cōicati/nec de ſcismate rōnabiliter ſuſpecti. Tota ratio fundat in h̄ q̄ nunq̄ fuit tā rati onabilis vehemēs cauſa dubitatōis in ali/ quo ſcismate ſicut ī iſto. Cui⁹ ſignū euidēs eſt varietas opinionū doctoꝝ. et int̄ doctiſ ſimos ⁊ p̄batiſſimos ex vtraq; pte/ q̄netiaꝫ ſuppletis eis q̄ facti ſūt ꝓceſſis adhuc reſta rent q̄ſtiōes iuris ad vtrūlibz diſputabiles q̄ oīa incertitudinē rōnabilē generāt in hoc ſciſmate. ⁊ ab errore pnicioſo pl'es excuſant Poteſt igit illō dici ratōnabiliter dubitabi le qō plurimi et maxime ſapiētes dubitabi le reputāt et p̄dicāt. ¶Rō q̄rte ꝓcluſiōis col ligit ex p̄cedēti/et p ſil'e de adoratōe hoſtie ī altari/dū occurrit aliq̄ dubitatio q̄ p̄ſbyter celebrās nō ꝓpleuerit oīa rite ad ꝓſecratōez requiſita. ſufficit enī adorare ſub ꝓditōe im plicita/imo ſp̄ dz ſubiūgi cōditio implici/ ta. iſta vicz vel ſil'is. ſi oīa rite facta ſint p̄m ī ſtitutōem chriſti ⁊ eccl'ie. Cur igit in caſu p̄ ſentis ſciſmatis tā dubio/et qō nō tā p̄prie tangit ſtatū ſalutſ ⁊ fidei/nō poterit aut de/ bebit apponi ꝓditio iſta vl̄ ſil'is. ſi tal' fue rit canōice electus ⁊ ꝓſecratus. ⁊ nō ſit hereticus aut ſciſmatice deputatus. ¶Ratio q̄nte ꝓclu

siõis manifesta ẽ aduertẽti/qm̃ neq; scisma neq; hereses neq; aliõ qõcũq; viciũ obstat ī mīstro q̃n sacr̃oz collatio hẽat suã efficaciam/dũmõ ꝓferẽtes itẽdãt id facere qõ xp̃s z eccl'ia īstituerī/zrecipiẽs illõ recipe/sic rõnabilit̃ p̃sumi debz de oĩb⁹. ¶ Rõ sexte ꝓclusionis manifestat̃ ex p̃cedentib⁹. qm̃ nihil debet rõnabiliter a talib⁹ impedire excõmunicatio lata si nõ assit ptinacia. Nunq; excõmunicatio intendit̃ ferri nisi in ptinaces qui nõ sunt parati audire eccl'iaz. Alioquin frustra ferret̃ excõmunicatio/ imo damnabiliter z in eccl'ie destructiõez. Nõ aũt data est ptãs mīstris eccl'ie q̃buslibet ad destructionem/sed ad edificatiõez ꝼm ap'l'm. quẽ/admodũ medicina dat̃ put ꝓferre possit sanitati. z sanitas rõni. Sic finis excõmunicationis est subditoz emẽdatio/q̃ si clare p excõmunicationẽ videat̃ aut videri debeat nõ sequi emẽdatio. vel fructus damnabilis in opposito ꝓferri videat̃ ꝼm Aug⁹. in parabola de zyzanĩs. Matthei. xiij. cũ ibidẽ notatis. ¶ Rursus ista cõclusio apte trahit̃ ex tercia z quarta ꝓclusionib⁹. Si em̃ multi ex vtraq; parte sunt in statu salutis/ z nõ ptinaces/ imo parati stare z mori in veritate agnita sufficiẽter/aut qui sub ꝓditõe etiã falsę parti assentiũt/que ꝓditio etiã eosdem ab erroze damnabili reddit excusatos constat q; tales nõ debuerũt nec potuerũt rõnabiliter excõmunicari/z p ꝓsequens nec eoz excõmunicationẽ ꝓhibemus. ¶ Si dicat̃ q; etiã excõmunicatio iniuste lata timẽda est. Hec ꝓpositio male itelligit̃ a plerisq; z scrupulos varios z piculosos ingerit. Tñ q̃tũ ad pñs sufficit rñdeꝛ/ q; si latoz nõ reputet̃ iudex. eadem executiõe qua hoc fit/põt ꝓsequenter excõmunicatio nõ tenere. Et quia multi tenẽtes vnã partẽ debent rationabiliter tenere q; alĩ sint in statu salutis non ptinaces. z parati stare iuri agnito. imo q̃ foz/te suo pape assentiũt sub ꝓditione pñt ex h̄ cõmunicationẽ eis impẽdere. Non em̃ debent suo pape tale crimẽ imponere q; voluit hoies nõ ptinaces excõmunicare vl' eos qui tenẽt antipapã/sub ꝓditione tñ rõnabiliter appositа/si z inquantũ fuerit rite electꝰ z non aliter a cõmunione eccl'iastica canonica segregare. ¶ Ratio septime ꝓclusionis est. q; stat aliq̃ vere pti assentientẽ z pertinacẽ esse/q; vel ꝓpter q̃stuz/vel ꝓpter vanã gl'iaz vel aliã causam/non habet animũ paratũ ad obediendũ veritati agnite/si p eccle siã vel aliter repiret̃ eundẽ errare/vel etiam dũ in tãto dubio inuoluto p̃ sua assertione sustinẽda/separet se a mẽbris veris z viuis ipius eccl'ie. Casus sunt multi de parte opposita vt dictũ ẽ. Nõ ẽ ei scisma tm̃ in separatione mẽbroz a capite/ sz etiã in sepatõe ptinaci mẽbroz ab innicẽ. Ex q̃ ꝓsequent̃ habeꝛ q; temerariũ z piculosuz ẽ ptinacit̃ vnã ptẽ vel alterã ip̃ugnare/z ab eiusdẽ cõione eã detestãdo declinare. Altera ps ꝓclusiõis pz ex tercia ꝓclusione. ¶ Rõ octaue ꝓclusionis p̃spicua ẽ ex p̃cedẽtib⁹/ q̃m vbi radix et oꝛigo talis. vel p̃ncipalis ipius scismatis ꝓsistit ibi eradicatio fieri dz aut antidotuz sumi p̃ vnitatis adeptõe. Jp̃i enĩ sunt qui peccauerũt/ alĩ ãt q; oues sũt/q̃d meruerī. Jp̃i sũt ppt̃ q̃s tẽpestas oꝛta ẽ in mari. Dederũt deniq; z dãt scãdalũ/ ppt̃ qõ ad illõ remouendũ de necessitate salutis obligant̃. Nõ negãdũ tñ ẽ q; q̃libet p̃ pte sua obligat̃ ꝼm donũ a deo sibi p̃stitũ q̃rere q̃ ad paceꝫ sunt/ h̄ orãdo/ille monẽdo. alt̃ docẽdo. Ultima ps q; nõ expedit vnã ptẽ generalit̃ vitare alterã z facere scissurã in p̃ncipaliozib⁹ actib⁹ religionis x̃piane/z fraternã charitatẽ violare/ptz ex p̃cedentib⁹. et p̃ncipal̃ ex q̃nta ꝓclusione z sexta. ¶ Verũ est enĩ q; singularitas in opiniõe ꝓpria ꝓtumacit̃ alios cõdemnãs incõpabiliter videꝛ esse picl'osioz z deterior q̃z cõicatio fraternalis p̃ charitatẽ. q̃ est ꝓpago mẽbroz eccl'ie sub intentiõe sp̃ recta z firma de obediẽdo eccl'ie. Et enĩ qui aliter agit p̃ incerto vero ille se exponit certe violatõi fraterne charitatis. ¶ Nec oꝛtz allegare iura sup̃ piculis z maledictõib⁹ eoz q̃ nõ obediũt p̃ceptis z īstitutõib⁹ sũmi põtificis z sentẽtiis. Habz enĩ locũ taliũ allegatio apud illos q̃ nulla possunt ratõnabili causa excusari/q̃n sciãt vel scire debeãt talẽ vel talẽ esse suũ supioꝛẽ. Si ꝛo est ignoꝛãtia ꝓbabilis /sicut est in p̃senti scismate apd̃ mlt̃os de vtraq; obediẽtia/z apd̃ neutros. nõ reputãt̃ talib⁹ sentẽtiis alligati. ¶ Ex oĩbus ꝓdictis videnꝫ posse elici q̃dã documẽta. ¶ Primũ est qd̃ ī p̃senti scismate p̃t apud pl'imos applicari rõnabiliter documẽtum Ambrosij ad Augustinũ de ieiunando vel nõ ieiunãdo sabbata ꝼm diuersitatẽ tẽpoꝛũ locoꝛ z p̃sonaꝛ. ¶ Potest sine picl'o scismatis aut dãnatõis /nũc illi nũc isti modis istis obedire. z nũc cũ istis nũc cũ alĩs ꝓmunionẽ p̃stare. Et hoc totũ dicit̃ ppter ꝓbabilẽ ignoꝛantiã iuris isti⁹ vl' illius pt̃s. ¶ Et sup

posito q ab initio scismatis forte tēptanda fuissz alia via/ad sciendū si p excōicationes aut p̄dicatōes vel aliter/oīes ad vnā obedientiā trahi potuissent. Attū cognito p experiētiā q talia nihil pficerēt/imo nocuert q de die in diē maior inuolutio sequit/videt faciendū vt dictū ē. ¶ Scōm documētū q inter oēs eiusdē obedientie expedit adherere sentētijs latis a suo supiore credito/alioquī nō esset vinculū charitatis. ¶ Terciū documentū ē de casibz refuatis pape de dispēsationibz z aliis in foro pscie/vl publico pñt hoīes fm credulitatē sue ptis. z seipos q̄etare p facto tenēdo id qđ eoz supior creditus fecerit. Neutrales aūt vident hīe sufficiētē recursum ad ordinarios apud q̄s fm eorū opinionē cōit loquēdo ē ptās deuoluta. ℣. Fac pacem xp̄e de q̄ tractatulus iste Disputat/atq pia mediatrix esto Maria. Pastor z ecclie de⁹ en grex nūc balat ad te. Ergo causa tui nūc miſere sui. Finit

Tractatus qui ascribit Johāni de Gerson. Qualis fuerit statꝰ ecclie in veteri z nouo testamēto. z q̄liter ecclesia fuerit erecta tempibz p̄dictis. z q̄t scismata. z q̄t intrusiones fuerūt in eccl'ia Romana. z q̄liter in scismatibus p̄teritis fuerit actū fm veras cronicas.

Z Postq̄z supior status z effectus p̄ntis scismatis/ac acta z agēda in vniuersali eccl'ia/z spāliter in roma/fm veros ppbas digesta z notata sunt. Pro pleniori noticia p̄dictoz acuit stilus/vt fm veras cronicas z approbatas. z spāliter antistitis nr̄i reuerēdi archiepi Eusontini veriſſimi antiq̄tatuz relatoris/z frīs Ptholomei de Luca venerabilis croniste status z acta p̄terita in dicta eccl'ia lucidius cog̃scant/et sciant a lectoribz. Inuenimus eīm ego Theodorus z socius meus chariſſimus frat Eusebius in p̄dictis z aliis cronicis/vt infra dī fidelit referēdo q̄ Eusontin⁹ z Ptholome⁹ gesta z acta romane eccl'ie denotarūt/a natiuitate xp̄i vsq ad annū dñi. M.ccc.xvi. a q̄ tpe citra nullū scisma fuit in eccl'ia dei/vsq ad istud nouiſſimū tps Petri de luna/z angeli carozio. ¶ Ex q̄z cronicaz lectōne clare repimus/ q eccl'ia tā in veteri testamēto/q̄z in nouo exigentibz pctis z malicia sathane multas tribulatōnes passa ē. Tñ ab oī tribulatōe ipaz sp deus liberauit/cū ipi humiliter z ptrito corde ad deū q̄uersi sunt venia petētes z maiorē quietē. Aliq̄ in nouo testō habuit eccl'ia dei a destructōe frederici ipatoris scōi/vsq ad tpa bōe mēoie dñi Grego. pape. xi. q̄ q̄es z abū dātia diuitiaz redu xerūt eccl'iaz in pctā z vicia ppt q̄ eccl'ia patit pñs scisma/z ml'ta discrimina z maiora patiet. ¶ In veteri āt testamēto eccl'a ml'tas tribulatōes passa ē. Pzio decē plagas duz fuit in terra egypti. Itē in tpe bīte possessionis terre promissiōis vsq ad tēpli edificationē. xi. psecutōes passa ē eccl'ia. Itē post templi edificatōez suscitauit durissimā iacturaz z scisma/qđ fuit inter roboā z hieroboā. Itē suscitauit trāsmigratōz toti⁹ sacerdotū z destructōez tēpli in babyloniā p pfez Nabuchodonosoz. Itē passa ē tpe nabuchodonosoz/q̄ tpe ml'ti fuerūt pseudo pōtifices maximi z scismata/clerus magnā psecutionez passus/et fuit vltia in veri testō. Cui psecutōi pñs et psecutio Frederici t̄cij/z magni vltimi antichristi futuri sil'es erūt fm abbatē Joachim libro de vltimis tribulatiōibz. ¶ In nouo aūt testamēto eccl'ia etiā varias z diuersas psecutōes passa est exigentibus pctis z opē nature hūane hostis. ¶ In p̄mitiua enī eccl'ia summi pōtifices apl'i p̄lati/z ali⁹ cler⁹/opprobria/dāna z iniurias z mortis diuersa martyria passi sūt. ¶ Itē cessantibz martyrijs et crescēte dicta eccl'ia a Constantino magno z ab aliis p̄ncipibz a ppl'o xp̄iano inceperūt hereses menandri p̄mi heretici Arrij/z aliorū hereticorū/maxima scādala generātes in eccl'ia dei. ¶ Postq̄z autez in eccl'ia multiplicata sūt dñia in tpalibz et spūalibz inceperūt intrusiōes z scismata in romana eccl'ia/ppt q̄ dñia et ptātes p̄tinue fuerūt odia z rācores inter sūmos pōtifices ipatores rhomanos z dños tpales. Que scismata fuerūt viginti cū pñti/ z intrusiones. xli. ¶ Quoz p̄mū scisma incepit anno natiuitatis dñi. ccxliij. inter p̄mū corneliū z nouacianū. ¶ Scōz scisma fuit anno. cccliij. inter liberiū et felicē. ¶ Terciū anno. ccclxxiij. inter damasū p̄mū z Ursinū ¶ Quartū scisma fuit āno. ccccxxxvij. inter Bonifaciū primū z Eulaliū p̄s byteq. ¶ Quintum Anno dñi. dxvi. inter Simachū p̄muz z Laurētiuz. ¶ Sextū anno. dccxxij. inter Bonifaciū et Dyoscoz. ¶ Septimū. dccxliij. inter Stephanū tercium sanctū virū. z Constantinū scōm. qđ scisma si bñ videatur q̄si p oīa sil'e est instanti scismati. z plus

assiliak pñti scismati q̃ alia pterita. ¶Octauum scisma fuit ãno. dcccclviij. int̃ Eugeniũ scd̃m 7 Sisinnũ. ¶Nonũ fuit. dcccxxx int̃ Leonẽ q̃ntũ 7 Xpofor̃ psbyter̃. ¶Decimũ fuit anno. dcccclxij. int̃ Johez scd̃m nobile Romanũ 7 Leonẽ octauũ. ¶Undecimũ fuit. dcccclxiij. int̃ Gregoriũ q̃ntũ 7 Johez epm Placẽtinũ. ¶Duodecimũ. dcccclxix. int̃ Bñdictũ nonũ 7 Leonẽ pdictũ ¶Decimũterciũ. M. xxxvi. tpe Benedicti octaui q̃ a Romanis ejcit 7 alius intrudit postea Bñdictus restituit. ¶Decimũq̃rtũ scisma fuit anno. M. lij. tempe Bñdicti q̃ cũ iã sedisset multis annis alij q̃ sunt electi expulso Bñdicto. ¶Decimũquintum fuit M. lxxviij. int̃ Alexandrũ scd̃m 7 Lodullum epm. Permẽsem. ¶Decimũsextuz fuit M. lxxxv. int̃. Gregoriũ 7 epm Permẽsem ¶Decimũseptimũ scisma fuit. M. int̃ Pascalẽ scd̃m 7 tres platos q̃ nomẽ 7 officium occupauerunt fauore heretici imperatoris. ¶Decimũoctauũ fuit. M. cxl. int̃ Belasiuz scd̃m 7 Bitodinũ Hyspanũ. ¶Decimũnonum fuit. M. cxxxi. int̃ Innocentiũ scd̃m 7 Petr̃ leonis. ¶Uicesimũ anno. M. cxlix. inter Alexandrũ tercium 7 q̃ttuor scismaticos. ¶Uicesimũprimũ scisma fuit tpe Lodouici de Bauaria/q̃ Lodouicus veniente 7 regnãte Johãne. xx. q̃ Johãnes assumptus fuit ad papatũ. Anno dñi. M. cccxix fecit fieri antipapã frẽz Petr̃ de Carbario ordinis minorũ quo coronã impij recepit Tñ facta dictor̃ antipape 7 antij impatoris annullata sunt infra annos. ¶Uicesimũsecundũ scisma pñs est 7 melius coloratum aliq̃ alio ppbetatũ a spũscõ p punitõe cleri 7 reformatõe eccl'ie. Circa quor̃ intrusionẽ scismatũ pfictionẽ pcessuuz ordinationem ablationẽ 7 finem ex flore supradictor̃ notum est. ¶Et põt notari singulariter q̃ omnia 7 singula scismata 7 intrusiones pdicta pficta fota 7 nutrita sp fuerũt ope ingenio 7 inuidia pessimor̃ sacerdotũ 7 cleri dei. sibi sp fauẽtib 7 auxiliãtib imperatoribus 7 populo Romão. excepto Karolo magno 7 tribus Ottonib pmis de Saxonia/q̃ ecclesiã multũ afflictã sp exerũt. ¶Itẽ notam9 q̃ in oi scismate sp ille vicit 7 obtinuit q̃ habuit ius siue primo siue scdo electus fuisset. Et sp antipapis 7 sequacib male succesit. ¶Itẽ i oi scismate iste papa visus ẽ habere ius 7 obtinuit q̃ electus fuit a maiori parte elector̃ 7 habentiũ vocẽ in electõez papar9. ¶Itẽ notam9 q̃ de quersiõe magni Cõstãtini circa 7 postq̃ roma 7 maxia pfidẽ xpi agnuit q̃ ipatores romani vl' ppls roman9 xxv. veros sũmos põtifices expulerũt de Roma/7 ipos diuersis penitẽtijs afflixerũt in iuste. Quor̃ summor̃ pontificũ noia sunt hec. Julius pmus Simachus. Siluer9 pmus. Uigilius pmus. Martinus pm9. Leo tercius. Eugenius scds. Johes octauus. Leo q̃ntus vel sextus. Johãnes decimus. Bñdictus octauus. Johes decimus quartus. Johes decimussextus. Gregor9 quintus. Bñdictus nonus. Gregorius septim9. Uictor terci9. Pascal' scds Alexander terci9. Bonifaci9 sext9 ¶Itẽ notatũ fuit q̃ reges Frãcie q̃ p tpe fuerũt nũq̃ in aliq̃ dictor̃ scismatũ adheserũt scismatico/sz sp veris põtificib. imo qd̃ pl9 ẽ reges francie octo sũmos põtifices de sede expulsos posuerũt et reduxerũt in rhomã i sedẽ ppriaz. quor̃ sũmorũ pontificũ sũt hec noia. Uigilius vl' Eugeni9 Leo Zacharias Stephanus Calixt9 Innocẽti9 Alexãder tercius 7 Pascal'. ¶Itẽ singulariter notatũ ẽ q̃ qñcũq̃ eccl'ia in scismate vl' alio mõ vacillauit sp eccl'ia erecta fuit p aliq̃s principes eccl'ares. vt p Karolũ magnũ. Ottones de saxonia. reges francie cõe Pisis seu Pisanos et diuersos alios. Nunq̃ enĩ eccl'ia relapsa vl' vacillãs suis opib velviribz se erexit ¶Itẽ singulariter est notatũ q̃ nũq̃ in scismate per eccl'iam ocliũ generale fuit vocatũ. Sz illi q̃ fuerũt in scismatib veri põtifices vocauerũt ocilia particl'aria in diuersis locis p ut videbat sibi expedire. ¶Tñ nõ repio aliqd̃ scisma sine concilio aliq̃ fuisse ablatum. ¶Item reperio q̃ tpe Gregorij sexti 7 Clementis scdi q̃ tpe erat scisma i eccl'ia quando Henric9 imperator̃ vocauit 7 ogregauit ocliũ generale nõ vocatis papa nec cardinalib q̃ erãt discordes. Et qd̃ ibi ordiatũ fuit valuit 7 fuatũ fuit i eccl'ia/nõ obstante absentia pape 7 cardialiũ. ¶Itẽ notatũ ẽ q̃ aliq̃ in sede apl'ica 7 tenẽtes pacẽ iuste suis tpib regnauerũt sine scismate/q̃r noia sũt h. Johes. x. Johes. xvij. Siluester. ij. Damasus et Uictor. ij. ¶Itẽ notãdũ ẽ q̃ Leo papa. iiij. dubitãs ne ei9 electio cẽt bõa fñcia uit papatui. tñ cardiales videtes ei9 bõitatẽ relegerũt ipm. Et idẽ otigit honorio. ij. natõe bonoñ. ¶Scismata supdicta fidel' extracta sũt a supdict9 cronic9 q̃ patẽt oib volẽtib eas audire.

¶Finit

Incipit tractatus

eiusdē Joh. de gerson ō vnitate eccl'iastica

Vnitatis eccl'iastice tractatoribus/vn⁹ exzelatoriby eiusdez pacis viā felicit' inuenire. Et si alligatū corpus vincul' occupationū teneat ne pgat ad sacz̄pciliū Pisis do auspice celebrādū. nihilomin⁹ ꝥbū dei (sicut dicit ap'ls) nō est alligatū. Proptea decreuit spūs ꝓmptus/et pacis auidissim⁹ verbū aliqd dei litteral' inserū quaquauersum spargere qua infirma neāt ire caro. Non q̄dē ad determinandū ab sit hec temeritas sz ad examinādū z dāduz sapiētiby occasiōez z offerēdū in tabernaculo dei cū hoiby id qd ex talento qualisq̄ sciētie cōmissum est

Vnitas q̄ppe eccl'iastica ad vnū certū xp̄i vicariū/stantiby terminis in q̄by est eccl'ia Anno dñi. M. cccc xl. xix. Januarij nō est retardāda ppt allegatōes q̄sdam ex iuriby positiuis/sūptas ꝓtra celebrationē ꝓcilij general' aut viā cessiōis vt q ꝓciliū nō ꝓt celebrari sine aucte pape. Qz spoliatus añ oīa debet restitui. Qz recusandi sunt tanq̄ inimici q̄ subtraxerūt se ab obediētia. Et allegari ꝓt iust⁹ met⁹. Qz pape nemo dicere ꝓt. cur ita facis? p̄ftim si nō sit exp̄sse errans cōtra articl'os fidei. cū a nemine valeat iudicari/z nemini sit subiectus nec possit effici scismatic⁹. Qz picl'osum est pastori deserere gregē suū cedēdo. Rursus q̄libet fecit debitū suū p eccl'iastica vniōe. nec est in culpa. Deniq̄ q̄ incrēdū ē de iusticia vere pt̄z. sine cui⁹ cognitōe nō p̄sūt hi q̄ errauerūt penitere. z si q̄ sūt sil'ia. ¶ Ponūtur igit̄ aduersus ista ꝓsideratiōes .xij. generales/quoz explicatio special' sufficiet studiosis ista reuellere.

Consideratio .i.

Vnitas eccl'ie general'/sic ipedita ē p diuisiōes filioz suoz tāq̄ mēbroz putrescētiū/z ꝑ deū peccantiū. naz pctā nr̄a iuxta verbū pphēticū diuiserūt inter nos z deū. Sic p vnionē oppositā. s. p reconciliatōem cuiuslibz ad deū corrigendo ꝓpuos mores hūiliādo se et orādo/rursus dz hec vnitas impetrari. Et lioq̄n manēte cā scismatis q̄lis de sua cessatōe poterit spes hr̄i nisi tm̄ in pura gr̄a dñi nr̄i ihesu xp̄i. q̄ immeritis et ingr̄tis ꝓferre solet magna. nihilominus coadiutoz̄es ei⁹ esse nos optz. nūc p̄cipue q̄n pacis inimic⁹ seuiet acri⁹/q̄to reditus pac⁹ ꝓpinq̄or apparet/ītermittet q̄n si poterit validissimū ad ꝓtinuatōez scismatz im pedimētū/diuisiōes. s. inter eos q̄ pfecti sūt vniōz mīsterio supbie cupiditatz aut īuidie

Cōsideratio .ii. ꝑ primā allegationem

Vnitas eccl'ie essential' sp manet ad christū spōsuz suū. Hā caput eccl'ie xp̄s/in q̄ sum⁹ oēs vnū fm apostolū. Et si nō hz vicariū/dū. s. mortu⁹ ē corpaliter vel ciuilit'. vel qz nō ē ꝓbabilit' expectādū q̄ vnq̄ sibi vl' successoriby suis obediētia p̄stet a xp̄ianis/tūc eccl'ia tā diuio q̄ naturali iure cui nullū obuiat ius positiuū rite itellectū/ꝑt ad ꝓcurādū sibi vicariū vnū z certū semet ꝓgregare ad ꝓciliū generale repūtās eā. z B ñ solū aucte dñoz cardīalīū/sz etiā adiutorio et auxilio cuiuscūq̄ principis vl' alt⁹ xp̄iani. Nō enī hz corp⁹ eccl'ie mysticū a xp̄o pfectissime stabilitū min⁹ ius z robur ad ꝓcuratōez sue vniōis/q̄ corpus aliō ciuile mysticū vl' naturale verum Neq̄ enī ē ō imediato ac imutabili iure diuino vl' naturali/q̄ eccl'ia se ñ possit ꝓgregare z vnire z sine papa aut sine aliq̄ pticulari statu vl' collegio. vbi in casu cadere ꝓt mor⁹ vel error.

Cōsideratō .iii. ꝑ secūdaz allegationez.

Vnitas eccl'ie ad vnū certū vicariū xp̄i/q̄ qdāmō accidētal' atz mutabilis ē ñ dz ipediri mīme vl' differri p pter ꝓtētiōez duoz ō papatu aut fautoz̄ suoz̄ si q̄rāt sic manere p allegatōes iuriū positiuoz. z iustificatōes varias z q̄stiōes q̄ sūt spoliati. z q̄ debēt añ oīa restitui vl' aliū de. Sz videt expediēs q̄ ea q̄ ītro sūt oblituiscētes isti ō ꝓcilio/si anteriora sic ap'ls loq̄tur/se extēdāt. vt iuxta narratōez ab Aug. ꝓmēoratā/pl⁹ q̄rat quō liberabit' eccl'ia ab hac scismatz fouea ꝓfundissima q̄ q̄lit' et a q̄by in eam est plapsa

Cōsideratō .iiii. ꝑ sextā allegatōem

Vnitas eccl'ie ad vnū certū xp̄i vicariū sic amāda ē/ vt p sua adeptōne possint ratōnabiliter plurima mala singulariū psonaz dimitti/nunc vel in posterū sine pena. Et quedā vera singularia iura possunt differri. sic q̄ fiat cessatio volūtaria de eis. vel etiā coacta p auctoritatē ꝓcilij

Hoc nimirū dictat nature lex vt ps q̄libz p
suo toto saluādo se det et exponat. Q3 si q̄s
ꝓtendentiū iustificare se seu iniuste secū agi
ꝓtēderit/dicat ei. tu te tuaq3 oīa debes eccle
sie/tu q̄ pastorē te noīas q3tūcūq3 sis inno/
cēs debes p ea vl saluāda vl vniēda vel nō
ꝑiter scādalizāda patus esse ponere vitam
ꝑpam. q̄nto mag3 quālibz dignitatē q̄rēdo
q̄ sunt iesu xp̄i. r hoc nō ꝑm dictamē ꝑpuz
vel carnale. sed publicū r incorruptū spūa/
le/put ꝯcilium qđ vtiq3 sapiēs ē iudicabit.
Neq3 ꝑsus h̄ agēdo deseres gregē /sed pa/
sces vnies et manere diceberis

Consideratio. v.

Vitas eccl'ie ad vnū xp̄i vicarium
nō habz necesse q̄ nūc pcuret ꝯuā/
do termīos lr̄ales/aut cerimoniales
iuriū positiuorū/aut pcessuū ordinariorū/
in euocatōibz/accusatōibz/dilatōibz aut sil'i
bus. sed sūmarie r de bona grossaq3 eātate
pt pcedere ꝯcilīū istō generale. In q̄ reside/
bit sufficiēs auctoritas iudicial' vtēdi epi/
keya. i. interptādi oīa iura positiua. r ad fi/
nē celeriorē et salubriorē habēde vniōis ea/
dem adaptādi/aut si op9 fuerit relinquēdi.
Qđ enī p eccl'iastica pace r salute institutū
est/si rite et nō tyrānica malignitate fuerit ī
stitutū nō dz ꝑ eam militare. ne ptās data
videat ꝯstitutōibz hūanis in destructōz ec
clesie nō in ei9 edificatiōez. Auctas ꝥo do/
ctrinal'z vtendi epikeya residet ꝑncipaliter
apud ꝓtos ī theologia q̄ ē architectonia re
spectu aliaꝝ. Et ꝯseq̄nter apđ ꝓtos ī scīa iu
ris canonici et ciuil' put ex ꝑncipijs iurīs di
uini et natural' habēt accipe fundamēta.

Cōsideratio. vi.

ꝑ q̄rtā al
legatōez

Vitas eccl'ie ad vnū certū xp̄i vica
riū/videt p ꝯcilīū nūc celebrandū
sic pcurāda/ q̄ primo det securitas
tā p ꝑncipes q̄ p alios q̄scūq3 p duobz ꝓtē
dentibz si voluerit ꝯparere pcedēdo ad im
plēdū iuramēta sua atz vota. Q3 si noluerit
ꝯfidere q̄rat ab eis cessio p pcuratorez legi
timos. Q3 si vtrūq3 ꝓtēpserint pcedat ꝓtē/
ptis ambobus cōtendētibz ad electōez vni
us p cōmunem assensum toti9 cōcilij robo/
rantis et approbātis illud qđ duo de col/
legio dñorū cardinaliū aut eorū pars ma/
ior et sanior ꝯstituerit aut fecerint. Q3 si vo
luerint aliqui ptinaciter adherere alteri ꝓtē
dentiū/nec insequi sententiā concilij/qđ nō
est leuiter ꝑsumendū /viderint ipi de salute
sua. quia cōcilium istud et sequaces ei9 se a/
pud deū et homines a scismatis imputati/
one liberauerint.

Cōsideratō. vii.

ꝑ tertiā al
legatōez

Vitas eccl'ie ad vnū certū christi
vicariū sic ꝑuilegiata r sancta ē /vt
eā sincero zelo q̄rētes /nullo mō de/
bent reputari a ꝓtēdentibz sui aduersarij. ſz
amicissimi in christo/dū cessionem ipoꝝ
volūtariā q̄rūt/vel eis nolētibz cedere petūt
deiectōem/quatinus vt spūs eorū salu9 fi/
at/nec eccl'ia diuti9 ꝑturbet. Aggūt q̄ppe tā
rem ipoꝝ contendentiū q̄s id qđ q̄libz xp̄ia
nus agere debz. Immo iussionē dei habēt
in tam despato et inueterato mīis cōmūis
morbo. Hec est radix inuiolāda r sufficiēs
pie necessitatis et necessarie pietatis /ī qua
christianissim9 rex francorū /vere innocen/
tissimus. nec q̄rens que sua sunt. nec quēpi
am odio habēs /fundauit hacten9 oēm agi
bilīū varietatē laudabilē circa pacis redu/
ctōnem. sicut lr̄a sua patens indicat/ cuius
initiū est post salutatōz. Pax eccl'iastica rē.
Preclarā itaq3 attulit excusatōem Cicero ī
philippicis. dum incōstans in amicicia ce
saris r vari9 fuisse culparet. cui9 est hec sen/
tentia/q3 ꝥba nō habeo. Cesarē ait nūq3 di
lexi nisi p q̄nto diligere visus est rēpublicā
Dū g̃ mutauit amorē ad eandē rēpublicaz
factus tyrannus. ego ꝯseq̄nter aduersus eū
amicicia ꝯmutaui.

Cōsidera. viii.

ꝑ terciam al
legationem.

Vitas eccl'ie ad vnū certū xp̄i vica
riū nō debz ī pedire ꝑpter restitutō
nem obedientiarū ambobz conten/
dentibz tanq3 spoliati sint ꝑus faciendam.
Nam q̄ iniustus detentor vel predo spolia/
tus sit restituēdus /est mag3 ex institutōne
positiua r iudiciaria nō pure naturali vl' di
uina. Propter ea tenet in solis casibz exp̄ssis.
nec ī ꝓiudiciū iuris diuini/ r natural' r bo
ni ꝯmūis est aliq̄tenus obſuāda. Neq3 ei
restitutio dz fieri (exēpli gr̄a) hereticis neq3
scismaticis manifestis neq3 furioſ/ r ebrijs
in sui pniciē. neq3 intrusis in papatuz. neq3
petētibz vxorē nō desponsabilē. aut affinez
in gradu ꝓhibito iure diuino. neq3 petenti
bñficiū qđ tenere nō potuit. alio iā exīte le
gitimo possessore. neq3 postremo volēti re/
bus detētis abuti in contumeliā creatoris

aut ī ecclesie pniciē. aut in hoīs liberi fuitu rē/aut ꝺ castitatē alicui⁹ et vitā. ⁊ si qua sūt silia. Ultas aūt exceptōes hmōi ꝺ ꝓtēden tiū quēlibet intuenire videre facile est

Cōsideratio.ix.

ꝺ octauaz allegatōez

Ditas eccl'ie ad vnū certū xpi vica riū videt melⁱ ꝓcurāda si neqꝫ añ ꝓciliū neqꝫ ī ꝓcilio neqꝫ postmodū q̄ fieri iustificatōes vl' iniustificatōes eo rū q̄ hincinde facta sūt. vt de intrusiōe hui⁹ vl' illi⁹ ī papatū. de ꝓcessib⁹ ꝑmo fulmīatis ī alīqutꝫ. de violatōe iuramētoꝝ et votoꝝ. de subtractōe aut neutralitate. vel libertatis eccl'iaꝝ ꝓticulariū reductōe. De iputatōne scismatū vel heresū. de adhesiōe reꝓbāda vel laudāda alteri⁹ ꝓtis obediētie. De sentē tijs excōicatōnū aut aliaꝝ penarū. ¶ Cesset q̄ppe talia /⁊ iuxta ratōes ꝑ via cessiōis et ꝓticā ei⁹ al's pluries oñsam ꝓcedaⁿ auferē do ꝓcessus factos et iustificādo vl' ratificā do aut etiā tolerādo ꝓterita/ put rex q̄litas patiet. aut pl'ima ad statū q̄ ꝑus erāt añ sci/ sma ꝑsens /absqꝫ alia discussiōe reponēdo. quidēdo rursus ambob⁹ ꝓtēdentib⁹ de suf/ ficiēti securitate ⁊ statu p⁹ cessionē. si eā ꝑ se vel ꝓcuratoꝝ legitimos vltro facere etiaꝫ sero voluerint. q̄ cessio eis ꝑ ꝓciliū ꝑ purga tōe omniū ꝑus impositoꝝ tanqꝫ sufficiens reputet valitura.

Cōsidera.x.

ꝺ septimā et quin tam allegationem

Ditas eccl'ie ad vnū certū xpi vica riū tāto zelo q̄rēda est vt vix possit sobria esse/⁊ nō temeraria reputatio alicui⁹ xpiani q̄ sufficiēter ad ħ ꝺbitū ꝓgerit. q̄to min⁹ ħ quispiā audere dz asserere iu ramēto/ ꝑ ftim vbi hoīm maxima multitu/ do reputat ꝺriū. ħ enī q̄d aliud est q̄ ptina citer et incoꝛrigibiliter talē in erratis ꝑsiste/ re? ¶ Rursus occurrere ꝑñt casus multi ī q̄/ bus ꝑ adeptōe pacis publice aut iuste defē sionis sicut vim vi repellēdo. Liceret a rite electo ī papā subtrahere obediētiā. Liceret in neutralitate manere. Liceret ipm coꝛpa/ liter incarcerare. Liceret ei admīstratōz oēz publicā intꝺicere. Liceret ꝑ appellatiōem aut sil'e remediū sibi ꝛsistere. Fieretqꝫ sic ei obediētia vera potiⁱ q̄ ꝓtradictio vel resistē tia. Liceret ꝑmissas sñias suas q̄ lesciūqꝫ nō timere nec timēdas asserere/ꝫ lacerare eas ⁊ in caput suū retoꝛq̄re. Liceret ꝓterea accu/ sare eū de scismate vl' heresi. Tā doctrina/ liter in locis publicis ꝑ theologos et sapiē tes q̄ secrete in coꝛrectōe fraterna. cui subij/ ciⁱ tanqꝫ pctōr ī foro penitētie ⁊ iuridice co rā tota eccl'ia. cui similiter subiectⁱ est tanqꝫ deuiabil' in ꝺuiabili. Liceret ꝓciliū genera le eo inuito celebrare. Liceret tādē ipm ad cessionē ꝓpellere vel renitentē deiicere ab oī honoꝛe et gradu/ simo et vita ꝓiuare ¶ Hec omnia deniqꝫ talē licere ꝑñt sub tali iure di uino et naturali q̄ aduersus hāc ꝛitatē nul la lex vel ꝓstitutio puri hominis cuiuscun q̄ sine noua autoꝛizatōe dei fieri debz. quin erroꝝ intolerabilis dānāda sit. An vero pre dicti casus in scismate ꝑsenti ꝓcurrerūt dis/ cutiēdo nequaqꝫ assumim⁹/ cū distinctōes particulariū casuum omitti debere magis estimemus.

Cōsideratio.xi.

ꝺ octauaz allegatōez

Ditas eccl'ie ad vnū certū christi vicariū nō req̄rit vt errantes ꝑ ser/ tim in dubio ꝓbabili circa obedien tiā veri pape penitere nō possint. nec esse in statu salutis. nisi exꝑsse ⁊ absolute confiteāⁿ erratū suū. cū sepe in talib⁹ penitētia vel ab solutio ꝓditionata sufficiat. Sed nec opꝛz oēs inculpare de scismate. qui in tāta iuris papalis dubietate ꝓsurgēte ex factis dubijs et varijs/ certā vero pape nō ꝑstiterūt obe/ dientiā. Sicut nēpe verus papa potuit ī scismaꝝ culpam labi si ꝑtinax fuerit in recu sando ea que pacē vniuersalē habebāt redu cere/ vt conciliū generale. vel ꝓmptitudinē animi ad viā cessiōis iurate ⁊ voti comple/ mentū. Sic excusari poterūt multi aduer/ santes ei/ si fuerit hoc zelo vniōis habende. si fuerit ex dubio ꝓbabil' ignoꝛātie. duz tm̄ patos sp audire eccl'iam exhibuerint semet ipos/ et obedire cognite veritati

Consideratio.xii.

Ditas eccl'ie ad vnū certū xpi vica riū sicut inchoāda ipetrādaqꝫ est ꝓ oꝛōes deuotas/ et moꝛ coꝛrectōez. sic in eius reformatōe a sūmo vsqꝫ deoꝛsum ꝑ oēm suoꝝ mēbroꝝ ꝑncipaliū vel ñ ꝑin cipaliū iunctura /ꝺz cū facta fuerit studiuz vehemētissimū ⁊ ꝓtinuū adhiberi ne iusto dei iudicio deteri⁹ q̄d cōtingat si post ꝓces/ sam dei misc̄diam vniōis salutarē recidiua tio ꝓꝛ fiat. ¶ Qualia ꝛo in eccl'iastica poli/ tia veniāt reformāda. poterūt docere tam li bri expientie/ꝫ multiplices cartule /iā sup

hoc edite ꝛ relatões eccl'iasticoꝝ ī ꝯcilio fi/de digne. ¶Deniq; si ꝓtigerit forsitā genera/le ꝯciliū retardari ꝓpter ꝓncipū vel alioꝝ/ in diuersis patrijs diuisiões /vl' aliūde. sic/ q; multi notabiles vel nolāt vel nolueri/t ꝯparere/nec mittere sz differre. et dñi cardi/nales vtrobiq; sentiāt ꝓbabili ꝯiectura q; tl'es/ multi et magni de vtraq; pte nō obedirent/ sue electōi/videret expediēs in h casu q; ipi/ cardinales ꝯparētes in ꝯcilio inuenirēt sal/tē modū tollendi ꝓpetuitatē in hoc scisma/te. puidendo q; post decessum amboꝝ ꝓten/dentiū/ꝛ si nō citi⁹ pax haberet. q; melius/ esset sero q̄ nunq; . et hoc iuxta modū qui ī/ alio ꝯcilio frācie fuit ꝯclusus vt p suos am/basiatores q̄reret ꝛ pseq̄ret apud ambos cō/tendētes ꝛ sua collegia de nō eligēdo. s. quē/piā in casu mortis hui⁹ et illius /cū ceteris/ clausulis ad hoc oportunis

Sequunt quattuor

consideratões ad fulcimentū ꝛ declaratōez p̄missoꝝ.

Cōsideratio prima

Fitas eccl'ie ligat quadruplici lege/ diuina sz vel euangelica/naturali/ canonica ꝛ ciuili. Quaꝝ duas extre/mas regulare necesse ē p p̄mas fm epikeyā/ id ē bonā eq̄tatē. Hoc itaq; ex traditōibꝫ ea/rundē legū vltimaꝝ quincik/q̄rū annotati/ones aliquas p min⁹ eruditis et lr̄atis pla/cet adducere. ¶Prima annotatio ¶Nō de/bet reph̄ēsibile iudicari si fm varietatē tem/poꝝ statuta q̄nq; variant hūana . p̄ktim cū/ vrgens necessitas vl' euidens vtilitas id ex/posc̄it/q̄m ipe de⁹ ex his q̄ in veteri testamē/to statuerat nōnulla mutauit in nouo. Hec/ Innocētius tercⁱ⁹ in ꝯcilio generali/ꝛ habē/tur in decretali. Nō debz. de cōsanguinitate/ ꝛ affinitate in antiq̄s. ¶Scda annotatio. ¶Q̄m nulla iuris sanctio quātūcūq; ꝓpen/so digesta cōcilio ad hūane nature varieta/tem ꝛ machinatōes ei⁹ inopinabiles suffic/. nec ad decisionē lucidā sue nodose ambigu/itatis attīgit. eo p̄ktim q; nihil adeo certum/ clarūq; statuik q̄n ex causis emergentibꝫ q̄/bus iura iā p̄dicta mederi nō p̄nt in dubiū/ reuocet ꝛc. Hec Joh. xxij. ī pemio clemēt.

¶Tercia annotatio. ¶Nō p̄nt oēs casus/ seu iuris articl'i legibꝫ ꝓphēdi/ sz cū aliquo/ casu sentētia legū manifesta ē. is q̄ iurisditi/oni p̄est ad sil'ia ꝓcedere /atq; ius ita dicere/ debet. Hec habent in. l. nō p̄nt. ff. de legibꝫ.

¶Quarta annotatio. ¶Certū est q; is cō/mittit in legē q̄ legis ꝟba ꝓplectēs cōtra le/gis nitik voluntatē. hoc habet in regula iu/ris Certū ī. vi. Cōtra facit q̄ id facit quod/ lex ꝓhibet. In fraudē legis facit qui saluis/ verbis legis sniaz eius circūuenit. Hec ha/bent in. l. contra legē. ff. de legib⁹ ¶Quin/ta annotatio ¶Nulla iuris ratio aut eq̄tatis/ benignitas patik/vt q̄ salubriter p vtilitate/ hominū introducunt/ea nos interp̄tatōne/ duriore ꝓtra ipoꝝ ꝓmoda ꝓducam⁹ ad se/ueritatē. Hec habent in. l. nulla. ff. de legibꝫ/ Cum quo ꝯcordat regula iuris canonici ī/ vi. Quod ob gratiā alicuius ꝓcedit nō est/ in eius dispendiū retorquendū. Jtē ipe le/ges cupiūt vt iure reganť. Jtē ait Scipio/ nasica. Cōsul dū iurisd ordinē sequit/id agit/ vt cū legibꝫ suis rhomanū corruat imperiū/ Jdeo iuris ordo est in casu. vt sz iuris or/do non seruetur.

Consideratio scda

Vitas eccl'ie ad vnū certū p̄pi vica/riū neq̄t mō ꝓcurari ꝓmode sine re/cursu ad epikeyam/ seu bonā equi/tatem q̄ interp̄tat lr̄am iuriū positiuoꝝ fm/ intentōez legislatoꝝ radicatā in legibꝫ eter/nis ac immutabilibus diuīe legis /per quā/ legum cōditores iusta decernūt. atq; fm di/ctamen legis naturalis. Hic aut ꝓcessus/ antonomatice et sūme iudicād⁹ erit iuridi/cus/si innitet legibꝫ et iuribꝫ et canonibꝫ/p/ prio et vero noīe sic vocādis. ¶Veritas cō/sideratōis legik clarissime in libro experien/tie p prudentes et circūspectos/nec proter/uos/nec male affectatos/dū cōsiderant ma/teriam p̄sentis scismatis/cum circūstātijs/ omnibus/quales nunq; vise sunt cōcurri/se in aliq̄ casu lege positiua mēorato. Quid/ igik mirandū/si nō habeak in eisdē traditio/nibus positiuis modus ad remediandū ex/pressus/quēadmodū multi vigebāt morbi/ priusq; leges nūc cōdite late essent/quibus/ nō erat exp̄sse puisum. ꝛ cū leges hmōi facte/ sunt constat q; nō poterūt infinitati casuuꝫ/ possibiliū puidere. ¶Sūt aut ipi⁹ iurꝭ di/uini et naturalis regule tales īmobiles ꝛ ete/ne /vt exēpli gratia

Principia iuris di/

uini ꝛ naturalis

Bedire oportet deo magis q̄ hoīb⁹.

Dedit deus ptātem hoīb⁹ in edificationē⁊ non in destructionem ecclesie. Nihil possū/mus contra ꝟitatē. Plenitudo legis atq⁊ fi/nis eius ē dilectio. Dilectio ē cā vniōis atq⁊ pacis. Dilectio nō q̄rit q̄ sua sūt. Finis oīs ptātis ⁊ hierarchie ecclīastice ē dilectō pax ⁊ vnio. Finis īponit necessitatē his q̄ ad fi/nē sunt. id ē ſm exigētiā finis cetera dīni mo/derari. Necessitas nō hz legē. Felix necessi/tas q̄ ad meliora ꝓpellit. Bon⁹ pastor pōit aīam suā p ouib⁹ suis puniēdis ⁊ saluādis Inimici hoīs domestici ei⁹. i. carnales sen/sus. Spūalis hō oīa dīudicat. Mediū ꝟ/tutis accipiēdū ē vt sapiēs iudicabit Vim vi licet repellere. Fas ē vnicuiq⁹ se tueri ⁊ rē suā defēdere ꝟ vim iūstā. Qui suo iure vtit nemini facit iniuriā. Deteriora sunt aīarum q̄ coꝛpaliū vel reꝝ exterioꝝ detrimēta. De/positū nō est reddēdū i depositarij vl reipu blice detrimētū. Salubri⁹ panis aut vest⁹ aut gladius abusiuis subtrahit q̄ donetur Unicuiq⁹ mādauit de⁹ de ꝓximo suo. dili/ges inīc ꝓximū tuū sicut teipm. Qō p cha/ritate īstitutū ē ꝟ charitatē militare nō dz. Si pes tuus aut man⁹ ⁊ ita de capite scan dalizat te pūce abs te. Qui eccl'iaz nō audi erit sit sicut ethnic⁹ et publican⁹. Tolerāda sunt zizania ne sil' eradicet et triticū. Cōmu nis error facit iusⁿ. Nō ꝓiurabis. Reddes al tissimo vota tua. Oīe iuramētū et votum qō sine detrimēto salut⁹ ꝓt custodiri ꝟuādū est. Cui⁹ ē ꝓdere vel doctrinal'ꝛ vel iudicia/liter/ei⁹ ē sil'ꝛ interptari. Intelligētia dictoꝝ ex causis assumēda ē dicēdi/⁊ sil'ia multa

Cōsideratio tercia

Vitas eccl'ie ad vnū certū xp̄i vi/cariū dū ꝓcurat ꝓ epikeyā seu bo/nā eq̄tatē nō exigit i sic epikentibus⁹ seu legū positiuaꝝ interptib⁹ q̄ habeāt evi/dentiā mathematicā seu demōstratiuā. sed sat⁹ ē si certitudinē moralē seu ciuilē ⁊ politi cā attulerit ¶ Cōsiderat q̄ppe bon⁹ epikeyes circūstātias oēs ptic'lares /q̄les nō potuit legislator ꝑuidere nec exp̄mere. q̄b⁹ attentis aspicit finē q̄ seq̄t⁹ rigorē l'ralis exp̄ssionis obſuaret/q̄ dū videt ex hac obſuatōne lesu rā fore ex legib⁹ diuis vel etnis/ꝟ intentōez debitā legislatorū dictat vel doctrinalit⁹ vel auctoritatiue/q̄ lex scpta sic vl' sic applican da est seu deserēda ſm imaginationē p̄hi de regula lesbia q̄ erat plūbea et nō ferrea. i. fle/xibilis nō īmutabilis. ¶ Cōstat aūt q̄ d cir/cūstantijs moralib⁹ nō p̄t h̄ri certitudo nisi moral' ſm p̄hi sniam in ethicis. Exēpli grā Tyrānus pseq̄t⁹ rēpublicā cautel' dolo⁹/si/cut lupus rapax. nihilomin⁹ ipe teget se ve/stimētis ouiū. q̄ sūt tā ꝟba q̄s facta apparē/ter sctissima. in quib⁹ est freq̄nter eq̄uocatio vl' hypocrisis. Ergo inq̄t ista p republica. ago. p salute ppli/p q̄b⁹ pat⁹ sū etiā mori/ nec dicētib⁹ oppositū quōlibz. fides detur. Ita mentic' tyrān⁹ ⁊ mltos ex simplicib⁹ seducet. Prudentes ꝟo et iudices quoꝝ est epikeya vti legent i opib⁹ suis oppositū ſm artē xp̄i. Ex opib⁹ eoꝝ cog̃scet⁹ eos. ¶ Ult dicere ꝓsideratio q̄ prudētib⁹ ipis credēdū est/etiā si nesciuerint rōes cuidētes ⁊ incalū niabiles adducere. alioq̄n piret ꝓfestim oīs politia. Deniq⁹ apte sunt h̄ loco parabolice narratōes de lupo et oue/quā lupus diuer/sis fraudib⁹ nūc oīndendo sil'itudinē ⁊ ami cicia/nūc falsam imponēdo calūniā q̄rebat fallere vt vorare. ¶ Propt' qō monuit xp̄s Attendite a falsis ꝓphetis

Consideratio q̄rta

Vitas eccl'ie ad vnū certū xp̄i vica/riū nūc p ꝓciliū pysanū dño ꝓcedē/te ꝓcurāda debz solidi⁹ inniti sentē/tijs ⁊ deliberatōib⁹ hmōi concilij et sapiētū in eo vēturoꝝ/etiā si nō offerāt ratōes evi/dentes q̄s allegatōibus vel assertōib⁹ vel ex cusatōibus aut iustificatōibus vel cōtendē/tium de papatu vel fautoꝝ suoꝝ. ¶ Dedu/citur faciliter ꝓsideratio ex h̄ q̄ mediū ꝟtu/tis accipiendū est vt sapiēs iudicabit. ⁊ vt spiritualis qui oīa dīudicat dicet/ nō vt carnal' hō q̄ non sapit q̄ dei sunt sibi fingit. ¶ Quis enī dubitauerit q̄ p'les cause ꝓcur/rere habeāt p omnib⁹ de ꝓcilio vt eis fides det' q̄ labor⁹ātad vnionē dādā/q̄s p alijs cō/tendentib⁹ ad suā p̄sidentiā talē q̄lē occupā/dā. ¶ Amor q̄ppe nimi⁹ et carnal' ad seip̄z et ad suos/nōne fallere solet ⁊ in errores ip̄os traducere etiā vsq⁹ ad imitatōem luciferi vt adorari velint sicut dī/neq⁹ reputēt se sub/ditos eē cuiq⁹ /sicut filij belial sine iugo/nec sibi posse dici. cur ita facis. q̄ nec deū timēt nec hoīem reuerent'/cū tū hūlioꝛes esse de/beant/⁊ ad fuiendū pmptioꝛes ex plātiōis munere q̄nto se obligatioꝛes eē ꝓspiciūt in reddēda ratōe. ¶ Postremo tū h̄ summope cauendū ē iudicib⁹ ne vsus epikeye passim ⁊ absq⁹ manifesta ratōe fiat/ trāsmutādo le/gem scriptā Alioq̄n tolleret' ptinus a legib⁹

sua stabilitas/quibꝫ nutãtibꝫ totã reipublice disciplinã innitentẽ eis collabi. ⁊ exp̃ti rẽpublicã corruere vl̃ pturbari necesse ẽ Inde pꝛtigit apud rhomanos ista seueritas etiam in nece pꝛopꝛioꝝ filioꝝ. ne labefacerẽt optimã reipublice disciplinã ¶Finit ¶Quattuoꝛ pſideratões q̃ ad robur p̃dictorũ faciũt repiuntur postea in oꝛõe Apparuit gratia vi. D

Incipit tractatus

eiusdem de statibus eccl̃iasticis

PAx quã omnes obſuare conuenit cũ omnibꝫ. tñ maxime circa misteriũ religionis xp̃iane/nũq̃ solidꝰ subsistit q̃ si ꝓitate ⁊ iustitia tanq̃ soꝛoꝛibꝫ fulciat. Nã si nõ in vera iustitia et iusta ꝓitate reddat vnicuiq̃ qõ suũ est/nõne scisma ꝓtinꝰ irrũpens pacẽ exturbabit. ¶Audiamꝰ idcirco sub breuiũ pſiderationũ nũero q̃d statꝰ sũmoꝝ pontificũ. q̃d p̃latoꝝũ. q̃d curatoꝝũ. q̃d mendicantiuꝫ possit q̃libet de suo misterio ꝓaciter offerre ne trãſgressio finiũ ꝓꝓioꝝũ /seu dilatio nimia sepet iustitiã ab oſculo felici pacis. pinde lites fedas vt assolet introducat

Sequũtur sex consi

deratões sup statu sũmi pontificis.

Cõsideratio pꝛima

STatus papal̃ instituꝰ ẽ a xp̃o supnaturaliter ⁊ imediate tãq̃ ꝓmatum habẽs monarchicũ ⁊ regalẽ eccl̃iastica hierarchia. ſm quẽ statũ vnicũ et supmũ eccl̃ia militãs dicit vna sub xp̃o. quem statũ q̃cq̃s ipugnare vl̃ diminuere/vl̃ alicui eccl̃iastico statui pticl̃ari coeꝛe pſumit/si ꝑtinaciter faciat/ hereticꝰ est scismaticꝰ impijꝰ atq̃ sacrileg⁹. Cadit enĩ in heresim totiens exp̃sse dãnatã a ꝓncipio nascẽtis eccl̃ie vsq̃ hodie/tã p̃ institutõem xp̃i de ꝓncipatu petri sup alios apl̃os/q̃ p traditõem totius eccl̃ie in sacris eloquijs suis ⁊ generalibus cõcilijs.

¶Consideratio secũda

STatus papalis licꝫ nõ oĩno vacet seu deficiat p mortẽ pape naturalez vel ciuilẽ. nec p ꝓseq̃ns eccl̃ia desinit eẽ vna. nihilominꝰ eniti debẽt christiani sub pena scismatis q̃ in ꝑ statu ꝓstituat ⁊ p̃sideat assidue vnicꝰ et certus sũmꝰ p̃tifex q̃tũ fieri p̃t p loco et tp̃e. sic q̃ nõ est licitũ sciẽter impedire/q̃ minus sit vnꝰ talꝭ supmꝰ p̃tifex l eccl̃ia in q̃ sit eccl̃iastice ptãtis plenitudo. ⁊ q̃ ñ sint plures in q̃ tanq̃ eccl̃iasticũ regimen desinere esse possꝫ monarchicũ ⁊ ĩ aliã politie spẽm/vt ĩ aristocraticã/aut tymocraticã verteret. q̃uis papaꝰ has politiaꝝ species nõ excludat sꝫ assumat. quẽadmoduꝫ de sacro dñoꝝ cardinaliũ collegio ⁊ de generali concilio videre est

¶Consideratio tercia

STatus papal̃ nõ eximit papam a legibꝫ pure diuis q̃ vl̃ in euãgelijs vl̃ generalibꝫ ꝓcilijs posite sũt. ¶Et ex hoc ꝓñt ptꝫq papa subij cit legi illi de correctione fraterna. Si peccauerit in te frꝰ tuꝰ ⁊c. sic q̃ ꝑt fraternal̃ corripi duꝫ peccat. Et si tãdẽ nollet audire eccl̃iam quã generale ꝓciliũ rep̃sentat/debꝫ hr̃i sicut ethnicꝰ ⁊ publicanus. Et ita ꝑt ꝑ mõ p ꝓciliũ vel iudicari vel coerceri vl̃ p excõicato haberi

¶Consideratio quarta

STatus papalis nõ eximit papaꝫ a iuribꝫ q̃ sunt pure ꝺ dictamie naturali. quẽadmodũ sunt ꝓncipia iuris natural̃. Propterea cũ lex natural̃ dicat q̃ bonũ ꝓmũe tãq̃ aliq̃d diuinũ pferẽdũ ẽ p̃ticulari bono. Deducit ex ꝑ q̃ ad bonũ totiꝰ eccl̃ie quã ꝓciliũ generale rep̃ntat/reducẽdũ ẽ bonũ p̃sonale pape sic q̃ in ꝓiudiciũ boni ꝓmũis pticulare bonũ pape seu ꝓmodũ vel status/retẽtio vel dilatatio p̃ualere ñ debet. cũ ſm exigentiã finis cetera debeant moderari. finis aũt papatꝰ ẽ vtilitas eccl̃ie

¶Consideratio quinta

STatus papalis q̃uis eximat papã a legibꝫ pure positiuis/canonicis vl̃ ciuilibꝫ. sic q̃ ſm eas coerceri punitiue nõ p̃t/vt p̃cise tales sũt. nihilominus papa nõ dꝫ aut p̃t leges positiuas p̃ſtim p cõciliũ generale ad qõ sufficiẽter spectat discernere vel dictare si papa palã cõuertat ptãtẽ suam in destructõem eccl̃ie nõ in edificatõꝫ

¶Consideratio sexta

STatus papalis obligat papã tãto amplius q̃nto maioꝝ est in eccl̃ia subꝫcere se legibꝫ diuis/naturalibꝫ ⁊ canonicis ad vtilitatẽ eccl̃ie. Propter ea cũ magꝫ videant ocl̃i q̃ ocul⁹ videt q̃ ñ sine gñdi discrimine salutꝫ papa possit deliberatões vl̃ ĩstituta generaliũ ꝓcilioꝝ ꝓtẽnere vt ñ ſm cõez sꝫ ꝓꝓriã deliberatõꝫ ꝓtẽdat ĩ eccl̃iastico r̃gimie p̃sidere. Propter ea bñ dictũ ẽ q̃ papa ñ p̃t generalẽ statũ eccl̃ie ĩmutare vel tollere.

Sequunt sex ꝓsideratões de statu summi põtificis ꝛ dñoꝝ sãcte Romane eccl'ie cardinaliũ.

¶ Consideratio prima.

STatus summi põtificis ac sacri collegij dñoꝝ cardinaliũ sibi collateraliũ fundat⁹ ẽ in eccl'iastica hierarchia subcelesti/ímediate a xpo. nec hũana institutõe seu ꝓsumptõe põt destitui. Cui statui q̃ pti nacit derogat cẽsendus ẽ iuxta sacros canones heretic⁹ atz sacrileg⁹. ¶ Scõa ꝓsideratio

STatus p̃dictus dotãdus ẽ vel fouẽdus p debita ꝛ honesta sustẽtatione tpaliũ sine q̃bꝫ in hac vita miseria spũalia diu nõ subsistũt/ quẽadmodũ alter status quicunq; eccl'iasticus inferior seu subditus dotatus est/ vel dotandus iuxta sui qualitatem. ¶ Consideratio tercia

STatus p̃dictus non ideo pdit iura sibi ꝓueniẽtia/ q̃ posuit ꝓpositio duplex p̃cedẽs/ si forte fuerint abusus aliqui psonales/ olim vel nũc inuenti. Alioquin sic argueret aduersus omnẽ statũ nedum eccl'iasticũ sz tempalẽ q̃ dissipãdus ẽ deserendus ꝛ pdendus/ qm̃ in multis offendimus oẽs. ¶ Consideratio quarta.

STatus p̃dictus potuit/ ꝛ põt ĩ subuentõibꝫ tpalis ꝛ honeste sustẽtationis p̃scribere de certo mõ. vel quota subuentõis/ sicut p̃lati vel curati inferiores respectu subuẽtiõis facte p subditos in oblatõibꝫ/ decimis ꝛ siliqbꝫ. etiã vbi status p̃dictus aliũde dotatus essz ex patrimonialibꝫ bonis vel alijs/ quẽadmodũ in p̃latis dicimus ꝛ curatis. ¶ Cõsideratio quinta.

STatus p̃dictus dũ recipit ꝛ querit subuentões ꝓsuetas/ in oblatiõibꝫ/ decimis/ vel annatis/ ꝛ siliqbꝫ/ non debet eoipo de symoniaca prauitate notari/ nisi forte viciũ aliud in executõis mõ ꝓcurrerit. qđ viciũ corrigi dz nõ obinde stat⁹ minui/ destrui/ culpari/ vel iuribꝫ aliũde debitis defraudari. Sicut ab infirmo morbus tollendus est/ nõ subiectum vel corpus destruendum. ¶ Oppositũ ꝓ. ptinaciter imponens. notando generaliter de symoniaca prauitate totũ statũ istũ/ temerarius cẽt nec ferendus. ¶ Consideratio sexta.

STatus p̃dictus põt ꝛ dz rõnabiliter resistere p viã appellatiõis/ aut alꝫ si aduersus p̃dicta voluerit aliq̃d de facto ꝓcedere/ p̃ptim dũ ꝓsonę de illo statu subijciũt se/ ꝛ statũ suũ debite regulatõi sancte mr̃is eccl'ie/ si forsitan aliq̃ fuerint in eis reformãda ꝛ hoc agẽdo. nedũ nõ scandalizant actiue vel peccãt. sz merent tanq; defẽsores iuriũ nõ solũ suoꝝ psonaliũ/ vel eccl'ie particularis Romane. sz vniuersalis eccl'ie ꝛ ad vtilitatem honestatẽq; totius reipublice xpiane q̃ ꝓsistit in suo decore membrorum maxime p̃ncipaliũ.

De statu prelatorũ.

¶ Consideratio prima.

STatus p̃latõis ep̃alis in eccl'ia/ sic ẽ de ꝑmaria ꝛ ĩmediata ac supnaturali instituõe xp̃i/ q; naturali vel hũana solũ auctoritate/ nõ potuit instituj/ sicut potuit status dñatõis tempalis regie vel impialis hũanitus ꝛ naturalit⁹ ordinari. ¶ Consideratio secunda.

STatus p̃latõis ep̃alis in eccl'ia q̃ ad sui collatõez ꝑmariã fuit ĩmediate a xpo dat⁹ ꝑmis ap'lis. sic stat⁹ papalis petro. Licz postmodũ tal' collatio vl' ac q̃sitio fieri potuerit ꝛ facta sit ĩ successoribꝫ p hoies. sic Matthias fact⁹ ẽ ap'l's p electionẽ vl' sortẽ. ꝛ successores etiã petri fiũt nũc p hũanã electõem dñoꝝ cardinaliũ. q̃ modus potuit ꝛ p̃t variari vt infra ponet

¶ Consideratio tercia

STatus p̃lationis ep̃alis habuit in ap'lis ꝛ ĩ successoribꝫ vsũ vl' exercitium sue ptãtis sub papa petro/ ꝛ successoribꝫ ei⁹ tãq; sub hũte vl' habẽtibꝫ plẽitudinẽ fõtalẽ ep̃alis auctis. ¶ Uñ ꝛ q̃ ad talia miores p̃lati. s. curati subsunt ep̃is/ a q̃bꝫ vsus sue ptãtis q̃nq; limitat⁹ vl' arcet⁹. et sic a papa posse fieri circa p̃latos maiores ex certis et rõnabilibꝫ causis nõ ẽ ambigẽdũ.

¶ Consideratio quarta

STat⁹ ep̃alis nõ ita subest statui papali q̃ illũ possit papa annullare. sicut nec stat⁹ papal' possz hũanitus destitui. Nihilomin⁹ idẽ stat⁹ ep̃alis q̃ ad acq̃sitõz isti p̃sõe et q̃ ad exercitiũ/ subest rõnabili pape volũtati ad vtilitatẽ eccl'ie/ vt dictũ ẽ. Hec aũt rõnabilitas videt attẽdenda seu regulãda maxime p determiatões ꝓciliorũ generaliũ p̃ptim iã factas de ꝓsensu ꝛ auctẽ summoꝝ pontificũ

¶ Consideratio quinta

STat⁹ ep̃al' q̃ ad sui acq̃sitõez isti p̃sone/ ꝛ q̃ ad exercitiũ/ non ita subest mere volũtati pape q; p libito possit sine in

l

iuria ꝛ pctõ circa hmõi acq̃sitõez ꝛ destitutionẽ/ampliatõez ꝛ restrictõz opari.qm̃ data ẽ ei ptãs/dicẽte apl'o/nõ ad destructõem sed edificationem. ¶ Consideratio sexta.

Tatus eccl'alis hz ex se ꝛ xpi institutione ꝑmaria ptãtẽ ꝓficiẽdi corpus xpi ꝛ mistrãdi sacra eccl'iastica oia/ius iusp̃dicãdi/ius stipẽdia tpalia sumendi/ius excõicãdi/ius platos miozes .s. curatos instituẽdi/ius eccl'as ꝓsecrãdi/ius bñficiũ eccl'asticũ/vel stipendiũ tpale ꝓferendi/vel facere ꝓferri ministrantib9 sub se spiritualia/ius indulgentias dandi. Et ita de reliquis multis q̃ summo pontifici competũt vt in fonte. ¶ Consideratio septima.

Tatus eccl'alis q̃ ad sui vsum vl' exercitiũ/nõ ita subest pure voluntati pape.sicut status p̃uilegiatoz mendicantiũ vel alioz/q̃bus essentiali ordine ꝛ hierarchico statu/p̃dicta iura eccl'alia nõ cõpetũt. Põt idcirco papa sub talib9 p̃uilegijs ꝛ p̃uilegiatis absq̃ iuria vel pctõ ĩmutationes opari restrigẽdo vel tollẽdo/nõ sic passim in plat'is vel curatis.

¶ Consideratio octaua.

Tatus eccl'alis lz esse possit in aliq̃ sine plebe ꝛ sine vsu vel exercitio.hoc fieri nõ ꝓuenit/qz vanũ ꝛ monstruosum in eccl'ia videret/qm̃ frustra est ptãs cui non subest opatio. ¶ Cõsideratio nona

Tatus eccl'alis si nimis artet in suis iuriby essentialiby q̃ ad restrictiõem vsus vel exercitij passim cõit p papam absq̃ vtilitate maiori eccl'ie/siue h̃ eẽt in exemptõiby subditoz ab eo/siue in reseruatõe casuũ in foro pnie/seu in restrictõe stipendioz tpaliũ/seu in reseruatiõe bñficioz eccl'iasticoz sub eo/seu p inductiõez onerosam p̃uilegiatoz/aut modis silibz. Ille inquã status eccl'alis posset rõnabiliter deferre querelam nedum ad papã ꝛ generale conciliũ/qđ est cõuenientissimũ mediũ. sed ad p̃ncipes ortodoxos implorãdo iuuamen opoztunũ. ¶ Consideratio decima.

Tatus eccl'alis sicut nõ acquirit in aliq̃ p solũ titulũ fidei/vel charitatis/ita nõ depdit p solam heresim/vel peccatũ mortale/nõ interueniẽte humana institutõe/vel diuina reuelatõe/alioquin status eccl'ie hierarchicus p̃sus esset incertus cum suo vsu vel exercitio/qđ nõ est cõueniens dicere de policia a sup̃mo legislatore ꝓstituta ¶ Cõsideratio vndecima.

Tatus eccl'alis sic̃ p̃t diuersis tpib9 ꝛ institutõiby/modis varijs acq̃ri ꝛ sil' auferri.sic ꝛ status papal' in casu p ordinatões papales aut p cõciliũ generale sicut ꝛ factũ est aliq̃n p̃t ĩmutari

¶ Consideratio xij.

Tatus eccl'alis p̃t ab aliq̃ ꝓpt suam maliciã auferri/licz reniteret occupãs.sic ꝛ stat9 papal' vt videt in casu p̃serti p ꝛciliũ generale posset auferri.cuz stat9 papalis datus sit eccl'iastice cõmunitati. que in hoc habet quid diuinũ tãq̃ cõmune bonum ad qđ papalis auctoritas ꝓseruandũ fuit instituta. ¶ Consideratio.xiij.

Tatus eccl'alis hz rõnabilit monarchã sup̃mũ.s.papã rõne vnitatis fidei ꝛ sacroz. sz h̃ nõ ita pspicuũ est esse debere ex institutõe xpi/ꝛ p vtilitate vniuersalis eccl'ie respectu dispẽsatiõis bonoz tpaliũ/ꝛ iurisdictionũ ꝓtetiosaz seu coerciuaz/q̃ diuersis legib9 seu decretalib9/aut statutis p diuersitate locoz ꝛ tẽpoz regi debẽt sic̃ ꝛ alia mere tẽpalia/regalia/vel impialia. Hinc bñ dictũ ẽ ꝙ q̃libet p̃uincia in sensu suo abũdat. ¶ Consideratio.xiiij

Tatus p̃latiõis/si fiat limitatio sui vsus in bñficijs ꝓferẽdis/vel in exemptiõiby/nõ dz rõnabilit ꝓq̃ri dũ hoc manifeste sit p̃pter studiũ lrazp̃sertim sacre doctrine qđ p talia p̃mouet/ꝛ dũ hoc potẽter fit ad rep̃ mẽdos abusus notorie p ueniẽtes/siue hoc sit ex importunitate dñoꝝ tpaliũ/vel ex ꝓpa pusillanimitate/vel alia q̃uis corrupta affectõe. ¶ Sed in h̃ casu mediũ cõueniẽs nõ alit videt posse determinari/q̃z iuxta Aristo.sniaz.scz vt sapiens iudicabit. Nihil aũt videt in h̃ sapienti9 q̃z generale ꝓciliũ rite et libere celebratũ.

De statu curatoꝝ.

¶ Consideratio prima

Tat9 curatoz succedit statui .lxxij. discipuloz xpi q̃ ad legẽ nouã .et figuratus est in antiq̃ lege p leuitas. ¶ Vnde stat9 curatoꝝ ẽ de institutõe xpi ꝛ apostoloz suoz a p̃ncipio fundatois eccl'ie/q̃ institutio p declaratões sũmoz pontificũ ꝛ sy nodoz tã generaliũ q̃z specialium magis ac magis innotuit ¶ Cõsideratio scda

Tatus curatoz est de eẽtiali ac intrinseca eccl'ie hierarchia sic̃ stat9 prelatoz/q̃uis inferior sit/ꝛ p sua pfectõe variabilioz. Qua rõe curati simplices

nō eque ꝑprie dicunt ſpōſi ſicut ep̄i. liberi uſq; ꝓmittunt cedere vl renūciare curꝫ ſuis

¶Conſideratio tercia

Tatus curatorū inſtitut⁹ eſt ad regimen aiarū dirigendaꝝ in finē vltimū p ꝓmunionē ſacramētorū ꝛ pctōꝝ remiſſionē/ꝛ ꝓmotionē ad virtutes

¶Cōſideratio quarta

Tatus curatorū annexā habet obligatōem docēdi et publicādi ꝟbum dei ſuis parochianis/ſaltē q̄dā generali tenore legis euāgelice q̄ ad credēda ꝛ agēda. ſm ſtatū ſue ſimplicitatis.ſicut maioribꝫ p̄latis ꝓuenit ex obligatōe ſcie reddere rōem pticulari⁹ de ea q̄ in eis eſt fide ꝛ ſpe/apud oēs tā q̄ de foris ſunt/q̄s q̄ intus.fideles.ſ.ꝛ infideles.hec enī obligatio ꝓſeqūtur ad obligatōnem p̄riorē/q̄ eſt de ſpūali regimīe ſubditorū.

¶Cōſideratio.v.

Tatus curatorū eſt ſtat⁹ pfectiōis nō ſolū acq̄rēde/ſz etiā exercēde/cū ſibi ꝓpetat tā obligatio q̄s auctoritas reducēdi aīas ad deū/ſm hierarchicos actus.q̄ purgare/illumīare pficere noīant.

¶Conſideratio vi.

Tatus curatorꝫ ſupior eſt hierarchice eccl'ie ad ſtatū ſimpliciū religioſorꝫ ſicut diuin⁹ Dionyſi⁹ et Hieronymus i p̄cedentis ꝓſideratiōis determinant ratōe

¶Conſideratio vij.

Tatus curatorꝫ eccl'ias parochiales ſibi deputatas habz in tali lib̄tate/q̄ nulli alteri ſacerdoti fas ē ipſis inuitis aut ſine eoꝝ licētia p̄dicare ī eadē Preſbti dū p̄dicare voluerīt ipi /ſed nec ꝓfeſſiōes illic audire/nec ſacra miniſtrare/ſalua ſemꝑ autoritate vel rōnabili ordinatōe ſupiorum p̄latorū

¶Cōſideratio.viij

Tatus curatorꝫ habz ius ꝛ titulu recipiēdi decimas ꝛ oblatōes ꝛ funeralia/aut alia emolimēta loco illorū ꝑ ſuſtētatōe ſufficiēti ſtat⁹ ſui. Et ꝫ fit tā de iure diuio q̄s naturali p̄ſuppoſito dño. Determinatio aūt hui⁹ vl illi⁹ quote/vl cō mutatio in aliā ſubuentōem habz fieri ſolo iure poſitiuo

¶Cōſideratio ix.

Tatus curatorꝫ ſicut habet de ſibi ſubditis ouib⁹ cogitare in miſtrationē ſacrorū/vt ſcētē ſuſcipiant.ſic decet maxime vt q̄libz parochian⁹ ſe ꝑ⁹ oſtēdat ſuo curato generalit⁹ vel ſpēalit⁹ in foro ꝺſciētie q̄s eadē ſacra ſuſcipiat. Poteſt inſuꝑ edictū generale vel ſpeciale ſuis parochianis ſup hoc ꝑ curatos ne aliter ſe ingerāt ꝑ mulgari.

¶Cōſideratio x.

Tatus curatorꝫ ſecuri⁹ ꝛ iuſti⁹ eligik q̄s tū eſt de ſe et ceteris paribꝫ/ꝑ ꝓfeſſiōe ſacramētali faciēda a parochianis q̄s ali⁹ ſtatus/p̄ſtim q̄ nō eſt ſupior ſm inſtitutōem eccl'ie hierarchicā.ꝓz quia mutua ꝛ correlatiua ē obligatio parochianorū ad curatos/vnde viciſſim magꝭ obligant. Colluſiōes p̄terea hincinde poſſibiles fieri magis ex h̄ euitāt. Deniq; remedia ſpūalia celeri⁹ et conſulti⁹ in caſib⁹ multis exhibent. Poteſt nihilomin⁹ apd̄ ꝓuilegiatos q̄ñq; ratio potior inueniri

¶Conſideratio xi.

Tatus curatorꝫ ſanct⁹ et ſalubris nō debet inculpari vel infamari ꝑ q̄ſcūq; ſi in eo q̄ñq; ſint ꝓſone min⁹ idonee ad debitū regimē aiarū. Alioq̄n null⁹ eſſet ſtatus in eccl'ia militāte q̄ culpari nō deberet. ſicut null⁹ abſq; macl'a quorūdā de vllo ſtatu viſus eſt diu ſtare. ¶Cōſid. xij.

Tatus curatorū p̄t ſufficiēter regere ſuos parochianos ſi polleat bōa charitate ꝛ ſimplici mor honeſtate etiā vbi l'atura magna deeſſet Propt̄ea nō leuiter ſe eis p̄ponere debēt alieni/q̄s quis inueniantur magis l'rati.

¶Conſideratio xiij.

Tatus curatorū p̄t cum facili ſtudio habere ea ꝛ ſcire q̄ ad parochiā ſuam regendā ſufficiūt/maiora maioribus prudēter remittēdo. Hoc aūt ſi agſcere negleꝛerint debet apud eos correctio epiſcopalis maxime vigil eſſe vt aſtringant ſeueri⁹ tenorē habere in ſcriptis eorū q̄ ſcire debent ī punctis regimīs.tā inſtitutōes ſynodales poſitiuas/q̄s ceteras.

¶Conſideratio xiiij.

Tatus curatorū p̄t obuentōes ordinatas licēter exigere. Uerūtamē tali mō et tpe q̄ ſimoniaca p̄uitas vel eius ſuſpitio nequaq̄s incurrat. vt q̄ ꝓpter negationē tpaliū /ſpiritualiū interim miſtratio nō neget/nec intercuniat q̄ ſtuoſa mercatio.

¶Conſideratio xv.

Tatus curatorū debet cum bona gratia ſuſcipe ſtatū p̄riuilegiatorū tanq̄s coadiutores miſſos habētes a ſupioribus licentiā p̄dicandi/et cōfeſſiones audiēdi ſi nō appareat ratōnabilis causa aliquē talez repellēdi .vtpote ſi detractor. ſi colluſor. ſi corruptor,ſi queſtuoſus. ſi ſe/

ductor appareat. Aut parochianor mlti in de veniūt in cōtemptū curatorū. Aut si tūc curatus p seipm id agere circa parochiāos suos qđ agendū sit satis potuerit. qz videretur pferendus nisi legitima fieret exceptio cōtra eū. ¶Consideratio xvi.

Tatus curatoz vir pōt a parochianis sine pcto sic cōtemni/qz eoz licētia neqz i generali neqz in speciali pus ḡratur/dū alibi pficeri aut missas vel ſmones audire/tpe diuini seruitij diebz dominicis et festiuis voluerit. Que licentia si sine causa rōnabili denegeť/sufficit excusare freq̄nter eos q̄ alibi confitenť/licētia nō obtenta sed petita

Sequūtur decē cō

sideratōes q̄ ponūtur p statu pulegiatorū

¶Cōsideratio prima

Tatus pulegiatoz ad pdicandū/t pfessiones audiēdū/statutus ē post primariā eccl'ie institutionē/rōnabiliter ordinat⁹ ad subleuamē eorū qui hierarchicos in eccl'ia stat⁹ habent. Prektim post talē t tātā in tpalibz ditatōez q̄ secū attulit multā occupatōem

¶Consideratio scōa

Tat⁹ pulegiatorū dz cū bona charitate licentia sua vti. Nō ad q̄stuz nō ad emulatōem/nō ad ambitōez. non deniqz in pudiciū tpale vel spūale curatorū/sed in stādo clam t palā apō parochianos/quaten⁹ honorē debitū ac sustentationē suis reddant curatis. Alioq̄n faciunt qđ sibi fieri nollent. Meritoqz repellūť hi de q̄bus aliter pstiterit et excōicatōnem a canone nōnunq̄z incurrunt.

¶Consideratio tercia

Tatus pulegiatorū et omniū generaliter religiosorū phibeť sub pena excōmūicatōis late sentētie ne sacramētū eucharistie mīstrent t mrimoniū solēnizent. ¶Cōsideratio quarta

Tatus pulegiatorū habet q̄ i suis locis t publicis pdicare pñt. dum platus nō pdicat nec pdicatōez instituit. Silr h̄ pñt in ecclesijs parochialibz de licentia curatorū ¶Cōsideratio.v.

Tatus priuilegiatorus hoc habet vt idonei psentati sufficiēter p superiores suos ad platū dyocesanū valeant in locis suis pfessiōes audire dyocesanorū t eos absoluere cū tali potestate/t i casib⁹ talibz quēadmodū curati parochiales ordinarie funguntť t nō ampliori/nisi ō speciali gr̄a plati maior eis fuerit clargita potestas. ¶Consideratio vi.

Tatus priuilegiatorū habet h̄ vt q̄tuis sacramētū penitētie possit pluries sup eadem pcta suū effectū sortiri/saltē quo ad augmentū gr̄e. cū sit sacramentū iterabile. et licz meritorie eadem peccata pluribus pficeri. nec sit repugnātia q̄n adhuc possit tēpus obligari. nihilominus confessi priuilegiatis nō tenenť inuiti eadez peccata amplius confiteri pl⁹ q̄z si suis curatis eadem cōfessi fuissent quantū est ex pte efficacie sacramenti. Hoc enī p Johem. xxij. fuit declaratū. t vsus cōis h̄ obtinuit

¶Consideratio vij.

Tatus priuilegiatoz hoc habz vt a cōfessis sibi nō debeāt curati nouam extorq̄re confessiōem de eisdē peccatis. p̄sertim si secreta sint. nec debēt phibere parochianos cū talia voluerit eis pficeri. Fas sit curatis/imo tutū inq̄rere a parochianis suis qñ et qualiter a quib⁹ pfessiōem receperint. Quib⁹ veritatē rūdere si quis parochianus negauerit/vir in statu salutis esse credi posset. Ipiqz in h̄ casu petēti eucharistie sacramentū rōnabiliť denegareť/dicendo. nescio si pfessus sis ab habēte potestatē t an in hoc te decipias vel alter te.

¶Consideratio viij.

Tatus pulegiatorū hoc habet dū de peccatis publicis absoluūt parochianos/vt ipi debeāt facere fidē de absolutione t absoluēdi ptāte. si sup hoc a curatis parochialibus fuerint req̄siti/sub pena denegandi rōnabiliť talib⁹ cū se dicūt absolutos eucharistie sacramentū.

¶Consideratio ix.

Tatus priuilegiatoz hoc habz vt nō debeant inducere voto vel promisso alios ad eligendū sepulturā in eccleſijs et locis suis. Uel ad pſistendū in iā electa ibidem. Et hoc sub pena excōicatōnis late sentētie. Debent pterea reddere quartaz partē legatorū seu funeraliū curato parochi aliip̄ius defuncti/que pars canonica nominatur. ¶Cōsideratio x.

Tatus priuilegiatorus ad pdicandū debet ſm qualitatē auditorū formare sermonē/ne coz laicis t subditis deteganť vicia clericorū atqz dñorus. Hoc enī esset nō extirpare vicia sed nutrire

rebellionẽ.s. murmuratõis ⁊ ꝓtẽptus apud audiẽtes. Fiat insup ꝑdicatio principalit̃ de punctis nr̃e religionis in fide spe ⁊ charitate cũ ceteris virtutib⁹. Sz ⁊ ꝑ̃ptim ꝓfessiones mulier̃ et iuuenũ/nõ nisi locis patẽtibus et publicis audire. nec ꝙuenticla i cameris et angulis agere ꝑsumãt /ab oĩ specie mala abstinẽtes se.

De vtroq; statu simul

¶Consideratio prima

Ratus vterq; curatorũ.s.⁊ ꝓuilegiatorũ/ innigilet cogscere casus refuatos ꝑlatis ne seducant̃ ⁊ seducãt/si transgrediant̃ limites sue ptãtis. q̃uis expediret pauciores casus ꝑsertim occultos refuari. vt sunt pctã illa carnis que freq̃ntissime cõmissa vix ꝓfitentur. ꝑ̃ptim p mlieres ⁊ adolescẽtulos.

¶Consideratio scõa

Ratus vterq; studeat alter alterius onera portare sine contentõe ⁊ emulatõe de reb⁹ ꝑdicatis vel alĩs/ne si inuicez more cornicũ se mordeant ꝓsumant̃. Ne ꝑterea surgat feda opinio eccl̃iasticorũ apud laicos/⁊ vitupet̃ ministeriũ verbi dei. Non ne deus q̃so abunde diues est p omnibus? Nõne pacis est deus /nõ diuisiõis? Deniq; q̃d ꝓdest pharisaica cõtentio de status ꝑ eminentia/q̃n sancti⁹ est dare operã/vt quis ꝑfectus inueniat̃. q̃s si iacens in imis de ꝑfectõne status glorietur. Attẽto ꝑsertim q; cõciliorũ eccl̃iasticorũ obseruatio nõ ꝑt ita cõcludi sub regulis quibuscũq; /quin necesse sit recurrere sepissime ad glosam sapiẽtissimi Augustini tractã ex opib⁹ christi. videlicet/q; talia dant̃ in obuanda animi ꝑparatione. et nõ semp opis exhibitõe Que animi ꝑparatio potest apud omnẽ statũ ⁊ ꝑsonam christiane religionis si vult inueniri.

¶Finit

Incipit tractatus

eiusdem cancellarij parisiẽ. de modo viuẽdi omniũ fideliũ

Ad nobiles ¶Consideratio prima.

Regula prima q̃ spectat ad nobiles potẽtes ⁊ scabinos. ne pauꝑes vicz ꝑ potẽtiã suã oꝑmãt ⁊ a subdit̃ suis opprimi ꝑmittãt. Malos vsus in villis suis destruãt. Causas paupez viduaz et orphanorũ libenter audiãt. ⁊ cito iuste iudicẽt. Munera ꝑ iudicio faciẽdo vel festinãdo aut retardãdo nõ accipiãt. Nil a subditis suis extorq̃ant.

Ad milites Cõsideratio scõa.

Regula ad milites tangit̃ Luc. iij. Neminẽ ꝓcutiat̃. scz in ꝑsona ꝑ potentiã indebite. Nemini calũniã faciatis in reb⁹ quã p militiaz facere possetis. Et cõtenti estote stipẽd⁹ vr̃is. i. de redditibus vestris multis tp⁹. accipiẽdo ꝙ ad ꝺfendendã patriã. ij. Machab. xv. Accipe gladiũ sanctũ munus ꝛc̃. Roma. xiij. Non sine causa gladiũ portat.

Ad simplices Cõsideratio iij.

Regula simpliciũ q̃ ad ecclesiam. vt ieiuni ad missam veniãt. In missa nõ loquant̃ nec circũspiciant. Ante missam orare debẽt vt gr̃am dei recipiant. In missa memoriã passiõis christi habeãt Ante euangeliũ sancti Johãnis nõ exeant Sermones libẽter et diligẽter audiãt. ⁊ referre post missam gr̃as deo satagant

Ad ep̃os ⁊ ꝑlatos Cõsideratio iiij.

Regula ep̃orũ et ꝑlatorũ satis patz ad Titũ. i. Oportet episcopuz sine crimine esse sicut dei dispẽsatorem. Et Matth. xx. Qui maior est vestr̃ sit vester minister. i. Choz. vi. Hortamur vos ꝛc̃ Est aũt officiũ ep̃i malos corrigere ⁊ arguere bonos ⁊ pusillanimes pacificare. Quia sicut dñs Petro in ꝑsona cuiuslibet prelati ait Pasce oues meas ꝛc̃. i. Thessa. v. Frẽs corripite inquietos/ cõsolamini pusillanimes. De istis. ij. ad Thimo. iiij. Predica ꝙ bum insta oportune importune. obsecra. argue. increpa. in omni patientia ⁊ doctrina. Et ad Gal. vi. Si ꝓoccupatus fuerit hõ in aliquo delicto ꝛc̃.

Ad clericos Cõsideratio v

Regula clericorũ ẽ habere doctrinã sanam. vitã scãz. famã odoriferam Hebre. v. Sacerdotes habẽt hostias ꝓ delictis suis offerre. Et Aug⁹ in regula sua. Sit vobis cor vnũ et anima vna ĩ domino. Psal. Sacerdotes tui induant̃ iustitia. Col. iij. Induite vos sicut electi dei viscera misericordie et pietatis habẽtes

Ad religiosos Cõsideratio vi.

Regula religiosorũ est viuere in obediẽtia/ castitate et pauꝑtate. Et debẽt deuote orare ⁊ ꝓplari/⁊ carnẽ mortificare cõtra vicia ⁊ ꝓcupiscẽtias. Unde. Augu. in regula mõachorũ. In omnib⁹

et super om̃ia amet̃ et honorificet̃ deus. Et Hugo de sctõ vic. de claustro anĩe. Sũma religiõis regula in hoc depẽdet vt p̃lati custodiant subditos suos/subditi p̃latis benigne obediãt. deuoti sint senes. iuuenes ꝟo laboriosi. Sit honestas in hĩtu. mediocritas in victu. Sint in claustro assidui/et ad ĩiuriã rari. Nõ sint ciuiles sꝫ claustrales. Sint intenti psalmis nõ causis. Nõ sit rumor in claustro sed dilectio. In capitulo nõ lites sꝫ ꝯfessio. In choro sit sacra simplicitas. ⁊ circa altare reuerẽtie honestas.

Ad diuites Consideratio vij.

Regula diuitũ. ne aliq̃d iniustũ acq̃rant. Ne ꝓpter diuitias suas paupes vicinos suos despiciãt. Pauperes sustineãt. Oparijs suis bñ et cito ꝑsoluant. Adulatores neqꝫ adulatrices in mensa recipiãt. Diligẽter ⁊ libẽter ad ꝯcordiam vicinorũ suorũ laborent.

Ad paupes Consideratio viij.

Regula pauperũ/vt diuitibꝫ libent̃ ⁊ fideliter seruiant. nec diuitibꝫ propter diuitias suas inuideãt nec propter pauptatẽ adulatõne vl' detractõne peccent. Nec impatiẽter sed g̃tanter pauptatez sustineãt. nec iniuste ditari cupiãt. nec ecclesias ꝓpt̃ diuites vitent. Nihil furti a familia suoꝝ vicinorũ nec ab alijs retineãt.

Ad virgines Consideratio ix.

Regula virginũ. Nõ sint loquaces. sed simplices corde ⁊ habitu. Ad ꝟginitatẽ matris christi cogitẽt/⁊ eã diligãt. Choreas vitẽt. Inter iuuenes nõ sedeant. nec se ab eis palpari ꝑmittãt. non amẽt aliquẽ illicito amore. Adulatores neqꝫ adulatrices recipiãt nec audiãt. Orõnes libenter dicant. Sordida ꝟba et inhonesta fugiãt

Ad viduas Consideratio x.

Regula viduaꝝ est vt ꝯtinentiã diligant/et in vestibꝫ hũiliter se habeãt ⁊ oratõibus libent̃ insistãt. Homines suspectos in hospitio suo non recipiãt. De ꝯsilio proborũ se gubernẽt ⁊ viuãt Sãctam Aunã ⁊ Elizabeth viduas cogitent. Familiã castã habeãt. Paꝝ ꝑ vicos currãt

Ad nuptas Consideratio xi.

Regula nuptaꝝ est Thimo. honorare supiores. diligere maritũ. regere familiã. diligẽter gubnare domũ ⁊ seip̃am honestã et irrep̃hensibilẽ ostẽdere siue exhibere

Ad muleres Cõsideratio xij.

Regula mulieꝝ est ꝙ nõ se indecẽter ornatas ostẽdãt. Aures collũ guttur ⁊ caput tegant. Hũiliter in ecclesia et vbiqꝫ se habeant. nec alias mulieres ꝑ supbiã suã iuuent

Ad maritos ⁊ vxores Cõside. xiij.

Regula viroꝝ ad mlieres ⁊ ecõuerso ponit̃ ad Ephes. vi. Viri diligite vxores vr̃as/ sicut et christꝰ dilexit ecclesiã suam. Uxor autẽ timeat virũ suum i. Petri. iij. Viri cohabitãtes s̃m ꝯscientiã quasi infirmiori vasculo muliebri impartientes honorẽ

Parentũ ad filios Consid. xiiij.

Regula parentũ ad filios. Eph. vi. Et vos patres nolite prouocare ad iracundiã filios vestros. sed educate eos in disciplina et correptiõe. ij. Chor. xij. Non debent filij thesaurizare ꝑentibus. sed parentes filijs

Filiorũ ad ꝑentes Cõsid. xv.

Regula filioꝝ ad parẽtes est ꝙ parẽtes honorẽt/ et eis in bonis obediant/nec eis sua furent̃. Ante eos nõ respondeãt. A maledictõibus om̃ino se caueant. Cum parentibꝫ aliquãdo ad eccl'iaꝫ vadant libenter. in negocijs ꝑentũ suorũ fideliter laborent.

Dñorum ad seruos xvi.

Regula dñorũ ad seruos. Eph. vi. Vos dñi eadem facite illis remittẽtes minas. ⁊ soluite dño qd̃ iustuꝫ est et equũ seruis p̃state. sciẽtes ꝙ vos dñm in celis habetis. Eccl'i. vij. Ne ledas seruũ tuũ in veritate operantẽ. Seruus sensatus sit tibi dilectus quasi aĩa tua. nõ defraudes illũ libertate. neqꝫ inopem derelinquas illũ

Seruorũ ad dños Cõside. xvij.

Regula seruorum ad dños. Col'. iij. Serui obedite dñis carnalibꝫ. non ad oculũ seruiẽtes q̃si hoĩbꝫ placẽtes/sed in simplicitate cordis timẽtes deũ. scientes ꝙ a dño accipietis retributõez hereditatis. i. Petri. ij. Serui subditi estote ĩ omni timore dñis vr̃is nõ tm̃ bonis ⁊c.

Ad familiã Cõsideratio xviij

Regula ad familiã. Ne fraudẽ dñis suis in s̃uiẽdo/negligẽdo faciant. Fideles sint in rebꝫ suis custodiendis. Nihil ab eis auferãt occulte/nec alios facere ꝑmittant. Nunciũ malũ nõ faciant vxori vel filijs dñi sui. De male respõdẽdo

caueãt. Malos rumores fugiãt/vnde i domo malũ oriri possit. sed discordias etiã reportare vitẽt. Missi cito reuertant. Mercedem suã in superbia vestiũ nõ expendãt. Ita viuant in hũilitate vt labor eorũ sit eis i remissionẽ peccatorũ suorũ

Ad mercatores xix.

Regula mercatorũ ẽ vt nõ in die dominica mercent. Nec perũrẽt. Ab illicito sibi caueãt lucro. nec ad diem vendãt vl̃ charius ꝓpter dilatõem. Ut debitũ suũ tpe ꝑmisso soluãt. Nec sciẽtes mẽtiant. Equam staterã habeãt. equa põdera ⁊ equam mensurã.

Ad tabernatores xx.

Regula tabernatorũ est ne ꝑmittant ludere ad taxillos in tabula sua/neq; in taberna sua. Deũ blasphemare nõ ꝑmittãt. nec meretrices recipiãt de nocte. Plenã mẽsurã dent oĩb Uinũ cũ aqua ad vendendũ nõ misceant. nec aliq̃ pocula vl̃ fercula aliq̃ mõ ad vẽdendũ defraudẽt

Ad hospites xxi.

Regula ad hospites est q̃ malos in hospitio suo nõ ꝑmittãt vel sciẽter recipiãt. nec hospitib; suis furẽtur auenã vel fenũ. Nec sustineant q̃ hospites sciẽter fornicent in hospitio suo. Justã bonam rationabilẽ ꝓputatiõez cũ hospitibus suis faciant.

Ad senes xxii.

Regula ad senes est. In eccl̃ia libenter iaceãt. Juuenib; bonũ exẽplũ ꝓbeant. De maledicẽdo siue malefaciẽdo ipos reꝓhẽdant. Turpia ꝟba nõ habeãt/nec laudent malicias coꝝ iuuenibus Mulierculas a bono nõ retrahãt. nec iuuenes laudent in superbijs suis.

Ad omnes xxiij.

Regula ad oĩes ẽ vt excõicatos vitent. Nõ se inebriẽt. Paupes ꝑ posse suo sustineãt. Sacerdotes ⁊ religiosos ⁊ eccl̃iã vbiq; honorẽt. Et deuote ab eis doctrinã audiãt. Festa bñ custodiãt Decimas rite soluãt. Detractiõez caueant. Ab adulatõe/a blasphemia /a mẽdacio/a periurio/ab assiduo iuramẽto/a turpib; ꝟbis. ⁊ maxime a luxuriosis ꝟbis se abstineãt. qz circũstãtes ⁊ audiẽtes ab eis iflãmãt. Precepta eccl̃ie teneãt. penitẽtias sibi iniũctas diligẽter impleãt. Alter alterꝫ ad bonũ op̃ inuitet ⁊ de malo reꝓhẽdat. Dent libẽter elemosynas. qz sicut aqua extinguit ignẽ. ita elemosyna extinguit peccatũ. Missas ⁊ mões ⁊ ꝓfessiones libẽter colãt et freq̃ntent. Ab blata restituãt. qz nõ dimittit peccatũ nisi restituat ablatũ. vt dicit Aug⁹. In vespe. i. in fine vite tormenta inferni ⁊ gaudia paradisi co

Regula omniũ ponitur (gitent. Matth. xxviij. Baptizãtes oĩes gentes in noĩe ꝑris ⁊ filij ⁊ spũssancti. vt ꝑm illud Joh. i. omnes crederẽt ꝑ illum. i. Pet. ij. In fide aũt oĩes vnanimes. In oratõe estote ꝓpatientes. fraternitatis amatores. mifricordes. modesti. hũiles. nõ reddentes malũ ꝑ malo. neq; maledictũ ꝑ maledicto. sed ecõtrario bñdicẽtes ⁊c. Eccl's. vlti. Deum time et mãdata eius obserua. h̃ est oĩis homo ⁊c. Uñ Bal'. vi. Qui hãc regulã secuti fuerint pax sup illos et misericordia

Finit

Sermo eiusdez doctoris de tribulatõib; ex defectuoso eccl'iasticorũ regimine/adhuc eccl'ie ꝓuenturꝫ. et de signis earũdem ex sentẽtia ꝓnunciat⁹ de conceptõe gloriose virginis marie in ꝓcilio Constantien̄.

Dominꝰ dabit vob̃ signũ. Ecce virgo ꝓcipiet ⁊ pariet filiũ. Esa. vij. recitatũ ⁊c. ¶ Hũc q̃ ad scõm Reuerẽ. ꝑres ⁊ dñi restat oĩdere quõ signũ oĩportẽ tie et sũme clementie/factũ sit signũ cõtradictõis et ruine. Contradixit enĩ Achaz petere signũ qõ ꝑ ꝓphetaz. s. Esaiã a dño sibi erat ꝓceptũ. Non petã inquit et nõ temptabo dominũ. Hoc q̃dem addidit/⁊ ñ tẽptabo dominũ/forma q̃dem pietatis sed nõ ꝟtutis. Colebat achaz idolũ qõ desereret noluit/et ideo ne dñs exaltaret⁹ ⁊ idolũ vilipẽderet⁹/signũ petere recusauit. Et ꝓpter hoc teste beato Hiero. in glo. in grauẽ ruinã incidit. quia totaliter a dño derelictus fuit. ¶ Uerũ quia ipius achaz ꝓtradictio signi aduẽtũ longe ꝓcessit. Consideremꝰ illud qõ iustꝰ Symeon ⁊ timoratꝰ post signi ortũ ꝓphetauerit. Ecce inquit positus ẽ hic in ruinaz multorũ in isrl̃ ⁊ in signũ cui ꝓtradicet⁹ Ad virginẽ ꝟo/tuã inquit ipius aiaz ptrãsibit gladius Luc. ij. Quod vtiq; orto signo herodes impleuit/qz mox pueri animã quesiuit. Postmodũ ꝺixerũt iudei/ꝓtradixerũt ꝑsecutores/ꝓtradixerũt heretici/quoꝝ aliq̃ virginẽ nõ de substãtia carnis christũ edidisse dogmatizabãt. Alij filium nõ pepisse

sed reppisse sibilabant. Illū vero cognitam blasphemabāt. Illū dei mīrez audire ñ sustinentes/magnū illud nomē theotocon impūdentissime suggillabāt. ¶Sed cūctas hereses in suis auctoritatibꝫ sola virgo in ruinā detrusit/qñ archāgeli signū nūciantis credidit. ¶Sed p̄ter hos magis ꝯtradicūt alīj. s. moderni ecclīastici q̄ nedū signo ꝺicūt/sz gladio ꝑginis animā crudeliter transfigūt. Per virginē noto ecclīaz cuius typuz gerit virgo Maria/quā trahūt in ruinam p̄ mala exempla. Neqz em̄ hereticoꝝ atqz p̄secutoꝝ ꝺictio tantā ecclīe intulit ruinā/quin ipa semp in sobolem cresceret nūmiā/immo q̄to maiorē contradictionē sustinuit/tanto plures sue virginitatis defensores peperit. Tales pgebāt intrepidi in eius adiutoriū. galeā bonoꝝ exemploꝝ imponebāt capiti/ z accingebāt gladiū spūs qꝺ est verbū dei. Porro si qñqz hic videbaī calcari in sanguine/tñ viuebat z eo āplius crescebat ex dei ꝑtute/ꝺño de eo loquēte sub nomine hierlm Ezech. xvi. In die q̄ nata es inq̄t vidi te cōculcari in sanguine tuo/z dixi tibi. In sanguine tuo viue/z loquit de tpe martyꝝ. Sequit z multiplicata es q̄si germē agri z grādis effecta es/ emundaui sanguinē tuuz ex te. s. cessante p̄secutōe. Brādis q̄dem effecta erat multitudine credentiū. grādis speciositate ꝑtuū. grādis copiositate tpalū/eodez ppha subsequēter dicēte. Dedi inq̄t coronā decoris in capite tuo/z ornata es auro z argento. Decora facta es nimis vehemēter/z p̄fecisti in regnū z egressum ē nomen tuum in gētes ppt̄ speī tuā/ qz p̄fecta eras in decore meo quē posuerā sup te. Magis videt hystoria hec q̄z pphetia de p̄spitate ecclīe.

¶Sz q̄d reue. pa. z ꝺñi de moderno tempe idē ppha subiūgit audiamus. Et hñs inquit fiduciā in pulchritudine tua. s. in tpalīū abūdātia/ z seculari potentia/ fornicata es in noīe meo/loquit sīlitudinarie de fornicatōe/sīc mulier p̄bens venale qꝺ natura fecit nō venale ꝺī fornicari. Sic etiā ꝺī fornicari ſm doctoꝝ p̄bēs venale p̄ce. p̄cio vel inordinato fauore qꝺ gratis erat danduz p ꝑtute. ¶Sequit. Et post oēs abominationes tuas nō es recordata dieꝝ adolescētie tue. s. de tpe martyꝝ z sctōꝝ patꝝ. sz in cunctis plateis ad oē caput vie edificasti signa p̄stitutōis tue. z abominabilē fecisti decorē tuum. Tūc sequit punitio z grauis ruina. Ecce ego inq̄t dabo te in manus odientiuz te/z destruēt lupanar tuū. z demolient̄ p̄stibulū tuū. i. locū in quo exercebaī iniusticia z symonia/et denudabūt te vestimētis tuis. z auferēt vasa glīie tue/z relinquēt te plenaz ignominia. Hec ꝺicit ꝺñs oīpotēs. Eze. xvi.

¶Sed forsan aliq̄ blandientes sibi putant hec sic dicta de futuro q̄ nō sint timenda/ aut q̄ venire debeāt de ppinq̄. Et iō q̄sis nō sit nostꝝ nosse tpa l̄ mōēta q̄ pater posuit in sua ptāte. tñ ponō ex dictis doctoꝝ z sacra scp̄tura aliqua cōtradictōis z ruine signa adducere/ex q̄bꝫ possumus ppinq̄tatem suspicari vel conīcere.

Primū signū est re

bellionis et inobediētie. Et hoc sumit ex ꝑbis apl̄i. ij. ad Thes. ij. Et nisi venerit discessio primū rē. Quod btūs Hieroñ. xi. q. ad inquisitōem algasie exponit de romani īperij desolatōe. inter quā z ecclīe p̄secutōes p̄uias antixpo/quaꝝ vna forsitan erit prima tpaliū ablatio/nullū ponit mediū. Quedaz glosa ꝺicit q̄ erit discessio aliaꝝ ecclīaruz ab ipa romana ecclīa. Magister sup ꝑbo p̄missō has simul cōiungit. Completa īquit hac accessiōe ad romanū īperiū z ecclesie obediētiā aderit discessio ab vtroqꝝ īperio. Accessiōem nouim⁹ fuisse ante hui⁹ scismatis ortū postmodū cōpleta videt fuisse discessio. ¶Et p̄mo ab īperio tpali. Hoc satis euidenter apparuit. qz vir cuitas baro aut miles/ante hui⁹ glīose virginis assumptōnem rhomano īperio obedire curauit. Et si aliq̄ videbaī obedire/ꝫ erat vl̄ in sanguis ppinq̄tate/vel p̄sidentꝫ ppꝛ̄ dominū ptāte. ¶Discessio a romana ecclīa videt̄ ī ecclīa ꝺpleta. Hā si p̄mo vel secūdo electus in exordio scismatis fuerit pōtifex vere/tunc ab vtroqꝝ vel successoribꝫ recessus videt̄ ꝺpletus. Hā ad tantā ambiguitatē vniuersal̄ ecclesia deuenit q̄ ignorat apud quā partē vera sedes romana erat/ nisi forsan de⁹ alicui reuelasset. aut Salomōis iudiciū de puero diuidēdo/et vera et falsa matre ꝫ p̄suaderet

Secūdum signum

desolatōis est inuerecūdia. Et hoc sumit ex illo/quia efficit moribꝫ peioꝝ q̄z fuit synagoga. cū imminebat ei⁹ ruina. Unde ſm beatū Hiero. triplex erat peccatū phariseoꝝ q̄ z dicebāt clerici iudeoꝝ. s. auaricia/qz colūbas in tēplo vendi p̄mittebāt. Solū labīj deū honorabant. Et tanqz hypocrite doce-

bant q̄ nō faciebant. Sz nūqu id pe⁹ est sacrilegiū eccl'iastica beneficia et spūales potestates/p̄ce p̄cio aut inordinato fauore distribuere/q̄s colūbas in tēplo vendi pmittere? An ne minus malū sit solū labijs deum honorare/alioſq̄ p hoc ad deuotionē inducere q̄s locū ministerij/solū spe questus suscipere/et cessare ob supbiam a laude dei.ꝛ silere. De talib⁹ Esa.lvi. Canes muti nō valentes latrare. Canes impudētissimi nesciētes saturitatē. Veniēt dies sup vos ꝛc. Demū nunq̄d minus nociuū videt eccl'ie propriam malicią hypocrisis pallio coopire/ꝛ velut es sonās ꝛ cymbalū tinniēs alios p̄dicatōis officiū docere/q̄s inuerecūde pauis moribus ꝛ exēplis subditos secū in ruinam trahere? Estimo eī q̄ nemo boni iudicij cōtrariū diceret. sed illud Hieremī.iij. potius cōpletū cōcederet. Justificauit animā suā auersatrix israel. id ē synagoga ꝓpatōne puaricatōis iude. Jbi Origenes/de nob⁹ intuit hec intelligit Ezech.xvi. dñs loquens eccl'ie. Soror tua samaria. i. synagoga/dimidiū peccatorū tuorū nō peccauit/sz vicisti eā sceleribus tuis. Sequit ruina. Ergo et tu porta confusionē tuā. Et infra .xxiij. p⁹ q̄s diffuse descripsit malicią ꝛ destructōnez synagoge. adiecit dicēs de eccl'ia. Plus insaniuit libidine/et fornicatōem suā p̄buit ī pudenter diuitijs ꝛ magistratibus ad se venientibus induta veste varia. Et bñ inq̄t induta veste varia insaniuit libidine. i. cupidita te diuitiarū ꝛ ꝓcupiscētia deliciaꝝ. Erat nā q̄s futuꝝ vt plati eccl'iarū nō vererent eccl'ie primitiue venerādā pudicicią p̄cio ac p̄cibus ꝛ impijs actibus infamare. Jta vt implet um sit quod sequit Cōfracte sunt mamme pubertatis tue. ¶ Subiūgit tūc ruinā repetendo causam ei⁹. Recessit aīa mea ab ea sicut recesserat a sorore ei⁹. i. synagoga. q̄ scelus tuū ꝛ fornicatōnes tue fecerūt hec tibi. loquitur de fornicatōne superius expressa. id ē. symonia

Z

Terciū signuz sumitur

ex psonarū dispositōe. ꝛ est īmoderata īequalitas/qua alius et sepe dignior esurit. Alius ꝛ freq̄nter indignior p̄ multitudie et magnitudine bñficiorū ebrius est. Nā sic ī bona armonia requirit vocū inequalitas proportionabil' tñ et moderata. que si nimia fuerit tollitur melodia. Jta ī m̄ pbm ꝓpter ciuiū disparitatē/et pīertim indignoꝝ exaltationē/dignorūq̄s depssionē/obruit politia. Et ideo dicit q̄ politia in qua sunt plures mediocres/est diuturnior. Sed nō puto q̄ vnq̄s fuerit aliqua gentiū politia/in q̄ esset tanta sacerdotuz differētia vt hi quidē eēnt maiores principib⁹ huius seculi/licz indoctiores. Alij eiusdē gradus ꝛ ordinis/licet doctiores ꝛ sapiētiores deiectiores vulgo. Cōmunitas cū talis apud eundē philosophū vocat oligarcia. p̄terea videm⁹ ī corpore humano (cui apostol⁹ in pluribus suaꝝ epistolaꝝ passib⁹ eccl'iam ꝓparat) q̄ si nutrimētū fluit ad vnū membrū/ita vt enormiter īgrossetur/et alia nimia attenuatōe demacerent/nō p̄t diu viuere. Sic in corpe ecclesie si supiores fiant ita graues attractōe substātie q̄ inferiores vix possunt p̄ inopia se sustinere/hoc est signū iā ꝓpinque ruine. De talibus enī ait dñs Amos.iij. Vacce pīgues in hierl'm qui calūniā facitis egenis/ꝛ cōfringitis paupes. Ecce dies veniēt sup vos Et infra.vi. Ue qui opulenti estis in syon. id est in ecclesia.

Quartū signum est ꝛ

fastus et supbia p̄latorū/ꝛ aliorū eccl'iasticorū. Quāuis eī ex naturali prudētia ꝛ morali pbia silr et theologia ꝓcedit/q̄ ecclesiastici debēt habere vñ possint honestē vivere/q̄s populares. ꝛ p̄lati q̄s subditi. Ex⁹ tñ nō admittit familie et equoꝝ ꝛ vestiū superflua pōpa q̄ raro absq̄ supbia p̄t duci ꝛ salua iusticia sustineri. ꝛ plerūq̄s nō sine iniurijs ꝛ delictis gubernari. Nā tantus fast⁹ in dei eccl'ia potissime tpib⁹ istis nō tā paucos mouet ad reuerentiā q̄s multos ad indignationē. ꝛ plures inuitat ad p̄dam qui se reputarent forsan ꝺo sacrificiū offerre/si possent quosdā diuites eccl'iasticos spoliare. Tales fastuosos notat domin⁹ Amos. vi. Optimates capita populorū ingrediētes pompatice domū israel. Quibus in signū ruine ī eodē cap'lo ve dicit Esa. xxviij. Ue corone supbie pediby conculcabit. Ꝺ abbas Joachim exponit de magnis p̄latis qui p̄pter eorū supbiam p̄curāt vt fiant in eccl'ia dei scismata.

Quintum signum

sumit ex tyrannide p̄sidentiū/q̄ cū sit violēta durare in eternū nō p̄t. Unde ꝓprietas tyranni est querere ñ bonū publicū subditorum sed vtile ꝓpriū. Tales sunt pastores

Z

qui nō pascūt gregē dñi/sz semetipos. Quibus dicit ve Ezech. xxxiiij. Haudēt de malefactis eoꝝ q̄s pecunialiť pñt ꝺdemnare. Nec q̄rit q̄s q̄ꝑtū deliq̄rit/sz q̄ꝑtū q̄s soluere possit. Quiby dñs dic̄ Michee. iij. Audite duces domus isrl̄. Vos odio habetꝭ bonū ꝛ diligitis malū/ q̄ violenter tollitis pelles eoꝝ desup eis. Qui comederūt carnes ꝓpli mei ꝛ pellē eoꝝ desup excoriauerūt. Jō dic̄ dñs Ezech. xxxiij. Lessare eos faciā vt nō vltra pascant gregē meū liberādo eū de ore eoꝝ ꝛ nō erit eis vltra in escā.

A Sextum signum est q̄ ꝓturbatio p̄ncipū ꝛ ꝓmotio ppl̄oꝝ quā in multis ptibꝫ exp̄imur irrecupabiliter destruere eccl̄az ꝛ destruxisse. ita vt impleať illud Hiere. iiij. Cōtritio sup ꝓtritōez vocata ē repente vastata sunt tabernacula mea. Ezech. vij. Adducā pessimos de gētibus ꝛ possidebūt domos eoꝝ. ꝛ q̄escere faciā sup biā potentū/ꝛ possidebūt sanctuaria eorū. Cōturbatio sup ꝓturbationē veniet. ꝛ auditus sup auditū. Et ista videmus impleta i grecia. in vngaria. in inclyto oli Bohemie regno. ꝛ pluribꝫ vicinis regionibꝫ ꝛ

Septimū signuz est recusatio correctōis si forte de p̄ncipibꝫ ecclesie intelligať qđ scriptū est Zach. vij. Noluerūt attēdere ꝛ cor suū posuerūt vt adamātē ne audirēt ꝙba q̄ misit dñs in spū suo p manꝰ pphaꝝ suoꝝ. Et Esaie. xxx. Filij mēdaces noluerūt audire ꝙbū dei q̄ dicūt Nolite inspicere nob̄ q̄ recta sunt. Loq̄mini nobis placētia. q̄ nolūt intelligere vt bñ agāt De q̄bꝫ Amos. vij. Odio habuerūt in porta corripientē/ꝛ loquentē pfecte abominati sunt. Tales salutaria monita ꝛ sacrā scꝑturā reputāt fabulas. ꝛ in ea meditātes iudicāt fantasticos. Cōtra q̄ꝝ eccl̄iaz dñs osee iij. Quia tu scīaz repulisti. repellā te ne sacerdotio fungaris mihi. Et oblita es legis dei tui. obliuiscar ꝛ ego filioꝝ tuoꝝ ꝛ ꝑm multitudinē eoꝝ sic peccauerūt mihi gl̄iaz eoꝝ in ignominiā cōmutabo. Et erit sic̄ pp̄lus sic sacerdos. Et Ezech. vij. Lex p̄ibit a sacerdote/ꝛ ꝓsiliū a senioribꝫ.

Octauū signū est no uitas opinionū. Ex hoc em̄ surgūt hereses. scismata orta defendunť ꝛ ꝺfensa radicanť. radicata vt exp̄imur fidē ꝛ eccl̄iaz destruūt Hoderno em̄ tpe vnusq̄sq̄z interꝑtari ꝛ trahere nō vereť sacrā scꝑturā/iura sctōrumq̄z patꝝ instituta ad libituz sue volūtatis/put amor odiū. inuidia spes ꝑmotōis aut vidicta eū inclinat. Alicq̄ eoꝝ leuiť nimis alios hereticos dicūt q̄s tñ nōdū hereticare nouerūt. Alij verecūdia ducti q̄nq̄z forsan errores defendūt/ne leui opinione vulgi videanť inq̄nati. Hi inuicē vt ait ap̄lus languēt circa q̄stiones ꝛ pugnas ꝙboꝝ. ex q̄bꝫ oriunť inuidie ꝓtentōes blasphemie suspitiones male. i. Thimo. vi. Et. ij. Thim. iiij Erit inq̄t tps cū sanā doctrinā nō suscipient/sz ad sua desideria coaceruabūt sibi magistros pruriētes auribꝫ. et a ꝙitate q̄dē auditū auertēt/ꝛ ad fabulas ꝙuertenť. Fabule ꝛ nō sane doctrine q̄dem sunt/ q̄ in psuasibilibꝫ humane sapiētie ꝙbis/ vl̄ in sublimitate ꝑmonū /aut ꝑm zelum et ꝓtentiōez aut inanem gl̄iam /nō in reuelatōe spūssctī/sed ꝑm traditōem hominū cōsistunt. Al quibus quattuoꝝ nos cautos reddit. vt nō circūferamini inq̄t omni vento doctrine et neq̄cia hoīm in astutia et circūuentōe erroꝝ. ¶ Preter hec sunt alia signa. vicz recessus iusticie. Nec fuit causa destructōis rhomanoꝝ. p̄ vt deducit Aug. li. ꝺ ciuitate dei. Destructō studioꝝ quā comitať penuria sapientuz. et hanc sequebať destructio grecorū. Prelatio puerorū ac ignorantiū ac prauorū. ꝛ hec erit destructio latinorū. ¶ Plura alia sūt scripta in ꝓphetis de deiectōne sacerdotaľ honoris. ex q̄bus et p̄dictis sapiēs potest concludere ruinā tēporaliū ecclesie de ꝓpinq̄ i minere Et forsan iuxta illꝺ Esa. xxx. Subito dū nō sperať veniet cōtritio. Quia Prouerb. i. scribiť. Despexistis omne ꝓsiliū meum/ꝛ oēs increpatōes meas negleꝛistis Ego aūt in interitu vr̄o ridebo /cū irruerit sup vos repētina calamitas /q̄n veniet sup vos tribulatio ꝛ angustia. Nec debem̄ reputare ꝟ impossibile. q̄ nr̄is tēporibꝫ vidimus aliqua q̄ nup erāt incredibilia. Et timendū est maiora eē i posterioribꝫ. Immo verisiľe puto q̄ a multis annis nō fuerunt tot maliuoli/tanti cordе rebelles ꝛ aio accēsi ꝓtra eccl̄iam sicut his diebꝫ. Videť enim q̄ dñs conuertit cor eorū vt odirent populum eius/et dolos facerent in seruos eius. sz in sacerdotes. psal. ciij. Quos in longū compescere nequaq̄z valebimus. nisi signis virtutū manifestis ad beniuolentiam eos inclinauerimus. Nec multum proderit vel

forsan ad modicũ durabit vnio/nisi cessent ꝑmissa signa.q̃ etiã fuerunt causa scismatis. ⁊ sequatur notabilis ⁊ magna morũ reformatio.¶Ad hoc enĩ Re.pa.⁊ dñi deus omnipotens/miro q̃dam modo cũctis prius inestimabili vos diuersos quin ⁊ aduersos tãta multitudie in vnũ ꝯgregauit. Ad vos totus mũdus tanq̃ ad signũ ducẽs naufragantes ad portũ/respicit hoc ipa eccl'ia inenarrabilib⁹ lachrymis ⁊ gemitib⁹ a q̃libet vestr̃ q̃rendo req̃rit. Job.xxix. Quis mihi tribuat vt sim sicut fui in dieb⁹ adolescentie mee/qñ omnipotẽs erat mecũ. Tũc eñ omnipotẽs erat secũ/ qr in prisc⁹ patrib⁹ nullũ apparuit ꝺdictionis signũ.¶ Prestolat etiã dies adolescentie sue/vt moribus ⁊ doctrinis sanctor̃ patr̃ decorata possit(vt ait btũs Augustinus in sermone sup cantica) exẽplo ẏginis credẽdo verbũ diuinũ concipe ⁊ ꝓdicãdo parere.rebelles q̃z ⁊ ꝓdicentes vigore sue adolescẽtie in ruinã detrudere. Hoc significauit virga aarõ qñ dñs ꝑcepit Moysi. Numeri.xvij. Defer inq̃t ẏgã Aarõ in tabernaculũ. vt seruet in signũ rebelliũ filior̃ israel. Virga aarõ florida ⁊ fructifera/q̃uis non sarculo culta nec humefacta virginẽ ꝯcipientẽ ⁊ parientẽ q̃uis virũ nõ cognoscẽtẽ signat q̃ posita erat in signũ rebelliũ.i.contradicentiũ ⁊ ruinã. Et hoc ꝓpheta nũcianit domui Dauid. vbi thema. Nunq̃d paꝛ vobis ẽ molestos esse hoĩb⁹.i. ꝓdicẽtes.qr molesti estis ⁊ deo meo? ꝓpter hoc dabit dñs ipe vobis signũ.

Finit.

Sequit declaratio

A cõpẽdiosa defectuũ virorꝫ eccl'iasticorꝫ.

Forte dicit mihi.eccl'ia fundata est supra firmã petrã/flauerũt venti/inundauerũt flumina.nõ ẽ passa ruinã.quõ tu dicis reformatõne indiget? Aut dic in q̃b⁹. Sz si in nullis eius ptib⁹ ethrogeneis.i.in eius statib⁹/vel in nullis ptibus materialib⁹ siue fluẽtib⁹.i. singularib⁹ suppositis hodie correctõe ⁊ emẽdatõne eccl'ia indiget/q̃so vbi sunt tũc p̃cedentiũ patrum sancte ⁊ rõnabiles ꝯstitutões innũere/in eorũ ꝯcilijs vel epl'is papalib⁹ traditer? q̃z ob seruãtia nũc oblita nedũ expediuit olim/sz ⁊ magis mõ fidelib⁹ saluberrima eẽt ⁊ opportuna. Et vt de pluribus taceã ⁊ grãdioribus.

¶ Primo vbi est q̃ epus bonus ⁊ pbatus ope ⁊ doctrina eligat̃/nõ puer/nõ hõ carnalis/sp̃ualiũ ignarus. ij. Ubi ẽ q̃ clerici in duab⁹ ciuitatib⁹/ ⁊ eccl'ijs p̃bẽdas vel p̃latões nõ habeãt. iij. Ubi q̃ ꝑ sepultura/ꝓfessione/ordinatõe/ꝓmotõe/nullo p̃ textu vbicũq̃ aliq̃d exigat̃ aut det̃. iiij. Q3 nullus p̃ncipũ laicor̃ capellanũ habeat nisi ab epo datũ in casu ab epo deponendũ vel corrigendũ. v. Q3 nullus epus aut sacerdos mũeribus p̃cib⁹ ac fauoribus ꝑsonaꝛ acceptõib⁹ ꝓmoueat̃. vi. Ubi ẽ q̃ epi extra dyocesim nõ morent̃. vij. Q3 nõ plures q̃z sufficiãt ordinẽt̃. viij. Q3 epi ⁊ sacerdotes spectaculis ⁊ ludis nõ intersint/nec delectent̃. ix. Q3 sacerdotes nihil fenoris/aut rustici mĩsterij exerceãt. nec mercatores venatores aut negociatores fiant. x. Q3 negocia causaꝛ festiuis diebus ⁊ in eccl'ijs nõ tractent̃. xi. Ubi ẽ hodie ne rectores eccl'aꝛ in suis strẽnui sint reb⁹/ ⁊ in eccl'asticis remissi. aut plus ꝓpria q̃z eccl'iastica iura ꝓcurẽt. xij. Q3 nõ liceat dñis ⁊ p̃latis obseruatõib⁹ superstitiosis gentiliũ attendere. nec diuinos ꝯsulere aut stellaꝛ cursus respicere in agẽdis. xiij. Ubi sunt synodi puĩciales ꝟm patr̃ ꝯstitutiones sel' vel bis in ãno celebrãde. xiiij. Ubi q̃ nõ licet quẽcũq̃ clericũ vel epm̃ die dñico ab sentẽ esse/sz missaꝛ solẽnijs interesse ieiunũ. xv. Q3 clerici ad matutinũ seu vesptinũ officia nõ veniẽtes deponant̃ nisi epo vel decano satisfaciãt. xvi. Q3 nõ liceat clericis añ terciã horã p̃ãdere. xvij Q3 nullus sacerdotũ a q̃nq̃gesima vsq̃ pascha carnes comedat. xviij. Q3 sacerdotes aduentũ christi ieiunẽt. xix. Q3 clerici a subiectõne nõ cessent. xx. Ubi est hodie ne quicq̃ p̃ gradib⁹/p̃ dignitatibus/pro diuinis sacramẽtis accipiat̃ xxi.

Ne plati monasterijs vl' eccl'ijs cõsanguineos suos vel eis fauẽtes p̃ficiãt xxij

Q3 non ordinent̃ qui psalmor̃ cantico/rũ seu hymnor̃ ignari sunt. xxiij. Q3 scripturis diuinis studeãt epi ⁊ sacerdotes maxime monachi et religiosi. sciẽtijs litigiosis et practicis omissis xxiiij. Ubi q̃ opp̃ssores paupeꝛ potẽtes ⁊ tyrannos episcopi arguant et corripiãt xxv. Ubi q̃ per annos singulos episcopi parochias suas circũeant cum effectu. xxvi. Ut ad mẽsam episcopi scripture diuine legant̃. xxvij. Q3 episcopus angarias ⁊ impositiones vel huiusmodi grauamina subiect̃

nõ imponat .xxviij. Q3 clericus scurrilē z verbis turpibꝫ plenus ab officio retrahat .xxix. Ubi est nũc clericoꝝ singularis de coꝝ cõtinẽtie/in gestu/in vestitu/victu et risu. .xxx. Ubi ne clerici comã barbãve nutriãt.aut calciamẽta et vestimẽta aliꝫ q̃s religiõem deceret habeãt. .xxxi. Ubi q̃ stipendia clericoꝝ iuxta merita distribuantur pſonarũ .xxxij. Q3 clerici nuptialia vitẽt cõuiuia. .xxxiij. Q3 clerici tabnas nõ ingrediañ/nec in eis domineñ crapula z ebrietas. .xxxiiij. Ubi est illud cartaginẽſis cõcilij q̃rti vt episcopus vilẽ suppellectilẽ z mẽsam ac victũ pauperuꝫ habeat/z dignitatis sue auctoritatẽ fide et vite meritis querat. .xxxv. Q3 episcopꝰ pro rebus trãsitoriꝫs nõ leuiter litiget .xxxvi. Q3 episcopus de loco ignobili ad nobilem per ambitõnez aut auariciã nõ transeat. .xxxvij. Q3 studendũ est clericis vt dissidentes fratres magis ad pacẽ q̃s ad iudiciũ cohortenť. .xxxviij. Q3 clerici p plateaſ z foza discurrere nõ debent. .xxxix. Q3 clericus quẽlibet verbo erudiat. et ne pauperes grauenť(vt paulus)artificio victum querat. .xl. Q3 clericꝰ artificio vl agricultura sibi victũ absq̃ sui officij detrimento pparet. .xli. Ubi est q̃ clerici in aliẽa ciuitate sine causa legitima nõ morentur extra pbendas vel eccl'ias suas. .xlij. Q3 ab his q̃ sacramẽtis diuis inseruiũt singularis castitas custodiať. .xliij. Q3 clerici actus secularij vel pcuratões nõ suſcipiant. .xliiij. Q3 laici clericos actores vel rectores sibi nõ pstituãt. .xlv. Ubi est hodie illud Calcedoneñ.pcilij.monachi tantũmodo intenti sint ieiunijs z oꝛõibꝫ/in locis vbi renũciauerint seculo/nec eccleſiasticis vel secularibꝫ negocijs ppria mõasteria deserẽdo insistãt. Et maxime q̃d opus est monachos euocari/cũ infiniti seculares hodie studeãt in facultatibus litiũ iuris scz z legum. .xlvi. Ubi est q̃ nõ liceat epõ a sua eccl'ia plus tribus hebdomadis abesse. .xlvij. Ubi q̃ clerici alleatores venatores ꝛc.cõmunione pueñ. .xlviij. Q3 officia eccl'iastica pecunia nõ obtineañ vt nihil p oꝛdinatõe vel pallio vel pastillo deť aut accipiať.ca.v. epl'e tercie Brego. pape. Nunq̃d vult modo verbũ illud esse verum scz beati Hieronymi(qõ qui clericoꝝ audierit ambe eius aures tinniãt)Ueteres inq̃t scrutans scripturas inuenire nõ possuꝫ sciḋisse eccl'iaꝫ z de domo dei ppl'os seduxisse pter eos q̃ sacerdotes a deo positi fuerant z pphe. Et Crisť.sup illud Matħ .xxi. Et intrauit ieſus templũ/sicut dixit de tẽplo omne bonũ egrediť/ita z de tẽplo oẽ malũ pcedit. Si em̃ sacerdotiũ integrũ fuerit tota ecclesia floꝛet. Si aũt coꝛruptũ fuerit omniũ fides z virtus marcida ẽ/sicut cũ videris arboꝛem pallẽtibꝫ foliꝫs/intelligis q̃ vicium habet in radice.sic cũ videris pplm indiſcipliñatũ sine dubio cognosce/q̃ sacerdotiũ eius nõ est sanũ. Ubi est forte ppter hoc deuotio z obediẽtia inferioꝝ/defensio militũ/paꝛ pncipũ xpianoꝝ/ad finẽ vt inter se cõcoꝛdes impugnẽt scismaticos z infideles/recupando regiones q̃s iã xpianis abstulerunt z puerterũt. ¶ Sꝫ nunq̃d hodie omẽs sacerdotes dñi z plati in antedictis z post dicẽdis culpabiles sunt malis? Absit. Reliquit em̃ dñs sibi in israel septẽ milia viroꝝ/quoꝝ genua nõ sunt curuata ante baal.iij. Regũ.xix.ca.ꝛc. .xlix. Jteꝫ ad q̃d expedit aut q̃d vtilitatis eccl'ie pfert tã magnifica pncipũ gl'ia/z tã supflua platoꝝ z cardinaliũ põpa/vt q̃si se homines esse nescire faciant. Et q̃ vticꝫ abomiatio q̃ vnus tenet ducẽta/alter trecẽta bñficia eccl'iastica. Nõne inde cultus diuinus diminuiť/eccl'e depauperanť/valẽtibꝫ viris z doctoꝛibꝫ puantur. fidelibꝫ mala exẽpla dank. l. Quidsibi voluit q̃ cardinales solũ de vna natiõe/vel q̃si de vna patria fiebãt.inter q̃s de singulis vel notabilibꝫ linguis aliq̃ esse deberẽt.nunquid apud xpm est differẽtia greci z latini z almani/hispani z hungari ꝛc. li. Quid ẽ q̃ hodie vnꝰ vtinã mediocriť doctꝰ/tenet q̃ttuoꝛ q̃nq̃ vl sex vl octo bñficia/q̃ꝝ vno nõ ẽ dignꝰ/quibꝫ octo sustẽtari possent/doctrinis/oꝛõibꝫ.z diuis laudibꝫ insistentes. Attendite an potiꝰ hodie equi/canes/aues et supflua eccl'iasticoꝝ familia patrimoniũ eccleſie pmedere debeãt q̃s paupes xpi? vel q̃s ad diuini cultus ampliatõem et pro infideliũ conuersione/aut in hmõi pieťaťs operibꝫ modis cõgruis expendẽdũ sit. lij. Quot hodie loca diuini cultus vt monasteria et venerabiliũ martyrum eccleſie/rome z alibi/ob pdicta et explatoꝝ incuria deserte sunt et destructe. liij. Judicate etiaꝫ si iustũ q̃nq̃ sit/vl exactões ab epis clerico ponj vt collectoꝛibꝫ soluať liiij. Quid ẽ etiã q̃ hodie oẽs mediũ christianitaťs pinguibꝫ abũdãs bñficijs tanq̃ cẽtrũ quietis

ambiũt/derelictis partibꝫ eccl'ie in circũitu vbi impũ ambulãt inuisitatꝫ/ꝛ a doctoribꝫ immittẽdis et ꝓmouẽdis vacuis ꝛ iculris Ubi fides ẽ debilis. ꝟtus impfecta. scisma tici abũdant. infideles impugnãt. vtiꝫ opꝰ esset in lege xpi expitioribꝫ ꝑlatis et doctoribus mgrĩs/atꝫ ꝓbioꝛi ꝛ abũdãtioꝛi militari ptãte. lv. Quid ẽ ꝙ gladiꝰ eccl'ie. s. ex cõicatio in sui ꝓtẽptũ mõ tã leuit extrahit ꝛ ꝑ modica re. vt ꝑ debitis vel hmõi tã crudelit in pauꝑes extendit. lvi. Quid ẽ ꝙ vna cã sup modica re durat tã mlt̃ ánis. ꝗrelitiũ plixitas pauꝑ spoliatrix/ꝓuenie ti mõ nõ rescindit. lvij. Quare cõuersis iudeis de eoꝝ bonis mificoꝛditer non dat vite necessitas ꝓtꝰ ꝗꝫ egestate cõpulsi apostatẽꝛ xpianos impietatis arguant. lviij. Etiã ꝗre nõ oꝛdinat iudeos int' xpianos moꝛari nõ debere nisi vel xpianis seruiẽdo vel agros colẽdo. vel in mechanicis laboꝛãdo acq̃rãt victũ suũ. ꝛ nõ vsurando eis ĩ pctm̃ ꝛ xpianis ĩ spoliũ lix. Quid etiã sibi vult ꝙ ꝗrũdã eccl'asticaꝝ cathedralĩ cãonici calceis rostrati/vestibꝫ accurtati abiecto hĩtu clericali/ꝛ assumpto militari/ĩ armis ꝛ hastiludiꝫ se exercẽt. Ep̃iꝫ cappa suppellicio /libꝛoꝫ depositis/ arma sumũt in cãpis armati pugnãt vt ꝓncipes seculares. lx. Quid ẽ ꝙ nõnulli ꝑlati iurisdictionẽ spũalẽ ꝛ tpalẽ q̃busdã potẽtibꝫ tyrãnis ꝛ auaris ꝑ certa sũma locãt in ḡuamen eccl'ie/subuersionẽ iusticie/ꝛ oppssionẽ pauꝑ. lxi. Quid ẽ ꝙ hodie ep̃i/abbates/ mõachi sũt plꝰ officiales fisci ꝗꝫ xpi. totis nisibꝫ militãtes mũdo. in curiꝫ ꝓncipũ ꝛ secularĩ iudicioꝝ seu plamẽtoꝝ lxij. Ecce q̃d sibi vult etiã ꝙ mõ potius oẽs ep̃i ꝑlati et parochiales sacerdotes ꝑ papã ꝓstituunt/ꝗꝫ eligant ꝑsone note ꝛ aptioꝛes de patria. vt nõ ꝑferant eccl'esiꝫ hoĩes extranei ĩ moꝛibꝫ ꝛ linguis ꝛ ꝓsuetudinibus. lxiij. Quid ẽ ꝙ hodie potẽtũ ꝛ nobiliũ pueri ecclesiasticis dignitatibꝫ ꝑferunt/ꝛ clerici famosi ĩ vita ꝛ doctrĩa eis subiũciunt. lxiiij

Quid ẽ ꝙ nũc spũaliũ penit̃ ignaris q̃ a puero mane ꝛ litigiose scientie vt legũ q̃rũ studiũ sacerdotibꝫ ẽ ꝓhibitũ/vacauerũt. regimẽ eccl'ie potius cõmittit. Nũq̃d eccl'a ꝑ mundũ gubernãda ẽ/ꝛ nõ potius ꝫ moꝛes mũdi/eo ꝙ scriptũ ẽ. nolite ꝓformari huic seculo/ꝛ cetera multa. lxv. Rursus oculos apite/ꝛ inq̃rite si q̃ hodie claustra monialiũ facta sunt/ꝗꝫ ꝓstibula meretricuꝫ. Si que ꝓsecrata canonicoꝝ monasteria fiant q̃ si foꝛa ꝛ diuersoꝛia. Si q̃ cathedrales eccl'e facte sunt sicut spelũce raptoꝝ ꝛ latronũ. lxvi. Scrutemini si alicubi sacerdotes ĩ consuetudinẽ duxerũt sub ꝓtextu ancillarũ habere ꝓcubinas. lxvij. Judicate si tãta imaginuꝫ ꝛ picturaꝝ in eccl'iꝫ varietas expediat. ꝛ an plures simplices nõnunꝫ ad idolatriã puertãt. lxviij. Videte si tanta religionũ numerositas ꝛ varietas ꝓueniat. lxix. Examinate si religiões militares faciũt debitũ /habeãt ĩ honoꝛe sacerdotiũ. fuẽt moꝛes. fidẽ. regulas ꝛ canões patrũ. lxx. Discutite si expediat q̃rũdam tã larga exẽptio ꝛ ꝓuilegiatio atꝫ oꝛdinariorũ coertõe sit ꝓmoda subductio. lxxi. Si ꝓueniat Urbanũ q̃ntũ brigidã de suetia/ducẽ britãnie/Karolũ/nõ obstãte enimia sctõrũ multitudine canonizari lxxij Si deceat q̃rũdã nouoꝝ sctõrũ festa solẽniꝰ pagi ꝗꝫ ꝑcipuoꝝ apl'oꝝ. lxxiij. Si iustuꝫ sit ꝓioꝛes sctõrũ solẽnes eccl'ias deseri ꝛ destrui/redditibꝫ a collectoribꝫ vl' cardinalibꝫ leuatis. ꝛ qñꝫ post ad eoꝝ mẽoriã vel quasi gl'iaꝫ/capellulas nouas edificari lxxiiij

Rursum pensate si equũ est fatuos ꝑsse. ꝛ sapientes subesse. iuuenes dñari. senes famulari. ignaros ardua discutere. sciẽtes loq̃ nõ audiri. equoꝝ famulos in ꝓmotõnibꝫ ꝑponi/eloquioꝝ dei discipulos postponi. lxxv. Perq̃rite si q̃ scripture apocrife aut hymni/aut oꝛões successu tpis studio vel ignoꝛãtia in detrimẽtũ fidei ĩtroducte sint. Et coꝛrigite opinionũ discoꝛdias. vt pote ꝛ ꝓceptõe ẋgis gl'iose ꝛ ꝓsil'iuꝫ. ¶ Sedate iniquas leges. ꝓsuetudines ꝑuas emẽdate. Nõne in Saxonia repiunt iniuste leges a theologis ĩpugnate. Et q̃ xpianoꝝ ꝓsuetudo dãnabilioꝛ esse ꝑt ea q̃ tã clerici ꝛ laici ꝛ principes vbiq̃ insaniũt sanctissimam natalis noctem celebrãtes ludo taxillorũ /non contemplatõne celestiũ mysterioꝝ. Nonne in liuonia consuetudo inoleuit /vt nulli rusticoꝝ sacramentũ eucharistie deꝛ. Nõne ibidem repitur ꝙ vir duas vxoꝛes viuas habeat ꝛ mulier pluꝛes maritos? Quid plura? Ab epis ad concilĩ generale venientibus de qualibet ꝓuincia/de omnibus inquirite abusiuis cõsuetudinibus/ꝛ pniciosis ritibus quacũq̃ occasiõe in eccl'esiꝫ et hominũ statibꝫ regionũ diuersaꝝ introductꝫ vt sup deuiationibꝫ ꝑmissis et consil'ibꝫ/oĩs eccl'ie status/vel in generali ꝓcilio reforme/

tis.aut in ꝯcilijs puincialib⁹ reformari mādetis/vt de auctoritate vestra repareť eccl'a ꝛ purgeť domus dei ab immūdicijs vicijs ꝛ erroribꝫ vniuersis. Hoc aūt vt diligēter fieret/sancti ꝓres patres ordinauerūt.ꝛ ordinatões eoꝝ posteriores sp in ꝯcilijs ꝯfirmauerūt.vt.s.bis in anno in qualibet puincia celebrāda esset synodus. Unde in canonib⁹ Terraconē.ꝯcilij.c.viij.ita dicit. Propter eccl'iasticas causas ꝛ altercationū solutiones placuit p singulas puincias bis in anno ꝯcilia fieri/conuocāte metropolitano oēs epos puinciales/ita vt ad cōciliū pcedant oēs pbyteri vel dyacones/vel hi q̄ lesos se existimāt vt in ꝯcilio cause examinate ad iustū iudiciū ꝓducantur. Hec ibi. Secūdūq̄ capl'm Carthaginē. ꝯcilij tercij dicit sil'r. Placuit vt ꝓpter causas ecclesiasticas q̄ ad puincie plebē sepe inuēte sunt/singulis annis ꝯciliū puinciale ꝓuoceť. Rursus capl'm septimū Toletani ꝯcilij sexti/q̄ uis ināt ꝓra nequaq̄ siluerūt de tanto facinore ꝯcilia/rō dictabat vt ea q̄ frequēti p uaricatōe iteranť/frequenti snīa ꝯdemneť. q̄uis vt scribiť in eodē ꝯcilio/sepe pullulātia p̄uitatis germina.sanctoꝝ sepissime patruꝫ iusta nouerimus seueritate dānata.tñ q̄ crebris ꝯspiciunť denuo vigere radicib⁹ iusticie acrioris vigore/radicitus ea āputari sancimus.Cetez capl'm tercīū q̄rti ꝯcilij Toletani ita loquiť. Nulla pene discipline mores ab eccl'a xp̄i magis expellit/q̄ negligentia sacerdotū qui ꝓceptis canonib⁹ ad corrigēdos eccl'iasticos mores synodos facere negligūt. Ob hoc a nobis diffinitū est/vt q̄ iuxta antiquoꝝ patꝝ decreta/bis ī anno difficultas tpis fieri ꝯciliū nō sinit/saltem semel a vobis celebreť. Ita tñ vt si fidei causa est/aut q̄libet alia eccl'ie cōmunis generalis totius Hyspanie ꝛ gallie synodus ꝓuoceť. Si ꝝo nec de eccl'ie cōmuni vtilitate tractabiť/spāle erit ꝯciliū put vniuscuiusq̄ puincie metropolitanus elegerit peragendū. Hec ibi. ¶Ex q̄bus oīb⁹ arguiť a sil'i/q̄ etiā ꝓpter defectū ꝯcilioꝝ generaliuꝫ totius eccl'ie q̄ sola audet intrepide corrigere oēs ea mala q̄ vniuersalē tangūt eccl'iam manētia diu incorrecta crescūt/ꝛ inuēta sūt de malo in peius donec tandē iniq̄ sub ficti one ꝯsuetudinis reputēť licita. ¶His itaq̄ pactis vt in illo sit nostꝝ explicuisse a q̄ nobis fuit inchoasse. inuisibil'i oīm creatoris ꝓncipis pacis iploro opē suffragijs/vt meis verboꝝ energia tenuib⁹ hortamētis vim tribuat effect⁹ poptatā/fragilitatēq̄ hūanā veritatis illustret fulgoribꝫ/vt intētōi pietatis se nō opponat ptinacē/ ne diuīe seueritatis vltio postmodū corripiat ꝺictores ꝛ ñ vt recto rōis libramīe amplectētes viā ꝯsilij pacis misericordia pfluēs /paꝝ ꝓpetua et gl'ia suscipiat sempiterna

Clemens vrbano litē q̄ mouerat/ergo
Explicit errantē codex vasurus in orbem
Consilij placeat nominеť epistola pacis
Si facit anterior torpor vel deuius error
Ut taceāt lingue/mundū transite libelle
Scisma necat tale pote ꝯciliū generale
Clama/nō metue mōtes trāsire p altos
Per siluas/ꝛ aq̄s/valles/laceraſq̄ mīricas
Nō defers merces/sz veri portitor es tu
Et si displiceas veri q̄ nūcius/exquo
Assem vix valet esse tuū/ q̄d si laceraris.

Finit epl'a pacis.

De eodem scismate

alius tractatus eiusdem.

Ad inq̄sitōe veritatis tāgentis E primū scisma ꝛ statū eius/oportet nō esse monoculū sic q̄ tm vno oculo ad rē ipaz attendamus/ qō fit dū illa tm mō q̄ pte nr̄a faciūt aspicim⁹ ꝛ aduersus rōnes videre negligim⁹. Et q̄ m'ti vt suppono offerēt oculꝫ videre volētiū rōnes q̄ faciūt p sua opinione in materia q̄ nūc vētilaťs.de subtractōe obediētie a dño nr̄o ī toto vl' in pte. decreui q̄dā sil'r ī aspectu adducere/ī oppositū faciētia. ¶Prīo noteť q̄ ꝛ q̄lis psona et cui⁹ fama ꝛ stat⁹ nūc tractaťs/ꝛ q̄b⁹ ꝓuilegijs q̄ dignitate ꝛ supioritate dotat⁹ ē. Idcirco sūme cauēdū ē ne q̄d temere aut incōsideranter aut p̄cipitanť fiat. ¶Secō noteť q̄ obtulit sp ꝛ publice in ꝓmo ꝯsistorio/q̄ videlicz hēbat pmptitudinē animi ad mortē p ouibus sustinendā /añq̄ nō fiet vnio eccl'esie. ¶Tercio noteť q̄ cessio sua si nūc fieret nō esset ꝓueniēs sz pessima/nisi ꝓus ab aduersa pte alia sentiremus. Et ita non ꝺz accusari de ꝓurio si nō cesserit vl' cedat p̄ntialiter. Si dicať q̄ nec h̄ petiť sed q̄ reddat se voluntariū et pmptū ad cessionē. ¶Prīo videať si iuramentū hoc importat qō vocaliter nūc istud offerat. ¶Secundo aduertať si illa oblatio ō promptitudine ad mortem satis hoc importat q̄ etiā paratꝰ est cedere

anteqꝫ nō fieret pax. ¶Tercio videat si possit hꝫ colorē sufficientē ad excusatōez suaz. q vocalit p nūc nō offert cessiōem anteqꝫ sciat voluntas eoꝝ de aduersa pte. quia estimat forsan ꝛnō sine apparētia/q aduersarij magis fortificarent vl indurarēt. Et dicerēt interptātes istā oblatōem in malū q diffidit de iure suo/ꝛ ꝫ nō sine colore. ¶Quarto pricipaliter notet/q p bullā in rnsiōe tercia offert simplicit et absolute q vult tenere iuramētū i forma. ¶Quō igit poterit argui de piurio? Si dicat q intelligit alit iuraꝫ tū ꝫ cardinales ꝛ alij/nō obstat. qz nōdū vidimus nec venim⁹ ad ꝫ q cessio debeat cōpleri quousqꝫ viderim⁹ de rnsionib⁹ aliorū alteri⁹ obediētie. Et si tūc papa velit subterfugere/ꝛ glosare. ꝛ ita pacē p ꝫ impedire/locū habebit interptatio ꝛ sue interptationis si mala sit ipugnatio ¶Quīto notet q p nūciū aplicū/q nouissime venit/fecit mlta offerre dño regi et alijs sup declaratōe volūtatis sue. et difficile esset iudicare cū nisi talia scirent/q tñ nō ē necesse reuelare vniuersitati vel oīb⁹/pīsertim vbi negocia nō tractāt ita secrete quin facil⁹ sciri possint. ¶Sexto notet q in q⁹ta questiōe inter illa q ponunt supponit q papa fuerit ptestatus de nō recedendo a vīs suis. qđ multi oīno falsū estimant. imo pot⁹ offert oēm viā rōnabilem ¶Septimo notet q via cessiōis ē inefficax ꝛ insufficiēs si alij ꝺ alia obediētia nolint illam recipe. Et ideo mirū videret q ad talē viā q ex ypothesi possibili essz inefficax/ali
F q̄s obligaret. ¶Si dicat q saltē papa tenetur fim ꝓpationē animi acceptare istā viaz Non video q̄liter istud possit negari. qz etiam tenet acceptare isto mō mortē. Sz q ñ habeat istā ꝓmptitudinē nō ꝑt sciri/cū sit īmēte. Nec videt q teneat explicare voce vl signis exterioꝛib⁹ p nūc/ppt aliq tacta circa terciū notatū. qz nec etiam ꝫ iurauit. Et forte expediēs ē silere vsqꝫ ad tps renūciationis/ppt ambitōes illoꝝ q tenderent ad papatū diuersis vīs cautel et modis ꝛ possent īpedire factū totū. ¶Octauo notet q possibil est alia via ꝓueniēs et bona ꝛ q ab aduersarijs forte acceptabit. et in ꝫ casu quilibet papa sufficiēter se absoluet apō deum et hoīes si illā viā acceptet p quam fiet pax. Nā supposito q cessio de se essz via melioꝛ. tñ ꝑt fieri sufficiēs p accidēs. Itē nō sp melius bonū cadit sub obligatōe/q̄n sufficiat min⁹ bonū acceptare. Duob⁹ enī ꝓpositz bonis maioꝛi ꝛ minoꝛi stat q ad nullū obliger. Stat etiā q ad min⁹ obliger ꝛ non ad mai⁹. ꝛ stat q ad vtrūqꝫ obliger sub distinctione. Et in casu illo ē questio apō doctoꝛes/ an teneat acceptare mai⁹ bonū. ꝛ nō est dubia illa q̄stio si mai⁹ bonū sit mihi difficili⁹. sed si ceteris paribꝫ ꝛ stāte eq facilitate. In casu isto si dimittā mai⁹ bonū/dicūt aliq q pecco ppt ꝓcēptū. apud alios oppositū est multū ꝓbabile. Unde ppter expiendā libtatē meā vl aliqō tale /possum vt videt /licite mai⁹ bonū deserere minoꝛi acceptato. Tūc applicet in casu nr̄o ꝛ ꝓstat q papa dicere poterit de ista via ꝛ alia minus bona q cetera nō sunt paria. ¶Nono notet q papa nō potest teneri ad cessiōez secluso iuramento/nisi iste tres cōditōes ponant. Primo q p cessionē habeat vnio Scdo q aliter non posset hūanitus haberi. Tercio q malū illud ppt qō sit cessio faciēda sit mortiferum animab⁹. ꝛ q p cessiōem nō augeat. Nūc bene attēdam⁹ si reb⁹ adhuc stātib⁹ vt stāt pīsertim apud aduersarios nr̄os/quoꝝ opiniones ig̃nam⁹/possz dici apparēter aliquaz triū conditionū deesse nūc ī cessiōe. ¶Decimo notet q etiaz de pte nr̄a rex hispanie/et rex arrogonū/ꝛ pīsertim ei⁹ ppl⁹us /nō st adhuc determīati ad istā viā cessiōis. imo dicūt multi vidisse multas lr̄as quib⁹ oppositū clare ꝓpendit. Et istis sic ꝓdurātibus cōstat q cessio nō esset via totaliter sufficiēs. imo multi formidant ne iā sit format⁹ vn⁹ rancoꝝ et quoddā seminariū discordie inter illos hispanos et arrogoñ. ex vna pte ꝓtra gallicos/ꝛ interptant q in odiū coꝝ volūt papā deponere qz de patria. ¶Undecio notet qualiter p determinatōem istaꝝ q̄stionū si nunc fieret posset poni scisma in fide inter vniuersitatē Parisieñ. et papā nostrū et sibi adherentes ex vna parte. Et ūdē et alias vniuersitates alteri⁹ obedientie. que sunt emule eius. et ī quib⁹ sunt clerici ꝛ viget vniuersitas. ¶Duodecimo notet modus qui tenetur de scedulis et modo vocū seu opinionū vel ō liberationū. qz in illis q̄ fiunt p modū vniuersitatis /facultas theologie ad quam spectat principalissime illud negociū /non habet nisi quartā vocē. et facultas medicine tantā ¶Terciodecimo notet/quō potest requiri salua ꝓsciētia q a papa qui nō est iudicatus scismatic⁹/aut hereticus posset remoueri obedientia circa ea que ad eū semper spectare ꝓfessa sunt. Et aduertere debēt

talia agentes sup penis exp̄ssis. ꝛ ō peccato ad deū. notaꝫ. q. iij. noue. cū ibi allegatis. Si dicaꝫ q̄ papa oñdit se scismaticū ℔ nō est claꝝ p̄ p̄cedētia. Itē nō ē talꝫ iudicaꝫ ab habētibꝫ ptātē. et nō est in ptāte libera cuiusl libꝫ sic iudicare de papa. ꝛ ab eiꝰ obediētia remouere aut ꝓtēnere sentētias suas vel iurisdictōem diminuere. Et videaꝫ si tales sint suspecti de scismate ꝓtra papā. Itē notēt p̄ncipes q̄d tales facerēt ꝑ eos si īpune auderent ꝛc̄. Et quā fidelitatē ꝯuarēt. q̄ sic dicere possent q̄ essent tyrāni. ¶Quartodecimo notetur si expediret simpl'r eccl'ie q̄ plati darēt bñficia. et si melꝰ distribuereꝫ attēto statu eorū et familiariū ꝛc̄. Et an studiosi vniuersitatibꝫ haberēt bñficia. Et an mali p̄lati fierēt peiores/ q̄ magꝭ honorareꝫ/ ꝛ eis adularеꝫ in pctis. ¶Quintodecimo noteꝫ q̄ si expediat p̄ncipes incitare ad remouenduꝫ vl' diminuēdū iurisdictōem vl' reddiꝫ eccl'ie siue ratōe siue alteriꝰ autoꝛitate. ꝛ si bōa melius distribueꝛeꝫ/ ꝛ si licite ℔ facerēt. Et si totus clerus finaliꝫ infra breue tpus p̄dereꝫ ꝛ affligereꝫ/ maioꝛibꝫ p̄mo destructꝭ ꝛ afflictꝭ ¶Decimosexto noteꝫ circa iuramētū pape. Si factū añ papatū liget eū postq̄ ē assumptus. Itē si posset secū dispēsare. Itē si iudicet q̄ ꝯgat in detrimētū salutis ꝛ totiꝰ ecclesie obꝯuatio iuramēti. Itē si int̄p̄tatio spectet ad eū. Itē si magꝭ ps clericoꝝ spēal'r doctoꝝ vtriusq̄ iuris diuini et hūani sit secū. q̄ obꝯuatio illa iuramēti essꝫ in detrimētū salutis ꝛc̄. An excuseꝫ. Itē vt iā dictū est offert q̄ vult obꝯuare. Et q̄ laboreꝫ interiꝫ apud alios. Itē si habuerit cām male suspicādi in materia ista/ ꝛ caute rndēdi/ attenta variatōe circa eū/ ꝛ Clemētē/ ꝛ moꝛibꝫ q̄rūdā cardinaliū. Et q̄ sibi negabaꝫ modꝰ p̄cticādi viā cessiōis. ¶Decimoseptimo notetur q̄ in p̄ma rnsione sua in q̄ aliq̄ dicūt eū reꝓbasse simpl'r modū cessiōis/ nō p̄t hoc exp̄sse haberi. q̄ illud q̄ ponit de scādalo ꝛ p̄nicie ꝛc̄. referꝫ ad modū exeq̄ndi illā viā si esset inept'. Et iō illū petebat modū exeq̄ndi. Et circa ℔ mirāꝫ aliq̄ quō ℔ sibi potuit rōnabiliꝫ denegari/ cū maxime ℔ tāgat eū/ et sit caput ꝛc̄. ¶Decimooctauo noteꝫ et aduertat vniuersitas/ quō aliq̄ de suppositꝭ īꝓbāt simpl'r et de plano vias q̄s ipa reputauit vtiles/ bōas ꝛ ꝓuenientes. ꝛ p q̄z quā libet posset hri pacē. et rōes ad ℔ dedit/ et se obtulit in lr̄is patētibꝫ quālibꝫ illaꝝ ꝑ quēlibet sustinere. Et videaꝫ si circūstantie sic ℔ sunt īmutate vl' ex p̄sona vl' tpe/ q̄ oīs vie alie p̄ter cessiōem sint facte inepte ꝛ insufficientes/ īmo q̄ illaꝝ colꝰatoꝛes/ aut opinatoꝛes digni sint punitōe vl' infamatōe. ꝛ p̄ ftim q̄ ī īpugnatōe dictaꝝ viaꝝ aliaꝝ fiūt rōes ab aliq̄bꝫ q̄ p oīm tpe militāt ꝑ eos. si q̄d ꝯutis habeāt. ꝛ si sit in honoꝛē vniuersitatis ipa viderit. ¶Decimonono noteꝫ specialiꝫ p̄batio cōciliꝫ generaľ. q̄d tū necessario fiēdū q̄dā bñ apparēter p̄suadebāt ꝓpter electōem noui pape. Et hec est radix in sñia breui. Quia magna ps catholicoꝝ est neutra/ sic q̄ credit q̄ neuter sit papa. aut in dubio suspēsam se tenet. Isti ꝯo ꝓseqūnt habēt credere aut dubitare de cardinalibꝫ vtriusq̄ ptis. q̄ nō possint etiā siꝫ eligere nouū papā. q̄ si neuter sit papa maxima ps eoꝝ nec hꝫ nec hr̄e p̄t ptātez creādi nouū papā. nec aliꝫ q̄cūq̄ a cardinalibꝫ nisi p ꝓciliū generale. Supposito q̄ oēs catholici pticl'riter cōsentirēt in aliq̄s certos p̄ eligēdo nouo papa. si nō fieret collegialiter nihil esset. Alioq̄n Urbanus intrusus habuisꝫ maximā apparētiā Si dicaꝫ q̄ cardīales soli antiq̄ creabūt nouū. Primo dubiuꝫ est apud m'tos an p̄diderūt ptātē eligēdi. Itē si aliꝫ cardinales oēs sūt veri cardīales. si antiq̄ ñ habebūt nisi partiales voces. Aliꝫ eī habēt ptātē ī electōe pape sic ipi. Ideo nō essꝫ fm ista rōem plena pacificatio oīm sine ꝓcilio generali. ¶Uicesimo noteꝫ. Si papa īcipiat p̄seq̄ alios/ q̄ videꝫ int̄ cetera q̄ illi q̄ sūt p̄ se ab eis p̄sequūꝫ/ ꝛ q̄dā talia. ꝛ vtaꝫ excōicatōibꝫ vtꝫ ille erūt timēde vl' nō. Si rmoueat bñficia vtꝫ repienꝫ aliꝫ q̄ capiāt. Si illi excōicenꝫ et nō curēt vtꝫ p̄sumēdū sit sil'e q̄ aliꝫ nō curabūt ꝛ q̄ debēt ꝓuuere ꝛ cōicare cū eis sic ante. Et q̄d erit remediū ī celebrare volēte ꝛ ī articl'o mortꝭ/ an erit aliq̄s sic negligēs p̄p̄am salutē aut temerariꝰ q̄ ñ formidet sñiaz illiꝰ quē tenet aut tenere debet papā. saltē q̄ nō est iudicaꝫ nō esse talis Et q̄d erit etiā ī vita remediū vl' releuamē.

Sequitur itē alius tractatus de eodem

℔ Resupposito q̄ papa possit fieri scismaticꝰ ꝛ hereticus. Eo etiā q̄ de his criminibꝫ posset accusari si de his essꝫ vehemēter infamaꝰ et suspectꝰ. Quorū vtrūq̄ quidā negare voluerūt. ¶Queriť vtrū reb stantibꝫ vt nūc turbate sūt ī eccl'ia

sit expedies accusare iudicialiter dñm. Bñ dictū nouissime in papā electum sup hmōi crimīibꝫ heresis ꝛ scismatꝭ ¶Prīo q̄ sic q̄z nō debēt fideles se exponere discrimī. Ā mās ēm ꝑiculū ꝑibit in illo inq̄t sapiēs. Sz obe dire homini scismatico vel heretico vt vero pape esset discrimē pctī mortalis/vt videt. Et nō obedire eidē si sit verus papa/ꝛ non scismaticus est sīr discrimē. ideo in casu du bio sicut ē mō apud multos dz inq̄ri ꝛ sciri veritas. Et videt fundari posse ista rō in re gula mgr̄ali theologie q̄ dubitans de aliq̄ actu an sit pctm̄ mortale/ꝛ faciēs illū actuz dz esse certus q̄ peccat mortalit. Cuius rō assignat illa que dicta ē/q̄z exponit se discri mini. Q̄z aūt nūc sit dubiuz apud multos an Bñdictus sit scismaticus et hereticus/ vel nō. patet ad oculū de multis q̄ sibi obe diūt. ꝛ alīꝫ nō etiā de sua obediētia. etiā ꝺ eo dē regno/īmo ꝛ in eadē vniuersitate vel col legio. Tollendū est igit illud dubiū a cordi bus hoīuz/ne obediēdo exponant se discri mini rōne dubitatōnis añdicte. Notet. xix. di. Anastasius/q̄ cōicauit fotino ꝛ archacio ¶Scdo sic. nō minus necesse ē vel expediēs scire an subtractio sit ꝓtinuanda/q̄z fuit ex pediēs cognoscere an esset faciēda/sz expedi ens fuit scdm vt nūc supponit/igit ꝛ ꝑmū. Ā ñs p ꝑma pte fundatū videt in sufficiēti sīlitudine. Ā ddito etiā q̄ post subtractōem multa facta sunt ꝛ alīq̄ oblata p bñdictū p/ pter q̄ multi varie sentiūt de subtractōe ꝓti/ nuāda vel nō ꝓtinuāda. Dicentibꝫ alīꝫ/q̄z Bñdictus satis offert ꝛ cessant causesubtra ctionis. Ā alīꝫ in oppositū asserentibꝫ q̄ nec cessant/īmo nec cessare ꝑñt vt vnq̄z possit ī papatu ius hr̄e/ꝓpterea necessaria est vt vi deat iuridica discussio. ¶Tercio sic. Charī/ tas obligat ꝛ mādat curare de ꝓximis ꝛ eo rū salute ꝛ reductōe ad cognitōz veritatis. si ergo sumus certi sufficiēter q̄ bñdicto nl/ lo mō est obediendū sub pena scismatis/q̄z scismaticus ē/nos ex ℔ debem⁹ ꝓcurare q̄ alia regna vel singularia supposita eidē nul latenus obediāt. ꝛ ℔ fieri non pōt absq̄z dis cussione iuridica vt videt. Nā si nō vocarē tur alīꝫ ipi de facili ꝓtenerēt q̄cq̄d agerem⁹. Si aūt adhuc dubitamus redit argumen/ tū ꝑmū q̄ exponimus nos discrimini ꝓti nuādo subtractōez ab illo. Cui aūt sit obe diendū dubitamus? ¶Quarto sic. aut cau sa p̄cisa fuit necessario via cessiōis siē multi tenēt dicētes q̄ sic fuit ꝓnunciatū p cācella riū Frācie ex deliberatiōe ꝯcilīꝫ ꝓlatoꝝ nec alit ꝓlati iudicauerūt aut fuerūt cū hoc alie cause. Si ꝑmū/ꝓstat vt dr̄ q̄ offert ipe Bñ dictus/ꝛ dñs. Ā. obtulit eandē viā cessiōis ꝛ largius q̄z petebat. Si scdm dicat q̄ fue/ rūt alie cause q̄rit an cessent. ꝛ si sic idem qđ ꝑus. Si nō cessant ipe ergo Bñdictus ꝓti nuat pctm̄ suū in grāde scādalū totiꝰ eccl'e. ꝛ ita dz ꝓfesti fieri ꝓcessus ꝺ eū ad eius de/ stitutōez totalē realit ꝛ de facto/q̄tinus pos sit eccl'ie meliꝰ de pastore ꝓuideri. Sīr ta/ les cause/q̄z nō notificate sunt apud omēs nec certe ille debēt mānifestari/ ne ex ig̃rātia faciāt sibi restitutōez alīq̄/ꝑ q̄z auxiliū ipse posset mīltiplicit g̃uare eccl'iaz ꝛ ꝓcipue su/ os cardinales ꝛ alios sibi inobedientes q̄s odit ꝛ ꝓsequit vt multi estimāt odio capita li sic ex minis eius ꝛ ꝓcessibꝫ vt fama fert ꝺ eos inchoatis iudicak. īmo ꝑ ℔ posset desti tuere oēs cardinales veteres /ꝛ nouos cre are. Exaltare fautores suos ꝛ alios iusticie zelatores crudelit impugnare. His aūt in/ cōueniētibꝫ q̄s ñ videat expediēs esse reme/ diū apponere. Hoc aūt fieri nō ꝑt vt videt absq̄z iuridica inuestigatōe causaꝝ omniuz ꝛ motiuoꝝ tā iuris q̄z facti sup rōnabilita/ te subtractōis ꝛ eiusdē ꝓtinuatōis ¶Ā ddūt alīq̄ q̄ oīa q̄ ꝑmisit exīstēs ī carcere sup ces/ siōe refutabit dū erit liber ꝛ allegabit timo/ rē cadentē in ꝓstantē virū. Ā lī dicunt q̄ ℔ nō impedit/alioq̄n obligat⁹ esset nūc ad im possibile. q̄z nihil ꝑt agere nisi ī carcere dū sp in illo est. Nō ē tñ alibi ꝓfuādus/nec in regno nec extra. vt alioꝝ ē assertio. ¶Ād op/ J positū arguit sic. Discussio iuridica dz co/ rā iudice ꝓpetēti fieri ꝛ audita pte. sz nulla p sona vel etiā cōmunitas nisi eccl'ia aut ꝯcili um generale repsentās eccl'iam debz esse iu dex ꝓpetēs pape. īmo nec ipm ꝑt iudicare/ vt q̄dam iurīste dicere volūt/sed ꝑnūc op/ positū supponit. Cōcluditur g̃ q̄ ista accu/ satio/discussio et declaratio fieri debebit co/ rā ꝯcilio generali totiꝰ eccl'ie/ saltē istiꝰ obe diētie. Tunc vltra arguit. si nō est expediēs celebrare hmōi ꝯciliū ꝑ hac cā ꝓncipalit ñ est expediēs discussiōem fieri. sz nō est expe diēs celebrare hmōi ꝯciliū generale ꝑ hac causa igit ꝛc. Supposita maiore ꝑbat mi/ noz multiplicit. Primo ex pte ꝓuocātis. Se cūdo ex pte ꝓuocatoꝝ. Tercō ex pte medīi ī tractādo. Quarto ex pte finis ī obediēdo. ¶Primo sic ex pte ꝓuocātis. Nulla ꝯgrega/ tio habz vim ꝯcilīꝫ generalꝫ nisi fiat ī forma

iuris. vl' saltem nō erit verisil'e. vel necesse q̄ omnes obediāt sñie tal' ꝓgregatōis q̄ ñ erit in forma iuris ꝓuocata/ꝛ ita erit totū quod ibi ageť dubiū fluctuās ꝛ inualidū. Concilium autē generale nō pōt cōuocari ī forma iuris nisi auctoritate sūmi pontific'. di. xvij cum ibi allegatis. Et p̄ftim si sit aliq̄s talis vel talis reputatus in eccl'ia /ꝛ si nō ptinaciter refutauerit celebrare concilīū/dū sup ꝫ rationabiliter fuerit req̄situs. Istas duas exceptōes reputarēt aliq̄ iuristarū etiā supfluas. quia tenent regulā in suis terminis generaliter esse verā. tñ ita dicimus in ꝓposito. Supponim⁹ insup q̄ Bñdictus nōdū depositus ē de papatu/quia nec fuit iuridice accusat⁹/nec audit⁹/et p cōseq̄ns nō conuictus. Nam ꝛ si heretic⁹ ꝛ scismatic⁹ sit iure deponend⁹/et apud deū sic mereať. nō ē tñ depositus de facto ante sentētiā. no. v. q. iij. Houe. ꝛ glose sup ꝫ verbo. Exēpla sūt ml'ta in sil'ib⁹ materijs/de epis/aut inferioribꝫ ꝓncipib⁹ aut p̄latis. Q3 si q̄s dixerit nō esse expectandam sentētiā a iudice latā dū ferať a iure/dū notoriū factū ē. Istud directe est ꝓfundere omnē ordinatōem policie. ꝛ cōtra omnē eccl'ie regulā. Nā q̄libet ad libitū dicere poterit ꝺ nō notorio q̄ est notoriū. ꝛ sic q̄libet erit iudex in causa sua. Sicut ad ꝓpositū p̄sens possem⁹ applicare. Nā multa dicūť a multis esse notoria crimīa ꝺ Benedictū/que alij vl' negant vl' approbāt. ¶ De inde dicētes q̄ papa heretic⁹ minor ē q̄cūq̄ catholico et iurisditōi eccl'ie subest/itelligūt q̄ ab alijs p̄t vt inferior iudicari. sed añ iudiciū debet sp reputari maior. Nō enī insecq̄mur errorē q̄rundā dicentiū iniustū nō posse iuste dñari. Jura ad hec nō allego. q̄ totus textus libri ꝓciliorū ab Jsidoro plen⁹ est q̄ ꝓciliū nullū robur habz/nec p̄t ꝓuocari nisi auctoritate pape/ꝛ q̄ etiā añ oia spoliatus debz restitui. In ꝓlogo vocat istas duas regulas duas claues ꝛ duos gladios sufficiētes ꝛc. Et est casus ī termis de Syma co papa. q̄ licz accusatus esset de hereſi/cō uocauit ꝓciliū. ꝛ ante oia restitut⁹ ē. Postmodū se purgauit. Repik etiā q̄ cler⁹ romanus. s. cardīales puniti sunt eo q̄ a papa discesserāt. ¶ His suppositis arguam⁹ vltra q̄ modo dñs Benedict⁹ ꝓuocabit ꝓciliū stās in carcere ꝛ spoliatus vt dicik. Qualit' etiaz illi q̄ nō restituūt obediētiā iā subtractā sibi parebunt? Qualiter etiā ipemet in cā sua audiek vt iuris est si nō relaxek siue dek libertī saltē in ꝓcilio? Qualiter p̄terea poterit ml'tos a ꝓcilio abijcere. vel petere remoueri tā q̄s inimicos sibi/specialit' ꝓriosꝫ fratres dominos cardinales? Et an causaz habeat sup hoc rationabile videte q̄d p̄sumendum? ¶ Secūdo sic arguik ex pte cōuocandoruz Q3 si vez sit puerbiū. Ubi ml'titudo ibi cōfusio. p̄cipue hic habz ꝛitatē q̄ nō ē vnio sub aliquo capite neq̄z sub eadē ř gula siue lege. Sed ꝓuocādi de diuersis regnis. imo ꝺ eodē regno nō ꝓueniēt ī iudicio et opiniōe sup eodem capite/p realē ꝛ omnimodā obediētiā vt verisimilit' supponik. Et ꝫ est/qz nō ꝓueniūt sub eadē regula siue lege/que est de subtractōnis rōnabilitate/dicētibꝫ alijs subtractiōem benefactā et ꝓtinuandā forę/ alijs nō sic. sed et male facta fuit. Et si bene facta. tñ rebꝫ imutatis nūc ē mutāda. et ita murmur erit inter eos. ꝛ q̄s ꝓpescet illud? Deniq̄z nōdū scim⁹ an alij ꝓncipes volent ꝓuenire nobiscū/p̄ftim ad ꝫ tractanduz si p̄sciuerint. Necesse tñ est vt p̄sciant. nec p̄sumendū est q̄n ante oia ꝫ scire flagitēt/dū ꝓponek eis istud ꝓciliū. Q3 si ab eis veritas celek ꝛ mendacijs seduci q̄rank. q̄z indecoz ꝫ esset imo piculosissimū et scādalosissimū nescit nemo. Q3 dicak eis nos velle tractare an Benedict⁹ sit ver⁹ papa vl' scismatic⁹. ꝛ q̄ certū putāt ī dubiū reuocare. verisimilius est q̄ rñdebunt se certos esse nec velle ꝫ discutere/sicut obediētia ptis intrusi nūc vs q̄z rñdet. Ecce igit' q̄z difficile sit vel impossibile ꝓuocādos in vnā viaz ꝓcūgere ꝓ discussiōe negocij qđ loq̄mur. ¶ Tercio sic arguik ex pte mediorū in tractādo. Presuppo nam⁹ itaq̄z illud qđ nō est verisil'e q̄ oēs vna nimi assensu de ista obediētia/velint ꝓuenire ad ꝓciliū/ptractādo hanc materiā/ꝛ si nō solā/tñ p̄cipue ꝛ ꝓncipaliter istā. Cōstat q̄ Benedictus ꝛ sui ꝓ se audienk in sui defensiōe. pp̄ea videndū est ante oia si ea q̄ opponuntur ꝺ ipm vel opponenk sint talia q̄ debeant facere fidē omnib⁹ etiā sibi obediētibus ꝛ fauentibꝫ. qz si nō sint talia ꝛ talit' euidentia nō solū frustra. imo ꝓfusibiliter ea ꝓponemus/nos q̄ subtractōis cōtinuatōem defendimus/ꝛ ponemus nos in piculo notescismatis. ꝛ ꝺdēnatōis obꝓbrioſe. Addito hoc q̄ fauoꝛ ꝛ amoꝛ multū impediūt iudicia hominū/ꝛ iustorū/licet ꝫ nō credāt vel videāt. Cū ergo maioꝛ ps in cōcilio erit de eis qui subtractionē aut saltē subtractōnis continuatōnem reꝓbēt/nō restat nisi

vt cõdemnemur. ¶ Nec valet hoc dicere q̃ dñs nõ ꝓmittet errare ꝓcilium/qm̃ in eis q̃ sunt facti aut iuris positiui ꝛ breuiꝫ in omnibꝫ alijs ꝓterq̃ ī materijs q̃ sẽ pure ỗ fide ecclesia fallit ꝛ fallit̃ ꝑuata charitate. Patet cũ cõpellit aliquẽ habitare cũ non sua. Iste ꝯo ꝓpositões. Subtractio fuit bñ facta vel male facta/nõ sunt ꝓpositões pure de fide/ꝫ ꝓsupponũt alias iniurias q̃ sunt pure de facto. ¶ Rursus ad idẽ si Bñdict⁹ accusẽt de aliq̃bus q̃s dubitat q̃n accusabit frẽs suos ꝛ alios aduersarios/de pluribus ꝛ forte de maioribꝫ ꝛ magis coloratis ꝛ fundatis tã in materia fidei q̃z in materia scismatis. Exempli gꝝa. Accusabit cardinales de rebellione ad eũ ꝛ ꝓspiratõe/ꝛ crimine machinationũ dolosaꝝ aut de alijs criminibꝫ vt symonia ꝛ silibꝫ. Itẽ hꝫ q̃dã scripta aliquoꝝ in quibꝫ sunt hereses manifeste/dũ credunt eundẽ impugnare/vt q̃ soli cardinales sint successores apl'oꝝ Q3 ecclesia tota nõ posset creare papã/nisi ꝑ mediũ cardinaliũ nec vnq̃z potuit. Q3 res exꝑsse phibita a deo si iuret dꝫ ꝑuari in reuerentiam iuramẽti. Q3 Iepte occidẽs ꝓpriaꝫ filiã meruit. Q3 deus põt obligari. Item de alijs. Q3 pñt eẽ pl'es sũmi põtifices Q3 decreta ꝛ decretales plus nocuerũt eccl'ie q̃z ꝓfuerũt. Q3 claues date sunt vnitati non vni. Q3 oĩs obediẽs vel ꝑcurãs obedientiã ad ipm Bñdictũ stãtibꝫ terminis in q̃bus sumus/ẽ scismaticus ꝑ ꝓsequens ꝓinar. Q3 ꝓbabile ẽ stãte dubio ꝓbabili ꝛ notorio. de aliquibꝫ ꝓtendentibꝫ de papatu dicere q̃ alteri est obediendũ ẽ error in fide et moribꝫ. Nã cũ casus pñtis scismatis sit in tali dubio ꝓbabili ꝛ notorio/si vnq̃z fuit vl' erit tale dubiũ. oẽs q̃ obediuerũt vsq̃z nunc vel obediũt vni ꝓti vel alteri errãt in fide et moribꝫ. Itẽ q̃ in eodem dubio q̃libet ꝓtendens teneꝫ cedere iuri si qđ habet ꝛ similia Itẽ q̃ a papa licet appellare/ꝛ q̃ licite appellatũ est in hac materia. Cuius tñ oppositum determinauit nup totũ ꝓciliũ cardinaliũ vt dicit̃. Itẽ forte accusabunt̃ multi de multis criminibꝫ tã in fide q̃z in moribꝫ que debẽt puniri morte. ꝛ merent̃ ꝑm leges ꝛ decreta ꝑpetratores taliũ exheredari ꝑ se ꝛ suis posteris/ꝛ ita videre facile ẽ q̃ horrẽda scissura fieret. Ita tñ debere fieri in tractãdo materias añdictas videt̃ verisimilius. Nã si. Bñdictus accusẽt ad mortẽ et sui fautores nõne credibile ẽ attento suo q̃ alios silr accusabit ad mortẽ si poterit. Presertim si fautores aliq̃s habeat eoꝝ q̃s accusare voluerit inimicos odiosos. imo et forte accusabit ꝓlatos regni de sentẽtijs ex cõmũicatõis multis ꝛ nomiatim. q̃ ꝓsenserunt ꝓtra iura vt dicet/ꝛ contra eccl'iasticã libertatẽ/subsidia ꝑ dñis tpalibꝫ absq̃z causa manifeste necessitat̃ ꝛc̃. ¶ Prelati eccõtra volẽt se tuere. Volẽt etiã dare beneficia ad nutũ sicut modo/et hoc forte Benedictus nõ volet neq̃z sui cardinales. Itẽ forte retorquebit oĩa cõtra ꝑdecessorẽ suum Clementẽ ꝛ sui fautores/q̃ ꝓtra ipm allegabunt̃/saltẽ quo ad ipa ꝓcernũt modos diuersos machinãdi ꝑ impedimẽto vniõis/nõ dico q̃ iuste/sed nec etiã q̃ iniuste/parcat oĩbꝫ de⁹. ¶ Postremo q̃ ad hoc videnda sunt scripta ꝓtinẽtia ratões cõtra Benedictũ. ꝛ videant̃ similiter respõsiones atq̃z ponderent̃. Et forte videbimus q̃q̃d sit in re q̃ nõ poterit sufficienter de hereſi aut scismate puinci/qđ tñ exigit̃. Est em̃ difficillimũ puincere aliquẽ pertinacẽ ꝛ incorrigibilẽ fuisse ante iudiciũ. Nã ꝛ si aliquis millesies repetiuerit ꝛ ꝑtestatus fuerit ante sñiaꝫ q̃ defendet errorẽ suum nec reuocabit/tñ admittit̃ ad veniã in puncto sñie ꝓferende/si se monstret penitere ꝛ velle stare iudicio supioris sui/q̃uis ipe Q kã videat̃ oppositũ ī dialogo suo suasisse. Cõtra qđ ẽ vsus ꝛ lex ecclesie. ¶ Quarto sic arguit̃ ex fine ꝓcilij in obediendo. ¶ Videamus itaq̃z D fm verã ꝛ iustã estimationez. Si quilibet de ꝓcilio tenebit maiorẽ partẽ bñ sentẽtias se q̃ntũcũq̃z sit in sui opꝓbriũ vl' dãnum vel infamiã. Nam cũ cõciliũ etiã totũ posset errare vt dictũ est in his q̃ tractãda hic ꝓponunt̃/nõne poterit leuiter dicere ꝓdẽnatus in b ꝓcilio/certe cõciliũ errauit/ꝓciliũ male sentẽtiauit. Fuit hic inimicicia vl' odiũ vel ignorãtia facti vel alicui⁹ similis Considerem⁹ obsecro/si pars q̃ subtraxit nec vult obedire/ꝑdẽnaret̃ male egisse aut saltẽ debere obedire. An pareret huic sñie. scio q̃ facile est dicere/ita/obedirent. Scio q̃ etiã ita obedire possent. Sed an b debeat fm moralẽ estimatiõem ꝛ ꝓiecturã credi ex his q̃ vt in pluribꝫ accidant hũanit⁹/ viderint q̃ sic vident ego nõ video. Si vero nihil sententiet̃/irrisoriũ et vanũ erit concilium. Si aliq̃d sententiet̃ quod nõ teneat̃ erit ꝓnicioſum et scãdalosissimũ ꝑ omnibꝫ concilijs in posteꝝ celebrãdis/ꝛ erit scisma

tū innumerabliū ⁊ irrepabiliū causatiuū/ nō solū inter istā obedientiā in ptib⁹ suis. imo ⁊ inter istā obedientiā ⁊ alteram. qm̄ remanebimus in irrisiōe ⁊ in infamia apud eos ꝑpetua in fabulā q̄z ⁊ derisum. Et forte nō poterit esse ꝯcordia in mō restituendi q⁹ alij volent ex toto alij ex pte. Isti volent in spūalib⁹/ alij in tpalib⁹. Aut ergo volumus nos q̄ subtrahimus restituere obediētiam. ⁊ ita melius est q⁹ nosipsos libere faciamus q̄s coacti iudicio. Aut nolumus/ et ita exponimus nos piculis p̄tactis si petamus ꝯciliū. ¶Sz dicet aliq̄s istud ꝯciliuz peti debere nō q⁹ fieri debeat aut sperek. sed q⁹ interim absq̄ scandalo tp̄s ptrahatur/ quo currēte moriek Bñdictus. ⁊ ita liberabit nos dñs ⁊ eligēdi libertatē dabit. Posset hic allegari illud vulgatū pueris notissimum. In mortē alterius noli sperare salutem. Quis scit em̄ q̄s tū viuet qñ morietur. Et interim in q̄ statu sumus imo in q̄s status corruimus nemo nō videt. Porro ⁊ si cras moreret Bñdictus attēdamus incredibilia picula. Primo dicerek ab inobediētibus sibi q⁹ mors eius fuisset pditorie accelerata. ⁊ ita suspecti de hoc ꝓsequerentur. Item obediētes nunc sibi obedientiā negarent ab illo q̄ nouiter esset electus. Tum q⁹ iudicarēt cardinales amisisse ius electionis. tum q⁹ verisimiliter aliū eligerēt ꝑ aliquos cardinales q̄ nō subtraxerūt. Aut forte ad aliam obedientiā se diuerterent. Immo reb⁹ se habentib⁹ inter nos/ vt se habēt cecus est q̄ nō aspicit piculū diuisionis ciuilis in regno frācie/ q̄lis nō fuit a diebus sue institutōis. Et sane eo periculosioz esset diuisio quo magis intranea ⁊ quo magis inter capita regni. Et q̄ sub specie religiōis fieret. Hā tūc expectandū esset illud qđ dicit scriptura. Amicus qui vult recedere ab amico occasiones querit. Et illud decreti. Scisma disponit ad heresim/ q⁹ recedens ab eccl'ia/ errores fingit vt recte discessisse videak. Et hoc iam piculū habemus in ianuis nisi celeriter ⁊ cautissime puiderim⁹. Addito q⁹ nulla sit implacabilioz ⁊ irremediabilioz diuisio q̄s illa q̄ fit sub religionis p̄textu. Intantū q⁹ in hoc casu putet frater se obsequiū p̄stare deo ꝓsequendo fratrem. Addito p̄terea q⁹ magna ps ne dicam maioz nō sponte ꝯsensit in subtractōnem. Uel nūc dū videt q̄ secuta sunt volūtaria ⁊ pronissima ē obedire ⁊ reuerti/ nec obstat forte ad reuertenduz nisi timoz. q̄ sublato ⁊ data audacia/ ipi etiā cū piculo corpis ⁊ rer⁹ suarum suā ostenderēt voluntatem. ¶Quid si descēderimus ad ptiularia q̄ sciēter omittimus/ arbitramur indubie q⁹ rei huius ingens ⁊ horrēdus pateret aspectus ⁊ stupor em vehementē sola sui cogitatōe causaret. Ue ve regno huic a scādalis. ve pesti scismatice si diuisionē in regno adducat/ sicut iā posuit in impio. Sz ve supra moduz si nobis hereses parturiat. quib⁹ ipm̄ scisma irremediabiliē radicek/ ⁊ radicatū iugiē alatur. crescat dilatek atq⁹ roborek.

Ex his oīb⁹ hinc

inde tactis ⁊ insolutis ꝑspicuū est in quali labyrintho vix egressibili positi sum⁹ ⁊ vinculis vix extricabilib⁹ irretiti q̄si videlz posuerim⁹ in rhetib⁹ pedes/ et in maculā eorum ambulemus/ iuxta ꝟba Job. ¶Cū igitur angustie nobis sint vndiq̄z/ ⁊ cū ignoram⁹ q̄d agere debeam⁹ ego in insipiētia mea h̄ solū video residui ⁊ cōsilij cū Josaphat rege. ij. Paral'. xx. vt oc'los nostros ad deum dirigamus/ si forte auertat irā suā a nobis Si forte nō auferat cōsiliū a prudentib⁹ ⁊ senioribus/ sic̄ videk hacten⁹ abstulisse. Quā uis hoc fieri in tāta peccatorū abominabiliū colluuie/ in tā obstinata et incorrecta flagitiorū nephandoz multiplicatōe/ vix expecto ⁊ vix spero. nisi q⁹ mirificor die dei nō est numerus. et solus ē medic⁹ q̄ desperatos morbos ad sanitatē adducit. ne gl'ietur ante eū stulta p̄sumptio oīs carnis q̄si hō pacē effecerit. ¶Si quid aūt vel in dubio dicere necesse sit/ ꝑ remedio p̄senti dicā sub correctōne. Uideret itaq⁹ aīa oia tractādū hoc negociū inter dños omnes de sanguine regio ꝯmuni ꝯsensu ⁊ absq̄ malivola/ aut acerba cōtentōe/ cū q̄busdā peritis nō nimis hinc vel inde affectatis. Et q̄ non tm̄ timerēt de statu suo in posteꝝ. nec tm̄ affectarent nouā status exaltatiōem q⁹ mentiri velle p̄sumerent inoꝛdinato timore/ odio vl' fauore cuiuscūq̄. Quib⁹ in vnū ꝯgregatis ⁊ ambulare volētib⁹ in domo dñi cū ꝯsensu/ sperandū est in illo q̄ ē de⁹ pacis ⁊ dilectōis. et cuius loc⁹ in pace fact⁹ est. ⁊ q̄ est in medio corū q̄ se congregāt in noīe suo q⁹ ipe expediens aliq̄d in materia mīstrabit. Alioq̄n si seorsum ꝑ contentiones ⁊ partialitates ⁊ simultates ⁊ ominatiōes negociū hoc de pace restaurāda tractek/ nō nisi diui

siones crudeliores ⁊ multipliciores gene/rabunt ⁊ erit ĩmedicabile vulnus. Et tan/dez qđ dei pietas auertat sup capita nostra dñ̃ ꝓtẽdemus ⁊ rixabimur/ĩmo dum nos plus q̃s hostiliter ad mortẽ pseq̃mur/irru/ent quaq̃uersum hostes alieni insidiatores regni huius ad p̃dandũ ⁊ vastandũ para/tissimi/⁊ nos iã non vt hostes suos/sed vt scismaticos ⁊ hereticos ⁊ saracenos liberi/us psequẽdos inuadẽt/vt in fabulis aqui la fecisse fingit/de rana ⁊ mure certãtibus. Sit vtinã vanus iste timor quẽ timeo nec tñ timere desinã p⁹ q̃s aliqđ ꝛmediãdi gen⁹ aliđ q̃s q̃ri video aspicere meruero. Finit

Sequunt quedam

p p̃fatum dñm Johannem Gerson edita tempe scismatis ecclesie.

D Aturus occasionẽ sapiẽtib⁹/ vt sapiẽtiores fiãt ꝓpono eoꝝ examinatõi ꝓpositiões negatiuas q̃ sequunt sup materia cõis ꝓcilij huius obedientie. Ex q̃bus patebit citius si sit expediẽs aut non/concilium hmõi celebrari/⁊ si sic. q̃ cau/tela debeat obseruari.

Nõ expedit fieri cõ

cilium generale huius obediẽtie ad tractan/dũ ⁊ sententiandũ de crimin⁹ dñi Bñdi cti sibi p q̃sdã impositis vtputa de piurio ⁊ scismate ⁊ heresi aut de suspitõe vehemen ti sup istis. ¶ Primo qꝛ obediẽtia ista in se ⁊ in ptib⁹ suis diuisa ẽ circa iudiciũ/de actis p papã a. lij. dicẽtibus qꝛ bonus ẽ ⁊ suffici enter obtulit p̃sertim nouissime/alijs ꝓuz asserẽtib⁹. Tractare igit talia coꝝã multitu dine tã multipliciter diuisa/esset potius in duratio ⁊ noua multiplicatio diuisionũ q̃s aliaꝝ sedatio. attẽto q ita reqꝛeret dñs Bñ dictus fieri sup dictis hereticis illoꝝ q̃ si/bi subtraxerũt. ¶ Scđo qꝛ ꝓciliũ hmõi ad hũc finẽ. aut fieret ꝑm formã p̃scriptã a iu/re aut noua inuentõe Si ꝑmo mõ ꝓstat q Bñdictus deberet p̃esse etiã sub noua sub/missione/⁊ tñ reb⁹ stãtib⁹ vt stãt non videt quis locus esset aptus sibi ad securitatem cũ detineat inclusus. Nec videt q pmanẽ/tes in subtractõe siue vocatõi obedirẽt ⁊ ita nihil ageret. Si aũt fieret ꝓciliuz p nouos modos ꝑter formã iuris nõ videt modus verisil⁹ ante celebratõez ꝓcilij quõ p̃lati ⁊ p̃ncipes in vnũ ꝓcordarẽt. vnovolẽte vnũ modũ/altero aliũ. ⁊ esset tractatus ĩ tractã do hoc dispendiosissimus ⁊ sumptuosissi/mus sine magno fructu. ¶ Tercio/qꝛ in de terminatõe huius materie necesse esset ml/ta ꝓcurrere ⁊ allegare/tangentia fidẽ ⁊ mo/res/q̃s tales materias nõ expedit in hoc ꝓci lio ventilare ad determinandũ. put stati dictum est. ¶ Quarto quia nunc oĩa p̃nt fieri ad vnitatẽ vniuersalem ecclesie/erga alias ꝓcurandã. quemadmodũ si tota hec mate ria esset in ꝓcilio isto termĩata siue papa re/maneat siue nõ attento q offert omnia que nouiter electus quecũq posset offerre/ĩmo apud talẽ aut p tali nouiter electo fieri pos sent noue colligatões ⁊ ꝓfirmatiões peio/res ꝓoziby/⁊ fieret verisimiliter noua diui/sio aut iam facta ꝓtinuaret in hac obedien tia. ¶ Non expedit fieri concilium ad tractan dũ determĩatiue materias fidei. Ratio ad hoc qꝛ esset dare occasionẽ scãdali ⁊ piculi magni in fide nostra /si aliud determĩaret ista pars siue altera/in materia q̃ oẽs tãgit/ ⁊ q̃ ab oĩb⁹ debz approbari. quẽadmodu patuit de latinis ⁊ grecis. Facile tñ esset et verisil'e q determinatiõem in hac pte factaz nõ approbaret altera ps. p̃ptim si in aliquo tãgi videret status eoꝝ in materia hac sci/smatz. sicut tñ tãgeret etiã apđ istam partẽ. Et forte ita apud aliã dicunt multe asserti ones de fide in q̃bus esset aduersissima sen tẽtia int⁹ diuersas obedientias. ĩmo ⁊ inter ml'tos ciusdẽ obediẽtie. Ut sup matia ap/pellatõis a papa. Et sup eo q renuẽs cede re aut cessionẽ facere ẽ scismatic⁹. Et q nõ adherens subtractõi ẽ suspectus de scisma te vel eccl'ie aduersus vl' in latitudie scisma ticoꝝ. ⁊ ita de sil'ibus multis. ¶ Cõstat q de ꝑma istaz ꝓpositionũ est ꝓtroversia ĩ re gno frãcie apud theologos ⁊ decretistas. ⁊ inter multos de ꝓcilio regis/⁊ de plamen/to. ⁊ alios de vniuersitate/⁊ int⁹ se mutuo. Et de alijs duab⁹ assertiõib⁹ sil'z et ampli⁹. quoniã altera obediẽtia nũq̃s tales ꝓcede/ret/ĩmo reputaret erroneas. ꝓpter qđ ꝑspi/cuũ est nõ esse tutũ talia determĩare p mo/dũ autoritatis cõcilij generalis. Sed nec deberẽt tales assertões leuit⁹ in particulari/bus poni. qꝛ reputat ꝑ ab alijs ad iniuriã suã. vt dicere q error sit in fide si asserat q stante dubio ꝓbabili de papatu apđ duos ꝓtendentes alteri sit adherendũ/qꝛ nõ vi/det cẽ possibile maius dubiuz ꝓbabile/q̃s sit in casu p̃sentis scismatz. et tñ vtraq⁹ obe

dientia dixit obediendū suo. Et ita de silibus vt q̄ non sit alia via hūanitus inuenibilis ad sedandū scisma q̄ via cessionis cū iam videat reddita p se inefficax nisi ꝯcurrat saltē ꝯciliū generale/ qđ excludere non bñ saperet. ⁊ qz certe circūstantijs negociorum variatis pñt vie ⁊ remedia ad vnitatem habendā vario mō repiri/sicut ⁊ necessariū esse experientia pñs notum facit. ¶ Nō expedit fieri conciliū hmōi ad tractandū reformationē eccl'ie in moribꝫ p modū determinatiōis. Rō ad hoc est q̄ ad multa eadem sicut ad p̄cedentē ꝓpositionē/addito q̄ reformatio eccl'ie vniuersalis fieri nō potest in moribꝫ sine abolitione multoꝝ statutoꝝ sup excōmunicationibꝫ ⁊ ceteris traditionibꝫ nimis multiplicatis/q̄ nec obſuāntur nec obseruari pñt rōnabiliter ybiq̄ ꝓpter varietatē moꝝ ⁊ tēpoꝝ. Et tñ tales remotiones statutoꝝ ⁊ canonuꝫ antiq̄ꝝ/aut additiones nouoꝝ fieri nequeūt rōnabiliter p tota eccl'a sine ꝯsensu cōmuni. alꝫ posset esse statū diuersitas nimia in moribꝫ ⁊ iudicijs/q̄ ad ea que papa ⁊ ꝯcilia statuerūt. Si ꝙo diceret q̄ multa bona pñt ibi auisari ⁊ discuti ſz nō determinari/pauca esset ibi vtilitas in compatōe tāti facti. nā pauci viri litterati ⁊ ꝓbi faciliter ⁊ forte cōgruētius ista ꝯsiderarēt/extraherēt ⁊ ordinarēt. Nolo tñ dicere q̄n in multis ꝑtibus possit eccl'a p suas ꝑtes reformari/imo hoc necesse esset. Sed ad hoc agendū sufficerēt ꝯcilia ꝓuincialia ⁊ ad q̄dam satis essent ꝯcilia dyocesana ⁊ synodalia ꝑut sup hac re iam aliq̄ scripta sunt ⁊ auisata. si quis vellet ad opus manū mittere ⁊ ad fortia. Sed heu desolatōe desolata est oīs terra/qz nemo est qui recogitet corde/ ⁊ querūt omnes q̄ sua sunt. ¶ Nō expedit p restituēdo obedientiā pape in spūalibꝫ fieri conciliū hmōi generale. Primo/qz videt implicatio sicut tactū est q̄ maneat subtractio hmōi a papa et q̄ fiat conciliū. Secdo/qz facilius ista restitutio ⁊ reductio tractari poterit in solo regno francie. si vez sit q̄ omnes alij iam restituerunt obedientiā aut in ea pmanserūt. si vez sit etiam q̄ subtractio nō est facta pape etiam in regno nisi sub ꝯditōe explicita/vt q̄dam dicūt/aut saltē implicita ⁊ q̄ de iure et eq̄tate debet intelligi. Hec ꝯditio est/quousq̄ papa fecerit debitū suū/ ⁊ ꝯcesserit ea que sibi petebant ⁊ ꝓpter quoꝝ negationē fiebat subtractio. Nā cessante causa cessare dz effectus. Addito hoc q̄ subtractio nullo mō potuit fieri iuste/nisi ad finem vnionis tanq̄ mediū ad hoc necessariū. Illo quin tātū malū ⁊ insolituꝫ nullo mō possz a culpa defendi. Si ergo nūc videat q̄ subtractio nō ꝑdest ad vnionē. vel nō est necessaria ꝓpter ꝯdescensionē pape ad ea q̄ petebant/ cessare ipa debet. qz si rebus stantibꝫ vt stāt erga papē pmptitudinē de cedendo nō pōt de nouo fieri subtractio sicut concedere habēt aduersarij vt videt. non pōt aut debet eisdē rebꝫ stantibꝫ eadē subtractio cōtinuari. Tercio qz restitutio huius obediētie quo ad spūalia fieri cōmodius ⁊ breuiꝰ pōt p assensum cardinaliū ⁊ reconciliationem mutuā indulgēdo ꝑterita/ ratificādo que ratificāda essent ad cautelā futuroꝝ/ ⁊ emendationē securionē ꝑteritoꝝ ⁊ ꝯsciētiarum serenatōez ⁊ ad abolendā omnē infamie aut rebelliōis notā/ ⁊ q̄tinus in viam pacis cōmūi aīo et eodē pede ꝓcederet hec obediētia ꝯcordius/qm̄ faciēdo restitutōz debitis modis /nec subtrahētes/nec ille a q̄ facta est subtractio remanerēt notati ꝑ talibus/quod difficilꝰ esset euadere si p conciliū aliqđ fieret ꝺetermiatiua ꝺcisio. ¶ Nō expedit ꝯciliū tale celebrari p restituendo obediētiā pape in administratōibꝫ bñficiorū et aliozū hmōi. quia licz annexa sint spiritualibꝫ tñ possunt tpalia noīari. Primo qz ratiōes aliq̄ priores de nō expediēdo reformatōem eccl'ie vniuersalē in moribꝫ tractare faciunt p hac ꝑte ⁊ p altero ꝓncipali argumēto ad hāc ptē. Tñ aduertendū est q̄ ⁊ si cōcederet papa hr̄e de iure diuino dominiū vniuersale spūaliū ⁊ tpaliū/respectu omniū. tamē ꝯstat q̄ p diuersitate tēpoꝝ ⁊ locoꝝ ⁊ statuū. nec papa nec eccl'ia habuerūt aut habere debēt in talibꝫ dispēsatōnibus aut mīstratōibꝫ beneficiorū tpaliū iurisditionū simile exercitiū aut executōz aut vsū. Itaq̄ notū ē q̄ eccl'ia tpe xp̄i ⁊ apl'oꝝ nullū habuit exercitiū aut executōem iuridicā ⁊ ciuilē circa hmōi tpalia/ imo chr̄istus plus videt facto et ꝙbo tale exercitium iurisditōis ciuil' ꝓhibuisse q̄ pmisisse. licz nō dicam q̄ ꝓhibuerit aut oppositum ꝯsuluerit/nisi p loco et tpe. Quia enī eccl'ia tūc multiplicāda erat p discursū apl'oꝝ et fideliū. iō talis iurisditio tpalis ⁊ possessiones fuissent eis ad impedimētū. ⁊ tales sūt ad ꝙ ꝯgruentie multe. Sed p tpe Siluestri ⁊ Cōstantini magni placuit dño ad di

tatatõem eccl'ie inspirare tñ Cõstantino q̃ tales possessiões daret. tñ eccl'ie q̃ recipet. ꝛ durauit hmõi dotatio eccl'ie vsq̃ ad tpa nr̃a p̃ successiões sanctissimoꝝ patrũ Bregorij ꝛ Ambrosij ꝛ aliorũ. q̃s nõ est credibile in retentõe taliũ errasse ꝓtra christi iussionẽ. Sed lõge aliꝫ in primitiua dotatiõe distribuebant bona talia/ q̃ postmodum tpe platoꝝ. qui ceperũt paulatim refrigescere a sanctitate ꝓrũ/tandẽ abusi sunt taliter collatiõibus bñficiorũ et hmõi admistratione q̃ pape paulatĩ ꝛ successiue ad se mꝫ ta reuocauerũt/vsq̃ adeo q̃ finaliꝫ dat̃ occasionib' et acceptis/quas nõ est hic opus recitare/quasi tota collatio ꝛ iurisditio talꝫ penes papã et eius curiã remanebãt. Ita vt vix esset p̃latus q̃ posset minimũ bñficium ꝓferre. Cõcurrebãt ad ℞ exactões mꝫ tiplices p̃ statu pape ꝛ cardinaliũ/ꝛ si fraudes et abusus et symonie ꝓmitterẽt relinq̃ iudicãdũ exptis. ¶Nec idcirco dixi quoniã forte aliq̃b' videret q̃ sit expediẽs ecclesie vniuersali redire oĩa ad p̃istinũ statũ eccl'ie seu illius q̃ fuit tpe apl'oꝝ q̃tũ fieri ꝓgrue posset/abiectis talib' iurisditiõib' p magna pte q̃ reddiderũt eccl'iam totã bzualẽ et carnalẽ /et nihil fere sapientẽ de his q̃ dei sunt erga salutẽ aĩaꝝ. nõ ex se q̃dem sz abutentiũ vicio. Vel redeundũ essz ad statũ eccl'ie tpe siluestri ꝛ gregorij /qñ q̃libet p̃latus dimittebat in sua iurisditõe et sollicitudinis pte. et papa tenebat q̃ sua erãt absq̃ tot refuatiõib' tot ꝛ cõtinuis magnisq̃ exactõibus p̃ sustinendo statũ curie ꝛ capitis nimis forte crescẽtẽ suũ ceteros mẽbrorũ status. ¶Ad sciendũ igit̃ istõ c̃ multis appendicijs de puisiõe clericoꝝ sufficiẽtiũ cẽ. ꝛ ad puidendũ/expediens ẽ fieri determinatõem ꝛ reformatõz vniuersalẽ eccl'ie. nam vniuersalẽ eccl'ie statũ tangit. Sed dictũ est ꝓpus q̃ reformatio talis fieri nõ debet in ꝓcilio solius obediẽtie istiꝰ. ¶Si vero q̃s obijciat q̃ istud sic stare non p̃t cum eis q̃ dicta sunt de restitutõe obediẽtie quo ad sp̃ualia/quoniã esset ita bñ piculũ inobedientie culp abil' in vno sicut in alio. Respondet q̃ latissima est differẽtia in sp̃ualibus ꝛ tpalib' quo ad hoc. ꝛ vtinã fuisset bene sp̃ intellecta a ꝓrib' et modernis. forte q̃ adhuc starẽt greci cũ latinis. Patet enĩz ex ꝓrũ deductõne q̃ papa p̃t remanere papa vniuersaliꝫ in pfectõe magna/ imo maiori q̃ erat siluester. et tñ nullũ habebit exercitiũ actuale circa tpalia eccl'ie vniuersalꝫ p̃ dioceses/q̃tũcunq̃ habeat dominiũ vl' plenitudinẽ ptãtis in habitu. q̃ ptãs ex causis certis põt cohiberi et arceri/imo debet. ne exeat in actũ sz dimittat singula singulis mistrare. Nõne christꝰ fuit papa pfectissimus. nõne silꝫ Petrꝰ. ipi tñ omẽ exercitiuz abdicauerũt a se in talib'. q̃ q̃ christꝰ cum sũma facilitate illõ obtinere potuissz. Nihil g̃ de pfectõe status sũmi pontificis diminuit/si p̃ causa rationali remouet ad tẽpus aut suspẽdit sibi/tã anxia sollicitudo/ tot curaꝝ imortaliũ ꝛ piculosissimaꝝ ĩ aĩa ꝛ corpe p̃ hmõi exercitio circa tpalia distribuenda aut cõferẽda. augeꝫ potius sua pfectio. et gratulari pfecto deberet in domino ¶Videt vlterius p̃ ℞ multis q̃ nõ expedit vnũ solũ caput p̃esse in tali exercitio admiñistratõnis tẽporaliũ/sicut expedit. imo sicut necesse est vnum solũ p̃esse in spiritualibus respectu omniũ. Cuiꝰ ratio est/quia ea que fidei sunt debẽt eadẽ apud oñes. ꝛ hec idẽtitas et vnitas vix aut nunq̃ ꝑpetuari potest/nisi recursus esset finaliꝫ ad vnũ caput. Sed de traditõibꝰ hũanis p̃ regimine tẽporaliũ ecclesie/totaliter oppositũ inuenit̃. quoniã ꝑm varietatẽ tẽporũ locorũ ꝛ gentiũ et respectuũ variande sunt decretales et ordinatões sup collatõibus et regimine taliũ temporaliũ. ¶Ex his omnib' que latius possunt deduci/pbabiliꝫ vellent aliqui dicere nõ esse expediens fieri concilium decisiuum super restitutõne vniuersali tẽporalis admiñistratõis pape. Sed super hoc debet concilium vniuersale celebrari. Nec oportet illos esse vel dici scismaticos/qui occasione data et accidente talez in temporalib' fecerũt aut faciunt subtractionẽ. quia etiã stante vnitate ecclesie talis subtractio ꝓtingebat vl' ĩ toto vel in p̃te fieri fortassis debuisset. et hoc si absq̃ g̃uiori scissura in spiritualib' hoc potuisset contingere. et ita sapiẽtissima lucet in hac parte dei prouidentia /que ex malo scismatis /alia bona sciet elicere. ¶Et si petatur de quo viueret papa interim et cardinales Rñdetur q̃ si faciant debitũ suũ laborando et diligẽt inquirendo finẽ scismatis/presumẽdũ ẽ q̃ cito iueniret. et tũc puidebit eis ꝓciliũ generale q̃liꝫ erit expediẽs honestuz p̃ statu tãtoꝝ dñoꝝ. Silꝫ de mõ puisiõis sufficiẽtiũ clericoꝝ tũc tractãdũ essz p̃ futuro ¶Nõ expedit ꝓciliũ p̃fatũ fieri tãq̃ viaꝝ

vniõis tm̃ modo reptiuũ. Ratõ est qm̃ materia hmõi iam totalit apta est et discussa q̃ ad possibilitatẽ viarũ ꝛ rõnabilitatẽ vl' irrationabilitatẽ eaꝝ. et nõ restat nisi ꝓuenire istã obediẽtiã cũ altera in aliq̃ viarum. Hoc aũt fieri põt si vnc̃z debeat fieri absc̃z tali concilio hui⁹ obediẽtie. qm̃ nõ videtur q alia cõclusio ibidẽ ꝓcluderet/c̃z q sũmarent aduersarij de aliq̃ via assumenda. si enĩ vna particularis via limitaret/incide
S remus in incõueniẽs quale patimur. ¶Ex his oĩb⁹ nõ determiatiue positis sed tãtũmodo examiatiue/videt seq̃ q nullo modo expedit nũc cõciliũ isti⁹ obedientie fieri ni si forte solũ ad habendũ liberaz ĩ ꝑsulendo deliberatõnem/et plenã ꝓcordiã capitis et mẽbroꝝ ad inuicẽ/sup modo ꝛ forma vniendi hanc obediẽtiã secũ ꝛ cũ alia/ꝛ hanc vnionẽ ꝓcordit ꝑsequendi. ¶Ad qõ ãpli⁹ declarandũ possent adduci pticulares circũstantie sup diuerſ affectõib⁹ ꝛ intentõnibus diuersoꝝ. et sup piculo maximo nouarũ dissensionũ suboriendaz/ et vix vnc̃z sopiendaz in sp̃alib⁹ et tpalib⁹. Nisi pri⁹ ante oĩa limitarent ea q̃ tractãda essent ĩ cõcilio sup quibus fieret. Nisi ꝓterea fieret talis ꝓuisio sup ꝑmissis nõ determinãdis q̃ tangũt fidẽ et vniuersalẽ eccl'iam q ꝓuocato ꝓcilio nulli sup ipa disceptare aut saltez determiare ꝑsumeret. Deniq̃z ꝓstat aliquos affectare totalẽ penitus decisiõem bñdicti ꝛ alĩ penitus ℏ nolũt. sed totis virib⁹ obniterent. nec est ratio patẽs ad sui destituti onẽ statim sic inueniẽda vt dicũt. ¶Restat igit ꝓmuni ꝛ ꝓcordi ꝓcilio vl' deliberatiõe tm̃ modo q̃rere cũ alĩs viam aliquã/ĩ qua nobiscũ ꝓueniãt ꝑ vniẽdo eccl'iaz siue via illa sit ꝓuentio siue ꝓpromissio/habẽs vim ꝓcilij generalis in modificatõe sua/siue cõcilium generale formaliter/siue cessio/siue omnes vie in vnũ si debeat ꝑfectus hr̃i finis put multi doctores opinant. Haz ꝛ cessio vt dicũt fieri neq̃t que vnionẽ det verã in eccl'ia sine cõcilio generali. et ꝑ ꝑsequẽs neq̃z absc̃z ꝓuentõe/et p̃ptim renuente cedere altero cõtendentiũ/quoniã ꝑ ꝓciliũ taliter artabit quilibz aut artari poterit q̃ reqret eoꝝ ꝓsensus. Hã si dissenserint obedire ꝓcilio erũt palã scismatici. ꝛ si scismatici erunt deponẽdi. Quib⁹ depositz ꝓcedẽduz erit ad nouã electõez libere fiendã /sicut eis a vita sepatis aut libere cedẽtib⁹. ¶In ꝓo ista sola causa vltimo tacta sit sufficiẽs cau

sa ad hoc q expediat aut de necessitate celebrãdũ sit huiusmodi conciliũ cõmune istius obediẽtie attẽta difficultate in ꝓuocando/et expensis et piculis incõtinuãdo /iudicent illi ad quos spectat ꝛ in cõuenientibus maioríb⁹ prudẽter ocurrãt. ¶Ut veri T
tatz flãma ex discussiõis ventilatõne clarior emergat ꝓponemus ꝛ soluem⁹ obiectõnes contra viã mediã/que put expedit tacta est ¶In primis dicẽt aliq̃ cõtra secundũ expediẽs q absc̃z discussiõe eoꝝ que hactenus facta sunt/nõ potest sincere ꝛ pro cõsciẽtiaꝝ serenatõne illud fieri quod ꝓponit. Hã si bñdict⁹ ex vna pte cũ suis adherẽtib⁹ aut alĩ ex alta fiũt culpabiles ꝺ scisma te aut heresi vel de rebelliõe aut alio tali vicio. qualiter tales absc̃z recognitõne ꝓpe culpe et postulatõe venie indulgentiã apꝺ deũ ꝛ homines merebunt nõ remittit pena nisi confiteat culpã. ¶Sed respondemus q hec obiectio friuola est ꝛ sophistica atq̃z fieri posset in omni materia dubia /sic fieret ad impediendũ viã cessionis libere/ absc̃z discussiõe iusticie. Dicim⁹ igitur ꝼm catholicã veritatẽ q in dubijs potest fieri confessio sub conditõe/et ex tali cõfessione veniã absolutã peccatoꝝ ꝓsequet. Addim⁹ ad hec q omnia ꝛ fere oĩa dici pñt dubia in foro exteriori que nõ dũ sunt iudicialiter diffinita. Propterea nullus erit scrupulus obediẽdo dño Benedicto etiaz vbi fuisset heretic⁹ aut scismatic⁹ si resipisceret/vel si ℏ nõ constaret ꝑ diffinitiuã sententiã ecclesie Similiter de subditis rebellantib⁹ si qui fuissent diceretur. Quis nesciat multa apꝺ antiquos ꝓpatres ꝛ nũc quotidie tolerari. vt de symoniis et alijs. que si iudicialiter eẽnt vẽtilata et cõuicta tolerari nõ possent. Supaddimus q tota res p̃sens magnis dubiorũ inuolutris contecta est ꝛ vtriusc̃z colorata. Sed nec sũt aliqua que ꝓprie et nude tangant oppositа fidei/quin magis in factis diuersis et diuersimode receptis /c̃z in iure cõsistũt. Nulli idcirco possunt aut vir possunt de scismate et heresi ptinaces conuinci in hac parte Deniq̃z dicimus q regula magistralis theologie nõ ꝺz nos scrupulis inquietare vt fiat discussio illa. scz regula /q si illud sit dubiũ an liceat an nõ liceat illud fieri. si fiat/certũ est illud esse peccatũ/ qm̃ ꝑ p̃dicta nõ habebit rõnabilit dubiuz de eis q̃ fuerint concordata /et p̃supponet q̃libet aut nõ errasse/aut de erraz penitere.

et ita in suo honoris gradu/iure/aut saltim misericordia remanere. ¶Ceterū ab alijs secūda fieret obiectio cōtra secūdū expediēs. Crimina inquunt nō ita generaliter remanere debēt impunita. alioqn incentiuū tribueret delinquēdi. Sed nec salua ꝓscientia forsan poterit dñs Bñdictus ea ratificare aut nō infringere q̄ facta sunt/nisi p̄sertim veniā/z nouā cōfirmatiōem singuli pro se petant. aut nisi de nouo habilitent z ordinent. Sed respondem⁹ q̄ frequenter p̄cipue in delictis tāgētibꝫ ꝓmunitatē aut homies grādis status/cōsulti⁹ tolerant errores cōmunes q̄s vindicari severo rigore q̄rerent. Nunq̄d non tolerat ecclia meretrices? Nō ne hec est exp̄ssa prudētissimi Aug. sentētia in scriptis suis multis/cui⁹ dicta sicut nec aliorū hic nō inseri⁹. qz a clericis satis cognoscunt. qz insup magis ratōem q̄re talia dicta sunt q̄s vbi dicta sunt nūc z alis offerre conamur. Non deessent rōes et exempla nisi brevitatis amor obstaret. z si nō expientia doctrice pateret veritas. ¶Preterea qō addit de ꝓscientia dñi Bñdicti satis dissoluit p hoc idem dictū q̄ etiā vbi fuisset mala ꝑpetrata illa p̄t salua cōscientia p bono z vtilitate tāti negocij ꝓplēdi tolerādo dissimulare. Sicut regulariter verꝫ est q̄ platus nō solū p̄t/imo debz aliq̄ agere vel omittere ꝓpter generalē inclinatōem subditoꝝ. vbi etiā q̄nq̄z mala essz q̄ alis agere vl omittere in graue dlictū sibi verteret. Juxta qō inferūt aliq̄ q̄ etiā vbi via cessiōis minus bona fuisset/tamē attētis dliberatōibꝫ omniū subditorū sup postulatōe hui⁹ vie/domin⁹ Bñdictus illā acceptare tenebat/sic nunc acceptauit/quātūcūq̄z alis ad eā acceptandā nō fuisset artatus vel artādus Sz hoc omittam⁹. volum⁹ enī nihil discuti de factis hacten⁹ vel inde. Rursus ea q̄ facta sunt in ꝑmotionibꝫ z silibꝫ/durāte subtractōe autorizata sunt p ordiarios locoꝝ/ad quos de iure cōmūi spectabāt talia. Cur ergo nō poterit dñs Benedict⁹ p̄sumere illos q̄ a se aut p̄decessoribꝫ suis fuerant ad hec electi et ꝑmoti/īmemores nō fuisse sue salutis. quare neq̄bit absq̄z scrupulo tolerare/ne dicam⁹ approbare q̄ facta sūt? ¶Deniq̄z quod subiungit de venia singillatim postulāda magis ad ꝓsecundā multoꝝ turbatōem q̄s ad trāquillitatē et pacē/sat⁹ esse debebit postulatio venie generalis/z modis honestis executa. ¶Facit ꝑ p̄dictis q̄ oīa sacramenta nisi forte penitētia vim suā habent/vt collatio ordinū/baptism⁹ et silia. q̄tūcunq̄z fuerit a pctoribꝫ distributa. stāte tamē debita intentiōe faciēdi q̄ ecclia facere intēdit. z p̄cipue vbi nō ex affectata ignrantia iuris/sed ex facti inscitia peccatum exortū est. ꝓpterea nō erūt reordinādi iam ordinati. ¶Deinde tercio obijcient alij contra idem secūdum z terciū expediēs/et dicent q̄ implicatio est in termis/vt dño benedicto fiat obediētia tāq̄z sūmo p̄tifici. z nihilominus coarteť eius ptās ad certa/z p ceteros modos. z q̄ sibi coadiutores socient. ¶Sed respōdem⁹ ꝓmo iuxta positionem illoꝝ q̄ subtractōem q̄ licite fieri potuisset ꝓfirmāt. sicut reuera aut in ī isto aut in multis casibꝫ potest evenire. Dicim⁹ ita q̄z q̄ papalis dignitas nō ꝑ extollentia aut fauore p̄sone/sed ꝑ ecclie vtilitate a christo statuta est. q̄ obrem fm exigētiā vtilitatis ecclesie/tanq̄z finis debz hec dignitas agibilia sua moderari p̄sertim ī eis q̄ nō sunt exp̄ssa ī iure diuino. Hoc enī dicere essz de iure naturali cuiuslibz policie/qō violari nō potest aut mutari. Si g̃ ptingit q̄ p̄dicta fieri sit expediēs ꝑ ecclia/attētis circūstātijs negocioꝝ/aut vicz ꝓpter culpā dñi Benedicti seu aliq̄s eius ꝓditōes minus cūlest z vtiles ecclie. etiā vbi nō essent culpabiles. aut ꝓpter generalē affectōem z deliberatōz omniū subditorū/etiā vbi errarēt z minus bene iudicarēt/dicim⁹ nō solū ista licere fieri. īmo posse ꝓsurgere obligatōem ad agēdū. Neq̄z in h̄ derogat auctoritati papali/neq̄z plenitudini ptātis sue collate sibi a xp̄o sed implet. Nā posse mala z inexpediētia ecclie facere/qs diceret esse posse? qs crederet h̄ a christo collatū extitisse? Porro ō ist⁹ tpalibꝫ admīstratōibꝫ ecclarū possessionū iuriū bñficiorū/z similiū christ⁹ p seip̄m īmediate nullaten⁹ se intromisit/nec ordinare curauit. scies z volēs talia esse variabilia fm exigentiā tēporū p̄sonaꝝ z locoruz/ad ꝓmunē ecclie vtilitatē. nō ad vni⁹ aut paucoꝝ singularē pompā/aut inutilē vanitatem siue voluntatē. Ratio postulat nec negamus/vt dño pape et suis cardinalibus fiat sufficiens prouisio de bonis ecclesiasticis. sicut olī sūmo sacerdoti inferiores suas decimas offerebāt. Sed hec ꝓuisio nōne potat adīpleri absq̄z h̄ q̄ necesse sit ex toto ius ordiarioꝝ cassari vl suspēdi? ꝓfecto sic ¶Postrēo dicent alij q̄ hec via q̄ ōr media

cōpleri nō potest absq; cōcilio huius obedientie generali. ⁊ ita cadit in illō qd videt velle fugere. Hic respōdemus q si ꝯciliuz generale nō quereret fieri nisi sub modificatōibus tactis ī hac via media. nō videret incōueniens aut periculū celebrare hmōi conciliū. Cessarēt enī om̄ia que ꝯtra ip̄ius vtilitatē audiuim⁹ allegari. Nihilominus illud ꝯciliū nequaq̄ iudicam⁹ necessariuz ꝑ ꝯplemēto celeriori et faciliori hui⁹ vie. et absq; impensis īnumeris ⁊ tractu tp̄is. qr nunc interim pri⁹ q̄ ista ꝯcordata sint/dubia q̄dam orirent sup cōuocatōne cōcilij/⁊ q̄busdā similib⁹/que h cessant. Dubitabit forte ali⁹ q dn̄s Benedict⁹ audita ista via illā aut impediet/aut nō ꝯcordabit. Propterea forte tuti⁹ ē/vt ante om̄ia secrete q̄ntū fieri poterit habeat ꝯsensus maiorū omniū istius obediētie/aut saltē principaliuz/vt cōmuni ꝯsensu totius sue obediētie fiat oblatio tal'. cui vniuersali ꝯsensui si renuat assentire. quis nō videbit tunc ei⁹ moduz ꝓcedendi penit⁹ improbabilē esse? quis nō iudicabit ab eo iure recedēdū fore? Nō enī poterit aliq̄ tergiuersatōne fautoria scismatis et subuersiōis eccl'ie d̄negari. ¶ Q, si q̄s ad extremū dubitauerit similit de p̄ncipibus alijs q nō approbabūt viā hanc mediā/fatemur hoc nō vsq̄q̄q̄ certū esse/nisi ꝓut in moralib⁹ sumenda ē certitudo ex his que vt in plurib⁹ ꝑm verisil'es et ꝓbabiles cōiecturas eueniūt. Si in omnib⁹ p̄dicta via nihil petit difficile aut onerosū vel īhonestū/querit ꝓpter quid p̄ncipes et p̄lati d̄beāt īprobare/maxime ꝑ tāto bono reunitionis obediētie huius totalis obtinendo Quid enī graue erit q om̄ia indulgeant p̄terita/⁊ nō discutiant/q dn̄s Benedictus habeat bonos ꝯsiliarios nō suspectos cuicūq; parti/ꝑm quoꝝ iudiciū agat qd̄ acturus est/q ip̄e a vindicādo ꝓp̄as aut aliēas iniurias īmunis sit/⁊ deo cōmittat. aut certe vniuersali bono eccl'ie et pacis illas donet. Idē dicimus de subditis q̄buscunq; erga dominū Benedictū. Profecto nihil istorū difficile est/nisi forte apud illos apd̄ quos hūilitas et charitas ⁊ eccl'iastica vnitas fuerint onerose. scz qui turbatōib⁹ gaudent et querūt que sua sunt/nō que iesu xp̄i Aut qui suis sentētijs ceruicosa animositate nimis credūt. Aut si difficilia esse ista q̄sq̄ cōtēderit/anīaduertat ille obsecro si plures sint in alijs vijs difficultates et ambages/aut viā aliquā omni difficultate carentē afferat in mediū nos letis animis cōplectemur. Q, si hoc vel facere nō vult/vl' qd̄ magis credimus nō pōt. tūc cum aliquid agere necesse sit/pergat nobiscū in hāc sententiā ⁊ attēdat/quid plus habeat damni pro ecclesia/vel sic stare. īmo quotidie magnis lapsib⁹ corruere/et dominū Benedictū incarceratū esse/et cardinales suis honoribus spoliatos/et principes ad contentionē ꝑiculosam dispositos videre. aut q ita p̄paremus nos per hanc reunitōem primā et totalē hui⁹ obediētie/q cū alia celeriter et vtiliter tractare valeam⁹. ⁊ qualiter (si quis quesiuerit) iā in parte respōsū est/et a prudentiorib⁹ erit diligenti⁹ inq̄rendū ⁊ inueniendū facilius.

¶ Finit

Decreta in sessione publica concilij general' Constantienſ. die sabbati. ix. Octobris Anno. M.cccc.xvij. Et primo ꝓhemiū sup futuris concilijs celebrādis/⁊ ꝓuisiōe aduersus futura scismata

Frequens generaliū conciliorū celebratio agri dominici p̄cipua cultura est que vepres spinas et tribulos heresuz/errorūz et scismatū extirpat. excessus corrigit. deformata reformat. et vineā dn̄i ad frugē vberrime fertilitatis adducit. Illorū vero neglect⁹ premissa disseminat atq; fouet. Hec p̄teritorū tempoꝝ recordatio/et p̄sentiū cōsideratio ante oculos nr̄os ponūt. Eapropter h edicto ꝑpetuo sancimus decernim⁹ atq; ordinamus/vt āmodo generalia ꝯcilia celebrētur. Ita q primū a fine hui⁹ concilij in q̄nquenniū īmediate sequens. Secūdū vero a fine illius mediate sequētis concilij in septēniū ⁊ deinceps in decenniū ꝑpetuo celebret/in locis que summ⁹ pontifex ꝑ mensem ante finē cuiuslibet cōcilij approbante ⁊ cōsentiente cōcilio/vel in ei⁹ defectū ip̄m ꝯciliū deputare et assignare teneatur. vt sic per quandā continuationē semꝑ/aut conciliū vigeat/aut per termini prouidentiaz expectetur. Quem terminū liceat summo pontifici de fratrū suoꝝ sancte romane ecclesie cardinaliū ꝯsilio/ob emergētes forte casus abbreuiare. sz nullaten⁹ ꝓroget. Lo-

cum aũt p futuro ꝯcilio celebrãdo deputatum absq; euidẽti necessitate nõ mutet. ſz ſi forte caſus aliq̃s occurrerit q̃ neceſſariũ videret ipm locũ mutari. puto obſidionis guerraꝝ peſtis aut ſil'is. Tũc liceat ſummo põtifici de pdictoꝝ fratꝝ aut duaꝝ ptiũ iporũ ꝯſenſu atq; ſubſcriptõe aliũ locũ pus deputato loco viciniorez ꝛ aptum ſub eadem tñ natõe ſurrogare. niſi idẽ vel ſil'e impedimentũ p totã illã natõez vigeret. tũc ad aliquem aliũ locũ vicinioꝛẽ alterius natiõis aptum hmõi ꝯciliũ poterit ꝯuocari. ad quẽ plati ꝛ alij q̃ ad ꝯciliũ ſolẽt ꝯuocari accedere teneãtur ac ſi a pncipio locus ille fuiſſet deputatus. Quã tñ loci mutatõez vel termini breuiationẽ teneaꝯ dictus ſummus pontifex legitime ꝛ ſemel p annũ añ pfixũ terminũ pblicare ꝛ intimare vti ad ipm ꝯciliũ celebrandũ pdicti poſſint ſtatuto termino ꝯuenire.

¶Si ꝯo qđ abſit in futuꝝ ſciſma oꝛiri ꝯtingeret/ita q̃ duo vel plures p ſummis põtificib; ſe gererẽt. a die q̃ ipi duo vel plures inſignia põtificatus publice aſſumpſerit/ſeu adminiſtrare cepint. intelligaꝯ ipo iure terminus ꝯcilij tũc forte vltra annũ pendens ad annũ ꝓximũ breuiatus. ad q̃s oẽs plati ꝛ ceteri q̃ ad ꝯciliũ ire tenenꝯ ſub penis iuris et alijs p ꝯciliũ imponẽdis abſq; alia vocatione ꝯueniãt. Necnõ impator ceteriq; reges ꝛ pncipes pſonaliter vel p ſolẽnes nũcios tã q̃ ad cõe incendiũ extinguendũ/p viſcera miſericordie ieſu xpi exnũc exorati ꝯcurrãt. Et q̃libet ipoꝝ p romano põtifice ſe gerẽs infra mẽſem a die qua ſciam habere potuit aliũ vel alios aſſumpſiſſe papatus inſignia vel in papatu adminiſtraſſe teneaꝯ ſub interminatiõe maledictiõis eterne ꝛ amiſſionis iuris ſi qđ forte ſibi q̃ſitũ eſſet a papatu quã ipo facto incurrat. ꝛ vltra hoc ad q̃libet dignitates actiue ꝛ paſſiue ſit inhabilis/ꝯciliũ ipm ad terminũ ãni pdictũ loco pus deputato celebrandũ indicere ꝛ publicare. ꝛ p suas lras cõpetitori vel cõpetitoribꝫ ipm vel ipos ꝯuocãdo ad cauſam vel ceteris platis ac pncipibꝫ q̃tũ in eo fuerit intimare. Necnõ termino pfixo ſub penis pdictis ad locum ꝯciliũ pſonaliter ſe tranſferre. nec inde diſcedere donec p ꝯciliũ cauſa ſciſmatis plenarie ſit finita. Hoc adiũcto q̃ nullus eoꝝ ꝯtẽdentiũ de papatu in ipo ꝯcilio vt papa pſideat. Quinimo vt tãto liberius ꝛ citius eccl'ia vnico ꝛ indubitato paſtore gaudeat ſint ipi oẽs de papatu ꝯtendẽtes/poſtq̃ ipſum ꝯciliũ inceptũ fuerit/auctoꝛitate huius ſancte ſynodi ipo iure ab oi adminiſtratiõe ſuſpẽſi/nec eis aut eoꝝ alteri donec cauſa ipſa p ꝯciliũ terminata fuerit quõlibet a q̃q̃ſ ſub pena fautoꝛie ſciſmatis obediaꝯ. ¶Q, ſi forte electõez romani põtificis p metũ q̃ caderet in cõſtantẽ virũ ſeu impſſionẽ de cetero fieri cõtingat/ipam nulli⁹ decernim⁹ efficacie vel momẽti. nec poſſe p ſeq̃ntẽ ꝯſenſum etiã metu pdicto ceſſante/ratificari vl' approbari. Nõ tñ liceat cardinalib; ad aliam electõem pcedere niſi ille ſic electus forte renũciet vl' decedat/donec p generale ꝯciliũ de electõe illa fuerit iudicatũ. ꝛ ſi pcedãt nulla ſit electio ipo iure. Sintq; ſic ſcõo eligentes ꝛ electꝰ ſi ſe papatui ingeſſit/oĩ dignitate honoꝛe ꝛ ſtatu etiã cardinalat⁹ ꝛ põtificali ipo iure puati. ꝛ inhabiles ꝺ cetero ad eaſdem/ac etiã ad papalẽ/nec aliq̃s eidẽ ſecũdo electo vt pape ſub pena fautoꝛie ſciſmatis obediat q̃ quo mõ. Et eo caſu ꝯciliũ de electõe pape puideat illa vice. Sed liceat imo ꝛ teneanꝯ electoꝛes oĩes aut ſaltem maioꝛ pars ipoꝝ/q̃s cito ſine piculo pſonarũ poſſunt/etiã ſi piculũ omniũ bonoꝝ ũmineret/ſe trãſferre ad locũ tutũ ꝛ metum pdictũ allegare coꝝ notarijs publicis ꝛ notabilib; pſonis in multitudine pplꝰ in loco inſigni. ita tñ q̃ allegantes metũ hmõi habeant in ipius metus allegatõne exprimere ſpeciẽ et qualitatẽ dicti metus. ꝛ iurare ſolẽniter q̃ metus taliter allegatus eſt ver⁹/et q̃ credũt ſe ipm poſſe pbare. ꝛ q̃ p maliciã vel calũniã hmõi metũ nõ pponũt. Nec vltra pximũ futurũ ꝯciliũ vllo mõ poſſit differri allegatio dicti metus. Teneanꝯ inſup poſtq̃ ſe trãſtulerint ꝛ metũ allegauerit mõ pdicto ꝯuocare ſic electũ ad cõciliũ. quod conciliũ ſi vltra annũ pendeat a die ꝯuocatõnis hmõi/intelligaꝯ ad annũ vt ſup̃ ipſo iure terminus breuiatus. ꝛ nihilomin⁹ teneatur electus ipe ſub penis pdictis ꝛ cardinales ꝯuocãtes ſub pena amiſſiõis cardinalatus ꝛ omniũ beneficiorũ ſuoꝝ ũ. quã ipo facto incurrãt/infra mẽſem a die ꝯuocatõis conciliũ ipm/vt ſupra dicit indicere et publicare/ꝛ q̃ citius poterit intimare/cardinales ipi ceteriq; electoꝛes ad locũ cõciliũ tẽpoꝛe ꝯuenienti perſonaliter ſe trãſferre ꝛ vſq; ad finem cauſe expectare. Teneantur quoq; plati ꝛ ceteri vt ſup̃ ad ꝯuocationem cardinaliũ tñ/ſi forte ſit electus conuocare ceſſaret/accedere. Q, etiã ſic electus

in cõcilio ipo nõ pſideat /q̃nĩmo ſit a termino initiãdi ꝯcilꝫ ipo iure ab oĩi adminiſtratõe papat⁹ ſuſpenſus. nec ſibi a q̃q̃ ſub pena fautorie ſciſmatis quõlibz obediatur ¶Oz ſi infra annũ ante diẽ idicti ꝯcilꝫ ꝯtingant ſupradicti caſus. vicz q̃ plures ſe gerãt p papa. vel q̃ vnus p metũ ſeu impſſionem eligat. cẽſeant ipo iure tã gerẽtes ſe p papa q̃ electus p metũ ſeu impſſiõez /r cardinales ad dictũ ꝯciliũ puocati. teneant q̃ in iſto ꝯcilio ꝯparere/pſonaliter cauſam exponere/r iudiciũ ꝯcilꝫ expectare. ¶Oz ſi dict⁹ caſib⁹ occurrẽtib⁹ ꝯtingat forte caſus aliq̃s q̃ neceſſariũ ſit locũ ꝯcilꝫ mutare vel obſidionis vl guerre vl peſtis vel ſilis. teneant nichilominus tã oẽs ſupdicti q̃ oẽs plati /ceteriq̃ q̃ ad ꝯciliũ ire tenent ad locũ primio rẽ vt pmittit q̃ ſit habil ad concilĩ ꝓuenire. poſſitq̃ maior pars platoꝝ q̃ infra menſem ad locũ certũ declĩauerit illũ ſibi r alĩs p loco concilĩ deputare. ad quẽ ceteri cõuenire teneant ac ſi a pncipio fuiſſet deputat⁹. ¶Cõciliũ aũt vt pfert cõuocatũ r ꝯgregatũ de hmõi ſciſmatis cã cognoſcẽs et i contũacia electoꝝ ſeu gerẽtiũ ſe p papa vl cardinaliũ ſi forte venire negleꝝerint. litem dirimat/cauſamq̃ diffiniat/ac culpabiles i ſciſmate pcurãdo ſeu nutriẽdo/vl in adminiſtrãdo aut obediẽdo vel admiſtrãtib⁹ fauẽdo/ſeu ꝯ interdictũ ſupius eligẽdo. vl calũnioſos in allegãdo metũ etiã vltra pdictas penas cuiuſcũq̃ gdus ſtatus ſeu pminentie exiſtãt eccl̃iaſtice vl mũdane ſic puniat/vt vindicte rigor trãſeat ceteris in exemplũ. ¶Ut aũt met⁹ ſeu impſſiõis moleſtia in electõe pape eo formidoſi⁹ euitet quo toti xpianitati lamẽtabili⁹ eoꝝ icuſſio ſeu factio ꝓpetret. vltra pdicta ſpecialit duxim⁹ ſtatuendũ. q̃ ſi q̃s hmõi metũ vel impſſiõez aut violentiã electoribꝫ ipis vel alicui eoꝝ i electõe pape intulerit ſeu fecerit aut fieri pcurauerit vel factũ ratũ habuerit. aut in h ꝯſiliũ dederit vel fauorẽ. faciẽtẽve ſciẽter receptauerit vel defenſauerit. aut negligẽs i exꝛcutiõe penarũ inferi⁹ memoratarꝝ extiterit. cuiuſcũq̃ ſtat⁹ gd⁹ vl pminẽtie fuerit. etiã ſi impiali regali pontificali aut alia q̃uis eccleſiaſtica aut ſeculari pfulgeat dignitate illas penas ipo facto incurrat. q̃ in ꝓſtitutõe felicis recordatõis Bonifacĩ pape octaui q̃ incipit Felicis /ꝯtinent. illis effectualiter puniat. Ciuitas ꝙo etiã ſi qđ abſit vrbs romana fuerit vl alia q̃uis vniuerſitas /q̃ talia faciẽti cõſiliũ vl auxiliũ dederit aut fauorẽ. vel infra mẽſem ſaltẽ taliter delinquentẽ p/ut tanti facinoris enormitas exꝛegerit. et facultas ei affuerit nõ duxerit puniẽdũ/eoipſo ſubiaceat eccl̃iaſtico interdicto. Et nihilominus pter dictã vrbẽ/põtificali r ſupra eoipo ſit ꝑuata dignitate/nõ obſtãtib⁹ ꝓuilegĩs q̃buſcũq̃. ¶Uolum⁹ inſup q̃ in fine cuiuſlibet cõcilĩ generalĩ hoc decretũ publicet ſolẽniter/necnõ quãdocũq̃ r vbicunq̃ romani põtificis electio imminebit faciẽda/ante ingreſſum cõclauis legat et publice intimetur. ¶Finit

Sequit ſermo eiusdem cancellarĩ factus in die circũciſionis dñi coram papa apud Taraſconã

THparuit gratia dei et ſaluatoris nr̃i omnib⁹ hoĩb⁹. erudiẽs nos vt abnegãtes impietatez r ſcl̃aria deſideria/ſobrie et iuſte ac pie viuam⁹ in h ſecl̃o. et relĩq̃ q̃ nunc audiuit exp̃la Pauli vr̃a deuotio. ¶Quoniã apparuit gr̃a dei et ſaluatoris nr̃i. adeam⁹ cũ fiducia thronũ gr̃e ei⁹ vt miſicordiã ei⁹ ꝓſeq̃mur et gr̃az i auxilio oportuno. Nam q̃ finis nr̃ ſup nos r nos ꝺbilitati ꝓfractiq̃ iacem⁹ in imo/r limo cõfigimur. confundat⁹ pelagiana here⁹ q̃ gr̃az dei p ſubleuatõe neceſſariã abnegare preſumit. ¶Rurſus q̃ de gratia dei fmo habendus ẽ/r de noĩe ieſu/quẽ nemo pt dicere niſi in ſpũſancto /vt ipe ieſus fm nomẽ ſuum ſit nobis ieſuſ. vt pterea ꝓdemnatos i curia iuſticie /gr̃e nos curia ſuſcipiat. dũ interim ſedet in throno ſue gr̃e/puſq̃ legitimũ tps ꝓparẽdi ptereat/appellem⁹ ad curiã r thronũ gratie. illic nos pſentem⁹ in cõfeſſiõib⁹ vbi ſoror nr̃a mr̃ eſt eiuſdẽ gr̃e et aduocata noſtra. que plane deſpicere nos nõ poterit. Caro enĩ et ſanguis nr̃ ẽ /r curie ſue iura defendet/iura gratie. Sed q̃s eſt iſte thron⁹ g̃tie? Ille pculdubio puer hodie circũciſus. cuius vocatũ eſt nomẽ ieſus. vt p ieſum g̃tia fieret ſicut lex p moyſen data ẽ vt ſalua/ret mũdus p ipm. quẽ vidim⁹ plenũ g̃tia/ĩmo gratiarũ. De⁹ me⁹ miſicordia mea inquit pphet. Et quid miſicordia niſi gratia ¶Oz dicet fortaſſe timidior aliq̃s. Ego aptos habens oc̃los cordis in lumĩe fidei r lucerna euãgelice ꝟitatis hodierne/intueor in hoc puero ſeueritatẽ diuĩe iuſticie ſeuerã valde. que etiã ꝓprio filio dei nõ pepcit/

q̃n eũ nuditati ⁊ frigori ⁊ duro vulneri dũ tenellus circũcidit exponeret. Et tu mihi apud ip̃m pueꝝ inuenire thronũ gr̃e repro mittis. Si in viridi hoc fecit deus .si ĩno centissimo filio non pepcit in sicco q̃d fiet/ pctoribꝫ seruis q̃liter ignoscet? Quinetiam mater eius mater bñdicta q̃bꝫ oculis pctõ res ĩspiciet q̃ tota hodierni doloris sui cau sa sunt. qui totã sue grãdis anxietatis ma teriã p̃buerũt/dũ ppt eos vnigenitũ dile ctissimũ ex acri vulnere cruentũ ex nudita te ⁊ frigore vagientẽ cognoscit ⁊ dolentem? Ait ꝙ quisq̃s hoc dixerit sciat nil tale timẽ duꝫ/satisfactũ est iusticie .satiata ẽ/ non pu niet bis in idip̃m eũ qui gr̃aꝫ huius pueri flagellati meruit/qui factus ẽ a deo nob iu stitia atqꝫ redemptio .in q̃ ⁊ si iusticia appa reat in eius attritõe ꝓpter pctã nr̃a .supemi nẽter tñ apparet gr̃a dei/qui vt seruũ redi meret tradidit filiũ q̃si pctõrẽ puniendum ¶Sꝫ ⁊ tu ꝙgo dignissima nõ abhorre pec catores sine quibꝫ nunq̃ fores tali digna fi lio .q̃ licet ex te genitus ẽ attñ nobis natus nobis datus. Admus ergo cum fiducia te ⁊ filiũ tuũ. In q̃bus talis apparuit gr̃a dei vt tu mater dei fieres inueniẽdo gratiã apud deum/⁊ ip̃e hõ filius dei diceret. Ita vt nõ dubitauerit Aug⁹. asserere /nullaꝫ in reb⁹ p tps ortis maiorẽ ista esse gr̃am/ duꝫ verbũ caro factũ est. De quo ꝙbo locutu rus det ip̃e nobis gratuita benignitatever bum efficaꝫ ⁊ fructuosum meritis ⁊ p̃cib⁹ tuis virgo gloriosa q̃ ab angelo vocata es gr̃a plena antonomatice ⁊ diuina salutatio ne quam repetimus dicẽtes Aue ⁊c. ¶Ap paruit gratia dei ⁊ saluatoris nr̃i ⁊ reliqua Exhilaresce tu q̃ pericerat .miserãde homo erige aures/ audi ⁊ gratias age/ qm̃ appa ruit gr̃a dei .datũ certe optimũ ⁊ donũ pfe ctum. qm̃ gr̃a dei vita eterna. ⁊ si dñs dat gr̃aꝫ/dabit ⁊ gl̃iam. Nõ igit inuanũ banc dei gr̃aꝫ accipias/nõ p ingratitudinem in huius anni p̃ncipio enceniũ tã insigne pui pendas. Et attẽdas vigilãter qꝫ non dixit apl's Apparuit sapia dei/apparuit iusticia dei/apparuit potentia. Illas q̃ppe magis extimescebat hõ reus pditor ⁊ dãnatus q̃s desiderabat. Qm̃ sapiẽtia accusabat ⁊ non habebat locũ negatio nec valebat excusatõ Adam vbi es ⁊c. Si voluerit mecũ ꝙtẽde re(dicebat Job afflict⁹) nõ potero rñdere vnũ p mille. Justicia accusatuꝫ ꝺẽnabat ⁊ nõ inueiebat appellatio.qꝫ audisti vocẽ vroris tue ⁊c. Propter idẽ Job verebatur oĩa opa sua sciẽs qꝫ nõ parceret delinquẽti Hinc q̃ꝫ ẽ ꝓphetica supplicatio. Nõ intres in iudiciũ cũ ſuo tuo dñe.qꝫ nõ iustificabi tur in ꝓspectu tuo oĩs viuẽs. Potẽtia deni q̃s accusatũ ⁊ ꝺẽnatũ puniebat/⁊ nõ erat euasio. Ad facie man⁹ tue.i. potẽtie ego defe ci/ploꝛabat psalmista. Et rursus. Quis no uit ptãtẽ ire tue .et p̃ timore tuo irã tuã di nũerare? Et nẽo ẽ q̃ ꝺ manu tua possit erue re. Nõ g̃ q̃rebamus sapiẽtiã accusantẽ/nõ iusticiã cõdemnantẽ.nõ potẽtiã executõni sentẽtiã demãdantẽ atqꝫ seniẽtẽ. Ubi seniẽ tem? Seniẽtẽ nũc in celo ꝺ apostatas an gelos.nũc in padiso ꝺ pentes ꝓmos.nunc in turri babel p ꝓfusiõeꝫ linguaꝝ.nũc ĩ ter ra p diluuiũ aq̃ꝝ multarũ. nũc in pentapo li peccatrice/p subuersiõem puersoꝛũ .Tã dem in inferis p inclusiõeꝫ oĩm. Sed solã gr̃aꝫ miserãtẽ ⁊ absoluẽtẽ petebam⁹.q̃ salui essem⁹/nõ ex opib⁹ iusticie q̃ fecimus nos. Et hec hodie nob apparuit dũ celauit de⁹ potentiã in ifirmitate. sapiẽtiã in infantia. iusticiã in pietate/⁊ circũcisiõis satisfactõe Tanq̃ ipo suerit de⁹ silẽtium eis/⁊ dederit audientiã totã mifico ꝛdie. Ita supat̃ oñi bus datur triũphus gr̃e. Et hec apparuit hodie nobis valde necessaria. Nã q̃d age ret/q̃ se ꝙteret hõ ꝺẽnat⁹ in curia iusticie/ si nemĩ datus essꝫ loc⁹ appellatõis ad curi am gr̃e. si nõ suparet mifico ꝛdia iudiciuꝫ? ¶Dicam⁹ iterũ qꝫ ꝑus sempit̃na dei ꝙtus atqꝫ diuitas (teste apl'o) ex eis q̃ facta sũt ĩ tellecta ꝓspiciebat. sicut antea dixerat sapi ens. qꝫ ex magnitudĩe speciei ⁊ creature po test visibilit̃ eaꝝ creator agnosci. Sed et sapiẽtiã ei⁹ ex opib⁹ agnouit/ q̃ exclamans dixit. q̃s magnificata sũt opa tua dñe. omia in sapia fecisti. Poterat quoq̃ dei beniuo lentia vtcũq̃ agnosci i reꝝ dignãtissima cõ stuatõe et directiõe in suos fines. sicut potẽ tia ex creatõe/⁊ sapiẽtia ex gubnatõne vide bat̃. Quapropt̃ forte gr̃am appellat sapi ens nutricẽ omniũ. Sed ex repatiõe lapsi. ex recreatõe depditi. ex iustificatõne impij. maxime apparuit gr̃a dei. Nã q̃ gr̃a maior q̃ liberalior vl' dici vl' existimari potuerat/ q̃s vt tãtũ daret de⁹ hoĩ vt paup fieret. quis ꝺ crederet? si nõ ꝓscius secretoꝝ dei Paul⁹ assereret. qꝫ p nobis egen⁹ factus ẽ vt illi⁹ ĩ opia diuites eẽmus. Bẽa insup q̃lis mira bilior/q̃s vt talit̃ ꝓpateret homi misero de us. qꝫ miser fieret/ obꝓbriũ ⁊ abiectõ ple

bis. Ista nõne sunt viscera miſicordie dei nostri in q̃bus visitauit nos oriẽs ex alto.
7 In q̃bus apparuit gr̃a dei ⁊ saluatoris nostri hodie circũcisi. ¶Amplius ꝓ dña natura vt hũano more loq̃mur/q̃uis in suo creaturaꝝ speculo pulcherrimo/in libro capacissimo/in carmine sonoro/⁊ armonico monstraret potentiã dei efficientẽ/⁊ sapientiã exemplantẽ/⁊ bonitatẽ cũcta finientem ꝑmũ ex vnitate .scõm ex veritate.terciũ ex bonitate creaturaꝝ. Rursus ꝑmũ ex earuꝫ modo.scõm ex specie.terciũ ex ordine. Similiter ex creaturaꝝ mensura potentiã. Ex earuꝫ numero sapiaꝫ. Ex põdere trahente in suos fines bonitatẽ/vt quodaꝫ circulo intelligibili ex ipo creante/⁊ p ipm exemplantem/⁊ in ipo finiente sint oĩa/nihilominus mũdus hanc sapientiã dei potentiã ⁊ bonitatẽ cognoscere hñs nõ glorificauit deũ neq̃ gr̃as egit. Sz voluerãt sibi oĩa ⁊ obscuratũ factũ est insipiens cor eoꝝ/⁊ defecerunt scrutãtes scrutinio. Quamobrẽ ordinauit deus facere opus noue gr̃e supra naturam vt esset gr̃a dña reginaq̃ nature. Hã gratia eius q̃ ⁊ misericordia sup omĩa opa eius. Que gr̃a licet supborꝝ oculos sua luminositate cecauerit.illustrauit mentes humiliũ sicut exultans iesus in spũ. Cõfiteor inq̃t tibi pat̃ celi et terre qm̃ abscõdisti hec a sapientibꝫ ⁊ prudentibꝫ ⁊ reuelasti ea parvulis. Ita pater qm̃ sic placitũ est apud te Placitũ non meritũ. vt nõ gloriet̃ ante euꝫ stulta ꝓsumptio oĩs carnis q̃ in sapĩa deũ nõ cognouit. Ideo placuit p stulticiã ꝑdicationis noue gr̃e saluos facere credentes. Hoc aũt opus gr̃e apparuit manifeste in eo q̃ verbũ caro factũ est/vbi totum operatur gratia/totum sibi dat̃. Nil aut paucuꝫ habet natura neq̃ ex radice supiorꝫ astrorꝫ ⁊ ꝓstellationũ sicut impietas quorundam finxit. Neq̃ ex actõne inferiori elementorꝫ/ saltẽ q̃ ad modũ q̃ subitus fuit. Ubi ꝓterea patiẽt misericors ⁊ miserator dñs vt saluet̃ ⁊ regnet ꝑuaricator hõ reus. ¶Apparuit ergo benignitas ⁊ hũanitas saluatoris nr̃i dei vt alibi gaudet apl̃s. Apparuit inquã mystice hec hũanitas vt signũ magnuꝫ in celo celorꝫ deo. Hã sibi hypostatica vniõe ꝯiũcta est/et hec q̃si ml̃ier amicta sole iusticie.qz plena gr̃e lumiose/et luna totiꝰ mutabilitatis nature sub pedibꝫ eius/rõe auctis impiose/⁊ corona stellaꝫ duodecim q̃ sunt duodecĩ ꝓgatiue singulares ĩ capite eiꝰ/ ex dñatõis sublimitate. Hã ⁊ benigna humanitas dei saluatoris nr̃i vniuersũ mundum spũaliũ eternarũq̃ creaturaꝝ purgat illuminat ⁊ pficit. supiores eis in ordine hierarchico stabilita vt solq̃dam eternitatis. Impiũ q̃z possidet sup vniuersum materiale atq̃ corporeũ vt ex miraculoꝝ opatiõe monstratũ est. Duodecim postrẽo ꝓgatiuis q̃si totidẽ sideribꝫ coronata refulget. q̃t tuor in compatiõe ad diuinitatẽ. totidẽ in compatiõe aĩe ad carnẽ. ⁊ rursus totidẽ in compatõe ad totã rem vniuersitatẽ. Considera hũanitatẽ huius pueri hodie circũcisi in ordine ad diuinitatẽ/ ⁊ inuenies q̃ in ea tanq̃ in ope p̃clarissimo sup aliud oĩe creatũ relucent q̃ttuor attributa. q̃ sunt dei potẽtia/dei sapĩa. dei iusticia. ⁊ supeminenter dei gr̃a q̃ circulo quodã spũali infimuꝫ summo iũgit. pacẽ opans in terris ⁊ in celo. Considera aĩaꝫ in ordine ad carnẽ. ⁊ inuenies carnẽ ab ea q̃druplici dote decorari Agilitate.subtilitate.impassibilitate.⁊ claritate. Et q̃ ĩ via nõ ita fiebat. hoc erat speciale dispensatõis diuine miraculũ. Deinde si ꝓsideraueris hũanitatẽ hui⁹ pueri in ordine ad creaturã vniuersam videb eã tã q̃z instrumẽtũ diuitatis hr̃e oẽm ptãtẽ ĩ celo et ĩ terra/ĩ mari ⁊ ĩ oĩbꝫ abyssis .btõs illumĩat et pficit ĩ celo. viatores iustificat in terra.alios nõ plene iustificatos dimittit hꝰ vl̃ alibi ĩ mari purgatõnis. Alios obstinatos dãnat ⁊ deturbat ĩ abyssũ damnatõis ¶Atq̃o qz mulꝫ ẽ h̃ sermo ⁊ ad interp̃tandũ difficil̃/⁊ oro nr̃a ad alia ꝑerãs expe/ diri desiderat/coartemꝰ eã infra limites p̃sentis celebritatꝭ. Et duobꝫ q̃si gdibꝫ itinere breuiato decurrat. Et dicamꝰ q̃ apparuit gr̃a dñi p̀mo in hũili subiectõe sua ad legẽ circũcisiõis. Postq̃z impleti sunt dies octo vt circũcideret̃ puer /inq̃t euãgelista. Apparuit scõo in ppl̃i redẽptõe ẽm nomẽ saluatõis. vocatũ ẽ nomẽ eiꝰ iesus qõ vocatũ ẽ ab angelo ꝑus q̃z in vtero ꝯcipeꝛ. Causam reddit angelꝰ apud matthẽũ. qm̃ saluũ faciet ppl̃m suũ a pctis coꝝ. Hoc mõ euãgeliũ cũ epl̃a sociãtes vtrũq̃ p alterutrum deducamꝰ sub duobꝫ tm̃ gr̃e dei signis. q̃ sunt hũanitas seu hũilitas p̀mũ signũ. et secũdũ benignitas seu charitas. Unũ ĩ circũcisiõe. In noiatõe alterũ. vt veꝛ sit q̃ apparuit hũanitas ĩ p̀mo mysterio. benignitas ĩ scõo. ⁊ gr̃a in vtroq̃ dei saluatoꝛ nr̃i. ¶Itaq̃ ꝙs fidelium nõ ꝓspicuũ habeat ⁊

comptũ gr̃am dei hodie apparuisse/dũ attendit q̃ ip̃e legis ꝓditor duro se legis vinculo q̃si ꝯpeditus astrictus.et fit sub lege velut infans.velut ipotes et pctis obnoxius. Ad q̃d ista? Admirũ vt ingtitudo nequã psumptõis hũane ꝓfunderet et erudiret/q̃ in tã tam prupit audaciã/magis ꝺo amentiaz/ vt diuitatis maiestatẽ appeteret/volẽs esse sicut de?.sciens bonũ et malũ. ꝓpterea deus medicamentũ ꝺiũ hũilitatis opposuit descendẽs a sũmo sue maiestatis ad ima vilissima nr̃e hũanitatis. Sic aduersus auariciã ꝓmi hois ip̃e summã libertatẽ. Sic aduersus gulã eius/ip̃e summã frugalitatem Sic aduersus ingtitudinẽ nimiã ip̃e gtiaz ostendit infinitã/erudiẽs nos facto certissimo /vt abnegãtes impietatẽ malã hospitẽ z socialẽ pfidiã/et secularia desideria q̃ mergunt in ĩteritũ.sobrie z iuste et pie viuam? in hoc secl'o. Sobrie q̃ ad nos. Juste q̃ ad ꝓximos. Pie q̃ ad deũ et sctõs. ¶Humilie mus igit aias nr̃as legi/imitãtes hũc puerũ/et circũcidam? p disciplinę cultrũ viciorũ supfluitatẽ a nobis z sensib? nostr? Circũcidat? cor a psumptõis ꝓputio/ne pl? sapiat q̃ optet.nec prudẽtie ꝓprie innitatur. Circũcidat? ip̃z ab oĩi carnalitat? excessu. z sine sordib? et colluuie voluptatis sit purũ et mundũ. Circũcidant? oculi ne videãt vanitatẽ/os et lingua ne loq̃nt? mendaciũ. aures ne audiãt detractõez.tactus et gust? ab oĩi lubricitate.totũ corpus a rebellione cõtra animã ꝓtumaci. Ut sobrie viuamus in nosmetip̃is. Viuam? et iuste apõ ꝓximos/reddẽtes vnicuiq̃ qđ suũ est. cui vectigal vectigal.cui honorẽ/honorẽ. Viuam? tandẽ pie deo adherẽtes p fidẽ z spez z p charitatẽ/circũcidentes omnẽ errorem z supstitõem p fidẽ/omnẽ despatõem z presumptõem p spem.oĩem odiũ z cupiditatẽ p charitatẽ. Sit in nobis fides vera et viua f̃m vim rõnabilẽ ex recognitõe ĩmẽse sapie. Sit spes certa f̃m vim irascibilẽ ex pfessiõe sũme et? potẽtie. Sit charitas feruida ex ꝓsideratõe sũme benivolẽtie z gtie. q̃ apparuit hodie in circũcisiõis hũiliatõe Hoc mõ sobrie intra nos /iuste iuxta nos. A z pie supẽ nos viuem? in ꝟ secl'o. ¶Sed ve tibi pessima. ve tibi nequã ingtitudo cordis hũani/cordis incircũcisi z certe inhũani.dũ ad tantã gr̃am notissimã dei tui nõ corrigeris/nõ emolliris/nõ flecteris. Hũil' est ip̃e q̃ est de? bñdictus in secula .z tu cer uicẽ erigis.tu supbis terra et cinis. Tu sordida pellis inflaris z tẽderis. Tu inq̃z iflaris et tẽderis sordida pellis /sace? sterco z ꝟmiũ. Hũilis est ip̃e legislator tu? obseruans legẽ tuã.et tu quotidie legis sue iugũ suaue et leue ꝓtumaciter excutis et ꝓfrigis Humil' postremo inuenit pl? erga te misericors et benignus.z tu plen? impietate errores fingis.z seq̃ris supstitões .de eo quo q̃z vl' supbe ꝓsumis vel desperas supbi?. Ad ip̃m deniq̃z nullo pietat?.nullo dilectõnis affectu moueris. Pudebat fortassis inseq̃ hũilẽ hoiez.vsq̃q̃ pudebit hũilez christũ imitari. Vide stupẽdũ et horresce. flagellat in circũcisiõe leo ꝺ tribu iuda /vt humiliet canis mortu?. fili? hois putredo et vermis. Circũcidit in carne puer iesus vt absq̃z ꝓpucio nos in corde et sensib? maneamus.vt cũ abraam nos filiũ vnigenitum cũ tota familia et vernacul'.hoc ẽ spm̃ nr̃m cũ affectõib? et cognitõib? vniuer? circũcidere disciplinę cultro nequaq̃z omittam?. sed tollam? obprobriuz egypti.si neq̃z pure de ppl'o neq̃z fedus dei irritũ efficere voluerim?. ¶Oẽs q̃dẽ ꝟ agere cõuenit/cleq̃z ꝓcipue/sicut ip̃e p ceteris in dñi sortẽ electus ẽ Exultet igit cũ tremore hũili /z gr̃as agat et appareat in eo gr̃a dei et saluatoris nr̃i. ¶Sed heu clerus hodie quẽ p maiori gr̃a gr̃e vicissitudinẽ r̃pẽdere dignũ fuerat/ pl? alijs replet ingtitudine z ꝓpuciũ sibi fecit impietatib? et secl'aribꝫ desideriꝭ/neq̃z sobrie neq̃z iuste neq̃z pie viuẽs in hoc secl'o. ¶Ita pgebã in meditatõe mea .satirã in cleru declamare. Neq̃z enĩ ĩ tã vberi indignatõis materia deesse ꝟba potuerãt. Dũ ecce studiositas speculatrix importunitate q̃dã sua grandẽ q̃stionũ speculatiuaz̃ filuã apponere videbat.vt plus sibi q̃z edificatõi debuirẽ. ¶Dic inquit si christ? circũcisus est an circũcisus resurrexit ĩ gl'ia dispar gẽtibus factus? Ita me pie tenere respõdi ad honorẽ corũ ex q̃bus christ? fuit f̃m carnẽ qui est deus benedictus.z ad puersoz̃ ꝓfusiõem. ¶Dic pticulam illã carnis virginee vt multi ferũt dimisit in terr?. Et talis de effuso tũc sanguĩe questio ẽ? Rñdi q̃sdam partes esse de itegritate hũane nature z necessitate/sine q̃bus nõ subsisteret. Quasdã de ꝓgruitate sine q̃b? neq̃z pfecte neq̃z decẽter existeret. Quasdã de supfluitate. Prime due resumpte sũt sicut in alijs resurgẽtibus fiet ,nõ oportz hoc de reliq̃s. Si q̃s igitur

ꝓtenderit ꝓticulã illã cũ sanguine fuisse de
integritate hũanitatis ꝑmo vel scõo mõ il
la resumpta sunt. ⁊ vel in terra nõ manẽt vl̃
B multiplicata sũt ¶ Erat ne igit̃ ps illa car/
nis vel sanguinis ꝓ cõicatõez idiomatum
deus. ⁊ si deus vtq; hõ? Huius rñsionẽ tan
q̃ egentẽ lõgissima ⁊ subtilissima ꝓscruta/
tione ꝑtereo. Et ꝓsequent̃ illã si sit adorãda
adoratiõe latrie. Perge ad alia/qz melius ẽ
hic nihil q̃ pauca dicere. ¶ Dic ad q̃d ꝑde/
rat circũcisio? Rñdeo ꝑderat originale pec
catũ delẽdo ⁊ dãdo gr̃az/sz non apiebat ia
nuam padisi. ¶ Dic q̃le dabat̃ ꝓ feminis re
mediũ? Rñsio fides ꝓpria si adulte erãt vl̃
parẽtũ ꝓ puulis. ¶ An alienigenas obliga
bat? Rñsio nõ. ¶ Cur ante diẽ octauã non
impẽdebat̃? Rñsio ꝓpter teneritudinez/et
ad resurrectiõis mysteriũ. ¶ Quid de filijs
israel in deserto nõ circũcisis? Pie teneo fu
isse cũ eis a deo reuelãte moysi dispensatũ.
¶ Dic si ꝓ cognationẽ spũalẽ circũcidẽs cir
cũciso iũgebat̃? Puto cognatiõez hãc ma
gis hũana ꝓstitutõe q̃ naturali vel diuino
iure inuentã. Qz si q̃s aliter sentiat ꝓpter
gratiã q̃ ꝓferẽ dicat ꝓsequent̃ sicut de bap
tismo ¶ Dic an circũcisus simulq; baptiza
tus insigniebat̃ duplici caractere/⁊ si in eo
gr̃a duplex augebat̃? Ita si capax erat vtri
usq; ⁊ dũ circũcisio currebat vtiliter. ¶ Dic
cur circũcisio q̃ data in fedus eternũ cessa/
uit. q̃d dico cessauit/imo facta ẽ mortifera
adeo vt Paulus denũciet. si circũcidimini
xp̃s nihil vobis ꝓdest? Dico q; ꝓpe nõ ces
sauit sz trãsijt in baptismũ cuius erat figu/
ra. q̃d igit̃ mirandũ si re exhibita figura ces
serit. ¶ Sz auget questionis ad mirationez
cur ꝓpter ꝓseruatiõez circũcisionis ⁊ alioꝝ
legaliũ Paulus restitit Petro in facie/cuz
tñ ipe quosdã circumciderit? Igit̃ quo pa
cto reꝓhendit ipe qđ agebat/⁊ ꝑsertim supe
riorẽ in auctoritate apl̃atũ seniorẽ. ⁊ in gr̃a
ꝓfirmatũ die pẽthecostes q̃lit̃ iculpat pau
lus cũ ⁊ narrat nõ recte ãbulasse ad verita/
tem euãgelij? Rñsio distinguẽda sunt tpa
⁊ ꝓcordabunt̃ scripture. Tꝑus circũcisio/
nis tripliciter cucurrit. Currebat ꝑmo vti
liter vsq; ad bap tismum. Scõo ꝑmissiue
apud iudeos vsq; ad publicatõez euange/
lij pleniorẽ vt mater synagoga hõestas ha
beret exequias. Sed tũc apõ gẽtes ⁊ post
apud oẽs pestifera fuit eius obseruatio. p/
ptereа Petrus ⁊ Paulus licite quosdã cir
cũciderũt ex iudeis tempe illo medio. Sz
quia facta Petri circa iudeos/gẽtiles scan
dalizabãt quasi sic deberẽt circũcidi. Pau
lus doctor gẽtiũ auertit Petꝝ de re hmõi.
qui tota sibi humilitate paruit. ⁊ ita neuter
peccauit saltẽ mortaliter. ¶ Sed dic si Pe/
trus nõ errabat in fide qualit̃ sibi dixit pau
lus cur ita facis? Certe ex auctoritate legis
diuine iubentis fraternã correctõez/cui le/
gi nemo nõ subiectus est. ¶ Quid si Petr?
versa vice Paulo restitisset in facie nolens
acq̃escere an Paulus se ab eo subtrahere.
an nõ obedire. an ad eccl̃ie ꝓsiliũ appella
re potuerat? Si conciliũ in hoc supr? erat
Petro vel ecõtra? si paul? restitit petro vt
ei? cardinal̃ existẽs vel vt eq̃lẽ se deputans
⁊ nihil a petro auctoritat̃/sic nec euãgeliũ
suũ recipiẽs? Quid si de facto in paulũ ex/
cõicatõis sñias ꝑmulgasset/an eas paul?
timuisset? Quid si petr? pstitisset in ℔ erro/
re. nũq̃d eo facto papatũ ꝑdiderat? q; si nõ
nunq̃d tñ deponẽd? erat ⁊ p q̃s ⁊ quõ? An
ꝓciliũ sine eo potuisset in ℔ casu celebrari?
Quid si petr? vi armata errorẽ suũ defẽde
re voluisset? nunq̃d ipo etiã manẽte papa/
vim vi licuisset repellere/aut ꝓbis aut car
ceribꝫ. aut ipa deniq; morte. ¶ Hieronym. ꝑ/
terea ⁊ Aug? doctores eximij cũ discordẽt
i hac matia/nũq̃d alter eoꝝ dicẽd? est here
ticus? Ille paulũ dispẽsatõe mẽtitũ. ℔ pe/
trũ iuste reꝓhẽsum fuisse defendit ¶ Porro L
cur in cõcilio de cessatõe circũcisiõis petr?
summ? põtifex nõ tulit sentẽtiã sed iacobꝫ?
Innuebã studiositati vt taceret/⁊ nõ pone
ret i celũ os suũ. Tũc exclamãs dixit. Hũ
q̃d nõ expedit de talibꝫ inq̃rere vt sciat q̃li/
bet magnus cũ pusillo q̃litatẽ sue potẽtie/
sue subiectõis/sui cordis. q̃ sibi ꝓperit iure
diuino naturali vl̃ hũano. Alioq̃n errorꝫ fa
cile surripet ⁊ confusiõis horrore cũcta fe/
darent̃. ¶ Quid ẽ igit̃ qđ inuis mihi q̃si nõ
liceat de potẽtia petri disputare? Nõne de
oip potẽtia dei q̃tidie ꝓquirim? Sz tñ vis
vt ista nũc ptereа. reuertamur ad puer ieſũ
¶ Dic si puer istũ circũcisiõis dolor attigit
cũ vtiq; gaudio magno frueret? Sic ⁊ for
te tãtus q̃ntus in passiõe nũc ꝓuisa. ¶ Dic
si cor eius motibꝫ oppositis dilatatõe ⁊ cõ
strictiõe sil̃ mouebat̃? Rñsio nõ optz quia
gaudiũ supiorꝭ portõis nõ redũdabat in
corpus. ¶ Dic si vere ꝓpatiebat̃ ei mr̃ sua
ꝓscia tãti gaudij tãtiq; mysterij nõ ignara?
Rñsio ꝓpatiebat̃ ⁊ iã ptrãsibat gladi? aiaz
eius. vt nõ eximeret̃ ab illa regula q; ꝑ mul

tas tribulatões optet nos intrare in regnũ dei. Et hoc horrẽdũ p peccatoribꝫ/ qꝛ aut hic erũt in labore hominũ p penitẽtiã .aut in societate demonũ p dãnatõem. ¶ Leteꝛ dic cur hoc potissimũ die christꝰ circũcidi voluerit/cũ supstitões impie ī his Januarij kal'.plꝰ vigebant. Rñsio vt eas deserẽdas ostẽderet. ¶ Cur nõdũ cessauerũt neqꝫ ī clero neqꝫ in pp'o tã sup encenijs et alijs obfuationibꝫ vanis et varijs/ q̃s sup ritibꝫ iprobis p eccl'ias/q̃s appellãt ludos fatuorũ/sicut ꝑe fatuitates sunt. īmo insanie sacrilege īpie ꝛ blasphemę/q̃s inter eccl'iasticos īpune fieri stupor ẽ. Nũquid apponi deberet puisio. Ita deberet. ꝫ pluries audisti qꝛ questio p debet soluiꝛ p nõ facit. Prouideat gr̃a ꝺi saluatoris nr̃i ꝛ sũmi põtificis diligẽtia. ¶ Questiones hmõi mltiplicare magis ꝛ magis satagebat īportune nimis studiositas speculatrix in meditatõne mea. Cui ego. Noli p̃cor mihi molesta esse. Locũ ꝛ tpus aliꝺ expecta. Nõ est iste disputatõis speculatiue actus sed edificatõis p̃cticę. Tu interim secedas aliorsũ. vt de gratia dei ꝛ signis eiꝰ certo pgat itinere sermo noster. p̃sertim ad signũ secũdũ qꝺ esse posuimus benignitatẽ saluatricẽ. sicut notaꝛ in noīs impositõe. Si tñ prius ex eis q̃ circa p̃mũ signũ ditim⁹ qꝺ ẽ hũanitas seu hũilitas /ꝺsiderationẽ moralẽ q̃ꝺruplicẽ notauero ſm q̃ttuor effectꝰ gr̃e dei. q̃ sunt abnegare impietatẽ ꝛ secl'aria desideria. Sed et sobrie et iuste ꝛ pie viuere in ꝟ seclo. Quã/q̃ꝫ male suasa pestis adulatio p̃strepat ꝛ susurrãs loq̃ phibeat/asserens q̃ vetere,puerbio. veritas odiũ parit. Et q̃ nõ opus ẽ te neras mordaci radere ꝟbo auricolas. Sꝫ plus roboris affert apl's in fine epl'e stimulans quẽlibet p̃dicatorẽ in p̃sona tyti. Hec loq̃re ꝛ exhortare ꝛ argue cũ omni impio. Nemo te contemnat.

Cõsideratio prima

¶ Ad apparentẽ gr̃am dei in circũcisiõe humilis pueri iesu. Princeps vl' p̃latus q̃libꝫ ꝛsi dicaꝛ solutus legibꝫ pati debet legẽ quã ipe tulerit. tũ p subditoꝝ exẽplo/ tũ p reuerẽtia p̃standa deo vt appareat gr̃a dei ī eo. ꝛ nõ impietas aut secl'aria desideria videãtur dñari. Poterãt hic vti gentiliũ exẽplis ꝓpas in se leges q̃uis durissimas ꝑuãtiũ. quoꝝ Ualeriꝰ memit. Sed abũde satꝫ est ad exẽplũ sũmus legislatoꝛ christꝰ/et ponitifex supmus/q̃ ob hoc legẽ ppriã ñ soluere sed in semet iplere voluit/ vt eiꝰ actio eẽt in hoc p̃ncipũ p̃latorũq̃ instructio ¶ Ubi nihilomin⁹ notandũ occurrit ꝺ eos q̃ tanta obstinatõe legibꝫ mortuis hũanis adherent/legẽ viuã fundatã in lege eterna et ī eq̃tate seu epikeyã penitꝰ vel ingrãtes vl' spernẽtes q̃ lex p̃ficit et impleꝫ dñ vel in finem meliorẽ vel salubrioribꝫ medijs ordinatur q̃ finis est caritas ſm apl'm. Alioq̃n christus legẽ antiquã nõ implesset q̃ soluisset. Et ꝟ documentũ nõ mediocriꝫ spectat ad scisma p̃sens. cuiꝰ sedationẽ inuenire ñ sufficerẽt leges hũane iã cõdite. nisi supior lex diuina viua ꝛ architectonica cõsulaꝫ. Qꝺ qꝛ forte nõ satis actũ ẽ vsq̃ in p̃sens /obtigit qꝺ ait dñs in Esa. Timuerũt me mandato hoīm et doctrinis. Ꝺ ecce ego addã vt admiratõem faciã pp'o huic miraculo grãdi et stupendo. Peribit enī sapiẽtia a sapientibꝫ eiꝰ. et intellectus prudẽtiũ eiꝰ abscondeꝫ. Ex q̃ loco sumpsit iesus illud improperiũ ꝺ phariseos .q̃ irritus faciebant mandatũ dei ꝓpter suas traditões. Audirent vtinã ista auribꝫ suis hi q̃ legem euangelicã/legẽ diuinã cũ pfessoribꝰ suis deserẽtes/hũanis inuentõibꝫ incũbũt totiadeo vt ad supiorẽ legẽ illã oculos attollere vel nõ valeant ex ruditate/vel nolint ex iniq̃tate/vel negligant ex inerti segnicie. Cũ tamẽ vbi leges hũane ñ sufficiũt(prout ī scisma te p̃senti cõpertũ videꝫ)vt ad legis diuĩe radicẽ ꝛ interp̃tationẽ ꝓsultatio referaꝫ. et ſm eam ꝓstitutio formeꝫ necesse ẽ. Quid autez mali/q̃d piculi q̃d confusiõis attulerit cõtemptus sacre scpture vtiq̃ sufficiẽtis pro regimĩe eccl'ie (alioq̃n christꝰ fuisꝫ legislator impfectus)interrogeꝫ expientia/cõsidereꝫ clerus. cui despõsari debuerat sapiẽtia. q̃ de sursũ est pacifica et pudica. an ipe fornicatus ẽ cũ adultera illa meretricula sapientia terrena aiali ꝛ diabolica. Stat⁹ insup eccl'ie nõne factus ẽ totus q̃si brutalis et mõstruosus. vbi celũ deorsum. ꝟ est scz id qꝺ spũale est /ꝛ terra frusum spũs seruiens et caro dñans. p̃cipale accessoriũ ꝛ accessoriũ p̃ncipale/vsq̃ ad ꝟ vt q̃dam deliraꝛe nõ dubitẽt. q̃ p inuentõcs hũanas etiã meliꝰ q̃ꝫ p legẽ diuinã euangelicã regereꝫ q̃ si minus sit aia q̃ꝫ corpus. ꝛ spũalis q̃ꝫ carnalis fructus. Hec assertio p meã fidẽ blasphema est/nedũ falsa Euãgelica q̃ppe doctrina p suos p̃fessores dilatauit ecclesiam

vsq; in celū. quā filij agar exq̄rētes sapiam que de terra ē detruserūt vsq; in scenuz. Et q; nō ex toto corruerit ē ex gra dei ⁊ saluatoris nostri. Hec ego loq̄r eo liberius q̄ mihi ꝓscius sum nō ex q̄stu/nō ambitu/non ad laudē ꝓpriā mee ꝓfessionis sz p assertione ꝟitatis et vtilitate publica hec dicere Quia ad veritatē curia ista theologiā hactenus minus debito ꝓmonit ne dicā spreuit q̄ tñ omnē sibi q̄ pollet gloriā acq̄siuit. Per q̄d? Per p̄dicatōez humilē generatricē deuotionis in cordibꝫ fideliū maxie ꝓncipū. Hā si desit religiosa deuotio/honoratio eccl'iarum q̄lis erit? Prouideat gratia summi p̄tificis vt nunc cepit.

Cōsideratio secūda

Apparēs gratia in humilitate pueri Jesu circūcisi/docet p̄latū quēlibet vt iuxta ꝓcilium sapiētis positū a Tullio q̄sto maior est humiliet se in omnibꝫ. Et ab omni superbie intempantieq; signo circūcidat. Tāto em̄ esse humilior ⁊ ad seruiendū ꝓmptior quisq; dz ex munere ait Greg. q̄sto se obligatiorē esse ꝓspicit in reddēda rōne. Haz ab eo cui plus cōmittit plus exigit. Jtavt saluberrimū sit xpi documentū metaphisicali rōne fundatū. Qui voluerit esse maior inter vos erit omniū mior ⁊ minister/q; fz magnitudinē dñatōis est subiectōis grandior obligatio. q̄obrē summus p̄tifex nō ficta verboz humilitate sz veritatis attētione ꝓfūda noiat seruus seruoz. Et certe ita seruus vt fm p̄patōez cordis ⁊ si nō sp fm exhibitōez opis ipe vitā suam q̄sto magis statū suū exponere ꝓ cuiuslibet subditi sui salute. nedum p toto grege teneat. Hoc ita sentire catholicū est stabilitū in hoc ꝟitatis verbo. bonus pastor aiaz suā ponit p ouibus suis. Et ita corde credit ad'iusticiam. ore aūt vel scripto ꝓfessio fit ad salutē. Alioq̄n nō iniust? fit lucifer q̄ ita p̄esse voluit fm doctores vt subiectōis vicissitudinem subditis nō referret/cū ex opposito ipe pl? alioz cōmodis obseq̄ velle debuerat. ¶ Ex hac itaq; ꝓsideratōne culpā da reddit pōpa supba. pōpa male sobria p̄latoz q̄rundam in fastu mūdano q̄rentiū nihilominus excusatōes in pctis ⁊ dicentiū q; hec pompa honorat eccl'az. Honorat ꝟo imo vere onerat ⁊ destruit factis ⁊ exēplis. Neq; em̄ in ornatu splēdido neq; in lauto ꝓuinio neq; em̄ in discoloz ⁊ comatuloz clientū numero/sz in spū mundo ⁊ ꝓsideratione sancta honor eccl'iastic? illustrat. Qz si q̄s p̄latorū in pōpis istis puerili et vana exultatōe delectet. si ad honores caducos gloriabundus exhilarescat. si ō se faciat idolū ⁊ statuam nabuchonosor gaudēs laudari/gaudēs coli/et nō poti? exhorreat īstar xpi/qui sūmos inter honores fleuit. si ñ memor sit iubentis. in vestitu ne gl'ieris vnq̄. ⁊ in die honoris tui ne extollaris. Videat obsecro videat tal' ne tandē seipz tanta ꝓpe ⁊ aliene adulatōis ludificatōe decipiat. qō iuxta ꝟbum comici/ex stulto. ℞ est ex vaneglorioso/insanus fiat. Qualit insanus? Certe lesus in iudicio ratōis sicut ledit philocapt? Dis q̄ppe passio ꝓfundata et radicata circa aliqō concupiscibile/sit illud honor. sit opulētia. sit ābitio. sit voluptas. reddit hominē demoniaco sil'em/fm dictū Origenis in expientia fundatū. Dētior si nō tē pore meo talis apparuit. ⁊ verboz copia ⁊ iurīū sciētia ⁊ abstinētia famat?/corpe vegeto et forti/quē vsq; ad hoc insanum reddidit ambitio ceca. ꝓteptrix alieni oīs consilij laudibusq; suis credula. vt putauerit post illusiōes plurimas esse ver? papa cōcorditer electus Et cū ira desipet nihilominus affirmabat se p multos annos nihil tē ptatōis a vana gl'ia sensisse. Cū ꝓterea moneret vt sapiētiorū crederet ꝓsilio. nō inq̄t quia factū meū tale tantūq; est vt ali? a me nemo illud intelligat. Sed q̄d mirādū est ī hoie fragili dementiā hanc surrepsisse cū sapientissim? olim angeloz lucifer/qz seip sum nō in luce veritatis sed vmbra ꝓpe vanitatis intuebat/esse voluerit nō solū sil'is altissimo/sed extollit sup omne quod dicit deus/ex insana et fantastica p̄concepte dominatōis libidie. Vult quoq; ritibꝫ ⁊ sacrificijs coli p sil'itudinem ad deū. sicut sacrilege artes magice palā tradūt. ¶ Propter ea saluberrimū est vt p̄latus libēter audiat et freq̄nter que būilia sunt et culpabilia de seipo. quia nemo est q̄ nō peccet. dicatq; cuz ꝓpheta. Increpabit me iust? ⁊c. Nimis et hz m'tos q̄ vel adulatōne vel dignitatis honoratōe sibi loquūt magnifica. apponētes fomentū morbo supbie. quē vix vllū medicamen vel tyriaca ꝓprie reꝓhensionis ⁊ fragilitatis sufficit expellere. ⁊ dare locū gratie dei saluatoris nostri.

Consideratio tercia

F ¶Apparẽs gr̃a dei saluatoris nr̃i in subiectione ad legẽ ꝓpr̃iã circũcisiõis documẽto est p̃latis vt iuste viuẽtes nõ imponant onera gr̃uia statutorũ ⁊ legũ humeris subditorũ. digito autẽ suo nolint illa mouere. quẽadmodũ ip̃roperat christꝰ phariseis. Hec ꝯsideratio redit ad pr̃imã/innitentẽ illi sententie exemplo christi firmate. ¶Patere legẽ quã ip̃e tuleris. Et esset ꝓfecto grãdis in hoc loco querelaꝝ materia ꝓtra tot ⁊ tã leues excõmunicationũ et irregularitatuꝫ fulminatões. cõtra tot onera statutoꝝ puicialiũ et sinodaliũ/ad lucrũ q̃le vel anime vel burse nouit deus. Cõtra tot refuatões casuũ in foro confessiõis /p̃tim occultoꝝ que ꝓfessiõem sup̃ q̃s dici põt impediunt. Loq̃r exp̃tus et doctus ab exptis. Sed ō his al's. Christꝰ legislator nõne legẽ euangelicã dilatare potuerat? Potuerat eq̃dem. sed hũane fragilitati g̃tiose ꝯdescẽdens necessaria nos docuit ad salutẽ. ea ꝓ nihilo q̃ si deputãs q̃ mortalẽ hãc vitã iãtã ī momẽto pitura vel regere vel sustẽtare videret. sciens q̃ nisi lex viua euãgelica ⁊ eẽna dñe/leges scripte nõ solũ supuacue ſz crebro pniciose reddãt. Vult g̃ p̃latus eccl'iaz subditã felicit̃ dirigi. Vult arbitroꝝ bonos ille viros /timentes deũ eq̃tate et merit̃ ꝯspicuos regimini p̃ficiat. nõ oneribꝫ legũ ⁊ statutorũ subditos p̃mat. Hã sup hũc cardinez volui dꝫ eccl'ie reformatio. qm̃ si columne putres/si ĩualide sunt/sustẽtare debẽtes ecclesiã/ptes reliquę q̃li virtute subsistẽt /innitẽtes parieti incliato ⁊ macerie depulse. Multiplicent̃ q̃ntũlibet hũane traditões Si cupiditas carnal' et fast' nõ hũilitas regnet in p̃latis /audiam' q̃d seq̃tur incõmodi. Eteni ptãs ꝓferẽdi beneficia ⁊ sil'ia aut relinquet̃ talibꝫ. Et q̃s dubitauerit. q̃s nõ viderit q̃ntũ subuertẽt/puertent ⁊ euertent oĩa ꝓmotiõibꝫ indignoꝝ. Si ablatio fiat ab eis retinente sibi oĩm collatõꝝ sũmo põtifice. nũquid nõ sup̃vires erit ℔ negociũ. nunq̃d nõ cum moyse stulto labore ꝓsumetur? Nõne monstruosum erit videre caput vsurpãs membroꝝ oĩa inferioꝝ officia. et q̃si sit gladi' delphic' ad oĩa seaptãs. Sz ⁊ curia sua/curia romana /q̃ ad sĩmilitudinẽ hierachie angelice ordinãda erat ⁊ replẽda viris caritate feruidis ⁊ ꝓtẽplatõne suspẽsis. vt seraphin. virꝫ sapiẽtia diuĩa splẽdidis vt cherubin. viris eq̃tate firmissimis vt throni. nõne mutabit̃ ī curiã peccãtiuꝫ. ⁊ q̃ nutriri debebãt in croceis amplexabũt̃ stercora. Ita eĩm arbitrat' ẽ oĩa tp̃alia equ' arbiter ap̃l's. Fiẽt quoq̃ multi ꝓcuratores ⁊ cõrotarij bñficioꝝ (Nolo de symonia q̃c q̃s dicere) Fient insup nõ tã ꝓmotores q̃s ī uolutores causaꝝ friuolaꝝ atq̃ ꝓphanaꝝ dimissa oĩm spũ alitaꝫ cura. Quid dico dimissa? Utinã hoc esset. lz sit neq̃ssimũ. irrideb̃it. abominabit̃. ꝓsequet̃. ⁊ ad imitatõez curie diabolice maior ille frequent̃ erit qui astutior. q̃ pfidior. qui ip̃portunior. deterior cupidior. miserior. Auertas hoc nefas gr̃a dei et saluatoris nostri

Consideratio q̃rta

¶Apparẽs gr̃a dei ⁊ saluatoris nr̃i iesu exi B gitvt p̃latus nõ potẽtiã subditis ſz gratiã oñdat. vt ip̃e ꝓterea dolores et gemit' offerat deo ꝓ eis se circũcidẽs pieq̃ viuẽs/ne dũ alĩs p̃dicauerit(officio enĩ p̃latis adiũcta est obligatio p̃dicatõis) ip̃e reprobus inueniat̃. Quidni p̃latus g̃tiosum se nõ rigorosum p̃beat. cũ ip̃e circũdat' sit infirmitate. egens gr̃a dei /nesciẽs introitũ ⁊ exitũ suum. ignorãs an turbatões in subditꝫ exculpis ꝓpr̃ijs tãq̃s occultis. vel ab alienis. vel sil' ab vtrisq̃s suscitent̃. ita vt necesse habeat obsecrare cũ ꝓpha. Ab occultis meis mũda me dñe. ⁊ ab alienis parce ſuo tuo. Hã sicut ꝓ delicto pp̃li pastoris erroꝝ popul' plectit̃. Hoc vidit Job/q̃ dicit de deo q̃ regnare facit ypocritã ꝓpter pctã populi. Qualis aũt pniciosior pestis ꝓ pp̃lo alia est q̃s ypocrisis ī suo vl' p̃ncipe vl' p̃lato. Sed ita digni sunt aliq̃ non nisi p reprobos regi. et alĩ nõ nisi reprobis p̃fici demerent̃. Quidni igit̃ ip̃e pastor semp pauid' inueniat̃. nõ se iustificãs nec iustificari cupiẽs. extimescẽs ne dederit cãm scãdalo /dicẽs cũ Dauid. Ego sum q̃ peccaui. et cũ Jona. Sĩ ꝓp̃t me turbatio facta ẽ mittite me ī mare. Quo ꝓbo magnuz illũ Gregoriũ nazanzenũ vsũ fuisse. et ob ℔ vrbi Cõstantinopolitane cui putil' erat cessisse/eccl'iastica memit̃ hystoria. ¶Recogitet p̃latus etiã deuotõis sibi cõscius/presertim dũ innũerabiles viri in oppositã ad se pgunt sententiã. Recogitet q̃d dicat apostolus. Nihil mihi consci' sum sed non in hoc iustificat' sum. Quis ad hoc verbum nõ expauescat? Sed ⁊ angel' sathane trãsfigurat se in angelũ lucis. insidiat̃ in abscõdito. spargit vbilibet laqueos q̃s obũbrat

specie virtutū. Ita vt horrendum valde sit qđ dicit Sap̄. est via que videt homini iusta. nouissima aūt eius ad mortem ducūt. Sic p̄latus nōnunq̄ dum esse gloriat plenus gratia dei/ repletus ē ītensibiliter astutia dyaboli. Quāmulta quotidie (exempli gratia) credit alios facere ex magnanimitate que fiūt ex arrogātia ⁊ p̄sūptōe. cū multa ex indulgētia hūilioq̄ pietate q̄ oriūt ex desidioso torpore. vel certe (qđ miranduz est) ex vana ostentatōe ⁊ gloriatōe supbissima/ ad hoc dūtaxat vt patientie ⁊ misericordie laudem cū magnis viris meruisse credat. Sic furor incautus ⁊ emulatio maledicta q̄ ptinax. Zelus quoq̄ nō ſm scientiā durus/ ceruicosus. inexorabilis impterritus/ nemiui cedens. nullū scandalum reformidans. ſz dicens si damnari volūt qua rōne saluare potero vel tenebor inuitos? Talis in quā furor mentit se zelū boni publici ⁊ cōmunis libertatis. Sic implicatio friuola/ ⁊ stultus labor in minimis/ tāta se diligentia simulās/ sic ꝑplexa scrupulositas semp vacillans. nihil expediens bone sibi ꝓscientie nomen vsurpat q̄ est ex radice superbie nolentis se peritoꝝ iudicio ꝓformare. Sic ambitus honoris palliat se q̄ nō p̄ se/ ſz p̄ dignitatis honore ⁊ alioꝝ edificatōe p̄ritur. Sic ambitio retentōe dignitatū. in p̄nicie eccl'ie subtili malo fingit se velle multis p̄ficere nec eccl'iam exponere discrimini puersoꝝ. Et hoc plane est demoniū meridianum qđ facit q̄nq̄ esse martyrē dyaboli. dū esse gloriat quis in p̄sequentibꝫ martyr dei. Bonet insup dicere hominē. quia diues sum ⁊ nullius egeo. Et nescit q̄ pauper est ⁊ miſabilis ⁊ cecus ⁊ nudus. ¶ Sz quid innumerabilia dyaboli machinamenta dinumerare ꝓtēdimus q̄bus mētē ⁊ blādit iniq̄tas sibi quasi plena sit gr̄a dei? Dicamus potius q̄s euasurus ē illa? Rñdeat nō ego ſz p̄pheta/ p̄ oraculū quale factū est Antonio. Humiliatus sum ⁊ liberauit me hūiliatus intellectu. hūiliatus affectu. Interrogata nimiq̄ gr̄a dei q̄ essent signa eius quibꝫ apparet in homīe? Rñdit. Primū ⁊ p̄cipuū signū meū est humilitas. hec sedes mea/ hec req̄es. Deus itaq̄ hūilibꝫ dat gratiam. Cognosce igit humilitatē/ ⁊ tu meaz habitatōez ignorare nō poteris. ¶ Interrogata ꝓ humilitas de signis suis/ mlta numerans ea tandez ad duo pstrinxit. q̄ sunt humile sape ⁊ humile velle. adiungens de hoīe quē inhabitau erit/ q̄ eū reddit tractabilem quasi p̄fusum oleo letīcie. suasibilez bonis ꝓsentiētē. minus semp p̄po q̄ alieno fidentē ꝓsilio. abiectus ē ⁊ vilis in oculis suis. nō se iactās/ nō iustificās. nō magna p̄mittēs. nō sollicite se excusans. ¶ Et aduerso cognita sunt supbe elatōnis signa si se colit. si amat. si cōplacet in se sibi. si sapiens ē in oculis suis. alienū vel nō requirēs vel odiens vel nō implens ꝓsiliū. p̄ sancto iam se hz ⁊ p̄ tali q̄ dignus sit reuelatōnibꝫ atq̄ miraculis regi. Et q̄m obstupuit ī malis/ neq̄ se neq̄ morbū suū nouit. se humiliorē se sanctiorē omnibꝫ iudicat. solos qui loquunt placentia retinet sibi/ alios odit. tādemq̄ abīcit q̄cūq̄ q̄sito colore. ⁊ si ad horā dissimulet amare se veritatē. Si scādalizant alīq̄ nō vrit sed irascit eis. tanq̄ solus īmunis sit a delicto/ tāq̄ scādalo causam nullā p̄buerit. īmanet in opinionibꝫ p̄ p̄ſs quas deserere neq̄ alioꝝ monit̄. neq̄ ꝓsilio. neq̄ experientia maloꝝ seq̄ntiuz p̄suaderi p̄ot. Egrescit potius ⁊ excādescit aduersus monita salubria. Ue ve eccl'ie et religiōi cuiq̄ a peste tali. Uix enī satis dep̄hēdi potest. q̄ tegit ouina pelle. sed p̄ doctissimos sciētes p̄bare sp̄ūs si ex deo sunt ex fructibꝫ cognoscit. et maxime dū ad inhonoratōis cuiuslibet vel paruā estimationē quasi furit/ vt philocaptus amate sue lesionē exhorrescit. Nihilomin⁹ cū p̄ tales dep̄hensa fuerit. vix est inuenire remediuz. q̄ nec expelli facile p̄t/ nec retēta corrigi. nisi p̄ miraculosam opatōem gratie dei salutoris nr̄i. ¶ Talē cursū habuerit sermo nr̄ p̄ primū signū/ quo apparuit gr̄a dei ⁊ saluatoris nr̄i. in eius hūilitate subīciēte se legi circūcisiōis/ ⁊ de ip̄ius imitatiōe debita p̄latos ⁊ clerū. vt patiat̄ p̄latus legē quā tulerit. vtq̄ quāto maior est hūiliet se ī omnibꝫ. vtq̄ ñ imponat onera grauia ceruicibus subditoꝝ. vtq̄ gratiosū se/ nō rigorosum ostendat. ⁊ ita abnegata impietate ⁊ secularibꝫ desideriis/ et sobrie/ et iuste et pie viuam⁹ in hoc seculo. ¶ Reliquū est vt per secundū signū diuīe gr̄e/ quod esse diximꝰ benignitatē seu caritatē. plenius signatā in nobis impositōe/ ſmonis nostri cursus cōsūmationē accipiat. Uocatū est nomē eius ihesus/ inquit euāgelista. O nomen totiens vocatū ⁊ desideratū. nomen tādiu cū suspiriis expectatū. sed hodie p̄mitus impositū cum vocatū est nomē eius ihesus. Dudū cī

longe a pctõribus salus. id ẽ iesus. et prope erat vltionũ dñs. Hoc Dauid cognoscens postulabat nomẽ nõ potentie et dñationis. sed gratie ⁊ benignitatis. Dic iñt anime mee/salus tua ego sũ. Jesus tu⁹ ego sum. Nam q̃d est iesus nisi salus? Nõne sic tibi loqui videt dauid deo. sat⁊ dixisti. ego dñs. ego omnipotẽs. ego iust⁹ ⁊ terribilis. Absconda⁊ obsecro hec noĩa ptãtis. ⁊ exhibeat nomen gratie ⁊ benignitatis. Et dico ego iesus. Hoc est nomẽ nouũ quod os dñi noĩauit. quod vocatũ est ab angelo p̃us q̃ in vtero ꝯcipetur. nomen ab apl'is p̃dicatũ sicut dicũt actus apl'orũ. q̃ omni die non cessabant in tẽplo et circa domos euãgelizãtes iesum. Hinc magnus ille p̃dicator q̃ loquebat sapientiã iter pfectos/nihil iudicabat se scire nisi iesũ christũ ⁊ hũc crucifixum. Jesum ꝓpterea totiẽs viuẽs ⁊ moriens noĩauit. ⁊ imitator eius Jgnacius. Nomẽ ꝓterea a creaturis oĩnib⁹ adoratũ. quia in nomĩe iesu oĩe genu flectat. celestiũ terrestriũ et infernorũ. q̃d ꝑspicuũ fecit miraculoꝝ opatio. Nomen deniq̃ ab omnib⁹ iuocãdũ. quia oĩnib⁹ salutifeꝝ. nã oĩis qui inuocauerit nomẽ dñi hic salu⁹ erit. Et nõ est aliũ nomẽ sub celo (affirmat Petrus) datũ hoĩb⁹ in quo oporteat nos saluos fieri. Et iteꝝ. Nõ est in aliq̃ alio sal⁹ Si penites et times deũ vltionũ/appella ad deũ gtiaꝝ. dicens vt ꝓpter nomẽ suum iesus sit tibi iesus. quoniã scribit nobis filiolis suis iohãnes. q̃ remittunt⁊ nob⁹ peccata ꝓpter nomẽ eius. Nam q̃s legit⁊ in euãgelio inuocasse nomẽ iesu. et exaudit⁊ non fuisse? Si dãnata morte pctĩ remanet morbus ꝯcupiscẽtie audi. quia in noĩe iesu serpẽtes malaꝝ suggestionũ tollũt⁊. Et si mortifeꝝ q̃d delectatiõis bibit⁊ nõ nocebit. Si feroces insultus inimicoꝝ oĩm timuer⁊/attende quia in noĩe iesu demonia eĩciũtur. ⁊ fere mãsuescũt. vt gl'iabat⁊ Agatha. ⁊ turr⁊ fortissima p̃dica⁊ a sapiente nomẽ domini. Si tẽptatione vel alia afflictõe fatigatus dep̃mer⁊ imitare apl'os qui ibãt gaudẽtes a ꝓspectu cõcilĩ/quoniã digni habiti sunt ꝓ nomine iesu cõtumeliã pati. Et apostol⁹ paratũ se offert nõ solũ ligari/sed ⁊ mori in hierl'm ꝓ noĩe iesu Apparet igitur gtia dei in hoc noĩe iesu. quod est in remediũ cõtra malũ culpe. in refrigeriũ ɔ malũ ꝯcupiscẽtie. in p̃sidiũ ꝯtra malũ pugne. et in solaciũ ɔ malũ pene. Ampli⁹ q̃ necesse ẽ nob⁹ viatoribꝫ inãrẽtib⁹ celestẽ hierl'm viã agnoscere. aniaduertam⁹ q̃ deducit nos dñs sup semitas iusticie ꝓpter nomẽ suũ. Porro q̃ ignobilis es nobilitari desideras. dat dñs ptãtem filios dei fieri his q̃ credunt in nomĩe eius. Magna plane nobilitas. q̃ si filĩ dei et heredes. heredes quidẽ dei. coheredes aũt christi. et exꝑseq̃nti ei⁹ ffres. Qõ agnoscens angel⁹ adorari a iohãne noluit Vide ait/ne feceris. cõseruus em̃ tuus sum ⁊ fratrũ tuorum habentiũ testimoniũ iesu. Egenus es. ⁊ mlta te petere necesse ẽ. offertur tibi iesus ꝓ titulo petitõis ĩ curia ɔi patris. sic obt⁊uat eccl'ia istituta ab eo q̃ dixit Quicq̃d petieri⁊ p̃em in noĩe meo dabit vob̃. Quo noĩe q̃ insigniti fuerit saluabũt⁊. iuxta figurã Ezechiel de signo thau. q̃ signati saluati sunt. Deniq̃ nemo ꝑtutẽ. nẽo sanitatẽ hui⁹ noĩs nouit/nisi q̃ accipit ꝓ exꝓientiã ⁊ gustat q̃d illõ ẽ. Oleũ effusum nomẽ tuũ. Qualit⁊ accepat q̃ dicebat. Dñe nomẽ tuũ ⁊ mẽoriale tuũ ɔsiderio aie. Et alt⁊ In te gl'ificabũt⁊ oẽs q̃ diligũt nomẽ tuũ. Rursus ali⁹. Ego aũt in dño gaudebo. et exultabo ĩ ɔo iesu meo/q̃si diceret. Gaudeant alĩ ĩ anxia diuitiaꝝ et sarcinaꝝ iutiliũ accumulatõe. alĩ ĩ effrenatõe sordida voluptatũ. alĩ in alĩs norĩs atq̃ ꝑduris. ego aũt exultabo ĩ deo iesu meo. q̃m potissimũ apparuit gr̃a dei in eo ¶Sed ecce denuo ꝑ monẽ interr̃ꝑe conat⁊ studiositas ꝑtra Et q̃rit quõ verũ habꝫ q̃ oĩs q̃ invocauerit nomẽ dñi saluus erit. cũ alibi scriptũ sit Nõ oĩs q̃ dicit mihi dñe dñe ĩtrabit in regnũ celorũ? Responsio. requirit⁊ terciũ dñe q̃d est opis. sicut p̃mũ est cordis. secũdũ est oris. Dic cur apl's tãtus vir petens ĩ noĩe iesu carnis stimulũ tolli exaudiri nõ potuit? Rñsio. ñ petiuit ad salutẽ. Associari q̃p pe debꝫ orõ q̃ttuor comitib⁹ vt exaudibilis ſp fiat. q̃ pie. i. ad salutez. q̃ ꝓseueranter sine pcti iterruptõe. q̃ iuste. h̃ ẽ ĩ gr̃a et p se ¶Et ita quisq̃s in ipo etiã mortis articl'o petit ꝑ puniri in curia gratie. liberabit⁊ a pena futura/vbi est curia iusticie/et volabit liber ĩ celum. sicut deducit dñs Antisiodorẽ⁊ me diãte merito christi et pena habita in p̃seti. Verbũ q̃dẽ q̃d dicit apl's. q̃ nemo p̃t dicere dñs iesus nisi in sp̃ũsctõ/cũ pessimi nedũ illud noĩare sed in ꝑtute ei⁹ miracl'a facere memorent⁊. quemadmodũ videt⁊ apostoli quendã in nomine iesu demonia eĩcientẽ. sicut et illi reprobi qui dicent ĩ iudicio

dño. Nonne in noīe tuo ꝓphetauim⁹. ⁊ in nomine tuo ꝟtutes multas fecim⁹. ⁊c. quibus dicet. Nescio vos: Rñsio q nemo ꝑt dicere dñs ihesus nisi in ſpūſctō illustrante intellectū. ſicut nec aliquā ꝟitatē. vel ipo ſi mul mouēte affectū et illustrāte intellectuz vt in bonis. Q, autē mali faciūt miracla. hoc est ꝓ potestatē publice iusticie in attestatōem veritatis. Propter ea nō sufficiūt oī dere aliquem sanctū/nisi comes fuerit hūilitas ⁊ sctitas. Dec ꝟo gratia miracloz ī datur qñq reprobis ad ipoz ꝯdemnationem/ne iusti ꝓ magno deputēt si vl habeant vel nō habeāt hāc grāz. Nolite inquit christ⁹ gliari q ſpūs vobis subjciunt ⁊c. Q, si sigillū et signū pprīū diuīe potestat, quod est miraculū adhiberi grāt ī testimoniū falsitatis/deus ℔ nunq ꝓmittit q̄n reclamauerit vl reclamet/quēadmodū predixit ne credamus signis antichristi. Et hoc est ad ꝓbatōez electoz̄ū. ¶ Properabat rursus q̄rere studiositas. Cur nō mō fit baptismus vt olim in noīe ihesu: et cur nō ad īuocatōem eius dant genera linguaz ⁊ opatōnes miracloz ⁊ sīlia: Dū hec interloq̄ndū supirruit zel⁹ feruid⁹ / fili⁹ caritatis/absce de hinc. ait/o studiositas speculatrix. nō est tēpus disputandi ſz plorādi. nā si ꝓptea deus appellatus est ihesus. si in hoc apparuit grā ipius vt saluemur. vñ tot nobis mala/ tot incōmoda/q in ipm credim⁹ /ipm īuocam⁹: Ecce iminuti sum⁹ ex ira dei effusa sup nos/pl⁹q̄ gentes q nomē dñi nō nouerūt neq̄ inuocauerūt. Et vt alia ptereā ecce q̄ execrādo scismate ecclīaz ſponsaz suā ꝯcuti sinit/deūci/pteri/rumpi/lacerari. Et vbi sunt mirificordie tue antiq̄ dñe: vbi est illa quā apls tu⁹ scribit apparuisse gratia: vbi ē nomē sanctū tuū atq̄ gloriosum/qđ inuocatū est sup nos: Cur derelinq̄s nos dñe deus nr: Ubi abūdantia illa pacſ quā oriturā asseruit ꝓpha in dieb⁹ tuis. ⁊ quaz angeli cecinerūt dicētes. Gl'ia in excelſ đo. ⁊ in terra pax hoīb⁹ bone volūtatis: ¶ Sz ve tibi mala voluntas. volūtas ingta. Tu istā a nobis dei grām abscōdis. Tu diuinū illud carmē obturbas dissonis moribus tuis. Tu surripis gliaz deo ptē suā. Quidni pace ſpolieris pte tua: Tu igit bñ viuere docēda esſe nō acute disputare/neq̄ fortassis tpus docēdi sed faciēdi. qñ mala radicata q̄ in mores abierūt /nō ꝟboz̄ fomētis sed factoz̄ securib⁹ atq̄ ferramētis extir

pare necesse est. ¶ Sed assit potius tps miserēdi dñe ihesu. tēpus miserēdi eius q, vēit tēpus. succurrat grā tua. Appareat illa miseris. q, adiutor es in oportunitatib⁹ in tribulatōe. Impera vētis/ ⁊ cessabit q̄ssatio. et aura seuerior et asperior. Recorderis grē tue antiq̄ dñe. Recorderis īfantie ſuscepte ꝓpter nos. sed et circūcisionis tue ⁊ nominatōis salutifere memor esto. Benedic ꝑncipio anni benignitat, tue. quod ꝓncipiuz tu corona mīficordia ⁊ miseratōib⁹. quoniam illud tibi dedicam⁹. nō fabuloso Jano bifronti. scientes qm̄ beatus est vir cuius est nomē dñi spes eius. et nō respexit in vanitates ⁊ īsanias falsas. Tu summ⁹ es pōtifex noster/des in nouitate ortus tui et coronatiōis tue grāz vbertatē/ et īdulgētiaz plenitudinē elargire. Signare dignet grā tua nr̄as expectatiōes ad ꝑbendas celestis illi⁹ et cathedralis eccl'ie tue magne hierl'm eccl'ie triūphantis ad quā tendim⁹ /quam tota deuotōe cupimus. expectātes beatam spem. Non cōfundas nos ab expectatōne. quia ve patiētib⁹ repulsam. si vel in signatione vel in bullis vel ꝓcessu vel possessione defecerint. Sit hodierna sanguis tui effusio expectationū nr̄az valida signatio. sit eternū salutare. vt vbi iniq̄tas abūdauit superabundet et gtia. ¶ Talis erat in meditatione mea zeli plāgoz querul⁹/ ꝓmouēs oīas ⁊ obtestans. vt sublata mala volūtate ō medio nostri (illa enī sola pacē cogit in exiliū. illa scisma parit. fouet et nutrit) nos coadiutores gratie dei sum⁹. que pūs conatib⁹ nō deerit. ¶ Cui studiositas. ⁊ cur ait nō inquirit clerus cū prelatis suis. qualib⁹ vīs occurrere cōuenit tantis et tot incōmodis Seu ꝓ ꝯgregatōem factā in nomīe ihesu/ q aderit in medio. Seu ꝓ sedule disputatōis officiū. tendentis nō ad cōtentionē sed veritatis inquisitōem. Seu ꝓ inuestigatōem criminū regnantiū ī christianitate vt cuelli cognita possent. Et esſet clerus exēplo ie su populi saluator. nō lup⁹ dissipator. Expedit ne me studiositatē in talibus occupari: ¶ Cui zelus. Expedit q̄dem ⁊ iā multa a tuis sectatoribus conscripta sunt /vt omnia rite ꝑparent que agenda fuerint in cōcilio. Alioq̄n ferēdū ē ne scismati radicatōz afferret exemplo grecoz̄. et ne scissuras (qđ auertat đi grā) multiplicaret ampliozes. q̄lia nūc oīa dicere ꝛclamat vt vides breuitat, amor ⁊ subdola blādaq̄ adulatio cōtradicit. Hi/

hilominus obsecratõne facta p gratiã domini nr̃i ihesu xp̃i et p meritũ dom⁹ dei /vt rps modicũ deꝫ veritati ꝛ eius inq̃sitõi. p/pulso omni mordacitatis desiderio. qõ lõgissimũ frequenter vanitati daꝫ ꝛ fabulationi. Dic tu studiositas radices aliq̃s ex iure diuino sub generalib⁹ p̃ncipijs vtiles ad sedandũ pestiferũ scisma. qm̃ illõ p̃mum et p̃ncipali⁹ occurrit in eccl̃ia reformandũ ¶Tũc studiositas visa est quedã apire sub consideratõe quadruplici/que q̃lia sunt vestrũ erit iudicium.

¶Sequunt quattuor cõsideratões de pace p̃dicate Tarascone

Cõsideratio prima

D Finis policie eccl̃iastice et cuiuslibet legis eam regulantis est pax salutifera. Hoc satꝫ expressit diuinus nr̃ pb⁹ paulus qui finẽ legis et p̃cepti/nũc dilectionẽ esse dixit/nũc ihesũ. intelligens in dilectõne pacẽ. in ihesu salutem. vt sit finis pax salutaris. Necꝫ opus ẽ anxia ꝺductõe alia/cũ natura nos doceat ens quodlibet nõ minus suã vnitatẽ ꝛ pacẽ appetere/q̃z entitatẽ/ſm deductõem diuini dionysij Augustini et boetij. ita vt pax sit bonũ quod oĩa appetũt. adeo q̃ pticularis ordo nature plerũqꝫ imutaꝫ in reb⁹ vt vnitas conseruet. Manifestat h̃ ascensus grauis sursum/et leuis deorsũ. Si in corpe vero/cur nõ in mystico põt vicissitudo tal' q̃ri. vt p pace retinenda. fiat deorsũ qõ sursũ est vt pax pmaneat? Cũ igit ſm exigentiã finis cetera debeãt moderari. et finis est q̃ imponit necessitatẽ reb⁹. necessitas vero legẽ nõ habet/pspicuũ est q̃ nulla lex habeat aliq̃d firmitatis si paci faciẽde vl' ꝓfuãde inuenit contraria. sed debz interp̃rari vt seruiat paci/vel penitus aboleri. alioq̃n iuxta dictũ comici/sũmũ ius sũma ẽ malicia/cõformiter ad iussionẽ sapientis. noli esse iust⁹ nimis. Sic athenienses fecerũt ad tpus leges lycurgi nõ esse/vt semp essent. et nasica scipio/dũ consul inquit iuris ordinẽ sequitur/id agit vt cũ oĩb⁹ legib⁹ romanũ corruat imperiũ. Nullo pacto igit ſuaꝺ lex nõ obſuato legis fine q̃ est pax. Sic in sil' xp̃i anam doctrinã scribẽs Aug⁹ deducit p regula memorãda q̃ nullus textus sacre scripture in sua expositõe retinet sensũ spũssancti nisi ille caritatẽ edificet. Et qm̃ hui⁹ scismatis tam extranea videꝫ esse pestis vt tale nũqꝫ visum fuerit minus habens puisionis humane remediũ/docẽte hoc sua ĩdies radicatõe/expedit ad eius expulsionẽ instituio nouoꝝ canonũ/cũ ea que de nouo emergunt nouo egeãt auxilio. vl' iã ꝓditorũ necessaria ẽ moderatio. Sz q̃lis et p quid moderatio? Sane p regulã infallibilẽ ꝛ in obliquabilẽ legis diuine/ cuius sectatoribus et amicis pax mlta est/si pphete creditur/et nõ est illis scandalũ. ¶Ex q̃bus elicitur ꝓclusio saluberrima/ q̃ nulla via pficiens ad sedationẽ scismatis repudiãda est/ q̃ntũcunqꝫ iura vel leges hũane videãꝫ opponi. vt de electõe sũmi pontificis q̃ est sic ꝛ sic celebrãda/et similes. dũmodo diuinũ mandatũ vl' ius maneat inuiolatũ. Qõ scire ad illã spectat scientiã p quã legũ ꝓditores iusta decernũt/legem eternã imitãtes. Hec est lex euãgelica/q̃ si cõtemnaꝫ ab aliq̃bus/illi sũt inepti pacis eccl̃iastice tractatores. quẽadmodũ inutiles sunt boies ita adherẽtes nudis textib⁹/vt epikeyam/h̃ ẽ eq̃tatẽ ignorẽt. quales Aristo. noiauit imã sinos in opinionib⁹ ꝑprijs. ¶Ex his deniq̃ q̃s nõ videat /q̃z impiũ est p̃ſtim apud eos qui se eccl̃iasticos dici volũt /si pitos ĩ euãgelica lege vl' ñ cõsultare vel abũcere/ vel maiori sacrilegio habere. pbro ꝓgnoscãtur/hinc errores/hinc p̃sumptuose assertiones /hinc ꝓplexitates inexplicabiles /hinc obstinate defensiões adinuentionũ hũanarum in gniciem eccl̃ie ꝛ pacis salutifere finis sui surgũt. vt q̃ nõ licet disputare ꝺ potẽtia pape. q̃ nõ potest sibi dici /cur ita facis? cum tñ sit peccabil'. q̃ nõ põt ĩ aliq̃ casu eccl̃ia sine eo cõuocari vl' aggregari. q̃ h̃ est fidei articulus. Bñdict⁹ ẽ papa (exẽpli gr̃a) q̃ non põt in aliq̃ casu ad ꝓcilium papa vocari. Q⁹ absq̃ eo nõ stat sal⁹. cũ tñ salus eccl̃ie in solũ deũ ordinẽt absolute ꝛ essentialiter /et in hominẽ christũ de ordinata lege. sed accidentaliter ordinaꝫ in papã mortalẽ. alioquin dum vacat sedes p mortem pape vel naturalem vel ciuilẽ. vtputa si sit hereticus depositus quis hominũ saluus esset? Aliꝫ papã p̃dicant impeccabilẽ. aliꝫ omnipotentẽ. aliꝫ sine vlla exceptõe credũt extra salutis statũ quẽlibet sue parti nõ obediẽtem. Quod quanta temeritate dicaꝫ ipi viderint assertores

Consideratio cõa

A Quelibet ī eccl'iastica hierarchia potestas in pacē salutiferā ordinat̄. Hec infert̄ ex p̄ma. Cū igitur nō sit data ptās in destructionē sed edificatōem. teste apl'o. Si q̄s abusui ptātis hoc est tyrānidi resistit/ille nō resistit dei ordinatōi/ sz obedit q̄ iubet malū tollere de medio sui/ ⁊ p̄rem scādalizantez abijcere/sicut et licet cuicūqz erga quēcūqz vim illatā vi repellere/cū appositōe moderate cautele. ¶ Hec cōsideratio facili deductōe traducit quorūdā scripta sup̄ obedientie laudib⁹ et inobediētie penis ad oppositū illius qd̄ p̄suadere conant̄. Nam si obediēdū est homīb⁹ /quanto magis deo. ¶ Elucet p̄terea /q̄ si salutifera pax tollat̄. ex eo q̄ in Johāne(exempli gr̄a)potestas ecclesiastica q̄dam remanet/q̄ repudiata pax rediret. abijcere ptātem in hoc casu ē eadez bene vti. retētio autē verteret̄ in abusū. Addito q̄ nulla ptās inuenit̄ hic in via /q̄ nō subijciat̄ legi diuine ⁊ naturali. et q̄ non sit peccabil' ⁊ auferibil' vel abdicabilis .aut p̄ tēpore ab executōe suspensibil'. ¶ Fundat̄ in hac cōsideratōe dictū illud mēorabile ⁊ vere dignū a sūmo pōtifice quod his auribus pluries accepi ab ore dn̄i nr̄i. hoc sine adulatōis spū refero .paratus sum inquit etiā vsqz ad mortē vel īmolatōnē p̄prij corpis si ita res exigat eccl'iasticā vnionē p̄curare. quāto ampli⁹ vsqz ad p̄prij stat⁹ abdicatōem. Nam quādo daret vitā q̄ nō desereret vestē aut vittam/coronā seu mitram? ¶ Vellent aliq̄ rursus obijcere ɔtra epl'am anglicanā q̄ via cessiōis ī effectu reddi possit practicabilis casu p̄posito/inuitis etiaz ɔtendētib⁹ de papatu/ q̄z q̄z si habeat h̄ allegationē rationabilē coactio ip̄i viderīt /velint itaqz/nemo cogit. At v̄o q̄cq̄d de h̄ sit ɔstat viam cessiōis esse possibilē. īmo in casu necessariā. ad cuius laudē spectat quod scribit Dionysi⁹ (nō ille ariopagita) ad donatū. recitatiue ī eccl'iastica hysto . Dionysi⁹ donato fratri salutē Si īuit⁹ vt ais ī h̄ venisti/offendis in eo si dimiseris volens. oportuerat q̄dem etiam pati om̄ia p̄ eo ne scinderet̄ ecclesia dei. ⁊ erat nō inferior gloria sustīere martyriū p̄ eo ne scinderet̄ ecclesia q̄z est illa ne idolis īmolet̄. īmo s̄m meā sententiā maius hoc puto martyriū esse q̄z illud. quia ibi vnusquisqz p̄ sua tm̄ anima/ in hoc vero pro omni ecclesia martyriū sustinet. Hec ille. Deniqz plura sequerent̄ de quibus nō est dicendum per singula.

Consideratio tercia

O Quilibet rationis capax obligatur s̄m vocationē suam /pacem ecclesie salutiferā p̄curare. Ille orādo/hic disputādo/hic p̄dicādo/hic exhortādo/hic agendo. vel quolibz modo alio. Sumerent̄ argumenta p̄ hac consideratōne ex radice filiatōis ad ecclesiam. et ex radice dilectōis et iusticie ad proximū. ex radice pietatis seu religionis ad deum. Nulla siquidē in p̄senti scismate potest serpere deterior labes q̄z inertia querendi pacē. siue illa proueniat ex ambitōne vel adulatiōe/vel timore/ aut alia occupatōne nō admittente curā hāc salubriorē. pectora nostra duas nō admittentia curas /ait satyricus. Audiam⁹ a sapiente quid pigricies stulta operat̄ ī agro vel vinea ecclesie? Per agrū inquit viri pigri trāsiui ⁊ per vineam viri stulti. et ecce totū repleuerāt vrtice /operuerant faciez eius spine /⁊ maceria lapidū destructa erat. ¶ Q, si pestiferū ē et maledictōni p̄ximū negligere opus hoc diuinū/q̄z criminosū est/q̄z nephariū laborātib⁹ nō applaudere/sed irasci? ¶ Propterea stat aliquē adherentē iuste parti pl⁹ esse de scismate culpabilē/q̄z alterum qui adheret parti false. vt si primus aliqua passione viciosa tractus obsistat quo min⁹ fiat pax. nec audire paratus sit ecclesiā. Alius querit cū omni sollicitudine vias pacis/promptū habēs animū obediendi ecclesie iudicio seu veritati dū sibi claresceret. Ea nāqz que dissensionem afferūt in p̄senti scismate sunt talia que in facto maxime consistunt. in quib⁹ errare sine periculo salutis potest non solū iste vel ille/sed etiam in talibus ecclesia fallere dicitur et falli /sicut dū multo tempore feminā pro papa coluit. ¶ Porro manifestari potest ex radice hac quales excusantur a vicio scismatis . Et q̄ stat scire q̄ scisma est ī ecclesia. et tamen nescire quis in ea sit scismaticus . Ex hoc consequenter aperitur quales sunt anathematizādi ⁊ vitandi et quales non. Nam velle omnes indifferenter partis false extra ecclesiam et salutē trudere/quale sit iam tetigim⁹ . ¶ His ex rebus perspicuum fit deinceps quanta laude. quibus preconiorum titulis /commendanda redditur partis nostre diligentia/presertim in inclitissimo francie regno.

et q̄tū a scismatis obstinatōe pcul existat/ vbi q̄sita ē hacten⁹ pax salutifera tanto labore/tot expēsis/tot legatōib⁹/assiduisq̄ cōsiliis? ¶Nec ē q̄ aliq̄s opponat q̄sdā vt zizania vel paleas malax actionū in q̄busdā ortas inter hanc ⁊ tuose opatiōis segetem. vel q̄ nō satis efficaciter diligentia respondit ad votū. Escribat hoc hūane fragilitati. Raro enī nascit granū virtutis sine palea aliq̄ defectuositatis. Nihilomin⁹ habz pfecto plus vere laudis zelus ille diligens q̄ aliorū negligēs torpor. qm̄ scisma si dimittit absq̄ agitatōe/proferet radices malas alti⁹ et inexulsibiles ⁊ pductas robora bit. Nam mala p longas ꝓualuere moras. Doceat nos scisma grecorū qō iā nō curatur. nemo nō despat. ¶Quo in loco ḡndis offert ad loquēdū materia sup laudib⁹ parisien. vniuersitatis p̄clarissime studioz sup zelo feruido ip̄ius/que nō cessauit hactenus eniti pedib⁹ vt dicit et manib⁹. alit q̄ desides aliq̄ ⁊ inutiles q̄ facere nihil volūt vel nesciūt. obstrepūt tū facientib⁹ solis cōtumelijs fortes ⁊ armati. Sed silētiū imperat/tū benignitas/tū modestia /ne in ei⁹ laude videamur ꝓpriā querere. ¶Ecce autē quis est qui nō dicat /q̄ nō clamet /pax/ pax. fiat pax. pacē volo. pacē sup oīa cōcupisco. Atuero nōne irridet deus/ quoniam sile est pacē nō velle/⁊ illā vel inutiliter ⁊ desidiose velle /vel impossibiliter velle. ℞ est medijs ad eā impossibilib⁹ cōtēdere. vt si querat vnio aliqualiter qualit̄ haberi nō valet/neq̄ via debellatōis/neq̄ via ratōis seu reductōis/neq̄ via anathematizatōis seu sepatōnis/neq̄ via cōdescensionis aut similiter. Cūq̄ itaq̄ pastor teneat non minus reuocare oues quas iudicat errantes q̄ seruare nō errātes. nōne debet vt fiat vnū ouile modū possibilē et verisimilē hoc agendi velle ꝓsequi /etiā cū dimissiōe gregis ꝓprij et obedientis/ si per hoc seruat et vnit gregē vteq̄. Nec est hoc deserere gregem more mercēnarij et fugere /sed saluare. ⁊ vt vere sic dicam⁹ fugiēdo manere. Sz hec cessio dicit aliquis fieret pnitiosuz posteris exēplū? faremur id posse ꝓtingere. nā quibus rebus nō contingit abuti. atramē pro incerto malorū euentu /nō esset tā certum et optandū p̄sentis pacis bonū repudiandū vel negandū

Consideratio q̄rta

Tantū est pacis salutifere bonuz ꝑ vt pro eius adeptōe neq̄ mūdanus honor/neq̄ status /neq̄ ḡdus/neq̄ ꝓpria vtilitas debeat aliquem deterrere/et nihil prorsus nisi peccatū cōtra legem dei eternā. Hec consideratio posita est cōtra illos q̄ dicunt. Obseruetur honor partis nostre. habeam⁹ victoriā /cōfusionē euitem⁹ Ecce qualia sustinuit obprobria summ⁹ pontifex christ⁹ vt faceret vtraq̄ vnū. recōciliās in suo sanguīe ea que in celo sunt et in terra. factus obprobriū hominū ⁊ abiectio plebis. et nō dicēs. seruetur honor meus. Sufficiebat ei testimoniū bonū cōsciētie ad deū. Igit̄ vt pax habeat̄/ nulla plane via repudiāda ē q̄ ꝑt absq̄ peccato deduci. et quāto breui⁹ tāto salubrius. Quanto insup patentius tanto acceptius apud oīes /quoniā res tangit oīes /⁊ veritas lucē amat ¶Quocirca vie p dominū nostrū oblate (proferā hoc sine adulatōis oleo quo nō indiget/et salua pace omniuz) quia nunq̄ mihi vise sunt iuri diuino palā contraire. nunq̄ vise sunt similiter penitus reprobāde/ nisi forte struatur calūnia ex iuramēto suo/ et ex toti⁹ obediētie sue cōsensu/iudicio ⁊ requestis aliorū tēdentibus. ¶Propterea rursus nō improbabile videt̄ attētis circūstantijs offerētib⁹ se in p̄senti scismate si pars iusta possita iuris sui p̄secutiōe desistere/vt ad iniustā ius suū tranferret ⁊ fieret iusta. seu p nouā electionē intrusi. seu p aliam viā in iure septo nō habitam/dūmodo ius diuinū vtrobiq̄ iuiolatū remaneret. ⁊ hec via ꝓpt timorem inhonoratōis mūdane nō esset penit⁹ abhorrēda. Nam q̄cūq̄d a maliuolis interp̄tibus diceret̄. desup resideret inspector cordiū deus. et iudex veritas et charitas abūde remunerās Nōne laudata. nōne victrix effecta ē mr̄ illa vera infantis apud salomonē. q̄ filiū maluit itegr̄ abscidere/illoq̄ carere q̄ diuisus ī suā cederet portiōez? Deniq̄ in laude Q. fabij maximi p̄clarissimā dixit Ennius q̄ nō ponebat rumores añ salutē Nōne sanctius est vltro dare gr̄e. dare charitati fraterne. ⁊ paci honorē suū caducuz. imo vitā. ꝓpam cuz merito q̄ sine laude et pace mox natural necessitas vtrūq̄ diripiat? Cōcedat̄ g̃ libēter gr̄e/id qō velit/nolit obtinens/ptin⁹ relinquet̄ nature. ¶Amplius nō videt̄ ip̄robabile q̄n expediat ī casu ecclesiā ad tēpus summo pastore carere vt

interim ꝑ tractatū vel aliť adeptio pacꝭ celerior hr̄eť. Q, si canōes oppositū sanxer̄t lex diuīa nō dissonat. Nā ex dicto p̄t absq; papa mortali stare sal⁹. Q, si timeť īfamatio ꝑtis illi⁹ vel illius. iā rn̄sum posuimus.

Q ¶ Conseq̄uter deducim⁹ ꝙ ꝓpter timorem succūbendi aut inhonoratōes hūane/que vtiq; viciosa nō sūt/ ꝯciliū generale vniuersal' eccl'ie nō videť repudiādū. ſz piū ē credere ꝙ in tractatōe p̄sentꝭ maťie nō erraret Audiam⁹ rōem. ꝯstat itaq; ꝙ in materijs fidei terminādis error nō cadit ī generali ꝯcilio. Rōem dāt doctores ex spēali assistētia spūssancti ⁊ christi regētꝭ eccl'iam. nec ꝑmittentꝭ errare ī his ad q̄ hūana īuestigatio ꝑuenire non p̄t. Sec⁹ in his q̄ vel facti sunt vl' hūana rōe t'mīari pn̄t. Nūc autez scisma p̄sens q̄q̄q̄ ī his q̄ facti sunt pl'imuz hereat/eius nihilomin⁹ t'mīatio tā ꝑplexa cernit'/tāq; difficil'/vt sup̄ hoīm vires īgenia īuentōes ⁊ ꝯsilia videať. Ubi v̄o deest hūanū/p̄t ⁊ dz absq; temeritate diuinū auxiliū etiā miraculosum expectari. Ita eī de sortibꝫ mittēdis ī casu det'mīat Aug. dū seuiētibꝫ tyrānis inq̄rit' q̄s de multis p̄latis ꝓ gregis salute remanebit/q̄ recedēt? Nonne igit' absq; ꝑiculo causa illa ꝯmitti deo ⁊ vniuersali ꝯcilio possz absq; formidine q̄q̄ maior ꝑs vinceret si essz īiustior/⁊ maxime in ꝑniciē eccl'ie. qd̄ addo/qm̄ ī casu cōis error faceret ius/p̄ſtim error facti vl' ex facto ortū habēs. Auxiliū tale miraculosū nōne in bello corꝑali iudas machabe⁹. nōne moyses. nōne fideliū alij talit' expectauer̄t/qn̄ ꝑsequebať vn⁹ mille/et duo fugabāt decez milia: q̄nto securiori fide ꝓ h̄ scismate finiēdo p̄t ī opitulatōis diuīe assistētia spēali/ꝑ tractatū vniuersal' ꝯcilij spes hr̄i. Et quis obsecro tāte p̄sūptōnis inueniri poterit/vt determīatꝭ ꝑ tot viros celeberrimos/ꝓpriam opinionē vl' p̄ferret/ vel eoꝝ dictamē n̄ imitareť? Piū q̄z sentire ē vt nō nisi viam mediā/viā pacificā ⁊ vtrobiq; honorabilē sentētiaret ꝯciliū. Nec tn̄ ignoro ml'tas circa hec ⁊ alia suboriri difficultatū nebulas. Sed eas oēs lux diuīe legis suis radijs faciliter eijceret/si nō vltra ceruicosa ꝯdicendi libido obstiterit. Si ocl'os rōis neq; segnicies inq̄rēdi clauserit. neq; ruditas obtuderit. neq; eos lippitudo carnalitatis. neq; curaꝝ puluis. neq; fum⁹ p̄sūptōis suffoderit. neq; postremo malicia cecauerit quo minus apparere possit gr̄a dei saluatorꝭ nostri. ¶ Ita studiositas ꝑ zelū stimulata ꝑgebat in lōgius. Cuius ego sermonē interrūpēs et finiēs/exclamaui. Appareat vti nā bone iesu pax nr̄a. salus nr̄a. appareat tādē aliqn̄ gr̄a tua. vt p⁹ illustratōz sincerā ⁊ agēda videam⁹/⁊ ad ea q̄ viderim⁹ īplenda ꝯualescam⁹. Res q̄ppe ī obscuro nimis demersa ē. nā et nobis caligīes/pulueresq; difficultatū ambulādo sponte suscitamus Deest insuꝑ apud multos gr̄a humani auxilij/que simul apparere et cooꝑare debuerat gr̄e dei. Obfuscat eā p̄terea vel abscondit amor ꝓprius q̄rens q̄ sua sunt. et incircūciso corde ambulās post desideria carnalia atq; secularia/neq; sobrie/neq; iuste/neq; pie viuens in h̄ seculo. quasi nō expectaret beatā illā spem que sola desiderāda ē. sola velut enceniū diuine g̃tie iugiter postulāda. Prouideat meliora viciniorāq; saluti g̃tia eadē dei et saluatoris nr̄i/hic nos iustificans. glorificās in futuro Amen

¶ Finit sermo de circūcisione corā papa apud Tarasconā. Anno. M. cccciij.

Epistola eiusdez ad dn̄m aurelian̄. de ſmone p̄cedente

Serenissimo principi et militi regis poli dn̄o aurelian̄. Suus Johānes cancellarius ecclesie Parisien̄. indignus/obsequiū humile. pacisq; p̄sentꝭ cum eterna donū feliciter adipisci. Multa hactenus scripsi strēnuissime dn̄e. Pluria dixi que ad ecclesiasticā pacē vtilia videbātur/prosequēs pacē exulantē/latratu q̄ potui/ego de genere catulus. offerēs insuꝑ ꝓ virili portōe ad opus tabernaculi dei cum homībus ea que de manu sua videbar suscepisse. Nec ignoro posse ea a tot capitibꝫ in varias facile traduci sentētias. ⁊ forsan aduersas. que tn̄ oīa si cum distinctōe tēporū circūstantiarū quoq; sese offerentiū ml'tiplicitate pēsari digna fuerint/arbitror ea inuenturi nexu cōcordi veritatis inter se iūcta esse/vtpote que circa idē centrū eundezq; cardinē pij desiderij voluebanť. Uiā itaq; cessiōis bene practicatā ego breuissimaz et optimā censui/iudicans ad eius receptionē ſm p̄paratōnem animi ambos ꝯtēdētes de papatu iure diuīo constrictos. Nec erat ꝙ allegarent coactōnem. Uellent itaq; cogebat nēo. Porro in ꝯclusione substra-

ctionis nō affui /quā tñ ꝓclusam ipugna/re ptinaci aniositate nō ꝑsupsi. Sz postꝯ dñs nr Bñdictus viā cessiōis ⁊ alia q̄ pe/tebāt accōmoda ꝓ pace ⁊ reformatōe eccle/sie dict⁹ est acceptasse/opponit se paruitas mea cū odijs et discrimib⁹ nō modicꝭ/ vt ipe neꝯ papatū ō facto irreuersibilē amisis/se/neꝯ hereticus aut scismatic⁹ iudicādo esse causaret. Placuit quoꝯ restitutio quā ⁊ ꝑdicaui corā celeberrimo cetu apl'oꝝ. Per hāc itaꝯ ab ea nra secū vnita/ portus pacis generaľ attīgere facilī⁹ sperabā. De niꝯ nō tā missus q̄ coact⁹ legat⁹ ad domi/nū nostꝝ sup hac matia ꝓ pte vniuersitatꝭ ꝑclarissime studiorum/cui ego filī⁹ negare potui nihil ꝓposui ꝓmo massilie. Dehic ta/rascone ꝟmonē hūc/quē decor⁹ ꝑsentie ve/stre nobilissime fulgor illustrauit. Hūc ser/monē sicut ⁊ ꝑsentē ꝓpositiōem /postulare dignata ē celsitudo vra ab exiguitate mea. q̄lis aūt ego sum vt vel h̄ vel aliō q̄ppiā de/negare ꝑsumpserim? accipite itaꝯ ꝟmonez q̄liscūꝯ ille est. vbi aliq̄ sed pauca ex dicta/tis /in margine posita sunt /q̄ breuitas pre/ceps eripuit ne pferrez. Bñ valeat ꝑclara dñatio vra ad ꝯmunē pacē et ꝓpriā salutez ꝯseq̄ndā. scriptū tarascone Anno dñi. M. cccciij. in vigilia epiphanie

Epistola dño came

racensi existenti in curia

SDecreuerā reuerēde pater et p/ceptor singularis accuratiuꝭ si vacasset p dictatū quedam scribere ꝯq̄stur⁹ de sinistra vl' interꝑtatōe vl' relatōe dictoꝝ īmo pluriū nō dictoꝝ in ꝟmone circūcisi/onis habito tarascōe corā dño nro tpe lega/tionis mee ꝓ pte alme vniuersitatis pariſi/ensis mris mee. Expior itaꝯ verā esse co/mici sententiam/nihil esse q̄n male narran/do possit detiorari. Hāc ego cē vnā ex ma/ximis difficultatib⁹ estimo q̄ reddūt offici/um ꝑdicationis onerosissimū. q̄s difficul/tates atꝯ discrimia Grego. et Chrys. q̄li/bet in suo pastorali ⁊ Aug. iiij. ō doc. xp̄ia/na/copiosissime narrauer⁹. Fit enī plerūꝯ (loq̄r centies exptus) vt ꝑsentes ī ꝟmōe ali q̄ nō solū depuent bñ dicta /sed ea q̄ nullo mō dicta sūt ꝓstāter affirmēt ꝓ platꝭ Stul/toꝝ q̄dem infinit⁹ ē numer⁹. Est tñ sapiētꝭ assertio. Stultus nō capit verba prudētie nisi ea dixeris q̄ versant⁹ in corde suo. Uer quoꝯ est dictū apulei /multos eē q̄ sol' au/ribus corpis philosophant⁹. intellectū ve/ro vel nullū habēt/vel illū variāt ꝓ varieta/te passionū ⁊ affectionū. quēadmodū in so/nitu campanaꝝ sumim⁹ argumētū. Dicūt/ enī (vt vulgari more loq̄r) quod volumus/ Porro mihi cōscius fuz/nihil ꝓtulisse tūc/ quod nō esset sacre fidei/ monitisq̄ salubri/bus accōmodū et examinata veritate stabi/litū. Nihilominus quot bone iesu sup eo/dē sermone mihi reuelata sunt/q̄ nedū non dixerā ſz nec cogitauerā. Quot peruerse ca/pta et puersius impugnata audacter asse/rere quosdā postmodū ꝑsentes/viderīt ipi/ quo studio vel cōtradicēdi/ vel vane ꝓpla/cendi/seu zelo vel ignorātia moti/ quesisse/ vitates ꝓ me positas impugnare/ ⁊ ꝓ rōes palā erroneas. sed nolo sequi relatōes so/las hominū in tanto negocio defēdēde ve/ritatis /ne pugnemus /vt dicit⁹ in tenebrꝭ. Habuissent igit⁹ dictorū meorū formā ꝓ/priā et limitatōnē/adeo vt trāspositio sepe/ vel omissio vnius vocabuli sententiā vari/asset. habuissent inq̄ formā ipam /habuis/sem viceuersa solide que dixissent. nūq̄ re/fugissem ꝓ veritatꝭ defensiōe ꝓgredi. ſz q̄d agerem? nihil obiectū est qō struerim dum/ essem ꝑsens/potesq̄ ꝟbotenus respōdere. ſz lōgo postmodū interuallo me absente et/ surdo vocib⁹ eoꝝ plurima variaq̄ ī oppo/sitū dicta ꝑdicataq̄ ego solis rumorib⁹ ac/cepi/q̄b⁹ cur nō magno conatu rūdere pa/rauerim iā exp̄ssi. Nouissime aūt hesterno/ vespe scripsit et vnus amicis fidelissimis/ se audisse ab alto/qui silī audierat ab alijs/ grauibus (vt dicebat viris) me dixisse inter/ cetera q̄ hoie in articlo mortꝭ exñte q̄libet/ sacerdos habz eq̄lē ptātē cū papa in indul/gentijs dādis a pena et culpa. q̄ Hāc vero/ assertōem certissimus sū nec sensisse nec di/xisse /q̄q̄ si de ptāte ordis ī casu necessita/tis fieret locutio /scitū ē satis q̄d doctores/ sentētient. Deniq̄ q̄d dixerim vñ error tal⁹/ potuerit in aliq̄bus paꝝ forsan aduertenti/bus ad ꝟboꝝ formā elici. Pono diffusiori/ ꝟmone ī cartula colligata ꝑsentib⁹ Tu ꝑte/ xtor sapiētissime corā tuis ocul' tor⁹ palam/ sum tibi int⁹ et ī cute not⁹. Digner⁹ accipe/ baculū defensiōis mee ī hoc articulo. quo/ apphēso voces oppositas (si ita dignū vi/ sum fuerit) valeas ꝓpescere. Postremo to/tū ipm ꝟmonē quē hacten⁹ recōditū absq̄/ multiplicatōne in alias manus habui mit

tere(si ita cẽsueris)parat⁹ sum intẽtõe talis finis.det dñs ipe bñ valere ingiti dño ad cõsecutõem btẽ spei/z ad vniõem celeri⁹ remeandã in regionẽ eccl'ie sctẽ dei.

Sermo factus co

rã Alexãdro papa p magistz Johãnem ꝺ Berson cancellariũ parisien. In die ascẽsionis dñi. ¶Adiuua rex celestis /z tu regina genitrix virgo paupem z inopem de regno israelitico locuturũ.

Tꝺ Omine si in tẽpore hoc restitues regnũ isrl'. Originaliter Act. i. cap. z recitatiue ei epla pũtis festiuitatis. ¶Nõ sũ nescius btissime pater/ vosqz cardines orbis terraz/z cetꝰ dñi sapiẽtia clara fulgẽtes/me subire ꝓmõis onus ꝓsus i par exiguis viribꝫ. Idcirco pulsabo ianuas deuote regis celestis vt impfectũ meum suppleat. humili det gtiã. linguã infantis faciat diserta. Et q facili⁹ exaudiar oretur pariꝫ eius pia genitrix/illiqz salutatio ꝑsentet angelica. Aue gra plena zc. ¶Dñe si i tẽpore h zc. Quesierũt h apli ab ascẽdẽte domino/eisdẽ q ꝺẽ ꝓbis /sed sensu vario. q varietate breuitatis studio ꝓterita. quoniam duplex ẽ regnũ isrl'. h est videntiũ deũ. alterũ celeste triũphãtis eccl'ie/cui⁹ ciues deũ vident p spẽm. alterꝫ terrestre militãtis. cui⁹ ciues deũ intuent p fidẽ Dicã ꝑmũ quõ celestis/deide terreni ruinas ascẽsio dñica hodie restituerit. Hãc mihi partitõem ñ me⁹ sensus sz diuin⁹ cõtulit apl's. A q scriptuz memi deũ prem ꝓposuisse i disẽpatõe plenitudis tpm istaurare oia in xpo q in celis z q in terra sũt. Ecce me docet apl's tu⁹ vas electõis tue dñe iesu/q tibi rñdere licuerit qrentiby discipul'. dñe si in tpe h zc. Hã si p te eẽnt instaurãda q sunt in cel'/ vti affirmare illũ pspicio. q ꝺ tibi leui⁹ qz hãc illis ꝓitatẽ rñdente ꝓptea scãdere celos vt ciuitatẽ diminutã z magna pte sua p scel⁹ orbatam turpe/reitegrares. Ipa maloz oim ꝑma parẽs superbia/lucifez illũ q mane oriebaꝫ/cũ tercia stellaꝝ pte traxit ad tenebrosum occasuz. Et qs crederet nõ inde regni supni claritatẽ obumbratã: Tollite exh celo visibili lucifez z cũ eo tercia ptẽ stellarũ cui dubiũ est noctes obscuriores futuras: Quis nesciat impfectã remãsisse sctoꝝ angelorũ societatem suo numero diminutoz: Quis in dubiũ vocabit corp⁹ ciuitatis illi⁹ ꝑstantissimoꝝ mẽbroꝝ auulsiõe sensisse lesionẽ/z integritatẽ pulcerrimam amisisse: Null⁹ opinor. ¶Ergo claudicabit sctoꝝ gl'ia. nec dei ciuitas de sui itegritate letabitur. Si natura tãto tpe vacuũ isectꝰ z sic exhorrescat. q pacto supnas sedes vacuas ocul' eqs aspiciet sctoꝝ gl'ia: Deniqz gaudent angeli ad penitẽtiã pctorũ. Oz si gaudiũ ingerãt angel' lachryme mee/ q ꝺ ꝺlicie mee: Et si delicie mee gaudiũ sit angelorũ quõ magz fuisset eoz q ceciderũt pmãsio: Ait illꝺ ciuitati celesti deest. Fuisset igit aliqua sctorũ iocũditas stãtiby angel' q ruẽtibus sublata ẽ. ¶Ergo inqes ꝓfirmati spũs ceteroꝝ ruinã mesti deploraueruẽt. et q parte btoꝝ ciuitatẽ luctus igrederet: Nõ dico fleuisse. nõ mestos/nõ tristes extitisse. videruẽt culpã peccãtiũ nõ ide letati sunt ꝓpter charitatẽ/neqz cõtristati ꝓpt ꝓfirmatõnez Uiderũt deide penã/z letati sunt iusti videndo vindictã. atqz ad deiectõem impiorũ affuerũt ꝺditori. Etenim michael z angeli ei⁹ ꝑpliati sũt cũ draconẽ. et putas victoria potitos nõ inde sumpsisse gaudiũ: ¶Sed aliud est aliquã deesse leticiã impfecte ciuitati. aliꝺ tristiciã admittere. Nõne videt delectatões ipas intellectu purissimas z ꝺrietate carentes cũ assunt letificare. cũ absunt nõ ꝓtristare: ¶Accessit ad mali cumulũ q ea supbia q ꝺcepat in celis dolorẽ. in padiso terrestri pepit iniqtatẽ/ qñ p inuidiã indignata carnẽ eo viliorẽ ascẽdere vñ pstantior spũs corruerat. hoi ꝺdito ad replẽdas sedes i celo vacuefactas/ in serpẽte dirũ virus aspsit. Sic enim inuidia mors itrauit i orbẽ terraz/q̃uis initiũ extiterit ois peccati supbia. Ita ex oi pte optate restitutõni supne ciuitatis malignus obuiabat. Attñ spes eũ fefellit. restitura ẽ imo z amplificata dignitate. Decidit lucifer p supbiã. ascẽdit ali⁹ lucifer p hũilitatẽ. Inuecte tenebre p occasũ ꝑmi purgate fuerũt p ortũ secundi. Ille minuit sctoꝝ numerũ/ iste restauraꝫ z amplificauit diminutũ. Ille regni violauit integritatẽ/iste violatã repauit. Ille i celo sedes vacuefecit. iste nouis laudatoribꝫ vacuefactas adipleuit. Ille mꝰtos ex angel' exẽplo malo traxit in ꝓceps. iste plurimos hoies iustificatos tãqz cẽtesimam ouẽ ꝑpus errãtẽ ꝓpꝛijs humerꝭ reportauit i celos. Iste ex oi pte satbã deludit. nec enim in celos reascẽdere potuit vnꝺ tãqz fulgur ceciderat. h ẽ furoꝝ ipetu fuerat ꝓcipitat⁹/

et ascensum quẽ homĩ atq; restitutiõz quã inuidit ciuitati nullaten⁹ ĩpedire ꝓualuit. Uerũ gladio suo manu potẽtioris erepto iugulat. et dũ intentõe corrupta ab ĩgressu gl'ie nouos ciues phibere/glorioſũq; dei regnũ integritate pulcerrima fraudare satagit/tã ciuib⁹ fabricat corõnas/q; nouũ dignitate regnũ honestat. Lucifer inde cecidit/sol ascẽdit. Uanitas e celis eiecta ẽ. veritas in celo reuecta est. Ā miserat illa ciuitas creatũ angelũ. ac ꝛcepit creatorẽ hominẽ. Unde ꝛ hic vez ẽ illo apl'i. Nõne sicut ✠ delictũ ita ꝛ donũ. ¶ Uis etiã audire nouũ gen⁹ gaudij. ꝙ nisi hõ peccasset ciuitas illa nõ sensisset. Nõ vereor ne nimis audacter loqui videar/cũ sequar Bẽ. autorẽ/q; non putat deũ nostr totã habiturũ gl'ie sue laudẽ/donec veniãt q; ĩ ꝓspectu angelor psallãt tibi. Letati sum⁹ ꝓ dieb⁹ q; nos hũili asti. annis q; vidim⁹ mala. Hoc gen⁹ letitie celi nescierũt nisi ꝓ eccl'ie filios. ℔ nẽo vnq; letak/q; nũq; nõ letak. O portune post tristiciã gaudiũ subit. post laborẽ q; es. p⁹ naufragiũ portus. placet cũctis securitas. sz ei magis q; timuit. Jocũda oib⁹ lux/sz euadẽti de ptãte tenebrarum iocũdior. Transisse de morte ad vitaz /vite grãm duplat. deest laudi si desunt q; dicãt. trãsiuim⁹ p ignẽ et aquã et eduxisti nos in refrigerĩũ. ¶ Hodie felix illa ciuitas nouis exultat gaudijs. ad hunc diez celestis ruine ꝓdurauerũt. Ante hũc diẽ nẽo ascẽdit in celos. cũ de xpo scripserit ꝓpheta ꝙ ascẽdit pãdens añ eos iter ¶ An ꝙ ipo ascẽdente coascẽderint q; cũ resurgẽte resurrexisse legũk? aias oĩ labe purgatas. Credo/sed de corpibus haud q; temere diffinire velim. ¶ Ergo leti fuerunt ãgeli christo ꝓcepto. leti nascẽte. leti ꝓdicãte. leti hoiem redimẽte. leti resurgẽte. sz letiores ascẽdente. Quid ita? qm̃ l'ta docẽt mysteria xpo pẽsente q; p⁹ absẽte nescierũt. Necid mirũ videak/cũ scpsit apl's Innotescere ꝓncipib⁹ et ptãtib⁹ ĩ celestib⁹ p eccl'iaz multiformẽ sapiaz dei. Porro q; ꝓus sola spe tenner ãt. ruinas suas resarciẽdas hodie re y letiore ꝓphẽdũt. ¶ Quis mihi det o dñe iesu/o gl'iosissime restitutor regni celestis? q; s mihi det vt possim ꝓcipe q̃nta intulerĩ hodie cel' festa gaudior? q̃nta iocũditate btorũ spirituũ agmĩa ad nouã solẽnitatẽ iuitauerĩ? q̃nta tibi leticia calcatori torcular cũ rubris vestimẽtĩ celos ĩtrogrediẽti tota supna curia certatim obuiã venerit/aduenisse g̃tulata ẽ/q̃ntis laudib⁹ triũphatorẽ ꝓsecuta ẽ? q; iocũdis obsequijs in sedẽ excelsiorẽ collocare studuerit? Si pl⁹ gaudeat supnus pctoris pnĩa q; sup nonagĩtanouẽ iustis q; ea nõ egent. q; tũ de te gauisa est deo hoie mortis victore/tot penitẽtes ĩ ipsam domũ paternã nõ reducẽte sz reportante. q; ipe es sũmũ ei⁹ gaudiũ. sũm⁹ amor. sũma suauitas? In te enĩ tota desiderat ꝓspicere. te suis ipi⁹ oculi ex ꝓpinq; ꝓtuendũ p̃sentabas. Quã incredibili voluptate sẽsus oĩm intimos tua vox illa pmulsit. Cõgratulamĩ mihi o amici ꝛ vicini. q; ĩueni ouẽ q; pierat. ĩueni dragmã pditã. mortuus filius reuixit. Celebrem⁹ alacrĩ o xpianitatis rectores incliti celebrem⁹ tãtã festiuitatẽ. re p̃sentem⁹ ĩ terris angelor leticiã q; ꝓ nr̃a illis salute partim ingesta ẽ. Nobis ꝓgtulemur q; z ẽ hodie relaxata/ĩmo et captiuata captiuitas. Ascẽdens enĩ christ⁹ in altum captiuã duxit captiuitatẽ. gaudiũ ingens hodie cyrogphũ nr̃e dãnatõnis deletũ est. Quidni illa natura hodie ĩ celũ it cui dictũ añ fuerat. terra es ꝛ ĩ trã ibis. Et vt thẽatis sentẽtia ꝓcludak. a dño in tpe ℔ restitutũ ẽ celeste regnũ isrl' Hec ꝓ ꝓri pte nr̃i ꝓmõis satis sint. Dñe si in tpe hoc ꝛẽ.

Racteꝛ iã hec interrogatio de regno Z
pegrĩatoris eccl'ie/q; ab abel iusto ducẽ ꝓrigine. ꝛ si postea sepe laborauerit/tñ nũq; vniuersũ intercidit. Sepe expugnauerũt me a iuuẽtute mea et nõ potuerũt mihi. Floruit aliq̃ sub pĩarchis ducib⁹ iudicib⁹ regib⁹ sacerdotib⁹. vez apostolor tpe natõnib⁹ subiectũ mire deflorue rat Rñde tu q̃rẽtib⁹ dñe iesu/tibi ego/sicuti certe nũc opib⁹ nũc vocib⁹ rñdisti/ ꝛ si minus fortassis ad affectũ q̃rẽtiũ/tñ ad ꝓfectẽ. Audistis q̃m̃ misi vos vt eatis ꝛ fructũ afferatis/eripiẽdo ciues israeliticos e manib⁹ regis babilõis. Auditis q̃m̃ ꝓcipio vob⁹ vt eũtes ĩ mũdũ vniuersũ/ꝓdicetis euãgelium oi creature /vt sitis mihi testes ĩ hierl'm ꝛ ĩ iudea ꝛ samaria ꝛ vsq; ad extremũ tre. Cur ℔? nisi vt q̃quauersum hoste depulso regnũ israeliticũ vro misterio dilatek. Duius rei gra dedi q̃sdã vr̃m apl'os. q̃sdã prophetas. q̃sdã euãgelistas. alios aũt pastores aut doctores/ad ꝓsũmatoz sctor in op⁹ misterij. ĩ edificatoez regni isrl'. Propter ea alteri vr̃m alterã manifestatoez spũs pti dedi ptim dabo ad vtilitatẽ repatõis regni desolati. Et ne nudos hostiũ telis exponerẽ/

succinxi lumbos vros i vitate. indui vos lo
rica iusticie. dedi pedū calceos i ppatōne
euāgelij pacis. ptuli scutū fidei. galeā salu
tis/ et gladiū spūs qđ ē vbū dei. Quia vo
ibecillib⁹ q̄les adhuc estis hec arma pot⁹
forēt oneri q̄ vsui. Edico vob ab hieroso
lymis ne discedat⁹/ q̄ad usq; recepitis vtutē
spūssctī supueniētis in vos. qua nō arma
tim sine molestia ferre. verūetiā cūctos im
petus hostiles eludere. imo et exercit⁹ fūde
re atq; fugare possit⁹. Nā quō damna cele
stia restituent/ nisi ex his ciuib⁹ regni terre
stris q̄dā surrū ascēderint. ¶Hec illis caruſ
ceptor/ cui⁹ vocib⁹ diligēter paruer̄t. Uñ
post spūssctī susceptōez pfecti pdicauerūt
vbiq; dño coopante et vmonē confirmāte se
q̄ntib⁹ signis. Ubiq; circūtulert sagittas
potētis acutas cū carbonib⁹ desolatorijs.
vbiq; vicerūt regna. effugarūt aciē gladij.
fortes fuerūt i bello. castra vterūt exteroz.
Ita breui creuit eccl'ia inclita facta est et po
sita ē in supbiam seculoz. dñata ē a mari vs
q; ad mare. et a flumīe vsq; ad tminos or
bis terrarū. Adorauerūt eū oēs reges. oēs
gētes vuierūt ei. ¶Sed q̄d ad hec ascēsio:
multū p oēz modū. Quippe q̄ diu dñs i ter
ris cū discipul' conuersatus ē humi repsit eo
rū dilectio/ dulciq; siq̄dem eū amauerūt. et p
ei⁹ dilectōe spreuerūt alia. Ecce inq̄unt re
liq̄mus oīa et secuti sum⁹ te. Uez nescio q̄
modo p̄sentia vise carnis/ spūal' amoz pu
ritatē nō admittebat. Inde sepe tanq; car
nales obiurgāt. Inde petr⁹ ipatient audi
ens vbū de morte magistri sathanas voca
tur. Inde cūcti moleste tulerūt q̄ de ascēsu
ri mgri discessu audierūt. Inde pl⁹ ill' sapi
ebat vbū caro/ q̄ vbū vitas. vbū sapiētia
iusticia virt⁹ pietas. Inde scriptū est illō.
Nisi ego abiero paclit⁹ nō veniet. Et illud
aliud. Nōdū erat spūs dat⁹/ qz nōdū fue
rat iesus glificatus. Sz post mgri discessi
onē aptiores subinde fuerūt sctm̄ suscipe
spm̄. a quo roborati atq; firmati discerent
amare valide/ pdicare vitatē itrepide. frī
gida corda succēdere. discerēt pl⁹ inuenire
saporis in vbo deo q̄ in vbo hoie. Expe
rirēt altioz ē amoris gdū iā eis oīsū a xpo
dicēte. Spūs ē q̄ viuificat/ caro nō pdest
q̄q̄. Ad hūc gdū paul⁹ ascēdisse videbat
dū dicebat. Et si ognim⁹ xp̄z sm carnē/ sz
iā ñ nouim⁹ Forrassis et ppha cū diceret.
Spūs añ faciēm nr̄az xp̄s dñs. Uul⁹ igit
spūalis amoris viribus ac roborē regnū isra
elitic̄ restituerūt. ¶Sed heu et pl⁹ q̄ milli
es heu. q̄ gndis nob⁹ maria lachrymaruz
obūcit. Circūferam⁹ oc'os q̄sūcūq; libu
erit. nusq; pax. nusq; trāq̄llitas. nusq; secu
ra q̄es. vbi calamitas. afflictio pturbatio.
O me miser/ quō regnū vbiq; diffusū per
bellatores inclitos/ coartauit i angustū ac
restrinxit rex impi⁹ babilonis. quō maiorē
antiq; regni portōez abstulit xp̄o/ et eā ipaz
q̄ scōm sibi nomē retinuit innūeris tēpesta
tib⁹ iactatā afflixit. Nā q̄ta sunt hūani ge
neris portio machometici ac ab octingēt⁹
ferme annis suaue xp̄i iugū ceruicib⁹ excus
serūt. Quota indi/ ferūt christiane crucis in
signib⁹ exornati sz eccl'ie rhomane pmatuz
ignorare. Quota greci/ at illos mala tēpe
stas a sede petri diuiectos/ nō mō scismatis
sed nonnulli⁹ etiā heresis macula fedauit.
Latinitas ipa purioz ac imaculatioz. sedē
enī habz petri. p cui⁹ fide ne deficeret spēa
lit orauit ille q̄ i oīb⁹ exaudit⁹ ē p sua reue
rētia. Jpa tñ tā multis q̄ diuturnis q̄ vi
olētis scismatib⁹. tū antea sepe. tū nr̄a tēpe
state miserabilit̄ pcussa lāguit. Uñ nup tā
taz calamitatū ipatiēs eccl'ia/ multis suspi
rijs ac gemitib⁹ clamauit ad dñz. Dñe si tē
pore h restitues regnū isrl'. Alliq; ex pte au
dita ē. excitat⁹ ē tāq; dormiēs dñs. tanq;
potēs crapulat⁹ a vino. et pcussit inimicos
suos i posterioza. obprobriū sempit̄nū de
dit illis. Asportauit duplicē sobnam tāq;
gallū gallinaciū et fidelē eliachim substitu
it. Nā cui⁹ ē ista tua sbstitutio. p. b. nisi xp̄i?
Uñ quocatio pcilij tā mira? Uñ pus dis
cordātiū iaudita psensio? Unde tot p̄sulū
ac p̄sapientū pcursus tā celer? non cā certe
dissensiōis sed pacis. Nō vocauit papa. fu
it quenticulū. O ridēda ac irrōnal' nimiū
rō. Neq; vo ad q̄ttuor illa pcilia q̄ i actib⁹
apl'icis describūt Petr⁹ vocasse mēoratur
Neq; sinodus nicena iussu siluestri. sz con
stantini pueniſſe legit. Ad q̄ntū vniuersale
patrū pcilij ꝺ theodoz nestorij discipulū
nemine puocāte sese certatim pres exhorta
ti sūt. Fuere g̃ quētic'a? Caue dixer⁹. Lolū
tur ab Aug. tanq; euāgelia. Quid si scisma
dubios reddat xp̄ianos/ quē duoz ū p pa
pa colāt? Quid si qđ prauē sūm⁹ pōtifex la
bat i heresim. vt legim⁹ Liberiū arriane p
uitati subscpsisse. Marcellinū idol' sacrifi
casse? Quid si i tolerādis oneribus xp̄ianita
tē guaret. An aduersus tātos morbos vllā
relinq̄s medelā? Relinq̄ inq̄es. Credo sane

Nã impfectã nimiũ eccl'iasticã policiam
astrueres. nec a deo cui⁹ pfecta sunt opa sa
lubr̃iter instituta. qõ credere nefas ẽ si q̃s
in eã morb⁹ possz ĩcurrere ꝺ quẽ nll'a possz
adhiberi medicina. sz tñ nulla mẽorat⁹ ca
sib⁹ relinq̃t. si nõ aliqñ sine pape vocatõne
Ꝑuenire possit eccl'ia. Libẽter ℔ diuti⁹ insi
B sterẽ sz breuitate phibeor. ¶ Qm̃ ꝑ te certuz
ac ĩdubitatũ põtificẽ nob⁹ exhibuit de⁹ vt
reliq̃ mala p te tollat. et regnũ isrl' nimis ĩ
strictũ itez ãpliet. ad te ia ꝙuertit. z clami
tat eccl'ia q̃rẽs. Dñe si ĩ tpe ℔ zẽ. Nõ ab lõ
gis inq̃t retro dieb⁹ q̃sq̃z me sũm⁹ põtifex ĩ
tãta spez erexit recupande mee dignitatis
antiq̃/sicuti tu/quẽ video ꝓtrarie dispositũ
illis q̃ me diuiserũt. Fac obsecro vt ñ frustra
sperauerim. Cõsidera etiã atqz etiã q̃ cum
mihi donat⁹ es. tu⁹ esse certe destiti. nec si
te vocẽ dñm/tu me ꝓpter ea famulã arbitrer⁊
Sic sara obediebat abrae dñm illũ vocãs
Nõ ego certe tua sz tu me⁹. oĩa siq̃dez mea
sũt sine paul⁹ siue appollo siue cephas. Tu
te etiã filioz meoz ℓ suũ vocas/si ñ es/cur
te vocas? Si ẏe es/negato dñm z vide q̃n
tũ mihi debes. Si q̃spiã te filioz meoz rõ
nabilie vti velit/nõ potes te sibi negare vl'
furari q̃ suus es/q̃n p te vl' aliũ sue necessi
tati succurras. q̃uis nil ambitõi. nihil ava
ricie vl' malicie debeas si tãtũ singul' q̃ntũ
vniuersis. certe q̃tũ vniuers⁹ tãtũ mihi. q̃
re suspirabũda atqz plorabũda peto vt ma
la mea respicias/vt regnũ isrl' ℔ tpe restitu
as. ¶ Justũ petit pr̃ btissime. eã exaudi. vni
uersũ studiũ tuũ ad regni sui restitutoz ꝓfe
ras. de vetusta illa saracenoz ruina/q̃uis
o si resarciret. Uix ausim aliq̃d dicere. licet
nõ existimẽt xpiani ppli rectores/hoc ab
soluti ꝓcepto qõ hodie tuis auribz intonu
it. Eũtes ĩ mũdũ vniuersũ ꝓdicate euãge
liũ oĩ creatũre. alĩsq̃ silibz. q̃diu fuerit aliq̃
gẽs sine xpo. nec se putassent pres eoz apo
stoli. nec illi q̃ttuoz ꝓncipales doctores ec
cleſie. post q̃z tpa tãta pestis exorta ẽ. Uez
ab hac disputatõne breuitat⁹ amoz auocat
ac ꝑperapit ad alia. De indis q̃d dicam?
Habẽt xpm an pure q̃s doceat? Quis te ve
tat ad eos mittere q̃ referant oĩa? Facile in
eis fidei sinceritas coꝛrũpit. cũ eccl'ie rho
mane nõ cohereãt. a q̃ fidei certitudo petẽ
da ẽ. Impiger extrẽos currit mercator ad
indos. Per mare pauperiẽ fugiẽs ꝑ tela ꝑ
ignes. Et ex te null⁹ eo curret spe lucrifaci
ende tante gẽtis. memẽto tñ illi te eẽ debi
torẽ. Jã ẏo de grec⁊ loq̃rer q̃b⁹ multa lati
ni debem⁹. Uez hũc locũ eo negligẽti⁹ trã
seo q te erga grecoz reuocatõz oẽs adhibi
tuz opas intelligo. festina pr̃ festina/ne fu
giat hora. ne labatur occasio desup oblata/
cui nõ ẽ facile sil'is reditura. Ad rẽ feliciter
tractãdã tps oĩm ꝑmũ ẽ. Jtidẽ dicẽdum
puto de ea pte latinoz/q̃ nõdũ tuã claram
iustitiã inseq̃t. sed duob⁹ hoĩb⁹ hũano iu
dicio diuinoqz ꝓdẽnatis adhuc ĩheret. qm̃
z tua vigilãtia et obediẽtiũ ꝑncipũ seduli
tate/z tue ẏitatis spicuitate/spes ẽ cito ꝺo
bñ iuuante reditura Labore tm̃ opus est
¶ Jgit̃ his tãta breuitate decurs⁹ pgit itez C
eccl'ia q̃rere de ea pte q̃ tuã iustitiã ag̃scit.
Dñe si in tpe ℔ zẽ. Tecũ forte cogitas. cur
℔ q̃rat? nã cũ hec ps sit scismate libata. que
nã ĩ ea ruine repande relinquũt? Baudz sa
ne scisma esse hinc depulsũ/sz nõ radicitus
credit auulsũ. Herẽt ẽre radices ex quibus
pullulauerat malũ germẽ. Uereꝛ ne si non
succidãt denuo repullulet/q̃re cupit vt fo
diat alti⁹ labor tu⁹/nõ futura sine metu' ni
si viderit cunctas maloz germinũ stirpes
penit⁹ auulsas. Sz q̃ sunt ais iste radices?
Absit si ℔ a mea tenuitate prsus absit vt tu
am sũmã sapiẽtiã velim instruere/scio ab ĩ
sania paululũ distare volẽtẽ docere mine
uã. Sed effũdo coꝛã te coꝛdis mei affectũ
ĩmo ꝓfero voces ecclie sctõz/z sine suspiti
one docẽdi oro vt eas exaudias. Quis eĩ
nesciat nos ĩ oꝛõib⁹ effundere coꝛã ꝺo coꝛ
da nr̃a. nec eũ velle docere? Malo tñ dicat
ipamet eccl'ia voces sctõz suoꝛũ. dicat q̃s
velit stirpes excindi z q̃s plãtari En loq̃t.
nõ iã ĩ me sz ĩ eã intẽdite. Ue misere mihi.
ve infelici. exq̃ dignitatis culmie manib⁹ ĩ
iquoz detracta sũ. quõ mutat⁹ ẽ color opti
mus. obfuscat⁹ faciei nitor. Celestz pulcri
tudo terrẽis sordib⁹ inq̃nata. exangue coꝛ
pus effectũ/miserãdũ/incultũ/hispidũ. ve
stimẽtis fragrãtib⁹ spoliatũ. Ecce rex z cõ
ditoꝛ me⁹/me regni scõz celestz exp̃ssã ima
ginẽ eẽ ꝺ creuerat. vt q̃tũ fas eẽt renaz rex
oblita celo ꝓpinq̃rẽ. et regnũ illꝺ supnum
oculꝰ mortaliũ p̃sentarẽ. Sic enĩ sub moꝛ
se noĩe dictũ fuerat. vade oĩa facias ℔ exẽ
plar tibi mõstratũ ĩ mõte. Sic retulit po
stea discipul⁹ quẽ dilexit/se vidisse ciuitatẽ
sctãz hier'm descẽdẽtẽ ꝺ celo hñtẽ claritatẽ
Duplici ẏo sil'itudĩe illã imitabar. Primũ
q̃dẽ. qz sic ĩ celesti r̃gno cherubin. seraphin
z ceteri q̃z vsqz ad ãgelos ordinãt⁹ sb vno

Sermo corã Alexãdro papa

capite deo. ita ī meo corpe sub sūmo pōtifice p̄mates vl' pr̄iarche archiep̄i z ep̄i. archip̄sbyteri p̄sbyteri z abbates z relīq. ¶ Est alia p̄ncipalior z cui⁹ gr̄a ħ ī̄stituta fuit vt q̄z tū patīr corp⁹ corruptibile qō celestes hñt p/fecte habeāt trestres exp̄te Illi videt p spēz videāt isti p sapiaz z fidē. Illi deū tenēt pñ tēp cōphēsionē. teneāt abñtē isti p spez. illi deo fruunt plēa charitate. fruant isti q̄ta pñt ī corpe p̄guāte Deū colāt z adorēt quō bti. casti sint quō bti. sapiāt q̄ sursū sūt nō q̄ sup trā quō bti. z sic possez discurrere p ceteras ⁊tutes. recte sane sic ordīauit sapiens artifex. Nā si p̄p̄a rō mea q̄rīt/z mei collatio ad celestē ciuitatē faciēda ē. Ego sū via z mor⁹ ī illā/illa finis ac termin⁹. Ego peregrīatio rapti trāsiēs. illa p̄tia sp manēs. Ego militātiū iuge certamē. illa let⁹ victorū triūph⁹. Ego vall' miserie/illa mōs letic̄ie. Ego mare tēpestuosū. illa port⁹ trāq̄ll⁹ Ego exiliū. illa natale soluz. Itaq̄z quēadmodū mor⁹ ex suo t̄mio ad quem vadit. sic ego ex illa p̄p̄tiā trahor rōnē. Quātū ad illā accessero tātū ⁊itaz acq̄ro Si tēdere ꝺsidero amisso noīe p̄po ī alterā formā ꝓuertor. Uñ de⁹ ꝓditor me⁹ ascēdēs ī celū q̄d aliud voluit q̄z vt eū mente seq̄rer q̄ p̄grediebar corpe vt illic cēt cor meū vbi eēt thesaurus me⁹. amor me⁹. spes z desideriū. Nōne affixit mihi pēnas q̄bꝫ ī terr̄ corpe iacēte mēte volarē ī celos. Sūt etem pēne volucres mihi q̄ celsa ꝓscēdūt poli. q̄s sibi cū velox mēs īduit/tras posa despic̄. Sz q̄ sūt illefides spes charitas nihil cū tra cōe gerētes z tote celestes. Nōne ⁊z has ⁊tutes me cō suscitauit de⁹ z ꝓsedere fec̄ ī celestib⁹ in xp̄o iesu. O mira atz desiderabil' imitatio q̄ celestior q̄z trestrior effecta ñ dubitor. O ia ciuitatz illi⁹ ordinē eloquūr celi/sidera/elemēta mixta cuz ordiatissimis legib⁹ deo seruiāt. Uñ z natura duce añ xp̄m meū natū/gēti tiliū sacerdotū ptātes ita erāt ordiate vt archiflamīb⁹ flamīes subessent. a q̄b⁹ adhuc puīciarū ac dioc̄esiū discretōez ptitionēq̄z retineo. Ptātes aūterrenas q̄s ordiatas ambigat: Nō ē ptās nisi a deo. q̄ ātea deo sē ordiata sūt. U ex ordīs meipulcritudo lōge p̄stātior exp̄ssior atq̄z vicinior. Dui⁹ cura p̄cipuā ac pene vnicā custodib⁹ q̄s mihi relīq̄t in terr̄ me⁹ ꝓditor mādauit. Exēplū īquiēs dedi vob⁹ vt quēadmodū ego feci ita z vos faciat̄. Si sil'itudīes pulcherrimas celest̄ ordīs in terr̄ posui vos illas fuate. vīm ē officiū vt ceros purget̄/illuminet̄ p̄ficiat̄ q̄tin⁹ celestē portēt imaginē Idcirco vos purgaui illuminaui p̄feci. q̄z nec sordulētū mūdificat. nec tenebrosū illuminat. nec diminuta p̄ficiūt. ¶ Et vos q̄les custodes mee sp̄ōe substituerit̄ etiā atz etiam caute ꝓsideret̄. q̄ꝺiu recte his mādat̄ est obeditū. sp̄ūs valuit. caro iacuit. eximia p totū orbē traz diffusa sū. Pax vbiq̄z portabat/vbiq̄z recipiebat/ferrea corda līguis igneis z ⁊bis ignit̄ liq̄scebāt. Sz heu q̄d de calamitate p̄ntiū tēpor q̄rar misera: q̄b⁹ p celesti ordīe pturbor ꝓfusiōe/z exsil'itudine celesti q̄ mihi vita ē/ad īferni sil'itudinē vbi null⁹ ordo sz sempit̄n⁹ horror inhītat q̄ mihi mors ē manib⁹ ip̄ū ptrahor: Deniq̄z ex distīctissima mēbror ō cētia ī chaos anarchiam corpeū/nisi man⁹ ꝓditoris retētaret ppe dilaberer. Siccine mi rex te seq̄r: Siccine celos peto: Siccine mīs celestis veneraī imago: U ix iā ordo me⁹ quē īstituisti legitur in libr̄. q̄to min⁹ ī moribꝫ. Cernere est archiepos/p̄mates suos/vel ig̃rare vl' ꝓtēnere aduersus illos aut ꝓsuetudīs diuturne p̄scp̄tōez aut exceptōz allegare. Et nonne hec eadē ab inferioribꝫ suis archiep̄i patiūr: Cernere ē p̄fessos pauptatē/ita vt nec ī p̄uato nec ī cōi sibi q̄cq̄z refuauerint. q̄ liberi⁹ ī terris charitat̄ ardore seraphin. scīe plenitudine cherubin imitarēt/aut ad p̄laturas nisib⁹ sūmis aspirare. aut si ħ nō audeāt ad bñficior minor q̄ ē inusitati⁹ cōmēdas currere. nō veritos ne cū vxore loth retrospiciētes ī salis effigiē redigāt. neq̄z sactis mēor ananie z saphire. Dix ē nō alios eq̄ festinare ditari his q̄z p̄fessio vetat ditari. Cur enī assidue pulsant aures aplicas/q̄tin⁹ noua p̄uilegia valeāt extorquere Si ħ vt p̄blice p̄ficiāt/mag̃ q̄z marsupia repleāt. splēdide viuāt. pauptatē quā voluerūt exuāt/ip̄i viderint. q̄z q̄z m'ta me exp̄ientia mg̃ra docuerit/nolim tū iudicare Uideas alios nouē ordīb⁹ nō ꝓtētos. nō enīz nouenis bñficīs saturāt. tādiu nouos biatus pādere q̄ꝺiu viuāt. ꝓiūgere domū ad domū/agrū agro copulare/q̄si ī medio tre soli hītarēt. ip̄m vez ve ꝓpheticū p fabula ꝓtēnere. Uideas fere oēs sūmis īportunitatib⁹ ī leges irruere/dū nūc petūt gr̄az obtinēdor sil'icōpatibiliū/nūc ī absentia pos se fruct⁹ colligere. nunc añ oēs magnas dignitates assec̄. nūc ad sacros ordīes nō cōpelli. z mille alia rect̄ legib⁹ vetita. Ubi nō

est intolerãdũ magnos ꝓlatos ꝓmissos sibi greges lupis exponere ⁊ q̃tidie ad dena rioꝝ regioꝝ ſupputatões ſedere/nõ veritos ꝓceptũ ap'licũ trãſgredi. Neo militãs do iplicat ſe negocijs ſecl'aribꝫ eo ſẽſu q̃ p
F ſacroſctm ꝓciliũ olim expoſitũ fuit¶Quid de illis loq̃r q̃ ꝺ more patrie ꝑ mitrꝫ vtunt galeis. ꝑ veſte linea veſtiunt ferrea. arma ferũt. bella gerũt. fũdũt ſãguinẽ. ꝓſules negãt. ducẽſ exhibẽt. ſpm neſciũt. carnẽ fouẽt qſi arma militie nr̃e eſſent carnalia ⁊ nõ potẽtia deo ad deſtruẽdũ oẽz altitudinẽ extollẽtẽ ſe aduerſus ſcias ꝺi. Q3 ſi ad hec arma neceſſitas vigẽtioꝝ detruſerit(vti nõnunq̃ accidere fateoꝝ)nõ ẽ magꝫ ſperãda victoria ex pugna Joſue/q̃ oꝝõne moyſi. Porro illud q̃ abſurdũ i hierarchijs ĩſtitutꝫ nll'os act⁹ hierarchicos exhibere/nõ purgare. nõ illumĩare/nõ ꝓficere. Atq̃ vtinã exemplo ſuo malo ñ ĩficerẽt. ĩ errores traherẽt/ac ĩꝓficerẽt pauperẽ plebeculã patã ĩ alterutr̃ ſeq̃ aut bona exẽpla ꝟtutũ/aut ꝑua viciorꝝ Quid turpi⁹ q̃ videre doctos aut bñ moratos. aut extra ordies iacere. aut ĩ imiſ collocatos. ignaros aũt ⁊ ĩprobos altiſſimuz gdũ tenere. videre alios eſurire/ alios ebrios eẽ. Q3 ſi ad ĩſtitutõz ſacerdotũ atq̃ puiſiõz vẽire delectet doleo ſemĩaria ſeri litiuz. vbi lites ſeq̃ ꝑne nefas ẽ. Vix aliq̃ bñficium ĩfra ꝑlaturas ꝓferr̃ q̃n ip̃m/ vni ſũmus põtifex. alt'i ꝟo legat⁹ aliq̃s/itẽ ordiarꝰ alteri ꝓferat. Quid ẽ h̃ aliꝺ q̃ litiũ matiã exhibere. Nec illꝺ minꝰ abſonũ q̃ magꝫ fauoribꝫ hũanis. aut gr̃a. aut metu. aut cupiditate. aut ꝓſanguĩtate. aut affinitate. aut aliq̃ ĩpetu animi q̃ iudicio aut delectu puiſiones iſte fiunt. Nec ad ea dona ſpectat q̃ ſpũſſctũs mẽbrꝫ meis varijs varia diſtribuit ad regimẽ ordiatũ atq̃ ꝑ ſe ſufficiens mei corꝑis. Vñ fit vt auris ad videndũ/ad audiẽdũ oculꝰ nõnũq̃ applicet. ſil'ſq̃ ceteroꝝ mẽbroꝝ ꝓfuſio fiat. q̃ nulla maior ꝓnicies. Ex q̃bꝫ hec radicibꝫ pullulaſſe crediderim? Profecto ex fedis inq̃namẽtꝫ cle
B ricoꝝ.¶Vñ piere ꝟtutes ex q̃bꝫ ſeda ſil'itudo mea ad celeſtẽ hierarchiã ĩtemerata ſaluabat. ſublat⁹ ẽ ſil' ois decor ordis in q̃ prima fundabat. Priores illi ſub q̃bꝫ magna felicitate floruit ſapia celeſti fideq̃ feruebãt Iſti poſteriores carnali prudẽtia corrũpũtur. Illi inflãmabãt amore dei. iſti flagrãt amore mũdi Illi firmabãt ĩ vero bono ſpe ſolida. iſti ſpe mẽdacꝫ falſis bonis ĩhere/ ſcũt. Quo fit vt quẽadmodũ illi ꝑ ſapĩam ſpũs ceteraſq̃ claras ꝟtutes meũ regnum fũdauerũt/ornauerẽt/ampliauerũt. ſic iſti ꝑ carnis prudẽtiã ceteraq̃ feda vicia idẽ diruãt maculẽt reſtrigãt. Nã cũ caro ꝓcupiſcat aduerſus ſpm̃/cui dubiũ eſt leges carnis ſpualẽ policiã poti⁹ ſubruere q̃ ſaluare. deterrere q̃ emẽdare. minuere q̃ augere. Recte dic̃ ethnic⁹. Jmperiũ facile his artibus retineri q̃bꝫ initio partũ ẽ. Vñ qr meiſ ꝓpugnatoribꝫ artes ille deſũt q̃bꝫ mihi dignitatẽ ac opes añceſſores eoꝝ pepererunt vndiq̃ ĩ meã dignitatẽ ac diuitias fit ĩpet⁹ Et ſic̃ ex illis tã q̃ pacꝫ radicibꝫ paꝝ latiſſime exorta ẽ. ſic ex iſtꝫ tã q̃ diſcordiaꝝ ſtirpibus oĩa ſciſmata ⁊ creata ſũt ⁊ nutrita.¶O indignũ facin⁹/o ſceleratiſſimã ꝓditõz. milites mei ⁊ ỹ dẽ filij q̃s ad honoꝝes maꝝios opeſq̃ ſublimaui. pectꝫ armis ſponſi mei. loꝛica iuſticie. ſcuto fidei. galea ſalutꝫ ⁊ gladio ſpũs/ad hoſtẽ capitalẽ trãſfugerũt/pactoq̃ turpiſſime pacꝫ federe armaturã illi⁹ induerũt. loꝛicã iuſticie. ſcutuz prudentie carnal'. galeã amoris mũdani. gladiũ carnis. qꝺ ẽ ꝟbũ mẽdaꝝ diaboli. Vñ pugnãt õ me ⁊ ĩ materna viſcera vires conuertunt Quos aduocẽ defenſoꝝ. q̃s q̃rã adiutores. q̃s mihi ꝓpugnatoꝝ ſperẽ/nõ a filijs derelicta tm̃/ſz hoſtiliter ĩpugnata? Olim oĩ ſeuiẽte tyrãnoꝝ rabie/ me tutata ẽ ꝓſtantia martyrũ. ĩualeſcẽte hereticoꝝ fraudulenta calliditate me ꝓtexit ſapĩa doctoꝝ. mõ q̃d agã cũ amici mei et ꝓximi aduerſũ me apꝓpinq̃uerũt ⁊ ſteterũt?¶An nõ g̃ ſũt pru Y
dẽtes ꝓgerẽdis opibꝫ. ĩſtruẽdis dapibus. cumulãdis honoribꝫ. põpis fouẽdis. ⁊ negligẽtes regẽdis plebibꝫ. alẽdis paupibuſ. diligẽdis hũilibꝫ. ⁊ ſupfluitatibꝫ coercẽdis? An nõ poti⁹ de bñficijs diſceptãt ꝑ leges iuſtiniani/q̃ ppĩm erudiãt ⁊ doceãt legem xp̃i? doceãt dico ĩmo diſcãt. Nã quẽ e ſacerdotũ nũero mihi dabis nõ ignaꝝ legꝫ xp̃i? An nõ augmẽtꝫ pl⁹ inhiãt facultatũ q̃ lucris aĩaꝝ? Quis aũt hec a carnis prudẽtia ꝑficiſci negauerit? Jã ꝟo mltas mihi mouerũt lachrymas carnal' amoris argumenta clariſſima/cũ aliũ ambitõe corruptũ perſcel⁹ dignitates rape conari cernerẽ. ingtuz abire. eaꝝ abuti potẽtia. ꝑ eã vim adhibere auꝝ polliceri. minis terrere. allicere blãdicijs. fas nefaſq̃ ꝓfundere. nõ reuocatũ neq̃ metu legũ neq̃ exẽploꝝ Dathan ⁊ Abyron. Symõis magi. regꝫ Oſee. Lugebã q̃z

cernēs alios auaricia rapaci oues spoliare exactōibꝫ exactiōes cumulare. accusatōnes struere. serere lites. falsis crimibꝫ inocētes ī petere. ꝯgerere pecunias. frenis tm̄mō negociatōibꝫ intēdere/ q̄bꝫ salubrit ꝯsultū putarēt si mallent Aristotelē audire q̄s apl̄i p̄terire mādatū. Ille p̄fibus familias cōpulētis ꝯsiliū dat vt ad mīstrādarū facultatū atq; familie negociū ꝓcuratoribꝫ īponāt/ ipi ꝙ sil̄ viuāt aut philosophent. Sz modicum miror apud istos Aristotelē ꝯtēni/ apō q̄s nihil valz apl̄oz exēplū salubre q̄ ne ꝙbū dei relinq̄re cogerent septē diaconos p̄ mīsterio mēsaz īstituerūt. Hec sine lachrymis īspicere poterā aliū ꝓcubīatu pollui/ cui tū vt puritatē ā gelicā emulet ꝯnubiuz est intdictū. luxuriā ñ clā sz in ꝓpatulo hīe fedis factis feda ꝙba ꝓiūgere. dapibꝫ īplere ventrē. ebriari vino doctū. z ad calicē vigilāti stertere naso. z mille mal' alīs ꝓpe cōspectz. fluebāt mihi lachryme. nec fluere desinēt nisi malas istas radices peioz germinū mīes succisas ag̃uero. ¶ Hā q̄d postremo de spe mēdaci ꝓferā? Quid sacerdotes sperare dicā/ vtz sempiterna gl'az? Hec p̄fecto eoz postrema cura ē Sz q̄d? Sperāt bñficia ꝓsecq. sperāt emolimēta terrena. sub noua lege veterascūt. cū nouis p̄mīs eternisq; relictis ad legis moysi vetustatē resoluunt/ z ex schola credo stoicoz nō certe xp̄i anoz honores istos caducos bñficioz ꝙtutz p̄mia ducūt. Q̄d facturos nō existimo nisi ita ocl'os ad opes honorescz ꝓuerterēt vt onera nō aduerterēt. nisi honoz dulcedinē z nō oneꝝ amaritudinē inspicerēt. An tibi videt nauclerus sūmis tēpestatibꝫ vsq; ad finē diez meoz mari iactād? recte p̄remiū putare terrenū cōmodū q̄d tātis piculis ꝓiunctū viderit. Nō putabit inq̄es nisi tēpestatis īmemor. Letez q̄s viator p̄ laboz p̄mio eā pecuniā sumpserit. quā nisi p̄ medios latrones p̄doneszq; manu sp̄ portauerit possidere nō liceat? Nullus inq̄es nisi salutis oblitus. Ergo si in bñficīs statū lubricū sempiterneq; pene nimis facile periculū inesse certū sit q̄s intelligens non eamagis suscipe metuat timore piculoz q̄ q̄rat spe cōmodoz? Quo circa soleo mirari quid hi sibi voluerūt qui p̄mū gr̄as expectatiuas applantauerūt? sed vt video iam dudū vera rez vocabula amissa sunt. Vabes itaq; vl' max̄as afflictōis mee causas q; dū oēs q̄ sua sunt q̄rūt nō que iesu xp̄i/ z q̄d sibi vtile est q̄d nō multis/ dū suauī carnis pastui tm̄ carnales intēdūt. currūt ad honoz̄es. onera reꝝ ciūt. querūt iocūda. molesta fugiūt. quod in alieo statu dulce viderint ad se rapc. quod in ꝓpo amaz cognouerūt in alios p̄ūcere moliūt. Inde discordie lites/ scismata/ rixe/ simultates/ z totius ordis mei turpissima ꝓfusio. ¶ Quero dñe si ab his pestibꝫ hoc tpe liberabis ac restitues regnū israel? Et p̄cor vt restituas. Q̄d facturū subīde spero. Quippe spūalibꝫ litteris eruditissimos sacerdotes dei legē ignorare nō feres. vti sine dānatōis piculis ig̃norare nequeunt. Q̄d multis autoritatibꝫ sacre scripture ꝓfirmarē. sz breuitati studendū est. ¶ Deniq; cū a puero te celestis religio susceptū adeo spūaliter viuere docuerit. vt id tibi in naturā ꝓuersū sit. a duo cab spūales viros ad bñficia/ ab his carnales arcebis. Excludes q̄s spes ip̄roba ad importune petendū īpulerit/ sz inuitos intrare coges q̄s quip̄ edere terrena compatōne celestiū agnoueris. Exinde ꝓfusionē p̄ntis tpis reduces ad distinctōez ordis. Loges quēq; suū tenere locū suo gradu p̄tētari. officiū exercere ordinis susceptī/ limites non excedere/ nō pturbare terminos positos a patribꝫ. Jubebis quēlibet esse p̄tētū mēsura statuū decēte. Et q̄m̄ p̄ue cupiditati terminū īponit nemo. tu oibꝫ p̄figere conaberis. Precipies semīare spūalia q̄ metūt carnalia. Ecōtra leges recte latas q̄talibet īportunitate petētiū fatigeris nūq; dispēsabis nisi aut necessitas vrgeat/ aut cōis puocet vtilitas. Alioq̄n fuerit potī crudel' dissipatio q̄s iusta dispēsatio. Cauebis dispēsatōem ip̄az lege cōiorē facere ne turpe sit si regulā sua vincat exceptio. ¶ Si hec feceris ad que te susceptī officij debitū astrīgit. tū scismatū anulsis radicibꝫ pax ip̄a xp̄iana sibi traz orbē denuo vēdicabit. Et in h̄ positū ē vnicū pacis stabile fūdamētū/ sine q̄ si q̄s edificare voluerit/ nihilo plus agit q̄s si det operā vt guia tecta pietibarūdineis superimponat. Morū corruptio fuit p̄ma causa mali. q̄z moz correctio erit p̄ma cā boni Uez h̄ labor hic op? ē. nec h̄ facere possis. nisi te ꝓpinqui tui ac domestici inuenerit. Proinde gregoriano exēplo psuasus aduocabis tibi tantoz laboz socios clericoz ac religiosoz̄ q̄sq; prudētissimos ac optimos Ornab domū tuā sctis/ prudētibꝫ /modestis/ integr̄z/ icorruptz. Quā enī domū decz

sctitudo si nõ tuã dñe? Certe paꝝ ꝓfutura ẽ tua vni⁹ iusticia/si eã vicerit dissil'is aliorũ affectio. Uteris subĩde mẽbris tuis/regisq; sũmi secut⁹ exẽplũ. quemadmodũ ab illo discurrũt assidue spũs angelici ad hominũ mĩsteria. sic diriges ꝑ orbẽ terraꝝ pacis nũcios. ¶ Uide tñ q̃lib⁹ mẽbris vtaris Sunt q̃dam ꝑalitica q̃ si volueris ĩ dextꝝ mouere/praue poti⁹ ferent̃ in sinistrũ. Proinde magna cura tibi subeũda ẽ/ vt ad hoc ministeriũ idonea diligas. Post habeb̃ rerũ minorũ curas/vt huic maxime maior ac efficacior inseruias. Uide q̃so si careas oneribꝫ. vide si q̃s alius tãta sollicitudĩe fatigetur q̃nta tu. Uere h̃ dixerim sũmus honor summũ onus. Sed ne te onus terreat si bene mĩstraueris sũmi oneris sũmũ p̃mium. Uide deniq; si nõ tibi incũbat cũ eximio rege psallere. durũ q̃dem sꝫ vigilãt⁹ viri cãticũ. Si dedero somnũ ocul' meis ⁊ palpebris meis dormitatõꝫ/et req̃em tꝑib⁹ meis donec inueniã locũ dño. Sꝫ quẽ locum? Pacẽ nẽpe. In pace fact⁹ ẽ loc⁹ ei⁹. Sꝫ q̃nam est hec pax? trãquilla bonoꝝ ꝯcordia Nõ ẽ enĩ pax ĩpijs dicit dñs. Tolle igitur vicia/reduc virtutes. Redde mihi formã. redde vitã. redde etiã cũ dño g̃tũ locũ ĩuenire cũ h̃ tꝑe regnũ isrl' restituer⁹. ¶ Hec ecclesia tecũ. Cui⁹ vocib⁹ nihil aliđ adijcio nisi p̃catõem hũilẽ. vt det deus dies vite ac robur v̄tutis/vt sub tuo põtificio pulchre pacis dilatatõeꝫ amplissimã videre possimus Amen.

¶ Finit

Incipit sermo eius

dẽ habitus Massilie corã papa Bñdicto Anno. M.cccciij. nona nouẽbris

M b Benedic hereditati tue sanctissime pr̃ Bñdicte. bñdic obsecramus. vt s̃m nomẽ tuũ sit ⁊ laus et oꝑatio tua. det bñdictionem benedictus. quoniã absq; bñdictione p̃uia eloquiũ nostrũ ꝓrsus esset ĩualidũ. eloquiũ inq̃ꝫ qđ ego seruus tu⁹ ꝓ parte et noĩe hereditat⁹ tue peculiaris/que est vniuersitas parisieñ. p̃clarissima/absq; dubitatõe et p̃mogenita studiorũ habiturus sum cũ istis legatis suis p̃clarissimis ⁊ ꝓbatissimis certe vir⁹. S.t. fidelissimis. q̃bus associat⁹ sum ĩmeritus/⁊ dux verbi fact⁹. et hoc te ꝓpicio pr̃ beatissime/te bñdicẽte. te benigno. Alioq̃n nisi tu dñs dederis benignitatẽ/terra nr̃a que est hereditas tua. q̃ pacto dabit fructũ suũ. Nisi benedictõem dederit legislator/subditi q̃bus passibus ibũt de v̄tute in virtutẽ? Deniq; nisi tu dñs iusseris benedicere/ q̃ ausu auderet paruitas mea corã summa tue btĩtudinis celsitudine in cõspectu hui⁹ celebris conuentus indignũ os aperire. Igit̃ Benedicte pater sancte benedic tu mihi. benedic ⁊ hereditati tue. Hanc ego benedictõis gratiã reportare sperãs a beniuolẽtissimo ⁊ serenissimo S.t. spiritu/aperio rursus fidẽter os meũ/vtens cõpellatiõe singulari nõ q̃dem ꝓ indignitate (procul nefas tale) sed ꝓ singulari dignitate sicut tua singular⁹ est dignitas. ne quis indigne ferat morẽ istuꝫ loquendi ad deũ/et priscã sanctorũ patruꝫ ⁊ oratorũ consuetudinẽ. et obsecrãs dico ꝓphetica imp̃catiõe. Benedic hereditati tue ¶ Hereditas hec tua cuius benedictõnem expetim⁹/duplex inuenit̃. vniuersal' et partialis. iuxta quod oratõem nostram in duos secernim⁹ articulos. sicut ad duo prĩcipaliter missi sumus. ¶ Primũ ⁊ hoc precipuũ est querere pacẽ sup̃ israel. hoc est sup̃ eccl'iaꝫ. que ẽ vniuersal' hereditas tua. Hereditas mea isrl' ait ille cuius vicarius es ĩ terris. ⁊ a quo tu pastor illi. tu colon⁹ ⁊ agricola sup̃mus p̃latus es. Propterea sane cũ beato Martino cui⁹ instat celebritas/felicem hanc virtutũ suaꝝ cõsũmationẽ existimare debes si pacẽ ecclesie integrã reliq̃ris ¶ Alter ꝓinde nostre legatiõis articulus ẽ/ benedictõnem gratiarũ postulare ꝓ altera hereditate tua quodãmodo peculiari. ⁊ q̃ ẽ eccl'iastice hereditatis pars q̃dã florẽtissima et p̃clarissima et electa. pace aliaꝝ dixerim. De qua gloriari potes ꝓphetica exultatione. etenĩ hereditas mea p̃clara ẽ mihi. Hec ẽ hũilis et deuota. S.t. filia parisiẽs̃ vniuersitas/que cũ iacob nõ dimittit te nisi benedixeris ei. ꝯsurgente aurora benignitatis tue ⁊ serenitatis tue. ¶ Eget nimium A vtraq; hereditas ista bñdictiõe tua vt aperiente te manũ tuam/manũ tue bñdictõis omnia impleant̃ bonitate. et dñi sit salus. ⁊ sup̃ populũ tuũ benedictio tua. Inuasit itaq; hereditatẽ eccl'ie aper de silua et singularis ferus depast⁹ est eam. Oues quoq; et ceteros armẽtorũ greges. hoc est populos simplices ⁊ oĩs conditõis hoĩes miserando more et execrãda penit⁹ diuisiõe dispersẽrũt. ⁊ hereditatẽ tuã vexauerũt. Quã ego

Propositio facta Massilie

olim cladem iuuenis pastorio carmine deplorãs Etheus inq̃t. Heu gregẽ ĩpacata lues nimis. heu gẽ ruris exitiũ expta. heu pecorẽ sors altera sp. aut perit exẽno ĩsultu suffert vl' acerbos /herẽtesq̃ cuti morbos vicina ve dãna/qualia mysteriuz nũc patiẽ pec⁹/oĩa postq̃ fato ꝑsa malo tẽpus tulit ⁊ fuit error/rixaq̃ pastoꝝ sub quẽ me ⁊ innocu⁹ grex/ductorẽ trepidat/fugiũt ps altera tibrim/ps rodanũ nullo ĩ certo ps altera sistit. ¶Tuũ ꝑo ẽ pr̃ btissime talib⁹ hereditatẽ tue calamitatib⁹ obuiare. sue ꝺsolatõi opem ferre. suũ q̃z maledictõis scismatice obꝓbriũ ĩ bñdictõez pacẽ decorã ⁊ fecũdã ĩmutare. Oues in hac hereditate tua dispse sunt/tu eas collige. ꝓfracte sũt/tu alliga. saucie sũt/tu sana. errãtes sẽ/ tu reuoca. ꝑdite sũt/tu eas q̃sitas ⁊ ĩuẽtas ꝓꝓ humerẽ et beatẽ/benign⁹ ĩponẽs gregi suo cõsocia. Oꝝ si aliq̃ fortassis miserabili vicissitudine mutate sũt ĩ lupos ⁊ beluas ferocẽs ⁊ seuas. vt de socijs vlixis ꝑ circẽ poetica ⁊ moral' ẽ narratio. tu eas nõ enecare/nõ ꝑdere voluerẽ. Bonis q̃dẽ ⁊ dischol' debitor es sapiẽtib⁹ et insipiẽtib⁹. Sz potenti virtute bñdictõis tue ĩ mirificordia et mãsuetudie/ tales rursus ĩ ouiũ simplicitatẽ trãsforma restude. Si ꝟsa ẽ ps hereditatẽ tue ĩ amaritudinẽ ⁊ salsuginẽ/ob pestifer⁹ scisma ĩ simultudinẽ horrẽdi defti ⁊ vaste solitudis. sicubi ꝑ vuis labrusce. ꝑ frugib⁹ infelix loliũ ⁊ steriles dñanq̃ auene/vt poeta loquit. ⁊ vt scꝑtura ait/sicubi ẽra maledicta spinas ⁊ tribulos germiat. Flabit dñe spũs tuus bon⁹ ⁊ suauis ⁊ fluẽt aq̃ grã. pinguescent speciosa defti. ⁊ tue bñdictõis irroratõe renouabit facies terre. facies vniuersal' hereditatẽ tue. Hã ⁊ mrem humoris ꝑhi lunã vocãt. ¶Et dices. magna sũt ista nimis et supꝑ ꝟtutẽ hoĩs posita. Magna sũt nec inficior pr̃ btissime. ĩmo maxima. sz ꝟt⁹ dei cui inniti te ꝓuenit ĩmẽsa ẽ. Oĩa possum (inq̃t apl's) in eo q̃ me ꝓfortat xp̃s Sz maledict⁹ q̃ ꝓfidit ĩ hoĩe. ⁊ ponit carnẽ brachiũ suuz Magna sũt/ppt̃ea magẽ egẽt studio. cura/ sollicitudie vigilijs et labore. Hã vbi intẽderẽ ingeniũ valet/ait Iuli⁹ cesar apd Salustiũ. Magna sũt/ppt̃ea deserẽda sũt exigua. et dispiẽda linq̃ndaq̃ minorib⁹. In ꝟ opus vnũ ꝑcellẽtissimũ figẽdi sũt ꝓsideratõis ocl'i. mittẽda ẽ man⁹ ad fortia. tpus q̃z res oĩm ꝑciosissima/in alijs nõ nisi parcissima raritate dispẽsandũ Hlioq̃n tale aliq̃d fieret q̃si q̃s piscaret hamo aureo. iuxta ꝟbũ vni⁹ e cesarib⁹. aut q̃si vile aliq̃d q̃reret in tenebrẽ cũ cereo centũ aureoꝝ. Hlioq̃n ꝑterea fr̃ diret illa ĩculpatio hietro ad moysen Stulto labore ꝓsumerẽ. Sic Petr⁹ clemẽtẽ. Sic Bernard⁹ eugeniũ. ĩmo sic apl'us discipulũ suũ carissimũ monuerũt. Hemo militãs rẽ. Secl'aria iudicia rẽ. Et ĩ actibus apl'oꝝ. Nõ ẽ equũ rẽ. Notiora sũt hec q̃z vt allegatiõib⁹ idigeãt. Magẽ denicq̃ sũt ista pacẽ vniuersal' opa. quãobrẽ ea tecuz a mltis q̃rere ꝓuenit. Haz vulgato ꝓuerbio qđ a pl'ib⁹ q̃rit citi⁹ ĩuenit. Et vbi duo vel tres ꝓgregati sunt ĩ noĩe meo rẽ. inq̃t xp̃s rẽ. Et q̃s ẽ o de⁹ eq̃ssime/q̃s est ex xp̃ianis eccl'ie filijs. ⁊ nõ inniti debeat ꝑ sua portõne ⁊ vocatõetatẽ opitulari miserijs? Quis tã luctuose desolatõi? q̃s labefactõi tãte hereditatẽ tue nõ ꝓdolebit. ⁊ ꝓdolẽs q̃s ꝑ viribꝫ nõ obuiabit? Sz neq̃ ꝟ ꝓhibere q̃sq̃ nisi mẽtis inops voluerit vt ĩ cõi picl'o cõmũe sit auxilium. ¶Oꝝ si paꝝ ꝑspe succesſit hacten⁹ labor pl'imoꝝ/nõ ideo despandũ. nõ succẽsẽdũ eis. nõ spernẽde ꝑrsus opere Nõ ẽ ĩ medico sp releuet vt eger. Nec sp feriet qđ cũq̃ minabit arc⁹. Neq̃ enĩ q̃ plantat neq̃ q̃ rigat ẽ aliq̃d sz q̃ incremẽtuz dat xp̃s. Et nõ mẽtiebat q̃ dixit. timide sũt et ĩcerte puidẽtie nr̃e. Si p⁹ ꝑmũ naufragiuz nauta nauẽ. et post ꝑma vulnera miles aciem. et post vnã sterilitatẽ rustic⁹ agrũ desereret. ascriberet ꝟ nõ cautele sz ignauie. ⁊ q̃ sic ꝓsuleret/ageret insulse. Beniamite iussu dñi bis descẽderũt in pliũ. bis victi sũt. vt ꝑmũ purgati. hũiliati ⁊ eruditi/ victoriaz tercio plio sortirent. Sup oĩa post opitulatõem diuinã si pacẽ vniuersalẽ q̃rim⁹. nõ inefficaciter pq̃ram⁹ /q̃rat necesse ẽ cõcors vnio hui⁹ obedietie tecũ. p. b. et secũ. ꝟ ẽ in capite ⁊ mẽbrẽ. pr̃tim ĩ pclarissimo/potentissimo christianissimo frãcie regno. cui⁹ laudes q̃ p se celebres sũt/nõ enũero Pax male ꝑ scisma ⁊ contẽtões q̃rit. Hã vbi diuisio ꝑseuerat/audiat q̃ oẽ regnũ ĩtra se diuisuz desolabitur. et quia ꝓueniet nulli q̃ secũ diuidet ipe. Absint igit ꝑcul oĩes animositates odiose. Non fiat aspectus retrorsũ in q̃bus piculis ⁊ pcellis nauis eccl'ie hacten⁹ iactata sit/sz docti ab apl'o extẽdẽtes nos et velũ in anteriora/portũ pacis optatũ concordi laboris annisu petamus. Docẽt nos historie gentiliũ/ꝑsertim romanoꝝ consulum. qui licet alũde dissiderent hostiliter

mox ī amicicīā ꝓueniebāt dum reip̄ublice pax ⁊ vtilitas q̄rerēt. Hoc T. liuius. Ħ valerius exēplis docēt/et vetere grecoꝝ īstituto charistia seu ꝓmūis gr̄a fiebat p ꝓmūi vtilitate. nō p̄sus dissimilit ab āno iubileo iudeoꝝ. Q̄, si filij isr̄l aīo pacifico ibant ad plūm. filij eccl̄ie q̄b animis debēt q̄rere pacis bonū: Si herodes ⁊ pilat facti sūt amici ad pseq̄nduz xp̄m/q̄lis dz esse pax ad eundē adoꝝādū: ¶ His exēplis cū certa ratiōe p̄mota hūilis ⁊ deuota. S. t. filia. cū p mū vniuit se ī se reuocās oēs p̄ditos a suo ꝓsortio vl̄ gremio quōlibet alienatos. ⁊ ad honores p̄stinos restituēs. monēs insup ⁊ maternal̄ iubēs vt iniuriaꝝ p̄teritaꝝ nēo memor sit ampli⁹/ꝫ honori m̄ris ⁊ vtilitati pacis oīa ꝓdonent. Recedāt vetera. noua sint oīa. q̄tin⁹ liberioribus animis eo pax vniuersal̄ q̄at/q̄ nulla particularis obsisterit discordia. Cōcordia (inq̄t Salusti⁹) parue res crescūt/discordia maxīe dilabūt Quidq̄ ꝓcordiā fratꝝ p̄dicatoꝝ antea fere despatā opata ē. cōmemorās ⁊ l̄ris suis inserēs zelū g̃ndē quē p eadem ꝓcordia dudū parisi⁹ oñderas/studēs in Ħ ⁊ sperans filia tua/tue sc̄itati ñ mediocrit ꝓplacere. ¶ Habes igit p̄ btūdinis pticipē. dignā insup q̄ ad pacē vniuersal̄ hereditat̄ tue q̄rēdaz admittat̄. vt dicat ex sn̄ia. Facta sū cozā eo q̄si pacē repiens. Scit ipa q̄m tale ē pacis bonū/vt m̄lta ppt eā tolerare. multa īdulgere. dissimulare p̄lima. q̄ vl̄ corrigi vl̄ ad regulā duci neq̄t optz. Hoc sc̄ti p̄res scriptis suis/Ħ exēplis docuerūt Habēt ī pmptu dicta eorum ī decretis et alibi copiose. Sed eoꝝ dicta nūc allegare q̄tādo coram sciētiby legē loq̄. et vbi res ī se p̄spicua ē/supfluū ne dicam⁹ curiosū iudicam⁹. ⁊ a sanctoꝝ patrū vestigiis alienū. q̄ et ostētatōz redolet/⁊ cicatricosam fluidāq̄ reddit orationē. ¶ Q̄ik ex p̄missis ꝓseq̄nt intellectus dicti illi⁹ saluberrimi et verissimi si sane capiat. ꝙ ꝓmūis error facit ius. Ħ ē ꝙ p̄latus dñante opinione etiā erronea ī subdit̄/ m̄lta vel agere vl̄ omittere tenet. q̄lia si faceret aut dissimularet opiniōe hmōi nō extante/ ip̄e g̃ui delicto teneret obnoxi⁹. Que doctrina p̄senti negocio accōmodatissima ē/si iā eā dilatare liceret. ꝫ ozō nr̄a cert̄ coartāda est limitiby. ⁊ ad alia deproperat. ¶ Attamē ptergredi vllo mō neq̄ possum nec debeo. dū ad ꝓcordē hui⁹ obediētie vnitatē exhortor suadēs iniuriarum q̄rūlibet oblīuisci. q̄n sūmā tue māsuetudis ⁊ mititat̄ laudē admirer/que exēplū māsuetudinū dauid īsecuta. caput ad maledictōez iclinauit. vt a dño bñdictōez ꝓ maledictiōe reportaret/⁊ bñdictōe hereditatē possideret. Et cū iuda machabeo ess̄ mēoria tua ī eternū ī bñdictōe. Ecce sathan accepta a deo licētia (alioq̄n q̄d ip̄e potuisset) pcussit te plag̃ multis tribulatōnū ⁊ angustiaꝝ. iustissime q̄dē in ordine ad p̄uidētissimā dei dispositōez. q̄nia iust⁹ ē in oīb⁹ vīs suis. ⁊ sctūs in oīb⁹ opib⁹ suis. Per cui⁹ p̄uidētiā fit vt diligētiby deū oīa cooperent̄ ī bonū. Et q̄ fm meritā plebiū disponit vitā rectoꝝ. vt ait Gr̄egorius. q̄ etiā p̄ꝓ filio nō pepcit q̄n eū saturaret obp̄robrijs. Demū nihilomin⁹ has cōmotōes quersissimo intētōis fine mihi suscitasse videt. Ad q̄d: Nimirū vt essent pedib⁹ tuis in laqueū ⁊ offensiōes et scādalū. Quo pacto sic: Ut anim⁹ tu⁹ generosus ī indignatōz ⁊ de īdignatiōe ī impatiētiā. et de hac ī odiū et diffidentiā ⁊ suspitōes anxias ⁊ trepidas q̄ m̄ltos supplātarūt labere. ⁊ ī vindicādi libidinē excādesceret. ⁊ vt tādē abiecta māsuetudie dimisso oñi ꝓsilio ad postremū oñi studio p̄secutōnis ecclesiastice pac̄/spūs tu⁹ natura mit̄ ⁊ suauis ad solā vindicte carnificinā sub zeli iusti specie rapet. lacerareturq̄ oues p̄p̄as. pterreret. abīceret dissiparet. ⁊ p̄pt suspitōes īfidas ⁊ turbidas. res oēs timide gelideq̄ mīstraret. q̄li arte venatores apros ī p̄paz irritāt necē. ⁊ lepusculos p vanā penne volitātis formidinē ī verū tradūt piculum et laqueū. At bñdictus dñs et bñdict⁹ tu. q̄nia laq̄us iste desiderij vindicte ꝓtritus est Tua q̄ppe māsuetudo nō solū nō sublata ē a. S. t. his fraudib⁹. ꝫ mira q̄dā effulgentia magis ⁊ mag̃ emicuit/ vsq̄ ad quēdaz intuētiū stupoꝝ. vsq̄ ad pias lachrymas audiētiū/et ad exēplū mēoriale ⁊ ꝑ christi anū apō oēs generatōes posteroꝝ. Que exempla oīa si referre voluero nitar incassuz p̄ius tp̄us et lingua deficiēt. ¶ Unū tñ ex innūer̄ (qō fidelissima relatōe didici) ꝓmoret exēplū qō dū parisi⁹ in fmōe publico restitutōis p pte reg̃ feria sc̄a post pēthecost. coram populosissima ⁊ celeberrima vtriusq̄ stat⁹ freq̄ntia retulissem illud suis suspirijs altis et subditis tacētes approbarūt et ñ pauci ad pias vsq̄ lachrymas (nec mirādū) ꝓpūctisūt. ¶ Postq̄ sequentibus

vndiq; itumescētibusq; pcellis circa nauē
ecclīe tu mystic⁹ Jonas ꝓiect⁹ es ī mare.
ꝟ ē ī amaritudinē tribulatōis. nō deseruit
te de⁹. ſz mirabilit ī vētre sacri palacij velut
ī vētre ceti ꝓfuatū eduxit ad litt⁹ libtat;. ⁊
facta ē trāq̄llitas maior. Tota q̄ppe obedi
entia ista a tumultu siluit. Eo tūc venit ad
verēdā tue celsitudis pſentiā hō q̄dā nō in
fime fortune q̄ vltro ꝓfessus ē te pr̄ez ⁊ dñz
suū imo nr̄m oīm te christū dñi nedū ipie
tāgere ſz crudeli iauditoq; patricidio iterfi
cere sel' ⁊ itez voluisse. Expauerūt opinor
q̄ aderāt/q̄ frōte vir tāti sacrilegij/vir tā ne
farij facinor; ꝓsc⁹ nō solū ꝟ facere/ſz vl' cō
parere pſūpsisset. Vlti cepert torquos ī euz
oc'los flectere. dētib⁹ fremere. vix man⁹ ꝓti
nere. nisi q̄ tuā expectabāt sniaz. ⁊ q̄lē expe
ctabāt. nisi vt diceres. tollat ipi⁹/exturbet
sacrileg⁹. ligat; manib⁹ et pedib⁹ trahat ad
carcerē vt tradat ī mortē. At ꝟo tu nihil ho
rū dixisti pr̄ clemētissime/ſz mīficordie et
māsuetudis sinū apiens/⁊ clemētie virgaz
extēdens/ꝓoccupasti ꝓfitētē reū p⁹ q̄z ꝟba
orōis ꝓplesz. serenissimo q̄z vultu ⁊ ꝟbis
suauib⁹ plenā pcōcepti hui⁹ flagicij veniā
īdulsisti. vincens ī bono malū. et cui⁹ esses
spūs/cui⁹ īsup vicari⁹ facto certissimo pa
lā docēs. Hoc egisse nōne fat; erat ad mīfi
cordiā? Addita ē assecuratio/trepidare ve
tās iureiurādo firmata. Hā fit cui ml'tū di
mittit ml'tū ingi⁹ si ō dimissiōe hesitauerit
Dixit nāq; spūs tu⁹ bon⁹ ⁊ suauis. ꝟ faciat
mihi dñs/⁊ ꝟ addat/si vllas vnq; aduersū
te odij vl' vidicte reliq̄as apō me fuauero.
imo si quā penā ī te posteri⁹ exercere volu
ero. illa ī caput meū ꝓor cadat. Nec indul
gētiā tm̄ mō ego pſto si deicepſ bñ te habu
eris. ſz ⁊ tibi tuisq; silib⁹ oīb⁹ bñficētiā pol
liceor āpliorē. O dignissimā sūmo pōtifi
ce vocē. O rēsū diuīo viro ꝓuenientissimuz.
O factū mīficordie singular;. qō pr̄em et
pastorē euāgelicū repñtat. Qui p⁹ pſecutō
nes paulū. post trinā negatōz petr̄. et post
portōem hereditat; luxurioſe ꝓſūptā/iuni
orē filiū pl⁹ amauit. O diuinū factū quod
vtinā oēs pp'li oēs q̄quauersū natōnes au
dirēt/tū p exēplo et imitatōe/tū p arguēdo
mēdacij eos q̄ terigiduz et' austez/aut ire
memorē crimīari molīūt. Hec ē plane vi
ctoria x̄piana/īiurias et iras ñ īiurijs ⁊ ira
ſz mīficordia ⁊ māsuetudie vincere. ⁊ imi
tari eū q̄ etiā ī cruce posit⁹ dixit. pr̄ ig̃sce illʼ
zc̄. Sic btissimus martin⁹ cū vrgeret/ vt
Bricciū sibi ꝓtumelioſū abij ceret. Si in
q̄t christ⁹ iudā martin⁹ cur ñ bricciū tole
rabit? ¶ Sileāt nūc histozie gētiliū q̄ suoz;ū
q̄ndā pncipū māsuetudinē amplissimis ꝟ
bis extulert. vt Seneca neronē in duobus
volumīb⁹. Licero Juliū cesarē in orōibus
Sueton⁹ Octauianū augustū ī histoz;ſ.
et alij alios/ꝓpantes eos vel asilo romuli/
vel ciuitatib⁹ refugij. vel tēplo mīficordie
q̄le describit Stati⁹ thebaidos. Si q̄dez
incōpabil' est istoz laus ad tuā gl'iaz/sicut
vmbra ad serenā lucē. fum⁹ obscur⁹ ad pu
rū ignē. palea volatilis ad solidū granū. ī
mo sicut viciū ad virtutē. Jp̄a ei taliū mā
suetudo non p diuīo honore et auctoritate
quā spernebāt ⁊ tu colis vnicā ſz inanē ia
ctātiā quā tu calcas/anhelabat. Collauda
būt alij cruētas belloz victorias ⁊ ambiti
osos ex his triūphos mirabūt. Pl⁹ apud
me valz assertio sapiētis. q̄ melior ē sapiēs
viro forti. ⁊ q̄ dñat aio suo expugnatore vr
biū. Quā sniam alij⁹ ꝟbis lyric⁹ explicat.
Lati⁹ regnes fragilē domādo spm̄/q̄z si li
diā remotis gadib⁹ iūgas. ⁊ vterq; penus
fuiat vni. ¶ Quāobrē agīscep̄ btissime cū
q̄nta ꝓscie securitate. cū q̄li serēitate cordis
fas habz dicere religiosissima deuotio tua/
dū crebro vl' orat vl' missam celebrat. Pat
dimitte mihi debita mea sic̄ ⁊ ego dimitto
debitoribus meis. Et rursus cū ꝓpha. Dñe
deus me⁹ si feci istō. si ē iniq̄tas ī manib⁹
meis zc̄. Ita p̄ btissime imitaris christū.
q̄ cū malediceret nō maledicebat. q̄ tēpta
tus ē p oia vt mīficors fieret. quē videm⁹
ppter passiōem gl'ia et honore coronatuz.
Tātūmodo nō eripiat tibi blāda pspitas
mīficordiā illā. illā patiaz pene diuinam/
quā seuiēs aduersitas ⁊ fuauit ⁊ reddidit
clariorē. Da veniā si scrupulosior sim ī hac
pte. Hā fit aliq̄n suadēte pac; īimico/nūc p
se/nūc p adulatores q̄ sūt arma sua ⁊ sagit
te vt hō q̄ calamitate pſsus eq̄nimit' oīa ne
dū tolerauerat ſz indulserat postmodū suc
cedētib⁹ pspis repetit oīa a debitoribus suis
cū rigore ⁊ fenore. vt appareat indulgētiaz
ꝓrē nō ex ꝟtute sz vindicandi impossibili
tate natā. nec dimisisse ex corde. sz in temp⁹
more simiaz distulisse. Non cadat in hanc
exprobrationē vera ⁊ pfecta dilectōnis tue
mansuetudo/neq; fallat eā simulacz ficti
iusticie/ q̄si nō melius sit vicisse mala p in
dulgentiā q̄z seueritatē/ q̄si rursus nō sit p
clarissima iusticia īdulsisse supplicib⁹ ⁊ sub

ditis pcisse. ¶Sic mi/ricordiã ⁊ gr̃az in/ueniãs in ꝓspectu tremẽdi iudicij dei. q̃ sub bullis patẽtib⁹ ꝓmisit mi/ricordiã mi/ricordib⁹/q̃ sel' dimissa nõ repetit/q̃ iussit nõ esse memorẽ iniurie ciuiũ suor̃. Sic in oratiõe tua ꝓfitẽs dño exaudiar̃ ⁊ nõ audias horrẽdũ illud ip̃roperiũ dñi irascẽtis. Seruene cꝫ nonne oẽ debitũ dimisi tibi ⁊c̃. Sic p̃terea cũ dauid ꝓficꝫris sedẽ regni in mise/ricordia. ⁊ mititate possideas terrã ⁊ delecteris in multitudine pacis sup eã. ¶Tandẽ ꝓpt̃ mititatẽ doceat te dñs vias suas vt absꝫ offendiculis ad ip̃atiẽtie lapidẽ dirigat pedes tuos in viã pacis. quãa te pacẽ petim⁹ pr̃ btissime dicẽtes. Bñdic hereditati tue. Nõ q̃si hũana ⁊tus q̃libet hãc pacẽ p̃bere nõ insufficiẽs sit ⁊ ifirma /nisi maior agat de⁹ vt apud Virgiliũ ẽ. p̃sertim in tã desperato ⁊ radicato scismate/ qõ est q̃si cãcer egrescẽs medẽdo/ ⁊ ingressibil' dedali labyrinthus. ⁊ caput hydre fabulose sua re/scissione fecũdius/ita vt pisse videat ꝓsiliũ a sapiẽtib⁹ ⁊ dicere ꝓueniat cuz Josaphat rege. Cũ igr̃amus q̃d agere debemus ꝑ solũ habem⁹ resídui/vt oculos nr̃os ad te dirigamus. Scimus nihilomin⁹ te post deũ cuius vicari⁹ es decere. Scim⁹ ad te hierarchicã sup̃mũ spectare bñdictõez hmõi hereditatis eccl'iastice. vt fiat pax in diebꝫ nr̃is. ⁊ tu maxim⁹ int' mõtes suscipias pacẽ pp'lo. Qõ si pficis bñdictus eris in oẽs generatões/ ⁊ mẽoriã eternaz his q̃ post te futuri sunt relinques. Si naũt nõ pfeceris inchoaueris tñ ⁊ elaboraueris bõa ⁊ ãtiq̃ fide/diligẽti studio. pia ⁊ hũili volũtate/p te ⁊ tuos (tui q̃ppe sunt oẽs) nõ pdet̃ merces tua. nõ laus. nõ gl'ia. res ip̃a ꝓdẽnabit mẽdacij eos q̃ vel igr̃atia vel liuore crimi/nant̃ summã. ⁊. S. dignitatẽ tuã vigilantiã. tuã charitatẽ. Facis ꝑ sedulo. Ita eĩ te facere ⁊ me/sentire equũ ẽ. ¶Sz q̃ ãpli⁹ sti/mulẽris ad agendũ/ascẽde frequẽter sublimẽ mẽtis tue lucẽ/leuãdo te sup̃ te vbi despectis e surs̃um terris/versis ingẽ⁊ acrit aĩ mẽtis oculos in lumẽ fidei. in sublimitate spei. ĩ latitudie charitatis cũ illo q̃ ait. Logitaui dies ãtiq̃s ⁊c̃. Videas inꝯ acute/ꝯ nihil sit oẽ illud qõ mũd⁹ affert gl'e iocũditat̃ potẽtie. ꝯ vana. ꝯ lubrica ⁊ vẽtosõnioꝯ simillima. ĩmo ꝯ ãtiaz amaritudinib⁹ respsa. tristissima sint oĩa Ecce oẽs morimur ⁊ q̃si aq̃ fluẽtes dilabimur sup̃ terrã hodie rex. cras papa morit̃. Eheu fugaces posthume labunt̃ ãni /deflet Orati⁹ ⁊ tragicus. Propat cursu vita citato volucriq̃z die rota p̃cipitis voluit̃ ãni. ⁊ naso. Volabat irrepabile tp̃s. ⁊ nihil ẽ ãnis velocius. Et ẽ oĩuz horribilissimũ qõ dr̃. qz ĩ pũcto ad ifernа descẽdũt. ⁊ Ite maledicti ĩ ignẽ eternũ. Cetez q̃d q̃so vꝯ ẽ tã altũ aut p̃ci osũ p q̃ vl' adipiscẽdo vl' retinẽdo generosus anim⁹ ⁊ diuinoz ꝓsci⁹ se pdere ⁊ alios turbare dignũ ducat. Viderat ꝑ ex alto q̃ tã sapiẽter exclamauit. Vanitas vanitatuz ⁊ oĩa vanitas. Quã sentẽtiã si sapent /imo vt sapent/deberẽt oẽs ĩ ptãtib⁹ ꝓstituti ꝑm Christ̃. ꝓsiliũ scriptũ hr̃e in ianuis suis. in penetralib⁹/in frontib⁹. ⁊ manꝫ ĩ cordibus suis. Amplius si filij hui⁹ seculi tã auida solicitudie curãt pitura/adeo vt cũ eis pire nõ formidẽt/o bsurd̃ escẽtes ad illã increpatiõez ppheticã. Filij hoiuz vsqꝫq̃ gui corde ⁊c̃. Filios igit̃ lucis. ĩmo te pr̃em hmõi filioz. q̃tã apponere decet curã. q̃t labores q̃s vigilias. vbi de rebꝫ ecnis agit̃. vbiveꝫ ⁊ vnice expauescẽdũ p aĩab⁹ tractat̃ dãnatiõis piculũ. Nõ ẽ ista lis de pauper regno/ vt apõ Staciũ ponit̃. neq̃z de lana capna vt Satyricus ait/de vita ⁊ morte ppetuis res ꝟsat̃ agitat̃ ⁊ q̃rit̃. ¶Q3 si pastoral' p̃si/dẽtie delectet aliquẽ honor volatil' ⁊ nomẽ ĩane. creat eũ districtũ iudicꝫ examẽ ĩ reddẽda õ ouiũ salute ⁊ nũero rõẽ. Ag̃scat qm̃ posit̃ ẽ/ñ ĩ õstructõz sz edificatõz/nõ ad ociũ sz laborẽ. ⁊ vt p eũ iuxta ꝟbũ maximi r̃gar tarter̃ secluso abusu potẽtie/sb̃diti optata cũctꝫ mortlib⁹ pace pfruãt̃. qm̃ ꝑ ẽ finis oĩs potẽtat⁹ tã sec'ar̃ꝫ ꝯ spũal' ¶Sz ad te ꝓuertor pr̃ sctẽ. Fige p̃cor ĩ ip̃a sublimitate meditatõis tue spõsã ecc'iaz talib⁹ vtẽtẽ q̃rul' plãgoribꝫ. Eheu q̃s ꝓsolabit̃ anxiã? Et q̃s desolate q̃s plaga crudeli pcusse medebit̃? Int' has ãgustias q̃ me circũuallar̃t vndiqꝫ/q̃le dabit̃ effugiũ/q̃s mei mi/kebit̃? Ego illa spõsa reg̃ ecni quã oli vidit vn⁹ ex filijs meis nouã descẽdẽdã õ celo q̃si spõsã ornata viro suo. Ego lota ĩ sãguĩe agni ĩmacl'ati. ego tot sudoribꝫ ⁊ sanguib⁹ martyꝫ inumerabiliũ stabilita. violis ꝓfessoꝝ. lilijs vginũ coronata. Ego tanta deuotõne p̃ncipũ vsqꝫ ad inuidiã dotata ornata/diues facta. Hũc heu velut misella ⁊ ancilla deijcior/p̃mor despicior. Filios enutriui ⁊ exaltaui. ip̃i aũt sp̃reuerũt me/⁊ facti sunt hostes in capite. Pacem insup̃er iocundissimum in celo et in terra bonuz qua me dotauerat

sponsus meꝰ nascens ꝑdicās moꝛiēs resurgens ⁊ regnās/ꝓuerterūt ī scisma ꝓnicioſiſſimū.qꝺ iā ąnqꝫ luſtris me ꝑ oēs artus miseris modis depascit et absumit. Pro mea olim defensiōe certamē erat vsqꝫ ad moꝛtē. ⁊ mō nihil aliꝺ agi vł q̄ri videꝝ a multꝭ q̄ꝫ vt coꝛruā.⁊ mirabili labefactiōe deficiā et hostiby meis ludibriū fiā. Ecce ꝓsa sūt oīa fere ī ꝓtrariū ꝓꝛis mee institutōis disciplīne ⁊ decoꝛis/oꝛnata oꝛnamēta/dū ꝑ coꝛōa hūilitatis puluis fedus vanitatis/⁊ ꝑ croceis spūalitatꝭ stercoꝛa sola tēpoꝛalitatꝭ amplexaꝝ.et erigit sup me sapientia aīalis et terrena ⁊ diabolica/ repudiata ea q̄ ꝺ esurſum est pacifica ⁊ q̄eta.¶Si his tecū eccle sia planctiby loq̄reꝝ.p.b. noui miserationez animi tui/q̄ ab vtero egressa ē tecū.ꝓtinere nō posses ąn erūperēt lacꝛymе ab oculis tuis.ąn ad succurrēdū inflāmareꝝ totꝰ zelus tuꝰ iā succēsus/et diceret ex intimo coꝛdis suspirio. Dñe sup hac desolatōne añ te oīe deſideriū meū. ⁊ gemitus meꝰ a te nō ē absc̄ditus. Succurre/fer opē.vt q̄ꝺ natus sū videre mala gēt̄ mee. Rapidos recꝛoꝛ ꝓme fluctus.⁊ q̄ celū regis īmēsū firma stabiles fedare terras ⁊ dispsiōes ysrael
B ꝓgrega.¶Sed q̄ꝺ agoꝛ Quoꝛsum rapioꝛ? Quid mineruaz(vt dicit)impudēs doceoꝛ? Premeditata sūt nāqꝫ apud tuā ꝓsideratiōnē assidue ⁊ acriter talia salutis monita. Nihilominus patere.p. b.patere obsecro ꝓmone facere te ⁊ oꝛare ꝑ pte deuotissime filie tue vt facias qꝺ facꝭ. Nā equū etiā spōte velocē calcar adiuuat. Fac vt calcata seculi pōpa et iniq̄s fabulatōiby eius .vt nullis retrahētiby vncis viciosaꝝ passionū. ñ ira.nō odio.nō spe.nō gaudio fallaciby(melioꝛiby nāqꝫ hospitiby digna ē sctitas tua) abiecta rursus adulatoꝝ peste oīa ad gr̄az. nihil ad ꝓpitatē loq̄ntiū ⁊ claudētiū ianuā veritati.ac scrupulos varios (vt soli diligere videanť)ingerētiū.ꝺ q̄ꝫ vno dixit comicus. Hic ꝓfecto ex stultꝭ insanos facit. Et q̄ sť stultiꝭ vticqꝫ vanegł̄iosi.prudētes ī oculis suis/prudētie sue ītētes. His inq̄ꝫ ꝑ cul pulsis tu totꝰ cū pacificꝭ q̄ nō oderunt pacē cogites ea q̄ ad pacē sūt hierł̄m.totus īnuigiles implere id qꝺ ꝑ mr̄e ecclīa petit a te filia vtriusqꝫ velut alta colūba noe.ferens ramū pacifere oliue/ꝑ nos hūiles nūcios/clamitās pia sollicitudīe. Bñdic hereditati tue.vt nob ꝓtingat illꝺ ꝓphe. Dñs bñdicet ppł̄o suo ī pace.¶Sed quō et ąby vīs bñdices ppł̄o tuo in pace/ sł ꝑgat aliąs pticularꝰ inąrere:iubet hic hūilis ⁊ deuota S.t.filia ąescere ne suos pres.te vicz ⁊ regē francie christianiſſimū /aut legatos ab eodē ꝓuenire arrogātꝰ videať. sił quia publicam et celebrē audiētiā sup hac pacis materia /si ⁊ dum tpus fuerit bñplaciti tui supplicat et sperat obtinere/exhoꝛtatura latiꝰ ⁊ forte pticularꝰ vt bñdicas eccl̄iastice hereditati tue. Et tantūdem dictū sit de ꝓmo legatōis nr̄e articulo.

Qui est alter et postremꝰ nr̄e legatōnis articulꝰ / cuiꝰ ideo lōge breuioꝛ erit expeditio q̄ꝫ ꝓꝛis. qꝛ licz necessariꝰ existat/eū tñ neqꝫ tāte dignitatis neqꝫ paris difficultatis existimo. Hic supplicamus vt bñdicas hereditati partiali.⁊ q̄ꝺā modo peculiari.segregātgo pluuiā volūtariā huic hereditati tue.⁊ qm̄ infirmata ē ꝑ tenuitate et multis incōmodis/tu ꝑfice eā. quā tua tuoꝛūqꝫ ꝑdecessoꝛ dexta plātauit Preueniſti nos p.b.in bñdictōiby dulcedinis.heri in osculo pacꝭ.ꝺem in odoꝛe bone fame māsuetudinis ⁊ liberalitatꝭ tue.vt hāc a te bñdictōem petere/hāc spe certa ꝑ sumere auderemꝰ. Deniqꝫ iā ꝑuētos subseqūris.dū aures tue.S.tā beniuolas oꝛatōi nr̄e ꝑbet tua pastoꝛalis sollicitudo .recogitās vt arbitroꝛ qm̄ filia tua ꝓmogenita est studioꝛū cuiꝰ ꝓmogenituꝛe rōe ꝓpetit bñdictio de roꝛe celi desup/⁊ de pinguedīe terre.hoc est in spūali ⁊ tpali ꝓuisiōe. ¶Rursus qꝛ exēplo Axe filie Caleph suspirat sedēs sup asinā.calcās.ſ.oēm brutalitatē/petens bñdictōem a te pr̄e suo.vis eā a libertate pr̄nitatis tue/irriguū inferi? et irriguum supius expectare? Dic igiť ꝺbū Booz ad Ruth. Bñdicta es filia a dño q̄cq̄ꝺ ꝺixeris mihi ħ faciā tibi. Et ita fac pr̄ btūdine vt sit ante te odoꝛ filie tue.sic odoꝛ agri pleni cui bñdixit dñs. Et bñ ager plenꝰ est filia tua parisien. vniuersitas.imo nihil eꝛrauero si eā appellauero padisum voluptatis.in q̄ est lignū sciētie boni ⁊ mali.⁊ fons sciētie in q̄ttuoꝛ facultatū flumīa ꝓdiuisus irrigans vniuersaz supficiē terre. Tu huiꝰ possessoꝛ es.tu pastoꝛ ⁊ cultoꝛ /vt operer̄ et custodias illā tāqꝫ agriculturā viuā /vt Aristo .loq̄tur in polit. Ubi sub mysterio nihil deest eoꝛ q̄ egregiꝰ poeta Virgiliꝰ in georgicꝭ.et Palladiꝰ in de agricultura /de hereditate agraria cōscripserūt.distinḡētes agrū q̄ꝺruplicē/q̄lē figuraliť in hereditate

tua fm q̃ duplicē facultatē repimus Unꝰ ager est aprīcus ⁊ florifer p apib⁹ figurās sub q̃dam approbatōe facultatē theologie Alius ē pascualis p ouib⁹ et domestic⁹ ani mātib⁹ figurās facultatē decretorū. Alter frugifer p hoīm vita figurās facultatē medicine. Quartꝰ vitifer ⁊ pomifer ī oī genere suo figurās typice artiū facultatē. ¶Tu um est igit hereditatē tuā hāc bñdicere colere ⁊ augere/vt fructū suum det in tpe suo. Ecce ipi theologi velut apes intellectuales qualitāt ī hereditate tua/flores sacrorū eloquioꝝ ō rore celi roscidos ꝓpīgūt mel ī cellulas et fauos. vt sit cera ī illuminatōz ītelligentie. ⁊ mel in oblectatōz affectiue. Hāc hereditat⁹ tue portōz spectās dicere hēs ex sona illō Eccl'i. Hereditas mea sup mel et fauū. Nam eloquia dñi dulciora sup mel ⁊ fauū. et p̄ceptū dñi lucidū illuminās oculos ī intellectu. ¶Uenerat in mentē laudes hmōi tū augere/tū suo modo deducere/de reliq̃s hereditatis tue ptib⁹. H est facultatibus/q̃ magis animaret. S.t. sibi bñdicere. sed negligenti⁹ istud ago breuitati studens ⁊ sciēs nihil laudū hanc te latere. Dicā vero te cōcedente id qđ nup in meditatiōe mea dū sol⁹ essem/⁊ nō sol⁹. solus q̃dē corpe/nō solus cogitatōne ysabat. Itaq̃ posita erat añ mētis oc'os sedes tua p̄clarissima ⁊ thronus sicut sol et luna pfecta. astitit regina illa virtutū dilectio a dextris tuis ī vestitu sapiētie deaurato/circūdata varietate ytutū Nam ita iussit rex optim⁹ et maxim⁹ xp̄s/ vt sedē papalē dilectio stabiliret. dū ait petro interrogato ter ⁊ ter rñdente q̃ diligeret eū. pasce oues meas. pasce agnos meos. Que dilectio vna est in q̃dā trinitate ytutū in misericordia et ytate que custodiūt regē omnē duab⁹ manib⁹ hinc ⁊ inde portantes thronū ei⁹/et ī p̄clarissima virtutū iusticia ⁊ neq̃ hesper⁹ neq̃ lucifer ita admirabilis Has sub compendio nūerauit ppha reginas/eas pacis ꝓsocias. Misericordia inquit ⁊ veritas obuiauerūt sibi. iusticia ⁊ pax oscu late sunt. Quaꝝ officiū alibi descripsit. ppt veritatē (inquit de christo cui⁹ vicari⁹ es) ⁊ mansuetudinē et iusticiā. ⁊ deducet te mirabiliter dextera tua. ¶Hec p̄clara dilectio seu charitas vna in hac trinitate virtutū sicut apl's insinuauit ad Chorī. scribēs parabat orare. p filia tua parisieñ. vniuersitate vt ei mō q̃ diximꝰ benediceres tāq̃ hereditati tue. Nā vbi adesset vel q̃n rogaret dilectio si inter p̄rem deest ⁊ filiā. Nihilominꝰ affuit ⁊ sathan a sinistris. ita mihi mōstrabat meditatio mea. Aderat ⁊ infelix proles sua emulatio liuida/p quā mors intrat ī orbē terraꝝ. monstꝝ heu horrēdū informe ingens. Cui q̃t insunt in dilectōe ytutes. tot insunt vicia. crudelitas. falsitas. iniq̃tas. Crudelitas ꝓtra misericordiā. ꝑ veritatē falsitas. ⁊ iniq̃tas cōtra iusticiā. Agnoui ex ō scriptōe nazonis quenā illa esset. Pallor in ore sedet. macies in corpe toto. Nusq̃ recta facies/liuent rubigīe dentes. Pectora felle virēt. lingua ē suffusa veneno. Risus abest nisi quē visi fecere dolores. Hec fruit somno vigilātib⁹ excita curis ⁊c. Obstupui visu subito gelid⁹ q̃ cucurrit ossa tremor. Dū ecce terrifico boatu rabida ora laxās/⁊ dētib⁹ frendēs. Eheus pater sctē/ caue bñdixeris hereditati huic tue/que facta ē tibi siē leo in silua. odi ppt̄ea eā et maledic. Caue bñdixeris ei ī collatione gr̄aꝝ. Nā et tarde venerūt et in multis a tua sentētia defecer̄t. Abīce eos pot⁹ a te. calcib⁹ protere. ⁊ impera vt discedāt maledicti. ¶Ita parabat portentū H horrificū magno conatu /cōtu meliosa nefandaq̃ mēdacia cōtra filiā tuā delatrare. dū tu p̄ btissime hoc ī dignabū de ferēs/torū e latere vultū paulisp ī hanc emulatōz impiā mendacē et neq̃ visus es declinare. et vt ꝓfestim abscederet impare. Abi hinc in malā horā et in crucē tuā pestis horrida. satrix discordie/mater neq̃cie. Uide ne vltra mutire vl' apparere p̄sūpseris. Attēde ne filiā crimīari studueris apō p̄rem. cui etiā p magno pctō satis esset modicū supplici. Falleris si te recipi vl' audiri existimas. vbi ī ꝓspectu meo paterna dilectio veraꝝ et iusta p eis decreuit oratōem assumere. Dic tu dilectio hac increpatione deterrita emulatio tristis abscessit. ⁊ dilectō sic orsa ē. Facis p̄ sctissime id quod te decet/te p̄rem erga filiā. ⁊ talē filiā. te vicariū illius q̃ accusatorē fratꝝ deturbauit in stagnū ignis ardētis. q̃ iussit pōtificē agere in spū lenitatis. qm̄ ⁊ ipe circūdat⁹ est infirmitate. q̃ postremo ppt decem iustos toti pentapoli peccatrici pepcisset. Preterea me dilectōez iussit assistere a dextris tuis q̃ natura patiēs sum. benigna sum. nō emulor. nō ago pperā. Alge igit p̄ btissime age qđ agis ne vlla te vnq̃ accusatrix emulatio a meo cōsortio diuulserit. Nō audiat p̄cor aduersum me crudelis hec ⁊ maligna emulatio.

p

¶Absit vt ponat hanc maculã in gl'ia tua/ spreuisse hereditatẽ tuã/abiecisse a te ⁊ pe/ diby tuis supplices tuos/cultores quoqꝫ ĩ vinea dñi sabaoth/⁊ coadiutores tuos va cuos absqꝫ vtili puisione ingloriosqꝫ remi sisse. vbi tanta ẽ puisiõis tenuitas de bonis eccl'iasticis. vt vix pauci ex magistr̃is et do/ ctoribꝫ etiã in theologia sine aliq̃ ẽstu vale ant habere alimẽta ⁊ q̃bꝫ tegant ⁊ hic. xvij. annus agit. Nec ẽ hereditas tua peculia/ ris ⁊ electa ⁊ p̃clarissima studioꝝ/ velit no/ lit emulatio. vbi generatio p̃terit ⁊ genera/ tio aduenit. sz ipa terra tua in eternum stat. Tu sup̃mus pastor ⁊ custos inopie sue p/ uidere. irrigare arida. ruinosa reparare. nõ ꝓquassare. positus es hoc misericordia pe/ tit titulo filiatõis. hoc veritas titulo studij veritatis. hoc iusticia titulo militie et labo/
E ris. ¶Porro tarditas hmõi postulatõis be nedictõis tue p rotuli p̃tatõez nũc ⁊ non antea/non tarditatẽ merek exauditionis vt accusat emulatio/sed celeritatẽ q̃tinus sint nouissimi p̃mi/qz bono intentõis fine fie/ bat dilatio/magno sicut arbitrabank zelop secutionis vnionis eccl'iastice mouebank/ nec soli mouebank reges ⁊ regna cum suo clero pariter sentiebãt. Nũc post exprimen/ ta plurima q̃d inculpandũ si mutatis reb mutauerũt sententiã. Esto rursus fuissz in aliquib dissidens eoꝝ sentẽtia a tua. Non ne potuit hoc fieri sine mei lesione/quia si/ ne obstinatõne. Nõne Paulus ⁊ Barnabas tales viri sic ꝓtenderũt vt discederent ab inuicẽ? Et paulus petro restitit in facie. Et princeps psarũ bonus ẽm Brego. re/ stitit michaeli ⁊ vtrobiqꝫ illesa me mr̃e om nũ charitate. ¶Adueniat ecce supplex ⁊ hu milis deuota filia tua. p. b. absqꝫ vlla diffi/ cultate p̃cellẽtissima studioꝝ ⁊ suo nũc ad/ uentu dat palam intelligi q̃ nulla diffiden tia iuris tui vt aduersarij falso fingebant/ nulla indignatiõe puersa suũ differebat ac/ cessum ad petendũ sibi bñdici p p̃tatiõez rotuli more solito qualiter nũc p̃tat reue/ rẽter in approbationẽ iusticie tue/⁊ in egre giam laudẽ mãsuetudinis tue. Neqꝫ enim peteret bñdictionẽ gratiaꝝ ab eo quẽ non crederet iuridicũ largitiorẽ. neqꝫ ab eo quẽ benignũ exauditorẽ nõ speraret. Vñ in ca pite rotuli ita scriptuz est. Fiduciã accepit b. p. nunc rotulũ istũ supplicationũ gene/ raliũ ⁊ specialiũ/p̃tandũ apud. s. v. celsi/ tudinẽ humilis ⁊ deuota. i. l. v. filia. p. vni/ uersitas/plus in paterna beniuolentissime libertat̃ vr̃e gratia q̃z in meritis ꝓpr̃ijs p̃ deũ spem reponẽs. plus insup studens ex B rotulo inseruire ꝓmodis eccl'ie q̃z auare cupiditati. vt deniqꝫ obediẽtiã sinceraz ac filialẽ dicta filia erga. s. v. sublimitatẽ non tm̃modo verborũ aut lr̃aꝝ assertõe sed fra/ ctoꝝ soliditate mõstraret. Hec ibi. ¶Hunc igit̃ pater sctẽ p me dilectionẽ matrẽ omni/ um bene viuẽtiũ exoratus/pqꝫ ỳtutes me/ as inclitas mificordiã ỳitatẽ ⁊ iusticiã p/ pter q̃s deducere habet te mirabiliter dexte ta tua. ⁊ si p quid vnq̃z de te bñ meruimus apud deũ/apud hoies iustificando te/exal tando te. liberãdo te. et p spem futuri p̃mij si nobis pseuerãter inhesert̃ oram⁹ petim⁹ obsecram⁹/vt bñdicas huic hereditati tue huic filie tue alũne nr̃e. ꝓcedendo talẽ in g tijs suis signatõem aut certe vberiorẽ/qua lem petũt ⁊ ab initio dedisses anno primo Nã hic est annus benignitat̃ tue. ann⁹ no uenarius/ternario ter in se ducto coronat⁹. benedices huic corone anni. huic ãno co/ ronato benignitatis tue. ⁊ cãpi tui replebũ tur vbertate¶Hãc ỏ te tuaqꝫ affluẽtissima libertate spem ꝓceperũt. hãc ꝓceptã m'tis postmodũ ⁊ magnis indicijs roborata au ctãqꝫ senserũt etiã heri. Tu autẽ spem nũc in rem ipam cõuertito. tui q̃ppe sunt. sz tu eos maiori tibi vinculo cõstrinxeris. tu po stremo nõ mediocr̃ illustraueris gl'iaz tu am ⁊ famã tuã. que sicut nõ est ambitiose q̃ renda. ita nõ est negligenda crudeliter. Et vbi nã gẽtiũ potest fame celebritas vl' scri ptis vel viuis vocibus ampliori dilatõne vulgari q̃z vbi cõfluunt et refluũt ex oĩi fe re natõne que sub celo est/viri l'ris omnib ⁊ studijs eruditi. ita vt in obscuro esse neq̃/ at si grate si benigne r̃nderis. si bñdixer̃ hu ic hereditati tue. quẽadmodũ tu benedicet speram⁹ ⁊ obsecram⁹ fiat fiat. ¶Animad/ uertis. p. b. redeo enĩ et ad tuã sanctitatẽ et ad meã paruitatẽ. aĩaduertis qualit̃ trãs/ figurani sub noĩe paternalis dilectõis sup plicationẽ p hũili et deuota. s. t. filia. et id q̃dem aptissima video⁹ fecisse ratõe. Suã quippe sedẽ vbi collocaret dilectio. vbi p/ oraret si inter pr̃em ⁊ filiã sacratissima dile ctõis nomia apud ipos etiã barbaros ho/ nã da defuerit¶Et uero neqꝫ volo neqꝫ e/ ..iudico quicq̃z adꝺicere q̃z q̃z aliq̃ dice/ da supsint. Vereor enĩ ne iã multiloquiuz nostrũ minus sit fauoris habiturũ/dũ oc/

cupatões tue celsitudinis alioꝛsũ te vocãt ꝛ trahant. Quia postremo sup isto ꝛ prioꝛe articulo audientias aliqꝫ obtinere clam et palã supplicam⁹ et speram⁹ vt non frustra spem hãc ꝯcepim⁹ de benignissimo. S. t. spũ pater sctissime. Sic benedicat te domi nus ex syon vt sis re ꝛ nomie bñdict⁹ Sic videas bona hierl'm militãtis sponse tue. ꝛ triũphãtis illius q̃ desursum ẽ mater no stra omnib⁹ dieb⁹ vite nostre p̃sent⁹ et futu re. Sic p̃terea videas filios filioꝛ tuoꝛ in spirituali ꝓpagine/et tandẽ qñ est oñe bo nũ et bñdictõis cõsummatio ꝛ ꝓsũmatõis finis/videas pacẽ sup israel et nos tecũ ℔ inchoatiue p gr̃am/et beato ꝯpleméto per gl'iam in futuro. Prestãte eo q̃ est bñdict⁹ i secula seculoꝛ Amen. ¶ Finit

Sequitur proposi

tio facta ab eodem dño cãcellario coꝛã an glicis parisius euntib⁹ ad sacrũ ꝯciliũ pis ꝛ ℔ ex pte vniuersitatis parisien. Anno do mini. M.cccc.vij.

B

Congratulaꝛ vr̃e deuotõi ve stro zelo feruẽti /vr̃e laboꝛio se sed laudabilissime legatiõi. Congratulaꝛ et applaudit o reuerẽdissimi et preclarissimi p̃res/o doctissimi et sapiẽtes viri et frẽs in xp̃i dilectõe carissimi. Congtulaꝛ inqꝫ ꝛ cõ gaudet amatrix ꝛ admiratrix et cultrix bo noꝛũ omniũ parisien. vniuersitas. itaqꝫ nõ emulaꝛ nec gaudet sup iniq̃tate. congaudz autẽ ℣itati. Quidni ꝯgaudeat igiꝛ sup ℣i tate quã vt soletis amplectimi ꝛ ꝯplexam retinetis/et retentã ad effectũ deducere to tis studioꝛ neruis conami. Est aũt modo congtulationis nr̃e spũalis thema satꝭ ac cõmodũ ℣bũ Ozee pphetic̃ Ozee. i. Cõ gratulabãt filij israel et filij iuda pariẽ. Jta qꝫ libet exclamare. Ecce q̃ꝫ bonũ ꝛ q̃ꝫ iocũ dum habitare fratres in vnũ. cõuenire. s. et ꝯgregare ad vnũ conciliũ. Nam in ꝯcilio iustoꝛ et ꝯgregatõe magna opa dñi. Et ℔ est conciliũ sacrũ et veneraduz ad qõ lega ti pgitis. quod pisis deo duce ꝛ autoꝛe cele brabiꝛ. vtinã felici put optandũ et speran dum est aduẽtu. Alit quippe ℣itas q̃ oñe regnũ i se diuisũ desolabiꝛ. et a ꝯtrario vni tum in se regnũ manet. qõ vidit Salustⁱ⁹. Cõcordia inqt parue res crescũt/discoꝛdi maxime dilabunt. Cur g̃ nõ bene sperabi dum aduniaꝛ eccl'ia. dũ conuocaꝛ cet⁹/dũ ꝯueniũt seniores? videte de verbo hoc/pre sertim cũ teneamus certissimã xp̃i pmissio nem dicent⁹. vbi duo vel tres ꝛc̃. Audiui mus p̃terea letãter ꝛ gaudẽter q̃ ꝯgregabũ tur ꝛc̃. ¶ Et ℣o ne pli℣ioꝛ vel engagatioꝛ ser mo tedio sit vl' oneri. coartam⁹ si placet to tã dicendoꝛ materiã/totãqꝫ deductionem thematis ad q̃ttuoꝛ sentẽtias sũptas ex the mate ex verbis ip̃i ptin⁹ appositas. Et vi deamus q̃d in illis loquiꝛ de⁹. q̃ loquitur pacem in plebẽ suã. Postq̃ꝫ enĩ dixit dñs p ozee. Congregabunt filij isr'l et filij iuda pa riter ꝓ p̃ma sentẽtia/moꝛ subiũxit/ꝛ ponẽt sibi caput vnũ/ecce secundã sentẽtiam. Et ascendẽt de terra. ecce terciã/quia magnus dies israel. ecce quartã. ¶ Jncipiẽtes g̃ pse ℣ q̃mur ꝛ inuenim⁹ puto causas q̃ttuoꝛ suffi cientes q̃re cõgregabũtur filij israel et filij iuda pariter. Jp̃i enĩ q̃ sunt popul⁹ vnus dei/feda nũc diuisiõe phnefas dispsi sunt. velut olim in figura sub roboam et Jero boam ꝯtigisse meminit scꝑtura. iij. Reguꝫ xvij. Et est tãqꝫ materiaꝛ aliqua ratio ꝛ cõ fusa hmõi cõcilij celebrãdi. ¶ Jnuenim⁹ p̃ terea cãm finalẽ luculẽter exp̃ssam in altera sentẽtia. Et ponẽt inqt sibimet caput vnũ. ¶ Deniqꝫ tangiꝛ causa dispositiua /et velut efficiẽs celebratõis hui⁹ concilij/dũ dicit in altera sentẽtia q̃ ascendent de terra. ꝛ q̃d terra mystice nisi terren⁹ affect⁹? Quid igiꝛ ascẽdere de terra nisi ꝺ terrenis affectib⁹ q̃ bus opp̃ssi sunt hacten⁹ m'ti /ad spũales ꝛ diuinas affectões se potẽter erigere. et eri gẽdo salubriter ascẽdere tanqꝫ audiret quis q̃ꝫ de excelso clamãtẽ deũ/exurge q̃ dormis Et rursus. Surgite postq̃ꝫ sederit⁹. ¶ Ha bemus p̃terea causam q̃dãmodo formalẽ. ꝛ ad hui⁹ celebratõem cõcilij viuifice p̃pa rantẽ. que forma est semẽ dei viuũ et efficaꝫ semen spũsscti habens ℣tutẽ formatiuã et reformatiuã totius vnitatis totius eccleśie coꝛpis/in vna fide ꝛ spe ꝛ caritate sub vno deo et dño p omnẽ iunctura ꝫm deductõz apostoli. ad Eph̃. iij. Quod notaꝛ in ℔ ℣ bo iesrael/quod interp̃tatũ sonat idẽ quod semen dei vl' seminauit deus. Et q̃le semen istud? Plane illud de quo alibi pphetic⁹ sermo dicit. Nisi dñs exercituũ reliq̃ssz no bis semen quasi zodoma fuissem⁹. et qua si gomoꝛra sil'es essem⁹ Esa. i. Bras tibi de us israel quoniã accessit nũc dies magnus israel magnus. s. dies semis dei qõ habz in se artem et virtutẽ viuificã. qua mysticum

corpus eccl'ie se viuificare pōt ⁊ vnire salubriter in cuius efficacia ⁊ ꝑtute congregabūtur filij isrl' ⁊ iuda piter. ¶Bñ hec iacta sūt fundamenta sicut ex Lycerone sumit Lactantius. Hec aūt fundamēta sunt pfectibilitas eccl'ie p congregationē/vt causa materialis. ordinabilitas eccl'ie vt ad vnius capitis positionē/vt causa finalis. intelligibilitas in epikeyādo seu interptādo vt efficiciens. Insita fecūditas in se quersando vt formalis dispositiua ¶Supedificemus fabricā q̄drangularē q̄ttuor cōsiderationū p̄ncipaliū ad erectōez edificij pñtis congregationis ampliorē. ¶Et dicam⁹ ꝑ ꝓma cōsideratōe iuxta p̄mā causaz in ꝑbo notatā.

Cōsideratio prima.

¶Cōgregatio filioꝝ isrl' ⁊ Juda piter/q̄rit ab eccl'ia quēadmodū materia q̄rit formaz ⁊ ipfectū pfectionē. ⁊ mulier vir̄ sine sponsa spōsum. Tractat diuinus Diony. ⁊ post eū Boe. ⁊ Aug⁹. q̄b⁹ expientia suffragat q̄ res q̄libet nō minus diligit aut appetit cōgregationē suū ꝑpius q̄z ꝑpriā entitatē/nimirū q: ens ⁊ vnū conuertunt. Hic ē ille dolor illa cussio ille vehemēs horror in corpore ꝑo. dū membrati q̄rit diuidi vel dispergi Sic nemo dubitauerit q̄n eccl'a diuisionē suā refugiat ⁊ horreat cū sit corpus mysticū fm deductionem apl'i ad Eph. iiij. ⁊. i. Chor. xij. ⁊ ad Roma. xij. ⁊ alibi sepissime Est etiā terribil' vt castroꝝ acies ordinata Et cici ꝑo q̄s nesciat sepationē maximū afferre detrimentū. Est insup eccl'ia ciuitas/de q̄ gl'iosa dicta sunt. Est regnum dei. Est hierarchia subcelestis. ⁊ ita de multis sil'itudinib⁹ fm q̄s quincit diuisionē ei atz separationē scismaticā esse penitus odiosaz. ¶Potuerat hoc loco fieri sermo plixior deducēs pfectionē eccl'iastici corpis stare ꝑncipaliter in vnitate/tanq̄z in ꝓsūmatōe oīs boni. Fallor itaq̄z si nō optabūdus ꝑpha postulat Bꝛ/mpcās pacē sup isrl' sciēs q̄m posuit autor eius deus fines suos pacem. Unde si nō hinc ortū est illud xpi ad ipam hierl'm que figurā tenet eccl'ie. Hierl'm hierusalez quotiēs volui congregare filios tuos sicut gallina congregat pullos suos ⁊ noluisti. Et hoc quippe mortuus est ihesus vt filios suos dispsos in vnū congregaret tāq̄z lapis angularis faciēs vtraq̄z vnū. Et ecce heu fera pessima/mōstz horrēdum ingēs/monstrū biceps portētū iaz. xxxi. ānos babens/scisma pestifer pulcerrimā hanc ⁊ ꝑfectā pacē q̄stū i se fuit lacerauit dissipauit ⁊ in exilij longinquā regionē trusit. ¶Sed veniat o vtinā pax iuxta votū Esaie. Ueniat et requiescat i cubicl'o suo/qō est eccl'esia. quatinus expulso discōueniēti scismate forma pacis cōueniēs inducat. Nam q̄lis ē ista deformitas. q̄lis ipfectio videre corp⁹ mille ptib⁹ miser⁹ modis laceratū/dissipatū et dispsum. Cui⁹ laceratōi nulla hactenꝰ ꝑfuerūt efficaciter hūana remedia/q̄n potius scisma hoc horrēdū velut insanabilis cācer egrescit medēdo vt de trano loquitur Virgilius. Jpm deniq̄z tāq̄z fabulosa hydra redit ex succisiōe sua fecūdius. Hic scādala ppl'oꝝ sine nūero/aduersus fidē nr̄az religionē nr̄az/mores sctōs aduersus spez q̄z future btitudinis. ꝓtemptū seculi. sctita tē imobilē iurisiurādi/voti sacroꝝ ꝑtutem obedientiā ad deū ⁊ ad omnez disciplinā. Quare? Quia sceuissima dñandi libido mr̄ infausta scismatis huius pestiferi ꝓfundit hec oīa/fasq̄z nefasq̄z velut hiāti voragine mergit sorbet ⁊ obruit. ¶Quid porro de paganoꝝ infideliūq̄z fabuler probro ⁊ irrisione aduersus catholicos. Demū tota illa flebilis hieremie lamētatio si ad calamitatem eccl'ie pñtē deflectat nescio si satis illā vt dignū est exp̄sserit dū ait. Quō sedet sola ciuitas plena pp̄lo ⁊c. Heąt ꝑsus eq̄ri verbis quantū res ipa videat indigna. Pro q̄ reformāda celeriter expeditissimū ē q̄ congenit filij israel et filij iuda pariter

Consideratio scda

¶Pro causa secūda ¶Cōgregatio filioꝝ israel ⁊ iuda piter q̄renda exeq̄ndaq̄z est vt ponant sibimet caput vnū. Iste ē finis hec intentio īminentis sacri cōcilij Pisis celebrādi/ad quod vos cū ceteris religiosa ⁊ filiali ad mr̄em eccl'iam pietate pgitis ⁊ perueniatis oro felicit. Nō ignorat scio o doctissimi ⁊ sapiētes viri q̄ caput eccl'ie ꝑmariū ⁊ ꝑncipale semp vnū est inuariabile ⁊ permanens sicut testat apostolus. Caput inquit eccl'ie christ⁹. Christus aūt manet i ecclesia vt idem ait. sempiternū habēs sacerdotiū et papatū Itaq̄z salutifer christe caput nostrū es/a quo fluūt in eccl'ia sensus oēs ⁊ motus viuifici spūales ac gnuiti. ac proinde nunq̄z eccl'ia tua esse ꝑt acephala. neq̄z tesponso suo viduata. Nihilominus tu q̄ndā ascēsur⁹ ad pr̄em reliq̄sti sibi vicariū

sup terrã/tangz caput aliqõ secũdariũ. fluens et refluens ĩ stabili loco tui sacerdotij z papatus essentialis indefectibilis et manetis vsqz ad ꝯsũmatõez secli/qñ euacuab oẽm dñatõem principatũ et ptãtem. z tradideris regnũ deo patri. Nũc aũt pchdolor viri pres et fres. nũc scandalizanť adversus hoc caput ꝑ mariũ duo ꝯtendentes dum simul illõ (quod fieri nephas ẽ) repsentare volũt. vel vices gerere. vel in suũ locuz succedere. Sic in impiã cedimꝰ maledictionem hanc ꝙ facti sunt eiꝰ hostes ecclie in capite. Oportebat ꝙdem ad vnitatẽ papalis sacerdotij vnicũ sacerdotẽ z certũ vicariũ christi sup terrã assumi/succedẽtẽ petro. z nõ pharisaica ꝯtentõe dicere sicut oli cõquestus ẽ apl's. ego sum Gregorij. ego sum benedicti. Sanctius quoqz z filialiqz ad matrẽ charitati ꝯuenientius ẽrelinq̃re palẽ dignitatẽ et petri sedez vni tercio sub pace possidendã sub quo cõgregati eẽnt filij israel et filij iuda vnus populꝰ dei. cũ fedissima seditõe partiret obediẽtia z sparget grex q̃si nõ esset vnũ ouile et vnꝰ pastor

D ¶Quasi rursus indecẽs esset ꝙ ꝯgregarenť filij israel et filij iuda pariter. Meditabar hec nup in abscõdito scrutinio cordis mei ꝓpulcꝛ pferret. dñ ecce aialis hõ nõ sapiẽs quẽ dei sunt sed ea q̃ de terra sunt loq̃ns. numeratus ꝙppe ẽ inter filios agar. de ꝙbꝰ dicit scriptura ꝙ exꝙsierũt sapientiã q̃ de terra est. cõiungiť ꝙppe ipi sapiẽtie terrene animali et diabolice nõ ei q̃ desursum ẽ. ppꝛea obscuratũ habz intellectũ. ipe inqz aialis hõ vt imparies hebes et ꝓceps. et ꝙ pacto inquit opus ẽ ꝯgregatõe filioꝝ israel z iuda quasi res iũcta sit sup iure pciũ. quasi ꝑea liceat vl' expediat nũc concilij generale nouũ celebꝛari. Non itaqz licz cũ nõ possit cõcilij generale sine papa celebꝛari. et nisi primitus añ oĩa spoliatꝰ ab obediẽtia sua restituaťur eidẽ. Quõ ꝑterea decẽs essz ea que certa sunt z tã p lõgissimos tpis tractus in ꝯsuetudinẽ versa rursus in discussionẽ tanq̃ dubia reuocari. Et ꝙ vera et iusta pars exponat se discrimĩ ꝯdemnatõis. Nã euẽtus iudiciorũ varij sunt ꝙ fallunť et fallũt. Deniqz ꝙd expedit ꝯtra niti volũtati diuine sueqz puidẽtie/que iusto iudicio ꝑmittit hereses fieri. et dicit esse necesse vt veniant scãdala. Qui etiaz ait. Nolite arbitrari ꝙ venerim pacẽ mittere in terrã sz gladiuz. Qui demũ olim ꝓhibuit fieri cõgregatiõz filiorũ israel et iuda pariť/asserẽs diuisiõz ab eo factã esse. ¶Multa maiorąqz pabat aialis hõ delatrare aduersus celebratõz cõcilij/asserẽs ꝙ nec licebat nec decebat nec expediebat illõ fieri. dũ exhorruí fateor. nihiminus aio ad euz. Obmutesce iportune et stulte. aut expecta donec ꝯsiderationũ ceptarũ numerꝰ ipleať. Audies forte ea q̃ contradictõibus tuis ĩponere possint silentiũ. ¶Extorsi velut ab inuito dilationẽ vt tercia z q̃rta ꝯsideratões liberiori ꝼmõe complerentur.

Cõsideratio tercia.

¶Congregatio filioꝝ israel z iuda pariť habet fieri tãqz a causa dispositiua q̃ remouet phibens/dũ ipi ascendũt de terra. H est ꝼm moralẽ intellectũ dũ de terrenis affectibus ascendũt ad celestes. z fiũt de aialibꝰ spirituales. dumqz lra dimissa q̃ occidit/ipi spiritũ ꝙ viuificat amplectũť. hoc tñ obꝼuato ne ꝙd nimis. ne dũ nimis obꝼuari queriť spũs/obruať simul caro cũ spũ ¶Unde queso tãdiu viri pres tardata est fieri ꝯgregatio cõcilij generaľ et sacri. nisi ꝙ tãdiu ñ fuerũt auditi spũales viri. q̃les si apl'o creditur dũ iudicãt de omnibꝰ. Ecce ꝙd pclara vniuersitas oroniẽť. vnde sibi meruit ꝯgratulari/prĩdẽ ad H concilij petendũ deťminauit se z misit in franciã/scio ꝙ pens inť fui dũ ꝓponereť hec cõclusio ꝯpendij sub H themate Joeľ. i. Uocate cetũ coadunate senes. Sed ꝑdem antea parisien. vniuersitas ab exordio nascẽtis diuisiõis deliberauit soleniter et ꝯcordi sentẽtia ꝯclusionez hãc petendã z psequendã esse. quã ex parte sui ꝓposuit reuerẽdus pater ac pceptor meus pcipuus dñs nunc cameracen. coram ludouico duce andegauen. tũc regẽti ĩ frãcia. Circa qd tps scripsit ꝑ eadẽ ꝯclusiõe clarissime mẽorie mgr Henricꝰ de hassia mgr in theologia parisien. et vicecãcellariꝰ sub mgro Johãne de caloꝛe tũc cãcellario parisien. Scripsit insup dñs ꝓpositus wormacen. magnus et deuotus z licẽtiatꝰ ĩ artibꝰ parisien. Scripserũt ꝙz alij sicut ex eorum tractatibꝰ adhuc ꝯstat. Amplꝰ vero scripsit post mlt̃os annos vniuersitas parisien. epľam grãdem ꝯtinentẽ tres vias/ĩter q̃s ꝯciliũ generale numeratũ est. ¶Ecce ꝙt viri spũales z eruditi/nõ innitẽtes soli lr̃e/ascẽdentes de terrenis affectibꝰ et in liberũ atqz purũ ether lucidissime veritatis/

desiderioꝝ ꝙq̄ splendidoꝝ sese attollētes q̄/ siuerūt olim multo studio ꝓcorditer q̄ con gregarent filij israel ⁊ filij iuda pariter. Et hec est nō parua ꝓgratulatōnis materia q̄ in vnā ꝓuentū est sententiā p duas vniuer sitates toto orbe celeberrimas ⁊ ipis nōne fides dari debet. cū illic sint viri spūales ⁊ sapiētes ſm q̄lia iudicia mediū ꝯtutis ac cipe iubet pha. Illic ꝓterea sunt idonei cō/ditores legū doctrinaliť ⁊ instructiue/ q̄b⁹ silis interptatio p epikeyā debita est. Illic sunt q̄ mētiri nesciūt/de q̄b⁹ nouerūt ⁊ mē tientes redarguere pūt. dū a ꝯo falsum a li cito illicitū sciūt secernere. Cū ergo ꝓueni/ unt ꝓgregatio mľtiplex sapientū in celebra tionē huius ꝓcilij generalis tāq̄ in rē expe/ dientē vt in ṗma causa dicebať. In rē ꝓterea decentē sicut visum est in scōa. Hā q̄d decē tius q̄ vt vnū corpus habeat caput vnū. Postremo supest ostendere rē hanc esse per se licitam atq̄ legitimam quod in quarta ⁊ vltima ꝓsideratōne videbimus q̄ talis est.

Consideratio q̄rta.

¶Congregatio filioꝝ isrl̄ et iuda pariť su/ mit suā efficaciā et virtutē a diuino semine qđ p eccl̄iasticū corpus tanq̄ sanguis vi/ uificus diffusum ē/⁊ radicaliter seu insepa/ biliter insertū. Ponamus p solido funda/ mēto pñtis ꝓsideratōis ⁊ alioꝝ tā dictorū q̄ dicēdoꝝ/textū apl̄i ad Ephe. iiij. Solli citi seruare vnitatē spūs in vinculo pacis vnū corpus ⁊ vnus spūs. sicut vocati estis in vna spe vocatōis vre. vnus dñs/ vna fi/ des/ vnū baptisma/ vnus deus ⁊ pr̄ oīum qui sup oēs ⁊ sup omia ⁊ in oib⁹. Sequiť. Et ipe dedit q̄sdā q̄dē apl̄os q̄sdā aūt p/ phetas. alios ꝯo euāgelistas. alios aūt pa storꝝ ⁊ doctorꝝ ad ꝓfūmatiōez sctōꝝ/ in opus misterij/ in edificatōez corpis xpi do nec occurramus oēs in vnitatē fidei ⁊ agni tionis filij dei in virū pfectū/ in mēsura eta/ tis plenitudis xpi. Sequiť. Veritatē aūt faciētes i charitate crescamus in illo p oīa qui ē caput xps/ ex q̄ totū corpus ꝯpactuꝝ ⁊ ꝯnexū p omnē iunctura subministratōis ſm opatōez in mensurā vniuscuiusq̄ mem bri/ augmētū corpis facit in edificatōꝝ sui in charitate. ¶Eliciamus ex his paucissi/ mis ſz sententiosissimis apl̄i ꝯbis aliq̄s ve/ ritates. ¶Prima. ¶Congregatio eccl̄iasti/ ca ad vnū caput xpm facē ⁊ ꝯglutinať p vi/ culū amorosum spūsscī mediatib⁹ q̄litati/ uis dispositiōib⁹ reddētib⁹ in corpe mysti/ co cōplexionalē armoniā viuificā ⁊ decen/ tē. Hec aūt dona sunt ꝯtutes theologice fi des spes ⁊ charitas. sūt etiā sacrā eccl̄iasti/ ca. sūt diuerse diuisiōes grāꝝ put vnicuiq̄ ꝓcessū est. hꝫ ē semē in q̄ ꝓueniūt ābe obediē tie/ q̄le non abstulisset scisma pestifex/ si de pace reformāda nihil actū esset/ put alias scp̄sit ipis romāis Parisien. vniuersitas. ¶Scōa. ¶Cōgregatio eccl̄iastica ad vnū P caput xpm copiosioꝝ ē atq̄ fecūdioꝝ q̄ fuit ꝓgregatio synagoge. Nō em̄ habuit syna/ goga talē in sacris ⁊ alijs mľtis cōmutatio nē adiūctōis sic eccl̄ia. nā extra eā stabat sa lus quēadmodū saluatus iob oñdit ¶Ter cia. ¶Cōgregatio eccl̄iastica ad vnū caput secūdariū/ mľtiplicioꝝ ē ⁊ maioꝝ q̄ sit ꝓgre gatio ciuiľ sub vno rectore vel impatoreⁿ vl̄ rege. Cōnexio q̄ppe talꝭ politice ciuilitatis fit p leges ⁊ dona nature ṗncipaliť ⁊ in illꝭ ꝓstituit suā vnitatez. Eccl̄ia ꝯo vt policia et ordiata /hz hāc vnitatē. et vltra hāc hz alterā supnaturalē ⁊ diuinā q̄ dicta est. Et ita sequiť cōseq̄nter q̄ eccl̄iastica pluribus legib⁹ regiť q̄ altera policia. ¶Quarta. Cōgregatio eccl̄iastica nō habet vl̄ habu it ex se ptātem ordinādi et ꝓsumēdi p gra/ dus varios atq̄ hierarchicos dignitatuꝝ et admīstrationū quales in ipa repimus a sūmo pōsulatu vsq̄ ad infimū admīstratō nis gradū q̄cūq̄ sit ille. Patet qꝝ supnatu ralis est hec institutio ꝓsurgens ex solo be/ neplacito liberalissimi ꝓditorꝝ. Nec vt opi nor voluisset vnq̄ oppositū sētire pfatus magister Henricꝰ de hassia dū ponit q̄ ec clesia posset sibi instituere summū pontifi cē si nō fuisset imediate cōstitutꝰ a christo. Addit enī q̄ hꝫ potuisset eccl̄ia a spūsaneto edocta et autorizata qđ est pbabiliť sentien dū. ¶Quinta ¶Cōgregatio corpis mysti ci ad vnū caput xpm sp habebit p omnem iūcturā gdus dignitatū et officiorū ⁊ ad/ ministrationū. de q̄bus dictū ē. patz ex illo verbo/ donec occurramꝰ oēs rē. Propterea dicit eccl̄ia desponsata xpo i sempiternum Ozee. i. Dicit ꝓterea hr̄e semp in se semē ad sui ꝓpagatōem et cōfuatōem vsq̄ ad ꝓfū/ matōem secl̄i. ¶Sexta ¶Cōgregatio eccle siastica ad vnū caput christū lege stāte non remanebit in sola ml̄iere. imo nec in sol̄ai/ cis. sed erunt vsq̄ ad cōsūmationez seculi epi et sacerdotes aliq̄ fideles. ¶Septima D Congregatio eccl̄iastica dici ꝓ hr̄e dupli/

ces ptes integrãtes eã. q̃dam sunt fluentes q̃dam ꝑmanẽtes / ⁊ vt ita loq̃mur essentiales. Prime sunt ipe ꝑsone mortales ꝓstitute i gd̃uũ varietate. Alie sunt ipimet gd̃us dignitatũ et admiſtrationũ. Exemplũ i papa et papatu. in eꝓ et epatu. et sil'ib⁹. papa fluit / papat⁹ stabil' ẽ. ¶ Octaua ¶ Longregatio eccl'iastica ꝓstituit i suis ptib⁹ fluentib⁹ ⁊ q̃dam̃o matialib⁹ miſterio hoim̃ fm legẽ ꝑmitus inditã et inſitã ipi corꝑi eccl'iastico / et put ipm̃ habz in se semẽ viuũ ⁊ efficax seip̃m multiplicãdi atq; ꝓfuãdi i successiõe ſpecificatã ad ptes fluẽtes ⁊ in successiõe eadẽ matiali q̃ ad eẽtiales. Patet ꝟitas ex illo ꝟbo ap'li. Nemo sibi assumat honorẽ ⁊c. Et de ꝑdicatorib⁹ dicit. Quõ ꝑdicabũt nisi mittãt ⁊c. Et hec ꝟitas simili ter possz inflecti ad depositões et degradatões et reſecatões ptiũ scandalizãtium. sed ꝑ nũc omittat. ¶ Nona. ¶ Lõgregatio eccleſiastica habz claues ordis et iurisdictõis alio et alio mõ in se et in suis ptib⁹ fluẽtib⁹ Ut exempli gr̃a. claues date sunt petro auctoritatiue et exercitatiue. sz toti eccl'ie vniuersaliť et suſceptiue. Uel date sũt eccl'ie vt in actu ꝑmo. et petro vt i actu scõdo. ¶ Decima. ¶ Lõgregatio eccl'iastica sic inſtituta est vt castroꝝ acies ordiata. vl' vt corꝑ⁹ integerrime ꝓfectũ. sic q̃ nõ est in ptãte pape vel alterius cuiuscũq; deordinatõz vl' multitudinẽ in suis ptib⁹ essentialiť inducere. Unde nec papa posset inducere q̃ nulli essent epi nec curati nec cardiales / ꝑ quanto sunt succeſſores ap'loꝝ in eccl'ia sancta dei. Sunt enĩ gd̃us oẽs ſeminati a xp̃o i eccleſia ꝑmitiua q̃q̃ paruula. in q̃ nõdũ erant sic explicati gd̃us eccl'iastice hierarchie / vt nũc inſpicim⁹. quemadmodũ ſpica totos nũeros suos habz in gr̃no. et nux arbor in nuce ꝟtualiter continet. Vas vocãt phi i choatões formaꝝ i matia. ¶ Undecima ¶ Longregatio eccl'iastica licz nõ possit inſtituere papatũ vl' deſtituere. nihilomin⁹ põt ꝑ se vel ꝑ cõciliũ eã repſentãs statuere aliuz modũ eligẽdi papã q̃ mõ fit / vt al's vsuz est. Potest isup remouere papã etiã rite electũ ⁊ aliũ ꝓstituere. si ita sibi visũ fuerit expedire ad edificatõem eccl'ie. vt in casu gravis scandali vel in dubio aliť intermiabili q̃ ꝑ cessionẽ vl' deiectõem pape aut alio tali casu. Ipe enim pastor inſtituit ꝓutilitate gregis. et dum p̃sidẽtia sua cedit in gr̃ue detrimentũ mercẽnari⁹ reputand⁹ est. imo latro. imo lupus rapax. si q̃rit in presidentia tã dãnosa remanere. Et h̃ fundať possibilitas practicãdi viã cessiõis saltem q̃ ad effectũ suum ꝓdicentib⁹ ꝓtendentib⁹ ⁊ inuitis Hic fundať ꝓterea quõ in casu veritat⁹ isti us. cõgregatio vrgẽs papã ad cessionẽ deꝟiciens eũ si ꝑtinaci libidine dominãdi motus renuat. nõ est iudicãda q̃ eũ ꝑseq̃ť. sed ei pot⁹ et deo et eccl'ie toti multiplicit⁹ obsequitur. ¶ Duodecima ¶ Lõgregatio eccl'ie licite et meritorie ꝑ in casu fieri sine papa vl' autoritate sua. Itaq; cũ possit dupliciť fieri ꝓgregatio. vno mõ ꝓcordatiue vl' assentiue seu caritatiue. alio mõ autoritatiue Lõstat de ꝑmo ꝓgregãdi mõ q̃ sine papa possibil' ẽ. imo fuit sepissime ꝑcticat⁹ tã apud ap'los q̃ apud impatores sctõs et catholicos / q̃ sepe ꝓuenerť in vnũ ꝓpos q̃ eẽnt euocati vel autorizati a papa. Patet de q̃ttuor ꝑmis cõcilijs memoratis i actib⁹ ap'loꝝ Deꝑmo nõdũ erat adhuc petr⁹ fact⁹ papa q̃n sil' erãt ꝓgregati ad examinatõz testimoniorũ de resurrectõe. Uñ et q̃libet ꝓgregatio libera nõ subiecta tyrãnidi habet hanc facultatẽ seip̃am ꝓgregãdi. Patet in ꝓfraťnitatib⁹ ⁊ alijs multz̃ quẽtõib⁹ caritatiuis. Scõs mod⁹ ꝓuocatõis hz maiorẽ q̃stiõz nihilominus optet eũ ꝓcedere possibilez. Alioq̃n piclitareť respublica eccl'ie. si necesse esset autoritatẽ pape pri⁹ interuenire. Exempli gr̃a. Immineat casus piclitatõis ecclesie / sit in tpalib⁹ / sit in ſpũalib⁹. et q̃ tunc null⁹ esset papa nec posset ꝑus istitui q̃ esset puidendũ eccl'ie ꝑ assensum cõem. ¶ Itẽ in casu q̃ papa ꝑdidisset vsum rõis ꝑpetue ¶ Itẽ in casu q̃ papa deꝑnatus esset in ĩtellectu ꝑ heresim. et i effectu ꝑ enormes et scãdalosos mores q̃ ad destructõem eccl'ie patenter laborar̃et. ¶ Itẽ i casu q̃ req̃situs sufficienter ⁊ monit⁹ dare nollet autoritatẽ cõcilio vt forte est in ꝑsenti casu. q̃ signũ ẽ q̃ nõ vult audire eccl'iam si nõ vult eã ꝓgregare. ¶ Itẽ vbi ꝑbabiliter dubitať q̃ fideles nunq̃ ei ꝑstabũt obedientiã q̃lẽcũq;. aut ñ satis vtiliter atq; ꝓcorditer. ¶ In talib⁹ ⁊ similib⁹ casib⁹ ꝓgregatõ eccl'iastica sumit autoritatẽ ⁊ ꝟtutẽ seip̃az vniẽdi ex diuino semine ꝑ vniuersũ corꝑ⁹ suũ diffuso / vt dictum est. Et ad h̃ est text⁹ legi Deut. xvij. ⁊ notat christ⁹ Mat. xviij. resoluens tandẽ oĩa ad eccl'ie iudiciũ. Si inq̃t eccl'iam ñ audierit ¶ Obmutescat igiť anialis siue lr̃alis ⁊ carnalis hõ. et ſpũali magis credat deducenti S

ꝛ pbāti p ꝑora q̄ expedit quo ad p̄mā ꝯsi/
deratōez ꝛ decet q̄ ad scōaz. ꝛ lz q̄ ad hāc q̄r
tam q̄ ꝯgregenť filij isrl̄ ꝛ iuda pit̄. Ad q̄d
nimiꝫ vt ponāt sibimet caput vnū non ad
disceptādū ꝛ discutiēdū ꝛ arguēdū ꝛ litigā
dū sic̄ fantasiari videbať aialis hō. ꝫ em̄ fo
tassis inducere posset idecētiā ꝛ multā tur/
batōis materiā. ¶ Leteꝫ q̄ ad allegatiōez q̄
fiebat ab aiali homie q̄ necesse ꝛ expediēs
erat esse scisma. sic̄ oli dn̄s voluit dissensio/
nē esse int̄ filios isrl̄ ꝛ filios iuda. ¶ Solu/
tio facilis ē q̄m nō sūt faciēda p hoies ma/
la vt eueniāt bona. Neq̄ em̄ sciēt ex malis
bona elicere sicut dn̄s ex nr̄is pctis ꝛ scan/
dalis potēter elicit bona. tāq̄ attingēs a fi
ne pctōrū vsq̄ ad finē ꝯphēsoꝫ fortit̄. ꝛ dis
ponens oīa suauit̄ faciēti. vt oīa cooperentur
in bonū his q̄ ſm ꝓpositū vocati sunt scī.
Deniq̄ nō p̄t lege stāte policia sic eccl̄iasti
ca q̄ est monarchica in aliā trāsformari sic̄
in alia policia. ¶ Tandē multis p̄termissis
neq̄ enī loc⁹ neq̄ tp̄us nō stil⁹ neq̄ īgeniū
nō memoria patiūť oīa dicere q̄ dicēda es/
sent. fiat ad opuscula ꝛ tractať sup his con
fectos recursus liberiōr. ¶ Concludam⁹ er
go ex q̄ttuoꝛ causis p totidē ꝯsideratōes ta
ctis potꝰ q̄ deductꝫ q̄ expedit decet ꝛ licꝫ/
q̄ ꝯgregenť filij israel et iuda pariť. Longe
tulať amatrix bonoꝝ oīm pisciū. vniuersi/
tas/mr̄ mea/vt dicere cepim⁹/ ꝯgtulať vr̄e
deuotōi. vr̄o zelo feruēti. vr̄e religiosissime
ad mr̄em eccl̄iam pietati/vr̄e tandē lauda
bilissime legatōi o reuerēdissimi ꝛ spectabi
les viri p̄res et fr̄es/det auxiliū deus in p/
gressu egressū felicissimū et votiuū Deniq̄
offert seip̄am totā ꝛ in mēbris singul̄ eadē
vniuersitas ad oīa ꝯmuni ꝯsensu et delibe
ratōe auisanda/tractāda/ꝯmūicāda/ꝯclu/
denda/pseq̄nda cū omni hūilitate ꝛ fauo/
re/nihil q̄rēdo q̄d suū ēe videať sed q̄d om/
niū. vt habeať vnū et certū caput secunda
riū in eccl̄ia scā dei. postpositꝫ ꝓtētōibꝫ om
nibꝫ ꝛ discussionibꝫ odiosis/q̄ ad hāc rem
nō satis attinēt sed magis ad diuisiōz/ꝛ p̄
cticando viā ꝯpendiosissimā ꝛ sctissimam
cessiōis amboꝝ ꝓtendentiū vt iurauerūt
solēniter et vouerūt ¶ Neq̄ p̄terea sit ꝓtētio
q̄s in ℏ negocio pseq̄ndo videať ēe maioꝛ
vel potioꝛ vl̄ doctioꝛ. Scit eadē vniuersi/
tas q̄ stabim⁹ oēs añ tribunal dei. illic vi/
debiť quo q̄sq̄ aīo/q̄ zelo/q̄ intentōe pacē
ve rā sue spōse q̄sierit. Sit igiť hec gl̄ia no
stra testimonium conscie nr̄e. sit gloria deo.
Nam denunciās angel⁹ pacē hoibꝫ/ꝑmi/
sit. Gl̄ia in excelsis deo. ¶ Deniq̄ si filij isrl̄
put scptura loq̄ť ibāt aīo pacifico ad p̄liū.
q̄li aīo et q̄s pacifico eūdū erit ad ℏ pacꝫ cō
ciliū/sine emulatōe/sine ꝓtentōe sicut decet
ꝯgregatōez sctōrū/sine irascēdo ī vīa/quē
admodū monuit Joseph frēs. ¶ Preterea
null⁹ dek̄ loc⁹ diabolo q̄ in seditōnibꝫ habi
tat. Fiat ī pace loc⁹ deo q̄ dirigat pedes no
stros i viā pacis ꝛ doceat viā prudētie ipe
q̄ est via ꝟitas et vita ꝛ de⁹ bñdictus in se/
la Amen.

Trilogus in mate

ria scismatis eiusdem cancellarij

Tepenūero sublimē rōnis spe/
culā (nec mentioꝛ) sol⁹ ascēdi q̄
tinus sup oēs vicios aꝫ passio/
nū nebulas posit⁹ eo q̄z oīa
supgressus q̄tuz fas habui q̄
aspectui vero obstare crederenť/ego liberio
res mentꝫ oc̄los hac illacq̄ ꝟsarē sup hoc
mare magnū ꝛ spaciosum hūane fluxibili/
tatꝫ p̄ftim ad videnda q̄ p sedatōe pcellaꝫ
suaꝫ ꝛ elationū ꝯ nauē eccl̄ie hacten⁹ agita
tur. Honesto memoꝛās ꝯspicio naucleros
eccl̄iastice nauis hui⁹/strictis q̄si gladijs ꝟ
boꝝ acutoꝛū decertare mutuo. faces insup
ardētes ꝓtūeliaꝫ ꝛ exꝓobrationū scriptis
insertaꝫ iactare. Oēs se vicissim īpetere ita
demū ꝓfligere. ita collidi. q̄ omissis hosti/
bus exterꝫ ꝛ spretꝫ salutaribꝫ studijs id vnū
satagere credi p̄ñt/vt q̄libet quēlibet extra
nauē eccl̄ie deiciat ꝛ deturbet Seoꝛsū vosꝫ
acclamāt isti hoꝛrifico boatu. seoꝛsū vos ī
malā hoꝛā vr̄az. pcul abscedite/q̄m̄ scisma
tici estꝫ. viperaꝫ genimīa estꝫ. Infelix cucu
li ples estꝫ. vos deniq̄ oī mulctatōe ꝛ ana
themate debito paricidis et patrie pditoꝛi
bus digni estꝫ. Ellioꝫ exaduerso ꝛ si mitioꝛ
sit res tñ acerba ē. imo vos inq̄unt discedi
te a nobis/vt scismatꝫ nutritoꝛes ꝛ fautoꝛes
vt crimīs ꝓticipes cū scismatico cū piuro
cū heretico cū eccl̄ie subuersoꝛe certissimo.
¶ Inter has belligerātiū voces/inter litte/
ras maledicas hincinde volitātes timoꝛ ꝛ
tremoꝛ venerūt sup me ꝛ ꝓtexerūt me tene/
bꝛe. mala sūt ꝛ valde mala q̄ video. ꝛz nesci/
ens interim q̄sum res cuadat deterioꝛa p/
sagio ve vesī hereses caput extulerint. Jaz
tñ q̄stiones fidei iactanť int̄ eos. mꝫta q̄q̄
p solidis veris hacten⁹ habita ꝓponūť vt
dubia. et q̄s nouit si coꝛrupt⁹ passiōe p̄ñti

anim⁹ errabit (vt solet) a vero seu determinã/
do q̃ falsa sũt. aut q̃ nõ expediũt/seu repudi
ando ea q̃ ab alijs ꝑ determiata cognoscẽ
tur. Cetez a nõnullis pugnat veluti tene/
bris/ita amicos nõ secernũt ab hostibus.
ita q̃d feriẽdũ q̃d ve ipugnãdũ sit ñ videt/
oc'los petere habẽt z feriũt tales palpãtes
velut ceci. z ambulãtes ĩ circũitu. Exẽplo
q̃z eoz q̃ domũ loth circũuallabãt ipi tan
q̃ acrisia pcussi. viã neq̃ egrediẽdi neq̃ in/
grediẽdi inueniũt. Ipi rursus machinas
magnas guissimaz infamiaz ꝓgerũt ex iu
riũ allegatõe generali. Sed infirmo vl' de/
ficiẽte ꝑitatis fundamẽto ĩ eis q̃ facti sunt
nutabũ de reddunt he machine. ĩmo coꝛru
unt z in eis edificãtes z egeste eosdẽ ppria
mole sternũt. talis ẽ de gigãtib⁹ poetica fa/
bula hodie ꝑterea velut olim in ipa babilo
nice turris edificatõe fit ĩ eccl'ia ꝓfusio lin/
guaz. vt se nõ intelligãt hi q̃ vel edificãt vl'
edificare se dicũt turri ei⁹. ¶Quid acturus
sum miser hec aspiciẽs: q̃d moliar hec ad/
uertẽs/obsistere neq̃ fas neq̃ vires habeo
nõ moueri ipossibile. ¶Sic lugebã mest⁹.
sic angustiabar anxi⁹. vez ve crebris plan
gorib⁹ ingeminãs/dũ ex secreto mẽtis tricli
nio due comites germãe cũ ffe vterino asti
tisse mihi vise sunt. familiarit satis note. no
men fratris zel⁹ cui⁹ habitatio ĩ camerula
irascibll'. nomẽ vni⁹ sororis beniuolentia.
cui⁹ locꝰ ẽ ĩ ꝓcupiscibili. Ãlta vocat discre
tio residẽs ĩ rõnali. he sibi mutuo date erãt
in adiutoriũ tãq̃ vno germanitatis nexu
circũplectẽtes se cũ fratre. qñ zel⁹ absq̃ be
niuolẽtia nimiũ rigid⁹ ẽ. ẽ. guis et austerus.
Beniuolẽtia absq̃ zelo mollis z languida.
zelus demũ z beniuolẽtia sunt absq̃ discre
tione ad seductõez errorẽq̃ valde pne ꝓpe
ro absq̃ eis discretio q̃d possit/q̃d ꝑdest:
Doctrina societas die noctuq̃ pluries al/
tercata est intra secreta domus mee cubicu
la. meũ q̃z freq̃nt rupit silentiũ. zel⁹ p̃cipue
cui⁹ aliq̃ vehemẽs adeo iprobusq̃ fit im
petus/vt nũc ꝓbis nũc scriptis erũpere ge
stiret extrinsecus/nõ ꝑ non illõ discrimẽ ad/
uertens neutri pti satis parcẽs. dũmõ paz
paz fiat acclamaret. Ãt ꝓo beniuolẽtie tra/
ctus q̃si ꝓtrari⁹/et si suauioꝛ nõ m'to min⁹
validus erat ad ignoscẽdũ oĩb⁹ et de eis fa
uorabili ĩterꝓtatõe iudicãdũ. Quib⁹ sic de
certantib⁹ discretõ se mediatricẽ moderatri
cẽq̃ ꝑbebat. Operosũ magꝭ ꝓo ipossibile
mihi esset ꝑ certamen describere, nihilomi
n⁹ alĩq̃ stilo mãdare curaui/tũ ad obliuia
vite sollicite/etenĩ dulce loq̃ miseris veteres
q̃z euoluere q̃stus. tũ ꝑterea ad exercitiũ q̃le
cũq̃ ociosi studij ꝑ mihi si dabit satis erit.
z si nemini ex alijs sim allaturus q̃ppiam
cõmodi. attamẽ si q̃s iuuat adesse nisi pau
lisper secedãt a me. z zelũ beniuolentiãq̃ et
discretionẽ nõ me loq̃ putent/zelũ in ꝑmis
¶Zelus Quid superest ꝓsilij o sorores. q̃/
usq̃ nõ pudebit inertie. vsq̃q̃ tãdez mens
placida ꝓtenta q̃iete est. Quale quantũq̃ sit
concordie bonum qua parue res crescunt
sicut discordia maxime dilabunt: dũ etiam
atq̃ etiã recogito/q̃bus nõ anxietatius vr
geoꝛ/quib⁹ nõ mordeor doloribus/qñ ꝑ q̃t/
tuoꝛ lustra et ampli⁹ ꝑpriam ego matrem
intueoꝛ. Et o qualẽ matrẽ: christe/illã tuaz
sponsam vnicã eccl'iam intueoꝛ (dico) non
in vna sui ꝑte nõ vno letali vulnere saucia
tam/q̃n insup eamip̃am nõ barbarica tm̃
debachatõe ledi ꝓspicio/sed ꝑ suos introꝛ/
sum in visceribus suis eo acerbius quo deli
catioꝛ loc⁹ est video (heu) his oculis/ꝑ sci/
smaticam beluã infinitoz capitũ/illã piaz
mr̃em deijci lacerari/et ꝑ omnes art⁹ tru
culẽta rabie ac pl⁹q̃ beluina feritate discer
pi/ferre nequeo credite/z si ferre⁹ essz anim⁹.
si naturales affectus etiã in bestijs. si passi/
ones viciose in reprobis tanta audent q̃n
ta recensere stupoꝛ sit nõ minas/nõ ictus/
nõ ꝓbera/nõ fustes/nõ ignes/nõ ipa demũ
mortis ĩmania imminẽtis horrẽda discri/
mina pauẽt. dũ sequant quã sua voluptas
quẽq̃ trahit. vel sua passio rapit. horũ exẽ/
pla tũ in aĩalib⁹ respectu fetuũ. tũ in homi
nibus philocaptis in auaris/in vaneglo
riosis in iracũdis et ceteris hmõi quotidi/
ana cernunt. Si hoc (inq̃) ita in furoꝛe vel
vicioꝛ quid aud ere dz pietatis: quid posse
virtutis affectioꝛ quã tanto vehementioꝛẽ
ad bonũ esse ꝓuenit/q̃to diuinioꝛẽ z ex cõ
sequẽti fortioꝛẽ illã eẽ ꝓstat. ꝑterea nẽo di
nũerauerit q̃n verus mr̃is eccl'ie zelatoꝛ ne
q̃ incedat quam sibi mõstrauerit vel ratio
vel ꝓscia vl' auctoꝛitas vel ispiratio vel tã/
dẽ ipa necessitas ad liberatõez sue mr̃is ab
hac mortifera peste z avoracib⁹ bestie hui⁹
scismatice faucib⁹. q̃ si ꝑ desse soꝛ sacerba. ve
tuerit. tũ pulcherrimũ erit ꝑ mr̃e/ꝑ pace/ꝑ
libertate tali occumbere morti sed neq̃ hoc
magnũ nobis q̃b⁹ ꝑ ꝑmio spes fida regnã
di ꝑmittit/qñ gẽtes q̃ spez nõ hñt sponta/
nee neci sese deuouisse/celebꝛes collaudant

hiſtorie.tū romanorū ō duoby decijs ⁊ curcio.tū exterorū ō codro. Jpoſſubīde martyres nr̄os.qz ſinguli ſingulas aīas ſuas p fide eccl'ie tradentes ſaluauerūt.nos ī mortali deuotōis titulo tēplis extollim⁹ Quid de labore illo q̄ nō vna aīa/nō pauce ſed totū eccl'ie corpus p̄ſēſ et futuꝝ ſua ſalute potiet. ¶Diſcretio ¶Tace frater obſecro ⁊ feruentiorē iuſto ſpm̄ cōprime. Caueto tu ſciens ⁊ vidēs ne nos et te in apta picl'a mittas. Egiſti ℔ pluries dū ſucceſus q̄ſpiā feruido ſpū tuo ſe mediū ſe veluti ꝓtētōes ſedaturū int̄ pugnātes vtriqꝫ ꝓflictuſ oppoſuit. ita chriſtū ꝓmedit zel⁹ dom⁹ dei dum mortu⁹ ē vt faceret vtraqꝫ vnū. Sic apud poetā/ſenior ille galeſuſ occubuit.dū medium pati ſe offert iuſtiſſim⁹ vnus q̄ fuit rē. Et pi⁹ eneas/dextrā tēdebat inermē pacez acclamās dū iaculo femur trāſfixus ē.hac tu recogitatōe deterreri potueraſ vt ſapiēſ vſus ꝓſilio ñ miſereres te rixe aliene/ne ve te ⁊ nos oīes morſibꝫ ſeuis odioꝫ ⁊ īfamie lacerādos abiectares.lacerādos dixerī aut abaltera partiū ſeu(vt freq̄ns eſt)ab vtraqꝫ vulgati dicti meminerſ.natans inter duas aq̄s in vtraqꝫ ſubmergit Jā expientia ꝓba ℔ te docere et ſi cetera deeſſēt debuerat. Nō ne tutius erat ꝓſiliū ꝓphetic⁹ Amos .vir prudens in illo tpe tacebit q⁹ dies mali ſt. Nonne p̄terea ſalubri⁹ id qđ ezechiel' viſio habz/lugere ⁊ gemere ſup cūctis abominationib⁹ q̄ fiūt.vt cū Jeremia ſedere triſtē aut cū regio ꝓpha optare pennas ſicut colūbe volare ⁊ reqeſcere et in ſolitudie ſaluū fieri a puſillanimitate ſpūs ⁊ tēpeſtate/dū eſt ꝺdictio ī ciuitate vbi ſine paſſionū tumultibus ſe audiāt ſemet intelligāt.ſe corā videant.fallit me expectatio mea. ſi nō p̄tin⁹ abiectis armis ambulabāt in domo dñi cum ꝓſenſu aut oñſo ſigno ad ſagittā/℔ eſt ſine debito/ip̄m ſine diuīatōe ip̄rouida mediuꝫ vitatſ attingēt.aut ſi pugnādū fuerit argumentatōib⁹ ipi exemplo iſraelitaꝝ ibūt oēs anīo pacifico ad plīū. ¶Zelus ¶Quid me aſpicitis o ſorores/gndia videor polliceri. ſed gndiora fides pōt.amor audet.doloriſ materni neceſſitas inuitat. ¶Benīuolentia ¶Magna p̄ſus repromittis frater .ſz maior i exoluēdo difficultas reponit.tot ſapiētes bucuſq̄ neq̄unt id facere qđ attētas ſolus et iuſt⁹ ita ne tot animorū varietates. tot votoꝝ mille ſpecies adunab/qñ idē hō plerūq̄ ſecū diſſidet ⁊ in eadē domo rixe regnāt incōpeſcibiles. ¶Quid ages p̄ſertim vbi aīo deliberato placet error.placet diuiſio.pax ſola voce nō corde q̄rit. vbi deniq̄ tāta q̄ta eſſe pōt finiū varietas inuenit. ¶Zelus ¶Noli tandē obſecro o germana y
beniuolētia.noli moleſtū ſilentiū tā ptinaciter indicere. ꝑmitte me ꝓfabulari in amaritudie aīe mee.ſine illud qđ me p̄mit euomere.dolor īcluſus vrit acrius. Ego ſaltez litterulis infodiā q̄ ſentio nullū ibi diſcrimē formidat. ¶Diſcretio. ¶Age g̃ frater ſi detlere nō poſſum⁹ ꝑmittim⁹ interī ſcribere te oīa q̄ ī aiuz venerit.tm̄mō ab iurioſa temeritate ab irreuerētia q̄libet abſtīeto. Caue deſeras ne germanas tuas.beniuolētiā ⁊ diſcretōez q̄tn⁹ beniuol⁹ ſit ⁊ diſcret⁹ ſermo tuus.nec accuſans nec excuſans alios pl⁹ debito ſz aurea mediocritate ſp in te ornat⁹ effulgeat ⁊ placeat mordaci odioſa dicacitate electa. ¶Zelus. ¶Facia qđ hortaris ſoror diſcretio. Hā ⁊ tu beniuolētia ſignificas te hui⁹ eſſe ſnīe. vis em̄ oīa int̄prari beniuole.ſz in nomē tuū nō tm̄ ita beniuole q̄ ledat vitas/ſz vt charitas nutriat. ⁊ veniat dies q̄ exultātes canere fas ſit canticū iſtō. Miſericordia ſeu beniuolētia ⁊ veritas obuiauerūt ſibi iuſticia ⁊ pax oſculate ſunt ¶Bēuolētia Aſſētio fr̄/nil aliō ſane magis exoſtulo.ſz ip̄m agere ſupn⁹ arbiter de⁹ cō ceſſerit. Comitabimur g̃ te tu id qđ ſuggeſ ſerim⁹ tuis ꝓbis exp̄mito.at ꝓo ſup oīa vide ne ſis zelus talis q̄lem ap'l's noīauit nō ſm̄ ſciam.quē p̄terea dixit zelū ꝓtentōnis. qz vicz nec diſcretiōz nec beniuolentiā germanas tuas audiebat zel⁹ talis ¶Zelus Fiet vtriqꝫ ne dubites.⁊ q̄q̄d in vtrāqꝫ p̄tē dicēdū videbit illō deliberato ſz breui libramīe rōis explicabo Nūc alloquēs oēs ī cōe/nūc ad pticl'arioza me deflectēs q⁹ ſi p⁹ finito ꝓbo dep̄hēderit me p̄uaricatorē pacti hui⁹ via erit correctio ⁊ meū vltro p̄cere corrigētib⁹. Dl'ta tm̄(id aduertite)locutur⁹ ſuz noīati ſub mō triplicī ep'le q̄lia loq̄ vel poſſe l'debere p̄ſonas introductas ñ me īnia Z
oratoria ꝓiecturate. ¶Et ī p̄mis oēs in cōe ꝓueniā. Si ſnīe diuerſe ſint int̄ vos vt hūana fert fragilitas qm̄ īcerte ac timide ſū t p uidētie nr̄e. Prefti vbi variaſ narratio ī eſſ q̄ facta ſunt. Nūq̄d ꝓptea ꝓtentōes odioſe regnabūt inter vos.nunq̄d exemplo multi ercularum res iniurioſ pagef. Nonne ſalubri⁹ ē ⁊ xp̄iano digni⁹ vincī a bono q̄ malo vincere.imo ℔ peſſimū eſt illud optādū.

Credite mihi pax male p scismata q̄rit non vtiliter iuria iniurijs. sic nec calliditas calliditate. nec morb⁹ morbo repellit aut sanatur. Si p̄terea p̄tētiões et ritę sint int vos nõne carnales est⁹. ego q̄dem dico q̄ vnus q̄sq; vestr⁹ dicit. Ego sum bñdicti. ego substractõis. ego neutri⁹. ⁊ q̄ venire solet int oues dñ ceca nocte p̄dator⁹ lup⁹ irruerit fugiũt /ps hec fauces lupi nescia icurrit. hec in oppositũ parietẽ ipingit. hec nll⁹ incerto vagat attonita. Nõ aliẽ spiritu q̄dã ẏtiginis agitat cetus eccl'ie/ps palpat velut i tenebris/ignorãs q̄ petat. ps ambulat i circuitu/ps sistit expectãs lucẽ ẏtatis certaz de tenebris splẽdescere. Pars neq; scit neq; nouit q̄q; agere. Nihilomin⁹ ipa ⁊ agẽtes vtrinq; ridens dijudicat. Alios rapiunt ⁊ trãsuersos agũt passiões varie pessime p̄siliatrices. ira. odiũ. inuidia. cupiditas. ambitio timor⁹ ⁊ sil'es. adeo vt p psonis pleq̄ndũ sincer⁹ amor pac⁹/⁊ serenissima ẏtatis amicicia deseranẽ aut impugnẽt. q̄ facinore q̄le aliud execrabili⁹ cogitari possit neq; inuenio. Per tales si nõ obuiatũ extiterit exponẽt fides discrimi. si suis lr'is fidentes. si eas ĩstrumẽtũ suaz passionũ efficere molliẽtes determinauerit aut asseruerit leuius debito i hãc vel illã p̄tẽ ea q̄ meli⁹ intracta manerẽt. vt si diceret papã nõ esse caput vniuersale eccl'ie iure diuino. papã nõ expedire esse vnicũ p eccl'ia. pape passim i facie resistendum esse passim ⁊ ab eo appellãdũ. vel ex aduerso si q̄s assereret q̄ in nll'o casu pape dicere liceret. cur ita facis/⁊ similia.

¶Quosdã p̄terea videre ẽ q̄ tãta anĩositate suis aut ceptis aut p̄sultis inherẽt vt nullis ad oppositũ rõib⁹ nulla incõmodoz⁹ experiẽtia flecti possint. Malunt oia secũ ruere/ oia frangi vl' turbari. q̄z pedẽ retroflectere a via sua etiã inuia. ⁊ ob h̄ iã nõ via/ qm̄ p gressui obstare reputãt. vel spinaz h̄ ẽ vicinorũ sepes horrida /vel fossatorũ h̄ ẽ cordiũ pfunditas incognita /vel latrũculoz⁹ malignitas/vl' comitũ mutua ipugnatio/vl' viarũ districtus hũiles q̄s ceruicosa turgida q̄z p̄sumptio neq̄t p̄tergredi q⁹ neq̄t hũilia ri. Jrascunt denicz tales odio ĩmortali cõtra oẽs q̄s viderint vl' audierit. nõ dicã adhuersari sibi sz nõ plenis vocib⁹ ⁊ tot⁹ assentire sentẽtijs. Alios ad oẽz vẽtũ ĩstar arũdinis videm⁹ mutabiles/q̄ p buccella panis iusticiã desererẽt. Alios tãdẽ iuẽim⁹ (et vtinã ml'tos) q̄ pati sẽ obedire ẏtati cognite. seq̄ p̄terea qđ seq̄ licebit vl' expediet. ml'ta q̄dẽ licẽt q̄ nõ expediũt. Di nll'os odiunt. nullos p̄sequũt. q̄s absq; malignitat⁹ admixtione cũ puro ⁊ simplici ocl'o ẏtatẽ q̄rere p̄gnouerit. etiã si ñ datũ fuerit iuenire. Remiscunt⁹ q̄ paul⁹ et barnabas absq; peccato dissenserũt. ita vt discederẽt abinuicem. nullo tñ odio seipos p̄secuti sũt. null' maledict⁹ ⁊ iurijs se inuicẽ p̄sectati legũt. Qua in re vident⁹ egisse nõ sat⁹ benuole nec discrete (ne loq̄mur acerbi⁹) illi q̄ sub nomĩe venerabil' vniuersitat⁹ tholosane/ q̄ndaz nup epl'az gndẽ serenissimo frãcoz⁹ regi trãsmiserũt plenã maledict⁹ pũgẽtẽ iurijs /corrupta obp̄robrijs. in illos oẽs q̄ nõ secũ sentiunt /q̄ substrahẽdo nõ secũ ĩ obediẽtia (vt dicũt) debita p̄seuerãt. Uez sepositz interiz p̄p̄rijs ad seipos affectiõib⁹ ⁊ odijs ad alios (obnubilãt enĩ ista veri iudiciũ) aĩaduertãt q̄d ex opposito substrahẽtes pñt rescribere noiatim illi ō alma vniuersitate parisiensi/ q̄ p̄fundiori nota q̄runt inuri. ¶Exẽplar lr'az responsiuaz ex p̄sona vniuersitatis parisiẽ. ad epl'am tholosanã

POstulata ĩ p̄mis rex xp̄ianissime maiestat⁹ tue licẽtia/ quertit se hũlis filia tua rñdere tholosanis q̄busdã p epl'az tali sobetate q̄lez te decet audire et nos loq̄/ p̄tertã nõ q̄lit meruerãt hi q̄ maledict⁹ ĩp̄robis /q̄ execrandis execratõib⁹ ifamare regiã dignitatẽ cũ generali p̄cilio suo conati sũt. rupto ō repẽte diutino silẽtio. Loq̄mur q̄ sic ad eos rex serenissime te audiẽte te iudice. ¶Ea fratres sup q̄b⁹ accusamur a vob⁹ si talia erãt q̄lia exaggerãdo declamat (ĩmo satyrica dicacitate mordet) caritatiua illa epl'a vr'a nisi canina pot⁹ appellãda erat. pfecto vestr⁹ vos accusat q̄driẽnale silẽtiũ. Cur ei tũc p̄festiz vt nũc sero neq; arguist⁹ neq; statuist⁹ ꝰ facie nr'az nos frẽs vr'os/q̄ tã manifesta ⁊ sacrilega ĩpietate vr'is iudicijs errabam⁹. sed ptinaces nos ac despate errãtes linq̄batis Quo pacto igit nũc frustra nos ĩpetit⁹/ si tales iudicamur a vob⁹. aut si ad regẽ vestr⁹ et nostr⁹ dñ̃ rapat ẏmo vester ẽ/ q̄ rõe ip̄m et oẽs ō generoso sanguĩe suo nõ ptin⁹ ab errore ẽuocast⁹ q̄s iurat⁹ vos scire. vos firmit⁹ credere neq̄q; ptinaces eẽ i sbstractõe p eos effecta. ⁊ sic palã effecta vt nll'a possit tergiuersatiõe negari test⁹ es o rex eoz⁹ q̄ dicim⁹. q̄ igit vl' ifidelitate vl' iertia ñ monuist⁹ eos p̄tinuo si tã certo ⁊ pbroso scismat⁹ anathe

matiſq; vinculo vr̃is iudicijs niſi reſipiſcerent ligabãtur. Ãtq; ſtupidos forte vos t elingues effecerat timor. q̃s timor? timor cadens ī viros cõſtantes Uñ ortus? inde ortus. Qđ ſicut ſcribitis vir q̃dã legat⁹ ex vr̃is fere necatus ẽ in ꝯcilio pariſien. celebrato. O q̃ꝫ puide trepidaſtis. nã tua res agit̃ paries cũ ꝓximus ardet. Poterat vnicuiq; veſtꝝ ſi obmutire p̃ſũpſiſſꝫ ſil'e ꝓtigiſſe. nõdum ꝙo ita deſipitis frẽs. vt hec dicatis. et ſi ita loq̃mur. alioq̃n q̃ animo certare vos pollicemĩ vſq; ad morte ꝓ iuſticia. q̃ nondũ vſq; ad ſanguinẽ reſtitiſtis /ſi vos pl⁹ triẽnio pauor puerilis exterruiſſet trepidãtes timore vbi nõ erat timor. Hã qualis timori loc⁹ fuabit̃ vbi tã ꝓmptos defenſores et ꝓpulſores iiurie eꝑs ille mor inuenit dños duces ſicut teſtamĩ. Quid ſi cerebro ſus. ſi capitoſus. ſi p̃ſumptuoſe loq̃r aut minar/erat ille veſter eꝑs? nõ eſt noſtꝝ diffinire. ſed neq; ẽ vſq; q̃ꝫ icredibile. cũ ſi tal' erat dũ ī turbã alacriũ ingenioq; viuaciũ iuuenũ icaut⁹ ipegit/q; exagitat⁹ ab eis fm meritũ ſuũ t exibilat⁹ extitit? ¶Sed ad ſilẽtiũ vr̃m regredimur. Rñdere poſtulamus vbi tunc erat dolor ille ingens/q̃ (ſicut ex hiſtorijs ſtrahit̃) mutos etiã ex natura loq̃ cogit duz recentior erat iiuria. dũ plaga noua curatõni ꝓximior. dolor iſte veſter q̃ nũc eſtuare voſ iactatis. quorſũ abierat? aut vnde nũc ſubitus emergit? deniq; dolor iſte dũ ab initio erat quaſi muſtũ nouũ abſq; ſpirac'o nõne in ſtrepitus vaſtos forti⁹ erũpe/nõne clamores horridiores extorq̃re debuerat? At ꝙo ſcandalũ vobis erat formidini. Quale ſcandalũ? paſſiuũ an actiuũ. datũ ſcz an acceptũ? t rumorẽ qualẽcũq; paueritis damnat Brego. q̃ tradit nõ eſſe deſerẽdã ꝓpter ſcãdalũ veritatẽ vite doctrine et iuſticie. q̃lem hic aſſeritis. Sed exitũ ſubtractionis aut (ſicut ſermo veſter loq̃mur) partũ infelicem p̃ſtolabamĩ. q̃d ita q̃ſumus? nũq̃d ab euentu negociorũ/ metiri iã actoꝝ bonitatem cõgruũ vel neceſſariũ iudicatis? videte ne fallamini. Quãta ſunt optimo initiata ꝓncipio. q̃nta ī q̃bus nihil ꝓtuoſe t moralis prudentie defuit. q̃ tñ ſucceſſu p̃ſpero vel intento caruerũt. ad qđ põt violãte traduci illud. Careat ſucceſſib⁹ opto q̃ſq; abeuẽtu facta notãda putat. Noſtꝝ ẽ plantare/noſtꝝ eſt rigare fm prudentiã a deo nobis inſitã. hec ꝙo nihil ſunt oĩa/ ſz q̃ incremẽti cõſũmatõez dat chriſt⁹ ẽ. Narrat iudicũ lib. filios iſrael pugnãtes dñi monitu bis magna ſtrage coꝛruiſſe. q̃s tñ dixerit eos de aggreſſu pugne ppt̃ ꝑ inculpandos? ¶Ãt ſorte plixus ſermo epl'e vr̃e talẽ tpis tractũ vt elaborare? exigebat. vtq; coaceruare? interim gñdez congeries maledicꝝ in nos verborũ /vt inſup grãdiloquã tragediã contumeliarũ. vt ſales aſpſos ſatyrice improbeq; reprobatiõis expueret in nos fraterna illa vr̃a dilectio. Sed ꝓfecto ſi fuiſſet iniq̃tas noſtra/vt talia audire meruiſſet (quod libera voce refellim⁹) certe tamen vr̃a amicicia ex ſil'itudine q̃dam ſtudiorũ nobis obnoxia vr̃aq; prudentia t g̃uitas q̃lis deceret ſtudioſos digna appare bat. que pulcriori et nõ illoto obſcenoq; ſermone vteret. dignũ erat illõ ſpeculũ quale vos eſſe gl'iamini/qđ radijs purioribꝰ rutilaret/digna deniq; vinea veſtra/que non in his maledictorum labruſcas degeneraret. Poeticũ ẽ inuolutrũ/ muſas agreſtes idõ in picas ꝓuerſas eſſe. et quoſdã agreſtes in ranas. et alios ī ſimias. aragnes in araneã. nioben in ſilicẽ. et alios in alia. qr linguis abuſi ſũ. eas in maledicta latrãtes. Preclare demũ ab Ariſto. dictũ eſt. Honorẽ eſſe in honorãte ita ꝓculdubio illiberal' t cõtumelioſa vitupatio ſordidat exprobrantẽ. Has qualis vnuſq; eſt talia dicit. ſicut q̃ de terra eſt de terra loquit̃. ¶Sed vitupare nos ſicut tamẽ epl'e facies oñdit/veſtra nullatenus erat intẽtio. q̃lis g̃ nimiũ laudare obedientiã t inobediẽtie ſcel⁹ deteſtari/cãm p̃terea defendere pape et eccl'ie. deniq; a deuio nos infauſte ſubſtractõis auertere. eſt ne igit̃ vr̃a frẽs prudẽtia tã oblita ſui. vt arroget ſibi docẽdi nos officiũ in re p̃ſertim notiſſima q; obediẽtia bona eſt /inobedientia mala g̃uiterq; plectẽda. q̃ſ ꝑ ignorare p̃ſumi p̃t? maxime apud nos quoꝝ ſtudiuz antiq̃us ſolẽniuſq; tã numero q̃ꝫ merito et auctoritate ſp extitiſſe nec ipi negaret⁹. Hã t inimici nr̃i ſunt iudices. q; tãtũ ceteris ſupeminet vniuerſitas nr̃a q̃ntũ inter virgulta cup̃ſſi. ¶Amplius vero ꝓ inobediẽtia (ſi ita neceſſe fuerit) noſ edocẽda erat ne diſpẽdioſiſſim⁹ ſermo trahẽd⁹ p autoritate? emẽdicatas /ingeſtaſq; ſine ordie p pueriles podos aſſidue ſil'es et pl⁹ equo ſonoros p faſtidioſam nugac? repetitõnis eiuſdẽ ſtreitatẽ/deniq; iraſcẽdo/dentib⁹ frendẽdo t tabeſcẽdo in nos q̃ſi beluina feritate morꝝ ꝯculcãdi/lacerãdi deuorandiq; videremur

Poteratis fratres/poteratis alit vestrã ia-
crare eloq̃ntiã/alit vestrũ officiũ/vl docen
di vl monendi vel corrigẽdi ventilare. Ni
mis elapsũ esse a memoria vra mõstrat̃ il
lud ciceronis documentũ.cui scriptura se-
pe ꝓcordat.sit monitio sine ꝓtumelia vl ex
probratõe. Nam et michael disputãs cum
diabolo de corpe moysi. ¶Rursus frẽs elo
cutõis vestre accuratio vel deserẽda erat pe
nitus vl accuratius incorruptiusq̃ ꝯuãda
q̃q̃ dictandi viciũ nõ magnope culpare
mus si nõ viciosissimo r prorsus intolera-
bili genere ꝓfutatõis vteret/illa elegãs elo-
q̃ntia vestra.que enĩ viciosior ꝓfutatio seu
argumẽtatõ adduci potuerat/q̃ q̃ ad vtrũ
q̃ flecti põt quẽ defectũ si p totũ hũc t̃mi-
num oculi videre nequiuit vra sollertia tot
lris erudita/quo ausu nos ĩ obscurioribus
ꝓmonere pũpserit ꝓsideret. Hoc itaq̃ qõ
dicimus mõstrabim⁹ digito /tm̃ mõ oculos
apire nõ pudeat. Si obediẽtia laudãda ẽ
(vt totiẽs inculcatis q̃si nõ ita sentirem⁹)si
hec sit gladius vester acutissim⁹ q̃ nos ĩ-
gulare ĩmo cruẽtis vulneribꝫ ꝓfodere sata-
gitis.attẽdite q̃ facili retorsiõe gladiũ ve-
strũ in iugulũ vestꝝ ꝯuertim⁹.obedire siq̃-
dem optet deo magis q̃ hoibꝫ. nõ ꝫ inflci
abimi. Oportebat g vt deo iubẽti recedere
a ꝓsortio vel heretici vl scismatici.vel in ta
libꝫ vehemẽter notorie diffamati.aut in no
cumẽtũ eccl̃ie psidenti /vosipos pstaretis
obediẽtes.quod q nõ fecistis fas habem⁹
ex ꝓseq̃nti more vro cõcludere q inobediẽ
tia hec vra plecti debz pena tali. ĩmo ma-
iori q̃ nra facta vt fieri dicitis ei⁹ vicario.
nã ꝓtẽnenda est hec ptas vt altera superior
B honoret.¶Scimus his auditꝫ q̃d agitis
q̃d obstrepitis .q̃d rugatis facieꝫ stoma-
chãtes acclamatis? Hos certe nullũ foue-
mus ĩ hac pte scismaticũ .nullũ hereticuz.
nullũ depopulatorẽ eccl̃ie.nullũ de his ve
hemẽter r notorie diffamatũ. Ita excusatꝫ
vos frẽs/nos ecõtra,pponim⁹ accusamus
suadem⁹/purgãtes nos silr p negatõez eo-
rũ q̃ nobis ĩponitis.erat idcirco radix hec
difficultatis r ꝓtroversie ad quã euellẽdaz
totis eloq̃ntie illi⁹ vestre tulliane neruis in
cũbere debuerat charitas vra.q̃ radix⁹ p-
bare videlicz dñm bñdictũ nõ ẽ scismati-
cũ.ñ hereticũ.nõ aduersãtẽ eccl̃iastice vni
tati.aut ñ de his merito vehemẽt ifamatũ.
aut ẽ talẽ q̃ ñ ꝯuertit obediẽtie sue honorẽ
in instrumentũ destructõis eccl̃ie.ꝫ ẽ q̃ in cõ
tentõe versari qõ vnicũ ꝓfutari ꝓuenìebat
nõ de obediẽtie pconꝫs r inobediẽtie sup-
plicꝫs/ĩmo de partialibꝫ maledictis mem
branã occupare Et istud tamẽ/cur mõ r ñ
antea citius effecerit vra fraternitas nõd ũ
pspicua rõ inuẽta est/ nisi forte vti volueri-
mus suspitõibus maliuolis in vos qualit
abutimini ĩ nos. Diceret enĩ forsan suspi-
tiosus aliq̃s q̃ liuida emulatio vra ob pre
clarissimã studij nri famã aut aliũde male
parta/nũc tandẽ nacta oportũitate egesta
est/quasi si apiatur sepulchrũ patẽs intus
spurcidũ et olidũ. Suspicabit ali⁹ nõ inui
diã nõ odiũ nõ rancorẽ.sed vel adulatõem
vel ambitõem sue ꝓmotõis auidã/rupisse
ꝫ vestꝝ silentiũ dũ spes arrisit nouaꝝ pro-
uisionũ habendaꝝ/si noua restitutio fieret
pktim vobis petentibꝫ r altercãtibꝫ/r vsq̃
ad piculũ capitis decertare pollicẽtibꝫ .lõ-
ge ꝙo sint a nobis interptatões hmõi mali
uole et incerte frẽs carissimi. Hunc̃q̃ id age
re nos cõtingat qõ in nos fieri rõnabiliter
inculpamus. Ista q̃dem ẽ rixatio vel femi
nea vl canina seu pueril dentibꝫ et vngui-
bus iniuriaꝝ causã ducere/ista pugna goli
ad aptũelioso ptẽptu certamẽ inire.¶Esto
tamẽ fuerit in nobis aut nostꝝ nõnull intẽ-
tionis corruptio (qm̃ q̃s põt gliari se mũ
dum hre cor/cũ nõ sit homo sup terram iu
stus q̃ ñ peccet)Nihilomin⁹ quale sup hac
corruptela adducitis efficax argumẽtuz vt
tã certo/tã absoluto/tã in generali vos fe-
riatis iudicio.q̃si vocis illi⁹ ĩmemores in
tonãtis.nolite iudicare et nõ iudicabimi.
¶Esto sint int nos aliq̃ ambitiosi ad bene
ficia.aliq̃ leues ad iudicia.aliqui odiosi ad
dñm bñdictũ.vnde tñ ꝓstat subtractiõz p
tales emersisse.¶Omittam⁹ nos rñdere q̃ C
modo talia fingere hz vra discretio/de re-
ge nro et vro/de dñis ducibꝫ ꝓsanguineis
suis.de barõibꝫ regni.pterea de ꝓsilio regis
de plat et toto clero frãcie. Postremo ỏ to
to regno hispanie. Exclamabit ꝫ pmo ia
exclamastis q̃ p nos seducti sũt.excecati sẽ
alienati sũt.mix ꝙo si vos soli r absẽtes et
pauci aptos habet ocl̃os ĩ cor regimĩe/si
vob solis sua illumĩatio.suaq̃ directio de-
beat. Attẽdite ne intolerabilit nimis arro-
getis. Scit et credit firmiter q̃ rex r dñi
ỏ suo sanguĩe generoso ñ adherẽt sbtractõi
ptinacie/ꝫ ẽ vrm ꝙbũ. Certe neq̃ nos pti
nacit adherẽ⁹. Adherem⁹ tñ sẽ r ipi don⁹
interi nob pat corrigi si erram⁹ clari⁹ aliq̃d

cõmodiusq; p eccl'ia diluceſcat Aut igitur eos oẽs pari nobis cõcrimine pariq; reatu ꝓuoluite qz ſubtraxerũt/ſicut nõ vultis qz nõ audetis.aut nos ſicut ipos habetote excuſatos/quoniã ptinaces eſſe nõ volum⁹. qõ tñ oĩno facere refugitis ſed dicetis ſi ñ eſtis ptinaces cur a damnate ſubtractõnis ꝓtinuatõe nõ ceſſat⁹? Interrogetis ſimilit cur ab eadẽ rex nõ abſcedit.q; ſi purgetis q̃ rentes ratõem noſtra ẽ cõis rñſio.qm̃ nr̃az interim ꝓſciẽtiam ſeq̃mur .nã q̃ntũ licz dubitare de dño bñdicto an pdiderit ius ĩ papatu.aut q; obedientia ad ip̃m eſt eccl'ie peſtifera/tantũdem fas ẽ ab eius obediẽtia ſecedere. Neq; enĩ negabitis qm̃ p culpa hereſis aut ſciſmatis/papa fieret inferior q̃libet chriſtiano. Jura ſunt ad ꝟ planiſſima Neq; pterea latet vos ptãtem papalẽ datã eſſe in edificatõem eccl'ie nõ deſtructionez. Quo abuſu in deſtructiõem eccl'ie notorio exiſtẽte/nõne exẽplo pauli reſiſtere in facie gerẽti ſe p papa liceret. Nõne ſibi dici poſſet.cur ita fac⁹? Anaſtaſi⁹ ſumm⁹ olim pontifex ꝛ aliorũ nõnulli ſup hoc ſunt in exemplũ . Et o deus arbiter eq̃ſſime et quo pacto mirank iſtud q̃dam hominũ q̃ſi nõ intelligibilis ſit hec abſurditas? Cũ in rebuſ longe minoribꝫ id licere fieri magno aſſenſu ꝓcederẽt. Si enĩ palaciũ ſuũ/ſi ciuitatẽ ſuã papa facibꝫ accẽſis p ſua libidine q̃reret ꝓcremare.ſi paganoſ armatos.ſi agrorũ depopulatores molirek apõ chriſtiãos intromittere/etiã vbi nihil fidei p̃dicaretur aduerſum.ſi ꝟgines ingenuas aut matronas honorabiles violare ſatageret.q̃s tam indulgẽtiſſim⁹ vnq̃ aut blãdus adulator ad papã fuit/q̃n negaret hiſ auſibꝫ obuiã dũ cẽ qui papã ip̃m ſi ꝟba nõ ſufficerẽt dicere nõ debere factis arceri. Jure naturali concedit vim vi r̃pellere.ideoq; ꝓcedit vt pſone ſingulari fas eſſet papã aut regẽ vel ligare vel carceri mãcipare ſi eis iniuſte pſequntibꝫ hãc pſonam/ſibi nõ aliũde pateret ꝑprie mort⁹ aut impudice violatõis effugium.ſi hoc in damnis corpalibꝫ tã liq̃dũ ẽ/q̃d de ſpiritalibꝫ incõmodis lõge ĝuioribꝫ relinq̃tur eſtimandũ. Jũgam⁹ hãc rõez ad rẽ que agit. ¶ Si ſubſtracti habuerũt pbabiles vehemẽteſq; ꝓiecturas/aut certas ratões ex his q̃ facti ſunt q; dñs bñdict⁹ aduerſabak eccl'iaſtice vnitati/ nũquid nõ bono fine et intentõe poterat hec fieri ſubſtractio? q̃retis q̃ pacto ſic? q̃ppe vt nõ aſſumeret obedientiã ſibi factã/in velamen aliq̃ nequtie aut ꝑtelatõis ſciſmatice prauitatis Ex q̃bus medijs mille medijs/aut ꝓtinuando honores ſuos ſine pcuratõe vnionis aut pmouẽdo ſibi fauẽtes ĩ hac libidie dominãdi/aut nũc apte nũc occulte nõ fauentes ſibi pſeq̃ndo. ¶ Videtis clare ſi q̃d videtis q; nullis hoc loco vtimur ſophiſmatib⁹ imo ne ſophiſmatũ palogiſmi vos decipiant (ſicut fefelliſſe videt) nos ip̃az ad nudũ difficultatẽ reuelam⁹ cũ pprium ſit ſophiſtaz ſe celare et poſitões ſuas vel inuoluere vel trãſferre. Nullas ꝓterea legũ interptationes ſubdolas aut fictas adducim⁹. ſol'i/nitimur regulis iuris diuini ꝛ natural' q̃s p vobis aſſumitis.q̃ſq; ĩmutabili veritate ſubſiſtere nequaq; ignoratis. De ſũt regule q̃ ſumm⁹ eccl'ie p̃latus ꝓpter eccl'ie vtilitatem ſtabilit⁹ eſt. Q3 pape ſi apoſtatet a fide reſiſtendũ eſt in facie.et ſi nõ recte ambulet ad veritatẽ euãgelĩ.q; vim vi licet repellere.q; deo magis ẽ obediẽdũ q̃ hoĩbꝫ.q; bonũ publicũ ꝓferendũ eſt bono ptic'lari qõ ad publicum ordinatũ ẽ. Jſtis inq̃ innitimur nõ vt falſo crimĩamini talibꝫ q; faciẽda ſunt mala vt bona eueniãt.q; pſeq̃ndus eſt papa ver⁹ vt ſciſmaticis ſal⁹ det. Non dũ ita vr̃i ſil'es ſumus vt ita deſipiamus. Quid ĝ multos turpit plane inuoluũt ſophiſmata/dũ nimis fugiũt .qz ei videre nequeũt q̃lẽ papa verus aut p tali habit⁹ deſinere poſſit eſſe papa aut habẽd⁹ eſt p tali ip̃i nõ capiũt q̃ rõe ſubſtractio poſſit (imoz debeat in caſu) iuſtiſſima reputari. ꝟ eſt inq̃unt inobediẽtẽ eſſe. ꝟ ẽ pſecutorẽ capit⁹ exiſtere.cũ tñ nll'a ſeceſſio a capite dici ꝺbeat ĩ obediẽtia.neq; pſecutio niſi legi diuĩe fuerit ꝺria . Eſt aũt diuĩa lex iubẽs recedere a tabnacul' ip̃ioz.iubẽs frẽz p⁹ q̃ audire noluerit eccl'iaz habẽdũ eẽ ſic ethnicũ ꝛ publicanũ.iubẽs ꝓterea oculũ aut mẽbꝫ aliud eruẽdũ eẽ ne totũ corp⁹ ſua ꝓtagiõe deprauet.q̃ diuĩa iuſſio q̃lit ad rẽ q̃ tractak adaptari debeat inſinuatũ ẽ. ¶ Scim⁹ tñ q̃d ad huc rñdetis .negatis in ꝟ negocio cauſas tales in facto. Hoc vero eſt qõ in diſceptatione nr̃a verſak. ꝟ ꝓbare qõ negam⁹/aut ĩ ꝓbare qõ eſtimam⁹ debuerat charitat⁹ veſtre prudẽtia. aut nõ notiſſima ingerere nos mille ꝓuicũs inſectari/nõ verberare latibꝫ auras.nõ nos ꝓuſq; ĩtelligeretis arguere. Et qm̃ idip̃m nõ poratis ꝛ res longioꝛi diſputatiõe eget q̃ vt ſub epl'e breui/

tatē possit coartari. quia deniq; iā plurics
tā scripturis q̄ viuis vocib; ratōnabilita-
tē nr̄e substractōis si nō potius libell⁹ dif-
famatoꝝ⁹ appellari meruit. nec latet nos q̄
multa alia posuistis /que si rigidū examen
intrarēt/illa de errore in fide. de crimīe ī bo
nis moꝝib; .de inobediētia lese maiestatis
regie/et alīs pluriby dānāda paterēt/q̄ oīa
oñdere sicut et principalē causam nostram
iustificare patos nos offerim⁹ /q̄tū t quē-
admodū tu rex sapiētissime iusseris/q̄ ha-
ctenus nos īdiuiduos coadiutoꝝes tuos
assumere dignatus es. neq; enī diuersū a te
quicq̄ agere fas putat discretio nr̄a. Et si
improbe puocari ad certamē impar min⁹
numero et virtute sufferre molestū sit ¶ Po
tuerāt ista sufficere si nō vicissitudinē refer
re vellemus /reddētes p malo bonū/et bñ-
dictionē monitoriā. p exprobratōe maledi
ca cum illo q̄ cū glorificādis ait. maledici-
mur et benedicim⁹. itaq; petimus rationez
fratres quo fructu q̄ve vtilitate pplacuerit
se iūgi a cōmuni regis et regni cōcilio. Pe-
riret q̄ppe oīm politic⁹ ordo si ea que cō-
muni sūt a ssensu pclusa quilibet p suo mo
tu capitis vel inculpare vel ad nouā censu
rā reuocare contēderet. Ubi enī fuit vnq̄
tam apta tā cōcors sentētia que nō aduer-
sis calumniantiū linguis carpi possz: alīs
amore. alīs ignoratia. alīs sola prariādi
pteruia aut prurītu nouas res moliēdi ve
ratis. sed neq; pcilīs generalib; pstitus ē
olim assensus vnanimis taliter vt nō ex ali
qua parte ptradictoꝝes inuenirēt. Equz
est idcirco legibusq; et cōsuetudīe sancituz
vt in ore maioris ptis stet omne pmunita-
tis iudiciū. Alioq̄n si cuilibz assidue fas es
set obniti nihilo plus ageret q̄ si inter nau
cleros eiusdē nauis odiosū cōtinuaret iur-
gium /illis veluz tendere/istis laxare/ alīs
dextrorsum/alīs sinistrorsū ex aduerso co-
nari implicabili aniositate tractātib;. deli-
beratōe enī maioris ptis exceptata /nonne
consulti⁹ est ei vos opem ferre vl̄ nequaq̄
ptinaciter aduersari. et ita portū qualēlibet
attingere/q̄ sub dubia spe melioris portus
pfundere interim oīa seditōe certissima. ml̄
ta pinde tolerari debēt iā facta. quoz incer-
ptis cōtradicere dignū erat. Esto vob ap
pareant vel forte sint saniora cōsilia/nihilo
minus apud cōmunitatē cui⁹ estis ps par
ua ambulantē in opposita sentētia. quid p
dest tractus vester ptinax aliorsū. imo quid
aliud operat q̄ cōtentōes scādala animo-
sitates t disturbia ad rē omnē que agit sa-
luberior finienda. Negociū aliud grāde p
us q̄ certa cōclusiōe firmet opus habz con
sultatiōe. in qua sit anim⁹ in cōsulendo li-
ber. porro acceptata cōclusiōe tūc est tpus
faciendi nō dīudicādi. ¶ Q, si opposueri-
tis pceptū dñi vt nō peccet aliq̄s sequēdo
multitudinē. hoc de crimīnib; que bene fie
ri neq̄unt/intelligi necesse est. nō enim talia
vnq̄ licere faciet q̄ntuslibet numer⁹ peccā
tium et stultoꝝ quoꝝ infinit⁹ est numer⁹.
Alt̄o secus est in eis que fieri bene possunt
in q̄bus cōscientiā ppriā ad aliorū forma-
re iudiciū quādoq; licitū q̄q; debituz est.
qualiter esse dicim⁹ in ppposito /vbi ea que
in facto sūt nō que fidē imediate respiciūt
ventilant. Obīcietis fortassis q̄ nō since
ris animis/nō medīs vsq̄q̄q; iuridicis/ñ
p psonas omni vicio pclusio substractōis
excepta est. quasi nō ita possit fingi in oīm
negocio publico. quasi pterea p solos bo-
nos beneplacitū suū opet deus. operatur
t p malos/quales etiā inter vos aliq̄ sunt
t si pfirmatos vos phariseace iactetis p ce
teris hoīb⁹/et exceptos ab illa regula. si
dixerimus quia peccatū nō habem⁹ Quot
pncipes infideles /q̄t tyrānos iniq̄s legi-
mus t vidimus a quib; eq̄ssimas leges et
edicta q̄s nesciat emanasse: q̄ in re pspicuū
esse debet/q̄ negociū q̄litatē magis attende
re pueniet/si iusto fine/si pia intentiōe fieri
potuerit q̄ suspitiōib; duci ex agentiū hac
vel illa volūtate. ¶ Preterea fratres cessent cō
tumelie. abeāt sinistre de nobis suspitiones
q̄les habere de vobis nec vultis nec volu-
mus. Credite frēs nos bene cōscīq̄ nob su-
mus de pcessu hoc ad pacē eccl'ie/ qui vti-
nam tā pspez succession capet q̄ pie sp op
tamus. optare aūt hoc magis nostz est q̄
illō exhibere. ¶ Tandē qz res (vt arbitrami
ni) discussionē exigit amplioꝝē (nō em̄ pro
pter aliud nos ad certamē puocare debere
tis) obsecram⁹ te rex serenissime sicut iā ob
secrauim⁹ p cōcilio totius obediētie istius
celebrādo in q̄ pueniāt seniores/videre de
factis et de iure (qō ex factis exorit) examia
tissimā veritatē. quā semp amplecti patos
nos offerim⁹ in noīe eius q̄ est veritas. in
quo bene valere t sobria modestia sape oēs
optamus frēs nr̄os in eodem dño carissi
mos. ¶ Talia in aliorū psonam transfigu- F
rata sint (o soꝝores) p recusatiōe eoz q̄ nimia

BIBLIOTEKA GŁÓWNA w Poznaniu Uniw. im. A. Mickiewicza

acritate sentētiā ꝓpam defendere ꝛ alienaꝫ carpe repti sunt. Et qm̄ ita tibi placitū est o soꝛoꝛ beniuolētia(ꝑ enī nutu tuo signifi/cas)ꝓuertaꝫ oꝛatio nr̄a ad eos q̄ acta oīm p̄ſtim supioꝛū tota seueritate recēsent atqꝫ dīudicāt.nullū eis refugiū ad coꝛrectōeꝫ. nullū locū ad veniā vel excusatōeꝫ relinq̄n tes.cū ꝓfecto male nimis essent res hūane si semel peccātib⁹ clauderet mīſicoꝛdie si/nꝰ.q̄ si mīſicoꝛdia ꝓcedīt hominb⁹ /illa ob secro q̄b⁹ rōnabilit iudicio p̄stabit/cꝫ hoī bus occupatꝫ cꝫ hoīb⁹ ad regimen reipub lice ꝓstitutis.siq̄dem ad eos ex oīm pte fal/lēdos inuigilat assidue subditoꝝ q̄rundaꝫ malignitas.nūc mendacioꝝ fuco.nūc blā dicīs adulationū.nūc accusatōnū ꝓfictōi bus.nūc ingestiōe suspitionū .vt vel sic ra/piant spolient ꝛ ꝺtrahāt.vl̄ vt amoꝛē simu lent/tāq̄ solliciti de salute dñi sui/si multos accusauerit.si mendacib⁹ nouitatib⁹ aures pruriētes ꝓncipū fricauerit.si accēsos odīs si stimulatos ira animos eoꝝ magꝫ inflam mare vrgereq̄ studuerit.Quāobrē nō abs re videt dixisse Seneca ꝓsulēdū esse bone menti suadere.quā inq̄t bonā mētē nemo occupatus inuenit.ꝛ alibi tradit hac rōne esse vl̄ difficile vl̄ īpossibile/vt idē sit prin ceps ꝛ vir bonus. Iꝑi ꝓfecto supioꝛes nō tā sup hoīes/cꝫ hoīes sup eoꝝ capita posi ti sunt.ꝛ nō tā inuidia cꝫ miscēdia digni ha bēdi/tanq̄ miserabilioꝛes ceteris hoīb⁹.ꝛ velut positi ad sagittas causa deceptoꝛie ia culatōis.q̄ꝝ mltoꝝ stulticiā adulatio ī in/saniā ꝓtit.alioꝝ iracūdiā in furoꝛē.alioꝝ be niuolentiā indulgentēq̄ naturā trahit ad ꝓdigalitatē crudelissimā. Rapiūt eī a pau pib⁹ qđ apud ditioꝛes effundāt. Parcunt deniq̄ ꝺlinq̄ntib⁹ lāguida q̄dā specie beni gnitaꝫ illecti.sed redit hec mīſicoꝛdia stul ta ad innocētū p̄niciē truculētā. Quantus erat ille reꝝ ꝛ pp̄ha dauid/cꝫ sagaꝛ/cꝫ pui/gil:īpe cū ad vnī⁹ serui mēdosaꝫ vocē sedu ctus ē.vt hereditatē cui⁹ pater de dauid op time meruerat ad eūdē seruū traduceret p⁹ modū q̄ etiā moni⁹ nō restituit ꝫ diuidē/dā impauit. Quoꝛsum hec oīa :nimirū vt ꝓmonefacerē tolerādos esse pia ꝓpassione defect⁹ supioꝛū magꝫ cꝫ dīudicatōe nseue/ra p̄sequēdos. Neq̄ mihi q̄ſcꝫ opposuerit illud sapiētis /exiguo ꝓcedīt misericoꝛdia. Potētes aūt toꝛmēta potēter patient. Iꝑi ꝓo p̄ncipes in hoc exigui sunt eo q̄ āplius si ex ignoꝛātia foꝛte sua ipi sibi grādes sibi foꝛtes ꝛ beati videant. Rursus si plura in hoīb⁹ vicia coꝛrectōis imposita tolerat. reseruās ea diuini cēsure iudicij idē fieri de p̄ncipatuū delictis necessitas maioꝛ expo/stulat.vt nō ꝑtinus ꝑ quolibet errato sper nat eoꝝ p̄ncipatus. cū ap̄l's dñis etiā dīſ/colis ꝛ xp̄s phariseis hypocritis obedire p̄ cepit.ꝛ Aristo.diffinit p̄ncipē nō debere re pcuti. Uidit ꝑ tragicus ille q̄ monuit athe nieñ.ne leonē introducerēt in ciuitatē itroꝺ ductū ꝓo eū cū oī māsuetudine ꝛ lenitate tractarēt.q̄ sil'itudo satis est accōmoda rei quā agimus. Qꝺ si de q̄libet p̄ncipāte hec vera sunt/ipi dño omniū/ꝛ eo seruo oīum quo dño oīuꝫ.papā loquoꝝ.q̄s nō hoc cōe misericoꝛdie debitū impēdendū arbitret? Esto dñs Bñdictus errauerit in nō offere dō celerit viā cessiōis/attendaꝫ in eo potu isse cadere deceptōes q̄les numeram⁹ pue/nitētes ex subditꝫ. Attēdaꝫ hūani coꝛdis fra gilitas ad honoꝛes q̄rēdos auida/ꝛ ptinaꝫ ad retinēdos.attendaꝫ q̄ntas vires habe/ant suspitōes ingeste a maliuol'/nec eē faci le illos ꝑ libito diuellere. Attēdaꝫ insup pe nitētia īpius offerētis iā ꝓdē id qđ ab ini/itio q̄rebaꝫ. Deniq̄ si erratū est ab eo nun/q̄d sibi ianua p̄niē q̄ cuilibet inferioꝛi apta est occludet. Nunq̄d penalis carcer/nūq̄d innumeri dolores alij ī coꝛpe in bonis ꝛ in fama iā plus q̄ꝺriennio tolerati diluere suf ficiūt ꝑ erratū? Uiderit si q̄ sint mōstrātes oppositū ꝓbo vel ope/ne pl⁹ hostili odio p sone/cꝫ vnitatis publice zelo se pdāt inflā/matos. Itaq̄ placꝫ ꝑ loco inserere q̄ndaꝫ epl'aꝫ quasi noīe suo ad regē frācie destina tam que sic contexta est.

Benedictus epūs seruus ꝓuoꝝ dei charissimo filio in xp̄o Ka/rolo francoꝝ regi xp̄ianissimo sa lutē ap'licāq̄ bñdictōeꝫ ꝛ miſera tionis spm̄ assumere. Si demolitio hieru salem terrestris olī p̄strinxit ad lachrymas coꝛ pp̄he Jeremie ꝛ saluatoꝛis iesu. Si p/terea coꝛpalis sepatio spōsi a spōsa fideli tā te est molestie.si deniq̄ ipa etiā natura suo docet instinctu turturē assiduos gemitus edere/dū compari viduatā se senserit.null⁹ mirabit si in desolatōe miserabili spūal' hie rusalē ꝛ in acerbissima sepatione quā in ea sentit animus ꝓqueroꝝ ꝛ ploꝝo. Quis igit dabit capiti meo aquā/ꝛ oculis meis fon/tē lachrymaꝝ /ad deflendū iugit luctuosis/simā sacrosctē eccl'e labefactōeꝫ diuīſionēq̄

Quis me ꝓsolabit? q̄s medebit? Consiliū q̄le mihi q̄ueniet? ita plāctus lugubris dolor ⁊ angustia tangūt oēs in cōe filios eccle sie. Sz longe seuit atq; ꝓfundit dilacerat ī felix cor meū inaudita miseria. ℞ exterminiū Jsta ꝑditio nimirū data mihi illa ē ī sponsam singularē/q̄ omniū mr̄ ē vniuersal'. his nihilomin⁹ ocul' aspicio tam nefando scismate eā q̄ mr̄ ē pacis ⁊ vnitatis /tā exectanda ⁊ atroci psecutōe eā fedari q̄ fons est pietatis/tandē vili deiectōe ⁊ ignominiosa seruitute eā ipam pteri/ q̄ libtatem et honores largit eternos. O pia mr̄ omniū. o mea singularis sponsa quousq; durabit pessim⁹ iste lāguor tuus? q̄s diu debachabit furor ipi⁹ ī viscera tua. satis nimisq; tuis ī mēbris pseuerat hec horrēda diuisio. Et heu q̄le tibi mīstrabo consiliuz. tuis q̄ pacto medebor incōmodis. Cruentū ℞ vulnus tuū in me descendit vt vides. qm̄ hinc vastatrices cure. hinc sollicitudines quigiles. int⁹ timores anxij. foris pugne. ī tribulatōe violentia et diuturno indignoq; carcere q̄ mihi de ꝓpatus ē domo/⁊ de speciosо olim nūc domesticorū manu obruto palacio. Quid referā ꝓbra. q̄d diffamatiōes iniq̄s? q̄d sinistras interꝓtatōes dictoz factoz̄q; meoz? q̄d mille mei ⁊ meorū ignarabiles afflictiones? Attamē nō ē hec maloz̄ sūma/vtinā in caput meū refluerēt oēs erūne tue? O fidelis sponsa vsq; ad dure mortis ꝓpessiōz sine detrimēto aīe. Et tu bñdicta libtatē foueres in gremio pacis oēs filios tuos ⁊ o-
ues pascue tue. ¶ Et o pr̄ maxime⁊ optime
o salutifer christe. vt q̄d nat⁹ sū videre mala gentis mee? vt q̄d datus sum custos spōsus ⁊ pastor si nō aliā opem/aliō solamē/et aliud ferri dabat auxiliū. Porro si scti pr̄es q̄b infausta tēpestate succedo gemebāt oli sub verēdo pondere cure pastoralis. sicuti Bre. et alioz plurimi /etiā dum eccl'ia suo honore et pspitate floreret/quid nūc dictu⁊ rus sum ī sua ⁊ mea tā incōpabili calamitate ⁊ in tāta maloz̄ mole? Hinc vl' maxime pspicuū esse dz me in tali statu afflictōnis et meroz̄ pniciose retinēdo nō esse consumacē. Alioq̄n pfecto miserabilior ⁊ stolidior sum omnib⁹ hoīb⁹ q̄ miseriā certā cuz certa dānatōe q̄rerē. sed auertat hāc insaniā a ꝓuo suo mificor⁹ de⁹. Leteq; nōne varijs ⁊ laboriosis antea legatōib⁹ attrit⁹ sū/si forte resarcirē truculēta hec ruptura. et si discussis tenebris serena ꝓitas oriret? Sed nunc
eleuās me dignitas g̃ui⁹ allisit/et coangustauit vndiq;. itaq; g̃uis forinsecus cernit corpalis afflictio. subter ꝓo introrsus plaga seuit acrior dū pia recogitatōe cōsidero quēadmodū oēs conatus mei/oīs zel⁹ pi⁹ omne feruēs desideriū ad pacē adipiscēdā cassati sunt. Et o mores o tpa/ ecce qō sup modū auget infelicitat⁹ cumulū a nōnullis etiā de puersa intētōe notor ⁊ inculpor. q̄d dicā ad hec/plane ⁊ ꝓstāter negabor? Potuit aliq̄ fortassis surrepe ignorātia/q̄ tā vicina est hūane fragilitati. ⁊ ī ℞ me meaq; oīa prsus iustificare nequaq; audebo. illō nanq; aplicū ꝓbū quē hominū nō exterreat. nihil mihi ꝓsci⁹ sum sed nō in ℞ iustificat⁹ sū. Cui⁹ dicti q̄ alia est rō? nisi q̄ in mltis offēdimus. ⁊ q̄m nō est hō sup terrā q̄ viuat ⁊ nō peccet. et q̄ incerte sunt quidentie nr̄e ⁊ iusticie oīes sordide tāq; pānus menstruate. deniq; q̄les sum⁹ in ocul' diuie maiestatis nouit null⁹. ⁊ si iust⁹ fuero (inq̄t Job) ℞ ip̄m ignorabit aīa mea. verū si maliḡ fraude/si cupida ambitōne. Putaui q̄cq; agere qō ecclīastice vniōi vl' obstaret vl' eā retardaret/sit ī aīaz iudex de⁹/q̄m poti⁹ talia ab initio vsq; in p̄sens obtuli. q̄ salubria et sufficiētia p vnitat⁹ psecutōe fidelit⁹ estimabā ⁊ adhuc existimo/si nō obfuissz pr̄ ille mendacij q̄ oīa in malū ⁊ turbatōez euertisset.
¶ Posse potes hec oīa fili serenissime ⁊ xp̄i J
anissime corā q̄ fiducialiter hāc q̄relā effudi. nec habeo necesse regias aures adiplere longa narratōe taliū oblationū p me factarum tā de via quentōis vtriusq; obediētie p consiliū a fratrib⁹ meis cardinalib⁹ p̄mitus datū. q̄z de via ꝓromissi. ⁊ nouissime de via cessiōis. Cui vie īmo et martyrio sicuti palā testat⁹ sum iugit⁹ adhesi p̄m p̄paratōem animi. Nec ab hac vnq; pmptitudine discessur⁹ sum. si et dū verā parere vni onē cessio videbit⁹. testes sunt apō te harum oblationū patentes lr̄e mee. nisi doloso alicuius silentio ꝓtecte sint. Arbitror aūt nunc elucescere si leuior fuissz et opportunior p iuendo tractatu vniōis/p̄ma quentōis oblatio q̄z subito incursu talē arripe viā q̄ inhas truderet angustias. et cui nullū vnq; p̄buerūt assensū aduersarij. absq; quib⁹ generalē fieri vnionē q̄s expectet? Nolo tñ inclite fili ex his dictis vl' dicēdis tuam inculpare deuotōnem ad pacē eccl'ie. que vtinā deuotio nulla vnq; mendaci informationе sup meis et alioz gestis q̄sita fuisset il-

ludi ꝛ corripi. sed ãmirari nõ sufficio/ quo pacto ego q̃ sic egerim sic tracter infamer i/cludar ꝛ nõdũ p liberatõe ab indignis car ceribꝫ tuũ meruerim auxiliũ. Nõne tui añ/cessores ppriũ habuerũt succurrere nõ so/lũ vexatõibꝫ eccl'ie/nõ solũ sũmis põtifici/bus in sua sede reponẽdũ /sz oibꝫ cõiter in/iuste passis. q̃si nobilis frãcie domus tem plũ tale esset miseri cordie q̃le apud athẽas fuisse memorat vbi cũctis afflictis erat p/sto subsidiũ. nũc eñ fili charissime vera re/gum frãcie pgenies ꝛ heres exẽplor insig niũ. vides corã oculis tue serenitatis illuz quẽ p iusto papa coluisti. ꝛ colis illũ quem vt pr̃ez sũmũ in terris ꝛ aïe tue pastorẽ san ctũ frequẽtibꝫ titulis extulisti. Illũ p̃terea quẽ tu cũ regno tuo succesisse p̃fiteris p ele ctionẽ legitimã xpo ꝛ Petro. illũ q̃z quẽ vi uentẽ prudẽtissimus p̃ tuus viuẽs coluit vt talẽ/illũ deinceps q̃ etiã si caduci nume renť honorez /nobilis est psapie. illũ deni q̃z q̃ deo ppicio vitã hucusq̃ duxit innocu am/sine q̃uis ifamie nota deforis. qz q̃d in tus agať/iudex erit cordiũ inspector deus. tu inq̃z talis vides me talẽ (de me eni loq̃r/ ꝛ me laudasse coegit necessitas) vides mo/dõ sic inclusum. sic cõtumeliose tractatum tanq̃z essem vnus ex seruis abiectissim⁹ /si/ne honore/sine dignitate/sine statu/sine ge/nere/et vite scelerate. Nihilominus autem dissimulas fili aut cõtẽnis p̃bere succursũ/ neq̃ me expediri iubes. q̃ vnico mandato tuo ab his me incõmodis potes liberare. q̃z q̃z comptũ habeo nõ te iubẽte ita fieri/ne q̃z psuaderi sane põt/vt credã generosũ ani mũ tuũ erga meas erũnas tãta duricie stri gi/quoniã mollescerer ad ꝑassionẽ/si pro/funde et religiose cõsideratõis oc'los ad tã te rei indignitatẽ ꝓuerteret Quid de te loq̃r quoniã ipos etiã barbaros ꝛ paganos pie tas naturalis tãgeret si viderẽt psonam nu per talis auctoritať grad⁹ et honoris ꝛ no bilitatis repente deiici ꝛ cõcludi intra pari etes domesticos ꝛ hostilit̃ oppugnari. Ex istimo q̃ ꝛ in regno tuo maxima ps mee ca lamitati cõpatit̃. sic et dolorẽ aliorũ regno/ rum experior. ¶ Proinde si ex cõsiliarijs tu is aliq̃ (vtinã boni sint oẽs et fidi) seducere vellent regiũ animũ. ne mihi meoq̃ statui misereret. videant saltẽ tales ꝛ ponderẽt tu am et regni tui famã. quoniã ꝺdec⁹ filij est pater sine honore. ꝛ in subditor infamiam redũdat p̃sidentis opprobriũ. quale est in/sup illud qꝺ ab aduersarijs ꝛ emulis q̃tidi ana insultatõne iactať/vellẽ silerẽt. ꝛ ego di gitũ ponerẽ ori meo. sed vox altior ꝛ popu losior ẽ q̃z vt tegi possit. ꝛ q̃lis vox? q̃ a gal lic⁹ teneť obsessus dire ꝛ hostiliť/papa su⁹ vox q̃ dño suo sup̃mo aduersi sunt. nec al/terũ sequunť et suũ psequunť. vox q̃ p libi to mutant papas. nũc instituũt. mox desti/tuunt. vox q̃ facto ipo et si nõ verbo fatenť se reos in scismate. et ptem corroborãt quã impugnãt. tales ꝛ plures circũuolãt rumo res et improperia. ꝛ q̃z apparẽter id fiat vi derit illi q̃ taliũ sunt occasio. Atvero fortas/sis obijcient aliq̃ /me in causa esse omniũ q̃ ligemus. Nã cur inq̃unt dignitatẽ tuã per fas aut nefas retines? cur nõ ad ea que pe/tunť cõdescendis? Possem huic obiectõni planis et validissimis obniti rñsionibꝫ ad iusticiã meã (nisi q̃ ppositũ hic habeo alte rum) et quoniã aduertis q̃z lubric⁹ et insta bilis esset omnis dominij stat⁹ si repẽte ad vocẽ cuiuslibet cedendũ esset iuri suo/iure vel iniuria sine discretione/sine fructu/ sine manifesta necessitate/sed nõ hic insistẽduz decreui. ¶ Hoc vnũ postulo ꝛ exhortor in dño p cõmuni bono totius eccl'ie quatin⁹ depulsis ira odio ꝛ vindicta ꝛ q̃ retro sunt obliuiscẽtes/extẽdamus nos in anteriora ad vnionẽ pmerẽdã. tu p̃cipue iter ceteros qui singularis ptector es ꝛ cultor eccl'ie vt sollicite cõsulas. q̃d pdest imo q̃z tum paci obest q̃ includor carcere ego q̃ tam libero ꝛ parato sum animo ad oñia p eadem pace vbi nihilomin⁹ pars aduersa pstat i errore suo/neq̃z verbo significãs neq̃z facto velle se cognoscere veritatem iusticie nr̃e. neq̃z of fert aut recipit viã aliquã p quam irrusus suã habeat sedẽ deserere quã occupat vl' sal tem pari pede pax queratur/scis tñ quot et quantis legatõibꝫ pulsati sunt. ex q̃bꝫ ita cẽ nõ ignoras si nõ ficticijs relationũ ꝓmẽtis/ elusus es. Nunc quali spe p̃sequmur ptem vniuersalẽ si particularis si multiplex et in gis sit inter nos diuisio? Qua fiducia resi/stemus falsitati si veritatẽ nostrã inutiliter ꝓfundim⁹? pdesse q̃d expectamus in non obediẽdo ei qui canonice nõ dubitať elect⁹ et esse tanq̃z corpus lacerũ mẽbris a capi/te diuulsis. qñ cernimus alios ptinaci ani mositate in sua vnitate nõ vere vna cõiun ctos. Hec ista dico sit ꝓuras tanta sollicitu dine ad liberatiõem corpalẽ (quã et si tamẽ opto quis mirabit) q̃z uz p affectu boni et

honoris totius eccl'ie et dignitatis pontifi
L calis sctē sedis ap'lice/tui p̄terea et regni tui
z totius obediētie adherētis ꝟitati. ¶Quā
obrē ꝯcludendo p̄cor et obtestor fili carissi
me in christo q̄tin⁹ hāc q̄rimoniā filiali de
uotōne z christiano altoqꝫ aīo suscipiēs iu
beas carceralē circa me cessare custodiam
q̄ prius indigna ē. et si nō forte de meritis
ppr̄is erga deū. eccl'iastice tī dignitati /il
li pinde q̄ pater nominat z ē talis regi. qui
demū christianus ē z christus dñi. In quē
xp̄ianos īmo filios ꝓpos abuti seuicia ty
rannorū q̄ntū qualeqꝫ piaculū sit aīaduer
tis. Audent q̄dā sacrilega īpietate(sic acce
pi)īpurū et pcaros lacerare/ ad notādū me
p heretico aut scismatico/q̄ vtinā tā tena
cis essent fidei aut religiōis q̄ꝫ longe sū ab
hac blasphemia. Errare vt cū Augustino
fateor potero/sed heretic⁹ nō ero. neqꝫ ē alia
indigni⁹ a me vl' impatiēti⁹ ferēda iniuria.
Ideoqꝫ obnitens talib⁹ cū vno sctōr pa
trū libere ꝓnuncio/mentiunt. Te rursus i
uoco fili vt feras mihi sic afflicto velociter
auxiliū quēadmodū ī tali necessitate (qual'
nec tibi vnq̄ꝫ nec sanguī ꝓtigat tuo)nequa
q̄ꝫ dissimulare ꝙ totꝫ conatuū viribꝫ obuia
re satagerē. Pone q̄so ante ꝓuidētie tue ocu
los q̄lis futura esset eccl'ie facies /z q̄ꝫ feda
negocioꝝ turbatio. ꝓplexitas z inuolutio
scaturirēt/si nūc migrarem⁹ a carne nō ha
bito ꝓus alio rex stabilimēto /vel ordinis
serenitate sicut haberi p̄t'dū viuo/ si nō vel
neq̄ter vel ꝓuiter abꝭcior. ¶Postrēo si huc
usqꝫ vt humana ē ignorātia vl' infirmitas
q̄dā irrōnabili⁹ ꝓcesserint. nō pudeat vl' se
ro vinci rōe. et superi ꝟitate. nec in casu iace
ant/ꝙ de resurgēdo cogitent. neqꝫ enī pote
rit aliter efficaci⁹ ostēdi simplex ꝓscie puri
tas in ꝓcessu. et q̄ nō p̄ceps ira/ nō tumēs
ambitio. nō cec⁹ odꝭ rācor. vel edax vindi
cte furor. sed pacis amor vnic⁹ dñabat tra
ctantib⁹ ipm̄ ℔ tante sobrietatis z reuerētie
negociū. ¶Et tu pr̄ mificordiaꝝ z de⁹ toti
us cōsolatōis z pacis/q̄ ꝓmisisti mificor
diā mificordib⁹/q̄ dimittere p̄cipis si nob
dimitti volum⁹. da clemēter veniā delictis
ppr̄is et alienis. sis mihi ꝓpic⁹ vt hac v
na vindicta cōtent⁹ sim q̄ errata corrigas
suppleas defectus. z deinceps oīm pedes
ī viā salutifere pacis dirige. deniqꝫ cor regi
qd̄ in manu tua ē/ad ℔ inclina z inclinatuz
corrobora. cui des gl'iam z honorē nūc et ī
D ꝓpetuū. ¶His ita se habentib⁹ z allegatis
sentio q̄d postulat⁹ o sorores carissime. po
stulatis itaqꝫ ne tegā silentiū velo vnam ex
ep'lis q̄les misse videri p̄t ab inclitissimo
frācie rege p̄dem velut post reditū ab am
basiata facta summo p̄tifici/substractōne
nōdum facta/parebo libēs/vos assistite.
¶Patere(obsecro sctē pater) ꝓpauc⁹ alloq̄
pastoralez celsitudis tue p̄sidentiā. patere
rogare ea q̄ ad pacē sunt hierusalē. q̄tin⁹ be
nigne facias in bona volūtate tua syon/ vt
edificent muri hierusalē. Nihil hic exꝓro
brādo dicturus sum. sed te obsecratur⁹ suz
vt patrem/tū hortādo/ tū cōmonefaciēdo
cum instructiōe filiꝭ mei vt ea añ oc'os tu
os statuant. quoꝝ attentionē actualē ob
litterare potuerūt seu cure varie turbātes ra
tionis oculū suo puluere. seu blāda quoꝝ
dam assentatio ꝯmune magnatib⁹ malum.
nihil ad veritatē oīa ad gr̄am dicētiū. Aut
ꝓpinde natural' quidā amor sui q̄ sui cogni
tio nōnunq̄ꝫ īpedit. aut deniqꝫ subdola ma
chinamenta eorū q̄ sub ouina pelle vulpez
tegūt. Que enī ex sublimioribꝫ p̄sonis se ab
his pestib⁹ securā satis esse iactauerit. Vi
de p̄ sancte. et si videas nō pigeat ꝓfundi
us iterū atqꝫ iterū circūspicere. q̄le quan
tūve est pacis bonū qd̄ oēs in cōmuni ap
petūt ꝯclamitātes pax pax/ adeo sine pac⁹
pulchritudine oīa sunt deformia anxia mo
lestaqꝫ. Oīa quoqꝫ pacē suam quandā non
minus q̄ꝫ vitā desiderāt. abhorrētes diui
sionē q̄ꝫto magis ignoscere. īmo ꝙ digna
ꝓ meritis laudem repēdere te ꝯuenit pater
sancte oīb⁹ z singulis q̄s pacē appetere
querere. ꝓsequiqꝫ cognoueris. q̄s audieris
ꝓsequētes ex aduerso/exiciale scisma p̄ns q̄
quauersum via p̄sertim q̄ꝫ cōpendiosiores
eis vel rō vel necessitas cognata rōnis ostē
dunt. Talē de te spem tui mores tua vita a
puero bñ instituta/mūdo p̄buerūt. hāc in
sup expectationē/tua gesta respōsaqꝫ in ne
gocio p̄ntis scismatis apud oēs genuerūt
vt tu p̄cipuus iudicatus sis cui pastoralis
baculus ꝓ ꝙterēdo neq̄ssimū maligni scis
matis caput donaret. quez p̄terea papalis
sedes suscipet ornādo sessione tua si p̄sides
res in ea. Nihilomin⁹ vltronea cessio si ita
res exigeret/locum libeꝝ ad pastoris vniti
collatōez apparet. Uidebant hec sufficere
tali omni expectationi. attamē īpam valla
uit iusiurandū quo ꝯtrouersia oīs finez ca
pit. ¶Sz o dolor pluſq̄ꝫ dolor/o sancti san
cteqꝫ oēs vnde malū istud irrupit qd̄ ꝯfun

deret nos ab expectatõe nostra? Heu q̃ tũ mortalia pectora cece noctis hñt. q̃ terribiliter nullos excipiẽs enũciauit pphetic⁹ sermo/prauũ cor hoĩs ⁊ imscrutabile/q̃s cognoscet illud. Da veniã pat̃ sancte/fidelí mee interrogatõi si animis nostris hanc in veritate spez tuã pius ingenueras. si cor in ore ⁊ frõte gerebas q̃d cause q̃dve fascinatõis irrepsit. qõ nos vel falleret vel ꝓfunderet ab expectatõe. ab illa inq̃ expectatiõe que pollicebat nobis te agente reuersuram pacẽ eccl'ie/redituq̃ seculũ aureũ in terris. In cuius ptẽrea assumptõe ad papatũ/nova lux oriri visa est. in hoc q̃z diluculo matutino sidus q̃ddã beniuolũ sereno nobis fulgore micare putabamus. Ait heu expectauimus pacẽ ⁊ ecce turbatio. in deterius q̃ppe versa ꝓfusaq̃ sunt oĩa ¶ Meruit hoc inquiẽs subditoq̃ improbitas volens me ipm patrẽ eoq̃/ad illud cõpellere qõ vltroneus agere debuerã. ¶ Primũ (pat̃ sctẽ) nõ violẽtia sed oratio plurima p̃missa est. petis a quo/a me filio tuo/cũ tota eccl'ia regni mei. p tales q̃les nosti. cl'es q̃bꝫ alĩ supplicãt ⁊ q̃q̃ fide ac prudẽtia gubernamur. frat̃ Hermanus ⁊ duo patrui. q̃ si suspitiosum forsan erat orare illud ducum q̃si foret spẽs violẽta iubẽdi/facilis plane patebat exitus. ꝓoccupasses eoq̃ pces/offerẽs absq̃ vlla ꝓcrastinatiõe illã q̃ petebat̃. Juramẽti impletõez oñdisses pparatõez animi ad cedendũ. si ⁊ dũ cessio tua pacẽ illatura esset eccl'ie. itaq̃ via cessionis nõne ab oĩbꝫ q̃tũcũq̃ tibi vel tue estimatõi fauẽtibꝫ esse sanctissima ⁊ cõpẽdiosissima iudicata est? q̃ nõ esse te cogendũ ad ipaz fuerit quorundã snĩa sz te volũtariũ te spõte offerentẽ eã q̃ cõi assensu ꝓbat̃ viã q̃s oro coegisset? Si q̃ igit̃ fuerit coactio ex renisu tuo venit. Affirmãt viri sapiẽtes ⁊ litterati q̃ mecũ sunt te p salute gregis astrictũ esse ꝑm pparationẽ animi nõ solũ ad cessionẽ sz ad martyriũ. ⁊ hoc mõ nõ est relinq̃re gregez sed saluare. quid qõ vltra ꝓmunẽ legis diuine oblũionẽ iuramẽtum solẽne supadditũ te ligauit. ¶ Dices forte te nec iuramẽto nec officio cõstrictũ vt ꝓfestim papatui renũcies. p̃sertim nõ expectato fructu pacꝭ ¶ Profecto/pater sancte/neq̃ ꝟ q̃rebat̃. q̃ si de me meoq̃ sinceritati q̃dã maliuole suspitões aliene ab hac ꝟitate gratis assũpte sũt. audi q̃m m'tos supplãtauit suspitio illoq̃ qualibꝫ vtiq̃ suspitiõibꝫ ꝑbere le-

uem auditũ nihil magno viro indigni⁹. nihil p suo et sue reipublice statu incõmodius repit̃. hoc q̃ppe agit suspitio talis apud rẽpublicã qõ zelotipia apud domesticaz. zelotipia aũt q̃les nõ domos inq̃erat ⁊ turbat. eas aliq̃ fundit⁹ euertẽs. Esto fuerit q̃ stillarẽt auribꝫ tuis q̃ aliq̃ magꝭ ad pson̄e tue delectoz/q̃ eccl'ie reformatoz ãhelabãt q̃ papatũ ambiebãt alĩ. q̃ parꝭ vna papã optabat de cognatõe et patria. q̃ pars altera p ambitõe aut vindicta aut alijs causis reprobis incedebat in via pacꝭ. Examinãdũ sane erat nõ q̃d tales dicerẽt. non quid garrirẽt incerto autore susurri. sed quid ꝟitas a dño dirigẽda postulabat. Neq̃ enim staret omnis policia/si p adulantiũ aut male suspicantiũ ꝓfictõe/⁊ nõ p agendoz̃ veritate regeret̃. ¶ Et memĩeris pater si fefellit te talis maliuolorũ suspitio/dũ te ptestationẽ publicare suasit/quã postmodũ libẽꝭ retractasti. Protestatõnis autẽ hec erat sentẽtia. q̃ visis modis ꝓcedẽdi q̃ erga te ⁊ tuos tenebant̃ (notabas violentiã) tu oẽ inde secuturũ et p te concessurũ inualidũ reputabas ⁊ inane. quasi vicz te ptinacẽ facere ꝓtenderet/aut blãda adulatio/aut subdola inimicantiũ ꝓfictio/nisi sagaci retractione ꝓuidisses. Quinetiã si q̃sisset aliquoz̃ (vt tibi videt̃) vel arrogantia vl impietas cogere te ad illõ qõ spõte agere voluerat/nõne satius erat te vincere i bono malũ/q̃ a malo vinci? sapientiam enĩ nõ vincit malicia. Pessima certe victoria. vincere voluit aliq̃s hoĩes si ab ira ab odio. ab impatiẽtia ⁊ vindicte zelo supatur. ⁊ adeo supat̃ aliquãdo vt omissis oĩbꝫ q̃ alioquin agenda forte cognosceret ipe se in apta pctã et in magna mortis hui⁹ et eterne discrimĩa tradit/duz frẽdens dentibꝫ ait. Ergo ne inuit⁹ ꝓpellar ad ꝟ vel ad illud? ergo ne malis gratibꝫ meis hec ⁊ illa sũ actur⁹? Ita ne ego dñs obtẽpabo subditis tanq̃ coz vilis seru⁹? q̃s cõtemptũ hũc. q̃s mee hui⁹ dignitatis virtuperiũ ferre possit. mori sati⁹ est q̃ talia ppeti. fracti ꝑsus animi ⁊ abiecti esset talibꝫ assentire. Has voces p̃ sctẽ/scis nõ esse modestie xp̃iane/neq̃ de schola illa prodire ad quã inuitans xp̃s/discite inq̃t a me q̃ mitis suz ⁊ hũilis corde. q̃ cũ maledicer̃et nõ maledicebat/cũ pater̃et non ꝓminabatur. Quid si q̃s ex emul'tue dignitatis cognit⁹ magnitudinẽ cordis tui/aut suspicãs forte ꝓuitatẽ ad suspicatões suꝑserit ramusc'los

tales ꝑ exagitatõe turbida suscitãda ꝑ quẽ oĩa sibi suspecta fierẽt. ac ꝓinde certũ discri
men intrares. sic aprũ vani catuloꝝ latrat⁹
a tuto cubili remouẽt ⁊ offerũt enecãduz.
sic q̃ timet pruinã irruet sup eũ nix. sic po/
stremo trepidãtes auicle in veros laqos ca
dũt ob inanẽ motarũ plumaruz formidi/
nem. ¶ Ad ꝙo suspitõibꝫ his reiectis ne ab
eis dũ reprobam⁹ capi videamur/audire
te videoꝝ et dicere. q̃ viã eq̃sitã obtulisti.
viã ꝙuentõis in quã totus etiã cet⁹ cardi/
nalitũ ꝑmitus ꝓdescẽdit. Uiam ꝑterea quã
appellas iusticie. viã ꝑmã pr̃ sancte nõdũ
quaq̃ repudiasse cognoui/nisi q̃ ꝑ se insuf
ficiens apparebat/ppr̃ quod vlterior obla
tio vie cessiõis q̃rebat. ad q̃d ita? nimirum
vt tant⁹ apparatus ꝙuẽtõis neq̃q̃ fine cõ
gruo fraudaret. q̃ finis ex oĩm q̃s ꝓsulim⁹
et aliorũ pene omniũ iudicio nõ aliter ꝓmo
de q̃ ꝑ vtriusq̃ ꝓtendentiũ cessiõz hr̃i spe
rabat. Sufficiebat aũt (vt tibi visũ ẽ) obla
tio tua general' ne eadẽ facta in pticl'ari coꝝ
nua daret aduerse parti tanq̃ diffideres de
iure tuo q̃ tã leuiter cedere spopõdisses/sed
nõ fallit/nõ irridet inspectoꝝ cordiũ deus.
sapiens (vt q̃daz ait) vitã suã nõ pp'lari ru
more sed ꝓscientie ꝙitate metit. Quid si q̃dã
impiti aut supbi aut maliuoli tuã hãc hũi
litatẽ sctissimã/tuã caritatẽ xp̃i imitatricẽ.
tuũ zelũ feruentissimũ in oblatõe spõtanea
vie cessiõis sinistre detoꝝsisset vt formidas.
alij sup numerũ p'les/guiores insup. tũ fi/
de. tũ amicicia tua/tũ pietate catholica te
hec agẽte collaudassent vtẽtes salomõis iu
dicio/q̃ verã habuisses mr̃nã caritatẽ qui
infantẽ xp̃m viuũ in eccl'iastica sede sua al
teri cedere maluisses q̃ diuidi. ¶ Cetez ꝙo
nõ paz vrgebat te ꝑstituz iuramentũ/nisi
glosis coꝝruptis aliq̃s illõ fedare voluerit
aut dicere q̃ qz in deterioꝝẽ exitũ ꝙgebat ñ
erat obſuandũ/absit pater vt nos oẽs tue
obedietie filij iudicauerim⁹ vnanimiter vt
q̃ discoꝝs sit nescio/q̃ via cessiõis ceter⁹ emi
nebat. eratq̃ sctã et ꝺo accepta si ipa sub iu
ramento ꝓmissa neq̃ret salubrit' vel offerri
vel exeq̃. q̃d verisimili? est decipi v'l vnũ v'l
vniuersos? q̃d ꝓbabili? falli paucoꝝ ꝓscie/
tias v'l omniũ? Addo q̃ si errassz vniuersi
tas obedietie tue ĩ hac sentẽtia. nihilomin⁹
pastoralis pietas astrigebat te pot⁹ cõde
scẽdere nob pie errãtibꝫ q̃ oĩa tã certe tur/
batõi exponere. q̃ppe ad hũc intellectũ vere
enũciatũ est q̃ cõis erroꝝ facit ius. Nõ em̃
p̃sumere debueras oẽs ad tuã sententiã ci/
tius attrahẽdos foꝝe q̃ ad alioꝝ iudiciũ te
vnicũ vel admodũ paucos tecũ posse con
uerti. Nã hoc vltimũ libeꝝ tibi erat nõ alte
rum/obsistẽtibꝫ tot capitibꝫ q̃t tñ ꝙuenisse
in vnã vie cessionis oblatõez nõne miracu
lum est ⁊ pene diuinũ? ¶ Opponet demum Q.
aliq̃s patere satis nũc q̃ inutilis ⁊ cassa fu
erit hec via cessionis q̃ nihil hactenus ꝑ pa
ce valuit opari. Hoc argumẽto viã ꝙuẽtio
nis aut illi⁹ quã noĩas iusticie liceret incul
pare/quã nihil adhuc ꝑfecisse cognoscim⁹
Sz nõ accepte sunt rñdebis he vie ideoq̃
nõ temptate. ita certe nec viã cessionis acce
ptasti/cui⁹ intererat eandẽ ꝑmitus offerre
Eandẽ dico. totiẽs añ papatũ ꝑ te pr̃ ven/
tilatã laudatã ⁊ fere ꝑ vnica cõmendataz.
q̃ si p̃sumit ꝑ via ꝙuentõis aut altera si fu
issent acceptate q̃ dedissent pacẽ eccl'ie. m'l/
to ampli⁹ h̃ existimare ꝙuenit de acceptiõe
libera via cessiõis. q̃ si post oblatõez tuam
caritatiuã altera ps ꝓtumacit renuisset pa
gere/ipa de se suaq̃ salute vidisset/tu libera
tus nobiscũ. tu gl'iosus. tu ab oĩb re et no
mine bñdictus euasisses ¶ Uez ignoscе pr̃
sctẽ si nimis vrget celsitudinẽ tuã multilo
quiũ zeli mei. talia ego nõ ad dãnandũ sed
hortãdũ ꝓnuncio. quatinus q̃ pacẽ eccl'ie
ꝑsequunt nõ inculpes sinistris interꝑtati
onibꝫ. quasi depuato aĩo erga te v'l dignita
tem tuã moueant. q̃tinus ꝑterea ꝓdescen/
dente te capite nr̃o ad humilẽ mẽbroꝝ vo
luntatẽ instar xp̃i ambulem⁹ oĩes vno a/
nimo/vno passu. vna via/donec occurrat
nobis paz vera in eo q̃ fecit vtraq̃ vnum.
dño nr̃o iesu christo q̃ est de⁹ bñdictus in
secula. ¶ Quid supest agere o soꝝores. dum
ps inuenit vtraq̃ causas/tũ excusatõis ꝑ
prie/tũ accusatõis aliene? qua rõne ꝑt h̃ fie
ri etiã si tu beniuolẽtia tãto nisu conareris
vt ps excusanda cẽseret. sed neq̃ in tã ꝓtra
rijs iudicijs videri pũt accidi. Et o san/
ctissima mater eccl'ia cui sñe interim cessu
ra es/quã amplexaberis quã ꝑabis? xp̃i/
ana respublica inter has ꝓtentiões aĩosas
⁊ incertas q̃d aget? interea q̃ se vertet/qua/
li poterit regimine gloriari? Dudũ ꝓtentio
nibꝫ pomptio ⁊ iulio cesare ciuilibꝫ armis
romana respublica neutrius ptẽ ꝑbans re
manserat in medio desolata cũ Lathone q̃
nulli sil'r pti fauẽs erat Ita eñ dicit Sene
ca. Utz ꝙo sil'e sit in scismate nr̃o tãto dete
riori q̃to aĩe moꝝs q̃ coꝝpis plus horro/

ris hz nõ determino. vtinã veniat dñs qui ⁊ illuminet abscõdita tenebraꝝ. ⁊ posita in lucẽ cõpleat in ope. paꝝ q̃dem videre est si nõ dar opari. Hoc q̃dem solũ relictũ videt vt qz cũ ignoramus q̃d agere debeam⁹ humano ꝓsilio ꝓfugiam⁹ ad diuinũ nisi vob aliud o sozores videar. ¶ Beniuolentia. Mihi beniuolẽtie idẽ ꝓsus ẽ iudiciũ frat vt null' accusat⁹ maliuole sic obfuare (nisi me fallit amoz tui) studuisti ꝓuertam⁹ nos ad dñm q̃ten⁹ ad nos ꝓuertat. Ambulans sup aquas pentis fluctuatõis vent⁹q; ipe rãs et mari / et fiat eo iubẽte trãq̃llitas. q̃d tacita recogitas sozoz nra discretio. dic ⁊ tu q̃d censes agendũ. ¶ Discretio. Ego ꝓo hac idẽ nihilominus nec tẽptari videar deus. conari decet nos ad laborẽ si forte pijs attẽptationib⁹ aspiret de⁹ vires. ¶ Zelus. Uerissime suades p meã fidẽ o sozoz discretio saluberrime ⁊ diuine. vis igit vt ea plia q̃ penes nos seruam⁹ recõdita sup hac negocio ꝓferamus in medium. tum de medio pacis inueniẽdo. tũ de ꝓsilio sic vel nõ celebrãdo. tũ de pape accusatõe ⁊ excusatione cũ reliq̃s. illoz em̃ inspectio dare possz occasionẽ sapiẽtib⁹ pfundioza cogitandi. ¶ Discretio. Uideo te frat ad ingeniũ redis tot⁹ flãma es / ne q̃s nõ velle foras erũpere. scio q̃ tu loq̃ris / illa q̃dã ipetu magis piecta sunt q̃z digeste ordiata / sine stilo sine limitatõe. Attñ si ita fert aius tuus nec cõpesci põt / tu in alia nobiscũ cõtione ea ppone. nos secedere ad alia tps vocat ⁊ verba tua (vt aspicis) iã popularis cõtio / iã scholasticus cetus / iã curia regal' expectat. tuaz rẽ ergo age ⁊ bñ habe. ¶ Zelus. Polliciti memoz obediẽtia vltro. ⁊ tu bñ hẽas sozoz nec vllo vnq̃z i negocio me desere. tuo q̃q spũ o germana beniuolẽtia ꝓcul oĩs a nobis et ceteris maligñ puersitas exturbet ⁊c.

¶ Finit.

Sequitur epistola

christianissimi regis frãcie iustificatiua subtractionũ factarũ a Petro de luna / nõ obstante obedientia suo ꝓdecessori et sibi q̃nq̃z prestita.

Karol⁹ dei gr̃a frãcoz̃ rex vniuersis christifidelib⁹ salutẽ in dño / et ad eam quaz sũmope desideram⁹ eccl'iasticã vnionẽ vnanimit aspirare. Pax eccl'iastica q̃ sub vnico ⁊ certo christi vicario ꝓsũgere debet vniuersa mẽbra populi christiani sm ipi⁹ christi et apl'i sui documẽtũ dũ olim post mortẽ felicis recordatõis Brego. pape vndecimi ꝓturbari cepisset. dũq; scisma pnicios̃um mõstrũ horrendũ ingẽs in eadẽ eccl'ia suboriri cerneret ex causis toto orbe notissimis / christianissim⁹ tũc ac p̃ clarissime memorie ꝓgenitor nr̃ Karolus q̃ntus suasus multis vehemẽtibusq; rõib⁹ deliberauit adherere ⁊ obediẽtiã pstare illi quẽ collegiũ cardinaliũ iureiurãdo asseruit in vita ⁊ in morte. atq; publicauit se canonice in sũmũ pontificẽ ⁊ vez christi vicariũ sponte ⁊ ꝓcordit elegisse. ¶ Arbitrabatur nãq; verisimilit idem ꝓgenitor nr̃ vt erat totus feruẽs in zelo dom⁹ dei. ⁊ ex sua fide pia alios dijudicãs q; ceteri principes ac plati cũ vniuerso clero ⁊ pplo ptin⁹ obedirent ꝓsimilit / dũ electiõem hmõi p collegiũ pfatũ cardinaliũ sufficiẽter eis innotesceret / rite fuisse celebratã. sz alit euẽisse dudum iã deploramus. neq; enĩ potuerũt vsq; hodie dicti cardiales hocip̃m. Nos idcirco cernẽtes expientia tpeq; docentib⁹ q; hec obediẽtia pstita inualida erat ad tollendũ fundit⁹ scisma pestifez qõ in exiliũ gra uissimum pacẽ desideratissimã ⁊ optimaz detruserat. deliberam⁹ eãdẽ pacẽ ad ppriũ cubile suũ qõ est eccl'ia velut ad suã regionẽ p alias vias tot⁹ conatuũ viribus reducere. hinc ꝓcilia crebra. hinc legatões laboriosissime ac sũptuosissime p omes pene xpianitatis regiones frequẽtate / tãdem aspirãte deo via cessiõis vtriq; ꝓtendentiũ p reuersiõe pacis turpiter exulãtis iuuẽta ẽ cõpendiosioz absq; vlla dubitatõe expedientioz iudicata. Hãc pinde viã cũ omi solemnitate pentari fecim⁹ successori illi⁹ cui pgenitor noster (sicut dixim⁹) obediẽtiã pstiterat. quã obediẽtiã ideo maxime postmodũ ab eodẽ successoze p tpe subtraxim⁹ / qz nõ satis apte p vie cessiõis ꝓpendiũ videbat velle pacẽ reducere / postpositis disceptationũ intermiabiliũ amfractib⁹ ⁊ ingressibilib⁹ aliaz viaz labyrinthis. At vbi visus ẽ nobis ad salubrioza se ꝓuertisse ꝓsilia rursus absq; omi mutabilitat⁹ culpabil' nota obediuim⁹ eidẽ / ita tñ animo nostro gerẽtes / si et q̃diu hec obediẽtia nr̃a non obstaret eccl'iastice vniõi. quẽadmodũ in concilio vltimo eccl'esie regni nostri memim⁹ satis datũ intelligi. neq; enĩ voluim⁹ vnq̃z scienter (neq; fas esse credim⁹) obedientiã pre-

stare cuiqꝫ mortaliū in pacis vniuersal' piu
diciū. in scismatis somitē. i discordie istru
mētū. Et o salutifer xpe pnceps pacis / qꝫ
diu iā qsiuim⁹ pacē et nō venit. Expectaui
mus tps medele / tpus. s. iurate ꝓuētōis v
triusqꝫ ꝓtendentiū p cessiōe celebrāda. ⁊ ec
ce turbatio. ¶ Animaduertite hec dñi prīci
pes xpiani q̄bus est doloꝛi tal' tantaqꝫ ma
tris dissipatio. Attēdite insup vobis ⁊ vni
uerso ppl'o xpiano vos sacri pōtifices in q̄
posuit vos spūssctūs epos regere eccl'iam
dei quā acq̄siuit sanguine suo. Attendite q̄
sumus. nolite dissimulāter agere. vbi depo
pulat' gregē christi miser⁊ modis / tēpestas
hec seuissima horrēdaqꝫ vorago. Exurgat
in vnū ppl's vniuersus tollere de medio sui
deformissimū ℔ portētū / vñ fit in obpro
briū hostib⁹ incredul' ppriusqꝫ aiab⁹ dāna
tionis et ne discrimē aptū. decidat vl' inui
tus vnus aut alter. imo vtriqꝫ ꝓtendentiū
ab occupata sede petri poti⁹ qꝫ vnitas eoꝝ
ꝓtētiōe depeat. Nā dū neutri ppl's obedi
et. neuter ampli⁹ de pmatu vl' frustra ꝓten
det. neqꝫ audiet' vltra vox illa crudelissime
femine. nec mihi nec tibi. sz diuidat'. sed illa
pie matris. date illi infantē viuū. Nos ꝓ vo
q̄ nihil ita post aīe salutē desideram⁹ qꝫ vi
dere serenissimā pacis faciē / nr̄is effulgere
tpib⁹ / iudicam⁹ exp̄missoꝝ et sil'iuz ꝓsidera
tōe nullū ad p̄sens patere validi⁹ in tā de
spato malo remediū / qꝫ q⁹ neuter ꝓtēdētiū
aut sibi forte successoꝝ p̄steꝫ deinceps obe
dientia a ppl'o xpiano / deficiēte siq̄dē fomē
to tātus ignis iste infernal' i se tandē defici
ens dāte deo collabet'. Quapropt' p̄ceden
tib⁹ habitꝫ sup ℔ vicib⁹ repetitis. magnis
⁊ maturis deliberationū ꝓsilijs cū sapiēti
bus pitis et deuotis hoīb⁹ deū et eoꝝ salu
tem gerētib⁹ p̄ oculis. Nos vt eccl'ia regni
nr̄i ac delphinat⁹ vienē. p nob⁹ et subditis
nr̄is eorūdem regni et delphinat⁹ decreui
mus talē amplecti neutralitatē i festo asce
siōis prime venturo. nisi iterea nob⁹ vltro
pax aduenerit. pcessuri nihilomin⁹ vlteri⁹
assidua sollicitudie cū alijs ꝓncipib⁹ ⁊ ca
tholicis oīb⁹ / donec euulso scismate pax plā
tetur. Qꝛ si mirabunt' forsan aliq̄ ex alit' af
fectatis vnde nobis ista licēt / attēdāt poti
us q⁹ hanc nobis legē facit ipa q̄ legē ne
scit dura necessitas. imo ⁊ filialis pietas / q̄
p medios etiā ignes et gladios mr̄em talē
ita collaborantē eripe conaret'. Ecce mor
bus inueterat⁹ ⁊ putrid⁹ q̄ ex fomēt⁊ leuio
rib⁹ in deteriora q̄tidie velut cācer serpit. si
n̄ ferramētū cauterizans adhibeat' / null⁹ re
cte cl'pauerit ¶ Demū cū p hac neutralitate
i vnū tractāda ꝓncipes ac magnates vtri
usqꝫ obediētie ꝓmoda celeritate ꝓgregari ñ
possent / nullos suo q̄sum⁹ ꝓtēptui depu
tet ius ptis nr̄e / quā pbabilissima rōne p̄li
batus pgenitor nr̄ ⁊ nos hactenꝰ fuim⁹ in
secuti / i hac neutralitate ꝓdemnatū vl' de
pressum / cū nūc nō de iure hui⁹ vel illi⁹ / ⁊z
de cedendo iuri vero vl' ptēso p vniōe ꝓse
q̄nda res agat'. ¶ Quāobrē vos oēs ⁊ sil'es
hortamur in xpo. ⁊ p eā quā de īmacl'ata
sponse sue eccl'ie laceratōe feda ꝓpassiōem
geritis obtestamur / arripite nobiscū vali
dū ℔ et efficax sicut expectam⁹ in dei ⁊tute
pestis hui⁹ exterminiū. vt denegatio hec obe
dientie vtriqꝫ ꝓtendentiū afferat nob⁹ tandē
pp etuā vnanimēqꝫ obediētiā sb vno ⁊ cer
to xpi vicario / q̄tinus fuiam⁹ deo in pul
critudine pacis ⁊ reqe opulēta. In q̄z om
niū fidē ⁊ testimoniuz p̄sentes l'ras nostri
sigilli fecim⁹ munimīe roborari. Datū pa
risi⁹. die. xij. Januarij Anno dñi. M. cccc.
vij. et regni nostri. xxviij. ¶ Finit

Eiusdem sermo habitus coram cōcilio constan. in dñica q̄ erat festū sancti Anthonij

In tie facte sunt i chana gali T
lee ⁊ erat mater iesu ibi. Scri
ptū ē originaliter Joh. ij. ⁊ re
citatiue i euangelio dñice cur
rētis / qō ad honorē gl'iosissi
mi p̄ris anthonij cui⁹ hodie celebritas agi
tur inferi⁹ deducet'. Sz dū nuptie facte sūt i
chana galilee erat mr̄ ihu ibi. Assit ⁊ tu pia
mr̄ iesu nobiscū in ℔ sacro ꝓcilij loco vbi ē
mystice chana galilee vbi allegorice fiūt nu
ptie. Interp̄tat' ei chana zel⁹. ⁊ galilea trās
migratio. Est autē hic zelus transmigrati
onis / sed quo et vnde? Nimirū ex hoc mū
do ad patrem / ex chana in hierusalē q̄ edifi
catur vt ciuitas. quia peregrinamur a do
mino. nec habem⁹ hic ciuitatem manentē
sed futurā inquirimus / que est hierusalem
mater nostra. ¶ Vides inquit' benedictissi
ma mater iesu. quemadmodū celebratur si
nodaliter in hac mystica chana galilee in
hoc sacro concilij loco dignissima nuptia
rum christi iesu filij tui et ecclesie copulatō
Ad quid ita? sane quatenus eccl'ia sponsa
agni / neqꝫ laceret' āpli⁹ scismate neqꝫ detur

pek errorib⁹/neq; deformata maneat vici/
orũ feditate. ¶Assis igit ad has nuptias o
Maria. Assit t filiꝰ tuꝰ iesus cũ discipulis
suis sanctis oĩib⁹ inuitatꝰ p̃cib⁹ a nobis.
quo veniẽte ꝓmutek obsecramꝰ apud nos
assidẽtes in his nuptijs aq̃ grauis et insi/
pida sapiẽtie terrene aialis et diabolice/ in
vinũ optimũ sapie salutarꝭ. qõ nos ebria q̃
dam sobrietate letificet/corroboret. t sit in
nobis vinũ germinãs ỽgines. ℞ est virgi/
nales puras et integras affectões. impleat
ydrie cordiũ aq̃ lachrymose ꝓpunctõnis.
Fiat ℞ intercedente teo sacer heremi cultor
anthoni gl'iosissime fili mris eccl'e. ac i vni
uersa terra nomiatissime. cuiꝰ hodie solẽni/
tas celebrat. Fiat et ℞ insinuãte t petẽte te
btissima t mifficordissima mater iesu mr̃
salutis. quã ideo salutamꝰ depromẽtes sua
uissimũ illõ gabriel epithalamiũ/dũ in pa
lacio virginal' vteri tui nupsit hũanitati di
U uinitas. Aue gr̃a plena dñs tecum. ¶Nu/
ptie facte sunt in chana galilee. t erat mater
iesu ibi. Si dicã qõ sentio pr̃es apl'ici. pa
tres deo amabiles et spectabiles dñi/ tãta
mysterioꝝ p̃sentis euãgelij maiestate/ tãta
dicẽdoꝝ numerositate suffundit t p̃mitur
mee mẽtis acies inualida vt q̃d ꝑmũ dicã
q̃d omittã vix discerno. Cadit in me illud
narcissi philocapti iuuenis apud nazonẽ
t ad fontẽ inopẽ me copia fecit. Ecce nup
in ipo meditatõis mee secreto dũ p̃sentꝭ euã
gelij ỽbis intẽderem apparuit ip̃m velut
fons illimis t nitidꝰ fons vite ỽbũ dei in
excelsis. tanq̃ pterea speculũ quoddã puris
simũ sine macula. tensissimũq;/ et tale qua
le dicũt aliquod esse pspectiui in q̃ relucent
ex vnius corpis obiectu q̃ttuor imagines
speculo nõ fracto. Visa est nẽpe mihi respi
ciẽti p̃sens euãgeliũ q̃druplex expositõnis
sacre scr̃pture facies. quasi totidẽ decore ỽ/
gines/ filie celestis sapiẽtie. quaꝝ nomĩa et
officia q̃dã metro cõprehendit dicẽs. Lit
tera gesta docet/q̃d credas allegoria. Mo
ralis q̃d agas/quo tendas anagogia. His
itaq; q̃ttuor imaginib⁹ insignit fons t spe
culũ sapiẽtie diuine. his q̃ttuor facieb⁹ or/
nat in vtroq; testamẽto sacra scr̃ptura/sicut
figurat Ezechiel' visio in aialib⁹ t in rotis.
Nec nẽpe duo testamẽta sunt velut si sit ro
ta in medio rote. Allegoria fidẽ. anagogia
spem. moralitas charitatem. l'ra sil' tria hec
docet et edificat. Prudentiã allegoria ĩ fi/
de. Fortitudinẽ anagogia in spe. Tpantiã
moralitas in charitate. Justiciã l'ra sub ap
propriatõe q̃ dam tradit. Sapiẽtia enim cu
ius sunt filie/sobrietatẽ et prudentiã docet
t iusticiã et virtutẽ. i. fortitudinẽ ait sapiẽs
¶Queret aliq̃s quorsum ista. et q̃d obscu/
rum ℞ sibi velit exordiũ respectu thematis
huius. Nuptie facte sunt in chana galilee.
t erat mater iesu ibi. Dicã vt potero diuer
sas siq̃dẽ nuptias intuitib⁹ mee ꝓsideratõ
nis opponebat q̃ druplex ista species expo
sitõis sacre scripture/quasi tetras ỽginalis
suadens vnaq̃q; virgo q̃tinus de suis nu/
ptijs p̃mũ et potissimũ habereꝭ verbum
¶Littera corporales nuptias
¶Allegoria sp̃uales t sacramentales
¶Moralitas sensuales
¶Anagogia eternales obiectabat.
¶Dicebat l'ra corpales nuptias honorabi
liores esse q̃s dñs hodie signoꝝ suoꝝ exor/
dio suaq; p̃sentia cũ matre et discipul' ho/
norãs cõsecrauit /quaꝝ fuit por institutio
in padiso terrestri. nondũ innocẽtie statu ꝺ
pdito/quãdo pphetauit p̃iarcha primus
adam. ppt̃ea relinquet hõ p̃emsuũ et ma/
trẽ suã t adherebit vxori sue. t erũt duo in
carne vna tẽ. Per q̃s nuptias impleꝭ mũ/
dus obediẽdo ꝓme iussioi. Cresscite et ml'/
tiplicami et replete terrã. ¶Dic igit tu p̃di/ ✠
caturus q̃les hodierne et q̃liũ p̃sonarũ fue
rint nuptie: et si Johãnes euangelista pro/
ut opinati sũt aliqui/q̃ rõe potuit dici ỽgo
si nubere dispositꝰ: Cur ibi fuerit mr̃ iesu
q̃ vagari/q̃ miscerꝭ cum ludentib⁹ nõ noue
rat: Cur illic inuitati iesus t discipuli qui
bus sobrietas t moꝝ q̃uitas erat amicissi/
ma/t q̃les discipulos cũ nõdũ p̃dicaret ha
bebat: Hunq̃d virginal' marie sponsus io
seph interfuit: t si nõ/q̃ ratio: sisic/cur tace
tur: Cur velut austere rñdit iesus mr̃i vere
cunde petenti t dicẽti. vinũ nõ habẽt: q̃d
mihi t tibi ml'ier nõdũ vẽit hora mea No
ra q̃lis erat illa christe tanq̃ aliq̃ tu fati ne
cessitate tenereꝭ. Expone p̃t̃ea q̃le fuerit vi
nũ illõ t q̃liꝭ ex aq̃ factũ. t si rubeũ fuerit iu
xta illõ. Aq̃ rubescũt ydrie: Cur vinũ bo/
nũ et ita inebatiuũ ꝓpinauit ꝓuinis iesus
q̃ postmodũ iussit vt ñ guarenꝭ corda nr̃a
crapula et ebetate: ꝺ q̃ tñ ebrietate loq̃tur ℞
ad spõsum architriclinꝰ/q̃sinõ reprobet eã
ĩ quiuꝰ ꝫ suaderet Dis hõ ꝓmũ bonum
vinũ ponit/t cũ inebriati fuerint tunc id
qõ deteriꝰ est tc̃. Rursus habet questionez
si nuptie Joseph et marie fuerint tempore

mo hodierno more iudeoꝝ et pene oīm̄ige/
siū solēniter celebrate/qō vtiqꝫ faciendū eē
videk. Non enī fuit clādestinū mr̄imoniuz
sed legitimū. Itaqꝫ Joseph post despōsati
onez marie in hierusalē p̄mo suscepit eam.
Postmodū in familiarē ꝓuictū more gētiſ
sue secūdo. deinde tercio post annūciatōez
angelicā ioseph sup ea certificat⁹ a Maria
ꝛ ab angelo i somnis/fecit iuxta textū euā/
gelicū sicut p̄cepit ei angelus/ꝛ accepit ma
riā cōiugē suā. accepit intellige ritu solēni
nuptiarū. que acceptio dicit ꝙuentio illa ō
qua Matthe⁹. Ānteqꝫ ꝙuenirēt inuēta est.
(nō dubiū q̄n a Joseph) habēs in vtero de
spūsancto. Non q̄dem ex vteri tumore co/
gnouit ꝟ Joseph /eorū honore saluo q̄ op
positū scripsisse et pinxisse videnk. Quid ei
scandalosius apparuisset iudeis ꝙueniēti/
bus ad celebritatē nuptiaꝝ marie /q̄s vide
re tumescentē eius vterū. Sed hec in epl'a
quadā sup celebratōe virginal' cōiugū Jo
seph ꝛ marie lati⁹ notata sunt. Postremo q̄
redicit. hoc initiū esse signorū q̄ fecit Jhs
nūquid ante caruisse miracul'. nūquid oci/
y osus fuisse credend⁹ est: ¶Littera virgo sp
integerrima/qꝛ semp verissima/ceteris au/
toritate p̄oꝛ. q̄ vacillāte reliq̄ nō subsisterēt
cōquirere suadebat hec et silia/dū sororꝛ ei⁹
allegoria pfundissimo intelligētie spū ple/
na subintulit. p̄ferēde sunt(crede mihi) spū
ales sacramentalesq̄ nuptie /q̄ sunt christi
spōsi ad eccl'iam spōsam. quaꝝ fit ꝙuiuiuz
in tēplo eccl'ie/ꝑmūione panis et vini in sa
cramēto altaris. He fuerūt initiate in pri/
mo instāti incarnatōis i thalamo vteri vir
ginalis. ratificate i instanti mortiſ christi p
aquā et sanguinē. ꝛ cōsūmabunk in instāti
eternitatiſ p felicitatē ꝑpetuā. Unde siē res
pfectioꝛ est q̄s sit signū eius. sic has nupti/
as digniozes esse q̄s corpales fateri necesse
est. Unde q̄d dicit ap'lus de corpalib⁹ nup
tijs audi. Sacr̄m iquit ꝟ magnū ē signū.
sto dico et eccl'ia. Figurak celebriter hec de
sponsatio in solēnitate dedicatōis tēpli ma
terialis /et exprimik a Jobe in Apocal'. dū
dicit se vidisse hierusalē nouā descendentez
de celo tāq̄s spōsā ornatā viro suo. ¶Qua/
liter autē matrimoniū ade p statu innocē/
tie si nō peccasset. quō p̄terea ꝟginale coniu
giū Joseph ꝛ marie nūq̄s ꝙsūmatū p̄signa
uerint sacramēt aliter mr̄imoniū christi cū
eccl'ia docere patus sum dicit allegoria/si
ꝛ dū studiositas speculatrix familiarꝝ no/
stra q̄siuerit. Pausare videbak allegoria dū
verbū sumpsit sororꝛ ei⁹ moralitas pruden
tissima ꝛ tota ꝑm nomen suū morigera sua/
dens cōmemorari debere nuptias sensua/
les. Non q̄dem vt exerceank (procul hec i/
pietas) sed vt fugiank ab hominib⁹/que in
abominabili p̄stibulo cōcupiscētie/ꝛ i vo/
lutabro luti carnal' fedissimo spurcissimo
q̄s fiunt/dū ꝓtrahit aīalis hō cum sensuali
tate seu cōcupiscētia sensuali. Initiak autez
matrimoniū hoc adulterū in illecebrosa co
gitatione. Ratificak in ꝙsensu vero vl' iter/
p̄tatiuo. Cōsūmak in ope voluptatiſ libidi
nose/q̄ feda ē/q̄ deformis feral' ꝛ sordida. ex
osa tandē ꝛ penosa. Propterea singularit̄ p̄ce
pit Jsaac iacob filio suo ne accipet vxorez
de genere chanaan. Chanaan iterp̄tak eru
bescēs. ꝛ q̄d erubescendū q̄so magꝫ ipa libi
dinū vili voluptate. cuius sunt exit⁹ odio/
si. tristes et amari. q̄ plus aloes q̄s mell' ha
bent. Figurat ꝟ nobis Amon/q̄ nimio a/
more sororis sue Thamar succensus ꝑcu/
rauit eius ꝙcubitū. sed nefario ope ꝙsūma
to audi quid sequit. ꝛ exosam habuit eā. ita
vt maius esset odiū q̄ eam oderat/amore q̄
eam dilexerat. Fugiendas igit docet tu nu/
ptias istas inq̄t moralitas. quoniā euenit
semp in eis illō Machabeoꝝ. Cōuersē sūt
nuptie in luctū. et vox musicoꝝ in lamētū.
Ecce tū q̄ repleuerūt mūdū sordib⁹ suis.
qm̄ corrupit oīs caro viā suā. ita vt que i
apto et que i occl'to fiūt turpe sit dicere. ita
vt vix etiā in cōfessione possint extorq̄ri ni
si obstetricante manu dn̄i coluber tortuo/
sus extrahak a corde. Cur enī sodoma int/
p̄tatur muta. nisi q̄ mutos sine cōfessione
ꝙsuevit p̄cipitare in stagnū sulphuris ardē
tis. cui⁹ fumus tormentoꝝ ascēdit in secl'a
Vas a puero nuptias sordidas libidis ex
ecratus Anthoni⁹ suspirauit cū ps. Quis
dabit mihi pēnas sicut colūbe et volabo
et req̄escaz. Ecce elōgaui fugiens (secure sa
ne sicut Joseph p̄cē fugit egiptiā) ꝛ mā/
si in solitudine. ¶Ad hanc de Anthonij so
litudine cōmemoratione quī toties ī ana
gogicos raptus est mentis excessus /exoꝛ/
sa est quarta sororꝛ anagogia nil mortale so
nans et diuinā in facie mōstrans originez.
hec ad celestia librās oc'los tracto ex imo
pectoris deuoto suspiria suggerere mihi vi
debak et dicere. Eya quid hesitat animus
tuus/q̄d facillat dubi⁹ an ī p̄oꝛib⁹ nuptijs

vel in meis plus habeat insistere sermo tu? Certũ tene nuptias meas eternales esse de quib⁹ in Matthęo. Venit sponsus et que pate erãt intrauerũt cũ eo ad nuptias. Et clausa ẽ ianua. Et in Apocal'. Gaudeam? ⁊ exultemus ⁊ demus gl'iam deo /quia venerũt nuptie agni. et uxor eius ꝑparauit se ⁊ datũ est illi ut operiat se bissinũ splẽdens ⁊ candẽs. bissinũ enĩ iustificatões sunt sanctorũ. Sequit'. beati q̃ ad cenã nuptiarum agni vocati sunt. Audi tu recogitãs ⁊ suspira. audi suspensus cor ad celestia exemplo Anthonij cuius interꝑtatio sonat surſũ tenens. Sed q̃ eĩ ad cenam agni vocati sẽ ita vere beati /si tĩ vocat venire/ vel nõ tardauerint ut fatue virgines. vel nõ cõtempserint sicut ille q̃ emerat villam mũdane vanitatis. alter iuga boum terrene curiositatis. alter q⁹ duxerat uxorem de qua nunc sororꝫ moralitas loquebat' pessimaꝫ. q̃ est ꝯcupiscentia carnal' voluptatis. ¶ Ita est ꝑ meaꝫ fidem (subintulit cõfestim moralitas ut erat acris in vicia) hec carnal' voluptas pessima est meretrix. Figurat enĩ Dalila seductrix que Samsonẽ accẽsum ⁊ debilitatũ tradidit hostib⁹ philisteis. ac relicto eo pfida ꝑtin? copulata ẽ alteri viro. Ibi igitur nec ut spero fidez aliquã in tali ꝯiugio carnalis cõcupiscẽtia ꝯtrahit ad interitũ. Sz neq; ibi sacramẽtũ est sed execramẽtũ. i. execrãde rei signũ. s. adhesionis anĩe cũ demone. Neq; ꝑles denicq;. quoniã q̃ tenet eã iuxta verbũ Job pascit sterilẽ que nõ parit. Porro deficit vinũ deuote cõpunctiõis in nuptijs eius. q⁹ nõ est mater iesu ibi. neq; vocat' Jesus cũ discipulis suis ad eas/ sz nec vocatus interesse dignaret'. nimirum si fugit eas Anthoni?. ¶ Loquebat' hec moralitas dũ visa ẽ anagogia parũ pferre molestę q̃ suam de nuptijs eternalib⁹ oratõez interruperat. Mox etiã lĩa. mox et allegoria ꝯtendere parabãt (vt ita loq̃mur humano more) altera alterã ꝑuenire locutura prius vnaq;q; de nuptijs suis integro pfecto q; sermone. ¶ Tũc ego quiescite ꝓcor interi
7 vos germane diuineq; sorores. Nolite tumultuari. nolite ꝯtẽdere. ne fortassis dicendorũ ordo turbet'. nihil egre tuleritis /satis id mihi fuerit hactenus vos reuelasse oculos meos ut ꝯsiderarẽ mirabilia ō lege domini. Anĩaduerto q̃ppe velut vnã cẽ faciẽ omniũ vestrũ. qm̃ nuptie tue corpales o lĩa significãt et sacramẽtales ecclie /⁊ spũales ẽtie. et eternales gl'ie. ex quaꝝ pulcerria puritate patet execratio nuptiarũ sensualium. q̃les iure suo detestat' moralitas. ¶ Rursus allegoria manuducit ad anagogiã et ad vtrãq; lĩa moralitasq; subseruiũt. Sil? videre est in singul' facieb⁹ vĩis. Relucet attamen peculiariter in lĩa facies hoĩs. qm̃ solus inter aĩalia lĩis et historijs uti nouit ¶ Relucet in allegoria facies leõis ꝑt' fortitudinẽ illius quã edificat fidei. nõne leonina tibi videt' ista fortitudo q̃ vincit mundũ. hec tĩ est victoria q̃ vincit mundum fides nr̃a. ¶ Relucet in moralitate facies bouis ꝑter tpantiã et domabilitatẽ laboriosã quã docet mos ¶ Relucet tandẽ in anagogia ꝑpũlssime facies aq̃le supeminens. qm̃ edocet ꝑ spem ad celestia leuare surſuz corda. ¶ Lõpressa est his auditis sororia q̃ libet disceptatio filiaꝝ sacre sapiẽtie/ q̃ sue sunt q̃ttuor exponendi scripturam sacram modi. Age inq̃unt utere deinceps ꝓ arbitrio tuo nobis om̃ib⁹ ⁊ singul' aderit liuor om̃is. neq; suborieť murmur vllũ. Deduc vt libuerit verba thematis tui. Nuptie facte sunt in chana galilee/ ⁊ erat mr̃ iesu ibi. ¶ Ast ego pres sapiẽtissimi. p. orthodoxi ⁊ honorabiles dñi decreui mecũ plus dereliquo ꝓcedere iuxta doctrinã allegorie. que quõ credendũ est instruit ex his que lĩa tradit eẽ gesta. Mouet precipue ꝯsideratio sacrosancti hui? general' concilij repsentanti? eccl'iam quã in fide despõsauit sibi christ?. De q̃ Johes baptista. qui habz sponsam sponsus est figurat? in sole q̃ est tãq; sponsus ꝓcedens de thalamo suo. Hic spõsus oĩa ꝯdidit. oĩa repabit ꝑpter ꝯiunctõz nuptiaꝝ istaꝝ. Nam ꝑpter nos hoĩes et ꝑt nr̃am salutẽ descendit de celis. Propt' quã ⁊ alias rões dictus est etiã a philosophis homo finis oĩm sub deo. Initiant' aũt hę nuptie p gr̃am fidem et spem in psenti ō futuris bonis. Ratificant' p adeptiõem ꝑme stole in aĩabus sctis. Cõsummabũt' in die nouissimo p possessionẽ stole duplicis aie ⁊ corpis. Vel dic aptius q⁹ matrimonium istud initiatũ est in pmissione facta sanctis patribus. Hinc dicit' in Apocal'. q⁹ agnus occisus est ab origine mũdi. Ratificatum fuit in incarnatõe q̃ ꝟbum caro factũ est. Cõsũmatũ in passiõe postq; ꝝps dixerat. Consummatũ est. Unde Augustin?. Habit sponsa dũ spõsus morit'. Figurat ħ eus de Ade dormient' latere formata. ¶ Perct

aliq̃s ꝺle ꝓuiuiũ habẽt he nuptie. Habent q̃sꝑandiũ matutinũ ĩ ꝓuiuio eucharistie vbi ẽ vinũ aĩe purissimũ sanguis xp̃i ꝓuer sione mirabili. Vñ Dauid exultabũdus ĩ figura gl'iabat. Parasti in ꝓspectu meo mensam. Sequtur. t calix me⁹ inebriãs q̃ ꝓclar⁹ ẽ. Habent cenã vesptinã indeficiẽtẽ in cõuiuio celestis gl'ie. vbi beati sunt (put allegauit anagogia) q̃ ad cenam nuptiaꝝ agni vocati sunt. Conformiter ꝟ ad legispitũ di cẽtẽ xp̃o. Btus q̃ comedit panẽ in reg̃ dei. vbi etiã vinũ bibet nouũ / teste christo. duz torrẽte voluptatis tue potabis eos domie ¶ Pergebat meditatio cordis mei / allegoria duce latius disserere de nuptijs isti⁹ ecclesie ob reuerẽtiã hui⁹ sacrosancti general' concilij dum affluit studiositas spec'atrix vna ex ancillis sapiẽtie familiari dilectõne sibi gtissima. Hec tota videbat alacris et leta. eam q̃ppe nouit introduxerat rex et architriclinus in cellã vinariã. de q̃ ꝓclamãs inuitat sapiẽtia. Bibite amici et inebriami charissimi. Istic biberat studiositas sobriam ebrietatẽ spũs q̃ more suo m'ta ꝓrens nominatim sup his nuptijs hodierne diei nũc a lr̃a nũc ab allegoria / nũc a moralitate. nunc ab anagogia in modum tetralogi. ¶ Stetit tandẽ magis q̃niã ita me velle cõspexit in allegoria. cui ꝟbũ dirigens dic inquit o doctrix optima. Primũ quib⁹ adornata est dotib⁹ eccl'ia sponsa a christo sponso suo? Deinde q̃lis est habitudo xp̃i sponsi ad eccl'iam sponsam? Rursus viceuersa q̃lis est habitudo spõse hui⁹ ad sponsũ suũ t ad ei⁹ vicariũ quẽ appellam⁹ summũ põtificem? Amplius q̃rto qualiter t q̃z vtiliꝫ deus carnale coniugiũ voluit hui⁹ spũalis signũ esse? Subinde q̃ pacto moralis ecclesia spũalez significat. sic vt mutuas sibi laudes t noĩa ꝓmũicent? Demũ sexto q̃b⁹ modis et locis sacre scripture figurant he nuptie christi t eccl'ie. Quib⁹ expeditis pgam ad reliq̃. ¶ Uerũ recte ãmones o religiosa deuotio celebritas ẽ hodie glorioſſimi et toto orbe famatissimi patris Anthonij. cui⁹ vita tot admirãdis ornata ꝟtutibus fulsit. vt magna sit institutio / magnuz exemplar t forma bone vite t fidei Anthoniũ scire q̃s fuerit. Quãobrem interseras põ cor / non dicã oĩa (hoc itaq̃ fieri nequit) ſz vel pauca laudũ suaꝝ ꝓconia / vt in tali filio glorificet mater eccl'ia / in cui⁹ mirificatione manifestauit gl'iam suam christ⁹ spõsus eccl'ie. ¶ Habet scio lr̃a gestorũ suoꝝ q̃stiones nõ inutiles nec infimas / q̃s pscrutatura sum ego studiositas si t dũ vacauerit. sicut de cõparatiõe vite solitarie t heremitice cũ laudib⁹ suis ad cenobicã. et vite actiue ad cõtemplatiuã / et ꝑlatice ad religiosã. Si beatus Anthoni⁹ sacerdos fuerit Si subiectus in ordie hierarchico prelatis maioribus t minoribus / sicut tradere videtur Dionysi⁹ in eccl'iastica hierarchia. Habet pinde dubiũ si discrete sumit heremi solitudo in feruore nouicio / qui est sicut vinũ nouum sine spiraculo. Hec enĩ reprobasse vident sancti patres / q̃m plurimũ habz hec vita solitaria aduersarie t ipugnatorie temptatõis / put ex his que passus es didicisti o athleta strẽnuissime sacer Anthoni. nunc in flagellatõe etiã visibili demonũ. nunc in mille insidijs astutiarũ suaꝝ. super quibus astutijs infallibiliter agnoscẽdis et distinguẽdis si dabilis est ars certa dignũ est inquisitõne. Habet rursus questionẽ littera de hypocentauris et satyris. Satyri sunt q̃ pedes habẽt caprinos. frontẽ cornutã. nares aduncas. hos inuenisse memorat beatus Anthoni⁹ dũ ad visitationẽ ꝑmi heremite Pauli solus ꝓgeret ꝑ vastã illam heremi solitudinem. dy fuerint vel bestie / vl' monstra heremi. vel calodemões / aut cacademones / iuxta platonicorũ locutões / aut homies / suadet hoc vltimũ / quoniã ipi stridore quodã frẽdentes se in christũ credere cõfessos Hieronymi refert narratio. ¶ Sz A his interim t similib⁹ silentio pressis q̃stionibus / illo ꝓgas ordo quo sanctificata est ordine / o allegoria. Quod annues ipa / delector inquit in ꝑmis o studiositas cultrix sapiẽtie / q̃ fidem. q̃ religionẽ. q̃ deuotõez tuam. q̃ zelũ sciẽdi sedula mõstras. nihilominus q̃z arta sit hora loq̃ndi vides. Expediam de ꝓpositis quantũ dabit. Reliqua vero que iam apud me dictata teneo scriptꝫ ĩ terseram. ¶ Habz igit prima questio tua q̃ bus adornata est dotib⁹ eccl'ia spõsa a christo sponso suo? Et dotes offerũt ĩ munere ¶ Offert se dos iugis fecunditatis / ita vt ñ deficiat vsq̃z in finẽ generatio sua. Jurauit hoc christ⁹. Amẽ q̃ppe dico vobis nõ ꝑteribit generatio hec donec oĩa fiãt. loq̃tur ꝺ apostol' et discipul' q̃b⁹ et ascẽdens in celũ dixit. Ecce ego vobiscũ sum vsq̃z ad ꝓsummatõnem seculi. ¶ Dos altera est plenarie potestatis / tante siq̃dem si credis augustio

quantã habet sponsus suus et q̃ntã decuit et vtile fuit hr̃e talẽ sponsam iure nuptiaľ copule. ¶ Habet licz summ⁹ pontifex plenitudinẽ ptãtis ecclĩastice subiective ordĩatiue regulatiue ꝛ suppletiue/ sup singl'os de ecclĩa. nihilomin⁹ habet ecclĩa sinodaliter ꝯgregata plenitudinẽ ptãtis etiã sup papã ordĩatiue regulatiue ꝛ suppletiue. q̃ ꝟba q̃/ modo sint accipiẽda tractatul⁹ q̃ daz nuper edit⁹ pandit. q̃ ꝓdiet in publicũ magis ad examinatõez q̃z determinationẽ. magisq̃z ad elucidatõem ꝟitatis q̃z ostentatõez vanitatis. q̃uis vltra mľtiplicare ꝓmões q̃d op⁹ est sup ea ꝟitate cui⁹ decisio clarissima soli dissimaq̃z facta ẽ p ꝓ sacrũ concilĩũ. cui nõ licet obniti/ nec ipam in argumẽta deducere. qm̃ disputationũ et argumentationũ et euasionũ friuolarũ null⁹ vnq̃z essz finis. sed casus assidu⁹ in errores absurdos insanos ꝛ impios. Uere et g̃uit ecclĩastes intonuit Quia cito ñ pferť ɔ malos sentẽtia /filĩ hominũ absq̃z vllo timore ꝑpetrãt mala. Nũq̃d nõ iõ sacre h⁹ sinodi Constañ. ipugnãť iudicia q̃ sic habẽt ¶ Primo declarat q̃ ipa in spũsctõ legitime ꝯgregata generale ɔcilium faciẽs et ecclĩam catholicã militãtẽ repsentãs. ptãtem a christo imediate habet. cui q̃libet cuiuscunq̃z status vl' dignitatis/ etiã si papal' existat obedire tenet in his q̃ ptinent ad fidẽ ꝛ extirpatõem dicti scismatis/ ac generalẽ reformationẽ ecclĩe dei i capite et in mẽbris. Itẽ declarat q̃ q̃cũq̃z cuiuscũq̃z stat⁹ vel dignitat⁹ etiã si papal' existat q̃ mandatis statut⁹ seu ordinatõnib⁹ aut ꝓceptis hui⁹ sancte sinodi et cuiuscũq̃z alteri⁹ concilĩ generalis legitime ꝯgregati sup ꝓmissis seu ad ea ptinentib⁹ factis vel faciẽdis obedire ꝓtumacit' contẽpserit. nisi resipuerit ꝯdigne penitẽtie subĩciat ꝛ debite puniat etiã ad alia iuris subsidia si opus fuerit recurrẽdo. ¶ Huic ꝟitati fundate supra petrã sacre scripture q̃squis a ꝓposito detrahit cadit in heresim iã damnatã /quã nullus vnq̃z theologus maxime parisien. ꝛ sctũ asseruit. vidi nup sanctũ Thomã et Bonauenturã hic. reliq̃z libros nõ habeo dant supmã ꝛ plenã sũmo põtifici ptãtem ecclĩasticã recte ꝑculdio. sed ꝓ faciũt in cõpatõe ad fideles singulos ꝛ ꝑticulares ecclesias. Dũ etiã ꝯpatio faciẽda fuisset ad autoritatẽ ecclĩe sinodalit' ꝯgregate sbiecissent papã ꝛ vsum ptãtis sue eidẽ ecclĩe tanq̃z mr̃i sue/ cui⁹ legẽ dimitti ñ debere tradit sapiẽs. tanq̃z ꝑterea regule vel legi directiue ꝛ regulatiue infallibilit' cui se submittere tenet omnis frater peccabil' de ecclĩa. cuius autoritatẽ et iudicia si nõ audierit frater. q̃ libet etiã papa q̃ nobiscũ dicit pr̃ noster audiat' quid iusserit oĩ catholico xp̃o/ sit tibi inq̃t sicut ethnicus ꝛ publicanus. i. excõicatus. Uez hec hactenus alias plura si dabit'. ¶ Dotauit insup tercio ecclĩaz xp̃s ampla tempalitate nolens eã opꝓbriose mẽdicitati subditã esse neq̃z ꝓtemptui/ absit. Uera sit illa ꝓdicatio q̃ mẽdicitas est solũ vel ꝓcipuũ mediũ fecũdandi ecclĩam p semen verbi dei. q̃ diuitie inq̃t suffocãt semẽ verbi. Nõ vtiq̃z diuitie q̃ corpales sunt sed cura diuitiaz̃ nimia pungẽs ꝛ lacerãs adulatrit ꝛ ambitiosa que si cadat in mẽdicitatem nõ aliud testimoniũ q̃z experiẽtie mẽtiri nescientis exquirat. ¶ Quid q̃rto q̃ dota est ecclĩa in filĩs ꝛ in edificatõnem corporis sui. tot sacramẽtis. tot ꝟtutib⁹ moralib⁹ ꝛ theologicis/ tot donis/ tot brĩtudinibus/ tot fructib⁹ spũs/ tot gratĩs gratuit⁹ a spũsancto suo distribuente vnicuiq̃z prout vult. Nã alios q̃dem dedit apl'os/ alios pphetas. ¶ Adde q̃nto q̃ affert ad nuptias istas vnusquisq̃z filioz̃ ferculũ suũ symboluz suũ ꝛ enceniũ suũ put iocũdo satis nec inutili studio descripsisse legit' Lyranus ꝺ nuptĩs sacre scꝑture. Sed hanc vnã p̃ senti inuenim⁹ dotẽ/ q̃ et ꝓposito nr̃o ꝛ euãgelio qꝺ tractam⁹/ ꝛ Anthonĩ laudib⁹ videť accõmoda. Nec dos ẽ vini bonitas. tristes certe viderenť nuptie si vox ista iugiť insonaret. Uinũ nõ habẽt. Uoluit ꝓ sponsus eccl'ie christ⁹. sed aquã conuertit i vinũ ꝛ manifestauit gloriã suã. ¶ Altuero paruaz bãc nec reputandã fortassis eccl'ie dotationem. sz bibulã ꝛ ridiculã existimabis o studiositas/ si vl' nescieris vel nõ aĩaduerteris p̃cios̃issimas vini de quo loq̃mur ꝓprietates. Necz em̃ de vino materiali qꝺ inebriat ꝛ in quo est luxuria litteraliť hic loq̃mur. De quo Sapiẽs/ multos exterminauit vinum. Sz spũale ac theologicũ vinũ intelligimus ꝓsus optimũ iocũdissimũ ꝛ sanatiuuz. hoc est vinũ sacre scripture ad qꝺ inuitat sapia. Uenite inq̃t comedite panez et bibite vinũ. cuius vini fortitudinẽ ex effectib⁹ suis q̃s decem inuenimus positos in Esdra si mystice loq̃ libuerit colligimus. Ubi ꝑmus triũ iuuenũ dixit forte vinũ. et q̃uis subdiderit alius. fortior rex/ ꝛ tercius

fortissime mlieres. Veritas tñ est q̄ super oīa vincit/pcipue veritas fidei de q̄ Johānes. Hec est victoria q̄ vincit mūdū fides nr̄a. Vincere mundū pfecto nō ē pua victoria. Scti ꝑo p fidem vicerūt regna. fortes facti sunt in bello. castra ꝑterūt exterorū. ¶ Et quoniā (put antea notatu ē) dies hodie celebris agit de gl'iosissimo matris ecc'lie filio btissimo anthonio/victore strēnuissimo. Placet ex opib⁹ ei⁹ q̄ tradidit nobis lr̄a. q̄ ꝑterea moralitas nouit et docuit. q̄ tandem anagogia profecit/ducēs eū sup excelsa. Placet inq̄ etiā exemplū īducere p se sufficientissimū etiā si aliud deesset quo fortitudinē vini hui⁹ sacre sapiētie ꝓclude D refas nobis est. ¶ Forsitan inq̄res vñ beatissim⁹ anachoritarū Anthoni⁹ habuit vinū tale q̄ lr̄as nō didicit. Rñdet Aug⁹ prohemio de doctrina christiana. q̄ nō ex hoībus neq̄ p hūanū lr̄aꝝ studiū hausit illō. sed diuine reuelatōis infusiōe sibi collatū ē. Cui⁹ odor vini mīstratus p lr̄am gestorū suorū q̄d in Augustino fecerit accipe. Inebriauit q̄ppe eū pia sobrietate q̄ mox ī virū alterū mutat⁹ est. ꝛ fugit ab eo sollicitudo vite ꝑterite. tandē velut luce q̄dā securitatis infusa post egestū torrētē lachrymaꝝ solidatus ē in ipa lege xp̄i. Dicebat q̄d agimus. surgūt indocti et celū rapiūt. nos autē cū sciētijs nr̄is sine corde rē. ¶ Quisq̄s igit recogitat admirat ꝛ gaudet augustinū tibi trahituꝝ o sctissima mater ecc'lia. gaudeat optet ꝛ congtulet ꝛ gr̄as agat Anthonio. Quare quoniā ipe tā eximiū ꝛ p̄claris simū doctorē Augustinū tibi dedit/et hoc ꝓpter testatissima (sicut idē Aug⁹ loquitur in ꝓfessionib⁹ suis) eiusdē anthonij miracula. propt admirabilē insup vite sctitatē. q̄ deniq̄ ꝓsiderauit dotes varias ecc'lie ī hoc vno collectas fuisse/q̄les nouez enumerat ap'ls ad Thoꝝ. Sermo sapiētie. fmo sciētie. fides. gr̄ia sanitatū. operatio virtutum ī demonijs eijciēdis. pphetia. discretio spirituū. genera linguaꝝ. interp̄tatio fmonū. ꝛ in ep'la p̄sentis dñice ad Rhomanos sumunt decē et octo/quoniā fuit Anthoni⁹ tribuēs in simplicitate. p̄sidens ī sollicitudine. mīficors ī hilaritate. diligens sine simulatōe/odiens malū. adherēs bono. caritatē fraternitat⁹ diligens. honore ceteros p̄uenientes. sollicitudie nō piger. spū feruēs. domino seruiēs. spe gaudēs. in tribulatōe patiēs. oratōi instās/necessitatib⁹ sctōꝝ ꝓmunicans. s. spiritalib⁹. hospitalitatē talib⁹ sectans apud frēs suos. Benedicēs p̄seq̄ntibus/bñdicens rnō maledicēs. gaudēs cū gaudentib⁹. flens cū flentib⁹. nō alta sapiēs sed hūilib⁹ cōsentiēs. Hec oīa opat⁹ ē vn⁹ et idem spūs in anthonio. quē figuraliť vidit Joh̄es in Apoca. filium ecc'lie raptū ī celū a facie dracōis. de q̄ quidē ecc'lia premittit. signū magnū apparuit in celo/mulier amicta sole iusticie/ꝛ luna tot⁹ mutabilitatis sub pedib⁹ ei⁹. et in capite ei⁹ corona stellaꝝ. xij. que sūt vel. xij. ap'li. vl. xij. articuli fidei/vel vniuersitas gr̄aꝝ. ¶ Libet h̄ E exclamare felix ista dies tāti patris anthonij. in q̄ natus est olim illustrissime memorie philippus dux q̄ndā burgūdie p̄ncep⁹ pacis prudentissim⁹ memorād⁹ cū reuerēti sp suspirio. nedū mihi sed toti gallie. īmo ꝛ ecc'lie. p̄dicaui sepenūero paris⁹ in hac die natiuitat⁹ sue dicēs inter ceta/diē hanc celebrē esse/sibi debere. nō q̄ nat⁹ erat ī mūdum fili⁹ ire de matre q̄ concepit eū ī peccat⁹/maledicēda poti⁹ exēplo Job ꝛ hiere mie. recolenda ꝑo dies hec q̄ baptismi regeneratōem q̄ nat⁹ ē denuo meruiss̄. quia rursus patronū talē et tantū q̄si peculiariť dedisset in animi sui deuotōe dñs deus nr̄. Profuerit tibi tunc ꝛ nūc tua h̄ deuotio p̄ceps illustrissime ad salutē aīe ppetuā. Profecerit insup ad inclite posteritat⁹ tue bonū ꝛ acceptū deo statū. Sic opto. sic p̄cor atq̄ desidero sine fictōis aut adulatōis spū. Testis est in celo iudex me⁹. cor̄ā q̄ est oīe desideriū meū. scis quoniā ita mihi sū ꝓsciꝰ in ꝟitate. peat g̃ falsitas ꝛ ꝟitas vincat. veritatē ei vinci falsitate pessima est victoria. Vñ et si iubet primū diligi de⁹ sic̄ seipsuz. q̄ ꝑo diligit iniq̄tatē odit aīam suā ꝛ seipz. ꝓseq̄ns est q̄ ille primū odit q̄ iniq̄tatē in eo nutrit ꝛ diligit. put vidit p'hus in ethicis tollēs omnē ab ipio amicicia/etiā cū seipo ¶ Sz videat vñ captus ē sermo/doceam⁹ fortitudinē vini sacre sapientie ex effectib⁹ q̄s opatū est ī Anthonio. itaq̄ dr̄ī Esdre q̄ seducit mentē. id ē seorsuz ducit. h̄ nūq̄d non in Anthonio pspicue monstratū ē/dū ad vnicā euāgelici vini p̄gustationē ad vnam vt dicit guttā. Si vis pfectus ē vade et vende oīa que habes et da paupib⁹. ipe. ptinus a terrēis ad spūalia/ab imis ad summa. a visibilib⁹ ad iuisibilia. a caducis ad eterna seorsuz duct⁹ est. q̄m sedens in solitudine leuauit se sup se vsq̄ adeo vt viuēs

docuerit nõ esse ꝑfectã orationẽ que nõ ita
rapeꝛ in deũ ꝙ suꝝ ꝑius nequaq̃ memĩerit
Nõne bona tibi videꝛ ⁊ optãda mẽtꝫ hec
seductio/hec seorsuꝫ ductio quã inducit sa
piẽtie sacre vinũ? Tradidit sup hac mentꝫ
seductõe doctrinas ⁊ industrias diuinꝰ di
onysiꝰ in de mystica theologia. memorabi
le est id qđ lr̃a refert de anthonio. q̃ occur/
rente sole faciẽ ꝟtebat ad orientẽ/vbi tãdiu
fixus stabat suspẽsus mentẽ ad celestia q̃/
usq̃ sol oriens feriret radijs oclos eiꝰ. qđ
anthoniꝰ moleste ferens/q̃d impedis o sol
mentẽ meã celestia ꝯtẽplari. testis est huiꝰ
anagogia soror nr̃a/quoniã ea duce cerne/
bat in spiritu lucẽ. De qua Boetiꝰ. hãc q̃s/
q̃s poterit notare lucẽ cãdidos phebi ra/
F dios negabit. ¶ Sequiꝛ alter effectus vini
nuptialis et theologici/qꝛ regis ⁊ orphani
facit mentẽ vanã. alia lr̃a vnam. Itẽ serui ⁊
liberi/paupis ⁊ diuitꝫ. Tolliꝛ hic acceptio
ꝑsonaꝝ. qꝛ pusillũ et magnũ fecit deꝰ. Nũ/
quid soli diuites euãgelizanꝛ? euangelizan
tur et paupes. Unde in Hester nuptijs da
baꝛ vnicuiq̃ vinũ ꝟm magnificentiã regiã
nõ iuxta diuitias sedentiũ vel pauꝑtatem.
¶ Est autẽ vanitas aliqua mala vt ibi. va/
ni sunt om̃es hoĩes in q̃bus nõ ẽ sapiẽtia
dei. hanc nõ affert sꝫ tollit sapiẽtia et addit
vanitatẽ laudabilẽ que ex hũilitate funda
tur. quẽadmodũ tu felix heremi cultor ⁊ in
cola Anthoni supfusus ꝟ vino sapiẽtie tete
reputasti quasi nihilũ ⁊ inane in conspectu
diuĩe maiestatis ex cõsideratõe ꝓprie fragi
litatis dicens cũ ps. Ego ad nihilũ reda/
ctus sum. ⁊ iterũ. substãtia mea tanq̃ nihi
lũ est ante te. Beata ꝓrsus et rara vanitas
hmõi. quã docet tradit et efficit ꝑ vinuꝫ sa
cre scripture summꝰ pincerna christꝰ. Di/
scite a me qꝛ mitis sum ⁊ hũilis corde. Ali
oq̃n euenit illud de marie cantico. Dispsit
supbos mente cordis sui. Est aũt hec hũi
litas parens discretõis ⁊ custos/dũ nõ ꝓ
prio quasi vano sꝫ sanctorũ patrũ credit iu
dicio. De q̃ discretione saluberrimũ est an/
thonij documentũ ꝯclusum ex mutua pa/
trũ collatõe ꝙ ipa est directrix aurigaq̃ ꝟ/
tutum. qua derelicta ꝟtutes cetere vix aliđ
opantur nisi ꝑcipitiũ casum vel interitum
Hinc est illud Anthonio missuꝫ celitꝰ ora/
culum. dum aspiciẽs mirabiles mũdi laq̃/
os exclamasset Dñe q̃s euadet illos? Rñsũ
est/hũilitas. Conformiꝛ ad illud psal. Hu
miliatus suꝫ et liberauit me. ¶ Seq̃ꝛ terciꝰ
effectus vini qđ loq̃mur. omnẽ mentẽ con
uertit in securitatẽ ⁊ iocũditatez/iã idip̃m
in Augustino memĩmus. Hoc in Antho
nio tradit lr̃a fuisse/quẽ nõ prius cognitũ
nouiter aspiciẽtes agnoscebãt inter ceteros
patres ex q̃dam angelica vultꝰ iocũditate.
⁊ frontis oculorũq̃ serenitate. quẽadmo/
dũ cernere est carnaliter ꝙ hõ potus vino
bono fit hilarior atq̃ iocũdior. et vt apud
comicũ est/videꝛ aquile iuuentꝰ Propꝛea
iubet in mysterio Salomõ merẽtibꝫ ⁊ his
q̃ in tristicia sunt dari vinũ. ¶ Quocirca sb̃
ditur q̃rtus effectus /et nõ meminit ⁊c. nõ
meminit omnẽ tristiciã et debitũ. Quo pa
cto sic? certe qm̃ vinũ illđ letificat cor hoĩs.
⁊ exclamare facit cũ ꝓpha. ꝟm multitudi/
nem dolorũ in corde meo consolatões tue
ꝑ vinũ sapiẽtie letificauerũt aĩam meam.
Sed q̃d de debiti memoria vl exactoris?
Audiaꝛ dñs ad Job mystice loq̃ns de so/
litario (qualiũ pater dux et velut initiũ fuit
Anthonius) loq̃tur sub onagri sil̃itudine
Quis dimisit onagrũ suũ liberũ/ ⁊ vincl̃a
eius quis soluit? Cui dedi in solitudĩe do/
mũ et tabernaculũ eius in terra salsuginis.
ꝯtemnit multitudinẽ ciuitatis/clamorẽ ex
actoris nõ audit. circũspicit mõtes pascue
sue ⁊ virentia queq̃ ꝑcurrit. Preclara est ⁊
accõmoda ꝓposito beati Greg. sup hũc lo
cũ expositio lata. ¶ Sꝫ ad quintũ vini trã B
seamus effectũ. et om̃ia ꝑcordia facit hone
sta. q̃ppe nihil coinq̃natũ est vbi ẽ sapien/
tia. nihil impurũ sordidũ vel verecunduꝫ.
Hinc tu lacerationẽ tuã. hinc denudatõez
ꝑ demonũ rabidos insultus nõ erubuisti
agonista fortis Anthoni. Propꝛea nomĩa
tũ est nomẽ tuũ iuxta ꝓmissionẽ boni Je/
su in vniuerso mũdo. Propterea rursus di
ci potes martyr qui tormẽta ꝑpessus es eo
crudeliora quo truculẽtior erat tortor de/
mon inferẽs ea. Spectaculũ igiꝛ (ꝓut loq̃
tur apl̃s) factꝰ es angelis dei et hoĩbꝫ. ĩmo
⁊ demonibꝫ. nec erubuisti tanq̃ bñ ebrius.
sicut nec christꝰ nudꝰ crucẽ. nec hypolitus
ꝓpriã nuditatẽ. neq̃ Noe in mysterio. nec
apl̃i vl martyres erubueꝛt vincl̃a carcerez
⁊ ludibria. Liceat hic carmẽ eccl̃ie sophi/
cũ de Johe factũ dicere iubilo cordis ad
Anthoniũ/q̃ sil̃ fuit virgo martyr ⁊ vates
O nimis felix meritiq̃ celsi/nesciẽs labem
niuei pudoris. ꝑpotens martyr heremiq̃
cultor maxime vatũ. maxĩe q̃ ad ꝯsiderati
ones aliq̃s. ¶ Ueniamꝰ ad sextũ vini salu/

taris effectū q̄ debriat⁹ hō nō memīt regez neq; magistratū. Que rō⁹ plane q⁹ facit ho minē nō timere eos q̄ corp⁹ occidūt ⁊ post hec nō habēt q̄d faciāt. Perspicuū fuit ꝟ ī Anthonio /q⁹ p̄ncipibꝫ ⁊ impatoribꝫ tota mentꝭ libtate rescripsit post collaudatiōem q⁹ credebāt ī christū eos debere remīsci. qm̄ sup se dominū habēt terribilem qui aufert spiritum p̄ncipum terribilē apud oes reges terre. Uez q̄d loq̄mur de regibꝫ hoibꝫ ⁊ magistratibꝫ cū nō extimuerit anthoni⁹ illū q̄ est rex sup oēs filios supbie. et cui nō est ptās sīlis sup terrā. q̄ factus ē vt nullū timeret. demōis enī certamīa nedū ñ expauit sed īsultās puocauit. Tradit lr̄a anthoniū dū adolescēs impugnarek a spiritu fornicatōis rogasse deū vt videret īpugnatorē suum. q̄ in specie pueri teterrimi pedibus suis aduolut⁹ ē q̄si blandiēs ⁊ supplicans. quē Anthoni⁹ mox irrisit ⁊ cōspuit dicēs. Absit deinceps vt vnq̄z te timuerim fedissime atq; vilissime. Mlta sunt hmōi q̄ strēnuitatē oñdūt anthonū aduersus p̄ncipes tenebraz baz. nec min⁹ solertiā discretōis ꝯ suas īsidias. Agebat id q̄d alios docuit facere. et q̄d christ⁹ tēptat⁹ egit. adducebat testimonia scp̄turaz ad omnez actōem suā. Hoc aūt ñ faciūt q̄ vel nesciūt vl̄ dispiciūt scripturas sacras. aut q̄ eas deteriori quersitate corrūpunt. Exēplo eue q̄ d
H p̄cepto dei firmissima fide tenēdo dubitās ait. ne forte moriamur. ¶Audiuim⁹ de magnanimitate Seq̄tur ī effectu septīo d magnificētia /⁊ oīa p talēta facit loq̄. Recte p̄r sus euenit ꝟ in Anthonio /cui⁹ mēs ebria vino nuptiali eccl̄e nihil pusillū /nihil vile nihil exiguū cogitare dignata ē /sed oīa de celestibus q⁹ desursuz erat loquebaꝯ instar apostolorū. q̄ vino hoc hausto repēte loq̄bant magnalia dei. Sūt hec p̄cor magnalia minuta numismata sapīe terrene. nō /sz talenta magna p q̄ loq̄ facit sapiētia q̄ dsursum est. efferens īmensam cordis altitudinem. sīt hoc anagogia de anthonio cui tanta fuit bona generosī cordis elatio. q⁹ ñ dignabaꝯ adherere vel nubere sua vis īrasci bil̄ potēti alicui nisi sūmo. Neq; sua vis rational̄ nubere sapiēti alicui nisi sūmo. Neq; sua vis ꝯcupiscibil̄ nubere alicui bono nisi sūmo. dicēs ex sentētia. Deꝰ cordis mei ⁊ pars mea deꝰ in eternū. ⁊ itez. Mihi adherere deo bonū ē. Si loquebaꝯ igiꝯ p talēta q̄d mirādū. Si diuitias ⁊ opes hereditarias /si vas argenteū. si numos oblatos in defto ꝯtēpserit null⁹ admireꝯ. ¶Sed neq; mireꝯ illud q̄d sequit octauo. Et nō meminerūt cū biberīt amicicīā neq; fraternitatē. Quid ita meminerint cū dicat p̄cerna vini hui⁹ sponsus eccl̄ie christ⁹? Si q̄s venit ad me et nō odit p̄rem suū et mr̄em et vxorē ⁊ filios /adhuc aūt aīam suā /nō ē me dignus. Cōpleuit ꝟ btissimus anthoni⁹ etiam ab adolescētia relinq̄ns domū p̄rnam ⁊ sororem velut īmemor carnal̄ amicicie. ¶Cui ꝓpterea ꝙuēit illud q̄d seq̄tur nono. Sed nō post ml̄tū sumunt gladios. q̄dni sic fecerit athleta fortissim⁹ Anthoni⁹ habēs in exēplū pincernā et architriclinū vini hui⁹ dicentē. Nō veni pacē mittere ī terrā sz gladiū. Ueni cī separe hoīez aduersus p̄rem suū /⁊ filiā aduersus mr̄em suā /et nurū aduersus socrū suā. ⁊ inimici hoīs domestici ei⁹. Maledicīt a ꝓpha q̄ gladium suū phibuerit a sanguine. Hūc gladiū sūpsit ⁊ exercuit Anthoni⁹ tāq̄z potēs crapulat⁹ a vino. nedū aduersus carnē ⁊ sanguinem. et aduersus ptātes aereas tenebraruz baz. aduersus etiā paganos p̄hos /q⁹ mira ꝟborū subtilitate vincebat. aduersus in sup hereticos p̄ptim arrianos pestiferos /dū accersitus ē a sua solitudīe in alexādriā ciuitatē magnā /q̄tinus fidē btissime trinitatis quā corde credebat ad iusticiā. ore coram toto pp̄lo ꝓfiteretur ad salutē. q̄d ⁊ factū est. Quānis enī docuerit q⁹ monach⁹ extra cellā aut solitudinē ē sicut piscis extra aq̄m. Euicit tñ eū zel⁹ fidei et obediētia p̄latis ecclesie debita vt iret alexandriā. in q̄ ciuitate dum p̄mereꝯ a turbis certatim irruētibꝫ vt virū fama noīs celeberrimū apud eos ipi vel visu cernerēt vl̄ manu tangerēt /timētibus ⁊ patiētibꝫ nōnullis vt molestē ferret ferꝯ rñdisse. mihi q̄dem assueto turbis īsultibusq; demonū nihil affert hic populosus hoīm ꝯcursus molestie vl̄ turbatōnis. Ecce quō ꝓtēpsit hic onager solitari⁹ multitudinē ciuitatis. Quippe tu scis o anagogia qm̄ inter hec oīa tota facilitate ꝙabat anthoni⁹ monitōnez eccl̄ie salutarē. sursū cor da. rñsio populorū est. Habem⁹ ad dominū q̄ habent ī patinis vel ad forū. Plane sī cut euenit aliq̄bꝫ vt in vasta solitudine turbulentissimā habent cordis inq̄etudinē ac multiplicitatē. sic ex aduerso ꝓtulerat Anthonio trāquillissimā cordis solitudinē in medꝫs etiā populorū circūstrepentiū oc-

cursib⁹/ipa iugis exercitatio ꝓtẽplationis anagogie coopante gr̃a dei simplificante ꝛ stabiliẽte mentẽ cor̃dis sui. Ea demũ vera pax ẽ quã xp̃s eccl'ie filijs liḡt. Nõ turbet cor̃ vestrũ neq; formidet ait Guido carth.

J ¶Sequit postrẽo vini nuptialis ꝛ theologici mirãdus nimis ꝛ apud carnales incõ prehẽsibilis effectus licet de corpali vino quotidie sit exptus. Et cũ a vino emerserit ꝛ surreterint nõ meminerũt q̃ gesserũt. Ita ꝓfecto est qm̃ ap'licũ exemplũ secuti q̃stũcũq; biberint sobriã ebrietatẽ spũs. q̃stum cũq; ꝓfecerint in virtutib⁹ strẽnuis atz magnificis ipi ad anteriora se extendunt ea q̃ posteriora sunt obliuiscẽtes. deputant p̃ce dẽtia opa nullius meriti vel momenti. ꝓpterea nõ ostẽtãt illa sz cũ Jeremia tãq; pãnum mẽstruate verecundius abscõdũt ab oculis spõsi cuius hec est iussio. Cũ feceritis oĩa q̃ p̃cepta sunt vobis dicite serui inutiles sumus. Et tu deus eq̃ssime q̃s omĩa que iussa sunt/imo vel pauca se fecisse poterit gl'iari? Quis poterit certus esse? Quid ni ꝓpterea filij hominũ q̃liacũq; fecerint ecclesie vino potati libenter obliuiscant nec meminerint q̃ gesserunt. Et hoc est in p̃nti vita pfectõis euãgelice culmẽ summũ istõ vere ꝛ sine fictiõe ex intimo mẽtis sensu cognoscere nedũ ꝓferre solo ore. Ẽia aduerte ꝛ sensib⁹ hec imis (res est non parua) repone quẽadmodũ paulus post egregia tot certamina. post introductõez eius in supna fluẽta vini vite/vbi debriatus q̃d de vestimento corpis sui factũ esset nescio inq̃t de⁹ scit oblitus fuerat tunicã corpis sui in taberna celi. ꝓclamabat nõ ex fictõne vel mẽdacio/absit/minimus sum ap'lor̃ q̃ nõ sum dignus vocari ap'ls. Et itez. venit deus saluos facere pctõres quoz ꝑmus ego sum. Primus pctõr̃ tu es o Paule? Et vbi sacrilegi. homicide. adulteri. ydolatre. pfidi. vbi facinorib⁹ ꝛ flagitijs omnib⁹ oppletissimi? Stat sentẽtia/ꝑmus sum peccatorũ? ¶Quocirca meditãdũ est qm̃ ostẽtare conabat Paulo sil'r ꝛ Anthonio stult⁹ p̃sumptionis spũs laudes ipor̃ merita gr̃as ꝛ p̃conia. Rñdebat vnusquisq; sibỹpi. Quid habes q̃d nõ accepisti? si ãt accepisti quid gloriaris q̃si nõ accepis. Tu nõne de massa peccatrice eadẽ cum ceteris? Tu nunq̃d nõ in eadẽ damnatõe cũ ceteris? Quid igit extollere te vis aut vales pre ceteris? Tibi gr̃az multiplicẽ ꝓtulit deus. Esto neq; em̃ ingratũ esse obliuiscẽdo vel negãdo te ꝓfiteri. Sz esse tãto debes humilior ex munere q̃nto te obligatiorẽ eẽ ꝓspicis i reddẽda ratõe. Ãtuero nõ es sicut ceteri hoĩm raptores adulteri. ieiunas bis in sabbato cum reliq̃s opib⁹ bonis /esto Sed si tales eẽnt hominũ ceteri sicut tu/si gr̃as recepissent a deo sicut tu/ipi plus in dei laudes/pl⁹ in gr̃az actões feruescerẽt q̃s tu/neq; inaniter ꝛ luciferiano more gloriarent? vt tu/deniq; noli altũ sapez time. Nunq̃d scis hodie q̃ lis mor̃ sis futurus. Petrus negauit xp̃m qñ latro ꝓfessus est/ve tibi paup homũcio qui nescis an amore vel odio dignus sis? Qui rursus tua q̃stumcũq; bona videant opa/q̃ districtõe iudicent? ab illo in⁹ cuius ꝓspectu nõ iustificabit oĩs viuẽs/q̃li p̃cea fine terminent? ignoras? Ãttendas deniq; q̃ hec insensibilitas tua. pueniat nõ ex defectu pctĩ. sed qz totus in pctis obtorpuisti stupid⁹/lãgnens/cecus ꝛ marcid⁹. ¶Deũ/ciebat ꝛ obũciebat apud btissimos Paulum ꝛ Antoniũ ꝛ sil'es q̃ biberãt eoz iam sobrietatẽ vini sapie/spũs arrogantie sub increpatõe tali ne surgẽtes ꝛ emergentes ab ebrietate spũali/memissent p arrogantiã q̃ gessissent/q̃ iuxta qđ p̃dixim⁹ ẽ effect⁹ p̃cipuus vini theologici ¶Sic oblit⁹ fuerat deuotissim⁹ Bernard⁹ q̃ senex i fuitio dei dũ egrotaret aliq̃n gemebat ad dñm. vapulem sane/q̃tinus miserearis afflicto qui nõ reperis in me bonũ qđ remuneres. Tẽpus meũ ꝓdidi qz ꝓdite vixi. ꝑ q̃ qđ agam nõ habeo nisi q̃ cor̃ cõtritũ et hũiliatũ de⁹ nõ despicies. ¶Refert lr̃a de Ãgathone patre sancto q̃ ꝓxim⁹ fuit anthonio. Hic veniẽs ad extrema vite stetit ĩmotis ad celuz oculis p triduũ. interrogantib⁹ eũ discipul' suis/pater vbi es? respõdit. ad tribunal iudicis sto. Et tu times pater? Jn vitate frel timeo. et nõ ofidis in opib⁹ tuis. q̃ sũt fm deũ? Interim inq̃t studui quantũ valui ꝑuare mandata dei sz hõ sum ꝛ alia sunt iudicia dei. alia hoĩm/ppter ea nõ ofido q̃usq; venero ante eũ. Ecce quẽadmodũ sctũs Ãgathon nõ memĩerat q̃ gesserat. ¶Leteq; q̃d de te dicem⁹ o maria pia mater iesu/q̃ nuptijs p̃sens hodiernis/letic̃iã vini boni ꝓuius ĩpetrasti. neq; solis ipis sed vniuersis eccl'ie sponse filijs misterijũ condonasti. Quid de te dicemus inq̃z. nõne sicut p̃ ceteris hũilior et gr̃e vino plenior inuẽta es. sic apud te vilior in ocul' tuis extitisti/ꝓ

clamãs toto hũilitatis spiritu cũ apostolo Uenit deus saluos facere pctõres q̃z prima ego sũ. Existimatio qualʒ sit alioz non diffinio. Ego aũt istud sobrie ꝛ absq; ꝓtradictõe existimo credi posse. nõ q̃ pia mr̃ iesu pctõ fuerit vnq̃ obnoxia/vl̃ actuali/de q̃ nõ dubitaʒ. vel originali sicut pie creditʒ. sed peccasset certe si nõ venisset deus saluos facere pctõres. Cuiꝰ saluatõis ipa pticeps ꝓma fuit ꝓritate nõ tẽpis sed dignitatis excellẽtie. in mõ saluãdi. Itaq; dimissa sũt ei pctã mlta. nõ dico iã ꝯcta vel acta p eã. sz ẽ dimissio quedã peccati ne ꝯhaʒ vl̃ agatur. quõ loq̃tur diuinꝰ Dionysiꝰ de purgatione angeloz/quã ꝑterea dicit vnꝰ doctor anglicanus quẽ ꝓfundũ schola nomiat q̃ plures fiũt a deo nob gr̃e ꝓuatiue seu negatiue. ꝓpter quas ei tenemur ad gr̃az actões q̃s positiue. qm̃ nõ est peccatũ. nõ est piculũ q̃ ruere ñ possz hõ si nõ esset gr̃a dei p̃ fuãs ꝓueniẽs ꝛ phibẽs. Hec obstat his q̃ diximus illõ xp̃i. Cui plꝰ dimittiʒ plus diligit ꝓbat ea potiꝰ et solidat. ¶Quid q̃ aĩa quãto biberit ãpliꝰ õ vino sapiẽtie si scite et sobrie fecerit tãto pspicacioz ẽ in videndo ꝛ delicatior atq; viuacioz ĩ sentiẽdo turpitudinẽ ꝛ punctura pctõrũ. ideo sane q̃ aliena pctã sola recogitatio sẽtit dolet ꝛ deflet plꝰ q̃s habentis illa. Hoc ĩ Ambrosio fuit notissimũ. ꝟ q̃tidiano docẽt exemplo viri iusti. Omittamus pctõres omittamus puros hoies. Nõne tu bone iesu q̃ pctm̃ non feciſti/deflens nr̃a facinora magis q̃s vulnera tua. cũ clamore valido ꝛ lachrymis exauditus es ꝓ tua reuerẽtia? Quid igiʒ putandũ est fieri dũ talis aliquis sctũs pctm̃ aliqđ videʒ sibi/crede mihi q̃ nõ est doloz sicut doloz suus. pudoz sicut suus/ ꝛ fetoz ꝛ horroz sicut suus/hinc despicit se abominaʒ. se excãdescit aduersum se factusq; intolerabilis ꝛ odiosissimus sibi flagellet se/rugiens a gemitu cordis sui. Nõ ita pctõres sceleribꝫ ꝛ flagitijs oĩbꝫ plenissimi/ quoꝝ sensus spiritalis vel obstupuit vel obtorpuit vel penitus emarcuit. Uis tale vinũ cognoscere/lege in lege q̃d dñs in apocalyp. mãdat angelo leodicie q̃ neq; calidus erat nec frigidus/sz tepidus. Dicis quia diues sum ꝛ locupletatus/ ꝛ nullius egeo. Ecce viz sanctũ in oculis suis/viz memoreẽ operuz suoz Sz q̃dseq̃ intellige. Et nescis q̃ tu es miser ꝛ miserabilis/ ꝛ paup/ꝛ cecus/ ꝛ nudus. ¶Accipite narrationẽ in tãta materie seueritate iocũdã. Erat mlier inclusa cui subfuiebat ꝑ feneſtrellã q̃dam ancilla. Conueniebãt alĩ multi/ps ex curiositate/ps ex deuotõe/ps ex mirabilitõe. Audierat forte tassis hec inclusa q̃ iusꝰ in ꝓncipio accusatoz ẽ sui. Erat ei mos demissis oculis rauca ꝛ exili voce cũ singultibꝫ suspirijs ꝛ plãgoze se peccatricẽ accusare. se indignã vide re lumen celi p̃ multitudine iniq̃tatũ suaz. se ꝓpterea reclusam eẽ. audiebat ancilla frequentiꝰ hos ſmões. Contigit tandẽ aliq̃s venire q̃sdam ad locũ illũ/q̃bꝫ petentibus q̃d dña sua hec bona mlier recluſa faceret? Rñdit ancilla. sustinete paulisp q̃m puto q̃ escit. interloquendũ vt fit q̃siuerũt ab ancilla q̃d ei de dña sua videreʒ? Quid vultʒ dicam vob/hec est pessima peccatrix pessima oĩm q̃s terra sustinet. Subaudiẽs hũc sermonẽ recluſa exilijt de repẽte furẽs ꝛ insaniẽs. mẽtiris vilissima/mentiris venefica. ego bona sum mlier. Porro ancille nõ defuit vafra et acuta responsio. Oro ꝓ vr̃am fidem o dña ne turbemĩ/estimabã vos hactenus vera dixisse q̃ eratis maxima peccatrix. Quid rñderet dña nõ habuit nisi q̃ ẽ q̃ se neq̃ter hũiliat. Et itez. Est q̃ cordeloq̃tur et oze. ¶Redeamus ad Antoniũ quẽ D nõ meminisse arrogãter eoz que gesserat in ebrietate vini nuptialis eccl̃ie conijcimus tũ ex multis q̃ lr̃a tradit/tũ ex hoc q̃ moriens celari voluit sepulchz suũ/fecit hoc ex humilitate. q. d. deo. q̃ laudaʒ ab hominibꝫ vituperãte te nõ saluabiʒ ab hoĩbꝫ damnãte te. Voluit igiʒ ab hoĩbus gl̃iaz q̃ est putredo ꝛ vermis/noluit sepulchz suũ egyptiaco ritu venerari post mortẽ. Uez aliter puidit q̃ humilia respicit deus/imensa illũ ꝓput cernere est tumulauit gloria. O felicem dixerim Uienne ꝛ Burgundie regionem q̃ venerandis huius corꝑis sacrosancti reliquijs decoraʒ. O felices qui religioso ꝛ peculiari quodam tãti patris obsequio dedicari meruerunt. ¶Quid q̃ gloriosissimus iste sanctus potẽtissimus in miraculis ꝑ sertim sup obsessos a demonijs/simplicitatem humilẽ ꝛ nociuã in discipulo suo paulo rusticano tantũ coluit tantũ veneratus est vt ad eum remitteret energuminos difficilis curationis/se nõ ad hoc ip̃m deputãs ydoneum. Nec nõne grandis humilitas viri tãti/cuius vita omnis fuit ascendẽdo de virtute in virtutẽ/ꝑ centũ ꝛ quattuoz vl̃ eo amplius annos. Erãt qui sobrietatem a

carnib⁹/castitatē veneris non vtentē crimi
nanꝭ abbreuiatiōis vite. ymo ꝛ qñqꝫ mor/
tis causas esse in religione viuentib⁹. Pro/
inde notet hoc ꝛ maneat alta mente reposi/
tum. nemo tā pcōr est q̄ veniā ñ ꝓsequi/qui
nō saluari posset si ꝓuersionem haberet ad
deū pauculo tempe vel momēto q̄lem ve/
lut assidue p tot annos habuit Antonius.
Ex q̄ ppendite q̄ꝫtus in eo fuerit cumulus
meritoꝝ in via/q̄ꝫtus mō p̄mioꝝ in patria
O viri num p̄cellet vinū qō sic cogit facere
vel put habet altera lr̄a. O viri num p̄cellet
vinū q̄ sic cogitat facere sicut Antonius. ℔
est vinū diuine sapiētie/vinū fidei. Non'il
lud infame qō fabulā ꝛ ꝓuerbiū fecit in ℔
ꝓcilio sed vinū fidei p̄ciosissimū q̄ dotauit
eccl'iam ꝯps sponsus suus in nuptijs hodi
ernis si ad mysticū sensū traduxeris. Quod
iuxta p̄missa ꝛ tanti p̄ris Anthonij certis/
simū documentū si rite ppinatū fuerit/nō i
aureo calice babilonis terrene aīalis et dia
bolice sapiētie ꝟm traditiōes hoīm ꝟitatez
in mēdacio detinentiū. si pia cū sobrietate
bibitū extiterit/mentes potātiū seducit pri
mo/℔ est seorsum ducit. qō hūliat. qō asse
curat/quod iocundat qō honestat. qō dat
magnanimitatē/quod ꝓfert magnificētiā.
quod tollit amicitiā noxiā. quod attulit in
strēnuitatē mirabilē Et tandē posterioꝝ co
gens obliuisci extēdere sp in anteriora mē/
A tes facit. ¶Erubescāt igiꝭ detractores sa/ O
cre scripture q̄ vinū suū miraculose mīstra/
tum nuptijs eccl'ie p̄ꝫtim die pēthecostes
qñ docti sunt apl'i oēm ꝟitatē/nō volūt p̄/
mū poni/sz illud vel abominanꝭ ꝛ nauseāt
vl' spernūt vel negligūt. aut certe miserabi/
liꝭ dū biberūt in furoꝛē suū ꝛ insaniā ꝟtūt.
quemadmodū videre ē in febricitantib⁹/q̄
bus vinū q̄ meli⁹ eo nocenti⁹. febris aūt al
tera q̄lis est deterioꝛ ipa pcī malicia? De q̄
sapiens. ꝛ excecauit illos malicia eoꝝ. neq̄
sperauerūt mercedē iusticie. ¶Erubescāt p̄
terea q̄ laudib⁹ tuis o gl'iosissime ꝛ vsq̄ ad
vltimū terre noīatissime pr̄ Anthoni non
applaudūt sz detrahūt. q̄ mīstros tuos vl'
nō reuerēter suscipiūt/vl' irridētes abūciūt
miscētes ꝓtumelijs suis impietatē heretica
si ꝟitatē habz accusatio q̄ iudicialiꝭ facta ē
nup in ℔ sacro ꝓcilio. inuenim⁹ alium tibi
fuisse deuotiōis honorē o sacrosctā mr̄ ca/
put et mgr̄a fideliū omniū romana eccl'ia
q̄ ꝓstituisti vt vn⁹ sp essz ordis btissimi pa
tris anthonij. q̄ romanā curiā seq̄ns ipe ꝛ
fragmenta a mēsa pape colligat in elemosy
nā paupeꝝ/et curatus ꝓpri⁹ ꝛ q̄si parochi
alis omniuz q̄ vulgari vocabulo curtisani
nominā existat. Mouit ad ℔ pius religi
onis christiane spūs/recogitās q̄t miracu
lis in vita/q̄t post morte bñficijs et opitu/
latōibus refulsit idē anthoni⁹/p̄ꝫtim i hac
q̄dam speciali p̄rogatiua. q̄ ignē sacrū fu/
gat ex corporib⁹ in signū q̄ ignē ꝓcupisce/
tie libidinose pniciosioꝛē inuocat⁹ refrigerat
in cordib⁹. Exclamat ad ardorē ignis hu/
ius infernal' temptat⁹. O sacer anthoni ad
iuua me. Cōfutauit hereticos anthonius
iā dictū ē ꝛ repeto. q̄ senex et solitari⁹ neq̄
populū habēs subditū /neq̄ lr̄as didice/
rat/exiuit heremū et venit ad alexādrie ci/
uitatis magne conuētū. Attēdant obsecro
(p̄cor et obtestor) in sp̄ū lenitatis attēdant
exēplū ℔ ꝓfunda cogitatōe q̄ ꝓstituti sunt
habere curā gregis dñici habere sublimita
tem simul cū obligatiōe pastoral' officij. q̄/
q̄ salutē animaꝝ /q̄ pacē regnoꝝ/q̄ pullu/
lantiū assidue eoꝝ extirpationē /q̄ catholi
ce ꝟitatis elucidatōez q̄runt. qui p̄terea ro
bur/decus ꝛ honorē hui⁹ sacrosctē synodi
cupiūt integrū ꝟuare. cupiūt ab hereſib⁹ in
sinu suo q̄tidie nascētib⁹ obuiare. quideāt
celeriter ne pontifices sui/ne doctores ꝛ vo
cem habētes vel de ignorātia si nesciāt vl'
de culpabili vecordia ꝛ acceptiōe p̄sonarū
si negligant arguanꝭ. ¶Urgebat ℔ loco ze/
lus domus dei zel⁹ eccl'ie. zelus honoris ꝛ
debiti huius sacri ꝓcilij. fortitudo vini nu
ptialis. declamatoriā/ymo satyricā vl' tra/
gicam inuectōem in hereses ꝛ errores cū su
is defensoribus/cū dissimulatoribus/ q̄ nō mi
nus dānosi q̄ culp ādi sunt delatrare. Sz
astitit moderatrix sobrietas/expecteꝭ ait tē
pus aliō opportuni⁹/loc⁹ alter aptioꝛ ꝛ act⁹
capacioꝛ. Neq̄ enī desperādū ymo speran
dū est equanimiꝭ q̄ hec sacrosctā synodus
put cepit hereses extirpare sic et p̄ficiet que
radicē doctrine pestifere succidēdo dedit i
telligi ꝓsequenter ramoꝝ adulterina noxiaq̄
genimina debere succidi. Propterea compri
maꝭ vt ꝓposuim⁹ sermo nr̄ ne vel loquaci/
oꝛ effluat/vel plixioꝛ attediet/vel mordaci/
oꝛ et satyricus exacerbescat. Nā q̄d opus
teneres mordaci radere veru auriculas/ait
plinius. Succenseat licz ostentatrix sui iactā
tia submurmurās illō eiusdē satyrici. Sci
re tuum nihil ē nisi te scire hoc sciat alter.
¶ Feret nihilomin⁹ equo animo studiosi/

tas speculatrix/questiũculas ab ea motas cũ solutõibus vel supprimi vel in scriptis distribui. ¶ Fiat ergo tandẽ finis in obsecratione qualẽ ab initio p̃misimus. Cõuertatur quesum⁹ o salutifer christe nũc apud nos in eccl'ie nuptijs cõgregatos turbida grauis ⁊ noxia aq̃ sapiẽtie terrene animalis ⁊ dyabolice. ⁊ fiat vinũ sapiẽtie salutaris ĩ sobrietate ⁊ sanitate potatũ ¶ Cõsequemur autẽ istud miraculuz patres religiosissimi. patres deo dignissimi si mystice fuerimus in chana galylee. hoc est zelũ habuerimus trãsmigratõis ex hoc mũdo ad patrẽ. si p̃terea nostri iesu mater salutis istic affuerit. si dixerit pia insinuatiue orationis voce ad iesum ꝑ oratões hic vocatũ cũ discipulis. vinũ nõ habent. Si subinde mĩstri qui sumus nos obꝑuauerimus monitõem eiusdẽ matrꝭ iesu. Quodcũqꝫ inquit dixerit vobis (nõ dubiũ quin Jesus) facite. qꝛ vinuz sapientie ꝑ ꝟtutẽ datur obediẽtie. Nã initium sapiẽtie timoꝛ dñi. Si demũ ydrias ad purificatõem positas q̃ sunt coꝛda nr̃a repleuerim⁹ vsqꝫ ad summũ aqua ꝯtritõis ⁊ lachrymose compũctõis/que hauriẽda est de puteo ꝓfũde ꝯsideratõis. hinc miseriaꝝ nostraꝝ/qꝛ coꝛ contritũ ⁊ hũiliatũ de⁹ non despicies. hinc misericoꝛdiaꝝ dei quaꝝ nõ est numerus. Tũc faciet iesus initiũ signorũ/ꝯuertet aquã hãc in vinum. itaqꝫ licebit vnicuiqꝫ nostꝝ dicere cũ ꝓpheta. Nũc cepi/nũc est initiũ. qꝛ cuz considerauerit homo supple viuẽs hic tũc ĩcipiet. Hec ẽ mutatio dextre excelsi. Cui⁹ mutatõis sacratissime et btĩssime nos ꝑ g̃tie sue miraculuz ꝑticipes efficiat Jesus christ⁹ eccl'ie spõsus decoꝛus gl'ia qui est deus benedictus in secula Amen.

¶ Finit sermo factus coꝛã sacroscõ generali Constantieñ. ꝯcilio ꝑ dñm cancellariuz eccl'ie parisieñ. Anno dñi. M.cccc.xxvij. die dñica.xvij. Januarij. q̃ die fuit festũ beatissimi patris Anthonij.

Tractatus eiusdem

in q̃ soluit q̃stiões in p̃cedẽti ꝑmone motas ⁊ tũc breuitate tꝑis vꝛgẽte nõ solutas.

Nuptie facte sũt in chana galilee et erat mater Jesu ibi ⁊c. ¶ Assis ⁊ tu nobiscũ pia mater iesu/q̃tinus te petẽte ministreꝛ nob hodie vinũ sapĩe salutaris sancteqꝫ deuotõis qd̃ vt fiat te salutam⁹ dicẽtes/aue Nuptie, ⁊c. Suꝑ quadriꝑtita thematis huius deductiõe coꝛã sancta Constã. synodo tenuimus al's modũ nõ dyalogi solius sꝫ tetralogi quemadmodũ q̃ttuoꝛ esse filias sacre sapĩe/eo tunc notatũ est. quoꝝ nomina ⁊ officia duplex hoc exametrum pandit. Littera gesta docet q̃d credas allegoꝛia. Moralis quid agas q̃ tendas anagogia. Poꝛro subintroducta est studiositas speculatrix ancilla sapientie non industria q̃ multas ab his sororibus questiones super nuptijs hodiernis ab allegoꝛia p̃cipue potuerat. Et qñ de gloꝛiosissimo anachoꝛitarum Antonio cuius tũc celebꝛis erat dies extoꝛ sit deuotio verbũ fidei. quoniã insuꝑ breuitatis amoꝛ plurima iã dictata linq̃ꝛe iussit repetit sepe ⁊ multũ eadẽ studiositas auida sciendi. quatinus in mediũ ꝓdeãt omissa. hinc moꝛẽ gerere ꝑsuasit familiaritas secũ velut a puero traducta. ¶ Erat autẽ sextuplex ad allegoꝛiã studiositatis q̃stio. Pr̃ia quibꝫ adoꝛnata est dotibus eccl'ia sponsa a christo sponso suo? Altera qualis est habitudo christi sponsi ad eccl'iaz sponsã? Rursus viceuersa qualis ẽ habitudo sponse huius ad sponsũ suum et ad eius vicariũ quẽ appellamus summũ pontificẽ? Amplius quarto q̃liter et q̃ꝫ vtiliter deus carnale cõiugiũ voluit huius spiritualis signuz esse? Subinde quo pacto material' ecclesia spiritualẽ significat. sic vt mutuas sibi laudes ⁊ nomĩa ꝯmũicent? Demũ sexto quibꝫ modis et locis sacre scripture figurant̃ he nuptie xp̃i et eccl'ie? ¶ Et q̃dem allegoꝛia tradidit dotatã eccl'iam a christo vini bonitate. quod vinũ est nõ materiale/quod ml'tũ potatũ sicut loquitur sapiẽs irritationez et iraz et ruinas multas facit ⁊ in nouissimo moꝛdebit vt coluber a quo ꝓposuit sapiẽs abstinere carnem suam vt animum suum transferret ad sapientiam. Uinũ igitur tale sed electissimũ spirituale ⁊ theologicũ intelligimus/ꝓꝛsus optimũ iocundissimũ ⁊ sanatiuũ qd̃ sensit semiuiuus a samaritano curatus. hoc est vinuz sacre scripture recreans viuificãs atqꝫ letificans coꝛ hominis mira iocunditate spũs. Si fuerit in sobrietate potatum iuxta monitionem apl'i. Nõ plus sapere q̃ꝫ oporet sapere/sed sapere ad sobrietatem. que sobrietas est humilitas. ¶ Defecerat olim vinũ istud in nuptijs q̃s ab Abel iusto/ĩmo ab Adã deus ꝑm ꝓpo-

situm volũtatis sue disposuerat celebrare. Ita vt iure dici posset. vinũ non habẽt /habebant nec negamus paucissimi admodũ vinum istud sapientie salutaris. Sz quid inter tot ⁊ tantos illõ erat? potabãt passiz plurimi vinum pstitutionis de aureo calice babylonis quo meretrix illa magna vanitas secularis in apocalypsi inebriabat reges terre. De quo apud Moysen. Fel draconum vinum eoz/⁊ venenum aspidũ insanabile. Et antea. Uua eoz vua fellis ⁊ botrus amarissimus. Uinũ istud si nescis est sapientie terrene animalis ⁊ dyabolice mixtum erroribꝫ impijs/heresibꝫ ⁊ blasphemijs quasi totidem reptilibꝫ venenatis. cuius toxicata fex nõ est extinanita/ bibent ex eo oẽs pctõres terre. Atuero dum aduenit xps cum discipulis suis ad mysticas ecclesie nuptias /dum affuit ibi mater Jesu que illuminata vel illuminatrix interptat. ppinatum est vinum bonum sapientie que desursum est p reuelationem habitũ quod reseruatuz est vsqz adhuc. id est dum aduenit plenitudo temporis quãdo gratia ⁊ veritas p Jesum xpm facta est/quando ptera tristicie ⁊ tribulationis aquam conuertit in vinum leticie spiritualis. Audi quomõ? Sz quia inquit hec locutus sum vobis /tristicia impleuit coz vestrum/ecce ydrias plenas aqua vsqz ad summum. Sequitur admiranda conuersio dum subiungit. Sed tristicia vestra conuertet in gaudium/hoc antea pdixerat ipe dum ait. Beati q̃ lugẽt/qm̃ ipi consolabunt. Huc autẽ luctũ/has lachrymas inducit vinũ sacre sapiẽtie compunctiuũ. eo q in multa sapiẽtia m̃lta sit indignatio/ait Eccliastes. ⁊ q̃ addit sapientiaz addit et laborẽ Ostendit q̃ppe sapiẽtia ⁊ sape facit quemadmodũ nascimur natura filij ire/filij mortis eterne. nesciẽtes introitũ et exitũ nostrum. q̃ nemo scit an amore vel odio dign? sit in hac valle lachrymarũ/q̃ntũcunqz ascẽsiones disposuerit i corde suo Uerũ sunt hec abscõdita a sapiẽtibꝫ ⁊ prudentibꝫ huius secli. propterea ducunt in bonis dies suos. q̃runt hic consolatõez suaz. ideo seq̃tur/quod est oim pessimũ atqz miserrimũ. trãsierũt in affectũ cordis/dũ dulcescit iã in eis acerbissimũ iniq̃tatis vinũ. doctrinas bibũt erroneas ipias ⁊ blasphemas p veris quibꝫ aque furtiue hereticorũ dulciores sunt/⁊ panis abscõsus q̃ se palã R pdere nõ audet suauior. ¶ Nunq̃d istud ẽ vinũ sup cui? defectu ꝓquesta es o misericordissima mr̃ iesu/dicens et insinuãs. vinũ nõ habent: nõ vtiqz/ sed postulabas vinũ aliud p nuptijs christi filij tui et eccl'ie. vinũ sacre scripture. vinũ theologicuz. qõ ab initio pparauit eccl'ie sue filius tu? frat ⁊ sponsus. ¶ Sed ecce pchdoloz vinũ istõ euangelice doctrine merũ factũ est q̃si plenũ mixto multiplici mixtiõe. Miscet auaricia turbidã et scenosam aquã sapiẽtie terrene/quã exquisierũt filij agar /fm traditiones hominũ. Hec est ardens cautela ⁊ astutia ꝓquirẽdi diuitias /accumulãdo sibi dẽsum lutũ in auro et argento/ iure vl' iniuria. subfuientibꝫ ei dolis /fraudibꝫ/piurijs vsura/symoniacaqz puitate. Uanc aquã q̃ biberit sitiet iterũ vehementius q̃dem ⁊ acrius. Causat eĩ ydropicã sitim auaricia. apõ quã pfecto quo pl? sunt pote pl? sitiuntur aque. ¶ Miscet luxuria fedã bituminosam atqz sulphureã aquã sapiẽtie animal' que ẽ ardens astutia ptingendi ad illecebrosas carnis voluptates nõ extiguẽtes sed augẽtes sitibũdã carnis pruriginẽ. sicut dypsas serpens que medijs sitit in aquis /ait Lucan?. ¶ Propinat et miscet supbia aquã sapientie diabolice/que ẽ curiosa libido cognoscendi subtilia. sed inutilia. sed supuacua. sz nociua. qm̃ inflat talis scientia violento potu suo generatqz torsiones ⁊ enecat corda supborũ. hinc excogitatio magicaz artiuz. hinc adinuẽtio et defensio nouaz pegrinarũqz doctrinaz. Quo cõtra vinũ sacre scripture liberat a curis. ideo liber dici potest. Purissimũ est mũdans ab inq̃namẽtis. sobriũ ẽ suppримẽs omnẽ supbiã mentis dũ in obsequiũ fidei omnẽ captiuat intellectũ De quo vino terminet sub ꝓsideratõne triplici q̃stionis prime solutio.

Cõsideratio prima

¶ In mysticis xpi et eccl'e nuptijs debz vinũ theologicũ tãqz optimũ atqz salubriter inebrians anteponi. Ratione dat architriclinus in euãgelio. vt cũ inebriati fuerint nõ curent neqz q̃rant id quod deterius est/ cõtenti suauissimo pozis vini gustu/quod satiat. quod letificat/qõ in ꝓsolatõem etiaz amara cõuertit. Justicie enĩ dñi recte letificantes corda. Senserat ꝑ sapiẽs qui ait. Nihil ẽ dulcius q̃z respicere in mãdata domini. Hinc est illa pphete exclamatio/ q̃z dulcia faucibꝫ meis sup mel ori meo. Quo

circa bibite amici clamat sapiētia 7 inebria mini carissimi. Obediuerat aīa que gloria/būda dicebat in epithalamio spōsi 7 spōse. Introduxit me rex in cellā vinariā. 7 pro/pheta. Calix me⁹ inebriās q̄ p̄clar⁹ ē. Hic demū est illud eccl'iasticū in psona fideliū. bibamus sobriaz ebrietatē spūs. Biberat hanc ebrietatē Petrus in monte. q̄ fact⁹ ē inde nesciēs q̄d diceret. Bibebāt hāc ap'li die penthecostes in taberna cenaculi grandis 7 strati. dū supabūdantissimo pfusi sūt vino supnatural' sapiētie omnē edocti veritatē salutarē. Sed stulta gens musto madere deputat q̄s spiritus repleuerat. Vis scire q̄ntū in vmbra figuralit docuerit moyses p̄ponendū esse vinū decalogi/quod est vinū fidei. Custodite inq̄t mandata domini dei vestri que p̄cipio vobis. Seq̄t. hec est enī vr̄a sapiētia et intellectus cor̄a populis vt audiētes vniuersa p̄cepta hec dicāt. En popul⁹ sapiēs 7 intelligens/gēs mag. Preclare q̄dem et diuina voce fert vnus ī q̄dam generali p̄cilio respōdisse/dū q̄reren tur p̄stitutōes noue fieri. Quid sibi vult in q̄t constitutionū talis multiplicatio cerui/cib⁹ imponēda fideliū euāgelio nec cognito nec obſuato. sciat in p̄mis et seruet euāgeliū. Quid sonat aliud obsecro dictū tale q̄ istud. Omnis hō p̄mū bonū vinū ponit/vere sic est. sic agere cōuenit eccl'ie synodaliter cōgregate. ¶Dicet aliq̄s. reprobas g̃ decretales et decreta sūmor̄ pontificuz/ p̄stitutiōes synodales dyocesanor̄. 7 ita ō reliquis? Non reprobo fateor/scio dictū eē p̄ christū. Qui vos audit me audit. scio legem euangelicā stabilitā. Insup naturalibus p̄ncipijs et in regulis vniuersalib⁹ relict̄ esse particulariū agibiliū determinatōes ap'lis 7 discipul' suisq̄ successorib⁹ Hūc vero qualis insania est deserere legē regis. deserere fontē vini sapientie salutaris. vt stabiliat p̄mitus lex subditor̄ et ante mīstretur Non dicā vinū q̄lecunq̄ sed aqua sapiētie animalis et terrene Unde fit plerūq̄ irritū mandatū dei/put se conformās christus Esaie verbis phariseos arguebat. Inueni es apud eos q̄ nomē sibi religiōis approp arunt/plus puniri trāsgressiōes hūane cōstitutōis satis friuole sup delatione vestis huius vel illi⁹. sup vsu cibi talis aut talis. q̄ si blasphemādo q̄s deum negauerit deierauerit violauerit sabbata eius 7 vniuersa decalogi p̄cepta. Quid p̄o de platis sentire debeas curias suas ītra synodalia p̄cilia lites punitōes excōicatōes te docebūt. Quid q̄ fastidiunt vinū istō sacre scripture p̄sitores hui⁹ secl'i/qm̄ aīalis hō nō p̄cipit q̄ dei sunt. stultitia ei ē illi. et sicut gustato spū desipit caro. sic carne gustata ōsipit spūs. 7 fit velut in occasu lumīose vitatis. qm̄ p̄terea tumēs p arrogātiā anim⁹ dedignat captiuare intellectū ppriū ī obsequz fidei. qz rursus videri refugit q̄si discipul⁹ sub magisterio theologoz. q̄s tō despicit/ ne dū ignorare cōscius ē que sciūt/ipe minus sapiēs appareat in oculis suis vt aliēis. ita q̄ ī theologie p̄ceptū suā ig̃rātiā p̄solāt.

Cōsideratio secūda

¶In nuptijs crescētis eccl'ie dū vinū sacre scripture seu theologicū. ppinabat discūbētib⁹ p̄ncipib⁹ 7 alijs ab architriclinis qui fuerūt doctores theologici/tūc eccl'a dotata fuit ampla tpalitate. sic formidādū ē ex contemptu vini hui⁹ ne tollāt aut notabiliter minuant dotes hmōi tpales ab eadez ecclesia.

Cōsideratio tercia

¶In nuptijs eccl'ie nunq̄z deesse poterit vinū theologicū/qđ est vinū fidei vsq̄ ad cōsūmatōem secl'i. poterit tamē apud p'limos discūbentiū 7 ministrātiuz in his nuptijs verti vinū istō vel in cōtemptū vl' ī nauseā vel in morbos varios. in insaniā 7 ī mortē. ¶Has considerationes vt in p̄dicto sermone latius exponerē nec omitterē purgebat zel⁹ domus dei/zel⁹ fidei. zel⁹ p̄sentz cōcilij/zelus pfessiōis theologice/qui videbatur tanq̄z potēs crapulat⁹ a vino nil metuens sed obuia q̄q̄ vicia vel errata pseq̄ nitens. ¶Sobrietas p̄o moderatrix expectetur ait tpus aliud loc⁹ alter 7 actus. meli⁹ē nihil q̄z p rei magnitudine pauca dicere. Multis aūt dicēdis vt vides hora ñ suppetit. simul obſuandū ē illud salustij a hieronymo cōmemoratū/frustra niti/neq̄z aliud se fatigādo q̄z odiū querere extreme dementie est. ¶Quo contra zelus ī spiritu vehementi neq̄z tardandū esse/neq̄z dissimulandum/sed importune et opportune ingerendam etiam nolentib⁹ esse doctrine veritatem. Liberet aīmā suam quisquis est ī ductus p̄dicator aut doctor in cathzeda ñ pestilentie sed religionis christiane. Quid mihi detractōes? quid odia? q̄d irrisiōes?

Quid ludibria? Quid persecutõnes? felix mors quã ꝟitas pepit. ¶ Parci⁹ ista rñdit sobetas? meminerꝫ casuuꝫ Petri thome et alioꝝ sine numero/quoꝝ ꝑmus ad christũ Etiã si oportuerit me tecũ mori nõ te negabo. alter ad coapostolos. eamus ⁊ moriamur cũ eo. ¶ Putas ꝙ in cellã vinariã ĩtroduxerit te rex. vide ꝙ ordĩauerit in te charitatem ꝑm sñiam. Itaqꝫ q̃ se existimat stare videat ne cadat ¶ Vix tandẽ isto alioqꝫ pl'imo ꝑmone ꝯpescuit tũc sobrietas zelũ feruidũ non vt pacẽ erroribꝫ daret /absit/ sed bellũ q̃reret eo capitali⁹ ⁊ efficaci⁹ q̃ moderatius tpa cõspicit ꝑsonas et loca. ita q̃dez necesse ẽ vt interim errores et vicia q̃s tollere nequit zelus a domo dei. toleret ⁊ gemat miserãs eccl'ie vicez horridã si ĩ nuptijs ei⁹ ꝓpinare vinũ bonũ fidei ꝯuiuis simbolice ꝯuenientibꝫ vel nõ vocat vel nõ licet vl' nõ expedit/dũ illud nõ ꝓdesse sed obesse ꝯperitur. eo ꝙ pars nõ exigua vinũ istd optimũ aut cũ abominatõe reijcit nec bibit. aut bibitũ mox euomit cũ nauseat. aut forte retẽtũ visceribꝫ illd in felleũ virus vertit. Causantibꝫ ꝟ ira furore odio dissimulatõe tãqꝫ humoribꝫ noxijs q̃bus infectus ẽ spũs bibentꝫ. ¶ Porro studiositas speculatrix sub introducta tũc ꝓ formãdis questiõibꝫ premissis postulare videbat in ipa meditatõe mea dissolutõe eaꝝ contestãs nihil illic esse mordacis acrimonie. nihil odiose vl' amare ꝟitatis. ¶ Consentiẽs allegoria accipe ĩquit ꝓ scda questiõe primo ꝙ spõsus ecclesie christ⁹ deus ipam se dignã nõ inuẽit sꝫ effecit. quia nõ ex opibꝫ iusticie q̃ fecimus nos sed ꝑm miꝑicordiã suã saluos nos fec̃ ⁊ ꝑor dilexit nos. vt q̃ gl'iatur in dño glorietur. seruiens ei cũ timore ⁊ exultãs cũ tremore. ¶ Accipe pro scdo ꝙ sponsus ecclesie iesus recedẽs ex ꝟ mũdo nõ ita dereliq̃t eã sicut nec mr̃ez ꝓpriam dũ viueret q̃n habeat custodẽ cõtinuum saltẽ seip̃m ꝑncipalit̃ ⁊ ministerial'r ꝑ illos q̃bus dixit. Ecce ego vobiscũ sum vsqꝫ ad ꝯsũmationem seculi. ¶ Accipe tercio ꝙ sponsus eccl'ie iesus dũ ꝯmisit eã petro custodiendã. illũ maiori q̃ ad ꝟ insigniuit ꝑuilegio ⁊ autoritate q̃ꝫ iustũ ioseph aut Johem euãgelistã dũ eis ĩ custodie cura ꝓpam ꝯmisit matrẽ. ¶ Accipe q̃rto ꝙ sponsus eccl'ie sibi dedit oĩa in manus virtute dilectõis illi⁹ q̃ maiorẽ nullus habet. que ẽ vt aĩam suã ꝓ eadẽ posuerit/quõ etiã (prout arguit apl'us) si seipsuꝫ tradidit nõ omnia simul inferiora donauit Paueant igit̃ ⁊ cõtremiscant qui sponsam hanc vel cõtemptui vl' odio vel obprobrio verbis aut opibus habuerĩt. qui plenitudini ptãtis sue nõ erubuerint detrahere. quoniã ira viri sui nõ parcet in die vĩdicte. zelotes ego sum dicit dñs exercituũ. ¶ Ceteruꝫ dũ alterã formas q̃stionẽ o studiositas qualis sit habitudo sponse huius ad sponsum suum ⁊ eius vicariũ. Trado tibi primo ꝙ ob honorẽ sponsi debet eccl'ia synodaliter aut nõ synodaliter cõgregata tractare summũ pontificẽ reuerenter ⁊ honorifice cum omni beniuolẽtia si laudabiliter ĩmo ⁊ si tolerabiliter ipe pontifex tractat eã. dico tolerabiliter quoniã in multis offendim⁹ oẽs. ⁊ prius q̃ꝫ abijciatur expectãda est iudicialis sentẽtia diuortij. quemadmodũ in episcopis inferioribꝫ hactenus obꝑuauit precedentiũ patrũ discretio. ¶ Trado cõseq̃nter ꝙ ob reuerentiã sponsi debet ecclesia vicarium et custodẽ sibi datũ nominare patrem /⁊ ip̃m velut dominũ et caput suum honoribꝫ et obsequijs ꝑ se et filios suos sedulo p̃uenire. similiter et ecclesiã romanam peculiari quodã cõsortio sibi iunctã. neqꝫ talem patrẽ cõuenit detractõnibꝫ vel iniurijs exponere sꝫ operire quoad licuerit turpitudinẽ eius. ¶ Sumat̃ exemplũ in beata virgine /que Joseph appellabat dominũ suũ venerãs et p̃ponens in loquẽdo eũ sibi. Ecce ait pater tuus ⁊ ego dolẽtes querebamus te. ⁊c̃. ¶ Trado nihilominus tercio ꝙ si vicarius hmõi frigidus fuerit aut maleficiatus /adeo ꝙ ad generationẽ filiorũ spiritualem sit inhabilis /talis existimari nõ debet idoneus eccl'ie sponsus aut spõsi vicarius. Est autẽ generatõnis hmõi semen sanctum verbuꝫ dei seu fidei nõ varia traditio filiorũ hui⁹ seculi. ¶ Trado rursus ꝙ ecclesia si fiat vicarius sponsi sui fornicator aut adulter ducens viduã et repudiatã ⁊ sordidam ⁊ meretricẽ contra iussionẽ legis in leuitico. si seuere tractauerit ecclesiã. si spoliauerit eã vestitu suo ꝑ dilapidatõez. si abuti voluerit ꝑ symoniã. Si suffocauerit fetus suos intra vel extra vterũ. per exẽpli ꝑniciem. si peremerit gladio mortifere scandaloseqꝫ doctrine vel operis pestiferi vel noxie dissimulatõnis in correctõne viciorum et heresum. tali debet dari libellus repudij. p̃sertim si vicijs suis incorrigibilitatẽ addiderit. ne retentio sit in dedecus ⁊

contumeliã sponsi sui 7 in pniciẽ filiorũ et
nevidear sue nutrix malicie. ¶Querebas vl
terius q̃rto pncipaliter o studiositas q̃liter
et q̃s vtiliter deus carnale ꝓiugiũ voluit spi
ritualis signũ esse/ego paucis expediam.
Nulla in p̃mis videt aie devote ꝓsideratio
suauior/altior atq; benignior. q̃s si pura cor
dis simplicitate 7 hũilitate medite se spõ
sam christi. qm̃ sic ĩ hũanis affectib; amo
rosis p̃cellit dilectio sponse corpal' ad spon
sum 7 ecõtra recipr̃oce sup amorẽ patris et
matris. sic nõ potuit amor mutu⁹ anie ad
deũ et dei ad aiam teneriori vt ita dicamus
ferventiori et intimiori noie vel exẽplo tra
di q̃s sponsi 7 sponse. Hinc est illõ epitha
lamiũ de canticis canticorũ/qđ p ꝓtẽplati
uis et in anagogicos raptis excessus Sa
lomon tũc amabilis dñi cõposuit. put san
ctissimorũ doctorum sinceritas exposuit.
¶Porro nulla videt ex aduerso piculosior
meditatio q̃s si ꝑsumat aia fedis adhuc co
gitationũ desideriorũq; fantasmatib; op
pleta sordidaq; debere licẽter assurgere vt
se recogitet sponsam christi Intercurrerũt
enim protinus nuptiaꝝ carnalium turpes
imagines q̃ desideria pariũt turpiora. Re
cogitet pot⁹ anima talis. Quoniã de⁹ vlti
onũ dñs est terribilis ĩ ꝓsilijs sup filios ho
minũ. Dicat ad eũ. q̃s novit ptãtem ire tue
7 p̃ timore tuo irã tuã dinũerare: Similia
deniq; pponat sibi timoris incussiua Tũc
aia si magis interim ꝓfecerit vocet 7 habe
at christũ vt p̃em/eccl'iam vt mr̃ez clamãs
in spũsancto. Abba pater. deniq; tandẽ ve
niet ad oscula et ãplexus spõsi. Tradit hie
rony. morem apud hebreos hũc haberi q̃
audiẽdi cantica cãticorũ null⁹ admittatur
minor annis. xxx. ne spũalib; abutẽs canti
cis in carnalem ea ꝓtat lasciuiã. ¶Adde se
cũdo cõiugiũ ade si nõ peccasset illud non
fuisse sacramentũ xp̃i et eccl'ie. sed bene dei
ac rõnalis creature ab eodem gtifice despõ
sate. ¶Tene postremo vginale cõiugiũ Jo
seph et marie. licz ꝓsũmatũ nõ fuerit carna
li mixtione. fuit tñ verꝝ sacramentũ xp̃i 7 ec
clesie. Tum q̃ fuit in hoc ꝓiugio cũ vgini
tate maternitas vera 7 plis fecũditas. quẽ
admodũ est in eccl'ia. nõ sic in cõsecratione
virginũ vbi nõ est fecunditas. nec in ꝓsũ
matione nuptiaꝝ carnaliũ vbi desinit vir
ginitas. fuit insup rõe plis vera ꝓformitas
nature diuine cũ humana. Et hic m'lta su
p̃ hoc virginali sacratissimoq; ꝓiugio salu
brit' 7 deuote meditãda suppetũt purgat⁹
animab; in fide et moribꝫ q̃ ꝓtereo inq̃t al
legoria linquens ea anagogie sorori diuis
sime. ¶Rursus ad aliud qõ inq̃ris o studi
osítas. quo pacto matialis eccl'ia spũalem
significet. Ratio patet facilis ex institutiõe
ꝓsecratõis et dedicatiõis sue. ¶Uñ ꝓspicu
um reddit q̃s et q̃ntus honor/q̃ntus reve
rentie cultus materiali debeat eccl'ie contra
begardorũ errorẽ. cõtra supbiam illoꝝ q̃s
alloq̃tur ap'lus dicens. An eccl'iam dei cõ
tẽnitis. ꝓtra dissolutões indecoras fuien
tium deo cũ garrulatõib; /cũ ineptissimis
vanitatib; 7 insanijs falsis. Deniq; nõ sine
causa xp̃s eiecisse legit vendentes 7 emẽtes
de templo/q̃uiter intonãs illud ppheticũ
Domus mea dom⁹ oratõis vocabit. vos
autẽ fecistis eã speluncã latronũ. Faciunt
7 nunc o salutifer christe domũ tuaz stabu
lũ porcorũ grunientiũ vel canum latrãtiũ.
vel ridiculaꝝ symiarũ. nõ recogitãtes aio
quod exclamauerit Jacob post visionem
scale mystice in qua erãt angeli ascẽdentes
et descẽdentes /q̃s terribilis est loc⁹ iste. ve
re nõ est hic aliud nisi domus dei 7 porta
celi. ¶Hic aptissime sacrũ ꝓuiuiũ nuptiaꝝ
christi et ecclesie celebratur et sumit. Hic ef
ficaciores sunt ceteris pariꝫ oratões q̃s in
loco vel ꝑuato vel ppbano Hoc pulcre p⁹
dedicatõem tẽpli salomonis depcatio sua
flexis genib; et manib; eleuatis dñ lauda
ret deum 7 populo bñdiceret dedit intelli
gi. Silr̃ in ornatu vario templi. ĩ ordie mi
strorũ. in cultu multiplici cerimoniaꝝ de
bet accipi. in quibus singul' tot sunt myste
ria quot verba signa vel opa. ¶Ueniamus
ad illud quod vltimo quesitũ est. Quibus
modis et locis sacre scripture figurant he
nuptie christi et eccl'ie Aniaduerte triplex
coniugium quale tradit sor̃ lr̃a in tribus
patriarchis. ĩ abraam. in Jsaac. et in iacob
Attende cõformiter mystice/quoniã nubit
deus hũanitati in incarnatõne. nubit anie
singulari in fide et devotiõe. nubit eccleste
vniuersali in pfecta carismatũ omni dota
tione. et in clargitõne bonoꝝ tam vie q̃s pa
trie. Uñ licz sit vna spõsa. sunt tñ septuagĩ
ta regine. et. ccc. ꝓcubine. 7 adolescentulaꝝ
non est numerus ¶Figurat hec triplex cõ
iunctio nuptialis in matrimonijs vt p̃dixi
mus triũ patriarchaꝝ. Abraam ysaac 7 ia
cob. Uis scire quõ certe ꝓiunctus ẽ abraã
cum Sara que sui nominis interptatione

sonat idē qđ carbo. sed puto q̄ nō extīctus carbo sed ignitus. ignis ꝺo dū incoꝛꝑatur carboni fit velut vnū ex ambob; .qm̄ carbo suscipit actōes ignis factus ardēs ⁊ lucidus. Ozo vide si nō fuerit tale aliq̄d ī bumana natura dū vnito suppoſito diuio facta ē sicut ignitus carbo ardēs ꝑ charitatē. lucēs ꝑ honestatē. Facta ē q̄z idiomatū cō municatio. ꝺ tute cui⁹ hō ꝺꝛ creasse celos. ⁊ de⁹ poꝛtasse doloꝛes nr̄os. Intende p̄terea qm̄ habuit abꝛaam de Sara filiū vnicum cui nomē Isaac/ qđ interp̄tatū dicit risus vel gaudiū/ in q̄ tota spes hereditatis erat repoſita. Nos ꝺo nunq̄d nō ex mr̄imonio dei cū hūana natura risū suscepim⁹ ⁊ gaudiū reparōis nr̄e spem hereditatis ꝑpetue? Falloꝛ si nō ℔ gaudium nūciauerit angelus in die natiuitatis sponsi dū ait pastoꝛibus. Euāgelizo vob gaudiū magnum qđ erit omni ꝑplo. Sz neq̄ defuerūt encenia neq̄ donaria nuptiarū dū nūciata ē Bl'ia in excelsis deo. Et in terra pax hoīb; bone volūtatis. Dū in mysterio floꝛuisse ꝓhibēt
Z vinee engaddi/cū ceteris miracul'. ¶Ceterū ꝑ secūdis nuptijs christi cū eccl'ia subiungam⁹ figurā matrimonij Isaac cū Rebecca. cui⁹ nois interp̄tatio est/ml'tuz accipit. Et que sponsa q̄so mal⁹ aliq̄d accepit a sponso q̄ a christo suscepit eccl'ia? Potuerant hic dotes seu dotatōes sue nūerari supnaturales. naturales. spūales et tpales. ꝺ q̄bus sup̄ notauim⁹ Quid q̄ fuerūt ex hoc mr̄imonio duo filij varie soꝛtis et indolis Jacob bonus et simplex. esau mal⁹ feroꝛ ⁊ discolus. De q̄bus a deo dicit. Jacob dilexi/esau autē odio habui. Per istos vero fratres q̄d aliꝺ dat intelligi q̄ in eccl'ia q̄ ē ꝯgregatio fideliū diuersa generatio filioꝛū. quoꝛ sunt aliq̄ solo nois x̄piani. Alij re sil' ⁊ nois. Mali subīde ꝓsequunt bonos sicut Jacob ab esau ml'ta ꝑpessus ē. Uix ē itaq̄ Jacob ī eccl'ia quē nō exerceat Esau malicia. ¶Deniq̄ x̄pi desponsatōem cū anima singulari figurāt nuptie Jacob cū duab; soꝛoꝛib; lya ⁊ Rachel. Lya actiue vite. Rachel ꝓtēplatiue typū gerit aīa deuota .q̄uz filios si nūerare et ad figurā traducere studerem⁹. recēsendus esset libell⁹ ille Richardi pulcerrim⁹ de duodecim p̄riarchis/ ad quē remittimus. ¶Adde q̄ ad p̄dicta iesus totus desiderabil' trib⁹ aīam sctām appellat nominib; in cāticis soꝛoꝛē/filiā/spōsaz. Soꝛoꝛē ꝑp̄t coniūctōem sui cū hūana natura. Filiā ꝑpter cōiunctōem sui cū eccl'ia q̄ mr̄ est. Sponsā ꝑpter coniūctōem sui ꝑ gr̄am aut gl'iam cū ipamet aīa sctā. ¶Cōsi dera tandē et inuenies nuptias oīes ista? factas eē ī chana galilee. Hinc Esaias. Zelus dñi exercituū faciet has vicz nuptias. Et ℔ in galilea q̄ trāsmigratōem significat Uide q̄s mirabil' q̄s multiplex trāsmigtio. dū diues fit egenus. eternus tpalis/ deus passibil' ī ꝓmo mr̄imonio. Dum in scōo dimisit eccl'ia suos errores/ sua idola/ culturas deoꝛ/ cerimonias iudeoꝛū. Dū ī tercio fit aīa de meretrice sponsa x̄pi/ fit vxoꝛ regi sūmi q̄ ꝓus erat scoꝛtū vl' mūdi vl' carnis vel diaboli. ¶Studiositas his audit⁹ gratias agens verita ē allegoriā vltra fatigare quōlibet aut respōsis. q̄ idcirco finē loquē di fecit in imp̄catiōe ꝑticipatōis habende cū his nuptijs x̄pi et eccl'ie nūc ⁊ in secula secl'oꝛū. Mihi ꝺo ad meip̄m reuertēti zel⁹ dom⁹ dei nō defuit. q̄ monitōib; sobetatis obediēs ꝓsenserat silētio p̄teriri tūc declaratiōnē duplicis appositē ꝓsideratiōis de vino sacre sapiētie. Erat enī zel⁹ ℔m sciētiam ꝑp̄ea fugiebat ⁊ multiloquij tediū ⁊ amore redargutōis odiū p̄stolās ꝓmodius ꝓcū altex tpus et actū. Extimulauit me nihilomin⁹ postmodū crebꝛo q̄dē ⁊ ml'tū sibi vocē dari. q̄ si negaret petebat oīa scp̄t; inseri inducebat ℔uū fabulose mide/ q̄ domini videns asininas aures q; ꝑdere palā timuit submurmurauit ⁊ īfodit terre vnde ferunt arūdines exoꝛte viciū mide subsibilantes. Suadebat zel⁹ in ꝓposito saltē ita fieri pnūciās/ neq̄ sciaz sibi q̄ tpa ꝓsonas ⁊ loca circūspicit/ neq̄ compassiōis charitatē deesse. Recte q̄dē qm̄ hic demū zel⁹ ē laudabil' q̄ mala q̄libet auferre vult q̄ videt in domo dei. Sed si tollere neq̄t tolerat ⁊ gemit. tolerat ℔m scientiā/ gemit ꝑ ꝓpassiōez. Est itaq̄ scīa sine zelo lāgues. Est; zelus sine scīa p̄cipitās. Est; vtrūq̄ si deest; ꝓpassio nimis amaricās ⁊ inducēs nō tā coꝛrectōez vicij q̄s irritatōem odij. zel⁹ igitur ad vim irascibilē. discretio ad rōnalē. ꝓpassio ad ꝓcupiscibilē mouēdas ꝙno mutuoq̄ cōsensu spectāt vt oꝛdinat⁹ ī se sit tot⁹ hō potens ꝑ zelū. sapiēs ꝑ discretōez. beniuol⁹ ꝑ ꝓpassionē. assecut⁹ in ℔ approꝑata btissime trinitatis. q̄ sūt potētie vigoꝛ. sapie fulgoꝛ. beniuolētie dulcoꝛ. in q̄b; fundāt apō operationes laudabiles modus species et oꝛdo. Item mensura numerus ⁊ pondus

Rursum vnitas ꝓfitas et bonitas referẽdo singula singul' appꝛoꝑatꝫ btissime trinitati. ex q̃ oĩa efficiẽter. p quã oĩa exẽplarit. ĩ q̃ oĩa finalit exist̃t/sic ẽ oĩb cã essendi. rõ discernẽdi. ꝛ ordo vinẽdi. Et qñ zel⁹ apud me ꝓsciũ se fatebat habere sibi socias sciẽtiam atq; ꝓpassionẽ ꝑcipue q̃ nihil p iuriã. nihil in irã. scandalũ. liuorẽ. odiũ. vel rãcorem cuiusuis psone dicere vellet aut scribere/sed ad extirpatõem errorũ et emendatõz errantiũ morẽ ei gerere dispositui/scriptꝫ inserẽs q̃ circa duplicis p̃dicte ꝓsideratõis ꝑ tractatõz de negligẽtia vini sacre scpture salubri monitõe videnť annotãda

Erat igitur secũ da ꝓsideratio q̃ in nuptijs crescẽtꝫ eccl'ie ꝛc. ¶ Feruor itaq; deuotiõis q̃ p̃ncipes et alios dotantes eccl'iaz mouit vñ q̃so genit⁹ fuit si nõ ex p̃cõcepto calore vini spualis sacre scpture vehẽtis ad etna mentes suas terrenoz amore calcato? Nũc aũt si viderĩt pincernas vini hui⁹ platos ꝛ doctores labi fundit⁹ in inferiora terre. neq; vllã de spualib⁹ sollicitudinẽ gerere/ q̃d ni repetãt q̃ dederĩt cã cessante ꝓferẽdi aut q̃ a noua saltẽ donatõe tepescãt? ¶ Ecce iã vidim⁹ plimos ĩ sacris etiã lris eruditos q̃ vicijs platorũ irretiti/zelãtes domũ dei nõ ſm sciam nequaq; timuerũt suggerere p̃ncipib⁹ ꝛ popul' vsq; ad ꝓfessionẽ moꝛtis q̃ fas erat eis tollere tpalia clericorũ habitualit delinq̃ntiũ. Rursus q̃ bona eorũ nõ erãt nisi pure eleosyne. Qz insup ñ erãt tradita nisi sub ꝓditõe bñ vinẽdi et vtẽdi. q̃ defitẽte pibat titul⁹ iuris. neq; q̃q; reliquũ clero tali superat. Adde q̃ nõ defuerĩt neq; desunt secl'ares cupidis auribꝫ ꝛ assẽsu talia recipiẽtes/nihil aũt facili⁹ q̃ psuadere volẽtib⁹ spolia clericoz dũ vel auaricia vel odiũ vl' inuidia vl' zel⁹ indiscretus trahit eos. ¶ Opponũt alij platis ꝛ clericꝫ pauptatẽ eccl'ie p̃mitiue in apl'is ꝛ discipulis. autenticãt e celo missam vocẽ dũ a Cõstantino dotata ẽ eccl'ia magꝫ diuĩo/iuxta pphetiã daniel' de regno xpi q̃ hũano cõstituto. Hodie venenũ effusũ est in ecclesiã dei. Que oĩa q̃d aliõ q̃ spoliãdum esse loquunť eccl'iam. Verũ q̃d antiq̃? q̃d sola lectõe ꝓgnita ꝓmeoram⁹? p̃dicatũ ẽ solẽnit aptissimis ẽbis q̃ mẽdicitas erat solũ vel p̃cipuũ mediũ p̃dicatõis ẽbi dei. q̃ spine diuitiaz suffocant ẽbũ. Et pauloante duz q̃reret ipe p̃dicãs q̃ sunt p̃dicãtes? Rñdit pfecto soli mẽdicãtes. qm̃ paupes inq̃t euãgelizanť. Taceo q̃ diꝛerat antea q̃dã ex mẽdicatib⁹ platis. nos p nobis p̃ncipes habebim⁹ aduersus platos. supaddidit ali⁹. ac etiã m'ieres. subintulit alter minaci vultu. Nos tale seminabim⁹ semẽ in vno die qõ eradicare p annũ nescietꝫ neq; poteritꝫ. Hec ꝛ sil'ia si nihilipendũť a platis secl'aribꝫ sibi defensores suos secl'ares theologos vinuz sacre sapie mistrantes in puritate. vl' abũcint vl' negligũt vel oppꝛimũt. q̃d ꝓsequntius est q̃ vt p̃ncipes dicãt et statuãt apd̃ se metipos. si mẽdicitas solũ vel p̃cipuũ mediũ est ad p̃dicatõem ẽbi dei. cũ nihil magꝫ incũbat eccl'ie platis q̃ hmõi p̃dicatio. ꝓpter quã apl'i diꝛerũt. Nõ ẽ nos equum relinq̃re verbũ dei ꝛ mistrare mẽsis. ꝛ Paulus ait. nõ misit me dñs baptizare sed p̃dicare. q̃d eligibili⁹ nobis est q̃ vt platos reducamus ad mẽdicitatẽ sublatis tot diuitijs et donatõnib⁹/in q̃bus ociosi gl'iantur neq; supbiunt sup̃ regũ et p̃ncipũ ptãtem. Nihilomin⁹ hec et sil'ia cum p̃dicanť dotatõnis eccl'esie subuersiua/fit applausus. significat vt excurrat ſmo. dũ ꝓ o ꝓ fauore debito platorũ. p libtatib⁹ eoz. p fidei quã tueri. pfessi sunt vsq; ad mortẽ defensione p̃dicatio fit moꝛ oscitãt. inq̃tanť. submurmurãt. etibilãt. tumultuãť. finẽ figẽt. Attẽdat pastoral' sollicitudo. ne p impunitatez taliũ crescat in eccl'iastica hierarchia deordinatio horroꝛ atq; ꝓfusio. Uñ si mẽdicitas post apl'os ꝛ sctõs doctores nouit subꝛductа ministraret hodie sola vinũ p̃dicatõis p pp'os in eccl'ie nuptijs. In multis itaq; nũc male ẽ fateoꝛ eccl'ie sz ĩ mlt̃is deteꝛioꝛa venirẽt. quẽadmodũ sumi poterit ex dicẽdis in alt̃a ꝓsideratõe patẽs argumẽtũ. ¶ Ecce ꝺo dũ talia meditatio coꝛdis mei secũ reuolueret ꝓspicere visa ẽ hinc mẽdicitatẽ religioꝛũ. hinc ꝑpetatẽ platoz q̃rum vtraq; p̃dicabat laudes suas. alt̃i⁹ alt̃a statui ꝑferre se ꝓtendens. ¶ Preoccupauit mẽdicitas. et q̃s dubitauerit inq̃t me ꝑferẽdã esse ꝑpetati vel appꝛoꝑatõi tpaliũ q̃ volẽs esse pfecta abũ iuxta ꝓsiliũ christi/ꝛ vẽdidi oĩa q̃ habui ꝛ dedi paupibus/vt nuda seq̃rer expedite nudũ christum. Precello quidem in multis. sed quinq; prerogatiuas enumerasse suffecerit. ¶ Mens nonne mihi liberioꝛ est ad contẽplatõnem/quoniam egena sum/non potens epulari quotidie

laute et splēdide. ꝓpterea neq; cibo neq; vino ḡuor in crapula et ebrietate. neq; somniculosa iaceo somno vinoq; sepulta. ¶Sū ī sup aptior ad p̄dicatiōez. qm̄ doceo neduz ꝟbis studiosissime haustꝫ ex intimo fonte sacre scripture/ꝛ artificiosissime ꝓpositꝫ in allegatōib/ī richmis /in rōcinatōnib mi scēdo seculares autores poetas ꝛ rhetores Sed exēplo p̄o qō efficacissime doctrīe genus ē p̄dico ꝓtēnēdas eē secli diuitias/ pōpas honores atq; delicias /seq̄ns xp̄m q̄ p̄us cepit facere/post docere. ¶Quid tercio q elegātior sum ab adulatōe. qz nō tē porale lucrū/nō fauorē diuitū. nō applausum pplorū sed spūalē dūtaxat aniaz salutem exq̄ro. q̄d enī mihi ē sup terrā? ¶Quid p̄terea q̄rto q a formidie resistentiū ꝟbo dilibata sū dū ab eis maior effici nō ambio/ sed refugio. q̄rens ī nuptijs eccl'ie locū nouissimū nolēs p̄mos recubit? ī cenis. nec salutatōes in foro. nec vocari ab hominib rabbi. neq; p̄mas cathedras ī synagogis. seuiat mūdus vniuersus aduersum me ad quā me poterit sortē vilioꝛē deiecere q̄s mēdica q̄rā panē meū. ¶Cōstat deniq; me liberatā esse ab oi sollicitudīe. Cur enī ō q̄a stino cogitarē q̄ habēs alimēta vndecūq; q̄sita ꝛ q̄b tegar/ etiā vilissimis resarcitisq; saccis ꝓtēta dego. ꝓsideras aues celi q̄ neq; laborāt neq; nent neq; ꝓgregāt ī horrea. et
B p̄ celestꝫ pascit eas. ¶Prop̄etas exaduerso ꝓtēdebat/p̄mo iuxta sniaz Xristo. argumētꝫ policiā socratꝫ et platōis/q erat expedientior apō hoies p̄supposito pctō secus in statu gl'ie. secō in original' statu iusticie/ vbi fuissent oīa ꝑmūia. vbi null' appropriando dixisset. ☞ meū ē. ☞ est ꝟo tuū. quoniā vnicuiq; fuissent oīa subiecta sub pedibus ei'. Omittat de singul' hoib/fiat de p̄latis eccl'ie tm̄ sermo. quib ego p̄p̄etas ml'tū offero fructū spūs. p̄ftim q̄ntuplicē in edificatōez subditoz. ¶Habēt ex me p̄mo subsidia tpaliū/vnde mificordiā exerceāt apud subditos egētes afflictos ꝛ debiles pupillos viduas. neq; sub specie pietatis ꝛ q̄st' spolia q̄rūt ouiū/neq; lac emūgūt vsq; ad sanguinē. qō vt exercere posset sctūs Thomas cantuarieñ. studuit vsq; ad mortez p̄ fuatōe redditum eccl'iasticoz decertare. ¶Habent ex me p̄lati scdo decentē ꝛ honestū statū fulgentē ꝛ reuerēdū coꝛā pp̄lis/q̄ sicut aiales neq; satꝫ capiūt celestia. neq; ꝟtutes interiores plene cōsiderāt. ꝓpterea faciliter egenos ꝛ pānosos homies p̄cipue si oportune ꝛ īportune q̄stuati fuerint ꝟtūt ī opprobriū vl' cōtēptū /maxīe dū ñ assunt eis opatōes heroyce ꝛ miracl'ose. quēadmodū fuit ī sctis ap'lis et p'limis successoruz. alioq̄n si q̄s ornatū exteriorē splēdidū cl'pat in p̄latꝫ/tollat ex ꝓsequnti p̄ciosissimos ꝛ p̄e clarissimos q̄slibet rit? et ornat? ab eccl'ia q̄ icedit sic̄ regina ī tunicꝫ casul' cappis ꝛ ceteris vestimētꝫ deauratꝫ circūdata varietate. ¶Addo tercio q tyrānis incutio formidinē ego p̄p̄etas. dū attēdūt me patā et potentē ꝛ talē eē q̄ sufficiā eis resistere. ¶Insb̄ ditos p̄terea discholos ꝛ insolētes ego disciplinatas punitōes potēs exerceo/ne sua ꝺ pboz vitā tā q̄etā p̄ualeat effrenis iniq̄tas. et vt regentꝫ ꝓfuet autoritas. ¶Postremo sollicitudinē anxiā ꝛ q̄z fraudiū secta tricē ego p̄p̄etas a p̄latꝫ et domesticis suis excludo. distribuēs vnicuiq; put opus est ne vl' rape vl' cogitare sup̄ modū de crastino ꝓpellat eos egestas. cui paz eē fidei dic̄ satyricus et lex. Hec ē eccl'ie p̄mitiue īstitutio. hec aurea mediocritas. quā Salomon optādo descripsit. Diuitias inq̄t et paupta tē ne ō derꝫ mihi/sz tm̄ victui meo tribue necessaria. pusilli animi est (dicit seneca) ñ posse pati diuitias ꝛ indicere sibi odiū auri vl' argēti. refrenet cupiditas et sufficit. ¶Pa- L
rabat ad hec mendicitas ꝓtētiosa voce responsiōz adiūcere p̄ponēs se talē eē cui mediocritas amica ē. qm̄ nihil habēs ipa iure p̄p̄etario possidet oīa charitatꝫ et sufficientie titulo. q̄rit em̄ p̄mū regnū dei et iusticiā ei'. oīa id circo apponūt ei. nihil insup timere defendit. nimiz qz nihil p̄dere hz inculcās illō satyrici. Cātabit vacu' coꝛā latrōe viatoz. Cōcludit p̄p̄etatē esse tumidā elatā/pōposam iactatricē sui/desidiosā cecā/insciā et hebetē. q̄ qz tāgit picē diuitiarū inq̄nat ab ea. ꝛ spinaz aculeis cruētata suffocat. neq; pascit. qz mercēnaria ē oues p̄prias pabulo doctrīe/sz emūgit vsq; ad sanguinē/et excoriat vsq; ad inteora' ossiū ꝛ discrimē vite. ¶Cetez has ipatientē ferēs mēdicitatꝫ ꝓtūelias ipa p̄p̄etas dici ñ pōt q̄lia q̄ntaq; reddere ꝟba pabat. Vocās eā ī p̄mis apostatā a lege q̄libz nature scpture ꝛ gr̄e. nec ō erat allegatōnum ml'tiplicatio. Seductēe isup arguebat eā/fallacē/gyrouagā q̄ penetrat sb obtētu nedū plixe orōis put loquit ap'ls. sz ꝓfessiōis domos capti uas ducēs mulierculas oneratas pctis/q̄

rursus nomẽ humile pauptatẽ facit instru/
mentũ sibi ꝛ mediũ sub velamine ꝓuilegio
rum ad oẽs diuitias delitias põpas. cum
summo ocio sine labore plus ceteris hoib⁹
assequẽdas. ¶ Pergebat vltra ꝓpetas ĩdu
cere testes autẽticos ꝓ se vitaspatr. augusti
nũ de ope monachoꝝ. libꝛ de sctõ amore. ꝓ
positiões dñi Armacani cũ similib⁹ multꝫ.
Que dem̃ sectas hñs int̃ se ꝓ diuersitate
habitꝰ ꝛ doctrinaꝝ ꝓiũgit ad ĩpugnatio
nẽ ceteroꝝ secularium ꝛ regulariũ ꝓlatorũ et
doctoꝝ. ¶ Tũ exhoꝛrui fatcor in ipa medi/
tatõe mea qñ talẽ suboꝛiri ꝓtẽtiosam hosti/
litatẽ ꝓꝓietatꝫ ꝛ mẽdicitatis aĩaduerti/q̃
ꝓus in audiẽdis laudib⁹ vtriusꝫ sedulus
delectabar. Exclamo ꝓtin⁹ abite ꝓ coꝛ hĩc/
neꝫ iurgũs istis me fatigaueritꝫ. Itaꝫ ñ
nostꝝ int̃ vos tãtas cõponere lites. Ite po
tius ad expiẽtiã/ hec siq̃dẽ mẽtiri nescit de
q̃b⁹ nouit. nouit ãt oĩa ꝛ mẽtiẽtes nõ patit̃
nõ redargui. hec iõ testis idonea/ hec iudex
ĩcoꝛruptissima. q̃ si q̃rebã hãc suscepit/ sug
gerat ꝛ in sinu ꝛ sacro sctõ generali ꝓcilio.
¶ Quid sentiẽdũ insup allegatis vtriꝫ q̃d
demũ faciendũ. Etem si mẽdicitas ꝓbare
voluerit testionũs opeꝝ dilucidis q̃ ad il
la ꝓ eã ꝓposita sit efficaꝝ mediatrix ipa ꝓ/
sus suscipiẽda fouẽdaꝫ iudicabit̃. Sil̃ꝛ
ꝓpetas laudabit̃ ꝛ in ꝓlatis si tales ĩ eis q̃
les ꝓpõit effect⁹ opet̃. Uel ꝓclaꝝ dictũ ẽ a
q̃dã. respublica vel eccl̃astica nõ regit̃ ꝓ si.
ſz nec solo dictamĩe speculatiue vl̃ imagia
rie rõnis gubernat̃/ executio req̃rit̃ in ꝓcti/
catõe opis q̃stũ res hũane ꝓ locis tpib⁹ et
ꝓsonis patiunt̃. Deniqꝫ ẽ inuenire statũ/ ĩ/
mo nec hoĩez vnicũ nisi rarissime in q̃ gra/
uis ꝑtutũ mixte nõ sunt plures nũero pa/
lee defectuũ. Tã ꝛ cũ tritico crescunt ziza/
nia/ q̃lia tolerare ꝓuenit/ vl̃ sic eradicare ne
sil̃ euellat̃ ꝛ triticũ. Sil̃ꝛ vinũ deuotõis se
cũ fert acinos ꝛ feces q̃rũdã defectuũ hũa
ne coꝛruptiõis. Enitat̃ status q̃libet eẽ tal̃
q̃lẽ vult se estimari/ atqꝫ respectu finis sue
ꝓstitutõis cetera conet̃ moderari. Sit mẽ
dicitas vt ꝓtẽdit ad ꝓtẽplatõez liberioꝝ. sit
ad ꝓdicatõez vtilẽ aptioꝝ/ sit ab adulatõne
lõgioꝝ. sit a formidine ꝛ ambitõe remotioꝝ.
sit ab oĩm tpaliũ sollicitudĩe q̃tioꝝ. Proꝑ
etaſ ꝑo sicut gl̃iat̃ hospitalitatẽ exerceat. de
centẽ et venerãdũ absqꝫ fastu supfluo statũ
teneat/ formidinẽ tyrãnis incutiat. subdi/
tos insolẽtes coerceat. sollicitudinẽ noĩã
ꝛ anxiã ꝓcul a se suisqꝫ familiarib⁹ abũciat
Demierit tãdẽ vtraqꝫ iuxta comici sniaꝫ
qñ hec oĩa in mendicitate ꝛ ꝓpetate talia
sunt q̃lis est anim⁹ vtẽtis. ℞ cernere ẽ in vi
no bono sapie salutarꝫ. Cui⁹ odor sapoꝝ et
vsus fit alĩs in egritudinẽ et mortẽ. Alĩs
aũt ꝓficit ad sanitatẽ ꝛ vitã ꝓpetuã. Con/
sũmata est dictis istꝫ scda ꝓsideratio/ sit trã
situs in terciã et postremã.

IN nuptiis eccle

sie nũq̃ deesse poterit tẽ. ¶ Primã E
hui⁹ ꝓsideratiõis ptẽ affirmat xp̃s
sacerdos inct̃nũ. cui⁹ lex si ỏficeret sacerdo
tiũ nõ subsistere ꝓsequens esſz. sic̃ ecõuerso di
cit ap̃lus q̃ trãslato sacerdotio necesse ẽ vt
legis trãslatio fiat. ¶ Altera ꝙ ps ꝓsidera/
tõis vtinã falsa essz ſz ꝙissima eẽ nimis ex/
piri datũ est. alioquin nũq̃ tot errores/ tot
ĩsanias falsas/ tot hereses mõstruosissimas
ꝓsitas fuisse etiã vsqꝫ ad adulteratoꝝ ꝓmo
rũ ꝓncipioꝝ moraliũ/ q̃ sunt de ꝓmis im/
ꝓssiõib⁹ ꝛ inscriptõib⁹ nature sensissem⁹ ℞
cõcilio. in cui⁹ gremio ꝑ alĩs fouẽt̃ nutri/
unt̃ ml̃tiplicãt̃ ꝛ augẽt̃ sic̃ infra narrabim⁹.
Sũt q̃b⁹ vinũ sacre sapie ꝛ odoꝝ eius ꝙtit̃
in abomiatoꝝ/ q̃ꝫ ista voꝛ ẽ. q̃d ad nos ser/
mo de fide? satis est q̃ xp̃iani sumus. credi
mus sicut pentes nr̃i ĩ simplicitate bona/
℞ sufficit ꝛ satꝫ ẽ. qꝛ scrutatoꝝ maiestatꝫ op
ꝑ mek̃ a gl̃ia. nec op⁹ ẽ altioꝛa se q̃rere. Dicũ
tur hec nedũ a simplicib⁹ ꝛ idiotꝫ. ſz a ma
gnis ꝓlatis. q̃b⁹ ex officio ꝓpetit patos sp
eẽ debere ad satisfactoꝝ oĩ poscẽti rõez ỏ ea
q̃ ĩ eis ẽ fide. Uoꝛ alioꝛ ẽ dũ ꝓpinari q̃rit̃
vl̃ ỏpurari vinũ sacre fidei/ q̃rim⁹ pacẽ. q̃ri
m⁹ vnionẽ ꝛ ecce turbatio. Cõturbat ei vi
nũ istỏ pl̃imos/ diuisiões sectas odia disse
siões ĩducit ꝓ vniuersũ coꝛp⁹ hui⁹ sacri cõ
cilij/ dissil̃atio vl̃ dilatio nõne saluboꝛ nõ/
ne discretioꝛ existeret. Sũt alĩ nec facile di
xeri si deciores ꝓoꝛib⁹/ scio q̃ ĩsanioꝛes Bi
bũt illi q̃dem vinũ sacre scꝑture ſz qꝛ coꝛru
ptꝫ moꝛib⁹ q̃si febrilib⁹ totidẽ hũoꝛib⁹ infe
cti sũt delyrãt agtissime. ꝛ ĩ ꝑis vt aiũt ia/
nuis ꝓncipioꝝ cespitãt ĩpingũt palpant et
coꝛruũt ĩcurrẽtes illã euãgelici ꝓpẽ male
dictõez si ad allegoriã traducta sit. Uel hi
q̃z ꝑ vino nesciert ꝛ ꝑ ebetate errauert. sacer
dotes ꝛ ꝓpẽ nesciert ꝑ ebetate absoꝛpti sũt
a vino/ errauert ĩ ebetate. nesciert videtẽ. iꝯ
rauerũt iudiciũ. Secũd. oẽs enĩ mense ẽple
te sunt vomitu soꝛdiũqꝫ ita vt nõ esset loc⁹
vltra. Hic vomit⁹ et he soꝛdes q̃d apti⁹ q̃s

hereſes ex indigeſtiõe vini ſane fidei ꝓdeũ
tes ſignificant. q̃by menſa ſacre ſcꝑture red
dit abominabil'. et hinc videt impleta ꝺ ta
liby impcatio ꝓphetica. Fiat menſa eoꝝ.
menſa ſacre ſcꝑture/in laqꝫ et in retributi
ones ⁊ in ſcãdalũ. obſcurent oc'li eoꝝ ne vi
deant. ⁊ itez pſalmus alter. Turbati ſũt et
moti ſunt ſicut ebri⁹. et oĩs ſapĩa eoꝝ deuo
rata eſt. Rurſus in hieremia. Sume calicẽ
vini furoꝛis hui⁹. quia. ſ. malos furere fac.
qd patuit ĩ iudeis inuidis et auaris furẽti
bus ad doctrinã chriſti. Sequit. ⁊ ꝓpina
bis de illo cũctis gentiby ad q̃s mittã te/et
bibẽt et turbabũt. et inſaniẽt a facie gladij
quem ego mittam inter eos. Sequit. Bi/
bite ⁊ inebriamini/⁊ vomite ⁊ cadite/⁊ no/
lite conſurgere a facie gladij quem ego mit
tam inter vos. Per gladium hunc ver/
bum dei/ſicut ꝑ vinũ doctrina fidei myſti
ce deſignat. Exẽpla heu maledictõis hui⁹
nimis apparẽt apud nõnullos in nuptijs
etiã hui⁹ ꝓcilij poſitos. Cui⁹ hãc vnã vel
maximã cãm accipe/q̃ ad examinatoꝝ pe/
ſtiferaꝝ doctrinaꝝ multiplicit' euomitaruꝝ
nequaq̃ datũ eſt theologis ac iuriſpitis ſe
pe ac libere ꝓuenire ꝓhiberi. q̃ſitũ eſt h̃ po/
tius vꝝs ⁊ exẽplis nimiũ ſcãdalo⁹. ve deti
nentiby ꝓitatẽ in mẽdacio. De q̃ Hieremi
as ꝓo mendacio opatus eſt ſtul⁹ ſcribaruꝝ
mendaꝝ/dũ in calice ꝓphano fit vini theo
logici ꝓpinatio. ¶ Quocirca ponat h̃ vna
expetitõiby ꝓpoſitis vt. ix. aſſertionũ fieri
examinatio ꝑ ſingulas natiões ꝓpter cau/
ſas. xij. ¶ Primo q̃ tãdẽ ſic optebit exami/
natõem hui⁹ doctrie fieri ſi vera ſit et ſana
vt dogmatizet ꝑ xp̃ianitatem tã populo q̃
clero/et an ſit in foro ꝓſcietie ſalubrit' con/
ſulẽda. et fiat hoc in cõmune ꝑ ſingl'as na
tiones ⁊ ſacꝝ collegiũ pri⁹ q̃ ferat ĩ ꝓceſſio
ne ſentẽtia. ¶ Rurſus ſcõo quia materia ta
lis eſt de q̃ pñt iudicare nedũ theologi ſz ca
noniſte et legiſte et boni morales/imo et ge
neralit' omnes habẽtes ſanũ et integꝝ iudi
cium rõis. ꝓcernũt ei ꝓcepta moralia que
ſunt ꝑma ꝓncipia naturalit' inſerta cordi/
bus hoĩm. licz etiã ſint diuĩa lege repetita
⁊ iuſſa ꝓpter malicie nubẽ q̃ ſcꝑturã hanc
obtenebrãs obfuſcat in coꝛdib⁹ malignoꝝ
¶ Subinde q̃ ꝓſtat q̃ aſſidue ſcãdala mul
tiplicãt occaſiõe dilatõis q̃ fit ⁊ facta ẽ iã ꝑ
annũ cũ dimidio et vltra in h̃ ſacro ꝓcilio
dum nõ eſt declaratũ q̃d ꝓitas habeat ſup
ꝓdictis ¶ Amplius q̃rto q̃ talis dilatio cede
re videt in ḡnde dedec⁹ hui⁹ ſacri concilij.
dicentiby mltis vario mõ q̃ ꝓcilij materiã
iſtã determiare vl' nõ audet/ qd ẽ timidita
tis ⁊ ignauie. vel neſcit/qd ẽ cecitatis ⁊ ig/
rantie. vel nõ vult/qd nõ ẽ charitatis vl' iu
ſticie. ¶ Amplius q̃ ſi tãta ſollicitudie dam
nati ſunt errores ⁊ errantes a ꝓncipio con
cilij vſq̃ nũc de alijs terris ⁊ puincijs vbi
mlti potẽtes de illis terris nedũ nõ quere/
bant h̃ ſed totis ſtudijs ꝑ lr̃as ⁊ alit' obſi/
ſtebãt/q̃ue nimis videret et ſcandaloſũ ĩ ꝑ
dictis terris q̃ errores in regno frãcie ſemi
nati in notoriã ſeditõem ⁊ ſcãdalũ toti⁹ re
gni/in ꝓnicie incredibilẽ tã aiarũ q̃ coꝛpo
rũ nõ declararent hic vel damnarẽt. cuz h̃
req̃rat rex francie chriſtianiſſim⁹ cũ ꝓcilio
ſuo toto. et ꝑclariſſima vniuerſitas pariſie/
ſis cũ tanta inſtãtia tã ꝑ lr̃as patẽtes q̃ ali
unde. et cũ teſtimonijs nimis credibilibuſ
ſup ſcãdalis et ſeditõiby pueniẽtiby aſſidue
ex doctrina tali. Addit hic q̃ ꝓncipes dice
re poſſent Johem huſ et errores ſuos fuiſ
ſe dãnatos q̃ erãt ꝺ ꝑlatos et cleꝝ ſz dimit
tũt iſtos iobis parui. q̃ ſunt ꝺ ꝓncipes ⁊ ſe
culares/ſz ad veritatẽ tangunt eccl'iaſticos
cũ ſecularib⁹ ſicut ſcribit impator. ¶ Proin
de ſepto q̃ ſereniſſimus rex romanoꝝ ⁊ dñs
pñs erat verbis ⁊ abſens litteris attentiſſi
me recõmendauit cãz iſtã ⁊ dãnari ꝓcura/
uit iſtã aſſertõez. Quilibet tyrãnus tẽ. In
qua virtualiter ⁊ ſufficiẽter hec doctria. ix.
aſſertionũ dãnata eſt ſicut patet intuẽtiby.
⁊ declarabit manifeſtius ex inſpectõe toti⁹
ꝓpoſitõis ꝓncipalis Johis qui ꝓducte ex
pte regis frãcie coram toto ꝓcilio generali cũ
inſtãtiſſima petitõe examinatiõis diligen/
tis de eadẽ faciẽde. ¶ Septimo q̃ ⁊ ſi fo/ ℍ
ſitã ꝑm aliquoꝝ iudiciũ hec materia potu/
iſſet ab initio diſſimulari ad tp̃s. hec dila/
tio ſeu diſſil'atio nõ hz mõ locũ/q̃ ꝑ impoꝛ
tunitatẽ aliquoꝝ ne durius q̃d loq̃mur effe
ctum eſt vt nedũ dogmatizaret hec doctri
na ꝑ vnũ. ſ. mgr̃m Joh. qui. ſed iam ꝑ plu/
mos in h̃ ꝓcilio et alibi q̃quauerſum ⁊ ſpe
cialiter ꝑ totũ regnũ frãcie cũ multiplicati
one errorũ alioꝝ nõ minus ꝑiculoſoꝝ ⁊ cũ
autoꝛitate illoꝝ q̃ ſe ſubſcꝑſerũt in moduz
ꝑmũitatis ſeu ꝓgregatõis ne dicam⁹ mo/
nopolij vel ꝓſpiratõis ſicut in ſcedula fra/
trũ mendicantiũ ꝺ q̃ttuoꝛ oꝛdiniby late ꝓz
¶ Amplius octauo q̃ neceſſe ẽ ꝓcludere q̃
multi ſunt hereticiꝫ vel ſaltẽ hereticãtes in h̃
ſacro ꝓcilio ⁊ alibi/ qm̃ multi ex vna parte

dicunt ꝛ cõſtanter affirmãt ꝙ hec doctrĩa eſt erronea in fide ꝛ moribꝫ/ ac multiplicit̃ ſcandaloſa. Alĩ ſunt ĩ oppoſitũ dicẽtes ꝙ hec doctrina ẽ vera. Alĩ ꝙ eſt opinabilis. alĩ ꝙ eſt ꝓbabilis ad vtrãq; ptẽ. alĩ ꝙ eſt forſitan vera. alĩ ꝙ nõ iudicio fidei repro/bãda/ꝙ nõ ptinet ad fidẽ. Conſtat autem ꝙ aſſertões iſte ſic ꝛie ſtare nõ pñt cum fi dei puritate ꝛ ſine ſcãdalo manifeſto totiuſ eccl̃ie. Eſt igit̃ de neceſſitate ſalutꝭ quiden dũ ꝙ hoc ſacroſanctũ ꝯciliũ. ¶Rurſus con tinuãdo ꝙ ſi fieret vt alicꝰ q̃runt dilatio ad futurꝫ pontificẽ vl̃ ꝯciliũ eſſꝫ ḡuis nota hu ius ſacri ꝯcilꝫ. ꝙ diceret̃ ſicut ptractũ eſt ꝙ materiã hanc terminare vel nõ auderet vl̃ neſciret vel nõ vellet. g̃ ꝛ futur⁹ ſumm⁹ põ tifex rationabili⁹ poſſet excuſatõez ptende/re regerẽdo culpã ſup ꝓlatos de ꝟ concilio ꝙ vel timuerũt vl̃ neſcierũt vl̃ noluert̃ po/nere terminũ tali cauſe. Et ꝓſtat ꝙ nõ ha/bebit plures clericos vnus papa q̃ habe/at ꝟ conciliũ nec maiorẽ audaciã. ¶Addo decimo ꝙ neceſſe ẽ dicere ꝙ rex frãcie ꝛ vni uerſitas pariſien̄. ꝛ pene totus cler⁹ francie decipiunt̃ circa hãc materiã. quã tãto ſtu/dio ꝓſequunt̃ vt damnet̃. aut ex altera par/te decipiunt̃ illi q̃ ad oppoſitũ tendũt q̃ren tes abſolui et iuſtificari in hac cauſa. ꝓt autẽ ꝓſens ꝯciliũ finẽ apponere declarãdo ꝟitatẽ/cui oñes ꝛ ſinguli dicunt ſe patos
ꝟ obedire/ꝛ ita ceſſabit oĩs diſcordia ¶Sub iungat̃ vndecimo ꝙ iam videt̃ mod⁹ debi tus tractandi. debet enĩ cauſa fidei tractari ſimplicit̃ ꝛ de plano ſine ſtrepitu et figura iudicij. Et ꝙ ꝓs ante oĩa fiat inq̃ſitio ꝛ ꝺ terminatio ꝺ ipa ꝟitate fidei ꝛ ſuo intereſſe q̃ de intereſſe ꝓſonali cuiuſcũq;. Debꝫ in/ſup audiri libere q̃libet in denunciatõne ſi/ne ꝟ ꝙ querat̃ inuolui ꝙ lites. debꝫ ꝓterea examinatio fieri nõ ĩ abſcõdito vl̃ ꝙ ſcedu las. nec ꝙ ſpiratões /ſed in publico coraz pitis/vt habeãt adinuicẽ collatõem ꝛ exa/men diligẽs freq̃ns ꝛ libeꝝ. nec debẽt vota publicari ſaltẽ extra ꝯciliũ/maxime cum ſi gno notariorũ autentico ꝓuſ q̃ factũ talit̃ extiterit. Demũ nullus ꝓtus ꝑtim theolo gus ꝑt aut debꝫ in tali materia fidei tãq; ſu/ſpect⁹ repelli. q̃n interſit examini ꝛ iudicio niſi forſan alleget̃ ꝛ ꝓbet̃ ꝓtra eũ ꝙ eſt in fi de merito ſuſpectus vl̃ infectus. Utꝫ ꝟo factũ fuerit oppoſitũ omniũ ꝑdictoꝝ in p/ceſſu hui⁹ cauſe iam notoriũ ẽ et pateret ex ꝓceſſu. ꝙ et ꝓpoſitũ eſt intereſſe ꝓſonale ꝛ denũciatores q̃ſiti fuerunt inuolui ꝛ facte ſunt inuolutões ꝓceſſuũ nõ ſine grauibus expenſis. Et reuerẽdiſſim⁹ in chriſto pater dñs cardinal̃ cameraceñ. ſumm⁹ inter ſuoſ theologus/nõ in fide ꝙ dei gratiã ſuſpect⁹ ꝯmiſſarius ꝙ hoc ſacrũ conciliũ repulſus eſt. et mgr̃i in theologia nullũ inter ſe potu erũt examen facere. deliberatões quoq; ſe creto ꝓus in ſacco poſite ſunt ꝓiuſ q̃ exa/minarent̃/publicate ꝙ vniuerſum regnum francie ꝛ alibi cuz ſignis notarioꝝ/vbi ne dũ fidei ſed ꝓſonis imminet ḡnde ſcanda/lum et ꝑiculũ cũ matia hec tãgat magnos ꝛ potẽtes. Et apparet ſatis clare ex mõ et forma cuiuſlibet deliberãtis q̃ ꝓſona ſit vl̃ q̃ ꝓſone deliberãtes. q̃uis nõ inſcripta ſint noĩa ſingulorꝝ ſed alicꝰ et ſpecialit̃ mendi cantiũ q̃ttuor ordines exꝑmunt̃ in ſcedula ſuas deliberatões ꝓtinente. Attẽto etiaz ꝙ alicꝰ deliberatões loquunt̃ iuriosiſſime cõ tra magnos ꝛ diuerſos et innocẽtes. ita vt magis ſint libelli famoſi ꝓtinus lacerandi q̃ deliberatões recipiẽde vl̃ ꝓmulgande. ¶Dicatur poſtremo et vltimo ꝙ ꝙlr̃as ſe/reniſſimi regꝭ romanorꝝ et regis francie ac vniuerſitatis pariſien̄. ꝛ ex notorietate facti ꝓſtat ꝙ ſnĩa annullatõis q̃ lata ẽ aduerſus ſnĩam eꝑl̃ pariſ̃. ꝛ inq̃ſitoris nullatenus ex plicãdo cauſas annullatõis generauit ꝛ ge nerat aſſidue ſcãdala ꝯ fidẽ ꝛ ꝯ bonũ pacif ꝙ vniuerſũ frãcie regnũ/apꝺ doctos ꝛ ĩdo ctos/dũ adhuc pẽderet et pẽdeat ꝓncipal̃ matia fidei coraz ꝟ ſacro ꝯcilio. nec debuiſ/ſet acceſſoriũ termĩari ꝓuſ q̃ ꝟ ꝓncipale.
¶Preterea neceſſe ẽ neceſſitate ꝑcepti diui/ni affirmatiui ꝛ ſalutꝭ etne ꝙ ad occurrẽdũ iſtis ꝛ ꝓribꝫ ſcãdal̃ ꝟ ſacroſctm̃ ꝯciliũ q̃ citꝰ ꝯmode fieri poterit ſic̃ fieri ꝯmode ci/to ꝑt determinet iſtud ꝓncipale. declarãdo vicz ꝟitatẽ. qm̃ ꝟ deciſo cetera facilit̃ vl̃ de ſcindent̃ vel q̃eſcent atq; ſedabunt̃. Sz op tet vt ꝑmittit̃ et inſtãter petit̃ examinatõez fieri in ſacro dñoꝝ cardinaliũ collegio et ꝙ ſingulas natões ꝛc̃.
¶Subiungat̃ ſequẽs opuſculũ ꝙ ꝯplemẽ to ꝯſideratõis huius vltime vbi videbit pius et ſapiẽs lector q̃nta neceſſitas incum bit apud reuerẽdiſſimos pr̃es ac deo ama biles eꝑos cũ ꝑclaribꝫ doctoribꝫ et ceteris ſpectabilibꝫ dñis de cõcilio ꝓuiſiõem ap/ponere. Attẽdendo ꝙ ad extirpatõnem he reſum ꝑcipue vocati collectiq; ſunt.

¶Finit

3 b

Hereticorū ser/mo sicut cancer serpit ait apo stolus. Lācer⁹ autē morbida tabes nisi cauterio celeri forti cīt colat⁹/crescit assidue sua ptagio. Nō alit heretica pestis q̄ dū se vult fouere fit egri/or/dū defensorē q̄rit ille/ mittit ꝓbū in re/te pedes suos et in macul' eius ambulat/se nō cuoluēs ꝫ inuoluēs. ac pōdere suo ō er rorei errorē means. Uex q̄ppe ē illō phi/cum. vno incōueniēti dato multa sequunt. p̄ftim dū error est in ꝓncipijs /q̄ paru⁹ cre scit in plīmos/ꝛ fit velut vna cathena tene/brarū q̄ colligant hereticī. Ad aduertere siq̄ dem est q̄ntas ꝑ vnū incōueniēs qō est iu stificatio mortis iniuste q̄les ꝛ q̄t phnefas peperit ꝛ effuderit errorū tenebras /hereses blasphemias ꝛ insanias falsas. ita vt iā se/deat heresis velut autorizata ī cathedra pe stilētie puagans corp⁹ eccl'ie /neq; videt re medij locus nisi p censurā iudicialem sacri ꝓcilij putrida labes cū oīi celeritate cau/terizet. neq; audiat malesuada dissimulatō sua lactatrix ꝛ fautrix que speciē discretōis aut pietatis ī summa desipiētia ꝛ īpietate mentit. ¶ Enumerabim⁹ ergo nōnullos er rorꝫ ramos ab hac vna mortis radice ꝓde/untes. iungendo q̄sdā alios in gremio cō/stantien. hui⁹ concilij positos vel in ꝓpria forma/vel in audientiū intelligētia. vel ī cō seq̄ntia necessaria et certa /quatin⁹ euitet er ror cognitus. quatin⁹ insup pastoral' solli/citudo ꝓuidere vigilāti⁹ animet ¶ Q3 phi/calia et moralia nō sunt ō fide neq; spectāt ad iudiciū fidei. ¶ Q3 hereses nō p̄nt aut debēt ꝓdēnari/nisi simul euocent ꝛ dānen/tur errātes. ¶ Q3 ad eōs nullo mō spectat heresum dānatio. quoniā maiores omnes cause q̄ sunt fidei sunt ad sedē ap'licā referē de. ¶ Q3 nihil est iudicialiter fidei ꝓdēnan dum nisi ꝫ fidei articulos in symbolo posi tos. quoniā soli tales artic'li ꝓprie spectāt ad fidem. ¶ Q3 implicat eandē ꝓpositōem esse euidenter ꝛ fide credendā ꝛ asserēs op positū est heretic⁹. ¶ Q3 nullus habitus fi/dei acquirit⁹ p ꝓbū christi/sed a solo deo in fundit⁹/ꝛ asserēs oppositū est heretic⁹ ¶ Q3 allegās iudicialia veter⁹ legis est eoipo he/reticus. Exemplū de ista. si q̄s p industriā occiderit primū suū aut p insidias ab alta ri meo euelles eū vt moriat. ¶ Q3 demōstra ta vna ꝓpositiōe affirmatiua vniuersali vl' vniuersalit⁹ posita hec cōsequntia est irriden da a logicis et erronea. particularis negatiua q̄ opponit⁹ huic vniuersali affirmatiue est vera. g̃ hec vniuersalis ē falsa. ¶ Q3 nulla ꝓpositio q̄ potest ad aliquē sensū vel⁹ trahi vl' apponi/etiā ō vi logice vl' grāmatice ꝫ ꝓdemnari maxime iudicio fidei. ¶ Q3 iste nō sunt ꝓdēnāde/ populares p̄nt ad arbi/triū suuꝫ corrigere suprores suos. Tpales dñi p̄nt auferre bona eccl'iastico⁹ habitu/ aliter delinq̄ntiū. Rō q⁹ de⁹ p̄t ꝓcedere p̄di ctis talē ptātem. ¶ Q3 nullus alligat⁹ ꝑtute iuramēti p̄stiti nisi ad illō dumtaxat ad qō tūc aduertebat actualiter se volēs obligare ¶ Q3 iste terminus iudiciū ē analogus ad iudiciū aie quod ē pctm̄. et ad iudiciuꝫ corpis seu tpale detrimentū. ideo ꝓcedēda est ista simplicit⁹ et catholice. Juramētū q̄/ modocūq; factū si ꝑgat in iudiciū iurāt⁹ vtilis sue vl' liberor⁹ nō ē tenēdū. ¶ Q3 sen sus grāmatical' vl' logical' ē sēsus lit'al' sacre scripture. ꝛ ideo sepe falsus. ¶ Q3 demōstrat⁹ aliq̄bus assertiōibꝫ q̄s Joh. theologus te/net⁹ explicita fide credere falsas esse ꝛ cōtra sacrā scripturā si dicat idē Joh. q̄ etiā ange lo de celo nō crederet si diceret eas eē ꝑas. ꝑ ē blasphema et luciferiana supbia. ¶ Q3 demonstrat⁹ aliq̄bꝫ assertōibꝫ q̄s Martin⁹ theologus et platus tenet⁹ explicita fide cre dere falsas esse et ꝫ sacrā scripturā /excusat⁹ ab errore vel heresi vel ptinacia p ptestatio nes ꝓditōatas dicēdo vel scribēdo q̄ vult stare iudicio ꝓcilij generalis q̄tūcūq; defē dat interim q̄ ille sunt ꝓbabiles ꝛ fortitan vere. Inducēs ad ꝑ alios et se opponēs ne dānent. ¶ Q3 assertōes eoipo reddunt⁹ pro babiles neq; iudicio fidei veniūt reprobā/de/si habuerint doctores deliberātes p v/traq; pte. ¶ Q3 ꝓpositio habēs duos sēsus vnū verū ꝛ aliū falsum nullo mō ꝫ iudicō fidei reprobari. etiā si fuerit scādalosa/ vel piarū auriū offensiua vl' ad errorē inducti ua. ¶ Q3 assertōes posite p vnū doctorem ī theologia tāq; p regulis/aut maximis/aut veritatibꝫ ad inferendū ꝓstitutionē aliquā. nullo mō sūt iudicio fidei reprobāde si pot sint ad vnū sensum trahi vel glosari q̄ntū/cunq; ꝓclusio fuerit erronea vel impia. licꝫ bene ꝓcedat cū Hilario q̄ intelligētia dic/torū ex causis assumēda est dicendi. ¶ Q3 dicēs se facere ꝓformit⁹ ad legē diuinaꝫ na turalem ꝛ moralē occidēdo hoīem nō eget alio mādato iudicis cuiuscūq; q̄m autori

zatur a triplici lege put nec optz q assignet
exp̄sse talē legē. ¶Q3 in occisiōe hois nō re
quīrit notorietas allegationū seu pbationū
q fecerit talia p que ōbuerat iterfici taliter
z a tali sic occisus. ¶Q3 fur nocturn⁹ q in
sidiator viarū/q hereticꝰ z sortilegꝰ occidi
tur meritorie a quocūqz zē. etiā si p̄ pt horuz
q̄libet duci ad iudicē suū nec imineat cer
tum mortis piculū occisori ppt̄ qđ ipe de
beat vim vi repellere occidendo. ¶Q3 occi
sio hois si fiat bona intētione reddit iusta
vel excusabilis vocādo intentōez bonā ze
lum legꝭ vel sui p̄ncipis. ¶Q3 mors subita
z ip̄rouisa ac villana q̄ fit. s. sine diffidatōe
p̄uia/p̄ōt z debz meritorie xp̄ianis aliqb
nō iudicialit cōdemnatꝭ aut bānitis inferri. imo q hec est ppria mors aliq̄z christia
norū. ¶Q3 fides q̄uis sit hosti fuāda /nō
tñ tyranno. ¶Q3 sortilegia z carmia sine ta
ctu q̄cunqz homis ꝯ quem fiūt possint vir
tute sua hoiem occidere nō min⁹ q̄z gladi⁹
defixus in corpe. ¶Q3 ab hac lege. Nō occi
des excipit tyrānus/eo scz q occidend⁹ est
a q̄cunqz. iuxta legē illā. Maleficos nō pa
tieris viuere. Et est tyrannus q̄ i republica
ñ iure p̄ncipat̄ aut p̄ncipari conat̄. ¶Q3
michael occidit lucifez etna morte sine mā
dato dei q̄cūqz vel alterius. Sil⁹ phinees
occidit Zambri sine mādato q̄cūqz dei vl̄
alterius. Et sil⁹ moyses egyptiū z īde me
ruerūt. Et sil⁹ Petrus volens occidere ser
uū pontificꝭ. ¶Q3 faciēs p̄federatōes z iu
ramento firmās multiplicit excusat̄ si non
intēdat aut vult eas fuare/dū h̄ facit vt oc
cidend⁹ nō sibi p̄caueat neqz p̄cipiat q debet occidi. ¶Q3 q̄tiēscūqz aliqs faciat ali
quā rem que ē melior licz iurauerit illā non
facere/h̄ nō est piurīū sed piurio p̄trariuz.
¶Q3 meritoriū est q̄ñqz occidere hominez
vl̄ occidi facere sp̄onte nō sibi subditū/non
monitū/ñ diffidatū. q neqz vim neqz mor
tem intētet actualit̄. ¶Q3 meritoriū ē vt p⁹
occidere sponte hoiez ex solis p̄iecturꝭ seu
factis q̄ nō habent euidentē vel notorieta
tem iuris vl̄ facti. ¶Q3 meritoriū est q̄ñqz
occidere vl̄ occidi facere sponte hoiez qui
nō intētat actualit̄ vim vel mortē. vbi neqz
est accusator neqz testis neqz pars neqz iu
dex qui hoc mādauerit. ¶Q3 meritoriū est
q̄ñz occidere vl̄ occidi facere sponte hoiez
modis p̄dictis. sic q p̄t cadere sub voto iu
ramento vel p̄cepto /et ex cōsequēti sub ōbi
to q sic fiat. ¶Q3 meritoriū est quādoqz p
insidias falsas occidere hominē volūtarie
vel occidi facere et p blandicias fictas in q̄
bus est vsqz ad mortē deceptio. ¶Q3 meri
toriū est quādoqz īmo debitū hoiem chri
stianū facere subito et viliter occidi /sic be
stiam p̄cludendo q̄tū in occidente ē salutē
anime spiritu alē/et eo magis meritoriuz q̄
fit a p̄sona maioris status atqz dignitatis.
¶Q3 meritoriū est facere occidi hominē ñ
accusatū. quia p̄sumit sortilegia fecisse ad
uersus regem suū. supposito q nō p̄stiterit
legitime de actu vel nō effectu hmōi sortile
giorum. ¶Q3 meritoriū est confederatōes
deliberate factas z iuratas nō tenere/ sup
posito q absqz p̄iudicio ac detrimento ani
me valeant obfuari. ¶Q3 qualibet lege da
tur cuilibet subiecto licētia tyrānū occide
re. Item peccat grauiter q̄libet subiect⁹ ha
bens oportunitatē occidere/z non occidit
tyrannū. Et itez auctoritate legis diuīe et
exemplo christi cuilibet subiecto sine supi
ori interp̄te licitum est tyrannum occidere
¶Q3 nulla .ix. assertionū denunciataz de
bet iudicio fidei reprobari. imo quālibz il
larum nō foze iudicio fidei reprobandā de
bet eodē iudicio declarari. qz nulla est p̄tra
scripturā sacrā/inter quas tñ sunt iste due/
scz decima et nona. Jus ē ratio z eq̄tas q
omis tyrannus occidat̄. villane/gallice ve
lameniant p exploratiōes z insidias. Et p
pria mors qua debēt mori tyrāni infideles
occidere. s. eos p bonas cautelas explorati
ones et insidias. In casu socialitatis iura
menti p̄missiōis seu p̄federatōis factarum
ab vno milite ad alterū quocūqz mō istud
fiat aut fieri possit. Si cōtingat q istō ver
tatur in p̄iudiciū vnius p̄mittentium aut
confederatorū sp̄ōse sue aut suoz liberorū.
ipe de nullo tenet̄ eas obfuare. ¶Q3 nullus
ep̄us p̄t de q̄stionib⁹ fidei cognoscere q̄tū
cūqz sint notorie falsē z scādalose approbā
do vel reprobādo doctrinā. qz tunc faceret
nouos articulos. q̄uis bñ possit et debeat
hereticos p̄demnare. ¶Q3 nō ideo p̄positi
ones spectāt ad iudiciū fidei approbatiue
vel reprobatiue. quia dicit in eis aliq̄d licitū esse vel illicitū/meritoriū vel demeritori
um fieri fm legem diuinā

Sequũtur errores

de alia materia. ¶Q3 mystica et sapiẽtia in diuĩs sũt formalitates realit' distincte. ¶Q3 receptio ꝓmax annatax ꝑ papã et domĩos cardinales nũqꝫ fieri potuit sine symõiaca ꝓuitate. ¶Q3 licuit pape ꝛ dñis cardinalib' q̃rere solutõem ꝓmax annatax ab illis qui bñficiabant' in curia vl' alibi sic q̃ nõ expedirent' eis bulle. nisi ꝓus realit' ꝛ ꝺ facto tales annatas soluissent. licuit etiã extoꝛq̃re ꝑ arrestatõem bullax vel alit' q̃ se oĩb' ꝓꝛ̃ſ soluturos obligarẽt. ¶Q3 nulli q̃ꝫrũcunqꝫ mltiplicati possint ꝺere legez obligãtẽ nisi sũmi põtificis aduenĩat auctas. ¶Q3 ꝺcilĩũ generale sine papa nũqꝫ hre põt ptãtez nisi limitatã. qm̃ nõ est nisi sue ptes/q̃ sunt ꝓlati habẽtes ptãtẽ tm̃modo limitatã ¶Q3 gladũ spũalis supma ptãs ẽ in papa legitime põsidente ꝛ resideẽte totalit' quo ad executõem talis gladĩ. et nõ tũc ĩ ꝺcilio generali. ¶Q3 gladũ spũalis supma ptãs residet ĩ eccl'ia insepabilit' quo ad iurisdictõnem. sepabilit' aũt q̃ ad executõez. ¶Q3 gladũ spiritual' supma ptãs sic est ĩ papa legitime põsidente ꝛ residente q̃ ad appꝛobãda vl' ꝛprobãda in eccl'ia solus ipe hret diffinire ꝛ nõ ꝺcilĩũ generale. ¶Q3 in ꝺcilio generali celebrato hierl'ymis sup cessatõe legaliũ Petꝛi nõ ꝓfuit neqꝫ diffiniuit. qꝛ suspectꝰ erat ĩ illa materia. nec erat tũc legitime põsidẽs et residens. ¶Q3 oĩs papa ꝺsciꝰ sibi q̃ est vl' fuit hereticꝰ post papatũ /tenet' eoĩpo cedere papatui. quia nullũ ius habz in ipo etiam si de nouo peniteat ꝛ secretũ fuerit. ꝛ ita ꝺ q̃libet ẽpo. vel in eccl'ia bñficiato dicendum videret'. ¶Q3 ĩ omni ꝺcilio generali in quo papa legitime põsidet et residet vox sua sic põderat vocib' totiꝰ residui q̃ nihil põt diffinire sine eo. nec ipm ad aliq̃d quõlibz obligare. ¶Q3 papa dũ accusatus ẽ licz nõ q̃ctus aut dãnatus eoĩpo nõ legitime põsidet ꝛ residet circa q̃cunqꝫ diffiniẽda ĩ generali cõcilio. ¶Q3 accusatio pape ꝛ ꝓcipue moꝛs eius naturaľ aut ciuiľ reddũt saltẽ ꝑ indirectũ q̃ eccl'ia vel generale ꝺcilĩũ maioꝛis sit ptãtis in executõe ꝛ diffinitõe q̃ papa nec ꝑ accusato nec mortuo. ¶Q3 mendicitas est vnicũ vel ꝓcipuũ mediũ põdicatõis verbi ꝺei. qm̃ teste xpo Spine q̃ sunt diuitie suffocant semen qꝺ est ꝙbũ ꝺei. et q̃ ꝓfecto soli mendicãtes põdicant/qꝛ pauꝑes euãgelizant'. ¶Q3 papa nõ est ĩmediatꝰ ꝓlatꝰ oĩm fidelĩũ nec spõsus eccl'ie vniuersal' sed solius rhomane. Ex hoc q̃ ꝙlibz eccl'ia cathedralis haberet duos spõsos papã ꝛ epm ¶Q3 papa ẽ sic ĩmediatꝰ ꝓlatꝰ oĩm fidelĩũ q̃ ꝑt ꝑ libito ꝑ se vl' alios ꝺmissos oĩa exercere licite/que ꝑt q̃cunqꝫ ꝓlatus vl' curatꝰ iferioꝛ etiã vbi nõ subest necessitas ꝓpt defectũ inferioꝛũ neqꝫ rõnabilis vtilitas. ¶Q3 oĩm q̃ glosare defendere seu tenere põsuꝑserit vndecim articl'os positos in ptẽsa bulla mendicantiũ q̃ sic incipit. Regnãs in excelsis. ille tãqꝫ hereticus ẽ censendus ꝛ ꝑ inuocatõem brachĩ secl'aꝛ coercend' ¶Nõ obstãte statuto ꝺcilĩ generaľ. omnis vtriusqꝫ sexus. quoꝛ tñ articuloꝛ plures includũt illa q̃ soliꝰ facti sunt. nec sub fide cadũt. q̃s insup si ꝺcoꝛdari debeãt glosare necesse est. ¶Confessi fratrib' habẽtib' licẽtiã generalẽ audiẽdi ꝓfessiões eadẽ pctã q̃ ꝓfessi fuerint itez ꝓfiteri ꝓpꝛio sacerdoti tenentur. ¶Stãte statuto oĩs vtriusqꝫ sexus edito ĩ ꝺcilio generali/rhomanꝰ põtifex nõ ꝑt facere q̃ parochiani nõ tenean't ꝓfiteri oĩa pctã sua semel ĩ anno ꝑꝓ sacerdoti quẽ dicit esse parochialẽ curatũ. nec deꝰ possꝫ hoc facere. qꝛ vt dicebat implicat ꝺdictionem. ¶Papa nõ ꝑt dare licentiã generalẽ audiẽdi ꝓfessiões sed nec deꝰ q̃n ꝓfessus habenti licentiã generalẽ teneat' itez eadẽ pctã ꝓfiteri suo ꝑꝓ sacerdoti quẽ dicit vt ꝑmittit parochialẽ curatũ. ¶Confessus fratri admisso in forma dudũ/tenet' eadẽ pctã ĩ nũero iterũ curato ꝓfiteri/dãnat' ꝑ Joh'. papã xxĭ. in statuto quod incipit. Vas electõis ¶Conclusiões Joh'is de piliato dãnate ꝑ Joh'em. xxĭ. sunt satis vere ꝛ a q̃cunqꝫ licite possunt sufficiẽter teneri. ¶Statutũ Johãnis. xxĭ. editũ Vas electõis ẽ irritũ ꝛ ĩane. qꝛ cũ illo fecit hereticꝰ erat. et ꝑ sequns q̃cq̃d qꝺ fecit dictus Joh'. siue mẽdicãtibus siue alĩs añ reuocatõnem inane fuit. ¶Stante statuto oĩs vtriusqꝫ sexus. nec deus nec papa ꝺ potẽtia ꝑt facere q̃n ꝓfessus fratri mẽdicãti admisso itez teneat' ꝓfiteri suo curato. ¶Cõfessio fratrib' admissis facta ẽ dubitabil' ꝛ incerta q̃ ꝓpt hoĩes tenẽt dimittere incertũ. et sic solum ꝓfiteri suis sacerdotib' curã aiax habẽtib' sub pena peccati mortaľ. ¶Quãuis fres admissi habeant auctẽ absoluẽdi et audiẽdi ꝓfessiõ. tñ ppľs subiectus nõ hz ptãtem accedẽdi ad mẽdicãtes admissos sine licẽtia ꝓꝛ̃ſ sacerdotis. ¶Fratres petẽtes ꝓuilegia ꝑ ꝓfessio

niby audiẽdis ⁊ sepulturis habẽdis sunt ĩ
pctõ mortali. ⁊ rhomani põtifices talia pri
uilegia ꝓcedẽtes mẽdicãtiby/aut eisdẽ ꝓfi/
tentiby ꝓfirmãtes/sunt ĩ pctõ mortali ⁊ ex/
cõmunicati. et non fuerũt pastores sed fu/
res/latrones ⁊ lupi. ¶Sacerdos curatus
dãs licẽtiã mẽdicãtiby audiẽdi ꝓfessiones
magis dispẽsat cũ statuto ecclie. Oĩs vtri
usq; sexus/ q̃ papa fratriby dãs licẽtiã mẽ
dicantiby iuxta formã decretal' dudũ. ¶Q,
nulla ꝓpositio seu ꝓstitutio infra scptaruz
octo deuiat a vera et sana doctrina fidei. ſz
a q̃libet fideli catholico ꝓponi ⁊ recipi põt
absq; eo q̃ potuerit vl' possit a q̃q̃ zelum fi
dei habẽte et sane itelligẽte de erroze vl' scã
dalo et in sana doctrina reꝑhẽdi put ex te/
noze eaz apparet euident. ¶Quilibet subie
ctus et vasall⁹ q̃ p cupiditatẽ fraudẽ sortile
giũ et malũ ingeniũ machinat̃ ꝯ salutẽ coz
palẽ sui regis et supioris dñi/tollendo sibi
⁊ subtrahẽdo ab eo suã nobilissimã ⁊ altis/
simã dñatõz peccat tã gũiter ⁊ ꝓmittit tã
horribile crimẽ sicut ẽ crimen lese maiesta/
tis in ꝓmo gẽdu. Et p ꝓseq̃ns ẽ dignus du
plici morte ⁊ ꝑma ⁊ scda. qz q̃libz subiect⁹
⁊ vasallus sic faciens ẽ tyrãnus infidel' suo
regi ⁊ dño supiori peccatq; mortaliter. pbat̃
auctẽ bti Brego. dicẽtis. Tyrãnus ẽ qui ĩ
republica nõ iure ꝓncipat̃ aut ꝓncipari co
nat̃. Nam sicut regnũ rectus ꝓncipat⁹ di/
citur. sic ⁊ tyrannia dominiũ puersũ nũcu
pat̃. ¶Licz in casu p̃dicto q̃libet vasallus
⁊ subiectus sit dign⁹ duplici morte/⁊ com
mittat tã horribile crimẽ q̃ ñ possit nimis
puniri. tñ pl⁹ pũiẽd⁹ ẽ vn⁹ miles q̃ vn⁹ sim
plex ſbiect⁹. ⁊ isto casu vn⁹ baro q̃ vn⁹ sim
plex miles. et vnus comes q̃ vnus baro.
vnus dux q̃ vn⁹ comes. cognatus regis q̃
extrane⁹. frater regis q̃ cognatus. et fili⁹ regis
q̃ frater ¶In casu p̃dicto licitũ ẽ vnicuiq;
subiecto sine q̃cũq; mãdato aut p̃cepto ſz
leges naturalẽ moralem et diuinã occidere
aut facere occidi illũ eũdem ꝓditorẽ infide
lẽ ⁊ tyrãnũ. Et nõ solũ est licitũ ſz honora/
bile ⁊ meritoriũ. maxime q̃n est tã grandis
ptãtis q̃ iusticia nõ ꝑt de eo fieri bono mõ
p supioꝛẽ. Et q̃n pseuerat ĩ sua malicia nec
se vult coꝛrigere nec emẽdare. ⁊ spẽaliť q̃n ẽ
piculũ in moꝛa. ¶In casu sup̃dicto magis
honoꝛabile licitũ ⁊ meritoriũ est q̃ ille tyrã
nus infidel' sit occisus aut sinat̃ occidi per
vnũ de pentiby et subiectis dicti regis q̃ per
vnũ extraneũ q̃ non est de sanguine regali.
⁊ p vnũ ducẽ q̃ p vnũ comitẽ. p vnũ comi
tem q̃ p vnũ baronẽ. p vnũ baronẽ q̃ per
vnũ simplicẽ militẽ. p vnũ militẽ q̃ p vnũ
simplicẽ subiectũ. ¶In casu allegantiaruz R
iuramentoꝛũ. ꝓmissionũ et ꝓsiderationũ fa
ctarũ militis ad alteꝛ/ quocunq; modo sit
aut esse possit. si cõtingat q̃ eas ſuare ꝫgat
ĩ ꝓiudiciũ sui ꝓncipis/eius sponse/suoꝛ li
beroꝛũ/aut reipublice/ñ teneť tal' miles eas
ob ſuare. ĩmo in tali casu eas ſuare ⁊ tenere
esset facere ꝯ leges moralẽ naturalẽ ⁊ diui/
nã. ¶Si cõtingat q̃ dicte allegantie ꝫgant
in p̃iudicium aĩe vite aut alteri⁹ ꝓmittenti
um/et ꝓfederatoꝛũ sue sponse aut suoꝛ in/
fantiũ/ipe de nullo teneť eas ſuare. ¶In ca
su p̃dicto licitũ est vnicuiq; subiecto hono
rabile et meritoriũ occidere seu occidi face/
re sup̃dictũ tyrannũ ꝓditoꝛẽ et infidelẽ suo
regi et supioꝛi dño/p astutias cautelas ⁊ in
sidias. Est eĩ licitũ dissimulare ⁊ tacere suã
volũtatẽ sic faciẽdi. ¶Quilibet subiectus ⁊
vasallus q̃ a ꝓposito deliberate machinat̃
ꝯ salutem sui regis et supioꝛis dñi/p faciẽ/
do ipm moꝛi in lãguoꝛe cupiditate haben
di suã coꝛonã et dñatõz facit ꝓsecrari aut
magis ꝓprie execrari ĩ noĩe demonũ ensis
dagas/pugiões aut cultellos ꝫgas aut anu
los aureos facit dedicari in noĩe demonuz
p necromanticos faciẽtes inuocatões cha
racteres/sortilegia/supstitões ⁊ maleficia
Et post facit apponi ⁊ figi p coꝛp⁹ moꝛtui
dissuspensi de patibulo. ⁊ dictos anulos fa
cit poni in oꝛe moꝛtui p̃dicti. ⁊ facit dimit/
ti spacio pluriũ dieꝛũ cũ gẽdi abomiatõne
⁊ hoꝛꝛoꝛe p pficiendis dictis maleficijs. et
vna cũ hoc poꝛtat sup̃ se ĩ vno pãniculo li/
gato et ꝓsuto de ossibus et pilis loci inho/
nesti dicti moꝛtui dissuspensi. ille et omnes
qui hoc faciũt non solũ cõmittunt crimen
lese maiestatis hũane in pꝛimo gradu/ĩmo
cõmittunt crimen lese maiestatis diuĩe eti
am in pꝛimo gradu. et sunt ꝓditoꝛes et in/
fideles regi suo/et deo suo creatoꝛi. ⁊ sicut
idolatre et coꝛruptoꝛes falsaꝝ fidei catho
lice sunt digni duplici morte/⁊ ꝑma ⁊ secũ
da/maxime q̃n dicta sortilegia/supstitões
⁊ maleficia sortiunť suũ effectũ in persona
regis/p mediũ pue crudelitatis dictoꝛum
machinatoꝛũ inuocatoꝛ ⁊ necromãticoꝛ.

¶Finit

Sermo eiusdem in

festo purificatiõis btissime marie habitus in ꝯcilio Constantien.

SUscepimus deꝰ miſicordiaz tuã in medio tẽpli tui. Scriptũ est psal. xlvij. z i itroitu miſe pñtis iocũdissime solẽnitaꝫ celebrit decãtatũ. ¶ Suscepimus deus miſicordiã tuã in medio templi tui. Adimus cũ fiducia thronũ gr̃e tue vt miſicordiã inueniamus z gr̃az in auxilio opportuno. ¶ Adimus z te bñdictissima ꝟgo/q̃ mr̃ es gr̃e/mr̃ z regina miſicordie/q̃ dudũ miſicordiã incarnatã suscepisti in medio ꝟginalis vteri tui/dũ domus pudici pectoris tẽplũ repẽte fit dei/quã hodie te pñtãte suscepimus corpalit/z q̃tidie suscipimus sacr̃alit in medio tẽpli materialis. ¶ Suscipiamus nũc hãc ipaz miſicordiã spũalit z inuisibilit in medio tẽpli cordis nr̃i/qđ est aĩa nr̃a. tẽplũ dei sctm̃ est qđ est vos/inq̃t apl's. Fiat ꝟ nob te p nob miſericordiã exorãte ꝟgo miſicordissima quaz ideo salutamus implorãtes z dicẽtes. Aue gr̃a plena. ¶ Suscepimꝰ deus z. Ecce q̃ aptis fidei ocul'/in lumĩe veritatis euãgelice ꝯspiciendũ nob offert gratũ z grãde spectaculũ. Offert pulcherrima sctissimaq̃ p cessio dũ de Bethleẽ vbi natus/vbi circũcisus/vbi adoratus fuerat Jhs expectatio gentiũ/desideriũ celestiũ eternoꝝ/miſicordia z salus nr̃a/aduenit gl'osa mr̃ sua comitata viro suo iusto Joseph/cui ꝟgo ꝟgini mr̃imonialiter nõ carnaliter iũcta erat. aduenit ad tẽplũ sctm̃ hierl'm/distãs a hierl'z p duas circiter leucas seu q̃ttuor miliaria parua. ¶ Baiulabat eadẽ decora ꝟgo/tenero letoq̃ cõplexu pueꝝ suũ ih̃m/tãq̃ sigẽculũ sup cor suũ/z q̃si signũ sup brachiũ suũ/dicẽs ex sn̄ia. Dilectꝰ meꝰ mihi z ego illi iter vbera mea cõmorabit. talis ẽ dilectꝰ meus O filie hierl'm/pulcher z decorus/z ipe totus desiderabil'. ¶ Aduenit z ipe symeon senex iustꝰ z timoratꝰ. z iõ btũs q̃ timoratꝰ. nã btũs vir q̃ sp ẽ pauidꝰ. aduenit eadẽ hora in spũ ad tẽplũ vbi erat mulier illa fortiz z ãnosa q̃ nõ recedebat de tẽplo ieiunijs et obsecratiõibꝫ seruiẽs die ac nocte/ãna. s. pphetissa filia Phanuel de tribu aser. ¶ Conuenerũt nõ dubiũ z alij multi iuuenes z ꝟgines senes cuz iunioribꝫ dũ aduenirent ad tẽplũ suũ sctm̃ dñatoꝝ dñs quẽ q̃rebat ecclesia z saluatoꝝ ipe quẽ volebat/speciosus forma p filijs hoĩnz. desideratus cũctis gẽtibꝫ Nob natꝰ nob datus ex inta cra ꝟgine. quẽ ppha suspirabũdus optabat dicens. Oñde nob dñe miſicordiã tuã/z salutare tuũ da nob/deꝰ meꝰ inq̃t miſicordia mea. Et rursus. Dic aĩe mee/salus tua ego sum. ¶ Exulta nũc z exhilaresce tu q̃ pieras miserãde hõ. exulta satiz iocũdare. iubila z gratias age/ecce nedũ oñdit sz offert tibi ille q̃ est miſicordia tua z salꝰ tua ih̃s bñdictus. nã q̃d iesus nisi salꝰ cuiꝰ interp̃tatio ẽ saluator. Hoc sentiẽs z ꝟ̃te remẽoraãs ois eccl'ia sctoꝝ ꝯgratulat z ꝯgaudet ad oblatõz tãti doni/ꝯcinẽs z dicẽs. Suscepimꝰ deꝰ miſicordiã tuã in medio tẽpli tui. ¶ Desiderabat itaq̃ pctõr z reꝰ hõ/nõ sapiaz accusantẽ/nõ iusticiã ꝯdẽnantẽ/nõ potẽtiã punientẽ/sz miſicordiã ĩdulgentẽ z saluãtẽ. ¶ Homĩnẽ nimirũ sub pctõ venũdatũ z p inobedientiã crimĩs lese maiestatiz reũ z miseruz euocabat z accusabat sapia. Adam vbi es. Beñ. iij. Et ñ inueniebat excusandi vl' latẽdi locꝰ dũ ait. Quis tibi nũciauit q̃ nudus esses nisi q̃ ex ligno de q̃ p̃cepam tibi ne comederes comedisti? Hinc Job trepidꝰ dicebat. Si voluerit mecũ i iudicio ꝯtẽdere nõ potero rñdere vnũ p mille. Et p̃s. Nõ i tres i iudiciũ cũ fuo tuo dñe q̃ nõ iustificabit in ꝯspectu tuo ois viuẽs. Nõ onero me libẽter allegationũ q̃tatõibꝫ. vbi nihil ẽ ambiguũ vl' pbãdũ ¶ Porro iusticia sic accusatũ ꝯdẽnabat. ita vt nõ eẽt locꝰ appellatõi. q̃ audisti vocẽ vxoris tue z ꝯmedisti ò ligno vite ex q̃ p̃ceperam tibi ne ꝯmederer. maledicta terra z. Hoc attẽdẽs Job dicebat. Uerebar oĩa opa mea sciẽs q̃ nõ parceres delinq̃nti. ¶ Hoiez sic deniq̃ accusatuz p sapiam/sic dãnatũ p iusticiã/flagellabat z sniam executõni demãdabat potẽtia/nec erat locꝰ euasiõis. Eiecit q̃ppe adã z collocauit añ padisuz voluptatiz cherubin z flã meũ gladiũ atq̃ ꝟsatilẽ ad custodiẽdã viã ligni vite. Hinc p̃s. Al fortitudie manꝰ tue ego defeci. Et Job. Non ẽ q̃ de manu tua possit eruere z. ¶ Nõ g̃ petebamus sapiaz cui rñdere nesciebamꝰ. nõ iusticiã cuiꝰ dãnatõem euadere nõ poteramꝰ. neq̃ potẽtiã cuiꝰ punitõem et irã ferre nẽo poterat. neq̃ in celo neq̃ in padiso neq̃ in mũdo. patuit in lucifero/in adã/in diluuio/ĩ submersiõe pentapolis in momẽto. Sz miſicordiã q̃ rebamꝰ indulgẽtẽ quã hodie suscepimꝰ o

benignissime de⁹ ī medio tēpli tui. ¶Adue
nerat prius in medio tēpli ꝑginalis vteri
q̄ null⁹ in terris sanctior loc⁹ erat ſm Aug.
dū rñdit maria. Ecce ancilla dñi/fiat mi
hi ſm ꝓbū tuū. sed sibi soli et ꝑginali spon
so suo Joseph cui reuelatio facta fuerat tā
ab angelo q̄z a maria notū erat. Apparue
rat in die natiuitat⁹ ꝫ paucis. ſ. pastoribus
Innotuerat ī die epiphanie. sed pauc⁹ regi
bus q̄ venerūt ab oriēte. hodie ꝙ sic audi
uimus sic vidim⁹. dū suscepim⁹ miscōiaz
tuā mificordissime de⁹ ī medio tēpli tui.
¶Gras tibi pr̄ mificordiaꝝ t de⁹ toti⁹ cō
solatōis. q̄ celasti sapiam in infantili etate
ne accuser. iusticiā in hūanitate ne ꝙdēnet.
q̄ ꝑ nobis dānata ē. potēciā ī infirmitate
ne seuiat et cruciet. q̄bus supatis dat⁹ triū
phus gr̄e datur et miscōie /vt dñet et sup
exaltet iudiciū. nam mifatōes ei⁹ sup oīa
opa ei⁹. Dac indigebam⁹. hāc optabam⁹.
hāc hodie suscepim⁹ in medio tēpli tui de
us. dū ꝓificatū est illō iuuēcule tympani
strie sctē marie. Suscepit isr̄l puer⁹ suū re
cordatus mificordie suc. Hec sunt viscera
miscōie dei nr̄i q̄b⁹ visitauit nos oriens ex
alto. ¶Gras tibi ꝑ excellētia doni q̄ ē mise
ricordia. q̄ etiaz laudabili vite hoīm inq̄t
Aug. si semota mificordia iudicet. Gras t
ꝑ ꝙgruentia loci/q̄ in medio templi q̄ ē
loc⁹ ꝙmūitatis ad quē oēs pñt accedere. t
eq̄litatis mediū ē q̄ attigere q̄sq̄ pt. Sā
ctū est templū tuū mirabile ī eq̄tate ait ps.
Et q̄d aliō mystice tēplū istō q̄ eccl'ia sctō
rum q̄ ꝙciliū iustor⁹ t ꝙgregatio vbi sunt
mag⁹ opa dñi exq̄sita ī oēs volūtates ei⁹ t
℣ ¶Decantet nūc igit hec eccl'ia sctōr⁹. ℟ con
ciliū iustor⁹. hec ꝙgregatio taliū. de q̄b⁹ di
cit apl's. Jam nō estis hospites t aduene.
sed estis ciues sctōrū t domestici dei. supe
dificati sup fundamēto apl'or⁹ t ꝓphetarū
ipo sūmo angulari lapide xp̄o iesu. seq̄tur.
in q̄ oīs edificatio ꝙstructa crescit in tēplū
sanctū in dño. Decantet t exultet in iubilo
cordis sui dicēs Suscepim⁹ de⁹ mificor
diā tuā in medio tēpli tui. t ita plane susce
pim⁹ vt impletū sit q̄d ꝓpha p̄dixerat Mi
ficordia dñi plēa ē terra. t itez. Confirma
ta ē sup nos mificordia ei⁹. cū reliq̄s ī hāc
sentētiā. ¶Dū hec in ipa meditatōe mea q̄
nūc loq̄nda fuerāt ꝺus ipe mecū reuolue
rē. ꝓgebā sic erūpere ī vocē iocūditat⁹ t lau
dis. in ꝓba consolatōis leticie ac edificatō
nis spūalis. iuxta sensū anagogicū ꝑassum
ti thematis nr̄i. ¶Studebā exp̄mere q̄lē in
templo cordis nr̄i ꝓcessionē agere nos ho
die ꝙuenit. in q̄ mystice fuit maria t ioseph
symeon t anna/figurātes q̄ttuor ꝓtutes car
dinales. In q̄ sint ꝓterea lucerne ardētes ī
manib⁹ ꝑ exemplū ꝙuersatōnis lumīose et
honeste in fide spe et charitate. q̄s figurat
triplex ignis ꝓprietas. fulgor. ſ. vigor et ar
dor. fides fulget in vi rōnali. spes robor at
ī irascibili. caritas ardet ī ꝙcupiscibili quo
ad tria appropata p̄r̄is et filij et spūsancti
In p̄re vigorē. in filio fulgorē. in spūscō ar
dorē ꝙcipimus. ¶Decet rursus offerre par
tururū mutue dilectiōis in oīm castitate.
t duos pullos colūbaꝝ ī sctā fecunditate
bonaꝝ opationū. Adornet templū cordis
nr̄i floscul' piorū desideriorū t herbul' virē
tibus sctāꝝ meditationū ꝙspgat. Suscipi
amus bñdictū puerū iesum int' vlnas ca
stissime deuotōis. cōfiteamur ei cū anna ꝑ
phetissa. leuātes sursum corda. t cū iusto sy
meone deprom⁹ q̄sq̄ ℟ canticū. Nunc
dimitt⁹ ſuū tuū dñe ſm ꝓbū tuū ī pace t℟
¶Ita pgebā meditabūd⁹ dicere mecuz q̄ ℣
dicerē vobiscū. dū ecce studiositas specula
trix astitisse visa ē. tū sat⁹ a puero familiar⁹
huic anne ꝑtin⁹ cognita ē. hec pl'imas ī cul
care q̄stiūcl'as et efflagitare rūsiōes cepit t
vbi me attētū videt. ¶Dic inq̄t si maria le
gi purificatōis erat obnoxia. q̄ si sic/pecca
uerat. si nō/fingere videbat t ope mētiri. si
mulās q̄d nō erat. t cur nō ℟ tēpe m'lieres
eidē purificatōis legi subdite sunt. ¶Dic si
puer iesus ꝓfactus ē sub lege sic dic apl's
q̄ ꝓstat ſm dños iuristas q̄ ꝓnceps solut⁹
est legibus. ¶Dic cur symeon dixit de pue
ro iesu. q̄ hic posit⁹ erat in ruinā et signum
cui ꝺicetur⁹ q̄liter in ruinā positus erat q̄
venerat ad salutē. q̄ pacto posit⁹ ē in scāda
lū. q̄ ve ꝑ quē scādalū venit. ¶Dic cur ite
rum dixit ad mariā. Et tuā ipi⁹ aiam ptrā
sibit gladi⁹ vt reuelent⁹ ex multis cordibus
cogitatōes t℟. ¶Dic si ex ꝓbo ℟ maria p̄co
gnouit acerbissimā filij passionez. q̄ si sic.
nōne cōseq̄ns fuit vt acerbissimo doloruz
gladio iā extūc foderet⁹. que tñ eū leta cerne
bat gestabat offerebat q̄. q̄ ſ prius obtule
rat deo p̄r̄i in medio virginal' vteri mor ab
instanti cōceptōis sue bñdicte. ¶Dic cur ñ
fit festiuitas apud latinos de ipo ioseph ꝑ
ginali viro marie nutritio et gerulo pueri
iesu fidelissimo cui testimoniū dat cuāgeli
ca ꝓitas q̄ iust⁹ erat. q̄ ei iesus ipe q̄ ē de⁹

benedict⁹ mira res subdit⁹ erat. et ita ꝺ plurimis ei⁹ excellētꝭ ⁊ vtilib⁹ egregijſ. quē admodū erate nr̄a nōnulli ꝓſcripſerūt. Si ḡtitudo repēdēda ē deo ꝑ ꝓiūctōe eccleſie cū nouo et vnico ſūmo pōtifice ſpōſo ſuo/ q̄ retributio ꝓueniētioꝝ q̄ꝫ vt de vginali cōiugio ioſeph et marie fiat inſignis aliq̄ celebritas in eccl'ia. ¶Dic vñ mos p̄mitus inoleuit q̄ ardētes hodie ferrent cerei ⁊ cāde le. ⁊ ſi ſit ꝟ fauore ritib⁹ gentiliū ꝓſerpinā q̄ ſi pditā cū facib⁹ q̄rentiū? ¶Dic cur maria q̄ nup ditata fuerat ex doniſ magoꝝ nō obtulit agnū q̄ diuitū erat oblatio? ¶Dic q̄ arte/ q̄b⁹ indicijs cogſcere poterat q̄ anna ꝑ pheticū habebat ſpm̄ vbi ḡndis ē de ꝓphetꝭ ſermo/ ⁊ ad interp̄tādū difficiliſ? ¶Dic cur ieſus ꝺr̄ nedū miſericors ſz ipa miſericordia. cū tñ plurimos deſerat ī tāta miſeria. ita vt plangendū poti⁹ eſſe videat ⁊ dicendū. Suſcepim⁹ de⁹ miſeriā ⁊ nō miſericordiā ⁊c. ¶Dic q̄liter ſtat cū libertate vl' meritis id q̄ ꝺ miſcōia dicit apl's. q̄ nō ex opib⁹ dictū eſt. Jacob dilexi eſau aūt odio habui. Et itez. nō eſt volentꝭ neq̄ currentꝭ ſed dei miſerētis. Nā ſi ſola miſericordia ſaluat q̄d agit arbitriū. q̄d p̄ficit conat⁹ eius ad meritū. cui vult miſerek ⁊ quē vult īdurat? ¶Dic cur apud athenienſes tēplū miſeri cordie carebat ſimulacro/ nulliq̄ īcluſa metallo forma dei (inq̄t Stati⁹) mētes habitare ⁊ pectora gaudet/ loq̄tur de miſericordia. ¶Multiplicare magis ac magis videbat ſtudioſitas ſpeculatrix hmōi q̄ſtiōes/ vt ꝺ fructib⁹ ⁊ vtilib⁹ miſericordie q̄b⁹ modiſ cōq̄rit? q̄b⁹ etiā ritib⁹ aīaz purificat ꝟbigenā? q̄liter ad ei⁹ curiam appellat a curia iuſticie. q̄d in tēplo cordis ē altare/ q̄d atriū/ q̄d ſctāſctoꝝ/ q̄d cimiteriū. ⁊ ita de reliq̄s etiaz vſq̄ ad curioſitatē vl' garrule loq̄citatis vicīū. cui dū morē gerere rñdēdo pararet animus/ accōmode ſatꝭ ad p̄ñtis celebritatis myſteriū (horreſco ferēs) lamētabil' ꝺ repetevoꝝ īſonuit exore pphico clamās ⁊ ꝓq̄rēſ ¶Corruit in platea ꝟitas. Obſtupui viſu ז ſubito gelidusq̄ perrat oſſa tremor. Nā o luctuoſiſſimū o lugubre ſpectaculū videre ꝟitatē q̄ pualet/ q̄ ſup oīa vincit pſtratā poſitamq̄ in ruinā ⁊ in ſignum cui ꝓdicitur. ¶Hāc ſubleuare miſericordia' ſoror ſua nitebat. Jta ei miſcōia ⁊ ꝟitas obuiauerūt ſibi. ſz obſiſtebat ⁊ reclamabat triplex error velatus cortice iuriū poſitiuoꝝ nō recte intellectoꝝ ad regulā diuini iurꝭ ⁊ catholice ꝟitatis. ¶Error p̄m⁹ abiciebat platos ⁊ ordinarios ne ſubleuarēt miſericordiā ꝟitatem. Hoc inq̄t ad vr̄m neq̄q̄ officiū ptinz. maiores enī cauſe ſūt ad ſolā ap'licā ſedē referēde. allegabat glo. cuz ꝓcordātꝭ decreti. ¶Preclamabat error alter q̄ñ potat ſubleuari miſericordiā veritas niſi p⁹ vl' ſil' euo careꝭ et aſſiſteret aliq̄s q̄ pſtrauerat ꝟitatē. ¶Subiūgebat terci⁹ error nō ee curādum apd iudices fidei ſi ꝟitas mores reſpicienī corruiſſz ī plateis. errāt enī talia ab eis que fidē reſpiciūt aliena. ¶Submurmurabat q̄tus inē hūan⁹ timor. cauete a ſcādal' ſi ſubleuauerit⁹ ꝟitatē. cauete ne cauſaz ⁊ factū verū ex q̄ tñ ius oriꝭ ponatꝭ ī mediuz. alioq̄n mores īminet credite mores. ¶At ꝺo A miſcōia vt erat tota viſceribꝫ affluēs pietatis ⁊ zelās ſup ꝟitate ⁊ aīaz ſalute quā optabat pphā dicēs. Corripiet me iuſt⁹ ī miſericordia ⁊ increpabit me. ꝟ inq̄z iuſſit et obteſtata ē q̄tin⁹ aduerſuſ triplicē hūc errorē peſtē impzobā ceterſ p̄termiſſis īſurgerē. neq̄ ei aliꝺ op⁹ eē ſibi miſcōia ḡti⁹ vl' acceptius affirmabat q̄ꝫ ad extirpatōez erroꝝ ⁊ emēdatōez errātiū oportune ⁊ īportūe vigilāt ītēdere. exēplificabat de martyrib⁹. q̄ſi ego inq̄t miſcōia talit affecerā q̄ tāto ſuccēderā ꝟitatꝭ zelo q̄ pſecutores ſuoſ tortores tyrānos et interfectores nō deſinebant ab erroribꝫ tetris auertere conari. q̄tinus ad eos ꝟitas lumīoſa veniret. ſic petr⁹ et paul⁹ neronē. ſic ioh̄es herodē/ ⁊ ita de reliq̄s miſericordiſſime dilexerūt. q̄s tñ apte culpauerūt. nō ſinere eī pctōres ex ſnīa agere magne miſericordie indiciū ē. Vide oro qm̄ crudelioz altera nō ē impietas/ q̄ꝫ dū laudat pctōz īn deſiderijs aīe ſue/ ⁊ iniqu⁹ bñdicit. dū iuſtificat impi⁹ p mūeribꝫ. dū euenit illa prophete crudel' lamētatio. Prophetui videt tibi falſa ⁊ ſtulta/ nec apiebāt iniq̄tatē tuaz vt te ad pnīam puocarēt. Et heu iā inquit miſericordia. nedū iā nō apiꝭ iniq̄tas p pphetas platos. ſ. doctores ⁊ ꝓfeſſores ſz iuſtificat/ ſed attollit et defendit etiā ī medio templi. in p̄ſentia ſacroſctī hui⁹ ꝓcilij. Lōgus eſſem ſi cūcta pſeq̄rer miſcōie ꝟba plena gemitib⁹/ plena ſuſpirijs/ plēa ſingultib⁹ B lachrymis atz plāgoribꝫ. ¶Ego ꝺo reuerē diſſimi p̄ſul ⁊ viri celebrimi inſignes egregij ſapiētes ⁊ doctiſſimi q̄d dicerē? q̄d rñderē ſic pulſat⁹ ſic obteſtat⁹ ī ipo meditatōiſ mee ſecreto p miſcōiaz ꝺolētē ꝟitati/ q̄ tā infelicit ⁊ fede corruerat ī plateis. Enitebat ob/

sequi mificordie put equū erat. sz de pficiē do vix vlla superat spes mihi dū oia circū qqz reuoluerē. illō pcipue qꝺ oia apō mlt⁹ ꝥbū de fide z ꝥitate ꝥsuz ē in fabulā in cā ticū z nauseā. obtigitqz illō aplī de nouissi mis tpib⁹. Sanā inqt doctrinā nō sustine būt/sz coaceruabūt sibi magꝯ pruriētes auribꝰ z a ꝥitate qdē auditū auertēt ad fa bulas aūt ꝓuertent. Illud ītē Senece. De est remedij locus dū q fuerant vicia mores fiūt. Et nō minus dū error ꝥitas reputat. Quid nob inquiūt de heresib⁹ vel erroribꝰ ecce nos catholici sum⁹? qd eadē iugit nob cātilena repetit/satis ē si credim⁹ vt paren tes nr̄i simplices z idiote. qd expedit pscru tari pfundi? hec dicunt z ī his alīq etiam magni gl'iant. ¶ Jnt hec vrgebat mificor dia dicēs/ve tibi si nō euāgelizaueris. Ne cessitas eī incūbit tibi. necessitas ex pfessi one z talēto cōmisso. necessitas ex legatōe/ necessitas ex iuramēto et fidelitate. necessi tas ex ꝥitatis pclitatōe z eccl'iastici ordis pturbatōe. necessitas ex aptat pcipiti quer siōe iusticie. Necessitas ex allisiōe cathedre vbi ꝥitas sedet. que cathedra ē pclarissima vniuersitas Parisien. mr̄ studioꝝ. Ue mi hi qꝝ tacui aut qꝝ nō celer⁹ potēt⁹ crebrius z ꝑstantius memet istis erroribꝰ opposui. ¶ Fuerit scio placētior altera ml'tis matia sz nulla fortassis vtilior vl' ad tps vrgētior vñ si q̄rerē solū hoib⁹ placere. si captare fa mā popularē. si pdicare memetipm. ābula rē nūc forte in magnis z mirabilib⁹ sup me ꝥsans z reuersans fines ꝓpositos. Sz op tet imitatorē esse illi⁹ q̄ ait. Ego de⁹ docēs te vtilia/nō dicit subtilia. ¶ Dicam⁹ igit cū bona venia. qualit spectat ad vos pres re uerēdissimos dños plātos sup erroribꝰ co gnoscere/qliter errores dānare possitis ali qñ ñ dānat errātib⁹. qlit ōnīqz teneat vnus qsqz vr̄m scire pcepta decalogi z assertiōes ei⁹ oppositas iudicio fidei reprobare. tādē nō oportere trepidare timore vbi ñ ē timor ¶ Attenti sim⁹ obsecro p miscōiam dñi no stri iesu christi z pastoralē vr̄az dignitatez qñ vr̄a res agit spectās ad illā quā hodie suscepim⁹ miscōiaz in medio tēpli dei ¶ Ex tulimus alīs ꝼmōib⁹ autoritatē sacri ꝓci lij z errorē pniciosissimū reprobauim⁹ quo scisma fouebat. Nūc efferre studeam⁹ or dinare plātonis hierarchicā ptātem/z assi gnem⁹ alīq dñis plat p ꝥitat mificordi sublenatōe fulcimēta. Et de q̄ttuor ad pñs sufficiet. ¶ Ad reuerendos z deo amabiles L epos spectat ex officio pastorali z statu hie rarchico q̄ fundat ē in iure diuīo cui mul lum ius cānonicū rite ītellectuz ꝺdicit q ipi pñt in suis dyocesib⁹ errores in fide z mori bus palā erroneos z scādalosos iudicialit ꝺdēnare z hereticare. h ē hereticales decer nere z anathematizare/auctē tñ subordiata ad sedē aplicā et pticulari circa solā plebez suā. ¶ Ad reuerēdos z deo amabiles epos spectat q possint errores qñqz dānare non enotat⁹ ꝓus iudicialit q̄buslibet errātib⁹. ¶ Ad reuerēdos z deo amabiles epos spectat ex obligatōe suscepti pastoral' officij co gnoscere q pcepta moralia decalogi cuz h q sūt de iure naturali canonico z ciuili sūt nihilomin⁹ de iure diuīo z de fide. ppe dicta p qꝝto data sunt ī scptura sacra p diuinā reuelatōnez z ordinant ad vitā etnā p opatōem eoꝝ ex fide spe z charitate. z ita sē assertōes ipis pceptis opposite/iudicio fi dei p eos reprobāde rē. ¶ Ad reuerēdos z deo amabiles epos spectat ex debito pastoralis officij hr̄e pparatōem animi ad defensiōez ꝥitat catholice. etiā vsqz ad mortē. spectat etiā ꝓgscere cū Bre. q vtili⁹ scādalū nasci p mittit qz ꝥitas ōserat ¶ Postulem⁹ tādē rē. ¶ Tantūdē de hac orōe reptū fuit Lugdu ni in monasterio celestinoꝝ de manu ipius dñi Joh̄is de gerson conscriptū.

Sermo factus in

loco sessiōis concilij general' pstātiē. p⁹ no uū recessuz pape Joh̄. xxiij. eodē concilio Anno dñi. M.cccc.xv. vigilia dñice ramis palmarum.

Hbulate dū lucē habet vt nō D tenebre vos ꝓpḥēdant. Jubz h xp̄s pres orthodoxi/pres nō in tabul' ereis vt olim apō rhoma nos sz in libro vite ꝓscpti. Jubet inqz xp̄s originalit Joh̄. xij. et recitatiue ī euāgelio sabbati pñt⁹ vos obediētes audite/ambu late ñ passib⁹ corpis sz gressib⁹ mēt⁹. ambu late de ꝥtute ī ꝥtutē dū lucē habet⁹. z qlem lucē? Rñdeat lux ꝥa cui⁹ h ē ꝥbū. Qui seq tur me nō ambulat ī tenebr⁹ sz hēbit lumen vite. ¶ Assis inuocat⁹ dñe iesu pclarissime sol iusticie. dissice tre nebulas z pōdera mo lis. atqz tuo splēdore mica. absqz te enī pci piti mersa pfūdo mēs hebet /z ꝓpa luce re licta tēdit in externas ire tenebras. Hoc ne fiat tu mediat⁹ x/tu aduocata z exorat⁹ x nr̄a

supplicíter adeũda es virgo glíosissima /q̃ tui nois interp̃tatõe tã illumiata q̃z illumi natrix dicer. Et q̃ lumie: Prorsus lumine gr̃ie/q̃ sic illuminata es vt dicar ĩ Apoca. mlier amicta sole. Hoc tu nobis lumẽ vt ĩ fundas de plenitudie tua supplicit implo ramus salutãtes r dicẽtes. Aue rẽ. ¶Am bulate dũ lucem habetis vt nõ tenebre vos ꝓp̃hẽdant. Lux ista ẽ iam dicta r repeto/lux ista est p̃es celeberrimi de⁹ q̃ glificat in cõ cilio sanctorũ/dicente p̃s. Magnus r terri bilis sup omnes q̃ in circũitu ei⁹ sunt. cui⁹ hanc tenem⁹ infallibilẽ pmissionẽ Math. xviij. Ubi duo vl tres ꝓgregati fuerint in noie meo/ibi ĩ medio eor sum. Sic̃ vidit p̃s. dum cecinit. In ꝓcilio iustor r in con gregatõe magna opa dñi Et magna plane imo ingentia iã vidim⁹ in h̃ ꝓcilio iustor dei opa/spontaneã et vix sperata cessionis viã. Porro cũ ppter semetipm r vt glifice tur fecerit oia deus. q̃ pacto credẽdus ẽ pre clariori celebritate glificari q̃z in ꝓcilio iu storũ q̃ vera laus est in eccl'ia sanctorum ¶Tales vos esse cõuenit orthodoxi et deo amabiles p̃es ac dñi vt concilii sitis sctõ rum r iustor q̃s posuit de⁹ ĩ mũdo q̃si ve ra totidẽ luminaria. Vos inqt est lux mũ di. siq̃dem in h̃ ꝓstituti estis alios purgare illumiare atq; pficere nũc maxime cũ fact⁹ ꝓuetus iste sacrosanct⁹/dũ adunat⁹ ẽ cet⁹. dum ꝓgregata ẽ eccl'ia/vt de Machabeis scribit q̃tinus orarẽt r peterẽt misericordiaz a deo. Et vt opitulãte eo decernerẽt q̃d fa cto op⁹ essz. ¶Exultat anim⁹ pfecto leuãs in circũitu oc'los r videns oẽs istos q̃ cõ gregati sunt tibi. h̃ ẽad vtilitatẽ tuã o ppl'e christiane. cõgaudet admirãs spũs meus. r in hãc erũpit eccl'iastici cãt⁹ vocẽ. Liues apl'or r domestici dei aduenerẽt hodie por tantes facẽ r illuminãtes patriã dare pacẽ gentib⁹ et liberare populũ dñi. Qualit libe rare: exhortãdo clamãdoq;. ambulate duz lucẽ habetis vt nõ tenebre vos comp̃hen dãt. Cui⁹ delicie sunt esse cũ filiis hoim. ip se tenebre diuisionũ scismatũq; tenebre tot erroꝝ et heresũ. tenebre demum horride tot viciorꝝ p eccl'iasticũ corpus vasto quodaz turbine mirabilit exundantiũ. ¶Ambula/ te igit dũ lucẽ habetis vt non he vos tene bre ꝓp̃hendãt. Lucẽ itaq; habetis p̃es lu minosissimi xp̃m q̃ vere est in loco isto. vel emanuel q̃ interp̃tat nobiscũ deus. cui⁹ est hec certissima ꝓmissio. Ecce ego vobiscũ sũ oib⁹ dieb⁹ vsq; ad ꝓsũmatõz secl'i. Deus iste ẽ q̃ glificat in ꝓcilio sctorꝝ. magn⁹ r ter ribil' sup oẽs q̃ in circũitu ei⁹ sũt. r bñ ĩ cir cũitu tuo dñe res oẽs esse dicũt. quẽ tu ve lut spera intelligibil' cui⁹ centrũ vbiq; ẽ. cir cũferẽtia nusq̃. tu vbiq; es extra ñ. exclusus. intra nõ ꝓclusus. sup nõ elat⁹. infra nõ pstra tus. iõ magn⁹ valde. terribil'. glíosus r sup exaltatus ĩ secl'a. ¶Ecce p̃es orthodoxi q̃ ad hocip̃m vt glificet de⁹ r illustret eccl'ia nũc celeberrima parisiẽ. vniuersitas cultrix r amatrix eorũ oim q̃ xp̃iane religiõis pie tatẽ q̃ sanã doctrinã respiciũt. ipa ad exem plar xp̃ianissimi regis frãcorꝝ p̃ris sui dignã tissimi legatoz mittit q̃rẽs p̃mo ea q̃ pacis sunt. deniq; scõo q̃ fidei sunt. deniq; tercio q̃ virtutis r eccl'iastice sũt libtatis. qm̃ ad hec tria p̃cipalit synod⁹ hec sacra tẽdit. ¶Jus sit hesterno vespe p ambasiatores r nũcios suos h̃ p̃sentes q̃tin⁹ h̃ matutino tpe essem habiturus orõez noie suo p vitatis elucida tõe circa ea q̃ p h̃ sacrũ ꝓciliũ agẽda vident occurrere. Null⁹ opinor mirabit si ad hãc iussiõez ego fragilitatis mee ꝓsci⁹ r tpis arta tõe p̃ssus expaui. Nihilomin⁹ ĩ deo/ cuius glificatio q̃rit fisus. r de studio p̃terito sup hac vitatis inq̃sitiõe memor regis p̃terea et ec clesie regni sui volũtate p istructões cogni ta. Jussiõi deniq; meis illustrissime/cui⁹ le gẽ dimittere neõ monit⁹ a sapiẽte/ego tã q̃z obediẽtie fili⁹ parere ꝺsideratõnis ad h̃ aggredi cũ hũili dicẽdor oim ad h̃ sctorũ ꝓciliũ submissiõe. vt iure suo dirigat omia vl acceptet vl corrigat. ¶Et in p̃mis q̃tin⁹ habeat ordo dicẽdorũ lucid⁹ r breuis/qr vl est qđ tenit ordie lõgũ. ꝓuertam⁹ interi di lato themate oc'los nr̃e ꝓsideratõnis ad h̃ qđ dictũ ẽ deũ eẽ q̃ glificat in ꝓcilio sctorꝝ q̃ magn⁹ ẽ r terribil' sup oẽs q̃ ĩ circũitu ei⁹ sũt. Defigam⁹ in h̃ psalmiste ꝓbo mẽtis in tuitũ ne p mlta vagemur/fallor si nõ ibi vi debim⁹ hui⁹ sacrosacte synodi cãz q̃drupli cẽ/efficientẽ videlz formalẽ finalẽ r materi alẽ rẽ. ¶Ult aliqs cogscere cãz efficientez plane illa ẽ. Deus magn⁹ r terribil'/cui⁹ in stinctu miseratione afflatu r attractu colle cta est nũc ecclesia sic̃ eleuatus spiritu ꝓeci nit psalmista. Deu esse q̃ dispsiões israelis ꝓgregabit/q̃ ꝓgregat electos suos a quatu or ventis/a solis ortu r occasu/ab aq̃lonez mari. tm̃ mõ q̃ cepit orãdus est vt ipe pfici at. Leua ĩ circũitu tuo o sacer cetus/oc'los tuos r vide/ oẽs isti ꝓgregati sunt venerũt

tibi. Quidni ꝓtingat tibi qđ idem pphēta loquit Esaias. Tunc videb ⁊ afflues ⁊ mirabit ⁊ dilatabit cor tuū. ⁊ si dilatet/nūqđ nō implebit illō spūs suo deus? ¶ Porro causa formalis ē hecipa collectio seu connexio ꝯciliū sctōz/vel spūsctō formāte ⁊ exemplāte. q̄ est nexus ⁊ vinculū cōpaginās in vnū diuersa mēbra sctōz. sic agnoscit eccl'ia petens p seipa vt spūsancto ꝯgregata hostili nullatenus incursione turbet. ¶ Querit aliquis ꝑterea finalē huius sacri ꝯuētus causam/sane illa est vt gl'ificet deus magnus ⁊ terribilis/iuxta vocē ap'li dicētis. omīa in gl'iaz dei facite. hec itaq; recta/hec efficax semita ad omniū q̄ voluerimus adeptōez/si ꝑmo q̄sierimus gloriā suā/dedit hoc intelligi dū ait. Primū q̄rite regnū dei ⁊ iusticiam eius/⁊ hec oīa adꝺicient vob. ¶ Omēs postremo q̄ in circūitu dei sunt/accipiunt velut ip causa materiali ⁊ de se informi. Hā sicut hoībus p scismata peccātib ꝯsequēs est vniuersa sub deo quodāmō deformari/qm hō finis est omnīū/dicētib Platone ⁊ Aristotile. necesse ē aūt ꝑm exigentiā finis oīa moderari/sic ex aduerso veniūt omīa p hoc sctōz ꝯciliū dño efficiēte formāte ⁊ finiente reformāda. Ita em̄ de ꝑcioso sāguine xp̄i canit eccl'ia. terra pōtus astra mundus
B quo lauant flumīe. ¶ Quo circa videre fas est deinceps/q̄ titulo relucet in causa efficiente ac resident ifrustrabilis autoritas q̄ causa est deus magnus ⁊ terribil ex q̄ oīa in mēsura. Relucet in causa formali exēplarz vnitas/vt sint oēs vnū/sicut estis nūc in ꝯcilio sanctōz/⁊ hoc in deo p quē oīa in numero. Relucet in causa finali spūalis vtilitas. qz vt glorificet deus in q̄ omīa in pōdere. ¶ Demū ꝯcludit in causa materiali generalis viuēdoz reformandoz ūqz vniuersitas/omniū scz que in circūitu dei sunt/q̄tinus oīa reformen in nūero pondere ⁊ mēsura/ꝯcedente deo. Ex q̄ omīa/hinc mod vnitas et mensura. Per quē oīa/hinc spēs veritas ⁊ nūerus. In q̄ oīa/hinc ordo bonitas ⁊ pōdus q̄ pōdere refluūt oīa in causā que dedit esse. Cetez prima triplicitas ap propriat ꝑri/scda filio/tercia spūisctō/bñ habet/iacta sunt fundamēta soliditate quadrāgula/supedificare possumus tetras pythagoricū/hoc est q̄druplicē ꝯstructionuz parietē vel structurā/⁊ dicere p ꝑma ꝯstructione. ¶ Deus magnus ⁊ terribilis sic glorificat in hoc ꝯcilio sctōz/q̄ eidē sufficientem ꝑbet ⁊ infallibilē autoritatē vt causa efficiens/q̄ ad ꝑmū fundamentū. ¶ Rursus p secūda ꝯstructōe. Deus magn et terribilis trahit ⁊ allicit oēs in ꝯmune christiāos ad vniūs veri capitz vnitatē/tanq̄ cā formans et exēplās/q̄ ad scm fundamētum ꝑmū in reformatōe. ¶ Amplius p tercia cōstructōe. Deus magn ⁊ terribil sic gl'ificari vult in ꝟ concilio sctōrum/q̄ oīa p̄cipue fiant ad honorē ⁊ ꝓseruationē sue legis ac fidei sine qua ei placere nemo pōt/q̄ ad terciū fundamentū/secundū in reformatōne. ¶ Demū p q̄rta ꝯclusione. De magnus et terribilis parat est reb oīb/marie hoībus ꝯcedere p hoc ꝯciliū sanctōz q̄ndaz reformatōem pulcritudinē glorificatōz ordinē ⁊ decorē cū ꝓuisiōibus idoneis aduersus eos q̄ nō in rectitudine morū/sz in circūitu pgūt viciōz. ⁊ ꝟ p q̄rta ꝯstructōe sup vltimū fundamētū/qđ est terciū in reformatōe ¶ Poterat ꝟ ordo teneri sub his termīs. sz D aliā pgredi viā suasuerūt ꝓba thematis/q̄ in metaphora luc fundata sunt. Reuertamur igit et ponam lucē diuini ꝑcepti/qz ꝑceptū dñi lucidū illumināns oc'los. Lucernā in sup diē legis sicut Petr loquit. vt iubente deo posita sup candelabruz luceat omnib q̄ in domo sūt. q̄ dom est ecclesia vel hoc sacrū cōciliū vice sua. Diffundat ⁊ spargat ꝯseqnt lux ipa ꝓitas euāgelica. xp̄i. considerationes q̄si totidē effulgētissimos radios ꝓitatū pticulariū splēdidos ⁊ choruscantes. ¶ Ponam in p̄mis imo iā posita digito sicut aiūt demōstrem lucē ap'lici symboli q̄ dicit. Credo in spm̄sanctū ⁊ viuificantē/q̄d viuificantē. Certā vnā sctām catholicam ⁊ ap'licā eccl'iam. vnā ppt colligationē ad vnū caput primariū christuz ⁊ vicariū summū pontificē. sanctā ppt sanctorū cōmunionē ⁊ remissionē peccatoz vt infra subdit. catholicā ꝟ est vniuersalē. qm̄ ab ei obligatōe null viator īmunis ē. apostolicā/qm̄ in ap'lorū et ꝓphaz p q̄s spūs sctūs locutus ē doctrinis fundata ē. ⁊ similiū filiorū successiōe duratura. ¶ Certus sū q̄ null q̄ vel haberi vel dici vult xp̄ianus caligare se dic ad hāc lucē. ¶ Supaddam lucē alteram ap'lici ꝓbi ꝯformē huic luci. Solliciti ꝓuare vnitatē spūs i vinc'o pacis/vnū corp ⁊ vn spūs. sic vocati est i vna spe vocatōis vre. vn dñs/vna fides/vnū baptisma/vn de et pr̄ oīm q̄ sup oēs p oīa et in oīb nobis. Sequit. et ipse

dedit q̄sdam quidē apl'os/ quosdā aūt pro
phetas. alios ꝙo euāgelistas. alios aūt pa
stores et doctores ad ꝯsūmatōem sctōꝝ in
opus mīsterij/ in edificationē corpis chri/
sti donec occurram⁹ oēs in vnitate fidei ag
nitōis filij dei. in virū pfectū/ in mensuraꝫ
etatis plenitudinis christi. Seq̄t. Pitatem
autē facientes in caritate crescam⁹ in illo p
oīa q̄ est caput christ⁹. ex quo totū corpus
ꝯpactū ⁊ ꝯnexum p omnē iunctura submi
nistratōis ƒm opatōem in mēsurā vnīuscu
iusq̄ mēbri augmentū corpis facit ī edifi/
catōem sui in caritate. hec apl's ad Ephes.
iij. Et in hanc sn̄iam multa ad Col'. i. ⁊. ij.
⁊. i. Thoꝝ. xij. et ad Roma. xij. posita sunt.
Hec autē ꝯparatio veri corpis ad mysticū
multū lumis affert inq̄sitoribꝫ ꝑitatis/ ne/
dum apud pḣos sicut aristotelē ⁊ plutar/
cū. sed apō theologos paulū p̄cipue ¶ Dif
fundunt vero sicut p̄mīsim⁹. xij. ꝯsideratio
nes ex ḣ symboli et apl'i doctrinali luce q̄si
totidē radij ꝑitatis splēdidissimi. ¶ Eccl'ia
stica vnitas ad vnū caput xp̄m fit ⁊ agglu
tinat⁹ p amoꝝosum spūsancti vinculū mediā
tibꝫ diuīs charismatibꝫ tanq̄ q̄litatiuis dis
positōibus reddentibꝫ in corpe mystico cō
plexionalē armoniā viuificā et decentē ad
opa vite spūaliter sufficiēter exercēda. ¶ Ec
clesiastica vnitas ad vnū caput secūdariū
quod dicit sūm⁹ pōtifex xp̄i vicari⁹ fecūdi
or est/ mlt'iplicior copiosior et maior q̄ fue
rit ꝯgregatio synagoge/ et q̄ sit ꝯgregatio
ciuilis sub vno rectore rege vel impatore.
¶ Eccl'ia habet ptātem seu facultatē ex vi/
uifico germine sibi insito p spm̄sanctū/ q
seipam p̄t cōtinuare in integritate ⁊ vnita/
te mēbroꝝ suoꝝ/ tā essentialiū seu formali
um q̄ materialiū atq̄ fluentiū. ¶ Eccl'a ha
bet sponsū indefectibilē christuꝫ. sic q lege
stante nec christ⁹ p̄t ipi sponse sue eccl'ie da
re libellū repudij/ nec ecōuerso. ¶ Eccl'ia ñ
ita ligat⁹ mr̄imoniali vinculo ad vicariuꝫ
indefectibilē spōsi sui/ q̄n mutuo se possint
absoluere et dare libellū repudij. ¶ Ecclesia
vel generale cōciliū eam repsentās est regu
la a spūsancto directa. tradita a xp̄o. vt q̄li
bet cuiuscunq̄ status etiā papal' existat eaꝫ
audire ac eidē obedire teneat⁹. alioq̄n habē/
dus est vt ethnic⁹ et publican⁹. Patꝫ ex im
mutabili lege diuīa Dat. xviij. pmulgata
¶ Conciliū generale sic describi p̄t. Cōcili
um generale ē aggregatio legitima auctori
tate facta ad aliquē locū. ex oī statu hierar/
chico totius eccl'ie catholice nulla fideli p/
sona que audiri req̄rat excluſa ad salubrit
tractādū et ordinādū ea q̄ debitū regimen
eiusdē eccl'ie in fide ⁊ moribꝫ respiciūt ¶ Ec
clesia vel generale cōciliū dū dictat aliq̄ re/
gimen eccl'ie cōcernētia/ papa nō sic ē sup
iura etiā positiua. q̄ possit p libito dissolue
re talia dicta p eccl'iam eo mō et intētiōe
q̄bus dicta ꝯclusaq̄ sunt. ¶ Eccl'ia vl' ge
nerale ꝯciliū q̄uis nō possit tollere plenitu
dinem ptātis papalis a xp̄o supnaturalit
⁊ mistico rditer collate. pōt tñ vsum eius li
mitare sub certꝫ regul' ac legibꝫ in edificatō
nem eccl'ie ppt quā papalis autoritas ⁊ al
teri⁹ hoīs collata ē. Et in ḣ ē toti⁹ eccl'iasti
ce reformationis stabile fundamētū. ¶ Ec
clesia vel generale ꝯciliū potuit et pōt con
gregari sine exp̄sso cōsensu vel mādato pa/
pe etiā rite electi/ ⁊ viuētis in multis casibꝫ
Unus int' ceteros ē/ qz accusatus ⁊ euoca/
tus sit vt audiat eccl'iam iuxta legē euāgeli
cā allegatā/ cui legi subiectus ē/ si p̄e renuit
ꝯtumacit' eccl'iam ꝯuocare. Alij⁹ casus vbi
materie ḡndes ꝯcernētes regimē eccl'ie ve/
niunt terminānde p generale cōciliū/ ⁊ papa
renuit ꝯtumacit' illud euocare. Alij⁹ si etiaꝫ
dictatū sit p generale ꝯciliuꝫ q̄ debeat tali
vel tali tempe ꝯuocari. Alter casus est vbi
p̄babilis est dubitatio sup ꝯtendētia pluri
um de papatu. ¶ Eccl'ia seu generale ꝯciliū
si viam aliquā ꝯcluserit seu dictauerit acce/
ptandā esse a papa p terminatōe scismatis
ip̄e tenet⁹ illā acceptare/ ⁊ ita ƒm p̄paratōeꝫ
animi tenet⁹ ad cessionē. ⁊ dū vltro offert eā
⁊ p̄uenit ip̄e reddit⁹ multipliciter cōmēdan
dus. ¶ Eccl'ia seu generale ꝯcilium p̄cipue
debet intēdere cū p̄secutōe vnius pfecte ad
extirpationē erroꝝ/ ⁊ emendationē errātiū
sine p̄sonaꝝ acceptōne. Sil'r ad hoc q hie/
rarchicus ordo eccl'iasticus platoꝝ ⁊ cura
toꝝ multipliciter turbatus reformet⁹/ ad si/
militudinē diuine celestis hierarchie/ ⁊ cō/
formiter ad regulas p̄mis⁹ institutas ¶ Ec
clesia nō hꝫ efficacius mediū ad generalez
sui⁹ p̄ius reformatōꝫ/ q̄ si statuat⁹ generaliū
ꝯcilioꝝ ꝯtinuatio/ celebratōem p̄uicialiuꝫ
nō omittēdo. ¶ Explicit. Et attendat be/
nignus lector/ q̄ platoꝝ hui⁹ ƒmonis Jo/
hānes cācellari⁹ parisien. p̄ssus nimia tpis
angustia/ p̄batōnes dictatas nō apposuit
ad has ꝯsideratōes. sed put in mente ⁊ lin/
guā ex recordatōe p̄teritoꝝ opusculoꝝ p/
ƒtim tempe ꝯcilij pisani dum absens ab co

legebat parisi⁹ inserẽs materiã hãc quã in tractatulo q̃dã sub.xx. cõsiderationũ nũero scriptã reposuit. Cui⁹ initiũ ẽ. Veniẽt aũt dies cũ auferet ab eis sp̃õsus. vbi p̃dicte ꝓsiderationes/ꝛ in ꝓpositõe vna cozã legatis anglie pgẽtib⁹ ad ꝓciliũ pisanũ tũc parisi⁹ habita/plixiori solidioriq̃/manifestate sunt argumẽtatõne. q̃ tractatus ꝛ ꝓpositio ꝓdierũt in publicũ/vt habeat qui voluerit fas est

Z a Vplius ꝟo iuxta legatõis onus impositũ ꝑ christianissimũ regez francoz ac vniuersitatẽ ꝑclarissimã parisien. pposuerat idẽ cancellari⁹ p⁹ ꝟbũ de eccl'iastica vnitate subiũgere de errorum extirpatõe. sed impedit⁹ tũc partiz amicoz suasiõe/partim tpis artatiõe/ꝛ vt in plixitate ñ ineſſz fastidiũ/ silẽtio p̃terijt q̃z aliq̃ sũmatim hic subiũcta sunt. ¶ Glorificatõnem dei/ pres ap'lici pres glorioſi posuimus esse finẽ huius cõciliũ sanctorũ q̃tinus pleni sint celũ ꝛ terra o de⁹ magne ꝛ terribilis gl'ia tua. q̃tin⁹ nõ iam ambulent in errorũ circũitu impiũ sup terram. ſz agnoscãt qm̃ magna ẽ gl'ia (dicẽte sapiẽte)/seq̃ te dñm ꝑ semitas legꝫ tue pacificas. qm̃ pax multa diligẽtib⁹ legẽ tuã/ꝛ nõ ẽ illis scandalũ. ꝛ qz si credit eidẽ sapiẽti/ nihil dulci⁹ q̃z respicere i mãdatis dei. ¶ Sz ve mũdo a scãdal'/ve tibi mala volũtas. ꝛ ideo mala/qm̃ arroganti supbia gl'iam p̃ priã q̃rẽs anteponis eã diuĩe. nolẽs subiici legi sue. neq̃z captiuare oẽm intellectũ i obsequiũ fidei. Hinc hereſes ꝛ errores impiũ. hinc scãdaloz turbatões hozride/ hiç ordieviolato plima fedaq̃ ꝓfusio. hinc tã dẽ in hoib⁹ et ex ꝓseq̃nti p oia q̃ ppt hoiesfecit de⁹ subozit freq̃nter nõ gl'ia dei/ñ pax hoib⁹ sed tetra q̃dã alteratio/mortificãs ꝛ abiciens viuificantẽ gr̃e sp̃m/ꝛ cadauero sam mõstroſoz ẽfectuũ nõ tã formã q̃z deformitatẽ inducẽs ¶ Deplorat hãc puersissimã rez vicissitudinẽ christianissim⁹ frã coz rex cũ eccl'ia tota regni sui/miserek/dolet/ꝓpatit. ꝛ ab hoc sacroſcto ꝓcilio legitimas puisiões eflagitat. Non ꝓfundat p̃ coz ab expectatõne sua. nolite careat pũſſimis desideriozꝫ suoz affectib⁹. sed et p̃em seq̃tur sua ples/regẽ videlicz filia sua parisien. vniuersitas. nec tm̃ seq̃tur sed p̃it hũilitate salua. q̃q̃z ꝓsilijs. nũc exhortatõib⁹. aliq̃ doctrinis. sciẽs q ꝟitas custodit regem. sciens p̃terea se positam ap'li iussũ vt potẽs sit exhortari in doctrina sana/et eos q̃ ꝺicunt arguere/que posuit Arist. opa duo sapiẽtis. Deniq̃z pata ẽ tan q̃z posita i lucẽ eccl'ie ad satisfactõem oĩm poscẽti rationẽ/ꝺ ea q̃ in ipa ẽ fide/ꝛ spe/vt in oĩbus ꝛ p oĩa gl'ificet de⁹ ¶ Insurrexerũt ecce p⁹ D aliq̃ tpa plurime doctrine peregrine varie pestifere ꝛ dãnate/obtenebrãtes eccl'iaz p ml'ta christianitatz mẽbra/p regna/p prouincias/p regiões insignes. Processum ẽ ad expellẽdas hmõi doctrinaz tetras caligines/nũc luce disputatõis doctrinal' p doctores ꝛ vniuersitates. nũc flabello iudicialis reprobatõis p dioceſanos ꝛ inq̃sitores hereticę p̃uitatz in ãglia/i scotia. i praga/in francia. Nondũ tm̃ vl'illumiari vel emẽdari sufficiẽter inspexim⁹ cecã et stultã ip̃robitatẽ assertorũ /sectatorũq̃z suorũ q̃n error assidue sic cancer serpat ꝛ alicubi palã q̃si nudato enſe p natões et pp'os imprudent erũpat. Propter ea necesse ẽ p splẽdidissimã ꝛ inobfuscabilẽ hui⁹ sacri ꝓcilij lucẽ puida celeritate de remedijs instituit. vt q̃ sprouerũt p̃latos ꝛ doctores diuisim positos tanq̃z lucernas i domo dei reuerearentur eos ꝓspiciãt ꝛ obediãt dũ in vnam hãc eccl'ie domũ collecti dabũt auctis sue robur ꝛ pond⁹/ibũt in splẽdore fulgurantis haste reprobatõis iudicial'. qualem nemo q̃ christianus videri vult audebit contẽnere. Esto ꝓtẽnat/ipe tm̃ de ꝓtemptu suo fulguratõem ꝓcrematõemq̃z subijcit vt iustũ est. ¶ Et quoniã caritas sicut incipit a se et a suis dilectõis exhibitõe. sic in correctõnis et emẽdatõis ꝑcuratõe ꝓrẽ habere locũ dz. ne subeat illõ imꝓperij puerbiũ. Medice cura teipm. Et illud de ap'li snia. Qui p̃dicas nõ furãdũ furaris. ñ occidendũ occidis. nõ piurãdũ ꝺieras. ꝛ ita de reliq̃s. Hinc xp̃ianissim⁹ rex nr̃ suaq̃z p adoptatõem dignatiuã carissima filia parisien. vniuersitas voluerũt hacten⁹ a reg̃ ꝛ a suis puersa quozũlibz errorum zizania moꝛ vt erũpe seu germinare sentiebant/diligent opprimi resecariq̃z. nũc falce doctrie nũc securi pastoral' snie. ita tm̃ vt nõ sil'era dicek et triticũ. Sũt plima rei q̃z loq̃mur documẽta/e q̃b⁹ vnũ quod nouitate acrita teq̃z p̃cellit cẽsuim⁹ i mediũ deducere. Ecce patẽtes regꝫ nr̃i lr̃as q̃s audire libeat. legi debebat hec lr̃a patens/cui⁹ initium est post intitulatõem Regia maiestas nr̃a. de hinc subiungendum erat. ¶ Audiuit sacro H

sanctū ℔ ꝯciliū iustoꝝ. q̄tinꝰ in christianissimo regenꝝo ferueat zelꝰ /ad ea q̄ fidei sūt absq̄ oīi ꝑsonaꝝ acceptõe/ absq̄ r̄spectu ꝓpe etiā carnis ⁊ sanguinis. Terreat ipse deus magnus ⁊ terribil' q̄ gl'ificat in concilio iustoꝝ. q̄ salubriter ⁊ potēter ītonat Ambulate dū lucē habetis /subdit monitõis cām. ne tenebre vos ꝓhēdant. Et q̄les oro dēsiores fugibiliores horribiliores q̄ tenebre q̄ errorū et heresum circa ꝑmaꝑceptoꝝ moraliū ꝓncipia. vt sunt. Non p iurabis. Nõ occides. Nõ īsidiaberis ¶ Terreat ipos eccl'iasticos pastores ⁊ doctores positos ī lucē aliorū si nõ ad exēplar tā insigne atq̄ plucidū christianissimi regis nostri. nõ eos illumīet accēdat ⁊ inflāmet zelus domꝰ dei. Uox dicētis. Clama ne cesses ⁊ annūcia ppl'o meo pctā sua Si non vrgeat eos ꝓcedere ꝓstāti celeritate ad effugatõez errorū tenebrosoꝝ et ad illumīatõz errantiū. neq̄ enī ꝑt integra salubritate sine secūdo ꝑmū fieri. qm̄ dū impune ptinacia manet ī errātib⁹. qualescāt et seuiāt errores necesse ē. ¶ Sed in ipa meditatõne mea videtur occurrere aīalis hō /nō sapiēs q̄ dei sunt/deū nō īuocās. Illic ꝑterea trepidat timore vbi nō ē timor. magnus ē inīt susurratõe tremula /magnus credite ⁊ terribil' quē tāgunt et notāt errores hmōi ꝑnceps ē. Scimus aūt q̄d sapiēs enunciet. Indignatio ꝓncipis mors /⁊ vir prudēs placabit eā. q̄d q̄so si seuiat. si seditões ꝯciet. si bella moueat. si secū pl'imos hos terroribꝫ /hos ꝑmissis ī errorē suū trahat ita vt si fieri ꝑt moueant etiā electi. ¶ Uide sedulo ac itez iterūq̄ r̄cogita (ait aīalis hō) ne fortassis obinde ꝑstet tā desiderātissime iā iamq̄ in ianuis existēti /paci eccl'ie/ gn dis obex vl' totalis diruptio ¶ Et ꝯo nihil hic tale timendū O strēnuissimi pugiles fidei. O potētissimi legū diuinaꝝ defensores. Nihil inq̄ tale timendū timentib⁹ deum. ⁊ obediētib⁹ iussiōi q̄ dixit. Nolite terreri ab eis q̄ corpus occidūt /aīaz ꝯo occidere nō ꝑñt. ita dico vob hūc timete. timeatur deꝰ et ñ terreat. Nō time deū (suadet Augꝰ) ⁊ minantē mūdū vniuersū ridebis Tollat hec suspitōsa pigri formidatio /dicētis. Ico ē ī via /deuorādus sum q̄ ꝓfecto magna et vnica securitas ē nil timere ꝑter deū. Cuius hec iussio est. Usq̄ ad mortez certa p iusticia. Et itez. Esto fidelis vsq̄ ad mortē ⁊ silia ¶ Potueramꝰ rē hāc ī lōgius deducere /p q̄ interim satis sint breues et pauc'e ꝓsideratões /q̄si totidē radij moral' lumīoseq̄ vitas. ¶ Prouidendū ē hereticali deuiatōi demoni p eccl'iastica membra serpēti /nō minꝰ celeriter et efficacit'q̄ scismati sup cōtēdentia de papatu. Eccl'esia q̄ꝑ mag⁹ in fide q̄ in scōario capite fundata ē. ¶ Prouidendū est ꝓstantiꝰ p ℔ sacrū ꝯciliū ad extirpatõem errorū /emendatõz errantiū /q̄to q̄ errāt plures sūt potētiores et maiores. Oz si q̄s dixerit q̄ bella suscitabūt /diffamat eos nimis /neq̄ ci leuit' credidz. ¶ Prouidendū ē ad emēdatõem errantiū p eos q̄ sē dicūt amicos eorū vigilantiori sollicitudie q̄ p extraneos ceteris paribꝫ. ¶ Prestātes sciēter impedimētū ne errātes resipiscāt et corde credant ad iustici ā /et ore faciāt ꝓfessiõez ad salutē/ habēdi sūt hostes capitales errātiū ⁊ salutis eoꝝ. ¶ Prestātes sciēt impedimētū ne tollant errores /et errātes corrigant /reddituri sunt rōem de dānis oib⁹ tam spūalib⁹ q̄ tpalib⁹ q̄ obinde puenerūt aut venient. ¶ Omissio seu dissimulatio p̄stantiū impedimētū nedū positiue sz ꝑuatiue vl' omissiue /directe vl' indirecte /p cautelas hūanas ne tollant errores. causat suspitōem ō fautoria heretice ꝑuitatis / q̄ñq̄ leuem / q̄ñq̄ vehemētē /q̄ñq̄ ꝓuincentē iuxta varietatē obligationū ¶ Inexcusabilior ⁊ aliq̄ñ pniciosior ē error in ꝓncipijs legis natural' /sicst p̄cepta decalogi ℔m planū et vsitatū ītellectū ℔borū apō omnes vtētes rōe. q̄ sit error in articul' fidei q̄ sunt sup̄ nature facultatē. ⁊ in agibilib⁹ q̄ speculabilib⁹. ¶ Conditional' ptestatio vl' ꝓfessio nō sufficit ad purgatõem legitimā sup publicatõe vl' defensiõe vl' ānotatiõe errorū /q̄ꝝ oppositas ℔itates tenet errans explicita fide tenere. ¶ Diffamatus publice ⁊ notorie sup publicatõe aut defensiõe erroꝝ ꝯriorū recte fidei ⁊ moribꝫ tenet seip̄m purgare si ꝑt coram iudice legitimo etiā nemine eū ꝓsona liter accusante. tenet enī suare famā ꝑpaz ⁊ ab alijs scādala p̄stita remouere. ¶ Pax regnorū p christianitatē vix ꝑt efficaciꝰ et diuiniꝰ ꝓcurari q̄ p legitimā extirpatõem errorꝝ ⁊ correctõem errātiū. ¶ Querere pusionē sup extirpatõe errorū ⁊ correptõe errātiū ñ ē ipedire ꝓsecutõis vniõem ecclie sz ē eā iuuare ⁊ accelerare m'tis attentis. ita vt vez sit /q̄ oꝑtz vnuz facere ⁊ aliud non obmittere.

¶ Finit

Sequitur propositio facta coꝝ concilio generali cõstantien. ex pte regis francie p eximiũ sacre theologie pfessoꝛẽ dñm cancellariũ parisien. Anno dñi. M.cccc.xvi. die ꝗnta Maij. Responsiua ad ꝗndam ꝓpositionẽ ex pte domini burgundie p epm Alterabatensem. p us videlicz scda dicti mensis factã

Reuerendissimi patres ac dñi pclarissimi /deo ꝫ sup amabiles egregij ac spectabiles viri doctissimi atq; sapiẽtes. Deus ꝙ gl'ificaꝯ in concilio sctoꝝ magn⁹ ꝫ terribil' mihi locuturo. ĩmo nob humilib⁹ ambasiatoꝛib⁹ christianissimi frãcorũ regis /p pte sua ꝫ veritatis catholice defensiõe locuturis coꝝ hoc sacrosctoꝝ concilio /in spũ pacis ꝫ lenitatis ꝯgregato /in ꝙ gl'ificaꝯ deus/ exoꝛãdus ẽ in ꝑmis /ac sibi dicendũ cũ ꝓpha. Deus iudiciũ tuũ regi da. Accõmodũ satis ẽ quod seqꝯ. et iusticiã tuã filio regj. Juste ꝗdem sic exposcimus. rite sic exoꝛdimur. qm̃ dicẽte eodẽ ꝓpheta. Honoꝛ regj iudiciũ diligit. Quera tioꝝ Nimirũ qꝛ constitut⁹ ẽ rex a deo iudex omniũ in vindictã malefactoꝝ. laudẽ ꝫo bonoꝝ. neq; eni sine causa gladium portat Confiteꝯ hocip̃m pia grataq; recognitiõe idẽ rex suis patentib⁹ lr̃is ꝓut infra docebimus. Sed ve mũdo a scãdalis /ve calumniãtib⁹ christianissimũ regẽ supbis. ita vt exclamare fas habeat tã apud deũ q̃ apud hoc conciliũ dei nutu cõgregatũ. Feci iudiciũ ꝫ iusticiã ne tradas me calũniantib⁹ me. Et illud qõ seqꝯ. Suscipe ꝯuũ tuũ in bonũ /nõ calũnienꝯ me supbi Et a ꝗb⁹ oꝛo calũniantib⁹ q̃rit rex eripi: quales sunt iste calũnie: Dicem⁹ pauca ꝓ re tãta vt ꝓtinus ad rẽ veniamus quã exponere atq; defẽde re missi sum⁹ nos hũiles ꝫ devoti eiusdez regj ambasiatoꝛes. Ecce calũnia dicentiũ etiã i ꝫ cilio/quã aurib⁹ his accepi Quid q̃ritis: Rex vester nõ fecit iudiciũ ꝫ iusticiam sup nece luctuosissima vnici fratris sui quã vel dissimulauit vl' indulsit. Calũniãtur ex aduerso pl'imi dicẽtes. Rex vtiq; iustificatõez mortj illi⁹ nõ iuste dãnari fecit vel pmisit. quã mortẽ ñ reꝓbare ꝫ appꝛobare debuerat. auditis calũnias q̃quauersũ dextroꝝsũ et sinistroꝝsũ q̃s quõ dissolue mus Attendite pr̃es oꝛthodoxi. allegatuz nup hic audistis. ꝫ in epl'a dñice currentis scriptũ ẽ. Seq̃mini inq̃t vestigia ei⁹ /q̃ pec catũ nõ fecit. ꝫ hic ẽ christ⁹ iesus quẽ inuenimus ꝓpas iniurias eq̃nimit' indulsisse. q̃ cũ malediceꝯ (sicut subdit petr⁹) nõ maledicebat. cũ pateꝯ nõ cõminabat. Jpm ꝫo pr̃is sui dei diuineq; legis sue ꝙtũelias acriter repulisse legim⁹ semp. adeo q; referẽte marco dictũ est qñq; ꝺ eo ꝓpter feruoꝛẽ defendende legis dei. qm̃ in furoꝛẽ versus est. Notat ista Christ. sup illud Mat. Vade retro sathanas. vbi nos inculpat q̃ mites in iurijs dei sum⁹. acres ꝫo ꝫ implacabiles imo crudeles in nr̃is vindicãdis inuenimur. Nõ sic moyses /q̃ mãsuetissimus existẽs oĩm q̃ erãt in terra /mira seueritate ꝑuaricatoꝛes legis diuĩe vidicare curauit Rex igit' xp̃ianissim⁹ ꝫ ꝑe mãsuetissim⁹ atq; totus amabil' seq̃ndo vestigia ei⁹ q̃ pec catũ nõ fecit/ꝓnus fuit ac ĩdulgentissim⁹ in ꝓsonalib⁹ iniurijs/sicut ꝫ fuerat ipe frater suus quo iubẽte nẽo vnq; vita ꝑuatus est Recogitat idẽ rex velut ad se dictũ/q; regel isrl' clemẽtes sunt. Et illud salomõis. Misericordia et ꝫitas custodiũt regẽ/ꝫ clementia roboraꝯ thron⁹ ei⁹. Quãobrẽ sicut tradit in his patẽtib⁹ lr̃is misericordia ĩ eo sup exaltauit iudiciũ. dũ ꝺ fr̃is amãtissimi nece vindictã nõ accepit. Alt ꝫo dũ ad iniurias diuĩe legis ac fidei/dũ in adulteratõem sacrilegã verbi dei ꝓcessum ẽ. ipe nulla rõe potuit hactenus ĩduci vt dissimulãter eas ferret. appꝛobãdo iustificatõem sceleratez hereticalẽ et impiã hui⁹ execrãde necis tenuit misericordiã in ꝓmo/ ꝫitatẽ in altero custodiuit. ¶Accipite pr̃es conscꝑti mẽo riter quẽadmodũ collaudauit et gr̃as egit ipe rex huic sacro cõcilio/q; hãc assertõem Quiby tyrãnis ꝛẽ. dãnauerat vt hereticaz. Que ꝗdem assertio sic̃ referũt p̃dicte lr̃e inuenta ẽ ex testimonio fidedigno sufficiẽter ꝙtineri in dãnata ꝓpositõe defuncti Ma. Jo. parui. q̃ iustificare mortẽ hanc nititur horribilẽ. Et ecce testimoniũ. xvi. mgr̃oꝝ in theologia in his lr̃is q̃les sunt apud iudices. Lectura ꝫo tã istaꝝ q̃ aliaꝝ lr̃arum atq; scedularũ placeat vt reꝛuꝯ in finem. ne fiat interim nr̃a veluti cicatricosa narratio. ¶Porro licz habeat puitas mea ꝺ loco pr̃es celebrimi/gndem ꝛ multã aduersus calũniãtes me rñdẽdi materiã nihilominus pudet me ꝛ pudere ꝺz q̃ sũ puluis ꝛ cinis si nõ ad imitatõem xp̃i capitis nr̃i. si

nõ exemplo christianissimi regꝭ vt ꝑferꝝ.si nõ ad publicã huiꝰ sacri ꝓcilij iussionem. quãqꝫ velut e celo sonantẽ libẽs accipio. si nõ inquã nũc agam dissimulãter circa ꝓ prias iniurias/qtinꝰ illas dei ac fidei moꝛosius et eo efficaciꝰ q̃ patientiꝰ possim ꝑ seq̃.Decreui ꝓterea nõ ĩsistere circa relatiõ nẽ eoꝝ q̃ sunt in facto.de q̃b cõstare poteꝛit ⁊ potest q̃s vera vel falsa dixerit ĩ ꝓspectu tã sacri cõcilij.Nã conari oĩa falsa refellere.⁊ moꝛdẽtes remoꝛdere.ꝓtẽtio potiꝰ canina ẽ.m'liebꝛis ꝓcaꝛ ⁊ ĩdigna q̃ grauitas xp̃iana.Xp̃s iã dixi ⁊ repeto/cũ maledicereꝝ non maledicebat/cũ patereꝝ nõ cõminabaꝝ.vbi satis q̃d seq̃mur admonuit legi/q̃ dixit.ꝟba iniq̃ꝫ ꝑualueꝝ sup nos. Sequiꝝ fructꝰ.⁊ ĩpietatiby nr̃is tu ꝓpicia beris.Fructꝰ plãe salubꝛis ⁊ vberrimꝰ fuit ni falloꝛ rex dauid cuiꝰ hec ꝟba sũt q̃ cuꝫ malediceꝝ a semey dixit ad abysai volẽtẽ euꝫ ꝓfodere.Dimitte vt maledicat mihi si forte reddat mihi dn̄s bonũ ꝑ maledictõe hodierna.Poꝛro si quẽ ꝟbis ꝓstringã/pusillus vel magnũ/neq̃ ẽm gloꝛioꝛ me pfectũ esse q̃lẽ iacoby loquiꝝ dicẽs.q̃ ꝟbo nõ offendit h̄ pfectꝰ ẽ vir.veniã supplex peto. Deniq̃ q̃li zelo vel intẽtõe materiã hãc fidei/castissima mẽtis ĩtegritate tractãdã ꝑ secutꝰ vsq̃ mõ fuerĩ/scis o coꝛdiũ deꝰ ĩspectoꝛ/testioniũ mihi ꝓhibente ꝓscia q̃ nihil mihi ꝓscius suꝫ aliud intẽdisse ꝑncipaliter deliberato ⁊ recollecto ĩ se aĩo nisi dilectõeꝫ ⁊ emẽdatõeꝫ hoĩuꝫ/cũ odio ⁊ extirpatõne vicioꝝ ⁊ eroꝝ.etiã vsq̃ ad certa discrimĩa coꝛpis ⁊ vite. Hoc odiũ hẽbat q̃ dixit.pfecto odio oderã illos.Blo.pfectũ odiũ ẽ diligere naturã vel ꝓsonã/culpaꝫ odisse.Sꝫ q̃d sequiꝝ:inimici facti sunt mihi.ꝓpterea si tale mihi ꝓtigerit ãmiꝛari nõ debeo. Uetus ẽm ⁊ tritũ vulgo ꝓuerbiuꝫ ẽ. Ueritas odiũ parit.q̃ ⁊ si nihil mihi ꝓsciꝰ sũ/nihilominꝰ ꝓclamo tremẽs ⁊ pauidꝰ cũ apl̃o.q̃ nõ ĩ h̄ iustificatꝰ suꝫ.Nã q̃ me iudicat dn̄s est/dn̄s ille magnꝰ ⁊ tribiꝫ añ cuiꝰ tribũal stabimꝰ oẽs.Illic apte videbiꝝ q̃ q̃s zelo q̃ sinceritate ⁊ simplicitate/fidẽ ac legẽ suam fuauerit/defẽderit/⁊ ꝑ ea certauerit. Felix q̃ tũc dicere poterit ex vero coꝛde. Feci iudiciũ ⁊ iusticiã. Felix q̃ imitatꝰ fuerit mõ q̃ ꝓdixim⁹ xp̃m/ꝓpas tolerãdo ⁊ diuĩas absq̃ vlla miseratiõe ĩiurias ꝓsequẽdo. Felix deniq̃ cui ꝑ zelo domus dei dici potuerit. Iste sctũs pꝛo lege dei suꝫ certauit vsq̃ ad moꝛtẽ.⁊ a ꝟbis ĩpioꝝ nõ timuit.fundatus eñ erat sup̄ firmã petraꝫ. ¶ His itaq̃ ꝑlocutis liberatꝰ videoꝛ ab oneꝛosissima iutili ⁊ forte ꝓbꝛosa ꝓtentõe rñdẽdi pũctualiter vel articulatĩ ad oĩa q̃ sũt in facto circa ꝓcessum reuerẽdi ꝑris epi Parisien̄.⁊ inq̃sitoꝛes heretice ꝓuitatis in toto regno francie/q̃ ꝓcessus si sit in hac ciuitate Cõstañ. postulamꝰ atq̃ req̃rimꝰ q̃ ponaꝫ in manibus ꝓcilij.ꝓstãter affirmo salua cuiuscũq̃ reuerẽtia ⁊ honoꝛe/q̃ alit̃ ꝓdie multa dicebaꝫ q̃ hẽat in se verus ꝓcessus.q̃lẽ autenticatũ speramꝰ in bꝛeui recipe. Proinde q̃ ad ꝓcessus alios h̄ hĩtos/intẽdimus duꝫ postulatos iudices habuerimꝰ copiã petere ac deĩde ꝓcedere.⁊ causã instruere ꝑ pte xp̃ianissimi regis/put rõnis oꝛdo postulabit.⁊ cũ oĩuꝫ debita celeritate/q̃ ꝓcrastinationes nõ q̃rimꝰ/ſz q̃ iustũ est q̃rimꝰ iuste fieri.q̃ iustũ ẽ(inq̃t lex)iuste exeq̃ris. Credite q̃ talis obinde fuit ad deũ depcatio ꝑ missa.Deꝰ iudiciũ tuũ regi da. Uerũ submisimus ex ꝓsona regis eiusdẽ. Feci iudiciũ et iusticiã/nõ tradas me calũniãtibus me. Illis itidẽ addidimꝰ. Redime me a calũnijs hominum vt custodiã mãdata tua ¶ Supsũt itaq̃ plimi scõaꝫ fouẽtes calũniã/vt interim de ꝑma sileamꝰ.cuiꝰ impugnatio lr̃is istis iserit. Hec ẽ calũnia sicut audiuit cetus iste sctissimꝰ q̃ ꝓpositõꝫ defendentẽ Da. Joh̄.parui/et assertões no uẽ excerptas ab ipa/rex idẽ christianissimꝰ nõ recte dãnari ꝑ ordinarios iudices fidei fecit /pmisit vl̃ approbauit. Que q̃dẽ propositio iustificare nitiꝝ mortẽ fratris sui/iubente dn̄o duce burgũdie ꝑ alios inflictã. Qua sup re ꝓq̃riꝝ ipe rex in his patẽtiby literis. Testoꝛ attamẽ deuꝫ in ꝑmis/me nõ leto ea sed mesto oꝛe recitaturũ q̃ continẽt. nisi q̃ ita fieri defensio cause regꝭ /imo catholice ꝟitatis et fidei nũc impellit. Protestoꝛ igiꝝ q̃ nõ ad iniuriã cuiuscũq̃. nõ ĩ causam criminalẽ vl̃ ꝓsonalẽ recẽsebo vnã ꝑsentiũ lr̃aꝝ pticulã/q̃ sic habeꝝ ex ꝓsona regis /subinde inq̃t. Quid iniustiꝰ iustificatõe crimis:et tal̃ criminis in q̃ q̃d laudemus.q̃d remunerem⁹ ꝑpẽdite. Nũq̃d autoꝛẽ laudabimꝰ:sed in eo defuit iudicialis autoꝛitas.et regiã nr̃am spernẽs.inualidã q̃ ꝓdicans/et enoꝛmiꝝ ledens vsurpauit. tot abutẽs bñficijs /tot necessitudiby q̃b maiestati nr̃e etiã ipo iactãte tenẽꝝ obnoxiꝰ. Nunq̃d mĩstros laudabimꝰ:Sed coꝛuꝫ

impietate p ditõne vecordia crudelitate se
uicia cupiditate nihil execrabili⁹ fedius te
trius excogitari põt. Nunq̃d facti modũ
laudabim⁹? Sed hic p põmeditatas diu ĩ
sidias/p confederatõem pluriũ/p simula-
tões blãdas/p mille amicicia⁹ signa falla
cia/ad subitũ fraterni regũq̃ sanguis exi-
tiũ tanq̃ de bestia ꝓcessum ẽ. ꝛ ꝑ hora tene
brarũ. et in tali ciuitate vbi securitas ple-
beis etiam ꝛ aduenis esse debuerat. Nun-
q̃d opis ratõnem et causas laudabimus?
At nihil ibi ꝓbabile prius/nihil posteriꝰ
ĩductũ est p testimonio/q̃ tali notorie cõ
stet qualẽ ẽm leges diuias et ciuiles eẽ ne-
cesse ẽ. vbi vilissim⁹ etiã homo rite vita ꝓ-
uat. Qualis nempe lex nõ põmonitũ/nõ au
ditũ/nõ conuictũ/morte dãnauerit. sic ait
Nicodem⁹. sicut et a festo notatũ est. Nun
q̃d tandẽ facinoris hui⁹ euentũ laudabi-
mus ꝛ remuneratõe dotabim⁹? Sz obide
florentissimũ istud p̃dem regnũ nostꝝ iaz
p septenniũ tot calamitatib⁹ infandis attri
tũ ẽ. tantũ in eo sanguinis hũani fusũ fuit
vt estimatõem omnẽ effugiat. ¶ Hic plane
est verus casus pres eq̃ssimi atq̃ sapiẽtis-
simi. hic est casus cũ acuto/breuis sz vali
de reprobatõnis/telo posit⁹ autẽtice. Quo
cognito q̃d adhuc egem⁹ testib⁹. q̃d amba
gib⁹ verborũ. q̃d circũitõibus friuol' eua-
sionũ frustra niti necesse ẽ. vbi mortẽ hanc
comitate sunt lesa maiestas regia. assisimo-
rũ crudelitas impia. iuramentoꝝ violatio
fallax ꝛ blãda. legũ omniũ diuĩe naturalis
et hũane ꝓuaricatio notoria. deniq̃ regni
toti⁹ infanda calamitas ꝛ feda. ¶ Nihilo-
minus o mores. o tpa sunt etiã in ꝑ sacro
concilio/q̃ tales circũstantiaꝝ notas vl' ñ
aduertentes vl' nesciẽtes vel dissimulãtes
(negari q̃ppe non pñt) calũnias struere nõ
cessant aduersus dãnatiõem reprobissime
iustificatõis hui⁹ latã. ¶ Calũnia prima.
Calũnianꝫ aliqui primo dicẽtes assertões
istas assertore caruisse. nec ex ꝓsequenti veni
unt iudicio fidei reprobãde. Sz rñdemus
ꝓmo q̃ in erroꝝ dãnatõe nõ oportz asserto
rẽ dari. vbi notoriũ est ꝛ patens scãdalum
ex doctrina tali. Et vtinã nec haberent nec
habuissent hmõi assertões assertorẽ/sz ba-
buisse ꝓcessus indicat. ꝛ nũc plurimos ha
bere in ꝑ sacro concilio aduersaz nõ pudet
partẽ gl'iari. A qua factũ est vt a loco ꝑ san
cto et celebri vnde ꝓtatis elucidatio spe-
rabaꝫ inde ꝓh dolor falsitatꝭ tenebre depꝭ-
siores p populũ christianũ respse sint. De
dit occasionẽ decretũ publicatõis votorũ
seu deliberationũ ꝓus q̃ examiarẽꝫ inꝫ ma
gistros. ꝛ ꝓferrenꝫ adinuicẽ cause/rõesq̃
dicẽdi. Quib⁹ aspectꝭ ꝛ libratis/ps aduer
sa nihil ꝓbabilitatꝭ/nihil solidi fundamẽti
nullũ deniq̃ robur auctatis ꝓpta fuissꝫha
buisse. Et ꝑ ꝑspicue videbiꝫ dño ꝓpicio. sz
egre ferim⁹ q̃ nõ citius atq̃ ꝓus. ¶ Calũ-
nia scda. Calumnianꝫ alij scdo q̃ assertõ-
nes iste sunt infidelit' ꝛ ꝑerã ꝓfato mgro
Johi parui p emulos attribute. Mõstrãt
hel're regis ꝓriũ. qđ monstrabiꝫ in ꝓcessu.
ex ipa ꝓpositõis ispectõe liq̃sit quã ꝑ exa
minandã et damnãdã iudicialit' offerim⁹.
Hec illa ẽ vel simil' quã in camera sua se p̃
sente partim pnũciauit. partim pnunciari
fecit multis trãscribentib⁹ idẽ Johes pui.
q̃ et postmodũ p exẽplaria multa venditõi
publice fuit exposita. Ueritas ẽ nec nega-
mus/q̃ de conclusiõe finali ꝓpositõis isti⁹
sceleratissime. q̃ ꝓclusio est dñi ducꝭ Bur
gũdie. sicut asseruit sepe et loq̃tur singula-
riter de ipo q̃ in nullo culpari debz dũ feẽ
interfici ducẽ aurelianeñ. sũpte sunt quiq̃
sex septem assertões nõ prius dolo malo
vel ad ꝓtatis ĩmutationẽ. sed vt honor ip
sius ducis burgũdie q̃stũ fieri potuerat ce
lãdo nomẽ ei⁹ seruareꝫ. Quale est igiꝫ ea q̃
in obseq̃um facta sũt ĩ maleficiũ retorq̃reꝫ?
Porro non sec⁹ euenit in ꝑ ꝓcilio dũ asser-
tiones absq̃ asserẽtis noie nũciate sũt/qđ
versũ vidim⁹ in grãde p̃iudiciũ cause fidei
ꝛ catholice ꝓtatis. q̃ nõ ita potuit ĩtelligẽ
tia dictoꝝ ex causis assumi dicẽdi. ¶ Calũ
niã. iij. Sequiꝫ alioꝝ calũnia tercia idez
dicẽtiũ qđ priores/sz ex alio capite. Cõten
dũt em̃ mgr̃m Johez parui ꝓtates octo p
sua maiore posuisse/q̃ ab ipis assertionib⁹
plimũ sũt dissiles. At ꝓo calũnia tal' ñ re-
leuat in aliq̃/sz aggꝫuat ꝛ gladio ꝓpo facien
tẽ iugulat. Prio qm̃ ptẽse ꝓtates iste q̃daz
repiunꝫ in fide ꝛ moribꝫ erronee/vt tercia
q̃rta sexta ꝛ septia. Alie vel falsе vl' iniurio
se/scãdalose ꝛ piaꝝ auriũ offensiue/imo et
sacrilege si examiatio debita fiat. Fatemur
pide assertões istas nouẽ ñ eẽ totalit' extra-
ctas ex ptẽsis octo ꝓtatib⁹. q̃ ex ꝓclusiõe
ꝓncipali tres vt p̃mittiꝫ sũpte sunt. reliq̃s
ꝓo cũ pl'ib⁹ alĩs ꝓtinẽt articl' q̃ttuor hac
illac sparsiz ĩducti p maiore cũ suis ꝓbati-
onib⁹. Quis ꝑterea nescit potuisse ꝓpositi-
ones pl'es ꝛ varias scꝑtas fuisse ꝑ eadẽ cõ

clusione iustificãda/imo ꝛ sic actũ esse bis aut ter forsitã iuenieꝫ testionio fide digno. ¶ Fuit ãt vna variatiõis occasio/ꝓpositio facta Parisi⁹ in castro Iuparre ꝓ pte dñe tũc ducisse Aurelianen̄. ad ipugnatõez p̄fate ꝓpositõis Johis parui. ita ꝙ nõ ẽ vez̄ salua pace dicẽtis/ꝙ illa sua ꝓpositio nõ fuerit ipo viuẽte quõlibet ipugnata. Cur aũt nõ dãnata iudicialiꝫ fuerit/plima dici possent/sz amica breuitas ꝛ loquẽdi sobrietas nõ patiꝫ. Notũ ẽ illõ Ciceronis. Inter arma silent leges/q̃ audit ītelligat. ¶ Deniqꝫ hãc cũ poꝛib⁹ calũniã/vnũ ꝟbũ dissoluit. qz nihil actũ est/nihil ꝓcessum iudicialiꝫ ꝑsonã aliquã. sz dũtaxat ꝑ q̃ternũ istũ ꝛ alios silis tenoꝛis. dãnãdo doctrinã in eis pestiferã/cũ assertiõib⁹ istis nouẽ/ꝛ alĳs illic positis. q̃sq̃s autoꝛ vel non autoꝛ extiterit. ¶ Calũnia. iĳ. Sequiꝫ alioꝝ calũnia q̃rta. Ueritatẽ inquiũt hñt assertões iste ſpãliter ꝓma ꝓncipalis/ꝛ ℔ in casu diuine reuelatõis. Sz facilis ẽ rñsio dicere/doce me de reuelatõe. Nã absurdũ ꝛ blaphemie ꝓximũ est detoꝛq̃re diuinã reuelatiõez passim in cassib⁹ assertiõis illius. Bullas e celꝫ sup hoc nõ recepim⁹/sz in opposituz scꝑturas de celꝫ habem⁹ autenticas. ¶ Calũnia. v. Ueniamus ad alterã calũniã q̃ntã. Assertiones iste(dicũt multi)vere sunt in casu inuitabilis necessitatis. Dic ẽ ꝓncipalis locus refugĳ ptis aduerse/delitescũt in ℔ antro subdole ꝛ oberrãtes ratiocinationũ vulpecule. Docuit ℔ lectura q̃ternoꝝ ꝛ allegationũ fulcire conantiũ ptẽ istã. Jn loco ℔ publice sessionis ꝙuincunꝫ/ꝛ ℔ ꝓ inspectionẽ oĩuz fere scedulaꝝ/rõcinantiũ ꝓ verificatõe hmõi assertionũ. ¶ At ꝟo credite patres oꝛthodoxi. defecerũt scrutãtes scrutinio/ꝛ meditati sunt inania. Repetemus ℔ pauca ꝓ plĳmis q̃ aduersus calũniã istã ꝛ allegata ꝛ scꝑta sunt. Sũt nimiꝝ assertões iste ꝑter octauã vniuersaliꝫ posite/neqꝫ ad casuz ineuitabiꝫ necessitatis coartate/imo poti⁹ excluse/q̃ casu etiã ieuitabiꝫ necitatis negarem⁹ eas ex forma loquẽdi veras esse ꝙ. ſ. meritoꝛiũ esset nedũ occidere sz occidi facere ꝓ insidias ꝛ villane sine diffamatõe ꝛc. ¶ Omissa ꝟo ꝓtentiõe sup ℔ ꝓstat vt ꝓdiximus assertiões istas octo sumẽdas eẽ ꝓ vniuersalib⁹ ex q̃druplici radice. Primo ex vsu cõi ꝛ vulgaris acceptõis. Scõo ex forma sue locutõis. Tercio ex mõ syllogisticе applicatõis. Et q̃rto ex theologicis sermonib⁹ ac moꝛalib⁹ regulꝫ in quib⁹ indefinita ꝓ vniuersali solet poni. declamatiões omittere fastidiũ timoꝛ cogit. nã in prima multiplex distributõis signũ ponit dũ ait Licitũ est vnicuiq̃ subdito ꝛc. Sed ꝛ q̃ta palã est vniuersalꝫ dicẽs ꝙ q̃libet tyrãn⁹ debet interfici ꝓ insidias ꝛc. Poꝛro q̃d dicemus de nona q̃ sic habz. Jn casu socialitatis/iuramẽti ꝓ missiõis seu ꝓfederatõis factarũ ab vno milite ad alterꝫ q̃cũq̃ modo id fiat aut fieri possit. Si ꝓ̃gat ꝙ istꝺ ꝟtatur in ꝓiudiciũ vni⁹ ꝓmittẽtiũ aut cõfederatoꝝ̃/sponse sue aut suoꝝ̃ liberoꝝ̃. ipe de nullo teneꝫ eas obſuare. Oꝛo quid vniuersali⁹ ac ꝓinde q̃d absurdi⁹. q̃d falsius/q̃d dementi⁹ dici ꝑtꝫ Sed nõ minus inepta ẽ defensio qua dicunt aliq̃/istã ideo verã esse/quia ꝓiudiciũ capiꝫ tm̃mõ ꝓ ꝓiudicio aĩe. qꝺ est peccatũ moꝛtale vl̃ veniale. Alt ꝟo forma ꝓpositõis vulpeculã hãc intimit. qm̃ hõ ñ iurat in ꝓiudiciũ aĩe vxoris sue vel liberoꝝ. Cõfutaꝫ ꝛ ex ꝓmũi mõloq̃ndi apud vulg⁹/apud iuristas et iudices. Uñ ꝛ Papias dicit ꝓiudiciũ eẽ impedimẽtũ i causa. Rursus eq̃ turpis et friuola est fuga/dicẽdo ꝙ ꝓiudiciũ analogice dicit de ꝓiudicio ſpuali ꝛ tpali. Postrẽo etiã vbi ꝓiudiciũ concederẽt nõ posse dici nisi de ꝓiudicio aĩe qꝺ essz cõtrarius. Uerũtamẽ hõ ꝓ confuatiõe iuramẽti deberet huiusmodi ꝓiudiciũ nõ q̃dez facere sz ab alio factũ pati/ꝓ ꝯfuatõe iuramẽti. ptz in iuramẽtis ꝓ metũ extoꝛtis. ¶ Quanta est igiꝫ o salutifer x̄pe scandali materia aduersus ℔ conciliũ ꝛ constituẽtes ip̄m/bonos et graues lr̄atissimos et pitissimos vtroq̃ iure. q̃ iã ꝓ vndecim mẽses vel eo circa ventilari visa ẽ hec doctrina tã patenꝫ hereticalis ĩmo et sacrilega. tanq̃ de ꝓpositõe dubitabili vel opinabili/aut forsitan vera q̃ secularibus ill̄ratis nedũ christianis sed ꝛ iudeis/paganis et barbaris debz esse notissima. put in his patentib⁹ lr̄is rex poꝛauit. ¶ Haberet hoc loco paruitas mea iustissimã inuehendi causam aduersus famosos q̃sdam libellos innitẽtes sup ℔ casu ineuitabiꝫ necessitatis/qui traditi sunt ꝓ ꝓmuz ex iudicib⁹ in iudicio. ꝛ ptinus data copia est habere volentib⁹. Jn quib⁹ q̃t atroces iniurie dicanꝫ aduersus ℔ conciliũ sup cõdẽnatõe erroꝝ̃ aduersus christianissimũ regẽ francoꝝ̃/ꝛ enoꝛmiꝫ sup̄ modũ aduersus ꝑfulgidũ illud iubar eccl̃ie Parisien⁹

vniuersitatē. demū ꝫ psonas diuerse dignitat⁹ ⁊ gd⁹ / recogitare ned̄ legere. p̄sus horror est. Quib⁹ tñ addita ē hec iniuria / q̄ respondēdi loc⁹ negat⁹ ē vel nō datus. Illic autor int̄ cetera cadit in foueā quā fecit dū damnat et irridet ignorātiā logice apd illum ꝙ consequntiā ista facit. Cōtradictoria isti⁹. licitū est vnicuiq; ⁊c. ē vera. ḡ ipa falsa. p legē contradictoriaꝝ q̄ nulla melior ē ꝯsequntia. Nulla ꝥo fallacior illa quā ipe facit ex aduerso saltē implicite dū arguit sic. Uerū est in aliquo casu possibili / vtp uta ī euitabil' necessitatis / q̄ licz occidere tyrānū ḡ licitū est vnicuiq; ⁊c. Nam oppositū cōsequntis stat cū añcedente in casib⁹ p̄limis centū vel mille. Sz hec interim modestie ⁊ brevitatis zel⁹ p̄tereat. ¶ Calūnia. vi.

Ueniamus ad sextā calūniā dicentiū q̄ assertōes iste sunt sat⁹ exponibiles ad aliquē sensuz vez. Rñdemus negatiue si iuxta regulā hilarij p̄allegatā / et ī scedula fratrum mendicātiū posita p̄spicue p nr̄o ꝓposito intelligentia dictoꝝ ex cauk assumak dicēdi. ꝯbinando. ſ. conclusiōem cū p̄missis / ⁊ p̄missas cū pbatōib⁹ ad inuicē. Cetez et si verū esset id quod allegak de exponibilitate ad aliquē sensum verū. nihilomin⁹ ppt casus lōge plures falsissimos ⁊ notorie scādalosos redderenk ꝯdēnande. vt alꝫ in q̄dam k̄mōe ⁊ in scedul' q̄ legenk deductū ē. ¶ Calūnia. vij. Rñdemus alteri calūnie q̄ a ꝥitate vacua p numerositatē conak eui cere. dicens assertōes istas plures hr̄e defensores q̄ oppugnatores. sunt idcirco vere vl' saltē opinabiles. O fallacissima ⁊ hereticis atq; erroribus fauens calūnia. Non insequris (inq̄t lex) multitudinē ad faciēdū malū. quare q; stultoꝝ ⁊ etiā maloꝝ infinitus est numer⁹. Nihilomin⁹ si ad numerū ⁊ meritū placeat attēdere. nō dubitam⁹ mlto plures atq; guiozis autozitatis nos habere tam in ꝫ sacro concilio q̄ alibi. attēto q̄ plres magistri p̄ftim sec'lares nondū deserunt deliberatōes suas vt intellexim⁹. si cut illi ꝺ inclyta natōe anglicana / put ferk. ꝙs tñ vidimus strēnuos et īdustrios pugiles aduersus heretica ꝓuitatē absq; vlla acceptōe p̄sonaꝝ. vel patrie etiā p̄pe. Attēto p̄terea modo deliberādi / quē fecerūt fratres mēdicātes de q̄ttuoꝝ ordinib⁹ q̄ sūt īli faciētes hūc numerū. Putamus enī nō esse cū eis duos mḡros ī theologia seculares / vel si veniant ad ternariū totū ē. Attēto rursus mltas eē causas extrīsecas q̄ mouerunt aut mouisse p̄sumunk p̄dictos frres ad ita deliberādū. in modū cuiusdā cōuenticuli / ne dicam⁹ ꝯspiratōis. qualis sit ipōrum habitudo ad vniuersitatē parisiensez plures norūt. Sed hoc reserare dimittentes offendicli formidine. dicim⁹ ad excusatōem multoꝝ / q̄ in formatōe plenaria caruerūt ⁊ ī iure et in facto ex quo ius oritur. Quid igit̄ mirādū si ad pauca aspiciētes de facili enūciauerūt. quib⁹ si collatiōi mutue maioꝝ ad inuicē / et cū eis interesse dat̄ fuisset. quēadmodū tāta ⁊ tā diuꝛna q̄nta est instātia a dñis cōmissarijs in causis fidei. existimare nō possum⁹ q̄n mutassent vota sua. ¶ Rursus attendēdū ē q̄ materia p̄sens nō est sic approbata theologis quin ꝓueniat dñis canonistis ⁊ legistis apd q̄s materia p̄ceptoꝝ decalogi ꝓpter applicatiōnē eoꝝ faciendā ad iudicia / particulari⁹ ⁊ exq̄sitius enucleata ē q̄ apud theologos Quales plimi sunt q̄ canōes iura ⁊ leges ⁊ si speculatiue studuerūt. ad praxim tamē opis iudicialis nequaq; traduxerūt Erūt igit̄ tales / imo et laici prudentes ⁊ boni iudicij. mgri insup moralib⁹ eruditi sup eoꝝ deliberatōe q̄d sentiāt ꝓsulendi. ¶ Calūnia ꝙ vij. Subiūgam⁹ p calūnia octaua eoꝝ q̄ dicunt q̄ assertōnes iste iō q; reprobate ac dānate sunt parisius / et hic reprobari q̄runt / pepererūt infinita scādala ⁊ parient etiā vsq; ad totalē destructōez cōitatis. Fatemur cū xp̄ianissimo rege ac vniuersitate Parisien. sicut ⁊ experientia prochdoloz nimis edocuit / q̄ assertōes iste ⁊ ꝓpositio cōtinēs ea dederūt infinita scādala / sz q̄ ex reprobatōe ⁊ damnatōe sua scādalū tā multiplex datū sit / vel negamus oīno vel dicimus q̄ scādalizati p hmōi ꝯdemnatiōes / ned̄ nō habuerūt causam rōnabilē scādali. sz ex ꝫ reddūt se ac de scādalo in fide ⁊ de bonis moribus / imo ⁊ de ꝥtinacia multipliciter ac vehemēter suspectos. Uideāt igit̄ qui retorquēt iniurias q̄ ꝓtigerūt ⁊ calamitates ad reprobatōnez huius pestifere doctrine / ne dū alios culpare satagūt assentiēdo dānatoi. ipi assentiētes icidāt in foueā ⁊ laqueū inextricabilē nō solū hereticē ꝓuitatis ⁊ fautozie / homicidioꝝ / piurioꝝ / ac īsidiaꝝ / ac seditionū sine nūero. sz in ꝥtinacj obstinatōis dānabilē / ⁊ vix egressibilez labyrinthū se detrudāt / ac detrusos manifestēt. Neq; em̄ cetior est errantiū ꝥtinacia

q̄ꝫ si ob veritatis publicatõez/vel dãnatiõnẽ erroꝛis notoꝛij guerras moueat q̄s/seditiões ꝛ bella.aut mouẽtiby ꝓinde faueat atq; ꝓsentiat/sz in his ꝓnũc insistere nõ est nostruz. ¶Calũnia.ix. Supaddit nona calũnia dicentium assertões istas spectare nõ ad iudiciũ fidei/sz ad causam sanguis/ ꝛ qꝛ ꝓcernũt p̄cepta decalogi/q̄ idcirco ad fidẽ nõ ptinẽt/qꝛ ꝓtinẽt euidentiã in lumine naturali. Cõcedamus in ꝓmis q̄ homicidiũ in se ꝓsideratũ spectat ad causam sanguinis criminalẽ. Sz homicidiũ iustificatio p̄sertĩ p ius diuinũ atq; canonicũ/tãq; illud sit licitũ laudabile ꝛ meritoꝛiũ/ptinet vtiq; ad iudiciũ ꝛ iudices fidei. Est em̃ lõge aliud loq̄ de homicidio/aliud de homicidiũ iustificatõe.sicut aliud ẽ furtũ.aliud ẽ furti approbatio. Poꝛro dũ addit hec calũnia p̄cepta decalogi nõ esse de fide etiam ꝓpꝛie dicta.fallit et fallit sic̃ alibi ꝓspicua ꝛ irrefragabili rõe mõstratũ ẽ. Edocuit ꝫ tituli formatio obinde ꝓueniẽs vt ferꝛ/dũ q̄sitũ ẽ vtrũ he nouẽ assertões sint fidei iudicio reꝓbãde/sz ꝫ fieri ꝓcurans incidit in foueã quã fecit. ¶Calũnia.x. Subinferꝛ tandẽ vltima ꝓnũc calũnia q̄ me pariter cũ rege q̄rit inuoluere/ tanq; aliq̄d exꝛecrabile cõmiserim. Ecce inquiũt/iste xp̄ianissimũ regẽ exponit discrimini turpis note erroꝛis vel hereſis in causa quã nõ voluit nec vult assumere. ¶Dic rñdeo ꝓmo q̄ neq; regẽ neq; prudentissimũ ꝓsiliũ suũ totum/neq; vniuersitates/neq; ꝓlatos/neq; cleꝛ sui regni/ita in mãu mea teneo.q̄ eos sufficiã vel debeã ꝓhibere a defensiõe cause fidei/neq; certe volo. Ob ꝫ em̃ rex dicit̄ xp̄ianissim⁹ velut antonomatice/qꝛ fidẽ ꝓtegit ꝛ defendit. ¶Dico scõo/q̄ añq; reꝛveniret hic in causam.assumpsi mihi causam ip̄az mõ q̄ decebat theologũ.a q̄ mõ neq; discessi/neq; discedo/neq; discedã deo mihi ꝓpicio/sicut repiri debet in actis me ita rñdisse. Erat mod⁹ ꝓcedẽdi p denũciatõz euangelicã/ꝫ doctrinã erroneam in fide ꝛ moꝛibꝫ ac mꝫltiplicit̄ scandalosam. ¶Dico tercio q̄ dũ sensi ꝓmissarios in cauſ fidei alit̄ intẽdere.qꝛ citabãt me vt irẽ diuionẽ. ꝛ tut⁹ mihi forte fuisset ire in babylonem. qꝛ insup nihil intendebã ꝓcedere ꝫ ꝓsonaz qualẽcũq; nec p strepitũ ꝛ figurã iudiciũ i terrogatus si facerẽ meã partẽ/rñdi q̄ huiusmodi denunciatõem ꝫ ꝓsonã neq; feceꝛã neq; faciebã.et retribuat de⁹ i bonũ illis q̄ ꝓtra ſatagentes oppoſituz/q̄bꝫ ignoſcat deus meam innocentiam ꝛ ſimplicitatem reuelauerũt hoc memoꝛi gratoq; mẽte reꝛtineo. ¶Dico quarto q̄ ſi materia ſteriſſet in puris terminis theologicis/ tractando eam ſtilo theologico qualiſ prędeſcriptus eſt.ita q̄ de intereſſe perſonali cuiuſcunq; perſone nequaq; fuiſſet actum/ non opus fuiſſet introducere regĩ autoꝛitatẽ Hũc autẽ dũ res tractata ẽ ꝛ tractaꝛ p aduocatos ꝛ ꝓcuratoꝛes et notarios.et p ſtrepitũ et figurã iudicij ſenſit aduerſa ꝓs/credite ſenſimus ꝛ nos/q̄ diuitiby et diuitijs op⁹ erat Et ecce lr̃as inſtructõis miſſas p ptẽ aduerſam ex ꝫ loco in burgundiã/q̄ ſatis ꝫ idicant/sz eas ꝓpalare iuſſio ſacri hui⁹ concilij cũ ꝓpoſiti modeſtia nõ pmittit. Dic ꝓo iuridic⁹ ꝓcedendi mod⁹/ qualis prędictus ẽ/mꝫltos exterruit/ne manifeſtaſ hereſes hic dogmatizatas et notoꝛie p̄dicatas vellẽt vꝫ auderẽt denũciare iudicibꝫ: Quiſ aũt ſit ſtilus in hac fidei matia p̄cticandi ſcedula poſteri⁹ legẽda docebit. ¶Cõcludẽdo tãdẽ ꝛ ꝓſtãter affirmo/me firmit̄ credere et nullaten⁹ dubitare q̄ hec doctria ꝓpoſitõis defendent̄ mgr̃m Joh̃em paruĩ cũ ſuis aſſertõibꝫ ſicut inuẽta ꝛ in iſto codice ꝓtinet̄ ẽ erronea ĩ fide et moꝛibꝫ ac mꝫltipliciter ſcandaloſa. Q, ſi fuerit aliq̄s vel aliq̄ q̄ntũcũq; mꝫltiplices volentes chriſtianiſſimũ regẽ calũniari/ q̄ nõ fecerit ĩ hac ꝑte iudiciũ et iuſticiã/credẽdo ꝛ credi mãdando ſicut mõ dicim⁹/ꝛſicut opatus eſt/ ego nedũ noĩe regĩ xp̄ianiſſimi/ſz etiã ꝓꝓo noĩe ꝓſtituo me partẽ defendẽtẽ ad penã taliõis/ꝓ me ꝛ mihi adherere volẽtibꝫ in hac ꝑte/et coꝛã ꝫ ſacroſctõ et vniuerſali ꝓcilio/dei nutu ꝓgregato. Dico ptẽ defendentẽ.attẽdite qꝛ ptem accuſantẽ ꝫ ꝓſonã aliquã neq; feci/ neq; facere ꝓ nũc niſi q̄d aliud vꝛgeat/diſpoſui. Nõ enĩ mihi colluctatio ẽ aduerſus carnẽ et ſanguinẽ ſed aduerſus ꝓncipes tenebraꝝ harũ ꝛẽ. ¶Faciat igit̄ ſilꝛ ꝑs aduerſa ponat ꝓſonã ꝓꝑam in q̄rela dñi ſui.ĩmo certe ꝓſilio meo nõ faciat.aut ſi fecerit ꝓq̄eſcat.abſit a me vt gaudeam ſup iniq̄tate et nõ ꝓgaudeã veritati. ¶Sed ecce p̄res oꝛthodoxi/deo iure amabiles/dũ int̄ loq̄ndũ retoꝛq̄o mẽtis oc̃los ad p̄aſſumptũ thema q̄ dixim⁹. De⁹ iudiciũ tuũ regi da.rapioꝛ quodãmõ de viuis ad moꝛtuos/dũ id qđ ſubdit intueoꝛ/ꝛ iuſticiã tuã filio regis. Et aniaduertite p̄cor

interim pres beignissimi/viri misicordie q̄z iusticie oblionē nō accepert. Aduerti te nūc paulisp ad me auribꝫ vre carnis et oculis.atq; spūalibꝫ oculis et auribꝫ.q̄d filius regꝭ et frater istiꝰ ludouicꝰ iclite memorie duxolim aurelian. mansuetissimꝰ et benignꝰ/elegātis forme/pspicacissime sagacitatis eloq̄ntie singularis ꝛ pene incōpabilis.q̄d inq̄z nūc ipe/imo q̄d sanguis suus clamet ad ħ sacrū concilīū misicordi pietate pensate/ꝓpatietes estote ex īnata teneritudie misatōis cordialis. reuoluentes vobiscū intra misicordie viscera q̄ clamore/q̄ gemitu/q̄ plāgore q̄rat mō iusticiaz: Nō eq̄dē sic estimo tātūdē p ipa morte nature/qz scit q̄ mortuꝰ ē qñq; moritur/qn tū p tali mortꝭ mō q̄rit.q̄ tū pterea p crudelissime necis sue iustificatōe q̄ ē infamie mors altera.mors ꝓtinua. mors indigna/neq; minus fugibil' q̄z sit ipa mors nature Nec siq̄dem infamie mors ciuil'/neduz viuētes īterimit.ſz deseuit ī mortuos /ñ vnū vl' duos interficit ſz posteritatē totā .totuz genꝰ et affines diro lacerat ignominie telo. nos tres pcipue filios illustres ac īgenuos supstites.q̄z vnus obses alter captiuꝰ detinet in anglia. nō vt pditores q̄dem ſz vt regis ac regni fidelissimi defensores ¶O si datū essz his liberis/pupillis orphanis et captiuis astare corā reuerēdissimo ac celeberrimo cetu pśenti.si fas alloq̄ .plꝰ plāctibus .plꝰ suspirijs.plꝰ singultibꝫ.lachrimis ꝛ gemitibꝫ q̄z ore vl' vocibꝫ clamarēt. Date pri.date nobis iusticiā.O si pcūbentes eos ꝛ aduolutos vris sctis pedibꝫ cerneret hi misicordes oc'li vestri. cōcipite q̄bus iaculi' intime ꝓassiōis vulnerarēt pissima corda vra .qz neq; ꝟbis extra pferre. neq; ītra me p rei magnitudie ꝓbendere sufficio qđ cupio.pficite qđ neḡo. Ceterū nūq̄d nō obsecro sufficere debuerat patres sapiētissimi atq; misicordissimi nake mortē īmaturā talit' inflixisse pri? Tollat ergo mors alia /quā sacrilega īpietate crudel? inferre ac renouare nō cessat tā pri mortuo q̄z supstiti generosissime pli sue/libell' ħ vere famosissimꝰ/vt rex scribit. ꝟe hereticalis scādalosus .hūani federꝭ emulꝰ. catholice ꝓdemnatꝰ.sceleratissimꝰ. vipereꝰ.legis decalogi īpugnatiuꝰ. q̄n etiā miserami peruntiū aiaz pres ac dñi misicordes .illoz vicz nullū loq̄ndo q̄ dānabilit'/ita pfecto est/damnabilit' in pniciē ꝑpe salutis ꝛ alie ne libellū hūc letisez ptinaci aiositate defē dūt ꝛ fuare ꝓtēdūt ne peat. ¶Et ego nūc ī spū lenitatꝭ/ī spū sacri ꝓcilij pñt'/q̄ ē spūs pacꝭ ꝛ ꝓcordie .spūs caritatꝭ q̄ benigna ē. q̄ nec īflat nec irritat/ꝓuerto vocē meā ad vos reuerēde pr ac dñe/ dñe attrabatēsis. cū q̄ viri olim familiarit' ꝛ bēigne. Ad vos sil' mgr petre/vice dñi Remēsis ꝓpatriota carissime/q̄s ego diligo ī ꝟitate/dilexi ꝛ diligā dño ꝓpicio. Nā q̄ ñ diligit manet ī morte.optabili? aūt eēt pdere vitā carnis q̄z ī tali viuere morte mentꝭ. Introgo vos nūc aliq̄. Rñdete pcor. imo tacētibꝫ vobis rñdebo ipe pvob. Hōne diligitꝭ salutē tpalē sil' ꝛ spūalē illustrissimi ꝓncipis dñi ducꝭ burgūdie.Diligitꝭ scio. ñ diligitꝭ securitatē iclite posteritatꝭ sue ī dñijs hereditādis Diligitꝭ scio. Nūq̄d pterea ñ aniduertitꝭ vero iudicio rōis morte quā loq̄mur puo ꝓsilio ppetratā.q̄lē ꝛ q̄lit' nūq̄z pr prudētissimꝰ recolēde mēorie philippꝰ atrēptassꝭ? Puto q̄ sic aniaduertitꝭ/neq; si affuissetis (eratꝭ ei tūc ī italia)dedissetꝭ tale ꝓsiliū.ō q̄li dū aliq̄ñ viuēte pre pfato/fuissꝭ aliqs ꝟmo habit' p nōnullos.ꝓtinuo camerā exiens/ꝛ medicū suū īueniēs/mestꝰ ac turbid' clamauit. Btūs vir q̄ nō abȳt ī ꝓsilio ī pioz. Deniq; ꝓgnitū ē q̄ morte hāc mor vt patefacta ē ꝛ ānotata/sic ipe dñs dux pses exhorruit/detestatusq; ē vt diceret dñis ō regio sanguīe. Diabolꝰ inq̄t mihi psuasit. Q, si morꝭ iusta fuit/sit iustificatio peioz.sit defensio iustificatōis pessima ꝓñs ē Uincat igit' vos ñ ego ſz ꝟitas.ſz rō ſz pietas p salutē aiaz vraz.ꝛ p illā quā vos expauescere ac ffugere ꝓuēit penā errātiū. p illā deniq; seueritatē snie q̄ xpianissimꝰ rex frācoz supmꝰ dñs nr cōis/p lras patētes suas/credite dicēti /his oculi' vidi/his manibꝫ palpaui eas/dānat hūc libellū tāq; īuriosū regie maiestatꝭ sue/mādatq; plecti defendētes illū pena crimini tali debita. q̄ q̄lis sit nō latet vos scio.et hec cohibeat tē palis pena/si nō retrahere sufficit canōica vl' eccna. ¶Tādē egoipe reuertor ad vos patres orthodoxi supplicās petēs ꝛ obtestās p desideriū illud qđ habēt ffuerēdissime ac ḋo amabiles pnitates vre ad salutē aiaz. ad extirpatōz erroz ꝛ correctōez errātiū /si q̄d mouz illa ezechiel' imo ds p ezech.expauescēda horribil' tuba q̄ peūtiū ī erroribꝫ ꝛ pctis ītonat sāguinē a specl'atore muto reqūri/tollat p iudicialē hui? sacrosancti ꝓcilij

sententiã libellus iste famosissim⁹ mortifer ꝛ heretical' ꝛ eradar' memoria ei⁹ a populo christiano Ut q̃d etiã mẽbranas occupat. vt q̃d legentes ꝛ audientes sua ꝓtagiõe fe/dat inficit ꝓculcatq; ¶Hoc in recessu suo q̃siuit serenissim⁹ rex romanor̃. Supest scedula patẽs cui sigillũ suũ impssum est. Et q̃d parisi⁹ egerit fame vox ĩsonat Hoc ipm petit. ℔ suadet. ℔ obtestar' christianissi/mus rex francor̃. hoc p̃clarissima parisiẽs vniuersitas/et alij q̃s plimi. Hoc nos po/stremo hũiles sui ambasiatores supplicib⁹ votis exoram⁹/quatin⁹ in ℔ adiutores si/tis. dãdo regi iudiciũ/ꝛ iusticiã filio reg̃/seq̃ndo vestigia christi. q̃ ad ℔ venit ĩ mũ/duz vt oues errãtes ad se reduceret. ¶Sic itaq; ꝺ ꝓius errãtib⁹ si nõ obdormiuerit. si nõ in errore cepto ꝓtinaces (qꝺ absit) exti terint. dicet' ex sentẽtia illꝺ de epl'a domini ce currẽtis. Eratis aliq̃n sicut oues errantes. sed nũc ꝓuersi estis ad pastorẽ ꝛ episco/pũ aniar̃ vr̃ar̃. Ad ℔ q̃ppe tendit oratio ꝓposita vice thematis. De⁹ iudiciũ tuum regi da/et iusticiã tuã filio reg̃. Termiabi/m⁹ in ℔ ꝑmã pñtis act⁹ partẽ. reliq̃ p lectu/ram lr̃arũ quarũdã et scedularũ q̃ntũ au/dire placuerit finiet' ¶Finit ꝓpositio facta a dño cancellario parisien. coram ꝓcilio ge/nerali Constañ. ex pte regis francie. ¶Et tunc postmodũ dictus cãcellari⁹ pisien. ac mgr̃i Jordanis morini ℔. puch. nepo/tis/et p. de versailles ambasiatores p̃fati christianissimi francor̃ regis ꝛ ei⁹ noĩe p/duxerũt coram toto ꝓcilio generali/ꝛ in ma/nib⁹ pthonotarij ianuen. sub custodia cõ/cilij tradiderũt lr̃as. ꝛ alia munimẽta sub/seq̃ntiũ ꝓphẽsiua instrumẽtor̃ ab oĩb⁹ p/thonotarijs ꝛ notarijs. de et sup dictis da/t̃ ꝛ ptestat̃. Prio quendã puũ sexternũ pa/pireũ ꝓtit/entẽ tres ptes principales. In ꝑma ponebant' sex conclusiões theologice ℈ ꝓpositõem cuiusdã Joh̃is parui. ꝛ doc/trinã in eadẽ ꝓtẽtã. ꝛ incipit. Quia ex pa/tentib⁹ ꝛc. In scꝺa erãt octo regule sup sti/lo theologico tenẽdo in ꝓdemnatiõe erro/rũ cũ certis req̃sitis. ꝛ incipit. Sup oĩa vincit ☧itas. In tercia erat breuis scedula petitiua examinatiõis faciẽde de delibera/tõne q̃ttuor ordinũ mendicãtiũ sup nouez assertõnib⁹ ꝛc. ꝛ incipit. Attendẽs christia/nissim⁹. Cui⁹ q̃terni magna ps fuit tũc le/cta ꝛ specialit' requeste. Itẽ magnã lr̃az re/gis patentẽ sup ꝓdemnatõe dicte ꝓpositõ/nis magistri Joh̃is parui. ꝛ icipit. Regia maiestas nr̃a. Itẽ quendã magnũ q̃ternũ papireũ signatũ signis duoz notarioz cõ/tinentẽ ꝓpositõez mgr̃i Joh̃is parui. Itẽ instrumentũ aduocatõis dñi cãcellarij pa/risien. sup ꝓpositõe p eũ ex pte vniuersitat̃ parisien. al's facta coram rege francoz. Itez scedulã papireã cõtinentẽ appellatõez a iu/dicib⁹ fidei sup publicatõe votoz ꝛc. Itẽ lr̃am patentẽ vniuersitat̃ parisien. sup ap/probatõe sn̄iar̃ dñi epi parisien. Itẽ quen/dam q̃ternũ papireũ in q̃ ꝓtinebat' delibe/ratio fratrũ de q̃ttuor ordinib⁹ mendican/tiũ sup nouẽ assertionib⁹. ¶Finit

Sermo eiusdez co

ram ꝓmissarijs fidei de erroribus ℈ fidem ꝛ mores circa p̃ceptũ Non occides

ESTimo me beatũ apud te O A sacrosanctũ ꝓstantien. ꝓciliuz O cetus celebris reuerẽdoruz patrũ ac ceteroz dñoz ĩ omni sapĩa et doctrina ac moz ho/nestate fulgẽtiũ. Estimo inquã me btm̃ a/pud te cũ sim me ꝺfensur⁹ hodie/maxie te sciente oĩa/nedũ q̃ apꝺ iudeos ☧ xpianos sunt ꝓsuetudines ꝛ q̃stiões. ppt qꝺ obsecro vt patiẽter me audias. Utit ☧bis ill' btissi/mus Lucas cui⁹ hodie natal' istat celebri/tas/q̃ comes indiuidu⁹ fuit egregij docto/ris pauli. lucas inq̃t ẽ mecũ solus. ꝛ alibi. Salutat vos lucas medic⁹ carissim⁹. cui⁹ ☧ba oĩa ꝼm Diero. lãguẽtis aĩe sũt medi/cina. Uñ cũ paul⁹ fuisset a festo tradit⁹ in/vicul' agrippe regi. dixit idẽ rex ei. Permit tit tibi rõem reddere p temetipo. Tũc pau/lus extẽta manu. Estimo me btm̃ inq̃t a/pud te rex agrippa/cũ sim me defẽsur⁹ ho/die. maxime te sciẽte oĩa q̃ apud iudeos st ꝓsuetudines ꝛ q̃stiões. ppt qꝺ obsecro vt patiẽter me audias. ¶Sic ego ꝺ matia no/uẽ assertionũ reuerẽdissimis p̃rib⁹ ac cete/ris dñis ꝓmissarijs ĩ cauꝰ fidei p me nun/ciandorũ/ex ipoz nũc ordinatõe rõez reddi/tur⁹. Estimo me btm̃. ppt qꝺ obsecro vnũ quẽq; vt patiẽter me audiat. ¶Et ĩ ꝑmis q̃dẽ donãd⁹ ẽ ordo dicẽdis/ꝛ cuitãda ꝓfu/sio. habẽd⁹ ẽ isup ꝼmo doctnal' absq; vlla circũlocutõe vl' apparatu ☧boz. q̃lis ẽ matie q̃ tractar' accõmod⁹. deniq; remẽoranda est nũc distinctio ne fallat nos eq̃uocatio. quã distinctõz memĩ me notasse dũ ꝑdictas no/uẽ assertões cũ suis ꝛobatõib⁹ nũciaui.

¶Possum⁹ itaq; materiā hāc duplicit cōsiderare. Uno mō pure theologice ⁊ absolute p ꝓsideratōem ad ꝓformitatē vl' deformitatē ſm leges diuinas traditas ī ſcptura ſacra. Alio mō magis reſpectiue et ſm terminos iuris poſitiui. Jn ꝑmo tractaꝝ de ī tereſſe ipius fidei. in ſcdo de intereſſe pſonali. vel ita dicam⁹ poſſe nos vno mō cōſi dere aſſertōes. vel alio mō ipos aſſertores aut reprobatores. Primū hacten⁹ obꝯ ua ui ī omni iudicio tā pariſi⁹ q̄ ī ℔ ſacro cō cilio. ¶Recogitans ꝑmo ꝓfeſſionē meam ⁊ officiū cācellariatus pariſi⁹ /cui indign⁹ defuio/ qm̄ pariſi⁹ ſic tractanꝝ vie fidei p ſacrā theologie facultatē/dū deferunꝝ fre q̄nter a diuerſis mūdi ptib⁹ īmo et a roma na curia nōnunq;. q̄tinus habeaꝝ eiuſdem facultatis doctrinale iudiciū. vbi nihil vn q̄ agiꝝ de pſonis niſi prī⁹ ſaltē diſcuſſū fu erit de doctrinis. ¶Cōſcius ſuz p̄terea mi hūpi/q; finaꝝ intentio mea ē ad extirpatōz erroꝝ ū q̄ fieri ꝑt poteſt ⁊ debz p eoꝝ p̄ro batōem doctrinalē ſeu iudicialē q̄ damnē tur errātes. ¶Rurſus tercio ꝓſtat q; liberi⁹ puri⁹ veri⁹ et citi⁹ exquirīt vitas ⁊ falſitas reprobaꝝ/dū ꝓſtituīt ſola lex diuina iudex iuxta ꝓſideratōez Ariſto. in poł. q̄ ponit ī quā legē iudicē ponit deū. q̄ aūt addit ho minē addit et beſtiā. ⁊ ℔ dicit ꝓpt ſenſuali tatē beſtialē. De q̄ Uirgilius in. vi. Hinc metuūt capiūt gaudentq; timētq;. ꝓformi ter ad illō pſaicū. Confuſa ſūt hic oīa ſpeſ met⁹ meroꝝ gaudiū. Quocirca ꝓſulit apō Boetiū p hiaTu q̄z ſi vis lumīe claro cer nere verū /tramite recto carpe callem/gau dia pelle /pelle timoꝝē. Spēq; fugato /nec doloꝝ aſſit/nubila mens ē/vinctaq; frenis Hec vbi regnāt. ¶Deniq; p hūc modū ſa lubri⁹ obꝯuaꝝ illud Aug. in regula q; fiat cozrectio cū dilectōe pſonaꝝ ⁊ odio vicio rū. Nec inde videꝝ q̄ri q̄liſcunq; turbatio pacis. dñi q̄z iudices facili⁹ ſe expediunt ſi prius inſtituti erūt circa intereſſe fidei/ q̄z q; ſm terminos iuris poſitiui/ꝑus diſcuti ant materiā tāq; ppbanā ſup intereſſe pſo nali. Quod mōſtrāt apte q̄nq; menſes ī ta li diſcuſſiōe ſola fere iā occupati. Uñ ⁊ nō nulli ex dñis ꝓmiſſarijs /ſicut reuerēdiſſi mus pater dñs cardinaꝝ cameracē. et ipſe pmotoꝝ ꝓcilij. et ℔ intēdere quālibz volue rūt. ¶Hāc ego modeſtiā conaboꝝ in actu p̄ſenti poſſeten⁹ obꝯuare/qđ obſecro. neq; mihi neq; cauſe fidei ſed fame q̄ diſcutitur officiat vl' obſit. Sciūt enī pl'imi quēad modū conati ſunt aliq̄ iugiꝝ hāc materiaz trahere ad pſonalia in p̄iudiciū nedū cau ſe fidei ſed fame p lr̄as et aliter falſe leſe/in quib⁹ diluendis ſi ſmo flecteꝝ cogniſceꝝ apta veritas in elucidatōem clariozem cauſe fidei/et in laudē non mediocrē ipſaz tractantiū aduerſus obtrectātes. ¶Quam uis p̄terea nō ſufficiēter extirpanꝝ errores vbi notorie pſeuerāt errantes. Nihilomi nus ſperandū eſt q; corrigerenꝝ omnes ad ſentētiā concilij. Quid igiꝝ neceſſe ꝑuoca re vel accuſare pſonaz errantis ſi dānare ſa tis eſt errores. ¶Dis itaq; p̄locutis venia mus ad materiā q̄ nouē aſſertōnes cū ſuiſ approbatōib⁹ habet. Pro cuius intellectu faciliozi ponaꝝ velut in vna decretali caſuſ longus. debinc breuis ſub his lr̄is. A b c. ¶Caſus ē. L rex ſup̄mus habet a ⁊ b va ſallos ſuos/quoꝝ vn⁹ non erat ſubiectus alteri⁹/qui faciūt cōfederatōes ad inuicez iuramētis terribilib⁹ firmatas. B. ꝺducit homies p̄ce et precio qui p inſidias p̄medi tatas interficiūt ſubito. A. nō diffidatum nec de hoc p̄monitū/neq; tale aliq̄d timen tem/et hoc inſcio. L. rege. tādem. B. factū auoꝛat/et ꝓpōit ſe laudabiliter egiſſe /imo feciſſe debitū ſuū erga deū et regē. Pro cu ius iuſtificatōe ponit vel poni facit tanq; p quibuſdā regulis ſeu maximis nouem bas aſſertiōes. Jtaq; p primam iuſtificat moꝛtē ipius A. quia erat tyrānus vt dicit machinans p fraudes et ſortilegia ac ma/ lū ingeniū in moꝛtē ſui regis. L. ⁊ maxime quia p ipm regē non poterat bono mō de ipo fieri iuſticia. Per ſecundā aſſertionez dicit ſe autoꝛizatū fuiſſe vt ſic ageret per le ges diuinā naturalē et humanā. Deinde p terciam ⁊ quartā iuſtificat ſub regula gene rali tyrannoꝝū q;. A. debebat viliter et per inſidias moꝛi. Rurſus per quintā ſextaz ⁊ ſeptimā iuſtificat q; rex debz eū auoꝛare re munerare et bene famare per ep'las ⁊ aliter vbicunq;. Perinde iuſtificat ſe nihil egiſ ſe contra p̄cepta dei bene intellecta/nō ſm lr̄am ſed ad ſenſum ſuum. et hoc in octaua Poſtremo iuſtificat q; in nullo ꝑiurus fu it/cōfederatōnib⁹ nō obſtantib⁹. et hoc per regulam generalē in aſſertione nona datā. ¶Caſus breuis. Quilibet tyrannus po teſt et debet licite et meritorie occidi p quē cunq; vaſallum ſuum vel ſubditum. etiaz per inſidias et blandicias vl' adulatōnes.

nō obstāte quocūq; iuramēto seu ꝓfedera/
tōe factis cū eo/nō expectata sn̄ia vl̄ man
dato iudicꝫ cuiuscūq;. ¶ Hic casus q̄uis
sit decisus p hoc sacrū concliū q̄ est here
ticus/et sequat̄ ex tercia et q̄rta iūctis pri
ma ꝛ vltima. nihilomin⁹ videt̄ aliq̄b⁹ di/
minute poni. ¶ Primo quia nō loquit̄ de
autorizatione p leges diuinā naturalem et
hūanā. vt in scōa. ¶ Scōo nō ponit p̄dic
tos casus q̄ virilit̄ vel ig̃minioſe ꝛ subito
id ē sine diffidatōe debeat occidi. vt in ter/
cia ꝛ q̄rta. deide nō ponit q̄ rex dēat auora
re remunerare ꝛ honorare/vt in q̄nta sexta
ꝛ septima. Quarto dimittit assertiōez octa
uā de falsitate sensus lr̄alis scr̄pture sacre. et
q̄ lib̄et sit interpres vl̄ epykes ei⁹. Deni
q; silet q̄. L. rex sup̄mus nō habꝫ talē potē
tiā in suo regno q̄ de. El. vasallo suo n̄ pos
sit facere iustitiā. ¶ Querit̄ nūc si he nouez
assertōes in forma sicut sūt veniūt iudicio
fidei reprobāde. Et q̄uis questio hec ma
teria determiata sic p iudices fidei inferio
res de ꝓsensu et approbatiōe ip̄i⁹. L. regis
ꝛ fere totius cleri ex his nouē assertōib⁹ tā
q̄ contentus ī eis sufficiēter licꝫ diminute
sicut patere videt̄ intuētib⁹ diligent̄ p̄maz
terciā q̄rtā et vltimā assertōes nostra q̄stio
decisa ē p̄ h̄ sacrū concliū dū dānauit istā
quilibz tyrānus ꝛc̄. velut heretic̄a. nihilo/
minus ponet̄ hec q̄drimēbris conclusio.
¶ Houē assertōes cū suis reprobatōib⁹ iu
dicialit̄ iudicate spectāt ad fidez etiā expli
cite. Et sunt due put in scedula cōtinet̄ ra
tionabilit̄ qualificate. Potuerūt insup per
doctores et ordinarios locoꝝ doctrinalit̄
ꝛ iudicialit̄ ꝓdemnari. Sūt deniq; p hoc
sacꝝ ꝓciliū vel p sedem ap̄lic̄a de necessita
te salut̄ reprobāde. et hoc ꝑe vel interp̄ta/
tiue. ¶ Ex cuius ꝓclusiōis pbatōe que spe
ctat ad theologiā maxīe de interesse fidei/
poterit facilit̄ apparere q̄d de interesse ꝑso
nali sentiēdū vel agendū erit p̄ scientiā ca
nonicā. ¶ Sz p̄us q̄; ꝑmo pgrediat̄ vlteri⁹
tollendū est q̄druplex scandalū q̄d nobis
ratiocinatōis iter agentib⁹ posset obsistere
ꝛ aures aliq̄rū q̄relis opilare vt obsurdesce
rent fidei. ¶ Ecce inq̄t q̄rela vna/quāta vi
lificatio fidei. quanta depssio catholice do
ctrine. vt in q̄libet verbo vl̄ actu dicat̄. hic
est error in fide. hic est heresis. Rn̄sio bre/
uis/deputet̄ hoc errātib⁹ q̄ p̄r⁹ ad ea q̄ fal
sa erāt scripturā sacrā ꝛ fidem ꝓtrahere co
nati sunt repugnātē. Hinc ista fidei vilifi/
catio. hinc ꝓculcatio fidei catholice/n̄ a
defendentib⁹ eā ne talit̄ conculcet̄. ¶ Ecce
inq̄t alioꝝ q̄rela q̄ nihil hic fit amore fidei
sz odio ꝑsonali vl̄ rancore/sz fauore inordi
nato/sz partialitate. Sed ꝓfecto oīm ille
infelicissim⁹ iudicādus essz /et miſabilior
omnib⁹ hoīb⁹. qui cū certissimis incōmo/
dis nedū bonoꝝ tpalium sed ꝓprie vite pi
culo tēderet in infernū. ꝛ quō tēderet: vtiq;
p̄ pctm̄ odij vl̄ fauoris inordinati. q̄ stipē
dia peccati mors/non q̄cūq; sed eterna. Le/
terū nō q̄s in hac re loquit̄ vel quo aīo lo/
q̄tur/sed q̄; vez sit quod loq̄tur attendere
vos ꝓcernit. ¶ Ecce rursus q̄rulant̄ alij/vi
dete q̄ nihil hic cū modestia vel prudētia
talis aut talis agit sed innitit̄ fantasie ꝑpe
ꝛ famositati. Maledictus furor ei⁹ q̄ per
tinax. et emulatio q̄ dura. cui tales ꝛ rales
de illa natōne vel facultate p lr̄as vel aliter
ꝓtradicūt. Et ꝯo consolat̄ exemplū christi
quē ob p̄dicatōis feruorē sui etiā parentes
dixerūt in furorē ꝟsum esse. Et de ꝓphetici
s prioribus viris inuenim⁹ dictū vni. q̄d
q̄rit insanus iste? Deniq; pfecto/ qui dice/
re potest cū ꝓpheta dño. Consiliū meū iu
stificatōnes tue. ille iā nō ꝓprio capiti /fa/
mositati vel imprudētie inniti dicendus ē
sed solidissime veritatis auctoritati/q̄uis
in hac parte si testimoniū hoīm recipim⁹
illud abundanti⁹ longe est p nobis tā nu
mero q̄; merito. ¶ Cōquerunt̄ ad extremū
q̄dam. Ecce inquiūt quanta regni christi
anissim̄ diffamatio in q̄ tot errores exorti
dicunt̄ et famant̄. Immo vero responsum
habeat q̄squis hoc obīcit ad obprobriuz
quod ad singularē ꝛ incōparabilē laudem
eiusdem regni et incolarū cedit ista errorū
nō quidē publicatio/sed virtuosissima de/
bellatio. que neq; ꝓprio sanguini neq; dis/
criminib⁹ innūeris/neq; prope parcit vite
q̄ndo ptinus vt errores ī eodem regno ca
put vt ita dicamus exerere. vel innoxium
germen erūpe ceperint. Obseruet̄ illud de
psalmo. Filia babylōis misera/beat⁹ q̄ te/
nebit et allidet paruulos suos ad petram.
Et illud de Nazone. apprime dū noua sūt
prauī mala semina morbi. Est enī hūanuz
peccare. sed vere diuinū confestim a pecca
tis resurgere/eaq; pterere virtutis fortī pe
de. ¶ His itaq; scandalis ne pgentib⁹ no/
bis ad veritatis inquisitōnem noceant eie
ctis Deducem⁹ primā partē ꝓclusionis ex
multiplici radice ꝛ p̄ncipalit̄ inuestigādo

principalit doctrinalit et radicalit qd ppe
sit fides. ꝛ vnde qſ denoiat fidel catholic⁹ ꝛ
Et ex opposito qd sit error in fide vl hereſ
ꝛ qs denoiat errās in fide vl heretic⁹ ¶Et
ꝑmo reiect⁊ pnūc acceptiōib⁹ alijs de fide/
qr fides aliqñ dicit sponsio. i. Thimo. v.
qr ꝑmā fidem irritā fecerūt. Et qñq fide/
litas. Prouerb. Et virū fidelē qs inueniet
Qñq ꝓscia Rom̄. ix. Q̄ me qđ ñ est ex fide
est pcm̄. Qñq sacramentū fidei. Aug. ad
Bonifaciū. Quid ē paulos hr̄e fidem ni/
si fidei sacramētū ꝛ Accipiam⁹ descptōez fi
dei de q̄ locuturi sum⁹ ex ẏbis apli ad Ro
ma. i. vbi dicit/ q fides ē ex auditu/auditꝰ
autē p ẏbū dei. Unde sicut Arist̄o. descri/
bit sciam q est habitus firm⁹ p demōstra
tōem acq̄situs. sic pōt describi qd sit fides
q ē habit⁹ firm⁹ et verus p auditū ẏbi dei
acq̄situs. Et vocat hic ẏbū dei scpt̄ura sa
cra/vel inspirata vl p̄dicata vl scpta seu le
F. cta. ¶Pro cui⁹ descriptōis declaratōe sciē
dū. q sicut sciētia mltiplicit accipit/sic ꝛ fi
des q̄tū spectat ad ppositū. ¶Accipit em̄
qñq sciētia p habitu/vt dscriptū ē. qñq p
assensu ex tali habitu pcedēte. qñq p obie
cto illi⁹ habitus vel actus. et ꝟ duplicit si
cut est duplex obiectū qđ scimus Unū est
ꝯclusio demonstrata mētal vocal vel scri/
pta. Aliud est res significata p conclusiōez
Unū vocat obiectū materiale. aliđ forma/
le/ſm Tho. ¶Ampli⁹ sciētia q̄cūq p̄dicto
rū modoꝝ accipiat solet sumi dupliciter.
Uno mō p vnico vel simplici tali habitu
vl actu vel obiecto. Alio mō p collectōne
multoꝝ hmōi habituū vel actuū vel obie/
ctoꝝ. Quēad modū dicim⁹ phisicā eē vnā
sciam/sic metaphisicā/sic medicinā. ꝛ sic ꝺ
alijs. ¶Cōformit ad p̄dictas distinctōnes
dicim⁹/ q accipit fides qñq p habitu/ et
sic data est descriptio. Qñq p actu ex tali
habitu pcedēte/ꝛ ꝑpe p interiori assensu fi/
dei. imꝓpe p actu exteriori q ex ꝟ interiori
pcedit. quēad modu⁊ dicimus. iste fidelit
agit. Rursus accipit fides p obiecto fidei
sc⁊ ppositōne credita. sicut est iste articul⁹.
Deus ē trinus et vnus. aut etiā res p hanc
ppositōem significata. sicut ꝺr. deus est fi/
des mea. Et hic ꝺ cōplexe significabiliby
hr̄i ꝟmo possit quem obmittim⁹. ¶Postre
mo fides accipit q̄libet modoꝝ p̄dictorū
qñq pro vnico habitu vl actu vl obiecto.
qñq p collectōe plimoꝝ vl oim. quemad
modū in symbolo apl̄orū/vl athanasij vl
concilij niceni/vl sacre scpture dicim⁹ fi/
dem catholicā ꝓtineri. Unū et sic loq̄t atha
nasi⁹ dicēs. Quicūq vult salu⁹ eē añ oīa
opus ē vt teneat catholicā fidē. Et de pti/
culari fide subiūgit. fides aūt catholica hᶜ
est/vt vnū deū in trinitate ꝛ trē. ¶Cōseq̄nter
notādū ē/ q fides p habitu duplicit acci/
pit. p infuso sc⁊ ꝛ p acq̄sito. sicut ē etiā vna
sc̄ia habitual infusa. pt⁊ hoc in christo ꝛ sa
lomōe. Alia acq̄sita q̄lit descpta ē q est ha
bitus firmus p demōstratōem acquisitus
¶Dicamus ꝓseq̄nter p declaratōe descpti S
onis p̄misse de fide habituali acq̄sita q̄ ifu
sam p̄supponit vl eidē innitit ꝛ ab ea ifor
mat si pfecta ē q fides dicit habit⁹ firmus.
ad differētiā opiniōis vel suspitōis incer/
te/sicut ponebat petr⁹ abelardi p beatum
Berñ. in ꝟ redargutus. Nec aūt firmitas
vl certitudo alia ē a certitudīe spei/quoni
am vna respicit intellectū/affectum altera.
Tho. dicit q certitudo ē ex volūtate figen
te intellectū. ¶Addit in descriptōe ver⁹/ad
dr̄ntiā habitus heretical ficti/qualē habēt
heretici. ¶Subiūgit tāq̄ p differētia spe/
cifica ad alios oēs habit⁹ intellectuales p
auditū ẏbi dei acq̄situs. Pro q̄ notādū ē
q rō specifica fidei ē q accipiat certitudi/
nē suā/et ẏratē illustratiuā intellectus hu
mani ab aucte diuīa. qr sc⁊ de⁹ ita iussit vl
reuelauit mediate vl imediate p ẏbū suuz
inspiratū interi⁹ vl exteri⁹ p̄dicatū auditu⁊
vl lectū. Et sic loquit Tho. et antiq q for
malis ratio omniū credibiliū vna est. s. ve
ritas prima. ita q assentire aliter nō est pti
nens ad fidem. Et hic req̄rit fides infusa
ad assentiendū catholice. et hoc fieri ñ p̄t
si quis errat in vna tali veritate ptinaciter.
quia iam deest sibi ratio formalis credēdi.
alioq̄n nō esset ptinax. ¶Hinc orit differē/
tia certitudinis fidei ad certitudinē sciētie.
qm̄ illa sumit ab extrinsecis tm̄. mō p locū
ab autoritate. altera deducit ab intrinsecis
sicut p locū a diffinitōe et similibꝫ. ꝛ ita ha
bem⁹ certitudinē vnā ab extrinsecis /q̄lez
habet fides. alterā ab intrīsecis qualē habꝫ
sciētia. Et hoc sufficit ad ppositū de certi/
tudine/nō intrādo sermonē de alijs habiti
bus certoꝝ pncipioꝝ tam intellectualiū
q̄ moraliū in q̄bus est certitudo euidentie
ex tminis. Jn alijs p experientiā. ī alijs p q̄n
dā adherētiā volūtatis stabilientis se ac fi
gentis in aliquo a quo nō vult dirimi. sic̄
diceremus hoiem innitentē muro solido

certū esse. qlit etiā dicim⁹ q certa est ī deo spes nr̄a /charitas nr̄a/timor nr̄/et ita de reliq̄s ad affectū spectātib⁹. Fortassis aūt q ipa fides certitudinē suā sic accipit ex volūtate q̄ d̄o iubēte seu reuelāte credere vult
D īmobilit. credere aūt nō p̄t nisi volēs ¶Ex q̄ fit vt fides ⁊ habeat meritum ⁊ captiuet omnē intellectū in ei⁹ obsequiū q̄ntūcūq; videant rōnes p̄hice/vl hystorice seu grāmatice seu fantastice fidei repugnātes. ⁊ q ipe sint nulle saltē ab intrīsecis sūpte. Ex q̄ fit p̄terea q mō viceuersa vt ipam fidē ne q; expiētia neq; intelligentia necessario tollat vl euacuet. qm̄ sic innitit aucti p̄me si ue habeat euidētiā rōis. siue nō habeat euidentiā/credens ī autoritatiua ⁊ nō alta p/manet firmitate. Vñ Tho. ex p̄sse scōa. q. q.ij. ar. x. ī rñsiōe ad p̄mū argumētū sic ait. Qñ hō habz volūtatē credēdi ea q̄ sūt fidei ex sola auctoritate diuīa /etiā si habeat rōem demōstratiuā ad aliq̄d hoz. puta ad h̄ qđ est deū ee/non ppt̄ h̄ tollit vl minuit meritū fidei. hec ibi. Ex q̄ fit insup q fides p̄t in patria manere cū visiōe btā. vel h̄ in via p raptu/q̄lis fuit ī paulo/cū intelligentia clariori fide /qualis fuit ⁊ est ī doctoribus p̄teplatiuis/⁊ p anagogicos excessus illustratz mirabilit a mōtib⁹ eēnis. Hec obuiat illō ap̄li. Fides ē substātia rez sperādaz/argumētū nō apparētiū. Nec illō gregorij. Fides nō hz meritū vbi hūana rō p̄bet expimētū Qm̄ rñsio ptz ex p̄missis acute pēsatis. Pro q̄b facit exēplū illō qđ de ista. triangul⁹ hz tres angulos eq̄les duobus rectz/p̄t idē hō p̄us h̄re certitudinem ex auctē dicētis q̄lē non optz eū dimittere habita postmodū certitudīe alteri⁹ generz ex demōstratōe vel expientia fūdata. ¶Deniq; deducit ex p̄missis p re quā intēdim⁹ q p̄ncipia tā intellectualia q̄z moralia/sil conclusiōes ex eis demōstrate. similit ppositōes p̄hice p expientiā habite p̄nt cadere sub fide/qm̄ tradi p̄nt a deo iubēte ⁊ autorizāte. sic q deb assensus eis/nō q sunt euidentes. sed q sic de⁹ iubet reuelat aut dic/put eccl'ia catholica vel scp̄tura sacra nob tradit. Vñ p̄seqnt ad h̄ dici p̄t nō irrōnabilit q fides h̄ in via semp ē quodāmodo nō apparētiū sub rōe formali vel obedientiali ip̄i⁹ fidei. qm̄ licz ꝟitas p̄ma sit de se euidētissima ⁊ certissima cui innitit. nihilominus q veritas hec p̄ma tradiderit credibilia ineuidētia /vel alia q̄lib; ad credendū/scit ex sola fide eccl'ie vl scripture sacre q. s. eccl'ia et scp̄tura sacra nob ita tradūt. Unde q thobias habuit canē ⁊ abraā filiū potuit ee notū p expientiā/⁊ ita de īnūeris. Sed q iste ꝟitates sūt nobis a d̄o tradite p scp̄tores libroz continentiū talia. et creditū ē nō scitū nec euidēs. ¶Altera distinctio/q̄dā sunt pure de fide tē. ⁊ p̄tinet q̄ttuor gd⁹. Quedā p̄tinētia /q̄z opposita sapiūt hereſiz. quedā imp̄tinētia. tractatu d̄ fide. c. ij. ¶Cōsonāt nr̄e descp̄tōi descriptiones alie. vna ē ap̄li ad Heb. xi. Fides est substātia. i. fūdamētū rez q̄s speram⁹. que sunt de⁹ et christ⁹/et in q̄s tēdim⁹ p amorem. argumētū. i. certitudo nō apparentiū vel in se vl in ratōe obiectali. s. matial aut formalit vt dictū est. Itē Aug⁹. in li. de p̄destinatōe. Fides ē cogitare cū assensione ea q̄ ad christianā p̄tinent religionē. Item Isiō. Fides est q veracit credimus id qđ nequaq̄z videre valemus. Itē Chrisosto. Fides est sctissime religiōis fundamentū Itē magistralit. Fides est ꝟtus q ea q̄ ad fundamentū religiōis p̄tinent recte firmit q; credūt. ¶His itaq; p̄positz ac declaratis q̄ in longi⁹ trahi p̄nt/dicam⁹ p seqnt q in p̄posito nr̄o fidem accipim⁹ obiectiue p collectōe oiz credēdaz p̄positōnū ex habitu fidei/put descp̄sim⁹. ¶Unde stati cōcludit ꝟitas p̄me p̄tis nr̄e conclusiōis p̄ncipal. q he nouē assertōes q̄ spectāt ad diuina p̄cepta sunt de fide. notādo tamē illō Aristotelis. q oppositoz eadem ē disciplina. ¶Deniq; p̄o declaratōne maiori placet annotare ad q̄s moralia precepta ī forma vl affectu articulos symboli specolatōnis reducantur. quānis ita sit q cuilibz p̄cepto corrñdet dictamen practicum verum. quod ita credendū ē sicut articul⁹ fidei in speculatiuis. Huic p̄cepto. diliges deum corrñdet istō dictamē. de⁹ est diligēdus. ⁊ isti nō occides. p̄im⁹ nō ē occidendus. Alo. p̄pa volūtate. ⁊ ita de reliq̄s Dicam⁹ g̃ q iste articul⁹ ē de articul q christ⁹ est deus verus de deo vero. quicq̄d igitur iubet faciendū est. Jubet autē p̄cepta legis Non occides tē. Et Mat. ij. et. xxvi. ⁊ alibi multis locis. ergo tē. Itē articul⁹ est q sacre scripture sunt vere. quia p̄ducunt i testimoniū resurrectōis/ibi. fm scripturas. tradunt autē scripture decē p̄cepta igit tē. Itē articul⁹ est q sp̄ūsctūs locutus est p pphetas. q̄cq̄d igitur pphete dicūt p ip̄m

verū est. Fuit aūt moyses ꝓpheta q̄ tradidit decē p̄cepta legis/imo et christ⁹ fuit il le ꝓpheta magn⁹ de q̄ Deut. xviij. q̄ fuit plen⁹ gr̄e et ꝟitatis. ꝛ p quē ꝟitas facta est Itē in duob⁹ p̄ceptis de dilectōe dei ꝛ pximi q̄ tradidit xp̄s multis locis/tota lex pēdet ꝛ ꝓphete. Sūt igit̄ de lege ꝛ ꝓphetis et ꝯsequent⁹ oīa moralia p̄cepta q̄ deducūt ex ipīs. Itē finis legis ꝑm ap'm ē dilectio/ꝛ vt vnā vitā eternā ꝯseq̄mur. Hoc aūt facere nō possumus nisi seruando p̄cepta. Si vis ad vitā ingredi serua mādata Et itez. hoc fac ꝛ vives. Itē ad aliā ptē articuli q̄ dicit/ꝛ ꝓpter nr̄az salutē/q̄ salus nō habet sine p̄ceptoꝝ obseruātia. ptinēt igit̄ ad hūc articulū vitā eternā salutē reductiue. Itez qōlibet p̄ceptū ī cludit in se dictamē rectū ꝑm qō fit bonus actus p̄cepti/sicut hoc p̄ceptū Nō occides hz ist̄ud dictamē/ non licet occidere/fundatū in ℔ vniuersali p̄cepto. Nō facias alij⁹ qō tibi fieri non vis. qō p̄ncipiū ē de scriptura sacra Math. ij. ꝛc̄. Itē articulus ē q̄ ē vna eccl'ia catholica ꝛ a p'lica. i. fūdata in doctrīa ap'loꝝ q̄s spūsctūs docuit oēz veritatē/ꝛ docere nō cessat successores/ꝛ ideo eccl'ia nō pōt errare/ꝛ ita q̄ cq̄d iubet est vez. Jubet aūt de cē p̄cepta ꝛ ꝯclusiones ex eis/ergo ptinent ad hūc articulū vnā sctāz eccl'az. ¶Amplius tercio deducam⁹ p exēpla ꝛ hereſis descriptōem oīs hereſis ptinet ad fidē. quia ꝑm Hiero ñ. hereſ ē dogma falsū fidei oꝛthodoxe ꝛ̄riū. Constat aūt ex det'mīatōne eccl'ie q̄ m'lte assertōnes iudicant hereticeq̄ sunt circa p̄cepta moralia tm̄ mō. Exemplū ꝺ ista. vsura nō ē pct̄m mortale. Itez de ista. fornicatio simplex nō ē pct̄m mortale. Itē de ista. nō est illicitū tenere vxorez fratris sui. p q̄ ioh̄es martyr fuit Item de ista. licitū est vnicuiq̄ nō missō imo ꝓhibito p̄dicare. Itē de ista. pp'lares p̄nt domi nos suos ad libitū corrigere. Itē q̄libz tyrann⁹ ꝛc̄. q̄ nup dānata ē vt hereticа. Itē generalit̄ nulla ꝓpositō ē ꝟa/q̄ nō possit fieri catholica/dū. s. tradit̄ credēda in sacra scriptura/sic̄ ad ꝓpositū dic̄ Hiero. q̄ apostolus de ꝟsu ethnico vel poetico fecit catholicū dū ait. Corrūpunt bonos mores cōfabulatōes pessime. Ūñ q̄d min⁹ de fide videt̄ q̄ thobias habuit canē ꝛ aarō barbā. et tñ q̄ nūc negaret ptinacit̄ essz hereticus/q̄ repugnaret ist̄i articulo. Scriptura sacra ē vera i se ꝛ ī suis ptib⁹. fallit igit̄ hec argumētatio. ℔ nō ē de credibilib⁹ nr̄ē fidei explicite/igit̄ nō est de fide ꝛc̄. ¶Secūdo arguit ex p̄missis q̄ geometria et p'hia p̄nt esse et sunt philosophabilia aut geometricabilia. Sec⁹ de moralib⁹ qm̄ illa faciūt ad vnitatē eccl'ie q̄ debz esse vna. nedū vnitate sacramētoꝝ ꝛ credibiliū ineuidētiū/sz etiā actōe ꝛ ꝙuersatiōe pacifica ī agibilib⁹ moralib⁹ naturali lege cognitis. ita q̄ vnitas eccl'ie p̄supp̄oit vnitatē moralē. ¶Nota de fide q̄ supemineat rōi sp/sicut oleū aq̄. sic q̄ incipit fides vbi rō desinit. ꝛ nō pōt tātū crescere rō natural' q̄n supemineat fides ei ꝛc̄. ¶Itē ꝯstat ꝑm p'limos doctoreſ q̄ expediuit tradere m'ta ad credēdū generalit̄ oīb⁹ pp'lis/q̄ꝝ aliq̄ sunt euidētia doctis ad deū esse Et ℔ ꝓpt̄ errores pꝺoꝝ ꝛ aliorū. sicut in ꝓposito de p̄ceptis moralib⁹ q̄ licz sint euidētia bene dispositis in iudicō rōis/tñ ex ꝙsuetudie puersa ꝛ aliūde multi ꝓtīgūt errores. vt stoyci dixerūt esse op⁹ maxie ꝟtutis se interficere. ꝛ in q̄busdā regiōib⁹ dicūt esse religiosū occidere pentes senes ꝛc̄. ¶Itē ꝺ multitudie vxoꝝ/de furtis/rapinis/de adulteriis/in q̄b⁹ errāt hoīes/ nisi p legem diuinā doceant̄. exēplū possis poni ī casu nr̄o p̄ñti ꝛc̄. ¶Nota tñ q̄ ad assentiendū catholice cuicūq̄ ꝟitati q̄tūcunq̄ sciat̄ p expientiā vl' demōstratiōem req̄rit̄ fides īfusa q̄ mōstrat ꝛ oñdit rōez obiecta lē credendi. ist̄ā q̄ de⁹ talē veritatē tradidit aut iussit p se immediate vel p eccl'iaz aut scripturā sacrā. ¶Nota quō nulla ē noua L
hereſis. et q̄ determinatio pape nō est nisi declaratio vel adiectio pene. Nota ockā libro scdo p̄me partis p totū. Nota q̄d est explicite de fide illō scilicz q̄d vere ꝛ clare seq̄tur ex his que sūt pure de fide ꝛ explicite continent̄ in scriptura. Ūñ q̄ christus habuit neruos nō explicite sub hac forma Similiter q̄ nō omnis m'lier habēs capillos rufos nō potest interfici a q̄cunq̄/ sed sequunt̄ euidenter ex scriptura. ¶Nota q̄ nulla est querela dominoꝝ tēporaliū quin possit ad conciliū deduci generale terminanda/si reducat̄ ad licitū et illicitū/iuxta considerationē vltimā illius sermōis. prosperum iter ꝛc̄. ¶Deinde notandum est q̄ in hoc actu plurime ratōnes sunt inducte ꝛ ad declarationē secunde partis. Sed q̄niam alibi sunt tam epilogando q̄ latiozi sermone deducte/istic cōmittūtur. ¶Tandem reuolando ad p̄ncipium/ recitabat̄

quēadmodū festus ad paulū se defendentē dixit/insanis paule/multe te lre ad insaniam ꝓuertūt. Nō insanio rndit paul⁹ optime feste sz veritatis et sobrietatis ꝥba eloqns. Debinc ꝓuersus ad agrippā. credis inqt rex agrippa pphetis? scio q credis. Sic longe ampli⁹ habeo fas dicere vnicuiqz vr̄m. O reuerēdissimi pres et dñi ac doctores omni sapiētia z doctrina plenissimi q creditz pphetis. Illi aūt testimonium dāt de decē ꝓceptis z de seqlis eoz q diuia ꝥitate fundata sunt z ad credendum licet itelliganꝯ ipropolita. Bras igiꝯ agēs qz patiēter vt obsecratio facta erat me audistis. Sit ergo merces vra deus/qz qd retribuā nō habeo. Credite vt facitz ꝥitati. et tpe liberabit vos/et in eterna taberna cula sua luce ꝓducet. Prestante eo p quez ꝥitas et gra facta ē iesu christo q est deus bñdictus in secula Amen. ¶ Finit

Alius sermo eius-

dem. Contra assertōes mgri Johis parui circa ꝓceptū. Non occides

Oportet hereses esse sicut dicit apls. i. Chor. xi. vt q ꝓbati sunt manifesti fiāt in vob. probati inqz p fidē in intellectu. p charitatē in affectu. p exercitationē in effectu. Prouidētia nimirū diuine sapiētie/q attigit a fine vsqz ad finē fortiter suauiterqz disponit oīa Sap. viij. nō sineret mala fieri (teste Aug.) si nō possz sciret z vellet ide bona elicere/disponēs finez amoris puersi ad finē finis boni atqz glorioſi. quod vidit apls dū ait. Scim⁹ q̄niaz diligentib⁹ deū oīa coopanꝯ i bonuz. Et sic oīa (inquit Guido carth.) vt etiā aliena mala imo et ꝓpa dum exꝓctō ꝓsurgit q̄s hūilior. ¶ Fit aūt hic ex heresib⁹ ħ salubre qtinus sicut corde creditur ad iusticiā/ita fiat ore ꝓfessio ad salutē. ad Roma. x. pfitendo. s. fidem suā extrīsecus/qđ cadit sub ꝓcepto obligante ad sp nō p sp. nisi casibus certis/q pnt ad ꝑsens qttuor notari. Unus est corā infidelib⁹ et tyrānis sic tpe martyz. Alter corā pfidis hereticis/vt tpe doctoz. Terci⁹ ad testificādū vl rndendū sicut fit corā iudicib⁹. Quartus doctrinalit z iudicialiter erudiēdū. sicut fit a ꝓlatis z doctoribꝫ. In casu p̄mo exercet patiētia vti hymnus loquit. In scđo sapiētia z plerūqz cōstantia/iuxta dictū Augustini. In tercio meritū acqrit. vt dū petr⁹ rndit. tu es christus filius dei viui. dicit glosa q ħ fuit ad meritū. In q̄rto doctrinale et pastorale officiū exercet. Joh. x. et Mat. vlti. z Malachie. ij. et. i. Petri. iij. zc. Ex q distinctione ptinus elicit/q qz pfessio fidei fit extrīsecus ad salutē nedū ore sz etiā gestu vl ope vt assistēdo ꝓfitētib⁹ vl docentib⁹ ꝥitatez. Illi pres reuerēdissimi z ceteri q prīdie remāserūt cū alīs assistentib⁹. quicqz nūc remanet vl assistūt collaudādi sunt tāqz bti q audiūt ꝥbū dei. sit eorū merces copiosa deus. qz qđ retribuā nō habeo. Qui ex ꝺo est (inqt christus) ꝥba dei audit. Timēdū est qđ seqtur refugiētib⁹. pptea nō auditis qz ex deo nō estis. Sed rep̄mo. ¶ Lohoz A toz aūt p illud apli i epla dñice currentis originalit ad Eph. ij. Nolite fieri imprudētes sed intelligētes q̄ sit volūtas dei. vt dicam⁹ ei. Fiat volūtas tua sicut i celo et in terra. qđ vtiqz phibet fieri triplex sapiā terrēa aialis diabolica. Elicit ꝓtea q si qs voluerit testimoniū sue fidei pala dicere. qsqs ille fuerit/ꝓfectim eruditus/audientia sibi publica dari debz. mereꝯ insup dū ffugit esse doctor nocturn⁹ z in angul/alit q̄z Nicodem⁹ q venit ad deum nocte. Trepidos nēpe z obscuros sue fidei pfessores arguit christ⁹ dicēs. q̄ in tenebris audistis p̄dicate sup tecta/qz q me erubuerit Lu. ix. z ꝟmones meos z filius hois erubescet eū corā angel dei. Itaqz sit fides vniuscuiusqz in ore/sit in oculis/sit in frōte. ¶ Ex quibus ita ꝓlocutz ptinus eliceret ꝥitas duplicis vltime ptis nr̄e cōclusiōis q̄drimembris al⁹ posite/q tal ē. ¶ Nouē assertōes cū suis reprobatōnib⁹ iudicialit nunciate spectant ad fidem etiā explicite. Et sunt put in scedula continent rōnabilit q̄lificate. Potuerūt insup p doctores et ordinarios locoz doctrinalz ac iudicialit condēnari. Sūt deniqz p hoc sacz concilīū vl p sedē apl̄icā de necessitate salutis reprobāde. et ħ vere vl interꝑtative. ¶ Ad elucidatōnez ponebat casus lōgus dās intellectū de a z b vasallis c regis. Addit⁹ ē casus breuis iste. q̄libet tyrānus zc. ꝓpolite sunt qttuor conclusiōes/rñsū est p ꝓclusiōem hāc quadrimembrē tā firmit i ꝟmone q̄ certitudinaliter apud me est i corde. qz qđ scim⁹ loq̄mur. et credidi ꝓpter qđ locutus sū. Nā z vbi intēderis (ait Juli⁹ cesar) ingeniū valet. Nemo aūt facere metuit ꝟm vegetū

quod optime didicisse cognoscit. Unis bñ loq̄ dixit socrates/nil loq̄re nisi quod bene dideris.

Hec q̄dem ꝑma pars ꝺclusiõis sufficiẽter ꝓbata ex pl̄ibꝫ fortẽ ꝫbis q̄ necesse fuit eruditꝫ in theologicis ꝓmonibꝫ/sed fortassis nõ pl̄ibꝫ q̄ oportuerat ꝑ nõ eruditis. Itaq̄ deducta ẽ hec ps ex q̄druplici radice. Ex fidei desc̄ptõe que est habitus certus et ver⁹ ꝑ auditū ꝫbi dei acq̄situs. ad Ro. x. et Hebre. ix. Cui⁹ fidei obiectū est ꝓpositio credenda. vl̄ collectio pluriū ac omniū credendoꝝ/sicut accipit Athanasius in h̄ symbolo Quicunq̄ ⁊c̄. Alias fidei acceptões reꝯcio nisi ꝑ q̄to fides infusa req̄rit ad credendū catholice.

¶Debinc scripture sacre testificatõne quoniam oĩa ĩ sacris scripturꝫ biblie ꝓtẽta formaliter vel sm̃aliter ⁊ in effectū. et ꝑ ꝓsequẽs decẽ p̄cepta sũt de fide. q̄m cũ opposita assertõe ptinaci nõ stat fides. Unꝰ Gratian⁹. Jus naturale ẽ qđ ĩ lege ⁊ in euãgelio cõtinet/quo q̄sq̄ iubet facere quod sibi vult fieri. ⁊ phibet inferre qđ sibi nolit fieri. Dehinc ex eccl̄ie obꝛuatõe q̄ damnat vt hereses nedũ illa q̄ ꝓriant articul̄ speculatiuis nr̄e fidei. vt ista/de⁹ est. verũetiã ꝓriant ꝓncipiꝰ et dictaminibꝫ p̄cticis. vt q̄ de⁹ est diligend⁹ sup oĩa. ⁊ ꝓxim⁹ sicut nos. In q̄bus duobꝫ tota lex pẽdet et pphete. q̄ vti q̄ lex ẽ fides nr̄a vel de fide. Unꝰ in scripturis sacris Augustino teste quicq̄d alibi nouiũ est dãnat. Deniq̄ ex hereꝛ descriptõne quã Hiero. dicit esse dogma falsum fidei orthodoxe ꝓriũ. Et illic habita ẽ distictio q̄ q̄dam sunt pure de fide sub q̄druplici g̃du. quedã ptinent ad fidẽ ⁊ opposita sapiunt heresim. q̄dã sunt imptinẽtia. q̄ ñ apparet q̄ repugnãt vel sequant ad fidẽ. Inferebat h̄ corollariũ q̄ hec ꝓsequntia ipossibil̄ est et heretical̄. decẽ p̄cepta leg⁹ sũt euidentia ĩ lumine naturali. g̃ nõ spectant ad artic̄los fidei/nec ex eis deducũt. Exhinc rõnabiliter motus fuit reuerẽdissim⁹ magr̃ Petr⁹ de versa. exhibere scedulã quã tradidit. Alij ꝙ dicunt/volunt q̄busdã hereticare/videãt ne ex erroꝛibꝫ se inuoluãt ⁊c̄

Quet q̄ ꝑ scõe ptis deductõe sunt inducte ꝺ ꝑma assertõez licitũ ẽ vnicuiq̄ ⁊c̄. rões ĩ triplici q̄ternario ⁊c̄. Fundat ꝑma sup huius aduerbiũ saigue. maxime iam p̄ftim/iã spẽaliter/gallice me sinernit. q̄ ꝑsupponũt ꝫitatẽ illi⁹ qđ precedit. Alta sup h̄ ꝓplexo absq̄ mãdato q̄cũq̄ vel p̄cepto deducẽdo ad ꝓtradictõnem q̄ lex dei mandatũ ẽ ⁊c̄. Tercia sup intellectu plano ac resoluto hui⁹ p̄cepti Nõ occides. s. hoĩem ꝑ̃a volũtate. Sed vel iubẽte deo ꝑ reuelatõez/vl̄ ꝑ publice admĩstratõnis admissionem. Matth. xxv. ⁊ xxvi. Oẽs q̄ gladiũ acceperint ⁊c̄. Glo. ꝑ̃a autoꝛitate ⁊c̄. Unde lex occidit ⁊ nõ hõ Mihi vindictã ⁊c̄. Quarta sup defectu iurisdictõis vel iudiciarie ptãtis in occidẽte tyrannũ sicut ponit assertio Quis es q̄ iudicas alienũ ſuũ ⁊c̄. ad Ro. ij. ¶Fundat ꝑma rõ secundi q̄ternarij sup ꝺemnatõe triũ articuloꝝ hus ⁊ wiclef de ꝑdicãtibꝫ absq̄ missiõe. ꝺ popularibꝫ coꝛrigẽtibꝫ ad libitū dominos. et dñis bona eccl̄iasticoꝝ rapiẽtibus ⁊c̄. q̄m occisoꝛ in casu assertõis et pei⁹ facit q̄ ĩ his casibꝫ tribꝫ fiat. Fundabatur altera sup oñi policia vera vl̄ p̃tẽsa/vt puroꝝ sub magistro/⁊ int̄ se vt latronum vl̄ paganoꝝ/ĩmo vt demonuz ꝑ statu p̃senti. Mat. xx. vt oĩm bonoꝝ q̄bus oĩa ordiate fiũt. Est aũt ordo pariũ dispariũq̄ reruz vnicuiq̄ ius suũ tribuẽs iniq̄ nõ vsurpãs Tercia sup ꝓpatõe tyrãnidis ad heresim ⁊ alia vicia deterioꝛa ꝓpter q̄ non veniunt hoĩes passim occidẽdi ⁊ quõlibet et absq̄ mãdato. Quarta et octaua ordie sup ꝓpatiõe nõ habẽtꝫ autoꝛitatẽ iudiciariã ad habentẽ. sicut ẽ rex. q̄ quidẽ rex nõ possit sine iuris ordine nõ monitũ/nõ vocatũ/nõ cõuictũ interficere. q̃ntomin⁹ g̃ cẽsend⁹ est dare autoꝛitatẽ implicitã vel interp̄tatiuã alteri cui nõ mandatũ ẽ/ĩmo legibꝫ reg⁹ phibitũ. Pro his loq̄tur fest⁹ Act. xxv. Et nicodemus. xvij. et in lege. Qđ iustũ ẽ iuste exeq̄ris. ¶Demũ ꝑma rõ tercij q̄ternarij fũdabat sup mltiplici notoꝛietate iuris aut facti. que req̄rebat ꝑ q̄libꝫ circũstantia seu clausula h⁹ assertõis /vt q̄ notoriũ eẽt talẽ machinari ⁊c̄. q̄m ex incertis nullo pacto põt certa moꝛs inferri. Et si nõ põt q̄s occidi ad testimoniũ vni⁹ q̃nto min⁹ nulli⁹. Altera q̄ hec assertio q̃ntũcũq̄ circũstantionata nõ p̃t hr̃e ꝫitatẽ de ꝑuata ꝑsona extra casum diuĩe reuelatõis notoꝛie vl̄ casũ ineuitabil̄ necessitatis. sicut ex rõibꝫ aduersarioꝝ/q̄s q̄dem ꝓxidẽ vidim⁹ satis ꝓstat. nec tamẽ casus iste necessitat⁹ sp excusaret Fundabat vndecima rõ exaggerando q̄ hec assertio se ꝑiudicialẽ oñdit ad oĩne gen⁹ hoĩm actiue ⁊ passiue. licꝫ ꝓtracte poni

videat. Extēdit se ad papā/ad epos/ad abbates/ad ꝓncipes/ad patres/ad maritos/ad sacerdotes/clericos/pplares/ꝛ ad oēs in cōi/patet ꝓsideranti qz cuilibet tali dici pōt. Tu es tyrānus vel machinabaris in mortē dñi tui. Postremo p q̄rta rōe duodecima i ordie ꝛ vltia/fiebat epilogus sic arguēdo. Cōtradictoria hui⁹ assertiōis q̄ est pticularis vel singularis negatiua ē vera ꝛ catholica/igit ista est falsa ꝛ nō catholica ꝛ ꝓsequēter heretica/qđ tenet p legē contradictoriā/ꝛ p dicta Arestoti. ꝛ Diony. qđ vez ꝛ bonū sunt ex oib⁹ circūstātijs. falsuz aūt ꝛ malū ex vnica. antecedēs est manifestum in ml'tis casib⁹/vt dū occidēs nō habebit sufficientē notorietatez vt pcedat ad certā mortē nō moniti nō ꝓuicti ꝛc̄. vl'dū pōt seruare iuramentū fidelitatis/vel ē sacerdos. Et ꝓuideri pōt regi p altez vl' alio mō ꝛc̄. Exclamabit ꝟ aliq̄s ꝛ dicet/ponimus casū necessitatis extreme. ponim⁹ qđ oīa sunt notoria q̄ ꝓponunt. Rñsio. Q, ꝟ nō inuestigo qđ alij dicāt. sz q̄d ponit assertio/ꝛ in q̄b⁹ terminis se regulat. Replicabit alter dicēs trūcata ē assertio. Rñsio/qz nec hoc ꝓnūc inq̄rit q̄uis nō desint testes hic etiā pūtes oī exceptōne maiores qđ nihil truncatū est ꝛc̄. Supsunt auctoritates sctōz/supest ml'titudo exēploz ꝛ historiaz

Q ¶ Sz interī discurramus p alias octo assertiōes ꝛ ad hec inducēda postmodū ponit itaq̄ scđa assertio sic. leges natural' moralis ꝛ diuīa autorizāt vnūquēq̄ subditū de occidēdo vel occidi faciēdo dictū tyrānum/dānat vt erronea in fide ac moribꝫ ꝛ legibus naturali morali ꝛ diuīe iniurioſa. ¶ Deducit hec ꝓdemnatio ex radice q̄druplici/ſimo qđ est insana ꝛ sacrilega. Prima qz leges diuina naturalis ꝛ hūana ꝓhibēt explicite ꝛ exp̄sse qđ nemo accipiat sibi honorē iudiciariū vel dñandi ius in iurisdictionē/sz q̄ vocat sicut Aarō. patet in epla ad Hebreos. Nō igit autorizāt nō vocatū. alioq̄n sup̄ma lex. s. dissensiōis deus in quo esset. Est ꝛ ꝟ apl'm. Nec daret vnicuiq̄ qđ falsuz est/ꝛ sic esset sūma puersio modi speciei ꝛ ordis/dicit lex. iudicioꝝ vigor iuris publici tutela in medio ꝓstituta ē ne quis de aliq̄ q̄stūcūq̄ sceleribꝫ implicito assumere valeat vltionē. Hec ē etiā lex puero rū. Nota de bruto cur filiū occidit. Qui in scio ꝓncipe/inq̄t lex/bellū gerit reus ē lese maiestatis. Altera radix est qm̄ leges diuina naturalis ꝛ hūana ꝓhibēt ne idē sit erga alterꝫ ps iudexꝛ testis qđ soli deo ꝓpriū videt. Ūñ dū ex officio ꝓcedit iudex ꝟ errores q̄ sunt sicut leges lese maiestatis/pars rea ꝓstituit p mouēs vl' instigās tenēs locū ptis accusantis. ꝓptea reprobari nō pōt snīa iudicis ī causa appellatōis vel alit ipo nō vocato vel audito. Ampli⁹ tercia radix est qz ꝼm leges diuinā naturalē et hūanaz nemo dz ex incertis causis ꝛ cōiecturis/vel ex eis q̄ secrete gerūt/sic sunt machinatōes ꝛ cogitatōes cordis publice puniri/p̄ptim ad mortē. qz cogitatōis penā nemo meret q̄ ad fozū. s. pūtis vite. sec⁹ q̄ ad foz ꝓscientie. Nemo (inq̄t lex) ad testimoniū vni⁹ morietur. Demū q̄rta radix ē. quia nemo vellet qđ a nō iudice suo dānaret ad mortē/p̄sertim non vocatus/nō auditus/nō monit⁹. Lex aūt natural' dicta ē et sūpta. Mat. vij. Oīa q̄cunq̄ vultis vt faciāt vobis hoīes ꝛ vos eadē facite illis. vultis. glo. velle debetis. ¶ Procedam⁹ ad reprobatōz tercie R sil' et q̄rte assertionū. qz cōnexe sunt ꝛ sic habent/licitū ē vnicuiq̄ subdito honorabile ꝛ meritoriū ꝛc̄. Et dicūt in snīa. qđ q̄libz tyrannus p̄t et dz occidi a q̄cūq̄ vilit et p insidias. et quō hec ē ꝓpria mors q̄ debēt mori/occidere scilz ita eos Assumit p reprobatōe q̄druplex fundamētū/primū sumit ex causis condendi decretalez illā in ꝓcilio lugduneñ. li. vi. p hūani. quaz ꝓma est ne q̄s christianus subito ꝛ ip̄rouise moriat ī piculū dānatōis eterne/qđ ibi dicit horrēda inhūanitas detestādaq̄ seuicia Altera qm̄ oīs ptās tribuit a dño ad iusticiā rectūq̄ iudiciū exercēdū Tercia qm̄ ꝟ in xp̄ianitatis obprobriū erit. Altez fundamentuz ex reprobatiōe insidiaz/dū frater p mēdacia aut piuria aut p finē illicitum. sicut notat Tho. scđa sede. q. de insidijs. vñ lex dic̄. hominē homini insidiari nefas ē Et Exo. xxi. Si q̄s p industriā ꝛ p insidias occiderit p ximū suū. euelles eū ab altari meo vt moriat. Cōstat aūt q̄ ī insidijs de q̄b⁹ fit hic mentio ꝓcurrūt freq̄nt hec tria/mendaciū piuriū. ac finis. s. subita mors et vilis alterius cui fides data erat. vñ et si q̄daz p̄ūt esse insidie iuste. nō tñ iste attētis medijs ꝛ fine ꝛ nō diffidatōe. Sumit aliō fundam̄tū ex dictis sctōz reprobātium in Judith Hiero. et sil'ibꝫ mendacia et fictōes falsas/licz ī eis collaudet zelus ad cultū dei et saluatōz populi. ꝛ oppositū sentire hereticuz

est vt deducit Aug. ad pmiū ꝛc. Demū p
q̄to fundamēto sumit descriptio tyranni
data ab assertōe. Tyrānus ē q̄ in republi
ca nō iure p̄ncipat vl̄ p̄ncipari conat. Cō
stat eī iuxta venerabilē Egidiū de rhoma
in suo de regimine p̄ncipū /et experientia lo
q̄tur/ q̄ vix ē aliq̄s dñs q̄ nō tyrānus ī ali
q̄ iure vl̄ interp̄tatōe iudicet. Et ita debe
bit actiue et passiue vilit et insidiose p sub
ditos interfici Cui⁹ falsitatē deducit ozesi
ne sup q̄nto politicozū/vbi Aristo. dicit q̄
S boni nō faciūt seditōem. ¶Ueniam⁹ cōse
q̄nter ad q̄ntā sextā septimā simul assertō
nes. q̄ dicūt regē debere amare remunera
re et gl̄ificare talē mortē ꝛc. Ve tres sil̄ exī
cōueniēti quadruplici reprobāt. Primo q̄
dē q̄ rex teneret amare remunerare ꝛ gl̄ifi
care pctā/q̄ iō positus ē in vindictā male
factorū. Non enī sine causa gladiū portat/
sicut dicit apl̄s. Uñ et si possz ad tps dissi
mulare vindictā sicut fecit Dauid de ioab
nō tñ pōt absolute remittere culpā p̄ctim
in nō penitēte sz pctm̄ iustificāte palā ꝛ in
eo pseuerāte/in scandalū subditorz/q̄ iusti
ficatio neq̄ in cayn/neq̄ in antiocho scele
ratissimo/neq̄ in iuda p̄fido inuēta ē/quia
dixer̄t peccaui. Ampli⁹ scdo q̄ rex p has
assertōnes deducit nedū ad pctm̄ mortale
ꝓmittēdū sed ad heresim/dū dicit. q̄ tene
tur tanq̄ licitū laudabile ꝛ meritoriū ama
re remunerare et laudare id qđ ō se iniquū
est. Et q̄ dicēte sapiēte. Qual̄ē rector ciui
tatis tales ꝛ habitātes ī ea. Et claudianus
ait. Regis ad exēplū tot⁹ ꝓponit orbis/se
q̄r̄ hereticatio oīm fere subditorz. Atten
dant hic oēs p̄ctim dñi cōmissarij q̄lit̄ hec
matia tangit pl̄es et magnos īmo maxios
q̄ regē cū toto clero suo/q̄bz īponit neduz
heresis sed q̄ sunt heretici/dū eorz sentētia
p nō catholica reprobat. q̄ det̄mīare falsā
doctrinā p vera neq̄t fieri sine ptinacia. vt
deducit Ockam quarto p̄me. Rursus ter
cio includit hic blasphema ꝓpatio de mi
chaele ꝛ phinees/ quasi michael occiderit
lucifez sine mādato dei ꝛ p̄cepto q̄cunq̄.
Silr̄ et phinees ip̄m zambri. q̄z patz op
positū tā ex rōe q̄ ex epl̄a Jude de michae
le/q̄ nō est ausus inferre blasphemiā ꝛc. et
de phinees Numeri .xxv. Uñ si phinees
occidissz licite sine mādato adultez vl̄ ido
latrā zambri cur nō silr̄ tūc et nūc alter idē
posset. Sic argueret de moyse respectu li
tigantiū. Deniq̄ notat vt ex assertōe tercia
sicut etiā res se habz/ q̄ hec pestifera doc
na multiplicata ē p pp̄los ꝛ regna sub epi
stolis et ꝓpositōibz has assertōes ꝓtinenti
bus. ¶Deducam⁹ ꝓpterea falsitatē octaue T
assertōis ad intellectū ponētis. qm̄ si lice
at vnicuiq̄ iudicare de lege diuīa/ vt de il
la. Nō occides. ꝛ eā interp̄tari ꝑm epikeyā
suam et ꝓscīam. relinq̄ndo planū rotūduz
ac solidū sensum positū p doctorez sctōs
epick. et ꝓscīa q̄libet poterit scriptūrā ītel
ligere sacrā alit q̄ sp̄ūsctūs efflagitet. qđ ē
heresis ꝑm descriptōez Piero. Et he incō
uenientie ꝓsequunt. Primo q̄ poterit q̄libz
interp̄tari p̄ceptū illd̄. Nō furaberis. Sic
inuētus ē vnus dogmatizās q̄ p nutritō
ne pueri bone indolis ad eruditōez theolo
gie vel vtilitatē reipublice poterit rapi pe
cunia a diuite. alij q̄ licebat ꝓmittere vsu
rā p subleuatōe paupez. alij q̄ symoniā p
necessitate eccl̄ie. alij q̄ rapinā p fundādis
eccl̄ijs vel hospitalibz. nemo aspiciens ad
malū ꝛc. Ampli⁹ scdo idē arguit de h̄ p̄ce
pto Nō mechaberis. q̄ diceret aliq̄s rex vl̄
p̄potens. steril̄ est vxor mea/ recipiā alterā
ne successiōe defrauder heredis. Alter idez
faciet p multiplicatiōe plis ad cultuz dei.
Rursus tercio ꝓtingit h̄ idē circa p̄ceptuz
h̄. Non mētieris. Mentiar inq̄t aliq̄s vt
saluem p̄rimū vel meip̄m a morte seu dā
no seu vitupio. Mentiar ad salutē aliorz
corpalem vl̄ sp̄ūalē. Mentiar vt licēti⁹ p
dant impij tyranni vl̄ heretici. īmo et ꝓfes
siōnē reuelabo ne p̄dant reliq̄. Postrēo lice
bit etiā sic pentes occidere ī senectute ne lā
gueant diuti⁹. sic occidere seip̄m ad euitati
onē indigentie fuiutis vel stupri vl̄ īꝓtu
meliaz dei. sic fuerit tps dū oīs q̄ interfici
ebat x̄pianos arbitrabat se obsequm p̄sta
re deo Joh. xvi. ꝛc. ¶Aduertitis aūt q̄z la
te pateat hec ruina si cuilibz nō ꝑm legē vi
uere sed de lege iudicare licuerit. ꝺ illud de
cretū vulgatū. Eius ē interp̄tari cui⁹ ē cō
dere legē. Et illud Aug. de ṽa religiōe. dis.
iiij. c. In ip̄is tpalib⁹ legib⁹. vbi dicit q̄ dū
institute sunt leges nō licebit etiā iudici de
eis iudicare/sz ꝑm ip̄as/vnde fatemur sen
sum legis nō verba facere sensum lr̄alem/
sed de sensu piti diffiniūt/nō q̄libet p seipō
Deniq̄ cū ex solo sensu lr̄ali scripture sumi
tur efficax argumentū solidū/si lr̄alis sen
sus scripture in aliq̄ falsus diceret ꝛc ¶Tā U
dem reprobet assertio nona. q̄ ī scedula mi
nus dānata ē rigide in casu societatis iura-

De errorib⁹ circa

mẽti heretica est/sacrilega ẽ/pniciosissima est. Primo q̃dem qz piuriũ ꝑm gen⁹ suũ(si thome credit)gul⁹ ẽ homicidio/qm̃ est immediatius ꝺ deũ z ꝺ ꝓceptuz ꝑme tabule. Cedit insup in subuersionẽ grauiorẽ toti⁹ reipublice dũ vinculũ eius qꝺ est iuramẽtum/rumpit z dissoluit. vñ iuramentũ est oĩs ꝓtrouersie finis ꝑm apl'm. Porro si p/det deus oñs qui loquunt mendaciũ/ita q nulla adiectõe põt licitũ fieri/q̃d de piurio censebimus iudicandũ. Negek rõ Augustini q̃re mendaciũ nõ recipit cõpensationem vt fieri licitũ possit. Rursus exẽplis sacre scꝓture docemur. iiij. Reg. z Paral. in fine. q Sedechias cũ toto ppl'o iudeoꝝ rũ ideo pemptus est/qz nõ tenuerit pactuz cũ idolatra nabuch. seductus p sacerdotes dicentes/q cũ idolatra pfido z tyrãno fedus initũ nõ tenebat exq̃ erat sine fide. Exemplũ aliud ẽ de Symeõ z leui q̃bus iaz maledixit pater/qz fregerãt pactũ cũ sychimitȝ initũ. Exemplũ aliud apud gentiles de Regulo z Fabricio ac multis sil'ib⁹ de quib⁹ loquit Licero. iij. de officijs. Notek quid recitet tpe hãnibalis de duob⁹ remissis p Romanos. Exemplũ de pfidia Carthaginen. q̃ subuertit eos quib⁹ dictũ est. p q̃s deꝰ iurabit z vbi. Exeplũ de fide militũ/de fide mercatoꝝ/de fide Johis regis frãcie/z alioꝝ quotidie sine nũero/ꝓstat seruasse z hodie seruare ꝓfederatões z vera iuramenta/nedũ in piudiciũ tempale sui vl' suoꝝ/ȝ etiã in pĩudiciũ vite ppie/qꝺ ẽ vltimũ pĩudicioꝝ tpaliũ. Nota de lõbardis Nota de lothr̃igis q̃ reducerent captiui a suis si fugerẽt. Deniq ãrit si ꝓfederatus ꝺ quo loquit hec nona assertio/poterat fuare iuramentũ suũ nõ occidendo vel occidi faciendo tyrannũ illũ cũ q̃ iuramentũ z fedus habebat. z si sic tenebak illud obfuare/cũ nõ cederet in pĩudiciũ aĩe sue vel salutis eterne. Si ꝓ nõ potuerit obfuare cõsequek. Primo q tenebak de necessitate salutis tyrannũ illũ sibi ꝓfederatũ vl' occidere vel occidi facere/qꝺ improbatũ est ꝑus qz nõ erat iudex eius vt supponit/z qz iudex etiã obfuare fidẽ hosti ꝺz. Sequit̃ pterea q talis pſentiẽs illũ eẽ tyrãnũ/dignũ morte cui nec fuãda fides erat ꝑm eũ/iurauit in mẽdacio z in dolo malo. Vñ lr̃alis intellectus plan⁹ z grossus apud oẽs ist⁹ ꝓcepti. Nõ piurabis q est oẽ iuramentum deliberate z licite factũ/tenẽdũ ẽ etiaz vsq ad pĩudiciũ mortis tpalis/qm̃ plus tenek obfuare fidẽ suã q̃ est q̃dã integritaſ z vgi/nitas aĩe q̃ corpus ppriũ vel alienũ z est ordo rectus charitatis. ¶ Promiseram⁹ inducere rões cũ autoritatib⁹ et hystoriis sũ mabimus illas. plures itaq ꝓtinek scda sẽde. q. v. et. q. viij. in Aug. et Hiero. Plures in sũma cõfessoꝝ sup his vocabul' bellũ/homicidiũ/insidie/piuriũ. Sctũs thomas ad idem scda scde. q. lxiij. multȝ articulis z q̃stione de insidijs/z q̃stione de iuramẽto. Itẽ. q. penul. scdi. Itẽ li. i. c. vij. de regimine ꝓncipũ ad regẽ Cypri/determinãs hãc q̃stionẽ ex intentõne/fundãs se in hac auctoritate Petri. Serui subditi este/te in oĩ timore dñis nõ tm̃ bonis z modestis ſz etiã discholis. Exẽplificat de mltis romanoꝝ imperatoribus sub q̃b⁹ xp̃iani passi fuerũt spõte/licet eos potuissent occidisse. vt patet de sacra legione thebeoꝝ Sarreburicẽñ. Insup q̃ ab alijs distorte vel trũcate allegatur. facit p dictis libro. iij. ca. xvi. vbi dicit q tyrann⁹ ẽ q̃ vult ꝺ leges dñari Et li. viij. c. xix. tradit q nullus q̃ntũcũq tyrãnus etiã notoꝝ et intolerabil' interficiendus ẽ ꝺ iusiurandũ/neq p venenum. Exẽplificat de dauid respectu saul. Et tãdem dat cõciliũ sil'esctõ Thome. Sed addi pt q p generale ꝓciliũ pñt tyrãni iudicari vel depmi ñ ꝓpa pſumptõne. Est ad idẽ Alexander de halis diffuse tercia pte sũme sup hoc ꝓcepto. Non occides. Ad idẽ August. li. de libero arbitrio. et scda ꝺ Faustũ Ad idem lib. de vicijs tractatu de ira. c. xij. Ad idẽ leges ciuiles. Exẽpla sunt ĩ scꝓtura de cayn sceleratissimo. de q̃ nõ licuit alteri vt interficeret eũ. Itẽ de iudeis q̃ ȝ xp̃m reputarẽt tyrãnũ pessimũ/noluerũt tm̃ inẽficere ppria autoritate. ¶ Concludam⁹ tamen ex istis oĩb⁹ veritatẽ scde ptis ꝓclusionis nr̃e ꝓncipalis. s. q be nouẽ assertiões ratõnabiliter et catholice put ĩ scedula cõtinek reprobate sũt z q̃lificate. imo pfiteoꝝ cũ reuerẽdissimo pr̃e dño cardinali cameracen. z firmissime teneo z nll'aten⁹ dubito q hec doctrina ẽ heretica z. z dãnata p ℞ ꝓciliũ in ista. Quilibet tyrannus z. sup ℞ oportz me iudicio ꝓcilij tã q̃ sim dubius submittere/qz credere me peccare sentiẽdo de fide certissima rẽ incertã. Habent ecce crimiatores qꝺ intendũt/me ꝓfiteꝛ qꝺ opponũt z. Elicit ex his q null⁹ a cõmissiõe circa materiã fidei repellend⁹ ẽ tã/

q̄ suspectus si dixerit hanc esse fidē suam. quē admodū fecit idē reuerēdissim⁹ pr̄ domin⁹ cardinal' Cameracēn. p̄ceptor meus clarissimus ad req̄stam serenissimi reg̃ romanorū. Sic ꝛ p̄fulgidū dec⁹ canonistar ꝛ flos gratissimus dn̄s cardinal' florēn. cōfestim vt al's me p̄sente legit has assertōes admiratus. Et potuerūt int̄ in vomere defensores q̄n mox fuerint aliq̄ p̄tradictores adeo sibi manifest⁹ error videbar. ¶ Seq̄r tandē iuramentū fuisse licitū de repugnando talib⁹ erroribus. Tercia pars p̄clusionis principalis.

Demōstratis itaq̄ duabus p̄mis p̄tibus nr̄e conclusiōis ita vt non sit relictus dubitatōis scrupul⁹ apud illos q̄ nolunt fieri īprudentes ſz intelligētes q̄ sit volūtas dei. Nā ꝛ rō cuidēs ꝛ autoritas p̄incens et h̄ sacrū p̄ciliū determinans multipl'r h̄ credere tradūt et īpellūt ꝛc. Expediam⁹ nos breuiori f̄mōe de partib⁹ reliq̄s duabus. Dicit tercia ps q̄ he nouem assertōes potuerūt p doctores et ordinarios locoꝝ doctrinal'r ac iudicial'r p̄dēnari. ¶ Stabiliamus h̄ q̄druplicit̄. Primitus in iure diuino. spectat itaq̄ ad p̄latos etiā inferiores pascere gregē pabulo doctrine. Joh. x. Bonus pastor ꝛc. ꝛ Mat. vlt. Docete oēs gētes ꝛc. Esa. lviij. Clama ne cesses. Hiere. xxiij. Ue pastorib⁹ ꝛc. Eze. xxxiij. Ue pastoribus isr̄l. ꝛ xxij. si speculator vidit ꝛc Et sil'e eiusdē. iij. Si dicēte me ad īpiū. Treno. ij. Prophete tui viderunt ꝛc. Deut. xiij. et. xvi. Cōtra hereticos', i. Thi. iij. ad Titū. iij. ad Gal'. ij. v. ꝛ vi. Itē Act. xx. attēdite vob⁹ et vniuerso gregi ꝛc. Ex q̄ bus omnib⁹ fundatū ē in scp̄tura sacra q̄ doctores et p̄lati p̄ñt et debent pp'm subditū in doctrina sana pascere et ne errēt p̄uidere. Stabiliam⁹ scd̄o partē eādē ex iure naturali et positiuo. Ex naturali q̄dem q̄ pater debz erudire filios/sapiēs īsipientes docere. videns cecos ducere. Caput in mēbra īfluere sensum. ꝛ ita de reliq̄s sil'itudinib⁹ naturalib⁹. Ex positiuis v̄o iuribus iudicatur. extra de here. c. ad abolendā. et c. excōicamus. et. c. sicut. et extra de symo. licz hely. et. lxxxiij. di. c. nil illo pastore ꝛc. Stabiliamus tercio ptē hanc et approbatōem hui⁹ sacri concilij p p̄ticā eius. Col laudant enī p̄demnatōes factas ꝛ errores wicleff p vniuersitates oxonien. ꝛ pragen. ꝛ p ordinarios eorūdez locoꝝ. q̄s velut temerarias ꝛ iniq̄s reprobare debuerat si ne quaq̄ eū p̄demnatio tal' licuisset. Induce rent' sil'ia plura de p̄ribus p̄cilijs tā generalib⁹ q̄ puincialib⁹ etiā ante Nicenū p̄ciliū ꝛc. Stabiliam⁹ deniq̄ ārto p̄tem eandez ex p̄suetudine laudabili in diuers' diocesibus p̄ñtim in parisien. Illic enī dānati sūt articuli ꝛ damnant' q̄tidie p doctores sacre scp̄ture/et p eos ꝛ iurāt baccalarij p⁹ q̄s legant snias in manu cācellarij parisiē. q̄ si quid audierint dici in' fauorem articulorū paris'. condemnatorū reuelabunt infra octo dies episcopo vl' cācellario paris'. q̄ erunt p tpe. Scripsit ꝛ h̄ idem sacre theologie facultas in parisien. vniuersitate in tractatu quē misit ad clementē septimum soluens rōes vel allegatōes in oppositū sūptas ex iuribus male itellectis. Cui⁹ facultat⁹ autoritas maior est in hac parte q̄s vnius glosatorū. q̄ decreta sunt dicta doctoruz sanctorū theologorū/q̄ meli⁹ itelligi p̄ñt a theolog⁹ q̄s solis iurist⁹ sicut architecta iudicat de ceteris. ¶ Concedim⁹ tñ q̄ nulli īferiores ad papā vel ad generale p̄ciliū faciūt determiatiōes in fide q̄ ligent generaliter oēs x̄pianos/vt p̄cise sunt taliuz/pterea dicunt' inferiores p̄lati causas fidei magis vētilare q̄s termīare. q̄ refuat' autoritas superiorī q̄ ptātem habz vniuersalē diffiniēdi et obligādi. Oz si dicat' q̄ p̄lati inferiores ꝛ inq̄sitores q̄ñq̄ sunt ignari sacraꝝ lr̄arū. sicut arguit ockam plane. ita fuer't quādoq̄s sūmi pontifices/pp'ea p̄cedim⁹ p̄latos īferiores nō debere q̄stiōes fidei iudicialiter decidere nisi p̄currētib⁹ ist⁹ causis. Prima q̄ scandalū fuit ortū ex aliq̄b⁹ assertiōibus i sua diocesi. q̄ de his q̄ foris sunt nihil ad eos nisi forte req̄siti sint in fidei subsidiū. Scd̄a q̄ assertōes tales sunt q̄ sine piculo nō p̄ñt diu admitti vel tolerari. nec eoꝝ falsitas ignorari seu dubitari. Tercio dū habet' sufficiēs copia doctorū i sacr⁹ litteris et hominū scientiū discernere si tales assertōes sunt explicite p̄tra fidē ꝛ p sacrā scripturā reprobate in sentētia vl' affectu. P̄ñt itaq̄ īmo et debēt p̄lati ꝛ doctores scire multa esse p̄tra fidem explicitā q̄lia popul⁹ nescit nisi īplicite. Uñ regularit̄ nec papa nec generale conciliū debz facere determiationes fidei nisi p̄currāt he tres cause. q̄ si dicit' p̄latos et doctores posse facere de aliq̄b⁹ assertiōibus declaratōes q̄ sunt p̄ fidem/nō tñ p̄ñt determiare. Hoc nihil ē

quia papa vel generale concilium determinando de fide secluſa reuelatõe ſpeali nõ facit aliõ niſi declarare talia eſſe de fide niſi cum penaꝝ adiectione. Deniq; nõ põt allegare ꝓtra platos vel doctores ſi pri⁹ dãnent aſſertiones doctrinalit & iudicialit q̃s euocent et damnent aſſertores. Exẽplũ mltiplex de numiſmate falſo et de morbo cãceris ac ſil'ibus. Hoc inſup practicatũ eſt ĩ hoc ſacro cõcilio de erroribꝫ wicleff & de iſto quilibet tyrãn⁹ ꝛc. Et in alijs cõcilijs et de hereſibꝫ et apocriphis dogmatibꝫ ſine actione dãnat⁹. Eſt enĩ ꝑus dãnare hereſes q̃s damnari poſſint errãtes. ꝓpt̃ea q̃ uerſiſſimus ac ꝓnicioſiſſim⁹ eſt/ nõ q̃dem ordo iuris ſed illius cõfuſio nolle quõlibꝫ tractare prius de intereſſe fidei q̃s diſcuſſũ vel deſciſum fuerit de intereſſe ꝑſonali. Et hic locũ habꝫ dictũ chriſti Matth̃. xv. Irritũ feciſtis mandatũ dei ꝓpter traditões veras. Nunq̃d nõ eſt iudiciũ ſufficient fũdatũ vbi error nũciatus eſt/ reus ꝓmotor accuſans/ iudex dãnans. Aduertãt prelatiꝯ q̃ ſeq̃rent incõuenientia paſſim ac libere aliq̃ ꝑdicarẽt quicq̃d vellent. Neq; poſſent corrigi niſi referẽdo cauſas ad ſedem ap'licã/ vbi plerũq; pauci ſũt theologi. niſi forte tales q̃ poſſunt eſſe rei et pars audẽter nõ arrogãter affirmo q̃ in damnatõnꝫ nouẽ aſſertionũ pl'es fuerũt mgri in theologia ac licẽtiati abſq; baccalarijs format⁹ & alijs/ q̃s ſunt in hoc ſacro ꝯcilio. & tribus menſibꝫ durauit eoꝝ deliberatio q̃ fiebat publice et libere ꝓteſtãdo q̃ ſolũ ad extirpatiõem errorũ ſicut ſua ꝓfeſſio req̃rit intendebãt. Propterea nõ euocata ẽ facl'tas decretorũ tota ſicut theologi omẽs vocati ſunt. qz de ſolo fidei ĩtereſſe q̃rebat. Addo q̃ nullus vnq̃ inuent⁹ eſt me ſciẽte qui auderet dicere q̃ aſſertões iſte & ſil'es eſſent vere. q̃uis aliq̃ diuertic'a ꝓfingerẽt nereſpõderent ad rẽ iſtã. Rurſus executio facta ẽ nõ ꝑ vnũ aut ꝑ duos/ ſz ꝑ ſedecim mgros ad h̃ iudicialiter deputatos

Tpeſt declarãda quarta ps et vltima dicẽs q̃ he aſſertões nouem ſunt ꝑ hoc ſacrũ cõciliuꝫ vel ꝑ ſedem ap'licã de neceſſitate ſalutis reprobãde/ & h̃ ꝑe vel interp̃tatiue. Reddit hec ps ſpicua tã ex ꝓpoſitis reprobatõibꝫ q̃s ex probatõibꝫ partis p̃cedẽtis. vicz ex iure diuĩo ex iure naturali & humano. Nõ enĩ min⁹ imo ampli⁹ ꝯciliũ generale obligat vigilanter intẽdere ad extirpatõem errorũ & emẽdatõnem errãtiũ/ q̃s ꝓlati inferiores vel etiã ipi ſecl'ares principes q̃ qualiter obligant notũ eſt ex ꝓpoſitis & ſcientibꝫ legem loq̃r. Deinde patz eadem pars ex verbis hui⁹ ſacri concilij poſit⁹ in ꝑdemnationẽ huius aſſertõis Quilibꝫ tyrannus ꝛc. vbi ſic dicit Precipua ſollicitudine volẽs ſacroſancta ſynod⁹ ad extirpatõem errorũ ĩ diuerſis mũdi ptibus inualeſcentiũ ꝓcedere ſicut tenet & ad h̃ collecta eſt. Hup accepit ꝛc. Deniq; ſumit pbatio ptis hui⁹ ex notorietate multiplicis ſcandali quod ꝓſil'z tolli nõ poteſt niſi ꝑ determinationẽ hui⁹ ſacri concilij. Scandalũ vnũ eſt inter ꝓlatos etiã eiuſdẽ regni pluribꝫ diffinientibꝫ vnã /alijs murmurãtibꝫ et ꝓtualit reprobãtibꝫ dicẽdo q̃ de opinione fidẽ facere volũt. q̃ ſentẽtie pariſi⁹ late ꝑ regẽ et vniuerſatẽ approbate/ ac ꝑ regnũ accepte /ſunt inique pridie dicebat ĩ publico. Reuera bñ dixit ap'ls de hereſi/ q̃ ipſa ſic̃ cancer ſerpit. qm̃ ex vna iam centũ extorte ſũt/ ita q̃ ſanguis ſanguinẽ tãgit. Scãdalũ aliõ eſt inter doctores et ſcholaſticos aliq̃s ſicut ꝓz eorũ q̃uis nõ exp̃ſſe reprobent ſentẽtias iſtas/ ſed ꝓfecto ſeducunt ſe ſe diffamãt/ nec iuramẽtũ cuſtodiũt. Scãdalũ aliõ ẽ et fuit mltiplex & horrẽdũ inter ſecl'ares. Sed ve ꝑ q̃s? q̃ nõ ꝑ fidei defenſores neq; ꝑ hereſiz reprobatores viderit ipi q̃ fecerũt et faciũt opẽ vel ꝯſilio vñ ſcãdalũ tale venit/ quia ꝓfecto nõ datũ fuit ſz acceptũ. Eſt enĩ pax mlta diligentibꝫ legẽ dñi. et nõ eſt illis ſcãdalũ. Ego fidẽter ꝑ me rñdeo q̃ nec tã potens ſũ q̃ poſſim operari deſtructõnem talẽ tot⁹ cõitatis aut regni. Nec tam puerſus et nequã vt h̃ velem deo ꝓpicio/ et ad vitatẽ ꝓſcrutandam eſſet vigilanti⁹ attendẽdũ q̃ ĩportẽt voces tales/ vt occurrere deſtructiõis piclo ſi tale ſit et vnde ſit hec ꝓcuſſio/ eſt inquntũ ĩ deſtructõem cõitatis totalit ꝛc. Dicere hz oĩs bonus ciuis .ecce ſi ꝓpt̃ me tẽpeſtas hec orta eſt mittite me in mare ꝛc. Sz reꝑmo. ¶Cum hec ita ſe habeãt de tant⁹ ſcandalis/ dum ſacrũ hoc generale concilium ꝓt occurrere/ et opem ferre ſi diſſimulet/ ſi procraſtinet/ ſi in ꝑſonaꝝ acceptõnẽ velit habere fidem ieſu chriſti. Nonne iudicabit in ſe et in ſuis mẽbris reꝑhenſibile? Nõne ꝺ reatu apud deũ et hoĩes arguet. cur ita? quia vnico ſentẽtie diffinitiue ꝓbo tantis

malis occurrere põt deuios ad se reduce/re ⁊ errãtes reuocare. Qõ quanti meriti sit Jacob ostẽdit. Dicũt itaq; oẽs diffini te phibem⁹ recte q; nõ pibit⁹. Faciunt pro hac pte dicta scpture ⁊ sactoꝝ extra õ here. c.ij. Qui alios cũ pt ⁊c. xxiij. q. iij. c. ita pla ne lxxxiij. di. c. error cui ñ resistit approbat. extra de homic. c. sicut dignũ. Qui potuit hoiem liberare ⁊c. Mat. xviij. de tollẽdis scãdalis et mẽbris nocẽtib; ĩ corpe mysti/co. ac de illa lege/dic eccl'ie q; si eccl'ia; non audierit sit tibi sicut ethnic⁹ ⁊ publicanus. debz etiã ibi loq; sic vt audiat. ⁊. i. Pet. iij. pati sp ad satisfactõem oĩ poscẽti ⁊c. Obse cro/peto ⁊ obtestoꝝ p mrem oĩm bñ viuen tiũ caritatẽ/p illã sine q; deo nemo placere pt neq; saluari/fidẽ. s. catholicã p btãm de niq; felicitat⁹ spem. Nolite fieri (sic monet ap'lus) imprudẽtes sed intelligẽtes q; sit vo/luntas dei. ¶ Cõstat aũt q̃ntũ est ad psens dicere tal' intelligẽtia in q̃ttuoꝝ psideratõi/bus in q̃b; moꝝ finis erit. Protestoꝝ mihi/lomin⁹ solẽniter ⁊ suppositeq; mihi nõ p/iudicet modestia mea quã hactenus tenui corã dñis pmissarijs /⁊ h nolẽdo q̃cq̃ di/cere v rñdere circa materiã haꝝ. ix. assertio nũ pter id qõ ad reprobatõem eaꝝ theolo gicã spectat ⁊ ad aptionẽ theologicã mate riã pdicãdo q; alt'a ps sil'z se habeat aut si ptigerit q; fiat descẽsus ad psonalia q̃liacũ q̃ tãgentia v'l christianissimũ regẽ frãcie/ cui⁹ legatõe fungoꝝ/vel sacrã theologie fa/cultatẽ. aut illã cui⁹ ps ẽ vniuersitatẽ pari sien. aut psonã meã/ĩ fama/doctrina v'l ali ter dec' et pateat mihi legitime defensionis ⁊ rñsiõis loc⁹. Sic spero firmit' in dño q; potẽtissima ꝓitas vincet/⁊ fides in qua ẽ mũdi victoria. Habet ꝓitas sil'z ⁊ iusticia dicẽte Aug. q̃ndã lucẽ suã/q̃ velut orbicu/larit' se diffundit/⁊ terminat' in vmbrã. a q̃ luce dũ q̃s refugit excecat'/⁊ magis ac magis in tenebrosa dimergit'. ¶ Intelligam⁹ igit' q̃ sit volũtas dei sub psideratõib; pauciss mis. ¶ Intelligere ꝓuenit q; hereticus ẽ (sic dicit Aug. in de vtilitate credẽdi. ⁊ hñ. xx. iij. q. ij.) Qui alicui⁹ tpalis ꝓmodi et ma xime gl'ie pricipatusq; sui gr̃a falsas ac no uas opiniões v'l gignit v'l seq̃tur. Ecce qõ dicit. Et nedũ assentiẽs. qm̃ dubi⁹ in fide infidel' ẽ/dum vicz dubitat ĩ eis q̃ explici/ta ⁊ certa fide tenet' credere/pfiteri vel doce re rõe sui status scie vel gdus. ppter ea dixi me nõ dubitare. ¶ Intelligere ꝓuenit q; he resis sola nõ facit de q; se hereticũ/nisi dum ꝓiungit' depuatio ptinax ipi⁹ volũtat⁹. iu/xta illõ Aug. Errare potero hereticus ñ ero. ⁊ h locũ habet protestatio ac submissio con/ditional' q̃ ptinaciã excludit. Hoc verũ est in dubijs/sed in certis illa inq̃nat poti⁹ q̃s saluat. ⁊ ẽ duplex iniq̃tas ⁊c. ptz in hereticis dicẽtib; se fidẽ catholicã sp velle pfiteri.

¶ Intelligere ꝓuenit q; ille cẽsend⁹ ẽ perti/nax q; nõ dimittit errorẽ suũ. nec q̃rit cauta sollicitudie ꝓitatẽ/vel q̃site et docte nõ obe dit. cui⁹ ptinacie m'ta sũt sig̃/sicut enũerat Ockam p̃ma pte dyalogoꝝ. li. iij. ponit õ cem ⁊ nouẽ signa. Ego redigo ad duodecim Inter q̃ illõ ẽ pcipuũ et pessimũ/dũ error defendit' ꝓbis et factis/minis et terroribus/ cautel' et ambagib;. Aliõ signũ ẽ in eis qui ꝓsentiũt errantib;. sic dicitur ad Ro. i. quã to ampli⁹ q; errores v'l errãtes defẽdere sa/tagũt mal' modis. ¶ Intelligere postremo ꝓuenit q; nõ licet hoies ea nescire que spe/ctãt ad officiũ pp̃riũ. sic optz iudices cog̃ scere ea de q̃b; iudicare habẽt/vt de homi cidijs furtis et sil'ib;. Sil'z optz p̃latos et doctores scire nedũ implicite sed etiam ex plicite ꝓitatẽ nr̃e legis/tã ĩ speculabilib; q̃s imaginabilib; q; necessarie sunt ⁊ vtiles ad docẽdũ et arguẽdũ/ad coꝝripiẽdũ/ad eru diendũ in iusticia/sicut dicit ap'lus. vt pfe/ctus sit hõ dei ad opus bonũ instructus. Nihil aũt magis scire ꝓuenit in ppl'o xp̃iano ⁊ in oĩ republica/q̃s q; ruãda sũt pacta seu iuramẽta ad deũ et p̃rimũ. ⁊ quõ nõ in ferẽda sit iniuria p̃rimo/p̃ctim in re sibi ca rissima q; est vita corpalis et spũal'. s. aĩe. ne q̃s occidat' a nõ vero iudice suo. neq; impe diat' q; subitã mortẽ eterna salus sua. Qs deniq; nõ vsurpet q̃b; nõ est ꝓcessa sibi po testatẽ. neq; velit eẽ iudex testis et ps/ et si/bi ius dicere/qõ nefas ẽ. et ita de sil'ib; p̃ce ptis moralib; ⁊c. ¶ Hoc attẽdentes nolite fieri ĩprudẽtes sz intelligẽtes q; sit volũtas dei. ⁊ sic corde creditis ad iusticiã. sic potes ⁊ ꝓstans vra sit oris pfessio ad salutẽ. q̃tinus q; pbati sũt manifesti fiãt. Et pax dei q̃ exuperat oẽs sensũ custodiat corda vra. et intelligẽtias vras in xpo iesu dño nr̃o qui est deus benedictus in secl'a Amen.

Assertões contente

in ppositõe defuncti mgr̃i Johis parui ⁊ forma cõdẽnatõis earundẽ que facta fuit p episcopũ Parisien.

Assertiones magistri

LIcitū est vnicuicꝫ subdito absqꝫ quocūqꝫ p̄cepto vel mādato ꝑm leges naturalē/moralē/ꝛ diuinā occidere vel occidi facere quēlibet tyrānū/q̄ p cupiditatē/fraudem/sortilegiū/vel malū ingeniū/machinak̄ ꝫ salutē corpalē regis suiꝛ supioꝝ oīuꝫ p auferēdo sibi suā nobilissimā ꝛ altissimā dominatōez. Hedū licitū ſz honorabile ꝛ meritoriū/maxime qñ est potētie tāte/q̄ iustitia nō pōt bono mō fieri p supmū. Erronea in fide ꝛ in moribꝫ multiplicit̄ scādalosa. ¶Leges naturalis/moralis/ꝛ diuīa autorizāt vnūquēqꝫ subditū de occidēdo vel occidi faciēdo dictū tyrannū. Erronea in fide ꝛ moribꝫ ac legibꝫ naturali moralit̄ diuine iniuriosa. ¶Licitū est vnicuicꝫ subdito/honorabile ꝛ meritoriū/occidere vel occidi facere supꝫ nominatū tyrannū/pditorem ꝛ infidelē suo regi ꝛ supmo dño/p explorationes ꝛ insidias. Et ꝓpa mors q̄ debent mori tyrāni/occidere.s.eos villane.i. sine diffidatōe/p optimas cautelas/explorationes ꝛ insidias/ꝛ est licitū dissimulare/ꝛ silere voluntatē suā de sic faciēdo. Falsa erronea ꝛ scādalosa. ¶Jus est rō ꝛ eq̄tas/q̄ oīs tyrānus occidak̄ villane/p explorationes ꝛ insidias/ꝛ est ꝓpa mors q̄ debēt mori tyrāni ꝛ infideles occidere.s.eos villane p bonas cautelas explorationes ꝛ insidias. Erronea crudelis ꝛ impia. ¶Ille q̄ occidit vel occidi facit tyrānū supꝫ nominatū modis p̄dictis/nō dꝫ de aliq̄ reprehendi/ꝛ rex nō dꝫ solū esse ꝓtētus/ſz dꝫ habere factum acceptabile ꝛ auctorizare q̄ctū opus vl̄ necessitas esset. Erronea in fide ꝛ moribꝫ ac regie dñatōi iniuriosa. ¶Rex dꝫ p̄miare vl̄ remunerare illū q̄ occidit/mō q̄ dictus est vel occidi facit tyrānū supꝫ nominatū in tribus rebꝫ.s.in opibꝫ/honoribꝫ/ꝛ diuitijs exemplo remūerationū factaꝝ/sctō michaeli archāgelo/p expulsiōe luciferi a regno paradisi/ꝛ nobili homini Phinees p occisione ducis Zābri. Erronea in fide ꝛ moribꝫ scādalosa ac regie dñatiōi iniuriosa. ¶Rex dꝫ plus amare q̄ctꝫ p̄us illū q̄ occidit vel occidi facit tyrānū supꝫ noīatū/modis supdictis.ꝛ dꝫ facere p̄dicari suā fidē ꝛ bonā fidelitatē suā p regnū suū/ꝛ extra facere publicari p lr̄as in modū ep̄le ꝛ aliter. Erronea in fide ꝛ moribꝫ scādalosa ac regie dñatiōi iniuriosa. ¶Lr̄a occidit/spūs autē viuificat/hoc ē dicere q̄ semꝑ sensum lr̄alē seruare in sacra scriptura ē occidere aīaꝫ suā. Expositio distorta ꝛ erronea. ¶In casu societatis/iuramēti p̄missionis seu confederationis factaꝝ ab vno milite ad alteꝝ/q̄cūqꝫ mō illud fiat aut fieri possit. Si ꝓtigat q̄ illud vertak̄ in p̄iudiciū vnius p̄mittētiuꝫ ad ꝓfederatōez spōse sue/aut suoꝝ liberoꝝ ipe de nullo tenek̄ eas obseruare/hoc pbak̄ ex ordine charitatis q̄ q̄libet tenek̄ seipsum plus diligere/vxorē et liberos. Falsa erronea seditiosa ꝛ ad piuria viā p̄bens. ¶Pro declaratōe p̄me assertiōis placeat attēdere q̄ cū bonū ꝛ silr̄ veꝝ sint ex oīb circūstātijs vt dicit Ambro. si deficit vna circūstātia ꝓpositio vniuersalis reddit falsa. Req̄runt aūt multe circūstātie si p̄dicta ꝓpositio debeat reddi vera. Prima circūstantia req̄rit ad verificatōez eius q̄ ille de quo loquit̄ sit notorie tyrān⁹ talis sicut describit̄ ꝛ hoc notorietate iuris vl̄ facti. alioq̄n q̄libet fingere posset de q̄libet q̄ esset tyrānus Ubi notek̄ q̄d sit notoriū iuris. q̄ si re⁹ cōfitek̄ in iudicio vel pferk̄ sniam ꝯ eū. Et q̄d ē notoriū facti/q̄ō.s.nulla pōt excusatōe negari. q̄ sic semꝑ cuenit ex talibꝫ argumētis. Unde nō est ꝓcedendū ad certā mortem ex incertis et leuibꝫ ꝓiecturis vel suspicationibꝫ nō ꝓbatis. Itē requirit̄ q̄ sit notoriū talē de q̄ loquit̄ nō posse ꝓximi p supiorē suū/ꝛ ß notorietate iuris vl̄ facti/vt p̄us/ alioq̄n q̄libet possit fingere vt p̄us.ꝛ ita piret oīs polícia et dñatōis auctas/ꝛ ī regno ꝛ in ciuitate.ꝛ generaliꝛ ī oīi societate. Itē requirit̄ q̄ nō sit ꝓbabile talē de q̄ loq̄t̄ posse occidi p aliū eq̄ bñ. alioq̄n mille ꝛ mille deberēt ꝓcurrere ad occisiōem vni⁹ tyrāni sine lege ꝛ ordine. exq̄ ponit assertio cū suis corollarijs q̄ a q̄libet debz taľ tyrān⁹ occidi. Itē req̄rit̄ q̄ nō sit ꝓbabile q̄ expediat tolerare talē tyrānū ne deterior exit⁹ puniat/alioq̄n piret ꝓsiliū xp̄i de nō eradicādis zizanijs. Itē req̄rit̄ q̄ nō sit ꝓbabile talē tyrannū eē facilit̄ corrigibilē vl̄ q̄ possit alit̄ ꝓmi cū facilitate maiori. alioq̄n ñ daret loc⁹ correctōi ꝛ timori dñi. Itē requiritur q̄ nō fiat occisio taľ tyranni insidiose ꝛ subito cū certo detrimēto aīe suevbi pōt aliter fieri put req̄rit vtilitas reipublice et aīe salus. qm̄ in ß fundak̄ decretaľ. p hūani. de ascismis. Itē req̄rit̄ q̄ ad occisiōez talis tyrāni nō assumank̄ media de se mala/vt sunt ficte cōfederatōes/imo execrationes ꝛ falsa iuramēta et mēdacia/qm̄ non

sunt faciēda mala vt eueniāt bōa ſm apl'z. Et q; simulata eq̄tas nō ē eq̄tas ſz duplex iniq̄tas/q; iniq̄tas et simulatio. Pro hac ē illō. qō iustū ē iuste exeq̄ris. Itē req̄ritur ꝓformit' ad p̄cedētia circūſtantia q; bono aīo fiat hec occisio. nō ex vīdicta vl' rācore vl' ambitōe ſz intuitu leg' diuīe ⁊ ciuil'/ac p rei cōis vtilitate/cū oīb; circūſtātijs alijs moralib; qñ ⁊ vbi opt;. Rō ē sīc ad p̄cedētem. vñ nō d; occidi p sacerdotē in loco sacro ⁊c. ¶Sz q̄re nō opposite ſt ꝓditōes p̄misse ad assertō; illā? Rndet q; subsūptio i mīori habuit ſtātias p q̄lib; circūſtātia req̄sita i morte dñi aurelian. Immo etiaz si p̄dicte ꝓditōes oēs ꝓcurrerēt q;. ſ. aliquis notorie ess; tyrānus et incorrigibil' p supiorē ⁊ intolerabil' p subditos. Nihilomin? ſcūs Tho. in suo de regimīe p̄ncipū ad regē cypri mgr̄ Nicola? orelineñ. trāslatōne sua circa p̄ncipiū q̄nti politicorū et aliorū pl'es dicūt et deducūt ex intētōe q; tal' tyrānus magis ē iudicio dei reꝓuādus q̄; p̄uatā auctem vel seditōem occidend?. vide ank' eor rñsiones. Cōstat aūt q; in hac pte magis credēdū ē catholicis doctoribus q̄; philosophis infidelib;. si forsitan alit' sentiūt in facts; vl' i scptis. quēadmodū iudicabūt eē op? fortitudīs semetip̄m occidere/⁊ mlta sil'ia q̄ lex xp̄iana ꝓdēnat. Attēdak' q; vltra p̄dictos errores sunt alij pl'es istor occasiōe semīati pl? q̄; septuaginta. q̄z reprobatio nō est iudicialit' facta ſz doctrinalit' annotata ⁊c.

Sequitur casus bre

uis ſm̄ie late parisi? ꝓtra ꝓpositōem magr̄i Johānis parui quā intitulauit iustificationē ducis Burgundie ⁊c.

Q Reſuppositis circūſtātijs mortis ip̄rouise Ludouici ducis aurelian. fratris vnici regis frācie ⁊ ꝓfederationib; cū eo p Johem ducē burgūdie inratis ⁊ alijs q̄ sunt notoria i facto ꝓponere publice ⁊ asserere ac defēdere q; hec mors fuit iuste facta/⁊ p bono regis ⁊ regni francie. ⁊ q; eā rex debebat hr̄e gr̄ā et laudataz ac remuneratōe dignā/est scādalose ⁊ pniciosissime errare in fide et moribus/⁊ spēal'r ꝺ hec duo p̄cepta. Nō occides. ſ. absq; auctoritate iudiciaria Et illō. Nō p̄iurab. vbi oīm̄e iuramētū iubet obſuari qō nō ꝯgit i detrimētū aīe. Et ꝺ illud Exo. xxi. Si q̄s p industriā occiderit p̄imū suū ⁊ p insidias ab altari meo euelles eū vt moriat'. Et ꝺ illō. xxiij. q. v. c. Nō occides. Qō sumit' ab Aug?. li. de ciui. dei vbi ꝺr. Dis igit' exceptis q̄s vel lex iusta generalit' vl' spūſſāctus iustīcie de? spēal'r iubet occidi/q̄ſq; hoīm vel seip̄m vel quēlibet occiderit/homicidij crimīe innectit'. Et. xxiij. q. viij. ca. Quicūq;. qō sumit' ab eodem Aug. eodez libro vbi dicit Qui sine publica aliq̄ administratōe maleficū furē sacrilegū adulteruz ⁊ piurū vel quēlibet criminosum interfecerit aut trucidauerit vl' mēbris debilitauerit velut homicida iudicabit'/et tāto acri? q̄nto nō sibi a deo cōcessam ptātem abusiue vsurpare nō timuit. Est denicq; cōtra rationē cōdendi decretalē illā. p hūani. ꝺ homicidio. li. vi. editā i cōcilio Lugduñ. vbi contra interfectores p ascismos ponit' pena excōmunicatōis et depositōis. a dignitate honore ordine et bñficio ipo facto. Et q; q̄cunq; tal' fuerit/a toto christiāo ppl'o ppetuo diffidatus est. sic q; postq; ꝓbabilibus cōstiterit argumētis aliqō scel? tam execrabile ꝓmisisse. nullatenus alia excommunicatōis vel depositōis vel diffidatōnis aduersus eū sentētia req̄rit'. ¶Sequit' conclusio quā episcop? parisiēsis misit nō nullis doctoribus ⁊ magistrs̄ in theologia alme vniuersitatis Parisien. cū suis reprobationib; in die veneris septima decēbris anni. M. cccc. xiij. ad reddendū deliberatiōem suā in die mercurij. xij. sequentib; i forma que sequit' ⁊c. Ex parte domini episcopi Parisien. et inquisitoris/et concilij fidei solēnissime congregati. magistri reuerendi mittitur vobis scedula contines assertōes aliquas cum suis reprobatiōib;. Quare requirimus vos sub penis iurs̄ vt detis deliberatōnem vestrā publice i scriptis vel verbotenus. Si huiusmodi assertiones ex q̄bus ortū est notorie scandaluz/sicut notet' concilij fidei/sint erronee ⁊ talit' ꝓdēnāde vt ꝓseq̄nter ꝓcedere valeam? sicut ordo iuris postulat. et hoc infra diem mercurij. xij. huius mensis decembris ⁊c Quilibet tyrān? pōt et ꝺr licite ⁊ meritorie occidi a q̄cunq; suo vasallo aut subdito. ⁊ p quēcūq; modū maxime p insidias ⁊ per flatcrias. Non obstāte quocūq; iuramento aut confederatōne facta apud eū/non expectando sententiā aut mādatū iudicis cuiuscunq;.

Sequitur reproba

tio huius conclusionis in forma.

Hec assertio sic generalit posita. ꝛ ꝼm acceptionē huiꝰ vocabuli tyrannꝰ/est error in nr̄a fide ꝛ doctrina bonoꝝ morū/ꝛ ēꝫ ꝓceptū dei Nō occides.glo.ꝑba autoritate Et ꝯtra ℔ quod dicit dn̄s nr̄. Oēs q̄ gladiū acceperint.glo.ꝑba autoritate. gladio ꝑibunt. Itē hec assertio vergit in subuersionē totiꝰ reipublice/et vnicuiusq; regꝫ aut ꝓncipis. Itē dat viā et licentiā ad pla alia mala/et ad fraudes ꝛ violatōes fidei et iuramenti.ꝛ ad ꝑditōes/ꝛ generaliꝝ ad omnē inobediētiā subiecti ad dn̄m suū.ꝛ ad oēz infidelitatē et diffidentiā vniꝰ ad alteruz. ꝛ ꝑnt ad eternā dānatōem. Itē ille q̄ affirmat obstinate talē errorē et alios q̄ ide sequūt ē hereticꝰ/et tanq; hereticꝰ dz puniri etiā post suā mortē. Notet in decretis .xxiij.q.v.ꝛc.

Sequitur tenor sce

dule ex pte epi pisien̄.et inq̄sitoris prefatis doctoribꝰ et mgr̄is Anno p̄dicto die mercurij.vij.februarij trās̄misse.

Magistri reuerēdi mittit vob̄ scedulā continēs assertōnes aliq̄s extractas p deputatos ad ℔/ordinatos p nos ex deliberatōe ꝯcilij fidei ex quatnis pluribus ꝓpositiōib⁹ mgr̄i Johis parui quā ipe vocat iustificatōem dn̄i Burgundie.req̄rentes vos i fauore fidei vt die lune prima de mane ꝓpareatꝫ i camera nr̄a episcopali/ad dandū nob̄ salubre cōsiliū sup̄ p̄dictis assertōib⁹ an sint erronee ꝛ rationabilit ꝓdēnāde.vt ꝓnter ꝓcedere valeamus sicut ordo iuris postulat ꝛc. ¶Prętēdunt alij defensores doctrine hereticaꝝ nouem assertionū ꝯdemnatōez eaz/quā directe ñ possunt p indirectū impedire.Turbaret inquunt pacē sctāz et diuisiōes induceret illa dānatio.Sed rñdet in oppositū ꝓmo.qz doctrina hec radix est diuisionū.q̄ remanēte nō succisa magꝫ ac magis diuisiōes pullulabunt.Scdo qz doctrina hec pestifera tollit ꝛ eneruat omnē pacꝫ stabilitatē duz homicidia insidias et piuria fouet/sic̄ patet intuēti/p̄ftim in nona vbi dicit q̄ nullꝰ iurans tenet ꝟuare iramentū in suū p̄iudicium vtoris vl liberoꝝ.Tercio qz materiā hāc iā i p̄dictōe posita solēnit i ℔ sacro cōcilio nō ꝯdemnare est eā patēter approbare.iuxta illud canonis.Error cui nō resistitur approbat.Ad ttēto q̄ hec materia mortalis sub ꝑbabilitate relinq̄ nō potest.qz sub ꝑbabilitate nō sunt hoies occidendi /nec insidiād ē nec piurād.Quarto qz sic cōsueuerūt heretici postq; effuderūt venenū suoꝝ errorūz dicere.Ecce si valeamus ne turbem⁹ pacē/sicut patuit in arrio ꝛ fautoribꝰ eius.sic in ꝓposito /qz defensores aliq̄ huiꝰ doctrine mortifere ꝓsequūt assidue verbis et factis impugnatores eiꝰ.tā iudicialiter in facto ꝑtēse appellatōis quā per sequunt coraꝫ dn̄o cardinali de vrsinis/q; extraiudicialit miris modis.Et attēdat q̄ nō ꝑt dici iniuria maior vni xp̄iāo. p̄ftim ꝑlato vel ꝓncipi vel ꝓfessori seu consiliario ꝓncipū/q; q̄ suscitabit diuisiōes ꝛ guerras si fidei materia discutiat atq; terminet. Illi porro dicēdi sūt seditiosi vl scādalosi/q̄ doctrinas scādalosas semināt.nā q̄ iā pestifere seminatas et nimis ꝓchdoloꝝ adultas eradicare ꝓtēdunt/sciētes q̄ a speculatore silēte peuntiū sanguis exquirit. Deniq; fidei ꝟitas vbi dicet si in generali ꝯcilio subticēda censet.Nōne Grego.ait.vtilius nasci scandalū ꝑmittit/q; ꝟitas deseratur. Qualis tandē crudelior impietas q; errātibꝰ in via morū nolle petitū tramitē ostendere ꝟitatis Alio mō q̄rūt euasionē aliqui dicentes q̄ ille assertōes p̄nt exponi rōnabiliter/addēdo glosas aliq̄s/sicut exponūtur ꝓpositōes morales de sacra scriptura. vt illa.maleficos nō patieris viuere/q̄ generalit intellecta esset falsa .Addunt ꝑ regla q̄ nulla ꝓpositio damnāda est q̄ pōt trahi ad bonū sensum.Sed illa rñsio cū sua addite pniciosissima ē/ et cōtra oēz ecclīasticum ritū.quia sic fundabāt se heretici/put vidimus in wicleff ꝛ hus/qui dū vrgebātur ꝓfugiebant ad glosas. Uñ ꝓpositiōes vniuersales de sacra pagina possunt et debent aliter exponi q; ꝓpositōes mgr̄i Johannis parui. Primo qz scriptura sacra exponit suas regulas p semetipas ꝼm diuersos passus scripture/et iuxta sacros doctores.Non sic aūt inuenit q̄ magister Johānes parui se exposuerit/imo potius oppositū considerādo causas dicēdi. Secūda quia scripture sacre debet talis reuerentia q̄ nō licet eam esse falsam in aliq̄ sensu lrali. Non sic est de ꝓpositōe p̄dicti parui vel alterius doctoris ꝛc.

¶Finit

Sequitur declaratio veritatū q̄ credēde sūt de necessitate salutis edita p eūdē dñm cancellariū pisiēn.

Declaratio ꝓpēdiosa que ꝟitates sint de necitate salutꝫ credēde. q̄ ō sola ꝓbabilitate tenēde/que ō pietate fidei reputāde. ⁊ q̄ sint ip̄tinētes iudicāde. et ꝟ sub distinctōe vl̄ ḡ du sextuplici/q̄ ad q̄ternariū reducīt. Pro solutōe dubitatōis q̄ nup mouebat in sermone de natiuitate btē virḡis marie consideratione secūda.

Primus gradus veritatū credēdaꝝ ē canō totꝰ scp̄ture sacre ⁊ singl'oꝝ q̄ ī ea lr̄aliter asserta sūt. sic vicz q̄ nō stat cū fide vt aliq̄s dissentiat ꝓtinacit alicui ꝓtento ī eadē scriptura/ad intellectū spūssancti. q̄ ē ꝟe et ꝓpe sensus lr̄alis. Si allegatio q̄rit sufficit illud Mat. v. Āmē q̄ppe dico vob. donec trāseat celuꝫ ⁊ terra tota vnū aut apex nō ꝓteribit a lege donec oīa fiāt. Seq̄tur. Āmē dico vob celū ⁊ terra trāsibunt ꝟba aūt mea nō trāsibūt. Cō stat aūt q̄ canon biblie lex est dei p reuelationē habita. cuiꝰ assertōes lr̄ales innitūt huic vnico lr̄ali ꝓncipio. Oīa reuelatuꝫ a deo ē verꝫ. et q̄ scp̄tura sacra diuit̄ est a deo reuelata. sic q̄ in oīa sua ꝓte ē ꝟbū dei q̄ trāsire nō ꝑt. Facit ad ꝟ di. ix. decreti capitul'. Ego solis. Si ad sacras. ⁊ q̄s nesciat.

Scdus ḡdus ꝟitatū ab eccl'ia determinataꝝ ē. que ab indubitata relatōe apl'oꝝ p successionē ꝓtinuā deuenerūt. Est autez hec eccl'ie auctas tāta vt diceret Āug. Euāgelio nō crederē nisi me auctas eccl'ie ꝓpelleret. q̄z vicissim dici possit. eccl'ie nō crederem si nō auctas sacre scp̄ture ī pelleret. Et ita diuerꝫ respectib̄ auctas vtraq̄ mutuo se ꝓfirmat. ¶Āttendendū tñ ē q̄ ñ oīa q̄ tradit vl̄ tolerat eccl'ia publice legenda. sunt de necessitate salutis credēda. sic̄ patebit ex q̄nto et sexto ḡdib̄ veritatū. ꝫ dūtaxat illa q̄ sub diffinitōe iudiciali tradit esse credenda. vl̄ opposita reprobāda ꝓcurrēte vniuersali totꝰ eccl'ie ꝓsensu implicite vel explicite vere vel interp̄tatiue.

Tercius ḡdus est veritatū spēalit̄ aliq̄bus reuelatarū. que ab illis q̄b reuelatio facta ē absq̄ vlla dubitatōe credende sunt. alioq̄n nō esset reuelatio. de cuiꝰ rōe est vt sit certa. Ceteri ꝟo q̄b nō est hmōi reuelatio facta nō obligant̄ credere nisi p miraculū vel scp̄turā sacrā. ⁊ p̄cipue p eccl'iam detur certitudo. Sic enī iohes baptista missiōem suā oñdit p scp̄turā pphēticam. Et apl's pp̄ea ꝓtulit euangeliū suū qđ habuerat p reuelatōem cū petro et alīs de ecclesia. nō q̄ dubitaret ꝺ illo euāgelio. peccassꝫ enī. nec dixisset. etiā si angel' de celo aliud vob euāgelizauerit anathema sit. Sz iđo ꝓtulit euangeliū suū vt appꝛobaret̄ p ecclesiā ad credulitatē alioꝝ et nō ad suā. q̄ dixit q̄ nihil sibi ꝓtulerūt petr' et ceteri. ꝫ de ꝑtras dederūt cū cogn̄issent gr̄az ꝺi q̄ data erat sibi. ¶Demū triplex hmōi ḡdus veritatū reducīt ad vnū. s. ad ꝟitatē q̄ credi debēt īmediate ⁊ explicite a deo reuelate eē

Quartus ḡdus ꝓtinet ꝟitates oīes et singulas q̄ concludunt̄ ex p̄missis ꝟitatib̄ ī cōsequntia certa in lumine fidei vl̄ in euidenti lumīe naturali. q̄uis nō in ꝓpa forma verboꝝ illic habeant̄. Quēadmodum ista ꝟitas est de necessitate salutꝫ tenēda. q̄ ꝝs habuit neruos et venas. q̄uis in scriptura sacra nō habeat̄ in ꝓpa ꝟboꝝ forma. Et ita de silib̄ sine nūero. q̄m ista ē euidēs ꝓsequntia ned̄ ī lumine fidei ꝫ in lumīe naturali apud pḣos. ꝝs fuit verus hō ergo christ' habuit neruos ⁊ venas. Propterea sine temeritate fidei vl̄ discrimīe fuerūt aliq̄ñ q̄stiones fidei ad pḣos paganos p ꝝpianos deducte. q̄z videre poterant acuti pḣi. q̄d ex p̄suppositā lege nr̄a. licz ab eis nō credita. ꝓsequnter esset dicendū in bona ⁊ euidenti ꝓsequntia. Et hic est scđs grad' ꝓncipal' p̄mis trib̄ ad vnum reductis.

Quintus ḡdus. Rursus in q̄nto ḡdu q̄ tercius est mō dicto reponūt̄ veritates ille que ex veritatib̄ quadruplicis ḡdus antedicti vel aliq̄bus earū deducunt̄ in consequntia tm̄modo ꝓbabili vel topica. vel dū in antecedente ponit̄ ꝓpositio q̄ ad fidem est impt̄inens q̄uis supponat̄ esse ꝟa. Dicit autē Āristo. Illud est ꝓbabile qđ oīm̄ibus et maxime sapientib̄ verū apparet. ñ autem illud quod indoctis videt̄ esse verꝫ dicit ꝓbabile. quia stultoꝝ infinitus ē numerus. ¶Veritas autem omnino impertinens ad fidem. illa sola dicitur que nec in consequentia euidenti. nec in cōsequentia ꝓbabili. neq̄ certa. sequitur vel repugnat. Porro dum ꝓpositionibus fidei apponitur aliqua que non est de fide/tunc totum quod est vna copulatiua/ non potest

simpliciter dici de fide. qz seqtur debiliorē
ptē. vt si in ea esset vna ꝓtingens tota esset
ꝓtingēs. ꝯuis essent mlte necessarie Dicit
nihilomin9 tal' ppositio ad cui9 verificati
onē reqrit vna ppositio nō ptinens ad fi
dē q sapit fidē/si sit vera. vel q sapit here
sim si sit falsa. ¶Et sic pōt describi ppositō
sapiēs heresim q ē ppositio ex cuius ꝓces
sione coassumpto aliq̄ qđ nō potest rōna
biliter negari/seqtur hereꝯ in fide. vt si q̄s
diceret q btūs Gregori9 nō fuisz papa. qz
supposito q nō possint rōnabiliter negari
hystorie dicētes ipm fuisse rite electū et su
sceptū in papā. licz ñ sint de fide. sequitur
ista heresis q rite electus in papā nō ē nec
fuit papa. vnde nō ē ppositio ita catholi
ca si sibi iungat aliq̄d imptinens ad fidez
q̄n totū ℔ ꝓplectum remaneat ad fidez im
ptinens. Exemplū vt ista ppositio. biblia
ē falsa/est hereticalis. et si adderet q biblia
quā habet ioh̄es est falsa. nō esset heretical'
ꝺ se. licz dici posset sape heresim. supponen
do q ioh̄es nō haberet bibliā nisi correctā
¶Postremo in casibz hui9 q̄nti gdus t se
xti seqntis. vez est q cause fidei rferēde sūt
ad papam vel sacrū conciliū. si sup eas fie
ri debeat ꝺtermiatio vl' articul9 artās oēs.
secus in alijs causis q̄ tres ꝑmos gdus et
q̄rtum respiciūt. nisi forte p appellatōem.

B ¶Sextus gradus. Demū in sexto gdu q̄
q̄rtus est modo dicto. collocant vitates il
le q̄ tm̄modo faciūt ad nutriendā vl' fouē
dam deuotōis religiosam pietatē. q̄ si ma
gis inducunt ad ifl̄amandū affectū ꝯ ad
instruendū intellectum/vbi pietas deuota
magis aspicit ꝯ vitas certa. vbi ℔ vnum
reꝓbat si adesset assertō is temeritas ꝑs
ꝯ elucidaret alio mō p eccl'iam vel ratōez
certā ipa vitas. aut si supstitōem. ℔ est reli
gionē supfluā et vanā induceret. Uñ sicut
dicit Aristo. Nihil refert q̄dam falsa ꝓba
biliora esse q̄busdam veris. ita nihil refert
q̄daz falsa pie credi. nō q ea rōe q̄ falsa sūt
vel si sciunt esse falsa credi possunt. pcul ℔
a pietate fideliū. Sed cadit existimatio vl'
pia credulitas nō sup vitate vel falsitate. sz
tm̄modo sup apparētia vl' pbabilitate. Et
hoc vtiqz nō est pic'osum vel falsum. quia
ꝺstat de apparētia et pbabilitate dum falsi
tas vel vitas ignota est. Propter ea sapientis
sime dixit Hiero. q de talibz eligibiliuſ est
pie dubitare ꝯ temere diffinire Sicut stat
qōlibet ꝓtradictoriorū esse pbabile t vnū
stat cū altero nō in veritate sed in pbabilita
te. Sic diuersis respectibz vtrūqz ꝓtradi
ctoriorū credi potest cū fidei pietate. dum
tm̄ sit anim9 ab assertōe ptinaci alienus.
¶Respicit aūt iste gdus legendas t mira
cula sctōrū. vitas patrū. visiōes deotaz p
sonaz. recitatōnes et opiniōes sacroz ꝺc
torū que oīa suscipit eccl'ia t legi pmittit.
nō q determinet talia de necessitate salutis
esse credenda. sed qz pficiunt ad ꝓmouen
dos affectus pios fideliū t in edificatiōez
ipoz/dū in talibz nihil de certitudie scitur
esse falsū. ꝯuis etiā nesciat illō certitudina
liter esse vez qđ optet. nec vt tale credēduz
ꝓponit. ita q magis ℔ attendit id qđ pia
recogitatōe fieri potuit ꝯ illō qđ factū est.
Et ℔ apud oratores crebrimū repitur qui
ex aliorū psonis dicūt ea nō q̄ psone dixe
rūt. sed q̄ dicere potuerunt. sicut ī legenda
btē Agnetis t bti Sebastiani et similiuz
continet.

Sequūtur alie pro

positōes corollarie q̄ particulari9 materiā
elucidant.

Corollariū primū

Falsum blasphemū et hereticū est asserere
q sensus l̄ralis sacre scripture sit aliq̄ fal
sus. ptz ex dictis in ꝑmo gdu. Et qm̄ ꝑm
Aug. solūmodo pt ex sensu l̄rali sacre scri
pture efficax argumentū sumi. Non autē
esset efficax argumētū si sensus l̄ralis nedū
in dubiū sed in falsum verteret. Et ꝓpter concordantiā aliquorū si videant ali
ter dixisse. dicimus q aliud est l̄ra. aliud ē
sensus l̄ralis. vl' q de sensu l̄rali scripture sa
cre impropriissime locuti sunt. Est enī sen
sus l̄ralis vere t ꝓpe dictus ille quē spūssa
ctus ꝓncipalit intēdebat. t q̄ ex circūstan
tijs l̄re scripture sacre trahi pōt et debz. sicut
exposito re s sacri fecerunt atqz docuerunt.
Alioquin piret oīnis soliditas ꝓbatōnis
a scriptura sacra sicut arguit Aug. ad Hie
ro. et habet di. ix. Si ī aliq̄ sensu suo littera
li esset falsa. quia pspicuū est q falsuz nihil
ꝓbat. et respōdens poterit semp dicere ad
antecedens sumptū de sensu l̄rali scripture.
q sensus l̄ralis bene est falsus/et ita nihil ꝓ
bat. qz regula ñ tradit ab aduersarijs qñ
est falsus et quādo verus.

Corollariū ij Falsum blasphemū et
hereticū est asserere q de notis p experientiā

vel de euidentib⁹ p rõem naturalẽ nõ sti fides etiam p⁹prie dicta. Licz non sic sub rõe exp⁹ientie vl euidentie rõis naturalis fides habeaꝯ/sed alio respectu. ĩitẽdo .s. diuine reuelatõi put fides ẽ exauditu fidei p ꝟbũ xp̃i. ad Rom̃. ix. Patet qm̃ p̃cepta decalogi euidentia sũt ĩ lumĩe naturali. ꝛ ista Deus est. Silr q rhoma fuerit vl hierlm fuit notũ est p exp⁹ientiã. Dec nihilomin⁹ put nobis ĩ scriptura sacra tradũt tãꝫ approbata p eccl'iam/sũt certa fide tenenda. qm̃ credulitas oĩm traditorũ in sacra scriptura innitit huic p̃ncipio solũ credito et naturaliter ĩcuidẽti q tota sacra scp̃tura a deo reuelata ẽ. remanet euidens totũ sub hac credulitatis rõe. ¶ Unde p̃ter inferri posset q tot sunt artic'li fidei q̃t sunt veritates p⁹tente in scriptura sacra. nisi forte fiat restrictio⁹ acceptio artic'lo⁹ fidei. p illis tm̃ modo ꝟitatibus q̃ continenť ĩ symbolo apl'o⁹. que. s. de directo ꝛ ĩmediate respiciũt mysteriũ gl'iose trinitatis ꝛ incarnatõnis bñdicte. ꝫuis eadẽ sit vtrobiq genera lis rõ credẽdi. s. diuina reuelatio. Jntantũ q sub hac rõe nõ min⁹ alie credẽde sint firmiter/ħ est absq formidine de opposito p positões p⁹tigentes de futuro q̃ꝫ ppositões necessarie. Sic apparet de ista. resurrectio mortuo⁹ erit. ¶ Possent p⁹seq̃nť inferri plima. q̃lis sit vl nõ sit auctas p⁹dendi articulos fidei. ꝛ si possit fieri nou⁹ articul⁹. Si ꝓterea possit fieri ppositio heretica de non heretica. si deniq possit eẽ aliqs nescienter heretic⁹. et ita de plimis q̃ breuitas iubet omittere.

¶ Corollariũ iij ¶ Falsum blasphemuz ꝛ hereticũ ẽ asserere q p̃cepta d̃ decalogi non sint d̃ fide etiã ꝑpe dicta/ꝫuis reputari debeãt euidẽtia in lumine naturali. ptz ex declaratõe p̃missor. Unñ Mat. v. Qui igitur soluerit vnũ de mãdatis istis mĩmis ꝛ docuerit sic hoĩes minim⁹ vocabiť in regno celorũ. Et accipiť ly minim⁹ negatiue. id ẽ null⁹. ꝛ ita sepatus a regno celorũ. qd̃ ẽ ecclesia. ꝛ heretic⁹ iudicãd⁹ si se nolit corrigere

¶ Corollariũ iiij ¶ Falsũ blasphemũ ꝛ hereticũ est asserere q assertões oppositе p̃ceptis decalogi nõ spectãt ad fidẽ tanꝫ ꝑpugnates fidei. aut q nõ sint iudicio fidei reprobande. Et q iudices ordinarij nõ habeant sup his reprobãdi et p⁹dẽnãdi facultatẽ vbi notorie scãdalizãt. ptz ex p̃missis. Addito q assertio ppositõis ad vnã ptez notat fixam adhesiõez cũ remotõe p̃babilitatis alteri⁹ pt⁹. Et ħ ĩ falſ ppositõib⁹ sine mãifesta temeritate ꝛ ptĩacia neq̃ꝫ fieri p̃t

¶ Primũ corollariũ seq̃ns ex q̃to ḡdu q̃ scdus ẽ si tres p̃mi reducunť ad vnũ.

¶ Corollariũ primũ

Obligať aliqs certa ꝛ explicita fide tenere et nullatenus dubitare sub pena heresis q aliq̃ ppositio vera ẽ de qua ali⁹ p̃t ad tps sine culpa dubitare. Et ħ spẽal ĩ exẽplo triplici potest ostendi sicut in triplici ppositione corollaria subseq̃tur.

¶ Corollariũ ij ¶ Obligať aliqs vtputa theolog⁹ exercitat⁹ ĩ scp̃turꝫ sacrꝫ legẽdo et p⁹siderãdo eas certa et explicita fide tenere ꝛ nullaten⁹ dubitare multa de q̃b⁹ simplex ꝛ idiota req̃sit⁹ rõnabiliť si nõ ptinaciť dubitaret. vt q thobias habuerit canẽ/vl aaron barbã. vl arca testamẽti de piľ caꝑruz coptur̃. ¶ Dať enĩ circa ħ regula q dubi⁹ ĩ fide ifidel ẽ. qd̃ ĩtelligiť vbi dubitat aliqs illa q̃ teneť explicita fide credere. siĉ optz ĩ multis p̃ftim in doctorib⁹ et p̃latis

¶ Corollariũ iij. ¶ Obligať aliqs /vtputa canõista exercitat⁹ ĩ decmiatõib⁹ sctẽ ecclesie legẽdo et p⁹siderãdo eas certa ꝛ explicita fide tenere. ꝛ nll'aten⁹ dubitare ml'ta/d̃ q̃b⁹ simplex et idiota ĩmo ꝛ theolog⁹ aliqs ĩ casu req̃sit⁹ rõnabiliť si ñ ptinaciť dubitaret. ptz vt p̃cedens. Et sic diceret d̃ exercitatis ĩ p̃dicatõib⁹ et narratõib⁹ publicis nr̃e fidei. ꝫuis etiã essent laici. qm̃ ad pl'a explicite credenda tenenť ceterꝫ paribꝫ q̃ꝫ taliter vel aliť nõ ĩstructi

¶ Corollariũ iiij ¶ Obligať aliqs vtputa doct⁹ ꝛ exercitatus ĩ logicalib⁹ moralib⁹ ꝛ p⁹udẽtialib⁹ sciẽtijs certa ꝛ explicita fide tenere ꝛ nll'atenus dubitare ml'ta de q̃b⁹ simplex ꝛ idiota vl sic ñ exercitat⁹ rõnabiliter dũ tm̃ sine ptĩacia dubitaret ¶ Rõ ãt p̃cedẽtiũ oĩm vna ẽ. q cui pl⁹ p⁹mittiť ab eodez pl⁹ exigiť. Unñ reputari dz vna p̃ntia deducta ex scp̃turꝫ sacrꝫ vni magr̃ logico vl pho vl theologo euidẽs vl certa eẽ quã ali⁹ idiota vl ĩexercitat⁹ potit ad tps vl falsã vl solũ p̃babilẽ ꝛ incertã ꝛputare. ¶ Deniq̃ seq̃tur ex his oĩb⁹ q iudiciũ ꝛ p⁹clusiões fidei licz auctoritatiue spectẽt ad p̃latos ꝛ doctores. spectare tm̃ p̃t ad alios q̃ꝫ theologos de liberatio. siĉ et cognitio sup his q̃ fidẽ ꝛspiciũt. ita etiã vt ad laicos ħ posset extendi. ꝛ pl⁹ aliq̃n q̃ꝫ ad ml'tos clericorũ

Corollariū primū

R ¶ Rursus corollariū vnū ex p̄cedētib⁹. Ex officio dignitatis ep̄alis teneť p̄lat⁹ cognoscere tenorē p̄ceptorū decalogi. nedū implicite sed explicite. p̄ftim cū i ꝓsecratōne sua pfiteať vtrūq; testamētū se scire. vet⁹ ⁊ nouū. Q⁹ si nesciat vl̄ dubitat vbi nō ē dubitandū ꝓinde red dit inexcusabiľ. attēto q̄ d̄ talib⁹ p̄ceps apl̄or dixit. parati dare satisfactōem/omni poscenti rōem de ea que in nob est fide et spe. Uñ etiā ꝑm iura hūana nō admittiť aliq̄s allegās ignorātiam in illis q̄ ex officio suo statu vel gradu scire debet.

Corollariū ij. Ex officio doctoral⁹ auctoritatis in theologia teneť doctor cognoscere tenorē p̄ceptorū decalogi. nedum implicite ſz explicite/ ⁊ patus ē debz reddere saltem doctrinaliť ratōem/iuxta intellectū ꝓmunem doctor⁹. nec in ꝓtrariū excusatio ignorātie proficere tali debet.

Corollariū iij. Stat aliquē posse reputari vehemēter et rōnabiliter suspectum de hereſi dū dogmatizat doctrinā aliquaz vel de ipa dubitat. vbi vel qñ ali⁹ sil̄ia faciens vl̄ dogmatizās vl̄ dubitās suspectus in fide neq; hr̄i deberet. Patet in eruditis pfessoribus sacre scripture ⁊ sacror canonū. ⁊ in habentib⁹ reuelatiōem sp̄ālē respectu nō eruditorū rudiū atq; simpliciū. ⁊ in plat̄is q̄bus annexa ē obligatio ista sciendi. nedum implicite sed explicite.

Corollariū iiij. Stat in ħ sacro ꝓcilio ꝓstantien. repiri q̄sdā q̄ circa dilatōnez reprobationis nouē assertionū denūciatarū in matia homicidij/piurij ⁊ īsidiarū mortaliū nequaq; culpandi sunt. qm̄ alior⁹ exp̄ectabāt iudiciū. vbi tm̄ nō possunt alij de fautoria et suspitōe p̄uitaz heretice vehemēti vllatenus excusari. qm̄ ad eos spectabat puisiōis modus ⁊ pōdus hui⁹ negocij

Autoritates pro primo gdu.

Aug⁹ ad Hiero. ep̄la. viij. di. ix. decreti. Ego solis illis libris scriptorū. id ē scriptoribz q̄ ia canonici appellanť didici hunc timorē honorēq; referre. vt nullu eor⁹ scribēdo errasse audeā credere. ¶ Idē i ep̄la ad Hiero. Si ad sacras scripturas vl̄ causas admissa fuerint vl̄ officiosa mēdacia/q̄d i eis remanebit auct⁹. Que tandem de scripturis illis sn̄ia p̄ferť. cui⁹ pōdere id ē scripture a nūcte cōtentiose falsitatis ꝓtereť ip̄robitas ¶ Idē eadē dis. de vnico baptis. li. ij. Quis nesciat sanctā scripturā canonicā tā veter⁹ q̄z noui testamēti certis termin⁹ suis ꝓtineri. eāq; posterioribz oib⁹ epor rū lr̄is ita p̄poni vt d̄ illa oīno dubitari et disceptari nō possit vtrū verū vl̄ vtr̄ rectū sit q̄q̄d i ea scr̄tū ꝓstiterit eē. Epor autez lr̄as q̄ p⁹ ꝓfirmatū canonē vl̄ scr̄te sūt vl̄ scribūť. ⁊ p ꝑmonē forte sapiētiorē cuiuslibet i ea re p̄itior⁹ ⁊ p alior⁹ epor gr̄iorē autoritatē doctiorēq; prudētiā ⁊ p ꝓcilia licere reꝑhēdi si q̄d i eis forte a ꝓpitate d̄uiatū ē

Nota descriptōnes

aliq̄s q̄ sequūť ex p̄missis ¶ Ueritas catholica p̄t describi q̄ ē ꝓpitas habita p diuinaz reuelatōem imediate vl̄ mediate/explicite in ꝓp̄a forma ꝓborū. vl̄ implicite i bona ⁊ certa ꝓsequntia. ¶ Fides p habitu infuso describiť q̄ ē habitus supnaturaliť infusus inclinans ad credēdū catholic⁹ ꝓpitatibus ¶ Fides p actu describiť q̄ ē assensus ver⁹ ⁊ certus catholice ꝓpitatis ex infusa fide p ueniēs. ¶ Fides p habitu acq̄sito sic d̄scribiť ꝓformiť ad descr̄tōes q̄s dat p̄bs de scia arte ⁊ sapia. q̄ ē habitus ver⁹ ⁊ certus p auditū ꝓbi xp̄i acq̄situs. sicut dic̄ apl̄us q̄ fides ē ex auditu. ⁊ audit⁹ p ꝓbū xp̄i. Et Aug. dicit q̄ p scripturā sacrā fides salubrima gignit. Dicit ver⁹/ad d̄ntiā errorū. Certus ad d̄ntiā opinionū. Acq̄sit⁹ p auditū ꝓbi xp̄i/ad d̄riam scie artis sapie et itellect⁹. ¶ Fides p obiecto qñq; d̄r ipa ꝓpositio credita/vl̄ aggregatio m̄tor⁹ credibiliū seu ꝓpitatū catholicar⁹. vt h. Hec est fides catholica ⁊c. Qñq; d̄r ipa res significata p ꝓpositōem creditā seu catholicam. Et ita nulla res ē q̄n possit cadere sub fide Qñq; d̄r ipa rō credēdi/⁊ hec vna ē omnium credibiliū. s. auctas p̄me ꝓpitat⁹ reuelātis q̄ nūc videť i enigmate. Et sub hac rōe d̄r fides argumētū nō apparētiū. sec⁹ erit dū videbim⁹ facie ad faciē. ¶ Ueritas imptinēs ad fidē ē q̄ nec seq̄tur nec repugnat ad catholicas ꝓpitates. ¶ Ueritas sapiens fidē est ꝓpitas ꝓtinens aliq̄d vel aliq̄ q̄ sunt ꝓp̄rie de fide. cū aliq̄ vel aliq̄bus adiūctis q̄ nō ptinent ad fidē seu catholicā ꝓpitatez. Et opposita falsitas d̄r sapiens heresim. si id q̄d adiūctū ē sit tale q̄d nō possit vl̄ debeat rōnabiliť negari q̄uis nō sit de fide.

¶ Finit

Determinatio ī cō-

cilio Constantien. ¶ Eccl'ia vl' generale cō ciliū dū dictat aliq regitiua eccl'iaz ꝓcernē ria. papa nō est sic supᵖ iura positiua q̄ possit sic, plibito disponere dissoluere talia dicrata p eccl'iaz. eo mō ꝛ intētōe q̄b dictata ꝓclusaq̄ sunt. ¶ Eccl'ia vl' generale concilium q̄uisñ possit tollere plenitudinē ptāt papal' a xp̄o supnaturaliť ꝛ mistico: dirť collate. pt tñ vsū ei⁹ limitare sub certꝫ regul' ac legib; ī edificatōz eccl'ie. Et in ꝟ ē tori⁹ ecclesiastice reformatōis stabile fundamētū

Incipit tractatus

mgri Johis de gerson de ptestatōe circa materiā fidei ꝫ hereses diuersas.

Prologus

Protestatio seu reuocatio generalis aut ꝺditional' q̄ queritur nōnunq̄ assumi tāq̄ velamē ignorātie/ꝛ ad excusandas excusatōes ī peccatis/p̄ptim ab hereticꝫ/ꝓpositum declarare sub aliq̄b; ꝓsideratōib; q̄d ptestatō general' q̄d ꝺditional' reuocatio iuuāt vl' imporťāt. maxīe dū in ꝟ sacro Cōstātien. cōcilio sentim⁹ q̄ hereses vt cancer serpūt. et sub hmōi ptestatōib; delitescere q̄rūt/iunctis ptelationib; q̄ sub termīs iuris positiui velut ī causis ꝓphanis sedulo pcurāť vt nō ptinus ín lucē pdeat ꝟitatis catholice spēs atq̄ dec⁹ ¶ Finit phemiū.

Cōsideratio prima

Protestatio circa materiā fidei de q̄ sola nūc intēdim⁹/ est q̄dā ꝓfessio seu ꝓfessio facta exteri⁹ ad oñdēdū q̄d de fide ptestans sentiat interi⁹. iuxta illud apl'i ad Ro. x. Corde creditť ad iusticiam. ore aūt ꝓfessio fit ad salutē. Et sic ad salutē vt dixerit christ⁹ Luc. ix. Qui me eruberit ꝛ ꝟmōes meos. ꝛ filiꝰ hois hūc erubescet coꝛā angel' dei. Quo cōtra matthco teste dicebat Matth. x. Qui me ꝓfessus fuerit coꝛā hoīb; ꝓfitebor ꝛ ego eū coꝛā ꝑre meo. Ex q̄bus elicitť q̄ sicut credere cadit sub p̄cepto. sic cadit fidez exteri⁹ ꝓfiteri. sp q̄dez sz nō ad sp. cū sit affirmatiuū p̄ceptū Obligat āt sp et ad sp dū ex omissiōe ꝓfessionis libera dispēdiū fidei/vl' salutꝫ ꝺtrimētū ꝓbabiliť imminueret. vt coꝛā tyrānis. coꝛā hereticis. coꝛā iudicib;. coꝛā popul'. fides ē diuersimode palā ꝓfitēda/ defendenda. testificāda. ꝛ ex officio p̄dicanda. Hoc tur Aug. sup illud apl'i. optet hereses esse. i. ad Thoꝛ. ij. Et recitať. xxiij. q. vl. c. finali. Faciūt p ꝟ dicta scꝑture. Joh. x. ij. Petri. iij. Malach. ij. Ezech. iij. et. xxxiij. ꝛ alibi sine numero

Cōsideratio scda

Protestatio general' vel spēal' de ipsa fide nō īfert q̄ ptestans erraverit. sil'r nec reuocatio conditional'. Hoc est itaq̄ pspicuū. qm̄ hō q̄ntūcūq̄ fidelis dicere pt/ptestoꝛ q̄ nihil intēdo dicere nec puto dixisse ꝫ fidē. ꝛ si oppositū ꝓtigeret vel ꝓtigisset/illō ex nūc reuoco vl' retracto. Sic inueniūť doctoꝛes catholici q̄ñq̄ dixisse. imo ꝛ q̄tidianus mos apō exercitātes se ī actib; theologie scholasticis sic se hz. in q̄b; freq̄nter null⁹ est aut fuit de erroꝛe notat⁹ q̄ sic protestať aut ꝛuocat. Nihilomin⁹ aduertēdū ē q̄ refert ptestari vel ꝺditionaliť reuocare circa ea q̄ clarissime et explicite sūt de fide. sic q̄ deus ē oꝑs. q̄ prim⁹ est diligend⁹. Aliť ꝟo circa ea q̄ diť putabilitatē vel difficultatē habēt aliquaz In ꝑmo sic̄ dē casu fas ē dicere cum apl'o ad Gal'. ij. Si q̄s vob aliō euāgelizauerit etiā angel⁹ de celo anathema sit. Quocirca veniūt irridēdi q̄ñq̄z/imo ꝛ coꝛripiēdi nōnulli q̄ ꝓclusiōes theologicas posituri/ dicūt. Protestoꝛ q̄ nihil volo vl' itēdo asserere sz tm̄ disputatiue loq̄. Deīde ponūt talē aliquā ꝓclusiōez. Deꝰ ē oꝑs. deꝰ ētrinus ꝛ vn⁹. q̄si vicz ꝓclusiōes tales ñ ī certissima credulitate sz sub ꝓbabilitate tradi possint Deniq̄z sic ē iudicādū de oīb; ad q̄ pfitens' fidē suā obligať explicite credere/vel ex officio vel ex eruditōe/vel ex diuīa reuelatōe vel ex aliq̄ tali modo. Alioquin sicut dubius in fide infidelis est. sic ꝛ dubie pfitēs certam fidem. Necq̄ tñ negandū est q̄n ptestatio seu submissio reuerential' fieri possit sic̄ egit apl's ꝓferēdo euāgeliū suū. de q̄ p̄fuelatōem certus erat cū petro et aliꝭs apostolis. q̄b; tñ oppositū si fieri potuissz/ dicentib; nequaq̄z credidisset.

Cōsideratio tercia

Protestatio general' de fide stat cuz erroꝛe pticlari circa eā. et sil'r ꝺditional' reuocatio. Videm⁹ ꝟ et videmus in īpis hereticis q̄ errāt vicz ptinaciť

ꝓtra fidem circa ea q̄ tenenť explicita fide tenere/exteri⁹ ꝓfiteri. q̄z nihilominus vox ista est. ꝓtestor q̄ esse volo bon⁹ catholic⁹. ⁊ si scirem aliq̄d esse ꝰ fidē. illō statim vellē reuocare. sic Arrius. sic sabelli⁹. sic heretici nr̄i tp̄is plerūq̄z dixerūt. q̄s tū damnatio iudicial' interemit vl' ꝓdidit. Dat' ad considerat̄oem hāc rō tal'. q̄ stat q̄ aliq̄s credat aliq̄d in generali. vt q̄ fides catholica vera est et ꝓ hac mori vellet. q̄ nihilomin⁹ i speciali credit de aliq̄ ꝟitate catholica q̄ ñ sit de fide/errans ptinacit' circa illā. Sic' dicit Aristo. q̄ cōtingit aliq̄d scire in generali/et illud vl' nescire vel de illo dubitare in ptic'lari. Exemplū est de ista. Oīnis mula est steril'. h̄ aīal nō ē sterile demōstrata mula quā aliq̄s putat esse p̄gnātē ob turgidū ventrē. et nescit vl' nō aduertit eā ee mulaz. ⁊ ita sicut in h̄ casu iste nesciēter errat. sic et alī de q̄bus loq̄mur dicūť nesciēter hereti ci ꝓput infra docebimus.

Consideratio q̄rta

Protestatio generalis de fide ñ sufficit ad purgationē errātis ptinaciter. sic nec conditional' ꝓtestatio. Sequit' h̄ ex p̄cedenti. Cui⁹ etiā rō tal' ē. q̄z debet errās ptic'larit' ⁊ explicite circa ea q̄ sunt fidei q̄rere cauta sollicitudle ꝟitatez fidei. et obedire q̄site ac sufficiēter edocte. tā credēdo ī teri⁹. q̄z exteri⁹ pfitēdo. alioq̄n oñdit se nō patū corrigi. Oñdit q̄z se ñ credere sacre scp̄ture catholice/dū ñ credit eis q̄ sufficiēter ꝓtineri mōstrāť ī eadē scp̄tura formaliter/vl' in ꝓseq̄ntia cuidēti seu certa. q̄m si nō corrigit' ꝑ hāc regulā scripture nihil reliquum ē p q̄d ad viā ꝟitatis reducatur secluso miracl'o. Deniq̄z talis ꝓtestans seu conditionalit' reuocans/dum facit vel dicit oppositū sue ꝓtestatōis ac reuocationis ptz ip̄m nō inde iustificari. sz magz infici cū sit ip̄e sibimet ꝰrius. Rursus tal' alios ꝑ hmōi ꝓtestatōes ⁊ reuocatōnes ab errore nō reuocat neq̄z scādalū datū tollit. neq̄z captiuat intellectū sub deo in obsequiū fidei. Stat enī tal' ꝓtestatio cū infidelitate/cū scādalo cū tumore ⁊ arrogātia. Propterea statutū inuenit' in sacr̄z canōib⁹ q̄ errātes dū correcti recipiebāť dabāť libellus sue ꝓfessiōis absolute de fide ⁊ abiuratōis de errore. Recte q̄dē sicut et ī foro pn̄ali ñ suffic̄ sub ꝓditōe facta ꝓfessio. dū aliq̄s scit vel scire debz absolute q̄ peccauit. sec⁹ vbi nō habeť certitudo sed scrupul⁹ aliq̄s timidus ⁊ vacillās/ nesciēs si h̄ fecit. vel malo mō fecit. quēadmodū circa cogitatōes carnis q̄s ic̄otinēs sensit /trepidat vl' ignorat si ꝓsensit. quo casu sufficit ꝓditiōal' ꝓfessio ⁊ salua ꝟitate doctrina. Greg. Bonaz mētiū est inq̄t agnoscere culpā vbi culpa ñ ē. h̄ ē pn̄iam q̄si ꝑ culpa recipe q̄si reus esset. Sz opponit' ꝰ ꝓsideratōez de nesciēter heretico q̄ mētiret' ꝰ ꝓscīam si reuocaret. Responsio plana ē. q̄z tenet' ꝓscīaz deponere. ex q̄ supponitur q̄ ptinax ē. sec⁹ vbi q̄s errat nō ī putabilit'. q̄z ptūc nō tenet' ꝓscīētiā dimittere/sz bñ postmodū dū mouet' legitime. Facit ꝑ ꝓsideratōe calixtus sic habetur extra de pe. et re. c. i. Manifesta pctā ñ st occ'lta correctōe purgāda nec sub ꝓditōe

Consideratio quīta

Protestatio general' et cōditional' reuocatio ꝟaciter facte sufficiūt ad excusationē aut purgatōem dū ꝓtestās et cōditionalit' reuocans errāt circa ea q̄ nō tenenť explicite credere vel absolute ꝓfiteri. Declarat' h̄ ī illis q̄ pmptū habēt animū statī obediendi veritati cognite. vt si theolog⁹ aliq̄s vl' nō theolog⁹ erraret circa vnā ꝓpositōnem ī biblia positā. Exēpli gr̄a q̄ samuel vnxit in regē ip̄m saul. vel q̄ dauid fuit pastor ouiū. nō ideo diceret' statim heretic⁹. q̄z forte nūq̄z vidit vl' audiuit textū illi⁹ scp̄ture. sed postq̄z oñdit in textu sic haberi ꝓtinuo credit ⁊ assentit. ⁊ ita ꝓtestatio et conditional' reuocatio saluāt eum ne ptinax esse vl' fuisse ꝓdēnet'. p̄ptim dum de ig̃ātia sua p̄t afferre sufficiēs documentū. alioq̄n forte iudicaret' apud hoies ptinax fuisse. apud deū ꝟo maneret innoxi⁹. Propt'ea positū ē in ꝓsideratōe h̄ aduerbium ꝟaciter p q̄d excludunť. q̄ nō ex aīo sz ficte ⁊ inaniter ꝓtestanť dissidētes in semet ipis corde. voce ⁊ ope.

Consideratio. vi

Protestatio generalis de fide. q̄ dicūt aliq̄. sufficit mihi fides eccl'ie/ sufficit q̄ saluer in fide parentum/ sufficit mihi dicere. Credo in deū/non sal/ uat sp̄ hmōi ꝓtestātes etiā si nō errāt. Deducit' hoc/ q̄z nō sufficit sola fides general' ⁊ ip̄licita/sz explicita req̄rit' apud ist̄os q̄/ dez minus/apud alios āplius. ¶ Un̄ sym bolū generale apud oēs capaces rōnis est

illud.qđ posuit apl's ad Heb.xi. Credere enī oꝑtz accedētē ad deū qz est/z ināꝛētibꝫ se remūeratoꝛ sit. ¶ Poꝛro apđ christianos q̄bus facta ē aptioꝛ reuelatio de credēdis nō sufficit h̄ symbolū/sed debent explicite credere symbolū apl'oꝝ.z illđ addiscere p/tinus vt veniūt ad annos discretōis.sicut ab initio dū baptizabāt adulti fiebāt pr̄i catheciminī ꝓfitētes explicite fidem suā. quēadmodū ꝑ puulis patrini nūc rñdēt. Deinde sunt mlta de fide p vniuersos pe/ne xp̄ianos ꝓmulgata ī p̄dicatōnibꝫ /ī pi/cturis/ī mutuis relatiōibꝫ seu collatōibꝫ /ī obfuatōibꝫ autētic̄ celebꝛitatū sanctoꝝ.z ita de reliq̄s. Hec aūt talia q̄ publice fiunt nō est licitū sicut dicit canō ignoꝛare. Nō enī excusarent laici/si nō crederēt infernuz esse.si nō bonos angelos /si nō malos.si ñ sanctos et sctās.si nō ꝑterea decē ꝑcepta le gis/iuxta planū z textualē eoꝝ intellectuz. vt q̄ nō ē idolatrādū .q̄ nō piurādū.q̄ nō occidēdū.q̄ nō furandū.q̄ nō mechāduz. z ita de reliq̄s ꝑmis impſſiōibꝫ .legibꝫ ac ī scriptōibꝫ nature/q̄s nemo capax rōis ma ꝓ ime posteꝝ sibi tradite sunt ꝑ doctrinā p/mittit ignoꝛare. ¶ Amplꝰ ꝯo sunt alīj q̄s vltra simplices et cōmune vulgꝰ hoīm ne cesse ē hr̄e fidē explicitā de plimis multi/plici et spēal'ꝛ quadꝛuplici rōe Prīo ꝓpter officiū pastoꝛale sup alios vt pascāt eos ī fide et doctrina z ab hereticoꝝ argutijs sa piēter defendāt. Cōstat eī q̄ aliq̄ sunt ī ec/clesia ad h̄ obligati ex officio.alioq̄n nō es/set sufficiēter instituta. Isti aūt sunt plati. iuxta qđ ꝓfitent vtrūq̄ se testamētū scire. qđ et apl's sepi⁹ explicuit dū thimotheū z tytū carissimos discipulos īstrueret z alios Eccl'.xx.dicēs. Attēdite vob z vniuerso gre gi/in q̄ posuit vos spūsscūs epos regere ec clesiā dei zc. ¶ Deinde scđo sunt doctoꝛes in sacris lr̄is ꝓfessoꝛes q̄s ignꝛantia nō pōt excusare/q̄n sciāt explicite plimas ꝑitates ꝓtētas ī biblia/z al's ex eis deductas .Ali oq̄n doctoꝛis nomē et gđū dānabilit̄ z in excusabilit̄ vsurparent. Proinde sunt alīj de statu etiā laicali q̄s optet mlta scire đ le/gibꝫ diuinis p̄ceptoꝝ moꝛaliū/dearticula tim z explicite ppt̄ susceptū ab eis officiū. vt q̄ rectoꝛes ppl'oꝝ .q̄ iudices eoꝝ/ q̄ ꝓsiliarij vl' assessoꝛes sunt eoꝝđē rectoꝝ z iudicū/in cauſ varijs criminalibꝫ atq̄ ci/uilibꝫ. Quod anīaduertēs salomō petiuit a dño coꝛ docile z intelligēs ad faciēdū iu/sticiā.z ad faciēdū iudiciū. Est itaq̄ regu la q̄ null⁹ ea q̄ sūt officij sui ꝑmittit̄ ignꝛare. q̄ regula respicit nedū ꝑlatos maioꝛes aut p̄ncipes supioꝛes sz minoꝛes z īferioꝛes ī vtroq̄ statu clericali vt sūt curati z ꝓfesso/res in foꝛo pnīe.et in statu laicali vt p̄posi ti vl' baliui. Postremo ꝓsurgit q̄rto gene/ral' obligatio ad credulitatē aliq̄ explici/tā.nō ex solo gđu hierarchico/sz ex alijs do nis gtuitis.vt sunt viuacitas īgenij natu/ral'.vt iudiciū sollers.vt vis gnomica/ vel epyeikes.vt ꝑticularis eruditio.vt vehemēs applicatio ad scꝑturas sacras canonicas vl' ciuiles. Hic enī ꝓitatē hz illđ Bre. Tā tum ab vnoquoq̄ dñs exigit q̄ntū dedit. Quo fit vt ꝑspicua sit ꝓsideratio/q̄ dicta ē aduersus repꝛobaz nōnulloꝝ desidiā vel taciturnitatē.q̄ dū fides ꝓfitēda vēit explicite/se ī implicita latere tutos putāt. aut q̄ talentū mltiplicis doni natural' vel gtuiti qđ multiplicādū suscepant a dño spūalibꝫ incremētis/defodiūt in terrā supuacue vl' noxie curiositatis ꝛpal'.sibi blādiētes q̄ in fi de nō errāt.q̄ppe de ea nihil sciūt curāt vl' īterrogāt. Notet ꝑ ꝓsideratōe sctūs Tho. scđa scđe.q.ij.ar.vi. Explicatio inq̄t fidei ad inferioꝛes hoīes optet q̄ veniat ꝑ maio res.qđ ꝓbat auctē Dionysij /ꝓcludens q̄ optz eos plenioꝛē hr̄e noticiā de credēdis z magis explicite credere.

Consideratio .xii.

Protestatio general' seu cōditional' ꝑ reuocatio q̄ đ ab aliq̄bꝫ ptinacit erratibꝫ .Si hec ꝓitas mihi nota esz scit deus q̄ libēter eā coꝛde crederē ad iusticiā/z oꝛe ꝓfiterer ad salutē/nō excusat tales apud deū vel hoīes. Fundat h̄ sup il lud euangelij. Ecce venit hoꝛa z nūc ē vt oīs q̄ vos interficit arbitret se obsequiū p̄ stare deo. Sic apl's p̄us errās ī xp̄ianoꝝ psecutōe iudicabat đ seipso. Sic ad iude/os loq̄ns dicit.et nūc scio fratres q̄ hec ꝑ ignoꝛātiā feciſtis.q̄s tñ nō excusabat de ne ce xp̄i/dum alibi dicit Ignoꝛās ignoꝛabi tur. Erat q̄ppe iuris ignoꝛantia affectata crassa vl' supina Sic heretici duz se moꝛti tradūt ꝑ defendēdis erꝛoꝛibꝫ suis/ arbitrā tur se catholicos et mereri.habēt q̄ppe ze/lū.put dat aliq̄bꝫ testimoniū Paul⁹/sz nō ſm sciam.q̄re nō ſm sciam: Nimirū quia scīe dei(que ē scꝑtura sacra)suā sophisticā scientiā sic ꝓponūt q̄ eidē nolūt eē subiecti

ꝑ

q̄uis aliter sint sibimet ꝓscij/nō tñ in hoc iustificati.quia mentit iniq̄tas sibi.

Consideratio.xiii.

Protestatio generalis seu ꝯditiōalis reuocatio/qñcz sufficiūt excusare.ptestatōez apd forū exteriorus/quā ñ excusat in iteriori foro dei.z eȝ. Cōsurgit h varietas qm̄ aliꝯ iudicat deꝰ/aliꝯ hō.deꝰ ispicit cordaz scit qd̄ itus agak.ꝓformit ad ptestatōem seu reuocationē aut difformit ad eā.Vñanū ꝙo iudiciū id spectat qd̄ foris ē.z vñ certificari pt p signa/testes voces et opa. Quo fit vt ꝙe credēs interꝰ et explicite qñcz ñ possit h oñdere ꝺ testes z signa.aliqñ aūt fit ecōtra.vt q̄ facit ē heretic⁹ ī corde ille humano testimonio p allegatōz ignorātie vl aliter catholic⁹ censeak z absoluak.Qualit āt debeat aliq̄s pbare q̄ nō fuit ptinax p allegatōem ignorātie vl simplicitatȝ.h magis iuriby positiuis cautū ē.q̄by int cetera dr. q̄ allegās ignorātiā pbare dz illā. Tradunt sil̄z q̄by argumētis testiby et iudicijs pñt z debēt iudices eccl̄iastici ptinaciā ꝙincere p̄sentē vel p̄teritā in errante.

Consideratio.ix.

Protestatio specialis de fide sicut z absoluta reuocatio de errore requirunt ad iustificatōem illiꝰ q̄ ptiularē errorē absolute tenuit in ꝙbis z ī factȝ. q̄ si legitime monit⁹ facere renuit ipe ptinax cēsendꝰ ē.Ostendit ꝓma ps tali rōne. Nulla ptestatio seu reuocatio q̄ cōis ē oibus catholicis sufficit ad iustificatōz errātis ī fide ptiularit z explicite dū h scit aut scire dz.qm̄ nō ē idē iudiciū de catholico z errāte/sicut nec innocēte atcz pctōre respectu ꝓfessiōis sacramētal̄.Cōstat aūt protestatōem generalē cū reuocatōe ꝺditionali ab oib⁹ catholicȝ sine mendacio/sine diffamatōe fieri posse.Reḡit igit p errātiby specialioz reuocatio.Altera ps manifesta ē qz tal̄ nō oñdit se q̄rere cauta sollicitudīe ꝙitatē.sed forte q̄dā dissimulatōe palliata velamīe reuocatōis hmōi ꝺditional̄ q̄ ad ꝙitatē nō ē nisi q̄dā ptestatio fidei generalis z nō ꝓpe reuocatio.qz cōditional̄ nihil ponit.Facit p hoc quod dictū ē supius consideratione.iiii.circa finem.

Cōsideratio.x.

Protestatio catholica ꝺ fide/cū ꝛuocatōe pticl̄ari z absoluta ꝺ errore/ȝ iustificet errātē q̄ mō ñ sit habēdꝰ pinax aut hereticꝰ/nō absoluit tñ qñ tal̄ extiterit.Presupposita notorietate ꝓme ptis in vtroq̄ foro dei et hoīs.qz tal̄ corrigit z obedit ꝙitati.neq̄ tenet plꝰ errorē quē deserit p absolutā reuocatiōem.deducit altera ps.Cōstat itaq̄ h solo ꝓuari deū. facere.ſ. ꝓteritū nō fuisse.vt notat Hiero. z Salomō.Quisq̄s igit fuerit de ꝓterito sic adherens errori suo cuiꝰ oppositū tenebak explicita fide tenere aliq̄ modoz ꝓtacto .q̄ ꝓsistebat ī illo errore monitꝰ etiā legitime vel edoctus seu fraternalit̄/seu doctoralit̄/seu iudicialit̄ p scripturā sacrā/p rōem euidentē aut alit̄/tal̄ vere fuit ptinax ī errore/et ex ꝓsequnti nedū hereticās ſz heretic⁹ .ppter̄ea q̄ntūlibet emēdet nūc ꝓt declarari fuisse talis .atcz hereticoz penis subijci.sub perpetua carcerali custodia/vl aliter /sublatȝ sibi q̄buslibet dignitatis officij vl honoris insigniby.Solet tñ apud eccl̄iam mirificoz dia superaltare iudiciū/p̄ptim hūilitate reuocātis errorē spōte palā z absolute pspecta.¶Oz si dixerit ptestās hmōi.ecce patꝰ fui sp audire eccl̄iaz .audire determinatōem sedis ap̄lice vl sacri concilij.q̄liter accusoz nūc de ptinacia circa doctrinā aliquā ꝓuſ q̄z fuerit h mō declarata .diffinita z iudicata.Quid enī mihi de inferioriby iudiciby/ q̄d de doctoriby et erroz diffinitiōiby /q̄by obedire neḡcz astrigoz .vt q̄ subiectꝰ ei nō sum.ſz p̄latꝰ vt ipi.doctor vt ipi. Sic blādit ptinax arrogātia sibi/sic se fallit z alludit/tanq̄z vicz nihil explicite credendū sit nisi papa ꝓpus .nisi cardinal̄ illud sub p̄cisa ꝙboz forma sn̄ialit̄ dānauerint. Estita q̄z lōge alit̄ iuxta deductiōez illoz q̄ ꝓbant nullā inueniri posse nouā heresim.qz q̄cūq̄z dek illa pꝰ erat scꝑture sacre ꝺria ab ipa q̄z dānata.sicut mō(dicēte Aug.)si q̄d nōtiū est hic .ſ.in scriptura sacra damnatur. Fatemur nihilominus posse fieri declaratōez nouā.tā doctrinal̄z q̄z iudicial̄z de aliq̄ heresi/q̄ scꝑture sacre repugnās ē. q̄ declaratio et si fieri habeat p̄ncipaliozi ac superiozi auc̄te general̄z obligante p sedē ap̄licā z sacz ꝺciliū. fit nihilomin⁹ q̄tidie legitima declaratio tal̄ p doctores et expositores sacre scꝑture/ac p p̄latos inferiores q̄s oꝑtz explicite mlta scire ad istructōz populi sui. Hec aūt declaratio z si nō obliget vt

ꝑcise taℓ ē/alienos obligat tñ vt ꝓuincitur esse facta ꝓformit̃ ad sacrā scꝑturā/q̄ ē añcedēs.q̄ ꝓcesso si ꝓñtia negari rōnabiliter neq̄t ꝓcedēda ē ꝓñt̃ explicita ꝓclusio/que declarat̃ et inferℓ.qm̄ ex veris nō seq̄t nisi verū. Itaq; si q̄s diceret q̄ xp̃s nō habuit neruos.aut q̄ ois puer nō baptizat⁹ ꝑt licēter occidi.aut q̄ ꝑ bono cōi licitū ē falsū dicere.Talis pseuerās post declaratōz sufficientē sibi factaz nō excusaret a ꝓtinacia q̄ntūcunq; clamaret.peto iudicium eccℓie vel sacri ꝓcilij.huic me submitto.hanc audio.Pōt eq̄dez tali dici.qō actū ē ne agas. qō iā diffinitū ē diffiniēdū ñ expectes. diffinitū inq; ℞ si nō in eadē ꝙboz forma.tñ in effectu ℞ ī snīa.vñ fit vt aliq̄s vno tēpe teneat̃ aliq̄d explicite credere ad qō ꝑus fides ꝛplicita sat; erat ꝟm Tho.scḋa secūde q.ij.vbi loq̄t̃ ō credēdis ꝛplicite ℓ explicite

Consideratio .xi.

SProtestatio spēalis de fide.vℓ absoluta reuocatio specialℓ de errore.ñ ꝺz fieri necessario dū q̄s errat nescienter in fide. ¶Cōstat itaq; q̄ nullⁿ mētiri teneℓ.hic aūt nesciēter errās si se diceret errare mētireℓ ista tali ꝓscīa. Taℓ ꝑterea penas hereticoz vℓ infamiā etiā postea q̄z deꝑhendit̃ errasse et absolute reuocat nō īcurrit.Patuit ℞ in Aug.q̄ multa ꝑus nesciēter errata/postmodū absolute correxit sub noīe retractatōis. vel aliq̄ tali mō loquēdi qui reuocatōz ꝺnotabat.vtēdo talib⁹ verbis/temere dictū ē/min⁹ ꝓsiderate dictū ē. ℞ improbo.℞ nō approbo.℞ mihi ñ placz Noteℓ ad ℞ idē Aug.ad vincentiū.xxxiij. q.vlti.c.fi.et Belasi⁹ ibidē.q.ij.c. negatur. ¶Elicit̃ ꝓñter ex istis dñtia multiplex inter sciēter et nesciēter errātes.℞ int̃ sciēter et nesciēter hereticos.Et ℞ q̄ ad tria q̄ sūt crimen/mod⁹ et pena.iuxta qō noteℓ dictum Aug.xxiij.q.ij.c.dixit apl's.vbi ait. Qui sentētiā suā q̄uis falsā aut puersam nulla ꝓtinaci aīositate defendūt.ꝑti quā nō audacia sue ꝑsumptōis peperūt.sz a seductis atq; in errorē lapsis parētib⁹ acceperūt. q̄rūt aūt cauta sollicitudīe veritatē. corrigi parati cū inuenerint neq̄q; sunt int̃ hereticos reputādi.¶Uñ colligit̃ q̄ q̄ꝺruplex ē modus errādi circa fidē. Uno mō credendo q̄ fides catholica sit falsa /aut scꝑtura sacra.℞ sic errās dicit̃ sciēter heretic⁹.qz nō est ꝓatus corrigi/cū neget regulā ꝑ quam habet dirigi seu reuocari.Pōt alio mō q̄s errare credēdo generaℓ q̄ fides catholica sit vera.sz estimat aliquā eē fidē catholicaz q̄ in ꝟitate nō ē catholica. sicut arriani recipientes scꝑturā sacrā sz ad sensū puersū.qui sectā suā solā putabāt eē catholicā. hi sūt nesciēter heretici. Errāt āt p̄cedētes ī vtroq; mō ꝺ fidez quā tenent̃ explicite credere Sūt alij circa fidē errātes ī his q̄ nō tenētur ꝑtūc explicite credere℞ hoc dupliciter. Uno mō ꝓtinacit̃.qz nō pati sūt corrigi. sz ꝓpter supbiā suā aut aliť ꝓpriū defēdūt errorē.Altero mō dū pati sunt corrigi ꝓtinus agnita ꝟitate.qz nō ꝓtinaci aīositate defendūt errorē.sz ex sola simplicitate vel ignorātia sunt ī errore.Cetez int̃ hos q̄tuor modos ꝑmi magz peccāt q̄z scḋi.et secūdi q̄z tercij.¶Mod⁹ errādi silr diuersus est.qm̄ ī duob⁹ ꝑmis error inuenit̃ quez tenēt̃ explicite discredere et diffiteri.tercij ꝟo ꝑtinacit̃ errāt in illo cui⁹ oppositū ꝑtūc nō tenent̃ explicita fide tenere sz implicita. sed qz renuūt corrigi dicūt̃ heretici.Qualiter ꝟo deꝑhendat̃ aut cogℓscat̃ talis ꝓtinacia declarat̃ summatim ī aliꝭ .xij.ꝓsiderationib⁹ q̄ ad hāc vnā reducunt̃ hic ab Aug⁹.positā.q̄ tales nō q̄runt cauta sollicitudine veritatē.sed ei⁹ declaratōi resistunt omissiue vℓ ꝓmissiue/varijs modis per se vel alios.verbis aut factis.iudicialit̃ aut extraiudicialiter.terroribꝰ aut muneribꝰ. minis aut blādicijs/ꝓpter deꝑuatōz affectus cā alicui⁹ ꝓmodi tpaℓ assequēndi /vℓ incommodi deuitādi/circa diuitias delicias vel honores.¶Habemus in his triplr errāti bus diuersitatē in crimīe et in mō.pena si milit̃ diuersa ē q̄ ad aliq̄.Nihilomin⁹ tercij punient̃ sicut duo ꝑmi.si iudicialiter euocati se corrigere/si errorē absolute reuocare si ꝟitatē oppositā ꝓfiteri noluerint.qz relinq̄t̃ curie secℓari. aut si se correxerint penitētie salutari.Alt ꝟo q̄rit qz ñ iūgunt errori suo ꝓtinaciā nūc vℓ ātea/q̄uis sint corripiendi ꝑ reuocatōz erroꝛ.ipi tñ neq̄q; st̃ penis hereticoz plectēdi.nec ifamia notādi. sic ap̄ scholasticos theologos ī ꝑclara vniuersitate pisien.freq̄nt obſuat̃.q̄s protestatio generaℓ et ꝓditiōaℓ reuocatio iunit ad ℞ ne de ꝓtinacia notareℓ iūcta hūilitate q̄ ꝓtin⁹ reuocāt errorē nedū ꝓditionaliter sz absolute.q̄ ſuocatio suffic̃ mgr̃is ad purgatōz.nec ab actib⁹ studij legitimis exercē dis vel ꝓseq̄ndis reuocātes obīde ꝑpellūt

Consideratio.xii.

TProtestatio generaľ/aut ꝯditionaľ
p reuocatio/nō obstat ąn sic ꝓtestās
aut reuocās dici possit suspectꝰ de
heresi. qñqꝫ leuiť. qñqꝫ vehemēter. aliqñ vi
olēter. Patebit hec ꝯsideratio p ꝑcedentes
si docuerimꝰ ąs ē dicēdꝰ de heresi vel leuiť
vel vehemēter vel violēter suspectus. Et ꝟ
alꝫs latiozi ƒmōe declarauimꝰ/nūc sū matī
repetať. ¶Itaqꝫ suspitio leuis ꝓuenit ex si
gnis exterioribꝫ opeꝝ vel ỽboꝝ. ex ąbꝫ cog
nitis accipiť ꝯiectura q̄ ꝯcludi pōt nō ądē
frequēter/sꝫ raro seu ꝓtingēter vt ī paucio
ribꝫ ꝙ talia agēs vel dicēs ē hereticꝰ. Ita
qꝫ ꝯsequētia leuis ēť topica. sic arguerēmꝰ
Petrꝰ nō venit ad eccl'iaz in solēnitate nati
uitatis btē Marie ỽginis. g̃ nō bñ sentit ō
ea. vel sic. Petrꝰ assumit nomē dei freq̄nter
inuanū. deierās ť negās eū. g̃ nō bñ credit
de eo. ¶Porro vehemēs suspitio ꝓuenit ex
signis exterioribꝫ opeꝝ vel ỽboꝝ ex ąbꝫ co
gnitis accipiť argumētū ꝯcludēs frequen
ter ť vt in pl'ibꝫ ꝙ talia agēs vel dicēs ē be
reticꝰ/vt si ąs neget explicite palā ť public
ce ea q̄ debꝫ ex officio scire plꝰ q̄ꝫ alī q̄ꝫ
possit ī rei ỽitate negatio talis ex ignoran
tia ꝓuenire vel animi leuitate/nō ex hereti
ca ꝑuitate. ¶Dicimꝰ demū suspitōez eē vi
olentā q̄ sumiť ex signis exterioribꝫ operū
vel ỽboꝝ. ex ąbꝫ cognitis ꝯcludi solet effi
caciter ť vt sꝑ ꝙ talia agēs vel dicēs ē hereti
cꝰ. Quēadmodū si ąs p̄dicet publice ꝙ
ꝑs nō fuit verꝰ deꝰ. ꝙ deꝰ nō ē diligēdꝰ su
per oīa/ꝙ licitū ē passiz hoīes occidere sic
bestias. ꝙ iuramēta nō sūt tenēda. aut si pa
tēter adoret sepulchꝝ machometi. vel si de
ferat habitū ī deis appꝛobatū. nō ądē io
co faciēs ꝟ/sꝫ serio. Cōstat nēpe ꝙ possibi
le ē talia facientē vel agētē tenere ỽaciter ī
teriꝰ fidē catholicā. sic de Salomōe idola
trāte. ť de Marcellino idolis sacrificante
dicūt ml'ti/ꝙ neuter eoꝝ fuit hereticꝰ ī mē
te. Nihilominꝰ eccl'ia de exterioribꝫ iudicās
nō de occultis/arguet ī talibꝫ violētā p̄sum
ptōem. ť ƒm eā feret iudiciū. Exēplo Sa
lomōis de meretricibꝫ. iī. Re. iī. ť ꝟ nisi ta
lis violēter suspectꝰ se legitīe purgauerit. al
legādo vel ignorātiā vel timorē vel fictōez
vel aliq̄d hmōi/patū cozrigi se demōstrās
¶Quo circa patet valere pl'imū circa sus
pitōes hmōi assumēdas p argumētis ꝯsi
derare ꝯsuetudīes patriaꝝ locoꝝ tēpoꝝ ꝑ
sonaꝝ modos ť indicia. Eueīt ąppe ꝙ ỽ
bū vnū dabit suspitiōez heresis in vno lo
co vel in vna ꝑsona. qđ in alio loco vel ꝑso
na nihil reputabiť. Exēplū de negantibꝫ ť
despiciētibꝫ deū q̄tidianis ỽbis in certis ꝑ
tibus qđ in alīs ꝓtibꝫ multis hozridū iu
dicareť ť heresi ꝓximū. ¶Vas inteī ꝯsi
deratōes duodecī posuisse velut in trāscur
su suffecerit. xxix. mēsis octobzis. anni. M
cccc. xv. in ciuitate Constañ. vbi sacꝝ age
bať generale ꝯciliū. ꝑstāte coq̄ ē deꝰ bñdi
ctus in secula. Almē. ¶Finit.

Sequunť duodecī

ꝯsideratōnes ƒm totidē signa ąbꝫ solet ali
quis de ꝓtinacia notari vel ꝯiici circa ma
teriā heretice ꝑuitatis ꝑmittēdo q̄lis sit ꝑ
tinacie diffinitio vel ratio.

Cōsideratio ꝓma.

PErtinacie ꝓꝑia ratio q̄ errantē
p in fide seu hereticātē efficit here
ticū cōsistit in deꝑuatōe volūta
tis ꝑ supbiā aut aliꝫ officiū. dū
nō vult errās cauta sollicitudīe querere ve
ritatē. aut dū ꝑspecte mōstrateqꝫ renuit as
sentire vel erroꝛē dimittere. Dicit ēi ꝓtinax
ƒm Isido. quasi ímprudenť tenax. q̄ persi
stit in illo sez qđ deberet dimittere. Leterū
ꝓtinacie signū exterius multiplex inueniť.
ī Cū ąs sustinet excōmunicatiōez vl
tro. nec pōt se sufficiēter excusare. Et ꝟ su
miť ex iuris ꝓsumptōe iī. Alteꝝ cita
tus ꝑ leui sup fide etiā suspitione iudici
aliť renuit ꝯparere vel rñdere. et amplius
si sit ꝓsumptio vehemēs aut violēta. et hec
sil'z oriť ex iuris fictōe. iīī Alteꝝ est p
tinacie signū/dū ąs asserit et defendit erro
rē/cuius oppositā ỽitatē teneť explicita fi
de tenere. Teneť inq̄ vel ex publica ob
ꝛuatione vel ex ꝯmuni doctrina eccl'ie/vel
ex officio seu statu suo/vel ex informatōne
sufficiēti/vel ex naturali iudicio rōis. quē
admodū q̄libet capaꝝ rōis teneť explicite
credere nedū articulos fidei si sit christia
nus. sed etiā principia legis natural'/que
sunt de primis impssionibꝫ ť inscriptiōibꝫ
indelibilibꝫ/vt sunt p̄cepta decalogi rece
pta ƒm planū et vsitatū intellectū apd oēs
vtentes rōne. nō depꝛauata in q̄cūq̄ lege.
v Alterū ꝓtinacie signū dū ąs ỽitatez
fidei nedū nō querit cauta sollicitudine/sꝫ
declaratōem eius īpedit ne veniat ad lucē

maxime si ꝯciliū fidei speciale vl' generale ꝓpter ꝫ in se vl' in suis ipedit directe vl' indirecte molestat atq; psequit. vi ¶ Alterū ptinacie signū dum qs ꝟitatē eccl'ie docentes seu determinātes odire se mōstrat. et psequi ꝟbis atq; factꝫ. etiā si dicat seu protestet se velle tenere qđ eccl'ia tenet vel determinabit/ꝛ q; patus ē stare iuri. qz si facta ꝫ dicant hoc est eqtas simulata /q̄ duplex est iniqtas. solent etiā q̄tūlibet heretici taliter ptestari se catholicos esse qđ eos ab heresi nō excusat ꝛc. vij ¶ Alterꝫ ptinacie signū dū qs negat ꝟitatē quā ꝓpus docuit vl' cōfessus est. nec est pbabile q; sit etiā oblitus. qm̄ ꝑm iura ꝓmo dicto credi dꝫ. viij Alterꝫ ptinacie signū/dū qs petit declarationē veritatis a pitis doctoribꝫ seu iudicibꝫ. que dū facta ē nihilominus repudiat nulla penitus assignata rōe. ix ¶ Alterꝫ ptinacie signū. dum qs potens ꝓmouet seditiones/suscitat bella in ppl'is et regnis. ideo qz facta ē alicui⁹ ꝟitatis catholice declaratio vel erroris reꝓbatio x ¶ Alterū ptinacie signū/dū qs iurat se malle mori q̄ꝫ ꝫ honorē suū q̄cq̄ꝫ ꝑmittere fieri vl' errorē aliquē reuocare. ponit ei obicē ꝓme atq; ꝟitati. xi Alterꝫ ptinacie signū dū qs fouet errātē ꝛ defēdit iudicialit vl' extra iudicialit sciēs nihilomin⁹ aut scire debēs hūc errare. xij ¶ Alterꝫ ptiacie signū/dū qs nō resistit erroribꝫ dū ꝑt ꝛ dꝫ. debet inq̄ꝫ vel ex officio sicut iudex. vel ex fraternali caritate/sicut vniuersi. qm̄ agētes ꝛ ꝓsentiētes ꝑm apl'm pari pena puniūt. cōsentiūt aūt q̄ alios dū pūt (vt dicit canō) ab errore nō reuocāt). Deniq; ista lati⁹ declarat ockam. iiij. pte. i. dialogorū. ꝑm q̄ signa poterit applicatio particulariter fieri ꝛc.

¶ Finiūt. xij. ꝓsideratōes ꝑm totidē signa q̄bꝫ solet aliq̄s de ptinacia notari vl' ꝓuici circa materiā heretice ꝟitatꝫ. ꝑmittēdo q̄ lis sit ptinacie diffinitio vel orō

Incipit tractatus

magistri Johis de gerson. quō et an liceat in causis fidei a sūmo pontifice appellare. seu eius iudiciū declinare.

Queritꝫ vtrum hec assertio sit catholica/tā iure diuinitus ꝓmulgato q̄ꝫ etiā hūano q̄bꝫ sacroꝝ canonū auctas innitit/nulli fas est a supmo iudice vicꝫ apl'ica sede seu romano pōtifice iesu xp̄i vicario in terrꝫ appellare. aut illi⁹ iudiciū in causis fidei/que tanq̄ꝫ maiores ad ipm et sedē apl'icā deferende sunt declinare. ¶ Arguit q; sic auctē sctissimi dñi Martini pape q̄nti in sua cōstitutōe ad ꝑpetuam rei memoriā factaꝫ ꝓmulgata i ꝓsistorio gñali celebrato ꝓstañ. vi. ydus marcij/pōtificat⁹ sui anno primo vbi repitur hec assertio sic dicit ꝛ videt in canonū lr̄a manifeste fundari

Arguit in oppositū ꝓmo auctē determinatōis siue ꝓstitutōis generalis ꝯcilij constañ. q̄ determiatio multiplicit facta ē et pcticata. et specialit in sessiōe publica celebrata die. vi. aplis. Anno M. cccc. xv. q̄ sic habet inter cetera. Et ꝓmo declarat q; ipa sctā synodus in spūsctō legitime ꝯgregata generale ꝯciliū faciens ꝛ eccl'iam catholicā militātē repūtās ptātē a christo imediate hꝫ. cui q̄libet cuiuscū q̄ status vel dignitatꝫ/etiā si papal' existat obedire tenet in his q̄ ptinēt ad fidē ꝛ extirpatiōem dicti scismatis /ac generalē reformatōem eccl'ie dei i capite et in mēbrꝫ. Itē declarat q; q̄cūq̄ cuiuscūq̄ stat⁹ vel dignitatis/etiā si papal' existat/q̄ mādatꝫ /statutis seu ordinatōibꝫ aut p̄ceptꝫ hui⁹ sancte synodi ꝛ cuiuscūq̄ alteri⁹ ꝯciliꝫ generalis legitime ꝯgregati/sup p̄missis seu ad ea ptinentibꝫ factꝫ vl' faciēdis obedire ꝓtumacit ꝓtēpserit/nisi resipuerit ꝓdigne pnie sb̄ q̄ciat ꝛ debite puniat. etiā ad alia iurꝫ subsidia si opus fuerit recurrēdo. ¶ Deceps arguit rōibꝫ ducētibꝫ ad incōueniētia manifesta ꝫ ius diuinū patit et humanū.

Sequeret enī pr̄i mo q; papa nō subq̄ ceret legi diuine vel euangelice/q̄ general' absq̄ oī exceptōe pmlgata ē a xp̄o Mat. xviij dū loqueretur ad psonā petri /sicut tradit eccl'ia/et circūstātia textus satꝫ ꝛ indicat. Si peccauerit in te fr̄ tu⁹ ꝛc. Seq̄t. dic eccl'ie/ q; si eccl'iam nō audierit sit tibi sicut ethnicus ꝛ publican⁹ ꝛc. Hoc aūt ꝓseq̄ns est erroneū manifeste. qm̄ papa est frater nr̄. alioq̄n nō deberet dicere pr̄ noster /si nō sim⁹ fr̄es ipe ꝛ nos. sed haberet dicere /pr̄ meus vel pr̄ mi. sꝫ nec cardiales nec epos fr̄es appellare deberet. Deniq; ꝓstat q; ē prim⁹ nr̄ ꝛ ex ꝓseq̄nti frater. nō obstāte q; pr̄ sit. Est insup papa peccabil'. qm̄ circūdat⁹ est infirmitate/sicut notat ad Hebre. v.

Quereꝛ scdo q paul⁹ egisset ꝓtra ius diuinū et humanū dū restitit petro in faciē. ℏ est publice et coꝝ eccl'ie congregatōe / sicut habeꝛ ad Gal. ij. Nec em̄ resistētia nō fuit minoꝛ puocatio Pauli ꝙ Petꝛ / q̄ fuisset appellatio ad ecclesiam / immo fuit equualēter appellatio. Uñ ꝛ si petrus desistere noluisset. fuissꝫ ab eccl'ia ꝓdēnādus. Cōstat aūt q Petr⁹ erat summus pontifex / ꝛ fm doctoꝛes confirmatus in fide ꝛ gr̄a post pēthecostē. Propterea dicūt q Petrus nō errabat in fide / nec hereticabat. sꝫ tantūmō nimis dissimulanter se habebat circa obseruatiōꝫ legaliū. dicebat ideo Paulus q nō recte ambulabat ad veritatē euāgelij / ꝛ q reprehensibilis erat. Ex quib⁹ palam elicit q sūmus pōtifex q̄ succedit Petro in apl'atu / reprēdi potest publice p doctoꝛē theologuꝫ. q̄ in officio p̄dicatiōis succedit Paulo. etiā vbi nō hereticaret vel erraret in fide. Et ℏ sil'r elicitur generali⁹ ꝛ incōuincibili⁹ / ex auctoꝛitate p̄ie allegata. Si peccauerit in te frat tu⁹. quēadmodū pluries in sacro Constañ. ꝯcilio latissime deductum est in sermonib⁹ publicis ꝛ multiplicibus scripturis quoꝝ copie sunt apud multos.

y Quereꝛ tercio / q papa q̄ est membrum coꝛpis ecclesie sicut homies alij siscandalizaret totū coꝛpus ipse nō esset rescindendus vt totū coꝛpus sanuꝫ fieret. contra doctrinā xp̄i euangelicā / fundatā in sil'itudie iuris natural'. Math. xviij. cum glosis ꝛ determinatiōib⁹ doctoꝛum in materia de scandalo / se fundantiuꝫ in hac lege diuina ꝛ naturali.

Quereꝛ q̄rto / q Petrus summus pōtifex nō debuisset cōpelli reddere rōnem ab apl'is ꝛ fratribus qui erāt in iudea / qꝛ visitauerat Corneliū gentilē. cui⁹ tñ oppositū dī exp̄sse Act. xi. cum adisset Petrus Hierosolymam. s. vbi erat eccl'ia / disceptabāt aduersus illū q̄ erant ex circūcisione dicentes. quare introisti ad viros p̄putiū hñtes / ꝛ māducasti cuꝫ illis? ꝛ statim subiungit obediētie Petri respōsio. dās in hoc successoꝛib⁹ suis formam debite humilitatis. quam exp̄ssit ep'le sue ꝑme cap. iij. Parati inquit semp ad satisfactiōez omni poscēti vos rōnem de ea q̄ in vob est fide ꝛ spe. Q, si in destructiōe fidei sūmus aliquis pontifex volēs supbire / nollet hoc facere / cōstat q a fratribus eque posset accusari sicut ꝛ Petrus.

Quereꝛ quinto q alicui iniuria / to p papā sicut pōt euenire / taꝫ in coꝛpe q̄ꝫ in membꝛis / imo ꝛ in fama / circa ea q̄ fidei sunt. nō pateret in casu dabili aliq̄ defensio vel grauaminis subleuatio qō est ꝙ ius naturale. cui ius diuinū nō repugnat. Ptz tñ ꝓseq̄ntia dato casu tali vel sil'i. Sit petr⁹ q̄ p̄dicet coꝛā papa et multitudie populi copiosa / q xp̄s fuit verus ꝓpheta. iubeat tunc papa q detrudat in carcerem eo q p̄dicat istam veritatem. Sentiat Petrus q si appellet ad concilīū generale submittendo se eidem. q ꝓp'ꝫ protiget eum nec scādalizabit in doctrīa eius sꝫ manebit in recta fide / q xp̄s fuerit verus ꝓpheta. si aūt nō appellauerit. ꝓp'ꝫ reputabit q papa veꝛ dicat ꝛ bñ faciat. ꝛ ita deseret fidē cū p̄dicatoꝛe suo. Querit in casu / si Petrus dicere poterit / ꝯcilium appelloꝛ quemadmodum Paulus timens a sedition occidi. clamauit / cesarē appello. Hāc aūt materiā latissime et studiosissime p̄secutus ē ꝛ fundauit Ockā in dyalogo suo. cuius soli⁹ aucti nō optet inniti. q̄uis fuerit egregi⁹ theologus. sed innitendū est rationib⁹ suis p q̄nto robur et auctem accipiunt a sacra scriptura. cui⁹ ꝓcēptus cū suis p̄fessoꝛib⁹ sepe duxit et ducet i errores

Quereꝛ sexto q in nullo casu papa posset iudicari vl' deponi p generale ꝯcilīū / q̄tūcūq̄ crimiosus esset vl' scādalosus eccl'ie. ptz ꝓseq̄ntia. qm̄ ex opposito seq̄t oppositū. Si enim papa p̄t iudicari vel deponi p generale ꝯcilium. ipe poterit denūciari p aliquē vel aliq̄s coā ꝯcilio p̄senti vl' futuro. Qui si velit grauamen inferre talib⁹ denūciare volētibus. nōne poterūt ipi se ponere extra man⁹ suaſ vel ptātē / ne de facto ḡuet eos ꝛ opp̄imat iniuste. ℏ aūt facere ē vere et eq̄ualēter ab eodē appellare. Et ℏ practicatū ē in ꝯcilio pisano p vtrūq̄ collegioꝝ duaꝝ obediētiarū. s. gregoꝛij ꝛ bñdicti sic in suis obediētijs nūcupatoꝛū. ¶ Hoc etiā p̄cticatuꝫ est p q̄sq̄ reges ꝛ p̄ncipes q̄ se subtraherēt ab obedientia illoꝛū q̄s isti vl' illi iudicabant esse sūmos pōtifices. q̄ tñ subtractōes approbat e sūt p sacrū Cōstañ. ꝯciliū. quedā exp̄sse. quedā implicite vl' eq̄ualēter.

Quereꝛ septimo ꝛ magꝫ ad hoīez Z q ꝯciliū generale nō essꝫ supꝛa papā / vel iudex pape legitim⁹. cuiuꝫ

oppositū determinauit et practicauit sacrū Lonstañ. ꝯciliū. ¶ Nō enī ꝓcessum ē ad inchandū depositōez Johis/ q̄usq̄ fuisz articulus iste declarat⁹. sic̄ apparet ex actis ciusdē concilij. qm̄ aliq̄ videbāt sup ꝑ hesitare. ¶ Lōstat aūt q̄ ab oī hoīe q̄ hz legitimū supiorē iudicē siue sit vn⁹ hō siue vna cōitas/ pōt si rōnabil' ꝛ vrgens īmineat cā fieri appellatio ad eundē iudicē. ¶ Et si dicat ꝙ put aliq̄ fingere volūt q̄ ꝯciliū non est sup̄ papam nisi qñ ē hereticꝰ seu deuiꝰ a fide. in q̄ casu nō ē mirū inq̄unt si conciliuz sit sup̄ talē papā. q̄ desyt esse papa ꝛ ē inferioz omni hoīe. ꝛ ita nituñt etiā euadere ill̄ā ieuasibilē xp̄i legez. Si peccauerit in te frater tuus ꝛc̄. ¶ Hoc breuit ad p̄sens ffelix. Primo q̄ Johes nō ē accusat⁹ vl' ꝓuictus de heretica p̄uitate/ ꝛ tñ ꝯciliū vocauit ꝛ iudicauit ip̄m tāq̄z suū subditū. Uñ ꝛ in toto ꝓcessu vsq̄ p⁹ sniam diffinitiuaz sue depositōis/ f̄putaꝰ ē ab eodē ꝯcilio verus papa. ¶ Ampliꝰ nō ē veruz ꝙ papa eo facto q̄ cadit in heresim p̄ftim latentē/ sit depositꝰ a papatu. sicut nec est verꝫ d̄ alīs ep̄is/ quēadmodū ista matia declarata est alibi latius. Reducendo hāc opinionē ad mltiplex incōueniēs/ sic̄ ad incertitudinez eccl'iastice policie. ꝛ susceptiōis sacr̄oꝝ. Et ad fauorabilitatē dānate doctrine Johānis wycleff/ q̄ principaliter innitebāt tali fundamēto/ ꝙ nullꝰ existēs i pctō mortali erat papa vel ep̄s nec ꝓsecrabat ꝛc̄. Et q̄ bñ pōderat cās reprobatōis huiꝰ doctrine wicleff i hac pte. ille vel sil'es cause cōcludunt ꝙ pctm̄ heresis licz reddat vnuz p̄latū dignū depositōe iūcta ptinacia/ non tñ reddit eū depositū eo facto/ sed req̄ritur humana depositio. Sicut enī nulla sctitas q̄ntūcūq̄z magna ꝓstituit aliquē in statu papali vel ep̄ali nisi p electiōem hūanaz de lege ꝓmūi/ contra opinionē waldensiū. Ita nulla iniq̄tas remouet aliquē ab ep̄ali gdu vel papali de ꝓmūi lege si nō interueniat hūana depositio. ¶ Ampliꝰ tercio q̄ ad ꝑ arguit ꝙ ꝯciliū sit iudex pape nō hereticī. īmo sancti assignādo casus mltos i quibus aliq̄s ep̄s verꝰ papa poterit p mltos testes diffamari de heretica p̄uitate seu fautoria heresis. aut p vehemētes ꝓiecturas ex opib⁹ ꝛ uersatiōe diffamabit apd̄ multos ꝛ gues ppl'os ꝙ nō recte ambulat ad ꝓpositum euāgelij/ aut ꝙ lapsus ē in heresim iaz damnatā. aut ꝙ nouam velit cōfingere/ cōstat ꝙ existente generali cōcilio vel p̄me futuro/ poterit idē papa iudicialiter ꝓpelli vt purget se. quēadmodū exēplificatū ē de petro. ꝙ si nollet hoc facere prout facere noluit Marcellinus sine accusatōe sua d̄ idolatria/ nonne cōciliū posset ꝓsequi ad depositōis sue sententiā ꝓcedere. Et si dicat ꝙ nō ex quo nō est hereticꝰ. Rñdetur ꝙ apud iudiciū ecclesie vbi circa ea que facti sunt fallere pōt et falli. simile est iudicium de his que non apparent et que non sunt. ¶ Et p hoc elidit manifeste friuola respōsio dicentiū papā non subiici correctōi fraterne aut iudiciali iusse a christo vbi p̄us. Si peccauerit ꝛc̄.

Equeret octauo et ad hoīem multiplex incōueniēs in eis que facta sunt ꝛ q̄ adherētes p̄dicte assertiōi nullatenus existimādi sunt ꝓcedere velle. Et primo ꝙ Johes olim vicesimusterciꝰ reputād⁹ ē adhuc papa sicut p̄us. ꝛ ita ꝙ sanctissim⁹ dñs nr̄ papa martinꝰ nō est legitime electus neq̄z papa. ꝙ idē dñs nr̄ et suū collegiū noluit ea q̄ ꝯciliarit facta sūt p sacrū Lonstañ. concilium inuiolabilit̄ obseruare. Cuius tñ oppositū idē dñs nr̄ pluries palā dixit ꝙ impatoꝛ nō est cōfirmat⁹ in imperiū. ꝙ quicūq̄ peccāt attēdentes p̄edicta/ q̄ dant obediētiā dño nr̄o sūmo pōtifici tanq̄z pape. Deniq̄z petrus d̄ luna fuisset iniuste et ꝓperam accusatus in concilio de materia heresis p̄cipue et principaliter. Quoniā in quadā constitutōne que de verbo ad verbū ponit in actis concilij ip̄e conatus fuit determiare ꝙ nunq̄z licitum est aut fuit facere sbtractionē ab eo neq̄z ab aliq̄ vero papa. fundās se in ꝑ ꝙ papa nō habeat supius iudiciū in terris. nec potest ab aliquo iudicari. Dec autē reputata fuit hereticalis cōstitutio/ ꝛ ita de plurimis inconuenientib⁹ diceret.

Postremo dimissis illis que sunt in facto circa iustificatōem vel iniustificatōez appellatiōis dñoꝝ polonoꝝ. nā multa hinc ꝛ inde diuersa imo aduersa et cōtraria vident asseri/ circa que theologicū negociuz nō versatur nisi p q̄nto sub regul' generalibus ꝛ autētic⁹ dare⁊ ars/ sicut ꝛ data est/ cōuincendi aliquē de ptinacia ꝛ fautoria heretice p̄auitatis. Conuertat tandem inquisitio ptic'late q̄stiōis circa vltimā ptic'laz

BIBLIOTEKA GŁÓWNA w Poznaniu Uniw. im. A. Mickiewicza

suam q̄ sic habet. q̄ nulli fas est ꝛc̄. Illius videlicz ap'lice sedis seu romani pōtificis iudiciū in causis fidei. q̄ tāq̄ maiores ad ip̄m ꝛ sedē ap'licā deferēde sūt declinare.

Sunt aliqui sicut dicit/ q̄ min⁹ istā ꝓticulam reputāt sustinibilē q̄ ꝓcedētē. q̄lificātes eā/ q̄ ē palā hereticā/ et tot⁹ ecclesiastice hierarchie circa fidei defensiōez seu ꝓfuatōez finalē ꝛ resolutiuā subuersiua ¶ Hitunk aūt fundare dictū suū ī aliq̄b⁹ ꝓpositiōib⁹ q̄s reputāt catholicas ꝟitates.

Prima ꝓpositio.

In causis fidei iudiciū inniti debz ifallibili regule. sic q̄ vltim⁹ et sup̄mus iudex cui sn̄ie necessario stādū ē tāq̄ ꝟe catholice/ nō sit a fide deuiabil'. alioq̄n staret ī casu q̄ hoies obligarēt assentire ꝺ fidem.

Scōa ꝓpositio. In causis fidei non habet in terra iudex infallibil'. vel q̄ nō sit deuiabil' a fide de lege ꝓmuni/ ꝓter ip̄az ecclesiā vniuersalē vel conciliū generale eam sufficienter rep̄sentās.

Tercia ꝓpositio. In causis fidei nullus particularis hō ꝑ suā determiatōz pōt de ꝓpositōe nō hereticā facere hereticā. sic nec de catholica n̄ catholicā. ita nec papa nec ep̄s ꝓprie et ꝟe loq̄ndo p̄nt ꝓpositōez aliquā hereticare. P̄nt tn̄ ꝓpositōz aliquā q̄ videt aliq̄b⁹ non hereticā declarare q̄ sit hereticā/ et ħ iudicialit'/ sicut doctores scolastice ħ faciunt vel doctrinalit'. Et ħ appellat facere articulū/ diuersimode tn̄ quia pape determinatio penal' extēdit se ad om̄s fideles/ sz ep̄alis tm̄ modo ad subditos suos vt ꝓcise est episcopalis.

Quarta ꝓpositio. In causis fidei nulla determinatio iudicial'/ ep̄i imo nec pape solius ꝓcise vt est ep̄i vel pape ligat fideles ad credendū q̄ ita sit de ꝟitate fidei sic ꝓtēdit sua declaratio. q̄m tā papa q̄ ep̄s deuiabiles sūt a fide. obligat tn̄ subditos sub pena excōicatōis tal' determinatio q̄ nō dogmatizēt oppositū tal' determiatōis nisi appareat manifesta rō repugnādi/ vel ꝑ sacram scripturā vel ꝑ reuelatōem. vel ꝑ eccl'ie seu general' ꝓcilij determinatōez.

Quinta ꝓpositio. In causis fidei sicut ꝓt declinari iudiciū ep̄i si appareat deui⁹ a fide/ et reqri iudiciū pape. sic de papa r̄spectu general' ꝓcilij suo mō dici pōt. Et ħ est ad formā rn̄siua/ seq̄ns ex p̄missis. iūcto q̄ apud summū pōtificē ꝛ eius sedē romanā ꝓt esse q̄nq̄z raritas ꝓtoz in sacris lr̄is ꝛ ī vera fide ꝓbatorū magz q̄ apud q̄sdaz ex ip̄is qui generalia habēt studia sacre scripture ꝛ aliarū facultatum.

Sexta ꝓpositio. In caus fidei illa cā ꝺz maior esse/ nō q̄ est de re maiori sic ꝺ trinitate ꝛ vnitate ꝓsonaz. sz q̄ difficil'ē ꝛ ambigua ad determinādū/ iuxta textū scripture Exo. xvij. Deut. xvij. Et. ij. Paralip. xix. In q̄b⁹ fundant canones dicētes q̄ cause maiores fidei sunt ad sedē ap'licā referēde.

Septima ꝓpositio. In causis fidei poterit vna causa dici maior apud aliquē episcopū vel dyocesim. q̄ apud aliū ep̄z vl' dyocesim nō reputabit esse maior. vl' ad superē sicut ad papā remittēda. qz. s. apō talez ep̄m vl' dyocesim ꝓpt abundantiā theologoz causā tal' non reputabit difficilis vel ambigua. sz ꝑ sacrā scripturā iam damnata vel approbata.

Octaua ꝓpositio. In causis fidei nō min⁹ aliqñ occurrēdū est siue p episcopū/ vel p summū pontificē siue p generale concilium/ dum cernunt oriri scādala et errores crudeles et impij cōtra pacificū conuictū christiani ꝑpli/ q̄ maxime cōsistit in obseruatōe mandatorū dei de ꝟuādo iuramēto. ꝛ de nō interficiēdo hoies auctoritate ꝓpria. et de nō ꝓstādo ad vsurā. vel de nō rapiēdo/ vl' de nō adulterādo. q̄ꝫ dū ī surgūt errores ꝺ aliq̄s de articulis fidei qui nūerati sunt in symbolo. ¶ Formāt igit' ratōez suā q̄ ꝓdictā ꝓticulā impugnāt/ iuxta ꝓpositiōes p̄missas p̄sertim iuxta q̄nq̄z primas. Fas ē in casib⁹ ꝓcernētib⁹ causas fidei declinare illius iudiciū. q̄ repiret deui⁹ a fide. vel eis q̄ fidei sunt cū suis ꝓsiliarijs vehementer suspectus/ ꝑ apta signa nimie dissimulatōnis vel acceptiōis ꝓsonaz/ vel aliūde multis modis. sed (loquēdo sp cum reuerentia) staret aliquē summū pontificez cū suo collegio sic posse deficere circa ea q̄ fidei sūt. quēadmodū petr⁹ ꝛ alij ap'li defecerunt in passione. ītmo q̄ min⁹ videret sic petrus deficiebat nec recte ambulabat ad veritatē euāgelij. et rep̄hēsibilis erat dum paulus sibi restitit in faciē/ ac pinde declinabat et⁹ iudiciū. g̃ fas est interdū summi pōtificis iudiciū ī causis fidei declinare.

¶ Hec aūt dicta sunt vl' argumentata magis ad veritatis inquisitōez q̄ꝫ ad alicuius

ꝑtim sctissimi dñi Martini pape reꝑhēsi onē. attēto q ꝓstitutio sua q̄tū ad illa que fundaꝝ i facto ñ iacz sub theologica reꝑhē siõe. Et q̄tū ad alia q̄ ius ꝓcernūt sic ē ꝑdicta ps excepta. Dicerēt beniuoli sui q non obstātibꝫ allegatõibꝫ ī oppositū illā ꝑt suscipe rõnabilē ꝛ verā interꝑtatõem / sic recipiūt ꝓstitutões positiue decretis inserte q̄bus innitiꝫ. Sic intelligēdo q nõ ē fas appellare a papa vl̄ eiꝰ iudiciū in cauꝝ fidei declinare. nõ q̄dē ꝑ oīm ꝛ ī oī casu. sz qñ facit id qõ ī se ē / ꝛ qñ nõ apparet deuiꝰ a fide sz ambulat recte ad ꝓfitatē euāgelij sine ꝑsonaꝝ acceptõne. quēadmodū in ꝓhemio et narratõe sue ꝓstitutõis dicit esse faciendū ꝑ summū pontificē. et q ita fecit affirmat. Nam ꝓstitutões et leges ꝑm Aristo. ferūꝫ vniuersaliꝫ. q̄uis ī aliq̄ casu dabili pati possunt instātiā. ¶ Porro dñs nr̄ tollere potest efficaciꝫ suspitõez sinistrā q̄ ꝑ sctitatē suam fieri posset si dicta sua factis ꝓpenset. Þ ē si sponte nullo inq̄rēte dānet doctrinā illā pestiferā ꝛ crudelē ꝑ polonos cū siliꝫ ꝛ alijs. cū tali celeritate ꝛ rigore q̄lem fidei materia ꝛgēs in scandalū et pniciē reipublice postulat ꝛ req̄rit / ꝑcul abiecta q̄uis acceptõe ꝑsonaꝝ.

¶ Finit tractatus mgr̄i Johis de gerson sacre pagine ꝓfessoris eximij. quõ ꝛ an liceat in causis fidei a sūmo põtifice appellare seu eius iudiciū declinare.

Sequitur libellus

eiusdē doctoris articuloꝝ theologicoꝝ ꝛ scholastice ꝓpositoruꝫ ꝑ Petꝝ de luna ad ꝓuicēdū eū fuisse et esse notorie hereticū ꝛ ꝑtinaciꝫ errasse ꝛ errare ꝑ catholicā ꝛ euangelicā ꝛitatē sup ptāte et auctē eccl'ie. Et ꝓtinet duos tractatus. In ꝑmo ponūꝫ generales articl'i. In secūdo speciales. et sub sumpti specialiter ex generalibꝫ

Primus articulus

A Et ꝑmo ꝓstat q iste est articulꝰ fidei q est vna sctā catholica ꝛ apostolica ecclesia.

¶ Secūdus articulus ¶ Itē q hec vnitas eccl'ie nõ sic depēdet a ꝑsona pape esse ꝑtialiter q̄n posset manere vna ꝛ maneret ꝺ facto / q̄n nullꝰ ē papa in ecclesia.

¶ Terciꝰ articulꝰ ¶ Itē q̄uis vnitas eccl'iastica eēntialiꝫ sit ad ꝑmariū caput xp̄m. nihilominꝰ vnitas altera accidētaliꝫ vel secūdaria / ꝓsistit ī obediētia ad vnū sūmū pontificē q̄ ē caput secūdariuꝫ ī eccl'ia cū xp̄o. Sic vicz q q̄libꝫ catholicꝰ ꝺz hr̄e ꝓmptitudinē seu ꝑatõem animi ad obediēdum vni sūmo põtifici / ꝺū ꝓstiterit sibi aut cõstare debuerit q sit papa aliqs legitime electus. Et vltra scꝺo req̄riꝫ q nõ ponat sciēter ī pedimētū ꝓmissiue vl̄ omissiue / ne ꝓficiaꝝ eccl'ie dei vnꝰ papa certꝰ et legitīe electus. Jõ eī ꝓdēnatus ē inꝫ ceteras causas Johes hus. q dicebat q eccl'ia ꝺi vsqꝫ ad ꝓsūmatõz secli portat eq̄ bñ regi ꝑ sacerdotes dispsosꝫ mūdū absqꝫ vno capite sicut cū tali capite. Uñ sic dicūt theologi q sacramētū ꝓfirmatõis ē sacr̄m necessitatiꝫ / ñ q̄dē simpl'r / cū sine illo staret salus. sz sic q obligaꝝ q̄libꝫ ad nõ contēnendū susceptionem huiꝰ sacramēti ꝑ tpe et loco oportunis. ita ꝓportionabiliꝫ de vniõe vl̄ adhesione ad vnicū papā ꝑt intelligi. sic etiā dici solet apud theologos q p̄ceptū affirmatiuū q̄le ē ꝺ hñdo papā obligat ad sp ñ ꝑ sp

¶ Quartꝰ articulꝰ ¶ Itē q culpabil'r in pori articulo ꝑmo mõ vl̄ scꝺo vere ꝺr fautor ꝛ nutritor scismatiꝫ. imo ꝛ scismaticꝰ si iungat ꝑtinaciā. i. si nõ velit corrigi. q̄uis staret q ex Þ solo nõ essz hereticꝰ / si faceret Þ ñ ex errore itellectꝰ / sz ex deꝑuatõe affectꝰ. q̄uis apꝺ eccl'iaz habēdꝰ eēt ille vel hereticꝰ vl̄ de hereli vehemēter suspectus

¶ Quintus articulꝰ ¶ Itē q eccl'ia sic instituta est a xp̄o pfecto legislatore. q pōt se ꝓtinuare ꝛ de facto ꝓtinuabit ī vnitate vsqꝫ ad ꝓsūmatõem secl'i. et Þ intelligēdo nedū de ꝑmaria ꝛ essentiali vniõe que est ad xp̄m. sz de accidētali et secūdaria ad sūmū pontificē. sic q pōt ꝛ potit sibi instituere caput vnū secūdariū qꝺ ꝺr papa. Et q̄cū q̄ ī pedit sciēter ꝓmissiue vl̄ omissiue talez vnitatē eccl'ie agit ꝑ articulū iā dictū. vnā sanctā catholicā ꝛc. Et iā vbi videreꝝ stare cū ꝑma vnitate ad xp̄m. Inde pz q aliqs exist̄s papa legitīe electꝰ pōt effici scismaticꝰ si det ī pedimētū sciēter ꝓmissiue vel omissiue. q tota eccl'ia ñ obediat vni sūmo pontifici. ꝺū exempli gr̄a papa nõ ꝑt reducere maiorē partē christianitatiꝫ ad obediendum vni capiti nisi cesserit et alter constituaꝝ. ipse vero hoc pertinaciter renuit facere. aut in aliq̄ multiplici casu tali. Si'le ꝺi cereꝝ de obediētib vero pape q possunt eē scismatici. et alij q̄ nõ obediunt sed pati sūt obedire mõ ꝑdicto et apponūt diligētiam

Articuli contra

suã q vniat ecclia/sũt imunes a scismate.
B Sextus articul⁹ Itẽ si pbet de aliq̃ q circa p̃missa sit heretic⁹/ h̃ est iuxta ꝓba Aug. q fingat sibi nouũ errorẽ/vl ãtiquũ sequat/glie siue ꝓncipat⁹ sui cã/pbabitur ꝓseq̃nt manifestissime q tal ẽ nedũ fautor scismat⁹ ꝫ ꝑe scismatic⁹. Et ideo sufficiat in seq̃ntib⁹ coartare ꝓmonẽ ad heresim. q̃/nia ex isto sufficiẽter ꝓcludet scisma.

Septim⁹ articul⁹ Itẽ q dũ null⁹ ẽ papa vel dũ lapsus ẽ in heresim manifestã z iã damnatã. vel dũ ꝓsentire nõ ꝑt q eccle sia ꝓgregef. q. s. effect⁹ ẽ amens et insanus incurabilit. vl incarceratus ẽ talit q habe ri nõ ꝑt accessus ad eũ. etiã si necessitas vl cuidẽs vtilitas imineat ꝑt se ꝓgregare sine papa. Et idẽ dicendũ ẽ vbi papa sufficien ter sũmat⁹ z req̃situs ꝑ ꝓgregãdo eccl'iaz ad vniẽdũ eã in fide z moꝛib⁹. vl ad ꝓstitu endũ sibi papã certũ nollet ꝓtumacit eam ꝓuocare. Iste articul⁹ seq̃t ex ꝓoꝛib⁹. et ex negatiõe eius sequeret q eccl'ia nõ fuissz a ꝑpo pfecte instituta ꝑ sui ꝓfuatõe et vnita te legitima in mẽbris suis in fide z moꝛib⁹ z ad vnũ caput secũdariũ vez et certũ. qõ aptissime est ꝺ apl'm ad Eph. iiij. et alibi multis locis. et Osee. i.

Octauus articul⁹ Itẽ eccl'ia ꝺr catho lica. i. vniuersal z apl'ica. qm̃ oĩs hõ gene ralit obligat adherere firmit illis ꝓpitatib⁹ q̃s eadẽ eccl'a tenet docet z p̃dicat. q̃ ꝓpitates sunt sufficiẽter in sacra scꝑtura ꝓtente. ꝑ/tim in euãgelio. vel ex ꝓtẽtis in sacra scꝑtu ra sufficiẽter et clare deducũt. vel ꝑ apl'oꝛũ doctrinã succesliue deducte sunt de genera tõe in generationẽ vsq̃ ad nos ꝑ obfuatio nem legitimã. Uñ ꝺr eccl'ia apl'ica qm̃ in doctna apl'oꝛũ fundata ẽ. tã ꝓbis q̃scꝑtis

Nonus articul⁹ Itẽ dũ ẽ data i euan gelio ꝑ ꝑm aliq̃ regula general obfuãda illa obligat omnẽ hoiem habẽtẽ vsũ rõis. nisi de exceptõe alicui⁹ hoĩs ꝓstiterit ꝑ eã/ dem legẽ euãgelicã. et non solũ ꝑ hũanam traditiõem vel exceptionẽ. qm̃ inferioꝛ⁹ lex derogare nõ potest supioꝛis auctoꝛitati

Decimus articul⁹ Itẽ q hec ẽ lex euã gelica generalit ꝑmulgata Matth. xviij. Si peccauerit i te frater tu⁹ vade et coꝛri/ pe eũ inter te et ipm solum. si te audierit lu cratus es frẽm tuũ. si te nõ audierit adhi/ be tecũ vnũ vel duos testes. vt i oꝛe duoꝛũ vel triũ testiũ/ stet omne ꝓbũ. q si eos nõ audierit dic eccl'ie. si aũt eccl'iam nõ audie rit sit tibi sicut ethnic⁹ et publicanus. Se quit ꝓtinuo. Amẽ dico vobis. quecũq̃ al/ ligaueritis sup terrã ꝛc. vbi fũdat ptãs su/ pnaturalis eccl'ie vltra naturalẽ

Undecimus articulus. Itẽ q ad p̃re/ dictum articulũ coꝛroborandũ ex aliꝭ sa cre scripture passib⁹ possent induci varie leges/que sunt de iure ꝓprie diuino z exꝑs so. imo et iure ꝓprie naturali p̃supposito diuino. vt de abiciẽdo partẽ coꝛpis scan/ dalizantẽ totũ coꝛpus. siue sit pes. siue ma nus. siue oculus. Matth. xviij. Et ita de reliquis. Sed sufficit ad deducendũ ꝓ po sitũ hec vnica lex p̃dicta Si peccauerit Et forte diceret hic aliq̃s q q̃cquid sit de mẽbris abiciẽdis aut rescindẽdis/ caput tamẽ nõ potest abici vita manẽte. Resp̃/ deo q silitudo coꝛpis veri et mystici nõ est hic vsq̃quaq̃ eadẽ. quoniã sine capite na turali coꝛpus nõ potest viuere. sed sine ca/ pite secũdario coꝛpus mysticũ põt habere vitam/ sicut in casu nostro patz de papa. q̃ remoto vel absciso stat vnitas et vita i coꝛ pe mystico eccl'ie. et hoc in ꝓtute capitz es sentialis z primi/ quod est christ⁹

Duodecimus articulus. Itẽ sicut sũ mus pontifex q̃ntũcũq̃ legitime fuerit ele ctus est filius eccl'ie. Sic dici põt z debet frater vniuscuiusq̃ hoĩs de ecclesia Unde z ad hoc significandũ dedit nobis christ⁹ hãc formã oãdi. Pater noster ꝛc. Sivnũ q̃ habemus p̃em in celis. si vnã matrẽ ec/ clesiã in terrz/ ꝓstat q oĩes mutuo sumus fratres. Et oppositũ sentire vel dicere de papa esset aptissima dementia.

Tredecimus articulus. Itez q papa quantũcunq̃ legitime electus põt pecca/ re. quia nõ est impeccabil ex assumptione papalis dignitatis. Oppositũ dicere nisi ꝓstaret de aliq̃ ꝑ diuinã reuelatõem essz i/ tolerabiliter supbire. et ꝓtra testimoniũ ex perientie p̃sentis z ꝑterite.

Decimusquartus articul⁹. Itẽ p̃redi cta lex. Si peccauerit. cuius data fuerit ꝑ regimine totius ecclesie z filioꝛũ suoꝛũ. ni/ hilominus appꝛobate data est ꝑsone Pe/ tri/ q erat futurus summ⁹ pastoꝛ. sicut ꝓ missum fuerat Mat. xvi. et executõi demã datum. Joh. xxi.

Decimusquintus articulus. Itez q xps in p̃dicta lege Si peccauerit ꝛc. nõ ac cipiebat eccl'iam q̃ dixit. dic eccl'ie pro ip so petro vel ꝑ succesꝭoꝛibus suis summis

pōtificib⁹.ptz qz Petrus nō dixisset sibūp si qñ frater suus noluisset obedire monitio ni sue/seu fraterne correctōi. Intelligebat ḡ de eccl'ia que est congregatio fideliū/pīertim qñ frat⁹ qui peccabat z nolebat corrigi fu isset talis q̄ non habuisset plātū supra se/si cut est papa.qui tñ subiectus est legi p̄dicte sicut ipe est frater peccabilis.

¶Decimusextus articulus. ¶Itē xps dicēdo in p̄dicta lege.q̄ si eccl'az nō audierit sit tibi sicut ethnicus z publicanus/docet manifeste q̄ eccl'ia hz auctoritatē iudiciariam.alioq̄n si nō audirēt nō esset ꝓtumacia vel pctm̄. Et patet aliūde p illud.Qui vos audit/me audit zc. Et itez. Quecūq̄ alligaueritis sup ter.zc. Sic sūb iūgit̄ statim post p̄dictā legē. Si peccauerit.

¶Decimusseptimus articulus. ¶Item q̄ oīs q̄ pōt z dz licite puniri iudicialiter pōt etiā licite euocari ad iudiciū etiā p appellationē aut puocatōez aut citatōez.put visū fuerit expedīē iudici vel illis q̄ ad iudicium accusare volūt fratrē delinquentē.pīertim vbi nō apparet ptūc modus ꝙuenientior ꝓcedendi cōtra reū/z pctōrē fratrē.

¶Decimusoctauus articulus. ¶Item q̄ nulla ꝓstitutio hūana potuit aut pōt p̄iudicare legi p̄dicte. Si pecca.zc. Cūm sit de iure pure diuino. z de iure p̄pe naturali p̄ supposito diuino.

¶Decimusnonus articulus. ¶Itē q̄ ꝓstitutōes q̄ dicūt q̄ papa pōt deponi si labat̄ in heresim nō sūt cēsende ꝓstitutiōes pure hūane vel positiue aliquoz summoz pontificū vel alteriꝰ. Patet /qz tūc nō ligarēt papā.qz par in parē nō hz impiū.

¶Vicesim⁹ articulus ¶Itē q̄ fundāt̄ he ꝓstitutōnes p̄incipal'r in p̄dicta lege. Si pecca.zc. Et in alīs iuribus ꝓformibus sicut p̄tractū est articulo.xi.

¶Vicesimus p̄m⁹ articul⁹ ¶Itē q̄ sic hec ꝓstitutio xp̄i Si pec.zc.nō specificat vl'restrīgit de solo pctō herēt̄ sz z general'r ō q̄ libz pctī genere/qō pt deduci i publicuz. Sic qōlibz pctm̄ pape publicū seu notoriū pt denūciari eccl'ie si f̄rnal'r monit⁹ papa nolit audire monētē.neq̄ testes īductos nisi darēt ex lege p̄pe diuīa q̄ aliqō pctm̄ xps istic excluserit.qō vtiq̄ fieri ñ poterit.

¶Vicesimus scōs articul⁹ ¶Itē q̄cūq̄ cuiuscūq̄ stat⁹ fuerit q̄ scripserit vl' asserueritq̄ papa ñ possit p alio crimīe accusari corā eccl'ia q̄ p heresi.ille negād⁹ ē simpl'r tā q̄ ꝓdicēs textui euāgelico.vl' reuerent̄ glo sand⁹ ē si ñ appeat q̄ fuerit ī hac assertōe pertinax.z si i alīs bñ sensit. Sil'e dī de scripturis q̄ sonare videnť q̄ papa ñ hz supiorē iudicē ī terris.z q̄ ab eo nūq̄ licuit neq̄ lz appellare.z ita de sil'ib⁹ q̄ si excludūt auctoritatē generalis ꝓcilij sunt hereses manifeste. Sed nō est leuiter p̄sumendū q̄ alij doctores sic senserint generaliter absq̄ oī exceptione possibili occasione vel colore.

¶Vicesimusterci⁹ articul⁹ ¶Itē q̄ glo.q̄ dic̄ q̄ p alio crimīe q̄ p heresi p̄t papa accusari vl' deponi.ñ hz auctē vl' robur tāq̄ ab vno glosatore vl' hoie sed a xp̄o īmediate et exp̄sse.alioq̄n ñ faceret fidē/sic̄ p̄dictū est in altero articl'o.q̄ par in parē.et vnus inferior in supiorē nō habet iudicium.

¶Vicesimusquart⁹ articul⁹ ¶Item q̄ ō iure diuino z naturali est p̄pria defensio sui ipsi⁹ dū ledit̄.dū tamē h̄ faciat p media ñ p̄hibita in lege diuina z naturali.

¶Vicesimusq̄ntus articul⁹. Itē q̄ stare p̄t in facto q̄ aliq̄s molestat⁹ a papa etiaz vero et legitimo nō possit hr̄e sufficientem defensionez nisi puocet vl' appellet a papa ad iudiciuz eccl'e/z nisi subtrahat se ab eo. sic q̄ ei⁹ mādat̄ nō obediat. q̄ mādata vel obedīētia tollerēt leso iustā defensiōz suūpsi⁹ vl' suorū/vt essz tuitio p̄pe mr̄is vl' patris aut patrie sue.īmo et tot⁹ catholice p̄fitatis/aut vnitatis eccl'e.sic̄ apparuit ī subtractōib⁹ m'tis legitime factis tpe nostro z per p̄ius.

¶Vicesimussext⁹ articul⁹ ¶Itē sic̄ al's p̄dicatū ē corā h̄ sacro ꝓcilio/pōt hr̄i multiplex occasio z q̄situs color ad h̄ q̄ possit et debeat p eccl'iam seu ꝓciliuz generale vice sua dari libell⁹ r̄ pudij vero pape.qñq̄ sine culpa pape.licz nō sine cā.qñq̄ cū cl'pa pape etiā alia q̄ sit herēt̄.z nūerati sunt colores vl' occasiōes duodecim. quēadmoduz viceuersa summ⁹ pōtifex p̄t dare libellū repudij eccl'ie.sic̄ patuit ī celestino cedente. Uxor āt z vir ñ videt̄ h̄ ad īparia iudicari.

¶Vicesimusseptim⁹ articul⁹ ¶Itē q̄ p̄dicti oēs z singl'i articl'i sūt p h̄ sacq̄ ꝓcilium Cōstantien. solēnit̄ z iudicialit̄ declarati z m'tiplicit̄ p̄cticati/tā in electiōe olim Johānis.xxiij.q̄s in ꝓstitutōib⁹ z decretis factis sup auct̄e general' ꝓcilij/p̄xti.vi. ap̄lis anno.M.cccc.xv. Et nouissime ī decreto facto q̄ pōtēsa ꝓstitutio petri ō luna /nō p̄iudicat subtractōi facte sibi ī Arrogonia zc.

¶ Uicesimusoctauus articul⁹ ¶ Itē q̄ docens vl' asserēs nūc oppositū alicui⁹ articulorū p̄missor̄ cadit i heresim ia dānatā z asserit exp̄sse cōtra p̄dictā legē euāgelicā. Si peccauerit ꝛc. Et ꝫ articulū istū Unā sctām catholicā ꝛc. Et ꝫ determiata exp̄sse p̄ h̄ sacrū conciliū sicut p̄tactū est.

¶ Uicesimusnon⁹ articul⁹ ¶ Itē q̄ p̄latus eccl'iasticus etiā papa determinans iudicialit aut p modū ꝓstitutōis ppetue et penal' oppositū p̄missorū articulorū/non potuit aut p̄t a ptinacia quōlibz excusari. tū quia demonstrat q̄ nō q̄rit tota sollicitudie veritatē dū eā scienter impugnat. z ad impugnandū oēs alios inducit q̄ntū in se ē p excōicatōes z alias penas g̃uissimas. tū rursus in casu p̄senti. qz nō oñdit se paratum corrigi/dum regulā sui correctricē negat z impugnat/ scz auctoritatē eccl'ie vel generalis concilij vice sua

¶ Triceſimus articul⁹ ¶ Itē q̄ nulle p̄testatōes facte in oppositū releuāt talē assertorem vl' determinatorē. quomin⁹ debeat i errore suo ptinax iudicari. qz cū talibz p̄testatōibz generalibz de volēdo stare i fide ecclesie ꝛc. stat de facto particularis erroris assertio. sicut posset lati⁹ deduci tā per rōes q̄z p exempla p̄or̄ hereticorū /et etiaz modernor̄ dū factū repugnat p̄testatōi,

¶ Finit liber primus

Sequitur secūdus

liber eiusdē doctoris articulor̄ specialiuz subsumptorū spēalit' ex generalibz articul' sup ptāte et auctoritate eccl'ie /ꝓtra petruz de luna ad conuincendū eū vt prius

ET primo notandū ē q̄ Petr⁹ de luna dudū fecit q̄ndā p̄tēsam ꝓstitutōnez. et eā pluries solēnit' publicauit z publicari fecit. imo et p̄cticauit q̄ntū in se fuit. tā ꝫ xp̄ianissimū regē frācie ante ꝓciliū pisanū. q̄z nouissime ꝫ illustrissimū regē arrogonie. et generalr ꝫ oēs q̄ sunt in hoc sacro Lonstañ. ꝓcilio. sicut p̄z ex sua rñsiōe ad citatōez. q̄ p̄tēsa ꝓstitutio ic̄epit. In diez̄ successu crescēte malicia ꝛc. Datū massilie. xiij. kal'. iunij. anno. xiij. pontificat⁹ nr̄i. ita q̄ sunt decē anni vl' circiter.

¶ Scdus articul⁹ ¶ Itē q̄ in p̄tēsa ꝓstitutione ponit' in forma tal' clausula int' ceteras oēs ꝛc. q̄ a nob⁹ vl' successoribz nr̄is romanis pontificibz canonice intrātibz appellare p̄sumpserint. seu a nr̄a seu ip̄or̄ successorū nr̄or̄ romanor̄ pontificū canonice intrantiū obediētia recesserint ac se subtraxerint. vel in p̄missa subtractōne aut appellatōne p̄seuerauerint seu p̄stiterint. seu eis in p̄missis impedimēt⁹ seu appellatōibz /subtractōibz vel p̄uocatōibz sciēter p se vel per aliū vl' alios q̄uis occasiōe seu q̄sito colore dederint auxiliū ꝓsiliū vel fauorē. z q̄ pti/nacit' asseruerint illos q̄ p̄missa ꝓmittūt p nr̄as snias nō ligari/cuiuscūq̄z status/gradꝰ dignitatis exist̄t vel cōditōis. etiam si cardinalat⁹ p̄riarchali. archiepali. epali. iperiali. regali. vel alia q̄uis eccl'iastica vel mūdana p̄fulgeāt dignitate. ex nūc auctoritate ap'lica excōicatōnis sniam ꝓmulgamus/a q̄ null⁹ p̄terq̄z a romanis pōtificibus nisi dūtaxat in mort⁹ art'lo potit bñficiū absolutiōis obtinere ꝛc. Et addūtur pene depositōis ꝛc.

¶ Tercius articulus. ¶ Itē q̄ dicta clausula/sic̄ patz ex forma sua est general' z absq̄z om̄i exceptōe posita/tā de petro ō luna q̄z de q̄cunq̄z legitimo successore suo /siue labat' aliq̄s eorū in heresim. siue i aliō peccatū q̄libet q̄ntūcunq̄z enorme/qz dic̄ q̄uis occasiōe seu q̄sito colore ꝛc. Et quia si voluiss̄ aliquā exceptōnez fuisse /illā explicasset. Sz qz videbat exceptōem redūdare potuisse ꝫ seip̄m. p̄p̄ea nullā apposuit vl' apponendā iudicauit.

¶ Quartus articulus. ¶ Itē q̄ petr⁹ de luna in suis rñsionibz datis ad citatōez ꝫ eū factā dat apte intelligi q̄ vult p̄cticare dictā p̄tensam ꝓstitutōez. et tenet firmiter q̄ habuit et habet robur z vim suā ꝫ oēs z singulos q̄ sunt i h̄ sacro Lonstañ. ꝓcilio quia sic dicit in forma. ¶ Protestādū tñ q̄ p quēcūq̄z facta vel faciēda /dicta seu dicēda/sub quacūq̄z forma nō intendit dictaz ꝓgregatōez aut eius p̄tēsam citatiōez comprobare. nec ip̄az citatōez quōlibet exaudire/aut ei quemcūq̄z seu q̄lemcūq̄z vigorem tanq̄z a notorie nullā p̄tātē habētibz emanatā/q̄q̄ mō tribuere seu p̄stare. imo ip̄am z alia quecūq̄z facta seu faciēda/ ordinata seu ordinānda ꝫ ip̄m/z romanā eccl'iam cū sint de facto p̄sumpta p eos. pnūciauit/decreuit/z declarauit/pnunciat /decernit /et declarat/cassa/nulla/z irrita ipo iure vt de his etiā ē solēniter p̄testatus. ¶ Postremo cū in p̄tensa citatiōe ꝓtineat q̄ ꝓuenientes in vnū canonice ꝓuocati/z rep̄ntātes ip̄az

vniuersalē eccleſiā ꝺcreuerūt ⁊c. Rñdz idē dñs nr̄ papa q̄ p̄dicti ꝓgregati in cōſtañ. nō ſunt generaľ ſynod⁹. nec vniuersalē eccleſiā repſentāt. cū ſint excōicati ⁊ oīm ꝺb⁹ eccleſiaſticis dignitatib⁹ g̃dibus /et autoritatib⁹ ⁊ iuriſdictōe p̄uati. et p ꝓſeq̄ns nullas ptes iudicū potuerūt aſſumere nec poſſunt. ſicut nec etiā iuriſdictōem aliquā exercere/p̄cipue cū minor in maiorē. ⁊ pmaxime in papā/quē nec iuris auctas nec rōis debitū. nec alicuius obligatōis neceſſitas ad ꝟ artāt/actū imperioſū exercere nō poſſit. ¶ Ecce temeritatē ⁊ ptinaciā aduerſus hoc ſacrū conciliū ⁊ aduerſus oēs indifferēter q̄ ſibi nō obediūt. Uñ et reputat ſolā eccl'iam eſſe apud ſe/ et ſolū conciliū generale. ⁊ q̄ cathedra ſua eſt archa noe/ ſic ꝺixit ꝟbo/ꝺans intelligi q̄ null⁹ extra hanc archā ſaluabit. Et ita de pl'imis.

¶ Quintus articul⁹ ¶ Itē q̄ hec p̄tēſa conſtitutio ꝺe ꝺirecto ⁊ exp̄ſſe repugt oībus et ſingul' ꝓoziꝺ⁹ articul' q̄ elucidāt hāc legez euāgelicā. Si peccauerit ⁊c. Et q̄ fūdant in hac lege cū ſuis ſil'ib⁹. ⁊ ꝟ notoziū eſt ex terminis.

F ¶ Sextus articulus. ¶ Itē q̄ petrus ꝺ luna nō excuſat vel releuat ab hereſi p̄dicta ⁊ ptinacia p generales ꝓteſtatōnes q̄s facit q̄ ſic habēt i forma. ¶ Dicit ac etiā pfitetur q̄ in ꝟitate fidei ⁊ vnitate catholice eccl'ie ſp fuit ⁊ ē. ſpq̄ ſe fuiſſe ⁊ pmāſiſſe firmiter credit. nec ab illis vnq̄ mō aliq̄ deuiauit. ſicut nec deuiare intēdit. nec fauorē ſciſmati vel hereſi aliq̄ mō ꝺedit. ſic nec ꝺare intēdit. ĩmo ſp tenuit et tenet firmiterq̄ credidit ⁊ credit/ q̄ ſctā romana ⁊ catholica eccleſia tenuit et tenet/pfitet et docet. nec aliq̄d a p̄dictis ꝺecreuit ꝺicere/facere. ſcribere. ꝺocere tenere ſeu credere intēdit ī poſterū. gr̃a eidē ꝺiuina aſſiſtēte. nihilq̄ ptinacit ſeu incoꝛrigibilit ꝺixiſſe ſeu ꝺicere voluit nec intēdit. Sed oīa p̄terita p̄ſentia ⁊ futura q̄cunq̄ ꝺicta et ꝺicēda/facta ⁊ facienda. ſcripta et ſcribēda. credita ⁊ credenda. ꝺocta et ꝺocēda ſubm̄cit ſubiectaq̄ eē volu it coꝛrectōi et determinatōi catholice eccleſie ſacroſctē. Et ſi ꝺ p̄miſſa l' aliq̄ ꝺ p̄miſſoꝝ ꝺixerit. ſcp̄ſerit/aut fecerit q̄uis mō/ q̄ ꝺ nō credit. ꝓatus ē ſp ſtare coꝛrectōni ꝺicte ſctē mr̃is eccl'ie. in cui⁹ vnitate viuere intēdit atq̄ moꝛi ſicut catholic⁹ et fideľ. et facere et ꝓplere ea ad q̄ aſtringit in p̄miſſis ⁊ q̄libet p̄miſſoꝝ. Conſtat enī q̄ cū his pteſtationiꝺ⁹ remaneret pticular⁊ erroꝛ ſuus non purgatus.

¶ Septimus articulus ¶ Item ſi nunc p̄dictus petrus ꝺe luna vellet a p̄dicta hereſi ſua reuerti et redire ad gremiū eccl'ie. ipa poſſz nō claudere ſibi gremiū /ꝺādo indulgentiā ꝺe ſcelere. ſed nō ꝺeberet ip̄m impunitū relinq̄re/ vel in papatu p̄teſo retinere. etiā vbi fuiſſet aliūꝺe papa legitim⁹

¶ Octau⁹ articul⁹ ¶ Itē q̄ ſi mittat nūcios ſuos videt q̄ in p̄miſſis ⁊ añ oīa ꝓponē ꝺi ſunt ip̄is p̄cedentes articl'i/ vt rñdeant ſingillatim ad quēlibz. q̃m p ꝟ fiet abbreuiatio aliozū ꝓceſſuū iuriꝺicoꝝ q̄ ꝟſarēt ī his q̄ ſunt facti. q̃m p p̄dictos articl'os p̄t veraciter vno verbo ꝺici ip̄i petro ꝺe luna Exoze tuo te iuꝺico ꝟ nequā. ĩmo videt q̄ nūcq̄ ſi mittāt erūt iterrogāꝺi ſup p̄miſſis nedū p noīe ſeu vice petri ꝺe luna. ſz etiam p ſeip̄is. vt videat q̄ ꝺ ſentiāt ſup eiſdē articul'. vt ſi male /habeāt et ip̄i male iuxta demeritū et erroꝛē. ſi bñ/ ꝓꝺemnabit eoꝝ mgr̃ ex eoꝝ ꝓfeſſiōe catholica ⁊ vera

Articulatō p̄tacte

ꝓſtitutōis petri ꝺe luna poteſt fieri ꝺ ip̄m ſub triꝺ⁹ ꝓpoſitiōiꝺ⁹ ſeq̄ntiꝺ⁹/cū ꝓbatōne ſummaria. et aliarum q̄rundā additōe cōcluſionū. ¶ Hec ꝓſtitutio petri ꝺe luna eſt hereticaľ q̄ incipit In ꝺie ⁊c. ¶ Hec ꝓſtitutio cū ſuis circūſtantiꝺ⁹ reꝺꝺit petr̃ ꝺe luna hereticū. ¶ Hec ꝓſtitutio cū ſuis circūſtantiꝺ⁹ reꝺꝺit petrū ꝺe luna. p̄p̄e ſciſmaticū. temerariū. ſcanꝺaloſum atq̄ ſacrilegū.

Probatur p̄ma

p ꝓclusio ſic. Cōſtitutio illa ē hereticalis q̄ ꝺirecte et exp̄ſſe p̄iuꝺicat et ꝺriaľ legi euāgelice ꝺe coꝛrectiōe fraterna. ⁊ ꝺ coꝛrectōe iuꝺiciali p auctē eccl'e/ſi fr̃na nō ſatiſſecerit que habet Mat. xviij. Si peccauerit in te frater tu⁹ ⁊c. Sed hec cōſtitutio petri ꝺe luna eſt hmōi. igit ē hereticalis. ¶ Deꝺucit maiꝛ p ꝺeſcriptōez hereſis/q̄ ꝺ eſt ꝺogma puerſum fidei catholice ꝺriū. Conſtat aūt q̄ euangeliū eſt fideſ oꝛthoꝺoxa obiectiue/ſicut ꝺicit in ſymbolo. Hec eſt fides catholica ⁊c. Sed minoꝛ in q̄ ſtat ꝺifficultas ꝺeꝺucit ſic. Lex p̄ꝺicta ꝺ coꝛrectōe fraterna ⁊ iuꝺiciali aut ꝓphēꝺit petrū ꝺe luna et ſuos ſucceſſoꝛes q̄s reputat ſūmos pōtifices futuros legitime. vl' ñ ꝓphendit. Non pōt ꝺici ſecunduz. q̃m lex

ferk generalik de omni fratre dñ peccauerit rali pctõ qđ põt deduci ī publicũ. Cõstat aũt q̃ q̃libet xpianus est frater nr etiã si fuerit papa. q; ppt̃ ℔ nõ desinit dicere pater noster. si igit̃ est pater nr /nos piter sumus fratres. si ꝟo dek p̃mũ sicut dari necesse est. q̃. s. papa ꝓhendit̃ sub lege hac euangelica ꝛ imutabili q̃ ꝓsonat etiã iuri ꝑpe naturali. Seq̃t g̃ q̃ si peccauerit in nos etiã fr̃ noster debet fraternaliter p̃mo corripi /iuxta regulã generaliter ita positã/q̃ si noluerit audire adhibendi sunt testes. q̃ si audire noluerit/denũciand⁹ est eccl'ie. quam si ptẽpserit habend⁹ ẽ tanq̃ ethnic⁹ ꝛ publicanus. i. excõicatus ꝛ extra eccl'iam posit⁹ Seq̃tur g̃ ꝓseq̃nter q̃ eccl'ia est iudex pape dñ peccauerit pctõ publico ꝛ eccl'ie denũciato. Et põt eccl'ia talẽ papã excõicare et eĩcere a ꝓsortio multiplici occasiõe /ꝛ multiplici q̃sito colore. Constat aũt q̃ ab inferiori ad superiorẽ legitimũ /p̃t fieri appellatio seu ꝓuocatio seu deductio in causã. seu iudicial' citatio ꝛ euocatio. nũc ad denũciationẽ alteri⁹ / nunc ex puro iudicis officio. Sed manifestũ ẽ q̃ hec ꝓstitutio tollit omnia ista media dñ fert generalẽ excõicatõis sniam ꝛ penas depositiõis in oẽs q̃ q̃cunq̃ occasiõe vel quocũq̃ quesito colore pssũ pserint a psona petri de luna. vel a q̃cunq̃ successore seu appellare seu ꝓuocare. vel ab obediẽtia se subtrahere ꝛc. qđ vtiq̃ repugnat et contradicit manifestissime huic legi euãgelice ꝑut modo deductũ est.

Robak scđa ꝓclusio faciliter ex p̃cedenti. Ille enĩ ꝑpe dicit̃ heretic⁹ q̃ ꝑtinaciter asserit/ imo determinat heresim. sed Petrus de luna ꝑtinacit̃ ita facit. Est enim ꝑtinax q̃ nõ est patus corrigi ꝛ q̃ nõ q̃rit cauta sollicitudie ꝟitatem/ꝫ impugnat/ ꝛ ad impugnãdũ oẽs iducit sub penis terribilib⁹ q̃ntũ in ipo est. Sic ẽ in ꝓposito. Addẽdo maxime q̃ hic ipugnat regula ꝟitatis de directo. ꝑ quã errãs frater habet corrigi. que regula ẽ auctas ꝛ potestas iudicial' ipius eccl'ie vel concilij generał vice sua Vñ tollit q̃ꝫtũ in ipo ẽ oĩa media ꝑ q̃ dz errãs ad viã et regulã reduci ꝟitat̃. Possent addi circũstãtie q̃si sine numero q̃ ꝑbant hãc ꝑtinaciã in petro de luna respectu ꝓstitutõis hmõi et alioꝝ errorũ mltipliciũ et scãdalosissimoꝝ. ꝫ hec ꝑ nunc sufficiũt. attẽto q̃ tã erga regẽ frãcie q̃ꝫ erga regẽ arrogonie voluit p̃eticare cõstitutõem istã hereticalẽ atq̃ pestiferã. imo ꝛ in oẽs exist̃tes in ℔ ꝓcilio. sicut patet in responsione sua ad citationẽ.

Robak tercia conclusio ꝓsideãdo ꝑ materiã circa quã est heresis predicta q̃ de necessitate infert peccatuꝫ scismatis. qm̃ tẽdit ad ipossibilitãdũ reunitõem eccl'ie sub vno certo pastore supremo. quia tollit mediũ ꝓueniẽtissimũ imo necessariũ. s. auct̃ iudicialẽ eccl'ie seu ꝓcilij generał vice sua/dñ ꝓhibet eccl'iam ꝓgregari ꝛc. ꝛ dñ remouet oẽm papã a subiectione auctis iudicial' eccl'ie. ¶ Confirmant omnia p̃dicta ꝑ ꝓstitutões hui⁹ sacri ꝓcilij factas et publicatas pluries. Cõfirmant etiã ꝑ subtractões licitas illoꝝ ꝓncipuꝫ q̃ se subtraxerũt. Oportet enĩ ꝓcedere p̃missas tres ꝓclusiões vl' dicere q̃ ℔ ꝓcilium generale errauit faciẽdo q̃stiões tales /ꝛ ĩ approbãdo nouissime subtractõem dñorum arrogonensiũ. absit aũt ℔ a nob ita delyrare. ¶ Et si dicak q̃ m'ta iura canonica multe ꝓstitutões papales ꝛ alie /vident̃ sonare ꝑ ꝓstitutõe petri de luna. Rñdet̃ q̃ illa iura sunt reuerẽter glosanda ꝛ interp̃tãda cõformit̃ ad inuariabilẽ legẽ xpi. Aut si vult aliq̃s ita tenere in suis termis ꝑterue et rigide. nos cũ omni libtate talia sc̃pta negabimus esse vera. ꝛ ꝑ ꝓseq̃ns nec iura canonica. qm̃ nullũ ius esse censendũ ẽ qđ diuine legi quincit̃ ꝛire. ¶ Addak ꝛ ℔ clausula ꝓstitutõis q̃ ponit̃ sup̃ articulo. ij. In secũdis articulis Oẽs ꝛc. q̃ a nobis ꝛc. supra

Excerpta de articulis ꝛ petrũ de luna in ꝓcessu ꝓductis.

Primo in tractatu quẽ fecit aut fieri fecit ꝛ ab alijs factũ approbauit ꝛ ratũ habuit/intitulato de scisma te ponit ꝓclusionẽ seq̃ntẽ/ ꝛ ponit̃ ꝓclusio seq̃ns. ¶ Nulli ꝓuenit p̃tati nec diuine nec hũane/ q̃ q̃d sit ĩtra vnũ locũ ꝛ extra eundẽ. Dictãq̃ ꝓclusionẽ ꝑtinacit̃ asseruit ꝛ sustinuit q̃ heretica ẽ ꝛ sacrã scripturã ꝛ diuinã potentiã ẽ. cũ deus sit intra et extra eũdẽ locũ/ꝛ ℔ ẽ notoriũ. ¶ Itẽ q̃ dixit sc̃pt vel scribi fecit ꝛ asseruit idẽ dñs vocatus vt p̃mittit̃ B. q̃ si iuisset ad Pisanũ ꝓcilium vel misissz ad illũ ad cedendũ papatui vt aliq̃ sibi ꝓsuluerũt ꝛ ꝓsulebãt/ iã nõ cẽnt claues in eccl'ia nisi deus incarnat⁹ fuissz ꝛ claues de nouo dedisset. ꝛ ℔ ẽ notoriũm. ¶ Itẽ in tractatu quez fecit/ aũt fieri fecit et

factū approbauit et ratū habuit ꝺ piſanuꝫ ꝯciliū q̄ incipit. Quia nōnulli in q̄rta parte via tercia. C. ſubſequēter ⁊ alibi in dicto tractatu dixit/aſſeruit ⁊ ptinacit ſuſtinuit. q̄ ſtāte dubio huiꝰ ſciſmatis/illi q̄ nō p̄nt certificari de veritate et iuſticia alteriꝰ cōtendentiū de papatu primo electorum obediēdo pape Benedicto. xiij. ſ. ſibi q̄ ad deū in ꝓſcia ſunt et eſſent ſecuri. Et ℔ eſt notoriū ¶ Itē dicūt ⁊ ꝓponūt dicti ꝓſecutores ⁊ miſtri/q̄ idem. P. vocatus vt p̄mittitur bñdictus poſt p̄miſſum p eos ꝓtenſū ꝓpinianū ꝯciliū dixit ⁊ aſſeruit ptinacit ⁊ ꝓſtāter q̄ ſi totus mūduſ diceret ſibi q̄ cederet papatui/⁊ ſibi videret q̄ ñ. ſeq̄ret ide vnio eccl'ie. aut videret ſibi q̄ ipe nō deberet cedere/ipe nō cederet. et ſi totus mūdus diceret ſibi q̄ nō cederet ⁊ ſibi videret q̄ deberet cedere/ipe cederet. Per ℔ ſuū iudiciū /imo potiꝰ erroꝛē ptinacit p̄ferēdo oī humano et eccl'ie vniuerſal' iudicio. qđ manifeſte ꝓbat ptinaciā i erroꝛe. ¶ Itē q̄ xp̄s ⁊ papa ſunt vnū caput eccl'ie/poſuit i q̄dā tractatu ꝺ decē ꝓpoſitōes ſtabiliētes ꝯciliū piſanū. ¶ Itē q̄ ꝯciliū generale nullo mō et in nullo caſu p̄t celebrari ſine papa. etiā dum papa moꝛtuꝰ ē. Et ita neceſſario dicēdum eſſet q̄ in Cōſtātia pꝰ adunatōem tot obedientiaꝝ et regionū nullū ē aut fuit generale conciliū. Cuiꝰ oppoſitū tāq̄ catholicū determinatū ē ⁊ p̄dicatū in ℔ ſacro concilio Et q̄m hoc erroꝛe dato ſeq̄ret manifeſte q̄ eccl'ia nō fuiſſet ſufficiēter ⁊ pſeueranter ꝓ ſui ꝓfuatōe inſtituta a xp̄o Quia deniq̄ ñ appareret modꝰ ꝯdēnādi vl' eiciēdi papam ſciſmaticū incoꝛrigibilē ⁊ hereticum ℞ ꝺicentē ptinacit eccl'ie. ¶ Ponūt ꝯſeq̄nt ad ꝓbata de p̄dictis ⁊ alijs articul' tres cōcluſiōes ſeq̄ntes. ¶ Hec aſſertio petri de luna q̄ ꝯciliū generale nō p̄t in aliq̄ caſu congregari ſine papa eſt hereſ nūc exp̄ſſe damnata. ¶ Hec aſſertio petri de luna q̄ ſi credidiſſ aliq̄bꝰ tpe ꝯciliū Piſani/claues hodie nō eſſent in eccl'ia ē manifeſte heretica. p̄re ſuppoſita duratōe legꝭ dei vſq̄ ad ꝯſūmationē mūdi. ¶ Hec aſſertio petri ꝺ luna q̄ xp̄s et papa ſunt vnū caput eccl'ie ē hereticalis niſi reducat ad aliquē ſenſū ſanū ſatꝭ impꝛopꝛiū. ¶ Aduertēdū ē poſtremo q̄ ſuꝑ materia hereſ fundate ſunt p̄ncipal' cōcluſiōes p̄dicte ex aſſertōnibꝰ petri de luna Primo q̄m ⁊ voces ⁊ ſcꝑture ſignificant manifeſtiꝰ ꝯceptū mētis iuxta dictū chriſti. Ex ℣bis tuis iuſtificaberis ⁊c. Cui cōſonat dictū Ariſto. q̄ voces ſunt ſig̃ earū q̄ in mēte ſunt paſſionū. Scꝺo q̄ quincre hoīem hereticū ē ex ſolis opib' ſine vocib' difficillimū ē. attēto q̄ hereſis p̄ncipaliter ꝯſiſtit in intellectu. ¶ Propt̄ quod tercio dicit q̄ licꝫ ex p̄dictis articul' ꝺ petꝛ ꝺ luna/⁊ ſufficiēter in facto ꝓbatis poſſit et debeat ſufficiēter ꝯcludi ꝺ eundē petrū de luna /q̄ ipe ē notorie piurus /notorie ſciſmaticus/notorie ſcādalizās vniuerſalē eccleſiā ſctām dei. ⁊ p ꝯñs de hereꝛtica p̄uitate vehemēter notādus ⁊ ſuſpect'. p̄ſtī circa hūc articulū. Unā ſctām ⁊c. Et circa p̄ceptū ℔. Non piurabis ⁊c. Ac pinde p hu iuſmodi ſuſpitiōem vehementē ⁊ ſcādaluꝫ notoꝛium datum i matia ſciſmatis ⁊ puꝛiꝝ ⁊ incoꝛrigibilitatē ſit ab oñi officio papatus vero vel p̄tēſo rōnabiliter ⁊ iudicialiter deponēdus. put m'lti ſolēniter exiuribus allegarūt ⁊ ꝓbauer't. nihilominꝰ exſolis eiſdē ꝓductis ⁊ ꝓbatꝭ nō videt ſufficienter ꝯcludi q̄ ſit hereticꝰ ꝓpꝛie dictus. niſi ꝓfundat' ex ꝓpꝛijs aſſertōnibꝰ ſuis/ꝯſtitutōibꝰ et rñſiōibꝰ datis tā ℣bo q̄ꝫ ſcripto. ¶ Quāobrē ſtudioſius ſcriptū ē vel articulatū circa hmōi aſſertōes/attēto p̄cipue q̄ nōnulli reuocāt in dubiū an papa deponi poſſit. vel habeat iudicē ſupioꝛē in q̄cūq̄ crimine/niſi ſit a fide deuius vel hereticus ꝓpꝛie dictus.

¶ Finit tractatus ꝺ petrū de luna.

Diſcuſſio illius aſſertōis. Sententia paſtoꝛis etiā iniuſta tenenda eſt p eundē cancellariū.

Alſus eſt. Quidā ſe gerēs p cōmiſſario pape poſuit in ſuo p̄ceſſu publico aſſertōez q̄ ſequit Sentētie nr̄e etiā ſi eſſēt iniuſte ſūt tenēde ⁊ timēde. ¶ Querit ſup hac aſſertiōe. Prīo ſi ſit falſa ⁊ erronea. Scꝺo ſi ſit iudicio fidei repꝛobāda. Tercio ſi aſſertoꝛ ſit ad iudiciū fidei rōnabiliter euocandus. ¶ Arguit q̄ ſit vera/qꝛ ſm btm̃ Greg. ſnīa paſtoꝛis ſiue iuſta ſiue iniuſta fuerit timēda eſt. Cui ꝯſonat Urbanꝰ papa dicēs q̄ valde timēda ē ſnīa epi/lz iniuſte liget. Sz papa nedū ē paſtoꝛ vel epꝰ/ſz ſupnus paſtoꝛ ⁊ epꝰ. ¶ Sz ꝺ ē dictū Hierony. ſup ep'lam pauli ad philemonē/⁊ fūdat' in dicto Eſa. v. Si q̄s dixerit iniuſtū iuſtū abomīabilis eſt apud deū. Et Greg. i omel'. xxvij. Ipe

ligãdi atq; soluẽdi ptãte se ꝓuat/q̃ hãc p suis volũtatib⁹/ꝛ nõ p subditoꝝ iuribꝫ exercet. Et idẽ. Tũc ẽ vera absolutio ꝓsidentis cũ ĩterni iudicis sequit arbitriũ. Et idem. Nõ dz is penã sustinere canonicã in cui⁹ dãnatõez nõ ẽ canonica plata snĩa. Cõstat aũt q; snĩa iniusta nõ ẽ canonica ꝛc.

D Ponunt pro decisione ꝓpositões q̃ sequunt ad examinãduz.

Hec assertio ꝓposita in ꝓcessu pblico si sit erronea ĩ fide ꝛ moribꝫ nõ ẽ dissimulãter ptereũda/cuz sit scãdalosa ꝛ ex deliberatõe posita. ¶ Hec assertio ẽ vna ꝓpositio ꝓditõal includẽs vnã ꝓsequẽtiaz talẽ. si snĩe nr̃e sũt iniuste/ille etiã sũt tenẽde ꝛ timende. ¶ Hec assertio ꝓditional sic resoluta/si sit falsa/est ĩpossibil. patet hec ꝓpositio sic ꝛ pcedens/ ex regulis ifallibilibꝫ logicoꝝ addẽdo q; assertio p̃dicta ꝓtinet istã vlez/q; oẽs snĩe dicti cõmissarij q̃tũcũq; iuste sunt tenende. ¶ Hec assertio falsa ẽ/qm̃ oppositũ ꝓsequẽtis stat cũ añcedẽte/qm̃ stat aliq̃s snĩas pastoris vel pape ꝛ suoꝝ cõmissarioꝝ nõ esse tenẽdas/imo nec timẽdas dũ sũt iuste. Et hoc ĩ mltis casibꝫ. Prio si snĩa lata sit post appellatõez legitimã/vt notauit Jnno. iij. in epla ad archiepm Senoñ. Scõo si ꝓtineat errorẽ intolerabilẽ/vt notauit idẽ. Et hoc multiplr̃ põt euenire/cũ nllus pastor viuẽs ĩ terr̃/imo nec papa sit ipeccabilis/ q̃n possit abuti sua ptãte/cũ circũdatus sit ifirmitate. vt dr̃ ad Heb. Unus casus ẽ si sententiet exp̃sse vl etiã iplicite ꝰ fidẽ ꝛ scriptur̃ sacr̃. Alit si sentẽtiet in p̃iudiciũ veritatis vite ꝛ iusticie. vt si volẽs rape spõsã alteri⁹/ferat in ꝰnitẽtes snĩaz excõicatõis. Alter si sentẽtiet in p̃iudiciũ iuste libtatis/ vt si volẽs vsurpare ciuitatẽ vni⁹ p̃ncipis ferat snĩaz excõicatõis in nolẽtes eã sibi tradere/ꝛ ita de mltis silibꝫ. vt si excõicare velit illos q̃ suo regi ꝛ suis edictis rõnabilibꝫ obediũt. Notauit h̃ Jnnocen. vbi ꝓ⁹/ꝛ habet fũdamẽtalit ex ifallibili lege diuĩa ꝛ naturali. cuius deductionẽ h̃ omittim⁹.

H ¶ Hec assertio est ipossibil. Seq̃t hec ex pcedentibꝫ. Notãdo q; iura q̃bꝫ inniti videtur nõ loquũt tali mõ ꝓditionali ꝛ hypotetico. nec dicũt q; snĩa pastoris sit tenenda. qz lõge aliõ ẽ dicere q; snĩa aliq̃ sit timẽda. ꝛ q; sit tenẽda. qz tyrãnica ũq̃tas etiã timeri põt sed nõ teneri dz/imo ꝓtẽni vel pseq.

¶ Hec assertio cẽsenda ẽ erronea ꝰ bonos mores/ꝛ cãones/patet qz cũ spectet ad mores ꝛ cãones sic ꝓstat/ꝛ nõ ẽ eis ꝓformis ĩ veritate/imo nec eẽ põt/sic ptz ex pcedẽtibꝫ sequit q; ẽ eis dissona atq; ꝰria. ¶ Hec assertio dz in fide merito suspecta reputari. patz ex pcedẽtibꝫ. ꝛ h̃ accipiẽdo fidẽ p obiecto fidei p scẽptura sacra ꝛ iure diuio. ¶ Hec assertio reddit assertorẽ suũ in fide suspectuz. ꝛ ita ꝓsequẽter ad iudiciũ fidei rõabilit euocãdũ/q̃ cõpellẽdus erit vel se exponere/vel reuocare/vel si ptinacit renuerit/relinquendus erit iusticie seculari. ¶ Cõseq̃nt ad aggrauatõez dicte assertõis cũ ptestatõe q; h̃ fit ad finẽ ciuilẽ ꝛ eccliasticũ/ꝛ p defensione catholice ẏitatis ꝛ eccliastice libtatis/ꝛ nõ ad ingerẽdũ crimẽ leseregie maiestatis iserũt ppositões q̃ sequũt. ¶ Rex christiãissimus francoꝝ iurauit ĩ sua consecratõe defendere ꝛ tenere iura ꝛ libtates eccleſiaꝝ regni sui. ¶ Rex idẽ pluries a viginti annis citra habuit ꝓuocationẽ ꝛ ꝓciliũ platoꝝ ꝛ vniuersitatũ regni sui. ad quoꝝ ꝏliberationẽ ꝛ requestũ ꝓclulit solẽnit p arrestũ curie sue supme plamenti/ q; eccl̃ia gallicana in se ꝛ in mẽbris suis/ad suas antiq̃s et legitimas libertates reduceret/noiatim ĩ collatõe bñficiorũ/p ordiarios ꝛ in electõibꝫ faciẽdis ¶ Rex idẽ ꝛ legitim⁹ filius su⁹ nũc regẽs nouissime p⁹ q̃tuoꝝ ꝛ q̃nq; ãnos fecerũt idẽ arestũ solẽnit publicari cũ adiectõe penaꝝ ĩ rebelles. ¶ Rex idẽ dz reputare q; snĩe cuiusq; pastoris etiã sũmi põtificis facte vl late ĩ oppositũ mediate vl immediate sũt iuste/ꝛ ꝓtinẽt errorẽ intolerabilẽ ꝰ publicã iusticiã/ꝛ ĩ vsurpatõz ĩdebitã/ꝛ ex ꝓseq̃nti nec tenẽde sibi sunt/nec necessario timẽde. p̃ftim cũ obtulerit in facie ꝓcilũ general cõstañ. se patũ velle puidere statui sũmi pontificis /sicut alij reges ꝛ regna p pte sua. Dr̃ hic q; nõ sunt necessario timẽde. qz p̃ñt timeri a timoratis ꝓsciẽtijs in aliq̃ casu q̃uis nõ ob h̃ sint tenẽde. Dr̃ tũ enĩ refert dicere q; sint tenende/ꝛ dicere q; sint timẽde. Et iõ assertor p̃dict⁹ q̃ addidit de suo q; snĩe pastoris iniuste sunt tenẽde/valde temerarie ꝛ scãdalose ꝛ erronee videt fuisse locut⁹. nec iura q̃bꝫ inniti videt loquũtur modo suo. imo lõge modestius ita vt possint ad verũ sensũ reduci. nõ aut assertio sua mõ q̃ posita ẽ /sicut patz ex p̃positiõibꝫ antedictis. ¶ Rex idẽ p̃t se tueri ꝰ pcedentes in eũ vl suos occasiõe p̃dicta

sicut ꝯ volentes vsurpare possessiões tpa/les regni sui/imo magis ꝙntũ spũalia ꝛ ec clesiastica potiora sunt tpalib⁹. ¶Rex idez debz hre subditos suos ꝑsertim eccliasti/cos fauorabiles in dicta ꝓsecutõe ꝛ obedi entes iuxta monitõem apl'icã debẽt obedi re regi tanꝯ ꝓcelleti. ꝛ ꝫ ꝓcipue dũ vtil' sua legitima ptãte in obꝺuatõnem ꝓpꝛij iura/menti ꝛ eccliastice libertatis tuitionem. ¶Rex idem debet ptegere subditos suos si ꝑmissoꝛ occasiõe ꝛ ppter obedientiã sibi factã pati habeãt ꝛ assumere causam in se. ꝛ sub hac ptectõe subditi tã seclares ꝙꝫ ec clesiastici debẽt et pñt in ꝙete viuere/ non plus sapiẽtes ꝙꝫ oꝓtz. ¶Rex idẽ põt rati onabiliter ꝓqueri de subditis suis põtĩ ec clesiasticis si in ꝓdicta reductõe libertatuz inueniant tepidi et tergiuersatores/et clau dicãtes. ꝛ ꝑt ab eis ꝙ se aut suos exigere ra tiones. ꝙbꝫ mouenꝫ sentire ꝯ deliberatões nedũ ꝓcilꝫ sui sꝫ suoꝛũ ꝓlatoꝛũ/ ac vniuer sitatũ regni sui. Ceterũ de penis ꝙ eundez infligẽdis iubet eccliastica modestia ꝙe scere/nec habere ꝑmonem.

Tractatus eiusdez

ad ꝓuincialẽ Celestinoꝛũ sup ꝓsiculo can tici marie Suscepit israel puerũ suuz. De susceptione hũanitatis xꝑi allegoꝛice. ꝑ. xx tiij. ꝓitates. Tropologice ꝓoꝛ anagogice ꝑ. xij. veritates.

Incipit epistola cã/

cellarij parisien. de susceptiõe humanitatz xꝑi allegoꝛica et tropologica. ¶Prolog⁹

P

Euerẽdo in christo dño pui ciali celestinoꝛ fratri Johã/ni bassandi suus iohãnes cã cellari⁹ parisienꝫ. ea que ad pi etatẽ sunt christiane religiõis ꝛ surꝛsum actõis iugiter meditari. Cecinit maria. Suscepit israꝫ puez suũ Cecinit hu ic notule sui cantici cãticoꝛ mr̃ eccl'ia xꝑo iubilans. Tu inꝙt ad liberandũ susceptu rus hoiem nõ horruisti ꝓginis vteruz. qõ verbũ sub hac ꝑsonꝛ susceꝑi debz. Est ei ꝓꝓꝛiũ christ⁹ susceꝑit hũanitatẽ ꝙ fa/ctũ est vt xꝑs esset hõ et hõ deus. qꝛ xꝑs deus sed nõ sꝑ de⁹ fuit xꝑs. qꝛ nec sꝑ deus fuit hõ. nec ex ꝓñti xꝑs. cũ nõdũ susceꝑat hũanitatẽ xꝑs deus. De ꝙ susceptiõe colli gamus aliquas ꝓitates accõmodas peti/tioni tue pater honoꝛãde

Incipit ꝓma veri

Christus ꝑ hmõi susce/ptionẽ que ꝺr incarnatio habu it ab instãti sue ꝯceptiõis aiam rõnalẽ ꝑfecte beatã ꝓm poꝛtõez mentis supioꝛẽ. Hec veritas credi debz de necessitate salutis

Scda veritas. Christus in aĩa btĩfi/cata vt sic cognouit totũ decursũ eccl'ie cũ meritis futuris ꝛ demeritis hoim singulo rũ. etiã ꝑ infusam desup cognitõez aliã ꝙꝫ ĩ ꝓbo. ꝙlis suo mõ fuit cognitio ifusa ade ꝑ statu innocẽtie. ꝛ angelis ꝑfecti⁹ ĩ sua ꝓma creatõe. hec ꝓitas est certa fide tenenda.

Tercia ꝓitas. Christus vt btĩficat⁹ ĩ aĩa nunꝯ sensit doloꝛẽ ꝑ pctis hoim ꝙrũ/cunꝯ/nec ꝑ penis alienis aut ꝓpꝛijs ĩ coꝛ poꝛe suo. vel in poꝛtõe rõis inferioꝛe susce/ꝑt. ꝓz qꝛ ĩ btĩtudiẽ ñ ẽ lucꝫ⁹ necꝯ doloꝛ

Quarta ꝓitas. Christus vt beatifica tus in aĩa habuit summã de pctis oĩbꝫ sin guloꝝ hoim detestatõez ꝙ largo ꝛ tropico mõ loꝙndi ꝑt noĩari displicẽtia coꝛdis de pctis. vel extẽsiori trãssumptiõe doloꝛ aut tristicia ꝙnꝯ noĩak. etiã ĩ deo. Sicut ẽ illꝺ Beñ. Tactus doloꝛe coꝛdis intrinsec⁹. di/ceret simili modo de beatis.

Quinta ꝓitas Christ⁹ ab instanti sue ꝯceptiõis ꝙuis habuerit clarissimã notici am ꝛ apꝑhensionẽ sue passiõis future. ꝛ ꝙ aĩaz dulcissime mr̃is ptrãsierit gladi⁹ acer bissime passiõis. ipe tñ ñ habuit huiusmo di passiõis doloꝛẽ exꝓimentalẽ ĩ coꝛpe ꝙlẽ habuit dũ cepit tedere et mest⁹ esse. et ꝓñt ab agonia vsꝯ ad exꝓiratõem ptulit ꝛ sen/sit. Ueritas illa ꝑ ꝓma pte patet ex ꝑcedẽti bus. sed scꝺam ꝯcedit ꝓmũis oĩm docto/rum approbatoꝛ scola. qꝛ sic et nõ aliter vi/deꝛ posse saluari illud Luce. ꝙ iesus ꝓfici ebat etate et sapĩa. Expiebaꝛ enĩ ꝑ assiduũ crementũ noticias nouas rerũ. ꝛ si nouas noticias sẽsuales /ita nouas tristicias aut delectatões isto modo.

Sexta veritas. Christ⁹ voluit ab in/stanti sue conceptõis ꝙ btĩtudo sue mẽtis redũdaret in coꝛpus ꝑ influentiã gaudio/sam sicut nũc facit in patria. sicut ꝛ aĩa feli cissime mr̃is ĩ coꝛpe gl'ificato vel carne do tata quadꝛuplici dote sua. Ueritas hec cõ cedaꝛ ab omnib⁹ vt catholica

Septima ꝓitas Christ⁹ voluit ꝙ be/ata mens sua vt sic sumeret influxuz ꝓtis

inferioris aut sensualis .et ꝑ passibiliter et penose.licz bene cognouerit ꝓus penas sē sus intellectualit'/ imo ꝛ gaudiose.alioqn nō fuisset passus volūtarie desideranter et ꝓsone diuine volūtati. Ueritas hec est catholica ꝛ concessa.

Octaua veritas. Christꝰ voluit q̄ ꝑcognitio sue passiōis quā habebat ex visione ẏbi vel etiā ex reuelatōne in rōe inferiori descēderet aut redūdaret in sensualitatez sic q̄ a pte sensuū dolor expimentalis susciperetur q̄lis in agonia vl' in tota passiōe.aut etiā qualis fuit ꝓ decursum totꝰ vite/ nūc aūt miscēdo leta cū tristib. Sicut enī puer ꝛ insciꝰ flebat.sic sugēdo beata vbera cō solabaf ꝛ arridenti mr̄i blādus erat. Stultū est enī dicere q̄ nūq̄ gauisus ē aut letatus expimentali ꝓsolatōne. Nō enī ꝑdiderat gustū ciboꝝ aut tactū suauiū .sz nunq̄ in viciū.

Nona veritas Christꝰ voluit q̄ dilectissima mr̄ sua dolores et consolatōes haberet in vita sua iuxta modū sue ꝓuersatōnis ad ipm filiū ꝛ ad ẏginalē spōsum Joseph.ꝛ ita ꝓportionabilit' respectu ꝓximorū. Non enī fuit inciuil' aut aggrest aut lapidea ꝛ insensibil' gl'iosa mater sua.

Decima veritas Christꝰ voluit dilectissimā mr̄em suaz dolores ꝛ penalitates hui⁹ vite destitute suscipe. Nedū voluntarie pure sicut suscepit .sz ex ꝓditōe naf via tricis descēdētis ab adā/ ꝛ cū necessitate ꝺ hēdi originale pctm̄ sicut alī ꝑ generatōez viri ꝛ mlieris ꝓcepti.nisi gr̄a supnaturalis ꝓuenisset casū in ꝺ originalis culpe ꝑcipitiū. Factū est pinde cōseq̄nter in maria q̄ntū ad nature debitas ex originali sic̄ alīs sctificatis aut baptizatis nisi q̄ntū ex ꝓui legīs ꝛ gr̄īs spūalib. fuit adiuuata. ẏtas hec ꝓbabili pietate cordis credī potest

Undecima veritas Christꝰ ꝑ fuādo matrē suā ab originali nō ob hoc dedit dignitatē eq̄lem sibī ꝑ etiā fm hūanitatē viatricē. Rō qz nunq̄ christꝰ habuit necessitatē originale peccatū ꝺ hēdi.qz non descēdit ꝑ naturalē ꝓpagatōem /ꝓptea rō sumpta ex hac eq̄litate q̄ maria ꝺ xit originale prius est inualida. Silr ꝛ altera q̄ maria nō indiguisset redēptōe. Hec valeret apostoli ꝓ ñtia.christꝰ ꝑ oīb mortuꝰ ē.ꝑ oēs mortui sunt.ꝺ inq̄ argumentū potꝰ est ad oppositū.qz si xp̄s fuit oīm pfectissimꝰ redemptor mortē ꝑ oīb sustinens. decuit q̄ matrē pfectissime redimeret. hoc aūt ñ potuit ꝓuenientꝰ fieri q̄ ꝑ fuādo ne caderet potꝰ q̄ iā lapsam releuaret. Ueritas hec ꝓbabilis est et pia.sup qua mirū ē q̄ nonnulli volētes virginē bñdictā sup̄ limites honorare ꝑdicāt nihilominꝰ q̄ ꝺxit originale sicut vnus de quo infra.

Duodecima ẏtas. Christus ꝓtulit mr̄i sue ab initio/ ꝛ ꝓseq̄nt illas et tātas gr̄ias q̄s et q̄ntas coḡuit esse ꝓuenientes fm ordinē sue sapie.ꝛ in hac ẏtatis soliditate debz eē ꝓtētus q̄libet xp̄ianus q̄ntūcunq̄ sibi ꝺuotus. Attn̄ qz ꝑticularizata ꝑconia magl ad deuotōem mouēt aliq̄n pios animos placet adiūgere aliqs ẏtates sup istꝫ ad vtrunq̄ libratas.

Tredecima veritas Christus hūanitatē susciꝑes dolores nr̄os sola volūtate nō necessitate portauit in corpe suo. ꝛ vere lāguores nr̄os ipe tulit /ꝑ ꝑtim in cruce.et hec cū tāta acerbitate q̄ntā voluit deꝰ fm ordinē sue sapie ipam hūanitatē passibilez tolerare. Ueritas hec ꝓsonat vltime ẏtati tradite de maria. Et sufficit ad salutē q̄ de christo teneaf sūmatim fide certa ꝛ necessaria. Temerariū ẏo ē asserere q̄ dolor suꝰ fuit intēsior ꝛ acerbior q̄litatiue q̄ afflictio omniū aliorū hominū simul.imo q̄ ꝛ dānatorum.

Decimaq̄rta ẏtas Christꝰ nō habuit ab instāti ꝓceptōis oēm illū dolorē vsq̄ ad instāf mortꝫ sue q̄lē ꝓtulit ī cruce aut ꝑꝰ ꝑ decursum penal' vite sue.ꝛ oppositū scribendo vel ꝑdicando asserere est temerariū falsum et ꝑsumptuosum.

Decimaq̄nta ẏtas Christꝰ potuit dare mr̄tas gr̄as hūanitati sue ꝛ dilectissime mr̄i pure gr̄tis /quas tñ actualiter et de facto nō ꝓtulit. Et oppositū asserere ē falsuz ꝛ temerariū imo hereticale. Patet hec secūda pars /qz christus potuit ab vtero mr̄is sue dare de potētia absoluta impassibilitatē sue hūanitati q̄lē habz ꝺ p̄senti.silr ꝛ matri sue saltē post ꝓceptōem benedicte plis sue. Et ꝓstat certa fide q̄ neutrū fecit

Decimasexta ẏtas Christꝰ potuit dare sue hūanitati et mr̄i sue ꝑ statu vie gr̄as alias q̄ ꝓtulerit de facto.ꝛ si ꝓtulisset ꝺ vti q̄ fuisset decens dare vel dedisse. qualiter tūc facere non erat decens fm ordinez sue sapientie. Ueritas hec similis est ꝑcedenti .sed addit aliud de decentia. ꝓ quo fit veritas sequens.

¶ Decimaseptima ꝟitas ¶ Christ⁹ potuit ⁊ ꝑt mł̃ta facere ⁊ ℔ decet eũ. g̃ fecit aut faciet. ꝓsequntia talꝫ q̃ fit a mł̃tis sepe fallit ꝑ fallaciã petitõis ꝑncipiũ. qꝛ vicz ꝑsuppõit ī minoꝛi ꝓpositõe qõ ē eq̃ ignotũ vł ignoti⁹ q̃ ꝑncipale. Rõ qꝛ nihil decz deũ facere nisi ꝑm q̃ vult fieri/recte ꝑ oppositã ꝓsuetudinẽ ad volũtates creatas. q̃ iõ volũt agere qꝛ ꝑñtaꝫ eis aliq̃ obiectũ sub rõe boni aut ꝓueniẽtis. ⁊ iõ agũt qꝛ videꝫ eis bonũ ⁊ nõ ideo illud ē bonũ aut decẽs. ¶ Causa ē ℣ Nõ ei sẽ regł̃e ꝑme sz regł̃ate a ꝑma bõitate

¶ Decimaoctaua ꝟitas ¶ Christ⁹ nescit aliq̃d velle qꝛ decẽs nisi a seipo. aut si ab altero ℔ ē ꝑ reuelatõez vel opis exhibitiõez. ⁊ ℔ argumẽto a posteriori ⁊ nullo mõ a ꝑori. Unde sicut christ⁹ sol⁹ nouit pñem et se ⁊ spm̃sctm̃. nõ excludendo ipos pñez ⁊ spiritũ ꝓpter vnitatẽ eẽntie. sic sol⁹ scit q̃d deceat eũ ad extra ꝓducere. qꝛ solus scit quid vult agere et cui voluerit reuelare.

S ¶ Decimanona ꝟitas. ¶ Christ⁹ si asserit aliq̃d ad extra facere debere/qꝛ decet eũ sic facere fallit asserẽs mõ tacto. qꝛ ꝑsupponit qõ ē eque vł pl⁹ ignotũ. vt si q̃s ita ꝓlogizet Xp̃s potuit ꝓmũicare mł̃ri sue in vtero q̃ gł̃iosa ⁊ ꝓsũmate felicitatis nasceret. et ℔ decuit ipm̃ facere. qꝛ decuit eũ mł̃ez honozare. g̃ sic fecit. Cõstat q̃ ꝓclusio hereticalis ē. et tñ ꝑmisse ꝓmũiter assumũt a nõ nullis in assertõibꝫ suis ꝓfirmãdis.

¶ Uicesima ꝟitas ¶ Christ⁹ nõ ꝓmũicauit mł̃ri sue statꝫ dñ ꝓcepta vł nata ē vsum ꝑfecte rõis. q̃uis ℔ potuissz. ⁊ si fecissz decuisset. Et oppositũ asserere scribẽdo vł ꝑdicãdo est penitus temerariũ. sic ⁊ q̃ nun q̃ somniauerit. aut q̃ in oñi somno semp actu deũ ꝓtẽplata fuerit hic in via. Q⁹ autẽ ex scripturis sanctis autozitatẽ non habet iunge nec ex ꝓbabili rõe. eadem facilitate ꝓtemnit qua ꝓbatur.

¶ Uicesimaꝑma ꝟitas ¶ Christ⁹ potuit ꝓferre dilectissime mł̃ri sue cognitõem lucidissimã toti⁹ decursus vite sue ⁊ filij. cõfestim dñ nata ē. et si ℔ fecisset ℔ vtiq̃ decuisset. g̃ fecit. temerariũ ē ⁊ ꝛriũ sctis doctoribus ℔ inferre. Contrariũ insup videꝫ euãgelice doctrine sic asserere factũ eẽ. Siq̃dẽ ꝓditus fuit iesus ignozãte maria ⁊ ioseph. ideo dolẽtes ꝑ triduũ q̃sierũt ipsum ⁊ non intellexerũt rñsũ pueri iesu. Nesciebatꝫ inq̃t q̃ i bis q̃ p̃is mei sunt optz me eẽ. ⁊ ita ī mł̃tꝫ. sz nõ ob ℔ dicẽda fuit ignozãs btã ꝟgo si nõ scierit oĩa. Dicit enĩ ig̃ãtia ꝑuatõez scie debitã inesse. ⁊ ex ꝓsequnti culpam. nõ sic nesciẽtia q̃ in angelis repitur.

¶ Uicesimasecda ꝟitas. ¶ Christ⁹ etiã si dederit acceleratõem vsus rõis mł̃ri sue sic opinanꝫ aliq̃ pie de exultatõe ioℏis ī vtero nõ optuit tñ in talib⁹ g̃tũs ꝑseuerãtiã esse. q̃uis sine pñia ⁊ retractatõe sint dona dei Sunt enĩ sine pñia /supplẽdũ est ℔ mõ q̃ donanꝫ q̃dã ad mozulã puã. q̃dã ad tpus maius. q̃dã ī euũ. ptz in g̃tũs gratis datis in ꝓphetũs et gratũs sanitatũ que durant ad tempus.

¶ Uicesimatercia ꝟitas ¶ Christus si ꝑ q̃riꝫ a talib⁹ cur mł̃rem suã honozauit in g̃tũs istis/et nõ ī alũs oĩb⁹ q̃b⁹ poterat. Respõdeas q̃s es o hõ vt iuestiges sensũ dñi q̃s es vt ꝓsiliari⁹ eius fias. q̃s es vt ꝑsumas dicere. cur ita facz ponat g̃ hũana locũcitas digitũ ozi suo ⁊ t̃mis suis ꝓtẽta sit.

¶ Uicesimaq̃rta ꝟitas. ¶ Christ⁹ posuit termios nr̃e ꝓq̃sitõis vt nõ liceat de diuis alia vel aliꝫ asserere q̃ ex diuis scpturis habenꝫ/vł euidẽter ꝓcludũꝫ/vł ab eccl̃a q̃ spũsctõ regiꝫ credenda tradũꝫ. Hec est regula btĩ dionysij pluries repetita. Ceteruz de opiniõe temeraria vł ꝓbabili vł de credulitate pia lati⁹ ꝑt dici ꝑut alibi notauimus. ⁊ ℔ vnũ placz repetere ℔ q̃d sit piũm credere/aut q̃ ppositões sunt de pietate fidei cẽsende. Oẽs ille. s. q̃ nec euidẽter sequũtur ex ꝓtẽtz ī sacra scpturа. nec etiã euidenꝫ repugnt ⁊ edificãt caritatẽ vł deuotõz pũ cordis temerarie nihil asserẽtz. tales sẽ narratões sctõz patz. tales deuote recogitationes circa totũ euãgeliũ decursũ ergа x̃pm ⁊ mł̃ez suã. ꝓsiderãda mł̃ra ñ explicita/quẽ admodũ fieri potuerũt. vł q̃d egerint iesus ⁊ ioseph et maria ab initio vsq̃ ad mortez ioseph. q̃liter ꝓcessuz ē ī ioseph̃o carmĩe heroice. q̃liꝫ etiã inducũt doctozes illd. misericordia ⁊ ꝟitas obuiauerũt sibi. iusticia ⁊ pax osculate sũt. q̃si sint res aĩate inuicẽ colloq̃ntes ⁊ ꝓcludẽtes dñs dabit benignitatẽ. terra nr̃a dabit fructũ suũ. qõ vtiq̃ constat factũ dñ suscepit deꝰ isrł puerꝫ suũ

Alie veritates. xii.

¶ Ubiũgunꝫ alie duodecim ꝟitates ꝑpinq̃us ad interrogatiõez tuam pater amãtissime terminos nõ deserendo susceptos.

¶ Prima veritas Susceptio sancti isrł

nostri fuit p allegoriã incarnatio ꝟbi. p tropologiã ꝟo ⁊ anagogiã susceptõ scti isrl̃ pueri sui ẽ hois p gr̃az iustificatio. ⁊ ipius ad ꝟtemplationẽ celestiũ eleuatio. nũc p intelligentiã/nũc p simplicẽ fidẽ/cũ deuotiõe q̃ mentẽ eleuat ĩ deũ p piũ ⁊ humilẽ affectũ. nũc p vtrũq; /p intelligentiã. s. ⁊ deuotõez/fide/spe/charitateq; subnixam.

Scõa veritas. Susceptio tal̃ mystica nutrit̃ maxime ⁊ roborat̃ p susceptionẽ dignã bñdicte eucharistie sacr̃i q̃ deus ipe sumit̃ recolit̃ memoria passiõis eius/mẽs implet̃ gr̃a. ⁊ future gl̃ie nobis pignus datur/q̃ sup re tractatus ẽ spãlis in notulã cãtici Marie. Esurientes impleuit bonis.

Tercia veritas. Susceptio isrl̃ pueri sui dei q̃uis possit aq̃sci p ꝓbabiles ꝟiecturas ab illo q̃ suscipit̃ nõ tñ euidenter reuelatõe sup ꝟ nõ hĩta. Signa q̃dã sunt si q̃s sit isrl̃ p certã fidei illuminatõez seu visionẽ si sit puer nõ sensibꝫ sz malicia p hũiliatõez/si sit possessio dei. i. seruus p dignatiuã adoptõez in charitate q̃ patiẽs ẽ ⁊ mitis sub suaui iugo x̃pi.

Quarta veritas. Susceptio p gr̃az g̃ tũ faciẽtẽ nos sp latet ad certũ q̃tin̄ ꝟ iplea/mus illud. Seruite dño in timore. ⁊ ne seruitus mesta ⁊ g̃uis videat̃/exultate ei. Uerum ne sit exultatio dissoluta iungit̃. cũ tremore. ⁊ subsequit̃. apꝑhendite disciplinaz

Quinta veritas. Susceptio g̃tificãs videt̃ ꝟ in via potissimũ cognosci p cordis sentimẽta sumẽdo cor̄ p toto eius triclinio ꝟm triplex cenaculũ mẽtis. s. ⁊ orõnis ⁊ aie iuxta tractata sup hac decacordi psalterij Marie fidicula. Dispsit supbos mente cordis sui. pñtiã inquit verbi Berñ. ex motu cordis accepi. Sic alij fere oẽs ꝓtẽplationi vacãtes signa tradiderũt/nũc hec/nunc illa multiplicia valde variaq; cordis sentimenta vsq; ad pfusionẽ lachrymaꝝ de q̃bꝫ nõ est ꝟ dicendum p singula. sz sub cautele generalis monitione sistendũ.

Sexta veritas. Susceptio g̃tificans stat frequent̃ sine q̃busdã sentimẽtis actualibꝫ cordis. ptz ĩ pueris baptizatis. ptz in iustis dormiẽtibꝫ aut i solo gr̃e hĩtu sine q̃uis actõe g̃tis deo simul ⁊ acceptis.

Septima veritas. Susceptio gratificãs sepe fit ⁊ ẽ in suo actu itrinseco ⁊ formali elicito vl̃ exteri⁹ impato sine ꝓceptibilibꝫ certitudialiter gr̃e sentimẽtz in corde vl̃ sensibꝫ. ptz in actiuis p varia distractis nullã ĩ corde suo sp̃ aliũ sentimẽtoꝝ mollicie. aut liq̃factõnis suauitatẽ hñtibꝫ. imo maxima x̃pianoꝝ ps absq; talibꝫ sentimẽtis alꝫ fuit ꝺo. q̃s iudicare dãnãd⁹ vl̃ extra statũ salutz ob ꝟ eẽ puersissime ẽ temeritatis ⁊ intolerabil̃ arrogãtie apꝺ illos qui sentimẽtz hmõi crebro gaudẽt. q̃ suã in illt totã salutẽ ponũt ⁊ gl̃iam. Sz heu sepe q̃ ꝓfunde fallit eos stulta p̃sũptõ cordis sui. q̃ freq̃nẽ illudũt̃ a ꝺmonio meridiano. qz supbia meret̃ illudi. deniq; meret̃ etiã duz eucharistiã suscipit illꝺ impcatũ p ꝑs. fiat mẽsa eoꝝ corã ipis ĩ laq̃uz. cũ ceteris q̃ sequunt̃ sub trinodecio nũero maledictis.

Octaua veritas. Susceptio eucharistie g̃tificans q̃uis nõ fiat nisi sit aliq̃s in gr̃a gratũ faciẽte/nõ tñ inducit sp nouum pctm̃ nisi in ꝓtẽnẽte. Contẽnit aũt q̃ se scit habere impedimẽtũ legitimũ ne suscipiat aut q̃ nõ habuit ꝓbabilẽ sue ꝓscie examiationẽ iuxta modũ cõit̃ requisitũ vt suũ cognosceret impedimentũ ⁊ cessaret a cõione vel tolleret nexũ suũ sicut p ꝓfessionẽ si conscius ẽ sibi culpe mortalis. Aut si p statutũ regule sue sit artatus de venialibꝫ ꝓfiteri sz dura videat̃ hec hortatio nisi forte p gravibus ⁊ multis venialibus valde disponentibꝫ ad mortale aut ꝓpinquis multũ.

Nona veritas. Susceptio eucharistie si dimittat̃/qz nõ ꝓcipit accessurus sentimẽta deuotiõis actualis in lachrymis ⁊ sil̃ibꝫ. si tñ aliũde sit sibi bñ ꝓscius de carẽtia impedimẽti stulte agit si sit tẽpus et locus aliũde. Rõ ẽ qz magnis bonis se ⁊ suos pr̃ios ꝓuat ⁊ defraudat dãnatõz incurrens/de susceptο talẽto ordis nõ mꝰltiplicato. Sibi tñ absit gl̃iari si sentimẽta non sẽtiẽs deuotõis/si sicc⁹ et arid⁹ aĩo sit mõs gelboe sine roze et pluuia/si nõ timeat lapsũ q̃lẽ aliq̃n patiunt̃ gl̃iantes de sentimentis suis. qz si demones in viridi dei pmissiõne ꝟ faciũt/in arido q̃d fiet?

Decima ꝟitas. Susceptio g̃tificans si q̃rit̃ piculose ꝓgsci p curiositatẽ in q̃libꝫ hoie. tñ ꝟ maxime picl̃osum ẽ in femis et tenacis apꝑhẽsiõis ⁊ auiditatis temerarie penetrãdi secreta dei. Sunt ⁊ lapsus ⁊ illusiones pculissime/diligũt tales aliq̃ãdo deũ velut adulterũ ꝓcubitu fornicario. quare? sane quia delectationẽ sentimentoꝝ ipius dei solã/ nõ plurificationẽ bonoruz sunt operũ req̃rentes. sed pdes oẽs de⁹ qui fornicantur abs te.

Undecima veritas Suscepcio gratificãs apd tales de vtroqꝫ sexu sepe fit in laqueũ nõ data sꝫ accepta occasiõe scandali. dũ fiũt indigniores susceptõne digniſſimi sacramẽti. q̃. ſ. post talia sentimẽta ꝛ nõ alit dignos ad suscipiẽdũ semet existimãt longe facti. de q̃ legit. Neminẽ iudicãs. neminẽ ꝺdẽnãs. oĩb ꝓpatiẽs sctũs martin⁹ erat. nec alit p agathon vel pastorẽ ẽ ꝓrecepti. Nam inq̃t i oĩi re dic. Tu q̃s es? Et ne iudices quẽq̃. sed nec attendũt alid sue temeritat⁹ repſſiuũ ꝓsiliũ. nõ accipe fiduciã /imo accipe fiduciã. sꝫ de sola miscõia dei/nõ de tua sentimentoꝝ iusticia sordida nimis ex se sicut pãnus mẽstruate quẽ nõ exterreat illd aplicũ. Nihil mihi ꝓsci⁹ sum sed nõ in hoc iustificat⁹ sum. sꝫ nec meipꝫ iudico/q̃ me iudicat dñs ẽ. Sic habita ĩ ad iutorio altiſſimi secure dicẽs deo. Suscepto⁹ meus es. qꝛ quẽ suscipis ĩ sacramẽto ipe magis te suscipit mãducat et bibit incorporando.

Duodecima veritas Suscepcio gti ficans dũ visa est apd mlitos colligi p meditatoꝝ assiduã passiõis iesu xpi causalit d p accñs d supbo vsu suo hoĩb d vtroqꝫ sexu dure mlitũ austeritat⁹ ĩ vita plimas here ses ꝛdliramẽta ꝛ tãdẽ ĩ abominãdiſſima carnis sentimẽta plapſi sunt ꝛ innoĩaliter maculati/sunt in exẽplũ veteres ꝛ noui fratricelli ꝛ sorelle begardi ꝛ begarde seu begutte. de q̃bꝫ nõ ẽ h dicendũ p singula Suffecerit tãgere aliq̃s passus scpture cuiusdaꝫ q̃ nõ ĩ oĩb satis sobrie videt eẽ locut⁹. q̃s vis in hac scelereta secta iã tacta fuerit seueriſſimus ꝛ laudand⁹ sic in alis mlitis. verũtñ in mlitis ꝺdictas vitates spẽal ꝛ de puilegis xpi et marie ꝛ penis suis min⁹ sobrie scripſit et docuit. Et q̃s ẽ hõ q̃ viuat ꝛ nõ peccet? Quis ẽ hõ q̃ nõ patiẽter reprehensionẽ debeat accipe caritat⁹ q̃lẽ ꝓscius ego sum mihi velle fieri q̃ hec scribo. Rursus p eum null⁹ extollit status nisi ille q̃lẽ notat se tenuisse ꝓformiter ad femĩas aliq̃s magne vt asserit eleuatõis ꝛ pphetici spũs q̃ꝫ tñ doctrine sunt suspecte/iubẽte aplo q̃ habebat spm̃ dei. mulierẽ docere nõ pmitto. Scdo addit itemꝫ licꝫ nõ sp eo ordine q̃ ponũt ista. ait inq̃ꝫ q p tales ĩueniret xps q̃ tũc suo tpe pdit⁹ erat/ꝛ abscõsus ab ecclesia/ꝛ q̃si iacẽs mortu⁹. Rursus q̃ stat⁹ iste tercius ꝛ cito manifestãd⁹ erit destructiu⁹ status phariseoꝝ modernoꝝ q̃s notat pla tos cũ clero et religiosos oẽs /maxie frẽs minoꝛes q̃ nõ viuũt vita xpi crucifixi. neqꝫ vt su⁹ nũci⁹ Frãciscus et sctã clara vexilli feri iesu xpi/cũ crucifixa vita sua/sũt ꝛ iam habite reuelatões vt dic sup illo. ¶ Rursus attẽde pr̃ oculatiſſime/ q̃ cepit erroꝛ iste a ioachim ponẽte triplicẽ legẽ ẽm tres psonas. ꝑma pr̃is p moysen. scda filij p xp̃m. tercia spũſſcti p euãgeliũ et nũ cui⁹ ñ erit finis. Legat g̃ text⁹ exposit̃ois isti⁹ sup nũc dimittis in fine. ꝛ exposit̃o sup illd de pditione ꝛ iuẽtõe iesu. ꝛ alibi pluries. Attẽdat g̃ sol⁹ finis in acerrima satira seu tragedia magnis boatib iuehẽte ꝺ stat⁹ oẽs maxie suoꝝ. viderit q̃ zelo. viderit q̃ edificatõnis auditu fructuoso mlti iudicãt q̃ nõ ẽm sciẽtiã. Attẽto q̃ p cogmĩe vult noĩari maxim⁹ pctoꝝ q̃lit g̃ nõ ꝑus auferebat trabẽ d oc̃lo suo q̃lit obſurduerat ad illd pbrũ. medice cura teip̃m. diceret q̃ ex hũilitate sic iudicari vult. Sed si ñ ex vitate. q̃d nisi vanitas ꝛ dãnabil⁹ vanitas? Si ex sensus ĩtimitate se ita iudicari volebat. attenderit ne paul⁹ imo maria pl⁹ paulo p̃cellebat ĩ hac laude. vt ñ iã ipe maxi⁹ aut ꝑm⁹ eẽt pctoꝝ qꝛ ñ hũilioꝛ pl⁹ oĩb. ¶ Emplis arguit d hereſi doctoꝛes doctiſſimos cũ inocẽtio ꝛcio q̃ ponũt subaꝫ panis p⁹ desitõꝫ corpis xpi dstruct⁹ panis ꝛ vini spẽb itemꝫ d nouo creari. Sũt alie sup hac re positões sꝫ ista q̃cq̃d difficlt⁹ hẽat seu hr̃e videat ñ ẽ hereꝛica appellãde. p̃t ei de⁹ creãdo repare destructũ idẽ ĩ nũero. ꝛ si nõ generãdo modo nature. Quicq̃d d puul affirmare p̃sũpſit ꝺ oĩm doctoꝝ ꝓmunẽ scholaꝫ. q̃ pueri in lymbo nõ baptizati acrit puniant pẽa ignis sẽsuali. ponereqꝫ videt q̃ ĩ afflictõe carẽt oĩno rõis iudicio ꝛ libtate arbitrij. Sꝫ nõne documẽta pla scpſit bona /et vtilia ꝛ deuota scpſit (Fatemur imo libere cõfitemur) et nũc stetisset in isto sal⁹ sua/vtinã cõformaſſꝫ se doctnis illoꝝ q̃s allegat q̃ñqꝫ. Sepe ei magis ptes excerpit ꝛ rapit i ꝑpa forma tacit⁹ autoꝝ noĩb. nescim⁹ si par eẽ voluerit Esopi cornicle/plumis aliaꝝ volucꝝ se ornãt⁹. creber fuit apd istũ bonauẽtura cũ suo breuiloq̃o. sꝫ vix noĩat⁹ ex illo. Mlti st ptea ẽm̃ões sb ꝺtextu sue locutõis q̃s ĩ forma legim⁹ apd libꝛos alios ñ modice vetustat⁹. Postrẽo nõ rememoꝛamus ista detractõis malignãtis zelo q̃ntũ ꝓsciẽntia test⁹ ẽ. sed cautele prudẽt⁹ ꝛ ꝓmonẽt⁹ studio. quatin⁹ religiosi simplices ꝛ insciũ

theologie nec habẽtes spm̃ discretõis spi/
rituũ in deuotis apparẽtib⁹ sentimẽtis fal
li valeãt ĩ lectura vl' studio sub feruore no/
uitio sub indiscreto iudicio ꝙ liber tot⁹ sit
euãgelicus qꝛ de euãgelio loq̃tur. Sic pr̃
optime notasti mihi de q̃busdã. habẽt enĩ
aq̃s patẽtes ⁊ publicas sctẽ sapĩe ꝑ docto
res approbatos/nõ ẽ necesse ip̃os obedire
meretricule dicẽti. Aq̃ furtiue dulciores st̃
⁊ panis abscõsus suauior Simul hec inte
rim scp̃simus ꝯformit̃ ad tractatulũ istuꝫ
q̃ de examinatõe doctrinaꝝ ꝯposit⁹ ẽ quo
ad partẽ p̃mã. Et de reliq̃s trib⁹ vltroneo
⁊ deliberato ꝯsilio siluim⁹. Hec habuim⁹
pater religiosissime sil' ⁊ prudẽtia p̃stãtissi/
me/que currẽte calamo linguã animi fer/
uẽtis exp̃mẽte volui satisfaciẽs tue petitõi
notare ꝑ cedulã istã. Sub anno dñi. M.
cccc.xxvi. decimaoctaua decẽbris de ma/
ne vsq̃ ꝓpe meridiẽ ꝯsonãs textui qd̃ ex/
ponẽdũ erat in manib⁹ de cãtico marie cã/
ticoꝝ. Suscepit isrl' pueꝝ suũ. qd̃ inchoa/
bã duꝫ me in capella visitauit benignitas
tua mihi iure colẽda. Uale vale

¶ Finit epl'a cãcellarij paris. de susceptiõe
hũanitatis xp̃i allegorica/anagogica ⁊ tro
pologica.

Epistola Johãnis

de Gerson ad fratrẽ Bartholomeũ carthu
siensem sup̃ tercia ꝑte libri Ruysbroech de
ornatu spiritualiũ nuptiaꝝ.

z Venerabili pa/
tri et bone simplicitat⁹ fratri ĩ
xp̃i caritate dilectissimo fratri
bartholomeo carthus. suus io
hãnes cancellari⁹ indignus eccl'ie paris.
Nuptiaꝝ agni ꝑticipẽ fieri. Pridẽ libruꝫ
quẽdã ꝑ te habitũ cuius titul⁹ est de orna
tu sp̃ualiũ nuptiaꝝ ĩ trãscursu legerã. no/
uissime illũ attenti⁹ relegẽs ꝯperi ml'ta ibi
dem tradi salubria ⁊ alta documẽta. Nam
p̃ma pars instruit ad vitã actiuã. Secun
da ad vitã sp̃ualẽ q̃ affectual' dici p̃t indu
cit sub varijs ⁊ pulcr⁹ sil'itudinũ manudu
ctõib⁹ et tropis q̃ꝝ intelligentiaꝫ soli exꝑti
plene ꝯcipient. Sũt nẽpe ex eis q̃ in affe/
ctu pl⁹ agunt̃ q̃ꝫ in intellectu. ⁊ q̃ ꝑcipiunt̃
ampli⁹ saporis cuiusdã intimo gustu q̃ꝫ ra
tiocinatõe vl' discursu. Tercia ꝑs notifica
re nitit̃ q̃ sit excellẽtia vite ꝯtẽplatiue. q̃ be/
atifice visiõi ĩ aĩa approximat. Tradũt q̃/
dã sic̃ accepi ꝙ p̃fatũ libꝝ idiota vn⁹ sine
lr̃is ꝯposuit. Exĩde nõ sine miracl'o ⁊ ĩspi/
ratõe diuĩa ip̃m fuisse ꝯfectũ patẽter astru
unt. Ex q̃ ꝯñs eẽt oĩa ꝯtẽta ĩ eodẽ eẽ veris/
sima sctissimaq̃. Sed meũ q̃le sit sup̃ hac
re iudiciũ tibi nõ eẽ celãdũ decreui ne for/
tassis ĩcerta aut falsa ꝓ v̄itate certa. aut di
uina amplecti ꝯtigeret. Scis q̃d iubꝫ apo
stol⁹. Doct'nis varijs ⁊ ꝑegrinis nolite ab
duci. ¶ Sũt vt meũ interim ẽ iudiciũ due
ꝑtes p̃ores sat⁹ vtiles/in q̃b⁹ nihil dep̃hẽ/
di qd̃ nõ possit salua fide et moꝝ puritate
saluari. q̃ꝫ q̃ꝫ modestũ lectorẽ ĩ ml'ts efflagi/
tent. ⁊ talẽ q̃ nõ sit penit⁹ expers eaꝝ q̃ secũ
da ꝑs loq̃t̃ affectionũ. Ceterũ stil⁹ ipsi⁹ li/
bri nõ sordid⁹ ẽ nec abiect⁹. Certe tñ ĩduci
neq̃o credere libꝝ ip̃m fuisse ꝯflatuꝫ ꝑ os
idiote q̃si ꝑ miraculũ. Stil⁹ enĩ ip̃e mag⁹
sapit et redolet hũanã eloq̃ntiã q̃ꝫ diuinã.
Nã ⁊ poetaꝝ v̄ba et therẽtij ⁊ boetij ⁊ ph̃o
rũ snĩe ⁊ orõis cursus oñdũt palã illic stu/
diosã ĩdustriã ⁊ diligẽtie laborẽ diuturnũ
p̃cessisse. Plane ĩpar valde ẽ stil⁹ diuĩe scri
pture ꝓph̃aꝝ et euãgelistaꝝ ab h̃ loquẽdi
genere. Quãuis h̃ diceret ꝑtinax assertor
oppositi/ꝙ de⁹ sciaꝝ dñs est/habẽs facul/
tatẽ nũc h̃ nũc illo mõ scribendi ꝑ ora scri
baꝝ suoꝝ. fatemur ita possibile fieri. Sic
aũt in ꝓposito sat⁹ ꝯtigisse nõ elucet. p̃ꝑtim
qꝛ testat̃ autor seip̃m latinis v̄bis pl'imuꝫ
desudasse. Hoc v̄o cur optuissꝫ si fuissꝫ tã
tũmodo calam⁹ scribe velocit̃ scribẽt⁹/spi
ritũsctm̃ loq̃r. q̃ tarda molim̃ĩa nescit. ⁊ cu
ius velocit̃ currit ꝑmo. Ueꝝ alia potior ẽ
rõ/q̃ me nõ ita sentire ꝯpellit. Siq̃dem ter
cia ꝑs eiusdẽ libri ꝓrsus repudiãda rescin
dẽdaq̃ ẽ tãq̃ꝫ vl' male explicata/vel plane
abhorrẽs ⁊ discrepãs a doctrĩa sana docto
rũ q̃ d̃ nr̃a btĩtudĩe locuti sũt. Nec stat cuꝫ
det̃minatõe exp̃ssa decretal' ponẽt⁹ btĩtudi
nẽ nr̃am ꝯsistere ĩ duob⁹ actib⁹ visiõe ⁊ fru
itione cũ lumĩe gl'ie. Et si h̃ ita ẽ ĩ btĩtudi
ne ꝯsũmata ꝙ de⁹ nõ est visio ⁊ claritas no
stra eẽntial' sꝫ tm̃ obiectal'. q̃nto mag⁹ erit
h̃ alienũ in beatitudinis quadã assimilati
one imꝑfecta quam fas haberemus h̃ de/
gustare in via. Ponit autẽ tercia ꝑs libri p̃
fati ꝙ anima ꝑfecte contẽplans deũ nõ so
lũ videt eũ ꝑ claritatẽ que est diuĩa eẽntia/
sed est ip̃amet claritas diuina. Imaginat̃
enĩ sicut scriptura sonat/ꝙ anima tunc de
sinit esse in illa existẽtia quã pri⁹ habuit in
ꝓprio genere. ⁊ ꝯuertitur seu trãsformatur

ꝛ absorbeꝫ in eē diuinū/ꝛ in illō esse ideale defluit qō habuit ab eterno in eētia diuia. de q̄ esse dic̄ iohes in euāgelio. Qō factū ē in ipo vita erat. Et ꝫ esse p̄supponit autor iste causaz nr̄e existētie tpalis et esse vnū cū eo ꝼm essentialē existentiā Addit q̄ pdicta anīa cōtēplantis in esse tali diuīo abyssali. ita vt repibil' ñ sit ab aliq̄ creatura Si' itu do tal' posset adduci q̄ nō tñ ab ipo ponit/ si gutta modica vini in mare dilaberet cō stat q̄ mox absorpta conuerteret ī illō. ¶Hec positio defic̄ in mltis. q̄q̄ nō facile induce bar aliq̄d falsitatis suspicari ī illa tercia p te qñ in alijs poribꝫ tot vera altaq̄ ꝛspexerā/qñ etiā legebā obtestatōnes autoris ne cito dānaret a nō intelligētibꝫ ne pessimarē tur. Et q̄ pfecto ꝓnioꝛ dz eē doctoꝛ omis ad pie iterptādū dicta aliena si fieri possit absq̄ fidei ꝛ simplicium piculo/q̄q̄ ad rigi de ꝛdēnādū. Attuero diligēs ꝛ repetita in spectio dictoꝝ illoꝝ magis ac magis in ill' erroꝛē apuit. Nec ät sūt pauca de dictis su is excerpta ad lr̄az. Ait em̄. ij. c. iij. ptis In ipa q̄dē sui vacuitate p fruitiuū amoꝛē spi rit⁹ pdit semetip̄m. deniq̄ claritatē nullo ī termediāte suscipit ac sine intermissione ipa fit ea claritas quā accepit. ꝛ. iij. c. depēdetq̄ nostr̄ esse creatū ab eē eterno ꝛ ꝼm eētialē existētiā vnū cū illo ē. Seq̄tur. vniuersi q̄z sup̄ sui creatōem in vite ꝓplatiue altitu dinē sublimati vnū sunt cū hac deifica cla ritate. īmo ipa claritas ipi sunt. vidēt ꝓpide sentiūt ꝛ inueniūt p ꝫ deificū lumen se ꝼm esse vitāq̄ suā increatā/eādēq̄ foꝛe simpli cē diuitatis abyssum. Seq̄t. atq̄ cū eo q̄ vident ꝛ qō vidēt lumīe idē fiūt. Et p̄mo ca. dixerat. Uniuersi deuoti spūs vnū cuz deo pfundo amoris defluuio sic̄ defecti ñ quōlibet q̄dē vnuz sz idip̄m qō ē ipa in se essentia dei eo mō quē btifica bitudo. Et iij. c. exp̄ssius ait. Illuc spūs est sup̄ seip̄z trāslatus ꝛ deo vnificatus gustās videsq̄ in vnitate vinide abyssus in q̄ sese ꝼm esse suū increatū possidet imēsas diuitias q̄ ip semet iuxta eū modū q̄ eas de⁹ gustat ꝛ vi det. Et his ꝛ silibꝫ dictis intētōez autoris fuisse q̄lē diximus. Neq̄ em̄ de ipa q̄ latet aliunde q̄q̄ ex scriptis suis sumi pōt certitu do Qz si deficit autoꝛ in explicādo sic̄ palā aut errat aut deficit sibi ipsutet q̄ nō solum lr̄atis doctisq̄z/sz ī doctis etiā ꝛ rudibꝫ/tali ter locut⁹ ē. ¶Sz neq̄ āmirari vel īdignari q̄spiā dz/ nec de temerario iudicio arguere eos q̄ legētes eū p̄sertiz ībuti in sacris lr̄is intētionē suā ex ꝫbis colligūt/collectā exa mināt/examinatā se dicūt itelligere. ꝛ intel lectā si erroneā ē repbēdere ñ omittūt. Nō em̄ maioris sanctionisue autoritatis est au toꝛ q̄q̄ sctissimi diuinissimiq̄ theologi do ctoꝛes nr̄i/ q̄ tñ dicta sua alioꝝ examini li bero vt Aug⁹. ait iudicāda reliq̄rūt. Deni q̄ materia tercie ptis nō ē de illis q̄ p defe ctū et expientiā sz p intellectū sanctis ispi ratū ꝓgnoscunt et scꝑta sunt. Hoꝝ autem noticia ꝛ dīudicatio p̄cipue apō exercita tos theologos ī sacris lr̄is q̄rēda est. non apud deuotos solū. ¶Amplius nō ignoro fuisse ꝛ esse q̄sdā ex theologꝫ disputātes sa tis curiose si posset de absoluta potentia aīa rōnal' ꝓgnoscere ꝛ formaliter btificari p diuinā essentiā absq̄ medio alio. ita q̄ de⁹ esset ip̄i aīe sua cognitio et fruitio ñ tm̄ ob iectalis sed q̄si formal'. Hoc est. de⁹ nō so lū esset cognitio q̄ cognosceret ab aīa sed p quā aīa ipa cognosceret. ꝛ pari mō de frui tione. ¶Quicq̄d ꝫo sit de possibili nullus ita esse de facto p̄sumit asserere. Hā eccl'ia stica determiatio ad oppositū ē. nullū vsq̄z inuenio theologū q̄ nō dico posuerit. sed q̄ vllā oīno fecerit q̄stionē q̄ p talē modū q̄lis explicat ab ꝫ autoꝛe aīa posset deū vi dere ꝛ btificari in eo neq̄ de facto neq̄ de possibili. tanq̄ videlicz aīa desineret existe re in esse ꝑpio. ꝛ trāsformaret in illud esse diuinū ideale quale habuit in deo ab eterno Quoniā vt interim disputatōem de idea rū pluralitate in deo omittā que a multis ignoraēter ponit/ si coꝛpus christi vel alid coꝛpus btificatuz hoc modo pderet aīam suā in sua ꝓplatōe ꝛ beatificatōe/ꝓ illa haberet essentiā diuinā ip̄m formaliter vi uificātē. alioq̄n esset absq̄ vita. sed nec aīa esset tūc eiusdē speciei sicut prius. q̄ppe nō haberet aliud esse et viuere q̄q̄ habuit ab eter no in arte diuīa. In q̄ esse sicut erat ab eter no aīa quelibet etiā dānata vita diuīa erat beatitudo sua. Poꝛro coꝛpus humanum nō posset in gloria reperire animā suaz ad sui vinificatōem formalē. aut si posset iam anīa nō esset pdita/qualiter ipe loquit'. alie dem ū sequerentur innumerabiles absurdi tates q̄s p̄sequi longum esset. ¶Sed vide bitur fortassis p ista assertione facere illud apostoli verbū. Qui adheret deo vn⁹ spiri tus est. Et multa christi dicta sunt i hāc sē tētiā impēcātis p̄rem/ vt fideles vnū sicut

pater et filius ipi sunt vnū Dudū ꝙ certa est sctoꝝ patꝝ sup his expositio dicentiuꝫ illā vnitatē nō esse essentialē/nec p ꝓcisam silitudinē. sed sola ibi notat assimilatio ⁊ p ticipatio. quēadmodū dicit lucas q̄ multitudis credentiū erat cor vnū ⁊ aīa vna. ⁊ de duob⁹ amicis itidē dici vulgar⁹ vsus habet. quēadmodū etiā carbo ignit⁹ /⁊ aer illuminat⁹ vnū appellant cū suo igne ⁊ lumine. Hoc tropo ꝓbat boet⁹ boiez bonū esse deū. iuxta illō ps. Ego dixi dij estis. nō q̄dem p ꝙitatē et vnitatē diuine eētie ⁊ locutōem ꝓpriā. sed ꝓticipatiue ⁊ assimilatiue imitatiue ⁊ nuncupatiue. q̄ si autor iste pari mō rñderet se dicta sua intellexisse de vnificatōe spūs cū deo nō ꝓtēdo nec⁊ contradico ꝫ intentōez ſz explicatōz alit sonare nō dubito. qm̄ ꝓterea nihil magnū diceret de ꝓtēplantib⁹ vltra oēs generalit q̄ sunt filij dei p gr̄am adoptionis. ¶ Miraberis forte p̄ in xp̄o dilectissime miraber⁹ hec audiēs. quo pacto ī talē errorē vl̄ insciti virtam deuotus ⁊ instruct⁹ corruerit. Noli solū mirari ſz time. ⁊ hūiliter sape iugiter stude. quādo audis nō istū tm̄ modo ſz alios inumeros q̄ nō parue videbāt sctitatis circa ꝙitatē deuiasse. quoꝝ alīqs ipe autor iuste reꝑhēdit in fine scōe ptis q̄ blā diebāt tm̄ sibi de sublimitate ꝓtēplatōnis legi. quēadmodū ꝓbat eos a demonio meridiano fuisse seductos. Erat autē de secta begardoꝝ q̄ olim p ecclīastica decreta dānata ē. Erat sicut estimo autor iste pxim⁹ eoꝝ tpi. potuitq̄ fieri vt ꝫ suā imaginatōz de btifica visiōe vel ꝓtēplatiua q̄ forte tūc ꝑmūis sibi erat cū multi decretalis exp̄ssa ꝓdita sit/ ꝓstituens btitudinē in duobus actibus. Preterea nō est necesse vt iudicet fuisse ptinax heretic⁹ añ hmōi determinationē si tūc ⁊ postea semp patus erat audire ecclīam. nūc ꝙo sec⁹ esset in alīs. ¶ Postremo attendam⁹ p̄cor q̄ pacto sibi cauere habent oēs in sacris lr̄is nō sat⁹ imbuti nec⁊ eruditi p diuturnū ac vehemēs studiū /vl̄ ne talib⁹ tractatul̄ insolitis nimis adhereant. q̄q̄ multa vera sint. Nō enī psuadet demō falsa sine pmixtione veroꝝ. Ne subide p̄sumāt ipi theologicas arduaq̄ materias nouis ꝙbis ⁊ p sua estimatōe affectionec⁊ reptis ptractare. Nobis enī ad certā regulā loq̄ fas est inq̄t Aug. alioq̄n sec⁹ agentes facilē ad p̄cipitiū sibi viā sternūt. Ad talīū itaq̄ q̄stionū determinatōez aut ad eas plane intelligēdas vl̄ explicādas ñ sufficit q̄ hō sit deuotus et sit adept⁹ illaz ꝓtēplatōis spēm sctissimam p̄sus et optimā q̄ ꝙsak in affectōe et feruore charitatis q̄ñ. s. hō trāsit in affectū cordis ad ꝙtutes. Hanc enī spēm ꝓtēplatōis adipisci ⁊ conscēdere fas habēt etiā ipe m̄ierculer idiote sine lr̄is p̄supposita fide simplici/⁊ plrūq̄ facili⁹ q̄z viri magno ingenio ⁊ litterꝫ sacris p̄diti q̄ in altera ꝓtēplatōis specie lōge p̄cellūt. Hec autē species altera ꝓtēplationis ꝙsari ponit in pscrutatōe diuinarū virtutū p q̄s fides saluberrima sic ait Augst. gignit. nutrit/ defendit roborat. Q⁹ enī secari possint ab inuicē he ꝓtēplatōnis species ⁊ expientia doctrix est ⁊ Hugo significat dicēs. Sepe amor intrat vbi cognitio foris stat. Nullus tñ p̄po vocabulo dici debz cōtēplatiuus vl̄ sapiēs et pfectus theologus q̄ ꝑma ꝓtēplatōis specie caruerit. Vult g̃ aliqs esse et dici ꝙe sapiēs hēat vtrāq̄ ꝓtēplatōis spēz/illā videlz affectus q̄ sapozē dat. ⁊ illā itellect⁹ q̄ scie lumi nositatē p̄stat vt ꝓstituat sapīa. i. sapida scientia. Q⁹ si altera carēdū eēt. eligibilius iudicaret cōicare in ꝑma q̄z in scōa. sic optabilius ē habere ptū affectū/humilē ⁊ deuotū ad deū/q̄z intellectū frigidū solo studio illumīatū. Scīa q̄ppe inflat intellige si sola ē/charitas edificat. Nihilomin⁹ vbi de veritate fidei q̄rit tradita in sacris scripturis magis interrogādi ꝓsulēdiq̄z sūt theologi vigentes in ꝓtēplatōne scōa q̄z idiote pollētes in ꝑma secluso in eis patēti reuelationis miraculo. ⁊ nisi forte manifesta esset in hmōi theologis depuatio itellectus ⁊ intolerabilis moꝝ puersitas q̄ etiam mētiri q̄ñq̄z facit nō tantūmodo circa fidem/ sed circa moꝝ ꝑncipia. vt ap̄l⁹ ⁊ Aristo. cū experiētia testant. Addo adhuc q̄ sic excarētia ptū affectus ⁊ magis ex infectiōe eius p vicia errāt nōnūq̄z peritissimi ī sacris scripturis. excecauit em̄ eos malicia eoꝝ ⁊ dati sunt in reꝓbū sensum/ ita ex paruo lumine intellectus ⁊ parua loyca plabuntur q̄ñq̄z in errores periculosissimos illi q̄ magnorum sunt erga virtutes affectuoz. quales apostolus notauit habere zelum. ſz nō ꝑm scientiā. adeo vt si nō humiliter sapiāt ⁊ nisi sese contrahant intra metas sue cognitiōis nulli ptinacius inueniunt⁹ nec⁊ absurdius errores ꝓfingere. Propterea nō leuiter scribere debēt vel docere/ſz nec absq̄

cautela magna adherẽdũ ẽ eis. nõ ꝓuia d̃ discussiõe diligẽti ꝛ doctoꝝ examinatiõe. In talib̃ ꝗppe plima sepe repimus aut falsa aut male explicata. ac ꝓide mltã errorꝫ materiã ꝓbentia simplicib̃ /ꝫꝫ in mltis diuina altissimaq; sint. Inter tales scpturas narrant aliq narratões aut regule vl doctne ptic'lares aliꝝ patrũ veteꝝ. q̃ magꝫ admirãde ꝫ imitãde dicũt. Quẽadmodum Johes ꝙ climachꝰ dicit ponit ꝟtutes esse ꝓpassibilitates et q̃dã valde austera sup penitentia ꝛ peccatis. Et Lassianꝰ de libero arbitrio notatus. ꝛ alij alia paꝝ examĩata aut nimis rigida tradũt/ q̃ ꝓmũis schola theologice ꝟitatis merito nõ admittit aut reiicit Quãobrẽ bonũ ẽ mel cũ fauo. sapoꝛ scz deuotõis cũ lumĩe eruditõis. aut si altrũ dũtaxat obtigerit/ vtaꝯ ꝗlibz dono suo. ambulet in vocatõe sua. abũdet in sẽsu suo ꝛ comedat mel q̃ntũ satis est. nõ plꝰ sapiẽs ꝫ optz. Rectũ ꝙdẽ ꝟbum enũciat Oratiꝰ qõ ab ipo postea Hieronymo ñ lõge a materia traductũ ẽ. Quod medicoꝝ est ꝓmittũt medici/ tractãt fabrilia fabri. Lõformiter satis ad illã logicoꝝ maximã. Unicuiq; in sua arte ꝑito credendũ est. Bene vale pater et frater i xpo apud quẽ tuaꝝ me orationũ participem fac Amen.

¶ Finit epla magistri Johis d̃ Gerson ad fratrem bartholomeũ carthusiẽn. de libro ruysbroech.

Incipit libellus

fratris Johis de schoenhauia ꝙ nitit defẽdere quedã dicta fratrꝫ Johis ruysbroech ꝫ magistꝝ Johez de gerson cancel. parik.

Quoniã ꝙdã doctoꝛ eximius parik. artis theologice q̃daꝫ dicta fratrꝫ Johis d̃ ruysbroech in libro ꝙ intitulat de ornatu spũaliũ nuptiarũ minꝰ iuste vt opinor calũniat ꝛ reprobat asserẽs doctrinã eiusdẽ viri i ꝗbusdã passib̃ ꝛ specialit in tercia pte ꝑfati libri esse erroneam a regula theologice ꝟitatis ac traditõe sanctorũ patrũ ꝛ doctoꝝ discrepãtẽ. ꝛ ob ꝫ ñ esse recipiẽdã ꝛ abꝟciendã. Idcirco vt veritas huiꝰ doctrine quã a spũsctõ arbitroꝛ effluxisse ꝛ emanasse. qui mgr est ꝟitatis ꝛ nõ erroꝛis/ planius elucescat inq̃ntũ tenuitas mei ingenioli ꝛ exiguitas mee sciẽ appetant/ tria ꝓ ordinẽ facere dei gra aspirante attẽptabo. Primo intentõem ꝟboꝝ suorũ q̃stũ ad ea q̃ ibi arguunt et reꝓhendũt ꝛ tanꝫ erronea iudicant explicabo Secũdo q̃liter hec doctrina nõ sit noua adinuẽtio et supstitiosa/ sed oĩno sentẽtijs nomiatissimis doctoꝝ catholice fidei ꝓsona ꝛ ipsoꝝ aucte ꝓmẽdata ꝛ approbata. put dñs dederit explanabo. Et tercio q̃liter rões obiecte minus efficaces sũt. nec ꝑdictã doctrinam euacuãt declarabo

Quantum ad pri

mũ est sciendũ ꝙ frater Johes de ruysbroech autoꝛ ꝑdicti libri de ornatu spũaliũ nuptiarũ in tercia pte eiusdẽ libri nõ loquit de illa vniõe q̃ est ꝑ idẽtitatem realis existẽtie. de q̃ dicit christꝰ Joh. iij. Ego ꝛ pr̃ vnũ sumus. imo i oĩb̃ alijs libris suis/ ꝓtestat ipe ꝙ creatura nõ ꝑt fieri creatoꝛ. Hec loquit etiã de illa vniõe q̃ est solũ ꝓ consensũ ꝛ ꝓformitatẽ voluntatis. que est omnib̃ spũalẽ gr̃am habentibus. quẽadmodũ legit Actuũ. iiij. ꝙ multitudinis credentiũ erat aĩa vna ꝛ coꝛ vnũ in dño. Sed loq̃tur de illa vniõe q̃ est ꝑ amorem liquefactiuũ et excessum ꝓtemplatõis extatice. q̃ ꝓ nimia suauitate et magnitudine interni dulcoris ꝛ vehemẽtia amoris animã liq̃facit ꝛ resoluit ꝛ totã virtutẽ rationis absoꝛbet. de q̃ dicit Paulꝰ. i. ad Chorin. vj. Qui adheret deo vnus spũs ẽ. Ex ꝓceptõe enĩ diuine ꝑsentie et degustatione interne dulcedis aĩa deuota in seipa q̃tat et sibi ac oĩb̃ reb̃ creatis ꝑ desideriũ inflãmatũ /et in deũ totaliter expansum funditus morit/ vt ꝟe possit dicere cũ apostolo. Uiuo ego iã nõ ego/ viuit autẽ in me christus. id ẽ. ego totus trãsformatus in deum ꝑ amorẽ nõ sum in me sed in christo. ꝛ ideo per amorẽ totus deificatus loquoꝛ vt christus. Quod etiã idem apostolꝰ dicit Chorinthijs. An experimentũ q̃ritis eius qui in me loquit christus? Quod autẽ liq̃scit ꝛ resoluit in seipo non existit. sed recurrit ꝛ trãsformatur in illam imaginẽ que sibi ꝑsentialiter exhibet. Ex quo patet ꝙ imago anime ratõnalis ꝑ efficaciã diuini lumĩs in suã imaginem increataꝫ deifice poterit trãsformari /put docet apls. ij. ad Chor. iij. Nos autẽ reuelata facie gl'iam dñi cõtemplãtes i eandẽ imaginẽ trãsformamur a claritate in claritatẽ tanꝫ a dñi spũ. qꝛ a a claritate imaginis create ꝓ q̃ndã similitudinẽ trãsformabimur i claritatẽ imagis

increate. Et in hac trāsformatōe imago rational' ꝓstituit' i tāta ꝓformitate diuīe assimilatōis q̄ est inexplicabil' oīmi ligue. Qđ subtilit' videt inuere apl's cū dicit. i. Cho. ij. Oculꝰ nō vidit nec auris audiuit nec in cor hois ascēdit. bonū. s. inenarrabile qđ ꝑ parauit deꝰ diligētibꝫ se. Hoc enī bonū inenarrabile qđ ꝑpauit deꝰ diligētibꝫ se pōt dici pfecta ꝓformitas et indicibil' caritas diuīe assimilatōis q̄ oīmi ligue indicibil' ē t incōphēsibil' est oīmi menti. nec vnq̄ pfecte coḡscit nisi i spec'o eternitatꝭ qđ ē ꝟbū diuinū t essentia diuia. t ḡ de ista vnione t trāsformatōe credēdū ē magꝭ noticiā affectualē et exꝑimentalē habētibꝫ q̄ solū intellectualē. qr nemo hec scit nisi q̄ accipit ꝑ exꝑientiā vel reuelatōnez. Et de ista īdicibili claritate diuine assimilatōis locutꝰ est frater iohēs de ruysbroech in tercia ꝑte libri de ornatu spūaliū nuptiaꝝ. t de hac vnione extatica intelligēda sunt eiꝰ ꝟba t recipiēda. ꝺ q̄ vnione loq̄t' btūs Dionȳ. lib. de diuīs noib. c. de amore. Et amor diuinus extasim faciēs t nō sinēs suiꝑpoꝝ esse amatores ꝭ amādorū. Propt' qđ paulus magnꝰ in cōtinentia diuī amoris diuino amore ꝑticipās. Uiuo ego iā ñ ego /viuit ꝟo in me xp̄s /tanq̄ sui amati viuēs vita sicut valde diligibilit'. Hec Dyoni. Unde ꝑtz q̄ amor extaticꝰ duo suppōit. s. eē nate nr̄e t eē gr̄e /q̄ introducit i tāto ḡdu vt aīa potꝰ xp̄m sentiat q̄ seip̄am Br̄a enī tanq̄ deifica hz mentē deo assil'are/ t ip̄az deiformi dispositōne iduere. Ad hos deiformes habitꝰ tā excelsos / tam a nr̄a ifirmitate lōginq̄s et visui nr̄o tā abscōditos/ exponēdos oīno minores sumꝰ. qr ista sūt myster/ria regni dei. q̄ vt existimo nō cōit' omnibꝫ ꝭ puritate intelligētie t diuīs illuminatōibus t gr̄a ꝓuilegiatꝭ cōicāda sunt. Intus audiūt' ibiq̄ dicūt'. iō his q̄ foris sunt dici nō debuerūt. Ne tñ hi q̄ foris sunt dereliq̄ent' si ab his q̄ int' sunt nō vocarent'. aliq̄ liter erāt innotescēda vt discerēt infirmi q̄ tū eis desit. et ad quā pfectōez aspirare deberēt. Hec enī archana et pfūda si nō gustāt nō amāt'/ t si nō amāt' nō intelligūtur. t ḡ dīudicāda nō sūt ab his q̄ ñ gustauerūt. vnuſq̄ſq̄ eī bñ iudicat q̄ nouit t horū ē bonꝰ iudex/ vt ait ph̄s. Et ꝺ ꝺmo

Secundo viden

dū ē q̄lit' doctrina ꝑfati viri a sententijs sctōrū patꝝ nō discrepat. ꝭ ꝑ oīnia ipis ꝓsonat et ꝓcordat. De hac ei vnitate dicit btūs Ber'. i epl'a ad frēs ꝺ mōte dei. Unitas spūs cū deo/hois cor surſū habētis pficiētis in deū volūtatꝭ ē pfectio. cuz iā nō solūmō vult qđ deꝰ vult. ꝭ sic ē nō tā tū affectus ꝭ etiā i affectu pfectꝰ vt ñ possit velle nisi qđ deꝰ vult. velle aūt qđ vult deus ℔ iā si'le deo eē ē. nō posse velle nisi qđ vult deꝰ. ℔ ē iā eē qđ deꝰ ē. cui iā velle t esse idip̄m ē. vñ bñ ꝺr. qr tūc videbimꝰ eū sicuti est cū sic si'les ei erimꝰ ℔ erimꝰ qđ ille est Quib⁹ enī ptās data ē filios dei fieri/ data est ptās nō q̄dē vt sint deꝰ. ꝭ sint tñ qđ deꝰ est. Postmoduz loq̄t' de triplici si'litudine hoīm cū deo. t deinde subiūgit. Dicit aūt hec si'litudo dei vnitas spūs nō tm̄ qr afficit spm̄ hois spūsctūs. ꝭ qr ip̄a ē spūssanctus deꝰ caritas. q̄ cū sit amor p̄ris t filij t vnitas t suauitas t bonū et osculū t amplexꝰ /t q̄cq̄d ꝓmūe ꝑt esse amboꝝ ī sūma illa vnitate veritatis/et veritate vnitatis. ℔ idē hoi suo mō fit ad deū qđ ꝓsubali vnitate filio est ad p̄rem vl' p̄ri ad filiū/ cū ī amplexu p̄ris et filij mediā quodāmō se innenit hois btā ꝓscia. cū mō ineffabili cogitabiliq̄ fieri meret hō dei/nō deꝰ ꝭ tñ qđ est deus. Ecce quō ista snīa bñ oīno ꝓcordat doctrine fratris iohis de ruysbroech t mutuo sibi ꝓsonant. Hoc idē patz ex epl'a inferius ānotata/quā q̄dam vir devotissimus t doctissimus ꝓposuit. in qua sub breuibꝫ ꝟbis descriptus est totus ꝓcessus libri fratris Johānis ruysbroech de ornatu spiritualiū nuptiarū. Cū his concordat Bilbus sup cantica sermone. ij. vbi distinguit de triplici lectulo. Primus est ꝑpriꝰ spōse. Secūs est cōmūis spōse et spōsi Tercius ꝑprius ē sponsi. Sponse lectulꝰ est cum quietis et pacatis et compositis moribus intra se collecta req̄escit. Cōmunis ē cū iā incipit oblectari in sponso. Sed ꝑpriꝰ spōsi est qñ sui oblita penitus t ex se exuta tota trāsit in ip̄m. et q̄si induit ipo dilecta ip̄sius. In lectulo suo nō effluit sponsa extra se nec turbat' in se. In lectulo ꝓmuni affluunt illi delitie quedam de ꝓsentia sponsi. In illo lectulo qui solus est sponsi amoris exagitata incendiū ebullit et excrescit. effusa t effluēs tota trāsfūdit' in ip̄m. t in similem absorbetur qualitatem. In primo penes se est. In secūdo penes illā spōsus. In tercio penitus est ip̄a penes ip̄m t si dici

potest nõ est nisi ipe. In primo querit. In secundo adheret. In tercio vnitur illi. In primo tranquillitatem ppriam possidet. In secundo quandam merek cõmunitatẽ cum dilecto. In tercio absumik z absorbetur in quandã charitatis z gratie vnitatẽ. Hec Hilbertus vbi sup. Cum ꝑdictis cõcordat Dionysius magnus sicut patet in auctoritate superius allegata z pluribꝫ locis libroꝝ suoꝝ. Et Hugo de sancto victore cõmentator ꝑfati Dionysij sup septimũ angelice hierarchie dicẽs. Sic itelligas q̃ta est vis veri amoris z dilectõis si tamen intelligi põt qm̃ dilectio supeminet sciẽtie z maior est intelligẽtia. plus em̃ diligik q̃ intelligik. Intrat dilectio z approp̃inquat vbi scia foris stat Et reddit rõnem istius. q; verus amor siue charitas nullum patik medium inter se z obiectũ qđ est deus. sed vehementer tendit in ipm̃ imediate. z ideo nunq̃ quiescit donec oĩa transeat z ad ipsuz dilectũ z in ipm̃ veniat. Vñ subdit ibidem. Dilectio siue amor impetũ sequẽs ardentis desiderij sui nec dissimulare valens donec ad amatũ puenerit/amato appropiquat q̃tum põt/z eo ãplius sitiẽs intrare ipm̃ cupit z esse cũ ipo/z esse tã prope vt si fieri posset hoc idẽ ipm̃ sit qđ ipe. Nihil ei velocius/nihil acutius/nihil subtilio amore aut penetrabilio. q; natura sua nõ ꝺescit donec naturaliter amabilis totã penetrauerit vtutẽ z pfũditatẽ z totalitatẽ q̃tũ põt. Huic etiã inẽ alludit p oĩa vercellẽsis supcãtica dicẽs. q affectꝰ z itellectꝰ sil coambulãt vsq̃ ad nouissimũ defectũ itellectꝰ vbi hz sue cognitõis z sui lumis ꝓsũmatõnez. Affectꝰ ãt adhuc ꝓtinet ꝓncipalia in deuz suspiria z supitellectuales extẽsiões z imissiões/feruidos vulgares z fulgidos feruores ad q̃z oĩuz sublimes excessus z excedẽtes sublimitates itelligẽtia trahi nõ põt/sz solus ꝓncipal affectꝰ deo vnibil. z postea ibidẽ dicẽ. Tãta ẽ virtus veri amoris z pulchritudis q nõ solũ facẽ hoies z ãgelos excedere naturã ppriã vt in deum ascẽdãt. sz etiã deũ q̃si naturã ppriã egredi vt ad creaturas q̃si ifra naturã suã ꝓducẽdo descendãt. ecce quõ oẽs isti excellentissimi doctores in ꝟ ueniunt q aĩa qñ rapik in diuini lumis abyssũ. tota deficit a seipa z in illum quẽ diligit tota liq̃scit z supitellectualit ei vnik z vnitissime trãsformak in ipm̃ ita vt aĩa dũ a seipa alienak. dũ i isto diuini archani secretariũ rapik. dũ ab illo diuini amoris incendio circundak intime penetrak z inflammak sciꝑaz penitus exuit/z diuinum quendã affectũ induit/z inspecte pulchritudini ꝓfigurata tota in aliã glaz trãsit.

Dis plibatis rñdendũ est tercio ad obiectiões et rões q̃bus dñs cancellari⁹ doctor venerabil et vir eloq̃ntissimus doctrinã ꝑfati viri vicz fratris iohis de ruysbroech videk aliq̃lik calũniari et reprobare. Sciendũ est g q autor ꝑfati libri de ornatu spũalium nuptiaruz/nõ siẽ ille mgr arbitrak homo idiota fuit z sine literis in ꝟ male erat informatus. sz erat sacerdos vt spero deo acceptissim⁹ ꝑm⁹ ꝓrz fundator cuiusdã monasterij canonicoꝝ regulariũ i brabãtia appellati viridis vallis cameracen⁹ dyoces⁹ z siti in q̃dam silua q̃ vocatur zonia iuxta ciuitatẽ famosam q̃ dr bruxella. Qui doctrinã suã nõ latino ⁹mone sz theutonico ꝓscripsit. licz enĩ ꝓpetentis scie fuerit non tñ tã eminẽtis scie erat q ꝑfatã doctrinã latino sermõe tã ꝓposito z stilo tã elegãti scribere potuisz nisi speciali dono dei sibi datũ ꝟ fuisset. Sed quidã frater eiusdẽ monasterij vir valde ingeniosus et lr̃atus postmodũ ob ꝑfectũ oĩm nationũ/q̃sdã libroꝝ suoꝝ latio ⁹mõe trãsferre in ꝑsona ipi⁹ curauit. Ammirãtes ergo doctrinã ei⁹ laico ⁹mõe ꝓscptã facilit ꝑpẽdere pñt ipm̃ neq̃q̃ hãc didicisse ab homine aut ab hũana scia sed accepisse a deo z a diuina sapia z mgr̃a vnctiõe. a fratribꝫ enĩ ei⁹ cogñsci põt q fuit hõ missus a deo. cui i his nouissimis diebꝫ ꝟ deuota archana z pfũda atz diuia de⁹ dispẽsãda largit ẽ vt noua admonitio suos meli⁹ attraheret auditores. z vt sectã illoꝝ liberoꝝ spirituũ qui tpe vite sue mltũ i brabãtia z illꝑtibꝫ pullulabant extirparet z errores ipoꝝ denudaret Uixit ei hõ iste dei post q̃ illo lamẽtabile scisma i eccia surrexit. nã a tpe mortis sue xxv. ãni fluxerꝰ vl circit. Hac g occasiõe z ncẽitate ꝓpulsus/ꝟ pfũda z sbtilia theutonico ⁹mõe ꝓtexuit. q̃ q̃dẽ hãc doctrinã absq̃ aliq̃ labore studij sola gr̃a spũsancti eius mẽtẽ docẽte z plustrãte eructauit siẽ bñ ꝓptũ ẽ illꝰ q̃ secũ ꝑusati sk z secretoꝝ suoꝝ ꝓscij fuerꝰ. Si g stil⁹ libri i latinũ trãslati magis ẽdoleat hũanã eloq̃ntiã q̃ diuinã. ꝟ ñ ipute tãdũ ẽ autori sz trãslatori. q̃ q̃dẽ trãslator ꝑ eo q ornatui z eloq̃ntie ⁹monũ pl⁹ operaz ꝺdit q̃ forte expedit z q̃dã ꝑ arbitrio suo

addidit in ꝑdicti libri trāslatiõe multũ desudauit. Iz autor ab hac desudatiõe liber et expers fuerit. cui oīa q̄ docuit ꝑut pie credimus spũsctũs īspirauit ⁊ āmīstrauit. Iz etiā doctrina ist⁹ viri in latinũ trāslata sit multũ gr̄osa ꝓpunctiua ⁊ deuotõnis excitatiua. tñ ignitũ eloq̄um dñi vehementer qđ in ꝓbis illi⁹ theutonicis inuenit mlto ḡtiosius est. magis mouens afficiẽs ⁊ accẽdens legentẽ. ita vt durissim⁹ cor de sit qui nõ ex eor lectõe ꝓpungat ad deuotõez excitet ⁊ ad meliora ꝓuehat ⁊ sublimet. Ue rũtamẽ q̄ dictus doctor egregi⁹ sentiat terciã ptẽ huius libri penit⁹ rescindendã tãq̄ discrepantẽ a doctria sana sctõr docto/rũ nõ ꝓsentio sibi in h̄. sed videt mihi esse approbãda doctrina hui⁹ tercie ptis et asserẽda tanq̄ ꝓsona ⁊ ꝓcordans ꝑ oīa doctrinis ⁊ sentẽtijs sctissimor ⁊ famosissimorũ doctor totius eccl'ie. sicut sat⁹ ꝺclaratũ est cap̄. precedenti. Doctrina ei hui⁹ tercie pt⁹ intelligẽda ẽ de illa vniõe extatica sic̄ supi⁹ dictũ ẽ in p̄mo ca. de q̄ vniõe iste mgr̄ nullã facit mentionẽ in epl'a sua. Q3 etiã dicit q̄ tercia ps eiusdẽ libri repudiãda ẽ tanq̄ male explicata notãdũ est q̄ de deo meliꝰ possum⁹ cogitare q̄ loq̄. conãtes ḡ homines sctī ꝺ deo loq̄ nec valentes nisi ꝓbis aptioribꝫ/ꝓbis que dicẽda sunt exp̄munt /et modũ loq̄ndi quẽ vsus sctorũ patrũ tenuit imitant. et sic autor hui⁹ libri in ista materia altissime ⁊ sũme contẽplatiõis imitatus ẽ modũ loq̄ndi sctorũ patrũ q̄ de hac materia locuti sunt. vtẽdo q̄busdã ꝓbis ñ ꝓprie sed trãssumptiue sicut ista matia exigit. ſm exigentiã matie ſmões sunt expetendi. sic enī Diony. in libris suis caliginẽ vocat qñ spũs rõnales inducunt ī istꝺ interius cenaculũ diuĩe claritatis. vbi clausis sensuũ hostꝫs secreti⁹ castissimo āplexu ꝓueniũt cũ dilecto. ⁊ tñ maxima illustratione ibi irradiant. Sil'r qñ mentẽ ꝓtigit rapi ⁊ in suũmpius extasim ꝓduci/tũc annihilari dicit. q̄ mens ī extasi posita sibi ⁊ oīb creaturis fundit⁹ morit/inq̄ztũ seipam nesciens sui ⁊ omniũ creaturaꝝ obliuiscitur. ideo de talib⁹ mentib⁹ dicit ap'lus Col'. ij. Mortui estis ⁊ vita vr̄a absc̄dita ẽ cum christo in deo. Sic etiã spũs rõnales seipsos ꝓdere ẽ oīno nõ sentire semetipos et a seipis exinaniri. et pene annullari. vbi tñ melius secuz sunt. cũ sic sunt q̄ tñ vbi sint nesciant. ⁊ licz hucusq̄ seipos habẽt tamẽ se modo p̄dicto ꝓdiderũt. Qꝺ vtiq̄ videt ꝓtigisse ap'lo cũ in raptu ꝓstitut⁹ an in corpe vel extra corpus esset prius se asserit ignorare. Scriptura sacra eo spũ exponenda ⁊ itelligẽda ẽ q̄ plata. ⁊ sic arbitror q̄ si dicta hui⁹ ꝓtis ſm illũ sensum diuinũ ⁊ spm̄ intelligant q̄ plata sunt q̄ in eis error nõ apparebit sed mera ⁊ clara veritas relucebit. Sepe scti viri de altissima ꝓtemplatõe q̄dam ꝓferũt /q̄ minus ꝓfecti q̄ penetrare nõ possunt lapsũ erroris putãt. Nõ puto dici potuisse qꝺ hunc ꝑtẽ puto sensisse. Est enī iste mod⁹ sentiẽdi alien⁹ ab oi mõ vsitato sentiẽdi. vnde nec vsitatis ꝓbis ꝑt aliq̄tinus explicari. Et ideo qñ viri ꝓfecti nr̄a instãtia ⁊ ꝓportunitate ac caritate deuicti aliq̄d nob̄ de tali affectõe vl' intelligẽtia temptauerũt reuelare succũbũt ꝓbis. vl' talia ꝓba loquũt q̄ nostꝝ intellectũ excedũt. Suauitas hec q̄ deuot⁹ mentib⁹ ī vnione intima dei ꝓpinat tam sublimis est q̄ nec vocali nec mẽtali verbo ẽ exp̄ssibil' sed sola attingibil' est expientia. ⁊ g̃ nõ est mirũ si illud quod ꝺr̄ de iudiciali eo mõ q̄ dicit̄ sit minus g̃tũ/minus placeat/min⁹ acceptet ab his q̄ talia nõ sunt expti. Et q̄ hãc vnionẽ intimã et extaticã in q̄ spũs rõnal' perfecta assil'atõe ꝓformat imagini sue increate ꝑdictus auctor conat⁹ ẽ explicare q̄ tñ difficillima est ad disserẽdũ. idcirco q̄dã ꝓba ꝓtulit q̄ a cq̄ pluribꝫ nõ capiũt. Que tñ si recte fuerint intellecta ⁊ ad intentõez dicẽtis respectus habeat/nõ errorẽ ſz ꝓcessum pleno continẽt ꝓitatẽ. ¶ Pro q̄z ꝓborũ plenior itellcũ hñdo sciẽdũ ẽ q̄ h̄ vnio extatica q̄ ꝓsistit in amplexu vnitiuo sũmi boni tripliciter ⁊ sub triplici habitudie ꝓcipitur ī hac vita. Aliqñ enī ꝓcipit ex diuĩe claritatis et eẽntie trãsitoria visiõe ⁊ ꝓtẽplatõne. Interduz ex diuine suauitatis ꝓlibatoria fruitõe. Interdũ ꝓo ex diuĩe imẽsitatis iocunda ammiratõe. ⁊ de aliq̄ istor triũ modorũ siue de vnoquo q̄z puto esse intelligẽda dicta tercie ptis illi⁹ libri de ornatu spũ alium nuptiaꝝ. potissime tñ de p̄mo modo. vicz de illa vniõe ⁊ ꝓtẽplatõe q̄ fit ī raptu. Primũ horũ liquet ī paulo q̄ fuit ī raptu intuitiua ꝓtẽplatiõe diuĩe essentie trãsitorie illustratus. ⁊ licz paul⁹ ī illo raptu habuerit actũ beatificũ. tñ ex h̄ nõ potuit dici pfecte btũs. q̄ ñ habuit statũ beatificũ. nec etiã illũ actũ mõ ꝓhensor puto permaneter ⁊ imobiliter sicut habẽt beati. sed

fluxibiliter ⁊ trāsitorie sicut lumē ꝓtinuat in aere ad solā pñtiā solis. q̄re nō debuit dici ex hoc pfecte btūs. Scōs modus appa ret in pphēta dauid q̄ tanta dulcedine diuine suauitatis repletus fuit q̄ tāq̄ ebrius clamauit. Delectatōes ī dextera tua vsq̄ ī finē. innuēs p q̄ mensura et magnitudo huius suauitatis nullo tēmino vl̄ fine poterit coartari. Tercius modus patebit in regina saba q̄ visa gl̄ia ⁊ magnificētia regis salomonis p magnitudine āmiratōis defecit ⁊ ī ex tasim rapta fuit. De talibus mentibus ꝓficiat illō quod scribit Esa. lx. Tunc videbis et affluues ⁊ mirabit ⁊ dilatabit cor tuū. qz in illo lumine tearchico tibi diuinitus influxo videbis illa q̄ nec oculus vidit nec auris audiuit ⁊c. in quo excellētia illius visiōis ⁊ cognitōis designat.

Ro ap̄lioꝝ ve-
ro declaratōe illius dicti qđ pfatus mgr̄ dicit q̄ doctrīa illius tercie pt̄s non stat cū determinatōe decretal. Sciēdū est q̄ q̄cūq̄ pie librū alicuius ecclīastici doctoris legit/si q̄d in eo q̄si dubiū ⁊ scrupulosum inuenerit /nō statim exardescēdo inuadit sed inspicit ⁊ discernit ⁊ retractat ex circūstantijs ⁊ ex scꝑtis eiusdē autoris. et ad vltimū ꝑus eligit ꝓfiteri se ignorare vl̄ nō ītelligere q̄ illi errorē notā impingere. nisi manifesta ī eo hereſis dep̄hendat. Cō stat enī catholicos pres q̄ diuersos libros ꝓscꝑserunt de eadē sentētia nūc obscurius nūc aptius fuisse locutos. nec ꝫ ducit p īcōueniēti. Varietas enī affert pulcritudinem ⁊ delectat audiētes siue legētes rara ⁊ difficilia bis delectāt ait Oratius poeta. Sic igit̄ sepedictus frater Johes de ruysbroech licz in tercia pte libri de ornatu spiritaliū nuptiarū de illa sublimissima materia ⁊ obscurissima obscurius sit locutus. in alijs tñ locis ⁊ libris suis vbi de eadē materia dogmatizat plani⁹ ⁊ aptius suā intētionē explanauit. Unō in libro suo q̄ dicit de calculo vel de pfectōe filioꝝ dei. ip̄e manifeste ꝓtestat q̄ impossibile ē nos ex toto deificari. nostrāq̄ creationē ī creatorē mutatos amittere. Diuina enī natura sīc in se ē īmutabilis ⁊ incōuertibil̄. ita nō sinit aliā naturā in se essentialit̄ ꝓuerti. Impossibile est enī vt creatura deus vel creator efficiatur. Uerūtamē ꝺo p mediū ⁊ sine medio vnimur. p mediū videlicz gr̄e sue ⁊ nr̄oꝝ opex. Gr̄a enī dei mentē nr̄az irradiās docet nos ꝟitatem. dirigitq̄ nos ad oēs ꝟtutes ⁊ in eternā dei dilectōem ⁊ amoris exercitiū. Uerūtñ vltra has gr̄am ⁊ ꝟtutes inter deū et nos mediātes /deo etiā sine medio vnimur qñ ip̄etu ardētis amoris excedim⁹ oēm creatū vsq̄ in ip̄as supsubstāti ales dei diuitias. vbi in amore cūcta trāsimus moriētes oēm ꝓsideratōe in q̄ndā inscientiā et caliginē. ibi agimur et supinformamur ip̄i ꝟbo eterno/qđ est imago pr̄is Huic snie oēs pres supius noīati concordāt. cūq̄ sic deo vnimur remanet tñ in nobis scitus viu⁹ et amor actiuus. Qm̄ absq̄ scitu nr̄o deū videre ñ possum⁹ nec sine amoris exercitio deo vniri vnitionēq̄ fuare valemus. si me ignorāte toti⁹ mūdi domin⁹ essem q̄d mihi p̄staret solaciū? Idcirco sentiem⁹ nos eternalit̄ gustātes ⁊ possidētes /teste xp̄o q̄ ait Hec est vita eterna vt cognoscāt te solū verū deū ⁊c. Sic ꝫ patet vitā nr̄az eternā ꝓsistere in discreta siue distinctiua cognitōe dei ⁊ ꝓtēplatōe dei intuitiua. Ultra oia tñ hec erim⁹ q̄si expirati supra spiritū sine sp̄ū in abyssali et incōp̄hēsibili ⁊ īmensa dei gl̄ia. Itē sp̄us dei q̄ nobis flat effluit ⁊ inspirat vt deū diligamus ⁊ ꝟtutes opemur. nos eī ad se ⁊ in se attrahit ⁊ intrahit vt in ip̄o q̄escamus ⁊ eo perfruamur. ⁊ in his duobus eterna vita stat. quē admodū p aeris inspiratōem et expiratōz diastole ⁊ sistole nr̄a vita pseuerat materialis. Et ex his pz q̄ ñ ꝺicit ꝺecretali/qz ip̄e ponit sicut decretal̄ asserit btitudinē nr̄am ꝓsistere in visiōe dei intuitiua /et fruitione diuine essentie. Preterea scio q̄ btūs Thomas de aq̄no clare dicit q̄ in visiōe q̄ videtur deus p essentiā /optz q̄ deus sit forma intellectus nr̄i. qz q̄cunq̄ alia informaret. illa nō duceret nos in essentiā diuinā. et ꝫ in ip̄a eēntia diuīa erit q̄si forma ītellectus q̄ intelliget. Quod q̄dem nō optz ita intelligi q̄ diuīa eēntia sit vera forma intellect⁹ nostri. vel q̄ ex ea ⁊ intellectu nr̄o efficiatur vnū simplicit̄. sicut in naturalib⁹ ex forma ⁊ materia naturali. sed qz ꝓportio diuīe essentie ad ītellectū nostr̄ē sicut ꝓportio forme ad materiā. ⁊ q̄ fiāt vnū q̄ ꝑtū ꝓtinet ad actū intelligendi. Et vlteri⁹ dicit q̄ deus ī patria nō tm̄ erit cognitio q̄ cognoscet ab aīa ꝫ etiā p quā aīa ꝙgscet Ex q̄ ꝓcluditur q̄ btūs Thomas fuit isti⁹ opiniōis q̄ deus p suā eēntiā ē ꝓūgibil̄ intellectui nr̄o/

5

nō tñ sic ąn ibi erit lumē gl'ie mediū quod eleuabit itellectū nr̄m ad ℔ q possit ꝓiūgi eēntie icreate. sz ab ℔ medio nō dr̄ cognitio mediata/qz nō cadit int cogscentē t rē cognitā/sz ē istud qō dat cogscēti vī cogscēdi. Istud erit ī patria/sz in statu vie nll's itellectus pure creature pōt in visiōe dei p eēntiā puenire p aliquā dispositōez sibi iherētes pduci. sicut q ꝟgo pariat/t q ignis in aīa ꝓburat. Et fil'r pōt miraculose fieri q diuīa ꝟtute aliqs itellect' creat' nō hñs nisi dispositiones vie eleuet ad vidēdū deū p eēntiā. nec tñ ex tali visiōe dr̄ btūs simpl'r/sz fm quid tantū q̄tū cōicat in actu btī. Puto q ℔ dicta btī Thome pbabilit' sustineri pñt absq; piculo heresis t piudicio fidei. Insup p̄ dictus mgr̄ dic̄ q nullus theologoz vnq; talē modū btītudinis posuerit q̄lis ab isto autore explicat videlz q aīa tūc desinit esse in illa existētia quā ꝓus habuit in pꝓo genere t puertit seu trāsformat t absorbet in esse diuinū. t in illud esse ideale defluit/qō habuit ab eterno in eēntia diuīa. Pro cuius dicti euidētia ē ꝓsiderandū q qñ aliq̄ scriptura ē mystica t obscura tūc obseruādū ē q interptatio fiat fm intētionē dicētis. Nihil ē ei ita bñ dictū qō nō possit male interptādo t narrādo depuari. Fateoz ą vez esse q nullus doctoz modū btītudinis ponit fm quē iste mgr̄ sua ꝟba intelligit t recipit Sz nequaq; arbitroz autorez huius libri ita delipuisse q ipe sic sentiret sic̄ iste magr̄ sibi ipo nit. nec illū sensum ꝟba sua ptēdūt si diligēter inspiciant. sz potius sic intelligēda sūt q mēs dulcedine ꝟbi diuini illecta rapit t illabit a seipa vt ꝟbo fruat. Illicq; ibi nosmetipos excedimus in caliginē t in modi carētiā inscrutabilē ibi nos de' ex nobisipis trahit trāsformat t deglutit in ipsam pfūdissimā diuinitatis trāq̄llitatē/in ipaz sui supessentiā t sui spūs vnitatē amoris q absorp tōez vbi vl amoris extatici asse q̄mur illā ꝓformitatē t deiformitatez quā fm rōnē idealē habuimus ab eterno in mēte diuīa/ibiq; vnū effecti sum' cū deo. Hec vnitas nō intelligenda fm idētitatē realis existētie/sz fm q̄ dā ꝓformitatis t trāsformatōis sil'itudinē. nequaq; ą estimādū est pfatū frēz Johēz de ruysbroech fuisse isti' opinionis vel erroris q voluisset asserere spiritū ratōnalē in btifico vniri diuīe eēntie p trāsformatōez eēntialē ī idētitatē diuine nature. aut q nō sit necessariū q potentia itellectiua creata sit eleuata p habitū supnaturalē lumis gl'ie ad eliciēdū actū btē visiōis. Sz ita videt sape q qz ipe de' ppter sūmā eius simplicitatē mēti illabit/iō cognoscemus eū in seipo obiectiue/t etiā p seipm repñtatiue vt ly in ipo excludat mediatiōez spēi. qz ī patria de' absq; specie t similitudie ꝓgscet. t ly p ipm excludat mediatiōem lumis extranei diuinā eēntiā repsentātis. qz eēntia diuīa ī suo ꝓpo lumine videbit. Nō enī req̄rit alid lumē deforis ab eēntia sic̄ lumē solis req̄rit ad vidēdum colores et rez species. q̄s ī tenebris videre nō possumus. sed p ℔ nō vult dicere quin actu nr̄o creato ipm deū cognoscam'. t p ꝓseq̄ns optz q ipa potentia intellectiua sit p habitū supnaturalē informata vt possit ptingere ad istud obiectū finitū ad qō ex se ptingere nō pōt. Et qz in visiōe btifica ipsum visum nō videt p sil'itudinē sz p essentiā efficit q̄dāmō intra videntē. Ex ℔ autē q ipm visū receptū est intra videntē vnit sibi ipm videntē vt fiat q̄si q̄dā penetratio mutua p amorē. sicut dicit. i. Joh. iiij. Qui manet in charitate in deo manet t de' in eo Ad vnionē aūt maxie ꝓueniētis sequit delectatio summa/t in hoc perficitur nr̄a felicitas. Ex q̄ ptz q gaudiū fruitōis ī actu diuīe visiōis q̄ videt diuīa eēntia nude in seipa inchoat sed in dilectōe t amplexu vnitiuo t gustu affectuali diuīe dulcedis pficit et ꝓsūmat. Quānis enī fruitio nō sit sine visiōe/pfecti' est tñ in dilectōe. Sic̄ ei ℔ pfecti' ē diligere q̄ ag̃scere. sic t ibi intellecti' nr̄ implebit leticia visiōis. sz affectus nr̄ implebit leticia dilectōis/cui ꝓuenit conunire et trāsformare. Ad gaudiū btītudinis tria ꝓcurrūt. pfecta visio. plena ꝓphētio. ī hesio amoris ꝓsūmati. Et ī isto stat tota sūma dictoz fratr̄ Johis de ruysbroech cōcernentiū p̄sentē materiaz. Uñ sic̄ ex ipsis dictis manifeste colligi et elici pt ipe ponit btītudinē nr̄am ꝓsistere ī distinctiua sive discretiua cognitōe t ꝓtēplatōe dei intuitiua t hāc vocat btītudinē actualē. t ī fruitiōe dei q̄escitiua vbi aīa igne diuī amoris resoluta liq̄scit et deficit a seipa. t spoliata oīm virtū suaz ꝓpa et naturali actiuitate mēta lē simplicitatē iduit t imagis icreate assim̄ tur assimilatōez. Gaudiū fruitiōis est tāte

magnitudis et tã idicibil' suauitat; q̃ mẽs
bta vel hũana plene ꝓphẽdere ñ ꝑt. ſz tota
absorbet ex plẽitudie illi⁹ gaudij/ sic̃ stilla
aq̃ absorbet a vino forti. vt dic̃ Berñ. Et
istũ gustũ fruitõis oẽs vires anie idicibili
gaudio absorbẽt. z hãc inhesiõez z ãplexũ
mellifluũ indissolubil' charitat; z absorpti
onẽ abyssalẽ amoris vbi aĩa ĩabyssat z to-
talit ĩ deũ trajcit z trãsformat appellat be
atitudinẽ eẽntialẽ. qz ibi aĩa oĩm viriũ sua
rũ actiuitate spoliat. z vtit sola ꝓsolatõe di
uine suauitat;. Jbi inq̃t ĩ pace ĩ idipm dor
mit z req̃escit. dormit in q̃etatõe plẽa ĩtelle
ctus. req̃escit in plẽa satiatiõe affectus. Et
sic ꝑtz q̃ sensus ei⁹ ẽ verissim⁹. nec discre-
pat a sentẽtia sctõz patrũ. Et si ẽaliq̃s er-
ror in dictis suis ille solũ stat ĩ q̃d nois. no
mina aũt sũt ad placitũ. z iõ tal' error nõ ẽ
magni põder;. Qz aũt dr q̃ ad fruitõz spe
ctat plẽa ꝓphẽsio. ℔ nõ ẽ sic intelligẽduz q̃
btĩ ꝓphẽdũt total' ipm deũ ℈m oẽz modũ
q̃ ẽ cogiscibil'. tal' enĩ mod⁹ ꝓphẽsiõis diui
ne nate ẽ ipossibil' oĩ create. vt ꝑtz Joh. i.
vbi dr. Deũ nẽo vidit vnq̃ Sz iste mod⁹
ꝓphẽsiõis attẽdit q̃tũ ad imediatõz cogni
tõis/ de q̃ supi⁹ dictũ ẽ. qz btĩ ℈bũ eternuz
z oĩa alia in seipo z p ipm ꝓphẽdent z cog̃
scent. iuxta illd ps. Jn lumine tuo videbi
mus lumen. ℔ ẽ teipm q̃ es lumẽ subsistẽs
dicit Aug⁹.

Restat nũc vlte-
rius videre q̃liter sane intelligen-
da sũt illa dicta fratris Joh̃is de
ruysbroech q̃ dñs cancellari⁹ ĩ epl'a iudi-
cat eẽ ꝛpudiãda tãq̃ erronea vl' male expli
cata. q̃z ꝓmũ ẽ istd q̃ dicit. Perdit aĩa cõ-
tẽplãtis ĩ esse tali diuĩo abyssali. ita q̃ non
sit repibil' ab aliq̃ creatura. Hoc ver̃ est si
sane intelligat. Sic q̃ppe intelligẽdũ ẽ q̃ ĩ
℔ ḡdu ꝓtẽplatõis qm̃ mens rapit ĩ diuini
lumĩs abyssum oĩm exterioz obliuiscitur.
nescitq̃ penitus seipaz/ seipaz exuit z diui-
nũ induit q̃ndã affectũ et supmũdanũ. to
taq̃ trãsit in deũ suũ et in aliã gl'iam quaz
creatura sub esse creaturali nõ attingit. qz in
tali statu esse suũ creatuz z sue nature hõ ex
cedit/ et sub esse diuine gr̃e ita sublimit di
uine substãtie vnit q̃ oẽs vires et potẽtie
rõnales supr̃ se eleuãt. et in diuinã claritatẽ
trãsformant/ et sic nõ ẽ repibil' ibi ab aliq̃
creatura. Supr̃ intellectũ enĩ z mentẽ ibi-
dem deũ cognoscit. Jntellectus eĩm nr̃ z sẽ
sus corpeus intra ℈mios creature exercent
nec etiã intellectus excedit ens aut speculũ
Unitio aũt excedit sublimi⁹ intellectũ the
oricũ q̃z intellect⁹ imaginatõnez vl' sensuz.
Mens enĩ ĩ hac vniõe diuĩa z extatica trã
scẽdit oẽm creaturã z seipaz z oẽm actũ vi
riũ apphẽsiuaz. z p tãto dicit q̃ nõ est re-
pibil' ab aliq̃ creatura. Ad hãc abstractõez
dionysi⁹ inuitabat timotheũ ĩ mystica the
ologia dicẽs. Tu aũt amice timothee circa
mysticas visiões fortẽ ꝓtitõe et sẽsus ℈linq̃
et ĩtellectuales opatões et oĩa sẽsibilia z ĩtel
gibilia et oĩa existẽtia z nõ existẽtia. z sic est
possibile ignote ꝓsurge ad ei⁹ vnitõem q̃ ẽ
sup oẽm substãtiã et cognitõem. etenim ex
cessus tuj̃ pius ab oĩi irretẽtibili z abso-
luto mũde ad supsubstãtialẽ diuiaz tene-
braz radiũ surs̃ũ ageris. Vide aũt vt nul-
lus indoctoz hec audiat. Jn ℔ ℣bo diony
sij̃ sapĩa sũma ĩcludit. et culmẽ toti⁹ pfecti
onis vt possibile ẽ/ via z pfũditas libroz̃ũ
dionysij̃ ariopagite. ¶ Nõ ꝓterea subiũgit
q̃ intẽtio auctoris ꝓfati videt eẽ q̃ aĩa de
sinit esse ĩ illa existẽtia quã ꝑus habuit cla
ret ex supdictis q̃ intẽtio autoris tal' nõ fu
it q̃lis exp̃mit a pdicto mgr̃o sed ex abũdã
ti. licz nõ incõuenient possum⁹ dicere q̃ in
tentio autoris tal' ẽ q̃ excellẽtia rõnal' crea
ture in ℔ pficit z ꝓsũmat q̃ñ ꝓsurrectione
amoris extatici ĩ illd ꝓncipiũ reuertit vnd
ꝑmordialit exiuit. z q̃ñ aĩa intrat in istd di
uinitatis archanũ z ĩ illd intime q̃etz secre-
tũ. tũc nõ optz q̃ ibi fiat corpis z aĩe disso
lutio/ sz in hmõi trãsformatiõe aĩa diuidit
a spũ p hũc modũ vt qd aĩale corpulentũ
z fetulentũ ẽ deorsum remaneat. Spũs au
tẽ et qd spũale ẽ ad sũma euolet/ et vsq̃ ad
speculatõez diuĩe gl'ie sublimet z ĩ eandez
imaginẽ trãsformet. Nihil ĩ creaturz (vt di
cit Richar. in li. de exterminatõe mali) hac di
uisiõe mirabili⁹ cernit. vbi illd qd ẽ eẽntia
liter vnũ atq̃ indiuiduũ ĩ seipm in q̃ndã
portõnẽ diuidit/ neq̃ ĩ hoie vno alia ẽ eẽn
tia ei⁹ spũs atq̃ alia ei⁹ aĩa/ sed vna eadem
q̃ substãtia simplic nature. Nõ ei in ℔ ge-
mino vocabulo gemina substãtia intelligi
tur/ sz tñ ad distinctõez ponit gemĩa portõ
eiusdẽ eẽntie. Unñ supior p spm. alia inferi
or p aĩam designat. ¶ Unñ p planiori ĩtellectu
istoz hñdo ẽ ꝓsiderãdũ q̃ spũs nr̃ q̃ñq̃ ĩ
tãtũ a corpe z aĩa diuidit vt spũs ĩ spũ eẽ
asserat/ et q̃ñq̃ spũs supr̃ spm esse dicat. et
q̃ñq̃ spũs sine spũ eẽ credat. Primũ patz

in Johe q̄ de seipo dic. Apocal'. i. Ego fui in spū dñica die. Qd exponēs Haymo super Apocalypsim dic sic. Johes sic i spū fuit/qr tñ ipaz carnē fūdit nō deseruit sz spūi cognitatis spūs ei adhesit/z a spū docente/ assumpt fuit spūs docēd. Jō tā mirabilia z pfūda vidit. Richard āt exponēs idē ybū dic sic. an ꝑ ē spm in spū eē semetipm intra seipm totū colligere z ea q̄ circa carnē seu etiā in carne gerunt interī penit igrare Scōm liquet i Petro. de q̄ in actibz. c. xij. dī. Et Petr ad se reuersus dixit nē. Qd exponēs Richard li. ij. de ptēplatōe. Hoc sane nō insipiēter dī qr Petr lōge sup hoiem fuerit. q̄a lōge a semetipo/z sup semetipsz recessit. Alioq̄n nō erat a q̄ ad se reuerteret. Hoc idē oñdit Hugo sup septimū hierarchie dicēs. Acutū amoris ē cū oia trāscendēdo despicit. Superuidū aūt amoris ē cū etiā semetipm ptēplādo relinq̄t. z in ptē platōne dilecti se despicit z miro mō fit vt p dilectōis ignē in illū sustollit q̄ ē sup se z p vī amoris expellit z exeat a se nec se cogitat dū deū solū amat Terciū appebat in regina saba. de q̄ legit. iij. Reg. iij. c. qr regia saba vidēs sapiaz salomōis z domū z habitacula z ordinē mistrātiū nō hēbat vltra spm. Qd exponēs Richardus li. v. de ptē platōe. c. xij. recte nōne dī spūs seipm non hre/qñ incipit a seipo oīno deficere z a suo esse i supmūdanū quēdā z vere pl qz humanū statū trāsire/i mirabili trāsfiguratōe spūs ille ab hūano videat in diuinū deficere/ita vt ipe iā nō ipe eo dūtaxat tpe q̄ dño icipit alti iherere. Qui āt adheret deo vn spūs ē. Et sic totū i istud diuinitatz archanū itrat clamās cū ps. Defecit in salutare tuū aīa mea. Hec ille. Isto hīto z itellecto facillime oīa illa dicta hui tercie ptis d' nuptūs itelligunt z exponūt. ¶ Ex isto ptz facillime itellect clausule illi q̄ subiūgit. In ipa q̄ dē sui vacuitate p fruitiuū amorē spirit pdit semetipm deiqz claritatē nullo int mediāte suscipit. Spūs semetipm p tāto dicit pdere. qr i tali statu vbi spūs hūan i tātū amorz feruorē sup se rapit vt merito sine spū esse dicat. fact est tāqz vas pditū eo qr semetipm nō sentit/sz penit a seipo exinanit absorbet z deficit. luce clarius ꝓstat qr cōgrue dicit qr regia saba spm suū pdidit/ q̄ vltra spm nō hēbat. Sic silr Paul ꝓuenīēter dicit spm suū pdidisse qñ in raptu ꝓstitut vtz in corpe vl extra corp cēt igra uit. Qñ āt mēs hūana hūc sup mū ptice. i mētis excessū attigerit tūc dei claritatē nullo int mediāte suscipit/qr ab oīby imaginibus z symbol absolut/z ab oīby opatōibz oīm viriū appēhēsiuarū tā inferioz qz supioz ociat. atqz in sup sub stātialē radiū diuine luciditatz ducit remoto oīmi velamīe et īmediate deo vnit. sicqz dei claritatē nullo int mediāte suscipit Jstd aūt qd dicit. ac si ne int missiōe ipe fit ea claritas quā accipit satis claret exp dictis nō sic intelligēdū /et q̄lit doctores scti idē sentiūt. Uñ i epla inferi ānotata sic habet. Hac hora incēsi sicut aq̄ gutta vniat infusa mlto vino Sic ista efficit lux in dño optimata i optimo. Optima q̄ppe ac oīpotēs efficit qñ i optimū ac i oīpotentē tota trāsit. Qui satis ꝓcordat sup septimū āgelice hierarchie dicens. Cōtēplatio ē deifica siltudo. qz duz p eā illumīati lucētes fiūt/quodāmō ipius lumīs lucētis siltudinē accipiūt. Quō ei aer solis luce pfusus i eādē trāsformat lumīs claritatē adeo vt nō tā illuminat q̄ ipm lumen esse videat. Et sic ferrū i ipsuz ignē missuz magis efficit ignis q̄z ignitū Sic viri pfecti caritate iduti siue ibuti (caritas videt poti) vt emphatice loqr q̄z caritate succēsi. Jnduimī g dñm sic aer lucē sic ferrū ignē. z erit lux i dño. Sic ei ferz iflāmatū accipit i se formā ignis. z dat se totū z nō ptē/z eripit se sibi remanēdo i se substātialit iflāmatū. ita aīa vnita deo p ignē diuini amoris q̄si totā dat se et mittit se in deū z i deū trāsformata nō mutata substātia ppa trāsformat se totā i deo amore q̄ ē vita sua z p amorē fit q̄si tota diuīa. Naturale nāqz ē qñcūqz aliō trāsformat in aliō. istud accipiat ppetates z ꝓditiōes illi nature i quā trāsformat. Sic igit mēs deuota cū in lumē thearchicū trāsformatur fit q̄dāmodo claritas quā accipit ¶ Jtē qd se q̄t. depēdetqz nr̄m eē creatuz ab eē ēno /et sm ēntialē existentiā vnū cū illo ē. sic accipiēdū ē qr mēti nr̄e diuīa ēntia realit z p̄sentialit ꝓmūicat. Ubiqz tot ē deus p existētiā sz nō i singul eqlit p efficiētiā. Et licet ex toto se vbiqz opet /tñ nō totū qd potentie sue ē vbiqz imo poti nusqz opatur. Uñ qr ꝓpriū ē diuīe nature reb illabi z eorū intimis ꝓmorari/z p sui illapsū ꝓfuare rez naturas ne decidāt i nō esse. idcirco dicit qr nostz esse creatū dependet ab eē ēno iuxta illd qd ꝑhs dicit in li. de celo z mūdo

Ab hoc q̃dez ente. ſ. deo dependet celũ ⁊ terra. ⁊ qz ex nature ſue ꝓpetate ꝓpetit ipi ꝺo vt ihabitet in ītimo aīe rōnal'. ꝓpt qꝺ ꝺicẽ Aug. tu ītimior ītimo meo. ꝓpt ea ꝺicit q̃ eſſe noſtrũ creatũ ſm eſſentialẽ exiſtentiaz vnũ cũ illo ẽ. ꝺiuerſe ſubſtātie ſunt ſpirit⁹ dei ⁊ ſpūs hoīs. ⁊ g̃ ſpūs hoīs nõ ẽ ita vnus cũ ſpũ dei ſicẽ filī⁹ cũ pfe vnus eſt de⁹. Sed qz illapſu ſue p̃ſentialitatis ihabitat aīam rōnalẽ quã inter oīa creata imagine ſua inſigniuit. penes quã imaginem trāſformak trinitati pſonarũ et participabilis eſt diuine nature ⁊ btūtudinis illius. iꝺ ꝺicit q̃ omne noſtrũ creatũ ſm eſſentialẽ exiſtentiã vnũ cũ illo ẽ. De⁹ enī ſctis ſuis triplicẽ vnionẽ tribuit. ſ. nature gr̃e et glorie. Et de hac vniõe naturali ꝑ quam de⁹ cõmorak in ītimo aīe rōnal'/ꝺictũ iſtꝺ eſt intelligendũ. ¶ Qualiter autẽ illud ſit accipiẽꝺũ. Uniuerſi quoq; ſup̃ ſui creatõnẽ in vite cõtemplatiue altitudine ſublimati vnũ ſũt cũ hac ꝺeifica claritate. imo ipa claritas ipi ſunt. atq; in eo q̃ vident ⁊ qꝺ vident lumine idẽ fiunt/ſatis patz ex p̃ꝺictis ⁊ ſpecialit ex his q̃ ꝺicta ſt in illa clauſula. Ac ſine intermiſſione fit ipa claritas quam accipit. Nõ enī vult autor iſte ꝺicere q̃ ſpūs aꝺherẽs deo ꝑ amplexum vnitiuũ ⁊ ſupra ſe raptus virtute extatici amoz̃ q̃ fiat vn⁹ vel idẽ cũ deo ſimplicit ſubſtātie iꝺētitate. quia ħ eſt impoſſibile. ſed fit vnus cuz deo trāſformatõis ſil'itudie/gr̃eq; ⁊ btūtudinis participatõe feruiꝺi amoris amplexu ⁊ inheſiõe. Et ħ ſatis innuit in his ꝓbis q̃ poſtea ſubiũgit. vniuerſi ꝺeuoti ſpūs vnũ cũ deo ꝓfundo amoris ꝺefluuio ſunt effecti nõ quõlibz q̃ꝺẽ vnũ ſz iꝺipm qꝺ ẽ ipa in ſe eſſentia dei/eo mõ quẽ ꝺeifica btūtudo req̃rit. Et iſtud idẽ multi ſcti doctores ꝺixerunt. ſ. btūs Dionyſi⁹. Bernard⁹ Hugo. ſicut patet ex ſup̃ allegatis. ſicut in ipa beatiſſima trinitate a pfe filius egredit. ab vtroq; ſpūſſctūs amoz verus ꝓcedens ꝓnectit pfem et filiũ. ſic a fonte bonitatis ſupne ſapīa vnitiua ꝓcedens menti ꝺeuote illapſa tāta vniõe ipam cõnectit ſpūi ī tāto vt mereak vt vnũ ꝺicak eſſe cũ ipo. Hanc vnitatẽ petebat xp̃s cũ ꝺicebat. Rogo pf̃ vt ipi vnũ ſint ſicut ego ⁊ tu vnũ ſumus. ¶ Proinde his ꝓbis q̃ ſequunt/vident ihu perſentiũt ⁊ inueniũt ꝑ ħ ꝺeificũ lumen ſe ſm eſſe vitaq; ſuã increatã eandẽ foze ſimplicẽ ꝺiuinitatis abyſſum. ſatis mihi ꝓcoꝛ dare videt ſentẽtia ſancti Auguſtini in lib. vi. ꝓfeſſionũ vbi ꝺicit. Inde ammonit⁹ redire ad meipm intraui in intima mea duce te ⁊ potui qm̃ factus es aꝺiutoꝛ me⁹ ⁊ intraui et vidi q̃licunq; oc'o aīe mee ſup̃ eũꝺez oculũ aīe mee/ſupra mentẽ meã lucẽ ꝺominī incõmutabilẽ/nec ita erat ſupra mentez meã ſicut oleũ ſup̃ aquã. nec ſicẽ celũ ſupra terrã/ſz ſupioꝛ. qz ipe fecit me/et ego inferioꝛ qz fact⁹ ſũ ab eo Qui nouit ꝓitatẽ nouit eã. nouit et̃nitatẽ caritas nouit eã ¶ Ad cuius euidentiã ẽ ſciẽꝺũ q̃ creature p̃exiſtũt in mẽte ꝺiuīa ſiue ī deo ſimplicit ⁊ vnice ⁊ hoc q̃ztũ ad tria exẽplaria ſm rõem ꝺiſtincta. Primo p̃exiſtũt creature ī ꝺiuīa eſſentia ſm rões ſuas pfectõnales. et qz oēs pfectões ſunt ī deo vnitiſſime. iõ ſic ſub oīmoꝺa ꝺiſtictõe ī eẽntia p̃exiſtũt ꝺiuīa eẽntialit potētialit ⁊ cauſalit. Scꝺo p̃exiſtũt in mente paterna oꝛiginalit ſm rões ſuas ꝺeales. ⁊ iõ ibi puto apparet creaturaruz ꝺiſtictio ſm rõem intelligẽꝺi. Tercio p̃exiſtũt in ꝓbo et̃no tāq; ī exẽplari ꝓpo q̃ztuz ad rões ſuas factiuas ⁊ exẽplares. ⁊ iõ ibi apparẽt ſil'itudies rez ſub ꝺiſtinctõne pfecta. Eſt aũt intelligẽꝺũ q̃ cũ creatura ꝺr̃ ī deo p̃exiſtere ſm ſil'itudinẽ ſuã exẽplarẽ nõ ẽ ītelligẽꝺũ q̃ illa ſil'itudo ſit aliqꝺ aꝺꝺitũ eẽntie. qz ſic aliqꝺ accidẽs caderet in ꝺeuz Sz illa ſil'itudo ẽ realit ipa ꝺiuīa eẽntia ⁊ ipm ꝓbũ intellectũ tñ cũ habitudine put ẽ imitabile ⁊ ꝓticipabile a creatura. Vult g̃ autoꝛ in ꝓbis p̃tact̃ ꝺicere q̃ qñ mẽs rational' rapit in ꝺiuīe lucis abyſſum/⁊ ſup̃ ſe eleuak/ſtatim deũ ſentit ⁊ inuenit ⁊ exꝑimentali ſuauitate ꝺeguſtat. q̃ ipa creatura nõ eſt aliꝺ in deo ſm ſuũ ꝺeale q̃ ipa creatrix eſſentia put ꝺicit Anſ. ¶ Poꝛroillud vltimũ ꝺictũ quod ſepeꝺict⁹ mg̃r cẽſet calumniãꝺũ ⁊ repꝛobãꝺũ vicz. Illic ſpūs ẽ ſup̃ ſemetipm trāſlatus ⁊ deo vnificat⁹ guſtans videſq; in vnitate viuide abyſſus in q̃ ſeſe ſm eſſe ſuũ increatũ poſſiꝺet/ſimẽſas ꝺiuitias q̃ ipemet eſt iuxta eũ moꝺũ q̃ eas de⁹ guſtat et videt nõ ꝺiſcrepat a ꝓitate ſi recte intelligak ⁊ pie interp̃tet. Intellectus em̃ hoꝛũ ꝓboꝛũ tal' ẽ. q̃ qñ ſpõſus celeſtis introducit ſponſam ſuã in cellã vinariã. i. abyſſum ſue ꝺulcediſ ei ꝓcedit ꝺeguſtare/tũc plenũ gauꝺiũ ⁊ pfecta ꝺelectatio ſponſe. i. mẽti ꝺeuote ꝓpinank. ex q̃bꝫ totũ ꝺeſiꝺeriũ eius pfecte q̃etak. qz tũc introducit̃ ī gauꝺiũ ꝺn̄i ſui et ī cubiculũ genitricis ſue.

qđ nihil aliud est ꝯ ipa diuia essentia sub rõne obiecti btifici ꝛ vt exemplar ꝛ ydea rõnalis creature. qz vt sic hz mentẽ rõnalẽ p/prie q̃etare. ꝛ tũc assequit vberatẽ ꝛ affluẽtiã diuine gre q̃ oĩis satietas ꝛ gre fecũditas in animã diriuat/ qz in claritatẽ ꝟbi diuini trãsformata deificat. vbi gustat immẽsas diuitias q̃ ipemet est. qm̃ quidẽ anima infinitatẽ illi⁹ gaudij nõ cõprehendit/ sz tm̃ btificã eius idẽtitatẽ raptim apphendit iuxta modũ sup̃ expositũ. Istud maxime fit in raptu. ¶ Pro declaratõe aũt illius dicti qđ subiũgit. gustãs ꝛ videns immẽsas diuitias iuxta eũ modũ q̃ eas deus gustat ꝛ videt Est diligẽter aduertendum qz verbũ eternũ est q̃dã refectio mẽtalis ꝛ q̃dã gaudiũ itellectuale ipoz angeloz ꝛ omnium beatoz/ q̃ pari voto ꝛ ꝯcordia plene possident oẽz thesauz celestis sapie ꝛ bonitatis diuine q̃ de torrẽte diuie voluptatis ꝯtinue potant ꝛ ab vbertate suauitatis in ea degustãt puritate obiectiua q̃ deus fruitur in seipo. ideo dicit qz gustãt ꝛ videt immẽsas diuitias iuxta eũ modũ q̃ eas deus gustat ꝛ videt. ¶ Ut aũt finẽ loq̃ndi faciã ꝛ textũ cũ glosa pferã. ꝯclusio final⁹ omniũ p̃dictoz ꝛ explanatio p̃clara dictoz illi⁹ tercie pt̃s de ornatu spũaliũ nuptiaz stat ĩ isto qz sancti iuxta vaticiniũ Esaie pphe in terra sua duplicia possidebũt/ qz sancti in patria dupl⁹ reficient ꝛ btificabunt/ hoc mõ qz vires ꝛ potẽtie rõnales ad imaginẽ ptinẽtes. s. mẽoria. intelligẽtia ꝛ voluntas bibẽt de fonte viuo in ea puritate obiectiue sicut deus sua fontali bonitate fruit ĩ seipo. ꝛ iste eedẽ vires satiabunt ꝛ inebriabunt ꝛ hoc essentialit gaudio fruitõis ꝛ gustu itellectuali diuine dulcedis vbi p efficaciã diuini lumis absorpte in diuie suauitatis degustatõe ꝛ ãplexu ꝛ inhesiõe ꝯsummati amoris sopient ꝛ req̃escẽt ab oĩ opatiõe intellectuali. ꝛ sic iste vires sp erũt actiue ꝛ operose cũ ꝟ q̃escẽtes ꝛ ociose/ sp famelice/ sp saturate/ diuersis tm̃ respectibꝫ Istud donuz q̃busdã sanctis licz paucissimis ꝯcedit in hac vita. sicut Paulo datũ fuit ĩ raptu. sed ꝟ nõ fixe/ nõ imobilit sz raptim trãsitorie ꝛ fluxibil⁹ sicut sup̃ dictũ ẽ. Isti⁹ opiniõis fuit autor isti⁹ libri de ornatu spũaliũ nuptiarũ. et eiusdẽ opiniõis arbitror fuisse beatũ Dionysiũ. siẽ ptz inspiciẽti libꝝ suũ de mystica theologia. et huic opiniõi ego adhereo sed nõ ptinacit. si q̃d cõ hic dictũ vi/deat qđ appareat rẽpugnare ꝟitatibꝫ articulorz fidei. hoc totũ reuoco ꝛ correctõi sctẽ mr̃is eccl̃ie in q̃ xp̃s suã sanctissimã auctoritatẽ trãsfundit me ꝛ q̃cq̃d hic dictum est submitto. ¶ Ad extremũ hoc infero qz magistra intelligẽdi ẽ expientia put scti testãt Et ille optime veritatẽ iudicũ nouit q̃ eã nõ audiẽdo solũ sz gustãdo ꝛ faciẽdo didicit. Qui cõm veritati vnit⁹ ẽ ex ipa vniõe bene nouit qz bñ sentit. q̃uis eũ multi corripiãt tã q̃ mẽtis excessum passuz. In tali q̃ materia q̃ solũ p expientiã ꝛ gustũ cog̃scit magis ẽ credendũ his q̃ noticia expimẽtali hec gustauerũt q̃ his q̃ solo lumine ĩtellectus ꝛ lr̃az studio pollẽt. Hec aũt sapia vnitiua ꝛ anagogica q̃ oẽz rõnis apphẽsionẽ trãscẽdit. sola diuia imissione pcipit q̃ nõ tm̃ affectũ supra se erigit ꝛ amore extatico spõso altissimo creaturã pfecte vnit/ sed insup intãtũ eleuat intellectũ vt m⁹to pl⁹ omni prudẽtia ꝛ cognitõe diuis fulgoribꝫ illustret q̃ aliq̃ ingenij exercitio valeat obtineri. Et q̃ non videnť mihi recte sape qui nolũt qz aliqs de diuis sciẽtijs disserat nisi fuerit phisicis et naturalibꝫ sciẽtijs p̃ditus ꝛ imbutus. Incõgruũ enī videť intãtũ nature deferre studio arti ꝛ et solertie hominũ/ qz pl⁹ possint hoibꝫ afferre q̃ gra q̃ repente agit. subito impmit. infallibilit docet. et inhesitãter facit existere mẽtes in his q̃ docet. ꝛ luce clari⁹ q̃ alijs videnť obscura demonstrat. Ipa enī sapia et scia q̃ sola scti spũs influxiõe pcipit certissima ꝛ amãtissima ꝓbať. qz sine oĩ dubitatõne ꝛ opiniõe pcedit. ꝛ omnẽ alterius disciplie leuitatẽ excedit. Hanc doctrinã p̃clare sapientie sibi soli increata sapia refuare voluit/ vt sciat oĩs mortalis creatura qz est doctor in celo qui solã veram sapiẽtiã solis electis scholaribꝫ p celestes emissiões ꝛ sue claritatis radios manifestat. ꝛ oĩes mũdi sapientes ꝯfutet/ cũ simplex vetula vl̃ idiota ad isti⁹ sapiẽtie vnitiue ꝯsurrectõem pfecte possit attigere. quã nulla phisica scientia vel moralis industria apphẽdit. Que melius intelligim⁹ meli⁹ pferimus. Spiritualis oĩa dij̃udicat/ ꝛ ipe a nemine iudicať. ¶ Patet ergo ex his quõ sctissimi et excellẽtissimi doctores q̃ ĩ vtraq̃ specie cõtemplatõis pfecti fuerunt eadẽ docuerunt ꝛ senserunt/ que tercia pars libri de ornatu spiritualiũ nuptiaz dogmatizat/ licz forte sub alijs verbis. Non aũt refert diuersitas

narratõis vbi cadẽ res narrat/sicut dicẽ beatus Aug⁹. Et ꝑ ꝓdicta doctrina non est abꝟciẽda ꝛ eliminãda/sz vbiqz sustineri ꝑt absqz piculo erroꝛis tanqz cõsona ꝛ cõformis sanctoꝝ patrũ traditõibꝫ. Uñ qꝛ ꝥba huiꝰ libꝛi ex feruido affectu et vigoꝛe dilectõis plata sunt. nõ sunt recipiẽda ꝑm sensum quẽ ꝑm sonũ vocis vident facere/sed ꝑm sensum ꝑ q̃ fiunt intelligẽda sunt et interꝑtanda/ꝛ ꝑm materiã subiectã ꝑmones eius expetẽdi. Jsta sunt spũalia ꝛ mystica. ꝛ ideo solis spũalibꝫ sunt ꝓpanda ꝛ ꝓmũicanda. nec hmõi in scholis sunt tractãda. Sed esto q̃ sepedictus autoꝛ in aliq̃bꝫ forte nõ ita dixisset sicut aliq̃ vellent. vl̃ q̃niã melius vel veriꝰ dici q̃isset. q̃ cura ꝺ hoc? Jn opusculis tractatoꝝ mlta coꝛrigẽda inueniunt. Si ad abiectõnem alicuiꝰ tractat⁹ sufficeret aliqꝺ dictũ in eo coꝛrigẽdũ pauci tractatus recipiẽdi essent. Negare ñ possum nec debeo ait Augustin⁹ /sic̃ ĩ ipis moꝛibꝫ meis/ita mlta esse in tã mltis opusculis meis q̃ possunt iusto iudicio ꝛ nlla temeritate culpari. Jtẽ idẽ. Noli meis litteris q̃si canonicis scꝑturis insuire. sed in illis et quod nõ credebas incũctãter tibi ĩ ueniendũ crede. in ꝯtis autẽ qꝺ certũ habebas nisi certũ vel certe intellexeꝛs noli firmiter tenere. Nõ enĩ par auctoꝛitas scꝑture canonice debet ꝛ eaꝝ expositõibꝫ. Jn oĩbus bñ agere et in nullo deuiare nõ est humanitaꝛs sed deitaꝛs. Estimo tñ q̃ doctrina eius q̃tũ ad intellectũ suũ in paucis calumniã patiat̃/licet forte q̃dam planius ꝛ irrepꝶhẽsibiliꝰ potuisset dixisse. Hec dicta sufficiãt contra eos q̃ doctrinã ꝑdicti viri vident calũniari/sub coꝛrectõe tñ spmeliꝰ sentiẽtiũ. ¶ Sed dicet aliq̃s. q̃s est iste q̃ ausus ẽ os suũ ponere in celũ/et respõdere dño cãcellario parisiẽsi discretissimo ꝛ eruditissimo viroꝛ. Fateoꝛ carissime q̃ ego sũ minimus clericoꝝ ꝛ religioꝝ q̃ nõ sum dignus vt solnã coꝛrigiã calciamẽtoꝝ domini mei cancellarij/ q̃ incõparabiliter vita moꝛibꝫ et scientijs me ꝑcellit. Proteꝰtoꝛ tñ q̃ nõ ostentatõis gr̃a nec temeritaꝛs motꝰ audacia ꝑsumpsi rñdere obiectõibꝫ tãti viri. Sed duo sũt q̃ me mouerũt ꝛ incitaueꝛunt ad scribendũ ista. Primũ ẽ qꝛ emulatoꝛ existẽs paterne traditõis ꝛ zelũ gerens ꝑ doctrina patris nõ potui patiẽter sustinere vt ille liber quẽ ꝑ spiritũ sctm̃ spero fuisse ꝓpilatũ vilipẽderet abꝟceret ꝛ ꝓptui baberet. Scõm ẽ qꝛ annuẽs pijs ꝓcibꝫ et desideꝛijs fratrꝝ Batholomei q̃ instanter ꝑ ut q̃busdã referẽtibꝫ intellexi rogauit sibi ĩ tellectũ ꝥboꝝ illiꝰ tercie ꝑtis libꝛi ꝺ oꝛnatu spũaliũ nuptiaꝝ exponi ꝛ reserari. insti ꝛ laboꝛaui inq̃tũ potui dicta tercie ꝑtis ꝑfati libꝛi explanare. ꝛ ad quẽ intellectũ essent capiẽda enodare. Si sc̃ꝑsi vt debui appꝛoba tu et tui. Si ꝓ non vt debui ignosce christe tu ꝛ tui Amen.

¶ Finit libellus Johis de schoenhauia ĩ quo defendit dicta fratris Johis de Ruysbꝛoech ꝓtra magistrũ Johez de Berson Cancellariũ parisiensem.

Epistola magistri

Johãnis de Berssonno ad fratrẽ Bartholomeũ carthus. contra ꝑdictã defensiõem.

GRatia tibi et pax vir exẽplo Job simplex ꝛ rectus et timẽs deũ. Oblata est mihi nup sicut nosti grandis epla tendẽs saluare modos locutionũ positos ĩ ꝛcia pte tractat⁹ cu iusdã ĩtitulati ꝺ oꝛnatu spũaliũ nuptiarũ. Quos ego modos alis ꝑ catholice ꝥitatis sinceritate ꝥuãda apꝺ aiosmin⁹ istructoꝝ oñdi ꝑ epl̃az tibi directã ñ eẽ ꝥuãdos Sz q̃d agim⁹? Quo nos int tot occupatões ꝥtim⁹? Jtaqz faciẽdi pl̃es libꝛos vel epl̃as/ arguẽdo vl̃ replicãdo nullus ẽ finis. Stemus igit̃ infra limites epl̃e ꝑme ꝛ ꝑ ꝓsideratões aliq̃s/facili planoqz stilo sũptas ex eadẽ iustificatio sua mõstret̃.

Nobis ad certaz regulã loq̃ fasẽ/posita ẽ illic sentẽtiosissima hec verissimaqz Augustini sn̄ia/q̃ tollit barbarã ꝓfusionẽ liguaꝝ a sacra doctrina. nã q̃lis altera esset efficaciꝰ oꝛ via phibẽdi edificatoꝝ turꝝ dauitice in bonũ/q̃z si fieret noĩm l̃ emioꝝ ꝑ libitu cuiuslibet variatio. Nõ ei tũc intelligerz vnꝰ alterũ sz in q̃dã babilonis ꝓfusione labere mur. Non ergo sufficiẽter excusat̃ autor tractatus illiꝰ ꝑ suũ defensoꝛẽ q̃ sic ait. Et si sit aliq̃s erroꝛ ĩ dictis suis ille solũ stat ĩ quid nois. noia aũt sũt ad placitũ. ꝛ iõ tal̃ error nõ est magni põderis. Si ei scti doctoꝛes vt Augustinꝰ et Hieronymꝰ admisissent modos loquendi hereticoꝝ/ꝑtinus habuissent pacẽ cũ eis sz malã pacem. Hoteꝛ re-

spõsio magni basilij in casu simili q̃ noluit nec in solo verbo quidem deuiare ꝓfitẽdo catholicam veritatẽ. ¶ Sic nec Hieronymus de ꝟbo isto omousion. sic alij sine numero. Fuit q̃dã tpe meo scotus q̃ rñdẽdo dicebat pr̃em esse causaz filij. ꝫ dicebat id est pr̃ ꝓducit filiũ. Coactus ẽ statim reuocare dictũ suũ nec expositio sua quomodo libet admissa ẽ q̃uis essz ad intellectũ suũ ⁊ exp̃ssionẽ verissima.

Modus loquendi doctorũ si repiat̃ improprius ⁊ ꝑabolicus ⁊ inusitat⁹ /aut figuratiu⁹/extẽdi vl̃ in vsũ trahi ñ debet sed ad sensum ꝓpriũ ⁊ nõ figuratiuũ reuerẽter exponi. Alioq̃n frustra eẽnt doctores ĩ theologia cõstituti p̃ncipaliter ad ꝫ officiũ elucidãdi sacrã scripturã quã magis atq̃ magis aliter agẽdo ꝯfunderẽt. vnde si q̃s ad vim vocis sustinere vellet ꝙ deus ad liberãdũ suscepturus hoĩem nõ horruisti virginis vterũ /vtiq̃ erroris re⁹ esset. Tolerent igit̃ patiẽter hoĩes ĩferioris g̃dus ⁊ scientie si dicta eoꝝ q̃rant̃ ad ꝓpriũ vsũ coartari/nõ in ꝑniciẽ doctrine catholice dilatari. Hac consideratõe ꝑmotos existimo doctores nouissimos Thomã Bonauẽturã Alexandrũ de halis ⁊ sil̃es/dũ omisso omni verborũ ornatu tradiderũt theologiã ꝑ q̃stiões/vt sub certis regul̃ ⁊ sub p̃cisa ꝟborum forma tutissimã haberem⁹ theologiã tã p̃cticã q̃ speculatiuã /reducẽdo doctores om̃es p̃ores ad vnã securãq̃ locutionis proprietatẽ.

Vnicuiq̃ ĩ sua arte perito credẽdũ ẽ/hec ẽ rõ cur doctoribꝫ ĩ sacra theologia exercitatꝫ dat̃ auctoritas interp̃tãdi doctrinaliter sacrã scripturã. qd̃ maxime habz fieri ĩ scholis doctrinã imptiendo his q̃ taz ingenio q̃ exercitatione ꝯtinua capaces sunt ad intelligendũ. Cum igit̃ que ponit tercia ꝑs tractatus p̃noĩati sunt de pũctis sacre scripture/ĩmo de summa theologia q̃ mystica nominat̃ /et quã scholastico more Albert⁹ magnus ⁊ q̃dã alij claro ꝓprioq̃ sermone exposuerũt/quis nõ mirabit̃ audire ab huius autoris defensore ꝙ hec in scholis nõ sunt tractanda. Ita videlicz nũc publicabunt̃ scriptis/nũc verbis idioma vulgare seruantibus ⁊ apud simplices adolescẽtulos/apud senes hebetes /apud illitterataꝫ plebeculã/apud anus decrepitas/nũc in foro/nunc in angulis /et viri doctissimi tã ingenio q̃ exercitio p̃diti/ab alijs recte loq̃ndis qꝛ scholastici sunt arcebunt̃

Qui adheret d'o vnus spiritus est. Hanc vnitatẽ nullus sane põt intelligere vel exponere quantũcunq̃ verba multiplicauerit ad alium sensum q̃ ꝑ assimilatõem. De qua dicit Johãnes in canonica. Scim⁹ ꝙ cũ ille apparuerit similes ei erim⁹. Oĩs enim modus alter loquendi metaphoric⁹ vel figuratiu⁹ vel yperbolicus vel emphaticus doctorũ sanctorũ/vt Dionysij ⁊ aliorũ si nõ referat̃ ad hãc regulã repudiand⁹ Assimilatio autẽ nõ tollit sed ꝑficit naturam neq̃ tollit qd̃ habet creatura in ꝓprio genere/quoniã illud ꝑdere nisi per annihilationẽ anima rationalis nunq̃ põt. ac ꝓinde sequit̃ ꝙ sil̃itudo adducta ꝑ q̃lẽcũq̃ doctorẽ de infusione gutte aq̃ in doliũ vini fortissimi ad vnionẽ anime ꝯtemplãtis cũ deo/tanq̃ sit oĩmoda sil̃itudo repudiãda est ꝓrsus tanq̃ habens errorẽ/ĩmo insaniã almarici ꝯdemnati ponẽtis creaturam verti in deũ ⁊ in suũ esse ⁊ p̃ncipiũ ideale sicut notat Hostiẽsis sup̃ illud capl̃m damnamus. de sum. tri. ⁊ fi. ca. Deniq̃ sil̃is fantasia fuit al̃s Parisi⁹ tãq̃ fatua. ⁊ ĩintelligibilis aduersus vnũ augustinẽsez dãnata.

Deuotio illoruz culpãda est q̃ nitunt̃ inuoluere sentẽtias sermonibꝫ impitis peregrinis ⁊ inusitatis vl̃ eos q̃ sic volũt laudare atq̃ defendere ⁊ defendẽdo seip̃os magis inuoluere q̃ euoluere. Adducã ꝫ locone mihi soli videar inniti ꝑticulã cuiusdaz sermonis facti in capl̃o vno fratꝝ chartu. Anno dñi. M.cccc.viij. cuius thema est. Uideamus si floruit vinea ⁊c. Quartã ꝟo deuotionem falsam. i. vanã ⁊ curiosam illi exercent qui sine mortificatõe ꝓprie voluntatis a zelo dño seruiendi/vitã spiritualez consistere credũt in ruminatiõe vel potius fantasiatõne reꝝ sp̃ualiũ/estimantes hanc ip̃am fantasiationem vel saltem delectationem inde cõsequentẽ deuotionẽ esse. Unde hi ad hancip̃am consequendã non contenti modos loquendi scripture sacre adinueniunt sibi vel fingunt de rebus spiri-

tualibus modos abstractiores/eo q̃ tales maiorẽ eis delectationẽ generẽt. Plerunq; etiaz ob ꝫ materias satis faciles obscuris modis ꝛ abstractis in quib⁹ delectant⁹ obuoluẽtes aut vocãtes/hũiliatõnem vl̃ forsitassis etiã altã ꝓtemplatõez. summersionez in abyssali pfundo/diuinũ amorẽ annihilatõem vel in nihilũ redactõem/charitatiuũ motũ mentis ĩ deũ/influxũ in deũ vocantes/motus ad op⁹ ppt deũ/effluxuz a deo. et sic de alĩs ꝓsil'ib⁹. q̃uis tñ christus pphete et apl'i et oĩes doctores sc̃pture sacre tractatores q̃ntũ poterãt ꝛ expediebat ra que difficilia fuerũt p modos loq̃ndi fecerũt facilia. Hec reuera falsa deuotio ẽ religio⁹ piculosissima/qm̃ ml'tos vt q̃tidiana heu docet ꝛ dolẽda docuit experiẽtia qui spũales ac religiosi apparebãt decepit ĩfatuauit vl' penitus excecauit. ita vt fierẽt in obseruãtijs regularib⁹ quas despexerãt desides. superioribus q̃s rudes reputabãt rebelles. etiã aliq̃ fugerẽt ꝛ apostatarẽt. Aliq̃ etiã hereticarẽt/vl' añ tpus pphetarẽt/dicẽtes. hec dicit dñs/cũ dñs nõ esset locut⁹ Sed supba vel saltẽ fantastica capita eorũ hecipa ꝓfinxerũt. Aliq̃ q̃z mirabiles fatuitates extrinsecus in ꝓtensis iubilatõnibus tripudijs saltatõib⁹ et hmõi oñderũt. Seq̃t. Quarta deuotio est vinũ valde fumosum. id ẽ supbie generatiuũ/ꝛ est libidinosũ de q̃ mystice ꝛ illa fortassis inhibitio apl'ica accipi põt. nolite inebriari vino in q̃ est luxuria. Et reuẽra in hocipo est spũal' luxuria/eo q̃ sic false deuoti nõ dei cultum ꝛ honorẽ sed ppam q̃rũt delectatiõem. hec ibi. O si vidisses q̃s q̃s autor fuisti ẽmõis illius. si vidisses epl'am nouit⁹ ostẽsam mihi/q̃d dixisses q̃d stomachi habuisses.

DAmicus plato amicus socrates/magꝫ amica veritas. ꝑuertit ei affectio nimia ad doctorẽ aliquẽ vl' doctrinã iudiciũ nõ solũ practicũ qđ sepissime ꝓtingit sed etiã speculatiuũ. ꝺ q̃ min⁹ videret q̃si vicz more pitagoricorũ ñ liceat alid inrogare q̃z si mgr̃ hoc dixerit. Tollẽda ẽ igit̃ e medio sic odiosa ꝓcertatio ꝛ insectatio iuidiosa sic pertinax ꝛ aiosa hui⁹ vel illi⁹ doctrie defensatõ. Patz añt ꝓscientia mea apd̃ te deus. q̃ nullatenus odio cuiuscũq; fuerã inducẽs scribere ea q̃ scripsi. Sz q̃ verissime tunc mihi videbaꝫ sicut ꝛ nũc magꝫ ac magꝫ inspicio modos illos loq̃ndi nimis ĩpropos ẽ/vñ ꝛ sic dixi int̃ cetera postq̃z de vnitate ad deum q̃dã inducta fuerãt. ꝫ tropo inq̃z ꝓbat Boeti⁹ hoiem bonũ esse deũ. iuxta illud. Dixi dij estis. nõ q̃dẽ p ꝺitatẽ et vnitatem diuine eẽntie ꝛ locutõem ꝓpaz. sz ꝓticipatiue ꝛ assil'atiue/ĩmutatiue et nuncupatiue. Q; si autor iste pari mõ responderit se dicta sua intellexisse de illa vnificatõne spũs cum deo nõ ꝓtẽdo/nõ ꝓtradico/sz explicatõem alit̃ sonare nõ dubito. Hec ibi. Vide q̃so o lector si modestior ẽ potuerit sermo me⁹. addito q̃ postmodũ tã ꝺbis excusare conat⁹ sũ pdictũ autorẽ postq̃z inotuit mihi q̃ ĩ alio loco pl⁹ exp̃sserit q̃ creatura nullo mõ pdit esse suũ qđ habet in ꝓpo genere. q̃ si idẽ inseruisset ad ꝺba tercie partz sui tractatus. nõ ita ꝓbuissz occasionẽ errãdi et se cl'pãdi. ñ solũ apd̃ simplices sz litteratos ꝛ edoctos. Videbit hoc qđ dico verum esse q̃ forsitan inciderit in tractatulus vnũ quẽ de theologia mystica tã speculatiue q̃z practice conat⁹ sũ ordinare. habens hanc intentionẽ deducere ad noticiã familiarẽ ꝛ ꝓpam scholasticoruz ea que deuoti hoies de ea magis affectiua declamatõe et figuratiua locutõe q̃z litteratoria pprietate tradiderũt. Notet̃ locus ille vbi theologia mystica differẽtiã hãc a litteratoria ponit̃ inter ceteras habere. q; vnit̃ ꝛ trãsformat.

HAli qui amant sibi somnia fingũt/ait Virgilius Sup hoc dicto cum expientijs etratõne certa fundat̃ dictũ prioris epistole mee/quo sic ponitur. Sicut ex carentia pũ affectus/et magis ex infectiõe eius pervicia/errant nõnunq̃z peritissimi in sacris. excecauit enim eos malicia eorũ. ꝛ dati sũt in reprobũ sensum. Ita et paruo lumie intellectus et parua instructõne in studio literarũ etiã secularĩ quãdoq;/psertim ĩ logica/plabunt̃ aliquãdo in errores periculosissimos illi qui magnoz sunt erga ꝺtutes affectuũ. q̃les apostol⁹ vocauit habere zelum/sed nõ ẽm scientiã. adeo vt si nõ humiliter sapiant et nisi sese ꝓtrahãt infra metas sue cognitionis nulli pertinacius inueniuntur neq; absurdius errores ꝓfingere. propterea nõ leuiter oportz eos scribere vl' docere. sed nec absq; cautela magna adherendũ est eis nisi prouia discussione diligẽti ꝛ doctorũ examiatõe. In talib⁹ quippe

sepe reperim⁹ plurima aut falsa aut male explicata ac pinde multā errorīs materiā p̄bentia simplicib⁹/q̄q̄ ī mlt⁹ diuīssima altissimaq̄ sint. Addo nūc id qđ euēit tēpore meo de q̄dā q̄ pphetissa ꝛ miracl'or⁹ operatrix reputata ē a mlt⁹/quā ꝛ vidi ꝛ allocutus sū. Dec tādē dixit ꝛ scribi iussit q̄ spūs suus deū ꝓtēplādo fuerat annihilat⁹ vera annihilatōe ꝛ hic recreat⁹. Et dū q̄reret q̄ liter ℔ scire potuerat. rñdebat se exptā. Dies mihi nō sufficeret si nūerare vellē innūeras tales īsanias amātiū imo ꝛ amētiū. q̄ nō ꝑm sciam q̄les videnť fuisse begardi et begarde. quēadmodū ī q̄dā tractatulo de distinctione veraꝝ reuelationū a falsis memini p̄dem annotasse

Docendus nō ē vl' monēdus q̄ errorē suū defēdere maiult q̄ corrigere. Hoc Oratius posuit ī fine poetrie sue. Exigit igitur correctō seuerior si sic iteꝝ fuerit pugnator ad saluādā tā q̄ p̄pam hāc ỹbor ī proprietatē. Quo pacto sit vel q̄ ordīe postulādū/ q̄ppe videbit ordinarij et inq̄sitoris iudiciū. q̄m parua radix pegrini ꝑmōis serpit vt cancer/ ꝛ modica errorꝝ scintilla (sic in ario patuit) dū nō ꝓuenīēter opp̄mit vl' artat magnā erūpit ī flāmā. Sic nup actus ē parisi⁹ p̄ sacrā theologie facultatē aduersus illos q̄ doctrinā q̄ndā pegrinā Raymūdi lulli conabāť īducere. q̄ licꝝ sit in multis altissima ꝛ verissima. qr tñ ī alīs discrepat a mō loq̄ndi doctorꝝ sacrorū ꝛ a regul' doctrinal' sue traditōis ꝛ vsitate in schol'/ ipa edicto publico repudiata phibitaq̄. Dicā ℔ qđ sentio si tales locutionū modos publicari p̄ciperē apđ almā vniuersitatē parisiensem. vl' p ꝑmōes vel p scholas. deducerē ptinus ex officio cui indign⁹ defuio/ad cē surā theologice facl'tat⁹/vt examinaret ꝛ examinata suū q̄le mereret iudiciū sortiretur Bene vale pr̄ emerite. memor mei in oratiōnibus tuis. ¶ Finit scda ep'la Johis de Gerson ꝺ dicta fratr⁹ Johis Ruysbroech in tercia pte tractatus sui de ornatu spiritualium nuptiaꝝ.

Incipiunt lectiōes

due perutiles super Marcum ꝛ ad cōmēdationem ꝓpositi nostri ꝛ voti multum faciunt ꝛ valent doctoris Johannis de Gerson Cancellarij Parisien.

Sicut scriptuꝝ E ē ī Esaia ppha. Ecce ego mitto āgelū meū añ faciē tuā q̄ p̄parabit viā tuā añ te. Textus pñs hodierne lectōis ꝑm diuersas pūctuatōes ꝛ postillaꝝ sniās ad p̄cedētia ꝛ subsequētia varie coaptať. nā qr auctas ista. Ecce ego mitto āgelū meū. nō de esaia sz ō malachia. Malach. iij. sumpta ē/referri posse dixeŕt q̄dā hāc pticulā sic scptū ē in Esaia ppheta ad illō qđ imediate p̄mittit tāq̄ ei⁹ confirmatōis atq̄ fulcimētū. vt sit sensus. Initiū euāgelij ihesu christi filij dei. i. q̄ fuit filj⁹ dei. Et q̄si paꝝ sibi absq̄ pphetico testimonio istō posuisse addidit. sicut scptū est ī Esa. ppha. Pōt enī ab ℔ ppha trahi p̄m fuisse deū atq̄ dei filiū. vl' qr vocat⁹ est emanuel. Esa. viij. ꝛ liij. Generatōez ei⁹ q̄s enarrabit. De eterna ei⁹ a p̄e p̄ductōe dictū ē. et ex p̄mo capitulo ꝛ alīs ibidem elicit. Dissoluit ℔ mō īpia porphirij hereticī blasphēia /q̄ nisus ē pbare euāgelistaꝝ nr̄m dānare mēdacij. qr illō qđ dictū est. Neq̄ tñ coartat tal' obiectio vt ad hanc exposītōez fugiam⁹. ¶ Cōstat itaq̄ pphetas oēs vno ꝛ eo dē spū suas ꝓtexuisse pphetias. ac pīde qđ vn⁹ posuit (qr ñ tā ipe q̄q̄ spūs sctūs loq̄bať) p̄t ab alio (q̄ sil'z ē spūssctī instrumētū) itelligi q̄dāmō dictū seu positū. ꝛ si ñ explicite tñ iplicite. Dicūt igit alij vl' ij dē alit duas ī textu pticl'as a duob⁹ pphet⁹ excerptas. Prima ē malachie tā sensu q̄q̄ ỹbis. Scda ē esaie q̄ cū p̄ma sil'ez satꝝ explicat sniaꝝ vbi ōr vox. Et q̄m Esa. p̄ncipalior fuit atq̄ famosior ꝛ legētib⁹ notior. qr īsup finis plerūq̄ rē totā ōnoīat placuit euāgeliste nr̄o q̄ etiā breuitati studebat ñ duos pphas sz vnū ꝛ hūc maiorē noīare Et sb ℔ sensu r̄cepit eccl'ia siue origiale marci euāgeliū sic habuerit vt tenet Beda ī ꝓmēto/siue a q̄busdā ñ r̄cte scribētib⁹ additū fuerit quēadmodū sēsisse vidr Hiero. sup p̄s. ¶ Incipit igr ꝑm hūc exposītōis modū euāgelista nr̄ suā texere rōez. vbi notādū occurrit qđ ait ī ꝓmēto. Scptur⁹ iāt euāgeliū marc⁹ ꝓgrue p̄mo pōit oim testionia p pphaꝝ q̄ ℔ futuꝝ p̄cinebāt/vt eo cūctis ỹa ꝛ sine scrupl'o dubietat⁹ sustinēda q̄ scriberet ītimaret q̄ ℔ a ppheť spūsco īpletis antea p̄scita ꝛ p̄dicta esse mōstraret. simulq̄ vno eodēq̄ euāgelij sui p̄ncipio. ꝛ iudeos q̄ legē ac pphetas suscepant ad suscipiēdum

euāgelij sacramta q̄ ipor pphete p̄dixerāt ūstituit. Et gētiles q̄ p euāgelij p̄conia ad deū venerāt. ad auctoritatē q̄z legis z pphetaz suscipiēdam venerādāq̄z prouocaret. ¶ Hic instruimur dicta nr̄a sacraz scr̄a rū testimonijs roborare. qz paz ignitū est z min⁹ efficax ꝑbū qđ nō incaluerit z fulcitū fuerit ab eloquio dei/qđ est ignitū vehementer. z nisi viuificatū fuerit a ꝓmone eius q̄ est viuus et efficax ꝓm ap̄m/et penetrabilioz oī gladio ancipiti. Nō tamē estimo curiositatē ī allegatōib⁹ hmōi cōsectādā/sed q̄sq̄z pfūt studios z edificant charitatē. Alioq̄n cumul⁹ ille trūcatarum autoritatū male ꝓgest⁹ z īformis ꝓgeries allegationū sue origini nō ꝓueniētiū q̄d p ficit. nisi fortassis ostētatōem opaz. ¶ Sed neq̄z sunt inculpabiles q̄ pphanas postpositis lectōib⁹ sacris toto ore pfonāt. totis viribꝫ amplectūt/sicut scriptū ē p Esaiā prophetā. Nō in philosophis. nō ī poetis et fabulis/sz ī pphetis. ¶ Ubi p̄ter hec elidit ī pia manichei blasphemia. qz sic dūrare ausus ē vt diceret pphas veteris testamēti a deo tenebraz missos cē. Qđ si verū essz sic nō ē nūq̄z ꝑfatis notari⁹ euāgelista nr̄ eundē euocasset in testimoniū narratōnis sue. Nihil enī roboris habz ꝑbū illi⁹ q̄ pater ē mendacij. ¶ Sz in h̄ loco ꝓuenīēter essent ī probandi q̄ pphas veros aut ꝓstellatōnibus imputāt/quēadmodū Auicēna Albumasar et alij nōnulli. aut q̄ execrabilioꝛi deliramēto pphetas fabulāt magicā artē exercuisse/tanq̄z mediū adipiscēdi p̄cogniti onē occultoꝛū. verū sup his olim lati⁹ tractabim⁹ si de⁹ annuerit. ¶ Nūc audiamus q̄d in Esaia pphēta scr̄tuz ē. Ecce inquit ego mitto angelū meū. Non dubiū q̄n io bānē baptistā/q̄ vt Beda ait/angel⁹ vocatur nō societate nature iuxta hereſim Origenis. sz officij dignitate. q̄ nomīe recte appellari p̄t hō ille q̄ fuit missus a deo vt testimoniū phiberet de lumīe. et venīētez in carne dn̄m mūdo nūciaret. qz angel⁹ nūcius appellat. ¶ In h̄ qđ p̄mittit. ecce. notatur ex demōstratōe gndis z īsolita nouitas In h̄ qđ subiūgit/ego mitto/dat intelligi ex maiestate mittētis dei missi magna dignitas. Debinc p̄sens p futuro ponit. qz īcōcussa erat tanq̄z de p̄senti fieret certitudo demōstratōis atq̄z stabilitas. Johes insup nō q̄cūq̄z sz angel⁹ su⁹. s. dei. Attēde pximitatē cū ait. añ faciē tuā. vt ei⁹ puritas. integritas et sanctitas ꝓmēdaret. Postremo officiū ei⁹ honorificuz designat. q̄ ꝑparabit viā tuā añ te. Quā viā si forte q̄sier⁹? Rñdet Chrysost. z īferi⁹ dat intelligi. Uia dn̄i q̄ ad hoīes ingredit penitētia ē/ p quā de⁹ ad nos descēdit z nos ad illū ascēdimus: Un̄ angeli ascēdētes descēdētesq̄z mēorāt sup filium hoīs. Hec ē scōa loq̄ndi materia. h̄ vnū tm̄ ad p̄sens dilatemus/q̄ pacto Johes angelo sil̄is phibet. Et ꝓmo si virginitas Johis attēdit subit illō Hieron̄. ad paulā z eustochiū. q̄ sp angelis ē cōnata virginitas. z q̄ ī carne p̄ter carnē viuere nō terrena vita ē sz celestis. ¶ Cōuerte oculos fidei ad ꝑtutes ioh̄is/ nō vnā tm̄modo sz q̄lēlibet angelorū hierarchiā videb ī eodē figurari. Inflāmauit itaq̄z eū caritas vt esset sil̄is seraphin/quinetiā ali⁹ ī amorē diuinū ardore exardescere suis p̄dicatōibus āmonuit. Si sapiaz ei⁹ attēderis nunq̄d cherubin parē dices? Si spūalē in executōe virtutū potētiā/nōne ꝓsil̄em ipz protestati designabis? Si pacatissimā animi sedē/nūq̄d thronos ī ipo repies? Fuit enī vis ei⁹ ꝓcupiscibil̄ inflāmata p charitatē. vis rōnal̄ illustrata z edocta p sapiam. vis irascibil̄ p potētiā z ꝑtutes roborata. Charitas impabat. ꝓsulebat sapia. potētia ꝓfirmabat. Dic ē supmus ternari⁹ hierarchicus bn̄ velle scire z posse. hec trinitatis supceles imago. potētia sapia z bonitas seu voluntas. Porro ī ioh̄e fuit tāq̄z ī dn̄atōibus vltimitas subiectōis z iocūdissime ac fidelissime ꝑfuit ad deū /liberaq̄z magnificētia oīm subiecta alteri p̄sus aduersa. Fuit p̄terea sic in p̄ncipatib⁹ ira z ī ioh̄ane eminētia icorruptibil̄ rectitudis in suo regimīe eminētia etiā inuincibilitatis tāq̄z ī ptātib⁹. Porro vltimitas q̄dā ꝑtuositatis eū sil̄ez fdidit ꝑtutib⁹. Denicq̄ puidētissima cura quā ī p̄patōe vie dn̄i ad hoīes exhibuit oñdit q̄z rōnabil̄r archāgel⁹ z angel⁹ ꝓparet. Qua ī re ꝑps īfallibil̄ autoꝛ ꝑfatis pphetiā hāc text⁹ nr̄i ad ioh̄is ꝓmēdatōez īducebat Mat. xi. z Lu. xij. Dic inq̄t ē ō q̄ scr̄tū ē Ecce ego mitto angelū meū q̄ p̄parabit viā tuā ante te. ¶ Quocirca nō penitus absurde videri posset aliq̄b⁹ q̄ charitas infusa et sapiētia ceteriq̄z ꝑtutes enūerate abūdāti⁹ a ioh̄e pticipate sunt q̄z ab angel⁹ Hāc q̄to potētia natural̄ ōbilior ī se ē z miorē h̄n̄s capacitatē. tāto ad ipi⁹ eleuatōz z dilatatōz q̄z dā spūalē ꝑt⁹ īfusa copios⁹ exigat.

Q; aũt ioh̃is vtpote hoĩs inferioꝛ angel' natura sit pſpicuũ ẽ Ad qõ forſan tendit illud christi Lu. xij. vbi cũ dixiſſet. Non surrexit maioꝛ inꝰ natos mꝰ ieꝛ ioh̃e baptiſta addidit. Qui aũt minoꝛ ẽ in regno celoꝛuꝫ maioꝛ est illo. q̃z aũt et de gẽtilibus id intelligi poterit. Neq; enĩ charitas vie seu ꝑ altera virtutib; patrie coeq̃tur. Et de ioh̃ane q̃dẽ gl'ificato nunc loq̃mur. quẽ ad sup̃mũ ordinẽ sublimatũ neminẽ arbitroꝛ doctoꝛ ambigere. Huic sentẽtie suffragat illud Hiero. vbi p̃us. In carne angelicam gl'iaꝫ q̃rere maioris ẽ meriti q̃z hr̃e. cũ alꝰ nitꝫ obtinere cũ gr̃a qõ habz angel' a natura. Addo aliõ nõ p̃tereundũ quẽadmodũ nõnulli Joh̃em eẽ in p̃ma hierarchia sup̃mũ sic venerari conant. Ruina inquiunt angeloꝛ ex hoĩb; repat. ꝛ pſentaneũ ẽ ratõi vt sedẽ supioris loci vacantis p deiectõem ꝛ apostasiã luciferi/illi ꝓtulerit altissimus q̃ iter natos mꝰ ierũ nẽo surrexit maioꝛ. Si igiꝫ lucifero dũ stabat sup̃mã i vltimo oꝛdie sedẽ Grego. attribuit. sup̃mam illã nũc obtinet is quẽ in ipꝰ locũ succeſſisse innuit ꝓitatis assertio.

¶ Finit p̃ma lectio Incipit secũda.

Vox clamantis ĩ

deſto/pate viã dñi. rectaſ facite semitas eius. Magna est ꝓphetarũ inter se ꝓcoꝛdia/et cõcoꝛs in diuerſ etiam ꝓphetis sentẽtia. eodẽ q̃ppe spũ docente locuti sunt ꝛ ad vnũ finẽ q̃ christꝰ ẽ respexerũt. Finis enĩ legꝫ ꝫm apl'm ẽ christus. Quã obrẽ Act. iij. dicebat Petꝰ de xpi tẽpoꝛe/q̃ oĩs ꝓphe a samuele et deiceps q̃ locuti sũt annũciauerũt dies istos. Itaq; nõ operosũ est intueri q̃z tũ inꝰ se ꝓueniant ꝟ ꝟbũ Esa. xl. ꝛ illõ p̃missũ de malachia. Illic ioh̃es dicebat mitti añ faciez xpi ad parandũ viaz eius. hic. ecce inquit ego q̃si iam missiõis sue executoꝛ ait. Vox clamãtis in deſto pate viã dñi ꝛc. Sed cur Johannes vox dicat ꝛ nõ ꝟbũ? Beda aperit. Constat inq̃t q̃ vnigenitus dei filiꝰ ꝟbuz vocat p̃ris Joh̃e attestãte q̃ ait. In p̃ncipio erat ꝟbũ ꝛc. Ex ista nr̃a locutiõe ꝓgsci mus q̃ p̃us vox sonat vt ꝟbũ postmoduz possit audiri. Joh̃es g̃ vox a ꝓpha dicit qz ꝟbũ p̃cedit. Aduentũ itaq; dominicuz Joh̃es p̃currẽs vox dicit. qz p eiꝰ misteriũ patris verbũ ab hoĩb; audit. hec ille. Unigenitꝰ siq̃dẽ dei filius p modũ ꝟbi p fectissimi ꝛ sentẽtiosissimi a pr̃e in eẽna generatõe ꝓducit in quo pater det seip̃m q̃ ꝛ exẽplar est formosissimũ oĩm ad extra ꝓducibiliũ. ¶ Quia igiꝫ ꝟbũ h̃ in sua maiestate absconditũ p̃ ioh̃em reuelatũ ẽ hoĩb; ipe nõ absq; rõne vox dicit q̃ p exterius signũ p̃dicatõnis interi signat mysteriũ generatõis. Hinc p̃co iudicis. hinc lucerna ardens et lucẽs. hinc nũcius vel angelus. hinc p̃cursoꝛ appellat. Hec officia tũc suscepit ꝛ pegit dũ viueret p̃dicãdo. nũc illõ idem i suis deuotꝫ opat suis meritis ꝛ oratõibus ad xpi gr̃am noticiãq; suscipiẽdaz salubꝛit inspirãdo Uis nosse ꝟbũ qõ apõ p̃em manet absconditũ. qõ lucẽ habitat inaccessibilẽ? Dices volo. cõuerte p̃ces ad ioh̃anẽ. hic nẽpe vox est ꝟbi ꝛ index eiꝰ et p̃co. O vox delectabil' et peunti mũdo sup̃ excellẽter amabil'. Uoces p̃oꝛes erãt lucꝰ ꝛ gemitus p calamitatib; ꝛ angustijs. aut erãt insani freneticoꝛ risus iter pestiferas voluptates ꝛ ĩ puncto desituras ꝛ abituras in infernũ delectatõnes. Hec vox fuit p̃nie salutaris. vox doctrine ꝛ libertatis. vox turturis post imbr̃ẽ. vox ꝓfringẽs cedꝛos. i. supbos phariseos. Sed vox dulcis ꝛ suauis/hũiles allicies. vox absq; balbutie mẽdacio. vox absq; raucedĩs simulatoꝛie vicio. deiceps vox p omnẽ modũ virtuose resonatõis. canoꝛa/viuax ꝛ iocunda. vox ad postremũ fortis vehemẽs et audibilis. q̃m vox nõ est q̃cũq; sz vox clamãtis Obsurduerãt nẽpe iudei q̃s alloq̃batur ꝛ obturauerũt aures suas ĩstar aspidis surde vt nõ audirẽt voce incãtãtis sapienter. Nil ꝓpterea mirãdũ si vox clamosa ad eos mittebat. Clamosa dico/nõ tã strepitu et aeris ꝟberatõoe exꝛioꝛi/q̃z ꝓpter latentem energiã in ipius viue vocis actu recõditã. Sciebat enĩ dictũ esse p̃dicatoꝛi cuilibet. Clama ne cesses q̃si tuba exalta vocẽ tuã. ¶ Qualit fiat? Rñdeo q̃ p vite meritũ et p vim interioris gr̃e ꝛ feruide caritatis. ex q̃bus reddit quodãmodo vox ipa viuax ardens et fortis et lucẽs. ꝛ p sui intelligibilitate clamosa. O q̃z multi nr̃e etatis vel nõ clamãt/facti canes muti nõ valẽtes latrare. vel si clamoꝛ forſan est in voce plꝰ ad aures coꝛpis demulcẽdas vel exaspandas exhibet/q̃z ad aures coꝛdis expgiscẽdas/instruẽdas et leuandas pficiat. Dissilis vox ioh̃is q̃ vox est clamãtis. a q̃ ꝓmota sũt supliminaria cardinũ/put de seraphin apõ

Esaiam scriptū ē Esa. vi. Supiora cardinū mystico intellectu in hoīe supiores partes accipe possumus. q̄ sunt rō et volūtas. ⁊ hec suplimīaria a voce clamātis ꝓmouēt dū ad bñ agendū ꝯtuosa ꝓcussiōe spūssancti impellunt. ⁊ sctō castoꝝ timore ꝓtremiscunt. ¶ Notandū q̄ ly clamātis p̄t referri ad xp̄m cui⁹ clamor triplex repitur in scriptura. In resurrectōe lazari. In expiratōe ⁊ dum inuitaret sitiētes ad aquas spiritales. In triplici enī defecto clamauit. in vtero virginis. ī mūdo h̄ lr̄ali. et in mūdo mystico seu morali anīe ratōnalis. sed qm̄ alia magis placet expositio / hāc non ꝓsequor.

h ¶ Audiuim⁹ igit̄ de voce Johis ⁊ ei⁹ formatōe clamosa. audiam⁹ de loci qualitate. vox clamātis in deserto. Est aūt multipliciter intelligere h̄ desertū. ⁊ p̄mo fm lr̄ales sensum loc⁹ est materialis ⁊ iordanis. mystice ꝯo est ipe popul⁹ iudeorū / quēadmodū Bede ⁊ hieronymi ꝯba declarāt. In deserto (inq̄t Beda) iohes clamat. q̄ derelicte ac destitute iudee solaciū redēptōis annūciauit. Et Hiero. Clamabat ad iudeos surdos ꝓpter pctā lōge positos ita defectos indignatōe clamoris dignos. Deserti q̄ppe erāt a spiritu dei sicut domus vacans ⁊ scobata. et defecti a ꝓpheta lege et sacerdote. Possum⁹ decipi forsan desertū aliud īuenire vbi Johānis vox clamātis audita ē. ⁊ hic ē limbus patrū ad quem moriēs Johānes descēdit / vt eū inferis nūciaret quē in terris positus indice mōstrauerat. ¶ Et qm̄ suberit loc⁹ ad loq̄ndū amplius de deserto trāseo ad id qđ seq̄tur. Parate viā domini ⁊c. Parat viā dñi q̄ bñ docet ⁊ predicat. Sed si viciose distorteq̄ vixerit nō rectas facit semitas eius. Parabāt viā dñi scribe ⁊ pharisei. de q̄b⁹ ait christ⁹. Que dicūt facite. Sed ex eo qđ addit. Et q̄ faciunt nolite agere Cōclusio q̄ nō rectas faciebant semitas eius. Q̄ si q̄s interrogat / q̄ ē via dñi? Rñdeo illā cē quā ꝓpheta cucurrisse ꝑtulabat cū diceret. Viā mādatoꝝ tuorū cucurri cū dilatasti cor meū De q̄ Esayas. Hec ē via dñi ambulate in ea. nō dēclinantes ad dexterā p indiscretū feruorē. neq̄ ad sinistrā p remissum torporē. Et bene ait ꝓpheta cucurri. Nō ē pigritādū cū dies sit parua ⁊ dieta magna. nec sit infra paradisū māsio secura. ¶ Et ꝯo notāde sunt cōditiones vie dñi. qm̄ eis cognitis meli⁹ ipsa parabit. Habz siq̄dem mūdus viā suā ⁊ hec est lapidosa ⁊ vndiq̄ spinis vepribꝫ vrticisq̄ curaꝝ mordaciū et sollicitudinū aīas nr̄as suis aculeis lacerātiū atq̄ dissipantiū respsa. q̄q̄ aurea a q̄busdā argētea q̄ videat. p eam ambulātes suscitāt sibi p̄ sīs puluerē importunū ocul' spiritalib⁹ / et serenitatē mentis pturbātē. ne q̄ labat interitu valeat intueri. Habet caro viā suaz ⁊ hec herbosa iocūdaq̄ nitet introeūtib⁹ eā. sed latet anguis ī herbis. anguis. s. dolorose penitudīs. anxietatis. fz et lutosa colluuione tota intus respgit. Habet demon viaz suā q̄ ē tenebre ⁊ lubricū / et ꝓruptis circūq̄q̄ cautib⁹ pōpaticoꝝ statuū vallata. vbi supbi tollunt in altū vt lapsu ḡuiori ruāt. Et ꝓpheta. Allisisti eos dū alleuarent. Viz aūt dñs viā suā. hec est mūda decēs ⁊ pulchra. Prouer. iiij. Vie ei⁹ vie pulchre. Et Esa. xxxv. Erit ibi semita ⁊ via sctā. et nō trāsibit pollutus p eā. Et in ps. Ambulāsin via immaculata hic mihi mīstrabat. Et insup. Via ista via eq̄tatis et iusticie. quaz sapiēs expostulabat Eccl'i. xvij. Da nobis dñe viaz iusticie. Et ne ab ea diuertemus monebat ꝓpha. Apphendite disciplinam ne peatis de via iusta. Et ꝓterea viā veritatis elegi iudicia tua nō suz oblitus. ¶ Sūmo aūt studio aīaduertendū est qđ alibi p eundē ꝓphetā dicit. In via ait in q̄ ambulabam abscōderūt supbi laqueū mihi. Et rursus. Juxta iter scādalū posuerūt mihi. O q̄t laqueos / q̄q̄ mīltiplicia scādala ponit aduersari⁹ noster in via hac q̄ ambulamus. et ne deph̄endat spūs virtutis aboluit ambulās alīs p viā iusticie, ptendunt ei ꝓfestim scdo laqueū. vnus ad dexterā q̄tinus rigorez seueritatis crudelit exerceat. alius ad sinistrā vt in degenerē secordiaz p nimiā mīficordiā timid⁹ plabat. In via hūilitatis absconditlaqueus stulte deiectionis et despatōis pessime. In via aūt magnanimitatis laqus est vane p̄sumptōnis ⁊ detestabil' supbie. Si viā frugalitat' introgressus fueris / abscōdet ilico diabolus sordide tenacitatis laqueū. Si rursus ad liberalitatē gressus tuos ꝓuerteris nō decerunt pdige ꝓsumptiōis insidie. Solitudinis ⁊ ptēplatōis via si a te q̄ritur caue fantasticas illusiōes obumbratas specie q̄dā visionū altaꝝ seu reuelationū vel ꝓsolationū insolitaz / qualib⁹ anima nōnunq̄ turpissime delusa et derisa detinet. Q̄ si activa magis placuerit vide ne curis bui⁹ secli

debriatus/in oīa coꝛruas inimici vincu
la laqueos ꝛ rhetia. He ꝓterea illud ſcāda
lū incurras ſi nō ꝓſpe cuncta ſucceſſerint
de quo Diere.xij. Quare via impioꝝ pro
ſperat. Sic in ſingulis facile ē inſpicere q̄
amplius ſollicitudinē geramus ad paran
dum viā dñi.et laqueos inimici vbilibꝫ p
tenſos declinandū. ¶Et pfecto nullū aliō
conſiliū eſt ſalubrius /nullū ꝓſus aliūde
refugiū q̄ vt parui ſimus in oculis noſtr
ꝛ hūiliemur ſub potēti manu dei ꝛ timidi
ſp ac pauidi inueniamur. Ueriſſimū ſiqui
dē eſt oꝛaculū illud diuinū qō audire me
ruit Anthonius. Qui dū vidiſſꝫ in ſpiritu
tot laqueos /et ſuſpiras expauiſſet dicens.
Quis hos euadet? Reſpōſuꝫ eſt hūilitas.
Quippe hūilitas tā gracilis eſt/tā extenu
ata et tā nihil habēs q̄ teneri valebit vt fru
ſtra iaciat rhete vel laqueus ꝓ ꝓpēſiōe ip
ſius. Sic minuti piſculi macl'as rhetꝫ trā
ſiliunt/et depēdunt groſſiores. Sic fm
poeticā fabulā antheus ab hercule nunq̄
victus eſt dū terre heſit.ꝫ p inane leuat⁹ cō
tinuo ſtrāgulatus interijt. Quā accurata
ꝛ pfunda eſtimatōe ꝓpēderat ꝫ Dieremi
as ꝓpheta Diere.x. Scio dñe q̄ nō ē ho
minis via eius.nec viri eſt q̄ ambulet ꝛ di
rigat greſſus ſuos. Quippe eſt via q̄ videt
homini iuſta/et nouiſſima eius ducūt ad
mortē/vt ſapiēs ait Erubeſcāt igr̄ pelagia
ni ſupbi ꝛ ingrati gratie dei/et reſipiſcētes
audiāt.quia nō eſt hoīs via ei⁹ ꝛc. Qualit
ergo obediem⁹ voci clamātis/parate? Cer
te p humilitatē oſtendēs q̄ gratie mr̄ eſt q̄
modo ſancti ſctēq̄ omnes. Dinc eſt illud.
Dirige dñe deus meus in cōſpectu tuo vi
am meā. Et itez. Deduc me dñe ī via tua.
Et Thobias ad filiū. Cōſilia tua in ipo p
maneāt/et pete ab eo vt vias tuas dirigat
ꝛ ſilia. Doc mō parate viā dñi. viā regiaꝫ
ꝛ liberā. Uiā artā que ducit ad vitā.ne foꝛ
te vobis verū fiat illō ꝓphete. Dimiſi eos
℟ fm deſideriū coꝛdis coꝛ ꝛc. ¶Quinetiam
facite rectas ſemitas eius. Quō rectas? qr
nimirū ī circūitu impij ambulāt.ſed recti
tudo pios decet. Recurue atq̄ retrograde
inſtar cancri illi viā peragrant q̄ ad ſeipos
amoꝛe ꝓꝛio tracti ꝓtinuo reflectūt. ꝛ q̄cū
q̄ pgunt greſſibꝫ affectionū extra ſemetip
ſos nō longe exeūt.qr circa palū ꝓprij cō
modi colligati ſunt cathena q̄dā amoꝛis ꝛ
cupiditatis.quēadmodū vrſos ligare ſo
lēt biſtriones.aut ſicut equi circa molā aſ
ſidua agitatiōe ꝓuoluunt. At ecōtra pij et
iuſti recto itinere tendunt in deū ꝛ magꝫ ac
magis ipm intrāt.amoꝛiſq̄ pedibꝫ ad ipꝫ
ſine q̄uis retoꝛſiōe ad ſemetipos facta gra
diūt. Aliqui viā ad p̄cepta referūt ſemitas
ad cōſilia. Per viā generalit omnes ince
dere ꝛ eā parare neceſſe ē.ſemite aūt perfe
ctos recipiūt.aut quodā cōpendio ad pfe
ctionē introducūt. Uel ſi viam dñi et ſemi
tas eius ad idē ſpectare dixerim⁹ adiuua
bit nos p hac expoſitōne Brego. q̄ p̄cepta
dñi ꝛ multa eſſe dicit ꝛ vnū. multa in diuer
ſitate opis. vnū in radice charitatis /q̄nia
finis legis dilectio. Si parauerim⁹ igitur
viā dñi que ē charitas/tūc rectas faciem⁹
ſemitas eius/adimplēdo iuſte digneq̄ p̄
cepta. Uel parare dicit viam dñi q̄s faciē
do quod ī ſe eſt p attritionē.ſed poſtq̄ infu
ſa eſt gratia iam rectas facere pōt in ei⁹ vir
tute ſemitas dei. Fac iterim qō potes pa
rādo viam dñi. vt tandē poſſis eo miſerāte
rectas facere ſemitas eius. Uel vt p̄dictū
eſt pare viam dñi ad p̄dicatoꝛes reſpicit. ꝛ
rectas facere ſemitas ei⁹ cōmūiter ad oēs.
ſed opoꝛtet p̄dicatoꝛē prius in ſeipo rectas
facere ſemitas dñi. q̄ inefficaciter progre
di audeat ad parādū viaꝫ eius circa alie
nos. Alioquin cōparabit cācro q̄ cū repta
do retroq̄ cedendo hac atq̄ illac oberret.
(dicit in fabulis) aliū cancrū monuiſſe vt
recte incederet. Cui q̄d aliud reſpondēduꝫ
erat q̄ vt prioꝛ rectū iter oñderet? Si duc
toꝛ gregis aries nō rectas faceret ſemitas
ſuas.gregi cetero qualiter viā parabit Du
cet potius in p̄cipitiū et ruinā.quēadmo
dū ſi cecus cecū duxerit ambo in foueā ca
dunt fm dictū veritat. Et hec eſt pchdo
loꝛ cauſa nō mediocris q̄ tot paruuli de
ſerunt iter verū.et ambulāt p vias tenebro
ſas difficiles et aſpas. Ductoꝛ nēpe rarus
eſt q̄ rectas faciat ante eos ſemitas. ſed ſic
popul⁹ ita et ſacerdos .et vtinā nō deteri
oꝛ turpioꝛ et pditioꝛ ſacerdos q̄ populus
Dinc Johānes q̄ voꝛerat clamātis ī de
ſerto ad parandū viā dñi prius in ſeipo re
ctas fecit ſemitas. Caſtigauit coꝛpus ſuū
ꝛ in ſeruitutē redegit.ne cū alīs p̄dicaret ꝛ
ipe reprobꝫ efficeret.ne qō docebat vbo diſ
ſiparet exēplo.ne pleno vētre ō ieiunijs diſ
putaret.et certe difficile eſt imo impoſſibi
le vt q̄ viam ꝛtutis bene opando nūq̄ in
greſſus eſt nunq̄ exptus eſt ſcientiā/decli
nandi picula vie circūſpiciendiq̄ inſidias

efficaciter doceat illos qđ nescit/nec didicit quidem,pferet fortasse verba plima /et de virtutib⁹ quasi cecus de coloribꝫ /vl̃ pica garriens disputabit.sed lõge aliter docẽtur lecta vel audita.aliter ea que opib⁹ ꝛ experientia cognouim⁹. ¶ Propterea venit iohãnes viam penitẽtie doctur⁹ homies. Hec est ꝓma veniẽdi ad đeũ post lapsum via.illã ꝓmitꝫ strẽnue fortiterqꝫ pagrari. ꝛ prius qꝫ doceret iniq̃s viã dñi ,puidit ne iniquos haberet in ꝓprio corpis regno seruos.et q̃ libertatẽ a peccato docebat ipse liber ꝛ rex haberet.Qualiter ozo per doctrinam alĩs recte presidebit q̃ seruituti et soz didissime seruituti subiacet et mãcipium corpis effectus est prius.¶ Insup Johannes ꝓf hausit oze cordis apto fluenta gr̃e celestis qꝫ satageret in alios loq̃ndo diffũdere.ꝛq̃ alios ad amorẽ eterne felicitatꝫ succẽdere venerat prius in se p sancte meditationis studiũ et vehementiã desiderꝫ celestis feliciter exarsit.¶ Quocirca resumo cõclusionẽ al's posita q vita Johis fuit angelica et inter viatores post christũ et matrẽ eius pfectissima.Deducet ista conclusio tũ ex sublimitate pphetãdi .tũ ex austeritate viuẽdi.tũ tercio ex multiplicitate merẽdi. Itaqꝫ ꝓphetia iohis mirabilioz fuit qꝫ alie certioz et clarioz. Mirabilitatẽ vide dum puer infans adhuc in vtero sextũ mẽsem agẽs sic illustrat⁹ in ratõnabili ꝓtute vt p̃sentiã nouit ꝓcepti saluatoris et agnoscet et gestib⁹ exultatoris q ꝓbo nõ poterat nũciaret/nec ipe tm̃mõ pphetauit.ſz et pphetãdi spiritũ vtriqꝫ parenti ꝓtulit. Inde est canticũ illud eccl'ie Uentr̃ obstruso positus cubili senseras regẽ thalamo manentẽ.Utrũ ꝼm vaticiniũ Dieremie hinc sterilẽ gestante in vtero pphetãtem iã puerũ Jesus puer erat oĩm q̃ vnq̃s extitert corpalib⁹ lineamẽtis minoz Ālioq̃n vl̃ tumuit statim vterus virginalis post nũciatõez angeli. vel nõ viuificatus et formatus repente xp̃s cũ maria rñdit. Fiat mihi ꝼm ꝓ bum tuũ.et vtrũqꝫ falsum est. Nam qꝫis maria cũ festinatõe ascẽdisset ī mõtana p⁹ angelicam visionẽ/dicta est nihilominus mr̃ dñi. Et vnde mihi(iq̃t elizabeth) vt veniat mater dñi mei ad me. Et si mater iam tũc erat fili⁹. Pozro Johes hũc ꝛ talẽ puerũ non corpali visione sed illustratõe pphetali cognouit.salutauit.adozauit. Et hec ẽ singularis et sup̃ modũ mirabil' pphetia cui par in alio hoĩm nulla repta est.ppter̃a q̃ ad hoc maioz Johãne nẽo surrexit.q̃ in deserto etiã vteri sterilis vox clamãtis inuentus est. ¶ Attendamus insup claritatẽ certitudinẽqꝫ pphetie sue đũ iã ex vtero natus pđ̃t et veni en tẽ ad se đñm digito demõstrauit. Letexꝫ tantũ (cantat eccl'ia) cecinere vatũ corde p̃sago.vt in illo quoqꝫ ꝺserto vox clamãtis exister̃et.¶ Deniqꝫ iohãnes moriẽs patrib⁹ illa sedẽtib⁹ in tenebris nũciauit.quod q̃li lingua q̃live ꝼmone factũ est/nõ parua ẽ questio. Qualiter etiam vixit ipa iohãnis aia cũ ceteris in limbo iustoz̃ũ/et an aliozũ scientiã/fidem spem ꝛ charitatẽ ceteraſqꝫ virtutes sua denũciatõne adauxerit.aut vtrũ sua p̃sentia clarificaeosdẽ illustrauerit.grata est /sed parũ a doctis tradita est materia. Et de locutõne siq̃dem cõmunis est difficultas. de angelis. de aiab⁹ sepatis/saluatis seu dãnatis .q̃lis est hec. Idcirco pnunc sufficit apire quod mihi ꝓbabilius faciliusqꝫ videt cũ paucis ꝛ quibusdã antiquozũ. Imaginoz igitur qualibꝫ substãtiã sepatã liberã esse tã q̃ ad motionẽ obiectalẽ sui et eozũ que ī ea sunt. qꝫ etiã quo ad receptionẽ influxus seu motionis cuiuslibet extr̃isece obiectalis ita vt ratõe ꝓmi q̃libet possꝫ dici tabula quedaꝫ lr̃is plena.seu liber inscriptus. que tabula ꝛ qui liber,p libitu nũc aperiunt.nũc claudunt.nunc parũ nunc multũ .et đũ aperit a libero arbitrio liber substãtie hui⁹ sepate ipa dicit loqui.dum claudit est in ea silentiũ. Uoco autẽ claudere hic et apire nõ ꝓprie vt in materialib⁹ fit.sed siltudiarie đũ motio obiectalis intentionũ existentiũ in substantꝫs sepatis suspẽdit a volũtate. vl̃ dum rursus ab eadẽ extra agere seu radiare pmittit. Et taliter q̃dem imaginat locutio substãtiaꝝ sepataꝝ que nihil aliud ẽ qꝫ manifestatio libera et intelligibilis sui vel eozum que in eis sunt .que locutio tãto est vehemẽtioz ꝛ clamoroſioz q̃nto intelligibilioz atqꝫ aptioz. Juxta quod Johãnes merito vox clamãtis vocatus ẽ. Simile per omnia quo ad auditõem intelligere possumus/ponẽdo libertatẽ in recipiẽdo per aures mentꝫ motiones hmõi obiectales.quẽ admodũ si esset speculũ vsqꝫquaqꝫ/speculũ respectu cuiuscũqꝫ radiatõis luminose sup ipm incidentis. Hoc modo iohis aĩa loq̃ potuit ī limbo.et sic audiri ipe vox clamãtis in deserto.¶ Et quoniã sancti pres

incole limbi deserti. et bene deserti et a felici
tate alieni. cupide multũq; de sua liberati
one certũ aliquid audire sitiebãt. Interro
gant nõ ambigo iohãnem nouiter e terris
ad eos descendẽtẽ/si quid boni nũcij. si q̃d
sperãde liberatiõis afferret. at qui nõ ama
ro silentio subticuit iohãnes nõ locutõib⁹
eozundẽ aures clausit/vtpote q̃ pco iudicꝫ
venientis/et solis lucifer oziẽtis /et nun
cius saluatoris iã apparẽtis in deserto pa
rate viã dñi/rectas facite semitas eius. q̃a
veniens veniet ⁊ nõ tardabit. Jã in terris
visus ⁊ cũ hominib⁹ ꝓuersatus est. iã a me
cognitus ẽ/ꝑdicatus/baptizatus/⁊ indi
ce demõstratus. Ad hãc vocẽ noua lux ozi
ri visa ẽ in deserto illo inferiori sedentibus
in tenebris ⁊ in vmbra mortis/gaudiũ q̃z
leticia ⁊ tripudiũ. Jã minus tedet eos exi
lij sui/q̃to minozẽ cognoscũt spei sue dila
tionem. nã magis ⁊ magis p̃ sanctas affe
ctões/parãt i seipis viã dño/⁊ p ignita de
sideria charitatꝭ rectas faciũt semitas ei⁹.
¶ Plura sciscitanꝭ a Johe de celeritate et
mysterio redemptõis sue/de ꝓditionib⁹ re
demptoris/de forma modoq; redimendi.
nec satianꝭ interrogatõib⁹/sz qõ plurimuz
delectat audire/vt sepius itereꝭ expostulãt.
Quid agit Johannes vox clamãtis in de
serto. Respondet ad singula/ꝓfirmat fidẽ/
spem cozroborat/charitatis feruozem exu
scitat. ¶ Neq; tamẽ ista dixerim q̃ sctõs pa
tres post obitũ ignozẽ fuisse positos extra
merendi statũ sz quin in scientia ⁊ quibus
dam alijs pfectõnib⁹ nouiter acquisibilib⁹
ꝓficere potuerint/et etiã pfecerint non vi
deo. Ponunt q̃ppe doctozes absq; vlla ab
surditate gl'iam beatozũ accidentalẽ plerũ
q; maiozem fieri tã in cognitõe q̃ dilectõe
ac delectatõne. q̃to minus absonũ videri
debet si nondũ saluati/nec terminuz felici
tatis adepti in cognitiõib⁹ q̃busdam amo
rib⁹ ⁊ dilectionib⁹ pficere potuerũt. Sz ⁊
de pueris absq; baptismo decedẽtib⁹ apõ
nõnullos excellentes nõ improbabile pro
sus videꝭ eos in phia ⁊ alijs quibusdã ar
tib⁹ ⁊ cognitionib⁹ posse instructiozes fie
ri tempoꝝ succesſiõe diuturna/⁊ expientia
rũ multitudine coadiuti. Sic etiã Enoch
⁊ Helyas nõ ita ociose viuũt vt in tãta eta
tis lõgeuitate nihil nouũ cogitẽt vel addi
scant. ¶ Sed reuertamur vnde digressi su
mus vbi diximus Johez in ꝓphetia cete
ros excessisse/qõ ex predictis reoz esse pspi
cuum/si tamẽ aliquas p̃us obiectões que
aduersus ea fieri pñt absoluerimus. Et q̃
pacto (dicẽ aliq̃s) Johes pphetasse dicit̃ il
lud ⁊ de eo qõ ante suos oculos positũ te
nebat. Videbat Jesum/tangebat ⁊ audie
bat ⁊ tu mihi dicis q̃ illũ esse Johes pphe
tabat. Non em̃ est pphetia nisi occultoꝝ ⁊
a sensib⁹ humanis alienoꝝ. Sz acute cogi
temus q̃d Johes sensu viderit/⁊ q̃d nõ vi
derit/⁊ exinde q̃d ⁊ quemadmodũ pphetа
uerit cognoscemus. Erant in homie Jesu
plurima cozporeis sensib⁹ ⁊ experimento co
gnoscibilia. vt q̃ homo erat ambulãs/do
cens/cũ publicanis ⁊ peccatoribus manduca
ns. ⁊ ad hec cognoscẽda nõ erat opus p̃
phetico spũ. Alia latebãt plurima ⁊ maxi
ma. vt q̃ talis esset deus/mediator ꝓstitu
tus p redemptõe ⁊ reconciliatõe pctoꝝ. q̃
agnus esset p̃ sacrificio ꝓsummato imolã
dus ⁊ similia/ad q̃ cognoscẽda ⁊ publicã
da hominib⁹ Johes non nisi spũ supple
nus attingere valuisset. Tale est illud. Qui
post me venit añ me factus est ⁊c. ⁊ ecce ag
nꝰ dei. ⁊ cetera hmõi. ¶ Occurrũt alij dicẽ
tes nõ debere Johem arguere mendacij.
Alioq̃n si mẽdax. quõ pfectus? Jpe em̃ in
terrogatus. Tu q̃s es? ⁊ an pphetа es tu?
Rñdit/nõ sum. Qõ si ex humilitatis affe
ctu q̃s eũ sic rñdisse ꝓtenderit/videat quõ
humilitatem verã cum vicio mendacij cõ
nectet. Que em̃ participatio lucis ad tene
bras/q̃ cõuentio christi ad Belial ait apo
stolus. Fateoz plane iohãnẽ nõ ãsisse hu
militatẽ p mẽdacij culpã. Absit h̃ vt catho
licoꝝ quispiã sic delirus inueniaꝭ qui hoc
dicat. Uerax igit̃ fuit iohãnes modo q̃ ne
gauit se pzophetã. negauit dico nõ simpli
citer sed ad intentõem querẽtiũ. Scptum
erat in lege dei Deuteꝝ. xviij. Pzophetã su
scitabo eis de medio fratrũ suoꝝ sil'ez tui.
⁊ ponã ẏba mea in oze eiꝰ. loqueꝭq; ad eos
oia que p̃cepero illi. Qui aũt verba eiꝰ que
loqueꝭ in noie meo audire noluerit. ego vl
tor exigam. Interrogauerũt g̃ iudei iohã
nem an pphetа essz/nõ q̃cunq; sz qualẽ lex
ipa pollicebaꝭ affuturũ. Et ꝓfessus ẽ ⁊ nõ
negauit. qz nõ erat ille pphetа pmissus in
lege. ¶ Christꝰ itaq; nõ iohes fuit pphetа
ille quẽ ibidẽ moyses venturũ pphetauit.
Cuiꝰ p̃cursoz ⁊ angelus Johes extitit. vt
quẽadmodũ Esa. olim añ pnũciauerat di
cens. vox clamãtis Ubi liceat attẽdere q̃n
te dignitatis Johes fuerit atq; autozitatꝭ

vt etiã a ꝓpheta tali de eodẽ fieret ꝓphetia ꝛ sue ꝑdicatõis clamor tãto añ ꝓderet. q̃n etiã Johes illõ eẽ ꝓphetatũ de seipo ñ humana �somnia ꝓphetica istructõe coḡuit. Intrauit enĩ puer dektũ vbi de libris Esaie aut alijs ab hoie neq̃q̃ istructus ẽ. ¶ Hic orit difficultas nõ mediocris de mõ cognoscẽdi veras ꝓphetias. et de mõ distiḡuẽdi eas ab illusionib⁹ ꝛ diuinatõnib⁹ demonũ q̃ aliq̃n trãsfigurãt se ĩ angelos lucis ꝫm ap'm. ꝛ ꝺ cauteľ se habẽdi/hõ in talib⁹ ne seducatur. ſz ad ꝑsens dicta sufficiãt ¶ Seq̃t. Fuit iohes in dekto. vbi de hoc et ꝺ Johis pfectõe q̃ ad austeritatẽ vite et meritorũ multitudinẽ videbim⁹ dño ꝓcedente ꝓphetiã Johis. i. dũ q̃rit. Tu q̃s es? Ego iãt vox cla. ꝛc. dirigite viã dñi. Et egrediebant ad eũ hierosolymite vniuersi ꝛ omis regio iudee. ꝛ baptizabant ab illo ĩ iordanis flumine ꝓfitentes pcta sua. Et erat Johãnes vestitus pilis camelor. ꝛ zona pellicea circa lũbos eius. et locustas ꝛ mel siluestre edebat. Jam p aliq̃t dies Johem in dekto tenuimus. dũ enĩ scrutari pia curiositate conatus sum. q̃d ageret Johes ꝛ solus ꝛ in deserto. Dũ ꝑterea sup ꝟ ammiratõem aliquorũ carnaliũ/turba tumultuq̃ gaudentiũ ꝓtentare satagerẽ. inductus sũ referre q̃ pacto verũ esset de eodẽ Johe et sibi silib⁹ heremicolis in ꝓtẽplatiõe suspẽsis. nunq̃ minus sol⁹ q̃ cũ sol⁹. ꝟ apud Ciceronẽ dixisse celebrat scipio supior africanus Hac occasione in materiã ꝓtẽplatõis incidi latissimã vtiq̃ et nõ dũ funditus exhauriendam vt in ipa explicãda sp sit vltra q̃q̃ ĩuenire/ꝛ veniendũ cũ hierosolymitis ꝛ omi regiõe iudee. Tandẽ hinc ad Johez in iordane ꝑdicantẽ et baptizantẽ. ſz tandem egrediendũ est ab ꝟ dekto/ꝓtẽplatõis materie silentiũ indicendũ/q̃tinus subsequẽs euãgelij nr̃i textus loquat. Spero enĩ deo ꝓpicio me sup hac materia ꝓtemplatõnis certe pulcerrima ꝛ sublimissima q̃dã posterius locuturũ atq̃ nõ tã ex nostra q̃ alioꝝ sentẽtia/neq̃ tã mgr̃ali locutiõe q̃ collocutione familiari. nõ demũ polito curioq̃ ſmone/sed q̃tidiano loq̃ndi more ꝛ extra lectõnes ordinarias inꝺ audire volẽtes ꝓposui disserere. Placuit itaq̃ patne ꝓuidẽtie supne maiestatis me p aliq̃t iam tpa in deserto tribulatõis ꝛ cuiusdã solitudis collocare. vbi q̃le manna ꝓtẽplatõis in deserto solitudinis veri israelite ꝓmedũt/ꝛ si nõ pleno ore comedere/degustare tñ datũ est. vt saltẽ eius odorẽ ex alioꝝ eructatiõe qui manna cibi se repleuerãt/potui aspirando sentire. verũ q̃d textus nr̃ dicat audiam⁹. ¶ Egrediebãt inq̃t ad eũ. nõ dubiũ q̃n ad Johem baptistã hierosolymite vniuersi ꝛ oms regio iudee. Ad ꝟ ꝟbum stupet logica ꝛ logice tractatores vl' scandalizãt vl' inculpant locutõis hui⁹ formã. Neq̃ enĩ est mandũ est puulos ibecilles. aut infantes ĩ cunis. imo nec hierosolymitas oẽs adultos ad iohem egressos fuisse. q̃nto minus omnẽ iudee regionẽ. Igit logice virtus et sermõis ꝓpetas videnť falsitatis arguere euangelistã marcũ q̃ ꝟ vniuersali sermone vsus est. Obiectio ista nõ huic loco dũtaxat sed innumeris sacre scripture locutiõib⁹ aduersa ẽ. ¶ Pro q̃ dissoluẽda notandũ sũmope arbitror etiaz iuxta phi sententiã/q̃ duplex est logica. q̃dam subfuiens scientijs naturalib⁹ ac pure specľatiuis. q̃ vsitato nomine et q̃si antonomatice logica noiat. ꝛ q̃ ad omniũ methodoꝝ ꝓncipia viã habere describit ab hyspano. que sermocinalis a q̃busdã noiat. Porro altera ẽ logica quaz appropato vocabulo rhetoricã dicimus q̃ ꝓncipalit ancillat seruit ꝛ amminiculũ prestat scientijs moralib⁹ politicis ꝛ ciuilib⁹/ad intellectũ practicũ spectãtẽ. Habet autẽ vtraq̃ logica hmõi suas regulas in loq̃ndo. modos insup ꝓpos q̃b⁹ docemur/erudimur et discimus verũ a falso discerne re. ¶ Prima respicit logica potissime ſmonis ꝓpetatẽ alienã a metaphoris ꝛ q̃busli bet trãssumptõib⁹ explicãdo adeq̃tionem rei ad intellectũ/et iuxta regulã suppositionũ. ampliationũ ꝛ appellationũ vim locutõis aut sermõis strictissima ꝑcisione diju dicando. Hec logica exulat a se et abdicat omnẽ fere figuratã locutionẽ/oẽmq̃ locutionis ornatũ/et q̃ntũ põt ꝓtimius ꝛ breuius ꝓceptib⁹ interioribus correspõdet q̃tinus ꝟitas p eas in speculatiuis scientijs ꝑcisior atq̃ lucidior habeat. ¶ At ꝟo rhetorica quã logicã alterã dicim⁹ potissime figuris ꝛ tropis atq̃ scematib⁹ vtiť coloribus q̃q̃ floribus nõ tã necessarijs q̃ decoris locutionẽ suã exornat. Letez vulgari vsitateq̃ locutioni plim ũ ꝓdescẽdit. q̃rens ex sua q̃ dã tũ familiaritate/tũ speciositate vt audiꝝ affectus ipellat q̃ vult/ꝛ vel in irã vel indignatõem odiũ vel amorẽ ꝓcitet audiẽtes. Dicta est idcirco logica hec necessaria

ad sciẽtias morales. qꝛ ad affectus ꝯcitan
dos generãdosq̃ si boni sunt. aut ad sedã/
dos aut cõpescendos seu tollendos si mali
repiant̃/logica p̃cedẽs nõ sufficit. Illa enĩ
inquirit tm̃modo veritatẽ in rebꝫ. ꝓut ve/
ritas est adequatio rei intellecte ad intelle/
ctũ speculatiuũ. ista autẽ ꝓut est adequa/
tio quedã ad affectuꝫ seu practicũ intelle/
ctum. ¶ Dicamus ergo dũ querit̃ de veri/
tate ꝓpositõis alicuius ꝑm vim vocis aut
ꝓp̃etatẽ sermonis/alit̃ iudicandũ est ⁊ req̃
rendũ est in speculatiuis sciẽtijs ad q̃s de/
seruit logica p̃or. aliter in moralibꝫ atq̃ po
liticis/vbi rhetoricã vigere docuimus. Et
quisq̃s istas logicas duas vellet ꝯfunde/
re/ita vt rhetoricã in speculatiuis/⁊ logicã
priorẽ in practicis sciẽtijs exigeret. ille ĩ ab
surdissimos ĩeptissimosq̃ errores corruerꝫ
totus. ¶ Hinc ẽ q̃ a Tullio in rhetorica ve
teri ⁊ alijs politizãtibꝫ irrident̃ ⁊ inculpan
tur illi q̃ ꝑm logicã p̃orẽ enitunt̃ leges atq̃
cõmunes hoĩuꝫ locutiões interp̃tari. Vo/
cant̃ siquidẽ tales verbosi. sophiste. garru/
li. de solo noĩe ꝯtrouersiã nectentes. inciui/
les deniq̃ ⁊ ceruicosi fantastici ⁊ ad nulluꝫ
ciuile seu politicũ negociũ regimẽ atq̃ ꝯsi/
liũ idonei vsq̃ adeo vt vix ipi q̃ tales sunt/
loqui quicq̃ audeãt/vix aliq̃d audire p̃nt.
qd̃ nõ statim calũniandũ aut negandum/
aut distinguendũ esse ꝯtendant. Sꝫ fallit
eos plane ignorãtia p̃misse distinctõis in/
ter logicã atq̃ rhetoricã. ⁊ quia logicã pri/
mam introducere satagũt vbi ea nõ opus
est. ¶ Illi ex aduerso nõ paꝝ aberrauerũt q̃
dum speculatiua veritas sola ꝯquerit̃. rhe/
toricos loquẽdi modos p̃ncipaliter secuti
sunt. Innumeris itaq̃ ⁊ infinitis vincl'is
dum se nitunt̃ absoluere semet ꝯstrinxerũt.
P ¶ Neq̃ tamẽ nego q̃n vicissim logica vna
alterius opem q̃nq̃ requirat. Et quin pa/
ri quodã sensu ad veritatis vnius inquisi
tionem plerũq̃ ꝯcurrãt. Sed quãdo vbi
⁊ qualiter hoc fit. nõ cuiuscũq̃/sed sapien
tis ⁊ artificis est istud discernere. ⁊ eius in
sup̃ qui vtrãq̃ p̃fecte cognouerit. ⁊ qui sci/
uerit ꝑm materie exigentiã/cognatos infer
re sermones. Hinc fit vt aliqui carẽtes lo/
gica p̃ori. reperiunt̃ ĩ tractatibꝫ aut doctri
nis parum resoluti. sꝫ rudes ⁊ indigesti/si/
cut econtra dictũ est q̃ soli logice innitẽ/
tes sophiste sunt. leues ⁊ garruli/⁊ in ciuili
cunctatõe parum aut vix tolerabiles inuẽ/
ti. ĩmo ad p̃dicationes aut deliberationes
positas raro vident̃ eleuati/quia nec in il/
loꝝ exercitatõe seip̃os tradiderũt. ¶ Iuxta
hoc nõ operosum est obiectionẽ p̃tactã dis
soluere/dicẽdo q̃ nullo modo in historicis
narrationibꝫ sicut nec in ꝓphetijs ⁊ docu
mẽtis moralibꝫ exigit̃ vel attendit̃ veritas
dictorũ ꝯformiter ad strictas regulas p̃o
ris logice. ¶ Sed sufficit q̃ modus loq̃n/
di ꝯmunis cui maxime se ꝯformat rheto/
rica seruet̃/vbi figurate locutões tropice ⁊
trãssumpte p̃ parabolas ⁊ sil'itudines ad/
mittunt̃ ⁊ ampli⁹ q̃ reliq̃. Et hoc est qd̃ q̃
dam nõ irratiõabiliter dicũt q̃ theologia
suam habꝫ logicã et modũ loq̃ndi ꝓpriuꝫ.
⁊ q̃ in ea nihil esse falsũ de v̄tute ꝑmõis de
bet admitti. ĩmo dictũ hmõi tanq̃ irreligi
osum impiũ ⁊ blasphemũ a catholicis au
ribus reijci cõgruit. Si q̃s v̄o dixerit op
positum et recte sensit ille/ dumtaxat ad
vim loquendi prioris logice oculos con/
uertebat. q̃uis nõ vsq̃quaq̃ rõnabiliter.
¶ Hinc est qd̃ egregi⁹ doctor. Aug⁹. tum ĩ
locis plurimis. tũ speciali⁹ in libro de do/
ctrina xp̃iana regulas ꝓ expositõe sacre scri
pture dedit/⁊ ab alijs datas collaudauit.
Inter q̃s vna est p̃ synodochen/vbi p̃s ꝓ
toto sumit̃. Alia p̃ hyp̃bolen/vbi veritas
ad exaggerandũ excedit̃. Alia vbi locatuꝫ
ꝓ loco accipit̃. ꝑm quas regl'as textus no/
ster a falsitate defendit̃ Nã dicẽdo. egredie
bant̃ ad eũ hierosolymite vniuersi/similis
est locutio sicut cũ dicimus. Oĩs ppl's vel
totus mũdus vadit ad tale spectaculũ. Di
cit̃ em̃ hoc nõ p̃ p̃cisionẽ/sꝫ ad rei magnifi/
cationẽ adaugẽdã. Sil'isq̃ est locutio cũ
subdit̃. Et oĩs regio iudee. nisi q̃ vltra h̃
locus ꝓ locato. regio. s. ꝓ habitantibꝫ regi
onem ponit̃. ⁊ ĩ talibꝫ iuxta q̃rundã expli/
cationẽ attendit̃ sensus. nõ quẽ v̄ba faciũt
sed ꝓ quo fiũt. ¶ Iuxta p̃dicta sumit̃ consi Q
deratio moralis q̃ p̃dicatores in ꝑmõibꝫ
publicis d̃testãdo vicia et collaudãdo vir
tutes auctoritatẽ habẽt vtẽdi locutionibꝫ
trãssumptiõis ꝑm regulas q̃bꝫ exponitur
⁊ iuxta licentiã rhetorice artis. ita vt q̃n/
q̃ dicat̃ aliq̃d vniuersaliter viciosuꝫ qd̃ ꝓ
paucis aut non omnibꝫ põt verificari. vel
aliud tale ꝓnunciat̃ quod de virtute et re
gula logice prioris esset falsissimũ ⁊ scan/
dalosum et iniuriosum. ¶ Nõ habeo hic ex
empla multa curiose scrutari vl' adducere
legant̃ omnes ꝓphete q̃ fuerunt. q̃daꝫ ser
mocinatores inuehentes in vicia ⁊ vicio/

sos arguẽtes. attendaꝯ ꝓdicatio christi. iohannis baptiste. pauli. stephani. ꝓthomartyris / ⁊ alioꝝ reuoluaꝯ ꝑmões ⁊ epl'e doctoꝝ. reperieꝯ q̃si vbilibet licẽtia talis loquendi vniuersaliꝫ vt diximus. Esaias dicit. c. i. Oĩe caput lãguidũ et oĩe cor merens a plãta pedis vsq; ad verticẽ capitis nõ est in eo sanitas. Et paulo post. Oĩes diligũt mũera. sequũꝫ retributões. Iere. ij. scriptũ est. Quid vult' mecũ iudicio cõtendere. oĩes dereliquistis me dicit dñs. Ezech. iij. Dis q̃ppe domus israel attrita fronte est et duro corde. Christ⁹ ⁊ iohãnes phariseos inculpabant generaliꝫ. Christ⁹ vocans eos hypocritas. sepulchra dealbata. supbos et auaros. Joñes / ꝓgenie vipe rarũ. Et Actuũ. vij. dicit stephanus. Dura ceruice et incircũcisi cordib⁹ ⁊ auribus vos semp spũisctõ restitistis. sicut ⁊ pres vestri ita et vos. Apl's deniq; vocat galathas insensatos. ⁊ in cretẽsib⁹ approbat dictũ poete. Cretenses sp mẽdaces. male bestie. pigri ventres. Primo etiã vocat apl's poetã hunc ꝓphetã. Et apud gentiles poete p ꝓphetis ⁊ vatib⁹ atq; theologꝫ habebant. et poeses eoꝝ sicut metaphoricas locutões veritatẽ ꝓtinentes / occl'tas tñ attẽtabant. Tales sunt in scripturis generales in docẽdo locutões innumere. ¶ Ex his sequiꝯ alia ꝓsideratio q; inciuiliꝫ agerẽt imo insipiẽter ⁊ contra artẽ ꝓpam clerici q̃ locutões hmõi morales in quib⁹ forte tãgerenꝯ vellẽt generaliꝫ inculpare. aut vtẽtes eis molestare. nisi forsan vbi manifesta ⁊ pticularis iniuria (que magis esset detractoria et ꝓtumeliosa q̃ ad edificatiõez valẽs) dephenderet / qđ si fieret cor q̃b⁹ ñ oportet. Qđ vbi ⁊ qñ ꝓtingit nõ est possibiliter p artẽ docere. sed tunc agendũ est vt sapiẽs iudicabit ⁊ put edocebit vnctio. Constat enĩ q; plerũq; fit sermo generalis ad principes q̃ sciunt se et statũ suũ grauiter increpari ⁊ tangi ĩ modis loq̃ndi generalib⁹. tolerãt tñ. Qua igiꝯ frõte et temeritate nollẽt clerici de isto vel illo statu sup eoꝝ vicijs generaliter mordeꝝ vel culpari. Jsta ꝓcul sus esset pharisaica cõditio q̃ rephendere nõ rephendi q̃rebant. ¶ Terciã addo cõsideratiõe contra illos q̃ in locutõnib⁹ moralib⁹ ponũt captiosos loquẽdi modos ĩ logica ꝓcul seruatos licet veros. Jn q̃b⁹ tñ est falsitas apta aut scãdalosa iuxta locutiones vsitatas ⁊ ꝑm rhetoricã in materia tali seruandã. Exẽpli gr̃a. ponaꝯ vna indefinita q̃ apđ morales eq̃alet vniuersali q̃ tñ indefinita đ vi logice vera erat. apđ rhetoricũ ⁊ politicũ falsissima. Propter ea nõ iprudenꝯ ꝓdẽnate aliq; ꝓpositiones tanq; articl'i erronei aut reuocãdi. in q̃b⁹ tñ erat ꝑitas de vi vocis et logice ꝓcis / vt ista. Eccl'ia manens eccl'ia põt errare. deꝰ ⁊ creatura nihil sunt. ⁊ sil'es multe. et alie etiam q̃ in phia fuissent recepte vt vere vel saltez ꝓbabiles. sicut sunt articl'i q̃ de fide loquũtur ꝓtra meritoria. Et maxime ꝓsideratio hec locũ habet vbi audiẽtes nõ sũt triti vl' vsitati tales locutões audire vl' admittere. sed vulgares sunt aut puri morales legiste vel canoniste. Et sane imprudẽter agũt / ne dicam impudẽter q̃ coram talib⁹ in actibus publicis talẽ logicã puram adducunt aut phiaz seu metaphisicã. ꝑsertim vbi materia talis q̃ nihilomin⁹ mores respicit ⁊ apud eos scandalũ. Obseruãdũ est enĩ illõ Bre. Juxta mores auditoꝝ formeꝯ ꝑmo doctorũ. Huius oppositũ creberrime fieri dicit ĩ anglia. ⁊ ꝓchdoloꝝ nisi ꝓuideaꝯ ũualescet in francia. q̃ vo apta esset ⁊ lata fenestra ad errores ⁊ scãdala seminãdos tal' ꝓmissio liquet ex ꝓmissis ⁊ expientie vox cõclamat. Deniq; cur ob aliud appellãꝯ theologi nostri tẽpis sophiste ⁊ vboſi imo ⁊ fantastici. nisi qr relictis vtilib⁹ intelligibilib⁹ p auditoꝝ q̃litate trãsferũt se ad nudã logicaz vel metaphisicã aut etiã mathematicã vbi ⁊ qñ nõ oportet. nũc de intẽsione formarũ. nũc de diuisiõe cõtinui. nũc detegentes sophismata theologicꝫ terminis obũbrata. nunc ꝓcritates q̃sdã in diuinis. mẽsuras / duratões / instantia / signa nature et sil'ia in mediũ adducẽtes. q̃ ⁊ si ꝑua atq; solida eẽnt sicut nõ sunt / ad subuersionẽ tñ magꝫ audientiũ vel irrisionẽ q̃ rectã fidei edificatiõz sepe pficiũt. ¶ Sed detinuit ecce nos aliq; R
diu mod⁹ loq̃ndi cuãgelic⁹ spero tñ nõ ꝓcul sus inutiliꝫ ad rem accedẽtes videam⁹ q̃n te autoritatis atq; dignitatꝫ imo virtuose attractõis Johãnes bap. fuerit. q̃m ad eũ egrediebanꝯ hierosolymite vniuersi / ⁊ oĩs regio iudee. tã valida erat ⁊ tã efficax sua solitudo / sua viuẽdi austeritas / sua demum sinceritas ⁊ libertas pdicãdi. Da mihi aliquẽ de occupatis et accursis solitarios irridentib⁹. q̃ p oẽs totius etatꝫ sue discursus ⁊ sudores anxios tantũdẽ pficiat q̃ntũ solitarius iste manens in deserto fructificauit

Mirari ⁊ colere solēt hoīes p̄sertiz simplex vulgus eos viros q̄s in vita sublimes ⁊ sibimet austeros aspiciūt. ob ħ maxīe q̄ nulla cupiditatis aut ambitōis nota respergūtur. nulla pinde ꝺ eos fallendi suspitio/aut mentiēdi suborīt qñ despiciūt q̄cq̄d terrenum est/q̄cq̄d vtile vel iocundū. Ex oppositō p̄dicatores nr̄i tp̄is/q̄ talibus inhiare vehemēter/popularit/⁊ ardēter cognoscūtur. fit sermo eoz in opprobriū/fit de mendacio aut p̄ua intentōe suspectū. Dicūt cōfestim eis auditores voce vl' aīo. medice cura teip̄m. Uidimus nr̄a etate ⁊ nup quem admodū vnus ꝓpter hmōi vite austeritatem pene incredibilē in suis sermonib⁹ mltitudinem aggregabat cui vite sue ⁊ zelo si scientiā ⁊ discretōez humilē sociasset. quaz vtinā sociasset. fecisset vtiq̄ fructū multuz si verū est illud Bern̄. Zelus sine discretōe p̄cipitat. Discretio aūt esse nō pōt absq̄ humilitate/nec hūilitas in ꝓplacētia sui ⁊ innitēdo ꝓprie p̄udētie ꝓseruatur. ¶Deniq̄ difficile ē ⁊ plus diuinū q̄z humanū ⁊ non absq̄ diuturno virtutū exercitio acq̄sibile. vt in duob⁹ his seruet humilitas in solitudine. s. ⁊ p̄dicatōne. Cur ita? Qm̄ solitudo facit hoīez leuit̄ ceteros occupatos dīudicare ⁊ eis se p̄ponēdū estimare. Predicatio aūt vbi est applausus ꝯcursusq̄ pp̄l'oz verba dicētis in celū ferentiū/ptemptat ḡuissime atq̄ piculosissime p̄dicatoris animum vt gaudeat/vt sibi cōplaceat/vt postrēo in linguis hominuz famā suā foris ponat. se estimet magnū aliquē esse q̄z se audit a ceteris/ac pinde ꝓtēnit ab alīs edoceri moneri vel eoz duci ꝓsilio. Ruit ꝓpterea in temeritatē quālibet. īp̄rouidus loquit̄ nō iā ex rōne/sz furoze. nō ex humilitate/sz elatione. nō qđ dictat rō/sz qđ succensa indignatio. nō qđ verū sed qđ audiētib⁹ placitum. nō opoz tunc sed sp̄ impoz tune. nō q̄si monens sed quasi potēter imperās. Qui' rursus libertatē atq̄ fortitudinē zeli sanctoz imitatricem esse/si lingua maledica carpat oīes clam ⁊ palā in supiori dignitate constitutos. nec attēdit si populū inde subuerteret ⁊ ad rebellandū animabit. sz si ꝓplacebit eisdem tota sollicitudīe considerat. Leterū cū inualuerit hmōi p̄dicatōis fauor ⁊ feruor effrenis/vix adhibere remediū permittet plebs indocta q̄n signis extrīsece sāctitatis que interius corrupta est attendit. ⁊ quicq̄d aduersum dicit̄ ad iniuriā refert ⁊ odiū. Ab hac mentis elatōe ⁊ indiscretō ne p̄dicandi lōge fuit Johānes iuxta inferius dicenda. quoniā ſm auditoz̄ q̄litatem ſmōis linguā variauit ⁊ nō ad seditionē sz edificatiōez ad humilemq̄ pn̄iaz singulos ꝓ capacitate cohortās. ¶Sequitur. Et baptizabant ab eo. Qualis iste baptismus extiterit oliz dicebat/⁊ sup hoc remitto vos ad ea q̄ tractant a magro ⁊ doctoribꝫ. iūg. sn̄iaz. Confitētes peccata sua. Quēadmoduz Johis baptismus nō erat sacramētalis. sic nec ista ꝓfessio Erat tamē vtrūq̄ ⁊ baptism⁹ ⁊ ꝓfessio ꝓparatoz̄ium quoddā ⁊ introductiuū ad vera sacramenta baptismi ⁊ ꝓfessionis posterius institūta. ¶Hec aūt ꝓfessio vel fiebat fortassis in generalitate quadā/quemadmoduz eccl'ie mos hz fieri in publico ante ingressuz missē. Uel fiebat de publicis in publico more iudeoz in suis ꝓuentib⁹. Uel si secreta erat ⁊ particulariū exp̄ssiua p̄ficiebat ad humiliatōez ⁊ ꝓfitij susceptōez/⁊ pn̄ie agēde cognitōez. ¶Hic ꝓpendit̄ baptismū Johis nō habuisse virtutē peccatoz sacramētalit̄ deleturā. Que rō est? q̄z siue baptizādi/siue baptizati neq̄ ꝓfessione altera neq̄ penitētia aliq̄ p̄ preteritis delictis aliq̄tinus eguissent. Idcirco p̄terea nō parificant in omibus baptisma iohis et cōfessio cū baptismate christi ⁊ ab eo instituta ꝓfessiōe. Baptism⁹ enī christi ꝓfessionē nō exigit postmodū de peccatis ante actis. neq̄ p̄⁹ ante baptisma ꝓferri potest hmōi sacramētalis ꝓfessio. alioq̄n nō esset baptismus sacramētoz̄ ianua. qđ falsum est. ¶Sed oriť inciděs q̄stio. Nunq̄d p̄latus alicui⁹ nouit baptizati iubere posset vt se sūmitteret ipse ꝓfessioni sacramētali obediētie causa? Estimo q̄ non. qm̄ nō est aliq̄s obligatus ꝓfiteri sacramentalit̄ nisi q̄ de peccato mortali sibi cōscius est. Et hec obligatio nō iure humano sed diuīo cōsurgit. Si ꝺo aliquis de peccato suo apud deū satisfecerit iuxta p̄ceptū ei⁹ datū et regulas institutas/non potest itez̄ p̄ institutionē pure humanā ad satisfaciēdū rursus tali p̄cepto inuit⁹ astrigi. Constat autē q̄ baptizat⁹ satisfecit deo de pctis p̄teritis. sic q̄ nō habet aliud p̄ceptum diuinū adimplendū p̄ deletōne huiusmodi peccatoz̄. Prelatus ꝺo nō habz ius obligandi q̄lēcunq̄ ad ꝓfessionē sacramentalē/nisi q̄tinus hoc a iure diuīo descēdit. alioquin posset instituere q̄ q̄libet q̄-

tũcunq; ĩmunis a peccato ꝯfiteret̃ sacramentaliter totiens quotiẽs sibi ꝯplaceret. ¶Sũma igit̃ ⁊ cardo huius rõis est. nullus obligat̃ idez peccatũ bis ꝯfiteri sacramentaliter. Quod q̃ absurdũ sit videt nemo. ¶Opponet forsan aliq̃s de baptizato vere cõtrito post peccatũ ille ĩmunis est a peccato. nihilominꝰ obligat̃ ꝑ eccl'iaz confiteri. Respondeo ꝙ nõ ꝑ eccl'iam sed ex p̃cepto diuino talis ad ꝯfessiõem semel fiendã de peccatꝭ post baptismũ ꝯmissis ⁊ añ nõ/tenet̃ Propt̃ea quousq; satisfecerit aut firmit̃ tpe et loco satisfacere ꝓposuerit huiusmodi p̃ceptoruz manebit obligatio a q̃ poterit absolui ⁊ nõ aliter semel cõfitendo. Juxta hec aperit̃ via ad sciẽdũ si semel cõfessus posset iterũ ad confessionẽ sacramẽtalẽ suscipiendã artari. Sed qꝛ alibi ventilat̃ ea p̃termitto que dici poterãt quecũq; p̃scripserã. Totam insuꝑ hãc ꝯfessiõis materiã q̃uis vtilẽ satꝭ ⁊ a textu nr̃o nõ abhorrentẽ remitto ad. iiij. sniaꝝ ꝓ p̃senti ⁊ ad scripta doctorũ. ¶Obijciet̃ iterũ de illo quem in mortis articulo absoluit simplex sacerdos suꝑ casibꝫ pape reseruatis. obligabitur enĩ talis absolutus si ꝯualescat iteꝝ papam adire ⁊ absolutõnis beneficiũ recipe. Fateor hic cũ Durãdo ⁊ aliꝭ q̃busdã doctoribus inuolutissimã ⁊ vix enodabilem tangi materiã. De mõ se habẽdi in ꝯfessione casuũ huiusmodi reseruatorũ. qꝛ difficillimũ saluare videtur qualiter iuxta vsuz ecclesie nõ dimidiat̃ ꝯfessio/que ꝑ duos adimpletur. dum scz apud penitentiariũ solũ referunt̃ casus reseruati. Hanc pro nunc difficultatẽ nõ incipiã enodare tantũmodo pro q̃nto ad p̃sens spectat dubiũ quod mouimus. Dico ꝙ homo in articl'o mortis/aut al's vere sacramentalit̃ absolutus nõ potest absq; cõsensu ꝓprio obligari rursus ꝑ hominẽ sacramẽtaliter eadẽ peccata confiteri. Det̃ oppositũ. Jam ꝯfessio p̃or sacramẽtalis suũ plene effectũ operata nõ fuisset/quia nõ absoluisset hominẽ a precepto dei quod est de semel confitẽdo peccatũ cõmissum. Nolo tamen negare quin de consensu proprio iterũ possit homo sacramentũ confessionis suꝑ eisdẽ peccatis iterare. et ad hoc spõtanee obligari. Non nego etiã quin publica peccata aut etiã reseruata possit iterũ referre alteri post confessionem sacramentalẽ. et ad hoc forsan obligari potest quatinus penitentiã salutarem cũ discretione maiori ꝑcipiat. illud tamen nõ assero. Aliud fundamentũ tangit Durandus ad confirmandũ predicta. Supponit itaq; pro regula ꝙ nunq̃ prelatꝰ ecclesie vel alius iudex potest circa aliud preceptũ iubere nisi circa illud quod ad foruz suũ publicum potest deduci si nõ fiat. Alioquin potest p̃latus ferre precepta suꝑ occultissimis cogitatõibꝫ sibi remediandis. vel super illis quorũ transgressionem punire ñ potest neq; sciret/⁊ ita frustra lex huiusmodi ferretur ab illo. quoniaz executio per eũ impleri non valeret. Occultissimuz autem omniũ est confessio sacramentalis. de qua cõstare nõ potest nisi per vnicũ qui cõfitetur. et hoc etiã si velit. ¶Quocirca dicit idem doctor ecclesiã nõ iubere fieri confessionẽ semel in anno nisi per inditõnem. quia scilicz p̃cipit recipere eucharistiaz. ad quã rite suscipiendã debet seip̃m ꝓbare hõ iuxta preceptũ apostoli ab ecclesia sic interpretatũ ꝙ de mortalibꝫ exigitur confessio. Exemplũ in horis dicendis ⁊ intentione habẽda simile ponerẽt. ¶Scotus fundamento alteri innitit̃. ait quippe ꝙ nemo tenetur aut obligari potest peccatũ suum occultum et secretũ facere publicum. sic ꝙ de foro dei/cui prius soli subiacebat/transeat q̃tum ex natura facti in forũ publicũ. Sz constat inquit ꝙ dicens peccata sua duobꝫ sacerdotibus facit illa esse publica q̃tum est ex natura facti. quoniã in ore duorũ peccatuz illud posuit qui testificari possent. q̃uis nõ sine peccato cõtra eum. Juxta quorum testimoniũ potest sentẽtiare publicꝰ iudex. nec impediret sententiã iudicis ꝙ sacerdotes duo peccant confessionẽ reuelando. quoniã si dedi in secreto bone fidei aliquod peccatũ meũ duobꝫ extra confessionem/proculdubio peccabũt si me prodãt apud iudicẽ. nihilominus ꝯdemnabit̃ caput meuz. ¶Scdz istud datur via ad dissoluendũ rationẽ quã dñs Ar. insolubilez sibi reputabat ad ꝓbandũ ꝙ stante decretali Omnis vtriusq; sexus quilibet cõfessus priuilegiatis iterũ tenebatur ꝓprio sacerdoti cõfiteri. Non inquit propter defectum sacramenti/vt dicebat magister Johãnes d̃ poliaco sz ꝓpter aliud. Suppõit p̃mo ꝙ ꝯfessio sacramẽtal' põt pluries suꝑ eisdem pctis salubriter iterari Supponit secũdo ꝙ due affirmatiue ꝓpositiões non repugnãt ad ĩuicẽ. sic ꝙ posterior ĩstitutio

positiua priorē reuocet si simul in affirmatione stare possint. Supponit tercio q̄ decretal' omnis vtriusq; sexus sit ꝓpositio affirmatiua ⁊ sub obligatōe posita. Supponit q̄rto ex p̄dictis q̄ licētia data ō ꝓfitēdo p̄uilegiatis exq̄ affirmatiua ē nō tollit preceptū p̄us factū de ꝓfitēdo semel in anno. Ex q̄bus ꝓcludit ꝓpositū vt estimat ⁊ exē plificat de missa audiēda die dñica Si in q̄t darek̄ p̄ceptū alicui q̄ missam semel audiret in parochia sua quolibz die dñico. nihilomin⁹ darek̄ sibi postmodū licentia q̄ posset audire missam ī locis alijs. concessio scōa nō reuocaret p̄cedens p̄ceptū. Ex q̄ sil' stare p̄t q̄ iste duas missas audiat ⁊ ad vnā obligak̄ ⁊ solū licentiak̄ ad aliā. ¶Sz diligēs īspector p̄missoꝝ repiet rōez hanc nō eē idissolubilē neq; exēplū p se penitus esse validū qō adducit/etiā supposito q̄ ñ esset decretal' exp̄sse determinans semel ꝓfessū sacramentalit̄ nō rursus ad ꝓfessionem obligari/qualis tñ esse dicit̄. ¶Cōcessa ita q; suppositōe p̄ma q̄ iterari salubrit̄ p̄t cōfessio sacramental' si tñ semel est recte facta de licētia illius q̄ ius habz/nō p̄t iteꝝ cadere sub p̄cepto pure hūano/sicut nec nouit̄ instituī sup̄ iuitū/sicut ex p̄missis arbitror esse pspicuū. Et q̄ alit̄ loq̄ns ī infinitas absurditates corrueret/ī illā noīatim q̄ baptizatus adult⁹ p̄ōt inuitus obligari p̄ platū pctā dimissa ꝓfiteri. īmo millesies confiteri. Non enī repugnarēt baptism⁹ ⁊ subseq̄ns sacramētal' ꝓfessio/sicut nec due sacramētales ꝓfessiōes. Si q̄s dicat q̄ baptismus habz effectū plenissimū deletōis peccatorū a pena et culpa. Jta respōdeo peni tentiā vnicā ꝓfessionē habere potuisse ⁊ habere. sil'z p oīa ꝓpleta sit/nihilomin⁹ ad augmentū gr̄e poterit iterari. q̄uis nō baptism⁹ ꝓpter caracterē ꝑm doctores ī eo suscep tū ¶Exinde pfacile est diuersitatē inuenire inť exemplū positū de missa audiēda et ꝓfessionē. q̄ missam audire positiuū ē ius licz in diuīo fundatū. ⁊ ideo p̄ōt ad plures missas p eccl'iam obligari. sic q̄ vna audita remanebit astrict⁹ ad alterā. Unica aūt ꝓfessio cadit sub obligatiōe diuī p̄cepti. q̄ expleta nō remanet ad papā ius ad alteraz ꝓfessionē sup̄ eisdem obligādi/sicut p⁹ auditōem vni⁹ misse p̄ōt vt prius ad alteraz ferre p̄ceptū. quia sue possibilitati subiacz dū ratio subest numerū missarū audiēdaꝝ restrīgere vl' ampliare/īmo ⁊ tollere. De cōfessione autē longe dissimiliť. q̄ iuri diuino obligatio p̄ncipaliť innitiť. ¶Fatendū est igiť q̄ papa nō potest dare licentiā p̄uilegiatis vt ꝓfessiōes audiāt ⁊ ita ad curatos eundū erit. sed exq̄ licentiā p̄stitit ex cōseq̄nti relaxatōem/p̄suppositō iure diuino ne pctā eadē rursus ꝓfiteri sacramentaliter inuit⁹ aliquis teneret ¶Deniq; oppositū asserere de papa vel eccl'ia est dicere pp'los innumerabiles p eorū confessiōes hactenꝰ fuisse seductos īuolutos ⁊ deceptos. quia vl' noluerūt ꝓfessionē factā p̄uilegiatis eē sacramentalē. q̄ hactenus creditū est esse falsū. vel si sacramental' fuit indubitanť ñ habent ab hmōi cōfesso rursus exigere vt p̄cepto diuīo de semel ꝓfitēdo cui obediuit iterū nolens obtpet. nolēs dico q̄ volens vltro p̄t. Porro sec⁹ est ō cōtrito qui ad cōfessionē p̄ōt obligari. quia nōdū a dei iussione semel absoluit. ¶Sed videamus vnde subortū ē in Johe q̄ sic egrediebanť ad eū hierosolymite vniuersi ⁊ oīs regio iudee ⁊ baptizabanť ab eo ꝓfitētes pctā sua Statim subiūgiť rō q̄m ꝑtus sua ptrahebat in āmiratiōz pp'los ī reuerētiā ⁊ amorē ⁊ erat odor bon⁹ vite invitā. Erat (inq̄t subseq̄ns textus) Johes vestit⁹ pilis camelorꝝ. Ubi Johes de ꝑtutū q̄ttuor cardinaliū possessione sil' ⁊ ornatu īplicite cōmēdak̄. In vestit⁹ aspitate tpantia notak̄. Erat vestit⁹ pilis camelorꝝ q̄ tunica erat cilicina ⁊ rudis ⁊ aspa. In lūborꝝ succinctōne notak̄ fortitudo. succīge sic̄ vir lūbos tuos dic̄ scriptura. In mell' comestiōe prudētia cōmēdak̄. Mel comedet dī de xp̄o vt sciat reprobare malū ⁊c̄. Demū in alioꝝ eruditiōe ⁊ suūp̄sius respectu xp̄i humiliatiōe ꝓspicit̄ iusticia. ⁊ p̄dicabat dicens. Ueniet fortior me/post me. ¶Al tuero hec materia collaudationis vberior est q̄s vt nūc totū valeamus exp̄mere simul ⁊ difficultates plurime morales secūde p̄ ceteris includūtur. ¶Una ē de abstinentia et appropate de obseruatōe carthusien̄. sup̄ non esu carniū. quam difficultatē olim a dño cameracēsi in hac cathedra motā nōdū ad calcē dlssolutōis deductam esse cognoui. sed me deducturū deo ppicio prima lectione. Altera quoq; de superfluo atq; pompatico vestitu an sit tolerabilis in p̄latis ⁊ viris eccl'esiasticis. ¶Reuatis igiť istis ad sequentia regrediamur paulisp/⁊ statim finis/ad p̄cedentē textuꝫ et aliud mysticū seu morale ad contempla/

tionē attinens eliciam⁹. ¶ Per ioh̄em nullū apti⁹ q̄z ꝓtēplatiuū virū moral⁹ accipim⁹ Dic iohānes manet ī deſto q̄dā ñ tā materiali q̄z ſpūali dū ſedet ſolitari⁹ / ⁊ eleuat ſe ſup̄ ſe. q̄ ſubleuatiōe ſupna ſup cunctam hāc ꝓfusā rez fluctuantiū ⁊ exundātiū mlt̄itudinē attollit. hāc ſubt⁹ deſerit. q̄ dereliꝯta pfecto manet ī deſto q̄dā mētis ſecretiſſimo ⁊ abditiſſimo. ſolis deniq̄z exptis agnito et puio. An nō bñ reliq̄rat mūdū ⁊ habitabat ī deſto q̄ dicebat. Mihi mūd⁹ crucifix⁹ ē ⁊ ego mūdo. Qui ꝓterea a ſeipo etiā deſert⁹ clamat. Uiuo ego iā nō ego vivit ⁊c̄. Et rurſus. Siue mēte excedim⁹ ꝺo ino q̄t ¶ Hoc q̄lit̄ fiat dat poſſe expiri ſm beatū Bern̄. nō exp̄mi nec doceri pt̄ ſz haberi. fit ꝫ nō p inueſtigatōez curioſam / aut p ſtudiū q̄z tūcūq̄z vehemēſ neq̄z p ſcrutiniū ſcripturaz. Ibi eī defecerūt ſcrutātes ſcrutinio. ſed obtinet p fortē ꝓtritōez ſpūs humiliati ſm bm̄ Diony. vbi ampli⁹ lachrym̄e pſūt q̄z lr̄e. ſpūſſancti vnctio q̄z lectio. ⁊ oro q̄z rō docēt. ¶ Nō ē tñ reſpuēda vſq̄z q̄z lectio vl̄ doctrina. qz ⁊ ſi non manifeſtū q̄d ē tale deſtū qō nēo nouit niſi q̄ inculit. aīat tñ ad q̄rēdū ⁊ viā q̄libuſcunq̄z ſignis āminiſtrat. Hoc fecit eleua⁹ doctor Bre. p̄cipue ī moralib⁹. Hoc pſſim⁹ Aug. in ꝓfeſſiōib⁹ ⁊ ſoliloquijs. Hoc deuot⁹ Ber. ſup Cañ. Hoc venerabil̄ Hugo ⁊ Rich. de ſctō victo. in ſuis opib⁹ varijs. Hoc deniq̄z mlt̄ū ꝓpēdioſa ⁊ ſentētioſa breuitate tradidit Bonauētura in libello quē appellat ſpeculū amoris. ⁊ ī alio quē intitulat itinerariū mentis in deū. Itez pax ī rhetorica diuīa ⁊ ſil̄es alij. Eos pot⁹ q̄z me hortor audiatis. ⁊ aduertam⁹ quid ſequitur.

y ¶ Dū Joh̄es iſte cōtemplatiu⁹ noſter ī deſerto quodā mētis inuio ⁊ a fluxu carnalitatis inaq̄ſo. egrediunt ad eū hieroſolymite vniuerſi ⁊ omis regio iudee. Regio iſta iudee atq̄z hieroſolyme ad l̄ram terra eſt p miſſionis fluens lacte et melle. Et pculdubio nō aliter efficit hō totus regio ꝑmiſſiōis fluens lacte p̄ie deuotōis / ⁊ melle ſaporoſe eruditōis q̄z ī ꝓtēplatōe. Hā extra eā pot⁹ eſt ſepe hō regio q̄dam egeſtatis. vt Aug. loq̄tur ī ꝓfeſſiōali. Eſt regio plena mōſtris feris ⁊ beluis vicioſaz cogitationū ⁊ ꝑpentibus horridis atq̄z peſtiferis venenataz ⁊ īficiētiū cupidinū. Jn q̄ dem̄ regiōe neq̄z pluuia ē aut ros deuote affectōis. neq̄z viror herbaz̄ florentiū aut fruct⁹ plātaz̄ ramificantiū p virtuoſam opatōem. neq̄z decor eſt neq̄z ſpecies p celeſtē ꝙuerſatōz ¶ Ar ꝙo vbi Joh̄es ē ī deſto mētis p̄dicto / ſolitari⁹ ī ꝓtēplatōe vbi ꝓmedit māna abſcōditū Al diacet circūq̄z regio iudee. regio. ſ. gl̄ificatōnis cuiuſdā et decor ꝓfeſſiōis. regio inſup hieroſolyme regio viſiōis pacis. ſic enī iudea et hieruſalē interp̄tāt. Huius regiōis ſpecioſiſſime ⁊ vberrime habitatores ſunt cogitatōes ſctē et affectiōes p̄ie. q̄ ſunt reuera hieroſolymite vl̄ pacifice. ⁊ propter confeſſiōem laudis et gl̄ificatiōez iudee regionē inhabitare merēt ¶ O certe pulcerrimū obſtupendūq̄z ſpectaculū videre hieroſolymitas tales vniuerſos ⁊ oēm iudee regionē egredi ad ioh̄em in deſto hoc habitantē. Uadāt alij ſpectatū colles altiſſimos. alij ſiluas ⁊ flumina. alij lōge patentes cāpos. alij maria fluctib⁹ altib⁹ ītumeſcētia. alij theatrales ludos aut mōſtra mirā leformia. Placeat alijs celū cernere ⁊ oēm eius ornatū / decorāq̄z milit̄iā. nihil p̄ſus tale / nihil dignū ꝓpatōe ad p̄fatū ſpectaculū potis vſq̄z inueniri. Etenī ibi videre eſt qua forma / quove ordīe egrediūt hieroſolymite tales vniuerſi ⁊ oīs regio iudee ad iohānē in deſto. Bratū p̄ſus inſpicere ē oēs inclytos ī veſtitu deaurato. in fimbrijs aureis. in varietatis circūamictu egredi a receſſib⁹ abditis. q̄s etiā habz myſtica regio iudee. ¶ Egrediūt a memoria. egrediūtur ab itelligētia. egrediūt a volūtate. egrediunt inſup tanq̄z ſpōſus ⁊ ſpōſa a q̄dam triclinio capaciſſimo vir̄ūq̄z rōnalis. concupiſcibil̄ et irascibil̄. ¶ Egrediūt demuz ab eſtimatiua. a fantaſia. a ſenſu cōmuni. ō omnib⁹ deniq̄z locis patentib⁹ quinq̄z ſenſuum. ¶ Egrediunt nō vt videant vanitatem exterius ad inſtar dine / ſz ad Johānē in deſerto. Noli numerū velle ſciſcitari q̄niam innumerabil̄ eſt. ita vt fas ſit dicere. milia miliū miniſtrabāt ei. ⁊ decies centena milia aſſiſtebāt ei. quoniā egrediunt hieroſolymite vniuerſi. ¶ Sz q̄d agūt dū veniunt? Utiq̄z baptizantur ab eo. quia purificant magis et magis cogitatōes ⁊ affectiones tales pacifice. Et que fortaſſis vel minima peccata p negligentiā aut ſurreptionem aut vanitatis pmixtionē admiſerint / illa ꝓfitēt. Confitētes inquit peccata ſua. vel certe ideo ꝓfitentes peccata q⁹ dimiſſa ſunt / et inde ſacrificiū laudis offerūt ſe mutuo cohortantes et hymnidice canentes.

Cõfitemini dño qm̃ bonus qm̃ in seculũ misericordia eius. Et rursus. Misericordie dñi q̃ nõ sumus ꝓsumpti/ꝛ sil'ia ¶Studeam⁹ documẽtũ ꝛ sapiẽtes fieri studeam⁹. ꝛ eniramur tale nobis ĩtus formare spectaculũ et cõuentus. Affirmo q̃squis tale sibi fabricare meruerit nõ magnope vagabitur exterius ad videndũ vanitatẽ. impleuit quoq; iocũdus illõ satirici. Tecũ habita. Non erit solus q̃ tã numeroso ordĩato q; stipabit comitatu. q̃ ꝓterea regnũ dei ĩtra se stabiliuerit ab oĩ ꝓturbatõne semotũ. Ceteꝝ nõ habet aliud sup homĩes ĩmo vix supra bruta q̃ nõ talit' ascẽderit ad cozaltũ vt sit taliter iohãnes alter ĩ õserto mõ quo p̃fati sumus. ¶Hec vita pficiat' semper nescio q̃d erit qõ ista vita nõ erit iuxta dictũ Aug. Nunq; alibi meli⁹ experit' hõ illud qõ de sapiẽtia ꝓnũciat sapiẽs. Ingrediẽs inq̃t domũ meã ꝓquiescã cũ illa. Nõ enĩ habz amaritudinẽ ꝓuersatio illi⁹ nec tediũ cõuictus illi⁹ sz letitiã ꝛ gaudiũ. ¶Et ẏo si delectat nos ad illud spectaculũ diuinum ptigere ꝛ bñ disponi in multꝭ vt pri⁹/ in paucis vexemur necesse ẽ. Johem quippe morezq; suos imitari ꝓueniet. de q̃ subdit euãgelista q̃ erat iohãnes vestitus pilis camelozꝝ et zona pellicea circa lũbos eius. Z ꝛ locustas ꝛ mel siluestre edebat. ¶Circa quem locũ finẽ faciẽs expositõi lr̃ali ꝛ plurima ptrãsiens q̃ro. Utrũ vita iohãnis fuerit angelica et inter hoĩes pfectissima: q̃ nõ. Vita Johis fuit innatural'. q̃ solitaria. Nõ enĩ fm phm. i. politic. naturaliꝫ ẽ aĩal ciuile. Uñ et ꝓuersatio dñi iesu christi q̃ est nr̃a instructio fuit ꝓmunis et non solitaria. Et ꝓfirmat'. q̃ iohãnes nõ insecutus est cozpaliter christũ in terris ꝓuersantẽ. g̃ non fuit pfectus. ꝓseq̃ntia tenet p illõ qõ oñdit xp̃s iuueni Mat. xix. Si vis pfect⁹ eẽ vade ꝛ vẽde oĩa q̃ habes et da pauperibus ꝛ seq̃re me. Oppositũ pz ex dict' ꝛ allegatis sup lr̃am. ¶Questio ista ꝓncipaliter ẽ ad inuestigãdũ de vita solitaria seu ꝓtẽplatiua quã tenuit iohãnes. ꝛ de ꝓpatione ei⁹ ad actiuã. Ponã notabilia ꝛ elicia ꝓclusiões. ¶Notandũ q̃ vno mõ vita ꝓtẽplatiua seu actiua a q̃busdã accipit' p ipsa aĩa q̃ est vita ꝓma. et ita nõ esse dr̃iam int' istas duas vitas in eodem hoĩe nisi reducam⁹ ad hũc sensũ q̃ aĩa viuẽs vita speculatiua aliq̃ se habz q̃ dũ viuit vita actiua. Scõo mõ accipit' p opatõe vl' ꝓuersatõe a vita ꝓma ꝓcedente. q̃ duplex ẽ. q̃dã immanẽs alia trãsiẽs. ¶Notandũ q̃ fm hãc acceptionẽ est diuersitas loq̃ntiũ. Accipiunt enĩ q̃dam vitã actiuã p oĩi opatione cozpali meritoria terminata ad obiectũ extrinsecũ. ꝛ sic generaliꝫ omne opus bonuz cũ g̃tia factũ trãsiẽs ĩ exteriorẽ naturã erit de vita actiua q̃ntũcunq; spũale vel corporale videat'. ꝛ oĩs actus ĩmanens meritorius esset vita ꝓtẽplatiua. ꝛ ꝓcipue si sit r̃spectu dei. cuiusmodi ẽ speculatio ꝛ delectatõ ꝛ amoz seu fruitio habita de deo. ¶Alĩ aliꝫ distinguũt dicẽtes q̃ vita actiua est ꝓuersatio cozpalis meritoria fm quã puideꝫ ecclesie vl' parti eius ꝑmo ꝛ ꝑncipaliter quo ad cozpus. vt est exercitiũ in septẽ opibus misericordie exterioribꝫ. sicut Martha ꝓuidebat cozpi christi. Uita autẽ ꝓtẽplatiua est ꝓuersatio meritoria fm quã ꝑmo et ꝑncipaliter suffragat' eccl'ie quo ad mentẽ et bona spiritualia. ꝛ sic ꝑdicatio/sacramẽtorũ mĩstratio ꝛ ozatio spectãt ad ꝓtẽplationem. Et iste ẽ cõuenientioz mod⁹. ¶Quo circa adhuc ꝑt fieri distinctio de bonis spiritualibꝫ q̃q̃ videat' improꝑa ex abusu tñ loquentiũ qñq; sic accipit'. vt dicamus generaliter bona spũalia q̃ spectãt ad partez clericoꝝ et sacerdotũ/q̃s antonomatice appellamus. et sic ꝑdia ꝛ possessiões ecclesie ꝛ eius iurisditões erũt quedã spũalia. Tẽporalia vero sunt que in partẽ laicozũ cesserũt. et sic eadem bona erũt ꝓius ꝛ posterius tpalia et spũalia. ꝛ fm hoc distingui tur iurisditio spũalis et cozpalis siue tẽpalis. ¶Tercio notãdũ q̃ in eadẽ ecclesia põt imaginari q̃drupleꝫ modus viuendi. Quidã viuũt vita que nec ẽ ꝓtemplatiua nec actiua ꝓprie sicut pueri baptizati nõdũ capaces ratõis. Secũda est vita pure actiua. Tercia speculatiua. Quarta est mixta ex vtraq;. ¶Quarto notandũ q̃ aliq̃d dicit' melius altero duplicit'. Uno mõ absolute ꝛ absq; respectu ad aliud. Alio modo relatiue seu ꝓditionaliter. Extẽplũ ꝑhi ad ħ ẽ de ħ qõ ẽ ꝑhari. Nã simplr̃ meli⁹ ẽ ꝑhari q̃ditari. et tñ in casu extreme necessitatis vel indigẽtie melius esset hr̃e aut acq̃rere vnũ panẽ q̃ illo deficiẽte pulcrã ꝑhie ꝓclusionẽ addiscere Similit' in statu innocentie vel gl'ie ml'ra eẽ poterãt bona q̃ sub ꝓposito pctõ mala essent si obꝺuarent. Ut in cozpe sano aliquid ꝓdest qõ obest ꝑsup posita infirmitate vel crapula ꝓcedẽte. Et

ſtud debz notāter attēdi dum fit ꝓparatō aliquoꝝ in bonitate vel vtilitate ꝛ ſilibꝫ .vl dū q̄ritur q̄d expediat in regimīe vite hūane. ¶Dicamus ꝑmo q̄ ſtat in q̄libet iſtorū q̄ttuor ſtatuū hoīez ſaluari. De ꝑmo nō ē dubiū de p uerſ baptizatis decedentibus ante vſum rōis. De quarto nō ē dubiū de ꝓlatis ꝛ alīs ſanctſ q̄ diu vitā mixtā ex cō templatiua et actiua exercuerūt ꝛ ſaluati ſūt Quo ad duo mēbra eſt difficultas .ꝛ dixerūt quidā impoſſibile eſſe aliquē adultuz ſaluari q̄ nō vixiſſz vita ꝓtēplatiua. q̄ oportet q̄ oīs capax rōis diligat deū ſup oīa ſi debeat ſaluari. ꝛ in tali dilectōe que cōſeqūtur ex cognitōe dei repit̄ vita ſpeculatiua Sed caſuſ eſt dabil' ſicut dat Holgot vbi homo dū primo incepit vti rōne exercebit̄ ſtatiz ī opibꝫ miſericordie corpalibꝫ vl' alīs bonis exercitīs exterioribꝫ abſq; h̄ q̄ actu alit̄ et formaliter eliciat actū dilectiōis dei ſup omnia .et in agēdo talia poterit ꝑ fide a tyrānis repēte īterfici. ꝛ ita ſaluabit̄ talis q̄ nunq̄ vixerit vita ſpeculatiua. h̄ tñ raro cuenit. ¶Ceterū de vita ſpecl'atiua nō ē difficultas q̄n hō poſſit ſaluari in caſibꝫ multis q̄ nunq̄ vixerit vita actiua .q̄ ad hanc nō eſt vocat⁹. vel q̄ caſus nō occurrit exercendi illā vitā. Patet etiā de chriſto ī vtero virginis. de Johe baptiſta ſi habuerit cō tēplatōez ſalutādo. Raro tñ hō manet in vita iſta diu/q̄n vtaq̄ vita mixta/p̄fitz ſm primā diſtinctōez. al's. pñtem diſpoſitōez. ¶Scdo loq̄ndo abſolute nō habēdo rſpectū ad lapſum hoīs. talis eſt ordo int̄ q̄ttuor modos viuēdi priores in bonitate ꝛ eligibilitate q̄ ꝑma vita bona ē. ſcda melior. ꝛ q̄rta que eſt ꝓpoſita melior eſt q̄ſ ſcda. ꝛ tercia optima inter oīes. Nec apparebūt ſi q̄s diligenter aduertat vitā ade ꝑ ſtatu īnocentie. nā ſi quis ibi vixiſſet ex bñplacito dei abſq; vſu ratōis actuali et tñ in g̃tia bene vixiſſet ſi vixiſſet vita actiua laborando et colēdo paradiſum terreſtrē ex iuſſu dei. meli⁹ vixiſſz ꝛ ſi cū h̄ fuiſſz aliq̄n ī ꝓtēplatione dei meli⁹ habuiſſet. Sz q̄ oīs īdigētia remota erat nec exigebat̄ tūc labor extrīſec⁹ ad ſubleuatōz q̄rūcūq; īdigētiaꝝ vita ei⁹ ſpeculatiua optima tūc extitiſſz .q̄ amplius p̄ſpicuū erit ex ſeq̄ntibꝫ. ¶Tercō per accidēſ ꝛ ex ſuppoſitōe ſtat ī caſu vitā actiuam vita ꝓtēplatiua ꝑtūc meliorē ꝛ eligibiliorē exiſtere. Pōt enī tāta indigētia eſſe in ꝑrimis corpal'ꝫ ad iuuandū q̄ pctm̄ eſſet omittere eos ꝛ coꝝ ſubleuatōez ꝑ ſpeculādo ſeu ꝓtēplādo. Ptz ī ꝓlatis vl' ī caſibꝫ neceſſitatis. Et ſi dicat̄ q̄ hō nō debz omittere maius bonū ꝓpter minus bonū Dicit̄ q̄ ī caſu illo ꝓtēplatio nō ē iſti mai⁹ bonū ſm p̄mā diſtictionē de duplici vita. Und̄ et q̄rto q̄n licite p̄t vtraq; vita exerceri ſpeculatiua .ſ. et actiua. ſpeculatiua eligibilior eſt et dignior ꝛ ſtatui gl'ie ſeu innocētie cōformior. Vita enī q̄ dign⁹ et excellentius habet obiectū et q̄ ex dignior ꝓtute ꝓcedit eligibilior eſt. ſic ē de intellectōe dei ꝛ dilectōe ſeu fruitōe ei⁹. Hā iſte ſunt opatōes optimaꝝ potentiaꝝ in hoīe reſpectu optimi obiecti. ſm h̄ poſuit ph̄s felicitatez in hoīe. i. eth. in ꝓtēplatiōe p̄me cauſe. ꝛ ꝓformiter (licz magꝫ eleuate) ponūt theologi beatitudinē ī fruitōe ꝛ cognitōe dei. ꝛ etiā delectabilior. vt ptz. i. eth. ¶Silis ꝓcluſio ꝑt poni ſm aliā diſtinctōem ꝛ ex iſta deduci ꝛ p alīd mediū ſic. Quāto aīa melior eſt q̄ſ corp⁹ tāto vita regulās aīaz ꝛ dirigēs in finē melior eſt ꝛ dignior q̄ſ illa q̄ tm̄mō rſpicit corpale regimē. ſic ē de vita ſpeculatiua reſpectu aīe ī eccl'ia. g̃ ꝛc. ¶Quīto p̄ſuppoſito pcto et indigētiis varīs ī eccl'ia dei ex pcto original' ꝛ veniētibꝫ ꝛ ceteꝛſ paribꝫ melior eſt vita q̄rta. ſ. ꝓpoſita ex actiua ꝛ ꝓtemplatiua q̄ſ ſimpl'r actiua vl' ſimpl'r ſpecl'atiua .h̄ ē q̄ſ vna eaꝝ ſine īmixtiōe alterius. ¶Pro q̄ aduertēdū ē q̄ tota mlt'itudo operū meritoꝝioꝝ vni⁹ hoīs imaginat̄ q̄ſi corpuſ q̄dā ꝛ homogeneū ad modū loq̄ndi xp̄i Mat. vi. Si ocul⁹ tu⁹ fuerit ſimplex totū corp⁹ tuū lucidū erit. Glo. Si itētio ſimplex bona q̄libꝫ opatio erit. Probatio. Vita illa melior eſt q̄ ē vite xp̄i ꝓformior. ſz xp̄s ꝓuerſat⁹ ē ſm totū corp⁹ vite ſue ad regulā ꝛ vitā cuiuſcūq; mēbri ſui. ſ. tā actiue q̄ſ ſpeculatiue. g̃ ꝛc. Cōfirmat̄ q̄ corp⁹ alicui⁹ pfecti⁹ viuit dū ꝑ loco ꝛ tpe vtit̄ q̄libꝫ mēbro ſuo. nūc iſto. nunc illo. q̄ſ ſi ꝓtinue vno vtereꝝ qđ eſſz pfecti⁹. vtputa ocl'o. pre ſuppoſitſ indigētiis ad q̄ꝛ releuatōz q̄libet mēbroꝝ vtile ē. ꝛ puiſo q̄ ocul⁹ ſit ī ſuo vſu ad directōz man⁹ ꝛ pedis. ¶Et ex h̄ ſumit̄ rñſio ad īſtātiā q̄ fieri p̄t ꝛ moueret parū ꝓſiderātes. q̄ vita ꝓtēplatiua ſm ſe ꝓſiderata melior eſt ꝛ dignior ſm dicta. g̃ melior ē hō dū ſm eaꝝ viuit q̄ſ dum viuit ſm actiuā. ſic eī argueret q̄ hoīm corp⁹ eēt nobil⁹ ſi eēt totū ocul⁹ q̄ſ hñdo varietates q̄ſ ad pñs obtīet. ꝛ picta pulcriora ſi tota eēt al

bedo q̄z dū varijs colorū appositōibꝫ deco
ratur. Similiter dicendū est hic q̄ corp⁹
opationū humanarū qđ imaginaꝫ quasi ꝛ
homogeneū et diuersaꝝ rationū pfect⁹ est
dum ꝑ qualibet sui ꝑte est in exercitio (pre/
supposito semp q̄ vita speculatiua est ve/
lut illustratio et directio. et viuificatio aīe
sit in suo actu sufficiēti) q̄z si dimissa actiua
esset ꝯtinue ī speculatōe sub ḡdu intentiori
p̄suppositis indigētijs ꝓmorū. Specu
latiuus enī (vt q̄dā ait) videns fratꝛ inopi
as et torpens a iuuamīe deficit a fraṫna di
lectōne/ꝛ ꝑ ꝯseq̄ns a dilectiōe dei ꝯneta. et
tūc nō viuit ꝯtēplatiue q̄ cōplet in diuina
dilectōne sed in curiosa p̄horū speculatōe.
¶Et si queriṫ /qñ de necessitate et sub pēa
pcti teneṫ hō viuere ſm vitā actiuā: Dico
vel ex suscepto officio/ vl' dū videt frīs ne/
cessitatē extremā ꝛ ñ apparet q̄ alī⁹ succur
rat. Exēplū de elemosyna. ¶Ex his habeṫ
radix q̄re status p̄lator̄ ē pfectissim⁹ in ec/
clesia sctā dei. qz est status req̄rens vtrāq̄z
vitā ꝑ loco ꝛ tpe instar christi ꝛ moysi ꝛ ali
orū. nā christ⁹ nūc in mōte orabat. nūc p̄di
cabat. nūc populos cibabat. Sil'r moyses
ī mōte syna cōtēplabaṫ ea q̄ postmodū po
pulo mīstraret. ꝛ descēdens iudicia dabat
ppl'o. et arce fabricā ordinabat. Ita q̄libz
eor̄ debet esse binomi⁹ /ad modū Jacob q̄
ꝛ israel dicit. Est enī p̄latus isrl' in ꝯtēpla/
tione/et iacob in vicior̄ supplātatōe tā in
se q̄z in subditis. Est enī duplici vxori co/
pulat⁹. lye et rachel. applicatio mystica cō/
A munis ē. ¶Sexta ꝯclusio. Ceteris paribꝫ B
vtilior̄ et fecūdior̄ est in eccl'ia dei specula/
tiuus sit q̄z actiu⁹. Pro q̄ aduertēdū q̄ du
plex est vtilitas et fecūditas in eccl'ia. q̄daz
est grossa atq̄z palpabil' que a vulgo ꝛ a vi
uentibꝫ more vulgi p̄cipue reputaṫ. et illa
consistit in multitudine et cōseruatōne bo/
norū fortuitorū /et corpis et pompa extrin
seca. Alia vtilitas respectu bonorū aīe vl'
meritorū vel aliorū donorū gratuitorum.
¶Secūdo aduertendū q̄ prima bona nō
p̄sunt/īmo plerūq̄z nocent nisi ꝑ quāto or
dinanṫ et disponūt ad secūda bona. vñ nec
capīūt bonitatē aliquā moralē aut gratui
tam nisi a bonis hmōi tanq̄z a fine ad quē
debent ordīari. vel tanq̄z instrumēta ea adi
piscēdi/vel tanq̄z obiecta circa que fit hu/
usmodi opatio ꝛtuosa. īmo qñq̄z talia bo/
na cōcedunṫ deo irato/vt Aug⁹ ait. qz vi/
delicet vtilius esset illa nō habere dū obsūt
bonis moribꝫ quēadmodū et obsunt diui
tie peritur̄. generāt enim vermē pessimuz
q̄ est superbia vl' voluptas effrenata. Et sic
in vno homīe hoc habz ꝓpitatē. sic et habe/
re potest in toto corpe mystico eccl'ie. ita q̄
numerabiṫ merito inter magna diuīe miſi
cordie dona pauptas ip̄i⁹ /in talibꝫ bonis
fortuitꝫ et iurisdictōibꝫ ciuilibꝫ. Juxta qđ
dicūt hīstorie ꝛ legi in postilla sup bibliaz.
q̄ dū dotata esset eccl'ia bonis tpalibus ꝑ
Constantinū /audita ē vox in aere. Hodie
venenū effusum est in eccl'ia sancta dei. Et
q̄cquid fuerit de hoc /potuit enī tūc dota/
tio hmōi esse vtilis ꝓpter bonitatē et fide/
litatē dispensātiū /ꝛ dilatationē eccl'ie post
aduersitates habitas/nihilomin⁹ nūc aut
al's poterit spoliatio similiṫ esse vtilis p̄o
pter maliciā eccl'iasticorū talibꝫ bonis ab
utentiū /ꝛ claudaṫ via malignantiū spinis
aduersantiū ne cadāt in p̄cipitiū viciorum
Juxta qđ ait dñs. Sepiā viā tuā spinis.
¶Hunc ad ꝓpositū conclusiōis constat q̄
ꝯtēplatiu⁹ vt sic ꝓficit eccl'ie in bonis spi
ritualibꝫ. quasi de ꝑ se et īmediate. actiuus
aūt in bonis tpalibꝫ. Uñ moyses pl⁹ ꝓfe/
cit ī monte adorādo dū alīj p̄liarenṫ q̄z ml'
titudo magna bellantiū. Sic de⁹ q̄ nō de
strux̄isset pentapolim peccatricē ꝓpter de/
cem iustos /si reperti fuissent. pl⁹ miseretur
eccl'ie et eidem parcit ꝓpter orōes paucor̄
ꝯtēplatiuorū q̄z facit ꝓpter labores ꝛ dis/
cursus ꝛ turbatōes multorū actiuorū. Ju
xta quod dicebat Hieron⁹. de heremitis an
tiquis/eos esse vitam mūdi/ꝛ ip̄m per eos
ne corrueret stare. ¶Hoc īferṫ contra illos
qui terrena tantūmodo cogitantes/ dicūt
iuristas et practicos terrena tractātes ꝛ di
uitijs vel edificijs vel epulis aggregādis
occupatos vtiliores in eccl'ia q̄z contēpla
tiuos bene vite et spiritualibꝫ exercitijs in
tēdentes/ quos deliros vel fātasticos vel
inutiles reputāt. quia anialis homo nō p/
cipit ꝛc. Et allegāt q̄ spūalia absq̄z tempo
ralibus diu stare nō possunt. quod dictuz
absq̄z dubio nisi sane ītelligaṫ blasphemū
est. Nunq̄z enī eccl'esia fuit melior q̄z dum
vixit in pauptate. quod etiā Hiero. ponit
in vita malchi. et ō romano imperio dicūt
hystorici /et recitat Augustin⁹ ꝛc. Potius
et verius diceret econtra q̄ tempalia et pre
sertim in eccl'ia diu absq̄z spiritualibꝫ esse
nō possunt. Et certum est q̄ cum eis non
adesse nō possunt. Alioquin falleret christ⁹

qui dixit. Primū querite regnū dei/ et hec oīa adꝫcient vob. nō dixit ecōtra. pmū q̄rite ditationē/et post hoc regnum dei et iustīcia eius vobis adꝫcient. imo sicut alīs memini declarasse nimiū studiū in multiplicatō ne bonoꝝ tpaliū ꝛ iurisdictionū in eccl'ia nō qua causa est sue desolatōis tā in spūalibꝫ q̄z tpalibꝫ. ꝛ ꝫ māducebat p silitudinē corpis mystici eccl'ie totaī ad corpꝰ vez hois. Nā intēdere nimis regimini sensualitatis. spreta directōe rōnis/est vtrūq; tā sensualitatē videlz q̄z rōnem extinguere. Hinc est q̄ multi pboꝝ ꝛ cōtēplatiuoꝝ in eccl'ia paꝝ curāt si depaupet eccl'ia vel conculcet in tpalibꝫ istis vocatis bonis/videntes tot vicia ꝛ abusus ex his puenire in cōuiuꝫs supfluis. in venatōibꝫ. in simoniꝫs/ in pdis/ꝛ violētis pmotōnibꝫ indignissimoꝝ/in ambitōibꝫ platuraꝝ ꝛ bñficioꝝ/in supbꝫs dissolutissimis/in voluptatibꝫ effeminatis. ceterisq; innūerabilibꝫ ꝛ nefādis abusionibꝫ/in q̄bus se reputāt gerere vitā actiuā/dādo onera grauia ꝛc. Et hec omīa cessarēt/aut nō ita saltē abūdarēt in paupte modesta. ¶Amplius nō ita diuerterēt eccl'iastici etiā de patrimōio xp̄i dotati ad traditōes ꝛ adinuentōes hoīuz p diuitꝫs cumulādis/spreta lege xp̄i sic nūc facere cōspicimꝰ. fornicatiōe q̄dā spūali pniciosissima. ¶Et ad grādē tēpestatē moderni tpis ꝛ scismatis ꝓsolādā possent applicari que omitto. qz facile ē ex p̄cedētibꝫ elicere ¶Septima ꝓclusio. Vita Johis baptiste post vitā xp̄i ꝛ mīis eiꝰ fuit āgelica/ꝛ int̄ viatores saltē q̄ ad aliq̄d pfectissima. Pro cuius declaratōe aduertendū q̄ vita Johis pōt cōpari ad vitā alioꝝ tripl'r. Vel q̄ ad pphetiā. vel q̄ ad austeritatē victꝰ. vel q̄ ad meritū interius. Si cōpemus pphetiā Johis ad pphetias alioꝝ. q̄ ad ꝫ Johes ē pfectior/qz mō certiori ꝛ clariori demonstrauit xp̄m ppt̄ quē pphe oēs illustrati sunt ꝛ suas ꝓtexuerūt pphetias. Et ꝫ forsan innuere volebat ipa ꝫitas cū ait q̄ int̄ natos ꝛc. Nec moueat aliquē q̄ Johes videbat certa expiētia xp̄m/ꝛ ob ꝫ nō pphetabat ꝺ eo De certis em̄ ꝛ pñtibꝫ nō ē pphetia. Fateor em̄ q̄ aliq̄ in hoīe illo videbat respectu quoꝝ nō erat pphetia/sz scia vel expientia vt q̄ ꝫ eēt vnus hō sic ābulās ꝛc. Sz alia erāt q̄ nō videbant vt q̄ talis hō eēt deus ꝛ messias in lege pmissus ꝛ agnus dei qui tolleret pcta mūdi ꝛc. Si dicat vlterius q̄ Johes int̄rogatus rñdit se nō esse pphaz Dicūt aliq̄ eū ꝫ dixisse ex hūilitate/non ex veritate/ q̄si videlz aliq̄ esset hūilitas sine ꝫitate/aut q̄si hūilitas p mēdaciū acq̄rat. Et ideo verꝰ ꝛ aptius dicit q̄ Johes negās se pphaz/rñdit ad intētōez q̄rentiū iudeoꝝ. sciebāt itaq; iudei scriptū eēi lege eorum. Deut. xviij. dicēte domino. Prophetam tibi suscitabo post me ꝛc.

Sequunt̄ proposi/

tiones eiusdem ꝺ sensu litterali sacre scpture. Et de causis errantiū.

Qui aūt blasphemauerit ī spiritūsanctū nō habebit remissionē in eternuz. sed reus erit eterni delicti. Mar. iij. ¶Quedam sunt in alīs lectōnibus sup hac particula textus marci tercio que sita et exposita. Exposite sunt int̄ cetera species peccati in spiritumsanctum que a doctoribus cōmuniter assignantur esse sex. et declarata est ratio. Inter illas ꝺo species peccati quod textus noster appellat eternū delictum. numerat impugnatio veritatis agnite/nō q̄ veritas sub ratione qua veritas possit a quoq̄z impugnari/plusq̄z neq; ipa bonitas in esse talia quoq̄z oꝛdiri/neq; em̄ haberet veritas hoc modo rationē aliquā malicie vel impugnabilitatis. Contigit nihilominus veritatem etiā cognitam impugnari sub alia ratione/vt rōne dicentis qui habetur odio. vel ratiōe effectus ex veritate consequētis/vt quia p eam fit homini damnū aliquod tempale vel inhonoratio. Sic iudei veritatē de christo prī cognitā īpugnauer̄t. postmodū ꝓpter odiū eius vehemens et radicatā inuidiā. Et qz veritas p eum p̄dicata culpabat auariciaz eoꝝ atq; supbiā. audiebāt (inquit euāgelista) vnus) hec oīa pharisei ꝛ deridebant eum qz auari erant. Erant similiter arrogātes et supbi ¶Et quoniā nostris prochdoloꝝ tpibꝫ videt̄ inualuisse species hec eterni delicti q̄. s. ē impugnatio veritatis agnite/nedū ī anglia/nedū ī scotia/nedū in studio pragēsi et almania. sz etiā qō dolz ꝛ pudet in frācia. Proposui q̄dā adducere valētia ad impugnatoꝝ doctrinalē et ꝓsequt̄ ad eradicatōem iudicialē peccati huiꝰ tam enormis/quod nō habet remissionē in eternum. ¶Amplī qz seminatoꝛes hereseuz taliū et impugnatoꝛes veritatis quā agscūt

vel agnoscere deberēt cū se catholicos ꝓfiteant᷑/dicūt fundare dicta sua in scriptura sacra ⁊ eius sensu vero lr̄ali/quā solā scr̄turam asserūt se velle inseq̄ ⁊ admittere. reiectis ⁊ ꝓ nihilo habitis q̄buscunq; ꝓstitutionib⁹ alīs vel scripturis decretoꝝ vl̄ decretaliū q̄s appellant apocrifas et xp̄o aduersas. ¶ Consideradū erit in ꝑmis q̄s dicendus sit sensus lr̄alis scripture sacre. ⁊ q̄ liter est inuestigādus ⁊ tenend⁹. ¶ Considerandū erit ꝑinde magis in ꝑticulari de ipis erroribus nostro tpe vel inuentis vel renouatis. Et de causis et cautel᷑ eorundē. ¶ Sint igit᷑ ꝑ prima cōsideratōe nr̄a principali ꝓpositōes que sequunt᷑. ¶ Propositio ꝑma. Sensus lr̄alis sacre scripture sp̄ē verus. Patz quia ex illo solo sumi pōt efficax argumentū ꝯm Aug. et Iero. et ꝫ nō habent negare etiā aduersarij cū q̄b⁹ agendū est. Oppositū hui⁹ est nup parisi⁹ ꝺdē natū. Et reputata est expositio vel allegatio distorta que inducit ad ꝫ illd apl̄i. Littera occidit ⁊c̄. ¶ Scda. Sensus lr̄al᷑ sacre scripture accipiēd⁹ ē nō ꝯm vim logice seu dialetice sed poti⁹ iuxta locutōes in rhetoricis ꝯmonib⁹ vsitatas. et iuxta tropos et figuratas locutōes q̄s ꝓmūis vsus ꝓmittit/cū ꝓsideratōe circūstantiaꝝ lr̄e ex p̄cedētib⁹ et posteri⁹ appositis. Habz enī scr̄tura sacra sicut et moralis ⁊ histori᷑ scientia suam logicā ꝓpriā quā rhetoricā appellamus. Unde Aug⁹ sup hac re libz putilez ⁊ elegantē ꝓposuit/quē intitulauit de doctrina christiana/⁊ in q̄ttuor volumīa condistinxit. Enūerauit inter alia septē reg᷑s titoni quas appellauit claues ad elucidationem ⁊ expositōem sacre scripture necessarias. De his etiā loq̄tur Nico. de lyra ī ꝑncipio postille sue sup bibliā. Tractauit insup de hoc sensu lr̄ali magr̄ H. de heuta ī vna q̄stione plogi sup sentētias. ¶ Tercia Sensus scripture lr̄alis iudicandus ē ꝑ ut eccl̄ia spūsctō inspirata et gubernata determinauit/et nō ad cuiuslibet arbitriū vl̄ interp̄tationē. Unū Aug⁹ cōtra ep̄lam fundamēti. Euangelio nō crederē ⁊c̄. Nota q̄ resolutio finalis saltē declaratiua ē ad ecclesiam et ad ꝓciliū eaz repsentās. q̄ q̄ euāgeliū Marci sit euangeliū xp̄i pl⁹ q̄ euangeliū sancti Thome vl̄ Nichodemi credimus ex traditōe eccl̄ie. Unū et apl̄s. Si q̄s aliud euāgelizauerit etiaz angelus de celo anathema sit ⁊c̄. ¶ Quarta. Sensus lr̄alis scripture p̄ncipaliter in sermōib⁹ moralibus vtitur plerūq; indefinita ꝓ vniuersali iuxta ꝓmunē modū accipiēdi. Utic᷑ isup alīs locutōib⁹ figuratis ꝓut mō dicebat᷑. ꝓpterea talis indefinita locutio nō excusat sp̄ asserētem a falsitate suppositō q̄ sit in aliq̄ particulari casu vez illud q̄ indefinite positus est. ¶ Quinta. Sensus logical᷑ verus in assertōe theologica nō excusat asserētē q̄n talem assertionē debeat reuocare si falsa sit in sensu theologico lr̄ali. aut si sit scandalosa vel piaz auriū offēsiua/aut alit᷑ male sonāt᷑. Hec seq̄tur ex p̄dictis. ¶ Sexta. Sensus lr̄alis sacre scripture fuit ꝑmo ꝑ christū et apostolos reuelatus ⁊ miracul᷑ elucidat⁹. deinde fuit ꝑ sanguinē martyrū ꝓfirmat⁹. postmodū sacri doctores ꝑ ratōes suas diligentes ꝯ hereticos diffusi⁹ elicuerūt ꝑdictū sensum lr̄alem /et cōclusiōes ex illo clarius vl̄ ꝓbabili⁹ ꝓseq̄ntes. postea successit determinatio sacroꝝ conciliorꝝ. vt q̄ erat doctrinalit᷑ discussum ꝑ doctores fieret ꝑ eccl̄iam sententialit᷑ diffinitū. Apposite sit tandē pene ꝑ iudices tā eccl̄iasticos q̄s seculares cōtra eos qui ꝓterua temeritate nollent eccl̄iastice determinatōi subiacere. Et ꝫ necessaria ꝓuisiōe factū est/ quoniā ī ratiocinādo et alterādo aduersus ꝟitatem nō est apud mlt᷑os finis. ¶ Septia. Sensus lr̄alis si ⁊ dū expugnāt᷑ tpibus nr̄is in his q̄ sunt iam apte ꝑ eccl̄iaz determinata ac recepta non oportet agere curiosis ratiocinationib⁹ aduersus ipugnatores/sed statutis punitōib⁹ vti. ptz ex vltima ꝑticula ꝓpositōis p̄cedentis. ¶ Octaua. Sensus lr̄alis sacre scripture si reperitur determiatus ⁊ decisus in decretis ⁊ decretalib⁹ ⁊ codicib⁹ conciliorū/iudicādus ē ad theologiā et sacrā scripturā non minus ptinere q̄s simbolū apl̄orū. Propterea nō ē spernēdus tanq̄s humana seu positiua ꝓstitutōne fundatus. Et in ꝫ errāt pene oēs heretici q̄ ꝑ cōpilatōem decretorū ⁊ decretaliū iualuerūt. videntes enī q̄ errores sui sufficiēter coarguunt᷑ ꝑ sentetias doctorū ⁊ sūmoꝝ pontificū ⁊ conciliorꝝ generaliū/dicūt oēs tales scripturas apocrifas esse vl̄ falsas/nisi ostēdat᷑ q̄ sint expresse in scr̄tura sacra. ⁊ ita cōsequēter negāt q̄ttuor doctores ⁊ ꝯcilia/putātes q̄ ex sacra scr̄tura ꝓuinci non possint. Uerū est q̄ ex aduerso quidā inueniuntur nolētes vel nesciētes distinguere in ipis ꝺcretalib⁹ et decretis/ea q̄ sunt de iure diuio

ppie dicto ab his q̃ sunt ꝺ iure pure positiuo/vel de iure ꝑpe naturali/vl̃ de mixto iure exp̃lib⁹. Sup q̃ re tã in lectõib⁹ q̃s in collatõib⁹ p ꝯmẽdatõe dño⁹ iuristaꝝ sepe locut⁹ sũ q̃s tũ mihi datũ erat ꝛ vtile videbat Siq̃dẽ ignorãtia hui⁹ rei turbatõez in eccle F sia induxit pl⁹ q̃s dici possit. ¶ Nona. Sẽsus lr̃alis q̃uis sit in multꝫ p̃sertim in his q̃ sunt necessaria ad salutẽ satis exp̃ssus in libris sacre scripture/vel ex illis euidẽter cõsequtur apud eruditos in eisdẽ libris/nihilominus expediuit tales sensus sub certꝫ articul̃ ꝯpẽdiose in publicũ tradere/quẽadmodũ de symbolo apl̃oꝝ ꝛ Athanasij factũ fuisse cognouim⁹. Exigit ꝫ maxime cõmũitas rudis hoĩm/et capitũ seu iudiciorũ varietas/put deducit sctũs Tho. in ꝑncipio sũme ꝺ gentiles. ¶ Decima. Sẽsus lr̃al̃ sacre scꝑture rõnabiliꝫ explicat̃ apud studia generalia/ꝛ in certꝫ diocesib⁹ nedũ p totã eccl̃iaz ſz p ꝺyocesanoꝝ sniam cũ ꝯsilio doctorũ theologoꝝ in eisdẽ studijs degẽtiũ. Que ratio/q̃nta scz effrenis q̃rũdam libertas in loq̃ndo ꝛ docẽdo taliꝫ ꝯpescat̃. qm̃ apud theologos debz esse p̃scripta loq̃ndi forma sicut tradit Aug⁹. liberis inq̃t verbis vtunt̃ philosophi/et in reb⁹ ad ĩtelligendũ difficilib⁹ offensionẽ piarũ auriũ nõ ꝓtimescũt/nobis aũt ad certã regulam loq̃ fas ẽ. Nota ꝺ studio parisien̄. ꝛ articul̃ eius. Nota ꝺ anglia scotia ꝛ praga. Nota de godfrido de fontib⁹ ꝛ de q̃stiõe quã tractat. et q̃lit̃ argumẽta sua ñ ꝯcludũt. ¶ Undecima. Sensus lr̃alis q̃rundã articulorũ vt p̃cise declarat⁹ p vnũ ep̃m etiã cũ cõsilio doctorũ si negeꝝ ee scripture nõ reddit̃ur ex ꝫ p̃cise ipe negãs heretic⁹. Sz pẽas appositas taꝝ incurrit si sit diocesan⁹ et ad reuocãdũ rõnabiliꝫ condẽnat̃. Probatur ꝓma ps. q̃ ꝑt ad papã appellare ex causis rõnabilib⁹ in casu. ĩmo ꝛ a papa ad ꝯciliũ generale. Rõ ẽ. qm̃ nec papa nec ep̃s aliq̃s est sic ꝯfirmat⁹ in fide ꝺ lege ꝺmũi q̃n possit errare. ¶ Duodecima. Sẽsus lr̃al̃ sacre scꝑture si negeꝝ esse verus. ꝛ ĩpugneꝝ tã ꝟbo q̃s facto/p illos p̃ftim q̃ subsunt ꝓlatis ꝛ inq̃sitorib⁹ q̃ sensũ talẽ declarauerũt esse ꝺ sacra scꝑtura Cõsurgit vt freq̃nter vehemens suspitio ꝺ tales q̃ sint heretici. scz q̃ habẽt depuatõez in intellectu p errorẽ/ꝛ in affectu p incorrigibilitatẽ vl̃ ꝑtinaciã. Rõ est ꝓmo q̃ ꝓferũt sensũ suũ iudicio prudẽtiorũ et sapiẽtiorũ. Trãsgrediũt̃ etiã termi nos q̃s ponũt p̃res eorũ. Altera rõ ẽ dũ ca q̃ determinata vl̃ declarata sunt p iudices et ꝯciliũ fidei sũt talia q̃ debẽt explicite credi p illos ꝛ ab illis q̃ ꝺicũt. Exẽpla sũt manifesta in articul̃ parisi⁹ ꝯdẽnatis/q̃z plurimi sũt de articul̃ fidei/ q̃s q̃libet adult⁹ ꝛ capax rõis ꝑsans int̃ christianos tenetur explicite credere. sicut q̃ deus ẽ trin⁹ et vnus. q̃ resurrectio mortuoꝝ erit. q̃ fornicatio ẽ pctm̃ mortale. q̃ mũdus fuit creat⁹ ꝛ nõ ab eterno. ꝛ ita de p̃limis. Sic etiã tpibus nr̃is ꝯdẽnate sũt ass̃ertões aliq̃ q̃z oppositas q̃libet capax rõis ꝛ cõuersans int̃ christianos vt ꝓmũit̃ explicite credere cõstringit̃. sicut q̃ iuramẽtũ licitũ ẽ tenendũ qñ nõ ꝟgit in detrimẽtũ salutꝫ eterne. q̃ homicidiũ nõ est licitũ nec approbãdũ quãdo fit absq̃ iudiciaria ꝛ legitima aucte. q̃ rex nõ debet remunerare homicidia ꝛ pũria/et ita de similib⁹.

Trãseamus ꝯseq̃nt̃ ad dicẽdũ aliq̃ de causis erroꝝ ꝛ cautel̃ errantiũ. Et dicam⁹ sũmatim ꝛ velut ab alto q̃ omniũ errãtiũ p̃maria radix ꝛ ꝓncipal̃ origo fuit ꝛ ẽ iordinata affectio vl̃ volũtatis depuatio. Hoc vidit Aug. dicẽs approbare falsa p veris nõ ẽ natura ĩstituti hois sed pena dãnati. Declaram⁹ ꝑterea ĩstꝺ quod nũc diximus ꝛ intẽdim⁹/ꝛ hoc narrãdo poti⁹ q̃s disputando vel ꝯcludẽdo. ¶ Ecce in p̃mis q̃ error ois ĩ lucifero et cõplicib⁹ angel̃ puenit ex dãnatõne volũtatꝫ vl̃ affectus p arrogãtiã ꝛ supbaz ĩ seipis ꝯplacentiã put ꝺclarat Aug. ĩ suo de ciui. ꝛ doc. ꝓmũit̃ in. ij. sniaꝝ. ¶ Ecce q̃ eua idcirco errauit q̃ curiose ꝯcupiuit fructũ pulcrũ visu ꝛ ad vescẽdũ suauẽ. ita vt ꝯseq̃nter delapsa sit in hũc errorẽ vt crederet fieri sicut deꝰ sciens bonũ ꝛ malũ ꝛc. vt etiã reuocaret ĩ dubiũ diuinã sentẽtiã quã absolute tenebaꝝ credere. ne forte ĩq̃t mori amur. ¶ Ecce Adã qui ꝛ si ñ seduct⁹ sit sic m̃lier put dicit apl̃us /seductus tñ ĩ ꝫ fuit ꝑm doctores q̃ nolẽs ꝓtristare delicias suas. s. ꝯiugẽ credidit vẽiale ꝛ q̃si p nihilo eẽ illud qꝺ erat mortale. Sic habem⁹ q̃ sup bia ꝛ q̃dã sensualis ꝯplacẽtia inducũt errores. ¶ Cõsiderem⁹ inuidiã ꝛ irã ipi⁹ chayn aduersus Abel. ꝛ inueniem⁹ q̃ ꝓpt̃ eaz Chayn cecidit in hũc errorẽ ꝛ ĩ alios multos q̃ credidit pctm̃ suũ maꝝ esse q̃s diuinã miſicordiã. Sic post eũ errauer̃t plurimi tam ex iudeis/q̃s ex vocatis xp̃ianis.

qui dicebãt nõ esse pniaz vel salutẽ post certum numeꝝ/vel vices peccandi. sic Augustinus ꝛ Hyco. de lyra notãt/ꝛ sicut aliq̃ exposuerũt illud apli ad Hebꝛeos. Impossibile ẽ eos q̃ semel lapsi sunt ꝛc. Cõsideremus ꝓterea sicut iã tactũ est/q̃ ꝓpter inuidiã iudei ꝓus hñtes noticiã de aduẽtu xpi corꝛuerũt in oppositos errores de xpo/dicẽtes q̃ erat samaritanus demoniuz hñs/vorax ꝛ potator vini/ꝛ publicanoꝝ amic⁹ Silr posterioribꝫ ꝛ etiã modernis tẽpibꝫ. Quidã reputãtes se iustos/ꝛ ꝓsiderantes vitã ꝓpꝛiorũ ꝛ sacerdotũ subiectã esse multis vicijs/ꝛ ꝓuis moribꝫ/acceperũt viã suis erroribꝫ. sicut experientia docuit mille modis. ¶Et ad ostensionẽ huius ꝛ ꝓfirmationem eoꝝ q̃ diximus/inferamus ħ ꝓba formalia q̃ autor summe de vicijs ꝛ ꝓtuꝛibus posuit in tractatu de fide. ¶Prima cã erroris ẽ ignorãtia capacitatis intellectus humani. q̃dã em̃ nõ attendẽtes limitatũ esse intellectũ hũanũ/ credũt eũ capacẽ esse oĩuz ꝛ ideo credũt illd nõ esse qđ ab eo nõ capit Sic si aliq̃s crederet circulũ solis oĩa ꝓtinere/ipe crederet illa nõ esse q̃ infra circulũ illũ nõ ꝓtinent. Silis erroꝛ ẽ in illis q̃ credũt nõ posse esse sciaz de magnitudie solis ꝛ lune ꝛ stellaꝝ/qꝛ ipi nõ hñt eã. ¶Scda ẽ auersio ĩtellectus a credẽdis ꝛ ab his q̃ pñt hoiez ĩducere ad credendũ/ꝛ ꝓuersio ad erroꝛes. Quidã em̃ sic amãt errores suos/vt ꝓria eis nõ velit cogitare vel audire. Prouerb. xviij. Nõ recipit stultus ꝓba prudentie/nisi ea dixeris q̃ ꝓsanẽt in coꝛde eiꝰ. Nõ est datũ homini videre post tergũ suũ/nec videre ituitu. sic nec ĩtelligere ea a q̃bꝫ ĩtellectus se auertit. Nolũt audire q̃ sunt in erroꝛibꝫ aliq̃d de miracul'/nec sacra eloquia/nec rõnes doctoꝝ/q̃bꝫ pñt ad verã fidẽ induci. ideo nõ ẽ mirꝫ si remanẽt in erroꝛibus suis. ¶Tercia ẽ rex subtilitas ꝛ intellectus grossicies /q̃ turbidũ hz visum piluz q̃ ab alijs videt nõ videt/ sz nõ ideo ꝓtẽdere dz eũ ibi nõ esse/nõ videt vsus hũanus q̃cq̃d videt aq̃linus ¶Quarta ẽ distãtia a credendis. q̃dã em̃ cõmoꝛanꝫ in sensibilibꝫ/q̃ longe sunt a credẽdis q̃ sunt iuisibilia/ nõ apꝓpinquãtes ad illa/nec studio/nec exercitatõe. ideo nõ ẽ mirꝫ si illa nõ videt/ipi sensum volũt hr̃e ducẽ ad credẽda q̃ cecus est q̃tũ ad ea. Uñ sic disputãt de spualibꝫ/sic̃ ceci de coloꝛibꝫ. Bern. sup Cañ. Quõ lux incassum circũfundit oculos clausos vel cecos. sic aĩalis hõ nõ ꝑcipit ea q̃ sunt spiritus dei. Aug⁹. Deus lux ẽ nõ coꝛpoꝝ sz mentiũ. hanc lucẽ qui nõ videt ẽ q̃si cecus in sole. ¶Quinta ẽ negligentia querẽdi dei adiutoꝛiũ ad ea credẽda. Fides nõ est naturalis/ĩmo est in electõe diuĩe bonitatis ꝛ donũ gratuitũ. Si eẽt naturaľ eadem eẽt apud oẽs/nec eẽt tãta dissensio de ipa q̃sta est/ideo a deo petẽda ẽ. Marci. ix. Credo dñe adiuua ĩcredulitatẽ meã. Eph. ij. Bñ estis saluati ꝑ fidẽ. ꝛ ħ nõ ex vobis/dei em̃ donũ est. ꝛ. i. Joh. v. Dedit nob sensum vt coglscamus deũ veꝝ. sic̃ sol nõ videt nisi ex lumie suo/sic̃ sol ĩtelligẽtie nõ videt nisi ex lumie suo. s. ex luce gr̃e quã ĩfundit. Sz alĩ q̃ sunt vt vesptiliones solẽ nõ videntes de nocte q̃ volãt qꝛ tũc sol nõ lucet sup terrã/ de luce ꝓo eũ nõ videt/quia tũc dormiũt. Sic isti solẽ intelligẽtie ideo nõ videt/qꝛ in nocte sunt cũ ipe eis nõ luceat/lucez gr̃e infundẽdo/nõ ꝓpt ħ affirmare debẽt eum nõ esse. ¶Sexta est obstaculũ ꝑcĩ/quidã em̃ ĩmundicia opeꝝ suoꝝ/ q̃si obiectu manuum/lumẽ solis intelligẽtie a se repellũt. Job. xxiiij. Ipi rebelles fuerunt lumini. ¶Septima est supbia que est velut inflatõ faciei interioꝛs. Augu. vij. cõfeꝛ. Tumoꝛe meo separabar a te/ꝛ nimis inflata facies claudebat oc'os meos. Bern. sup Canti. Supbo oculo veritas non videt. sincero patet. Et sup illud Hiere. xlix. Arrogantia tua ꝛ supbia coꝛdis tui decepit te/dic̃ glo. Omis heretic⁹ arrogãs. qꝛ supbia fac̃ hereticũ nõ arrogãtia. Aug⁹. Supbia meretur illudi. Abac. ij. Quõ vinũ potantẽ decipit/sic̃ erit supbus. Unde Greg. de supbis Tanto inq̃t a dei luce longe sunt/q̃nto apđ se hũiles nõ sunt. ¶Octaua est affectõ inoꝛdinata intellectũ trahẽs ad ꝓtraria fidei. vt timoꝛ inoꝛdinatus vl' amoꝛ vl' odium. Affectio inoꝛdinata est velut lippitudo respectu oc'li interioꝛis. Aug⁹. Si quis alteri digito solẽ oñderit et videre nõ poterit culpet potiꝰ oculi lippitudinẽ q̃s digiti ostensionẽ. Hãc lippitudinẽ purgari oꝑtz Aug⁹. Purgandꝰ est animꝰ vt pspicere illam lucem valeat. Timoꝛ m'tos retrarit ne crederẽt in christũ. qui eĩ credebãt ĩ christo despiciebanť ab alijs /et extra synagogã fiebãt. ideo q̃ gl'iam amabãt ꝛ ꝓtẽptuz istũ timebãt nolebãt ad christũ ꝓuerti. Johan. v. Quomõ credere potestʒ q̃ gl'iaz ab inuicẽ recipitis/et gl'iam q̃ a solo deo ẽ nõ

queritꝫ. Amor etiã diuitiarũ ꝛ timor amittendi locũ et gentẽ indeos impediuit ne ĩ christũ crederent. Amor diuitiarꝫ oculꝰ est auaroꝝ. et amor deliciarũ ẽ oculus voluptuosoꝝ. Zacha. v. dicit de impietate. Hic ẽ oculus eoꝝ in vniuersa terra. Prouerb. xxi Lucerna impioꝝ peccatũ. ideo auaro videt aliq̃d licitũ qđ alijs nõ videt. qꝛ auaricia est lucerna ei. ſm eã en ĩ iudicat. Luxurioso videt illa quã nimis amat pulcra cũ sit deformis/qꝛ amor facit eũ errare ĩ iudicio illo. Odiũ etiã intellectũ multoꝝ a fide auertit. mlti Waldẽses odiẽtes ꝓlatoꝝ clericoꝝ dicũt deo obediendũ esse ꝛ ñ homĩ Aliq̃ etiã ex eis dicũt solis ꝓlatis bonis eẽ obediẽdũ. Dicũt etiã ordinẽ ñ esse nccariũ ad ℔ q̃ aliqs liget vl̃ soluat. Et q̃ nõ est necesse vt aliqs confiteat pctã sua sacerdoti. Et q̃ relaxatões ꝗs episcopi ꝓsueuerũt facere nõ valent nec suffragia eccl̃ie prosunt mortuis. Itẽ timẽtes errores suos ꝓ iuramenta ꝓpalari dicũt in nullo casu eẽ iurandũ. Itẽ timentes se occidi dicũt in nll̃o casu esse hoĩem occidendũ. Sic trãsierũt heretici in affectũ cordis ꝛc̃. Tales corrumpũt omnẽ ordinẽ hierarchicũ/nedũ in ecclesia sed etiã in secl̃ari policia. Tales nihilominus ptestant se fidẽ catholicã tenere. ꝛ cũ euocant q̃runt subterfugia sophistica. ꝛ captiosas rñsiões/ꝛ lĩguis ꝛ lĩguis loquũt Tales infecerũt regnũ anglie/ destruxerũt studiũ bragense. ꝛ vsq̃ ad scotiã venerũt. Et pch̃dolor exprimur in ℔ regno qualiter multiplicati sẽ sup nũerũ q̃ ad seditões ꝛ rebelliões ꝯ omnẽ dñatõem erigunt ꝛ nolunt q̃ infima ꝓ media reducant in deũ sꝫ ꝓstituunt se iudices et supmos

Finit

Incipit tractatus

magistri Johis de gerson ꝯ heresim de cõmuniõe laicoꝝ sub vtraqꝫ specie.

℟ Olaturus iuxta senioꝝ huiꝰ sacri concilij Constañ. monitionẽ generalẽ nõnulla q̃ cõcernũt expugnatõem heresũ ꝛ hereticoꝝ nñi tpis noiatiꝫ secte nouiter exorte/ꝛ ptinus iudicialiẽ dãnate/de necessitate ꝓmunicandi laicos sub vtraqꝫ specie. ſ. panis ꝛ vini. pfero cũ euangelica paupcula duo minuta que dici pñt duplex ille denariꝰ quẽ samaritanus ptulit ꝛ dedit stabulario ꝓ cura vulnerati. vnꝰ denarius decẽ regulas speculatiuas. alter decẽ practicas habet inscptas. ¶ Prima. Scriptura sacra est fidei regula. ꝯ quam bñ intellectã nõ est admittenda auctoritas ratio homis cuiuscũq̃/ nec aliq̃ ꝓsuetudo nec ꝓstitutio nec obfuatio valet si cõtra sacrã scripturã militare ꝓuincat. hec regula fundamẽtũ est ꝓmũe nobis et hereticis ꝗs impugnare conamur. Propter ea ꝓcedimꝰ ꝛ approbamꝰ omes q̃ autoritates vel rõnes q̃ hanc ꝓbant ꝓ quãto nõ ad aliud ꝓbandũ ꝓ eos ducunt vel induci q̃rent. Quãobrem sacra scriptura debꝫ ꝓsiderari quasi sit vna ꝓpositio copulatiua ꝓnectẽs singulas ptes/ꝛ vnã ꝓfirmãs ꝓ alterã/elucidãs ꝛ exponẽs/quoniã si ꝓpositio aliqua sacre scripture posita assertiue ꝓ auctorẽ suũ qui est spũsscts esset falsa tota sacre scꝑture (sicut dic̃ Aug⁹) vacillaret autoritas. qꝛ sil̃is est ratio assentiẽdi ꝓ fidem cuicũq̃ ꝓpositioni signate in sacra scriptura ita vni sicut alteri. ſ. autoritas diuĩe reuelatõis que vtrobiq̃ ꝯmunis est rõ credẽdi. ¶ Scda. Sacra scriptura dũ considerat in aliq̃ sui parte vel ꝓpositõe nõ est tenẽda in solis ẽmis illius ꝓpositõis/aut in illo sensu quẽ illa ꝓpositio sic ꝓ se ꝛ nude ꝓsiderata facit. Sed ꝓferẽda ẽ ꝛ cõcordanda ꝓ ꝓpatõem ad alios sacre scripture passus. Patꝫ hec regula ex p̃cedenti. ꝛ ꝓ exempla manifesta q̃lia sũt innumera. Dixit itaq̃ christ⁹ Matth̃. vlti. Qui crediderit ꝛ baptizat⁹ fuerit salu⁹ erit. si q̃s voluerit in hac p̃cisa forma vl̃ sentẽtia stare nõ admissa q̃cũq̃ collatiõe ipius cũ alijs/sicut ĩuẽtos aliq̃s esse tales notat Aug. de ciui. dei. xxi. ꝓstat q̃ errabit mãifeste ponẽdo q̃ sola fides suffic̃ ĩ baptismo ad salutẽ sine alijs ꝓtutibꝫ /sic̃ traherẽt alij ex simili ꝓbo christi. Qui credit ĩ me habet vitam eternã. Amplꝰ arguẽdo ad homies sic induceremus illõ Johis. vi. Ego sum panis viuus qui de celo descẽdi. si q̃s mãducauerit ex ℔ pane viuet in eternũ. Attamen ſm istos nõ sufficit mãducatio solꝰ panis. id ẽ sumptio corpis/sed req̃rit bibitio sanguis. ¶ Tercia. Sacra scꝑtura põt ꝛ debꝫ in suis partibꝫ ꝛ partialibꝫ assertiõibus reuerẽter et hũiliter ꝛ diligẽter expositionem recipe/cõcordando passum cũ passu et vnũ ꝓ alterũ iudicãdo. Sequit ex p̃cedentibꝫ. Et quia sic fit ĩ omnibꝫ alijs scientijs et doctrinis in q̃bus intẽtio ꝛ sensus vni⁹ dicti trahit ex alijs/ ex q̃bus apparet

intẽtio dicẽtis. qm̃ ſm Hylariũ/intelligẽtia dictoꝝ ex cauſis ẽ aſſumẽda dicẽdi. Alioq̃n plura eſſent mẽdacia ⁊ p̃dictões in q̃libet ſcientiaꝝ. ⁊ p̃cipue in ſacra ⁊ diuĩa q̃ꝫ ẽnt veritates in omni mõ loquẽdi cõmuni. ¶Quarta. Scriptura ſacra in expoſitione partiũ ſuaꝝ req̃ſiuit ⁊ req̃rit homĩes primo p̃ditos ingenio. Scõdo exercitatos ſtudio. Tercio humiles in iudicio. Quarto ĩmunes ab affectato vicio. patet quoniã ex oppoſito alterius iſtoꝝ q̃ttuor/ſolet facilli me falſus intellectus ſcr̃ture ſuboriri. vt ſi ſit hõ hebetis ingenij/ſi iners ⁊ neglector ſtudij. ſi ſupbꝫ arrogãtis iudicij. ſi deniq̃ fuerit infectus ⁊ depuatus ex affectu alicuius vicij/quoniã excecat tales malicia eoꝝ Poſſent iſta ⁊ iſtoꝝ qõlibet tã auctoritatibus q̃ꝫ exemplis ⁊ rõnib⁹ multipliciter declarari. que qz nota ſunt doctis/⁊ alibi ſatꝭ inueniunt/breuitatis amor linq̃t. ¶Quinta. Scriptura ſacra in ſui p̃maria expoſitione habuit homĩes eruditos nõ ſolũ hũana rõcinatõe vel ſtudio/ſz diuina reuelatione ⁊ inſpiratõe ſp̃ũſſancti. Patet de apoſtolis ⁊ alijs/de quib⁹ loquit Lucas in actibus ap̃loꝝ. c. xiij Et Paulus plures enũerat diuiſiones gratiaꝝ/inter q̃s interp̃tatio ſermonũ. ⁊ ſermo ſcientie ⁊ ſermo doctrine ¶Comparãdi igit̃ ſunt doctores in expoſitione ſacre ſcripture cũ doctoribus/⁊ illi q̃s ꝓſtat habere ꝓditiões poſitas in p̃cedenti regula/p̃ferẽdi ſunt ũ hñtib⁹. Similit̃ habentes reuelatõez/nõ habentib⁹ eã. Et dona gratis data poſſidẽtes nõ poſſidentib⁹ ea. ceteris paribus. Et p̃inde ꝓuincit̃ ac rep̃hendit̃ q̃rundã arrogãtia modernoꝝ/vſurpantiũ ſibi illa de pſalmo. Sup oẽs docẽtes me intellexi. Et itez. Sup ſenes intellexi. Et itez. Sup inimicos meos prudẽtẽ me feciſti. Sz vtinam aduerterẽt ſi vere ſint eis cauſe q̃ iũgunt/ quia teſtimõia tua exq̃ſiui/⁊ lex tua meditatio mea eſt/⁊ reliq̃. ¶Sexta. Scriptura ſacra nõ ita recipienda ẽ nude ⁊ inſolidũ/ꝓtemptis alijs traditionib⁹ hominũ q̃n debeat ad intelligentiã verã ip̃ius habendã/iuribus hũanis ⁊ canonib⁹/⁊ decretis ⁊ gloſis ſanctoꝝ doctoꝝ freq̃ẽter ⁊ humiliter vti Patet ex p̃cedẽtib⁹. patet etiã ex mõ quẽ tenẽt heretici q̃s nunc impugnamus/q̃ doctores valde diligẽter allegant p̃ ſuis aſſertoib⁹ colorãdis ⁊ corroborãdis. Et tales q̃ ſunt aliq̃n nulli⁹ auctoritatis vel ponderis. ſicut ſunt aliq̃ gloſatores decretoꝝ ⁊ decretaliũ ⁊ nõ ſancti nec multũ in theologicis eruditi. Et ſimiliter aliq̃ quos ꝺ numero trahũt theologorũ. Unde ſic arguit̃ aduerſus eos. Si doctoribus ⁊ peritis in ſua arte credendũ eſt cur doctorib⁹ p̃ nos allegatis nõ vult̃ credere. quos allegatis bene intellecti ſunt p̃ nobis. et alij q̃ abſq̃ vlla compatõne plures ſunt ⁊ clariori ſm̃one dicentes noſtraz ſententiã. Si vero nõ talib⁹ in aliq̃ credendum eſt/cur eos p̃ vobis in confirmatõne erroneoꝝ ſpirituũ et ſenſuũ veſtroꝝ tã curioſe ⁊ exq̃ſitiſſimo ſtudio q̃ritis allegare. vndecũq̃ colligentes et diſcerpẽtes q̃ntũ libet renitatur. ¶Septima. Scriptura ſacra recipit interp̃tationẽ ⁊ expoſitionez nedum in ſuis verbis originalib⁹. ſed etiã in ſuis expoſitõibus. patz ex p̃cedentib⁹. vnde ſi allegat̃ Aug⁹. exempli gr̃ia /q̃ dixerit in vna gloſa ſua ſumendũ eſſe ſanguinẽ x̃pi in cõmũicatõe laicoꝝ/⁊ hoc de neceſſitate ſalutis. Et alibi dicat vel obſeruet oppoſitum ſm̃ intellectũ q̃ prima facie colligeret ex verbis/attendendũ eſt ex dictis alijs/q̃liter ẽ ꝓcordãd⁹ ſibũpſi. Inuenit̃ enĩ dixiſſe. Crede ⁊ manducaſti. ⁊ ita dicere potuit. crede ⁊ bibiſti. ¶Octaua. Scriptura ſacra dum p̃ nouellos boĩes inducit̃ tanq̃ꝫ credenda ſit in ſuis nudis terminis abſq̃ alterius interp̃tis vel expoſitoris admiſſione. exponit̃ grauib⁹ piculis ⁊ ſcãdal̃ niſi ſolleter puideat̃ ⁊ cõfeſtim occurrat̃. Patz ex p̃cedẽtib⁹. Et quia ad veritatẽ tales iplicãt ſemetip̃os in dictis ſuis/prout deductũ ẽ in ſexta regula. dum aliq̃ndo p̃o ſe iducũt doctores et inductos cõtra ſe nõ admittũt Dum p̃terea vitare volunt gloſam omnez incidunt aptiſſime in multiplicẽ ꝓtradicti onem et vltra q̃ꝫ iudei lr̃ales iudaizant qui recipiũt in antiq̃s traditionib⁹ legis expoſitões ſuoꝝ doctoꝝ ml̃tas ⁊ varias/vt rabi ſalomõis ⁊ rabbi moyſi ⁊ aliorũ. quẽad modũ traditũ hñt ĩ lege Deutero. xvij. ſub mortꝭ int̃miatõe ſacerdotib⁹ leuitici generis eſſe credendũ et obediendũ. Ex hac p̃terea radice peſtifera orti ſunt. et q̃tidie creſcunt errores begardorũ ⁊ pauperũ de lugduno/et omniũ ſimiliũ. quorũ multi ſunt laici habẽtes in ſuo vulgari trãſlationẽ biblie in grande p̃iudiciũ et ſcandalũ catholice veritatis/quale ꝓpoſitũ eſt in reformatorio eſſe tollendũ. ¶Nona. Scriptura ſacra in ſui receptõne et expoſitiõe autentica

finaliter resoluit in autoritatē receptōnem et approbatōem vniuersalis eccl'ie /p̄ſtim p̄mitiue que recepit eā ⁊ eius intellectuz ī mediate a christo/et reuelante spūsancto ī die penthecostes. ⁊ al's pluries. Patz quia ꝙ Mattheus scripserit veraciter euāgeliū ⁊ Nicodemus non. solū habemus ab autoritate eccl'ie. Juxta illud Aug. Euangelio nō crederē nisi me autoritas eccl'ie ꝯpulisset. Hec enī est ineffabilis regula a spiritusctō directa /que ī his q̄ fidei sunt nec fallere potest nec falli Probatōes omitto. Et quia hoc est p̄mū principiū in fide tenendum. quo nō credito nō supest arguere cōtra sic negantē. sicut nec cōtra negantē prima principia ī moralibꝫ ⁊ speculabilibꝫ arguendū esse tradit Aristo. Addit ꝯsecutiue ꝙ sacra scriptura in expositōne habet ⁊ habere debz in reuerētia ⁊ autoritate maiori ꝯsuetudinē vniuersalis eccl'ie/ circa ea q̄ fidei sacramēta respiciūt /et dispensatōnez ip̄orū/q̄z autoritatē doctoris vnius particularꝫ/etiā sancti. Et sic tradit sctūs Thomas in illa questiōe qua q̄rit. vtrū pueri ī fideliū sint inuitis p̄entibꝫ baptizandi/ in ratōne ad oppositū. Unde valde mirāduz videt apud aliq̄s cōsideratiuos dū vidēt ꝙ statim vt doctor aliq̄s cōposuit vnaz lecturā vel vnā cōpositionē/aut glosam sup̄ decretalibꝫ aut decretis redegit in scriptis habet illa glosa seu lectura in reuerētia tali ꝙ allegat autētice ī scholis ⁊ iudicijs. Qui doctor si viueret nō esset compandus mille et mille qui iā sunt in vita. Et tamē si tota vna vniuersitas/exempli gr̄a/que habz doctores in om̄i facultate peritissimos/declararet aut determīaret vnā expositionez circa vnū passum scripture sacre vel d̄cretorū aut decretaliū/vix reputabit aut recipietur hm̄oi testificatio. q̄si videlicz scp̄tura mortua sit maioris autoritatis q̄z viua. Et si opponat ꝙ in viuis p̄uertit iudiciū p̄pter p̄uersionē affectus. cur non similiter potest dubitari ꝙ in mortuis regnauerint dū viuerent hm̄oi passiōes iudicij subuersiue. ¶ Decima. Scriptura sacra patit in suis lectoribꝫ p̄mittēte deo ꝙ errent et proterue agant q̄tinus q̄ p̄bati sunt fiāt manifesti/sicut dicit apl'us. Et vt studia doctorum multipliciter excitēt/prout notat Augustinus. et vt p̄ticulares veritates quotidiano exercitio inueniant ⁊ eliciāt. Juxta illud. Pertrāsibunt pl'imi ⁊ multiplex erit scientia. Et illud. Declaratio sermonū tuorum illumīat /cū similibꝫ multis. Nihilominus dū sacra scriptura patit in suis lectoribꝫ aut allegatoribꝫ p̄uersum ⁊ proteruum ītellectū/aduersus illa que manifeste sunt in eadē scriptura tradita/et que declarata sunt p̄ eccl'iaz vniuersalē ⁊ ita recepta p̄ fideliū obseruatōnem/debet habere defēsionē suā/magis iudiciali seueritate/⁊ executōne punitiua/q̄z ratiocinatōne curiosa p̄ scripturas aut v̄ba. Patet ex p̄cedentibꝫ Uerificat enī in talibꝫ ꝙ stultus v̄bis nō erudiet/qd̄ ⁊ experiētia quotidiana manifestat Jlla q̄ppe tales negāt p̄ que sola possunt et debēt ad viam veritatis reduci. ⁊ si nolūt aliq̄ credere nisi que repiūt in biblia inueniāt illic si poterūt formā sacramētorum. ⁊ ꝙ christꝰ miscuit aquā cū vino qd̄ ꝯsecrauit/⁊ ita de plurimis.

¶ Sequitur alter denarius regulaꝝ practicarū in expugnatōe erroris ⁊ errantiū circa materiā de laicorū cōmunicatōne faciēda de necessitate salutis sub vtraqz specie.

Debet potius hoc sacrū generale conciliū inuocare auxiliū brachij secularis si opus fuerit q̄z p̄ ratiocinatōes cōtra tales attenta sua determinatiōe que iā trāsit in rem iudicatā. Nihilominus in expugnatōne tali possunt aliq̄ doctores de cōcilio vel aliunde scribere vel aliter agere cōtra tales errores et errātes/p̄ ratōnes ⁊ p̄suasiōes ⁊ allegationes/quemadmodū fit nūc p̄ erroruz confutatōe p̄sens opusculū sub generalibꝫ regulis que possunt latiꝰ trahi ⁊ particularius applicari p̄ ratōes deductas añ decretū dicti concilij. ¶ Prima. In expugnatōne hm̄oi debet in p̄mis ꝯcedi p̄teruientibꝫ aduersarijs quicq̄d est theologice ⁊ rationabilit ꝯcedendū/vt aceepto illo in quo ē controuersia faciliꝰ et ꝯpendiosius ad erroris depositionē induci possint. Debet eniz cōcedi sicut ⁊ sancta synodus concedit /ꝙ aliquādo potuit fieri ⁊ factū est sine peccato/īmo cū merito/ꝙ aliq̄ laici ꝯmunicarēt sub vtraqz specie/sicut aliqñ fiebat ꝯsecratio in fermento ne iudaizare videret eccl'ia sicut et christus ⁊ forsan pluries post eum p̄mitiua eccl'ia ꝯsecrauit. ⁊ dedit hoc sacramentū post cenā. Concedat etiā ip̄is ꝙ ꝯ sacram scripturā nec autoritas hūana nec

ꝓsuetudo aliqua robur hz. ſz addaꝫ q̃ interpretationẽ vel expoſitiõez ipa recipit/ſicut in regulis deductũ eſt. ¶ Scõa. In expugnatione hmõi/ p̃ncipale illud circa quod verſaꝫ difficultas/ſicut in pũcto centro vl̃ cardine ẽ. Si cõmunicatio talis ſub vtraq; ſpecie ſit iuſſa generaliter a xp̃o ſub debito ſalutis eterne/ꝛ indiſpẽſabiliter ab homĩe quemadmodũ dicimus q̃ baptiſmus aq̃ eſt de neceſſitate ſalutis indiſpenſabili per hoĩez ſic q̃ nulla auctoritate vel ꝓsuetudĩe poſſit introduci vel inſtitui vt certi hoĩes nõ baptizarent baptiſmo aq̃. Diffinit aũt ſacr̃ ꝓciliũ/ꝛ veriſſime negatiuã/ ſicut nec ſumptio ſacramẽti talis ẽ neceſſitatis ante cibũ vel etiã poſt cibũ. Circa q̃ eſt remẽoranda diſtinctio neceſſaria et notãda q̃ circa miſtrationẽ vel inſtitutõnem ſacramentorũ. quedã ſunt de neceſſitate ſacramẽti et de iure diuino. quedã vero ſunt tãtũmodo de neceſſitate p̃cepti ꝛ de iure humano ſeu poſitiuo. Exemplũ in materia noſtra q̃ fiat ꝓfecratio p talẽ verboꝝ formã/ q̃ in tali materia panis. q̃ p̃ ſacerdotẽ. hoc ẽ ꝺ neceſſitate ſacramẽti ꝛ iuris diuini. Qꝛ aũt fiat in templo ſeu altari ſacrato. q̃ cũ talibꝫ veſtibꝫ ꝛ cũ lumine. q̃ cũ talibꝫ oꝛõnibꝫ. epl'a ꝛ euãgelio. ꝛ q̃ ieiuno ſtomacho/ ieiunio etiã nature. Hec inquã oĩa atq; ſiĩlia ſunt de ſolo p̃cepto hũano ꝛ variabili. Sicq; eccl'ia poſſet ex cauſis rõnabilibꝫ etiã p̃miſſa oĩa vel aliqua taliũ ĩmutare ꝛ ĩmutata ſub p̃cepto tradere/ſic q̃ tũc peccaret hõ faciendo illud in q̃ nũc mereꝫ. ꝛ q̃ trãſgrediẽdo peccaret. ¶ Tercia. In expugnatõe tali/declarari põt facilit̃ apud nolẽtes ꝓteruire/ vel ex affectu prauit̃ errare/q̃ ſumptio ſacrãmẽti ſub vtraq; ſpecie a laicis/ mõ nõ eſt/aut vnq; fuit de neceſſitate p̃cepti iuris diuini ſub pena dãnatiõis eterne. Attñ dũ fiebat a laicis p̃cipiẽte vel p̃mittẽte vel ꝓſulẽte eccleſia bñ fiebat/ſicut dũ ꝓficiebãt ſacerdotes in fermẽtato. Hũc ꝯo dũ certa rõne inolcuit oppoſita ꝓsuetudo p eccl'iam laudata ꝛ iuſſa/q̃ iuſſio patet ex tali ꝓsuetudine q̃ eſt optima legũ interpꝛes. Sũptio talis temeraria ẽ/ꝛ p̃ſumptuoſa/ſcãdaloſa/ſeditioſa/ꝛ eccl'iaſtici ritus turbatiua/ꝛ ex ꝓſequẽti eterne damnatõis inductiua. ¶ Nec valet cũ inducũt q̃ laici plus mereñ ſumendo ſub vtraq; ſpecie q̃ ſub ſola forma panis. Rñdeñ falſum eſſe/q̃ melioꝛ ẽ obediẽtia q̃ victime. Et quia põt eccl'ia ꝓhibere aliq̃ q̃ p̃ñt aliqñ meritũ augere in aliq̃bus ꝓpter melius bonũ cõe adipiſcendum vel malũ declinandũ. ¶ Quarta. In expugnatione tali dicendũ ẽ aſſerẽtes talẽ ſumptionẽ eſſe licitã ꝛ vtilẽ laicis ſub vtraq; ſpecie tantũ errãt q̃tũ illi/q̃ dicũt eã eſſe neceſſariã de neceſſitate p̃cepti diuini/ꝛ iuris ĩdiſpẽſabilis q̃ſi ſacr̃i. Patet qm̃ iſti ſcõi damnãt aptiſſime de hereſi oẽs ꝛ ſingulos qui nõ volũt laicos talit̃ eſſe cõicandos/ꝛ ponũt eos extra eccl'az. Et ita ꝓſequẽter reputãt q̃ ſola generalis eccl'ia ſit apud eos/ſiẽ olim fuit tp̃ibus Auguſtini de donatiſtis. que q̃ horrẽda ſit p̃ſumptio videre ſtupor eſt Et valde notãdũ eſt q̃ ex hac auctoritate chriſti. Niſi mãducaueritis carnẽ filĩ hoĩs ꝛ biberitis ſanguinẽ/nõ habebitꝫ vitam in vobis. Joh̃. vi. volũt ꝓcludere inuitabiliter errorẽ ſuũ/et nõ attendũt q̃ in eodem capitulo chriſtꝰ p̃miſit. Ego ſũ panis viuꝰ. ſi quis mãducauerit ex ꝟ pane viuet ineternũ. vbi nihil loq̃tur de potu. ꝛ iõ mendacem faciũt chriſtũ. ſi req̃raꝫ etiam cum manducatõe ſacramẽtali panis ſumptio etiã vini ſacramẽtalis. quoniã dictuꝫ ſuũ eſt vna cõditional'. Si quis. cuiꝰ oppoſitũ cõſeq̃ntis ſtat f̃m eos cũ antecedente ſumpto in ſe/ꝛ f̃m verba ſua. ĩmo conſequẽs ꝟ modo repugnat antecedẽti. ¶ Eſt ĩ ſup mirabile q̃ ex illo vno verbo volũt cõcludere q̃ ſacramẽtal' ſumptio corpis et ſãguinis chriſti cadat ſub tãta neceſſitate ſalutis ꝛ iuris diuini ſiẽ baptiſmꝰ aque/ cuꝫ oppoſitũ manifeſte pateat p doctoꝛes/ qm̃ ſine tali ſumptiõe ſtat ſalus/ſaltẽ in puulis ꝛ pueris citra pfectũ vſum rõis/ſicut obſeruat eccl'ia/q̃uis repiatur ex quadã epl'a Cypriani/q̃ puuli quattuoꝛ annoꝝũ recipiebãt aliq̃ corpus chriſti. Ponit̃ eĩ pro miracl'o puerũ vnũ talẽ q̃ oblato cibo idolis ĩmolato nolebat aut nõ poterat comedere/ſed bene de pane cõſecrato guſtabat ſi bene memini. ¶ Quĩta. In expugnatõe tali reſpondendũ ẽ ad auctoritates aduerſarioꝝ inductas /primo q̃ aliq̃ concedunt̃ p q̃nto fundamentũ ꝟitatis dicũt eſſe ſacraꝫ ſcripturã ꝛc̃. ſed rite intellectã. Ille ſimiliter ꝓcedunt̃ pro q̃nto dicũt ſacramẽtũ altaris aliqñ ſumptũ fuiſſe a laicis ſub vtraq; ſpecie. q̃uis ꝓbabiliꝰ videaꝫ q̃ hec obſeruatio nunq; a tpe doctoꝝũ cõmuniꝰ apud oĩes extiterit Ille que dicunt ſacramentũ altaꝛ ĩtegre ſumi debere ſicut exp̃ſſius int̃ oĩes

allegatos tradere videt̃ Gelasius papa de
ꝯsecratõe dist. ij. comperim⁹. debẽt exponi
de sacerdotib⁹ eccl'ie qui celebrãt ꝓ toto po
pulo apud q̃s semꝑ fuit ⁊ est de necessitate
p̃cepti saltẽ eccl'e ꝙ sub vtraqz specie ꝯmũi
carent/intãtũ ꝙ plus obligant̃ h̃ facere q̃ꝫ
ꝙ ieiuni celebrent/iuxta cõsiliũ doctorum
dicentiũ ꝙ vbi hõ veniens ad ꝑceptionez
sanguinis repit primo ibi aquã/ quam pu
tans fuisse vinũ degustat/⁊ ita frangit ieiu
niũ nature/debz ꝯsecrare nouiter vinuz et
ita sumere. Et ita dicit̃ popul⁹ sanguinem
bibere/quia mĩstrãtes pro eis illũ bibunt/
ꝓut intelligunt̃ autoritates inducte ex ca
nonib⁹ eccl'ie. ⁊ iuxta ꝟbũ Augustini p̃di
ctũ Crede et bibisti. Est enĩ manducatio
⁊ bibitio iuxta cõmunẽ distinctionem du
plex. Una spũalis ꝑ fidem et amorẽ/que
necessaria est in adultis. Alia est sacramen
talis que si sit sine spũali nedũ non ꝓficit/
sed officit. Cadit tñ in p̃cepto dũ eius sum
ptio nequaq̃ contẽnit̃/ prout de ꝯfirmatõ
ne ⁊ extrema vnctõe dicit̃ a doctorib⁹ /que
dicunt̃ esse sacramẽta nõ necessitatꝫ. Et de
hoc sacramẽto notet̃ q̃d egit venerabilis
Hugo de sctõ victore ĩ morte sua. Ex quo
colligit̃ sumptionẽ sacramẽtalẽ nõ esse ne
cessitatis sicut baptismũ ⁊ ex alijs notatis
sup quartũ sentẽtiaꝝ ꝑ doctores dist. xi. et
ꝑ glosas Joh. vi. Et prime ad Chorin. xi.
¶ Sexta. In expugnatõe tali sunt inducẽ
de autoritates doctorũ sacre theologie qui
scripserũt in hac materia/quas hic omitti
mus partim/quia fuerũt sufficient̃ allega
te in hoc sacro concilio añ damnatõem er
roris p̃dicti. partim qꝛ multe sunt vulgate
⁊ note. Deniqz quia stat ꝓ parte hac experi
entie testimoniũ vbilibz diuulgatũ/ q̃le q̃
negaret debet nõ ratõne sed sensu ⁊ flagel
latione cõpesci ¶ Septima. In expugnati
one tali ꝓficere videret̃ ꝙ serenissim⁹ rex ro
manoꝝ inuocatus a sacro ꝯcilio acciperet
factũ illud proseq̃ndũ ⁊ terminandũ sic̃ et
alias hereses in bohemia/ cũ potẽtia etiaz
brachij secularis. Attento p̃cipue ꝙ p̃sens
fuit ⁊ est in ꝯcilio vbi facta sunt decreta in
hac parte. Attẽto p̃terea ꝙ in regno fratris
sui cuius est successor hec heresis habz ex
ordiũ. ⁊ nisi ꝓuideat̃ serpet in longinquũ.
¶ Octaua. In expugnatõe tali videret̃ mlt̃
tum ꝓficere p̃ꝑtim apud bohemos si con
ciliũ aut supposita eius palã ostenderẽt ne
dum verbis et epistolis sed factis ⁊ exem
plis ꝙ nõ ex odio vel inuidia ꝓcedit̃ ꝯtra
eos/sed zelo solo fidei ⁊ salutis animarum
Et hoc tunc fiet eis ꝑsuasibile si videant ⁊
sentiant in factis ꝙ querit̃ in hoc concilio
extirpatio omniũ errorũ sine acceptiõe gẽ
tis alicuius vel ꝑsonaꝝ. Et ꝙ nõ solis eis
fiat sicut nec fiet dño concedẽte ꝑsecutio ⁊
non alijs deterius aut nõ minus errantib⁹
det̃ fauor/dissimulatio aut etiam defensio
¶ Nona. In expugnatõe tali videret̃ maxi Q
mũ esse p̃iudiciuz/si nõ libere conuenirent
theologi collatões mutuas cũ charitate ⁊
absqz ꝯtentõne freq̃nter habituri/cũ ꝓ cau
sis minorib⁹ et ꝓphanis/fiat quotidie ali
orum ꝯuẽtio. Rursus oportet ꝙ stilus ꝓce
dendi theologicus obꝑuet̃/ nõ litigiosus
aut ꝓphanus. Sup qua re alibi scriptuz
reperit̃ amplius. ¶ Decima. In expugnati
one tali viderent̃ idonei eẽ q̃ꝫtum ad expu
gnatõnẽ doctrinalẽ theologi vniuersitatũ
illarũ /que nõ debent a dñis bohemis de
odio vel inuidia haberi ratõnabilit̃ suspe
cti/et q̃s constare põt in alijs materijs sin
ceriter ⁊ ꝟaciter ⁊ cõstanter hacten⁹ decer
tasse sine nota heresis vel erroris ĩ alijs ma
terijs. Et ad h̃ non dubiũ est parati sunt ĩ
ter cet̃os theologi de alma vniuersitate pa
risieñ. qui magno in numero p̃sentes sunt ĩ
hoc concilio Sunt ⁊ de alijs vniuersitati
bus p̃claris tã numero q̃ꝫ merito theologi
p̃cellẽtes. ¶ Unde dicũt eoꝝ plurimi q̃ sup
hoc fuerũt simul ꝯgregati ꝙ cõsuetudo li
cite ⁊ rõnabiliter fuerit introducta de non
ꝯmunicãdo laicos sub vtraqz specie. p̃ser
tim post multiplicatõem fideliũ. Et h̃ pro
pter euitationẽ multiplicis ꝑiculi /irreue
rentie ⁊ scãdali circa susceptionẽ hmõi bñ
dicti sacramẽti. Primũ ꝑiculũ in effusio
ne. Secũdũ in deportatõe d̃ loco ad locũ.
Terciũ in vasorũ sordidatõe que deberent
esse sacrata nec passim tractata vel tacta ã
laicis. Et mlt̃omin⁹ deberet vinũ cõsecra
tum vendi apothecis/sicut fit apd̃ tales vt
dicit̃. Quartũ in barbis longis laicorum.
Quintũ in cõseruatõne ꝓ infirmis/quoni
am possit in vase acetũ generari/ ⁊ ita desi
neret ibi esse sanguis christi. nec suscipiẽdũ
esse/nec nouiter cõsecrandũ sine missa. Et
fieri posset ꝙ daret̃ acetũ purũ ꝓ sanguine
christi. addito ꝙ in estate bibliões aut mu
sce generarent̃ q̃ntũcunqz esset vas clausũ.
q̃nqz etiã putresceret/ aut fieret velut abo
mĩabile ad bibendũ. ⁊ hec ratio est efficax

valde. Et ex alia rõne qñ alij multi pbibiſſent. Et querit in quo vaſe fieret conſecratio tãti vini/cũ tum requireret in paſcate p decem aut viginti milib⁹ ꝑſonaꝝ? Sextũ dãnuz eſſet in ſumptuoſitate vini/ſaltẽ apud multas ptes in q̃b⁹ vix inuenit vinũ ad celebrandũ. ⁊ alibi chare cõparat. Eſſet preterea piculum in ꝯgelatõe. Eſſet rurſus periculũ in falſe credulitatis inductõe. ⁊ hoc multiplicit. Primo q̃ tanta eſſet dignitas laicoꝝ circa ſumptõez corꝑis xp̃i/ſicut ⁊ ſacerdotum. Scõo q̃ hoc facere ſemp fuit ⁊ eſt neceſſitatis/⁊ ita perierũt oĩs ⁊ pereũt aliter ſentiẽtes facientes aut docentes. Et oẽs generaliter tã clerici cũ doctores ⁊ plati qui nõ poſſetenus oppoſuerũt ſe tali cõſuetudini/verbis ſcriptis aut ſententijs/⁊ q̃ ſacrã ſcripturã omẽs illi querterẽt. Tercio q̃ virtus huius ſacramẽti nõ eſt p̃ncipalius in ꝯſecratõe cũ in ſumptiõe. Quarto q̃ eccl'ia romana nõ rite ſentit de ſacramẽtis/nec in hoc eẽt imitãda. Quinto q̃ ꝯcilia generalia ⁊ ſp̃aliter Conſtañ. errauerũt in fide ⁊ bonis moꝛib⁹. Sexto multipliciter occaſio eſſet ſeditionũ ⁊ ſciſmatũ in xp̃i anitate noſtra/ſicut expientia nũc manifeſtat in Bohemia/q̃ ſeditio nedum ad ſp̃ualem ſed tempalẽ diſſipationẽ tendit niſi dei puidẽtia ⁊ regis Romanoꝝ prudẽtia puideãt ⁊ p̃diſponãt ¶ Finit tractat⁹ aduerſus hereſim nouã de neceſſaria cõmunicatione laicoꝝ ſub vtraq̃ ſpecie raptim editus Conſtantie. Anno dñi. M.cccc.xvij. die.xx. Auguſti.

Incipit tractatus

eiuſdem magiſtri Johãnis de Gerſon/de pbatione ſpirituum.

PRobate ſp̃ũs ſi ex deo ſunt/iubet diſcipulus ille quem diligebat Jeſus. Neq̃ em̃ neſciebat illã coapoſtoli ſui ſententiã. Angelus ſathane trãſfigurat ſe in angelũ lucis/ſic vt fiat demonium meridianũ/duz p tenebris erroꝝ q̃s ad tempus celare p̃mittit/lucem veritatis clarã ſe fingit offerre. Patuit hoc apõ ſanctum Martinũ viſibiliter. patet apud alios plurimos inuiſibiliter/duz teſte Bern. ſub ſpecie magni boni ⁊ ardui/grande peccatũ opit ſuggerit ⁊ iducit. ¶ Probare ſpiritus ſi ex deo ſunt/nõ cuilibet datum eſt/ſed aliq̃bus p ſp̃m ſanctũ/q̃ vnus exiſtens diuiſiones gratiaꝝ diſtribuit ſingulis put vult/ad edificationem coꝛpis xp̃i. qõ ẽ eccleſia/cui nunq̃ defuit in neceſſarijs. Sic̃ igitur nõ omniũ eſt ꝑphetare/nec euãgelizare omniũ eſt. nec omniũ interp̃tari ꝓmones/ſed aliquoꝝ ex officio vſq̃ in finẽ ſeculi. Sic nõ omniũ eſt ꝑbare ſp̃ũs ſi ex deo ſunt/ſed q̃bus datũ eſt. q̃les ſunt ſpirituales quos vnctio docet de omnib⁹. qui ⁊ de omnib⁹ iudicant etiã inter diẽ ⁊ diẽ. Quale donũ btũs Martinus ⁊ Anthonius et plures alij legunt̃ habuiſſe. ¶ Probare ſpiritus ſi ex deo ſunt contingit multipliciter. Uno quidem mõ p modũ artis ⁊ doctrine generalis/ſicut p eruditionẽ ſacraꝝ ſcripturaꝝ/diligenti pioq̃ ſtudio acquiſitam. Sunt nimiꝝ ſcripture in quib⁹ putamus nos fidem habere ꝯtinentes artem/falſos ꝑphetas a veris/⁊ ab illuſionib⁹ reuelationes cognoſcendi. Alius inuenit modus p inſpirationem intimã/ſeu internũ ſapoꝛez ſiue p experimentalem dulcedinẽ quandã/ſiue p illuſtrationem a montib⁹ eternis/efugantẽ tenebras oĩs dubietat̃. Hoc autẽ eſt manna abſcõditũ ⁊ nomẽ nouũ ĩ calculo ſcriptũ/quod nemo nouit niſi q̃ acceperit. Hoc Grego. in dyalogo. ℔ Aug⁹ in de ꝯfeſſiõe de ſeipo ⁊ mr̃e. hoc Hugo ỹ arra aãe cũ pluribꝫ alijs notauerũt. ¶ Probare ſp̃ũs ſi ex deo ſunt p regulam artis generalẽ et infallibilẽ p particulari caſu aut ñ poteſt aut vix põt humanitus fieri ſed requirit donũ ſp̃ũſſancti quod ap'ls nominauit diſcretõem ſpirituũ/quo dono fit vt mens nedũ in ſe ⁊ de ſe ſciat ꝑbare ſp̃ũs ſi ex deo ſunt. ſed etiã de alijs ⁊ in alijs noſcit Hic autẽ eſt modus terci⁹ alius a p̃dictis ꝑbandi ſp̃ũs. quoniã p̃mus eſt doctrinal' ſecũdus ẽ expimentalis. tercius officialis ex officio hierarchico atq̃ ſp̃uali dono cõceſſus. Itaq̃ ſicut nemo nouit q̃ ſunt ſpiritus niſi ſp̃ũs. ita nemo ꝯgſcit infallibili certitudine ea que p ſolã expimentalẽ noticiã vel ſentimentũ interi⁹ et ſenſũ agunt̃ in alterius animo. Quẽadmodũ ĝ tradere regulã generalẽ q̃ diſtingueret infallibiliter inter viſionẽ ſomnialẽ et illã q̃ fit in vigilia/nullus facile poſſet ꝑp̃ varias ſiꝛitudines inter vtraſq̃ viſiões. multo magis ĩ ꝑpoſito. Scit nihilomin⁹ hõ vigilãs ſe certitudinaliter et expimentalit̃ videre/cũis ñ ignoꝛet ſe habuiſſe ĩ ſomnijs viſiões valde

vicinas ꝛ silꝫes sue vigilie/ adeo ꝙ somniū suū narrare somniādo qñq; videaꝫ. ꝙuis dicat Seneca esse vigilātis somniū narrare. Scit silꝫ homo spūalis in vigilia vere lucis diuīe positus/ videre se diuīa q̄ vidz vere sentire/ odorare et sape. Quare ꝛ qꝛ vigilat. Potest nihilomin⁹ recogitare ex se vl̄ alīs ꝙ nōnunq; ponīt i q̄dam somnio naturalis cognitōis aut diabolice illusionis. q̄ dū sic se habz et quodāmō dormit ad diuina putare pōt ꝙ vigilet ad ea. sicq; fallit. Uidit hec btūs Greg. asserēs spūs pphetarū non sp esse in ptāte vl̄ distincta cognitione pphetarū. Probans ħ p Nathan q̄ ad dauid cogitantē edificare domū dei respondit. Omne qđ est in corde tuo vade et fac. qm̄ dñs tecū est. Cui⁹ cōtrariū ipa nocte reuelauit ei deus. ¶ Probare spūs si ex deo sunt ex pmo modo (qui magis ē ad propositū/ vicz p scripturā sacraz et eruditos bonos in eadē/ quia de puerse viuentib⁹ q̄le iudiciū nisi puersum ꝛ illusoriū reportare sperabimus) cōtingit multiplicit ꝛ sufficienter q̄tum ad pīsentē spectat militiaz/ et ad statū ꝓmunē viatorū. Qua sup re nedū vnū et ab vno sed plures a diuersis tractatus ꝓpositos inuenim⁹ q̄s nūc manualit habere fas esset/ ꝛ diligēter inspicere dū i ħ sacro cōcilio queriꝫ tractari de canonizatiōne sanctorū/ et examinatōe doctrinaz sua rū/ pīcipue vni⁹ que Brigitta noīaꝫ assueta visiōib⁹ quas nedū ab angelis/ sed a xpo ꝛ maria et agnete ꝛ ceteris sanctis familiaritate iugi sicut spōsus ad sponsaz loquit. se asserit diuīt⁹ suscepisse. ¶ Est aūt vtrobiq; vel in approbatōe vel in reprobatōne piculū. Approbare enī falsas ꝛ illusorias aut friuolas visiōes p veris et solidis reuelationib⁹ q̄d indignius? quid alien⁹ ab ħ sacro concilio? Reprobare ꝺo nunc eas q̄ multipharie multisq; modis q̄quauersuz p diuersas natōes pbate dicunt/ nō parua exinde scandalorū in christiana religiōe et deuotōe populorū formidatio. Deniq; in ipo etiā silentio ꝛ dissimulatōne/ exquo res in mediū posita est/ nō nihil esse discrimīs ptimescimus. Inuenire ꝺo mediuz aliqđ vel expediēs inter hec extrema. laudabile quidē sit aut affectabile sit nec dū satꝭ cerni
T mus exploratū. ¶ Probare spūs p moduz artis et doctrine/ sicut tota deinceps versabit intētio/ nēo pfecte pt p solā sacre scptu re eruditionē/ qui nō etiā expert⁹ sit in se-

metipo variā affectionū spiritualiū pugnam. tanq; ascenderit nunc in celos/ nunc descēderit in abyssos/ et viderit mirabilia dei in pfundo. Nam qui nauigant mare ħ mysticū diuersaz affectionū q̄si collidentium se fluctuū/ enarrāt mirabilia eius. Inexptus autē taliū quid nouit eoꝝ? Hic autem est quartus modus pbatōis spirituū. Ceterū puto differentiā inter homines q̄s loquimur/ vnū theologū/ alterū contēplatiuū talem esse. qualis est inter peritū in arte medicine/ et inter expertū seu practicuz in eadem/ qui duo posse cōuenire in eodez nullus dubitauerit. Sic fit et fieri potest domino ꝓpicio/ vt idē sit in scripturis sacris eruditus/ qui simul in cōtemplatiōis exercitatōe pbatus est. Nunc vero talē habere vult materia pīsens/ sicut al's scripsisse dum de tractatu quodā spiritualiū nuptiarū sermo fieret meminim⁹. ¶ Probare vero spiritus isto modo doctrinalit/ dum querimus in alienis psonis/ quarū corda neq; videri neq; scrutari daꝫ. oportet vt ab operib⁹ signa sumam⁹/ dicente christo. A fructibus eorū cognoscetis eos. Fallit tamē vnū signū vel pauca si nō in vnū plura cōglobauerimus. Ita enim tradit Tullius. ita Boetius. ita Aristoteles in cōiecturali causa faciendū. Sed quoniā infinita ē q̄dem hmōi signorū confusio/ coartem⁹ ad pauciora et dicamus sub hoc metro. Tu quis. quid. quare. cui. qualiter. vnde reqre. Quis est cui fiat reuelatio. Quid ipa cōtinet et loquit. Quare fieri dicit. Cui p cōsilio detegit. Qualiter viuere ꝛ vnde venire reperit. ¶ Probatio spirituū dū queriꝫ fieri cōsideꝫ in ꝓmis psona suscipiēs visiones si sit boni et discreti iudicij ratōis naturaꝫ/ qꝛ leso cerebro turbaꝫ iudiciū rōnis. Si lesus fantasias patiaꝫ nō magnopere q̄rendū est a q̄ spū veniāt melācolice illuso rieq; visiones vt ptz in freneticis/ ī egrotꝭ varīs/ q̄ vigilātes se talia videre putāt audire gustare ꝛc. q̄lia somniātes patiuntur. Habz ꝓterea q̄libz passio pfundata suam lesiōem/ suā ebrietatē. suū (vt Origenes lo-ꝗtur) demoniū. Patet in philocaptis/ īzelotipis ꝛ iracūdis/ in īuidis et auarꝭ. Un poeta. An q̄ amāt sibi somnia fingūt. Queritur ergo si psona sit nouicia in zelo fidei. qꝛ nouici⁹ feruor cito fallit si regēte caruerit/ presertim in adolescentib⁹ et feminis/ quarum est ardor nimi⁹/ auidus/ varius/

BIBLIOTEKA GŁÓWNA - UNIWERSYTET MIKOŁAJA KOPERNIKA w Toruniu

effrenis/ideoq; suspectus. Rursus plim̃ refert attẽdere q̃lis sit et fuerit psona. qualiter erudita. quib⁹ assueta. quib⁹ ōlicata. cũ q̃bus cõuersata/si diues vel egena? In prima supbiã vel secretã voluptatẽ in altera fictõnem tenebimus. Hoc sup oĩa prueni et obstuare ne lateat interior supbia spiritu alis quã Bernard⁹ vere notat subtile malum/quoniã t hec de hũiliatõe sua nascit. de sordib⁹/et cilicio/de ieiunijs t virginitate. ĩmo t de sua morte suoq; ꝺrio trahit originẽ. Quid igit erit tutũ a supbia/cum nec ipa virtus tuta sit ab ea? Est autez supbia quedã in intellectu/dũ nõ vult subijci alieno iudicio/sed ĩnitit ꝓprio. Quedã ĩ voluntate/dũ renuit obedire. et hec citius deꝓhendit/ideoq; facili⁹ corrigit q̃ prima.

U ¶ Probatio spirituũ respicit nedũ psonam q̃ visiões patit/sed visionũ qualitatẽ si vera sũt oĩa/etiã vsq; ad minimã ꝓpositiõez. quoniã in spiritu ꝟitatis falsitas non est. in spiritu autẽ mendacij mille qñq; sunt veritates apte vt in vnica latẽti falsitate deciat. Hac rõne phibuerunt a testiõnio veritatis quã fatebant/christ⁹ demoniacos et Paulus phitonissas. Si ꝓterea sit in visionib⁹ sapiẽtia que de sursum est cũ suis titulis quos Jacob enũerat. primũ inquit pudica est. deinde pacifica. modesta. suadibilis. bonis ꝓsentiẽs. plena misericordia/et fructib⁹ bonis. iudicãs sine simulatõe. Si rursus excedant he visiones cõmunẽ intelligendi modũ/vel in scriptura sacra positum/vel in ratõne naturali vel morali collocatũ. quia si nõ /videret illud ascribi frustra reuelatõi. Quod in scriptura semel locutus est deus (sicut Job loquit) idipm̃ ñ repetit. Onerosum quippe esset ne dicam⁹ vanũ visiões sup visiones in ĩmensuz mltiplicatas debere recipe tãq; ab ore dei plas/ac deĩde certissima fide credẽdas. Sicq; demũ nostra fides nr̃aq; religio quam deus (teste Augustino) voluit sub paucissimis ꝓtineri articulis/redderet plus absq; vlla ꝓparatõe q̃ lex vetus onerosa. Hinc clare memorie magister Henric⁹ de hassia cõprimendã esse tot hominũ canonizatõnez scripsit. Hinc alia ratio sumit/q; omisso diuinaz scripturaz studio magna pars christianoz ad has visiões ideo placẽtiores q; recẽtiores ꝙuertẽt oculos t aures pruriẽtes sicq; necessaria nescirẽt. q; iuxta Senece ꝟbũ supuacua didicissent. Sint oportet in oĩ reuelatõe moyses t helyas. hoc est ꝑm venerabilẽ Richardũ testimonia legis et ꝓphetarũ/ꝓ totũ alioq̃n suspecta est. Et inde fit ꝑspicuũ q; necessarij sint theologi in canonizatõib⁹ sanctorũ/et examinatione doctrinaz. ¶ Probatio spirituũ requirit vt psona cui visiones hmõi recitãtur/habeat se prudẽter t cautissime/ꝑstim in ꝓncipio cõsideret acriter q̃re mouet hec psona secretũ suum pandere. sup q̃ fiet ista consideratio. Caue ergo q̃squis eris auditor aut ꝓsultor vt nõ applaudas tali persone. nõ obinde laudes eã. nõ mireris quasi sanctã dignãq; reuelatõib⁹ atq; miraculis Obsiste ꝓti⁹/increpa dure/sperne eã cui⁹ sic exaltatũ est cor t elati sũt oculi/vt ambulet in magnis et mirabilib⁹ sup se. vt digna sibi videat q̃ non hũano aliorũ more opet salutem suã/ꝓ doctrinã. s. scripturaz et sanctorũ/cũ dictamine rationis natural/nisi consiliũ habere ꝓsumat. et putet neduz ab angelis sed a deo. nedũ semel ĩ necessitatib⁹ sed pene iugit/velut in quotidianis collocutõibus. Talẽ admone nõ sublime sape/sed sape ad sobrietatẽ. qm̃ verissime ait qui dixit. Supbia meret illudi. t eo digni⁹ q; ĩ star pharisei latentẽ heretemq; ossib⁹ supbiã/sicut nec phisicus febrilẽ calorẽ/supbo attẽdit. Quid enĩ facilius q̃ se vilissimum peccatorẽ dicere. sed ꝟaciter simpliciterq; ita sentire ex intimis /hoc diuini muneris nõ hũani soli⁹ exercitij. Enarrent exempla sanctorũ patrũ q; curiositatẽ hmõi visionũ vel miraculorũ pniciosissimã fallacissimãq; refugerũt. A qua se Aug⁹ liberatũ in suis confessiõibus gl'at in domino. quam ꝓterea dñs Bonauẽtura abhorrẽdã nimis esse determinat. totoq; conatu repellendã. nunc oratõib⁹. nunc increpatõnib⁹ seu flagellatiõib⁹ ꝓpe mentis et corpis. exemplo illius qui vt tẽptatõe careret supbie/quesiuit et obtinuit a domino/ vt ꝓ tres menses demoniaca vexaret obsessione. Alter sanctorũ patrũ dum sibi demon trãsfigurat⁹ i christũ diceret. Ego sum christus psonaliter te visitãs/q; dignus es/cõfestim claudit oculos vtraq; manu vociferãs. Nolo ħ christũ videre/satis est ipm̃ in gl'ia si videro. moxq; disparuit. Alter sub alijs verbis simile in hmõi illusiõe ꝟuauit humilitatem. Vide inq̃t ad quem missus sis. ego certe talis nõ sum q; dignus sum ħ videre christum. Alterũ quia nolebat ĩtrare tẽplũ

dicēs sibi satis esse qꝛ oculis coꝛpeis aspexisset christū. colligauerūt cathenis. soluere ieiuniū. carnibꝫ vesci. vinūqꝫ bibere cōpulerūt. sicqꝫ tumoꝛe ꝓpresso sanatus est.
¶Opponet forsitan aliqs ex apl'o iubente Nolite inqt spiritū extinguere. Si sit ergo visio a spiritu sctō/que nihilomin⁹ repellit q̄d ℔ est nisi spūi sctō resistere/suāqꝫ nascentem gr̄iā suffocare? Sed ꝓfecto spūs sctūs qui se dat hūilibꝫ nequaq̄ et humiliatōne quā p̄dixim⁹ se subtrahet. Intrabit poti⁹ ꝛ ī bñplacito suo deducet victoꝛ sup excelsa animā hanc ī oculis suis vilē ꝛ absqꝫ vlla ruga fictōnis humilē ꝛ simplicē. Poꝛro dici nō p̄ōt q̄ꝫtū hec curiositas vel cognoscendi futura ꝛ occulta/vl' miracl'a vidēdi vel faciēdi/fefellit pl'imos/ꝛ a vera religione freq̄nter auerterit. hinc supstitiōes ī populis que religionē inficiūt christianam/ dū sicut olim iudei sola signa q̄runt dum imaginibꝫ exhibēt latrie cultū. dū insuper hominibꝫ necdū canonizatis scp̄turis q̄ꝫ nō autēticis/plusq̄ꝫ sanctis ī euāgelio p̄e
y stant fidem. ¶Probatio spirituū ꝓsiderat quare fieri dicunt visiōes p̄sertiꝫ quo fine nedum p̄imo/nedū apto sed occulto ꝛ lōginquo. ¶Potest itaqꝫ finis p̄im⁹ appare re bonus ꝛ salubꝛis et deuotus/ad edificationē aliorū q̄ tandeꝫ ꝓlabet in multiplex scandalū/dū vel non respondebūt vltima p̄mis/vel aliud falsuꝫ fictūqꝫ dep̄hēdetur in p̄sonis fuisse. qđ reputabat sc̄itat⁹ ꝛ deuotōis. Docuit hoc etas nr̄a de p̄dicatiōibus dominoꝝ Johānis ô varēnis. ꝛ Johānis hus et similiū. Rursus dū aliq̄d fieri potest p humanā industriā. sit ℔ in vita. sit in doctrina. quare necesse est vel querere vel expectare diuinā celitus allocutionem Hoc nēpe tēptatōni dei q̄ꝫ honoratōi apparet simili⁹. Ceterū finis attēdend⁹ est q̄ refit ꝓmunicatio taliū visionū alteri p̄sone vtrū ad ostentationē vl' ad necessitatē. vtꝫ ad dandū vel recipiendū conciliū. vtrū fiat expto vel inexpto taliū. q̄ si videat hec p̄sona querere tm̄modo ꝓsiliū ne fallat vidēdum est si paratā se mōstrat obedire ꝓsilio alioquin tā de curatōe vix spes erit. quoniam vt dicit Johes climach⁹. nō iā eget demone tēptante se/qꝛ factus ē sibi demon.
¶Ātꝫo dicit aliqs. hec idcirco p̄sona non credit alieno iudicio/qꝛ de suo certa est per reuelatōem intimā et secretā. Sed ꝓfecto nō est diuisiōis deus vt vni timēti se reuelet vnū/et p alterū simili⁹ timentē euꝫ vt dicat vnū contrariū. Itaqꝫ si visio ex deo fuit nō dissipabit in hūiliante se sub alieno iudicio ꝓpter deū. sed vigoꝛabit amplius ꝛ vincet. ¶Quocirca tradim⁹ ꝓ cautela q̄ in hmōi visiōibꝫ nedū suspensuꝫ teneat iudiciū/exemplo beati Ambroſij et Luciani p̄sbyteri. ſꝫ dicat reuerēter cū petro. Exi a me dñe qꝛ peccatoꝝ sum/qꝛ vilis sum. q̄a visionibꝫ tuis indignus sum. quas ℔ neq̄ꝫ quero nec accepto sed repello. sit in celo nō in hoc seculo visio tua tota mercesꝫ mea dñe deus/et sufficit. quid ad me de visiōibꝫ tuis in hac vita. quid de supioꝝ meoꝝ monitiōibꝫ. mitte poti⁹ obsecro quē aliq̄n missurus es. ꝛ me meus spirit⁹ hūili tegat obscuroq̄ꝫ loco. ¶Altera p̄ōt addi sup huiusmodi visionibꝫ recipiēdis cautela/q̄leꝫ de somnijs tradidit vn⁹ dicens. Si monitiones aliq̄ bone inquit fieri videāt ī somnijs/vel ex p̄sona defunctoꝝ/vl' aliū de/recipiant. eas nō quasi somnia peni⁹ abijciendo. neq̄ꝫ eis ex aduerso velut autētic⁹ vel diuinis adherendo/recogitent potius tāq̄ꝫ rememoratōes alique ad faciendū bona vel mala declinandū/iuxta somnioꝝ qualitatem. ¶Probatio spirituū cōsiderat q̄liter et quō p̄sona que visiones se habere dicit conuersat. an in secreto vel ī publico. an in vita actiua vel ꝓtēplatiua. an in deuotione nimia que notā affert in vestimētis et ceteris. aut si cōmunē habet ꝓuersatōnem accōmodam his q̄bus cōuiuit. Hoc p̄cipue ꝓsiderare necesse est si sit mulier/qualit cum suis ꝓfessoribꝫ ꝓuersat ꝛ instructoribus. si collocutōibꝫ intendit cōtinuis/sub obtētu nūc crebre cōfessionis. nūc p̄olixe narrationis visionū suarū. nūc alterius cuiuslibet ꝓfabulatōis. Expertis crede nominatim Augustīo ac dño Bonauēture/ vix est altera pestis vel efficacioꝛ ad nocendum vel insanabilioꝛ. Quod si nihil haberet aliud detrimenti nisi tp̄is p̄cios⁹ latissimam hanc cōsumptōem/abunde diabolo satis esset. Habet aliud scitote. habet insanabilē videndi loquendiq̄ꝫ (interim ô tactu silentium sit) p̄uriginem. Euenitqꝫ illud de Didone apud poetam. herent infixi pectoꝛe vultus. Uerbaq̄ꝫ nec placidam membꝛis dat cura quietem. Cum tamen in pace sit dei locus. Nullus idcirco mirabitur si tales ad fabulas conuersi auertunt a veritate. Si p̄terea mulieres he curiose

agentes sunt quales notat apostolus/semper discentes et nunq̄ ad scientiā veritatis pueniētes. vbi aūt nō est ꝟitas sit vanitas ⁊ falsitas necesse est. ¶ Probatio spirituum cōsiderat vnde spiritꝰ veniat aut q̄ vadat. Itaq̄ Bern̄. testat hoc in se nunq̄ sciri datum esse qui tamē expertū se pluries asserit hūiliter sanctis pūs p̄sentiā ex intimo motu cordis siue mentis. Mirabit igit fortasse aliq̄s. quo pacto psona status iferioris dicat se frequēter agnoscere vnde spūs veniat/p̄sertim cū ꝺixerit christꝰ nicodemo. Vocem inq̄t eius audis et nescis vñ veniat aut q̄ vadat. Quid porro q̄ in spiritib⁹ diuersis multa in inspiratōib⁹ inuenit silitudo. Est enī spūs deus. spūs angelꝰ bonus. spūs angelus malꝰ. spūs humanꝰ tā rationalꝭ q̄ aialis. Potest autē simil visio spirari p quemlibet hunc spiritū suo modo. lōgeq̄ tñ diuerso/sed diuersitatē facilit er ꝓcipi quedā silitudo ñ sinit apud inexpertos taliū/qui neq̄ p seipos ex acumine ingenij. neq̄ p eruditionē in theologicis vl̄ phisicis disciplinis/neq̄ per alioꝝ traditi onē sciūt talia distinguere. Certe nec mirādum cū paucissimos iueniam⁹ q̄ plene sciunt secernere cogitatiōes et affectiōes sue rationalis anime vt ratōnalis est/ab illis q̄ sunt aialis. vicz in sensu cōmuni vl̄ organo fantasie. Quē inuenies p̄oꝝ extimentibus deū peccataq̄ fugientib⁹ q̄ semp ⁊ in omnib⁹ ad liq̄dū ꝓspiciat dū temptatōes vigent/si sensus eoꝝ sit tm̄modo in imaginatōe vl̄ cōsensus in ratōe. Adeo nō facile est discernere sensum a ꝓsensu. Quāto plꝰ habet difficultatis ꝓbatio q̄druplicis prenomiati spūs/dum vicz instinctus vnus vel inspiratō vehemēs tangit mentē/si sit a deo vel ab angelo bono/aut malo/vel a ꝓprio spiritu hūano. Cuius rursus sensus portio duplex supioꝝ et inferioꝝ ascripta ē. Cuius sentire diuisionē pfecte dat illud ꝟbum dei q̄ ꝓpingit vsq̄ ad diuisionē spiritus ⁊ aīe. Qualē in se diuisionē passa erat que exclamauit. Magnificat aīa mea dominū. Dehinc secernens spiritū ab aīa subiunxit. Et exultauit spūs meus in deo salutari meo. ¶ Dec interim sub ꝓpēdio cursim notata sint quatinus dū ad singularia descendendū erit/facilꝰ hac occasiōe sapiētiores dīj udicent psuasum habētes viuere hominē cuius nomen sit in libro vite/cui pluries et in pluribꝰ psonis huius tpis datum est expiri ⁊ practicare oīa que dicta sunt.

¶ Finit tractatus ꝺ ꝓbatione spirituū magistri Johis ꝺ gerson cancellarij parisien. in Constantia. Anno dñi. M. cccc. xv. in die sancti Augustini/tēpore generalꝭ concilij inibi celebrati/editus ꝓpter aliq̄ que de canonizatiōe Brigide in pfato ꝓcilio orie/bant sub. xij. ꝓsideratōib⁹ ꝓphensus.

Tractatus eiusdē

cancellarij parisien. de examinatōe doctrinaꝝ

a

Attendite a falsis ꝓphetis clamat christꝰ sūmus doctor noster. Cui cōsonat aplus suus doctor in veritate. Doctrinis inquit varijs ⁊ pegrinis nolite abduci. Patres et fratres/qui habet aures audiēdi audiat. q̄ nulla monitio salubrior. nulla si negligat poterit esse piculosior. Qnia sicut venenū corpus enecat/sic ꝓphetie false/sic doctrine varie ⁊ pegrine trahūt aīas ad interitū. nō qualēcūq̄ sz etnū Turbāt insup eccl'iam /policias demum oīes tpales ⁊ spūales euertūt. ¶ Quapro pter occasiōibus intra cor ab extraq̄ suscep tis. ꝓposuit nostra sedulitas opusculum componere quadruplici modo de examinatione doctrinarū. Primo theologicaliter. Secūdo exemplariter. Tercio phisicalit. Quarto practicaliter ¶ Primus modꝰ qui presentis est opusculi sex considerationes de examinatoribꝰ idoneis doctrinarū /et totidem de examinatōis arte ꝓstringet. q̄ notātur in his ꝟsibus. Concilij. papa. presul. doctor. bene doctus. Discretor quoq̄ spirituū de dogmate cēsent Qualis sit doctrina docens q̄s /q̄q̄ sodales. Si finis sit fastus questus siue libido. ¶ Protestamur i primis nihil nos in docēdo vel narrando fore dicturos /intentōe corrupta fauore vl̄ odio/sed tanq̄ in articlo mortis positi coram iudice deo volum⁹ cautelas insinuare cōtra falsas ꝓphetias suspectasq̄ doctnas maxime diebꝰ istis malis q̄ studiū theologie refriguit/q̄ magna ex pte dissipatus est vbi potissime florere solebat. Fiet insup ꝟmo p̄sens talibꝰ et ꝓ talibꝰ /q̄lis fuisse laudat iob q̄ sunt simplices et recti ac timētes deū ⁊ recedētes a malo/ne diabolꝰ cuꝰ ñ ignoram⁹ astutias improuisos forte reperiat seducatq̄. Tales alloquimur venerā/

dos patres carthusiēn. et celestinos / quos afflictos vt Job / oportet esse in terra hus que sonat conciliū. Conuenit ꝛ orientales esse p̄ susceptione lumīs gl'iosi quib⁹ testimoniū phibendū est de lumine. Alia deniq; iusti annūciat aliqñ vera / pl⁹ q̄ speculatores ꝓstituti in excelsum ad speculandū. ¶Quibus ante locutis discurram⁹ p vnāquāq; cōsiderationē / duodecim veritates aliq̄sq; cautelas miscendo

¶ Cōsideratio prima.

Examinator autenticus ꝛ final' iudex doctrinaꝝ fidem tangentiū est generale ꝓciliū Deducit hec ꝓsideratio p̄mitus autoritate general' ꝓcilij Cōstantien. cui forte par in duratōe nullū fuit. Forma decreti sui satis habet ꝛ posita ē in tractatu d̄ ptāte eccl'iastica / ꝛ in opusculo An liceat appellare a papa. Sumitur ī sup ab euāgelio cū ratōne talis ꝓfirmatio. Christus fuit supmus ꝛ optimus institutor eccl'ie nō deficiens ī necessarijs. qui et dixit. Ecce ego vobiscū sum vsq; ad ꝓsūmationē secli. Oportuit igit̄ in eccl'ia relinquere regulā infallibilē p̄ fide fuāda ꝛ dubijs emergentib⁹ terminādis. nō autē reperitur in terris altera tal' infallibilis regula nisi generale conciliū legitime ꝓgregatū. nā ꝑsona quelibet singularis de eccl'ia cuiuscūq; dignitatis etiā papalis / circūdata est infirmitate / et deuiabilis est vt fallere possit ꝛ falli. Propterea nō imparē posuit Augustinus autoritatē in eccl'ia ꝛ in euāgelio dicēs. Nō crederē euāgelio nisi me autoritas eccl'ie cōmouisset ¶Opponet aliq̄s q̄ ī agibilibus ꝛ ꝓstitutōibus hūanis vl' sentēnijs vel sctōrum canonizatiōib⁹ ecclesia falli p̄t et fallere fm iura ꝛ exp̄imētis plurimis. Respōdet secus esse ī his q̄ sunt facti vel iuris hūani / et in his q̄ sunt iuris diuini de necessitate salut̄ cognoscēdi. cuius modi sunt veritates fidei / p̄cipue articl'orum. ꝓpterea assistit specialius vbi ñ sufficit hūanū auxiliū. sicut in determinatiōe veritatū fidei q̄ in alijs in q̄b⁹ nō necessario stat salus. ¶Nihilominus attendendū est multiplicē esse doctrinaꝝ p̄ eccl'iam seu ꝓciliū vite sue approbatōnem. Quedā approbant vt certitudialit̄ vere necessarioq; credende. Quedam vt vtiles ad moralem religiosamq; doctrinā / sine mixtiōe falsitatis noxie / nō tñ sunt sic vt credant obligatorie. sed dicunt de pietate fidei. Quedam vero solum p̄mittunt vt legant non quin sint mixte falsitates / sed habent aliūde plurimas vtiles doctrinas / sicut sunt scripta multorū doctorū. Et ita Aug⁹ sua scripta recipi volebat. Noli inquit meis lr̄is quasi canonicis scripturis deferre. Et iterum. Negare nō possum nec debeo sicut ī ip̄is maioribus. ita multa esse in taz multis opuscul' meis / que p̄t iusto iudicio ꝛ nulla temeritate culpari. ¶Sumit hic duplex veritas. Canonizatio ꝑsone nō ꝓpellit firmiter adherere doctrine sue. Patet etiaz in martyrib⁹. vt in beato Cypriano. Patet de pluribus canonizatis quorū quotidie posit̄iones a scholasticis nō tenent / sed palam negant aut cū reuerētia si fieri p̄t exponūtur. ¶Altera veritas. ¶Debet cū maturitate maxima ꝛ nō sine grandi necessitate reipublice determiatio fieri in materijs fidei maxime cōdendo articulū vniuersalit̄ obligantē. Alioquin formidandū est de scandalo vel scismate nō faciliter extermiabili si qui dissenserint. Doceat nos scisma grecorū. Hac ratōne sacre theologie facultas parisiē. frequenter d̄ū querunt ab eadē decisiōes dubiorū quasi neutrorū / solet nō p̄ se totā dare determinatōnem / sed deputatos p̄ consilio dādo suos cōmittere. Quāto amplius hec autoritatis grauitas est in generali concilio / necnō in sūmo pontifice ꝓfuāda. Neq; tñ ita declinādū ē ad nihil determinādū / q̄ aptū in fide ꝛ moribus scādalū radicet ꝛc.

Cōsideratio scda

Examinator iuridicus doctrinaruz fidem tangentiū / papa supmus ē in terris post generale cōciliuz vel cum ipso. Deducitur autoritate canonum cum ratōne morali p̄ suppositā fide. Quoniam supremus in oñi policia iuris habz dubia circa policiā emergentia determinare vel interptari / vel declarare cū appositōne penarū in rebelles. hoc autē est iudiciū autoritatiuū ¶Diceret aliq̄s / nō oportz ita fieri / cū papa sit deuiabilis. nō ei est magis cōfirmatus q̄ petrus erat. Uñ reprehensus est a paulo eo q̄ nō recte ambularet ad veritatem euāgelij. Cōfirmat hec obiectio consideratōem p̄cedentē / sed plus infert q̄ oportet. Neq; enī p̄t assidue concilij generale haberi p̄sentialiter p̄ decisione dubiorum /

nec expediret passim ita fieri. Sup̄m⁹ autem in ecclesia faciliter adit̄. Qui si nollet omnino ꝑtinacit̄ ea que sunt fidei declarare. vl̄ erraret declarādo/supest iudiciū ꝯcilij. Porro nō seq̄tur. papa pōt in diffiniendo fallere vl̄ falli/igit̄ nō est iudex idoneus sicut in alijs ptz īstātia. ¶ Concludit̄ tamē ex hac radice duplex ṽitas. Prima ꝙ determinatio solius pape ī his q̄ sunt fidei non obligat vt p̄cise est talis ad credendū. Alio q̄n staret in casu ꝙ quis obligaret̄ ad ꝯtradictoria vl̄ ad falsū ꝯ fidem. Scd̄a veritas est ꝙ sn̄ia pape ligat om̄es fideles ad ñ dogmatizādū contrariū/nisi ꝑ illos aut apd̄ illos q̄ manifestum ꝯ fidē dep̄hendūt errorem ⁊ scandalū g̅nde fidei suo silētio fieri si nō opponerēt se/cognoscūt. Q; si fieret ꝓsecutio sn̄iarū ⁊ penaꝝ ꝯ eos sciant beatos esse q̄ ꝑsecutōem patiunt̄ ꝓpter iusticiam. Supest quoq; remediū cōcilij general̄. cuius finalis autoritatiua iudicialisq; ptās fundata ē indestructibilit̄ in illo ṽbo christi de correctōe fraterna. Q; si eccl̄iam non audierit sit tibi sicut ethnicus ⁊ publican⁹ Cui legi haud dubie subest papa/licz hactenus multis hec ṽitas nō placeret ꝓpt̄ inordinatū fauorē ad summū pontificem vel scripta sua male suscepta/pl⁹ q̄ ad christū et euāgelia Nunc aūt opposita falsitas est heresis exp̄sse dānata ꝑ conciliuz Constantieñ. cum alijs multis in vtilitatē totius policie christiane.

Consideratō tercia

Examinator iuridic⁹ ⁊ ordinari⁹ doctrinaꝝ hm̄oi ē p̄latus sua iurisdictōe cui ꝯmunicat inq̄sitor. Deducit̄ hec cōsideratio ꝑ canonicas monitōes ⁊ cēsuras p̄latoꝝ exhortatiuas/vt dioceses suas extirpare studeant ab heretic; et heresib; ꝑniciosisq; doctrinis. Sumit̄ p̄t̄ea rō ꝓportionalis ad auctoritatē pape. necnon ꝑ ordinē hierarchicū figuratū in ꝯsilio dato moysi ꝑ ietro socerū suū. ¶ Sed notet̄ h̄ duplex veritas. Prima ꝙ nullus ep̄us inferior pōt condere articulū fidei catholice qui vicz ad totā eccl̄iam se extēdat. Nō enī potest in eos obligatōnem ferre q̄s nō habet in iurisditōe subiectos. Differt igit̄ determinatio pape/qm̄ generalis est ⁊ ad oēs catholicos se extēdit quo ad penā. Sic intelligere debēt dicētes nullū p̄ter papā condere posse articulum. Alioq̄n fallerent̄. qm̄ in suis diocesib; p̄lati ius habent cū appositione cauti ꝯsilij. ¶ Pro q̄ sit secūda veritas distinctōe p̄missa ꝙ aliq̄ sunt doctrine palam hereticales apud om̄es. Alie dubie simplicib; sed manifeste sapiētib; ⁊ perit;. Tercie veluti neutre habētes ꝑ se doctores cum ratiōib; ad vtrāq; ꝑtē ꝓbabilib;. nec ī vna tm̄ diocesi vel paucis sed apd̄ omnes xp̄ianos aut lōge pl̄imos. Est g̅ veritas ꝙ in p̄mis et secūdis autoritas inferioꝝ p̄latorū se extēdit ⁊ ad suos tm̄modo. In tercijs vero nequaq̄. qm̄ merito dicūt̄ maiores cause fidei ꝓpter difficultatē decisiōis cum ꝑiculo scandali. ideo sunt ad sedez ecclesie vel ad sedentē in ea summū pontificē referende. Juxta illud. Si quid ambiguū vel difficile ⁊c̄. vocans causam grandē nō ratōe materie sed ambigue difficultat; īterminatōne. Cuius distinctiōis ignorantia vel dissimulatio culpabilis/nō paucos depulit in errores scandalosaq; iudicia contra ordinariā et doctoralē potestatē nostra tempestate.

Consideratio q̄rta

Examīator partim autenticus partim doctrinalis hm̄oi doctrinarū est quilibet in sacra theologie facultate licentiatus aut doctor. Deducitur hec cōsideratio per formā verborū quibus dat̄ licētia magistral̄. Ego autoritate apostolica (dicit cancellarius) do tibi licentiā legendi/regendi/disputandi/docendi in sacra theologie facultate hic et vbiq; terraꝝ. In nomine patris et filij et spiritussancti Amen. ¶ Ex hoc absq; vlteriori deductione sumitur duplex veritas. Prima ꝙ doctores theologici nō sunt arcendi sine causa ratōnabili ab exercitio p̄dictorū actuuz quoniā papalis autoritas licentiā confert eis. nō ita tamē q̄n diocesani seu locorum ordinarij possint obsistere vl̄ non cōsentire ꝑ rationabili volūtate. Exemplum de potestate sacerdotali que equalis est in quolibet quo ad corpus christi verū. sed diuersificatur quo ad mysticū quod iurisditōnis respicit potestatē. Exemplū in magistris ī artibus/qui nō legunt semꝑ artes vbi volūt nisi scolasticoꝝ ꝯsensus habeat̄ ¶ At ṽo sumit̄ ex hac declaratōne veritas altera ꝙ doctores theologici non obligant̄ precise ex potestate sibi tradita predictos actus legendi. p̄dicandi ⁊c̄. passim exercere. Secus

de prelatis ordinariis/ quorum officio pastorali annexum est debitum vel obligatio predicandi etc. subdito sibi gregi. sic iungit apostolus hec duo. pastores et doctores/ quod romanifesta convincit. Oportet enim quosdam esse in ecclesia qui sint ex officio instituti tales actus exercere. Alioquin non fuisset instituta perfecte. Contra illud. dei perfecta sunt opera. Non autem sunt alii sic obligati per officium quam pastores simul et doctores/ et non soli doctores. ¶ Possent consequenter inferri veritates multe salubres de necessitate studii theologici/ nisi silentium breuitas indiceret. ¶ Dictum est precise et passim/ quoniam aliunde potest doctor theologus obligari predicare vel docere vel scripturas interpretari verbo vel scripto/ dum necessitas imminet hereticos et hereses repellendi. Aut quia videret ingratus donis dei/ quemadmodum loquuntur querentes/ si sacerdos non beneficiatus possit sine peccato ab omni celebratione cessare? Addit tercia causa dum specialiter mittit per ordinarium suum/ quo casu tenetur sibi de sustentatione sua sufficienter prouidere/ qua data iam contrahit obligationem quasi pastoralis in prefato doctore. Neque enim tunc dicere potest in velamen sui ocii. Nemo me conduxit.

Consideratio quinta

Examinator hmoi doctrinarum est. per modum doctrine quilibet in sacris litteris sufficienter eruditus Deducitur hec consideratio per illam maximam a sapiente et philosopho positam. Quod eorum quod quisque nouit est iudex bonus. Iterum quia nullis existentibus quibus conferret gradus licentie. quia vel nollent recipere vel nemo conferret. Possent nihilominus prelati secum assumere pro plebis eruditione et fidei concilio sufficienter in sacris litteris eruditos Hoc tamen obseruato quod dignus est mercenarius mercede sua. Contra illos qui precijs et magnis pensionibus conducunt procuratores et aduocatos vel sollicitatores causarum prophanarum. theologos vero vix vel gratis dignantur assumere Adeo terram sapit animalis homo. adeo querit non quod dei sunt sed sua/ nec tam sua frequenter ex abusu. ¶ Iungatur huic considerationi cum sua declaratione duplex veritas. ¶ Prima staret quod aliquis simplex non autorizatus esset tam excellenter in sacris litteris eruditus quod plus esset credendum in casu doctrinali sue assertioni quam pape declarationi. Constat enim plus esse credendum euangelio quam pape. Si doceat igitur talis eruditus veritatem aliquam in euangelio contineri vbi et papa nesciret vel vltro erraret. patet cuius preferendum sit iudicium. ¶ Altera veritas. Talis eruditus deberet in casu/ si et dum celebraret generale concilium/ cui et ipse presens esset illi se opponere/ si sentiret maiorem partem ad oppositum euangelij malicia vel ignorantia declinare. Exemplum beatissimus dedit hilarius. ¶ Unde quamuis ab initio militantis ecclesie quod componebatur ex apostolis/ et immediatis successoribus nouiter et certitudinaliter a christo doctis. de multis quod non sunt scripta plus esset credendum autoritati talis ecclesie quam euangelio cuicumque. priusquam esset ab ea receptum vel autorizatum. Nihilominus post approbationem et autorizationem quattuor euangeliorum per dictam ecclesiam/ plus esset credendum euangelio quam alteri cuicumque humane autoritati. Non dicitur quam totius ecclesie. quoniam illa est autoritas dei et euangelij. Nec potest errare in fide lege stante.

Consideratio sexta

Examinator hmoi doctrinarum est omnis habens discretionem spirituum quantum hoc donum spiritussancti in eo vult extendi. Deducitur ex terminis. quoniam spiritussctus in manifestatione veritatis intima nec fallere nec falli potest. quemadmodum theologi fundant quod nec fidei nec sensui literali scripture subesse potest falsum. Alioquin nihil autoritatis ad credendum/ nihil roboris ad persuadendum sibi subsisteret. Est autem sensus litteralis non solum grammaticalis sed nec stricte logicalis. Verum ille quem spiritussctus principaliter intendebat. qui ex circumstantia litere cum causis dicendi et modis exponendi magis patet. Unde generaliter in parabolicis locutionibus sensus literalis est/ non qui per verba sed per res et facta designatur. vt de lignis constituentibus sibi regem etc. Porro donum discretionis spirituum quandoque datur ad priuatam instructionem recipientis quasi priuata lex. De qua canon tradit eos qui priuata lege ducuntur generali non teneri. Est autem operatio sua facere quodam intimo sapore cum illustratione certa/ cognitam esse veritatem. Exemplum de Monica matre sancti Augustini secundum relationem eius in confessionibus. Datur aliquando discretio spirituum principaliter ad edificationem ecclesie/ sicut et donum prophetie/ vel linguarum/ vel gratia sanitatum cum similibus. Et hoc reperitur in reprobis secundum apostolum et euangelium. Quibus si semper et quomodo credere debeant fideles grandis

q̃stio ē. Quã videt sũmatiz absoluere canõ dicẽs. Nemini dicẽti se missum desup oportere credi/nisi de sua doceat missiõe. Exemplo iohãnis baptiste ¶ Juxta qđ sumit p̃ma ꝓpositas. Q3 habendi sunt suspecti vl̃ nõ statim admittẽdi ī doctrinis suis/maxime si sint extranei tales q̃ se dicunt discretiõem z visionẽ spirituũ dono sctiſpũs possidere Alioquin q̃ cito credunt leues sunt corde. z faciles ad errorẽ. Quid fiet igit̃? Certe iudiciũ expectabit̃ ꝯm p̃missos q̃nq3 grad9 examinãdi doctrinas ab infimo vsq3 tãdẽ ad supmũ. Qđ est ꝯciliũ si res apparuerit ꝓbly ambigua z vrgens decisio reputet̃. ¶ Altera ꝓpositas. Nemo facile dz estimare se ꝓuata lege moueri q̃n humano se pat9 sit subdere parereq3 iudicio. qm̃ nõ est dissensiõis deus. Neq3 formidet q̃ hmõi est si cũ vera hũilitate ꝓsiliũ querit alienũ se ꝓptea decipiendũ. vel a spũsctõ deserendũ/exemplo p̃dicatoris nr̃e etatis egregij mg̃ri vincentij. ¶ Concludit dñs Bonauẽtura p p̃missis vbi q̃rit si q̃s possit excusari adorãdo diabolũ ostendentẽ se vice christi? q̃ neq3. Rõ/quia supest tali casu triplex remediũ. vicz suspensio iudicij ꝓpij. petitio alieni ꝓsilij. aut tandẽ imploratio diuĩ auxilij. qđ nõ deerit faciendo qđ in se ē p̃mis duobz modis. Exemplo btissimi martini. z aliorũ pl̃imorũ. ¶ Obijcit idẽ Bonauentura de adoratõe eucharistie q̃nq3 nõ cõsecrate in manibz sacerdotũ. Rñdet casũ istũ ꝓmunem esse/q̃ sp implicitã habz ꝓditõez vel p̃sũptiõem q̃ sacerdos fecerit ꝯm debitũ eccl̃ie ritũ/que ꝓditio nõ debz exp̃mi in adoratione. Saluat̃ tñ adoratio ne peccatũ sit ꝓpter morẽ fideliũ. Exemplũ đ adoratõe imaginũ. Non sic de adoratõe panis in mẽsa. etiã si ꝓditio poneret̃/dicẽdo. adoro te si tu sis ꝓsecratus. Non enī sunt tales circũstãtie put in altari. Sumit̃ inde conseq̃nter cautela p laicis circũstantibz altari q̃ hostiã nõ adorẽt q̃tũcunq3 videat̃ ī manibz sacerdotis/nisi cum eleuat̃ z postmodũ. Sed nec sacerdos caute facit ñ abscõdendo visionẽ a ppl̃o dũ ꝓsecrat. Aut cortinarũ vsus deberet opponi. Aut a circũitu altaris arcẽdi eẽnt alij maxĩe populares

Secũda pars principalis.

Prima cõsideratio

Attendendũ est in examinatõe doctrinarũ. Primo et principaliter si doctrina sit ꝓformis sacre scripture tã in se q̃ ī modi traditõne. Declarat̃ ex auctoritate btĩ Dionysij dicentis in sentẽtia Nihil audendũ dicere đ diuinis nisi que nob a scriptura sacra tradita sũt. Cui9 ratio est qm̃ scriptura nobis tradita ē tanq3 regula sufficiens z infallibilis p regimĩe toti9 ecclesiastici corpis z membroz vsq3 in finez seculi. Est igit̃ talis ars/talis regl̃a vel exẽplar cui se nõ ꝓformans alia doctrina. vel abijciẽda est vt heretical̃ aut suspecta aut ĩ ptinens ad religionẽ p̃sus est hñda. Hic glosa quedã sup illđ. Apparuerũt moyses z helyas loq̃ntes cũ eo. scz iesu in trãsfiguratione. Suspecta est oĩs reuelatio quã ñ ꝓfirmat lex z pphete cũ euãgelio Que tria significant moyses helyas z christ9. Alioq̃n delusiones demonũ aut poti9 pprij capitis fantasiatões q̃ reuelatiões habeant̃. Talibz idiotis obijciat̃ illud xp̃i. Erratis nesciẽtes scripturas. ¶ Alt9o dicet aliquis Ecce q̃ a p̃ncipio z vsq3 nũc doctrine salubres tam ꝓbis q̃ scriptis inserte sũt/quas scriptura sacra nõ ꝓtinet. Immo ꝓtinet respondem9 ꝯm aliquẽ g̃dum ꝓpatũ catholicarũ. quos g̃dus qm̃ alibi explicauimus breuitas h̃ nõ apponit. ¶ Queret aliq̃s q̃d sibi vult finis huius ꝓsideratõis loquens de modo traditõis scripture. Hunq̃d põt alia salubris doctrina taliter tradi q̃ reddere t̃ inepta et nociua? Potest vtiq3. Ponit ad p̃sens exẽplũ de doctrina Raymũdi lulli/que q̃dẽ alta z vera z copiosa multũ cõtinet/nõ tñ in multis absq3 ponibili calũnia de q̃bz nihil ad p̃sens. Hoc vnũ placz inserere tpibz nr̃is in sacra theologie facultate parisius institutũ. Habz ipe lulli modũ traditõis specialẽ sub magnis volumi nibz ad certa noĩa/ad caracteres z figuras Sẽsit eadẽ facultas nõnullos de suis suppositis vt ꝓni sumus ad nouitates. velle traditionẽ hmõi multiplicare p studium. Nam z in Arrogonia dicit̃ edoceri. Constituit ptinus statutũ qđ p̃ribz carthusiẽñ. ppe parisius significauit p lr̃am. habẽt enī copiã libroz dicti lulli. Quo statuto ꝓhibebat̃ oñibz suppositis suis ne derelinq̃ntes modũ doctrinalẽ sanctoz doctorũ p ecclesiã approbatoz. et q̃ tentus ē hactenus ī sacra theologie facultate trãsiret ad nouã

F hanc fantasiã di curiositatẽ. ¶ Elicit ex his cũ p̃cedẽtib⁹ duplex cautela nedũ p exami natorib⁹ ſz receptorib⁹ doctrinaꝝ maxime religiosis q̃s ſua ſancta/nõ dicã rusticitas cũ Hieronymo/ſz hũilis et deo amabilis ſimplicitas ꝓmẽdat. Nam q̃ ambulat ſim plicit ambulat ꝓfidẽter. Simplicit intelli ge nõ ig̃rãter/nõ infantili ſenſu/nõ negligẽ ti vel hebeti intellectu. ſz abſq; plica dolo/ſitat⁹/ꝑſutie/curioſitat⁹/ſupbie. Alioq̃n q̃ ignorat ig̃rabit. ¶ Pria cautela ſit eis nul/lã r̃cipe doctrinã abſoluto iudicio/niſi al/tero ſex modorũ p̃me part⁹ approbatã. et eo magis ſi ꝑmus ꝑmõ vel modus ſit extrane⁹ a ꝓmũi ꝑmõe doctor/q̃uis ſentẽtie g̃ues ap parerẽt morales vl philoſophice. Theolo gizat aliq̃n demon/ait climacus. ꝛ patz in euãgelijs etiã coꝛã ieſu quẽ tẽptare p̃ſũpſit ꝛ dicere Scptũ eſt. Angel⁹ ſuis mãdauit ꝺ te ꝛẽ. nihilomin⁹ phibuit xp̃s. Cui pau lus ꝛ alij ſe ꝓformãt ne teſtimoniũ q̃ntũli/bet in ſupficie verũ accipeꝯ a demoniacis vl phitonib⁹ vl ſimulacr⁹ ꝛ pphet⁹ inſani entib⁹ vt ſibille ſunt ꝛ ventiloq̃/cũ ceteris magicis maledictis. Hã q̃ ꝓmũicatio luc⁹ ad tenebꝛas/ꝛ xp̃i ad belial. Rõ p̃ma quia ſunt excõicati. Scda qꝛ nullũ verũ bono fine dicũt. Tercia qꝛ ꝓtinuo aut tandẽ fal ſitatẽ ingerũt/et ſi mille p̃miſerint ꝓvitates. Non eſt enĩ doctrina fallẽs q̃ vera nõ mi/ſceat/ꝑm Bedã. ¶ Altera cautela ẽ. Cõfer/re ptinus doctrinã q̃ termĩos habz extrane/os vl ſentẽtias nouas ꝛ pegrinas ad ꝑmi/nos doctoꝛ ꝓmuniũ ꝛ ſentẽtias eoꝛ. Hoc xp̃s ꝺ diabolũ egit. Hoc magn⁹ anthoni⁹ docuit. Hoc paul⁹ intellexit cũ diceret ad diſcipulũ. pphanas vocũ nouitates deui ta. Hoc Aug⁹. nobis inq̃t ad certã regulã loq̃ fas eſt. Hoc Hiero. Et ꝓbis inq̃t inoꝛ diate ꝓfatis oꝛit hereſis. Hoc ſereniſſime cuſtodiuit ſacra theologie facl'tas pariſiẽ. Cui⁹ vnũ e ml'tis ſit ꝫ exẽplũ. vn⁹ licẽtia/t⁹ poſuit ĩ veſperijs. Q̃z pater erat cã filij. id ẽ p̃ generat filiũ. Cõfeſtim oppſſum ẽ os eius/neq; ſibi p̃miſſum ẽ talib⁹ vti termĩs licz oñderet exponẽdo ſe veꝛ tenere ſenſũ. Sic Aug⁹ lõq̃ns de fato iuxta pꝺoꝛ aliq̃/rum verã ſn̄iam q̃ deus erat fatũ. Tene in q̃t ſententiã ſz coꝛrige linguã.

Conſideratio ſcda

B Htendendũ eſt in examĩatõe doct/narũ cuius ſit ꝓditõnis docẽs ſeu publicãs ſiue ſcribens. Declarat. qꝛ nõ mo dicũ refert int doctũ rei quã loquit/ꝛ inter indoctũ/et inter ſenẽ ꝛ iuuenẽ. int moꝛige/ratũ et diſſolutũ. inter hoĩem boni natural' iudicij/et patientẽ in cereꝺro vel imprudẽ/tem. Demũ inter virũ ꝛ ml'erẽ. Fuit Hali enus ĩ arte ſua peritiſſimus medicẽ. Ve mini dũ puerul⁹ ſtuderet in artib⁹ ip̃m irri ſum. qꝛ poſuit q̃ꝛtam figurã ĩ ſyllogiſmis. Mittit inquiũt falcẽ ſuã in meſſem alienã qꝛ nõ logicus ſz medicus ẽ. Loq̃t aduer/ſus eundẽ rabbi moyſes medic⁹ Quia p̃ſu mens de ſcia medicine p̃ſũpſit ꝓſeq̃nter de multis tanq; illa ſiẽ medicinã ꝓgnoſceret. in q̃b⁹ turpit ip̃m erraſſe notauit. Et hic er roꝛ familiaris admodũ ſapiẽtib⁹ hui⁹ ſecu li/q̃ dum ſe vidẽt honoꝛari ꝑ aliq̃ ſcia. ſit le gũ/ſit canonũ. ſit induſtrie mũdial'/latent facilit oꝛa de ꝑmõib⁹ q̃s neſciũt. vt de the ologia/q̃ſi ꝓecũdarẽt aliq̃d ignoꝛare. Aut aliq̃n maioꝛi demẽtia q̃ nõ cognoſcũt ĩ ſe deſpiciũt ĩ alijs tãq; ſupuacua ꝛ noxia/ne videant ea q̃ ſũt vtilia/neq; ꝓgſcere. Quã to ꝓſultius iubet ſapiẽs. Prudẽtie tue po/ne modũ. q̃m magna ꝑs ſcie ẽ/diẽ Hiero. ſcire q̃d neſcis. Magne demũ modeſtie ta liter agnoſcere. ¶ Poꝛro differẽtie patẽt re/liq̃. De ſenib⁹ exptis q̃bus ideo eſt ſapiẽtia De bñ moꝛigeratis q̃ſi hũilib⁹. De natura liter pꝛudentib⁹ reſpectu iuuenũ. quos ait Ariſto. nullus eligit/cũ ꝓſtet eos nõ ee pꝛu dentes ꝑpt inexpientiã. Reſpectu q̃z mali uoloꝛũ q̃s excecat malicia. Reſpectu deni/q; melancolicoꝛ q̃ ſeipos regere vel pp̃am domũ neſciũt deſipiẽtes ĩ manifeſt⁹. ¶ Po H ſtremo ſexus ml'iebris ab apl'ica ꝓhibetur autoꝛitate ne palã doceat. doctrinã itelligẽ ſeu ꝓbo ſeu ſcpto noĩe ſuo publicatã/ma/xime ſi fuerit ad viros. nec qualeſcũq; ſz ſa pientes ſz eruditos ſz ſtatus ĩ deuotõe vel religiõe p̃cellẽtis. Sentẽtia ẽ Brego. p̃ſum ptõez eſſe velle docere ſanctioꝛẽ doctioꝛẽq; Culpat Hieroñ. eos q̃ diſcũt (ꝓhpudoꝛ) a feminis qꝺ viros doceãt. Quid ſi tal' ſe/xus appoſuerit ambulare in magnis ꝛ mi rabilib⁹ ſup ſe. viſiones q̃tidie ſup viſiões addere. leſiones quoq; cerebri p epilentiaz vel ꝓgelationẽ/aut aliã melãcolie ſpeciẽ ad miraculũ referre. Nihil ꝺniq; dicere niſi vi ce dei ſine medio reuelãt⁹. Appellare ſacer/dotes dei filios ſuos. Docere eos pfeſſiõz ſuã in q̃ nutriũt aſſidue/q̃ut obedire ſupio ribus deberẽt etiã vbi diabol⁹ eſſz incarnat⁹

Q; si dolēt in aduersis p sensualitatē amore sunt ipfecti/cū nec Paul⁹ nec Maria. Imo nec xp̄s haud dubie pfectissimi fuerīt doloris exptes/imo si defūt pene sensus q̄ lis erit patiētie ꝟtus? Dicit altera se annihilatā fuisse p mozula tpis. Altera q̄ mirabiliozi vniōe deus vniebat sibi/q̄ hūanitati suscepte xp̄s iungebat. cū talib⁹ sine nūero que nec magnis voluminib⁹ plene referentur. aut relate ꝓuincerent p singula. Dictū est grauit a poeta. Uariū ⁊ mutabile sp femina. Quales describēs apl's vitare docuit curiosas ⁊ ꝟbosas ductas varijs desideri⁹. Et ve parēti nostre p̄me. q̄ p̄moverbo sup relatōe diuini p̄cepti bis mētita ē. Precepit inq̄t deus ne comederemus/⁊ ne tangerem⁹. ℔ addidit ne tāgeremus. sequit ne forte moriamur. Ecce incertū retulit quod erat certissimū. ¶ Neq̄ tñ ista dicētes derogamus gr̄e dei neq̄ mulier⁹ q̄s elegit puile giate sctitati. sz nob⁹ vigilādū est aduersus astutias dyaboli iaz ab initio ceptas. ¶ Et cautela duplex int alia sumēda est. Prima oīs doctrina mulier⁹ maxīe solēnis ꝟbo vl' scripto reputāda ē suspecta/nisi pus fuerit altero sex modoz q̄s p̄ma ps refert diligēter examiata/⁊ multo āplius q̄ in doctria viroz. Cur ita? Patet ratio. Quia lex cōis nec q̄liscūq̄/sz diuina tales arcet. Quare? Quia leui⁹ seductibiles/q; ptinacius seductrices. q; nō ꝓstat eas ē sapie diuīe cognitrices. Aliud q̄z ē garrire q̄ venerit ad fantasiam. Aliud de scripturis sctis pferre sermonē. Istud cū artis stabilitate subsistit. Aliud dilabit sine firmitate. Ubi sūt scripta tot deuotissimaz eruditissimarūq̄ feminaz/sic Paule/sicut Eustochiū? Certe nulla supsunt. q; nulla psumpserūt. ¶ Secunda cautela q̄ tacta ē. Conferat statī doctrina p singl'as snias ⁊ ꝟba/si sit ꝓformis ad doctoz⁹ approbatos/⁊ si sic/q̄d addit ad illos in pōdere snia;. vel religionis edificatōe pensek. Sūt em doctrine q̄dam habentes folia ꝟboz q̄si speciosissima. que si discutiant inueniunt sil'es ficulnee/cui maledixit dn̄s. quia sunt sine fructu/aut p fructu reddūt instar pomoz sodome solū cinerem quo turbat sensus nō reficit affect⁹ nec tandē illuminat intellectus. ¶ Notetur ad extremū q; scti pphe/⁊ doctoz⁹ iā vniuersalit approbati/recipiūt in suis verbis obscuris ⁊ ābiguis interptatiōez q̄lis non debet nouell' pphetātib⁹ de corde suo/aut pus q̄ ꝓstiterit q̄si de suo/q̄ suis diuīo.

Consideratio tercia

Attendendū est in examinatōe doctrinaz/cuius ꝓditōis sunt hmōi doctrinas vel audiētes/vel ꝓducētes/vel recipiētes. Dixit sapiēs de p̄ncipe/id quod ad oīes trahi pt. Qui libēter audit ꝟba mēdacij oēs mīstros habz ipios. Quid nēpe est efficaci⁹ ad corrūpendā oēz doctrinā q̄ adulatio subdola vl' cōsulētiū vl' ꝓscribentiū vl' audiētiū/vel recipiētiuz cū idiscreta laude et ineramiata gl'ia sil' cū admiratōe. O q̄tiēs vidim⁹ implet⁹ illud comici de adulatore. hic pfecto ex stult⁹ insanos facit. Qō in de amicicia vetuit cicero/dicēs hoīes adulatiōis ipletos vētō sibi sumere spēs ip̄robissimas vel errore suo fundatas/vñ nihil supereſt ipis nisi discrimen ⁊ pditio/dū tales hi se reputāt q̄les audiūt/doctos/sapiētes/deuotos/eloquētes Quo cōtra nihil ē optabilius ad virtutem humilē/q̄ libēter nedum audire sz inq̄rere diligēter. q̄ dicat ei cū omni libertate veritatē. Sint in exemplū nobis lucifer cū angel' suis. q̄s q̄d aliō q̄ ꝓp̄ria fefellit adulatio. Sint hoīes qui se tanq̄ deos hac tracti vesania/coli iusserūt extorserūtq̄. ¶ Attuero q̄d ad rem spectat q̄ nūc agit q̄ret aliquis? Multū certe p oēz modum/qō sub cautela duplici notabimus. ¶ Sic nullus habet vir vel mier efficaci⁹ apud se remediū p delusionib⁹ euitādis q̄s eas cū hūilitate sedula fugere nec q̄rere p miracl'a vel reuelatōes regi/spreto hūano sapiētū cōsilio. sic alioz respectu nihil fugibili⁹ habere debz q̄s adulatōem idoctorū vl' puorū. nihil quoq̄ desiderabili⁹ q̄s herere comitib⁹ sint ꝓfessores. sint alij q̄ sine plica dolositatis ingerūt assidue simpliciter ⁊ hūilit sape. Talē habuisse be. Bern. frēm suū Berardū referūt. q̄ nec i manifestz signis applaudebat btō bernardo. sz cū aspnatiōis cachinno reiiciebat. nō ad neq̄q̄ā pteruaz sz hūilitatē piā agens. Sūt ꝓfessores qui de nōnullis q̄s vel q̄s audiūt ꝟba faciunt in bonū. O q̄s pura mens q̄s integra q̄s sine mortali delicto. Essem tal' vtinā cū mei similib⁹. nō aduertētes q̄ talit agūt se p indirectū culpare reliq̄s ꝓfitentes eis. q̄s ñ ita p̄dicant/sil' ⁊ occasionē dāt suis laudibus nō q̄litercūq̄. sed in ꝓfessiōe mentiēdi. Esz hic habēd⁹ ꝑmo laīoz/p̄ftiz i matia cano

nizatõis et testificatõis sumpte p ꝓfessores Sz sup his ꝛ alijs ꝓticlarioꝛ erit inq̃sitio faciẽda/dũ mod⁹ exẽplaris id ẽ p narratõnes exẽploꝝ tractabit. ¶Sequit alĩa cautela p plat⁹/et spẽalit doctoꝛib⁹ /ap⁹ inferioꝛes p̃ctim idiotas ac sine lr̃is mlierclas. Caueãt q̃ dati sũt ĩ regimẽ ꝛ exẽplũ ne leuiter suis ꝓbis aut factis approbẽt doctnas earũ/vl̃ miracla seu visiones ĩsolitas /ip̃is maxime sciẽtib⁹ seu coꝛã eis. Nulla plane posset alĩa dari talib⁹ ad fingenduz foꝛtioꝛ occasio. Expti pluries loq̃mur. et Bre. xi. testis fuit idone⁹ sed tard⁹ nimis. H posit⁹ ĩ extremis habẽs ĩ manib⁹ sacrũ xp̃i coꝛp⁹ ptestat⁹ ẽ coꝛã oĩb⁹ vt cauerẽt ab hoĩb⁹ siue viris siue mlieribꝫ sub specie religionis loq̃ntib⁹ visiões sui capit⁹. qz p tales ip̃e seductus dimisso suoꝝ rõnabili ꝓsilio se traxerat ꝛ eccl̃iaz ad discrimen scismat⁹ ĩminẽtis /nisi mifi coꝛs puideret sponsus ihesus/ qõ hoꝛrẽd⁹ vsq; huc nimis heu patefecẽ euẽtus ꝛc̃. ¶Hic papa cũ essz ĩ Auinioẽ p Katherinã de senis ĩduct⁹ ẽ q̃lit se romã transferret/cardinalib⁹ et ceteris dissuadentib⁹. Quo cũ vẽiret circa dimidiũ annũ obijt. Extũc cepit scisma qõ circa annos. xl. durauit Urbano. vi. ꝛ suis successoꝛib⁹ in roma vicz Bonifacio. ix. Innocẽtio. vij. gregoꝛio. xij. Alexãdꝛo. v. Johe. xxiij. Martino. v. vsq; ad ꝓcilũ Cõstañ. In Auinioẽ ꝓo Clemẽte. vij. et Bñdicto. xiij. q̃ ꝛ Petr⁹ de luna electis. ¶Hoc cancellari⁹ nõ põit nec vsq; eã noĩat. Sed dñs stephan⁹ olim ꝓoꝛ carthusie ĩ seits postea papie asserit p ꝓpa manu ex Katherine ꝓpꝛio oꝛe/easdẽ litteras scripsisse ad papam ꝛc̃.

Consideratio q̃rta

Attendendũ ẽ q̃s finis sit hmõi publicatõis doctrinaz fm alterũ triũ finiũ. q̃ sunt bonũ honorabile/vtile delectabile Et ꝓmo de honoꝛabili vt de fastu describẽs Aug. hereticũ dicẽ eũ esse q̃ alicui⁹ tpal̃ ꝓmodi ꝛ maxime gl̃ie/ꝓncipatusq; sui gr̃a falsas et nouas opiniões vl̃ gignit vel seq̃t. Notat sũma de vicijs et ꝓtutib⁹ in tractatu ō fide causas octo ꝓfectõis heresũ. Remittamus ad illã quã libẽter h̃ ꝛ alibi ꝓmẽoꝛam⁹ summã/qm̃ ex optimis vndecũq; collecta est. Cui⁹ autoꝛ ꝓtẽporane⁹ satis fuit Guilhelmo parisien. ꝛ sctõ Thome/vir sine g̃du/de cõuentu p̃dicatoꝛũ lugdunẽ. Hic nihil in ꝓpilatõe de fantasia ꝓpꝛij capitis sed de ꝓmũi aceruo scꝑturaz doctnã nectit. cui si ꝓgenk nouelle visiões nostrarũ vl̃ nr̃oꝛũ o sapiẽtissime de⁹ /q̃ntũ solidioꝛes/nõ vmbꝛatiles inueniret/ab eis tñ q̃b⁹ aduersus sapiẽt⁹ ꝓsiliũ nõ ẽ psuasũ q; aq̃ furtiue dulciores sunt ꝛ panis abscõsus suauioꝛ. q̃q; magz ea miranꝛ q̃ vl̃ nõ intelligũt vl̃ insolita sũt/sepatũ volẽtes hr̃e ꝓuinciũ. similes atheniẽsib⁹ volentes sp audire aliq̃d noui pꝛuriẽtes aurib⁹. ¶Quo ꝓtra sit cautela duplex. Ruminet assidue doces vl̃ scribẽs vel studẽs quis suus sit finis intẽtus. Pauci sunt admodũ q̃ nõ rñdeãt vt tãdẽ salu⁹ fiã Sed sepe sub generalitate mẽtiꝛ iniq̃tas sibi/dũ ad ptic̃lares et pꝛios venit fines. et sub negocio charitat⁹ agit negociũ vanitatis. Tẽptatõem supbie reputauit Aug. iõ difficile ꝓgscibilẽ/qz ñ hz hõ fas expiri quẽ admodũ patus ẽ gl̃iam ꝓtenere. sicut nõ ẽ fas hoĩ male viuere ne laudet. Accipiebat aũt sibi q̃dã nr̃i tpis signũ tale. Querebat a seipo coꝛã deo de doctrinis ꝓpꝛijs/ quas vl̃ ex officio/vel p laudabili ꝛ ociũ ĩers exercitio/vel p q̃sitũ distributiõe talẽti /vel p tpis necessitate scribebat Ecce fuek itegra tibi merces (ait) a dño ꝓseruek ꝛ aliũde sua ꝓximis tuis edificatio p alienã doctrinaz seu p tuã velut alienã/q̃si mortu⁹ sis a coꝛdeq̃d rñdes? Nunq̃d nõ adhuc ĩ publicũ pdire tua cuperes scꝑta? Si tãdẽ inueniebat ĩ ꝓscie serenitate q; equo aĩo celari scripta sua tali casu vellet /gr̃as agebat deo tãq; excussus a palea vanitat⁹. Sinautẽ/gemebat sub põdere gl̃iatõnis vane. Quesiti fuerũt a btõ Brego. libri sui. Remisit ad libꝛos August. suadẽs in illis poti⁹ exerceri ¶Altera cautela suadet hr̃e ꝓmptitudinẽ q; doctrie q̃s aliq̃s legit aut studet aut scribit publicũ subeãt examen/ꝛ poti⁹ in vita q̃ post mortẽ. vt si q̃d erroꝛis depheſũ fuerit coꝛrigat viuẽs Sonãt hãc ꝓmptitudinem ꝓtestatões fieri solite ĩ actib⁹ sacre theologie publicis. Hoc intendebat q̃ dixit. hereticare potero sed hereticus ñ ero. Quare⁹ qz nemo nisi ꝓtinax hereticus⁹ ẽ. Neo quo q; pat⁹ coꝛrigi ꝓtinax ẽ. Respicit hec cautela venerabilẽ ꝛ deo sacratũ patrẽ. cui⁹ occasiõe sũptũ ẽ p̃sens opusculũ. q̃ libꝛos alios sui tpis nouellos voluit exame hr̃e. Respicit ꝛ oẽs ĩ cõi doctoꝛes. quatin⁹ ea studiositate doctnas ꝓponãt suas/ tãq; pꝛotin⁹ interrogãdas ab hoĩb⁹. Fuit iste vt ar

bitror nõ paruꝰ stimulꝰ btõ Hieronymo q̃ se tot aspiciebat hr̃e obtuatores ⁊ emulos. vt q̃ optime scriberet vel trãsferret

Consideratio. v.

Attẽdẽdũ ẽ in examinatõe doctrinaꝝ de fine. Si sit ad ꝓmoduz tpale vl̃ q̃stũ. Dici non posz q̃ mẽdax ẽ cupiditas. nec diuinis parcit nec hũanis. Hoc in aduocatis pluribꝫ eruditis ad mendaciũ q̃libz ĩ cã. Hoc in doctrinis vsurariorꝫ et symoniacorum. Hoc in q̃storibꝫ publicis sup ꝓfictõe miraculorũ vel reliq̃aꝝ vl̃ indulgẽtiarũ. Hec heu doloroſi⁹ quo pnitiosius ⁊ indignius in p̃dicatoribꝫ nõnullis ad ppl̃m/ suas vltra modũ ꝓcessiões ⁊ priuilegia dignitates p̃iudicialit̃ amplificãtibꝫ. vbi q̃z crebro videre mirabilit̃ ẽ. quẽ ad modũ sathanas in se diuisus est hñt doctrinas suas suorũq̃/ mutuo p̃ferũt exaltãt p fas nefasq̃ defendunt. Ac pinde q̃t in fide. q̃t in bonis moribꝫ scãdala. q̃t errores etiã circa nob naturalit̃ impssa p̃ma legꝫ pncipia viderit etas nr̃a: Plãgere nũc magis q̃ in mediũ reducere libet/ duplicẽq̃ notare cautelã. ¶ Prima ꝓsulit simplicitati deuotorũ q̃z nõ interest curiosos esse sup itentõibꝫ occultis scribentiũ/ quatin⁹ expeditã regiãq̃ viã incedãt legẽdo scp̃turas q̃s sciũt ab eccl̃ia tota receptas. q̃les vtiq̃ sufficiũt. Aut si pro dubiorũ decisiõe nõnunq̃ occurrẽtiũ habẽdũ sit ꝓsiliũ/ q̃rãt ab illis tales quos minus est ꝓbabile fauore vl̃ odio /q̃stu vl̃ fastu trahi. quales sũt tã mortui/ viuẽtes in scp̃tꝫ suis si materiã q̃ q̃rit̃ attigerint. Si p̃terea fuerint ĩ illa tã intenti q̃ expti. Vl̃ti nimirum mlta scribũt velut ĩ trãscursu. multa q̃nq̃ nõ satꝫ ad suã spectãtia facultatẽ/ vt si theologus purus vellet de punctꝫ exq̃sitis canonũ pure positiuorũ /aut pur⁹ canonista ꝺ apicibꝫ theologie declarãdis ferre sniam. Cuilibet ĩ arte sua potior ẽ dãda fides si nõ alia rõe pactũ vt aiũt reformet̃. qꝺ medicorum ẽ pmittũt medici/ tractãt fabrilia fabri. refert ab Oratio Hieronym⁹ ¶ Grãdis aũt ꝓsitio caderet h̃ ꝺ doctrinaꝝ hereticaliũ cognitoribꝫ atq̃ iudicibus/ qual̃ sit aptior scia. Nunq̃d theologica vl̃ canonica/ sz distinctio ꝓcordiã facit/ q̃ suũ cuilibz tribuit officiũ theologo ꝺ veritate catholica/ aut oppositа hereſi. iuriſte de penis ⁊ mõ iudicij ꝓfert ptes suas. Cuius declaratõez alibi traditã h̃ ñ inserim⁹. scꝺam ilico ꝓponẽtes cautelã. ¶ Prouidẽdũ ẽ sedulo p rectores xp̃ianitatꝭ/ ne studiũ theologice ꝟitatꝭ depeat. sz alicubi resideat velut in fonte. Alioq̃n timendũ ẽ ne supseminent̃ heresum zizania/ ppt̃ varietatẽ totcapitũ/ tot insup passionũ diuersarũ. vnꝺ mltiplicatio seq̃t iudiciorũ. vbi si desit recursus ad theologos nõ ꝺpuatos ⁊ ĩ vnũ collectos/ q̃s ore ꝓuidebit: Si dixerit aliq̃s. fiet recursus ad sedẽ ⁊ curiã sũmi pontificꝭ. Nõ negabim⁹ h̃ si theologia illic habuerit suos doctores ñ ptiales. ñ seductos. nõ fastuosos. nõ q̃stuosos/ aut iuuidos. nõ ptãti secl̃ari. nõ spũali pl⁹ q̃ ꝟitati fauẽtes. Alioq̃n tolerabil⁹ esset nullos hr̃e q̃ tales pati. Acclamãtes h̃ et deridẽtes nouim⁹ h̃ de satrapis eccl̃iaꝝ. Quid nob et eccl̃ie de theologis. nã p q̃s alios hereses oriunt̃ et orte sunt/ certe p eis sil̃es q̃tidie. ⁊ si nõ ĩ p̃dicatõe saltẽ in ꝟbis domestic⁹ ⁊ opatione Sed esto pueniãt hereses p theologos deputatos. nõ enĩ theologia sic̃ nec canonica scia ꝓfirmat hoiez in ꝟitate. Nũq̃d eo casu pl⁹ eniti ꝓuẽit suscitare ꝺ tales reprobos ⁊ noxios/ pl̃es alios potẽtes obsistere suis hereſiꝫ palliatis/ q̃s soli theologi vl̃ dep̃hẽdere vl̃ ꝓuincere sufficiũt. Illi ꝺo culpãtur rõnabilit̃ hereses introducere q̃ ex officio resistere debẽtes/ facti sunt specl̃atores ceci/ canes muti/ naute stulti nauẽ eccleſie naufragq̃s oiꝫ exponẽtes/ quã regere nec sciũt nec volũt. sciẽtiꝫ deniq̃ volẽtibusq̃ succurrere viam claudũt. ipos abñciũt. infamant. spernũt.

Consideratio. vi.

Attendẽdũ ẽ ĩ examiatõe doctri naꝝ ꝺ fine. si sit bonũ ꝺlectabile vl̃ carnale seu spũal̃ luxus Et si cut manifestũ ẽ q̃ ois excellens affectio trahit ad se iudiciũ rõnis. Uerũtñ sic̃ nulla ẽ vehemẽtior q̃ luxuriosa libido. sic ad errãdũ falsũq̃ docẽdũ nulla ꝓnicioſior. Patuit in sectꝭ turelupinoꝝ q̃ꝝ sequaces nõ desũt vsq̃ hodie qñ et vbi latere putauerint. serpũt vbilibz Epicurei sub tunica xp̃i. q̃ mlt̃iercul̃ ꝓmo deuotõez fingẽtes specieten⁹ paulatim eis fidẽ tãq̃ lumen et ocl̃os tollere q̃rũt. q̃tin⁹ eas licẽti⁹ ad desideria sua maligna pstituãt. Nõ est nostruz feditates horrẽdas detegere. ꝓsiderãtes illud apl̃i. Que in occl̃to fiũt ab eiſ turpe est

dicere. Porro luxus spūalis accipit oīs curiositas īproba sciēdi q̄ ñ optz l' pl⁹ q̄ oz iuxta psone q̄litatē. ¶Sit igit̄ ꝑma cautela ñ pl⁹ sape velle q̄ optz sz ad sobietatē. qz ñ oībus oēs doctrine ꝓueniūt. sz studētib⁹ alia iubent ꝓgsci q̄ vel a religionū pfessoribus vl' ab hoīb⁹ paz idoneis ad apices doctrinaz sublimiū phibent. q̄b⁹ lacte op⁹ ē/nō solido cibo. q̄ diligēti⁹ ad inflāmatōz affectus piā z deuotam nutriēdi sunt q̄ intellectus eruditōez. Nō q̄ spernēda sit intellectus seu rōis illumīatio sine q̄ ꝓceps in seductōis baratrū cec⁹ iret affectus. sz curiositas incōcessa sciendi supba vitet. ¶Unde generalē finalēq̄ statuim⁹ cautelā/ꝓpositū apl'i ꝟbū. Doctnis varijs et pegrinis nolite abduci. qō vt prudēti⁹ obꝟuari valeat ñ minimā dabūt ꝑmisse ꝓsideratōes occasionē/iūcta sedulitate sollertiaq̄ supioris ī oī collegio vl' vniuersitate vl' monasterio. sed puiderint nō minori sollicitudie. q̄les apō suos doctne freq̄ntent ad aīe fomētū q̄ panis q̄lis apponat ad corpis nutrimentuz. ¶Supsunt alia plima eo fortassis accommodatiora q̄ ꝼmo de moralib⁹ pticlarit et exēplariter seu ꝑticabilit traditus z citi⁹ accipit ī estimatōe. et pl⁹ heret ī recordatiua motōe/sz ad ꝑsens ista cursim dicta sufficiant.

Exemplū quoddaz

de seductōe ml'ieris/quod accidit anno domini. M.cccc.xxiij.

Recitatus ē nup Lugduni gallie coz̄ clero ꝓcessus cuiusdā ml'ierſ delate z detēte burgi ī breyssia/que est notabilis villa ducſ Sabaudie. Circa quā est domus selliōis ordis carthusieñ. Hec ml'ier sub pallio deuotōis z reuelatō nū fingebat mirabilia. Astruebat enī se eē vnā de q̄nq̄ feminab⁹ missis a deo/ꝓpassiue ꝓ redimēdis innumeris aīab⁹ de īferno Et iā sua collusiōe subdola decepat in religiōe illa q̄plimas simplices mulierc'las. Sciebat videndo frontē pctā q̄ fecerat vnusq̄sq̄. hoc enī ꝼm Aug. etiā diaboli malicia scire ꝑt z suis reuelare. nō aūt ea q̄ futura sunt absolute. siue q̄ in secreto cordis latent/et nullo exteriori motu aut signo sese ꝓdunt. Habebat etiā supdicta ml'ier duos carbones ī pede q̄ eam afflixerāt q̄tiescūq̄ aliq̄ aīa ad infernum descēdisset. Quotidie tres aīas ab īferno libauit. vnā vl' duas sine difficultate. aliā seu alias cū pena maiori vt dicebat. Mētis q̄z excessus seu extaticos freq̄nt hēbat. in q̄b⁹ mirabilia p reuelatōz didicerat. Eratq̄ mire abstinētie/singularissime etiā vite. Pl'a ꝟ oalia d' ea scribēda foret. Hup aūt cū spūs alm⁹ sctē sue ecc'ie rector ver⁹ (vt credit) hūc spm falsū detegere vellet hec ml'ier capta/ z penis vt torq̄reť ē addicta/q̄ oēm ꝟitatē ꝓfessa est. q̄lit ꝓdicta cupiditatſ occasiōe finxissz. vt ꝑ mō se nutriret z sue pauptati subueniret. Aut fortasse ꝑ hmōi dyabolo se miserā ī famulā dedicauit. Jnuēta ē insup morbum caducū habere/ac eundē sub extaticſ excessib⁹ quos finxerat palliare. De q̄ cū varia opinio essz an tāq̄ hereticā ꝓdēnareť/iudicatū ē a doctis ad penitētiā eā admittēdā. nec eē hereticā/qz illa q̄ fecerat dimisit nec obstinata pmānsit.

¶Finit tractatus de examinatōe doctrinarū q̄ ad ꝑmū modoz ī phemio positoz.

Sequunť alique cō

sideratōes q̄ ad tres modos reliq̄s

Uperat ex q̄ttuor modis examinādi doctrinas, ꝓpositſ, ꝓseq̄ detrib⁹. Sz cur istō nō sit ad noticiā deductū tangūt ꝓsideratōes q̄ sequunť. ¶Prima ꝓsideratio q̄ ī examiatōe doctrinaz nō sp expedit notificare pticulares defectus q̄ repti sunt apō eos q̄ se alios docere iactabāt. Primo ne secretum datū a viuētib⁹ z notſ violeť. Scōo ne veris doctnis z canonicſ miracul' seu ꝓphetijs apō simplices aut malignos calūnie loc⁹ deť. Tercio ne pticl'arſ enūeratio paucoz sufficiēs p singul' estimeť. Rursus in examinatiōe doctnaz ꝓsulēdi sunt experti circa pticl'ares casus z euēt⁹ q̄s suis tpib⁹ inuenerūt. Prio qz certius ꝼm Aristo. iudicat expietia q̄ ars/z exptus q̄ artifex. Secūdo qz ñ fiūt actōnes hūane circa genera lia sz indiuiduis/sic medic⁹ nō sanat hominē sz hūc hoīez. ita moral' agens nō d' facere op⁹ ī genere/sz ꝑ opus ī singulari. s. cū circūstātijs debitſ oīb⁹ istſ z ill. Tercio qz prudentia q̄ doctrix ē opez hūanoz ꝓsupponit expientiā tā ex ꝓteritſ q̄ ex pntib⁹ ex q̄b⁹ futura ꝓiecturat. ¶Amplⁱ⁹ ī examiatō ne doctnaz cauēdū ē ne d' cipiat examinās vl' examināti credēs ppť relatōes īsolitas nūc ab illis nūc ab istſ pceptas vl' auditas pfti a femis aut a laicſ vsurpātib⁹ sibi no-

men sctitatis ⁊ docētis. Prio iuxta vulgatū autorē. Rara fides iō/qz mlti multa loquunt. ⁊ ꝫ fit sepe sine ꝓsequntia/sine rōe/ꝫ ex fantasia capitis pturbati. Scdo/qz mlti sunt q̄ decipiunt. cuis se decipi nesciāt/nec decipe vellēt. Tercio/qz sunt alij multi q̄ se decipi nō credūt/alios tñ decipe volūt fingēdo mirabilia/⁊ illa q̄ sciūt eē falsa. Et istoz ifinit⁹ ē nūer⁹/⁊ a me q̄ loqr frequent exptus/ita q̄ ex istoz relatōe si credere/si referre/si scribere voluissez/grādis effect⁹ fuisset liber atq; mirabil' apd curiosos. Bñdictus de⁹ q̄ p taliū irrisionē ⁊ ptēptū me totiēs a seductōe suauit. Fui pdē fateoz p relatiōes aliq̄z magne merito reputatiōis prim⁹ seductōi/de q̄dā heremita remēsi/nisi modū rñsiōis ꝑpe deo volēte tempassez. Circa qd tps opusculū cōpilaui seu lectionē vnā de distinctōe reuelatōnū veraz a falsis. ¶ Subinde iq̄ examinatiōe doctrinaz maxie circa doctrinaz theologie mystice q̄ ꝓsistit in affectib⁹ ⁊ spūalib⁹ sentimētis nō est fas hoi magisteriū assumere sibi in oib⁹ ꝫ spūisctō dz hec gr̄a p̄cipue relinq̄. Prio/qz spūs vbi vult spirat/⁊ vocē eius audis/⁊ nescis vñ veniat aut q̄ vadat. ꝓpterea nō dz ei⁹ ispiratio sub certis regul' aut termis cōphēdi/sic nec gr̄tuita visitatio/q̄ ideo gratuita dr̄/qz pure gr̄tis dat/cuis vt plimuz nō ꝓferat nisi ꝑpatis ⁊ faciētib⁹ qd in se est. ḡles sunt q̄ exēplo mulieris fortis. ꝓsiderāt semitas dom⁹ sue. Scdo/qz diuisiōes gr̄arū sunt/⁊ vnicuiq; dedit de⁹ mensurā fidei solitarijs alit/alit scholasticis. ⁊ ita de relijs. Tercio qz scr' loq̄t de⁹ ⁊ idipz ñ repetit. dit itaq; de⁹ p scpturā suā sacrā ⁊ p expositores suos hr̄e sufficiēter itellectū in oib⁹/iuxta vocatōez vniuscuiusq;. ¶ Cetez vocatio solitarioz ⁊ mōachoz ista ē vt plus studeāt affectui deuotōis/cz intellectus eruditioni/nihilominus qz dedit de⁹ mūdū disputatōi homini tanq; occupatoz pessimā saltē malicia pene/ne p ociuz deter⁹ hoies torpescerēt/ne ꝓterea p fastidio dficerēt. abominātes māna celicū ꝓdescēdēdū ē hūane fragilitati. pmittendū ē idcirco religiosis aliq̄b⁹ ingrere de doctrinis scholastico rū/q̄ tractari solēt circa libros sniaz. ¶ Porro si q̄rat a me q̄s int' ceteros doctoz⁹ pl⁹ videat idoneus. Rñdeo sine ꝓiudicio/q̄ dñs Bonauētura/qm̄ i docēdo solidus ē ⁊ secur⁹/pi⁹/iustus/⁊ deuot⁹. Preterea recedit a curiositate cuz tū pōt/nō imiscēs positiones extraneas/vl' doctnas secl'ares dyaleticas aut physicas/tmis theologicis obūbratas more m'roz/ꝫ dū studet illumiatōni itellect⁹ totū ffert ad pietatē ⁊ rligiositatē affect⁹. Uñ factū ē vt ab ideuotis scholasticis q̄rū pchdoloz maioz ē nūerus/ipe minus extiterit freqntat⁹/cū tñ nll'a sublimioz/nll'a diuinioz/nulla salubrioz atq; suauioz/p theologis sit doctrina. Quāto deniq; diligēti⁹ in senectute mea sū reuolut⁹ ad studiū ipi⁹. tāto facta ē āpli⁹ ꝓfusa garrulitas mea. Dixiq; mecū. sufficiē ꝫ doctrina. vt q̄d stulto labore ꝓsumeris: q̄d dictas: q̄d scribis? Mltiplicēt poti⁹ ⁊ trāsscribāt opa doctoris isti⁹. De q̄ vere dr̄ illud xpi de ioh̄e. Erat lucerna ardēs ⁊ lucēs. Preterea sic apd grāmaticos/donat⁹ de ptib⁹ oronis/⁊ apd logicos sūmule petri hyspani/tradunt ab initio nouis discipul' ad mēoriē recolēduz ⁊ si nō stati intelligāt. sic apd theologicos discipulos/breuiloquiū Bonauēture qd incipit. Flecto genua/videre valde salubriē iponēdū iūcto itinerario suo mēti in deum qd incipit. In pncipio pmū pncipiū. Itaq; laus oīs iferior est his duob⁹ opusculis q̄z vim agscere etiā sola credulitate ñ pu⁹ ēpfect⁹. ¶ Deniq; ꝓmo dd sentimēti spūalibus in ꝓtēplatōe/in duotōe recepti nullaten⁹ itelligit si ñ expiat. ⁊ si nō itelligit nō amatur. si ñ amat nō libēt audit ꝫ negligit vel spernit. nisi q̄s ita fuerit istitut⁹ q̄ firmit⁹ ⁊ pie credat/se ꝑpans vt sapiat ⁊ nō itelligat neq; seq̄t fātasias ppriū capiti vl' aliēi. Sz doctoz⁹ approbatos ⁊ eruditos in vtraq; theologia scholastica ⁊ mystica p ducibus amplectat. Sūt idustrie q̄dā notate sup hmōi negocio theologie mystice. cuis sepe maxia sit idustria/deserere quālibz idustriā/et q̄ hō secū habitās magisterio spūsscti tota fide. tota spe. tota charitate. tota sedemū duotiōe ꝓmittat. Sūt aliq; scpta de impulsib⁹/et de ꝓceptib⁹/⁊ de cōcordia theologie mystice cū scholastica/⁊ sil'ia ml'ta q̄pficiūt ad examinatōem doctrinaz. Sz hec interim suffecerit ad ꝓsūmatiōez hui⁹ opusculi subnotasse.

¶ Finit de examinatiōe doctrinaz a Johe cancellario Parisien.

Epistola laudans

melliflua ⁊ igneā dñi Bonauēture doctnā a ꝑfato Johe cācellario pisien. Anno. M. ccc. lxvi. Lugdunū. missa cuidā fri miori

P Ignē veni mittere ī terrā (dicebat
i christus) ⁊ q̄d volo nisi vt arde-
at. In dextra nēpe dei est ignea
lex. cui⁹ eloquiū ignitū ē vehemē
ter. cui⁹ oculi sunt sicut flāma ignis. cuius
p̄co Johēs dict⁹ ē lucerna ardēs ⁊ lucēs ī
star helie. Cōsiderās ista nr̄ Eustochi⁹ dñs
bonauē. voluit ee doctor ardēs. sciēs qm̄ lu
cere paꝛ ē ⁊ sepe vanū/sepe noxiū. qm̄ scia ī
flat ⁊ demonē facit. q̄d enī demon interp̄ta
tur nisi sciēs ſz absq̄ charitate. Sorti⁹ est
idcirco ꝑm laudē vite sue parit ⁊ doctrine
nomē ipe Bonauētura vt anthonomatice
doctor seraphic⁹ noīet. Docet h̄ ī speciali
suū itinerariū mētis in deū/ cui⁹ opusculi
īmo opis immēsi/laus supior est ore mor-
taliū. Docet et suū breuiloquiū theologie/
p̄cessum p̄pe theologicū retinēs/ ⁊ q̄si con
uersū ad p̄orē/qm̄ a p̄mo p̄ncipio descen-
dit ad alias ꝑitates. Docz deniq̄ lectura
sua gndior ignē suū cū lumine. vñ mirum
īmo miserū ⁊ miserabile videt/ ne dicam⁹
dānabile/q̄ pacto p̄plate sunt doctrine q̄daz
alie sub specie subtilitat⁹/ pl⁹ inq̄etantes q̄si
cynifes egyptie/q̄z sabbatū ment⁹ incēdio
terre gessem afferētes. Secutus est doctor
iste (se testāte) doctrnā cōem ⁊ solidā q̄ pisi⁹
vigebat/maxime tpe suo. Uñ ⁊ allegat ad
ꝑfirmatōez doctrne sue pisien. articlos /q̄s
p. B. pisien. de ꝑsilio ⁊ assensu mgr̄oꝛ oīm
dicit fuisse dānatos ⁊ excōicatos. Uiuēte
tūc ⁊ ꝑsentiēte fr̄e alexādro de halis/cuius
doctrna q̄nte sit vbertat⁹ dici/sat⁹ neq̄t. De
q̄ ferē rñ dixisse scūs Tho. dū inq̄reret ab eo
q̄s eet optim⁹ mod⁹ studēdi theologiam?
Rñdit exercere se ī vno doctore precipue.
Dū vltra peteret/q̄s esset tal' doctor? Ale-
xander inq̄t de halis. Testor ita me legisse
p̄dē in tractatu q̄dā de visiōe btā ꝯ Johā
nem. xvij. Testāt scpta eiusdē scti Thome
maxime scōa scōe q̄z intimū sibi fecerat ⁊ fa
miliarē illū quē laudabat doctorē Alexan-
drū. Et ecce pch dolor doctores isti duo/
halis ⁊ Bonauētura videnᵗ q̄si sepulti cū
illis q̄ū nō est memor ampli⁹/ p̄ptim ī cor
dis amore. ¶ Extollunt alīq̄ dā quoq̄ sint
ytinā noīa in libro vite. nō enī studios⁹ in-
uidemus. Sed multe aliq̄s ip̄or lr̄e fece-
rūt sub noīe subtilitatis insanire cū sequa-
cib⁹ ip̄orū. Nūq̄d ñ insania p̄cedere q̄ duo
p̄dictoria sunt sil' vera p eodē instāti tp̄is/
licz nō nature. q̄ p̄terea ml'te sunt ꝑitates
ab eterno. et ml'ta eterna q̄ nō sūt de⁹. Iste ē
vn⁹ articul⁹ inter p̄meꝛatos dānat⁹ anno
dñi. M. cc. xl. Legat scōus Bonauēture
dist. xxiij. circa finē/vbi recitat hec dānatō
Et ponit alter articul⁹ /q̄ p̄mū nūc /⁊ cre
atio passio nō sunt creator vl' creatura Er
roꝛ. Repetita ē cadē dānatio eiusdē articli
de eternitate ꝑitatū p dñm Stephanū pisi-
ēn. inter illos. cc. xix. articlos famosiores an
no M. cc. lxxvi. s. p duos annos p⁹ felicem
obitus scti Thome et vere scti et gl'iosi do
mini Bonauēture/q̄z p̄m⁹ obiit. vij. Mar
cij /ali⁹ id⁹ iulij seq̄nti tpe ꝯcilij generalis lu
gdunū/ p Gregoriū. x. celebrati. Dānata ē
nouissime p celeberrimū constañ. ꝯcilium
inter errores hus ⁊ hieronymi positio ista
de vniuersaliū realiū ⁊ eternoꝝ positōne /et
maxie q̄ aliq̄ sit entitas real' eterna cōis dō ⁊
creature. q̄ tūc nulla creatura potuisz cre
ari q̄si ō nihilo. sz nec possz ānihilari. ita fu
it tūc argutū me audiēte ⁊ a dicto hierony
mo stati ꝯcessū/sz dānatū/nup etiā pisius
reuocatū. Dānauerat p̄dus ipe idē stepha-
nus pauciores articlos viuētib⁹ adhuc p̄
fat⁹ doctoribus. s. Anno dñi. M. cc. lxx. die
mercurij p⁹ festū bti Nicolai hyemal'/cui⁹
nūc crastino scribim⁹ hāc scedulā. Cā hu
iusmodi dānatōis faciēde fuit tūc introdu-
cta/fuit ⁊ postmodū ꝯtinuata. q̄ sic tradit
Aug. viij. ō ciui. nob ad certā regulā loqui
fas ē. liber⁹ āt ꝑbis loquūt p̄hi. sz ide mise
rabili⁹ q̄ liber⁹ errāt. Sic Aug. ⁊ ceti do-
ctoꝛes ātiq̄. sic īt̄ r̄cētioꝛes b. Ber̄. ⁊ mgr̄ cū
reliq̄s p̄tin⁹ obstiterūt errātib⁹. sic petro abe
lardi/sic Berēgario. sic Johi scoto ō theo
phanis. sic gilb̄to porretano/q̄ gilbt⁹ si mi
n⁹ errabat ī matia ō relatōib⁹ diuīs/ q̄z p̄li
mi posterioꝛ⁹ tp̄is/ patebit euidēter illi q̄ sb
tilit⁹ ⁊ absq̄ p̄sonaꝝ acceptōe voluerit ⁊ sci
uerit iudicare ⁊ argumētū bti Ber̄. a petro
ō tarēthasia recitatū pōderare. ¶ Dānata ē R
nup p p̄decessoꝛes meos /ī sacra theologie
facl'tate sub pl'ib⁹ articul' doctrna quā nō-
nll'i solū ip̄une subtilē garriūt/quā ig̃rātes
vocēp̄paz nōnll'i veluti pice loq̄ciss̄ime sta
bilire nitūt/cū sit mera īsania ⁊ vāitas fal
sa. Un⁹ articul⁹ inter ceꝛos ē/q̄ aliq̄d sit de⁹
realr̄ qđ ñ sit formalr̄ de⁹ Erroꝛ. Alī⁹ q̄ in
diuīs sint ponēde p̄orit̄ates ⁊ posterioꝛita
tes alie q̄z oꝛigīs Erroꝛ. Alī⁹ q̄ p̄sone diuie
distīguāt p absoluta. Erroꝛ. Constat āt q̄
nll'a ē maioꝛ distīctō real' n⁹ ex natā rei ī di
uīs q̄z triū p̄soaꝝ. Nll'a ē igr̄ distīctō ī diuīs
p absoluta/ō q̄ nō ē dubiū q̄ maioꝛ est q̄z p

relatiua solū. Deniq; q̄ p̄t fidei pietate xp̄i/
an⁹ asserere q̄ eēntia diuīa sit ex pte rei seu
realit dist̄icta ab ītellectu diuīo ꝛ volūtate.
q̄si possit eēntia diuīa eē et nō eē vniuersal⁹
pfecta/nec ītelligēs nec volēs. Quāto salu
bri⁹ ē asserere nec offēdere pias aures /etiā
gētiliū p̄hoꝝ/q̄ eēntia diuīa vnica ꝛ sim/
plicissima/supemīnēter ꝓtinet oēz pfectōz
quā dū q̄rit separi ꝛ scindi a suis pfectōib⁹
ipa remaneat mōstꝝ qđ dā iforme chaosq;
ꝓfusū. Egregie dudū mihi tūc adolescētu
lo dixit vnus ī theologia doctor ꝛ famatis
sim⁹/dū q̄siuerit inq̄t aliq̄s /si p̄scindat es/
sentia diuīa ab ītellectu diuīo/q̄d ē illa eēn
tia:dic q̄ ēde⁹/ꝛ q̄ nō ēde⁹. Est itaq; de⁹/
q̄ nihil ē ī deo qđ nō sit de⁹. ꝛ tñ nō ē deus
q̄ de⁹ ē su⁹ ītellect⁹/nec eē p̄t sine ipo. Hoc
ē sn̄ialit argumētū be. Bern. ꝯ gilbtū Dic
tū/ addebat ipe doctor q̄ ītelligi p̄t eēntia
diuīa ñ ītelligēdo ītellectū suū /sic ꝛ de alt
butꝝ diuīs. Est ei ꝼm Arist. ꝛ ei⁹ ꝓmētatorē
ꝛ exꝑientiā tāta vis ītellectus nr̄i q̄ ꝓiū/
ctissīma/imo penit⁹ eadē p̄t p distinctos cō
cept⁹ sepatim accipe. sz sepatio dr rōis non
rei exīoris. ¶Sz acclamāt alīj q̄ de entib⁹ rōis nihil curāt. vadam⁹ inq̄unt ad res
q̄si d reb⁹ possit sine ꝼmīs eē ꝼmo/q̄si logi/
ca frustra sit tota. Addūt q̄ ficticiū sūt hu
iusmodi ꝓceptus si nō ita sit ī re sic signifi
cāt. q̄si res sp ita sit sic ē sua cognitio ī nob
imo in deo q̄ cogscit materialia ī materialit
ꝼm Diony. ꝛ Boetiū. Tradūt nōnulli vn
de mirādū videt q̄ ꝓceptus ꝛ entia rōis ñ
sunt ꝼres nec entia. ita q̄ ens ñ dicit vni
uoce de ipis ꝛ d reb⁹ ad extra /cū tñ accidē
tia aīe/tā habit⁹ q̄z ꝼtutes ꝛ opatōes īma/
nentes /tā naturales q̄z supnaturales sint
entia lōge pfectiora q̄z albedo vl nigredo/
saltē q̄z relatōes sex p̄dicamētorū. ¶Sed
ꝓgredit hec scedula latius q̄z ꝓpositū fue/
rat ab initio sup laude nr̄i eustochij bñ for
tunati ꝛ doctoris seraphici/ cū deploratōe
q̄ ita postpositus ē/nō dicā absq; canoni/
zatōne. viderint h̄ sūmi pōtifices /sz absq;
scholasticoꝝ freq̄ntatōe in vsu ꝓtinuo stu/
diositatꝝ sue Sint alīj doctores q̄ dicātur
cherubici. h̄ verissimo noīe seraphic⁹ sil ꝛ
cherubic⁹/q̄ inflāmat affectū ꝛ erudit ītel
lectū/reducit ꝛ vnit ad deū p amorē exci/
tatiuū. dū alīj ml̄ti solum diuaricāt et disp
gunt ītellectum/p̄ p̄cisiōes ꝓpositates et po
steriorītates et signa ꝛ ꝓtigentia. cū tū vnū
sit necessariū. ¶Dū p̄terea suos imitatores
reddūt inflatos sine charitatis īgne/ac p̄n
de supbos ꝛ īdigestos q̄les dispgit dñs mē
te cordis sui/iuxta cāticū marie iuuēculaꝝ
tympanistriaꝝ p̄cellētissime /ī cui⁹ cōcepti
onis sctificate p̄ p̄uentōem ꝓuilegiatā /vi/
gilia matutina/volui nō p satyrā sz p elegi
am pot⁹ exhortatoriā tue charitati studio
se cartulā hāc scribere frater dilectissime ī
xp̄o. in q̄ bñ vale. Et itinerariuz qđ habes
cōicare p̄ibꝫ stude/sil et libꝝ tuū recipe.
Kuās illđ apl̄i. Qđ bonū ē tenete. ab omni
specie mala abstinete vos ꝛc. ¶Finit

Epistola eiusdē ad s

patrē Oswaldū carthusien. Gratia et pax
¶Spūs est q̄ viuificat ꝛ caro nō pdest q̄c
q̄z. Uñ ꝛ epl̄e pauli fortes dicebāt /qr solū
spm̄ sapiebāt. pñtia ꝙ q̄ carnē oñdebat re
putabat ifirma. Dic habuit ortū illđ xp̄i.
q̄ nemo ꝓpheta accept⁹ ē ī patria. Rursus
alīđ metricū Minuit p̄sentia famā. Certis
sime h̄ vez ē p̄ et dñe xp̄iana charitate co/
lende. desiderat vr̄a charitas vt accepi a lit
teris eiusdē charitat⁹ videre faciē meā ꝛ mi
scere colloq̄a sup multis/ortō q̄escite /dedit
de⁹ ꝼmōes dari posse spūs interp̄tes. Pre
cor se nō īmisceat carnis infirmitas /que ni
hil p̄fītm in me nisi scādala p̄fert. ꝛ q̄uis
apud pfecte ꝓpositos ꝛ ornatos corp⁹ esse
possit simulachrū quoddā lucidum ꝛ pul
crū interiorꝝ hoīs et spūs /fateor impfectū
meū in hac pte/ꝓscius assidue ꝛ totiēs exp
te fragilitatis. Porro sup cōicatōe q̄rundā
opusculoꝝ meorū postulata suggerūt ml̄/
ta mihi dicēda in vtrāq; ptem q̄ coartās ī
primis gras ago /et habeo beniuolētie ve
stre/confidens ab ea sine fictōne diligi. dei
de ꝓpono diligens esse copias mīstrare. ve
strū fuerit cū reuerēdis patrib⁹ et dñis fra
tribusq; meis in christo charissimis ad for
mā ꝓpletā mēsurāq; redigere cū multipli/
catōe/put ipoꝝ sollicitudini visum fuerit
opportunū. Deniq; doctrinā theologicaz
p̄pe dicendā eximū ꝛ seraphici doctorꝝ do
mini Bonauēture cordial offero me labo
raturū q̄ habeat ad trāscribendū si ita cū
effectu postulauerit sacer ordo vester/cui⁹
ordīb⁹ me ꝓmēdo. Scriptum Lugduni
M.cccc.xxiij. in aprili.

¶Finit

Sequitur epistola

eiusdem quid ꝛ qualiter studere debeat no

dus theologie auditor. ⁊ ꝯ curiositatē studentiū ad studētes collegij Nauerre.

Stimulauit me pluries/tū cogitatō mea minus forte sobria. tū familiaris amicoꝝ suasio/ꝙtinꝰ exauditis/lectis/⁊ intellectis q̄dā electiora ꝓscribēdo ceteroꝝ vel eruditioni vl̄ edificatōi deseruirē. Acuek inquiūt ex hac re studiosū ociū tuū. Imitarek ꝓdecessoꝝ īdustria/ꝓsecrarek nomē tuū mēorie posteroꝝ/deniq; fortassis nō pauci qui nihil interī lecturi erāt in scꝑta tua vel amore vel ex nouitate/vt fit/incidentes pinde pficerent. Ātꝙ modestior aliorsum me rapit ꝓsideratio. recogito illud sapiētis qm̄ faciē di plures libros nullus ē finis. Uideo itaq; tāta volumīa ab egregijs ⁊ sūmi ingenij atq; sapie viris ꝓscꝑta neglecta tñ a plurimis/ita vt vix nudo noīe cogscant. Uideo inq; ⁊ gemebūdꝰ detestor/vl̄ ignauiā/vl̄ arrogātiā nr̄az sil̄q; ꝓsidero cuius momenti eēnt q; tulacūq; scꝑta mea si p̄cellentissima sic calcant. Uereor p̄terea me idipm̄ ītrare viciū/qđ in alijs vehemēter inculpo. Et q̄ le petes. Sūt q̄ nescio q̄bꝫ nugis ineptissimisq; nouitatibꝫ/mēbranas/⁊ auditoꝝ pfertū inexptoꝝ mētes occupāt. implēt eos sterilibꝫ vtinam nō pestiferis doctrinaꝝ lolijs/⁊ mēorie ventrē nō cibꝫ sz silicis onerāt Agrū insup cordis spinis inserūt p frugibus. Incidūt q̄z auditores vel lectores in illud Sene. Necessaria nesciunt/q̄ supua cua didicerūt. Uere heu nimis hec esse recogscet q̄sq; ppius obſuarevoluerit. O si tādē resipiscāt lectores taliū vel auditores O si melioribꝫ auspitijs post īceptas hmōi vertāt oculos ad salubriora documēta. lugebūt affirmo sortē suā tpusq; ꝓsumptū q̄ tabulā aīe sue q̄ vtilioribꝫ interī pingenda erat/⁊ vix adhuc sui exiguitate suspectura quibusdā lr̄is in nullo pfuturis oppleuerūt /nō dicēdū erat deformauerūt. ¶ Sed dicāt eādē nobꝫ q̄ ⁊ antiq; scribēdi licentiā esse relictā. Uisex īsup cē causant vti sp inuētis/⁊ nūq; inueniēdis. Hinc incidit in oēs illud Oratij de poetis. Scribim⁹ ido cti doctiq; poemata passim. Scribim⁹/sz absq; pōdere snīaꝝ/absq; nūero ⁊ mēsura ꝓboꝝ. Est em̄ illud qđ scribimus floccidū illiberale fluidū. Scribim⁹ nō noua sz antiq/nouiterq; ꝓsando ⁊ trāsmutādo dū nostra conamur efficere/ꝑua reddim⁹ ⁊ ꝯepta q̄si videlz iuxta vulgare fossatoꝝ vetex q̄ solida sunt/nō tā repatores q; demolitores. Quasi p̄terea sil̄es ill̄ q̄s notat Therē. q̄ ex bonis comedijs grecis/latinas fecerūt nō bonas. Sic q̄dā excerpētes aut magis pprie lacerātes ex libris optis ⁊ pbatis pticulis indigētia tēdūt volumīa/obnubilātes et p incuriā scribēdi legēdiq; reddētes originalia velut supflua ⁊ mortua a corde Uides in snīaꝝ lecturꝰ dū pudet quēlibet etiā maiores seq̄ q; facil̄ lecturaꝝ varietas in īmēsam successerit. ¶ Porro q; to ꝓsultiꝰ erat vti bñ inuētis q; dū q̄runt inueniēda/nec illa afferre. q̄netiā subuertere bñ iā inuēta. q̄ nō a loquacibꝫ iuuenibꝫ leuit/q̄ ad pauca aspiciūt. enūciatibꝫ nō ab argumentatoribꝫ dyaleticis nō ab īprobe sordide p ditecq; viuētibꝫ. sz a sctissimis ⁊ exptissimis qui faciebāt q̄ docebāt solidissima cautissimaq; traditōe fulcita subsistūt. iuxta quod mēorādū valde ē dictū viri q̄ mltā vidit legit atq; ꝓscꝑsit Buridanū loq̄r. q̄ in egregij scꝑti sui sup ethicā īgenuo ꝓhemio fatet se nouis rōnibꝫ neq; q; adhesuꝝ/q; tūcūq; apparētibꝫ. q̄ ab illis pluries decept⁹ ē. ex antiq̄aꝝ aūt dictꝫ nūq; /pktim ī moralibꝫ Propt qđ etiā dic Arist. vij. eth. Optz ex tēdere exptoꝝ ⁊ senioꝝ vl̄ prudentū enunciatōibꝫ nō minꝰ demōstratōne. ppt habere enī exptiā visuz videt pncipia. ¶ Respōdens igit rñdebo ad cogitatōes meas ⁊ amicoꝝ sup nouoꝝ ꝓscꝑtōe exhortatōes Sufficiat īterim mihi meiq; silibꝫ sobria in hūilitate vti bñ inuentis. Abscedat oīs pomposa sup insolitꝫ arrogātia. ne multiplicemꝰ loq̄ sublimia gloriātes. Et cōi (vt ita dixerim) minerua ꝓtentemur Seq̄mur triū iter ꝓmodius plane et ab errorū scādalorūq; discrimine remotius. Tot habemꝰ sapiētie salutaris fontes viuos/ne q̄so cisternas dissipatas fodiēdo nos cassō/imo stulto labore fatigemꝰ. Hortor verūtamē ⁊ repetēs iteraq; monebo q̄tinꝰ electiora examinatioraq; scꝑta ꝓplectamur. Est itaq; nr̄a capacitas nō mō finita sz exigua ⁊ que ad tot libros vtiles q̄t occurūt euoluēdos ñ sufficit. Quosdā ī trāsitu raptim videamꝰ q̄si eos ñ penitꝰ ignasse satis sit vt eis fiat vale ppetuū. Alijs p vices vtamur/pro ut se necessitas dederit vel delectatōis congruitas. Ātꝙ q̄sdam familiares nobis assiduos aduocemus /et tanq; domesticos fidelissimos ītra mētꝫ nr̄e cubicula. inter secreta q̄tidianaq; colloq̄a iugit collocemꝰ.

¶Si qs aũt curiosus inꝛogare pgit. q vl̃ ql̃es libꝛi sũt qs alĩs ꝓponẽdos cẽsuerim: Rñdebo me vnã ꝛ absolutã rñsiõz dare nõ posse. Uarietas siq̃dẽ studẽtiũ ꝑm etatẽ /i geniũ et tpa aliud expostulat ꝛ aliõ ꝓsiliũ. Hoc vnũ verũtñ apl̃i dictũ maneat apud theologos alta mẽte ꝑpositũ. qm̃ plẽitudo legis ꝛ finis ẽ charitas seu dilectio. Cũ igit ꝑm exigẽtiã finis certa õbeãt moderari/qc/q̃d plꝰ ꝛ ĩmediatꝰ edificat charitatẽ plꝰ legat/mẽoret/ruminet. q̃tin⁹ cũ ĩtellectꝰ refectiõe/affectꝰ vbi plꝰ ẽ meriti esca sapiẽs ẽ sapide scĩe sic adipe ꝛ pinguedie repleatur.

¶Ad hec ãt dinoscẽda sollers sit theologie nouꝰ auditoꝛ/ ꝓsulere vnũ e mlꝫ cuꝰ sibi doctna mozes famaq; ꝓplaceãt q̃ lõgo mlꝫ toq; viuẽdi legẽdi ac bñ viuendi exercitio docere facilit possit. quã ãplecti doctnã inꝛogãꝫ studiũ mozesq; õsideret. siue ꝑ pte illa theologie q̃ intꝫ scholasticos magꝫ vtit siue ꝑ illa q̃ legẽtꝫ mozes edificet regulet ꝛ ꝓponat. siue ꝑ illa q̃ ꝑdicãtibꝫ ꝓgruit. Hec ãt tria sũt ñ vsq; q̃q; disparata ĩ q̃bꝫ q̃tidie ꝛ si ñ eqlit tñ viciſſiz õberet verꝰ theologie discipulꝰ exerceri. qm̃ ꝑmũ sine scõo ĩflat ꝛ inq̃etat. Scõm sine ꝑmo acumẽ ingenij sufficiẽs ꝛ resolutũ nõ admĩstrat. Terciuz õniq; sine duobꝫ reliq̃s sepeñ tã erudit alios q; fastidit et ꝑcipitat. ¶Ad ꝑmũ iuuãt exẽpli gra q̃stiões doctoꝛ sup sniãs /ꝛ ꝑsertim illoꝛ q̃ puriꝰ ꝛ solidiꝰ ꝓsẽꝑserꝛt. inꝛ ql̃es meo iudicio dñs Antisiodoꝛeñ. Bonauẽ. ꝛ durãdꝰ vtiq; resolutiſſimꝰ nũerãdi videñ Excellit q̃dẽ ĩ suis q̃tlibet Heric⁹ õ gãdauo. Excellit san. Tho. ꝑtĩ scõa scõe. Excellũt mlti ĩ multꝫ /i q̃bꝫ ẽ vnũ minꝰ placz q; pure phisicalia aut metaphisicalia/ aut qõ ãplꝰ pudet logicalia sub tmĩs theologicꝫ iuoluta miscueñ. ¶Preterea ad scõm ꝛ ꝑsũpto vl̃ ꝑsuppositõ ꝑmo spectẽt histoꝛie sacre. in q̃bꝫ fit recte viuẽtiũ ꝓmẽoꝛatio. vt dyalogꝰ Bre. eccl̃iastica atq; triptita historie. collatões ꝛ vite patꝝ. ꝓfessiões augustini. ꝛ sacre ipꝰ alioꝝq; mediatões. diuĩa rhetoꝛica guilh. pisiẽ. legẽde sctõꝝ ꝛ silia. ĩ q̃bꝫ ẽ ardẽs lectõ ꝛ ad ꝟtuosos ipetꝰ capescẽdos vehemẽter extimulãs. tm̃mõ ꝑus ñ elatus ꝑsteꝝ instinctꝰ. vbi speculatiões altissimas pulcerrimas atq; salubrimas /subtil̃ si simplex fuerit studiosi oculꝰ iuenit. Et errãt p fecto q̃ ista tãq; rudioꝛa ꝛ facilia dicũt obstare subtilioꝛibꝫ agscẽdis /dũmõ tpe suo ꝛ mẽsurate retractẽ. Spectãt nibilominus ad hec mystice diuĩaꝝ scꝑturaꝝ expositõeꝫ ql̃es apõ celebꝛes sctissimosq; doctoꝛes plũme sũt. q̃les apõ Bre. ĩ moꝛalibꝫ ꝛ pastoꝛali. q̃les apõ Bern̄. sup cãti. apõ venerabilẽ Richardũ ĩ suo de ꝓcẽplatõe et alĩs opibꝫ satꝫ nũq; admirãdis. q̃les apõ. B. pisiẽ. q̃ miro gtoq; opificio specl̃atiuã cũ suis moralibꝫ absq; ꝓfusiõe pmiscuit. Ceterũ scꝑtꝫ gẽtiliũ se nõ tradere sz ꝓmodare/ ꝛ ea velut pegrinãdo pcurrere neq; q; ĩprobaueꝛi. tuz ꝑ copia sniaꝝ moꝛaliũ. tũ ꝑ stilo ꝛ ornatu ꝟboꝝ. tũ ꝑ poematũ et histoꝛiaꝝ q̃licunq; pitia. demũ ꝑ oblectamẽto q̃dã ex varietate lectõis. q; q; et ĩ sacꝝ doctoꝛibꝫ vt ĩ Aug. õ ciui. dei. in Oꝛosio. in Hiero. Lactãtioꝛ silibꝫ ista abũdanꝫ nec minꝰ si ñ plꝰ vtiliꝫ ĩ ueniẽda crediderim. ¶Rursus qõlibz triũ ex ꝑdictis alit̃ ꝛ alit̃ tractãdũ ẽ. Primũ disputatiua int̃ ꝓsocios disputatõe robur sumit. disputatõez ĩtelligo nõ ꝑteruã /nõ ceruicosã. nõ amarã/ñ ptinaci aiositate tumt̃ tuãtẽ. sz modestã q̃lẽ eẽ decz ꝟitatꝫ inq̃sitionẽ. q̃ acuet ꝛ excitet ingeniũ. q̃ studiũ renouet et inflãmet. q̃ stabiliat q̃z ꝟitatꝫ positõnẽ falsitatꝫ oppositõne patefacta. Hinc fit vt nõ extimescat studiosus etiã ĩ ꝑpatulo defendere qõ secretiꝰ se bñ didicisse cognouerit. ¶Atꝟo ꝑexigit̃ i scõo si pfici debeat secretũ silẽtiũ /sepositũ inteꝛi ab oi turba ñ solũ hoim sz sollicitudis et cure tpal̃. imoꝛ a ꝓpꝛi studio vacare tũc necesse ẽ. qm̃ sano q̃tẽ anio ꝑstare neq; q; loq;. tũc mẽs clauso sup se ostio ad ea legerit discat affici ꝓponat sibi q; terribil̃ deꝰ sup filios hoim. q; seuerꝰ ĩprobis ꝛ electꝫ mirificoꝛs. Cõscendat ecl̃itatis speculã. vnde videat cũ sapiente qm̃ vanitas vanitatũ ꝛ oia vanitas. Non discurro ꝑ plima qm̃ sapida coꝝ q̃ dicta sẽ lectio docebit de oibꝫ. Addã expꝰ q; nihil ferme q̃eti mẽtꝫ ꝛ ꝑplatõi plꝰ ĩsidioſũ. nihil ita pcõsissime rei/tpis. s. ꝑsũptiuũ. nihil postrẽo pfectõi scholasticoꝝ aliũde ꝓbatorũ plꝰ obuiãs. quẽadmodũ colloq̃a ñ solũ ꝑua q̃ coꝛrũpũt bonos mozes. sz illa etiã q̃ supflue diuq; ꝓtrabunt̃ /aut sup rumoꝛibꝫ vulgo volitãtibꝫ/aut sup ludicꝫ pluribus et ieptis fabulatõibus aut sup ꝓtentõnibꝫ hominũ in aduersa tendentiũ /et similibꝰ. quibꝫ a mane vsq; ad vesperã /imo pfũdã plerũq; noctẽ dies sensim atteriꝫ. p q̃ dũ se oblectauerit vl̃ ignauie vl̃ indignatõi /vel fastidio suo mederi putãtes. tristioꝛes ꝛ ĩq̃etioꝛes ꝛ mẽte dissipatioꝛes remanebunt

Fallor si vnq3 ascēdet ī montē dñi ī arcem ꝓtēplatōis q̄ nō ad vaniloq3 huiuscemodi fabulatōes fact⁹ fuerit sic hō ñ audiēs ꝛ si cut mutus nō apiens os suū. Et ℔ bonuz/ vñ in dño glorior attulit mīis cura q̄ huiuscemodi ꝓfabulatōes freq̄nt suſtulit/mi hiq3 loq̄ et vacare passa ē. qm̄ rar⁹ admodū alius cū q̄ mutuos miscere ſmōes col/liberet/tanta morū erat inter nos studiorū q3 varietas. Prosūt tñ nec nego ꝓbatorum virorq3 colloq̄a. q̄ ascensū ꝓtēplatōnis ꝛ sue arduitat⁹ discrimīa/suo labore suisq3 picul exꝑti sunt. Deniq3 terciū. i. extremū ex primis duob⁹ genitū ac nutritū vbi p̄dicatio nūc inē paucos familiares/nūc palā ꝓsūmat vbi summope curiosū oē ꝛ oīm̄ scāda losū ꝛ breui ꝑbo q̄cquid audiētiū charitatē edificare ñ hz fugiēdū reꝑciēdū q3 ē. Ad qđ q̄nta discretōis cautela sit adhibēda pastorale vos gregorianū ꝓdocebit. Bñ vale te tandē socij ꝛ frēs p̄cipua/charitate ꝓiuncti. bona facite studia vra ꝛ me orōnib⁹ vestris cōmendatum habetote. Supueniat mansuetudo ꝛ corripiamur. ¶ Finit

Sequitur alia epistola ab eodē cācellario missa eisdē studētibus collegij Nauerre parisien.

y Alce pareo vot⁹ vris socij ꝛ fratres dilectissimi. Nup siq̄dē ad vos vnā ex cogitatōib⁹ meis litter⁹ exposui. Doc bonū p̄cipue ꝓmonēs q̄tin⁹ electionib⁹ doctrinis vestrū studiū ĩsudaret. Neq3 enī habet⁹ necesse ĩstar virgilij ī luto aur̄ q̄rere/ aut ex sterilis doctrine petra sugere mel /oleumq3 de saxoq3 durissimo. Supaddidi colēdum sic intellectum esse /vt incultus ꝛ arid⁹ minime desereret affect⁹ sz trāsiret⁹ ī affectū cordis. Rescꝑsistis ista benivole vos accepisse ꝛ vt tale aliq̄d pluries agerē postulastis. sic fiat. ¶ Accipite rursus aliō qđ ex familiari vobiscū allocutōe meū alleuet studiū. qđ animū ĩdignabūdo luctu plenūq3 exoneret/amaricatōis bilem euomat/cui tñ vsq3q3 sua nō desit vtilitas. ¶ Olim pluriesz nouissime crebri⁹ atq3 ꝓfundi⁹ in q̄daz ocio aduerse valitudīs mee/ pia meditatō ne recogitaui statū alme vniuersitat⁹ pisiē. mīis mee/vt absentiā meā ab ea ego vnus ex filijs eius mīmis mēt⁹ p̄sentia ꝓpēsarē. Occurrūt anīo ml̄ta sp in ea p̄clar⁹ laudib⁹ attollēda. Aspicit q̄ppe tāq3 corusc⁹ q̄daz sol spūal' eccl'iastica machinā irradiās /errorq3 q3 tenebrosas caligies sua nitēti puroq3 fulgore dispgēs. Videt ĩsup q̄si fluuius ille padisi ī q̄ttuor ptes diuisus irrigās vniuersam supficiem terre. ¶ Sz heu hic nihil apud nos ex oī pte btm̄. Ingerūt se rursus cogitatōi mee nō pauca lugubria/ꝛ q̄ seuerā correctōis aut emēdatōis manū exigūt q̄le ē illud q̄ ꝓtētiose opinionū atq3 sniarū ꝓtialitates q̄dā illic nimis ꝓtinaces pstrepūt. q̄ et studiū vitat⁹ ĩterrūpūt plīmū/ et totū vniuersitat⁹ corpus actuosū inq̄etū ꝛ paxmodestū ꝛ tumꝰtuosū magz q̄ sua req̄reret pfessio ꝓstituūt. Ab his inq̄etatōnū ꝓtētionūq3 fluctib⁹ velim vos q̄tū extiterit phas alienos effici. neq3 frustra niti oēs exupare conatus ĩmprobos puerorum. p̄ſtim vbi ex altiori trabūt sue factōis aut ĩprobitat⁹ originē. Capiteq3 dico alioq̄n nū q̄ pax vob. nūq̄ securitas ꝛ studio vro nū q̄ decēs trāq̄llitas donabit. Obsūt p̄terea partialitates q̄dā affectate ꝛ vincēdi pertinax aīositas. psonar̄ insup nationū/ vel p̄acceptio vl' ꝓtēptus. Nō enī sinūt ambulare in domo dñi cū ꝓsensu p vitat⁹ atq3 charitatis iter. qđ cōe pacificū ꝛ a talib⁹ expeditissimū esse dz. Cū xp̄o enī neq3 aduena/ neq3 scitha neq3 barbar⁹ ¶ Aliū subinde in xp̄o cerno vniuersitat⁹ studio ofectū ꝛ hūc q̄dē maximū. Iste ē circa iuuenū disciplinā ī moribꝫ imo ꝛ ī fundamētali p̄mitiuorū suoq3 eruditōe nō mediocris defect⁹/aut error. agēte ℔ vt plīmū nimis exuberāti pedagogoq3 mltitudie. q̄q3 aliq̄ (salua laude bonorū ꝛ absq3 ꝓtūelia cuiusq3 dixerim) vl' ceca ignātia vel segni negligentia vel q̄stuosa maleq3 placēte adulatōe. vl' inepta leuitate/vel qđ intolerabiliter pestiferū est ꝓtagioso puersissime vite exēplo ipis suis scolaribus noxij sunt. a q̄bus nō extirpāt malas iclinatonū radices. sz nutriūt ꝛ augmētāt. dū vl' corrigere eos ne abeant extimescunt. vel q3 religio pietasq3 sordent eis/ et suū indignū officio ꝓputāt talia suos edocere scolares. aut qm̄ verēt ne docētes illō qđ negligūt/incidāt illud ip̄roperiū puer⁹ etiā notissimuz. Turpe ē doctori cū culpa redarguit ip̄m. Sic adolescētie frena laxātur. sic eūt in adinuentōnib⁹ suis /dimissi fm̄ desideria cordis eorū. ꝛ p vicioq3 auia ruūt p̄cipites. Fiūt exinde ꝓtumelioſi vagi. petulātes. iobedientes. pni ad iimicicias iferēdas. ipatientissimi ad illatas. irreligiosi

ꝓterea/nihil amplꝰ a paganis ꝺ xp̃iana religiõe ꝓdocti. Postremo vt de q̃busdã Judas apl's ait Macule sunt/vel vt vulgus loquit sacci carbonũ. alter alterꝫ pessimis modis maculãtes. Sz ⁊ q̃les domi sunt foris in ꝼmonib⁹ palã faciũt. vbi ꝓ sũma q̃ ibi obꝺuãda erat moꝛ modestia insolentissimis atꝫ incõpescibilib⁹ sibilatõib⁹ gestib⁹ ⁊ obmurmuratõib⁹ oĩa ꝓfundũt/⁊ ꝓ bũ dei cũ suo euãgelizãte ꝓbrose spernunt. impediũt. turbant et obrũpũt. nec puũ existimandũ ẽ illud incõmodũ. qm̃ satꝫ est sciẽ illud Arist. Non parũ refert iuuenẽ sic vel sic assuefieri. Et qꝛ certe ex nõ bñ morigeratis ⁊ ex siniſtre instructꝫ adolescentib⁹ fiũt iuuenes/atꝫ viri postmodũ/ nõ tm̃ inutiles reipublice vniuersitatis. sz ipi⁹ etiã totũ corpus fedãt lacerãtꝫ/et in bonoꝛ ꝓnicie crudelit seniũt. Quid sane miranduz si ex discolis discipulis fiũt ꝓnicioſi doctores? Necꝫ ḡdus collat⁹ ꝺimit sz neq̃tiam auget poti⁹ ex supbia vl'latentẽ foris ꝓꝺit. Denicꝫ sicubi mutat fundamẽtũ doctrine iõ qꝛ ꝓppere impfecte vl'inepte collocatũ extitit. q̃q̃ꝺ amplioris scie supedificaueris vacillare minusꝫ hr̃e solidi roboris necesse ẽ. ¶ Hec in ipa meditatõne mea video ⁊ ꝓfundoꝛ plãgoꝛe sil'⁊ luctu ꝓcutioꝛ. ⁊ vltra q̃ꝺ agam q̃lit've puideã/q̃b⁹ vtilit ꝓq̃rar nõ satis iuenioꝛ? Scriberẽ bec ip̃is singillati pedagogꝫ. sz imẽsus essem ⁊ apꝺ eoꝛũ pl'imos nullũ habeo mutue cognitõnis seu familiaritatꝫ ꝓmerciũ. Scriberem ad oẽs collectiue sz videte ne stulto labore ꝓsumerer. qm̃ ⁊ paruitatꝫ mee zelũ pl'es eorũ moꝛe suo vel irriderẽt vel ei succenserẽt/ vl'de pſũptõe culparẽt. Credite mihi amarissima ẽ ꝓ̃itas/sz nescio q̃ pacto apꝺ nullos eoꝛ amplꝰ q̃ꝫ apud fr̃atos q̃ sapiẽtes se in ocul'suis apud q̃s oĩs vl'admonitio charitatiua/vl'fraterna coꝛrectio ꝓtumelioſe ⁊ vindicãte deputat iniurie. Postrẽo ꝓdicarẽ talia adolescẽtib⁹ ip̃is/sz me absentem scitis/et ip̃i monitoꝛib⁹ asperi sunt vt Flaccus ait/atꝫ ob vehemẽtissimos passionũ strepitus obsurderẽt ꝓ̃itati. Necꝫ ꝓ bis rudes eruditi pñt. stulticia colligata ẽ in coꝛde pueri/ait Sapiẽs. sz virga disciplíne fugabit illam. virga dicit non verba ¶ Tercius defectus acrit' vrget animuz q̃ nouiter suboꝛtus nõ paruo ꝺedecoꝛe ĩ vniuersitatis gl'ia maculã ponit. Pluries itaꝫ relatio fide dignoꝛũ mihi tã ꝓpeꝫ fmote degenti significauit ꝺeesse freq̃nter ꝼmones in vniuersitate. etiã ꝺñicales ad cleruz qꝺ nup aliqꝺ mõstro sil'e ꝛpene ĩtolerabile semel accidisse visũ extitisset. Logoꝛ tũ ex ꝟ/tum ex alĩs q̃busdã/illã ꝺeflere scisſurã miserabilẽ et mutilatõem luctuosam/ptis nõ modice vniuersitatꝫ parisien. ꝑsertim a sacra theologie facultate. cuiꝰ scisſure causam ꝑbuerũt illius ꝺe mõtesono erronee temerarie ⁊ impie assertõnes. Nolo putet aliq̃s me hoc loco iustificatõez seu defensionẽ ptis illius q̃ depulsa vl'auulsa ẽ suscepisse/ fratres ꝑdicatoꝛes loq̃ꝛ. Uiderint ip̃i q̃ꝺ egerunt. ego ei fideter ⁊ ꝑstãter affirmo cõdemnatõez erroꝛũ ꝑfati ꝺ montesono ratõnabiliter ⁊ catholice factã. q̃ ꝺũ deferret in romana curia egoip̃e baccalarꝰ curſoꝛ tũc existẽs cũ ceterꝫ ꝑcellẽtissimis atꝫ sapiẽtissimis virꝫ ab vniuersitate legatꝫ pñs interfui Sed nũq̃ꝺ q̃ ceciderũt nõ aꝺuertẽt vt r̃surgãt. q̃netiã pia mr̃ vniuersitas hec que hactenus filĩs irata ẽ/nunq̃ꝺ tãꝺẽ mirificoꝛ/ die recoꝛdabit aut ꝓtinebit ĩ ira sua miserecoꝛdias suas? Nunq̃ꝺ tot oues pascue sue si deliq̃rint aut errauerit /eternal'z abꝺ̃cientẽ ꝛ si redire ꝓtẽnerẽt/exemplũ xp̃i pꝺ pastoꝛis imitãꝺũ erat vt q̃rerent. ⁊ pia q̃ꝺaz violẽtia ad ouile ꝓpriũ obnitẽtes traherẽt, q̃nto amplꝰ ꝺũ id totis vt ꝺicit affectib⁹ ⁊ votis expostulãt et ꝑcant. Et videre mihi videoꝛ q̃sdam nõ ꝼm scĩam zelũ habentes q̃ moꝛ obꝺ̃cient. Parati inq̃unt sumus eos suscipe. pacẽ reforꝛmare. sz integritas fidei. sz vniuersitatꝫ honoꝛ. sed ip̃i demum ĩdẽnitas a laboꝛib⁹ ⁊ expẽsis ꝑtermitti ne q̃q̃ pñt. Ato nõ sic loquoꝛ vt talia iudicẽ negligẽꝺa. nego tm̃ illa tãta seueritatis animositate req̃ri debere. et aꝺ viuũ vt ꝺicitur vulnus secari q̃ in illo ꝺe sillana victoꝛia dictũ ẽ. excessit medicina modũ. Xp̃iani sumus ⁊ in schola charitatꝫ q̃tiꝺie versamur sub illo q̃ ait. Discite a me qꝛ mitis sum et hũilis coꝛde. Et Nisi remiseritis pctã ⁊c. Ergo nõ tam qꝺ liceat ex iurꝫ rigoꝛe q̃ꝫ q̃ꝺ expediat exq̃raꝝ. Ceterũ mẽoꝛiẽ teneo cur ⁊ q̃liter primitus ab vniuersitatis ꝓsortio via q̃ꝺã indirecta segregati sunt fratres ꝑdicti. Statutũ enĩ ⁊ ꝓclusũ erat vt ois ḡdus et honoꝛis ĩ vniuersitate expers fieret q̃squis nõ iuraret tenere ꝓꝺẽnatõez sup erroꝛib⁹ ꝑdictis ab vniuersitate ꝑpus. ꝺehinc ab ep̃o parisien. factã. Distulerunt ꝟ agere baccalarij fratrib⁹ ꝑdictꝫ tũc expediendis

causantes se a supioribꝫ suis licentiã ab huiusmodi pstationẽ iuramẽti necdũ petisse vl̃ habuisse. Ex hac origine neqꝫ gdus neqꝫ cathedrã neqꝫ ꝺmões posteriꝰ adepti sẽ Ludiui tñ expost aut oẽs aut plimos eoꝝ ad pfate ꝺditois adimpletiõem pstо fuisse qꝫ si etiã nũc vellẽt nõ viderẽt penitus non admittendi. Attẽderent o vtinã oẽs ꝛ benigna recogitatõe secũ tractarẽt/qnta qlisve iactura spualis est et fuit/tot hactenꝰ ꝺmones tot lectiones/tot salubres instructões in vniuersitate ꝛ alibi exinde cessasse Quin etiã naturaľ pietas exigit vt mr̃ filio aberranti. ꝛ corpus mẽbro egrotãti ꝑpassione moueaŕ. Deinde ꝑsidera damnũ ꝓpriũ in ꝺmoniby. in ꝓpositioniby et alijs. tuz audi monitionẽ metro ꝑphensam. Si non vis alijs parcere parcetibi. nec loq̃r vexatões/ opꝓbria ꝛ carceres ab illis qs loq̃mur platas/q tñ mãsuetos et benignos extimatores ad mifficordiã velociꝰ impendendã deflecterent. Passa ẽ ex aduerso fateor vniuersitas laboꝝ ꝛ expensaꝝ dãna plurima. ipa tñ meo iudicio leuiter obliuiscẽda aut ꝓtemnẽda sunt,p ꝓmercio pacis,p fracna recõciliatõe,p reintegratõe tante ptis abrupte. tñmodo fidei sua integritas ꝛ vniuersitati suus honoꝝ pmaneãt vel falloꝝ vl̃ satis est. ¶ Exclamabũt fortassis ad hec plurimi eiusdem mecũ esse sentẽtie/qm̃ pacis zelatores aut sũt aut videri volũt. Uereor tñ dũ ad excusatõem ventũ erit/ q̃busdam eoꝝ nihil qꝺ offerri possit ad recõciliatõez eius sufficiat/quin assidue calũnienť vel fidei vl̃ vniuersitatis honorẽ nõ fuari. ita demum neqꝫ recõciliatio vnqꝫ neqꝫ pax habebitur. Ceterũ nõ sum tam insolẽs vt vsurpem diffinire q̃ pacto ea q̃ ꝓdixim̃ fidei sc̃z ꝛ vniuersitatis honoꝝ illesi manerẽt Hoc vnũ apud me psuasuz firmiť habeo. posse ista etiã defacili ꝓtingere. si ad ℔ nõ dicam oẽs/non dicam multi sz paucissimi de vniuersitate cũ paucis fratriby recta integraqꝫ voluntate operã dare voluerit. Oz si ex corde noluerint quicq̃d ora blãda loq̃nť nulla via nullis ꝓciby/nulla oblatõe idipm̃ valebit obtineri. cur itaꝫ nimirũ sp allegabunt hanc esse causam fidei nec ex ea posse q̃cqꝫ remittere. Quid igiť reliquũ est mihi vt apud semetipm̃ quisqꝫ redeat cõstituat ante cordis oc̃los luctuosam hãc scissurã cum ꝓteritis incõmodis. Uideat diligẽter ꝛ acriter ad reparandã hãc iacturã quantum facultatis aut gratie donũ desup acceperit tunc oĩi deposito ꝓtentõis studio inq̃rat pacẽ ꝛ psequaŕ eam. hoc est quod nũc agere satago. ℔ ẽ qꝺ ꝓ vice mea his in scriptis offero. Porro quantũ ꝑficiã vel obero ꝓr sus in incerto fluctuat animus. noui publicos hoim mores. noui q̃nta iudiciorum sentẽtiarũqꝫ varietas. noui q ĩplacabiles ĩ domabilesqꝫ regnant in q̃rundã cordibus affectões/q̃ntum vigeat in eoꝝ linguis ob loq̃ndi libertas effrenis. q̃liter in opiby pse q̃ndi bonos ferox licẽtia deseuiat. noui deĩ de qꝫ paucoꝝ est bona ꝛ sollicita fide q̃ iesu christi nõ que sua sunt q̃rere. ¶ Hec vt scripta studui nõ in publicũ/sz ad paucos traducere qs ꝓdesse nõ obesse ꝑfidẽ. Oblatrabãt scio si ad q̃sdã scripta hec delata fuerint ferẽtes indigne ĩmo ꝓ scelere vl̃ mutabilitate deputãtes q pacẽ iacobitaꝝ videar optasse aut ꝓ ea verbũ scriptũve fecisse. sed libera voce fateboꝝ/ nec illud vnqꝫ pudori deputabo me nũc ꝛ ꝓus olim sp duz modeste volui vel optaui/reconciliatõz ipsoꝝ in medijs etiã litiby optauisse. Pereãt q̃ de mr̃is aut mystici corpis feda mutilatõe gl̃iank. qui nõ sanatõi studẽt sed medelã querentiby crudeliter irascunť/et qui ad diuisionem magis qꝫ pulcerrimã vnionez demoniaca ĩpietate pellũť. quoꝝ ꝑsecutio si ꝓgunt in pacificos vnitaz amatores furere spernẽda ẽ. ꝛ generoso animo se ꝑtutis pede calcãda/hoc puiso ne dãnosius inde nascatur in vniuersitate vl̃ republica scandalũ. hoc enĩ quod vehemẽter ptimescendũ cẽseo magis qꝫ psecutoz ꝓpriã. Nũc et alꝫs euitaui palam dicere vel agere aliqua que dicenda vl̃ agenda suggerebat zelus meus (nisi mihi mẽtior) veraĩ eis ꝛ deuotus. vestꝫ igiť has q̃lesqꝫ lr̃as vel ꝓdere vel obtegere deducere rẽad q̃sdã q̃ extra sũt vl̃ penitꝰ omittere. Attñ qs scit si ꝓpiciꝰ aspirabit deus/ꝛ dabit voci sue vocẽ virtutis ex hac rememoratõis occasiõe/vt audiẽtes audiãt et intelligẽtes ĩtelligãt. ꝛ ꝓ bono pacis adipiscẽdo benignioꝝ mẽte laborẽt. ℔ ẽ qꝺ deꝓcor/qꝺ supplico/ qꝺ ꝓ illuz q̃ pax nr̃a est obtestor. In q̃ bñ valete mei memores in oꝛõiby vr̃is. Scptũ Brugis

Incipit apologeti

ca siue respõsiua venerabiľ mgr̃i Johis ꝺ gerson sacre theologie doctoz̃ egregij ꝛ cãcellarij Parisien. ad quendã monachũ do

mus carthusie maioris q̃rentẽ. Utꝛ licitũ foꝛet ꝓ studio lectõis ⁊ exercitij spũalis cõ uẽtũ ⁊ plitatẽ diuini officij dimittere. Et q̃ libꝛi essent fructuosi freq̃ntãdi. In q̃ q̃dem resp̃siua ꝓmo epl'ar ꝓmittit plog⁹. post subnectunt decẽ et octo ꝯsideratões In q̃ꝛ ꝓmis .xij. suadet cenobitica stabilitas /et arguit suspecta loci seu q̃etus mutatio ptextu seu coloꝛe maioris q̃etis et pfectus. In reliq̃s ꝯo sex ꝯsideratõibꝫ agit ꝺ libꝛis a mõacho in diuio officio ⁊ regulari bꝰ obſuãtꝫs ꝯtinue occupato freq̃ntãdis

A Gratia vobis ⁊ pax. ¶Si inimicos iubemur diligere. q̃nto magꝭ eos q̃ diligunt nos in ꝛitate et sinceritate salutꝭ. Nihil q̃ꝑ ita debitũ. nihil plꝰ nature ꝯsentaneuꝫ/ nihil efficaciꝰ ad diligi q̃ꝫ redames si amarꝭ. ⁊ ames vt ameris. ꝟ est ei amatoꝛiũ poculũ (Seneca teste) sine veneficijs sine carmine. ſ. Si vis amari ama. Durũ idcirco videri potuit ꝛbũ illud vꝛe caritatꝭ de me ⁊ ad me. q̃s phibet etiã ñ amantẽ diligere. sed fuerit ꝟ dictũ licentia ꝑmonis amoꝛosi q̃ legem nescit/nec se capit sepe. ¶Ueniam ad alia sup q̃bꝫ ilico rapuit animus me stilo currẽte/ꝯsideratões videlicꝫ aliq̃s ãnotare p̃sentibꝫ ãnexas. Suppetebãt alie cõsideratões plꝛes ꝫ lassitudo coꝛpis ⁊ foꝛmido tedij cõpescuerũt scribentẽ ¶Sane suadeo ꝓmũ totũ religiõis studiũ trãsire ĩ affectũ coꝛdis. nõ tñ accipio ꝓ ꝟ affectũ q̃lẽcũq̃ sed sanctũ et castũ. Nam trãsibãt illi de quibꝫ p̃s. loquit in affectũ p̃uũ/dũ pꝛodũt q̃si ex adipe iniq̃tas coꝛũ. Nabꝫ autoꝛ de spũ ⁊ aĩa bꝛeuẽ ĩter ceteras magnas mꝭtas ⁊ laudabiles ꝯsideratõem istã Affectꝰ inq̃t q̃ est spontanea ⁊ suauis inclinatõ ad aliud/triplicit in nob attendit. ſ. in supioꝛi pte rõis. ⁊ in inferioꝛi /et in imaginatione. Si spũs noster seq̃t affectũ ꝓmũ dicit hõ spũal'. si scõm dicit hõ rõnalis. si terciũ dicit hõ aĩalis. Poteritis in oꝛiginali si placet videre latius. Jtẽq̃ in epl'a btĩ Bernĩ. ad vꝛos fratres de mõte dei. Fuit opinio celebꝛis q̃ tota theologia nꝛa deberet magis censeri affectiua q̃ꝫ speculatiua. Rõem assignat vnus validã. q̃ꝛ iubemur redigere oẽs intellectũ in captiuitatẽ in obsequiũ christi. Plꝰ est igit oĩs ĩtellectꝰ theologie ad cultũ christi ꝑ charitatꝭ obsequiũ q̃ꝫ ad speculãdũ/maxime cũ finis legꝭ sit caritas

¶Rursum circa monitõem infra ꝺ lectura doctrinarũ Placꝫ hic addere q̃ ꝑmões magistrales q̃ fiũt succincte ꝑ distinctões valde illuminãt intellectũ. ⁊ sine labore graui demulcẽt etiã affectũ cũ inspicit sermo dei viuꝰ ⁊ efficax. dũ ad modũ loq̃ntis ⁊ cõtinentis eidẽ se infundit suauit ꝑ pticlas oꝛdinatim. Habet q̃ꝫ vbertim materia circa pene singl'a psalmoꝛũ ⁊ alioꝛ diuioꝛ ꝛba ꝑ exercitio meditatõis. Exẽpli gꝛa. Beatꝰ vir q̃nõ abiit ĩ ꝯcilio ipioꝛ. ꝟ ꝑt assumi distictio de btitudie. Jtẽ ꝺ viro. Jtẽ ꝺ abire Jtẽ de ꝯcilio. ⁊ ita de reliq̃s. Demũ nõ est ꝯsiliũ meũ vt difficiles q̃stiões ⁊ pfundas speculatões occupatus ĩ assiduo diuio seruitio sibi assumet intelligẽdas vbi req̃ritur ociũ maximũ ac ingeniũ viuacitas cũ dispositõe vegeta cerebꝛi q̃eta et serena /ne fꝛte freneſis aut alia incurrant incõmoda. Sufficiũt igit tractatuli faciles ⁊ ad pietatẽ idonei. Scriptũ Lugduni anno dñi M.cccc.xxvi. ix. iulij. ꝑ Johem cãcellarium Parisiẽ.

¶Finit epistola.

Incipiunt cõsiderationes ad ꝓpositũ quas bene ꝯsiderare debꝫ religiosus in diuis multũ occupatꝰ ꝑ serenatõne conscientie.

Consideratio prima

B Religiosus ille ꝯsideret in ꝑmis q̃ ꝺei puidentia q̃ ĩ sua dispositiõe ñ fallit deduxerit ipm ad oꝛdinẽ celebrẽ ⁊ appꝛobatũ in q̃ iã ita ꝓfessus ẽ post ꝓbatõem solitã vt resilire falsum sit. Faciat g̃ de pia necessitate ꝛtutẽ g̃tuitã et meritoꝛiam. q̃ꝛ durũ est si ꝫ stimulum calcitret. Sacrilegiũ q̃ꝫ si volũtatẽ suã rursus vsurpet quã ĩ supioꝛ sui vice ꝺei resigauit manꝰ ¶Cõsideratio ij. Cõsideret scõo q̃ iã sibi viuendũ ẽ nõ ꝓꝑa ꝫ aliena lege. nõ ꝓꝑa sed aliena volũtate q̃ tñ oꝛiginaliꝛ a sua volũtate ꝓcessit. nõ enĩ q̃spiã ad ꝓfitẽdus cogebat. Seq̃nda ẽ igit deinceps aliena volũtas nõ ꝓoccupãda. nõ docẽda.

¶Cõsideratio iij. Cõsideret tercio dictꝰ religiosus qm̃ ꝺeꝰ bonoꝛ nꝛoꝛ non egetꝰ Ac ꝓinde melioꝛ est obediẽtia q̃ꝫ victima. Propꝛea censeri debeat ꝑ regl'a generali illud esse meliꝰ/illõ pulcriꝰ/illud nobiliꝰ/illud vtiliꝰ delectabiliꝰ ⁊ honestiꝰ qõ ẽ obedientie ꝓpriꝰ. sit illa res in q̃ obedit vilis abiecta. turpis. inutilis. laboꝛiosa. vana.

stulta. ꝙntūlibet inhonesta. solo pctō exclu
so. Exemplū habem⁹ in dño nr̄o iesu xp̄o
q̄ sacerdotali ꝛ regio genere ac spū pphetico insignis nudis ambulabat pedib⁹/alijs
q̄z maxime hūilitatis gestis se dedecit/hāc ex
istimās vt btūs Iero. finalit inuit sūmā
nobilitatē vicz deo p̄r̄i obedire. Unū ꝛ btā
Agatha p iudicē suū inculpata eo q̄ fuilē
psonā ppe xp̄i fuitiū gereret. rn̄dit prudē
tissime theologizādo dicēs. Sūma inge
nuitas hec ē q̄ fuitus xp̄i cōp⁹obak

L ¶Cōsideratio iij. Cōsideret q̄rto q̄ sic
in domo p̄r̄is mei mās̄iones multe sunt/ꝛ vie
multe pueniēdi ad eā. ꝛ i via dei fm qđ lo
quit btūs Aug⁹. ali⁹ sic ali⁹ sic ibat. Jōq̄z
p̄fo⁹miter iuxta ap̄l̄m. In q̄ vocatōe voca
tus est ambulet. De q̄ idē ap̄l̄s exēplū po
suit alio i loco ꝺ varijs veri cor⁹pis officijs
Quo exēplo ad ppositū nullū accōmoda
tius esse pōt si pfunda cogitatōe ruminek.

¶Cōsideratio v. Cōsideret q̄nto q̄ ad
uersarius nr̄ diabolus iuxta btī Petri ver
bū illo mane lectū in ep̄l̄a ad missam q̄ hec
post meridiē scribunt/tāq̄z leo rugiēs cir
cūit q̄rens quē deuor̄et. nō habz aūt effica
cius malignādi machinamentū q̄z si pos
sit hmōi suadere displīcentiā stat⁹ sui iam
assūpti/tāq̄z pfessi. Et ꝺ facere conat nūc
sub velamīe maioris vtilitatis i alia vocati
one vt in pdicādo. nūc sub figmēto q̄etu
dinis p̄tēplatiue. nūc sub arrogātia sciētie
ampliōris. nūc sub vmbr⁹aculo q̄si omnia
sint inutilia q̄ agit in vocatōe sua. pseq̄ndo
singula ꝛ ānihilādo Jeiunia vigilie/plixi
tas cātus ꝛ hor⁹az. solitudo q̄uis/ꝛ iuge si
lentiū cum silib⁹ sint p exēplo. Subiūgēs
q̄ de⁹ solū inspicit cor. ꝛ corpalis exercita
tio ad modicū vtilis ē. Addendo vt q̄d de
nicz pditio hec? Poterat enī vngentū suū
vt sibi videt venūdari multo ꝛ nō sic depi
ret. Dicit ꝺ q̄nq̄z spūs seductor instabilib⁹
cellicis. q̄ se p̄sumūt idoneos ad docēduz
alios vt seducat. ꝛ eos ita finalit de cella sa
lutis in mūdū pditōis reducat.

D ¶Cōsideratio vi. Cōsideret etiā sexto
q̄ oīa suspecta sunt tāq̄z a demonio meridi
ano (qđ se trāsfigurat in angelū lucī) imissa
ꝛ suggesta/q̄ loci vl̄ ppositi sel̄ arrepti ꝛ su
scepti mutatōem ingerūt ꝛ suadēt directe
vel indirecte/pcipue nisi manifest⁹ sit i via
q̄ ambulat positus obex etne salutis/q̄ po
ni tunc solū credit dū cum hac via ꝛ in ipa
non stat salus.

¶Cōsideratio vij. Cōsideret septimo
q̄ scola religiōis valde distat a scola secula
ris inquisitōis. Dicebat ꝺ vnus fratr̄ me
orum alteri fratri suo ꝛ meo dū simul i or
dine celestinor̄ morarent. Frater hec reli
gio nō est scola theologie vel p̄hie sed chri
stiane felicitatis ꝛ disciplīne. nō veniśti ad
doctrinā et secularis sciētie vanitatē/sz ad
disciplinā ꝛ hūilis vite bonitatē. Linque
questiōes scholasticis viris que erudiūt i
tellectū. tibi satis sint regulares nr̄e obs̄uā
tie q̄ inflāmare sufficiūt tuū affectū. Et ve
ita est et verissimū ē qđ dixit.

¶Cōsideratio viij. Cōsideret octauo q̄
viatores hic sumus nō comp̄hēsor̄es. Sit
igit viator vt viator. nec q̄rat hic ea in via
que p p̄mio q̄sita debent in patria. Cōpre
hensio. s. diuīitatis sine fantasmatib⁹ ꝛ sine
labor̄e. vbi nec lāguor nec senīū tē. Et di
camus cū ap̄l̄o. Nihil iudicaui me scire i
ter vos nisi iesum christū ꝛ hūc crucifixū.
Sufficiat hic nobis cor⁹palīter ambulan
tibus p cor⁹palia/trāsire p fidem pq̄z spem
ꝛ caritatē in eterna. Et videam⁹ tādiu i spe
culo ꝛ enigmate quousq̄z veniat dies illa q̄
sponsus pascit ꝛ cubat i meridie claritatis
eterne. qñ videbim⁹ cū facie ad faciē sicuti
est/et similes ei erimus.

¶Consideratio ix. Cōsideret nono q̄
in illa die p̄mi spālis examinis nr̄i ꝛ in die
etiā examinis scōi seu nouissimi ꝛ general
nō interrogabimur q̄ntum fuerit intellect⁹
noster acutus ꝛ erudit⁹/sed q̄lis fuerit affe
ctus nr̄ ad dūm deum nostrū. ꝺ est. q̄z sim
plex/q̄z rectus/q̄z pius/hūilis ꝛ deuot⁹. q̄z
q̄z spōtaneus et fidel̄ i dei fuitio. fm eam
vocationē q̄ vocat⁹ fuerit diuinit⁹. Hoc di
ligenter pēsabat q̄ dicebat. Omīs p̄sūma
tionis vidi finē. latū mandatū tuū nimis.
Quod q̄dem mandatū certissime ē caritas
nō cognoscēdi vanitas

¶Cōsideratio x. Cōsideret decimo ip
se religiosus ex p̄missis. exquo oīe studiū
suū resolui debz in affectū vt nihil studeat/
nihil legat/nihil cātet/nihil medit̄/qđ ñ
imediate aut mediate ordinek ad inflāma
tionē affectus. quoniā in hac inflāmatōne
p̄sistit sup̄mus apex theologie mystice tra
dite p dionisiū ac reuelate sibi ꝛ alijs p spi
ritūsanctū. sed neq̄z fugabunt fantasmata
p studiū sed p desideriū/p affectū sc̄z nō i
tellectum. quoniā necesse est intelligentem
fantasmata speculari.

E ¶Cõsideratio xi. ¶Consideret etiã. xi. ꝙ hec inflãmatio affectus nõ expectãda ẽ ab hoĩe. Propterea nõ suspiret ad hũc vl' illuz doctorẽ /p̃ſtim viatorẽ. vt dicat. Felix essem ex ꝯuictu talis vnius. Suggestiones hmõi sepe sunt diabolice inducẽtes mẽtis ⁊ nõnunq̃ etiã corpis inq̃etudinẽ. Scio ꝑ experientiã de q̃dã ꝓfesso qui pri⁹ ardentis studij in seculo de ꝓgenie nedũ illustri/ sed et regali conq̃rebat q̃liter tpe suo nõ esset alter Hiero. quẽ posset adire /vt sic ꝑueniret ex sua eruditõe ad scĩe ꝑfectõem. quasi scz nõ esset tpe suo doctor. etiã in ianuis q̃ sufficeret docere eũ. quasi etiã religionez intrasset nõ ad lamentũ sed ad documẽtũ. Recolo tristis ꝙ dũ ego pia sollicitudĩe dicerem me timere talẽ sciendi ardorẽ nõ fore ab instinctu bono sed malo. rñdit ille indignabũdus mihi q̃ voluit. et recessit. Et o pijssime et terribilissime in ꝯsilijs sup filios hominũ dñe deus meus/ q̃ recessit/ quo abijt? Utiq̃ heu paulopost fact⁹ ẽ apostata sub specie quasi artioris religionis. ĩmo tandẽ absq̃ omĩ ꝟecundie velo totũ religionis oĩs habitũ abiecit Misereat sui ĩmo ⁊ mei ac oĩm nostꝝ deus. Hmõi etenĩ par vel etiã maius ꝑiculũ seclusa dei pietate ĩminere põt ceruicibꝫ nr̃is. nisi a curiositate ⁊ vanitate sciendi plura q̃ꝫ opteat caueamus. Sit h̃ inductũ nõ ad cuiusq̃ ꝯtũeliã seu ĩproperiũ ꝓpici⁹ sit mihi deus /sed omnibꝫ nobis ad cautelã et in exẽplũ. vt ñ queram⁹ pl⁹ sape q̃ꝫ opteat sed sape cũ sob etate. Et vt meminerim⁹ illd̃ p̃s. Dñe non ẽ exaltatũ cor meũ ⁊c. ¶Nota quõ paucos tangit execrabile factũ f. Ja. de borbonio q̃ sub p̃textu ꝑfectiõis ordinẽ celestinoruz reliq̃t et ad fratres minores de obseruãtia trãsijt. et paulopost miſabilit apostatauit ad seculũ rediens et vxorẽ accipiẽs. ꝓpter quod crudelit a parẽtibꝫ vxoris quã deceperat cũ roma rediret interfectus est tẽpore Martini pape.

¶Cõsideratio xij. ¶Consideret duodecimo et postremo iuxta p̃missa q̃lis exercitatio sibi ante oĩa tenẽda sit prima. Et inueniet ꝓculdubio ꝙ nihil sic primũ. nihil sic principaliter incũbit sicut hoc vnicũ. vt. s. ſuitiũ dei adimpleat. Seruitiũ dei q̃ppe ꝑsepe in regulis monachoꝝ noĩat eccl'iasticũ officiũ. Deinde si q̃d tpis in residuo fuerit ordinet hoc ad vacandũ q̃ntũ obediẽtia admiserit sibijp̃i p⁹ necessitates corpis que multe sunt. Hoc documẽtũ breui ꝟsiculo q̃dam ꝯplexus est dicẽs. Fac op⁹ iniunctũ/deinde vacato tibi. Consulo tñ vt ista vacatio sit taliter p̃cticata in deuotõis ocio vt nõ reddat inepta ꝑ lachrymas. aut alia lesiua corpis vel mentꝫ exercitia ad ea q̃ in cantãdo/legẽdo /⁊ ceterꝫ hmõi p̃ncipali⁹ /⁊ p̃ncipalissime ex sctã obediẽtia incũbunt. ¶Dictũ sufficiat tãtũ d̃ p̃ma ꝑte

F Veniamus nũc ad sex alias cõsideratões. s. de libris legendis seu freq̃ntandis ꝑ religiosum sedulo in seruitio seu diuino officio occupatũ.

Cõsideratio prima

P Porro si pergat sedula curiositas aut vt miti⁹ loq̃mur studiosa sedulitas inq̃rere. qui vel q̃les libri sint freq̃ntandi tali religioso sic ĩstituto/sicq̃ astricto/ad q̃lem sermo nunc currit ꝑ admonẽdo et hortãdo cẽseo rñdẽdũ. Prĩo sub doctrina generali. qꝛ nõ om̃s mouent sil'r ex sil'ibꝫ. Liber oĩs sit historicus. sit moral'. sit allegoric⁹. sit anagogic⁹ ĩ q̃ plus repiet ad deuotõez se moueri legat interim memoret et ruminet. Ita tñ si probate sit autoritatꝫ. Sup q̃ re editũ est opusculũ de examine doctrinaꝝ. cui cõsonat libellus de laude scp̃torũ.

¶Cõsideratio ij. ¶Ceterũ ñ est hec regula fixe data nisi ꝑ hic et nunc. Qm̃ sepe variatis affectiõibꝫ ꝑ varietate tã humoꝝ in corpe q̃ꝫ moꝝ in mẽte/necesse ẽ studia variari. ꝓna nimirũ fastidio ẽ nr̃a natura tpe huius mutabilitatis nr̃e. Obſuandũ ẽ nihilominus vt hec mutatio studioꝝ nõ sit solũmõ nauseantis q̃si stomachi /cuius ẽ multa degustare ⁊ paꝝ digerere. sed veniãt ex mentis delectu.

¶Cõsideratio iij ¶Proinde q̃ntũ occurrit ꝑ hic et nũc et quantũ ad exhortatõem p̃sentẽ attinere videt. sunt narratiões patꝝ put ĩ libro vitaspatꝝ digeste ꝯtinent bñ salubres. qꝛ p̃t in q̃libꝫ narratõne pausa fieri dũ vacat hora ex obediẽtia ad ſuitiũ diuinũ siue ad alia. Insup(q̃ꝫq̃ꝫ mirer q̃ pacto id fiat) monẽt p̃ ceterꝫ scp̃turis pl⁹ ea documẽta q̃ veluti alteri⁹ ꝑsone sub typo ingerũt intellectui ⁊ facile demulcẽt affectũ cũ q̃si ꝑsonã ip̃az ĩ mortuis lr̃is loq̃ntẽ viuaciter p̃sentẽ cũ sua autoritate imaginamur Consiliũ ꝯsimile sit de paribꝫ piarũ histo-

riarū narrationibus

¶Consideratio iiij ℞Ampli⁹ si q̄stio fiat de doctrinalib⁹ ꝛ nō de historiacis traditi onib⁹ veniūt ad animuz ꝓtinus aliq̄ q̄ me minit idē anim⁹ antea ꝓposuisse tanq̄z sibi familiarius cognita. vtinā nō vani⁹ occurrentia. q̄ qz ꝓ hic ꝛ nūc habeo ipe suspecta nō q̄dem de nō ꝥitate sz de vane gl'ie veza vanitate eadē p̄tereo. Sunt libri pl'es beati Bern̄. viri deuotissimi. Et p̄ftim epl'a eius ad fratres carth. de monte dei. Item ꝑmões eius sup cātica cāticoꝝ vbi loquitur tāq̄z religiōez ꝓfessus ꝛ sic expiētia ml'ta edoctus. Sūt insup moralia bti Greg. pape oīm admiratōe ꝛ veneratōe atq̄z vtilitate p̄clara/q̄ etiā ꝓ magnis ꝛ q̄ntūcūq̄z magnis ingenijs sine secluſiōe tñ tardioꝝ qz singul' lac et mel ministrāt sufficere pñt sua ꝥbertate. Sūt deniq̄z ad maiorē abūdantiā/imo supabundantiā libri illi⁹ venerabilis Richardi de sctō vic. de. xij. patriarchis. de arca mystica. Et q̄d laborarem p singula? Nihil etenī ꝓposuit nisi diuinū ꝛ mysticū edoctus a p̄ceptore suo doctore celeberrimo Hugone de sctō vict. Cuius opusculū de oratōne qđ incipit. Quo affectu q̄ve studio ꝛc. supat omnē laudē.

ℬ ¶Cōsideratio v ℞Subinde nescio si p̄cipuus inter oēs numerādus sit eustachi⁹ ita enī nomē ⁊ istud suū vulgatū Bonauē. videoꝝ posse tradere. Ille enī singulariť inter oēs doctores catholicos pace oīm salua/videť idone⁹ et securissim⁹ ad illuminādū intellectū/ꝛ ad inflāmādum affectum. Cui⁹ opuscula duo. vt lecturā ꝛ alios tractatus eius interim p̄tereā. tāta sūt arte cōpēdij diuinitus ꝓposita/vt sup̄ ipa nihil/breuiloquiū noto ꝛ itinerariū. In q̄b⁹ ꝓcessum ē duab⁹ vijs cognoscendi deū. Primus nāq̄z hoꝝ duoꝝ tractatuū ꝓcedit a ꝓmo ꝓncipio qđ de⁹ ē vsq̄z ad alias ꝥitates sub deo creditas ꝛ habitas. Alij⁹ ecōtra ꝓgredi ť a creaturis ad creatorē p sex ḡdus scalares vsq̄z ad anagogicos excess⁹. Qui licz sint difficiliores ꝛ rariores/debz tamē oīs christian⁹ ad illos aspirare. quoniā theologia talis mystica p̄pe est christianoꝝz. Que ꝛ ꝓpiciāte ꝛ reuelāte spū christi iesu facillima est sup oīa ꝛ vtilissima. sz abscondita a sapientib⁹. ꝛ in ocul' suis p̄rudētib⁹. ꝛ ipis pene īaccessibilis ꝛ impossibilis. iuxta eiusdē dñi saluatoris diuinā sententiaz qua ait. Confitebor tibi p̄r ꝛc.

Cōsideratio vi. ℞Cōfiteoꝝ itaq̄z ꝛ ego in insipiētia mea ꝓ ꝓclusiōe rñsiue epl'e ne vltra in longū ꝥgat. q̄ a. xxx. annis ꝛ āpli⁹ citra volui hr̄e familiares mihi p̄dictos tractatulos sepe legēdo. sepe ruminādo. etiaz vsq̄z ad ꝥba. nedum sentētias. Et ecce hac etate h̄ ocio velut ad votū vix pueni ad inītiū gustus eoꝝdē. q̄ ꝛ repetiti sp mihi noui fiūt et placēt. iuxta illō Flacci ō poemate vl' imagine ꝓpositꝫ elegāter. decies repetita placebit. Allegauerim cōmodi⁹ ḡuius dignius ꝛ verius illud de sapia quā ille describit q̄ ait. Nō habz amaritudinē ꝓuersatio illius. nec tediū ꝓuictus ei⁹/sed letициaz ꝛ gaudiū. sicut quoq̄z ipa eadem sapientia se collaudās dicit. Qui edūt me adhuc esuriēt. ꝛ q̄ bibūt me adhuc sitiēt. qz scz ī eendo saturitas est ne q̄d desit. et in desiderio auiditas manet ꝓtinua ne fastidiū sit. vnde etiā fruunť (inq̄t ꝑsa) nec fastidiūt quo frui magis sitiūt. ¶Hec ad satisfaciendū scriptis caritatis vr̄e dicta licz satis cursorie sufficiant. ¶Finit

℞Frater fratri. Gra ℣tia ꝛ pax. ¶Et ꝥbis tuis iudicaberꝫ notat christus. Et q̄ in ꝥbo nō offendit h̄ pfect⁹ est vir. Sed cū linguā hoīm nemo domare pōt q̄d ꝓsultius q̄z tenere silentiū/mihi qđ necessitas vl' pia cogit vtilitas rūpere. Est sup hac re fructuosum desiderio capitulū ī sūma de vicijs pte vltima relegatur Hoc ideo frater p̄miserim qz vix euēit mihi inire cū aliquo colloquiū q̄n pēiteat me aliquoꝝ. Et q̄d pfecerim alteri sū ignoraſ. q̄d aūt obfuerim mihi recognosco. ꝓp̄ea conor īdies dño ꝓpicio mecū morari Et si dādū ēpsiliū/malo p scedulā q̄z p liguā rñdere videor ei mihi rñsioꝝ securiorē p h̄ dare. ¶Ceterū sup modū studēdi ml'ti ml'ta scripsere. Sūma de ꝥutib⁹ tractiue ō prudentia colligit vtiles doctrinas. Notanť ī sup aliqua p theologie mystice q̄ stat ī affectib⁹ acq̄sitione pticl'ares īdustrie duodecim pte. xij. ꝓncipali de theologia mystica q̄ nūc penes vos habeť. Tāgunť subinde nōnulla in tractatu de laude scriptoꝝ/vbi fit mentio de dicto bti Bern̄. q⁹ quercus ꝛ fagus docuerūt eū. Habeť a Sene. spēalis sup mō studendi epl'a Dicit inť cetera q⁹ fastidientis stomachi ē ml'ta degustare. et q⁹ pegrini habēt hospitia multa/sed paucas amicicias. sic sp ingerētes animū grauāt ñ

nutriũt. qz nec ruminãdo pterũt / nec digerũt meditãdo. Scpsit deniqz venerabilis Hugo didascolicon. i. mgrm docẽtẽ discipulũ ¶ Hũc aliq̃ q̃ rligiosũ rspiciũt cursim ꝛ pũctatĩ vt occurrũt ãnotabo iuxta circũstãtias a phis ꝛ theologꝫ positas. Recogitet pmo qs sit ille q̃ studet ĩ pfessiõe ꝛ statu ĩ ingenio ꝛ etate. Recogitet ipe cur studet. i. q̃ fine. nã finis ẽ ĩ moralibꝫ pmũ / q̃si pncipiũ pmitus ꝛ pncipalit intẽdẽdũ / ꝑm cuꝰ exigẽtiã debẽt alie circũstãtie moderari vt ẽcio sciat q̃d sit illõ qõ studet. q̃to tẽpus. q̃nto locũ. sexto cũ q̃bꝫ ꝛ ad qs suum applicare studiũ licet decet et expedit. Alioq̃n si desit moderatrix discretio / põderãs ĩstas circũstãtias nõ institutio sꝫ destitutõ nõ instructio sꝫ destructio subsequũt. Et qz paucorũ valde ẽ pfecta discretio ꝓpria / dat ĩ religiõibꝫ aliena ꝓ obediẽtie votũ. qõ q̃ deserit nec obstuat satagẽs ꝓpa volũtate q̃ sibi nulla dz esse regere se / nihil mirabile si currẽs incurrit ꝛ offendit. Scitũ est q̃d Berñ. dicit de talibꝫ / qꝝ nullũ machinamẽtũ efficaciꝰ habz demon ad seducẽdũ q̃z si modũ ĩ feruore bono faciat ptergredi. Deniqz de tali dicit clymacꝰ. Qui sibi dux eẽ vult spreto duce ꝓpõ q̃ nõ iã indiget õmone tẽptãte. qz factus ẽ sibi demon Regulet igit obediẽtia studiũ eꝝ q̃ obediẽtiã pfessus ẽ. ¶ Postremo frater rogo te / rogo et illos q̃bꝫ ꝫ pauculũ ꝓmũicare decreuerꝫ vt aptis interioribꝫ ocul retorq̃ant illos ad ꝓpora collocutiões / ꝛ acrit dijudicẽt si frq̃nt plus inuenerint ea q̃ mihi ꝓtigere fateri nõ erubesco. Et vt interim sileam ꝰ õtractões. iras. zelũ. murmuratões amaras. q̃lia nemo nescit eẽ crimialia / ꝑpendãt fabulatões ineptas facilit ĩmisceri cachynnos scurrales nugas rumorũ volatiliũ sensim effluere. q̃d ꝙ surrepũt mẽdacia ꝛ celãda pãdunt. temeraria fiũt ĩ absentes iudicia cuz sil'ibꝫ incõmodis int q̃ volat ĩterim tps irrepabile. Et animꝰ q̃ se talibꝫ nisus ẽ oblectare remanet inanis steril vanus trist et ad seriosa necessariaq̃ lãguidior ꝛ ieptior sibiq̃ displicẽs ẽ̃uis ꝛ penitẽs. Magnuz est crede mihi magnũ ꝛ ꝑciosũ ocq̃ talentũ q̃ q̃ vtit multiplicato feruore manipulos iusticie cũ exultatõe reportabit. q̃ ꝓ mo male et inerter illõ dissipauerit dispdet illũ deꝰ etiã in ꝫ sec'o. Sũma enĩ malicia ẽ ociũ ĩnersait Berñ. Et desideria occidũt pigrũ / desideria intellige nõ ea sola q̃ palã ĩproba sũt ꝛ scelerata / sed q̃ specie boni se velãt ꝛ palliant. vt sũt desideria edificatõis ꝛ correctõis aliorꝝ. sciendi q̃z plima ad expulsionẽ tenebraꝝ intellectus. sꝫ euenit ꝑfecto deterior obscuritas ex curiositate. quã q̃ sequit ponit ĩ numero taliũ q̃les loq̃t apls ꝙbosas curiosas. sp discẽtes / et nũq̃z ad sciaz ꝓvitatis veniẽtes. Sunt cribro ĩ aquã mersio similime. sũt vas plenũ rimarũ qõ hac illac effluit / nec sapiẽtiã ꝓtinebit / maxime dum nõ obstuant illõ vulgari autoris. tabul' suprema notato. Bene vale frater carissime. ¶ Scriptũ ꝫ mane mercurij lugduni breuiori ꝓsus spacio tẽporũ q̃z itio sit ad vos ꝛ reditõ vtinã fructuosiori / scio q̃ mihi minus est molestũ. Tu q̃z fac sil'e si tpus postulat aut res ꝛc.

Johãnes cancellarius parisien⁹

Admonitio quedã

breuis ꝛ necessaria / quõ caute legẽdi sũt q̃rũdã libri ꝓpt errores occ'tos venerabil magistri Johis de Gerson.

Prohemium

QUia vnũ est necessariũ optimũ ꝛ eternũ sufficere debz q̃rẽti bonas margaritas vt tãdẽ inueniat vnã / ꝛ vẽdit oibꝫ ꝙparet eã. Hec me ꝓsideratõ pmouit sepi⁹ facere orationẽ ĩ mari ꝛ in aq̃s m'tq̃ sacre scripture nominatim hodie prima octobris anni. M. cccc. xxv. dũ pscrutatus scpta Dubrini relegendo q̃d sup illud canticum symeõis. Nũc dimittꝫ seruũ tuũ dñe / notauerit / apparuit mihi sicut et al's aspectu pfunctorio / gnde nimis ꝛ pfundũ q̃ddam sup meditatione iesu christi ꝛ pacis sue mysterio. Et dũ magꝫ ꝛ magis introrsus aspexi / singulaq̃ notaui. manifestarũt se vulpes parule q̃ demoliũtur vineas / maxime dũ vinea floruit. ¶ Fuerũt tpe Dubrini illi⁹ hereses aliq̃ radicẽ accipiẽtes ab abbate Joachim. et ꝓseq̃nt pullulãtes ĩ spuria vitulamina diuersoꝝ errorũ / etiã ꝑchdoloꝛ vsq̃ ad tpa nr̃a. Unꝰ error ꝛ pncipal' fuit de suscitatõe ꝛ publicatõe euãgelij eterni. Fingens q̃ sicut pr̃ habuerat suã legẽ tpe moysi ꝛ legꝫ scpte. Filiꝰ ꝓ tpe legꝫ gr̃e ꝛ euangelice. ita spũs sctũs legẽ inspiraret ꝓsumatã sub pauptate legꝫ euãgelice. siẽ exp̃sse notare vidit dictus Dubertinus in expositione dicti cantici. Nũc dimittis ꝛc. ¶ Fuit alter error de lege vl' spũ libertatis sub qua

begardi et begarde nefanda ꝛ abominabilia ꝓpetrarũt facinora. Ponit error iste q̃ aĩa pfecta reducta in deũ pdit suũ velle. ita q̃ nihil habz velle vl̃ nolle nisi velle diuinũ quale habuit ab eterno in esse ideali diuio. Quo adiecto dicũt se ꝓseq̃nter posse agere quicq̃d carnal̃ affectio deposcit sine peccato vl̃ crimine cum nõ habeãt velle ꝛ nolle. Diuersificat aũt mod⁹ iste q̃m sufficit aliquib⁹ vt sub deo solo suã totalit̃ vel taliter abnegent voluntatẽ. in q̃ abnegatõe dicũt summã ꝓsistere pfectõem. ¶ Sũt alĩ rudiores idiote ꝛ simplices q̃ seducti ꝑ astutos faciũt hãc subnegatõem ꝓprie volũtat⁹ ꝑ modũ pfessiõis ꝛ obediẽtie in manib⁹ suis. Qua facta ꝓmittũt astuti tales ꝛ puersi q̃ ampli⁹ peccare neq̃unt / sub quo ꝓtextu ꝑpetrãt innumerabiles nec referẽdas abominatões. ¶ Fuit alter error q̃ hõ pfect⁹ nullã curã debz habere de reb⁹ hũanis quõcũq̃ vadant / ĩmo nec de seipo si dãnet̃ vl̃ saluet̃ sed in omnib⁹ ꝛ singul̃ diuinã expectare voluntatẽ debz / et ĩ illa ꝓplacere siue saluet siue dãnet. Quia etiã quicq̃d velit volũtas dei / fiet. Habet error iste ramos plurimos pullulãtes ex dictis apl̃i Augustini ꝛ similiũ / male intelligẽtes sup ꝓdestinatione dei ꝛ sue ꝓuidẽtie infallibili ĩfirmitate. de q̃b⁹ ñ ẽ hic scribẽdũ ꝑ singula. ¶ Sufficerit igit̃ ad ꝓsens ꝓmonuisse lectorẽ ꝓdicti Hubertini sicut ꝛ alioꝝ extranea tradẽtiũ sub specie subtilitatis vl̃ excellẽtis dogmatis q̃ oĩa regulet ꝛ examĩet iuxta veritatem euãgelicã ꝛ doctores ꝓmũiter approbatos. alioq̃n nouerit se piculis maximis errorũ ꝛ heresum primũ fore. ¶ Deniq̃ nu ꝑ sup hac re ꝓpositũ est opusculũ de examinatõe doctrĩaꝝ ꝛ aliõ sup doctna Raymũdi lulli. Et q̃ de singulis erroribus cũ origĩb⁹ suis ꝑticl̃ares vellz facere tractat⁹ nus q̃ finis. Scꝑta sunt insup dudũ aliq̃ sup libro q̃ dicit̃ clymacus de triginta gdib⁹ pfectõis cui⁹ radix ẽ error stoycorũ ponentiũ ꝟtutes esse insensibilitates. scz ad nihil passionabilit̃ affici / ꝯ illud apl̃i tã generaliter exptũ. Sentio aliã legẽ ĩ mẽbr⁹ meis ꝛc̃. Vñ etiã repiũt̃ ĩ doctoribus theologie q̃ subtiles ꝛ pfundi noĩati sunt q̃dã positões minus sobrie. vt q̃ de⁹ vult ꝛ facit nos peccare. Qz in ordĩe ad deũ oĩa necessario veniũt / et ita necessario peccam⁹. Qz diuina volũtas ꝓpus vult res esse q̃ su⁹ intellect⁹ indicat eas fore. Qz in eodẽ instanti tpis licet nõ nature duo ꝯdictoria simul pñt stare. Qz multa sunt eterna ꝑter deũ. Qz q̃c q̃d intellectus cognoscit vniuersalit̃ vl̃ abstractiue vel ꝑcisiue / habz corrñdentiã talẽ in re sicut in deo / dũ ꝑscindit intellect⁹ sapientiã a bonitate. ꝛ ita de reliq̃s / quoꝝ plura dãnãda articuli parisiẽses ordinauerũt.

¶ Finit

Tractatus de distinctiõe verarũ visionũ a falsis / magr̃i Johãnis de Gerſono cancellarij parisien.

Super vnã ex lectõib⁹ meis sup non esu carnium apõ ĩpos carthusiẽ. recẽsui eisdẽq̃ trãsmisi. Nũc aliã q̃ndam similiter recẽsẽs tibi germane frater mitto. Hec lectio generali q̃dã tropo aperit quemadmodũ numisma verũ diuĩe reuelatõis a falsato denario diabolice illusionis secerni ꝑt. ne fallat nos angel⁹ sathane ꝑ trãsfiguratiõem sui in angelũ lucis. sz ꝓbemus spũs si ex deo sunt. ꝛ qõ bonũ est obediẽtes apl̃o / teneam⁹. Hec doctrina et si cuilibet christiano vtil̃ ẽ. viris tñ religioni ꝛ ꝓtemplatõi dedicatis / qualẽte pr̃ celestis elegit / salubrima ĩmo necessaria iudicat̃. Bene vale frater cordis mei in eo q̃ te iugiter custodiat. et in q̃ bene valere patres ꝛ fratres tuos celestinos vehementer exopto / ꝓmendas me oribus eorũ. atq̃ ea q̃ tibi deputo volẽs esse ipis cõmũia / vtinã et vtilia fiant. Hec aũt lectio sic habet

Fuit iohãnes baptizans in decto. In hac ꝓticl̃a cõmẽdatio iohis ꝑcursoris ex tribus ostendit̃. ex fama ꝑ nomẽ exꝑssa. ibi. Fuit Johes. glo. gr̃a dei. Al gr̃a incipit. nec nominari solent nisi famosi. Scõo ex sua operatõe ꝟtuosa / quia dicit̃ / baptizãs. Tercio ex loci ꝓgruentia / i decto. ¶ Circa nomẽ videre est ipm reuelatũ fuisse celitus ꝑm hystoriã Lu. i. scriptã. Et non est hec mediocris laus habere nomẽ qõ ꝑ angelũ / et talem angelũ q̃lis est gabriel / os dñi / nomiauit. Concludit nanq̃ mirabil̃ vite pfectio futura / ex ꝓnuncia seu ꝓsaga miracl̃osi nominis assignatõe. alioquin frustra fieret in nomine miraculi opatio si nõ in re ipa aliq̃d magnificũ supq̃ naturã excelsum designaret. ¶ Sed insurget statim curiosus inuestigator ꝛ q̃ret quo pacto scit̃ hanc ꝓnũ-

ciatõez nois isti⁹ fuisse ãgelicã pl⁹ q̃z illusi/
onẽ diabolicã? Et em̃ ãgel⁹ sathãe ꝑm ap̃l̃z
trãsfigurat se nõnũq̃z in ãgelũ lucis Jsta ẽ
dubitatio q̃ in nouissima lectõe ẽ tacta/ꝛ di
lata ad tp̃s altez q̃ petit artẽ discernẽdi re/
uelatões ãgelicas/ab illusiõibꝫ demõiacis
¶Quo circa dicam⁹ in ꝑmis/sic̃ vera religi
onis assignatio/ꝑ sophisticas ꝛ fallaces he
reticoz argumẽtatões ipugnat̃.sic ꝑ mẽda
ces ãgelos miracl̃oz veroz sctãrũq̃z reue/
lationũ autoritas/factis q̃busdã sophisti/
cis ꝛ magoz p̃stigijs q̃rit̃ infrigi.Ꝑ dic̃ pe
trus ap̃ clemẽtẽ in itinerario suo Cur ita?
q̃tin⁹ ꝑ Ꝑ abducant̃ hoies a spũal̃ veritat̃
cognitõe q̃ ꝑ miraculoz aut reuelationum
media tradita ẽ/qñ ad falsitatẽ sil̃ia vident̃
itroduci.¶Dicam⁹ ꝓterea qm̃ nõ ẽ hũanit⁹
regula general̃ vl̃ ars dabil̃ ad discernẽdũ
sp̃ ꝛ ifallibilit̃/q̃ vere sũt ꝛ q̃ false aut illuso/
rie reuelatões. Tũc em̃ nõ hẽt̃ solũ fides
de nr̃is ꝓphetijs/ꝛ ꝓsequnt̃ de tota religiõe
ſz essz euidẽtie certitudo.nã q̃ sciret euiden
ter aliq̃d cẽ a deo vl̃ ei⁹ angelo reuelatũ/sci
ret ꝓfecto alit̃ q̃z ꝑ solã fidem illõ esse vez.
Quẽadmodũ si q̃s haberet sciaz claraz de
dissolutõe fallaciaz ꝛ argumẽtationũ ꝯ ve
ritatẽ fidei peccantiũ eandẽq̃z impugnan/
tiũ.haberet vtiq̃z noticiã nõ tm̃ certã ex fi/
de/ſz ex demonstratõe de fidei articulis eui
dẽter. Cõstat igit̃ nõ esse q̃rendũ a catholi
co vt sibi fiat elucidatio ꝑspicua ꝛ euidens
de ꝓnũciatõe hui⁹ nois ioh̃es facta zacha/
rie q̃lit̃ ꝓbabilit̃ sciet̃ cẽ reuelatio angelica.
Deꝑ em̃ fides ẽ ꝛ nõ scia. Et sic̃ nõ oiuz ẽ
fides ꝑm ap̃l̃m/ſz ẽ donũ dei/sic nõ oẽs ve
rã a falsa reuelatõe secernũt.ſz aut verã sper
nũt/ꝛ falsam amplectunt̃.vel sacrilega im
pietate ꝛ icredulitate talia negãt reꝓbãt
ꝛ ꝓtẽnũt.¶Nihilomin⁹ alia ẽ q̃stio q̃liter ꝑ
suppositis eis q̃ fidei sũt/cogn̄scere nos fide
les poterim⁹/ꝛ ꝑm doctrinã Joh̃is ꝓbare
sp̃ũs si ex deo sunt ne fallamur? Et in hanc
q̃stionẽ sciẽs icidi ꝓp̃t illusiões pl̃imas q̃s
nr̃o tpe cognoui ꝓtigisse. Et etiã in Ꝑ senio
seculi. In hac hora nouissima/in ꝑcursiõe
antix̃pi/mund⁹ tãq̃z senex delir⁹/fantasias
pl̃es ꝛ illusiões somnijs sil̃es pati hz.ꝛ ml̃
ti dicẽt.ego sũ xp̃s/ꝛ recedẽtes a ꝓfitate cõ
uersi ad fabulas seducẽt multos. De mul
tis iã audiui/quoz q̃libet sibi reuelatũ esse
ꝑ certo iã hẽbat/q̃ erat futurus papa. In
ter q̃s q̃dã bñ lr̃at⁹ ꝛ famosus/Ꝑ etiã ꝓpa
manu in scptis q̃ legi relict̃/ꝛ argumentis
ꝓiecturisq̃z plurimis asserere conat⁹ ẽ. De
alio sil̃r lr̃ato ꝑ relatõz accepi ꝑmo psuasũ
esse sibi q̃ foret papa.debĩc antix̃ps saltẽ ꝑ
cursoz antix̃pi.nouissime vt seipm̃ ꝓmeret
ĩstigatus ẽ vehemẽter/ne videret̃ tm̃ affer/
re nocumẽtũ ppl̃o x̃piano. Tãdẽ deo mise
rãte ad saniorẽ mẽtẽ ꝓuersus ista de se scri
psit ad eruditõez ꝛ cautelã alioz. Porro de
alijs m̃tis in religiõe ꝛ austeritate vite cõ
stitutis.icredibilia fere sunt ea q̃ idoneis te
stibꝫ referẽtibꝫ agnoui. ¶Si veniat igitur
aliq̃s q̃ sereuelatõez habuisse ꝓtẽdat/quem
admodũ Zacharias ꝛ alij ꝓphetaz cogno
scunt̃ ex historia sacra recepisse/q̃d agem⁹/
q̃ pacto nos hẽbimus? Si statĩ negemus
oĩa/vel irrideam⁹/vel ĩculpemus/videbi/
mur ifirmare autoritatẽ diuĩe reuelatõis q̃
nũc vt oli potẽs ẽ.neq̃z em̃ man⁹ ei⁹ abbre
uiata vt reuelare nõ possit. Scandalizabi
mus ꝓterea simplices dicẽtes/q̃ ita ꝺ nr̃is
reuelatõibꝫ ꝛ ꝓphetijs poterũt eẽ calũnie/
ꝛ cẽsendo erũt fãtasie vel illusiões. Tenebi
mus ꝙ mediũ ꝛ ꝑm ap̃li iohis documẽtũ.
Nõ credem⁹ oi spũi/ſz ꝓbabimus spũs si
ex deo sint. ꝛ obedietes ap̃lo qꝺ bonũ ẽ te
neamus. Et rimus sic̃ numularij seu cãpso
res spũales/ad solerter ꝛ acute examinan
dũ numisma ꝓciosuz ꝛ extraneũ diuĩe reue
latõis ne forte demões q̃ monetã quãlibet
diuinã/ꝛ bonã q̃libet falsare satagũt/sub
introducãt ꝑ vera moneta ꝛ legitĩa falsatã
ꝛ reꝓbãt.eẽt Ꝑ in detrimẽtũ nõ mediocre
eccl̃iastici fisci vel erarij/seu thezauri impe
rial̃ dei. Et tãto ãplius q̃to moneta ꝓcio
sioz ẽ ꝛ rarioz.quẽadmodũ sũt actus ꝛ tutũ
heroicaz/atq̃z supnaturaliũ visitationum
Tãto igit̃ vigilãtioz adhibẽda ẽ ad discer
nendũ cautela/q̃to esset iactura dãnosioz.
¶Et qm̃ sil̃itudo hec satis idonea ẽ ad id
palpabil⁹ oñdẽdũ qꝺ intẽdim⁹ ꝓseq̃mur
eã dicẽtes. Primũ q̃ examinatoz hui⁹ mo
nete spũal̃/dz eẽ theolog⁹/arte pit̃ vsuq̃z pe
ritus.nõ q̃les sũt q̃ sp addiscẽtes nunq̃z ad
sciaz veritatis pueniũt.q̃les garrulosi/ver
bosi/pterui/ꝓtẽtiosi/moribus deniq̃z pessi
mis dediti ꝛ plus ad epulas vanaq̃z gustu
discernẽdũ/ q̃z act⁹ suos dijudicãdũ indu
strij ꝛ seduli/q̃bꝫ oĩs ꝑmo de religiõe fabu
la ẽ siue on⁹.postrẽo q̃cq̃d lingua magnilo
qua oñdit/vita q̃ mẽtiri nescit ꝺdic̃ ꝛ blas/
phemat. Ap̃ꝺ tales numularios noua q̃li
bet moneta diuĩe reuelatiõis sic icognita ẽ
ꝛ barbarea.vt ꝓfesti ad se deductã.cũ grã/

di cachino ⁊ indignatiõe reũciãt irrideãt ⁊ accusent. Ellꝫ sũt nec nego/q̃ ex aduerso in oppositũ ruũt viciũ/q̃ supsticiosa etiã ⁊ vana illusoria delyroꝝ hoiuꝫ facta ⁊ somnia necnõ egrotantiũ ⁊ melãcolicoꝝ portẽtuosas cogitatões reuelatiõibꝫ ascribũt. Istis leue cor nimis ad credẽdũ/alijs nimiũ intractabile ⁊ aspeꝫ esse videns/scio certissimũ esse q̃ apud Nasonẽ scribit. medio tutissimꝰ ibis. ¶ Est ãt moneta ista spũalis reuelatõis tãꝫ aurea/in q̃nꝫ p̃ncipalit̃ examinãda. s. in pondere/in flexibilitate/in durabilitate/in p̃figuratõne/⁊ in colore. Et ꝟ ẽm quinꝫ ꝟtutes ex quibus sumit̃ argumentũ monete spũalis legitime. Hũilitas dat pondus. discretio flexibilitatẽ. patientia durabilitatem. veritas p̃figuratiõz. charitas dat colorẽ. Has q̃nꝫ ꝟtutes legim⁹ Mariã habuisse in ãgelica reuelatõne sibi facta. Sil̃r in Zacharia ⁊ Elyzabeth p̃cludunt extitisse ex serie euangelij Luce. dũ iohãnis nomen fuit reuelatũ.

Taꝫ quo ad p̃mã p̃ditiõez si cognoueris aliquem qui p̃ supbam curiositatem ⁊ vanã laudẽ atq̃ p̃sumptõez sctitatis cupidus sit habere reuelatiões insolitas q̃ se dignuꝫ istis reputet/q̃ in talibꝫ de se narrãdis gloriabũd⁹ delectet. scito q̃m illudi meret. neq̃ magnipẽdas si aliquã habuisse reuelatõez iactãter affirmet. deest ẽm pondus humilitatis. Preterea de sctis patribꝫ habemus narratiões plurimas sup tanta humilitatis obseruatõe cõpositas. Quidã ex patribꝫ demon apparuit transfiguratus nõ solum in angelum lucis/sꝫ in xp̃m dixit se ad hoc venisse in mundũ/vt ab ꝟ patre videret ⁊ adoraret. Cogitabundus aliq̃ diu mãsit sctus ille pater/instar marie ꝟginis/⁊ cogitãs q̃lis eẽt ista salutatio. Dicebat intra se. Nunq̃d nõ adoro q̃tidie xp̃m. quid sibi vult talis apparitio? Et ad hũilitatem ilico p̃fugiens ait ad demonem. Vide ad quem mitteris. Nõ ẽm dignus sum hic videre xp̃m. Quo dicto tam humili demon p̃fusus ⁊ pudibundus abscessit. Illꝰ pater clausit oculos in re sil̃i. Nolo inquit videre xp̃m in terris/illum in celis videre p̃tẽtabor. Et beatus Martinus ex supbo demonis ornatu/falsitatem loquele diabolice/q̃ se xp̃m dicebat agnouit. ¶ Est igitur hominibꝫ saluberrimũ p̃silium cõtra tales demonum illusiones põdus humilitatis obseruare. se reputare intellectu pariter ⁊ affectu indignissimum/qui sup alios hoies reuelationem accipiat. qui p̃ alijs a deo mirabiliter visitet. Et si que talia p̃ter solitum euenire circa eum p̃tigerit reũciat a se cũ fãcto humili verecundoq̃ pudore. Deputet talia vel lesioni p̃pe fantasie/⁊ se habere aliquod simile freneticis/⁊ maniacis aut melancolicis reformidet. vel caueat ne p̃pter enormitatẽ p̃cedẽtiũ pctõꝝ/datus sit in reprobũ sensum vt talibꝫ illusionibꝫ seducat. Si talia sint diaboli machiamẽta seu tẽptamẽta ex hũilitate hmõi euanescẽt. Ellut si velit deus q̃ in his tolerãdis exerceat̃ non nocebũt. Si ꝟo sit diuina reuelatio nõ ficta humilitas pie renitẽs/magis p̃parabit locum ad ipius susceptionẽ ⁊ audire merebitur/amice ascẽde supius. q̃to in loco plus infimo recũbere conabit̃. Dẽs in Exodo/quotiẽs Moyses a se repulit diuinã iussionẽ dũ ad Pharaonẽ mitteret̃. Obsecro inquit dñe mitte quẽ missurus es tẽ. Et Hieremias clamat. Ella a dñe deus/ecce nescio loq̃. q̃ puer ego sũ. Et Johes baptista nõ audet sctm̃ vertice xp̃i tãgere. sꝫ cum a se repulit dicens. Ego a te debeo baptizari. Et apl's Paul⁹ se p̃mũ int̃ pctõres deputat/q̃ nec dignus sũ int̃ vocari apl's. ¶ Et si q̃s obiecerit q̃ apl's suas reuelationes iactanter aperuit atq̃ diuulgauit. Rñdẽt sctꝰ doctor int̃ q̃s Chrysostomus sub hac sñia Aliud ẽ inquiũt ex q̃dã necessitate vl̃ habẽ di p̃silij vel ad vtilitatẽ audientiũ/secretas gr̃as suas aut virtutes suas p̃dere seu manifestare. aliud sine quauis sua aut aliorũ vtilitate talia p̃ inanẽ gl̃iaꝫ vẽtilare. Unde Maria ꝟgo q̃ p̃seruabat oĩa ꝟba hec p̃ferens in corde suo. postmodum apl'is/p̃sertim Luce sacra mysteria sibi soli credita diffseruit. non ad iactantiam/quia non tm̃ tardasset cum vicium omne p̃ceps sit/sed ad ecclesie religionisq̃ edificationẽ. Quinetiã deuotus Bernardus qui totiens iussit vt homo virtutes suas plus abscondat etiaꝫ familiarissimis ⁊ deuotissimis/q̃s alij vicia sua occultare satagunt. pluries de suis donis ⁊ gratijs p̃ contemplationem adeptis palam nedum loqui/sed scribere non esse superbiam arbitratus est. Quo pacto sic⁊ quoniam hoc agere cõpellebat nõ vanitas sꝫ charitas. ⁊ iam in humilitatis terra radicem virtutis. ne iactãtie aura velleretur al-

te demiserat. Hec caritas et edificatõis necessitas a p̃sumptõis suspitione btm̃ Paulũ absoluunt. qz ppter subintroductos falsos apl'os qui gl'iosos se mõstrabant /auctoritatis sue pondus impulsus ẽ ppalare. q̃q̃z plura sint in eius etiã laudatione plẽa hũilitatis et recognitõis pprie fragilitatis et ignorãtie. an in corpe inquit vel extra corpus nescio /deus scit. Et iterũ. Factus sũ insipiens rc̃. Est igit̃ nõ q̃libet manifestatio reuelatõis sibi facte arrogans vel superba. sed ea tm̃modo q̃ fit inanit̃ vane et absq; fructu edificatõis vel consilij /sed fit ad exonerãdũ tumorẽ animi a vento iactãtie q̃ plenus est. Ad scalpendũ deniq; prurientes aures astantiũ curiosa hmõi narratiõe vanitatũ. Et si nõ aliud afferret hec loq̃citas incõmodũ abũde illud ẽ qõ magne rei et inappẽciabilis fit p̃suptio. dũ scz tps inP utiliter dilabit̃. ¶Quocirca nõ parũ ad rẽ attinet /si res de qua fert̃ esse reuelatõ sit vtilis ad mores. ad rẽpublicã /ad diuĩ cultus honorẽ vl' augmentũ. aut si sit supuacuis rebꝫ seu narratõnibꝫ imixta. Proinde in secularibꝫ historiꝫ et actibꝫ hũanis sic repire ꝓmune ẽ et laudare se põt hõ absq; cl'pa iactantie /dum sue defensiõis vrget necessitas. Sic Tullius porãdo ne pelleret̃ in exiliũ ꝓfuationẽ ciuitatis romane a se factam aliaq; egregia opa sui ꝓsulatus ꝓmemorauit. Sic africanus scipio triũphuz quẽ de carthagine subiugata reportarat in defensiõis sue p̃ociniũ ꝑ accusatores suos allegauit. et vtrolibet absq; imputatõne ad iactantiã. Refert deniq; plimũ si q̃s nouicius sit in exercitio virtutũ aut veteranus q̃m̃ virtus dũ incipit leuissimo flatu ꝓuellit̃. inueterata aũt sua stabilitate nixa consistit. ¶Habes ex his ꝑmi signi q̃lẽcũq; delucidatõem /p quod dꝫ iudicari põt spũale numisma vere reuelatõis a falsato denario diabolice illusiõis. qõ signũ est põd⁹ hũilitatis. Et nõne ℔ pond⁹ hec habuit reuelatio facta zacharie et Elizabeth sup ioh̃is noiatõe. Lege historiã et videbis q̃ vicini et cognati vocabãt puerꝫ noie patrꝫ sui zachariã. qz nõ garrula et vana curiositate sup nomine pueri parẽtes vulgauerũt. illaz dicere sola extorsit necessitas /dũ in circũcisiõe puer eẽt nomẽ accepturus. Sz et elizabeth sctõ hũili ꝫecundoq; pudore ornata /occultabat se mẽsibꝫ sex. Et zacharias tãte hũilitatꝫ fuisse ꝓuĩcit̃ vt ad ꝫbũ aspectũq; angeli stupid⁹ et gelido timore ꝓcussus vix crediderit nũciãti. ¶Addẽdũ tm̃ ẽ qõ vult b. Greg. dyal'. Hũilitatẽ verã nõ eẽ ptinacẽ sz obtpantẽ cũ tremore. quẽadmodũ de q̃dã libtino refert /q̃ rogabat̃ et adiurabat̃ renitẽs suscitare puerũ. Virtutꝫ inq̃t pect⁹ nõ essz si ℔ caritas nõ vicisset. Et plane nõ iã hũilitas sz supbũ d̃ sua estimatõe ẽ indiciũ. si q̃s ptẽdẽdo hũilitatẽ ꝓtenat platum aliq̃d opis ardui p̃cipientẽ. Neq; enĩ hoc ageret si nõ esset sapiẽs in ocul' suis /si non prudẽtie ꝓpe innitẽs pot⁹ q̃z superiorꝫ sui iudicio sensui et arbitrio subd̃ci patus existeret. Vide g̃ quẽadmodũ pusillanimitas exsupbia generet̃ ¶Addit ipe Bre. p regula q̃ miraculũ et hũilitas duo sũt signa q̃ ad manifestandã alicui⁹ sctitatẽ sufficiunt. Neq; enĩ miracula p se valent cũ a malis iusto dꝫ iudicio pmittunt̃ fieri in edificatõem ecclesie. Dẽs q̃ diuio spũ implet̃ (inq̃t Greg.) habz euidẽtissime signa sua. veritatẽ. s. zhumilitatẽ. q̃ si vtraq; in vnã mẽtẽ pfecte cõueniũt /liq̃t q̃ de p̃sentia sctiſpũs testimoniũ ferũt. ¶Quãq; refert ml'tũ si miraculũ fiat in attestationẽ fidei vere. aut ad sctitatis alicui⁹ manifestationẽ. Hã et mali ꝑmo mõ faciũt miracl'a. vt scribit̃ Matth̃. vij. Qm̃ ꝫitas a q̃cũq; dicat̃ a spũsctõ ẽ. nec eã vincit malicia. Sz in approbatõem sctitatis ꝓpe /malis absq; dei ꝫdictiõe publica et sufficiẽti /nullo mõ ꝓuenire põt miracl'orũ opatio. alioq̃n de⁹ esset fallax testis mendacij. Quare sic. qz signũ ꝓpe manus. i. potẽtie /a se solo factibile appẽderet l'ris falsis ptẽse sctitatis /nec reclamaret. Addit̃ hoc nec reclamaret ppter antixp̃i miracl'a que nõnulli vera fore ptẽdũt /ad pbatiõem electorũ et reproborꝫ subuersionẽ. Licz tm̃ antichrist⁹ mĩster miracl'i mẽdacissim⁹ erit et ĩ vita sceleratissim⁹. Sz de⁹ ipi suisq; miraculis ne crederet̃ p suas aliorũq; pnũciationes inumeras reclamauit atq; ꝫdixit. ppter qõ inexcusabilis erit sibi credens

Secundũ signuz q.

S in legitimo numismate spirituali /est discretio que dat flexibilitatẽ. Intellige ꝓmptitudinẽ ad credẽdũ ꝓsilio. que est hũilitatis filia. Si videris aliquẽ exẽplo zacharie et elizabeth incedẽtẽ via regia et corde simplici in oĩbꝫ iustificatõnibꝫ dei q̃ nõ vult ambulare in magnis neq; in mirabilibꝫ sup se. Sed medio q̃dã tenore

regulas viuẽdi sequiť a patrib⁹ institutas nec transgrediť fines q̃s patres sui posuerunt. de tali noli credere leuiť/q̃ fallať p demonũ illusiones/quẽ r credere ꝓsilio/r in oĩb⁹ ceteris moderamẽ discretõis obseruare pspexeris. Ätuero sũt alĩ q̃b⁹ placet ꝑpa snĩa duci/r ambulãt in adinuentõib⁹ suis. Ducit eos piculosissim⁹ rector/autver⁹ impellit ꝑpa opinio. ieiunũs sup̃ modũ se macerãt. prẽdũt vigilias. lachrymis plus q̃z optet cerebꝝ turbãt r extenuãt. Et inť hec nulli⁹ credunt monitis. ꝓsilio nemis acq̃escũt/vt tpati⁹ se habeãt. Doctores p̃terea r in lege ꝓtos audire seu ꝓsulere nõ curãt/r ꝓsultos spernũt. Nimiꝝ q̃ magnuz iã aliq̃d eẽ ꝑsuaserũt sibĩ p̃is. r q̃d eos agere cõueniat pl⁹ oĩb⁹ sape arbitranť. De talib⁹ pnũcio/q̃ cito ꝓlabunť in oẽz demonũ illusionẽ. cito ipingũt ad lapidẽ offensiõis/q̃ ceca p̃cipitatõe r nimia velocitate rapiunť Propťea q̃cq̃d ō reuelatõib⁹ insolitꝫ pnunciauerit habeto suspectũ. ¶ Pauci sunt mẽses dũ erã attrebati audiui de q̃dã muliere ꝓiugata r hñte liberos q̃ aliq̃z diu p duos dies nõnunq̃z p q̃ttuor r ãplius manebat absq̃z cibo. erat pide mlt⁹ ãmiratõi. Feci vt loq̃rer cũ ea/examiauť eã mlt⁹ sermonibus. reppi hãc abstinẽtiã ñ sobrietatẽ sz vanã supbãq̃z ptinaciã. Nã r post tale ieiunium dira fame excruciata /inexplebili voracitate cõmedebat/nullã isup asserebat solidã causam q̃re sic ageret/nisi q̃ se idignã dicebat q̃ pãe vesceret. Fatebať p̃tea neq̃z a cõfessore suo neq̃z ab altero hr̃e hãc viuẽdi regulã. Nã a dimidio ãno r ãpli⁹/nulli⁹ habuerat ꝓfessoꝝ vl̃ absolutõez vl̃ ꝓsiliũ. Expaui fateor r exhorrui. dissimulans tñ cepi oñdere demõis hos eẽ laq̃os. r eã piculo ĩ sanie vicinã esse. nã r erat vultu attonito r colore sil⁹is iamiã moriture videbať. Petebã si sciret aliq̃s q̃z autoritas fides r prudẽtia maioris eẽnt ponderis r reputatõis apud eã q̃z ꝑe estimatõis iudiciũ. Rñdit ilico suspirabũda r gemẽs/demissis humi ocul⁹/se miserã/se peccatricẽ/se ĩdoctã plus oĩb⁹ r insciã. Subintuli q̃rẽs si vere ita de se sentiret. q̃ pacto sine cuius q̃z alteri⁹ ꝓsilio tã insolitã r ab alĩs sanctioribus r fortioribus nõ obseruatã abstinẽtiã seq̃reť. Cepit nescio q̃s rñsionũ ãbages voluere qz q̃uis euadere nescire deerat humilitas. r possidebat mẽtẽ ei⁹ q̃dã arrogãtia q̃ se victã erubescebat ꝓfiteri. Tandẽ monui eã bõa fide r sub attestatõe maximi discrimĩs sui/in aĩa r corpe. vt fatuã desereret hãc ieiunãdi obstinatõez. r absq̃z ꝓtoꝝ ꝓsilio nihil singulare/r ab alĩs inobseruatuz seq̃reť/maxĩe qz viro suo displicebat r peior erat edacitas ĩsaturabil⁹ seq̃ns. Nõ rñdit ad hec. Plane discessi r q̃d postmoduz egerit ĩgro. ¶ Dec idcirco ĩtroduxi vt exẽplo p̃spicuũ facerez q̃ntus est in q̃busdã discretõis defect⁹ q̃ ñ pmittit flecti ad credẽdũ ꝓsilio. Nõ mirãdũ si numisma qđ a talib⁹ fabricatũ ẽ republiať tãq̃z si ex ferro sit ñ aureũ. ¶ Qua in re R salubrimũ est sapiẽtis ꝓsiliũ/ne hõ sit sapiens in ocul⁹ suis/r ne ĩitať prudẽtie ꝑpriez agat oĩa cũ ꝓsilio. ĩ eternũ nõ penitebit. nec sufficit q̃tidianis interrogatõib⁹ fatigare prudẽtes/sz fides r obediẽtia p̃steť necesse est. alioq̃n stultus erit hõ hmõi put loq̃ť sapiẽs q̃ nõ recipit ꝟba prudẽtie seu ꝓsilĩ. nisi ea dixeris q̃ ꝟsanť ĩ corde suo. Est sane donũ nõ mediocre spũsscti h̃ donũ ꝓsilĩ. q̃ scz dari possz vl̃ haberi vl̃ credi recte ꝓsiliũ. ¶ Ait itaq̃z iohes clymaci de gdib⁹ ptigendi ad deũ/q̃ hõ arrogans et seipm ducẽ sui ꝓstituens/nõ indiget demõe tẽptãte qz factus est sibĩ ꝑpi demon. Estimo deniq̃z q̃ nũc maximoꝝ maloꝝ cumul⁹ quẽ in scismate patimur r expimur/ab hac indiscretõis peste ꝓcesserit/nulli⁹ acq̃escere cõsilio pmittẽtis. ¶ De hac discretiõis ꝟtute tractat abũde Cassianus in collatõib⁹ patꝝ. Tãdẽ i ꝑsona illi⁹ magni antonĩ ꝓcludit solã hãc ꝟtutẽ eẽ q̃ ĩpturbato calle ō ducit ad regnũ/r ab insidĩs r seductõib⁹ demonũ tutos reddit. Subiungunť exempla q̃b⁹ h̃ astruiť. Dixabiles p̃terea exit⁹ illoꝝ q̃b⁹ hec ꝟtus ō fuit memorãť. Itaq̃z ad par exitiũ ꝟgũt abstinẽtia nimia r crapulosa voracitas/nisi q̃ irremediabilioꝝ est excessus ĩ abstinẽtia. Morbos enĩ affert incurabiles ex lesiõe cerebri et rõis pturbatõne. q̃ fit vt p maniã aut furiã vl̃ cetas passiões melãcolicas sic pfundãť r ĩtime radicãť fãtasmata iteri⁹ refuata ĩ cerebro q̃ eẽ reputãť vere res extrinsec⁹ apparẽtes. et audire se putat hõ videre vl̃ tãgere qđ nullo sẽsu exteriori pcipiť Jnualescit ãt h̃ passio vsq̃z ad hãc aliq̃n isaniã vt iudicet se hõ aliud eẽ q̃z ẽ. quẽadmodũ rept⁹ ẽ q̃ se murilegũ. ali⁹ q̃ se gallũ. alius q̃ se asinũ. ali⁹ q̃ se mortuũ ꝛputarz. Uñ fuerť nõnlli doctoꝝ q̃ hac egtudiẽ pcussũ arbitrati sẽ fuisse ipz nabucho. vt brutũ aĩal eẽ se crederz r ñ ꝟa-

citer indueret corpus beluinũ. Pleni sunt medicorũ libri portẽtuosꝫ hmõi apparitõibus ⁊ iudiciorũ corruptõibꝫ/ex lesiõe viri um interioꝝ nascentibꝫ. De his ait Hiero. q magꝭ indigẽt fomẽto hypocratꝭ q̃ alio ꝓsilio. Multos taliũ vidi. mltos etiã examinaui q̃ aliq̃ in plerisq̃ negocijs sanissimã videbãt hñe sniam. desipiebãt tñ ĩ certis casibꝫ ⁊ rñsiõibꝫ/vbi fãtasie sue lesio certius eminebat ¶Cetez q̃ pscrutat acutius artiũ magicaꝝ traditiões sacrilegas ⁊ impias/facillime noscit plima ibidẽ obstuanda ꝓponi sup ĩmoderatis ieiunijs ⁊ alijs/nõ ad aliud q̃ ad sensus ⁊ rõis pturbatõz. q̃ fit vt etiã plerũq̃ talibꝫ dediti/cadãt in ĩsaniã. ⁊ vultus ocꝰlorũq̃ horrorẽ terrificũ patiant. ¶Attamẽ ne q̃s ea que dicta sunt S
ꝯ iohem baptistã ⁊ eꝰ abstinẽtiã valeat retorq̃re Dic aduertẽdũ ẽ diligenꝫ q hominum diuerse sunt gr̃e. tũ ex naturali bonitate ꝓplexionis. tũ ex dono illiꝰ q̃ diuidit singulis put vult Quocirca fieri põt q absq̃ culpa ⁊ nota ĩdiscretõis arripiat vnꝰ modũ viuendi austeriorẽ q̃ nõ oibꝫ ꝓueniret. Exẽplũ habemꝰ in iohe nr̃o. Fuit ille cõplexiõis optime natural et armoniã virilũ inferiorũ ad supiores quãta natura lapsa patiebat pulcrã integrãq̃ possedit. Qz si cui forsan sit ꝟ ambiguũ sciat qm̃ ꝟm scripturam dei pfecta sunt opa. Sz nõne iohãnes nr̃ baptista a deo miracꝰlose ꝓductꝰ est Semen igit̃ materiale ex q̃ corpus ꝓpaginãdũ erat nec durũ nimis/nec rursus fluidũ abũdantiꝰ fuit. sed tale. prius q̃le disponere ⁊ mĩstrare taleꝫ tantũ decebat artificẽ deũ. Dic aliquẽ defectũ mõstruosum incidisse/q̃d sequit̃. Jã nõ nature q̃ nõ opabat̃ sed deo miraculose causanti fuissz imputata tal imperfectio/qõ dicere nefas ẽ. Ex hoc amplius liquet q iohis ꝓplexio nõ melãcolica sz sanguinea fuit. et q ĩ sua ꝓceptõne et annũciatõe ꝓstellatõibꝫ celi nequaq̃ subdebat̃. Fefellerũt insup aut fallere potuerũt regule astronomorũ de iudicijs circa euz. nec ad ipm extendi potuerũt. apta est ratio ꝓceptõis miraculũ. Ex his q̃d rursum cõcludit. Nimirũ vide q iohes dũ puer heremũ cõcupiuit ⁊ introiuit/ ꝟ nõ ex lesione cerebri/nõ ex melãcolica passiõe egit/sz potius a spũsancto ductus est in desrtũ. Silr victus sui singularitas ⁊ cetera hmõi (que etiã ante eius cõceptõem pnũciata sũt) virtuosa sagacitate obstuabant̃ a iohe que ab alijs ãmirari poterãt/sed nõ cũ discretiõis ꝟtute penitus imitari/nõ oĩm auiũ par est volatus ad aquilã. nec bestie oẽs cursu tigridẽ equãt. Sic ĩ ꝟtutibꝫ dispar est cuiq̃ ptitio. Nõne scũs Bñdictꝰ desrtũ locũ puer ĩcoluit. ipiꝰ tñ documẽtũ ẽ/vt nõ pmittãt passim ⁊ p libito mõachi solitudinem aggredi. Hã q̃spiã adhuc tyrũculꝰ nec exptus leuiores ĩsultꝰ pugne ꝭpiritalꝭ/quõ temittit se bello gũiori gigãtꝭ. Hã q cõez vitã agũt ĩ societate/magꝭ expiũt bella mũdi ⁊ carnis tãq̃ rudiores potẽtioresq̃ pugnaꝝ ꝓgressus. Qui ãt solitarij degũt ꝯ gigãtẽ imanissimũ diabolũ dimicãti ⁊ fraudibꝫ subtilioribꝫ atq̃ fortioribꝫ aggrediẽdi fatigãdi/⁊ nisi discretõnis gr̃a succurrerit turpit̃ deijciẽdi exponũt. Ag̃scitꝭ igr̃ q̃ necessaria ẽ discretõis ꝟt/quã parit nutrit ⁊ saluat humilitas vere obediẽtie copulata. ¶Expediam⁹ reliq̃ sub breuitate maiori.

Terciũ igit̃ signũ T
t in numismate spũali dixim⁹ eẽ patientiã que dat durabilitatẽ/duz p ignẽ tribulatõis examinat̃. et dũ p ꝓtue lias et pbra pulsat̃. Doctrina viri (inq̃t sapiens) ex patiẽtia cognoscit̃. Si q̃s itaq̃ ex mãifestatõe illoz q̃ sibi dicit fuisse reuelata reportet nõ nisi deiectõem/irrisionẽ et opprobia facilꝰ inducit credere sibi q̃ vbi suspitio de vane laudis captatõne rõnabilis exorit̃. Fallax tñ est ꝟ signũ nõ dubito nisi cautissima circũspectõe cũ alijs adiunctis examinet̃. nã ⁊ obstinatio sepe patiẽtiam simulat. ⁊ nõnulli ex ꝓtumeliaꝝ fatua p pessiõe gl̃iantur. Quẽadmodũ ipe etiã sordes vestiũ ⁊ cilicium aliq̃n supbie ꝟmemordacissimũ generãt ⁊ nutriũt Arbitrãt̃ isti se iustꝭ ⁊ scis eẽ sil̃es q̃b tot aduersa ꝓtigerũt vl̃ q̃ egerũt sil̃ia. Jmpleri rursus ĩ se putãt illã xpi. pmissiõz. Bti q̃ pscutiõem patiũt qm̃ ipoꝝ ẽ regnũ celoꝝ. ñ satꝭ aduertẽtes qm̃ addit xps ppt iusticiã /sz tãte accitatꝭ ẽ ipa mẽtꝭ arrogãtia/tã sil̃is eẽ ꝟtutibꝫ vult videri temeritas. Cetez nũq̃d ñ obsecro repiũt̃ q̃ ꝺ suis etiã defectibꝫ/ꝺ negligẽtijs ⁊ necessitatibꝫ ĩprobissime gl̃iãt̃ absurdũ dictu. sz ita gl̃iant̃/certe deputãtes sibi talia a deo pmitti/ne cũ paulo magnitudo reuelationũ aut ꝟtutũ eos dẽ extollat. Et vide quante conscientie arrogãtis calamitas/quia nec hũiliat̃/nec a suis defectibus spoliat̃. Nam q vtili dispensatõe sibi

datos putat stimulos negligentiarũ culpabiliũ/vt eis careat nequaq̃ enitit̃. q̃npotius in sue pfectiõis traducit argumentũ.

V Quartũ signuz

q est veritas/q̃ dat ꝯfiguratiõez ⁊ inscriptiõez legitiaz. Est nãq; sacra scriptura locus vel officina vbi cunus regius monete spũalis recõdit̃/qꝛ si in aliq̃ vel minimo puncto denarius discrepet in sua figuratiõe ⁊ supscriptiõe ab h̃ cuno regis absq; vlla dubitatõe falsatus est. Attñ tãta est nõnũq̃ sil'itudo denarij falsi ad verum/vt vix nisi a doctissimis possit falsitas dep̃hendi/qꝛ int̃ tot v̄itatis lineas ad fraudẽ positas/nõ statĩ vnus falsitatis punct⁹ semet apit. Uisi sunt heretici q̃ magnos catholice doctrine compingebat libros vt solam heresim int̃ tot veritates latenter insererẽt/⁊ cautiori efficaciorq; fraude publicarẽt. Hec res indicat ex q̃ta necessitate talis q̃libet moneta reuelationũ insolitaꝝ dz a theologis p̃usq̃ admittat̃ examinari/q̃ꝝ p̃cipue interest inter verã ⁊ falsam religionem. moresq; ꝯcernẽs discernere. Palã est insup q̃ pniciosa sit scripture sacre reiectio ⁊ ad antixp̃i susceptiõem p̃paratio certissima. ¶ Hoc signũ quartuz manifeste trahit̃ in lege. Deutro. xiij. ⁊. xviij. ¶ Et p elucidatione maiori placet hic repetere q̃ttuor cõditiones vere reuelationis quo ad v̄itatis inscriptõnez al's p me positas ⁊ pnunciatas in quadã collatione de angelis. ¶ Prima ꝯditio. ¶ Nullus angeloꝝ sanctoꝝ siue ꝓphetaꝝ quicq̃ esse futuꝝ p̃nunciat/quin veraciter futuꝝ sit in sensu quem ip̃e vl' spiritussanctus intẽdebãt. Sic nõ est responsum demonuz/quia ⁊ fallunt ⁊ fallunt̃. Et hec ꝯditio habet̃ Deutro. xviij. Si tacita cogitatiõe rñderis Quomõ possum intelligere verbũ qd̃ locutus est dominus? Sequit̃ responsio. Hoc habebis signuz q̃ in nomine dñi ꝓpheta ille p̃dixit ⁊ nõ euenerit. hoc dñs nõ locutus est. sed p tumorem animi sui ꝓpheta ꝯfinxit. Cõtra hoc videt̃ esse instantia fortis de Jona qui p̃dixit destructõnez Niniuitaꝝ. ⁊ de Esaia respectu mortis Ezechie. ⁊ de Nathan. ¶ Pro quo ponit̃ secunda ꝯditio Si idip̃z qd̃ angelus aut ꝓpheta p̃dixit/non ex mõ quo vocaliter pretendebat̃ eueniat plus sup hoc a spũsancto reuelationem accipiet de ꝓphetia aut reuelatõe sic vel sic intelligenda/cõditionaliter aut mystice/vel litteralit̃. Sic factũ est in Jona ⁊ esaia. al's debuissent lapidari s̃m legẽ Deutero. xviij. scriptã. hoc est qd̃ p̃us appellaui deũ reclamare/vel cõtradicere vel de suo intellectu salubriter informare. ¶ Tercia conditio Nihil bonis moribꝫ aut sincere fidei ꝯtrariũ/angeli sancti ⁊ ꝓphete veri p̃dicunt aut p̃cipiũt. Nõ sic demones vl' antichrist⁹/quoꝝ signa dicunt̃ signa mendacij. quia ad mendacium credẽdũ inducũt. Hec ꝯditio habet̃ Deutero. xiij. Si q̃s instet de p̃cepto dato abrahe sup ĩmolatõe filij Rñsio ẽ q̃ deo iubẽte seu dispensante nõ fuisset illicita mort⁹ huius inflictio. Sed ita diceret ꝑtinax idolatra ĩmolans filios suos ⁊ filias suas demonijs. ¶ Pro quo ponit̃ quarta conditio ¶ Reuelatio angelica siue ꝓphetica sup aliquo qd̃ bonis moribꝫ obuiaret/nisi diuĩa interueniret iussio siue dispẽsatio. talit̃ circũstantionata est aut esse dz/q̃ de ea reuelationẽ accipiẽti vel eis p quibꝫ fit reuelatio dubitare nõ liceat. Oportet em̃ vt tã clare cognoscat̃ reuelatio esse a deo/q̃ clare scit̃ aliq̃d esse scripture sacre vel ratõni ꝯforme Et in hoc casu maxĩe necessariũ est donuz qd̃ apl's vocat donũ spirituum. ¶ Queres quid agit hoc donũ qd̃ discretõez spirituũ appellamus? Agit equidẽ vt sapore q̃daz intimo/⁊ illuminatõe q̃daz expimẽtali sentiat homo differẽtias inter veras reuelationes ⁊ deceptorias illusiones. Hoc tradit btũs Gre. in dyalogo. Hoc idẽ de seip̃o beatus Berñ. in suis miraculis fatebat̃. Sẽtiebat enĩ (et vt sic dixerim) gustabat interno quodã afflatu et odore quãdo ad faciẽdum miracula sibi virt⁹ aderat. vtpote ad sanitates operandũ. Quẽadmodũ de dño nr̃o iesu christo dicit euãgelista q̃ sensit v̄tutẽ de se exisse dũ sanata est mlier ex contactu fimbrie vestimẽti. Alioq̃n idem et alij similes nulla ratõe visi fuissent aliq̃n excusabiles a temeritate aut a tẽptatiõis diuine pctõ dũ ad opandũ miracula semet ingerebant. Aug. quoq; refert in suis ꝯfessi. mr̃ez suã isto mõ int̃ veras ⁊ falsas noctur ne q̃etis imagines ⁊ visiones discreuisse. Cur igit̃ aliq̃s si regula vniuersalis aut doctrina certa et infallibilis nequeat tradi sup hac mat̃ia d̃ discretõe spirituũ/aut de reuelatõnũ veritate. cum ista res pl⁹ in experientia et conditionũ particulariũ q̃ ĩfinite sunt ꝯcursu/q̃ ĩ arte v̄setur. ¶ Uideamus

similē in re pari imo lōge faciliori difficultatē. Ridebūt ad exemplū forsan aliq̄ sz attendāt ne semet irrideant. Petam⁹ ab aliq̄ dari nobis sub arte z doctna vniuersali/p quā sciri poterit euidēter de seipo vl alio sp qñ somnijs illudit aut veris vigilijs exercet. Attēde ī p̄mis q̄ visiōes somnioz ple rūq̄ discursiue sunt/rōnales z sup se reflexe. Hā q̄rit hō si somniat. vtrinq̄ insup arguit/z tandē deliberate ꝯcludit q̄ vigilat. Adde q̄ tāta ē somnij ad vigiliā ꝓpinq̄tatis silitudo/vt hesitet hō etiā vigilās ac visa secum retractās si tunc vere dormiebat. Rursus apud q̄sdam dormiētiū put scribit ph⁹ et expientia loquit/vigilantiū opa incursu voce z alijs plimis repire ē. Deniq̄ tot z tales aliqñ occurrūt silitudies sōnij ad vigiliā q̄ solū videt expientia ad discernēdū sufficiēs. Interoga alīquē de vigilātibꝫ quō scit an vigilat? Rñdebit ilico forte insulsam hāc q̄stionē tuā. sz vrgere ñ desinas/rñdebit substomachās bñ scio. Persiste vltra z dic/quō bñ scis? dicit q̄ maxia est inē somniū suum z vigiliā dissilitudo. Si silitudies varias adduxeris/q̄s p̄tigimus/estimo q̄ nullus sueñsiōi ali⁹ erit exitus q̄ vt dicat/certe scio q̄ sic expior. Sz pge vltra insistere/z affer/q̄ silem crebro se habere iudicat expientiā dū sōniat. credēs scz loquī/legere et audire/imo z nō somniare. Ad hec q̄d ister ñdebit nisi dicere/vez est. et tūc decipior. Oz si ampli⁹ pteruire z ptraniti volueris dicēs/ita nūc O bōe vir etiā tu faller? q̄ q̄ ignorez. Videat ipe q̄d vltra obmutire aut sufficiēter allegare vale at ad liberādū pedes suos ab ħ labyrītho. p̄ter solā expimentalē noticiā ip⁹ vigilie q̄ valde dispar ē a somnijs. fortior scz atz lucidior. p quam nō se tam opinat q̄ scit z intelligit vigilare. ¶ Trāsferat hec silitudo q̄
y videt puer⁹ ad rē sublimissimā q̄ tractat/ꝓprimet p eam/si nō erro/insolēs arrogās q̄ hūana curiositas/que fidei sacramēta si nō penetrat idignat. qñ nec q̄tidiana puerilia z ludicra sufficit attingere. Nec etiam nos ꝓsideratio cautiorē efficiet nō in reue latōibꝫ tm̄mō secernēdis/sed in oīb⁹ generaliter nr̄is actibꝫ dñudicādis. O q̄tiens sibi videt hō sapiēs. sibi iust⁹. sibi hūilis. z sibi dicit. q̄ diues es in ꝑtute/et nescit q̄ miser ē z miserabilis et paup/cec⁹ z nudus. Prevalet in vanitate sua/et in m̄litudine spūaliū diuitiaz suarū gloriat. dicit in excessu suo/nō moneboz in etnū. Sed p certo alto somno p̄ssus fallit. q̄ oīa hec aspiē nō in lumīose ꝑitatis vigilia/sed sub simulachro somniculose vanitatis experit hāc fraudem. Tunc p̄mū hō dū deo ppicio excitat a somno pcti/et nihil inuenit diuitiarum somniataz ī manibꝫ suis. Fit hoc dū regredit ad luminosū z p̄fulgidū die hūilitatis z sibi vigilat q̄ vanitati dormiebat. videt tunc errorē suū/et illum secū diuq̄ retractans q̄ ipe patiebat/qui ne desipiat obstupescit. Nam z vere supbū et arrogantē z tumidū aut aliter vicioſum se fuisse dep̄hendit/q̄ q̄ aliter p̄us existimabat. Quare sic? Quia mentiebat iniq̄tas sibi. Et q̄d mirū si mentit iniquitas sibi pl⁹ q̄ si somnians de somnijs/et maniac⁹ de furia. et stolidus de sapiētia corruptissime iudicarint. Sic est plane q̄ vicioſi de ppr̄ijs vicijs. vt ō tenacitate parc⁹. de arrogātia supbus puerse cōiecturāt. et tanq̄ acrisia percussi palpant in meridie. Quā obrem elucescit q̄ tū imo q̄ necessariū sit eis alieni consilij ducatū habere z sequi/quia de somniāte alius vigilās pfectius iudicat. Ideo vesoli quia cū ceciderit nō habet subleuātem. Et ve ceco si ceca eū ducat impietas et illusio/quia ambo in foueā cadunt. O formidandas ergo iugiter fraudes q̄s nō expauescat? O fallaces vbilibet mille deceptionū tendiculas/quis has euadet? Quis arto tramite sic obscuro/sic obsesso secur⁹ ambulabit? Profecto solus ille beatus/z deciēs btūs/hūilis et paupculus qui sapienti obediēs semp est pauidus/qui ī dei timore instāter se tenet/ne cito subuertat dom⁹ sua. Putas ne fuerat hoc exptus qui dicit. Custodiēs paruulos dñs/hūiliatus sum z liberauit me. Deniq̄ hoc testat oraculū illud digne diuinū et sempiterne memorādum/de humilitate Anthonio monstratū. Conformiter ad q̄d iurat deuotus Bernaliū exptissimus sup cantica. In veritate inquit didici nihil eque efficax esse ad gratiam dei p̄merendā/retinendā/recupandā q̄ si omni tempe inueniaris corā deo non altū sapere sed timere. Beatus hō qui sp est pauidus. Hanc hūilitatis lucē quisquis intrauerit/p medios temptationū laqueos quātūlibet abscōditos/tutus incedet/frustra rugiet aduersarius vt leo. frustra circūiet querēs quē deuoret. frustra insidiabit ī spelūca sua vt rapiat paupem z paupculū

ꝛ ꝓtritū/qm̄ tibi dñe derelictus est ille pau
per ꝛ orꝑbano adiutor es. ¶Hoc est ꝑmū
ꝛ ꝑcipuū signū inter signa nr̄e monete spū
alis discretiuū. ¶Monitiões oēs itaq; in
trinsece/oēs instinctus vehemētes/oīs re
uelatio/omne miraculū/oīs amor extatic⁹
oīs ꝓtēplatio/oīs raptus/oīs denīq; nr̄a
interior exterior ve opatio. si humilitas ꝑce
dit ꝛ comitet ꝛ sequat. si nihil eā ꝑimēs mi
sceat (crede mihi) signū hñt q a deo sūt/aut
bono eius angelo/nec falleris. Si ꝩo ꝑdi
ctor aliq̄d sumat originē a supbia si eā secū
duxerit/suspecta habe oīa. Humilitatis er
go signū si pfecte nosceret/frustra multipli
carent alia. qm̄ supbia ꝛ humilitas numis
ma spūaliū opationum sufficiēter ꝓdistin
guūt. Hāc nihilomin⁹ sublimissimā par
uitatē ꝛ pauptatē ditissimā/ꝫ in deo. hanc
sapiētissimā vt sic loq̄r insipientiam/q̄ sibi
de se diffidit/q̄ nemini se ꝑponit/q̄ idcirco
suasibilis est/ꝛ nemini detrahēs aut indig
nans/disponit oīa suauiter. Hāc inquā q̄s
quis ꝑpria ꝩtute studio vel industria adi
pisci ꝛ ꝓuare crediderit/errat pcl dubio eti
am supbissim⁹ ē. ꝑparat se hō ad eā nō ne
gabo sed ab eo solo ḡtis infundit ꝛ custodi
tur/a q̄ oīme donū optimū ē. et h̄ scire ꝛ sē
tire iā magnū dei donū ē ꝛ hūilitat⁊ initiū
¶Ecce magr̄i venerabiles ꝛ frēs dilectissi
mi ecce q̄ relapsus sum de q̄rto signo ad ꝑ
mū. ita est. ꝫ nunq̄ ꝑfecto satis crebro/nū
q̄ ꝩbis sufficiētibꝫ pōt apud nr̄az elatōem
ꝑditissimā/inculcari laus hui⁹ ꝩtutis. nū
q̄ nimis sub pedibꝫ reꝓhensiōis/valet ad
uersa supbia deꝓci ꝓculcari ꝛ ꝓteri. O mō
strū horrendū ingēs. O portētuosissimuz
supbie negocium. Hā heu calcata resurgit
fortior/istar fabulosi Anthei/euulsa repul
lulat vberior/sua demū rescisione velut hy
dre poetice caput redit fecundior. Sic ex
suo nedū ꝓrio vt ex humilitate/ex sordibꝫ/
ex pallore. ꝫ ex sua morte rediuiua generat.
¶Atuero tandē reuertamur si placet ad q̄r
tum signū in q̄ eramus. qđ diximus eē ve
ritatē/q̄ dat ꝓfiguratiōez legitimā monete
nostre spūali. vbi q̄so aīaduerter e nequaq̄
omittamus/q̄ aliq̄ sic se habere pñt. vt q̄z
uis nō sint palaz ꝛ directe obulātia siue ꝟ
ria diuine oīpotētie/q̄ p scriptur̄ sacr̄ ex
tollit/q̄n absolute possint fieri. sunt nihilo
minus refellēda tanq̄ inania ꝛ fatua ꝛ di
uīe sapīe incōgrua. nec testimonio ꝩitatis
legitime formata sed aliūde ꝓtracta. quēad
modū si q̄s diceret sibi esse reuelatū q̄ tot⁹
mūdus mouebit cras motu recto. q̄ vn⁹
angelus annihilabit postmodū recreabit
nō adducēdo aliā vtilitatē/q̄ q̄libꝫ ꝑlato
rū dꝫ solus ꝛ nud⁹ incedere ꝛ baiulare cru
cē materialē sup humeros suos/al's tota
pibit eccl'ia. Talia inq̄ velut delira ꝛ diuīa
reuelatōe indigna statim abꝟciēda sūt. Ne
q̄ enī relucet tm̄ mō in diuīs opibꝫ potētia
sed bonitas et sapīa quā effudit sup oīa
opa eius. Oīa (inq̄t ꝑs.) in sapiētia fecisti.
Ad h̄ refert quod antea dictū ē de narrati
onibꝫ supuacuis fantasticaq̄ apparitōnuz
ꝛ de inutili p eas tpis ꝓsūptōe. Pro h̄ va
let qđ habemus ex determinatōe doctorū
ꝛ glo. Dat. iiij. sup illo Si fili⁹ dei es mit
te te deorsuz. Miraculū si pia vtilitate aut
necessitate careat eo facto suspectū ē aut re
ꝟciendū. sicut fuisset christū volare per ae
ra. et vt ꝓmuniter sunt oīa magoꝝ sacrile
ga pstigia. Fuit nr̄is tpibꝫ m'lier in talibꝫ
famata reuelatōibꝫ quā h̄ signū nisi fallor
delirasse cōuincit.

Quintum signuz

Æ Xpediamus nos ad postremū ꝛ
de q̄nto ꝛ vltīo signo. Illud ē si
meminīstis/charitas seu diui
nus amor/q̄ dat colorē aureum
numismati. Hoc signū nō vsq̄q̄q̄ statim
sufficiēs est/ppt sophisticū ꝛ fucatū colo
rē aureū vane seu carnalis dilectōis. Sic̄q
dē exptū est mulierculas q̄sdā fuisse q̄ cir
ca deū vl' alios viros scōs magꝫ afficiebā
tur dilectōe vicioſa tā grant q̄s vera sctā ꝛ sin
cera caritate mouerēt. Et ꝺ idolatrꝫ ꝓstat/
qr deū se diligere ꝫ errātes exīstimāt. Pro
pterea ꝑmū h̄ incidēter īfero ñ eē tutā mu
lier̄ q̄ntūcūq̄ sctā̄z cū virꝫ etiā religiosīssi
mis cohabitatōnez ꝛ familiaritatē. Quare
sic? Quia pt fieri vt amor a spū icipiat/sed
vehemēter formidādū ē ne p blādicias sē
sim carne ꝓsumat. Nō deerit inq̄t Hiero
visc⁹ diaboli. Hā ꝛ ferreas mentes libido
domat ꝛ carpit vires. vritq̄ vidēdo femīa
inq̄t Virgili⁹. Quocirca scꝑsit q̄dā ꝺuota
m'lier nihil ita se hr̄e suspectū sic̄ dilectōem
ꝛ pl⁹ q̄s diabolū/etiā dū circa diuīa ꝛ ꝓso
nas ꝓbate sctitatꝫ ꝩsat. Hoc nō m'liebriter
traditū ē/quoniā passio seu motio q̄nto ve
hementior/tanto precipitatio facilior inue
nitur et regi difficilior. Amplius hanc ob
cām int̄ ceteras vident errasse begardi et

begarde/ob indiscretã dilectiõem noie deuotõis palliatã. Argumentuz hui⁹ rei ẽ in q̃dã libello/incredibili pene subtilitate/ab vna femĩa ꝓposito/q̃ maria de valentianas dicebaꝯ. hec agit de ꝓrogatiua z eminẽtia dilectõis diuine/ad quã si q̃s deuenerit fit ꝑm eam ab oĩi lege ꝑceptoz̃ solut⁹. adducens ꝙ se illõ ab apl'o sumptũ. Caritatẽ habe z fac qđ vis. Recolitis opinoz/vt apud Virgiliũ in bucolicis q̃sitiue ponit An qui amãt sibi somnia fingũt? Et certe res sic se habet. qm̃ amoz inꝯ oẽs aĩe passiões magis penetratiuus z alienatiu⁹. et si ver⁹ est castus et sctũs iuuat incogitabilit ad cog scendũ celestia. Siꝛo aut vanus sit/erroneus aut libidinosus/varias sibi formatil lusiões/ita vt credat videre seu cogitare q̃ ꝓsus ignoꝛat. Experimentũ hui⁹ rei in amoze hereos ꝙspicim⁹. Eteni si p̃dicta maria/nõ de viatoꝛibꝫ vtiqz ligatis ad p̃ceptorũ diuinoꝛũ impletõem/sed de statu btoꝛũ dilectõem quam scribebat applicassz/vix altius q̃cqz de diuĩa fruitione q̃ ad aliq̃ dici potuerat. sz fallebat eã sua tumiditas animi tãte passiõi dilectõis ĩmixta. Putabat igitur se frui deo dũ vigebat hec passio foꝛtis circa deũ ĩ eius aĩo q̃ntũcũqz a diuinis p̃ceptis lõge esset. Accepi a narrãte q̃dam carthusiẽ. se ab vno magno viro audiuisse/sz in ꝫ stultus erat/q̃ petm̃ mortale ñ spoꝛrũpebat caritatẽ. nec impediebat dilectõem dei sup oĩa/ĩmo ad gtias agendũ/et diuinã ducedinẽ ãmirãdũ/laudandũ/concupiscendũ/nõnunqz ifiãmabat. Exẽplũ dabat de fornicatõis dilectõe. Errabat vtiqz delir⁹ ille q̃ sic fantasiabaꝯ/dũ motũ oẽz amoꝛis passionalẽ vl' ex consuetudie vl' alii unde genitũ ita diuinã vocabat caritatem que nõ gaudet sup iniq̃tate/z q̃ deo ꝑ inobedientiã p̃cepti cuiusuis nequaqz inimicaꝯ. ¶ Noui hominẽ q̃ ex deuotõe z sapientia plane laudabili cuiusdã ꝟginis religiose amicitiã eius in dño familiarẽ amplexatus/deerat ꝓmo focus oĩs carnalitaz. tandem paulatim ex conuictu crebꝛo accreuit amoꝛ sed nõ penitus in dño/vsqz adeo vt ab ea visitãda aut recogitãda si aberat vix diuellival eret. Nihil tm̃ ptũc carnale. nihil subdolũ. nihil fraudis diabolice suspicabatur/donec aliqñ discedendũ fuit lõgi⁹ ab ea. sensit ille vir tũc ꝓm̃ũ/qz nõ pura z oĩno sincera z casta fuerat hec dilectio. z q magno malo nisi deus ꝓpici⁹ auertissz approximabat. Oĩs q̃ppe vehemẽtia est ad virtutẽ piculosissima comes. vt ad dilectionem. ad zelũ. ad coꝛrectiõem z sil'es. Verissime ꝓpterea q̃dam enũciauit q̃ dixit. Dale cũcta mistrat ipetus ¶ Hec demũ fraus apud illos freq̃ns est/q̃ in cultu aut dilectione ꝓximoꝛũ decoꝛẽ coꝛpis. floꝛẽ etaz aut diuitias/aut alias foꝛtune dotes attẽdunt ac inde vehemẽtius ad eoꝝ dilectõnem accendunꝯ. Qui ꝓfecto cauere habẽt ne foꝛdide aut et carnal'r exurank. Alioq̃n si tm̃ modo virtutẽ diligũt. sedem ei⁹ vnicã spiritum vicz q̃lecunqz coꝛpusculũ inhabitet eq̃ament colãt z freq̃ntent Nõ aduerso⁹ tm̃ vsqz q̃qz poete dicẽti. Gratioꝛ et pulcro veniens e coꝛpe virtus adiuuat. Sz affirmo ꝙ si gtioꝛ nõ ob ꝫ tutioꝛ aut sincerioꝛ ueniꝛ. Deniqz vt sentias q̃z nihil tutũ sit ĩ ipsa etiã dei dilectõe/dum pegrinamur a domino recogitatõe ꝓfunda circũspice q̃ apud exercitatos in amoze et ceteraz ꝟtutibꝫ suboꝛiri põt hoꝛribil' deceptio. Et q̃lis deceptio? Talis q̃ppe vt isti deuoti/iusta sed occulta di ꝓmissiõe/aut ꝑ erudiẽdo/aut ꝑ pdendo eludank a demonio meridiano supbie trãsfiguraꝯ se in angelũ lucis sub specie grãdis boni. declinat tũc ab eis deus z veste nuptiali caritatis spoliat. Oĩa tm̃ poꝛis deuotõis z dilectõis ĩdicia sentire z habere p̃sumũt/errãtes vtiqz in via et expientia moꝛũ/quẽadmodũ si q̃s aberret aptis oculis in via pedũ. arbitrank itaqz q̃ agãtur spũ dei dũ ex solo informi habitu z visu virtutis poꝛis nonduz abolito/mouenk. z quis nõ obstupescat ꝫ audiẽs? Quis non vehemẽter exhoꝛrescat? Quis nõ obtemperet apl'o dicẽti? Qui se existimat stare videat ne cadat. Credo ꝓtẽplatus hec fuerat sapiẽs q̃ dicebat. Est via q̃ videt homini iusta/z nouissima eius ducũt ad mortẽ. Et ille q̃ ait. Nescit hõ an amoze vel odio dign⁹ sit. Sup hãc abyssum multã iudicioꝝ dei verterat aciẽ ꝓtẽplatiõis sue q̃ pauescẽs exclamat. O altitudo diuitiaꝝ sapie z scietie dei/q̃z incõprehẽsibilia sũt iudicia eius. Et alter inquiẽs. Terribilis in ꝓsilijs sup filios hoĩuz. Et ad humiliatõez nostre misie hec ꝓsideratio si nõ sufficiat q̃d g̃ aliud erit satis ignoꝛo? ¶ Poꝛro nõ est ꝓtereunduz q̃ cadẽ ꝑsona sicut nũc põt esse bona z ornata charitate/nũc declinare in vicium. z rursus a malicia in iusticiã ꝙuerti. Sic possibile est eandẽ ꝑsonã nũc veris reuelatiõib⁹

visitari. nūc fatigari vel tēptari falsis illusionib. Nā ꝛ pphe nr̄i vt dauid belyzeus ꝛ nathā/nō sp ad nutū p̄sto hēbāt fm Grego. ꝛ hist̄oriā pphetic̄ū sp̄m. Usi nathā ex frequēti vsu pphetice visiōis credidit propriā estimatōez esse revelatōez. dū ipi Dauid q̄rēti de edificatōe tēpli rn̄ dix. fac q̄cūq; hēs in corde tuo/dn̄s tecū ē. Valet ꝫ exemplū ad ea q̄ de vsu dilectōis diuine p̄tacta sūt. Quāobrē q̄ in talib⁹ se existimāt p̄prio sensu/arte vl̄ industria discernere videat ne erret. qm̄ si p̄sūptōis sp̄us obrepserit subintrabit facile vanitas illusiōis. ¶ Caue tn̄ ꝫ audiēs ꝛ pauescēs ne deteriorē infidelitatis aut desperatōis foueā incurras/ tāq; videlz nulla sit aut fuerit in sctis revelatōib⁹/ꝛ bone spei certitudo. Sic̄ de revelatōe dic̄ apl's. Scio hoiez xp̄m. Et de spe inquit. Certus sum q̄ neq; mors xp̄i. Habet sane certitudo sz a dūio lumie/nō hūana solū inuestigatōe aut estimatōne. Scis p̄terea q̄ nō sequit̄. Cadit deceptio ꝛ illusio in iudicādo de somno ꝛ vigilia. igit̄ nll'a ē de vigilatiōe certitudo. nullaq; adhibēda vigilātib⁹ fides indubia. vigilabāt sctī in diuio lumie. nos pctis obruti ꝛ obuoluti/ plerūq; portēta vicioz aut illusionū somniamus/nimiz si fallimur/illi neq; q̄. ¶ Noui hoiez q̄ post multū temptatōis inuolutrū supvno ex fidei articulis in tantā subito lucē veritatis ꝛ certitudis introductus est vt nulle p̄sus resideret dubietatis relique. nulla vacillatio. sz serenitas multa iubēte eo q̄ fluctib⁹ impat. Addebat q̄ nō ex rōne aliq̄ noua sicut tūc se interrogabat/ꝛ optīe meminit. sz ex sola humiliatōe ꝛ captiuatōe intellectus in obsequiū fidei/ꝛ oīpotētie dei istō meruerat vt nō plus dubitaret de illa fide q̄; de sui existentia. q̄rebat rōnē tāte soliditatis ꝛ pacis in credendo. Nihil aliud repiebat nisi q̄ sic expiebat ꝛ in aliū trāffudisse nesciss̄et. Nō credēt forsan mūdani sapiētes tales fieri illumiationes. qm̄ verissime pnūciatū est ad deum p pphaz. Illuminās tu mirabilit̄ a mōtib⁹ eternis/turbati sunt oēs insipiētes corde. Qui nō sapiūt videlz q̄ cordis sūt ꝛ sp̄us/ q̄ nec secū hītāt in corde suo. sz foris in plateis vanitatuz. ¶ Sic p̄stat iustos in spem sue salutis certā erigi. certā dico nō in se/sz in eo q̄ afflatu secreto dic̄ aīe. salus tua ego sum. q̄ in medijs incertis q̄ tēptationū humanaz fluctib⁹/anchorā spei firmā figit q̄ ctiā dilectā in trāq̄llitatis cubiculū ex tot irruētib⁹ hūane vicissitudis turbinib⁹ introducit. Hec sūt plane mirabilia dei in p fundo hūani cordis/q̄ videt illi q̄ desceidūt mare ꝓ tritōis amare ꝛ fontis in manibus ꝑtutis/ꝛ p ꝓtēplatōez ꝛ meditatōem sedulā nō curiosam sz piā ꝛ fidelē faciunt opatōez in aq̄s multis/tā diuiōz iudiciorū q̄; hūanoz affectuū. Uis videre hāc visionē magnā/vis ad ista ꝓscēdere/ nō op⁹ est viribus hūanis. tuū posse nō ē posse. tuū scire vt socrates dicebat est qd̄ nescias. tua iusticia nihil de iusticia tua ꝓfidere. Quō sic? Accede ad cor altū ꝛ tibi exaltabit̄ de⁹. videb q̄ nō tu solus sz oēs gētes (iuxta dictū pphe) q̄si nihilū ꝛ inane sunt in cōspectu eius/ecce tuū nihil posse. Exclamabimus nihilominus cū pphā. Mirabil' facta ē scia tua ex me ꝓfortata est ꝛ nō potero ad eā. Ecce tuū scire nihil fateberis. Deni q̄; cū alio pphā. Oēs iusticie nr̄e q̄si pannus mēstruate sic sunt añ te. Ab hac ibecillitatis tue valle. Ab hac insipiētie caligie. Ab ꝫ puluere humilitatis ꝛ stercore vilis reputatōis vocabit te de⁹ in montē/loq̄ns tibi de caligie atq; suscitās de puluere egenū ꝛ de stercore pauperē erigēs. ¶ Sed discess. scio iam me nihil posse nihil scire nihil deinceps hīe iusticie/nihil tn̄ tale q̄le polliceris expior. Uerūtn̄ p̄cor attēde quō scire diceris. videto ne audias illud imp⁹ opiū. Ex ore tuo te iudico serue nequā. Nā si vera ꝛ absq; vlla dubitatōe ita ē iudices forte p intellectū ꝛ p rōnē vt fere oēs. cur affectio. cur opatio ꝺdicūt. cur vl' nō ꝓfomit̄ afficeris ꝛ agis. aut cur sic afficer⁹/ꝛ sic ag⁹ q̄si possis tuis viribus tua ī dustria/tuaq; iusticia dignū aliq̄d opari. laudo iudicium tuū q̄le dixisti. sz experimentalē gustatōez co exigo. Alit̄ q̄ppe iudicant se nescire idiote q̄ difficultates scie alicui⁹ nunq; attendūt alit̄ sapiēs ꝛ exptus q̄ sciēdi ipossibilitatē ex ipa rei ꝺditōe aut rōnū ppletitate ꝺsiderat sentit ꝛ masticat. Nullo pacto isup culpo neq; phibeo te conari. te opari. te totis viribus exerceri. sz arrogātiaz in istis penit⁹ execror ꝛ exulo. Alioq̄n. noli mirari si tua spes nutat ꝛ fluctuat/dū vel in modico tuis viribus q̄s fateris inualidas innitit̄. Si p̄terea cū venerit tibi pes superbie claudicas ꝛ corruis. vbi cecideūt oēs q̄ opant iniq̄tatē. In deo q̄ solus ē imutabil'/spes dumtaxat figenda ē cū illo q̄ dic̄. mihi adherere

B deo bonū ē ⁊c. ¶ Intelligē ꝓterea vt ad cepta regrediar vñ diuerti lōgius ꝓsequendo supbiā. intellige inquā q̄d Salomō repit dū solo hūane ĩdustrie studio ad cognitionē diuinoꝝ nisus ē ptingere/q̄lis est pñs inq̄sitio deveris atq; falsis reuelatōib⁹. Lūcta inq̄t tēptaui in sapia/diti sapiēs efficiar ⁊ ipa lōgius recessit a me/m'to magis q̄z erat ⁊ alta ꝓfunditas. q̄s inueniet eam? Et nunq̄d nō aspicitis doctissimi viri. nūq̄d nō aīaduertitis sil'e aliq̄d in ꝓposita q̄stione q̄ plane tāto āplius mihi visa ē exaltari q̄nto plus q̄sita ē penetrari. Et ibi vere defi ciūt scrutātes scrutinio. Attñ bñ actū est/ nō pdidim⁹ operā vos audiēdo ego loquēdo. si de nob nō de dei mūere diffidimus/ si pinde iugiē hēamus ad dñm sursum corda/petētes ne fallamur ⁊ fallamur. Nam hoī bono in ꝓspectu suo dedit de⁹ sapiaz ⁊ sciaz inq̄t Salomō. Si monete sp ūaliuz reuelationū nos examīatores esse ꝓtingit studeam⁹ esse q̄les descp̄simus. Adherea/mus deo ⁊ scp̄ture eius p quā ⁊ in q̄ sel'loq̄tur nob de⁹ ⁊ idipm nō repetit. ¶ Debem⁹ in eo q̄d ē iudicio. tū in oīb⁹. tum p̄cipue in ista examinatōe nō p̄cipitare sniaz/sz vsq; ad plenissimā examinatōez suspēsum tenere iudiciū. maxie nisi falsitas aut fatuitas/ cognata falsitatis apta sit. vbi ꝙ nihil primo aspectu falsum vel delyq; ꝓspicit. nō solū explorare ꝙuenit q̄ tacta sunt sz extitū expectare. Nā pmittit aliqñ demō veritates plurimas ⁊ post tpis tractū qñ psuasit hominib⁹ tūc id qđ fallit submīstrat. ⁊ h vel ad deceptōez singularis psone vl' ad īpugnatōez miraculosaq; opationū nr̄e religionis q̄b⁹ fides īnixa subsistit/vel ad virturiū toti⁹ deuotōis/aut ad scādalū ꝙbi diuini. Et em̄ dū cadit vn⁹ quē ātea magni esse noīs taliū reuelationū fama vulgauit. Irridēt ipi deiceps seculares/secularit̄ viuentes vnūquēlibet q̄ religiosa simplicitate vitā agere decreuerit. Appellat ꝓfestim illusor ⁊ illusus/clamat fātasticus. exibilat papelardus/begosus ⁊ begardus. ⁊ sic occasione accepta irridet iusti simplicitas. Sz ⁊ simplices p talia palam decepti/ aut vix aut nūq̄ pñt ad viā veritatis reduci. Que causa ē/q̄m neq; audiūt clericos q̄s hypocrisi inuidiaꝫ malignitate laborare credūt neq; emēdant p laicos q̄s igrātes vt seipsos esse cognoscūt ¶ Predictoꝝ oīum hec summa ē vt examinet numisma diuīe reuelatōis/si hēat pōdus humilitatis absq; curiositate ⁊ tumoris vanitate. Si flexibilitatē discretōis absq; supstitiosa estimatōe ⁊ abiectōe ꝓsilij. Si durabilitatē patiētie in aduersis absq; remurmuratione ⁊ ficta emulatōe. Si veritatis ꝓfiguratōez absq; mēdosa aut iepta assertiōe. si colorē viuidū ⁊ syncerꝫ diuīe charitatis. absq; carnalitatis scoria ⁊ fece. Et q̄m hec oīa circa elyzabeth ⁊ zachariā extitert in reuelatōe eis facta de ioh̄e ei⁹ noīe. Cōmēdari nō irrōnabilit̄ dict⁹ ē ipe ioh̄es/tāq; hñs nomē reuelatū qđ os dñi noīauit. qđ notari dignuz ī ꝓma nr̄i text⁹ pticula fuit ioh̄es ⁊c. Cui⁹ meritis ab oī nos errore custodiat ipa vitas xp̄s ih̄s q̄ ē bñdict⁹ in secla sclorꝫ. Amen.

Trilogiū astrologie

theologizate ab eodē scp̄tū Lugduni āno dñi. M. cccc. xix. ad Delphinū vnicum regis Francie filiū. Prohemium.

L Apiaz q̄ a dño deo ē. q̄ ⁊ de se pdicat. Per me reges regnāt/ quā ysitato noīe theologiā dicim⁹/null⁹ recte estiabit ꝓriā esse cuicunq; vere scie. oē em̄ vez omni vero ꝓsonat. Quietiā theologia scias oēs alias sibi subditas hz/velut ācillas. in q̄b⁹ si q̄d pulchꝝ ē illud approbat ⁊ decorat. si q̄d noxiū ⁊ turpe illud abīcit et mūdat. porro si q̄d supfluū est resecat. supplēs q̄cq̄d fuerit diminutū. Propterea nō est h negādū ab astrologia/quā esse sciam nobilē ⁊ admirabilē ꝑmo p̄iarche adā ⁊ sequacib⁹ reuelatā/ theologia nō abnegat. Uerūtñ hāc ācillā suā astrologiā nōnulli tot vanis obfuatiōib⁹/tot īpijs erroribus/ tot supstitiōib⁹ sacrilegis deturpātes macularēt/nesciētes in ea sobrie sape/ac modeste vti. q̄ apud bonos ⁊ ḡues reddita ē nedū infamis/sz religiōi xp̄iano⁊/suisq; cultoribus pestilēs ⁊ nociua. Succurrēdū igit̄ existimaui huic errori/p̄cipue ppt̄ te ꝑncepſ illustrissime delphine/q̄ supes vnic⁹ heres xp̄ianissimi regni frācoꝝ/⁊ iure regēs ipm q̄tinus seduci nō possit optia indoles tua ab extranea m'liere/q̄ mollit sermōes suos ostētatōe p̄scie futuroꝝ ⁊ opatōis mirādorū. Astrologiā loq̄r q̄rūdā ꝑhāoꝝ se philosophari dicētiū. Hāc ego nūc a dña sua theologia/veluti modeste cōpositā. mūdatā. ⁊ ornatā/ sub triginta ꝓpositōib⁹ q̄si cū totidē monilib⁹ p̄ciosis deducēdā foꝛe sa/

lubriter iudicani/corã celsitudis tue ꝓsilia riorũq; tuor prudẽtissimor/claro intuitu deq; sapiẽs.rex q̃ sedet in solio iudicij/situ tu suo dissipat oẽ malũ Opto deniq; nitor & supplico.q̃tinus p ꝑspez/religiosum/verum & deuotũ regimẽ regni.dñs nr Jesus xps rex regũ & dñs dñantiũ/te.ꝓpo sãguine suo redemptũ/ꝑducat ad eternũ.

Propositio prima

DOelũ a deo gl'ioso libere/ꝓtingent & cũ tpe ꝓstitutũ esse.Qm̃ dixit & facta sũt. ¶Cõmentũ. Errauerũt hic multi astrologi/ nõ illumiati p fidez/q̃ posuerũt ꝑpetuitatẽ mũdi/eo q̃ de⁹ agit i mutabiliẽ.& ide posuerũt aĩas rõnales cũ nõ possint actu esse infinite nũero/aut migre de corpib⁹ in corpa.vt Plato.Pythagoras. Virgilius & alij plures. Aut q̃ generant & corrũpunt cũ corpib⁹.vt alexãder & epicurus.Aut q̃ynicus ẽ intellectus in oĩbus hoĩbus.vt Auerrois imponit aristoteli.vñ timendũ est ne nimis astrologizare aut philosophari volẽtes.sicut Origenes in fine vite sue incidant in p̃dictos errores vel aliquẽ eor vel sequentiũ.

¶Propositio scda. Celũ cẽ vedut instrm dei gl'iosi & p ipm machinã mũdi corruptibil'r regulariẽ gubnari.¶Cõmẽtũ. Errauerũt h aliq̃ dicẽtes celũ nihil agere/sed tm̃mõ signũ esse.allegãtes illud.Et erũt in signa & tpa.Dĩ aũt mũdi corruptibil'r ꝓpt aĩas rõnales q̃ regunt a deo ĩmediate sine celo q̃ ad naturã/q̃ ad gr̃az/q̃ ad gl'az/ & generaliẽ q̃ ad oĩa dona & illumiatões supnaturaliẽ ifusas.Addiẽ ãt regulariẽ ꝓpt miracula facta tã in celo q̃ in ẽra/sic ĩ statõez retrogdatõne sol' tpib⁹ iosue & ezechie.& in eclypsi tpe passiõis.in diluuio generali.in sacro altaris.& ĩ alijs sine nũero miracul'.

¶Propositio tercia. Celũ nihil in creatione aĩar rõnaliũ ifluere/& ipas aliẽ post q̃ añ lapsũ regi.¶Cõmentũ. Errauerũt hic Auicẽna & sui seq̃ces q̃ ad ꝑmã ptẽ.Et quo ad scdaz oẽs tã astrologi q̃ alij q̃ non posuerũt corruptõez pcti originalis putãtes nullũ statũ esse nature lapse.sz illi⁹ tm̃mõ q̃ ꝑmo instituta ẽ/vt & nũc sumus ꝑm eos/morti sez passionibusq; de necessitate subiecti. Cõstat aũt q̃ si adã nõ peccasset/ tũc nec fuisset infernus.q̃lis nũc ẽ ꝓ hoĩb⁹/ nec xps fuisset icarnatus/saltẽ ad moriendum.nec spũsanctus fuisset datus in varijs linguis.& ita breuiẽ de oĩb⁹ nr̃e repatõnis mysterijs.Attñ ẽ ꝓbabilis opinio & subtilis/q̃ deus ꝑscius futuri casus hoĩum descripsit in celo q̃sdaz ꝓgruẽtias ꝓcurrẽtes in decursu tot⁹ mũdi/vsq; ad finale iudicium.Et h̄ intenderũt illi q̃ voluerunt ꝓcordare astrologiã cũ theologia/ sic reuerẽdissimus pr̃ dñs cardinalis Lameracẽ.& illi q̃s inducit loquẽtes de sectis & de diluuio sensisse videnẽ.Facit ad h̄ q̃ vix repiẽ aliq̃d miraculũ fuisse factũ q̃n in circũstãtijs ꝓcurrerit aliq̃ natural' actio.¶Preterea fides q̃us sit supnaturalis nõ refutat rõnes & gruẽtias naturales.nec charitas supernatural'/motiua naturalia ad amandũ q̃m talia faciũt ad ꝓsolatõez fidelium atq; mũdanor.Hoc tñ obseruare ꝓuenit/ne fidelis dei amicus vtaẽ talib⁹ rõnib⁹ & obseruatõib⁹ tãq; ꝑncipalib⁹ & cogentib⁹ motiuis ad credẽdũ deo/sibiq; p charitatẽ inhe rendũ.alioq̃n meritũ fidei ꝑderet/& irrisio maior apud ifideles & hũanos seq̃retur scientib⁹ illis q̃ talia nõ ꝓuincũt.Et sub h̄ sensu dr̃ in epilogo q̃ mysteriũ nr̃e recõciliationis nihil hz in celo.h̄ est cui ꝑncipaliẽ intẽdere debeamus/ vt ille q̃ Nasonẽ impudicissimũ introducit obhinc credidisse.deniq; obseruet ne q̃d nimis.¶Sz q̃m Virgilius ait.Solẽ q̃s dicere falsum audeat. Offert h̄ ꝑ scholasticor exercitio syllogismus talẽ. Ostẽso ita q̃ celo ꝑ statu sue creationis añ lapsum ꝑmi hoĩs/arguiẽ sic.Celũ psignabat incarnatõez filij dei/ cũ multis alijs effectib⁹ factis ꝑpt repatõez hoĩs peccãtis.& ꝑmus hõ nõ peccabit/ nec fiet eius repatio cũ suis effectib⁹.ergo celũ ꝑdixit falsum.ꝓsequẽtia ẽ necessaria.& añcedẽs ꝑ illo tũc erat possibile/& sibi cõpossibile.q̃m maior ẽ necessaria.cũ sit de ꝑterito vera.& scda tũc erat possibil'.q̃ ꝓsequẽs ẽ possibile.s.q̃ celũ dixit falsum.& ita cũ celũ fuerit imediate creatũ a deo/de⁹ dixisset falsum ꝑ celũ/q̃d blasphemũ videẽ.

¶Propositio.iiij. Celũ ꝓtutes a deo diuersas ꝑ varietate suaz ptiũ stellaz planetaz & motuũ recepisse.sz eas ab oĩb⁹ comp hẽdi nõ posse.¶Cõmẽtũ. Errãt & expiẽtiã negãt sentiẽtes oppositũ/ cũ celũ sit sic horologiũ pulcherrimũ cõpositũ ab artifice sũmo.cũ sit etiã liber sentẽtiosissimus exẽplatus ab exẽplari libro vite infinito & eterno/ q̃ noiaẽ mũdus archetypus.in q̃ id q̃d factũ ẽ vita erat. Porro de stellis dicit E

ppheta. Qui nūerat multitudinē stellaꝝ ꝛ oīb⁹ eis noīa vocās. Hec aūt vocatio q̄d aliud ē q̄z distincta ꝓtus ꝛ opatio stelle cuilibet attributa. Nomē q̄ppe sumit a ꝓpetate rei. ꝛ am̄ innūerabilis ē hm̄oi ꝓpetas/ exclamat Magn⁹ dñs nr̄ ꝛ magna ꝓtus eius/ ꝛ sapie eius nō est nūerus.

¶ Propositio. v. ¶ Celū obedire ad nutuz deo gl̄ioso atq̄ ip̄m opib⁹ hūane recreationis seu repatōis inferius/ ꝛ subditum esse.

¶ Cōmentū. ¶ Errauerūt ꝟ multi astrologi ꝛ ph̄i/ q̄ posuerūt deū agere de necessitate nature. ꝛ q̄ negauerūt mysteriū nr̄e redēptionis a seculis abscōditū ꝓpt̄ q̄d neduz celū corporeū/ sz etiā angeli ꝛ intelligentie sunt (sic dicit ap̄l's) in mīsteriū missi. Tradit insup Moyses Deut. iiij. q̄ solem ꝛ lunā ꝛ oīa astra celi creauit deus in ministeriū cūctis gētib⁹. Ūñ ꝛ describēs creationē mūdi posuit ꝓpus fuisse ꝓgulta terre/ q̄z sol vel stelle formarent/ vt oñderet deū posse agere sine sole ꝛ stellis. Cū igit̄ homo sit quodāmō finis oīum sic Aristo. videt̄ posuisse. ij. Phisicoꝝ. optet ꝑm variatōez hominis cetera variari/ sic̄ ꝓpus tāgebat de statu nature integre ꝛ lapse. Et sicut apparet in miraculis factis supnaturaliter vt homines supnaturalē suū finem adipiscerentur p fidē spem ꝛ charitatē.

¶ Propositio. vi. ¶ Celū generale influēs esse ꝛ remotū/ ꝛ actōes suas in patiēte dispōsito recipi/ deū ꝓ nedū vniuersaliter ꝛ remote. sz singularissime ꝛ ꝓpinq̄ssime opari. ¶ Cōmentū. ¶ Errauerūt ꝟ astrologi q̄dam vt Alkindus de radijs. ꝛ sil'es ponentes res inferiores nihil agere/ sz tm̄m̄ō deferre radiosas influētias celi/ ꝛ inde fieri effectus sil'es nūero/ ꝓpus istū q̄z illū. ꝓpt̄ determinatōez celi. vt in ꝓductōe graduū caliditatis/ quā determinatōez alij solū referūt ad diuinū bñplacitū libere ꝓtingenter agēs ꝓformit̄ ad scōaz ptem ꝓpositiōis q̄ deus ē agēs imediatissimū ꝛ ꝓpinq̄ssimū nō obstāte coefficiētia causaꝝ scōaz. Et ꝟ errauerūt alīq̄ doctores etiā catholici. ponētes deū esse causam nō imediatā in oī effectu. qm̄ inquiūt alie cause supfluerēt. Esset p̄terea deus causa imediata actuū volūtatis tā bonoꝝ q̄z maloꝝ. ꝛ ita esset auctor pcti. Sz. p nobis ē articulus Parisien. dicēs q̄ deus sit causa remotissima sic q̄ non ꝓpinq̄ssima. Erroz. Nihilomin⁹ offert ꝟ ꝓ scholasticoꝝ exercitio syllogismus talis ad pbādū. Q, si deus imediate agat actū volūtatis deus facit et vult pcūm/ signando sortē q̄ facit subam alicuius actus ꝫ ꝓhibitōez dei ꝛ vocet. Al. Tūc arguitur sic. Sortes facit. Al. actū. ꝛ Sortes ꝟ ꝓceptū dei de nō faciēdo. Al. actū. ḡ sortes peccat. ꝓsequētia ē necessaria. ꝛ deus vult ꝛ facit quālibet ptē añcedētis. ḡ ꝛ totū antecedens/ cū ptes sint sibi cōpassibiles. ḡ deus vult ꝛ facit totū ꝓsequēs. ſ. Sortē peccare q̄z videt̄ blasphemium.

¶ Propositio. vij. ¶ Celū effectus neduz varios sz ꝫrios vel oppositos/ in inferiori bus facere ꝓ diuersitate materie/ rōniby seminaliby plene. ¶ Cōmentū. ¶ Errauerūt hic astrologi illi q̄ volētes iudicare de natiuitatib⁹ vel morte vel alijs iferioꝝ ꝓditionib⁹/ respiciēdū esse dicūt ad solū celū ꝛ cō stellatōnes eius. vñ ꝛ expiētia ꝙincit eos sic deducit Aug. v. de ciui. dei. de duoby geminis diuersaꝝ fortunaꝝ. Sic̄ ꝛ expiētia docet de terra ꝛ luto ꝛ sil'ib⁹. Et de varietate sine nūero diuersaꝝ herbaꝝ ꝛ plātaꝝ in eadē pmula pte agri. Q, si dixerint varietates tales fieri ꝓpt̄ diuersitates anguloꝝ in fluētialiū celi/ q̄ terminant̄ velut in indiuisibiliū. Deniq̄z videmus regulas astrologie ꝺ vētis ꝛ plāris ꝛ alijs naturalib⁹ effectibus aliter ꝛ aliter verificari seu falsificari. p diuersitate situum ꝛ figurarum ꝛ dispositionum huius terre vel illius.

¶ Propositio. viij. ¶ Celū cum sideribus ꝛ planetis in oīb⁹ suis cōbinatōib⁹ motuū/ directionū/ retrogradationū/ oppositionū cū reliq̄s circūstātijs multoplus ab hoīb⁹ ignorari q̄z sciri. ¶ Cōmentū. ¶ Errauerūt hic q̄dā iactātes se de oīb⁹ scire rñdere. vt Gorgias. Cōtra q̄s fuit achademicoꝝ disciplia. ꝛ si nō verioꝝ tñ plus sobria dicentiū se nihil scire. Nec mīꝝ de toto celo cum nec minimū foliū arboris tantum sciat ab hoīb⁹ q̄z tū ignorat̄. cū ꝓtinet nūeros ꝛ figuras ꝛ eaꝝ cōbinatiōes ifinitas. Preterea sunt alīq̄ motⁿ octaue sperē planetaꝝ ꝓpus ignorati ab astrologis. ꝛ satis nouit̄ inuēti. Deniq̄z ꝑsupposita creatōe mūdi cuius

duratio nõ dũ est septẽ milia annoꝝ ꝑm veritatẽ fidei nõ potuit ꝓ obꝟuatões astrologicas inueniri saltẽ q̃ ad effectus/calculatio magni ãni quã Plato posuit.xxxvi.miliũ ãnoꝝ. Et ita de calculatõibꝫ aliaꝝ ꝓstellationũ q̃ nõ potuerũt toties repeti vt faceret experientiã certã ꝛ naturalẽ astrologis ꝺ talibꝫ vel talibꝫ effectibꝫ ꝓsequentibꝫ hmõi ꝓstellatões/q̃ aliq̃ nũq̃ fuerũt.aliq̃ raro. aliq̃ semel aut bis.ꝓꝑea finxerũt astrologizãtes pagani ꝛ ifideles arabũ ꝛ indoꝝ/infinitã vl̃ velut infinitã ãnoꝝ multitudinẽ vt albumazar ꝛ marcianus scribũt. Potuerũt igit̃ ꝓ solã diuinã inspiratõez factã ade vel abrahe vl̃ sil̃ibꝫ dari vere regule.vl̃ de tota ꝟtute celi q̃stũ voluit deꝰ reuelare ꝛ nos scire sine curiositate. Ualde ãt pauca sunt talia ꝓ statu pñtis miserie/q̃ ordiata ẽ ad visum beatitudinis eterne/vbi videbit̃ deus omnia in omnibus.

B ¶ Propositio.ix. Celũ hĩe ꝓmensurabiles vel incõmẽsurabiles motus signoꝝ insup ꝛ certos planetas huic vel illi gẽti dñari ꝓsus icertũ esse.¶ Cõmentũ. Errauerũt vt expiẽtia docuit certitudinem afferre volẽtes.vbi solã posse hĩi rhetoricã ꝓbabilitatẽ/deducit mgr̃ Nicolaꝰ oresme/ꝛ post eũ dñs Petrus cardinal̃ Cameracen̄. sumẽs exinde radicẽ vnã difficultatis astrologicoꝝ iudicioꝝ. Et ide forsan ẽ q̃ nõ dũ videt repta p̃cisa q̃stitas ãni solaris/aut ex q̃ radice ꝓcedit. Cetez varietas assignantiũ huic vl̃ illi plage tre talia l̃ talia signoꝝ dñia/satis incertitudinẽ esse monstrat

¶ Propositio.x. Celũ cũ syderibꝫ ꝛ planetis suũ lumẽ influxiuũ ꝓ varietate fractionis ꝛ refractõis radioꝝ luminariũ ex diuersitate medioꝝ diuersificare.ꝛ nõ veros sit⁹ aspiciẽtibꝫ ad trã mõstrare.¶ Cõmentũ. Errauerũt h̃ pauci vl̃ nulli q̃ sciũt cũ astrologia ꝑspectiuã vñ sumit̃ radix altera difficultat̃ astrologice iudicatõis. Inuenit̃ ꝛ alia difficultas ex collatione zodiaci/ vtz videlz sit in ꝑmo celo qõcũq̃ sit illud an in firmamẽto ꝑm figuratiõez stellaꝝ fixaꝝ in eo. Cõptũ est em̃ firmamẽtũ moueri ꝺ motũ ꝓmi mobilis. Et ita ꝓsequenter zodiacus mutaret̃. Sunt ꝛ alie difficultates motõis planetaꝝ in suis augibꝫ/epicyclis eccẽtricis ꝑm ascẽsum.descẽsum.stationem.retrogꝺatõez.titubatõez.circũgirationẽ in cẽtro ꝓprio/q̃ oĩa punctalit̃ obꝟuare poterit nemo in quibꝫ ꝛ sil̃ibꝫ diuina sapĩa ludere dicit ꝛ ostendit.

¶ Propositio.xi. Celũ cũ syderibꝫ ꝛ planetis illos q̃stũ in se ẽ culpare/ꝛ in abusuz trahere/q̃ de sing̃laribꝫ effectibꝫ ꝑdicere ꝓsumũt cõptũ esse ꝛ eos crebro falli ꝛ fallere posse.¶ Cõmẽtũ. Errãt tales ex ig̃rãtia vel ex fraudulẽtia vl̃ ex arrogãtia. Et q̃z ñ attẽdũt ꝟitatẽ vnius ꝓpositõis ꝑcedẽtis/ q̃ celũ ẽ solũ influẽs generale. Cuius rõ ꝓ tic̃larizaꝯ vl̃ sing̃larizaꝯ aut a deo solo/aut a dispositõe materie.¶ Si ãt obĵciꝯ q̃ inueniunt̃ ꝑdicere mlta vera. Rñdeꝯ q̃ multo plura falsa.ꝛ ideo vera dicũt vel a casu/vel a multitudie coꝝ q̃ dicũt vl̃ a malis q̃ ꝑsagiũt/q̃ sunt vt in pluribꝫ apud hoies/vl̃ a fantasiatõe ꝛ obꝟuatõe coꝝ q̃ audiũt/vl̃ a cognitõne secretoꝝ/maxie dñoꝝ ꝛ coꝝ q̃s frequentãt/q̃ inuestigãt diuersis medĵs ꝓ fautoꝝ suoꝝ.ꝛ h̃ ẽ frequẽs ꝛ exptũ .aut fit deniq̃ ab imixtiõe opatõis demonũ/ꝓpt̃ seducẽdos tã ꝑdicẽtes q̃s fidẽ adhibẽtes in talibꝫ/ꝓ dãnabilẽ curiositatẽ sciẽdi futura/ꝛ ea q̃ ꝑ solus hz in sua ptãte. Hic vulgatus autor ait. Qđ deus intẽdit noli ꝙrere sorte. Qđ statuit de te sine te deliberat ipe. Hic rursus. Mitte archana dei. Conformit̃ ad sapiẽtẽ. Que tibi ꝑcepit deus illa cogita sp/ꝛ in pluribꝫ opibꝫ eius ne fueris curiosus. Hec si obꝟuauerꝯ miscebit se tibi tuisq̃ actõibꝫ ãgelꝰ bonꝰ. Signũ ãt imixtiõis dyabolice actõis ẽ q̃ iuxta dictũ cuiusdã magni viri sepe in iudicijs astronomicis vbi minꝰ ẽ de rõe naturali/ꝛ nihil de miraculo/ibi crebrior cuẽtus inuenit̃ qđ esse signũ pactõis cũ demonibꝫ Augꝰ.tradit.ij.de doctrina xpiana. Et sacre theologie facultas Parisien̄. idipm alĩs declarauit ꝺ idolatricã puitatẽ. Hotet̃ h̃ Augꝰ.li. de ciui.dei.satis circa ꝓncipium. His inq̃t oĩbꝫ ꝓsideratis/nõ imerito credit̃ cũ astrologi mirabilit̃ mlta vera rñdẽt/occulto instinctu fieri spirituũ nõ bonoꝝ q̃z cura est has falsas ꝛ noxias opiniões de astralibꝫ satis iserere hũanis mẽtibꝫ atq̃ firmare/ñ horoscopi notati ꝛ ispecti aliq̃ arte q̃ nll̃a ẽ

¶ Propositio.xij. Celũ sup somnia ꝛ super auiũ volatus ꝛ garritus multã vĩ hĩe/ sz nõ ob h̃ somnia/vl̃ auguria/vl̃ traditiones magicoꝝ se sup celestẽ ꝟtutẽ fundãtiũ in geomãtia/chyromãtia/pyromantia/cũ sil̃ibꝫ obꝟuãdas esse.¶ Cõmentũ. Erraueruũt h̃ q̃ ad ptem scdaz oẽs fere gẽtiles ꝛ idolatre.romani.arabes.indi.ꝛ ceteri. errãt

D

ꝛ supstitiosi xpiani. sortilegi ꝛ magici. Et eò dãnabilius q̃ p fidẽ verã sunt illumiati ꝛ p eã phibiti/ ne talib⁹ intẽdãt vel vtant. Cũ etiã videãt seueritatẽ iudicioꝝ ꝺ̃ tales p eccl'iasticos ad incarcerationẽz ppetuã. p seculares ad ignẽ. p deũ ad gehennã.

¶ Propositio. xiij. ¶ Angelos vel intelligẽtias nõ aiare/ sz regere celũ/ cum syderib⁹ ꝛ planetis ad dei gl'iosi volũtatẽ. ¶ Cõmentũ. ¶ Oppositũ dz sensisse Plato/ ꝛ q̃dam alioꝝ dicentiũ totũ mundũ esse aial magnũ. Sz tenenda est fide certa nr̃a ppositio cui ꝯcors est phia Aristotelis.

¶ Propositio. xiiij. ¶ Angelos seu intelligẽtias p impiũ ꝛ volũtatẽ influere in speram corruptibiliũ/ frequẽter cũ celo ꝛ aliq̃n sine celi admiculo. ¶ Cõmentũ. ¶ Oppositũ sensisse videt maior ps phoꝝ dicẽtiũ ꝺ̃ fidei veritatẽ q̃ ãgeli nõ agũt nisi mediãte motu celi cũ suis orib⁹. vñ ꝛ p orbẽ lune dari posuerunt formas in inferiorib⁹ ꝟtute actõis sue intelligẽtie ꝛ supioꝝ. Sz q̃ p imperiũ ꝛ volũtatẽ agãt intelligentie ꝯcedere videt Auicẽna/ ponens libertatẽ ꝺictõis in angelis/ ꝛ magis q̃z in hoib⁹/ sicut ẽ veritas fidei. Quamuis Albertus philosophizans ꝯformit ad Peripatheticos vel quosdã astrologos voluerit ħ impugnare/ deducẽdo ad ħ q̃ tũc nõ pñt haberi determinate regule de actionib⁹ vl' influentijs intelligentiaꝝ/ exq̃ libere ꝺictorie agerent. Hoc aũt esse inconueniens reputassent astrologi ꝛ phi/ quos sequit. Et sil'r idolatre omnes/ qui p carminationes ꝛ magicã artẽ posuerũt demones in idolis ꝯcludi vel alligari posse. quemadmodum tradit hermes trimegistus de egyptijs/ q̃ nõ hñtes quõ crearent aias/ inuenerũt artem quõ spũs includerent/ ꝛ inde miracula facerẽt ac rñsa darẽt. Veritas ãt fidei cõcedit ꝯsequẽtiã ꝛ ꝯsequẽs illatũ p albertũ. Addẽs demões nõ cogi p artes magicas sz ita fingere cogi/ vt colant sicẽ dñ ꝛ hoies fallacia multiplici decipiãt.

¶ Propositio. xv. ¶ Angelos seu intelligẽtias ad creatõez aierõnalis nequaq̃z attingere/ sz nec eidẽ illabi posse. ¶ Cõmentũ Oppositũ senserũt aliq̃ philosophantiũ ꝛ hereticoꝝ ponentiũ aias rõnales extraduce fieri vel corrumpi. Cetez q̃q̃d dixerint aliq̃ de energuminis/ lunaticis/ ꝛ sil'ib⁹. q̃ demon opprimit aias coꝝ q̃si subintrans eas. Quicq̃d ꝓterea dicat veritas catholica q̃ demones sunt incẽsores vicioꝝ/ ꝛ boni sunt illumiatores aiaꝝ/ nihil istoꝝ fit p illapsũz q̃ soli deo ppriũs est/ possidẽs animam ad suum plenum impium.

¶ Propositio. xvi. ¶ Angelos vl' intelligẽtias ad imutatõez humane libertatis/ naturalit' ꝛ imediate p statu vie nequaq̃z attingere. ¶ Cõmentũ. ¶ Oppositũ videt posuisse Auicẽna ꝛ catholicoꝝ aliq̃ dicentes aiaz rõnalẽ supirradiari/ ꝛ supillumiari immediate etiã p statu vie/ p lumia superiora dei ꝛ angeloꝝ nõ ꝯcurrente sensuali vl' fantastica visiõe. Et ide conati sunt ppbetias tã in somno q̃z in vigilia/ ꝛ puisiones multas occl'tas p energumios. Et ita se saluabat machometus epilẽtic⁹/ q̃ cadebat nõ potẽs ferre illuminatõez ãgelicã. Sz Aristoteles cui fides ꝯsentit ẽ p nr̃a ppositõe dicẽs. necesse est quãcũq̃z intelligẽtẽ fantasmata speculari/ dãs signũ huius q̃ deficiẽte nob a natura vno sensuuz/ deficit ꝛ nob scĩa de illo sensu. Stat nihilomin⁹ q̃ aia rõnalis in sui creatõe susceptit formatõem seu illustrationez desup a deo in q̃ ꝛ p quã cognoscit veritatem ꝓncipioꝝ ꝓmoꝝ sine puia acceptione p sensus seu fantasmata/ q̃uis in actum non exeat fantasmatib⁹ nõ puisis. Ad qõ referri posset Boecij de anima verbum ex Platone. summãq̃z tenens singula perdit.

¶ Propositio. xvij. ¶ Angelos oẽs esse administratorios spũs/ ꝛ a deo gl'ioso bonos ĩ misteriũ p hoib⁹ q̃ hereditatem adepturi sũt salutis datos esse. ¶ Cõmẽtũ ¶ Oppositũ q̃ dicẽ hereticꝰ si se gerat p xpiano ꝺicens exp̃sis ꝟbis apli. Et hec ẽ magna cõsolatio illoꝝ q̃ tenẽt veracit' ꝛ sine fictõe fidẽ ihesu xpi ꝛ q̃ captiuãt oẽz intellectũ in obsequiũ fidei/ qz si fiduciã capim⁹ de hoib⁹ pitis in medicia vl' astrologia/ aut arte alia q̃ adiuuare nõ possint/ q̃z tomagis ħ facere possumus de angelicis spiritib⁹.

¶ Propositio. xviij. ¶ Angelos bonos et malos int' causas liberas ꝛ alias q̃s deus sic istituit/ vt eas ꝓpos motus agere sinat nũerãdos esse. ¶ Cõmẽtũ. ¶ Oppositum nullus fidelis aut aliq̃s rite philosophãs dicet. Et ide fit q̃ absq̃z rẽptatõe dei possumus ad angelicũ subsidiũ recurrere/ sicut ad pitũ medicũ/ ꝛ eũ q̃ põt iuuare nos ĩ necessitatib⁹ nr̃is de cursu cõi ꝛ naturali. Excipit ãgeloꝝ maloꝝ ꝯsultatio ꝛ inuocatio q̃m nõ ẽ licitũ ꝑticipare cũ eis tãq̃z excõicatis

a deo ꝛ eccl'ia tota/ꝛ qꝫ fallaces sunt fallere sp cupiẽtes. nõ iuuare nisi ficte. Uñ iuxta puerbiũ vulgi. ludũt ad falsam societatez.

¶ Propositio. xix. Angelos celũ ꝛ terrã iuxta qõ exigit electoꝝ dei depcatio/salꝰ et ordo/deo iubẽte vl' pmittẽte/posse mutare vt solẽ facere stare. ꝛ ignẽ non ardere. ¶ Cõmentũ. Oppositũ putãt oẽs astrologi ĩ fideles ꝛ pagani/negantes vera miracula posse fieri/nec illuminati cũ pphã dicente Oia q̃cũq̃ voluit fecit deus in celo ꝛ in terra in mari ꝛ in oĩb abyssis. Nescientes p̃terea vel negãtes miracula veteris legis ꝛ noue q̃lia legere pmptũ est in biblia ꝛ autẽticis xp̃ianoꝝ libris.

¶ Propositio. xx. Angelos per deuotas ad deũ p̃ces potꝰ q̃z p curiosas inspectiones vl' obſuatões ꝓstellationũ posse ꝓciliari/ꝛ p ipos opẽ hoĩb dari. Uñ ꝛ p fidem scti vicerũt regna nõ p celũ. ¶ Cõmẽtũ. Oppositũ dicẽtes ꝓuincunꝫ ex p̃missis iũcta pmissiõe dei dicẽtis. Quecũq̃ orãtes petitis credite ꝛ fiet vob. cũ sil'ib multis. iũcto q̃ nõ sp expedit nob hẽ pspa q̃ petimus/sed magis aduersa q̃ fugimus. Nec optet in recursu ad eos ꝛ deũ tps oꝛonis p ꝓstellatões obseruare. vt Builh. Parisiensis notãter ait ꝛ deducit.

¶ Propositio. xxi. Angelos p̃sertim malos in artib magicis ꝛ omĩb superstitiosis opatõib q̃ nec rõnẽ naturalez/nec miraculũ vez hñt. sz ex pacto noto vl' occulto/nõ dubiũ opari/ꝛ effectũ sortiri. ¶ Cõmentũ. Oppositũ posuert q̃ negauerũt demones esse ꝺ expssam sacre scpture lr̃am in veteri ꝛ nouo testamẽto. Fuerũt etiã expiẽtie multe in oppositũ/ꝛ etiã doctrine sctoꝝ nominati Augustini q̃ notãter dixit. Oẽs tales obſuatões tãto magis suspectas ꝛ fugiẽdas esse. q̃to sepiꝰ viden suũ sortiri effectũ. ¶ Et si alleget q̃ freq̃nt mlta iubent illic obſuari ĩ artib magicis vl' sortilegijs q̃ sunt sctã ꝛ honesta. vt ieiunare. castũ esse dicere pr̃ nr̃. ꝛ euãgeliũ. Rñdebat vnꝰ vere ꝛ catholice. superstitões tãto peioꝝ esse. q̃to plura miscent bona. q̃m vñ deberet honorari ꝺs honoraꝝ dyabolus ¶ Nemo tñ ex ꝺ intelligat obſuatões xp̃ianoꝝ reprobatas esse. q̃ vel ab eccl'ia ꝓstitute. vel ab eadẽ rõnabilit tolerate sunt. q̃uis nõ appareat rõ huius magis q̃ illius. nisi vel ex volũtate seu autoꝛitate instituẽtis. vel a deuota q̃dã imaginatõne faciẽtis q̃ nõ recedit a deo. sz in exterioꝛib signis aliq̃b se exercet vt in tali nũero oꝛonũ. in peregrinatõib. in nouenis ꝛ oblatõib nũc cãdelaꝝ. nũc panis nũc galloꝝ. nũc in gestatõe reliq̃aꝝ ꝛ bibitione ablutõis eaꝝ. In q̃b pia fide factis nõ minꝰ põt se imiscere bonꝰ ãgelus q̃z malus in ipia ꝛ phibita fide factis. fortassis ꝛ emperica medicoꝝ tolerari p̃ñt. Hãc generalem hñtia rõnẽ/fortificatõez. s. imaginatiue ꝓtutis. Hẽdaꝝ assertio tñ desit.

¶ Propositio. xxij. Angelos mediate et inclinatiue seu dispositiue posse sup intellectum ꝛ volũtatem p immutatõez sensuum tã iteritoꝝ q̃z exterioꝝ p dei iussu. vl' pmissione multipliciter opari. ¶ Cõmentũ. Oppositũ pauci vel nulli senserũt ex astrologis phis ꝛ catholicis. qui consenserunt angelos vel intelligentias esse. Nam ꝛ sup hac radice fundãt astrologi regulas interrogationũ ꝛ rñsionũ. ꝛ alias mltas. sz fallunt in pluribꝫ exp̃ tactis causis/qꝫ ponũt angelos influere pure naturalit. nec satis attendunt liberi arbitrij potestatẽ. dei volũtatem ꝛ materie diuersitatem.

¶ Propositio. xxiij. Angelos vel intelligentias in suis actiõib ꝛ influxib liberis ponere sub certis regulis coartari. tradi et cogĩsci temerariũ ꝛ ĩpiũ. necnõ a vera phia ꝛ theologia alienũ esse. ¶ Cõmentũ. Oppositũ dicẽtes ꝓuincunꝫ ex p̃dictis. maxime ppter arbitrij libertatẽ in angelis regẽtib ꝛ in hominib gubernatis.

¶ Propositio. xxiiij. Angelos ꝛ deũ cuius ministri sunt illos offendere q̃ regulas ꝛ traditões p̃iudicãtes influxui libero dei ꝛ angeloꝝ. imo ꝛ hoĩuz libertati/tradũt et palliãt sub noĩe astrologie vel alterius naturalis scie. ꝛ talib autoꝛitatem vel approbatõis occasionẽ dari nõ debere. ¶ Cõmẽtum. Oppositũ dicentes ꝓuincunꝫ ex p̃missis iũcta lege dei tã vetere q̃z noua. Iũcto p̃terea p scõa pte illo qõ dic apl's. Ab omni specie mali abstinete vos. ꝟ est ab oi scandalo dãte occasionem ruine.

¶ Propositio. xxv. Humanã rõnẽ posse ꝛ debere astris cognitis vel incognitis dominari. nec ab eis in viciũ trahi. ¶ Cõmentũ. Cõcedũt istã sapientes astronomoꝝ/ vt Ptolomeus. maxime de sapiente qui p̃cognoscit celi ꝓstellatões inclinatiuas. q̃m põt adhibere remediũ ꝺ noxias/ sicut facimus regulariter ꝺ hyemẽ puidendo de calefactõe ꝛ domib/ꝛ ꝺ calores estã

tis puidendo de refrigeratiõibus. ⁊ ita de pestilentijs. diluuijs. bellis. ⁊ silibus. Tradunt itaq; vere ⁊ bene iudicia astronomie tenere medium inter necessarium ⁊ impossibile. quia. s. sunt de cõtingentib; ⁊ possibilib; aliter se habere. Sed etiaz q; humana rõ dñet stellis incognitis nec trahat in vicium pbat ex libertate arbitrij. ⁊ ex adiutorio dei libero/qõ dat timentib; eũ/⁊ ex libero angelor ministerio. qõ adiutoriũ dei ⁊ angelor impetrãt sup oez dispositionem stellar fides spes ⁊ charitas/ quib; derelictis euenit frequẽter vt volẽtes infortunia vitare/in caĩa se trudãt ⁊ inuoluãt/vt cõphẽdant sapiẽtes in astutia sua.

¶ Propositio. xxvi. Humanam rõnẽ indignam esse p vanitates ⁊ insanias falsas aut saltẽ incertissimas in sua actõe se captiuare/⁊ melancolijs quotidianis anxijs et periculosis agitari. ¶ Cõmentũ Concedunt ħ expti ⁊ inter alios Tullius in fi. li. de diuinatõne. Et ħ dicebat dñs Petrus cardinalis Cameracẽn. cũ obseruationes hmõi reprobaret. Addens se timere regis adolescẽtie/ne talibus imbueret/⁊ post ab eis nõ posset auelli.

¶ Propositio. xxvij. Humanã rõnẽ debere p psultatões pbator ⁊ expertor viror p leges insup morales ⁊ diuinas/se in suis actionib; maxime in gubernatõne rei publice/spretis superstitõib; fallacibus regulare. ¶ Cõmentũ Concedũt istam q; attendũt q; nõ frustra dedit nobis deus rõnem liberã/plus oĩ brutis. Dedit insup leges diuinas naturales ⁊ politicas prudentiã q; z p expientias multas generataz. Q; ergo hũana rõ libertas ⁊ prudentia centuz vel mille hominũ. imo vnius regni dereliquant ad insequendum opinionem vl de lyratiõnẽ vnius vel duor aut paucissimorum fingentium se scire mirabilia ex astris vel aliunde(nescio quõ) p fantasia capitis sui/ sup euentib; ⁊ agẽdis in republica/vt q; nõ est belladum vsq; ad tres menses vel vnũ annũ cũ hostib;/q; tñ destruunt oia/⁊ ita de silib; absq; nũero. Q; inq; ppt paucos tales. derelinquat humana rõ ⁊ prudẽtia/idignissimũ est/fatuũ/⁊ delyr. imo merito dei iudicio puniendum/⁊ in stultũ finem pcipitandum.

¶ Propositio. xviij. Hũanã rõnẽ ppter hoies viles ⁊ ignotos/⁊ ꝺ corruptela iudicũ m'tipl'r suspectos. pessimeq; vt in plurimũ fortũatos/⁊ sine fide/qles i tenebris susurrãt indignissimũ captiuari vl dimitti. ¶ Cõmẽtũ Cõcedũt istã q; pcedentez attẽdũt/⁊ ex termis suis se verã esse demõstrat. psuppositis his q; ponit/q; tñ sunt p expientias q;tidianas manifesta.

¶ Propositio. xix. Humanã rõnẽ ppt sui pcausatõez liberã/nõ posse vel debere p qlescũ q; expiẽtias cuiuscun; tpis sub necessarijs euentuũ regulis vel arte pcludi. ¶ Cõmentũ Cõcedũt istã q; rez pnexiones attendũt/⁊ hi q; didicerũt ex logica. q; ois ppositio copulatiua cõpositia ex pluribus necessarijs kathegoricz vel hypotheticis reddit ptingẽs/si ptineat vnicã pposition ptingentẽ. Ac pinde sumit efficax argumentũ ꝺ regulas astrologie sumptas ex q;tiscũ q; expimẽtis/ si libez arbitriũ pcurrebat/vt cã piuncta ad effectũ req;sita. Potuit em sp dici de effectu tali q; indifferens erat ad sic fieri vl nõ fieri. nec inde ligari alterius arbitriũ potuisse.

¶ Propositio. xx. Humanã rõnem ad deũ glorioſissimũ q; nutu libero cũcta temperat/⁊ ad finẽ sup naturalez hoĩuz genus pcipue ordinat/debere sedulo cõuerti/p fidem spem ⁊ charitatẽ. Per adiutoriũ insuper angelor ⁊ sctor q; s liberaliter et libere vult deus agere/⁊ ad eos recursum hãe. q; tinus ordine hierarchico infima reducantur ad supiora p media. ¶ Cõmentum. Concedũt istã oẽs veri/⁊ nõ solũ nomine xpiani/reputãtes talẽ puidentiã dei ⁊ ita liberã q;lẽ insinuauit xps dicẽs/q; nec foliuz arboris/nec passer vnus cadat in terrã/sine pze deo. dũ rursus ait Petite ⁊ accipietis Et si habueritis fidẽ sic gnum synapis ⁊c. Immo ⁊ tota veteris testamẽti series/legalis ⁊ hystorica atq; pphalis/ pcipue i psalmis ⁊ ozonib; sctor sctarũ q; vir aliud nobis ĩculcare vel pfiteri vident. Uñ Jacta in dño curã tuã/⁊ ipe te enutriet. Nõ dicit iacta curaz tuã in celo. Qm in me sperauit liberabo eũ. nõ dicit in celo. Btus vir cuius est nomẽ dñi spes eius. nõ dicit in celo imo vetuit cũ addit. Et nõ respexit i vanitates ⁊ isanias falsas loquẽs de curiosis q; defecerũt scrutãtes scrutinio. Et superaddit de miraculis taz noue q; veteris legis. Multa fecisti tu dñe deus meus mirabilia opa tua. ¶ Denicq; si Paulus opponat dicens inuisibilia dei p ea q; facta sunt cognosci. Rñdendũ est q; hec scala creaturaz

nō est amplius necessaria fidelibꝫ tenētibꝫ dei solīū nūc in lumiosa spe. tandē in apta visiōe. ¶Si ponamus illud qđ rarissime pōt inueniri tpibꝫ istis. Ponamus q̄ plures sciētifici in astrologica disciplina ꝓueniāt/q̄ sunt gues viri in moribꝫ ⁊ honestate vite ⁊ tales q̄ mlta sint expti in iudicijs astronomie traditis ꝑm verā pbiaz ⁊ īnaturali rōne fundatis. nunq̄d erāt tales ꝓtēnendi nec audiēdi abvno p̄ncipe coram suo ꝓsilio? Rñdet plane q̄ audiēdi erūt/ꝫ non ita penitus īnsequēdi/q̄n ex aduerso velut in eq̄libra ponant rōnes hūane prudentie sumpte p expiētias/⁊ circūstantias hūani regimīs iferioris/quēadmodū etiā si ꝓueniret ex vna pte astrologi/⁊ ex altera pte medici sup curatōe alicui? egroti. Dicant igit exēpli gra prudētes astronomi ꝓcordit dū fiat q̄stio de bello ineundo ꝑ hostes regni. Ecce ꝓstellatio talis notia est pbibēs/nō tñ ex necessitate/inīri bellū p francos ꝑ anglicos. dicāt ex altera pte prudētes capitanei ⁊ milites expti/q̄ necesse est vel expedit frācos inire bellū ꝑ anglicos/pensatis circūstantijs hinc ⁊ inde pueniētibꝫ/ex inferiori dispositiōe vel radice. Tūc oībꝫ his in eq̄libra positis/debebit assumi cōclusio q̄ pars p̄ponderabit ⁊ exequēda erit. Nō em oportet vt oē p̄sus iudiciū ex radice supiori celi sumptū ꝓtēnat. Sz nec expedit vt plus pōderet q̄ oportet/vbi/⁊ qñ/⁊ p q̄s seu ꝓpter q̄s nō oportet.

Epilogus premissorum.

Epilogātes tāgam?. xij. radices ab astronomoz iudicioz curiositate arcētes. ¶Pria ē dei gl'iosi libera ꝓmenitas ī agēdo. ¶Secūda āgeloz tā bonoz q̄ maloz sub ꝺo libertas ī exeq̄ndo. ¶Tercia radix ē celestiū luminariuz sola generalitas in influendo. ¶Quarta ē celestiū ꝓbiationū ⁊ situū incō phēsibil' varietas in ꝓcurrēdo. ¶Quīta radix medioz diuersitas in radiādo. ¶Sexta seminaliū rōnū pticularis diuersitas in cōp̄ncipiādo. ¶Septia lībtas hoīuz q̄ cō iūcta q̄tlibet cauſ necessarijſ/ꝓtīgētiā reddit ī effectu suo. ¶Octauo legal' ⁊ ꝓphetal' seueritas/talia iudicia pbibēs ⁊ irridēs. sacroz īsup vetez ⁊ nouoz doctoz diligens taliū reprobatio/maxīe ꝓpt fomitis corruptōez sciētiū q̄s ad hereses idolatrias ⁊ superstitiōes ē hūana inclīatio ꝓna. ¶Nona. raritas studētiū ⁊ ꝓitoz in vera astrologie disciplina/cuz tñ in iudicijs dādis mltiplex sup modū ꝓsideratio req̄rat vel obſuatio. ¶Decia. Mysterij a seculis abscōditi reparatōis videlz nr̄e recogitatio/q̄ nihil hz in celis q̄cq̄d reuerizans autoz libri de vetula dixerit ⁊ falsē ascripserit Ouidio. ¶Undecima. Dōis ad finē supnaturalē ordiatio. et ideo medioz supnaturaliū puisio/ vt supnaturalē spes habeat in deo aliē q̄s bobus aut brutis ꝓueniat/aut hominibꝫ sine deo. ¶Duodecima. Miraculoz q̄ legē cōez nesciūt crebra ⁊ pene q̄tidiana p illos ⁊ ꝓpt illos/ qui ad finem supernaturalem electi sunt ostensio.

Liciunt sex doctrine notātes moraliter q̄d expedit obſuare iudicijs/astrologie noīe coloratis. ¶Pria doctria. Expediens ē xp̄iano cuilibet/imo necessariū ad salutē/q̄ ñ adhibeat fidē supstitōnibꝫ ⁊ sortilegijs merito suspectis ꝺ opatōe demonū. vl' inuocatōe aut de pacto cū eis secreto vel exp̄sso/ sunt leges ⁊ decreta ⁊ biblia p hac doctria locis innūeris. ¶Scōa doctrina. Expediēs ē cuilibet catholico diligēter cognoscere ꝓpus si effectus q̄ ꝓmittit vl' expectat fieri p aliqs obseruatōes/hēat aliquā cāz naturalē vel miraculosam. Quia si nō/ tūc vehemēs ē suspitio q̄ talis effectus puenit ex opatōe demonū fallacium ⁊ ex pacto cū eis latēte vel apto. ⁊ ꝺ ꝓmittente diuino iudicio/in deceptōez ꝓsulētiū vl' ꝓfidētiū in talibꝫ ꝓpt curiositatē noxiā aliq̄d hūdi vel sciēdi. ¶Tercia doctria. Expediens ē nō adhibere fidē hoīby ꝓmittētibꝫ q̄ faciāt effectus magnos ⁊ mirabiles/nisi ꝓpus ꝓstiterit q̄ sint xp̄iani/⁊ bonoz morum. ⁊ q̄ velint ⁊ offerāt dicta sua vel artez deducere ad examē iudiciū p̄itoz in pbia naturali ⁊ in medicina iuribꝫ ⁊ theologia. alioq̄n haberi debēt merito suspecti de fallacia/vel ignorātia/vl' heretica p̄uitate. nā sicut lucem veritas amat. sic odit falsitas. ¶Quarta doctrina. Expediēs ē ꝓ p̄ncipibꝫ maxime/ ⁊ p sua republica/ q̄ nec ip̄e nec sui familiares intimi ⁊ secreti/dēt fidez quibuscūq̄ iudicijs etiā sub noīe astrologie vel alterius scie palliatis. nisi ꝓpus hītū fuerit ꝓsiliū. vel examinatio p viros multos/⁊ graues viros in regimīe reipublice/

vbi prudētia maxīe locū hz q̄ ĩnitiū ꝓsilȳs ex dictamiēr̄is z expiētia mlta collectꝫ ñ ex supstitiosis obfuatiōibꝫ q̄ deduxerūt sp in malū finē pncipes ꝓfidētes ĩ eis sic nro etiā tpe satis z nimis exptū ē. ¶Quīta doctrina. ℭExpedit illos q̄ se dicunt futura cognoscere/vl mirabilia secreta facere p astrologiā/pus examiari diligent de cognitiōe ipoz/z de libris q̄les sunt/z q̄liť hīti/z vñ cōpositi. qz nō credēdū ē cuilibet dicenti se astrologū. sz pbādi sunt z in pblico audiēdi. sic fit de medicis z artificibꝫ alīs. Alioq̄n si tales nō audeāt in pblicum offerre dicta sua. debēt haberi merito suspecti de superstitiōe/ vel fallacia/vel heretica puitate/ aut q̄ nō q̄rūt nisi pecunias/vel honores/ sic introductores vel fautores eorundē faciūt/ put millesies exptū est in curiȳs pncipū. z adhuc pch dolor dī inueniri. ¶Sexta doctria. ℭExpediēs est amatoribꝫ pncipū z totius reipblice/ materiā istā astrologicoz declarare vl declarari facere freqnter/tā scptis q̄ sermonibꝫ pblicis z domesticis. Alioq̄n negligētia scientiū z scire de bentiū nocet hostiliť psonis pncipū z eaz saluti/tā tpali q̄ eēne. Nocet regnis z policȳs publicis. Nocet deniq̄ ipis negligētibꝫ vel impeditoribꝫ ad discrimen dānationis ppetue a qua nos eripiat dñs Jesus xps. Amen.

Qrť ãt questio

Qcernēs oīa q̄ dicta sūt in trilogio astrologie theologizate. si libri cōpositi p astrologos pťtim infideles z idolatras/sint a catholicis tolerādi vel penitus extirpādi. ¶Pro cui⁹ dissolutōe z p̄cedentiū elucidatiōe/notent ꝓpositiones que sequunť.

Propositio prima

Libri astrologici in q̄bꝫ plura vera z vtilia ꝓtinent/q̄ ĩutilia supstitiosa z falsa/ñt tolerari seu tolerabiliť relegi/seruādo illud aplī. Omia pbate/ qđ bonū ē tenete. Tales ãt vt plīmū sunt libri. q̄ de motibꝫ z mēsuris z ꝓiuctiōibus corpoz celestiū sunt editi/z ex geometricis demonstrationibꝫ cū expientia fundati/sicut est gl̄iosus Almagesti.

¶Propositio. ij. ℭLibri astrologici in q̄/bus plura inutilia z supstitiosa z falsa imo ĩpia z sacrilega ꝓtinent q̄ vera z vtilia debent a xp̄ianis omnibꝫ euitari dānari z penitus aboleri. Tales aũt erāt libri de q̄bꝫ scriptū est Actuū. xix. vbi dī. Multi aũt ex eis q̄ fuerūt curiosa sectati. ꝓtulerūt libros z cōbusserūt oēs coram oīb⁹/z computatis p̄cijs illoz inueuerūt pecuniam denarioz quinq̄ginta miliū/ita fortiter crescebat verbum dei z ꝓfirmabať.

¶Propositio. iij. ℭLibros astrologie mlt⁹ expedit discernere/q̄tin⁹ appeat q̄ sūt et q̄ nō sūt tolerādi. Cōposuit sup hac re magn⁹ albert⁹ opusculū qđ appellať speculuz albti. narrās quō tpibꝫ suis voluerūt aliq̄ destruere libros albumazar. z q̄sdā libros alios. Videť ãt saluo tāti doctoris honore/q̄ sic in exponēdis libris pḥicis p̄ťtim peripatheticoz nimiā curā apposuit maiorē q̄z xp̄ianū doctorē expediebat nihil ad ꝛ̄ciēdo de pietate fidei. Jta z in approbatione q̄rūdā librozꝫ astrologie. p̄ťtim ō imagibꝫ. de natiuitatibꝫ. ō sculpturꝫ lapidū. de characteribꝫ. de interrogatōibꝫ nimis ad pte superstitionū rōe careūtiū determiauit. Sāctus ãt Tho. in suis opibꝫ min⁹ attribuit hmōi supstitiōibꝫ imaginū. characterū. interrogationū. imo ex ĩtētōe cū efficacia rōnū

¶Propositio. iiij ℭLibros (reprobauit R
astrologicos q̄ tolerank z legūť apō xp̄ianos/sic ptolomei. albumazar. z hali. nō iō optet ĩ autoritatē talē adducere vt credendū vl tenēdū sit q̄cq̄d ex eis vl deducīť vl allegať. Fallūť ĩ h̄ pl̄es astronomoz z simpliciū xp̄ianoz vl alioz nō ibutoz l̄ris sacris/q̄ ptin⁹ vt legūt vl audiūt aliq̄ ō libris taliū credūt z assentiūt/cū tñ repiaťillic errores p̄ꝛ̄ fidei. Hec mīz cuz etiā in libris Aristo. auicēne/auerroys. z alioz q̄ q̄tidie legunť sile ĩueniaťur. Sz cautissima religiositate puisuz ē in pclara artiū facultate Parisien. vniuersitatꝫ/tā p articl̄os Parisien. q̄z p statutū iureiurādo firmatū p quēlibz q̄ licētiaťur ĩ artibꝫ. vbi sñialiť sic habeť. Jurabitis q̄ dū ꝓtigit vos determiare q̄stionē aliquā de pḥia/illā sp p pte fidei determinabitꝫ. z rōnes pḥi in oppositū factas dissoluetis. Quāto magis ō esset obfuādū in libris astronomicis q̄ de iudicijs compositi sunt p ĩfideles/z idolatras vbi mlta posita sūt ex supstitiōibꝫ idoloz z cultibꝫ demonū/z fallacibꝫ rñsis eoz. ex q̄bꝫ pcessit modus compositōis idoloz/ q̄s deos appellabāt loq̄ntes z pphetātes z mirabilia opātes/put loq̄ť hermes trimegistus. z refert

Aug⁹. Uñ ꝛ mꝛta tradunt in dictis libris q̄ nullā penit⁹ iducūt rōnē/ nisi p modum narratōis q̄ in tali ꝓstellatōe sic eueniet/ et in altera aliꝫ. Et tñ astrologi supstitiosi pl⁹ inuenire se dicūt ꝥitatis ꝛ certi euentus ex talib⁹ regul⁹/ q̄ ex illis q̄ naturali rōne fundant sic de vētis ꝛ pluuijs ꝛ alijs impssionib⁹ metherologicis. ¶ Cū aūt pauci sint astrologi. imo nulli/ si omittentes se de iudicijs astronomicis/ q̄ nō insequant tāq̄ p fundamentalib⁹ regulis p̄dictos libros astronomicos ꝛ sil⁹. Concludit ꝫ p doctrina xp̄iana q̄ salubrius tutius ꝛ deo acceptius est ꝓtēnere talia iudicia cū suis autoribꝫ/ q̄ dimissis alijs vtilioribꝫ studijs/ suā talib⁹ cogscendis ꝛ p̄ticādis curā dare. Rursus addit ꝛ altera doctrina q̄ salubrius tutius ꝛ deo accept⁹ est/ nō req̄rere imo nec pmittere fieri iudicia p̄blica super euētib⁹ hūanoꝝ actuū quēadmodū dicūt aliq̄ in italia ꝛ studijs vl⁹ attēptare. Rō/ q̄ miscēt mꝛta falsa ꝛ supstitiosa/ ꝛ ꝺ expiē tias in seq̄ntib⁹ mānifestas. ꝛ crēt ide reges ꝛ regna/ p̄ncipes ꝛ p̄ncipat⁹/ ꝛ hoies de oī statu/ ꝛ p vanos tiores vel stultas pmissiones maloꝝ vel bonoꝝ euētuū/ eos aliꝫ agere q̄ vera ꝛ recta rō moral⁹ dictaret/ iducūt

S ¶ Porro magnū faceret obsequiū xp̄ianitati collegiuꝫ aliquod theologoꝝ. si libris astronomicis diligēter īspectis/ notarent singillatī passus suspectos/ aut palā erroneos ꝛ hereticales ꝓtētos in eisdē/ quēadmodū factū repiꝫ nedū ꝺ libris aristo. auicē. ꝛ auerrois. sz etiā de q̄busdam libris catholicoꝝ sic notati sūt passus vl⁹ articli in q̄b⁹ mgr̄ cōit nō tenet. ¶ Postremo si libri magicoꝝ ꝛ supstitiosoꝝ alioꝝ sub velamie astronomie vel p̄hie se palliantiū q̄ iā inuenīt fuisse dānati cū autoribꝫ custodirent alicubi sine piculo mānifestatōis vl⁹ abusus videret expediēt. q̄tin⁹ resurgētib⁹ vl⁹ occurrētib⁹ materijs sil⁹ib⁹/ ꝓfesti haberet dānatiōis facte modus. Sic euenit Parisius de libris Johis de barro magici supstitiosi cōbusti/ q̄les repiunt adhuc in Hyspania sub titulo semmaforas. Sic insup notatus ē rotulus q̄dā magus quē igerebat clādestīe q̄dā in vesptilionē se noians. Et in phemio articuloꝝ Parisien. aliq̄ tales notati dānatiq̄ sūt. ¶ Supaddam⁹ illos nedū fatuos esse sz puersos xp̄ianos q̄ solēt q̄si iocando dicere. Qual⁹ mihi cura est ꝺs me sanet. ꝺs victoriā. ꝺs honorē. ꝺs diuitias det. ꝺs deniq̄ adiuuet. sit deus. sit diabolus dūmō ꝓueniat mihi illud q̄ opto. ¶ Dū g̃ dī alicui ex p̄ncipib⁹. Ecce dñe tales hoies p suā artē sciūt mꝛta facere magr̄ ꝛ mirabilia/ ꝛ futura p̄dicere. ꝛ victoriā de hostib⁹ pmittere/ si credaꝫ eis ꝛ si fiāt ea q̄ iusserint. Rñdeat p̄nceps plena fide ꝛ ingrat. Sūt ne tales hoies scī dei q̄ ex reuelatione ꝛ gr̄a sibi diuinitus cōcessa ꝫ pmittūt. Et si tales sunt credi potit eis dū pbabūt ꝛ dū nihil videbūt nisi sctm ꝛ diuina lege cautū/ maxie si fuerit dictis eoꝝ vita cōcors ꝛ pbata/ nedū vulgari rumore sz iudicio sapientū q̄ freneticas illusiōes a veris sciūt reuelatōib⁹ separe. Si ꝯo tales hoies mira pmittūt se facere p p̄hicas disciplias vt p medicinā vl⁹ pspectiuā vl⁹ geometriā. Rñdeat p̄nceps q̄ studētes de vniuersitatib⁹ p̄blicis magis in tali re sūt credēdi/ si rō ꝓsonet naturalis. Demū si tales pmissores mirabiliū/ neq̄ miracul⁹ neq̄ rōe naturali se fundāt. illos hēo suspectos. supstitiosos. repellendos. Auertat dñs a me xp̄iano seruo suo vt velī abnegare fidē suā/ vel in ei⁹ legē quōlibet peccare. p q̄cūq̄ cōmodo tpali ꝓseq̄ndo/ siue sit sanitas corpis siue victoria in bell⁹. siue opulētia i diuitijs. Nō em̄ nego talia q̄nq̄ deo pmittēte, puenire misterio demonū ꝛ hoīuꝫ eis deditoꝝ sicut magi pharaonis mꝛta fecerūt sil⁹ ad Moysen. Sz nō ē bonū mihi relinq̄re baptisma meū. fidē meā. legē meam. etiā vsq̄ ad mortē ꝑpici⁹ sit mihi ꝺs. Ām ē. Finit

Sequit tractatus

eusdē ꝺ supstitiosam diez obſuatōez p̄sertim Innocētū sil⁹ Lugduni cōpilatus.

Q Ulpat ap⁹ eos qui dies obseruabāt ꝛ annos. q̄les multi sunt q̄ dies egyptios putāt infaustos. imo ꝛ die innocētum p totū anni circulū pestiferum esse credūt. Cōtra q̄s fit talis argumentatio. Si dies innocentum dī infortunatus vel infaustus ad aliquod inchoandum. ꝛ alīꝫ dies ꝓsequenter p totū annum sil⁹ situati. oportet dare cāz radicalē huius infortunij/ q̄ nullus effectus ē sine cā faciente. Sumeꝫ g̃ cā altero modoꝝ seq̄ntiuꝫ sufficiēti diuisiōe. Prīo vel ex dispositōe sꝺeꝝ fm astrologiā. Scōo vl⁹ ex dispositione corpoꝝ inferioꝝ fm medicinā. Tercio vl⁹ a formali ꝓditōe seu a tota spē fm natū

rale p̄hiaz. Quarto vl̄ ex dispositõne moꝝ ſm moralē disciplinā. Quīto vl̄ ex diuina ordinatõe ſm theologiā. Sexto vl̄ ex de/ monū actõe ſm artē magicā. Septīo vel ex ſctõꝝ innocētū merito seu opatõe ſm re ligionē xp̄ianā. Octauo vel ex obſeruātiū fantasia vel imaginatõe q̄ allegat expiētiā ¶Sz nulla causaꝝ istaꝝ ſufficiēs ē aut rōa bilis. vt hec ponat obſeruatio nec oēs sil̄. Talis ergo obſeruatio vana ē & reprobanda. ¶Et p̄mo de q̄nq; p̄oribꝫ causis arguitur p indirectū & p locū ab autoritate q̄ dari nō possint. Uñ si dec̄ causa p astrologiā Interrogādi sūt astrologi. & inuenit hoc esse ꝛiū suis reglis atq; p̄cipūis. quoniā astrologi variāt sua iudicia ſm varietatez horoscopi. i. positiōis sydez. ita q̄ nō possit ꝓfici almanach vniforme perpetuum. Quia dies lune (exempli gr̄a) q̄ mō ē indis/ posita vel infausta ſm regulas coꝝ. si etiaz erūt vere erit in hebdomada sequēti dispo/ sitōis alterius. Ettēto maxīe q̄ in eis q̄ cō cernūt arbitrīj libtatē/ astra nō īponūt ne/ cessitatē iuxta dictū ptolomei/ q̄ sapiēs do minabit astris. ¶Et hec rō fieri solet effica cit̄ ꝫ signatõez q̄ repit̄ in kalēdarīs de die bus egyptiacis seu piculosis. Cōsequnt̄ p locū ab autoritate sic argueret̄ de medicis sic de p̄his naturalib. sic de p̄his moralibus. sic de theologis. nā cuilibet expto in sua arte vl̄ scīa magis credēdū ē q̄ idiotis & īscīs. Nec optet satagere ad repatōz sub tilē p p̄ncipia p̄dictaꝝ scīaꝝ ꝫ tales ineꝝp tos/ qz nec ītelligerēt nec assentirēt. Si āt credere nolūt edoctis gr̄tis errāt & vltro se seducunt. ¶Supest igit̄ discurrere p alias tres cās. & p̄mo de actõe demonū. Si alle gek̄ q̄ causant īfortuniū h̄ māifeste ꝓgit in ydolatriā. Si q̄rank̄ placari p nihil agendū tāq; plus in h̄ timeank̄ q̄ deus ipe & sācti sui. ¶Rursus qz nō in his tm̄ dieb/ sed assidue. sic dicūt petr⁹ & paulus. aduersarius nr̄ dyabolus /circūit q̄rēs quē deuoret cui resistēdū ē fortit̄ in fide nō in vana sup stitōe. ¶Preterea deducūt sacri doctores p/ cipue Aug⁹. tales agere illicite & ꝫ baptis/ malē sctitatē. ita q̄ euenit iā baptizatis per tales obseruatões illud de euāgelio. dū im mūdus spūs exierit ab hoie. s. in baptismo sequit̄ q̄ reuertēs adducit septē spūs neq/ ores se/ & fiūt nouissima hois illius q̄ cos recipit peiora p̄oribꝫ. Melius ē em̄ ꝫitatē nō agnscere q̄ post agnitiōez puerse viuere eāq; fact̄ aut ꝫbis abnegare. ¶Rursus attendak̄ h̄ nullā diē esse q̄ nō plēa sit infortunijs/ nūc istoꝝ/ nūc alioꝝ. p q̄b; tm̄ nō ēdies q̄libet euitādus aut timēdus. sz hoīum infelicitas vel miserāda ē/ vel culpāda q̄z opationes male faciunt (iuxta ꝫbū Aug⁹.) malos dies. Deniq; nihil est fallacius stulti vulgi traditionibus quiꝫt sepius faciūt de nō causa causam. Exempli gratia. p̄cipitabit̄ aliq̄s ab equo effreni & indomito/ in via lubrica. vel in flumine submergetur ꝓfestim vulgares vt audierint/ assignabūt hmōi īfortunij causas diuersi diuersimo/ de/ q̄ tm̄ nullatenus cause sunt hui⁹ casus. Dicet vnus q̄ in exitu domus obuiū habuerat vnū cattū vel leporē. vel q̄ in egres/ su hospitij offenderat pedē. vel q̄ mane camisiā auersam īduerat. aut calcius dext̄ p sinistro acceptus fuerat q̄ signū cesar augustus sibi reputabat īfaustissimū. Dicet ali⁹. Ego sic somniauerā. Crocitabat coruus sup tectū/ aut bubo cū stridoꝛe supuolitauerat. vl̄ gall⁹ p̄ter hoꝛā vocē dederat. Dicet ali⁹. Ecce mala dies erat & īfortunata vl̄ egra. Dicet ali⁹. Luna q̄rta erat vl̄ septima. aut sol in oꝛtu nubib; obuolut⁹ palluerat. aut stella decidēs p aerē micauerat. Uel sicut apud comicum legit̄. Introiꝫt ī edes alter alienus cattus anguis p impluuiū decidit. De tegulis gallina cecinit. Interdixit ariolus aruspex (supple vel astrologus) vetuit ante brumam noui negocij aliquid incipe. Alij ꝫo traducent ad moꝛes dicētes homini tali nō poterat bñ ꝓtingere q̄ sic & sic egerat. vel rapiendo bona vicinoꝝ vel fraudādo vel blasphemando aut q̄m ex iniustis aut reprobis parētib; trahere rat oꝛiginē. Cōgū esset oīa p̄seq. q̄b; fallūtur & fallūt hoies inducentes p se experientiā q̄si certā & fundāt ꝓfictões inanes & falsas. ¶Si aūt allegek̄ altera causa q̄ ꝓpter rōnem occisionis innocētum ꝓuenit ist̄ infortunium in tali die/ nedum in ꝓꝓio et solo festo/ sed consequenter p totum annū. Istud caret ratiōe. alioquin theologi & viri religiosi atq; deuoti deberēt istam obseruantiam magis cognoscere & custodire/ cuius oppositū inuenit̄/ qz dissuadent illā reprobāt & irridēt. Dicūt p̄terea q̄ h̄ agere ñcedit in honoꝛē dei/ vel sctoꝝ innocentum vel ad salutem coꝛpalem aut spūalem/ sed vergit ad ꝓtumeliā dei & sanctoꝝ innocentum & pniciē coꝛpoꝝ & aiaꝝ. Rursus talis

honor magis deberet si cet rõnabilis dño nr̃o iesu xp̃o / r gl̃iosissime mr̃i sue in suis r p suis festiuitatib9 q̃s in festis innocentuz. ¶ Relinquit g̃ p causa octaua r vltia q̃ tal' obfuatio ꝓfingit / vl' tenet vel exercet ex so la hoiuz fantasiatõe r melãcolica imaginatiõe. ¶ Et hec fantasiatio superticiosa r corrupta ꝓuenit in hac materia sic̃ r in mille. imo in mille milib9 alijs silib9 / ex varijs seductõib9 seu corruptela multiplici ꝑtutis fantastice in hoib9 / tã ex lesiõe intrinseca cerebri / sic̃ testant medici q̃ infinite sunt spes melãcolie / sic̃ in somniãtib9 ita frequẽter in vigilãtib9 r semidormiẽtib9 r manifeste in multis egritudib9. Prouenit rursus hec lesio ab intrinseco (iusto dei iudicio pmittẽte) p dyabolicas illusiões / sic̃ p autoritates et
y histozias posset introduci. ¶ Sunt ꝓterea cause ꝑticulares aliq̃ tã p se q̃s p accidẽs q̃ tales fantasias r supstitõnes r put vulgo dr̃ sorcerias / causant aut nutriũt / q̃ oẽs ad duas radices p̃missas pñt trahi. Prouenient em̃ hmõi falsе credulitates r ꝓficte obseruatiões q̃ñq̃s ¶ Prio ex demonũ suggestiõe r illusiõe ad aiaz damnatõez / r fidei x̃piane subuersionẽ. r sctoz infamationez. ¶ Uel scõo ex gẽtiliũ r paganoz r alioz in fideliũ derelicta in p̃cipio ꝓuersionis ad fidẽ x̃pi supstitõe. ¶ Ul' tercio ex poetaz cõfictõe. ¶ Uel q̃rto ex magicoz maligna traditõe. ¶ Uel q̃nto ex fomitis original' corruptione / sicut in vi ꝯcupiscibili. ita r in rõnali. ¶ Uel sexto ex fantasie vel imaginatiue ꝑtutis debilitatiõe. Cuius signũ est q̃ vetule pueri puelle r idiote pniores sũt ad tales supstitões credẽdas vel obseruãdas Uñ ortũ habuit illud de vetulis epitheto Uetule sortilege gallice vielles sorciers. iuxta q̃ vnus p̃dicas aliq̃n corã rege r nobilib9 dixit. Solebat inq̃t appropriate dici / vielles sorciers. videat dñi nobiles nec trahãt ad se vt dicant gallice nobiles sorciers nobiles sortilegi. Et q̃ vidit testimoniũ p̃hibuit. Attẽdẽ dũ illud psalmiste ad dñm In manib9 tuis sortes mee. Qui dat per h̃ itelligi nõ i supstitõib9 r sortilegijs hmõi fictis r plerũq̃s noxijs esse ꝓfidenduz. Retrahũt em̃ spem a deo. suspitionibus occupant. in moribus inq̃etant / obsunt aliq̃n reipublice / r viã ad hereses aperiũt. ¶ Uel septimo ꝓuenit hec corruptio iudicij rationis ex p̃mcua a puero p stultas matres r nutrices enarratõe. Delectant em̃ dicere fabulas ãmirabiles / r pueril' etas ibuta talibus vix repellit. q̃ q̃ nouа testa capit inuterata sapit. ¶ Ul' octauo ex hũano rõre r diffidẽtia diuini auxilij / r curiosa sciẽdi futura libidie sic̃ patuit in saul / r in alijs sine nũero. ¶ Ul' nono ex supba p̃sumptõe hominũ q̃ volũt reputari scire mirabilia r despiciũt eruditos in sciẽtijs / r iducũt p autoritate q̃q̃d imaginant. r maxie si fuerit in terris lõginq̃s r audierit stulticias alia tũ sectaz aut hoiuz sibi sil'iũ. ¶ Uel decio ex certa r excogitata ꝓfictõe ad fallẽdũ alios r irridendũ / quẽadmodũ fit apud aliquos pueros scholasticos vl' alios trufatores. ¶ Ul' vndecio ex lectõe q̃rũdam romãcioz. i. libroz cõpositoz in gallico / q̃s poeticoz de gestis militarib9 in q̃b9 maxia ps fabulosa ẽ / magis ad ingerendũ q̃s daz nouitatẽ r ãmiratõez q̃s veritatis cognitionẽ. ¶ Uel duodecio ex inobediẽtia ad diuinã legẽ / r ex modica eius reuerẽtia vl' cognitiõe. Cuius signũ ẽ q̃ tales supstitiosi citius crederẽt ꝓbis vel scẽptis vl' narrationib9 fabulosis q̃tũlibet inapparentib9 q̃s diuine autoritati r suis doctoribus. imo r facili? iducunt difficilia valde opari / vt i ieunijs r certis oronib9 r certis votis / put dicũt vota sctẽ Katherie / q̃s possent iduci seruare legis x̃piane facilia / sic̃ sũt ieunia p ecc'lias instituta. q̃lia oia citius frãgerẽt q̃s dimitterẽt suas supstitiões lõge difficiliores / q̃ nec vtiles sunt. sz in dãnatõez aiaz r sepe corpoz vergũt. q̃ ꝓterea faciũt r accersiũt infortuniũ. sic̃ dr̃ q̃ imaginatio fac̃ casum. ¶ Prorsus vnũ p talib9 est salubre remediũ / credere pitioribus r eis q̃ in lege dei recte viuũt r docẽt / alioq̃n talib9 (put sup tãgebat) fiũt incassuz rõcinatões. r porta bũt iudiciũ suũ. Sz vtinã soli q̃m voluntarie se seducũt / r alios secũ trahũt / prout vnus p̃cipum tempe nr̃o duz inducere? vt q̃reret ꝓsiliũ a sapientib9 / q̃s sciebat esse tales r sibi benuolos. vtq̃ licite essent supstitões q̃s exercebat r credebat. Respõdit Cur inq̃rerẽ a talib9. Ego em̃ scio q̃ discõsulerẽt mihi / ego tũ sic agerez sic credere penitus dispositi / nec omittã. Et in hac infelicitate positus r pũctus morte repentina destitit. vellet / nollet. Hũc agnoscens q̃m odit dñs obfuantes vanitates supuacue. Et ecõtra. Btũs vir cui? ẽ nomẽ dñi spes ei? / r nõ respi. in vani. r ysanias falsas.

Finit.

Item ab eodẽ cancellario. viij. Decembꝛis. M.cccc.xxviij. Lugduni aduerſus doctrinam cuiuſdaz medici delati in Montepeſſulano/ſculpẽtis in numiſmate figuram leonis cum certis characteribus/p curationeꝛenũ ꝛc. aliud opuſculum.

A QVius eſt imago hec ꝛ ſupſcriptio. Conforꝛmit ad caſũ ꝓpoſitũ deleõis imagie p curatõe renũ dicũt xij. ꝓpoſitões cũ additis q̃ ſequunt.

Prima propoſitio

¶ Imaginũ q̃ aſtrologice noiant fabꝛicatio ꝛ vſus. ſuſpect⁹ ẽ pl̃imũ de ſupſtitiõe ꝛ idolatria ſeu magica obſeruatõe. patebit ex ſequentibus.

¶ Scda ꝓpoſitio. Imaginum hmõi fabꝛicatoꝛes pñt ꝛ debẽt p ſuos ſupioꝛes phiberi/inq̃ri ꝛ culpari. ꝛ ſi parere noluerit ꝓdẽnari. nõ obſtãtibꝫ palliatꝫ allegatiõibꝫ ſuis ſub titulo aſtrologie. maꝛie qñ nõ ſũt huiuſ⁹ ſcie ml̃tũ piti ſm termios a veꝛſ aſtrologis nõ idolatris ꝓſtitutoſ. ¶ Ponunt ad iſtaꝫ ꝓpoſitionũ declaratõez q̃dã regule fundamẽtales. Et ẽ q̃rta ꝓpoſitio in ordine. ¶ Qꝛis obſeruatio cuiꝰ effect⁹ expectat aliter q̃ꝫ p rõnẽ naturalẽ aut p diuinũ miraculum dꝫ rõnabilit̃ reꝓbari. ꝛ de pacto demonũ expꝛſſo vl̃ occulto vehemẽter haberi ſuſpecta. Sic determinauit tẽpe iñ̃o ſacra theologie facultas Pariſien. vniuerſitatꝫ. ¶ Propoſitio q̃nta. Qꝛis obſeruatio q̃ꝫ tũ cũq̃ ſcta ꝛ ſalubꝛis videat/in decẽ aut vigĩti aut centũ pticul̃ ſi hẽat vnicã pticulã de idolatria vl̃ de hereſi. vl̃ de apoſtaſia ſuſpectã aut ifectã dꝫ tota ſuſpecta ꝛ ifecta reputari. niſi fiat mãifeſta ſepatio pcioſi a vili. ¶ Propoſitio ſexta. Qꝛis obſeruatio pticularꝫ ſup effectibꝫ mirabilibꝫ ꝛ extraneis ſub titulo veraꝫ ãrtiũ palliata. dꝫ examiari ex circũſtãtiꝫ libꝛoꝫ ꝛ autoꝛoꝫ q̃ obſeruationẽ hmõi pticularẽ tradiderũt. ¶ Ponunt ꝓſequẽter ꝓpoſitões ſeu regule ad declaratiõz pmiſſoꝛ. ꝛ ad pticularem applicatõez ſup imagine leõis ꝺ q̃ fit inq̃ſitio. Et eſt ꝑma. ſeptĩa in ordine. Characteres ſeu figure vl̃ lr̃e nõ hñt vl̃ ſoꝛtiunt̃ ex cã pure naturali ꝛ coꝛpali efficaciã ſiẽ nec entia mathematica cuiuſmõi ſunt figure ꝛ characteres ſũt depotẽtiꝫ actiuis. ꝛ in eis ſm ꝑhm nõ ẽ bonum neq̃ finis.

¶ Propoſitio octaua. Characteres ſeu figure vl̃ lr̃e nõ hñt de rõe ſua q̃ ordinent̃ ad aliq̃s effect⁹ niſi mediãte rõnali vl̃ ĩtellectuali ſubã. Significare em̃ ẽ rẽ ĩtellectu ¶ Propoſitio nona. Chara ꝓſtituere cteres hmõi ſi habeãt vl̃ hr̃e credant̃ efficaciã/optet q̃ꝫ ſit a cã ſpũali/nõ a pure naturali ꝛ coꝛpali/q̃lis cã ẽ celũ cũ ſuis ifluẽtiꝫ ĩ coꝛpa. ¶ Accipiat̃ ex ꝑcedẽtibꝫ regul̃ ſiliũ q̃d agẽdũ ſit in materia pñti ꝺ imagine leonis cũ circũſtãtiꝫ. Et ſit hec ꝓpoſitio ꝑma decĩa in ordie. ¶ Cõſtat in ꝑmis ex ĩſpectõe q̃ ibi ſũt characteres. lr̃e/figure ꝛ dictões q̃ nullũ effectũ hñt naturalẽ pure coꝛpalẽ ad curatõez moꝛbi renũ ꝛ ſil̃ium ſm ꝓpoſitiõez ſeptimã p̃cedẽtẽ. Juxta q̃ꝺ notat̃ in ſpãli. ſ. Tho. q̃ tribuit aſtrologie/q̃ſtũ rõnabilit̃ dari põt/ad exẽplar alb⁹rti magni mgr̃i ſui ꝓſone tñ ad fidẽ catholicã. Notat̃ inq̃ĩ. i.ij. ꝛ iij. ꝺ gẽtiles ĩ ml̃tis capitul̃. a. cxiij. ꝛ ſpãlit̃ in. cxvij. ꝛ. cxviij. B

¶ Propoſitio vndecima. Cõſtat q̃ talꝭ obſeruatio nõ ẽ poſita ab eccl̃ia ꝛ ſacris doctoꝛibꝫ tãq̃ eueniat effect⁹ ſperat⁹ p miraculũ diuinũ. imo nec p ſctos ãgelos dei q̃ ſunt adminiſtratoꝛij ſpũs ꝓpt̃ electos dei ad vitã eternã magis q̃ꝫ ad curã coꝛpalẽ. ꝛ medic⁹ ꝛ aſtrologus veꝛus nõ hñt ſe multum intromittere de actõibꝫ ſctoꝝ angeloꝝ circa hoĩes. patet ex ĩmediate p̃cedẽti cũ ĩſpectionibꝫ iuriũ. ꝛ rõ ſatis ẽ manifeſta.

¶ Propoſitio duodecĩa. Cõſtat q̃ ſi talꝭ obſeruatio nitatur ꝛ expectet effectũ a malis angelis ſeu demonibus. illa eſt manifeſte penitus reꝓbanda/etiam ſi videatur finis bonus/vtilis vel honeſt⁹. q̃ꝫ tomagꝫ ſi eẽt malꝰ vl̃ ſuſpect⁹/ſiẽ ẽ inꝺ alios. finis q̃ſtus p ſimulatõez aſtrologie aut mirabiliũ effectuũ. ſup q̃bus admirant̃ homies pauce religiõis aut fidei. Uerũtñ circũſtãtie p̃dicte magis apparebũt iuxta p̃ticam ꝑmaꝫ ꝓpoſitionũ ſi repiat̃ ꝓiũctio iſtius obſeruatõis de imagie leonis cũ aliꝫs obſeruatõibꝫ ꝓtẽtis in autoꝛibꝫ vel libꝛis tradẽtibꝫ hmõi figurationem. Et ꝓ ideo dicit̃/qm̃ tempibus noſtris inuentus eſt liber magnus/ꝓtinẽs tales obſeruationes. quarum alique videbant̃ pie ꝛ vtiles. alie ꝛo

manifestissime erãt ꝓdẽnãde/ꝛ supstitiose ꝛ idolatrice ꝛ de hereſi ſuſpecte vehement. ꝛ vt tales fuerũt etiaꝫ igni tradite pio zelo. Tales multe ſunt obſeruatões apud Hyſpanos in libro ſenaforas. Tales apud iudeos innũere. tales apd̃ xpianos ſupſtitioſos ſic̃ de neſcio q̃ ſydrac. Tales deniq; p̃cticari q̃runt neduꝫ p vetulas ſorcerias/ſꝫ p mlt̃os arma ſeq̃ntes ꝓtinuet. ¶ Poſtrẽo toties occurrit iſta materia/q; ſi p q̃libet caſu ſcribendũ eſſet. ſcribẽdi nullus eſſet finis. Poterit int̃ alia videri tractatulus de aſtrologia theologizata/ſp̃alit̃ circa finez.

L ¶ Lõcludit̃ tãdẽ ex oĩbꝫ p̃ctica ſup ꝑticulari/poſtq; facta fuerint q̃ dicta ſunt ſummarie ꝛ de plano ſine inuolutõe pceſſuum/maxime ſi delatus reddiderit ſe obedire paratum/ſine pterua defenſione. phibeat̃ ei de futuro q; nõ amplius vtat̃. ſꝫ antidotis medicine cuius dr̃ pfeſſor. De pterritis autem ſufficiat ſine quauis infamia delati/q; honor iudicij fidei cuꝫ plato ꝛ officiarijs ſuis maneat ſtabilitus. Et ita in catholica ꝛ fraterna charitate ꝓſulendũ eſt q; delatus taliter obediat ſine ſtrepitu ꝛ figura iudicij ꝛ p iudicẽ ita fiat. Si ãt inueniat̃ pterua defenſio. nõ pteruiet rigor ſꝫ iuſticie vigor fiat. ¶ Particularis modus reparãdi poterit eſſe tal̃. poſtq; melius ꝛ plenius informatus ſum de fabricatõe ꝛ vſu taliũ imaginũ q; nõ ſunt ſm catholicã traditionem pmitto bõa fide/q; deinceps nequaq; vtar illis. Aut ſi mitius iudex velit agere/dicat̃ ꝑ aliũ in tercia ꝑſona poſtq; talis delatus ꝛc̃. fuit meli⁹ informatus ꝛc̃. pmittit ꝛc̃. Judex finaliter poterit declarare ſnias excõicatiõis ꝛc̃. Proĩde nõ valet allegatio q̃rundã exhiſtoria ſcholaſtica. q; Moyſes fecit imagines vnaꝫ p obliuione. alterã p mẽoria. Et Salomon exorciſmos/q; viris ſctis ꝓcurrebat miracul̃. vel ſi Salomõ iam erat puerſus ad idolatriã ꝑ vxores/potuit dar⁹ in reprobũ ſenſum excogitare magicos ritus/ſicut de Nectanabo legit̃ ꝛ Zoroaſte/q; naſcẽs riſit ꝛ poſtea magicas artes exercuit. Deniq; Auicenna ꝛ ſil̃es de actiuitate aĩe rõnalis in materiã exteriorẽ/ꝛ faſcinatõne nõ ſunt audiẽdi in mõ ponendi.

¶ Finit Lugduni. viij. decẽbris. M.cccc xxviij. p Joh̃ ez cãcellariũ Pariſien.

Sequit tractatus

ꝫ mgr̃m Jacobũ angeli medicũ ſtudij inſignis ville Mõtiſpeſſulani de obſeruatiõe dieꝝ q̃ſtũ ad opa. ¶ Prima ꝓclusio.

O Rne opus dei ꝓ ſanctũ ẽ ꝛ laudabile. Probat̃ rõne ꝛ auctoritate. Rõne ſic/ q; a bono ꝛ optimo nõ exit aut ꝓcedit niſi bonum. deus altiſſimus oĩum creator ẽ ſummũ ꝛ optimũ bonũ. ergo oĩa eius opa bona ſunt. Auctoritate pbat̃ ꝓclusio p illũd ſacre ſcripture Genẽ. i. ca. Vidit deus cũcta q; fecerat ꝛ erãt valde bona ꝛc̃.

¶ Scda ꝓclusio. Oẽs dies ãni ſũt opa dei altiſſimi. deducit̃ ꝓclusio ex textu ſacre ſcripture Genẽ. i. vbi p totũ capl̃m deſcribũtur opa ſex dieꝝ. Et q̃lit̃ ꝑma dei opa fuerũt dies ꝛ ãni. Primũ ãt bonũ a bono ice pit opari. ꝫ idẽ teſtat̃ regi⁹ pp̃a david ita pſallẽs dño. Tu⁹ eſt dies ꝛ tua ẽ noc̃. tu fabricat⁹ es auroꝛã ꝛ ſolẽ. Quocirca canit ecclesia. Et ne rex ꝓditor noctẽ diẽq; q̃ regis ꝛ tpoꝛ das tpa/vt alleues faſtidiũ.

¶ Tercia ꝓclusio. Oẽs dies anni boni ſunt. Iſta ꝓclusio clare apparet ꝛ ſequit̃ ex duabꝫ ꝓpoſitionibꝫ/q; dies ꝛ anni ſunt opa ſingularia ſumme ꝛ infinite boĩtatis. optimi aũt eſt optia adducere. Dicere g̃ aliquẽ diẽ eſſe natura ſua malũ ẽ iniuriari deo/q̃ artifex eſt dieꝝ ꝛ annoꝝ. Opus nãq; malũ malicia arguit opificis ꝛ artificis.

¶ Quarta ꝓclusio. Oĩ anno/oĩ die/ꝛ hora diei/ bonũ ꝛ laudabile ẽ opa q̃libet ſctã licita ꝛ honeſta ĩchoare/facere/opari ꝛ pficere. Ptz ꝓclusio/ q; ſic dies ꝛ ãni/ꝛ etiam horе diei a deo creatore ꝓdeũt ꝛ ducuntur Sic ꝛ oẽ opus ſctm̃ licitũ ꝛ hõeſtũ. qđ oĩ die ꝛ hora ĩchoat̃ ꝛ pficit̃ a dño dirigit̃/ĩchoat̃ ꝛ pficit̃. dicẽte xpo. Sine me nihil poteſtꝭ facere. Et rurſus euãgeliſta iohes ait. Oĩa p ipm̃ facta ſũt ꝛ ſine ipo factũ eſt nihil. Intellige ꝓclusionẽ niſi ꝓcepto dei vel eccl̃e illud op⁹ inhibeat̃/ſic̃ in diebꝫ feſtiuis aliq; opa laboꝛioſa. phibent̃ al̃s bona niſi phiberent̃ opari feſto die.

¶ Quinta ꝓclusio. Supſtitioſa ꝛ vana religio ac merito redarguẽda eſt/nõ ĩchoare opari vel pficere certis anni diebus opus bonũ vel ſanctũ ab eccl̃ia nõ phibitũ. Iſtud eſt exp̃ſſe de mente ap̃li ad Gal̃. iiij. ca. vbi arguit ꝛ reprehendit illos de galacia ita dicẽs. Obſeruatis dies ꝛ mẽſes ꝛ tpa ꝛ annos. Sequit̃. Timeo aũt vos ne E

forte sine cā laborauerim in vob. ¶ Itē si timet aliq̄s vel recusat bonū aliqd op⁹ agere vel inchoare certo die. vel h̄ ē ꝓpt̄ reuerentiā ⁊ sctitatē diei. q̄ vult diē illū sctificare. ⁊ si sic multo magis deberet abstinere ab īchoatōe alic⁹ opis diebꝫ solēnibꝫ vt sūt festa sctissima Natiuitatis xp̄i/resurrectōis dñice/Ascēsiōis ⁊ aduētus spūssctī. qd nō faciūt obseruatores dieꝝ ⁊ ānoꝝ. Uel tal' obseruātia fit ꝓpt̄ deuotiōez ad sctōs/q̄ꝝ dies agit̄ vel q̄ꝝ celebritas tali die colebat̄. ⁊ talis deuotio nullū hz fundamētū/nullaz hz rōnē/nisi solā volūtatē obseruātis tales dies. Q, si dicāt se tales dies obſuare ꝓpt̄ euētus ⁊ ꝑicula q̄ ꝯsueuerūt euenire his q̄ inchoāt aliqd opus vel iter aliqd/h̄ vanū est ⁊ supsticiosum ac sine aliq̄ rōne. Quolibet em̄ die anno ⁊ hora diei ⁊ bona ⁊ mala ꝯtingunt. Sic ergo ꝑiculū diceret̄/q̄libet die aliq̄d inchoare. Uel dicat̄ rō a talibꝫ q̄ hec obseruāt/quā nec ph̄i/nec medici/immo nec astrologi docēt tales obseruātias de festo Innocentum vel alijs festis. Uoluntaria igitur est ⁊ absq̄ apparentia rationis alicuius talis obseruantia.

¶ Sexta ꝯclusio. ¶ Sicut vera ⁊ xp̄iana fides mirabilia opat̄ in bñ credētibꝫ. sic ⁊ falsa ⁊ mala credulitas deo ꝑmittēte euentus malos interdū opat̄/vel potius demeret̄. Primā ꝑtē ad longuz deducit ꝑ exempla q̄ꝫplurima Apl's ad Hebreos. xi. Sz ⁊ de virtute fidei ip̄a euangelia multa loquunt̄. ¶ Reliqua ꝑs ꝯclusionis experit̄ quotidie in male credulis quos ita deus punit ꝓpter malam fidem. īmo dū cognoscit dñs nimiū adherere aliq̄bꝫ vanis obseruātijs ꝑmittit aliq̄s euētus ꝯtingere/⁊ ita eos plus ꝯsequēter firmari in tali opinione vt maior fiat cecitas eoꝝ. ⁊ in laqueum cadāt quē sibi fecerūt. Pret̄ea dū imaginatio talit̄ obſuātiū dies ⁊ ānos/actuat̄ vltra nimis circa tales dies. q̄cq̄d mali euenit tali die īputāt malicie diei. nec aspiciūt ad ea q̄ bñ aut ꝓspere successerūt tali die a deo. ⁊ occupat̄ vis imagīatiua circa aliq̄s euētus minus bonos q̄ nō pōt ꝯuerti ad alia bona q̄ illo die ꝯtingūt. Quare ꝑiculū est firmare fidē vel credulitatē q̄ tollit omne iudiciū ⁊ oēz rōnem ad oppositū. Unde merito permittit deus tales decipi/⁊ in laq̄os sue credulitatis vane incidere. Reijciat ergo fides catholica ac iudiciū exptorum seu viroꝝ litteratoꝝ tales vanitates ⁊ supsticiosas obseruantias.

¶ Septima ꝯclusio. ¶ Uictoria belli nō diei sz soli deo attribuēda ē. patet/q̄ attribuere tantū op⁹ vt ē victoria diei/ē tollere honorē deo debitū cuius ē vincere. Q, āt victoria sit solius dei habet̄ in ml'tis locis scp̄ture sacre. In libris Regū. Paralipo. ⁊ Machabeo. Hoc testat̄ ⁊ rex sapientissimus salomō Prouer. xxi. sic dicēs. Equ⁹ parat̄ ad diē belli/dñs autē salutē tribuet. Propterea dauid rex deuotissimus q̄tienscūq̄ pugnaturus erat auxiliū dei ⁊ ꝯsiliū quesisse ⁊ inuocasse legit̄. Inde ē ꝓuerbiū vulgare. Les hōmes font la guerre et dieu la victorie.

¶ Incipit tractatus

magr̄i Johis de Gerson de erroribꝫ circa artē magicā/⁊ articulis reprobatis.

Collaudāti mihi nup vt mos hz venerabiles licētiatos in medicina oblata est occasio. vt ꝯ supstitiosas obseruatōes nr̄a ꝓchnefas tēpestate ⁊ minus ⁊ nimis p̄ualescētes aliq̄ dissererez. Ea nūc seorsum ad vtilitatē aliq̄ꝝ separe curauim⁹/ne ꝑmixta alijs min⁹ placerēt/⁊ min⁹ cōmode ꝓdirēt in publicū. Sūpto itaq̄ h̄ ꝓuerbio ꝓ themate. Medice cura teip̄m. Circa hanc int̄ reliq̄s medicū decere retuli/vt eēt ornatus ad deū ꝑ filialē subiectōez/ne q̄cq̄ꝫ impiuz vel supstitiosum/aut diuinis legibꝫ aduersum/sanitatis adipiscēde causa/suis egris suaderet. rememoret̄ q̄z iugiter illius decretalis. Cum corꝑalis infirmitas ⁊c̄. Incidit vt ꝯquererer de superstitionibꝫ pestiferis magicoꝝ/⁊ stulticijs vetularum sortilegarum/q̄ se ꝑ q̄sdam ritus maledictos mederi patientibꝫ pollicent̄. at ego data occasiōe facilius in h̄ diuerticulū lapsus suz q̄ vtilius ⁊ q̄ in p̄rociniū huius corruptele q̄dam adducere nitunt̄ in crimē medicinā. Nōne inq̄unt apud solēnes q̄sdam medicoꝝ tales supsticiose obseruatōes inducūtur/q̄s etiam scriptis suis inserere curauerūt. Et ꝯsistunt in ligaturis/in characteribus/in figuris. Q̄nq̄ꝫ in v̄bis ꝑegrinis ⁊ incognitis. Quāuis āt ab ip̄is/nulla ꝑ talibꝫ rō adducat̄ naturalis hñt nihilominꝰ efficaciam in curādo. Alioq̄n vane immo stulte locuti fuissent de eis medicoꝝ sapientes ⁊ scp̄tis inseruissent. Uñ refert Isido.

iiij. ethimol. q appollo quē deū fecit anti/
qtas p methodica q̄dā. i. p carmia ⁊ incā/
tatões. Esculapi⁹ isup ⁊ fili⁹ ei⁹ p emperi/
ca. i. p exp̄imēta sanauerūt hoies q̄ngētis
annis añ hypocratē/q̄ rōcinatiuā medici/
nā q̄ vtimur adīuenit. Deinde vox publi/
ca ꝑtutib⁹ hmōi carminatōnū ⁊ ligatura
rū ⁊ empericoꝝ attestat/ quā ex toto falsaꝝ
dicere videt inciuile. Nec deessent argumē
ta ad ℔/ex dictis poetaꝝ/virgilij/ouidij/lu
cani/⁊ alioꝝ. ex varijs q̄z gētiliū celebrib⁹
histoꝛijs. Cur nō licebit inq̄unt istis vti/p
ētim cū de⁹ omp̄s virtutes suas indiderit
(vt vulg⁹ loquit)herbis gēmis ⁊ verbis?
Hāc dubitatōnem ego tūc trib⁹ dictis seu
ꝓsideratōib⁹ breuiter absolui.

Primum dictum.

¶ Probabile ī p̄hia naturali et ℈m ꝑ/
tatē fidei/certū ē esse demōes. Pri
mā ptē tenuerūt elegātissimi p̄ho/
rū/hermes termegestes/plato ⁊ oēs doct/
ne sue sectatoꝛes. apulei⁹ poꝛphiri⁹/ ⁊ cete
ri. Hoc libri ab eis editi. ℔ libri de ciuitate
dei ab Augus. palā docēt. Hīc ē illa famo
sa int̄ eos distinctio de cacademonib⁹ ⁊ ka
lodemonib⁹ mal. s. et bonis spiritib⁹. Hec
est positio de exist̄tia demonū apō p̄hilo/
sophātes facilioꝛi ratōe q̄z opposita defēdi
tur/saluādo effectus q̄sdā mirabiles/q̄les
referūt histoꝛie fidedigne in q̄libet gēte ob
tigisse. q̄s oēs negare ptinacit̄ ꝓteruire est.
⁊ ciuilitatē hūanā societatēq̄z politicā dissi
pare. quā mutua fides ⁊ credulitas vnius
ad alteꝝ ꝓsonat/ꝓūgit agglutinatq̄z. Poꝛ
ro negare demōes ee. negare eos p̄limoꝛū
effectuū opatoꝛes exist̄tere/damnat apō x̄pi
anos vt erroneū ⁊ impiū/⁊ sacris lr̄is ad
uersū. Qua in re ridēdi sunt/imo dure coꝛ
rigendi q̄ theologos deridēt moꝛ vt ℈mo/
nē de demonib⁹ faciūt. moꝛ vt eis effectus
q̄sdā attribuūt/q̄si fabulosa sit eoꝝ respon
sio. Prouenit erroꝛ iste apud q̄sdaꝫ lr̄atos
tū ex defectu fidei/tū ex debilitate ⁊ infecti
one ratōis. Herūt p̄pe aīam sic occupataꝫ
circa coꝛpus/circa res sensibiles/ac earuꝫ
sollicitas curas. vel ita in causaꝝ ptic̄lariū
⁊ visibiliū p̄scrutatōe ꝓsistūt/q̄ de vniuer
salib⁹ ⁊ p̄mis entib⁹ ac spiritib⁹ nihil crede
re vel sapę/nihil tenuiter et eleuate cogita/
re p̄nt. Hoc Plato dixit maximū esse īpe/
dimentū veritatis. referre. s. oīa ad sensus.
⁊ nō auerti ab eis. Hoc idē Tull⁹. ℔ Au/
gustinus in de vera religiōe. ℔ Albertus ⁊
Buil. pisien. īmo et expientia docuer̄t. Ta
les erāt apud iudeos saducei/q̄ referēte io
sepho ⁊ hiero. negabāt spūs esse. tales ini/
mici p̄hi q̄dā(vt tullius loquit̄)tales epicu
rei et alij vitā pecudū eligentes/q̄ nihil esse
ꝓcipiūt aliud a coꝛpalib⁹ et exterīs. In q̄/
rum p̄sona loquit̄ eccl̄iastes ⁊ sapiēs Sa
piētie. ij. Ita q̄si sint incātati ⁊ dementes
nullā sibi ineſſe ratōem/nullū spm̄. nullos
effectus spūales atq̄z īuisibiles iudicare vi
dent̄. nō min⁹ errātes a nabuchodonoſoꝛ
q̄ credebat se bouē esse. ⁊ ab alijs maniac̄.
quoꝝ alią se gallos. alią murilegos opina
ti sunt. De grege taliū erat insipiēs ille qui
dixit in coꝛde suo/nō est deus. qz si ē deus
vtiq̄z est spūs. ⁊ si null⁹ est spūs null⁹ ē de⁹
Neq̄z enī ego negauero q̄sdam plerūq̄z ni/
mis leuit̄ ea demōib⁹ ascribere q̄ fieri a cau
sis materialib⁹ /naturalib⁹ rōnabili⁹ dice/
rent̄. nā multas ⁊ miras in reb⁹ sensibilib⁹
efficacias/multas ꝑtutes exist̄tere q̄s nega
uerit/ex q̄z cōbinatōne alteratōne ⁊ ꝓfigu
ratōe fiūt effectus mirabiles. sicut ex appli
catōe varia speculoꝝ. sicut ex celeri motu ⁊
iactatōe quarūdam reꝝ. sicut ex immutatō
ne diuersa imaginatiue potētie in homib⁹.
sicut ex alijs q̄dam docuer̄t ⁊ opati sunt.
q̄z opationū noticia dici pōt magica natu
ralis. de q̄ inuestigare q̄uis sepe curiosum
essz et maioꝛis boni impeditiuū. īmo et ad
erroꝛes p̄nū/non tñ est fidei nr̄e p̄riū. dum
modo p̄hia suis ꝓtēta limitib⁹ nihil īpiū/
nihil mēdosum nefariū ve miscuerit

Secundū dictū.

¶ Obſuatio ad faciendū aliquē effe/ ℣
o ctū q̄ rōnabilit̄ expectari ñ p̄t a do
miraculose opante. nec a cauſ⁹ na
turalib⁹ debz apud christianos hr̄i supſti/
tiosa et suspecta de secreto pacto īplicito vl̄
explicito cū demonib⁹. Ista ē doctrina sā/
ctoꝛū doctoꝛū /nominatim Aug. in locis
pluribus/q̄b⁹ has obſuatiōes valide ꝓdem
nauit. v. de ciui. dei. iiij. ꝓſeſ. ij. de doct. x̄pi
ana. Et recitant̄ multa in decretis. xxvi. q.
v. et. q. vij. plurib⁹ ca. Hanc ꝓsideratōz no
tauit vtiq̄z facultas theologie in mult̄ ar/
ticulis q̄s ad elucidatōem hui⁹ mat̄ie cen/
suit ꝓdēnādos. ¶Articul⁹ tercius ē tal⁹ q̄
īire pactū cū demonib⁹ tacitū vel exp̄ssum
nō sit idolatria vel idolatrie species ⁊ apo/
stasie. erroꝛ. Et intendim⁹ ee pactū īplicitū

in omni obſuatione ſupſtitioſa .cuius effectus nō debz a deo vl̄ a natura rōnabiliter expectari. ¶Porro ad ſciendū q̄d vocam⁹ pactū implicitū vl̄ explicituz cū demōib⁹. z cur iſtud vl̄ nō fiat narrabim⁹ verā fidei nr̄e traditionē. et h̄ q̄dē breuiſſime /qm̄ latior pſcrutatio aliā facultatē exigit aliū locū et actū. ¶Tradit vera fides q̄ demones nequā ſunt ſpūs hūane nature hoſtes acerrimi /ſeuiſſimi/ aſtutiſſimi. quoz violētiaz improbiſſimāq̄ tyrannidē/ ſi nō ꝓpeſceret z frenaret diuīa bonitas /de hoīb⁹ actū eēt q̄ ipi funditus depirent. Job.xli. Non eſt ptās ſup terrā que cōpareť ei. attñ su⁹ conatus omīno van⁹ ē niſi p q̄nto pmiſerit de⁹ ¶Sed cur pmittat /obſtupeſcūt inſipientes corde. Pōt tñ hoc pmitti ob alterā q̄t tuor causarū vel obſtinatoz dānationē. vl̄ ad peccantiū purgatiōem z punitōem. vel ad fideliū pbatōem z exercitatōem/ vel ad gl̄ie dei manifeſtatōem. ¶De obſtinatoruz dānatōe ſcriptū eſt in ps. Immiſit in cos indignatōes ſuas. indignatōem et irā per angelos malos. z h̄ ꝓpendit in dānatis.

¶De peccantiū purgatōe z punitōe patuit i magdalēa q̄ ſubiecta erat ſeptē demonijs q̄ carnalib⁹ vacabat vicijs ſm glo. Preterea dabanť excōicati ab initio eccl̄ie ipi ſathane corpaliter vexandi vt ſpūs ſalu⁹ fieret. Unus ex ſctis pſbr̄ magna ꝑce obtinuit a dño/ vt toz q̄reť a demone q̄tinus careret elatōe. ¶Ceterū de fideliū pbatōne et exercitatōne patuit in Job z Anthonio z paulo ſm quoſdā. cui dať eſt angel⁹ ſathane. Sicut enī neceſſe ē ſm euudē apl̄m hereſes fieri/ vt q̄ pbati ſint manifeſti fiāt. ita fiūt ad hoc illuſiōes ſil̄es miraculis .quē admodū pſpicue poſitū eſt Deutero. xiij. Temptat inq̄t vos dñs ſi ex toto corde diligatis eū. Hec cā nr̄is tēpibus magnum locū habz. ¶Deniq̄ manifeſtatio gl̄ie dei ꝑt eſſe cauſa tal̄ vexatōis ſicut in ceco nato de quo eſt hodiernū euāgeliū. patuit Joh. ix. et in legione demonū q̄ porcos intrauit et ſubmerſit. nō ad porcorū punitiōem ſed ad potētie xp̄i manifeſtatōem. ¶Amplius ꝙo neq̄ ſpūs dū ſcuire pmittiť ſeuit nō ſolum aptis viribus ſed freq̄nter aſtutis doliſ z fraudib⁹. nō tam ad pdēdū corpa /q̄ ad ſeducendū aīas. eas in idolatrie z apoſtaſie z inferni foueā dādo p̄cipites. Quāob rem excogitauit vt ſupbus vt fallax z dolo ſus. quo pacto vſurparet ſibi ab hoīb⁹ honorē diuinū/ et a vera religiōe abducere/ reperit quoſdā ex hoīb⁹ falli magis idoneos. quales ſunt oēs q̄ deo reiecto nil aliud curant. ad nihil aliud ſtudent q̄ p fas aut nefas ſua deſideria peſſima ꝓpleri. Quoruz alij ad diuitias inopes. alij ad honores vanos. alij ad infames ꝓcubit⁹. alij ad curioſitatē libidinoſam faciēdi futuros rex effectus aut alia nature ſecreta dānabiliť aſpirant. Tales cū aſpexerit demon ītēdit nūc occulte nūc apte ad obſuādū q̄dā inſtituta ſua q̄b⁹ mediātib⁹ fidē habeāt optata cō ſequi. Suadet itaq̄ has obſuatiōes fieri nō q̄ a ſeipſis habeāt efficaciā aliquā. aut q̄ p eas ipi neceſſitent. iuxta determinatōz facultatis theologie nup factā. ſz ob alterā quattuor cauſaz. Primo vt dei lex ꝑuaricetur. Scōo vt ipe demon diuino cultu z ritu veneret. Tercō vt ſpes ꝺ deo minor aut nulla habeat. Quarto vt fraus ſua minus videat. ¶De lege dei phibente talia hz expreſſe textus Leui.xix.et.xx. z Deut.xviij. z in ſanctorū opuſcul̄. In legib⁹ quoq̄ naturalib⁹ mlta p omnē modū. q̄s leges trāſgredi q̄ talib⁹ opam pſtiterit. Uñ Exod. xxij. Maleficos nō patier⁹ viuere. Colitur pterea demon p oratōes ſacrificia z thuri/ficatōes iuſſas fieri ī artib⁹ magicis. Danet ſiq̄dem ipe nequā ſpūs in pori fantaſia ſupbiſſima qua q̄ſiuit eſſe ſil̄ altiſſimo imo z extolli vult ſup oīe quod ꝺr ꝺe⁹ ſm apl̄m. Et ita verū eſt q̄ hi ritus tāto plus habēt de ſacrilega idolatria z min⁹ excuſātur q̄nto ſanctiora ſunt que in eis ad honorē demonioz impendūť. ¶Rurſus ſcit ipe ſerpens antiqu⁹ q̄ btūs vir cui⁹ ē nomen dñi ſpes eius. z nō reſpexit in vanitates z inſanias falſas. z econtra maledicti ſunt z odio habenť obſuantes vanitates ſupuacue. Quid igiť mirādū ſi talib⁹ q̄rit ipl̄icare hoīes adinuentiōib⁹ ſuis. Poſtrēo q̄ demō ſp dare q̄ꝺ pmittit neq̄ vult neq̄ pmittiť adīuenit quō cultores ſui deputarent illos defectus nō demoni. nō ſue arti. ſz ꝓpe vel negligentie vl̄ impitie/ atq̄ dicerēt /ſe nonoīa atq̄ taliter obſuaſſe qualia z qualiť iubebanť. Cōſtat quoq̄ falli citi⁹ hoīes ſub quadā boni ſpecie. et in h̄ mira z ꝓſus miſerabiľ eſt hūane cecitatis inſania. qm̄ ī hac re decē aut crebra mendacia p vnā caſualiter ſi obtigerit veritatē excuſat. vbi mille ī alia materia ꝟitates ꝓ vnico mendacio cō pto deſpiceret. ¶Deniq̄ tāta ad credendū

phibita noxia ꝛ vanã libidinẽ in tã modica fide credendoꝝ/quis nõ mirabit? Dic ẽ origo/hic finis artiũ magicaꝝ/dãnabiliũ ꝙ supstitionũ ac nefandorũ rituũ.

Tercium dictũ.

Philosophica aut medicinal' consideratio/nullaten⁹ admittere debet traditões illas supstitiosas q̃ dicũtur methodica vel emperica. quaꝝ. s. nulla p̃t ratio natural' assignari. itaꝙ scribentes ea magis insecuti sunt errorẽ vulgi aut magorũ ritus impios ꝙ medicine ratões. Et mirandũ quõ dudũ a libris medicine non iussa sunt abradi. exq̃ enĩ de rõne naturali nihil habent illa vl' innitunt' opatõi diuie ꝛ supnaturali. ꝛ ß nihil ad medicũ vt medicus est sed est theologice speculatõi remittendũ. aut innitunt' opatõi dmonis ꝛ hoc similit' nihil ad medicũ sed ad idolatre cultum. si vero dicant' fieri p̃ imutatõe ꝟtutis imaginatiue ĩ egroto/ q̃tinus fortificet' in eo spes sanatõis. aut vt cogitatio sua aliorsum diuertat' esset hic fateor aliq̃ ratio naturalis. qm̃ vim imagitiuã plurimũ tũ cõferre/tũ obesse regimini sanitatis quis nesciat? Hinc est illud vulgatũ. Imaginatõ facit casum. verũ caueat obsecro medicus ne volẽdo sanare corpus alienũ seipm̃ desipiens inficiat. Quo pacto inficiet? Animirũ p̃ mẽdacia/dũ suis patiẽtib⁹ asserit tales obſuatões efficaces esse p̃ sanitatis obtentu. quas oĩno impt̃inentes aut fabulosas aut fortassis illicitas eẽ coguoscit q̃nto rectiori fide spem in deo figendaz esse doceret qui vite habet ꝛ mortis imperiũ. Nam inculpat' ipe rex asa. ij. Paral'. xvi. q̃ in ifirmitate nõ q̃siuit dm̃m sed magis ĩ medicorũ arte cõfisus est. Quis nõ videat maioris crimis esse si q̃s in talib⁹ supstitioſ spẽ apponat? O⁹ si hec emperica ꝛ methodica supstitiosa repiant' esse ꝟtutis alicui⁹ tãto pniciosiora sunt ſm Aug. q̃nto sunt ad seducendũ validiora. Ille siq̃dem effect⁹ cũ neq̃ a miraculo vero neq̃ a causa naturali fieri cogſcat'. vt a seductoribus demonũs pueniat ꝓseq̃ns est. A seductoribus aũt fallacib⁹. a p̃e mendacij/ab hoste crudelissimo q̃d boni/quid veri/q̃d ꝓmodi speret/ tu videris. Profecto demones ꝛ si sanarẽt corpora illa sanarẽt deo irato. Quõ deo irato? quia certe necarẽt animas. ꝛ deteri⁹ tãdez varijs incõmodis suos cultores ꝛ inuocatores afficerẽt. Deniq̃ odienda esset p̃sus corporalis valitudo/que aĩe p̃cio et morte venderet'. ¶ Hec pauca si q̃s religiosa fide diligent' aduertit. nõ eũ turbabũt obiectiones ille (opinor) quib⁹ imperiti a spũ maligno turgidi obstrepere solẽt p̃ fidei pietatẽ que has oẽs supstitiones ipias dãnat execrat'q̃. ¶ Dicũt aliq̃ nõ vanã esse aut falsaz taliũ noticiã/qm̃ sua ꝟitas pbat' p̃ effectũ. quasi videlicz negare cõtendam⁹ nihil a dmonijs ꝛ suis cultoribus posse fieri dño permittente. Absit. Nos itaq̃ ꝛ magos pharaonis/ꝛ phitonissam saulis/ꝛ symonem magũ/et phitonissam ĩ actib⁹ apl'orũ/ꝛ exorcistas iudeorũ et ydola gentiũ. et futura antixp̃i portẽta nõ solũ nõ negamus ſz ea negãtes reprobamus. Sicut em̃ vera fides mereret' dotari miraculis dũ opus est ad edificatõez. Ita falsa fides portẽtis ꝛ figmẽtis in sui dãnatõez. vel alioꝝ pbatiõez demeret' illudi. ¶ Dicũt alij multã in obseruationib⁹ hmõi sctitatẽ ineſſe. tũ in orõnibus ad deũ deuotissimis. tũ in ieiunijs/in castitate ꝛ vigilijs. in thurificatõib⁹. in eu charistie etiã sumptõe. in ceteris deniq̃ religiosis obsequijs. Si plane h̄ mentis iniquitas sibi/q̃si videlz rex optimaꝝ sctissimarũq̃ nõ esse possit abusus/ q̃ꝝ neq̃or ille est ꝛ flagitiosior ꝙ aliaꝝ/q̃si p̃terea demõ talia q̃reret ad sctificationẽ. q̃ spurcissim⁹ ẽ ꝛ nõ potius ad sui adorat'onez/ad malicie sue regimẽ/ꝛ ad sacrificiũ sacrilegũ. alioq̃n nunq̃ deus/nunq̃ scti viri q̃ deo inspirãte locuti sũt. hec fieri tanta seueritate vetuissent. Nunq̃ insup theologia talib⁹ essz aduersata. cui tñ in hac re et suis pfessoribus credi debz. nõ indoctis m'liercul'. nõ ipijs idolatris. nõ hoib⁹ datis in reprobũ sensũ Quilibet enĩ ĩ sua arte sapiẽs est ꝛ ei credi debz. iuxta maximã topicã. ¶ Dicũt se rursum p̃ hec oĩa intendere obsequiũ dei ꝛ nõ diaboli Certeita idolatre ita ĩde necatores apl'oꝝ arbitrabãt' se obsequiũ p̃stare do. n⁹ pinde saluant'. Quãta q̃so est illa cecitas! dicere se fuire deo suis maxime p̃riãdo preceptis. Ceterũ q̃s q̃s relegerit has obſuationes nefandas videbit eas eque ad malos sic ad bonos effectus introductas. Propter q̃ potissime teste Aug⁹. de ciui. dei. circa mediũ/ magici in oi secta plectunt'. Illic videre ẽ impietatẽ. illic ꝟtutis ipugnationẽ/ĩ docẽdo furta ꝛ stupra fieri. in volẽdo scire tpa ꝛ momenta q̃ pat' posuit in sua

ptãte. Deniq; ꝓfigit ibi terminus operãdi
ipi diuĩe oĩpotẽtie. ꝓstituit modus q̃ q̃i cõ
pellat opari ipi diuĩe sapĩe/statuit etiaz fi
nis ipi diuĩe bonitati ⁊ clemẽtie. Hã q̃d ali
ud sonãt iste traditões. scribat ħ in perga
meno ꝟgineo. ponet in figura triangulari
cũ characteribꝫ incognitis ⁊ thurificet. sus
pendat ad collũ. fiãt ista certis horis tũc in
fra triduũ aut q̃triduũ. pueniet absq; vlla
dubitatõe effectus ille quẽ q̃rimus. imo ħ
sub piculo capitis asserit. siq̃ dẽ reuelauerit
deus eis/ipi viderit. nos scimus qm̃ reue
D latões diuĩe nõ tales sunt nec ꝓhibet deus
credere illud qõ dignat reuelare. ¶ Argunt
itez ⁊ nos in silez causam trahere saragũt.
Hõne inq̃t talia silr fiũt aut tolerant ab ec
clesia/in peregrinatõibꝫ certis in cultu ima
ginũ. in cereis aut ceris aut aq̃s bñdictis/
⁊ in exorcismis. Hõne dicit q̃tidie si nouẽ
diebꝫ ꝑdurat in hac eccl'a. si ex aq̃ illa ꝓfun
dat. aut si tali se voueat imagini. aut si ali
quid taliũ faciat. ipe mox sanabit vel opta
to potiet. Fateor abnegare nõ possumus.
multa inter xpianos simplices sub specie re
ligiõis introducta esse/q̃z sanctior eẽt omis
sio Tolerant tñ qz nequeũt funditus erui.
⁊ qz fides simpliciũ q̃q̃ minus in aliq̃bꝫ
bñ sapiat. regulat tñ ⁊ q̃dammõ rectificat
saluaturq; i fide maiorꝫ. quã fidez generali
salte intentõe in oĩbꝫ suis obseruatiõibꝫ ꝓ
supponũt si pie ⁊ humiliter ħ est xpiane sapi
unt. ⁊ si ad oñsam veritatis normã obedi
re pati sunt. Hec aũt est intẽtio. vt talia sus
cipiant aut fiãt nõ tanq̃ necessario efficaci
a. aut tanq̃ spes ꝓncipalis in talibꝫ posi
ta sit deo postposito. ſz q̃ pietas fidei ꝓ ista
nutrit ⁊ auget ⁊ exaudiri meret. Secꝰ vbi
fides ledit ⁊ diuĩa lex violat. Vane igit et
pterue sumit in hac re vel exemplũ vel ar
gumentũ. ex his q̃ vulgus indoctũ ñ q̃ ce
tus theologorꝫ ⁊ sapiẽtũ docet obstuatq;.
Quid mirũ si theologia et fides corrupto
res quosdã patiat vt hereticos ⁊ supstitio
sos vt temerarios assertores. qñ ⁊ medici
na ⁊ phĩa et astrologia vera/et oĩs deniq;
ars ⁊ sciẽtia pati aliq̃d tale cognoscat/sed
A fundamentũ stabile stat. ¶ Tandẽ oppositi
onẽ suam ꝓuertũt alĩ in q̃relam dicẽtes.
Ecce talis infirmꝰ est in grandẽ et luctuo
sam totius gentꝭ vnius ꝑditõez. ipe despe
rat a medicis. Cur nõ inq̃unt ꝓ supstitio
sa curabit ꝑstim si ꝓ supstitiosa ꝓsumit in
egritudine teneri ⁊ ꝓ similia ꝓmittit libera
ri? Nonne vana vanis/sicut clauũ clauo li
cet repellere? Nonne sanitas et auxiliũ vn
decunq; q̃ri possunt/sicut ab herbis ita a
ꝟbis ⁊ a virtute spiritũ. sicut a virtute la
pidũ vel corporꝫ? Cur postremo ꝓhibebit
aliq̃s cogere demonẽ ad obsequendũ sibi
i bonis/qñ sanctorũ plimos vt anthidiuz
archiepm bisontinũ/⁊ exorcistas alios ita
fecisse ꝓmendant historie? Rñdebim⁹ ad ħ
dicentes ꝓmo ad vltimũ q̃ demões pñt ⁊
licite possunt ꝓ deũ et sctos eius ad hoc i
spiratos et electos cogi ad pstandũ huma
na q̃dam obsequa. Ita enĩ recta fides tenet
fecisse christũ et moysen et raphaelẽ ange
lũ/⁊ dauid rspectu saulis/⁊ sctos q̃si inũe
ros demoniacorꝫ. imo ⁊ Salomonẽ
⁊ quosdã exorcistas iudeorꝫ. sic egisse vide
tur sẽsisse Joseph⁹/ q̃q̃ de salomõe q̃ p⁹/
modũ idolatra fuit magꝭ dubia sit smĩa/an
videlz de peccato in peccatũ. de errore ido
latrie in errorẽ magicaꝝ artiũ delapsus ex
titerit. an deo reuelãte dũ bonus erat talia
cognouerit. Altero si coactio demõis alit
expectet q̃z ꝓ miraculũ do ꝭ specialit coope
rante. istud falso credit et piculose queritur
Falso q̃dem ꝓpter libertatẽ demonibꝫ insi
tam. que nec ab istis corpalibꝫ q̃bus perfe
ctior est. nec a carminibꝫ cogit. Jstud aũt
piculose querit. quia hostꝭ est dolosissim⁹.
⁊ nunc fingit se cõpelli ꝓ tales ritus ipios
quib⁹ honorari querit ⁊ alas pdere. Hũc
ppletis rñsis inuoluit sentẽtias vt Tulli⁹
loquit ⁊ historie testant/nunc semitas tor
tuosas sue fraudis mille modis tegit. Ho
bis ꝓpter hoc interdicta est societas sua ne
queramus ab eo veritatẽ q̃ mendaz est. sic
christus et apl'i eius paul⁹/ipm etiã vera
loquentẽ obmutescere ꝑceperũt. Non spe
remus insup ꝓspiratem ab eo q̃ hostis est.
nec pactũ ineamus cũ eo q̃ infidus est. nec
ꝓsortiũ cũ excõmunicato. nec fidez pdito
ri pfido adhibeam⁹. Fefellit reuera oñs ⁊
fallet/quos sibi aut institutis suis deditos
inuenerit. Historias hec docẽtes qz innũe
re sunt nõ numeram⁹/de Juliano aposta
ta. de zoroaste ꝓmo inuẽtore magice artis.
de nectanabo ⁊ ceterꝭ absq; numero. ¶ Af
firmamus ꝓsequnter cũ apl'o q̃ nõ sũt faci
enda mala vt bona eueniãt. Hõ igit sunt
maleficia maleficijs repellẽda. Aliter sape
est ꝓtra fidem desipe. Supest igit in omi
nra necessitate sentire cũ Josaphat rege et
deo dicere. Cũ ignorem⁹ q̃d agere dẽam⁹

hoc solū habemus residui vt oculos nr̄os dirigamus ad te. Tēptet via natural rōis z prudentie et artis q̄ntū sciuerim⁹. Hoc vocat facere qđ in se ē ne videat tēptari deus. qua via naturali deficiēte solū restat in dei mīficordia refugiū. Hec aūt misericordia nō superstitiosis obseruatiōib⁹ sz pȳs obsecratiōib⁹. nō demonū inuocatiōib⁹ sz vite emēdatōe. nō p hoīes reprobos sz ꝓbatos ꝓparat. Si demū volum⁹ mutare sententiā suā/nr̄am in meli⁹ mutem⁹ vitā ¶Cetera si pmittēte iusto dei iudicio licz occulto. fiant in aliquo vexatōnes z īmissiōes p angelos malos mediātib⁹ pactꝫ quorūdā sacrilegoꝝ cū demōib⁹/vt p inuultuatōes/ p fascinatiōes aut carminatōes .q̄q̄ de se prius ad hec inefficaces. Dicit vnus doctor talia si repiant posse destrui. q̄b⁹ amotis z dissipatꝫ neq̄ spūs dissipare poterit a vexatōe ad ħ vt pactū suū ꝯuare z artē suam ꝓfirmare videatur. aut q̄ bōa fides destruentiū opa hec diaboli sic mereat exaudiri. Ita egit philippus quondā rex frācorū de imagine quadā cerea quā dicebāt baptizatā z execratā talit noīe suo q̄ ea ꝺstructa ipe rex morer̄. Et videbim⁹ inq̄t pi⁹ rex fide plenus/si potētior erit demon ad pdendū me q̄q̄ de⁹ ad saluādū. z hec dicēs cerā piecit in ignē. Ita ꝓcipe eos arbitror q̄ dicūt vana vanis eē refellēda. z q̄ ñ maleficīs ꝓtra maleficia liceat abuti. sz hūanā rursus impatiētiā adire videor. ¶Obsecrauimus inq̄t deū nec exaudit. ieiunauimus pegrinatōes mltas fecim⁹ z pcessiōes. nec attendit. sic murmur resonat/sic q̄rimonia quasi gens q̄ fecerit iusticiā. et q̄si pp̄lus q̄ nō auersus fuerit a deo suo. sic erecta cerui ce deū suis petitōib⁹ oīb⁹ volūt esse obnoxiū. cū tñ verissime sint pp̄lꝰ q̄ labȳs suis deū honorat (vtinā z ħ inuenirer̄. nec veri⁹ diceret ħ blasphemat) cor autē eoꝝ lōgeē a deo. Lōticescat hec obstinatio diabolica frendēs z tabescēs ꝺ diuinā puidentiā/q̄n potius patiēter expectem⁹ nō pfigētes terminū diuine misc̄die/iuxta ꝓsiliū sctē Judith. Nos in deū toties deliq̄mus z ī oēz iusticiā/īmo ī omnē creaturā suā/ cur non tolerabimus flagella pȳ pris Nos filȳ ne quā dū p filios cliētes etiā reprobos placuerit nos punire/durū sane ē ꝺ stimulum z talē stimulū dei calcitrare p impatiētiam q̄ duplici cuspide mortis ī aīa et corpe recalcitrātes ferīunt. ¶Hec interim de tota collatōe p medicis añdicta libuit excerpe. ¶Placuit insup determinatōem sacre facl̄tatis theologie/cuius mētio facta est huic opusculo ꝓnectere q̄ ad dictorū firmitatē etiā nō mediocrit vtilē iudicaui. ¶Datum p copiam sub signo z subscriptōne mei notarij publici subscripti.

¶Nuersis ortho ꝑ

v doxe fidei zelatoribꝫ cācellari⁹ eccl̄e pis. z facultas theologie ī alma vniuersitate parisien. mr̄e nr̄a/ cū integro diuini cultus honore spem habere in dño /ac ī vanitates z insanias falsas ñ respicere. Ex antiq̄s latebris emergēs nouiter erroris feda colluuio/recogitare ꝓmonuit q̄ plerunq̄ vitas catholica apud studiosos in sacrīs aptissima ē/que ceteros latet. nimirum cū hoc ꝑpriū habet oīs ars manifestā esse exercitatis in ea. sic q̄ exīde ꝓsurget illa maxima. Cuilibꝫ in sua arte pito credendū est Hic ē Orat̄ianū illud qđ Hiero. ad paulinū scribēs assumit. Quod medicoꝝ est pmittūt medici tractant fabrilia fabri. Accedit ad hec in sacris lr̄is aliud speciale /qđ nec expientia nec sensu ꝓstāt vt alie artes. nec p̄nt oculis circūuolutis nube viciorū facile deph̄ēdi. excecauit eī eos malicia eorū. Alit siq̄dē apl's q̄ ppt auaricia mlti errauerūt a fide. ꝑterea ñ irratōnabilit̄ idolorū fuitus ab eodē noīat. Alij ꝑter ingtitudinē/qui cū cognouissent deū nō sic deuz gl'ificauerūt/in omnē idolatrie impietatez sicut idem ꝓmemorat/corruerūt. Porro salomonē ad idola/et didonē ad magicas artes ptraxit effrena voluptas. Alios ad ħ ipm intorsit supba curiositas/inuestigādo rūq̄ occultorū dira cupido. Alios postremo misera timiditas. tota ex crastino pendens/in obseruatōes superstitiosissimas impiasq̄ depulit. quēadmodū apd Lucanū de filio Pōpei magni/z apud historicos ꝺ pluribꝫ notatū est. ita fit vt recedens pctōr a deo/declinet in vanitates z insanias falsas. z ad eū qui pater ē mēdacij. tandē imprudēter palā apostasiādo se ꝑuertat. Sic saul a dño derelictus phytonissaz cui pus aduersabat ꝓsuluit. sic Ochozyas deo isr̄l spreto/misit ad ꝓsulendū deū acharon. sic deniq̄ oēs eos/q̄ fide velope absq̄ deo vero sunt/vt a deo falso ludificent necesse est. ¶Hāc igit nephariā pestiferā mōstriferā/q̄ insaniaꝝ falsaꝝ cū suis hereslb⁹ abomi-

natõem pl⁹ solito nostra etate cernẽtes invaluisse/ ne forsã christianissimũ regnum qđ olim caruit mõstro /ꝛ deo ꝓtegente carebit/ inficere valeat tã horrẽde impietatis ꝛ pniciosissime cõtagionis monstrũ. cupientes totis conatibꝫ obuiare. Memores ĩ sup nostre pfessiõis pioꝫ legis zelo succẽsi paucos ad hãc rem articl'os dãnatõnis cauterio. ne deinceps fallãt incogniti/ notare decreuimus. Rememorãtes int' cetera ĩ numera dictũ illđ sapiẽtissimi doctorꝭ Augustini de supstitioꝭ obꝟuatõibꝫ/ qꝫ q̃ talibus credũt/ aut ad eorũ domũ eũtes /aut suis domibꝫ introducũt/ aut interrogãt sciant se fidem christianã ꝛ baptismũ ꝑuaricasse. et paganũ ꝛ apostatã. i. retro abeũtẽ. ꝛ dei inimicũ et irã dei ꝑ̃ iter in eternũ incurrisse. nisi q̃s eccl'iastica penitẽtia emendatus deo recõciliet. hec ille. ¶ Hecꝫ tũ intentio nr̃a est in aliquo derogare q̃buscũqꝫ licitis ꝛ veris traditõibꝫ/ scientijs ꝛ artibꝫ. sed insanos errores ꝛ sacrilegos ĩsipientiũ ꝛ ritus ferales ꝓ quanto fidẽ orthodoxaꝫ ꝛ religionẽ christianã ledũt/ ꝓtaminãt inficiũt/ radicitus q̃tũ fas nobis est extirpare satagim⁹ ꝛ honorẽ suũ sincere relinquere veritatis.

Q Est aũt primus articulus. Q, ꝓ artes magicas ꝛ maleficia et ĩuocatiões nefarias q̃rere familiaritates et amicicias ꝛ auxilia demonũ nõ sit idolatra Error. qm̃ demon aduersarius ꝛ ꝑtinax ꝛ implacabilis dei et hoĩs iudicat. Hec ẽ honoris vel dominij cuiuscũqꝫ vere seu ꝑticipatiue vel aptitudinal'ꝛ susceptiu⁹. vt alie creature rõnales nõ damnate. nec ĩ signo ad placitũ instituto/ vt sint imagines ꝛ tẽpla ĩ ipis honorat. Articul⁹. ij ¶ Q, dare vl' offerre vel pmittere demonibꝫ q̃lẽcunqꝫ rem. vt adimpleat desideriũ hoĩs. aut ĩ honorẽ eorũ aliq̃d osculari vl' portare/ non sit idolatria. Error. Articulus. iij. ¶ Q, inire pactũ cũ demonibꝫ tacitũ vel exp̃ssuꝫ nõ sit idolatria vel species idolatrie ꝛ apostasie. Error. Et intendim⁹ pactũ esse ipl'icitũ in om̃i obseruatõe supstitiosa. cui⁹ effectus nõ debet a deo vl' natura rationabilit' expectari. Articul⁹. iiij. ¶ Q, ꝑ artes magicas demones in lapidibꝫ. anul' speculis aut imaginibꝫ noĩe eorũ ꝓsecratis vel potius execratis includere cogere vel arrare. vl' eas velle vinificare ñ sit idolatria. Error

Articulus. v. ¶ Q, licitũ sit magicis/ artibus vl' alijs q̃buscunqꝫ supstitõibꝫ a deo aut ab eccl'ia ꝓhibitis aliq̃ facere ꝑ q̃cũqꝫ bono fine. Error. qꝫ ꝼm apl'm. Hõ sunt facienda mala vt bona eueniãt. Articul⁹. vi ¶ Q, licitũ sit etiã pmittẽdũ maleficia maleficijs repellere. Error. Articulus. vij. ¶ Q, aliqs cum aliq̃ possit dispensare in q̃cunqꝫ casu. vt licite talibꝫ vtat. Error.

Articulus viij. ¶ Q, artes magice et similes supstitões et eaꝝ obꝟuatões sint ab eccl'ia irrõnabilit' ꝓhibite. Error. Articulus. ix. ¶ Q, deus ꝑ artes magicas et maleficia inducat demones ꝓpellere suis invocatoribꝫ obedire. Error. Articulus. x. ¶ Q, thurificatões et suffumigatões q̃ fiunt ĩ taliũ artiũ et maleficioꝝ exercitio sunt ad honorez dei et ei placeant Error et blasphemia. qm̃ de⁹ al's non ꝓhiberet vl' puniret. Articulus xi. ¶ Q, talibus et taliter vti nõ est sacrificiũ seu ĩmolare demonibꝫ /et ex ꝓseqnti damnabiliter idolatrare. Error. Articulus xij. ¶ Q, verba sancta et orõões q̃dã deuote et ieiunia et balneatiões/ ꝛ ꝑtinẽtia corꝑalis in pueris ꝛ alijs/ ꝛ missaꝝ celebratio et alia opa de genere bonorũ que fiunt ꝑ exercendo hmõi artes excusent eos a malo et nõ potius accusent. Error. Hã per talia sacre res. ĩmo ipe deus ĩ eucharistia de monibꝫ tẽptat' ĩmolari. ꝛ ꝑ̃ ꝑcurat demon. quia vult ĩ ꝑ̃ honorari sil' altissimo. vl' ad fraudes suas occultãdas. vel vt simplices illaqueat facili⁹ et damnabili⁹ ꝑdat. Articulus xiij. ¶ Q, sancti ꝓphete et alij ꝑ tales artes habuerũt suas ꝓphetias ꝛ miracula fecerint aut demones expulerint. Error ꝛ blasphemia. Articulus xiiij. ¶ Q, possibile est ꝑ tales artes cogere liberũ hominis arbitriũ ad voluntatẽ siue ꝺsideriũ alterius Error. et conari facere est impiuꝫ ꝛ nepharium. Articulus xv. ¶ Q, iõ artes p̃fate bone sunt et a deo q̃ licet eas obꝟuare. quia ꝑ eas quãdoqꝫ vel sepe euenit sicut vtẽtes eis querũt vel p̃dicũt vel qꝫ bonũ q̃nqꝫ ꝓuenit ex eis. Error. Articul⁹ xvi. ¶ Q, ꝑ tales artes demões veraciter cogunt et compellunt et non potius ita se cogi fingunt ad seducẽdos hoĩes. Error. Articulus xvij. ¶ Q, ꝑ tales artes et ritus impios. ꝑ sortilegia. ꝑ carminatões ꝑ invocatões demonũ. ꝑ q̃sdam inuultuatões. et alia maleficia. nullus vnqꝫ effect⁹ ministerio demonũ subsequtur. Error. Hã

talia qñq; ꝑmittit deus cõtingere vt patu/
it in magꝫ pharaõis ⁊ alibi pluries /vl' ad
ꝓbationem fideliũ /sicut habet Deut. xiij.
vel in quorũdã hominũ dignã flagellatio
nẽ. vel qꝛ abutẽtes seu ꝯsulentes ꝓpt malã
fidẽ aut alia pctã nefaria dati sũt in repro
bum sensum. ⁊ demerẽt sic illudi ¶ Articu
lus xviij. ¶ Q; boni angeli includant in
lapidib; et consecrẽt imagies vel vestimẽ/
ta. aut alia faciãt q̃ in istis artib; continẽt.
Error et blasphemia. ¶ Articulus. xix.
¶ Q; sanguis vpupe vel hedi vel alterius
aĩalis vel ꝑgamenũ virgineũ aut coriũ le
onis et similia. habeant efficaciã ad cogen
dos vel repellẽdos demones mĩsterio hu/
iusmodi artium. Error ¶ Articulus. xx.
¶ Q; imagines de ere vel de plũbo vel au/
ro vel de cera alba vel rubea vl' de alia ma
teria baptizate ⁊ exorcizate/ꝯsecrate sed po
tius execrate ꝑm ꝑdictas artes et sub die/
bus certis habeãt ꝟtutes mirabiles q̃ in
libris taliũ artiũ recitant. Error in fide. in
ph̃ia naturali/et astrologia vera ¶ Articu
lus xxi. ¶ Q; vti talib; et fidem dare nõ
sit idolatria ⁊ infidelitas. Error. ¶ Articu
lus xxij. ¶ Q; aliq̃ demones boni sũt. ali
q̃ benigni. alij om̃ia sciẽtes. alij nec saluati
nec dãnati. Error. ¶ Articul⁹ xxiij. ¶ Q;
fumigatiões que fiunt in hmõi opatõnib;
ꝯuertunt in spũs. aut ꝙ sint debite eis. Er
ror. ¶ Articulus xxiiij. ¶ Q; vnus demõ
sit rex orientis/et ꝑꝑtim suo merito. ali⁹ oc
cidẽtꝫ. ali⁹ septẽtriõis. ali⁹ meridiei. Error
¶ Articul⁹ xxv. ¶ Q; intelligẽtia motrix
celi influit in aĩam rõnalẽ sicut corpus celi
in corpus hũanũ. Error ¶ Articul⁹ xxvi
¶ Q; cogitatõnes nr̃e intellectuales et vo/
litiones interiores ĩmediate causent a celo
⁊ ꝙ ꝑ aliquã traditõem magicã/ tales pñt
sciri. et ꝑ illam de eis certitudinalit iudica
re sit licitũ. Error ¶ Articul⁹ xxvij. ¶ Q;
ꝑ quascunq; artes magicas possum⁹ ꝺue
nire ad visionẽ diuĩe essentie vel sanctoruꝫ
spirituum. Error. ¶ Acta sunt hec ⁊ post
maturã crebramq; inter nos ⁊ deputatos
nostros examĩationẽ cõclusa in nostra cõ/
gregatõne generali Parisius apud sanctũ
maturinũ de mane sup hoc specialiter re/
quisitos. Anno dñi. M. cccc. xviij. die. xix
mensis septẽbris. In cuius rei testimoniũ
sigillũ dicte facultatꝫ ꝑsentib; lr̃is duxim⁹
apponendum.

¶ Finit

Incipiũt propositi

ones venerabilis cancellarij parisieñ. Jo/
hãnis ꝺ gersõ sup assertõib; fr̃is Matthei
grabon ordinis ꝑdicatorũ in cõcilio Con
stantieñ. in causa fidei de vera religiõe ⁊ ꝑ/
fectiõe. Quib; ꝓpositõib; tredecim docto
res maiores/q̃s ꝓtunc mũdus habuit in
theologia de diuersis vniuersitatib; ꝯ ꝑdi
ctas assertões adheserũt.

Reuerendissimo in christo patri S
ac dño ꝑstantissimo dño Anto
nio cardinali veronensi Johan
nes cancellari⁹ parisieñ. hũiliter
obedire. Reuerẽdissime pr̃sup scedula per
reuerẽdissimã pr̃nitatem vr̃am ex ꝯmissi/
one domini nr̃i mihi trãsmissa rñdeo ꝯfor
miter ad rñsionẽ reuerẽdissimi pr̃is ac dñi
mei ac ꝑceptorꝫ ꝑcipui dñi cardinal' came
raceñ. quam rñsionẽ in scriptis ego vidi. ⁊
huic adhereo/ꝑatus si op⁹ fuerit ad decla/
ratõem nõ veriorẽ sed forte latiorẽ. Scri/
ptũ Cõstãtie ꝓpa manu die tercia aprilis
Anni millesimi q̃drĩgẽtesimi ꝺcimioctaui

De elucidatõem

A veritatis ⁊ ad obediẽtie meritũ sex
ꝓpositões seq̃ntes cũ totidẽ corol
larijs offerunt vobis reuerẽdissimo patri
dño cardinali veroneñ. iudici in hac ꝑte ꝑ
me Johãnem cancellariũ Parisieñ.

Prima propositio

¶ Sola religio christiana est ꝓpe vere ⁊ an
thonomatice dicẽda religio /quã christus
obꝑuauit ꝑfectissimo et sũmo modo. Pa/
tet ꝑma pars. qꝛ extra religionẽ xp̃ianã nõ
est salus. Scꝺam ꝑtẽ nullus ꝑt negare xp̃i
anus. quia sicut eã christ⁹ docuit ĩ euange
lio sic ⁊ fecit. qꝛ cepit facere et docere.
¶ Propositio secũda ¶ Religio christiana
nõ obligat ad obseruantiã consiliorũ neq;
cum voto neq; sine voto. patet quia iã non
essent consilia sed ꝑcepta.
¶ Propositio tercia. ¶ Religio xp̃iana ꝑt
absq; voto obligãte ad ꝯsilia ꝑfecte/ĩmo ꝑ
fectissime obꝑuari. Patet de xp̃o q̃ nõ legit
vouisse ꝯsilia. qui fuit tñ sue legis ꝑfectissi
mus obseruator. Patet insup de apostolis
⁊ discipulis ⁊ christianis in ꝑmitiua eccle/
sia quorũ multi erãt vxorati/multi possessi
ones habuerũt. quidã in cõmuni. quidã ĩ
ꝓprio. multi subijciebant solis ꝑlatis suis

xpis ⁊ curatis. Constat itaq; q nō erāt de religionib⁹ Basilij vel Augustini. q nōdū fuerant instituti. vel p eccl'iam approbate. nec talib⁹ regulis subdebant.

¶ Propositio. iiij. Religio xpiana nō requirit ad pfectionē sui obseruatōez/tā in p̄ceptis/q̄ in p̄silijs. q supaddatur alia religio. q̄les dicunt obseruationes institute p̄ sanctos Basilium ⁊ Augustinum ⁊c. ⁊ q̄les Anselmus vocat religiones facticias/ patet ex precedentibus.

¶ Propositio. v. Religiones hmōi facticie satis improp̄e ⁊ abusiue ⁊ forsan arrogāter dicte sūt status pfectiōis. patet/quia stat hoies impfectissimos tales religiones pfiteri. sic notat Aug⁹. q nō peiores reperit q̄s eos q̄ in hmōi religionib⁹ defecerūt. Sz aliūde declarat hec abusio vel vsurpatio noīs. q⁹ p̄m illos q̄ nouiter post sāctos doctores vsi sunt tali vocabl'o stat⁹ pfectionis. ille status nō dicit apud religiosos pfectionē habitā vel acq̄sitā. sicut est de statu p̄latoꝝ/ꝫ tm̄mō dicit pfectōnez acq̄rendam. Constat aūt q pfectio acq̄rēda non est iam acq̄sita. Et ideo melius nominaret vie q̄dam vel instr̄a seu dispositōes ad pfectionē acq̄rendā. q̄s diceret status pfectionis. īmo ⁊ sicut hmōi status sic dictus/dirigit ⁊ iuuat q̄sdā ad pfectionē obs̄uatōem vere religiōis xpiane. sic ⁊ m'tos īpedit at q̄s p̄cipitat q̄s tuti⁹ fuerat i sec'o remāsisse. q⁹ displicet deo stulta ⁊ īfidel' pmissio. q̄. s. vel indiscrete sumit. vel nō obseruat.

¶ Propositio. vi. Religio xpiana pfectius p̄t ⁊ dz obs̄uari a papa cardinalib⁹ et p̄latis/etiaz si nullo voto sint astricti vltra legē dei. q̄s simplices religionū factitiaꝝ. p fessores. patet/quia sunt in statu perfectionis exercende.

Primū corollariuz.

Sequit p̄mo q acceptio religionis sicut frat matthe⁹ iacobita describit in scōa acceptōne vbi vult declarare q̄d est p̄p̄e ⁊ antonomatice religio. ē nedū stulta ⁊ insana. sed ⁊ hereticalis blasphema qñ dicit sic. Alio mō inq̄t accipit̄ ꝫ nomē religio p̄m q a religādo dicit̄ put hō obligat se ad ea q̄ pertinent essentialit̄ ad statū pfectōis. ⁊ illo mō dicit̄ anthonomatice tm̄ de illis/q̄ sunt in aliq̄ de approbatis regulis p̄p̄e dictis p fessi/cuiusmōi sūt Augustini Basilij/Bñdicti/Frāciſci ⁊c. Patet corollariū ex p̄cedentib⁹ deducendo ad hoc incōueniēs q xp̄s et papa et p̄lati nō obs̄uauerūt vel obseruāt eēntialiter statū pfectōis. q⁹. s. nō p fessi sunt regulas p̄dictas. īmo nec deberēt dici de vera religione nisi īpropr̄ie ⁊ analogice p̄ p̄mā ꝓpositōez q̄ solide fundata est Nec ē credibile q Aug. et sctūs Tho. hoc somniauerūt. Uñ ⁊ si possint ī religiōe xp̄iana assignari duo modi viuēdi/secl'ariuz videlicz ⁊ illoꝝ q̄ pfitent religiōes factici as q̄s cōis vsus r̄ligiosos appellat. Nō tñ ita distinguūt isti modi q̄n m'lta q̄ ꝓueniunt talib⁹ r̄ligios ꝓueniūt ⁊ q̄ēire possint vere ⁊ meritorie m'tꝫ secl'aribus īmo ⁊ pfectius /sic patz de p̄latis q̄ sunt ī statu pfectōis exercēde tā maiores q̄s minores sic sunt curati. put multi tenent p̄ sctm̄ Tho.

¶ Secundū corollariū Sequit scōo q extra religiōes facticias p̄t aliq̄s cū voto simplici vl' sine voto xp̄ianā religiōem ī suis p̄ceptis ⁊ p̄silijs pfecte obs̄uare. Et dicere q tale votū simplex si fieret essz nullus ⁊ p nō voto deberet ꝓputari. ē aptissim⁹ error ⁊ insanus. sic tñ iste frater ponit circa finem. ⁊ in fine sui scripti vltimi.

¶ Corollariū terciū Sequit̄ tercio q to ✠ ta doctrina fratris isti⁹ innitit̄ stulte ⁊ insane fantasie/īmo et blasphemie. Propt̄ea ñ est mirādū si ꝫ incōuenienti dato m'ta posuerit ⁊ deducere conatus ē. vt q implicet p̄dictōem aliquē de sec'o s̄uare p̄silij pauptatis vl' castitatis ⁊ obediētie/īmo q hoc esset mortale peccatū extra religiōes facticias. quas solus vocat veras religiōes. et q papa nō possz dispēsare q aliq̄s in seculo sic obs̄uaret cōsilij pauptatis ⁊c. Et q dicens oppositū est hereticus. nec valet rō sua q si sec'arꝫ voueret pauptatē ageret cōtra illud p̄ceptū Non occides. q̄m multis modis possz sec'arꝫ sic et r̄ligiosus viuere decēter ⁊ sufficiēt ī cōi sine ꝓp̄o. īmo et nihil hñdo nisi labores manuū suaꝝ. Pōt etiam aliq̄s de sec'o sicut ꝓfitet ⁊ verū est vouere solēniter castitatē. ptz in sacerdotibus Cur nō sil'z vouere possz obediētiam p̄lato suo sec'ari ⁊ cū secularib⁹ viuere in ꝓmūi

¶ Corollariū q̄rtū. Sequit̄ q̄rto q fautores ⁊ defensores isti⁹ fratris sunt arcēdi seu repellēdi. et nisi desistere voluerint ḡuit̄ puniēdi. ita tñ q ñ laxet nimia licentia ad defensionē begardorū et beguttarū si repiantur effrenes et discholi/⁊ scādalosi ī suis

obfuatõibus pſertim in contẽptũ platoꝝ suoꝝ secularitũ ꝛ curatoꝝ/iuxta mentem decretaliũ/contra tales editarũ

¶ Corollariũ ãntũ Sequtur ãnto q dominus nr papa q̃ secularis est ꝛ sil'r sui cardinales ꝛ plati tã maiores q̃ minores ꝺ seculo debent celerit et vehemẽter opam dare q talis doctrina pestifera ac blasphema atq; iniurioſa eis extirpet iudicialit ꝛ publice/ne serpat in maiorẽ pniciem.

¶ Corollariũ sextũ Sequit sexto q si autor talis doctrine cũ suis fautoribꝫ inuenitur ptinax ꝛ arrogãs/et a lõgo tpe tam ꝺ platum suũ q̃ mgr̃os ꝛ doctores.tã in verbis q̃ in scriptis debet sic attestari q ñ habeat facultatẽ reddendi ꝛ deteriora ppetrãdi.sicut iam dicit hoc pluries feciſſe r̃cedẽdo.s.a plato suo ꝛ iudice/et ꝑseq̃nter sel'ab hoc cõcilio. Alia sunt de validis medicãtibus/et de actõne cõtra iura canonica q dimitto.

Sequitur tenor responsiõis dñi cardinal' cameracen.de qua supra.

y

Reuerẽdissime pr̃ et dñe Sup scedula papyrea sigillo vestro sigillata mihi ad instigatoris instãtiã in q̃dã causa fidei respondeo deliberatõnez meã istã esse p p̃senti. Q̃ coꝝ reuerẽdissima paternitate vestra ꝓuocent theologi q̃ sunt in b̃ sacro cõcilio/quibꝫ ꝓponat materia/vt ꝓmũicatis inuicẽ ꝓmũi deliberationeſine ptẽtõe dicat tandẽ vnuſq;q̃ ī publico id qd̃ sibi videbit ꝓfore ad sacram scripturã. Et illic ego in fauorẽ fidei volo libenter interesse. Non enī dz talis materia in tenebris vl' pticl'arit terminari.sed cõit ꝛ in luce/vt q̃libet qui interierit possit vl' docere vel doceri dum se mutuo q̃libz intelliget. Et talẽ modũ fuari in hoc concilio in cauſis fidei mihi ꝓmittis.ꝛ nihilomin⁹ qz nescio si occurrerit occasio q non possem ītereſſe in conuocatõe p̃missa/dico qd̃ mihi occurrit vt sequit. ¶ Propositões siue conclusiones sup q̃bꝫ fit inq̃sitio habẽt fũdamentũ prime conclusiõis principale qd̃ ẽ erroneũ.repugnãs nedũ rõni theologice ꝛ morali ſz etiã obfuatõi p̃mitiue eccl'ie que scribit Actuũ.iiij.vbi sic in forma dicitur Multitudis aũt credentiũ erat coꝝ vnũ ꝛ aia vna.nec q̃sq; eoꝝ q̃ possidebat aliq̃d suum esse diccbat.sed nec q̃sq; egens erat ītter illos ꝛc. Constat itaq; q in illa ꝓgregatõe p̃mitiua fuerũt ml'ti vxorati. ꝛ alij diuersarũ ꝓditionũ secl'ares.q̃.s.nõ erãt astricti p votũ ad tria ꝓsilia euãgelica castitat obedientie ꝛ pauptatis.quẽadmodũ sunt professi religionũ p btm̃ Basiliũ Bñdictũ et Aug.ac sil'es introductꝝ.q̃s iste ponens hmõi ꝓclusiões appellat veras religiones tanq̃ extra illas nõ sit vera religio.qd̃ falsũ ẽ.imo hereticũ si sic p p̃cisionẽ intelligatur. Q̃m x̃piana vera est religio etiã apud secl'ares.vt Jacobꝫ ī canonica sua notãter exp̃ssit. Sũt p̃terea ī dictis ꝓpositõibꝫ ml'te clausule appposite vltra p̃dictũ p̃ncipalẽ fundamentalẽ errorẽ. Q̃ secl'ares nõ p̃nt viuere sine pp̃o/q̃ ptinet magnã temeritatem scãdalũ atq; pteruiã.et q̃ possent singillatim reprobari.vt q dicere oppositum illi⁹ qd̃ aliq̃ ꝓclusiões sue ptinent sit hereticũ.q sit implicãs p̃dictõem.q sit peccatũ mortale q omis faciẽs ptra iura canonica peccat mortal'r.et ita de sil'ibꝫ. Est igit deliberatio mea q pp̃ē ista ꝛ sil'ia q̃ tractatus vel libellus a q̃ sunt extracte conclusiones seu positões antedicte ptinet dãnãdus est vt errone⁹ ꝛ temerarius ꝛ scãdalosus.ꝛ vt dogma falsum sacre scripture p̃iũ. ꝛ p conseqns q tractatus est heretical' ꝛ igni tradendus. Ceterũ ꝺ ꝓpositore tractatus deliberẽt dñi iuriste /istis attentis q̃d agẽdũ. In testimoniũ p̃missoꝝ pp̃a manu subscripſi vester tot⁹ Petr⁹ cardinal' cameracen̄.

¶ Finit

Sequunt ꝓclusiões ffris Matthei grabon ordis p̃dicatoꝝ/in sacro concilio Constañ. oblate ad examinandũ/ꝑ quas cancellari⁹ parisien.ꝓpositiones scripsit supra

Beatissime pater exponit sctitati vr̃e ex pte vr̃i ꝺuoti oratoꝝ ffris matthei grabon cõuent⁹ wysmarien.puicie saxonie ordis p̃dicatoꝝ/ac merkburgen.dyoc.Qd̃ cũ lectoꝝ ipe exñs ī conuentu groningen.dioc.traiecẽt.dicte puicie ꝛ ordis videret q̃plures psonas sex⁹ vtriusq; noue religiõis habitũ assumẽtes ꝛ cõuenticl'a faciẽtes.nullũ habitũ approbatuz pfitẽtes.statuẽtesq; sibꝫ ꝑpis superiores p libitu volũtatis.et sub simulata deuotõne populũ attrahentes.et multa ꝓtra vitatẽ sacre

scripture ac sacros canones attẽptãtes. et de elemosynis christifideliũ domos sũptuosas ad modũ monasteriorũ regulariũ edificãtes. ꝛ seinuicẽ in eis ĩcludẽtes cũ obseruatõe q̃rũdã rituũ mime p eccl'iam approbatorũ. Cepit sup ꝟ apud semetipm ardenter cogitare. ꝛ an ꝟ stantibꝫ regul' fidei ꝛ sacris canõibꝫ eccl'ia dissimulare deberꝫ. Reuoluẽsq; diligenti⁹ sacre scripture sctõrũq; doctorũ libros et sacros canões q̃sdã conclusiões reprobãtes illorũ modũ viuẽdi extraxit ꝛ scripture cõmendauit. Quaꝝ vna principalis est ex qua alie deducũt̃ exceptis paucis. ¶ Nullus põt licite ꝛ meritorie /imo nec ꝟaciter obediẽtie pauptatis et castitatis vniuersalia ꝓsilia ꝓiũctim extra veras religiones manẽdo adimplere. Ex q̃ seqũtur ĩmediate formali ꝓsequentia /articulus seu cõclusio nona in ordine/ q̃ null⁹ põt p̃dictũ pauptatis consiliũ meritorie/imo nec veraciter obſuare nisi fuerit ĩ statu spũalis pfectõis siue vere rligiõis. Et dico notanter de istis tribꝫ consilijs simplicit seu vniuersaliter sumptis. Scõm q̃d ꝟo et in aliq̃ casu põt laudabilit̃ et meritorie extra religiones obſuari. Qñ enĩ aliq̃s secularis dat elemosynã in casu aliq̃ qñ eam de necessitate p̃cepti nõ tenet̃ implet illud cõsilium pauptatis in illo casu tm̃. Et qñ cõtinet se ab vxori⁹ amplexibꝫ tpe illo quãdo illõ facere nõ tenet̃ implet consiliũ ꝓtinentie ĩ illo casu/ ꝛ fm q̃d tm̃. Quãdo etiã obedit alicui suo p̃lato curato vel episcopo ĩ casu qñ hoc de necessitate p̃cepti nõ tenet̃ obseruat illud obediẽtie ꝓsiliũ in illo casu. et ista põt extra religiões viuentes voto vel sine voto deo offerre. Unde dicit sctũs Tho. secũda scõe q̃ in secl'o viuentes aliq̃d deo dant et aliq̃d sibi reſuant. et fm hoc p̃latis eccl'esie subdunt̃. Regulares autẽ optz totũ deo qõ habent tanq̃ holocaustũ offerre. et hoc fit ꝛ fieri põt tm̃ p tria consilia vniuersalia p̃dicta. Et iõ dicit ibidẽ q̃ ad secl'ares ptiet tm̃ particl'aria vota offerre. ad rgl'ares aũt vniuersalia vota. Unõ particl'aria vota dicunt̃ sacrificia more veterũ. de cuius ratõe fuit de offertorio deo oblato partem dare. ꝛ partẽ retinere. Uniuersalia vero vota holocaustũ dicunt̃. de cuius ratõe fuit totum deo offerre et nihil retinere/quod ptinet ad solos religiosos se et sua ĩ modũ cuiusdam holocausti deo dedicãtes. ¶ Ex quibꝫ seq̃t̃ vndecima q̃ abdicare quẽq; oĩa ꝓp̃t̃ xp̃m extra p̃dictas religiões manẽdo seu nisi veram aliquam religionem ingrediatur/ est sibi ꝛ suis quoꝝ cura sibi incũbit vitã subtrahere. quod est homicidiũ tot hominuꝫ ꝓmittere quot eius cure subdunt̃. Hec est de mente sctĩ Tho. scõa scõe. q. xxxiij. ar. ꝛ. Ex quibꝫ sequit̃ q̃ nullus põt abdicationẽ omniũ ꝓpter christũ facere extra verã religionẽ manendo sine pctõ mortali. q̃ subtraheret sibi vitã. ¶ Ex q̃bus seq̃tur q̃ oẽs peccãt q̃ bona sua simpl'r in elemosynã largiunt̃ extra religionẽ verã manẽdo. que est tercia ꝓclusio ĩ ordine. ¶ Et etiã q̃ peccent q̃ sua pp̃a resignant nõ intrãtes religiones aliquã approbatã q̃ ẽ decimaoctaua in ordine coincidẽs cũ tercia ĩmediate p̃cedẽti. ¶ Ex q̃bꝫ seq̃tur decima q̃ reputãtes se bñ facere assumẽdo p̃dictũ ꝓsiliũ pauptat⁹ remanendo in statu seculari mortal'r peccãt. Rõ q̃ talis nõ est assumptio ipius nisi fantastica puersa et nõ vera. vt docet dñs Johãnes. xxij. in q̃dã extrauagãte Hl'ioꝝ eccleſiã ꝛc. ꝛ rõ idẽ ꝓuĩcit. ¶ Ex q̃bꝫ seq̃tur q̃ secl'ares credentes se mereri tali abdicatõe (in secl'o. s. manẽdo) vitã etnã. credũt se posse mereri vitã eternam mortalit̃ peccãdo. ¶ Ex q̃bꝫ sequit̃ q̃ aliq̃s sit volũtarie pauper ꝓp̃t̃ christũ in secl'o manẽs oĩno nihil habẽdo/ nec etiã ipaꝝ volũtatẽ hñdi, ꝓpa ĩcludit oĩ tpe p̃dictõeꝫ ꝛc. q̃ ĩcludit q̃ secl'aris sit religiosus ꝛ ecõtra. q̃d ẽ oĩ tpe ꝓtradictio. ¶ Ex q̃bꝫ seq̃t̃ q̃ nõ effundi omnes opes sil'ab his q̃ volũt in statu secl'ari ĩmanere. reducit̃ q̃si ĩmediate ad illud p̃ceptuꝫ decalogi/ nõ occides. vno casu tm̃ dempto fm expositõem sctĩ Tho. q. xxxij. allegãtꝫ ad confirmatõem dicti sui Ambrosiũ dicẽtem in ꝓmo de officijs. De⁹ nõ vult sil' oẽs opes effundi. nisi forte vt heliseꝰ qui mactauit boues suos/ ꝛ pauit pauperes ex eo q̃d habuit vt nulla cura teneret̃ domestica. sed vt se daret ĩ ꝓphetică disciplinã. q̃d ꝟbũ. s. nisi forte vt heliseꝰ expõit sã. tho. nisi q̃s velit statũ suũ. s. secl'arẽ mutare p religiõis ĩgressum. aut ꝓncipẽ de extrema necessitate liberare ꝛc. Et Johes in sũma ꝓfess. sub alijs verbis nisi q̃s velit ex toto seculũ relinq̃re. Et mgr̃ sũme sũ maꝝ titulo de elemosyna dicit idem et loquit̃ ibi Ambrosi⁹ de effusione seu abdicatõe actu habitoꝝ ex q̃bꝫ posſit hõ ꝓuenire vitã trãsigere fm ꝓditoꝝ status ꝛ psone. ¶ Ex q̃bus sequit̃ q̃ dicẽs pti naciter oĩa ẽ meritorie abijciẽda ꝓp̃t̃ xp̃m

in seculo manēti hereticus ē dicēdus. excepto vno solo casu de liberādo p̄ncipē ō necessitate extrēa p quē ⁊c. ¶ Ex q̄bꝫ sequit̄ q̄ pp̄eras tpaliū rez ē statui seculari essentialit̄ ānexa. Et p̄ p̄sequēs dñs papa salua autoritate sua nō p̄ōt dispensare cū secularibꝫ vt omibꝫ in singulari careāt seu nihil in singulari habeāt. ¶ Ex quibꝫ sequit̄ sextus articulus reddēs p̄cedētis q̄nti articuli rōnē Si em̄ dñs papa posset h̄ alicui p̄cedere seculari videlz/posset ei p̄cedere pp̄e vite subtractōez ⁊c. Posset etiā qđ p omni tpe p̄dictionē implicat qđ deus f̄m sanctos facere nō p̄ōt. ¶ Sequit̄ etiā q̄ religiosus sine pcto mortali nō p̄ōt abdicare voluntatem habēdi cōia/etiā q̄n actu talia nō h̄z. Quia em̄ illud qđ nullus facere p̄ōt sine peccato mortali. nullus p̄ōt illud velle facere. ⁊ religiosus nō p̄ōt abdicare cōmunia. q̄ sine illis viuere nō posset/cū p suā pfessionem renūciauerit omnibꝫ ⁊ singulis pp̄ris singularibꝫ. Sequit̄ ergo q̄ religiosus ⁊c. Quia etiam testante sancto Thoma scđa scđe. q. xxxiij. articulo ⁊c. nullus debet incōuenienter viuere tribꝫ casibꝫ exceptis. Sequit̄ q̄ male faciāt ⁊ peccant illud abiicientes. de quo f̄m statum suum ⁊ cōditionem p̄sone possint cōueniēter viuere/dictis tribꝫ casibus exceptis ⁊c. ¶ Nullus etiā corpore validus extra verā vtilitatem ⁊ verā necessitatem existens p̄ōt sine pcto xp̄ifidelium elemosynas tollere. ¶ Ex quibꝫ sequit̄ q̄ p̄dicta tria salvatoris p̄silia sint ita p̄cathenata vt vbi paupertas veraciter seu meritorie inueniāt. oportet q̄ necessario obedientia ⁊ castitas veraciter seu meritorie inueniantur. Probāt̄ ista. q̄ papa sic arguit in decretali Cū de quibusdā. Qui nō renūciāt pp̄ris nō sunt religiosi. ergo pp̄ris renunciātes sunt religiosi. Et omnis religiosus ē necessario simul cum paupertate ad alia duo cōsilia veraciter obligatus ⁊c.

Ordo ⁊ numerus

articulorꝫ ⁊ p̄clusionū p̄dictorꝫ. i ¶ Proprietas tpalium rerū statui seculari essenti aliter est annexa. ij ¶ Nullus sine peccato potest illō abiicere q̄ retēto p̄ōt p̄uenienter viuere f̄m statū suū. iij ¶ Oēs peccant q̄ bona sua simpliciter i elemosynā largiunt̄ p̄pter christū. iiij. ¶ Abdicatōez omniū p̄pter christū nullus facere p̄ōt extra veras religiōes manēdo sine pcto mortali. et dico veras religiōes p̄ sedem ap̄licā approbatas. v ¶ Papa nō potest dispēsare cū secularibꝫ vt omnibꝫ i singlari careant. vi. ¶ Si papa posset alicui p̄cedere h̄ tūc posset ei p̄cedere pp̄rie vite subtractionē/qđ est p̄ceptū decalogi Non occides. vij. ¶ Religiosus nō p̄ōt sine pcto mortali abdicare voluntatē h̄ndi cōia. q̄n actu talia non habet. viij ¶ Q̄ aliqs sit volūtarie paup̄ p̄pter xp̄m in seculo manēs oīno nihil h̄ndo in singulari. nec etiā ip̄az voluntatē h̄ndi pp̄ria includit omnē tpe p̄dictōez. ix. ¶ Nullus p̄ōt pauptatis cōsiliū meritorie obseruare nisi fuerit in statu spūalis pfectionis siue vere religionis. dico aūt verā religionē scđo mō dictā religionem. x. ¶ Reputātes se bñfacere assumendo pauptatē que est salvatoris p̄siliū/remanēdo in statu seculari peccāt mortaliter xi. ¶ Abdicare oīa etiā p̄ter christuz nisi verā et approbatā religionē ingrediāt̄ est sibi et suis quoꝫ cura sibi incūbit vitaz subtrahere qđ est homicidiū p̄mittere tot hominū q̄t etiā eius cure subdunt̄. xij Credentes se mereri vitā eternā tali abdicatione credūt se posse mereri vitā eternaz mortaliter peccādo. xiij ¶ Effundi oēs opes simul ab his qui volūt in sec̄lo manere/reducī quasi īmediate ad illud p̄ceptū Non occides. xiiij ¶ Dicens oīa meritorie esse abiicienda p̄pter christū remanēti in seculo est hereticus iudicādus. xv. Nullus p̄ōt meritorie et f̄m deū obedientie pauptatis et castitatis cōsilia extra veras ⁊ approbatas religiones manēdo adimplere. xvi ¶ Tria salvatoris p̄silia sūt sic cōcathenata vt vbi pauptas meritoria inq̄ntum est salvatoris p̄siliuz inueniāt. oportet vt necessario alia duo. scz castitas et obedientia inueniant̄ que a pauptate separi ñ possunt. xvij ¶ Matrone seu mlieres p̄munem vitā ducētes insimul cōmorantes/begutte vulgariter nūcupate/quoscūq̄ errores nō tenētes aut p̄dicantes/seu al's ō erroribꝫ vel heretica prauitate nō suspecte ct̄ ne damnatōis sunt filie. ⁊ eaz status est p̄hibitus et dānatus. xviij. ¶ Peccant q̄ pp̄ria sua resignāt nō intrātes religionem approbatā Ratio est f̄m eū. quia religiosorum est carere pp̄rio. sicut secl'aribꝫ est necessariū retinere pp̄riū xix ¶ Nō licz p̄sbiteris ⁊ clericis cōem vitā ducere/nisi i religiōe approbata sub pēa pcti mortal'. xx

¶ Peccāt oēs q̄ fouēt ꝓsilio ꝛ auxilio cō/
munē vitā ducētes extra religionē approbatā. xxi. ¶ Excōicati sunt oēs ꝓmunē
vitā ducētes extra religionē approbatā
xxij. ¶ Or sil' excōicati sunt illi q̄ vitā cō
munem extra religiōem approbatā ducen
tib⁹ p̄bent elemosynas. Et q̄ tales fouent
ꝓsilio ꝛ auxilio vel defensiōe sil' stant ꝛ sūt
in statu ꝓpetue dānatōis. ꝛ nisi ō hmōi eo
rum excessib⁹ magna ꝓtritōne penituerint
ad vitam eternā nō p̄ñt puenire neq̄ sal/
ui ꝑmanere. xxiij. ¶ Omnes vitā cōem
ducentes extra religionē approbatā sūt illi
a q̄b⁹ saluator nr̄ ꝑcipit esse abstinenduz ꝛ
tāq̄ a falsis ꝓphetis attendendū. xxiiij
¶ Quilibet faciens ꝰ iura canonica pec/
cat mortaliter xxv ¶ Nullus corpe vali
dus absq̄ ꝓmuni vtilitate ꝛ necessitate p̄t
extra veras religiones sine peccato elemo/
synas christifideliū tollere ꝛc̄.

¶ Reuocatio et abiu

ratio p̄dictorū articulorū ꝛ ꝓclusionū

Ego frater mattheus grabon ordi/
nis fratrū p̄dicatorū pfessus q̄ē/
tus wysmarien. Werfburgen. di
oceſis puincie saxonie. cognoscēs verā ca
tholicā et ap'licā sedē anathematizo ꝛ abiu
ro omnē heresim. omnēq̄ falsam ꝛ errone
am doctrinā/in quodā meo opusculo tra/
ctatulo seu libello īcipiēte. Suppono me
ꝓmo q̄ nō intendo infrascripta neq̄ quōli
bet alia ptinacit' defendere ꝛc̄. ꝛ sic finiētē.
ꝛ aliā specificat Joh. an. cuius inuētrices
seu assumptrices ꝓsciētiā pctm̄ reputabāt
(vt inuenit' in glo. vtriusq̄ sup dictuz ca.
Et p hec patet rñsio ad decimū) maxīe ad
decem ꝛ septē ꝓclusiōes quersas siue asser/
tiones. quaꝝ alie sunt heretice. alie erronee.
ꝛ alie scādalose/ac piaꝝ auriū offensiue. p
me editas ꝛ manutētas ī dicto quersō opu
sculo siue tractatulo aut libello ꝓtentas/de
q̄ hactenus infamatus cōuictus ꝛ senten/
tialiter ꝓdemnat⁹ sū. Cōsentio sctē roma
ne eccl'ie ꝛ ap'lice sedi. Ac corde ꝛ ore puris
pfiteor eandē fidem et doctrinā me tenere
ꝛ credere quā sctā mr̄ eccl'ia tradidit ꝛ fir/
mauit. Jurās p sctām trinitatē/ꝛ p hec sa/
crosancta xpi euāgelia/eos q̄ ꝓtra hanc fi/
dem orthodoxā veniūt cū dogmatib⁹ suis
eterno anathemate dignos esse. Promitto
etiā q̄ si egoīpe aliq̄ñ cōtra hec aliq̄d senti
re docere aut p̄dicare p̄sūpsero. canonū se/
ueritati me submitto. Presēti abiuratiōi p
me lecte ꝛ plecte manu ꝓpria me subscp̄si.
hāc q̄ meā ꝓfessiōem ꝛ abiuratōez corā ve
stra reuerēdissima p̄nitate dñe cardinalis
aq̄legen. iudex ꝛ ꝓmissarie/reuerēdisq̄ p̄ri/
b⁹ dñis p̄lat⁹ doctorib⁹ et mgr̄is h̄ p̄ntib⁹
ad h̄ spāl' vocat⁹ ꝛ req̄sit⁹ feci ꝛ approbaui
ad futurā rei mēoriā ī testioniū p̄missorū.

¶ Tractatus eiusdez

cancellarij parisien. ꝰ sectā flagellantiuz se
ꝛc̄. sub aliq̄b⁹ consideratōib⁹

A Lex christi ōr lex amoris/q̄s/
q̄s dñs sicut dicit Aug. volu
it pauciſſimis sacr̄is esse ꝓtē
tā. Et ide culpat eos q̄ fuili
bus eā p̄mūt oneribus/ꝓformi
ter ad illō ꝓmi pastoris petri Actuuz. xv.
Quid tēptatis deū īponere iugū sup cerui
cē discipulorū/qō neq̄ nos neq̄ p̄res nr̄i
portare potuim⁹. ſz p gr̄az dñi nr̄i iesu xp̄i
credim⁹ saluari. quēadmodū ꝛ illi. O piū
ꝓbū. certe verbū oī acceptōe dignissimuz.
¶ Lex xp̄i nō minus ōz in cultu suo vita/
re sup̄stitiōes gētiliū ꝛ idolatraꝝ. p̄ſti cru/
deles ꝛ horrēdas q̄s antiq̄ lex. in q̄ tñ ꝓhi/
bitio fit p exp̄ssū Deut. xiij. vbi ōr. Filij e/
stote dñi dei vr̄i. ñ vos īcidet⁹. glo. ñ ōbet⁹
ī aliq̄ idolatr⁹ assimilari. Et ī hebreo habe
tur. Nō vos lacerabit⁹. h̄ aūt faciebāt ido
latre. sic h̄r. iiij. Reg. xvij. vbi ōr. q̄ īcide/
bāt se iuxta ritū suū cultr⁹ ꝛ lācieol' don⁹ p
funderēt sanguīe. Cōptū siq̄dē ē ꝛ traditū
ho micidas illos ꝛ apostatas demōes esse
cupidos effusiōis sāguis p̄ſti hūani ¶ Lex
aliq̄ q̄s to ē iniq̄or ꝛ ōmonys obseq̄ntior tā
to sp̄ inuenit' crudelior ꝛ amarior ꝓtz ī ill' q̄
filios suos ꝛ filias īmolabant demonys.
Dic dñs ait p ꝓphaz. Seruiet⁹ dys aliēis
q̄ ñ dabūt vob̄ req̄es. xp̄s āt ex gr̄a sua/sic
notat' ī dicto petri p⁹ allegato voluit nos
mīficordit' saluare p sanguinē suū sc̄' effu/
sū/p quē factus ē nobis a deo sapīa/iusti/
cia sctificatio ꝛ redēptio. ¶ Lex xp̄i maxi/ B
mā sortit' virtutē ex mīficordia ꝛ gr̄a sua.
cui⁹ gr̄e vasa sc̄' sacr̄a noue leg⁹ ex ꝓtute ope
ris opati. ꝛ iō q̄cq̄d auertit a sacr̄is suscipi
endis p̄ſti a sacro ꝓfessiōis ōz reyci fidelit
Cōstat aūt p expientiā q̄ talit' se flagellan
tes nō curāt de sacro ꝓfessiōis vel pnie sa/
cramental' dicētes q̄ hec flagellatio potior
est ad delendū pctā q̄s q̄cunq̄ ꝓfessio. imo
eā eq̄pant nōnulli vl' ꝓponūt martyrio. q̄/

nã facim⁹ inquiũt vltro fundendo sangui nez ꝓpriũ/quod ab alijs martyres pati co gebanť. Formidandũ tamẽ istic ẽ ne apꝰ ꝓsonas clericales ⁊ in locis sacris causet ħ pollutio sanguinis vel excõmũicatõez vel irregularitatẽ vel cõtaminatõem et ꝓbationẽ in eisdem locis sacris. ¶ Lex christi phibet sollicite penitẽtias publicas dãdas esse clericis sacerdotiby et ꝓlatis ꝓpter reuerentiã status clericalis. q̃nto mi⁹ debent tales ꝓsone suscipe penitentias hmõi publicas/ sicut sunt (vt ferť) multi de nũero se flagellantiũ. q̃ licz videanť celare se. mꝫ satis cognoscunť. Silr dicereť de ꝓsonis ĩ signiby in vtroq; sexu. de ꝟuanda insup ve recũdia iuuenculaꝝ et iuuenũ illic se denudantiũ. ⁊ de nõ infrigenda grauitate viroꝝ/vel autoritate minuẽda parentũ. ¶ Lex xꝑi si videať flagella indulgere/iuxta illud Ecce ego in flagella patus sum. nihilominus circũstantie debẽt apponi q̃by ratõnabile fiat obsequiũ nostrum. Una q; hmõi flagellatio fiat iudicio supioris imponẽtis talẽ penitẽtiã. et q; ab altero fiat/ ⁊ moderate ⁊ sine scãdalo ⁊ ostẽtatõe ac sine sanguĩe. iuxta traditiõem. H. pariť. quẽadmodũ fit hmõi flagellatio in religiõiby approbatis. ⁊ ab aliq̃by deuotis ꝓsonis/ꝫ aliť lõge videmus in illis q̃ reprobamus flagellis obseruari. ¶ Lex christi declarata ꝑ eccl'iam/ cuius autoritas maior ẽ in sua ꝓsuetudine dicente. s. tho. q̃ sit autoritas vni⁹ doctoꝛ sic hiero. vel aug. sp sectam flagellantiũ se reprobauit postq̃ insurgere videbať in diuersis mũdi partiby. ⁊ ħ de memoria plurium hominũ viuentiũ. tam in lothoringia q̃ in almania ⁊ in francia pl'iby in locis iuxta narratões hoim et chronicas frãcie/ac scripturas fidedignas. ¶ Lex christi freq̃nter phibuit multas obꝟuatões begardoꝝ et begardaꝝ/que in prima sui introductõe ꝓtendebãt speciẽ magne religiõis. ac m'lti fructus spũalis in aiabus/et exẽpla salutis atq; austeritatis. Prohibuit inq̃ ꝓpter seq̃las malas et multas q̃ sub hoc ꝓtextu fieri sunt inuente. Non ci est malũ quod subsistere possꝫ si nõ aliquã spẽz haberet ĩse boni. ꝓpterea fallit hec argumẽtatio. Proueniunt ex hac secta flagellatoꝛũ multa bona nõ igiť tollenda vel reprobãda. ¶ Lex christi nedũ ordinat hominẽ ad deũ/sed etiam ad primũ/et ad ꝓncipem seu ꝓlatũ suum. ꝓpterea nõ debet qualiscũq; ritus introduci per populos/qui possit causare seditionem vel partialitatem vel superstitõnem. sed debent oĩa regulate fieri ⁊ ordinate/de mandato et ordinatõe supioris. vt nullatenus ordo hierarchicus cõfundať. quod fieret si q̃libet ad arbitriũ suũ posset instituere vl' fouere nouum ritũ sine duce. sine lege stabili/sine ordine. vbi sunt iuuenes ⁊ ꝟgines/senes cũ iunioribꝫ sil' in vnuz diues et paup. et illoꝝ turba magna. de q̃by ait Ecclesiastes. Stultoꝝ infinitus ẽ numerus ¶ Lex christi sufficiẽter data est in ꝓceptis D ẽcalogi quoꝝ obꝟuatio facta cũ bona simplicitate'/et vt ita dicať grossa fide/ſatꝫ est ad salutẽ ꝑsertim laicoꝝ ⁊ populariũ absq; noua grauissimoꝝ onerũ impositõe/iuxta illud christi. Si vis ad vitã ingredi ꝟua mandata. ¶ Hec valet si dicať q; populares suscipiũt volũtarie tales flagellatões sine ꝓcepto alio/dũ inueniť q; ipi diuĩa ꝓcepta liberius ĩ multis indeꝓtemnũt. Est eĩ ꝓtumax hũana natura/que postq̃ destituta est ab originalis iusticie statu. cupidius ferť in illa q̃ sunt adinuentõis sue/ q̃ q̃ sũt diuine iussiõis. et hic est vnus supbie gd⁹ quẽ apud religiosos loquiť Bern. inueniri dũ plus gaudent in abstinentia vl' oꝛõne ꝑticulari spontance sumpta q̃ in tota regulari disciplina. ¶ Lex christi sufficienter ab apostolis ⁊ sacris doctoriby explicata/nõ ĩueniť tales nouitates flagellãtiũ se ꝓstituis se ꝓdicando vel aliter/sed potius reprobaſ se tanq̃ suspectissimas ⁊ periculosissimas/ ⁊ que vergere possunt in scandalũ xpianoꝝ apud iudeos saracenos et paganos/tanq̃ lex christi sit austera crudelis ⁊ in sanguibus nõ in miseratõibus enutrita ¶ Lex xꝑi docet ex pmissis et similiby multis ꝑlatos ecclesie pastoꝛes et doctoꝛes/ĩmo et principes q; sectã hmõi cruentã ⁊ sanguinolentã (gallice sanglate) studeant ⁊ laboꝛẽt destruere seu ꝓpescere tã bonis ꝓdicatiõiby ⁊ bonis suasionibꝫ/q̃ cẽsurꝫ nedũ eccl'iasticꝫ sꝫ etiã tpaliby moꝛe ꝓdecessoꝝ/attẽto q; sub ħ velamine ac ꝓtextu pnie fiũt innũera mala sicut expti testanť. Insurgũt hereses/ vilipendunť. ppriũ sacerdotes/ ꝓtẽnunť ꝓfessiones ⁊ pnie sacr'ales. extoꝛq̃nť doloſ modis pecunie/ocia que pigros occidunt nutriũť. Silem⁹ de furtꝫ de stupris et adulteriis. de picul' q̃ sunt in falſ fratriby ⁊ fraudulentis sollicitatõnib ad oẽ facinus atq; flagiciũ/ita vt bonis ⁊ mal' bicinde statera

iusta vel equa lance pensatis /mala multo plura q̃ꝫ bona parturire cognoscat̃ hec secta se flagellantiũ p̃dem et pluries iã damnata. Propter ea duz repullulat vel excrescit toto studio fundit⁹ euellẽda ꝓterendaq̃ cẽ
E setur. ¶ Verũ qm̃ optet in h̃ malo iam radicato ⁊ qđ latissime serpit ꝓcedere pedetẽtim ⁊ caute dũ querũt̃ eradicari zizania flagellatorũ hmõi/sil̃ euellat̃ ⁊ triticũ p̃us seminatũ boni salubrisq̃ ꝟbi dei. Notet̃ igitur cautela quadruplex infrascp̃ta. ¶ Fiat in p̃mis exhortatio vehemẽs ⁊ crebra đ ⁊ sup̄ autoritate sacri ꝯcilij. dũ illud ẽ. Sil̃r de autoritate pape ⁊ eccl̃ie romane/ q̃tin⁹ q̃libet habeat ꝓmptitudinẽ animi /parere vl̃ obedire mandatis vel institutõnib⁹ seu ꝯsilijs p̃dictorũ. quẽadmodũ facit egregius ⁊ feruid⁹ p̃dicator mgr̃ Vincenti⁹. sic patet ex lr̃is ꝓpria manu subscriptis nouissime missis Cõstantiã. In q̃tidianis inq̃t recõmendatõib⁹ sacri ⁊ vniuersal̃ ꝯcilij cõstantieñ. q̃s facio post ꝑmonẽ docui et doceo oẽs fideles/submittere oĩa facta ⁊ verba/ac etiã scripta determinatõi ac etiã correctõi eiusdẽ sacri cõcilij Subdẽdo. Et sic facio in oĩb⁹ factis ⁊ dictis/ac etiã scriptis meis. Hec ibidẽ q̃ manifestãt discretã hũilitatẽ ⁊ hũilem discretõez tãti viri/ q̃ discretio posita est a sctis patrib⁹ ductrix auriga q̃ virtutũ. dũ instar đuoti bernardi pl⁹ alieno q̃ꝫ ꝓprio credit iudicio. ¶ Porro nõ est formidãdũ retractatiõis (q̃ forsitan opponet̃) opprobriũ. Sit in exẽplo b. aug. cui⁹ retractatio nec inhonorauit eũ/nec autoritatis dictorũ suorũ robur euertit. Nihil eĩ (vt q̃dam ait) efficacius ad docendũ q̃ꝫ verbum verax simplex et hũile. nihil habẽs fictõnis vl̃ sup̄be p̃sumptõis admixtũ. q̃niã deus est qui cũ simplicib⁹ g̃dit̃. dans eis g̃tiam ⁊ virtutẽ vberib⁹ suis/sine q̃ laborat ĩ vanuz lingua loquentis. ¶ Fiat oñsio quẽadmodũ fuerũt qñq̃ inchoata pia deuotione que ꝓcessu tp̄is inueniũt̃ deteriores exitus accipe. vel ꝓpter scandalũ pusilloruz. vel ꝓpter scientie defectũ. sicut loquit̃ de q̃busdam apl̃us. Testimoniũ inq̃t ꝑhibeo eis. quia zelũ dei habent sed non ꝑm scientiam. Fiat itaq̃ sic docendo. sic p̃dicando/ ꝙ non ita reprobabunt̃ ꝑsone singule que p̃sentib⁹ tẽporib⁹ flagellauerũt se/ ꝙ videãt̃ nunc damnãde vel penit⁹ execrãde. dummodo deinde obediant monitõni salutari inculcãdo/quẽadmodũ melior est obedientia q̃ꝫ victime. Et ꝙ iussione diuina in omni sacrificio tuo sal offeres. ¶ Fiat exhortatio diligens et vehemẽs super laudibus patientie/que perfectũ opus habet. p̃ferendo eam talibus vltro acceptis flagellationib⁹. iuxta quod loquit̃ Augustin⁹ cõformiter ad Senecã. ꝙ aduersitates seculi huius non tam infligende sunt q̃ꝫ duz euenerint patienter tolerãde/ faciẽdo per patientiã de necessitate virtutẽ. Non sum tam demens (inquit Seneca) vt egrotare veliz sed si egrotandũ est patienter tolerabo. Debebũt proinde numerari diligẽter atq̃ singillatim tribulatõnes varie. nunc tẽporales. nũc spirituales/que assidue nobis dãt et ingerunt velimus nolim⁹ patientie materiam. cuiusmodi sunt infirmitates/ paup̄tates/vexationes /angarie. mortes parẽtum atq̃ filiorũ. bella /rapine. incendia. detractiones. contumelie. labores manuum in agricolis et mechanicis. temptationes rursum variorũ peccatorũ quãdo int⁹ pugne et foris timores. Et quis cũctas huiusmodi tribulatões dinumeret? que tot ⁊ tales sunt ꝙ nõ oporteat nouas sup̄inducere. quoniã satis esſz tolerãtia fortis tribulationũ hmõi quotidianaꝝ ꝓ purgatõne mag̃ peccatorũ/presertim adiuncta contritione et humili confessiõe in re vel proposito/tempore et loco. Iuxta quod rogabat q̃dam. Fiat pars purgatõnis mee purgatorium meum/labor quo hic ꝑ singulos dies exerceor. Et profecto sic est. pl⁹ aliquãdo valet pia flagellorũ dei sub eius manu tolerãtia sine murmure. sine rep̃hensiõe diuinorũ iudiciorũ. sine rancore vel odio cõtra superiores suos/ vel alios affligentes se iuste vel iniuste. q̃ꝫ si manens iracundus ⁊ impatiens nedũ flagellaret seip̃m ad sanguinez. sed laceraret ⁊ decerperet membratim ad mortẽ ¶ Immo sicut nõ licet hominem seipsum propria auctoritate mutilare vel castrare nisi ꝓ sanitate totius corporis cõsequenda. sic nec licet vt videt̃ ꝙ a seipso quis sanguinẽ violenter eijciat /nisi causa medicine corporalis. Alioquin sil̃i ratõne posset se hõ cauterizare per ferrũ ignitum. quod adhuc nemo posuit vel concessit. nisi forsitan idolatre vel falsi christiani/ quales repiunt̃ in india/qui se putãt baptizari
H debere ꝑ ignẽ. ¶ Fiat in speciali velut in q̃dam radice prouisio sollers et exacta circa societatẽ illã multũ numerosaz a qua videt̃

inchoata vel saltē multum continuata et obfirmata flagellatio talis. Uñ cū dicant se sub obediētia esse/pmitus impandū est q̄ desistāt ⁊ desistere suadeāt alios sub moderatōe q̄ dicta ē videlz nisi vel q̄usq̄ sacr̄ cilīū vel eccl'ia romana mādauerit vel tolerauerit hec fieri.allegādo regulā moralē q̄ vbi dubitatio surgit de aliq̄ actu an possit licite fieri vel omitti.tutius ē omittere q̄ facere. Preserti vbi factio generare cernit scādalum alior̄. vñ est illud apl'i. Si esca scādalizet frēm meū nō mādducabo carnes in eternū. Uideret pinde nūerus talis coartādus ⁊ sollicite purgandus ne sub eor̄ multitudīe etiā bonor̄/mali ⁊ reprobi delitescāt. Deniq̄ ppl'e qñ erigit ad nouitates ille sunt illis ingerēde.in q̄b ē tuta salubris q̄ deuotio sicut de misericordia sctōr̄ ⁊ recursu ad eos/vel ad angelū ppr̄iū custodē ad sanctū cuius nomē psona gerit.ad illaz matrē dei ⁊ virginalē spōsum suū Joseph numerādo p̄rogatiuas cor̄¶ Proinde si p̄dicandū fuerit de finali iudicio vel ātixp̄o fiat ꝟ in generali ꝯcludēdo q̄ in morte q̄libet hz suū iudiciū primū ⁊ incertuz. Oz si quis inducere voluerit miracula noua sup antixp̄i aduētu primo. Notet q̄ mūdus senescens patit fantasias falsor̄ miraculor̄. sicut hō senex fantasiat in somno.ppterea sunt nūc hūda miracula valde suspecta nisi facta p̄us examinatiōe diligēti.¶ Obseruandū p̄terea summope videt apud tales de societate q̄ nullo mō viuāt dānose si laborare possint vt sint ad monitōez ⁊ exemplar laborantiū. vt p̄terea nihil agāt ꝯtētio se ⁊ velut ex vitupio ⁊ ꝯtēptu p̄lator̄ maiorum ⁊ minor̄ vel aliquor̄ generaliter cleri cor̄/neq̄ in p̄dicatōib⁹ faciēdis .neq̄ ī cōfessiōib⁹ audiēdis. Propterea debēt in oīi loco quo p̄mo veniūt p̄mitt⁹ habere collocutōem ⁊ bñplacitū cum eccl'iasticis vl' eorū capitib⁹/ ne scisma forsan fiat laicor̄ ad clericos vel ecōtra ¶ Tandē si forte senserit doctor insignis magr̄ Uincentius nō posse conueniēter sup premissis salubriter ⁊ efficaciter puidere. videt consultius vt ad tē pus segregaret p̄sentiā suā/effugiēs tantaz societatē /qd̄ si posset visitando sacrū concilīū. vel altera occasiōe sibi sumpta.¶ Hec interim notata sunt velut ī quodā trāscursu/magis ad remēoraādū q̄ docendū. xvij Julij Anno dñi. M.cccc.xvij. Constañ. tempore concilij.

Sequitur epistola

missa mgr̄o Uincentio ordis p̄dicator̄z dei semiuerbio feruētissimo /corā se flagellantes/p magistr̄ Johem de gerson.

Dominatissimo doctori ⁊ p̄dicatori zelāti salutē aīar̄ mgr̄o vincētio de ordie fratr̄ p̄dicator̄ū pr̄i meo ī xp̄i charitate dilectissimo Joh̄.de gerson. Tāta de ꝟtutib⁹ tuis doctor egregie fama referēte crebr⁹ accepi tāta spāl'z ī collocutōe familiari cū reuerēdo pr̄e dño generali tui ordinis p̄dicator̄ū agnoui vt mihi videar̄ recte figurat⁹ ꝟm nomē tuū.p illō apocal'.q̄ spect'or totius ecclīastici decursus Johes ait. Uidi ⁊ ecce equus ⁊ q̄ sedebat sup illū habebat arcū ⁊ data est ei corona ⁊ exīt vincēs vt vinceret. Existi q̄dem vt vinceres o vincēti glorioſe.sed quales tu vinceres.q̄ rōne quib⁹ armis.quo apparatu bellico.quali arcu tu tandem ipe coronatus triumphares? Respondet ille cuius es imitator Paulus dicens. Arma militie nr̄a nō esse carnalia/cū reliquis similib⁹ qualia melius ipe nosti. ¶ Suppetūt hoc loco plurima cordi meo q̄ libētius ⁊ forsitā vtilius verbo ore ad os q̄ calamo muto referarez tue sapie/ nisi q̄ alior̄suz me trahūt occupatiōes alie. Et quia te grauib⁹ assidue laborib⁹ intentū,p trahere lōga scp̄tor̄ū serie ñ visū ē satȝ equū vl' modestū. ꝟ vnū qd̄ ī vor̄ nedū meis /ſz q̄ p̄limor̄ ꝟsat aperiā.¶ Reddūt tue caritati tuoq̄ zelo pac̄ ecclīastice testionīū ꝟ i signe ꝟ celebrimū p̄coniū .tū m'rti/tū noīati/ p̄fatus mgr̄ ac dñs general'/q̄ iclito arrogonū regno nūq̄ fuisset ꝯcordata pac̄ capitula.nūq̄ subtractio/q̄ tā virilit̄ ⁊ legitime facta est ab illo nimis pchdolor̄ erga mr̄ez eccl'iā obdurato Pe.ō luna/fuiſz attēptata /si nō auct̄z tue pōd⁹ ⁊ ꝯsilij robur addidisses.cui⁹ fauor̄z tā egregij nosip̄ sacro generali ꝯcilio p̄sules ō̄sideratissime pac̄ ānis iā fere.xl.mirabilit̄ exultāt̄z /fructuz ⁊ reditū primū expectam⁹. ¶ Et o te felicē o te ter q̄terq̄ btm̄ si p̄sial'z adesses.si non auditu solo ſz ppr̄ijs ocul' corā cernere voluer̄z ppinquā velut ī ianuis sūmi pōtific̄ electōz.si vicz efficaci celeritate sepositz interim turbis iocūdā tue p̄sentie faciē huic eidē sacro concilio conspiciendā attuleris fructū nisi fallor amplioꝛē/et te tuisq̄ moribus dignioꝛē afferres /q̄ si ꝟ neglecto p-

mãseris in inceptis. Demineris btī pauli ad Gal'. scribentis. Deinde ait p⁹ annos xiiij. ascẽdi hierosolymã cũ barnaba ꝛ tyto ꝛ ꝓtuli cũ illis euangeliũ qđ ꝑdico in gentibus. Seorsum autẽ his q̃ videbant aliq̃d esse /ne forte inuanũ currerẽ aut cucurrissẽ hoc satis ꝑ tua re tibi dictũ puto. Est siq̃dem apud nos altera velut hierosolyma. sc̃ apostoloꝝ successores reuerẽdissimi ꝛ deo amabiles ꝓlati. Sunt legis doctores cuꝝ quib⁹ tuam ipam ꝑdicatõeꝝ ꝓferre tã salubriter q̃ hũiliter poteris /vt interim sileaꝝ de alio ꝓfectu multiplici ꝑato si veneꝝ. Crede mihi doctor emerite m'ti multa loquunt̃ sup ꝑdicatõib⁹ tuis. ꝛ maxime sup illa secta se ꝓberantiũ /qualẽ cõstat ꝓteritꝝ tpib⁹ fuisse pluries et in locis varijs reꝓbatã. quã nec apꝓobas /vt testant̃ noti tui. sed nec efficacit̃ reꝓbas. Jactant̃ ī de varij rumores ꝑ populos ꝛ apud nos q̃rũ multa et si neq̃ vera neq̃ credẽda censeant̃ /ab illis q̃ te (sicut persius loquit̃) int⁹ ꝛ in cute norũt. nihilomin⁹ exemplo pauli q̃ ꝑ reuelationẽ certissim⁹ erat ꝑdicatiõem suã esse ꝼm deũ /voluit ꝓpter ꝓdescensiõeꝝ ad infirmos. ꝓpter autoꝛizatõem ĩsup pleniorẽ ꝑ ap'los descẽdere in hierusalẽ ꝛ collationẽ habere cũ ap'lis. ¶ Sic agere placeat noĩatissime mgr̃ ac dñe ac interim bñ vale /beniuol⁹ susceptor hui⁹ litterule quaꝝ in ꝑcinctu scripsi. die qua solẽnitatẽ ipsius quem ꝓnoĩaui barnabe btissimi pauli consortꝝ ꝓueniẽdo recẽsebã. ix. Junij ī vigilia sacrosancti sacramẽti. ¶ Porro q̃ nescio si forte nõ exaudiat hanc exhortatõnem zeli mei tua prudẽs discretio. nolẽs huc accedere de pñti. Judicaui tecũ agere sicut mihi in ꝓbitate ꝓscius sum q̃ in simili vellẽ erga paruitatẽ meã similit̃ ꝛ sinceriter agi. Mittim⁹ reuerẽd⁹ pr̃ ꝓnomĩat⁹ et ego q̃re las aliq̃ꝝ que in manus nostras nedũ verbis sed scriptis deuenerũt. ꝛ id agimus ñ ad damnatõem tuã. nõ ad inculpatõnem. nõ ad irritatõem /nouit de⁹ /sed cautelã super his oĩnib⁹ ampliorẽ. Scio millies expertus q̃ varia sepe /q̃ falsa de ꝑdicantib⁹ referunt̃ /partim exarrogãti quorũdã malicia /cõtemptu vel inuidia. Scio deniq̃ qui ait. Da sapienti occasionẽ et festinabit accipere. Interim bene vale in domino /q̃ tuã in bono viã dirigat custodiat ꝛ confirmet Amen.

¶ Finit

Reuerẽde magister ꝛ

et pr̃ charissime familiaria colloq̃a q̃ tecuꝝ in Janua ꝛ badua /ꝛ qñq̃ alibi me habuisse recolo. ꝼmõesq̃ tui salutares q̃s audiui /de te oĩe bonũ /ꝑcipue q̃ hũilitatẽ que ꝓtutũ oĩm fundamẽtũ ꝑsumere agũt. Jõ cũ dilecto fratre ꝛ socio meo cãcellario parisiẽsi. ad p̃missa te charitatiue exhortari p suasus sũ. ¶ Tuus p oĩa. p. cardinal' cameraceñ. ¶ Post scꝑturã ꝛ datã lr̃aꝝ istarum /fuerũt die veneris vltimo ꝑterita /vniti sacro ꝓcilio dñi castellani /q̃ sil'z ad alios fecerunt ꝛ publicarũt subtractõem a pe. ꝺ luna. Digneris ad pacẽ regni /imo et regno rũ laborare. ꝛ bñ vale. Scriptũ. xxi. Junij Cõstantie ¶ Vale in dño /q̃ tuã ī bono viã dirigat custodiat ꝛ ꝓfirmet Amen. ¶ Tu⁹ ad te deuotus Johes cãcellari⁹ pisieñ.

¶ Finit epl'a mgr̃i Johis de Gerson ad sãctũ Vincentiũ ordinis ꝑdicatorũ missa. ī q̃ hortat̃ vt ꝓciliũ ꝓstañ. sua psonali pñtia accedere dignet̃ /sectãq̃ se flagellantiuꝝ vt ad tpus deserat modestissime psuadet

Incipit tractatus

ꝺ ꝓprietarios regule Augu. q̃ ascribit̃ cancellario parisieñ. q̃uis su⁹ nõ esse verisimilius sit. qz neq̃ in stilo neq̃ ī doctrina scriptis suis ꝓsus concordat.

Delus dom⁹ tue Aug. pr̃ami coꝝ sal⁹ obsequiũ debitũ. sinceraq̃ dilectio aduersus ꝓpetarios regule tue. pfessores ꝛ ꝓpetatis defẽsores amicicia iũctos suadet fratnus amor tricuspide ferrũ iacere /ñ vt ledat ſz suadeat tutiorẽ vitaꝝ ꝓbitatis. ¶ Impugnabit̃ q̃ ꝓpetas ꝓmo loco p ipaꝝ regulã Aug⁹. solito voto ꝓmissã. Scõo p auctez scꝑture sacre ꝛ cãonũ. Tercio dissoluẽdo ꝓ viribꝫ illoꝝ rõnes q̃tinus veꝛibꝫ ꝓpetatis excussis radicit⁹ vos amici q̃ꝝ occasiõe ħ tracto /iuxta vocatõeꝝ viaꝝ ꝛ regulã. sicut in vnũ estis ꝓgregati /vnanimes habitetis in domo dei. ꝛ sit vobis coꝛ vnũ ꝛ aĩa vna. ꝛ oĩa cõia. nec sint scĩsmata inter vos /q̃ ꝓpter meum ꝛ tuum oꝛiuntur Charitas ẽm (dicit regula vestra) nõ querit que sua sunt. sed cõia ꝓpꝛijs añponit. non ꝓpꝛia cõibus. Et q̃to amplius rem cõem q̃ ꝓpꝛiã curaueritis. tãto vos amplius ꝓficere noscatis. Ut in omnibus quib⁹ vtiꝫ

trãsitoria necessitas/supemineat et p mane
at charitas. Quoniã innocẽtes (dicit pater
Augustin⁹) nõ est⁹ si tacendo fratrẽ perire
sinitis. fraternũ enĩ vulnus crudelit dissi-
mulat/nec sine anie pericl'o misericorditer
indicat. ¶ Propriũ sic̃dem habere ꝓhibet
Aug⁹ alũnis suis in regule exordio. q̃ ma-
gis charitatẽ et pacẽ oñderet finẽ eẽ religi
nis inter fratres/cũ dicit. Jn vnũ est⁹ con-
gregati vt vnanimes habitetis ĩ domo. et
A sit vobis cor vnũ et anĩa vna ĩ dño. ¶ Se
quit. Et non dicatis aliq̃d ꝓpriũ. grauꝫ
autẽ peccatũ est facere q̃ dicere. cũ exteriꝰ
opus malicĩa supaddat interiori. vt furari
occidere et mechari grauꝫ q̃ dicere aut ꝓ
ponere in mẽte. ergo si ꝓhibet exp̃sse ꝟbuz
ꝓprietatis. a fortiori et factũ. Nam dictuz
neq̃cĩa nõ habet aut bonitatẽ nisi sit signũ
rei cuius est dictuz. g̃ si ꝓhibet dicere q̃c̃
ꝓpriũ/magis ꝓhibet habere illõ. ¶ Secũ
do mox seq̃tur in textu regule quã vouist⁹.
Et sint vobis oĩa cmũia. O ñe aũt ꝼm
logicos est vniuersale signũ qõ distribuit
p vniuersis rebus generaliter q̃ sub posses
sione cadũt. cuiuscũq̃ nature sint. siue sint
iocalia. siue pecunia vel aliud. Ergo falsi
ficat vniuersat ista regula in voti vestri pe
riculũ p qõcũq̃ particl'are ꝓpriũ. qꝫ ꝓ-
priũ et cõmune opponunt. ¶ Tercio cõse-
quenter in textu regule subiũgit. Et distri-
buat vnicuiq̃ vestrum a ꝓposito vestro vi
ctus et tegumẽtũ/nõ eq̃liter oĩb⁹/qꝫ nõ eq̃
liter valetis oĩes/sed sicut cuiq̃ opus fue
rit. Non dicit. xx. libras aut scuta/sed tegu
mentũ paratũ/quod lõge pauciorꝭ est oc
cupamenti q̃ ꝑciũ eius. Hec ꝓformius vi
te apostolorũ a qua regularis vita originẽ
cepit. Nam sequit in regule textu. Sic enĩ
legit in actib⁹ apl'orũ q̃ erãt illis oĩa cõ
munia. et distribuebat vnicuiq̃ ꝓut cuiq̃
opus erat. Nõ autẽ distribuebat apostolis
t eorũ sequacib⁹ pecunia/sed victꝰ et vesti-
tus. g̃ ꝓpositũ cõfirmat. Nã pecuniale ve
stiariũ equalitatẽ quã intẽdit Aug. corrũ-
pit. Patet si ꝙtingat senem fratrẽ t debilez
cui opus est amplꝰ vestimẽti q̃ sano/ꝓ
digũ fore sui vestiariꝰ/et liberaliter sup̃ mo
dum in comesatoĩb⁹ exponere qõ in tegu-
mento ꝙuertẽdũ est. talis senex infirmꝰ ma
le vestietur/et iuuenis fortꝭ nõ ꝓdigus me
lius ipo induet cõtra intentoem Augusti
O ni. ¶ Quarto arguit ꝓ topicã regulã. Si
qõ minus videt inesse ĩest/et illud qõ ma
gis. ꝓpriuz ergo habere tolerabilꝰ esset in
nouicĩjs ordinis q̃ senioribꝫ ꝓpt impfe
ctionẽ corũ. ꝫ illis ꝓhibet regula q̃c̃q̃ re-
tinere de secl'o dicens. Qui aliq̃d habẽt in
seculo/qñ ingressi sunt monasteriũ libent
illud velint esse cõmune. qui nõ habẽt non
q̃rent in monasterio. ergo si qõ de secl'o af
fert in monasterio esse cõmũe optet. a forti
ori illud qõ de monasterio est/similit t de
redditibus cõmũib⁹. Demũ si in cõmune
reponere habẽt et ꝓpriũ vitare nouiter in
gressi. a fortiori etiã seniores illis/quoꝝ de
bet esse status et vita pfectior. Et in signũ
huius eis reuerẽtia exhibet a minoribꝫ or-
dinis. Retinere ergo nõ licz ꝓpriũ his qui
habuerũt in secl'o. neq̃ nõ habentib⁹ in se-
culo/in monasterio q̃rere ꝑmittit Aug. er-
go omnib⁹ iubet ꝓpriũ nõ habere. qꝫ oẽs
qui ingressi sunt aut habuerũt aut nõ. Si
primũ relinquendũ est. si secundũ nõ est q̃-
rendũ. ergo nullo mõ retinendũ. q̃tinꝰ hac
arte et modestia diuites humilient/t pau
peres non inflent. ¶ Quinto edocet Aug. P
quantũ sibi cordi fuerit cõe charitatis iter
fratres/et abomĩabile ꝓpriũ dissensiõis t
brige fomes/quia de h̃ primo loco tracta-
re incipit in regula/vsq̃ ad locũ de oratõe
Nõ nescius quõ ꝓprietas scismata facit.
vnanimitati aduersat et paci/q̃bus opus
est oratibus. teste Aug. in expositiõe regu
le. Non ꝑdest inq̃t vna domus si separat
diuersa voluntas. quoniã lõge maior vni-
tas animi q̃ loci. habitus t cõuictus cor-
dis q̃ corpis. Charitas autẽ est que habi
tare facit vnanimes in domo. t pacẽ verã
tribuit. Oratõem quoq̃ exaudibilez facit.
nec que sua sunt querit sed q̃ iesu x̃pi. Dinc
etiã fratres monet ibidẽ ne sapientes sint
in oculis suis/opiniõis ꝓprie defensores
aut ꝙcordie turbatores. Si g̃ cõcordie ad
uersat ꝓpria voluntas. ergo etiã ꝓpria ci-
sta aut bursa nõ cõuenit cõmuni charitati.
quia illa ꝙmunia ꝓpriꝭ anteponit. ¶ Se Q
xto vbi de oratiõe ieiunio t lectura prãdĩ
mentionẽ fecit Aug⁹ in regula/ꝙsequenter
de cibo infirmorũ specialiori loquẽs q̃ sa
norũ inq̃t. Et si eis qui ex moribꝫ delicati-
oribꝫ venerint ad monasteriũ/aliq̃d vesti-
mẽtorũ aut alimẽtoꝝ datur qõ nõ fortio-
ribꝫ tẽ. Frustra nẽpe dari diceret nisi hos
nihil habere vnde hec ꝓparant intenderet.
¶ Septimo idẽ facit sed implicite. cũ ꝓ-
hibet non figi oculos in visa muliere. Nec

dicat' inquit vos aīos habere pudicos si oculos habetis impudicos. ergo cuz pari voto pmittit' pauptas sicut castitas. abij/ cieda est a manu oīs ꝓpetaria possessio. si cut ab oculo oīs femie dilectio carnalis qz ocul⁹ et manus ī istis se habēt cōformiter. ⁊ vtrūq; est reuerti ad vomitū. Dic in visibilib⁹ carnis. illic in opibus seculi coraz iusto iudice. Et sequit' in regula. Hoc inq̄t quod dixi de oculo nō figendo/etiā ī ceteris phibēdis obseuet cū dilectōne hominū et odio viciorū. Cōuictus autē si recusauerit ferre vindictā priuet' a ꝯsortio fratz. Confirmat' qz plus est rē illicitā tangere. q̄ videre tm̄. ⁊ adhuc ampli⁹ possidere/ et ad nutū habere volūtatis q̄ tāgere aut velle. ergo si in voto castitat' phibet' ocul⁹ figi in femiā/q̄re ñ ī voto pauptatis phibetur etiā ꝓpria possessio? Non enī min⁹ scādalizat apostasia seu tergiuersatio secundi q̄ primi in cōspectu hominū. ¶Octauo ñ aliter sapit venerabil' Hug. in expositōne. Et non dicatis aliq̄d ꝓpriū. Non dicim⁹ inquit q̄cq̄ meū aut tuuz/sed nostz. vt dicatur cappa nr̄a. vestis nr̄a. grafiū nostrū. sicut domus eccl'ia et claustrū. omnia ī cōmuni habēda sūt. Carnales sunt ffes qui cōmunia diuidūt. spūales qui diuisum in ꝯmuni reponunt. ergo si volum⁹ hereditate possidere dñm/nihil habeam⁹ ait p̄eter ipm. Quoniā si aurū/argentū vl' quid aliud cū christo querit'(dicit Hieronym⁹) cū istis ⁊ sīmilib⁹ ꝓpr̄is pars fieri dedigt̄ur deus. Apl'i imitemur sentētiā ad Thimotheū. vi. Habētes alimēta ⁊ q̄bus tegamur ⁊c. Quippe tribus leui nō habuit ꝓtem in terra. ¶Nono in expositōne regule. Et distribuat' vnicuiq; put op⁹ fuerit. dominus ordinauit eccl'iam vt plerisq; spūalib⁹ ceteri autē tpalib⁹ vacarēt. Prepositorū officia sunt subditis corpalia mīstrare. Subditoz̄ vero spūalib⁹ insistere /oratōnib⁹ vicz ꝓtēplationi et lectōni. ergo ꝓfunditur religio cū quisq; puisoz efficit' necessitatis. ⁊ cōmunis magister vestiarij tollit'. ¶Decimo qz vestiariū equaliter distributū contrariat' regule dicēti. q̄ nō equaliter ē omnib⁹ tribuēdū. qz nō eq̄liter valēt oēs Pluribus enī indiget eger q̄ sanus/ et senex q̄ iuuenis. Ita ei seruāda est nature necessitas vt nō intereat corpus sed seruiat ⁊ nō supbiat. ¶Undecimo p eundē venerabilē Hugonē in expositōe huius passus. Et q̄ aliq̄d habebāt in seculo libēter illud velint esse cōmune. Duo inq̄t sunt que relinq̄ oportet ꝓpter deum. facultas. s. possidēdi ⁊ voluntas habēdi/iuxta dñi sententiam Luce xiij. Nisi q̄s renūciauerit oīmib⁹ que possidet/nō potest me⁹ esse discipul⁹. Non enīz sufficit exteriorē relinq̄re substantiā nisi interiorē rescindam⁹ cōcupiscentiā. al's esset renūciatio vocalis tm̄ ⁊ hypocrisis. dissimulatio facta corā hoib⁹ nō corā deo/qui nouit abscōdita cordis. ¶Duodecimo hugo exponēdo hūc passum/vnanimit' viuite/sic inquit. Pauptas et hūilitas generāt caritatē inter fratres. Caritas ꝯo nutrit et fouet vnanimitatē concordē ⁊ pacē. ergo p locū ab opposit' possessio et supbia discordiam et iurgiū. vt cū vnus est altero ditior cōseq̄nter supbior ⁊ infestior. Despectores em̄ sunt et iniuriatores diuites. vt dic̄ Aristo. iij. eth. ⁊ se dignificātes sup alios. quo deperit cōfestim fraternitatis vnitas. et p cōseq̄ns charitas deuotio et religio. ¶Tredecimo inter occasiōes alias ꝓprietatē inducētes potissimū arbitror fuisse hūanuz timorē deficiēdi in necessarijs tēpore egritudinis ⁊ senectutis. qm̄ tūc opus ē multo pluribus q̄ cū valem⁹. Nunq̄d autē tāta forsitan puisio foret in regula circa ifirmos ⁊ debiles nisi hanc sollicitudinē a cordib⁹ fratrū intēderet Augustin⁹ euellere. vnde sanos ne moleste ferāt lautius egros pasci ostendit feliciores esse dicēs. Melius minus egere q̄ plus habere. ¶Decimoq̄rto ꝓpriū religioz̄ regulariū impugnat' per illud Aug. in regula. Quicunq; in tantuz malū ꝓgressus fuerit vt occulte ab aliquo lras aut munus accipiat/si h̄ vltro offert/ parcat' illi et orēt' pro eo. Si autē dep̄hēditur aut conuincit' cuius emendet'. vbi Hugo aliq̄d occultare inquit est ordinē infringere/et sanctū ꝓpositū pauptatis. Qui abscondit inq̄ mortaliter peccat velut alter giezi factus sacrilegus. Nobis ait ꝓuenit bene viuere ⁊ bonū exemplū dare /⁊ malā tollere suspitōem. Nō est malū qz mun⁹ cū vt sic ex amore ꝓcedit. neq; qz cultell⁹ aut hmōi. ergo quia ꝓpriū. consequntia pbat. quia ei q̄ nō fecisset votū pauptatis /vtputa secularī nō esset peccatū accipe et seruare sicut regulari. Nisi g̃ piculosum esset ꝓprium saluti/nō vocaret illō Aug⁹ grāde malum grauiterq; puniendū. etiaz si ex dono vl' munere ꝓcedat de ꝓpr̄is bonis seculi.

q̃nto magis g̃ si ex impia volũtate seruet ꝺ bonis cõmunib. ¶Decimo q̃nto ipugnat ꝓprietas p regulã bti Aug. vbi dicit. Ue stes vr̃as sub vno custode habeat, vl̃ pluribus ne a tinea ledant. Custodiri iubet ve stes dicit Hugo ibidẽ ꝓpter duo. Primo ne p incuriã a tinea ledant. Scꝺo ne frat q̃spiã illã quã habz vestẽ ꝓpriã credat si ĩ ꝓprio loco seruaret. puta in camera vel in cista eius. Ad exterminandã enĩ omnẽ ꝓp etatẽ cõsequenter dicit Aug⁹ in regla. Nõ ad vos ptineat qꝺ vobis indumentũ p tẽ porũ ꝯgruentia pferat. vtrũ illud qꝺ ꝺpo suerat an aliꝺ recipiat/ꝺũ tamẽ vnicuiq̃ p ut opus est nõ neget. Nec̃ conquerat de terius se accepisse q̃ posuerat. sed magis p bate inq̃t q̃tũ vobis desit in sancto interi ori habitu cordis qui p habitu corpis li tigatis. ¶Decimosexto ꝯfirmat extermĩa tio ꝓprietatis expositiõe Hugonis ĩ regule passu. Discamus inq̃t fratres superflua resecare. vt dum qꝺ opus est nõ negat vltra q̃ opus sit a nemine req̃rat. Superflua q̃dem est secũda tunica. pfectioni religiõis euãgelice ꝯtraria. Matth. x. et Lu. ix. Nec̃ duas tunicas habeatis Et intelligę p tunicã vnam quãtũ sufficit de vestitu p tegumento necessario vni⁹. Supfluum est etiã hmõi anbelare ad quod nõ possũt puenire cũ salute. Nam in voto pauptat, sibi velle abstulit ⁊ posse. Ad semel ꝺo ab iuratũ velle anbelare nõ minus ridiculosuz est/q̃ si quis de monacho studeret nõ esse monachus/aut de sterili plificus. ¶Decimoseptimo h̃ idem viciũ ꝓprietatis ꝺdẽnat Aug⁹ ĩ regula dicẽs. Et sicut pascimĩ ex vno cellario /sic induamĩ ex vno vestiario. Unũ ⁊ mlta opponunt. iũ. metaph. Cũ ergo iubeat vnũ et ꝯmunẽ vestiarium sequit p locũ ab oppositis q̃ phibet ꝓprium ⁊ singulare multũ. Uidete g̃ si votum seruatis regule cũ totiens infringitis ⁊ taz expsse nõ semel sed q̃tidie. Judicate si ex vno vestiario iduimini/eo modo quo pascimini ex vno cellario. et si que seruatis ĩ vestris cameris vel cistis sub ꝯmuni sint custodia/sicut vinũ in penu aut bladũ ĩ horreo. Oꝝ si dixeritis pfecto diẽ negatis ⁊ experientiã oppositã. et ꝯtradictoria sil̃ vera concedit is. Cõtra quos nil amplꝰ disputandũ dicit Arist. nisi tales aut ĩ ignẽ proĵcere/aut excecare. Quia idẽ est pĵcere ⁊ ñ pĵcere illis. excecare et nõ excecare. Nega re ergo nõ potestis q̃n pmissam pauptat, fidem violetis. ⁊ ad vomitũ reuertimĩ pos sessiõis derelicte. ¶Decimooctauo Augu. necdũ cõtentus est ꝯmune esse vestiarium aut dona seu munera parentũ et amicorũ. sed etiã vult esse ꝯmunia opa singulorum qꝺ est maius/dicẽs Nullus aliq̃d sibi ope tur sed omnia opa vr̃a in vnũ fiant /maiori alacritate ⁊ studio q̃ si vobĵsĩpis facere tis. Charitas enĩ postponit ꝓpria ꝯmunibus. imo ꝓpria nescit. Et q̃nto amplꝰ rez cõmunẽ q̃ ꝓpriam curaueritis /tãto amplius vos noueritis in religione pficere. q̃ niã ꝯmunia curare charitatis est meritorie. sua autẽ ꝓpria nature recipꝛoce. ¶Deci U monono. pbat hoc idẽ p illꝺ qꝺ sequit in regula. Congruũ est enĩ vt q̃ filĵs suis ĩ monasterio cõstitutis aliquã ꝯtulerint vestez siue quodlibet aliud inter necessaria deputandũ/illud nõ accipiat occulte. sed sit ĩ potestate ꝓpositi. vt in rem cõmunẽ redactũ/ cui necessariũ fuerit ꝓbeat. Maioz autẽ rõ ꝯmunitatis videt eẽ de bonis eccl̃ie ꝯmunib/q̃ de ipoꝝ parentũ donarĵs q̃ ex p prio pcesserunt eoꝝ. Ergo si ꝓpriũ phibz in secũdis seq̃tur etiã q̃ in ꝓmis. ¶Uicesimo ostendit hoc ipm per Hugonẽ exponẽtem hũc passum. In cõmuni oĩm vita inquit cuiusmodi ẽ religiõis ꝙuersatio nihil licet recipi /nihil occulte retineri. Alꝰ iam nõ esset coz vnũ et aĩa vna si nõ essent omnia cõmunia. vbi autẽ oĩa cõmunia nl̃a sunt ꝓpria. Dic mihi queso nõne regulam Aug. vouisti/nõne vitã regularẽ fm eã tenere pmisisti. nonne oĩa p̃dicta dicit eẽ cõmunia? Ergo necessario aut illã pmissaz nõ tenes votifragus. aut nihil penes te pꝓpriũ habes. alꝰ regularis nõ es sed magis irregularis. Cũ enĩ nihil retinet/dic̃ Hugo ꝓpriũ. auaricia restrigit. inuidia religatur. et omne fomentũ discoꝛdie supfluum resecat. charitas vnanimis ꝯnutrit. ⁊ pauptas deuota custodit. Et ꝺũ nõ licet terrena retinere cogit amplius celestia cogitare tractare diligere. tãto minus enĩ supna diligit quis q̃nto magis in infimis delectat ¶Uicesimoꝓmo ꝓprietas repellit Hugonis auctoritate. Sũt inquit q̃ gr̃iter turbantur inter fratres cũ nõ licet donaria retinere parentũ amãtes seruare munuscula suoꝝ et in ꝓprio delectant. Adeo enĩ sepe inardescũt vilib⁹ et paruis istis oblectamẽtis vt eoꝝ occasionib⁹ soleant turbare ꝯcoꝛ

diam fratruz/ qđ psuasione diabolica fieri dubiū nō est qui in eo tēptat in q̄ magis se ꝑualere cognoscit. Propterea diligēter oīa terrena calcanda sunt que charitatē fraternam turbare possunt. vt sit laqueꝰ ꝓtritus ⁊ nos liberati simꝰ. ¶ Uicesimosecūdo superaddit Hugo supdictis q̄ frater q̄ munꝰ acceptū celauerit/furti iudicio cōdemnet. Parū dixi/ imo certe sacrilegio qđ peius est. quasi iude silis factus ꝓditor. Prodit enī cōuentū totū/cū rē eius cōmunē ecclesie de sinu charitatis subtrahit ī ꝓpriū vsū Uerius dixerim. prodit seipm cū retrospicit ad abiectū seculū. et regulam violat et votū. Ergo si furtū ꝓmittis fm Hugonē quando seculare donariū /nunq̄d erit sacrilegus q̄ de cōmuni sacro ꝓpriū suuz facit? In cōmūi dederūt fundatores. et nisi ī cōmuni retinere potes cū salute. ¶ Uicesimo tercio lauacrū corporis infirmi ⁊ lotionez vestiū curiosam ꝓhibet Augustī. in regla fieri fm ꝓpriū arbitriū fratrū /sed magꝭ ꝓpositi /vt etiā si nolit frater faciat iubēte ꝓposito qđ illi expedit ꝓ salute corpis. Et si velit negante illo nō faciat vt non obediat sue cupiditati. Cum g̃ btūs pater Augusī. cum regula /vota /pmissa maximus ⁊ primus sit ꝓpositus post deū/regularib⁹ filijs suis canonicꝭ ꝑcipiens in tot locꝭ et passibus oīa habere cōmunia et in ꝓprio nihil. sequit q̄ illi parēdū est ⁊ nō ꝓprie lasciuie. quoniā Hugone teste/nō ornat nitor corporis aut vestiū sed morū. et spūalis magis q̄renda est mūdicia q̄ corpalis. Si g̃ ꝓpria libido prohibeꝭ in lotōne vestis aut corpis ratōe obedientie ꝓmisse que ꝓpōam abiecit voluntatē/ quare etiā nō prohibereꝭ ꝓprietas pecunie et iocaliū repugnāns voto paupertatis charitatiq̄ fraterne. mīto minus rōnabile videꝭ in forēsibus ⁊ alienis ꝓpriū licere. cuiusmodi sūt fortune. bona in cista aut in camera fuata q̄ in ꝓpria corpis sanitate longe magis necessaria. sed in ista secūda ꝓpa volūtas ꝓhibeꝭ ⁊ auferꝭ vt dictū ē. ergo simīlit ⁊ in ꝓma. ¶ Uicesimoquarto arguit ꝑ illud in regula Augustini de egrotantiū cura laborātiū ⁊ debiliū vel senū /que alicui est fratrū iniūgenda vt petat de cellario quod cuiq̄ opꝰ esse ꝑspexerit. Quādoq̄dez ergo necessitate petende sunt de cōmuni cellario. ergo si nō sit opus ꝓprio ꝓ necessitate infirmitatꝭ. mīto minus tpe sanitatis. ¶ Uicesimoquīto arguit ꝑ eundē Augusī. ibidē. Sive inq̄t q̄ cellario/sive q̄ vestibus. sive qui codicibus scribēdis ꝓponunt/sine murmure seruiāt fratribus suis. Proprīū ergo vestiarium tolerare aut ppeti est regulā interimere ꝓmissaz/q̄ cōez statuit mgr̄m vestiarij per exp̄ssum. Cōmunis aūt tollit cū q̄sq̄ ꝑ se curā gerit. et ꝑ cōsequns regula corrūpit et frāgitur videntib⁹ scientib⁹ et volentib⁹ vobis singulis in graue discrimē salutis animarū vestrarū. Regula ponit vnū ꝓmunē vos autē ꝓpos omnes. Dicite g̃ si regulam ꝓmissam seruatꝭ. ¶ Uicesimosexto cōfirmat hoc ipm ꝑ illud quod mox sequit i regula. Uestimēta (inq̄t Augꝰ) et calciamēta quādo fuerint indigentib⁹ necessaria dare nō differāt sub q̄rū sunt custodia que poscunt. Ubi Hugo. Ministrare debz fratī deputatus ꝓmūi vestiario sine murmure. Caueant ergo fratres ne nimis petāt ipportune aut superflue. nam q̄cq̄d superfluum est mortiferū est illis. Nam vnde pauper erimus si penuriam nō habemus? Attēdāt q̄ oblatōnes fideliū sunt que vestiūt ⁊ comedūt/vt formident ꝑcussi peccata portare Usq̄ ergo ad puisionē calciamentoꝝ Augustinus nō descēderet si quicq̄ fratribus ꝓpriū cōcessisset. ¶ Uicesimoseptimo ꝓfirmatur ꝑ illud Augusī. in regula. Lites aūt nullas habeatꝭ inter vos ⁊c. Maximū autem fomentū litiū est ꝓpriū/ que secanī inter volūtates teste Seneca. Felicē inq̄t dixerim humanam vitā si hec duo pronoīa possessiua meū et tuuz tollerenī de medio. Et in epla. xiij. Si vis viuere in pace aut pauper sis aut paupi silis. Rixa autem est inter cōpetitores. Et etħ. v. Brige et dissēsiones sunt institute. Et Boetiꝰ in tercio. vnde forēses q̄rimonie nisi q̄ vi vel fraude a volentib⁹ pecunie repetūtur cupite. Tolle ꝓpriū de claustro ⁊ lāpades extinxisti. iuidie. luxurie. rixe. auaricie. ceterorūq̄ defectuū ¶ Uicesimooctauo arguit ꝑ illō de regula ꝓpe finē. Ut aūt cūcta ista seruet dicit Augꝰ. et si q̄d minus seruatuz fuerit non negligenter ꝑtereat/ sed emendanduz corrigēdūq̄ cureꝭ ab eo q̄ pest vobis. Ipse enī q̄nto loco supiore tanto in piculo maiori versat nisi corrigat vsus manifestos ⁊ defectus patentes q̄bus regula corrūpit ⁊ laceratur in periculū salutis animaꝝ. quoniā illius est reddere rationē ꝓ ouib⁹. Uouit abbas vitā fm regulā Augustini. ⁊ sil⁹

fratres. Illa totiens clamat oīa esse communia vnū cor et animā. nihil habere proprīū/ꝯmune vestiariū. ⁊ tū cōtrariū agitur quotidie. Et quod deteri⁹ est vsq; adeo infecit hoc virus cūctos vt neminē cōscientia remordeat. nēo ex abusiū vetustate doleat/aut peniteat. quod indiciū est obstinatōis et irremissiōis piculū. q̄niam q̄ cōscientiā remordentē nō habz/mīme penitet. si nō penitet fecisse nō dolet. si nō dolet nō conterit. quod nō conterit nō confitet/. nec absoluit vsq; in finē vite. Discrimen h̄ cōmune est. sed tamē primo capitis. ⁊ cōse q̄ter mēbrorū. capitis quia regulā ꝓmissam nec seruat nec seruare cogit iuxta vocationis officiū. cuius est ꝑm Augu. corripe inquietos. cōsolari pusillanimes. infirmos suscipe. et patientē ad oīes esse. Mēbrorum autē quia nō tenuerūt ꝓmissam regulam/pudet dicere sed veritas vrget ne ī fermentū phariseorū descendat. verēdū ē hodie de quo Matth. xvi. scribit. Ue vobis ⁊c. qui decimatis mentā. anetū. ciminum. ⁊ reliq̄stis que grauiora sunt legis iudiciū misericordiā et fidem. Si breuis ꝓducit et longa corripiat. si in notula cantus. si ī lectura vocabulo titubat. si rūpitur leuiter silentiū. si cerimonie reuerentiales nō seruantur. si vestes indecenter compte. si ceteriscz minimis defectus modic⁹ cōmittat/corrigitur diligēter. Que aūt maiora sunt et in corpe regule ꝓmisse exp̄ssa tā frēq̄nter votaqz tria cōcernentia. cuiusmodi sunt superbia rancor. ꝯmesatiōes. luxurie. ꝓpetas. auaricia. p̄ciose vestes. vasa argentea in camera/ceteregz curiositates ꝓchdolor negligūtur. Tales increpās christ⁹ p̄latos vbi supra. cecos cecorūqz duces appellat/deglutientes camelū et culicē excolātes ¶ Uicesimonono ꝯcludit p regule calcē in q̄ dicē Auguſt. Ut autē in hoc libello tanq̄ ī speculo possitis suspicere/ne p oblīuionē aliquid negligatis semel in septimana vobis legatur. Et vbi vos inueneritis q̄ scripta sunt faciētes. agite gratias deo bonoz omniū largitori. Ubi autē sibi q̄cunqz vestrū videt aliq̄d deesse/doleat de ꝑterito/caueat de futuro. oras vt ei debitū dimittat et in temptationē non inducat amen. Ideo autē legit dicit venerabil⁹ Aug. et legi p̄cipitur ab Aug. septimanatim vt memoriē teneat ⁊ obseruet diligenter. Exq̄ igit regula beati patris Aug. vobis speculū est o regulares/tam frequēter vobis cora facie ꝓposita/quō trabem in oculo vestro nō videtis qui festucā videtis in alieno. Trabes enī vt dicit Chrisō. sup Matth. est peccatum cleri. festuca aūt secularīū. Ut cuncta seruent dicit Aug. que in regula sunt regla legatur/et minus obſuatū nō ꝑtereatur sz corrigat. Quo animo ergo tāto tēpore dissimulatis ꝑterire cōmune vestiariū vt īduamini ex vno vestiario/sicut vescimini ex vno cellario. Negare nō potestis q̄n h̄ voto ꝓmiseritis solēni qō in regula legit⁹ q̄ti die tot in passibus et locis. Ante votū (dicit Augu.) liberū erat reddere. sz necessariū saluti post votū. Uoto nāqz cōsilia vobis facta sunt p̄cepta et libera necessaria. Aliquādo ergo dolendū est de ꝑterito ꝓmisso et futuro cauendū. vt sitis factores verbi ⁊ nō auditores tm̄ Jaco. i. Quoniā si q̄s auditor est et nō factor compabit viro cōsideranti vultū natiuitatis sue in speculo. Consideravit ei se ⁊ abiit ⁊ statim oblitus ē sui ipsius. Sic est audire quotidie in regla legi (si tamen legat) q̄ vocati estis ⁊ congregati vt vnanimes habitetis ī domo/q̄ cor vnū et anima vna ⁊ oīa sint generaliter ⁊ vniuersaliter cōmunia. et nō dicat aliq̄d proprīū. Q; etiā donarīū aut paternū munus vel littera nō seruet sed prohibeat in cōmuni. q̄ vestes sub vno cōmuni custode habeant. q̄ induamī ex vno vestiario sicut vescimini ex vno cellario. q̄ nullus sibi aliquid operet/sed omnia opera in vnū fiant. quia q̄nto plus cōmune q̄z proprīū curatur/tanto amplius in religiōe proficitur. Q; charitas que sua sunt non querit sed postponit ꝓpria cōmunib⁹. Audire in quā hec sed nō facere audire paz est aut scire regulam/nisi facere sequat. Seruare deniqz obedientiam ⁊ castitatez nō sufficit si paupertatez ⁊ abiectionē pauptatis negleteris. q̄m apostolo Jacobo testante. Qui in vno offendit/factus est omnium reus. Quinimo/q̄to crebrius ⁊ sepius auditis ⁊ non impletis/tanto culpabiliores estis. Quoniam .ij. Petri. iij. dicit. Melius erat viam iusticie nō cognoscere/q̄z post agnitā retrorsum conuerti. Legitis ergo in ruinā vestram/nisi vos preparetis ad emēdationem/neqz regulares vocari meremini. aut habitum eoz gerere. seu de eoz bonis necessaria vite sumere iuxta intentionem fundatoz/nisi regulam obseruetis p viribus

amodo in futuꝝ.de ꝑteritis penitentiã agẽtes. Donet autem dñs vt verbis vtar Augusti. vt obseruetis hec omnia.ppriũ abñcientes vt vouistis.quicũqꝫ regulares estꝫ tanqꝫ cõcordie ⁊ pacis aduersariũ. ¶Vos quoqꝫ qui pestis p dei misericordia cogitate animo.deuia reducere et obligin dire ctũ .neqꝫ dissimuletis vlterius Nõ est eĩ grandis differẽtia vtꝫ letuz inferas vel admittas ait Symachus papa ⁊ Innocentius. Error cui nõ resistit approbat ⁊ veritas si non defendit opprimit. Ezechielis xxxiiij. Sanguinez eius de manu tua requram. ¶Hec de ꝓma parte sufficiãt in qua ꝓprietas regule beati Augustini visa est repugnare. In scda pte videndũ est qualiter ꝓprietas impugnat p sacrã scripturã ⁊ canones tã auctoritatiby qꝫ exemplis.

Incipit secunda pars huius tractatus.

Religiosoꝝ status dicit sanctus Tho.scda scde.q.clxxxiij.est pfectoꝝ sicut ⁊ epoꝝ. Probat auctoritate saluatoris Matth.xix. Si vis pfectus esse vende omnia ⁊c. Et Luc. x. Maria optimã partẽ elegit .Ad vitam eternã ingredi volentiby necessaria sunt ꝓcepta.ad pfectionẽ consilia. Hoc idem dicit Dionysius in.v.⁊.vi.capitulis celestis hierarchie.monachos vl theopẽtas.i.deo famulãtes pfectos vocans. Conformiter etiã Paulus ad Col. iij. Sup omnia charitatem habete/que est vinculũ pfectionis. Vnũquodqꝫ eĩ pfectum est/cũ suo ꝓiungit fini/qꝫtũ possibile est.hoc aũt est p charitatem.i. Joh.iiij. Qui manet in charitate in deo manet ⁊ deus in eo. Et Dionysius de diuinis nominiby. Extasim est faciens diuinus amoꝝ trãsponens totaliter amantem in amatum.sane tñ intelligenduz. Totum eĩ ⁊ pfectum totalitate diligibilis nõ diligit nisi a seipo de totalitate diligentis anime nisi a beatis.hoc ẽ toto affectu.semp in deum tẽdere/sed bene totalitate viatoris qui in affectu nihil habet nõ solum repugnans charitati/quod ẽ peccatũ. quoniam hoc etiam incipiẽtibus ⁊ pficientiby cõuenit .sed etiaz impeditiuum eius vt sunt sollicitudo.cura temporaliũ .possessiones diuitie.ꝓpria voluntas coniugiuz ⁊ hmõi que abñciunt religionis voto. Nam teste Augustino.venenum charitatis ẽ cupiditas. Hinc in collationiby patrũ inquit abbas Moyses. Jeiunia.vigilie.meditatio scripturarum/nuditas ⁊ ꝓuatio facultatũ.nõ pfectio sed pfectiõis instrumẽta sunt. nec in ipis ꝓsistit discipline finis/sz p illa deuenit ad finem.qꝛ nõ omnis religiosus pfectus est/sed tñ pfectũ habet statum. ¶Precepta remouent q̃ charitati sunt cõtraria.cõsilia aũt impedimẽta actus eius. Dicit Augustinus i enchiridiõ. Quecunqꝫ mãdat deꝰ quoꝝ vnũ est/nõ mechaberis.et quecũqꝫ nõ iubet sed ammonet potiꝰ cõsilio .quoꝝ vnũ est.bonũ homini mulierẽ nõ tangere. tũc recte fiunt cũ ad charitatẽ ordinantur quia moꝝ vnit quis deo.i.ad Thimo.vij. Finis precepti charitas Precepta (vt ait Hieron. ad Demetriadẽ virginẽ)et phibitiones de necessitate sunt salutis.vt colere deũ et sabbatũ.nõ occidere. nõ mechari ⁊c.quia mala ꝓhibent et ꝓcipiũtur bona p illa. Sed consilia de cõcessis sunt et licitis.vt est libertas uolũtatis. vsus carnis in cõiugio .possessiones ⁊ diuitie.i.Chorin.vij. De virginiby dñi preceptũ nõ habeo/consiliũ autẽ do. Ab horũ abstinentia voto se astringit religiõis pfectio.quo pfectius vacet deo ad augmentũ meritoꝝ/victoriã temptationũ.et maiorẽ vnionẽ cum deo. Hinc Jsido.de sũmo bono. Recedere inquit bonũ est corpore/sed lõge melius voluntate. Et Anſ. in libro de silitudiniby ponit de homie vlceriby et arenulis plenoqui se ligari facit vt secet ⁊ sanet. Et Greg. sup Ezechielẽ. Sicut holocaustũ est pfectius legis sacrificiũ.quia totũ incẽdit .sic qui nihil reseruant sed sensum linguã atqꝫ substantiã omnipotẽti imolant solẽni voto vt deo totaliter se mãcipent pfectiorẽ habent statũ cuiusmodi est religio. Finis siqdem religionis pfectio charitatis .cuius sunt impedimẽta tria q̃ abñciũt voto .libertas sui.possessiones et diuitie. ⁊ carnis voluptates/licite secularib et phibite religiosis.quatinus p abstinentiã horũ ꝓmissaz operã dent charitati pfecte. Cõfirmat idipm a sancto Tho. vbi sup̃ .Status inqt religionis est quoddã exercitiũ ⁊ disciplina qua ad pfectũ itur charitatis. Ad ꝟ autem necessariũ est ab amore mundialium affectũ diuertere. vt patet p Augus. li.x. cõfessionũ. Minus te amat(inqt) dñe deus qcunqꝫ ꝓter te aliqd amat. Et Matth. vi. Nõ potest deo fuire et mãmone. Et Jo-

hannes in canonica. Fratres nolite dilige re mundũ ꝛc. Quoniã qui diligit mũduz non est charitas dei in eo. Et Greg. i ome. Tanto inquit quisqꝫ minus supius dili/ git/ q̃nto magis inferius delectat̃. Amor ḡ siue concupiscẽtia carnis et oculorũ et sup bia vite p̃pediunt pfectionẽ charitatis dei et pximi trahuntqꝫ hoĩem inferius. Sed p oppositum pauptatis votũ castitatꝭ q̃z et obedientie tendit sursuz in deũ. veluti ni E hil inferius habens quod delectet. ¶ Pau/ ptatem cõmendauit christus caput eccle/ sie nascendo. Luce. v. quoniã a paupe ma tre virgine nascit̃ in stabulo. pannis inuol uitur et inclinat̃ in p̃sepio. In omni deni/ qꝫ vita sua relucet pauptas. Nihil posside re in pprio cõmendat vetus testamentum Nume. xviij. dixit dñs ad aaron. In terra eorũ nihil possidebitis. nec habebitꝭ ptem inter eos. Ego pars et hereditas tua ĩ me dio filiorũ israel. Nimis auar⁹ est (dic̃ Au/ gustin⁹) cui non sufficit de⁹. Et Hierony. Dñs cum istis infimis pars fieri dedigt̃. Et Ambro. Hi apti sunt ad regnũ celorũ qui nullis cupiditatibꝫ occupãt̃/ sed ad fu tura festinãt pmissa vite celestis. Et Gre. Illic cupit animus assistere vbi se sperat si ne fine gaudere. Et ad magna premia pue niri non potest nisi p magnos labores. Si ppter te dñs sue renunciat matri cũ dicit. que est mater mea et q̃ sunt fratres mei? cur tu dño tuo cupis anteferri? Unde iuueni q̃renti quo pacto vitã haberet eternã. Re/ spondit veritas. Si vis inq̃t ad vitam in gredi serua mandata. Rursus dicẽte iuue ne. Hec omnia feci a iuuẽtute/ adiecit. Si vis pfectus esse vade et vende omnia que habes ꝛ da paupibus. et seq̃re me. Hoc sũ mope claustralibꝫ notandũ. Non enim ait dñs. manduca. quiesce. dormi. fruere deli/ cijs et honoribꝫ mũdi. thesauros habeto. vasa argentea. iocalia ꝛc. sꝫ dicit. vẽde oĩa. non partem sicut Ananias et Saphira. sed om̃ia tua supple que habes iusto titu/ lo. Nec ait. da pximis sed paupibus. Nec attendendũ dicit Aug. quibꝫ monasterijs aut ĩdigentibꝫ hoc feceris quoniã omniũ christianorũ res vna publica est. Audiãt paupes et letent̃ que sit pars hereditatꝭ eo rum. Beati (inquit christus) paupes q̃niã ip̃orũ est regnũ celorũ. E contra Paul⁹. i. ad Thimo. vi. Radix inquit oĩm malorꝫ ẽ cupiditas. Hac cupiditate plus habẽdi q̃ꝫ opus est ꝑm glosam magistri et diabol⁹ cecidit de celo in infernũ. et parentes no/ stri primi de padiso in exiliũ. In greco au tem habet̃. radix omniũ malorũ philargi/ ria. i. amor pecunie. Scribit̃ etiam Eccl'i x. Auaro nihil est scelesti⁹. Et apl's vbi su pra. Quam q̃daz inq̃t appetẽtes errauerũt omnino a fide christũ deserentes. quia in duobꝫ locis non põt affect⁹ noster partiri desideriũ suum. Breuiter diuersis in locꝭ sacra scriptura laudat et approbat volũta riam pauptatẽ In religiõe ergo que est do mus dei abijciẽda est omnis negociatio et pprietatis possessio. Non sit (inq̃t Hiero nymus) in domo oratõis negociatio. non possessionũ amor. nõ cupiditas ne ingredi atur iesus iratus speluncaz latronũ et mẽ sas subuertet vendentium in hora nouissi/ ma mortis. Multi (inquit Orige.) sunt in domo dei q̃ est eccl'ia nõ spũaliter vt pmi/ serunt viuẽtes/ sed carnaliter magis. vẽdẽ tes et emẽtes q̃ rarius oratõi debite vacãt secularibꝫ intenti et dediti negocijs

F Hactenus pprietas collisa lapidi/ bus sacre scripture. supest eam per canones sacros impugnare. extol lendo voluntariã pauptatez. ¶ Clemẽs q̃r tus. xij. q. i. dulcissimis ꝛc. sic dicit. Cõmu nis vita oĩbꝫ necessaria est fratres. maxime his q̃ deo irrep̃hẽsibiliter cupiũt militare. ꝛ vitam apl'orum imitari. Cõmunis eniz vsus omniũ que in mũdo sunt oĩbus esse debuit. sed p iniquitatẽ alius dixit hoc esse suũ. alius istud. et sic inter mortales orta ẽ dissensio. Deniqꝫ grecorꝫ q̃dam sapientissi mus omnia cõmunia esse amicorum dixit Et sicut aer ait aut lux solis diuidi nõ põt aut mediari. ita nec cetera quecũqꝫ ɔmũia que data sunt omnibꝫ ex natura. Propt̃ qd̃ dñs ait p pphetam. Ecce q̃ꝫ bonum et q̃ꝫ iocũdum habitare fratres in vnũ. Et apo stoli cõmunem in vnũ duxerũt vitaz. Qm̃ vt in eorũ actibus dicit̃. multitudĩs credẽ tium erat cor vnum et anĩa vna. nec q̃sq̃ꝫ aliq̃d dicebat suum. nec erat egens int̃ eos Omnes qui domos vel agros possidebãt venditis illis offerebant p̃ciuz ante pedes apl'orũ. sicut q̃dam vestꝫ cognouerũt ꝛ vi derunt nobiscũ. Ananias autẽ vir auster⁹ et Saphira vxor eius qꝛ mentiti sunt no bis p̃sentibꝫ corruerũt. Sequit̃. Quapro/ pter vobis cauẽda mãdam⁹ ꝛ vobis obe/ dire p̃cipimus doctrinis apostolorũ ꝛ ex/

emplis. vt ab apostolicis regulis nõ discedatis/sed cõmunẽ vitã ducentes adimplere satagatis. ¶Ibidem statim allegat post Hieronymũ ad Nepocianũ. Clericus interpretẽ vocabulum suũ/z esse nitat qđ dicitur .cleros grece sors est latine. quia dñs pars eius/z de sorte dñi sunt. Talis ergo esse debet vt possideat a dño z possideat ipe dominũ. Qz si quippiaz pter dñm possideat pars eius nõ erit dñs. Verbi gra. si auz/si suppellectile/cũ istis ñ dignat dñs fieri pars eius. Hinc leuita nõ accepit ptẽ in terra sicut cetere triby. ¶Embro. psequẽter de fuga seculi hoc in loco inducit. Cui ait portio est deus nihil curare dz nisi deũ. ne alteri⁹ necessitate z solicitudine impediat. ¶Augustinus in eodem loco. Nolo rẽ. Due res in vobis pollere debẽt. pscia. s. z fama. Cõscientia ẽ necessaria tibi. fama pximo tuo. Seqꝝ tur paulo post. Nulli lz in societate nra aliquid habere ppriũ. Et si q̃ habuerint faciunt qđ nõ lz. Sequit. Qui hñt ppriuz vel habere volũt aut de ppio viuere ꝺ̃ pceptũ nõ mecũ manebunt in socialẽ vitã. Malo
B habere claudos qꝫ plãgere mortuos. ¶Ex pcilio Lateranẽn. extra. c. ij. de sta. mona. Monachi nõ pcio recipiant in mõasterio nec pmittant habere peculiũ. Peculiũ habere vt dicit magr Berardus magnus in tractatu de ppietate monachoz. nõ est habere pncipale dñiũ in re ipa/lz vt seru⁹ sub dño/sub pfe filius/sub abbate monachus ex licẽtia ipoz sub qbꝫ sunt. Et tñ B nunqꝫ monachis pcedit fm glo. Inno. q̃ ẽ lucerna iuris nisi p adiũcta administratiõe. vt si fuerit vestiarius/elemosynarius/vl thesaurarius. vl hmõi cõe hñs officiũ. deseruiẽs vtilitati cõi eccl'ie. vt fidel' sit z prudẽs dispensator nõ querens que sua sunt/lz q̃ omniũ. Qui aũt peculiũ habuerit nisi ab abbate fuerit ei p iniũcta administratiõe permissum a cõione pucel altaris. Et q̃ in extremis cum peculio fuerit inuentus z digne nõ penituerit/nec oblatio pro eo fiat nec inter fratres habeat sepulturã. Quod de vniuersis religiosis pcipimus obseruari. Ebbas aũt qui diligẽter ista nõ cauerit/officij sui iactura nouerit se incursuz. ¶Cõsequẽter Clemẽs. iij. paulo post sup quod dã canonico regulari q̃ in articulo mortis agẽs lz a pore suo monitus /ppriũm qđ contra regulam latẽter habuerat noluit resignare/z sic diẽ clausit/z fuit iter fratres traditus sepulture. Et infra. Inquisitõi tue respondemus q̃ ille canonicus nõ tm fuerat xpiana sepultura ꝓuandus. verum etiã si sine maximo scandalo fieri potuit de ipa pfici dignus est ecclesia. ¶Item ibidem Inno. iij D
abbati z quentui Sublatẽn. Luz ad monasterium rẽ. firmiter inhibemus ne quis de cetero monachoz lineis camisijs vtak. Prohibemus districte sub attestatõe diuini iudicij ne qs monachoz ppriũ aliquid possideat. sed si quis aliq̃d ppriũ habet totum incontinẽti resignet Et infra. Si propietas rẽ. apud quenqꝫ inuenta fuerit in morte ipa cũ eo in signum pditionis extra monasteriũ i sterq̃linio subterrek. fm q̃ beatus Brego. in dyal. se narrat fecisse. Unde si quicqꝫ alicui fuerit destinatũ/nõ presumat illud accipe. sed abbati aut pori aut cellerario assignek. Sequit i fine. Necesti met abbas q̃ sup ppietate posset cũ aliq̃ monacho dispensare. quia abdicatio ppietatis sicut et custodia castitatis adeo sunt annexa regule mõachali vt circa eã nec sũm⁹ pontifex possit licentiã indulgere. ¶Qz autẽ votũ solẽne religiõis indispẽsabile sit patet Leuit. vlti. vbi dicit. Qđ semel sctificatũ est dño nõ potest in alios vsus ꝓmutari. Nec facere põt plat⁹ q̃n deo ꝓsecrat⁹ p votũ religiõis obligek ad hoc qđ vouit.
¶Idem sentit Berñ. in li. ꝺ̃ pcepk. z dispẽ J
satõe. quicq̃d ait in spũalib⁹ in regula ẽ traditũ in manu nõ relinq̃tur abbat⁹. Et paulo post. Necqꝫ enĩ abbas sup regulã est cui semel etiã ipe spontanea pfessiõe se subiecit z deuouit. ¶Votum etiã pauptatis indispensabile ostẽdit sctũs Tho. scda scde. q. lxxxix. Brauius enĩ ait est qꝫ piuriũ votuz fractũ. ex eo q̃ deo soli votũ fit et pmittit. Juramentũ autẽ deo et homib⁹. Secundo quia votũ obligat ex fidelitate reddẽdi deo pmissum. Juramentũ vero ex reuerentia veritatis que est ipe. Brauioz est autẽ infidelitas qꝫ irreuerẽtia. ergo rẽ. Et ꝓfirmatur p eundem in eodẽ libro in materia de voto/vbi dicit. q̃ si votũ fiat solẽne etiã ꝺ̃ impossibilib⁹. verbi gratia. pegrinatio egrotis. elemosyna paupib⁹/et hmõi. nihilominus debet semp haberi pmptitudo voluntatis/quotiens occurrit memorie. et facere quod in se est. ¶In his etiã que p se mala sunt et bene fieri nequeũt/dispensatio non cadit fm Berñ. in epla ad adã monachũ. z in lib. de pcepto et dispensatõe. cuiusmo

dī est habere ꝓpꝛiū monacho/qui ad nō habendū se astrinxit per votuz religionis. Ꝓpꝛiū inquit possidere homini seculari licitū est. monacho autē purū malū. Nam vbi ꝓpꝛietas ibi singularitas. vt dīc Bef. ad carthuſ. vbi singularitas ibi angulus. vbi angulus ibi sordes. vbi sordes ibi ru-
R bigo et diuisio. ¶ Benedictus. xij. Illis inquit quib⁹ incūbit onus de vestiarijs calciamentis et alijs coꝛpis necessarijs ꝓuidendi statuimus vt hoc decēter faciāt tpe congruo iuxta suppetentiā facultatū ꝛ cōditōem regionis. Et seq̄tur modus. Et illud quod erit dandū singulis canonicis ꝑ vestiario taxetur in annuali. Non est intelligenda hmōi taxa in pecunijs dādis cuilibet singillatim/sed magis ꝑm lr̄am regule magistro vestiarij q̄ debz ista ꝓuidere in ꝓmuni ꝑ oīb⁹ illis inq̄b⁹ quib⁹ incumbit onus de vestiarijs et calciamētis ꝛc. Nam distributa cuilibet portione pecunie vt isti falso opinant/seq̄tur q̄ nulli incūbit onus ista ꝓuidendi in cōmuni ꝑ singulis. Est ꝫ de anathemate hiericho aliq̄d cū achoꝛ referre. Achoꝛ. i. ꝓuertens ꝓmissum votū. tria de anathemate ꝓhibito cōtra deū furatur regulā aureā/palliū coccineū et trecētos argenteos. i. ꝓpꝛiā voluntatē. carnis voluptatem et diuitias seculi. Tot enī modis religionis frangit sacramentū sed non ē tanta penitio huic sceleri īflicta. Moꝛ eī derelicti sunt filij israel a dño et ꝓstrati ab hostib⁹ vꝛbis hay. i. a vicijs cūctis deducti in ꝓcipitiū moꝛū. Cum autē fleret Josue stragem istā. ait dñs illi. Peccauit popul⁹ israel et ꝓuaricatus est pactū meū. tulerūt q̄ de anathemate et furati sunt et mētiti/ ꝛ absc̄oderūt inter vasa sua. nec poterit stare ante hostes suos q̄ pollutus est. Et ū ero vltra vobiscū donec conteratis vīrū q̄ huius sceleris reus ē. In quo innuit q̄ dominus ī totā eccl'iam irascitur ꝓpter vnuz ꝓꝛietariū/vt dicit autoꝛ sūme vicioꝛū. ꝓpterea ꝓsequendus ē talis ne ꝓpter vnum ceteri patiant⁹ omnes. Quoniā vt ait ap'ls ad Roma. i. Qui talia agunt scelera supplꝓpus enūerata digni sunt moꝛte. nō soluz q̄ faciunt sed qui cōsentiūt facientib⁹. lxxxiij. di. dicit Symachus papa in decret. Nō est grandis differēria an letū inferas vl' admittas. Et Jnno. ibīd Erroꝛ cui ñ resistit approbat. Pl⁹ etiā papa. Quid ꝓdest suo erroꝛe nō pollui qui ꝓsensum ꝑstat erranti Et Ambꝛo. in li. de patiētia inq̄t. Qui a socio si potest iniuriā nō repellit tantus ī vicio est quantus ille q̄ facit. O formidāda sentētia religiosis q̄ sequit Josue. vij. Anathema. i. ꝓpꝛietas in medio israel ē. id ē cōtemplatiuoꝛū. Non poteris stare coꝛā hostib⁹ tuis donec ꝓterat⁹ q̄ contaminat⁹ ē ꝫ scelere ꝛc. Sequit in fine capituli. Et lapidauit achoꝛ omnis multitudo filioꝛū israel ꝛ cuncta q̄ contulerat de anathemate igne ꝓsūpta sunt. Potius ꝓpꝛietari⁹ in seculo conterat⁹ lapidib⁹ coꝛrectōis ꝛ cremet⁹ facibus charitatis et zeli dei q̄ ꝫ post moꝛtē supplicijs dissimulādo deputet⁹ ei⁹. ¶ Scribitur ad ꝓpositū. ij. Macha. xij. ꝙ cuz coꝛpoꝛa que ceciderāt in bello contra gorgiā ydumeū post diē septimū iudas paret sepelire inuenit sub tunicis occisoꝛ de denarijs idoloꝛū qui apud Janiā ceperāt ꝓtra legē. et eos cōperit coꝛruisse ob hāc causā. Si ergo iudeis viris popularib⁹ tam grauis vltio cōtigit ꝑ acceptis semel et retētis ꝓtra legem eoꝛ denarijs. q̄d pfectis viris fiet trāsgressione votoꝛ solēniū. nec semel sed ꝑ totam vitā eoꝛū. ¶ Apostasia q̄dam ē (dicit autoꝛ sūme vicioꝛū) ꝓpetas mōachoꝛū maioꝛ q̄ ꝫ relinquere habitū aut exire metas eccl'ie ꝓter ꝓpati licentiā. q̄ paupꝛtas voluntaria magis est de substātia religionis q̄ ꝫ habit⁹. Religio enī oꝛdinat⁹ ad pfectōem charitatis q̄ est amoꝛ dei vsq̄ ad ꝓtemptū sui. Habere ḡ ꝓpꝛiū vt dicit sāctus Tho. sc̄da sc̄e. q. clxxxvi. ar. vij. repugnat pfectioni religiōis. Uolūtaria paupꝛtas pacis ē fundamētū. vt dīc Aug. in lib. xix. de ciui. dei. Jnter frēs inq̄t ꝓcoꝛs ꝛ amica ꝓsōnātia charitatis fraēne/cū nihil habet vn⁹ qđ nō oēs. Ecōtrario inf. ꝓpetarios rixe q̄tidiane. inuidie. suſurratio. detractio. nulla pax. nulla charitas. nulla salus. opiniōes ꝛ bꝛige. adeo vt q̄cq̄d placz vni displicz alteri. Hinc scissure ꝛ discoꝛdie. in eq̄litates ī habitu ꝛ victu. hic abiecte. ꝫ curiose induit. hic vt dñs/ille vt seru⁹. hic vt paup/ille vt diues īcedit. hic esurit ille ebrius est. hic aurū cōtra votū possidet. ille debitis multis obligat. et oīa dilapidat ꝛ expendit. Et sic fraudat intentio fundatoꝛū. ꝓtēnit eccl'ie institutio. vilipendit euāgelica instructio. negligit ꝓpa salus. ꝛ lumen pfecte religionis quondā in eccl'ia radiās ꝑ maioꝛi ꝑte moderniſ tpib⁹ pch dolor obscurat ne dicam extinguitur. Et hec de se-

cundo membꝛo dicta ſunt.

Incipit tercia pars huius tractatus

D Excuſſis vtcunq; telis duob⁹ ex pharetra inculti⁹ q̃ exposce/ret ordo et dignitas materie. ſu/peſt accedere ad terciũ quo ꝓ viribꝫ refellende ſunt ꝓpꝛietariorꝫ obiectõ/nes. ¶ Primo ſiq̃dem loco quoddã pallia/mento fallere viden̄/dicentes veſtiariũ ñ eſſe ꝓpꝛiũ ſed magis ꝓcuratio. qđ abuſio eſt noꝫ. Nam ꝓcurare ẽ curare ꝓ alĳs. ꝓ/pꝛietarius autem ꝓ ſe ſolo curat. Itẽ ꝓcura/tor veſtiarĳ ꝓ regulã dicit̄ eſſe cõmunis ꝓ oĩb⁹. iſti aũt ꝓ ſe tm̃. In q̃ ꝑriant̄ regule necnõ et voto pauꝑtatis. In Deut. xxiĳ. ca. ſcribitur. Cum votũ voueris dño deo nõ tardabis reddere. qꝛ requiret illõ domi/nus deus tuus. Si moꝛatus fueꝛ̃ redde/re imputabit̄ tibi in peccatũ. Et paulo ꝑ⁹. Quod ſemel egreſſuꝫ eſt de labĳs tuis ob/ſeruabis ⁊ facies ſicut ꝓmiſiſti dño ⁊c̃. Et Malachie. i. Ad vos o ſacerdotes q̃ dſpi/citis ⁊c̃. Et infra. Et offertis ſup altare me/um panem pollutũ. Et paulo poſt. Non ẽ mihi volũtas in vobis/dicit dñs exercitu/um. ⁊ munus nõ ſuſcipiã de manu veſtra. Sequit̄ in fine Maledictus doloſus qui habet in grege ſuo maſculũ et votũ faciẽs ĩmolabit debile animal. Maſculuꝫ vouit dño regularis cũ pauꝑtatẽ deſponſauit. ſz debile reddit q̃ adhuc ſeruat ꝓpꝛiũ. ¶ Irri/dere ne eſt Augustinũ pꝛem dicentẽ in ex/ordio regule. Hec ſunt q̃ vt obſeruetis ꝑci/pimus ⁊c̃. Et ſequit̄. Et non dicat̄ aliq̃d ꝓpꝛiũ. ¶ Secũdo obĳciũt ꝓſuetudinẽ tã/to tẽpoꝛe/et a ꝓnis tã diſcretis ⁊ eruditꝫ ⁊ in tot mõaſterĳs obſeruatã. Quib⁹ reſpõ/det regula iuris dicẽs. q̃ poſſeſſoꝛ malefi/dei nullo tpe ꝑſcribit. Et Aug⁹. in enchiri. lxxxvi. Afris ait tẽpoꝛib⁹ multa mala ita in/aptam conſuetudinẽ deuenerũt vt aut par/ua aut nulla eſſe credan̄/que magna atq; hoꝛrenda ſunt. vſq; adeo vt non ſolũ nõ oc/cultanda. verũetiã ꝓdicanda ⁊ diffaman/da videan̄. Item idem ſup illud ad Gal̄. Timeo ne forte ſine cauſa laboꝛauerim in vobis. exclamare inquit ꝓpulſus ſuꝫ. Ue peccatis hominũ. quia ſola iniuſta exhoꝛ/reſcimus. Uſitata vero ꝑ q̃bus abluẽdis filĳ dei ſanguis effuſus ẽ. q̃uis tã magna ſint vt oĩno claudi contra ſe regnũ dei faci/ant/ſepe videndo oĩno tolerare ⁊ ſepe to/lerando etiã facere cogimur. ¶ Itẽ in ꝓmo D/ne quarte dñice aduentus Nolite iniq̃t pec/cata cõtemnere in quib⁹ forte iã conſuetu/dinem feciſtis. Omne enĩ peccatũ conſue/tudine vileſcit. et fit homini quaſi nullum Ilico vt obduruit iã doloꝛẽ ꝓdidit et pu/tre eſt nec ampli⁹ dolet. quod autẽ nõ dolꝫ non ꝑ ſano habendũ eſt ſed magis ꝑ moꝛ/tuo cõputandũ. Cum vlcus pungit̄ ⁊ do/let/aut ſanũ eſt aut adhuc ſpem habꝫ ſani/tatis. Cum aũt pungit̄ ⁊ nõ dolet ꝑ moꝛ/tuo habendũ eſt. et de coꝛpe ꝑſcindendum. Dicant igit̄ ꝓpetatis defenſoꝛes q̃ voueꝛ̃t pauꝑtatem an cõſuetudo iſta eos excuſet. ¶ Sed dicent forte q̃ papa vel eccl̄ia cum eis ſup hoc diſpenſauit. Audiant papam Innocentiũ exp̄ſſe dicentẽ. Abdicatio in/quit ꝓpꝛietatis ſicut et cuſtodia caſtitatis adeo eſt annexa regule mõachali vt nec ſũ/mus põtifex poſſit circa eã diſpẽſare. ergo a fortiori nec generale capitulũ ordĩs/nec abbas poteſt indulgere licentiã. cum papa/lis poteſtas excedat omnẽ poteſtatẽ inferi/oꝛũ poſt chriſtũ. vt habet̄. xcĳ. di. cypan⁹ ⁊. xĳ. non decet. ¶ Q; autẽ votũ hoc nõ ſer/uet̄ ml̄tis ĩ loc; a pl̄ib⁹ ãnis etiã magnis vi/ris nõ excuſat ſz magis aggꝛuat. Inoleuit aũt ꝑ negligẽtia ꝑlatoꝛ ĩ ſalut̄ eoꝛ ꝑicu/lũ. Nihil magꝫ diſſonũ rõi q̃ habitũ ordĩſ/gerere exti⁹ i ocul̄ hoĩm ⁊ ſtatũ ꝓfectõnis ſimulare. ĩteri⁹ aũt vota ſaluti neceſſaria ĩ/frĩgere Rõnabil̄ ẽ cõis ꝓſuetudo q̃ a iure ꝑ/bat̄ dic̃ Jo. ĩ ſũ. ꝓfeſ. li. ĳ. ti. vi. Et quã ro/mana eccl̄ia ſuat aut ꝓcipit ſuãdã. Irrõ/nabil̄ autẽ vl̄ iniq̃ nõ ꝑſcribit. Inno. dic̃. q̃ ratõnabil̄ illa dicit̄ q̃ nõ obuiat canoni c̃/iſtitutꝫ. aut quã ius ſuſtinet. Irrõnabil̄ aũt q̃ ꝺ canonũ iſtituta ⁊ a iure ĩprobat̄. cu iuſmodi ẽ ꝓpetas inẽt̄ rligioſos. Alit ei Bre/cuidã epõ. Si ꝓſuetudinẽ opponis tibi ẽ aduertẽdũ q̃ dñs ĩ euã. Jo. xĳ. Ego ſũ ꝟitas/nõ ait. Ego ſũ ꝓſuetudo. Qm̃ cypani martyris ſnĩa ẽ q̃ q̃libet ꝓſuetudo q̃tauis vetuſtate vulgata ſp ẽ ꝟitati poſtponẽda. ⁊ vſus oĩs ꝟitati ꝺr⁹ abolendus ẽ. Cõſue/tudo q̃z ſine ꝟitate vetuſtas ẽ deteſtabilis erroꝛ. Fruſtra g̃ cũ hic abuſus ꝓpꝛietatis cuãgelioꝛ. canonũ. ⁊ ſctoꝛ patꝛ auctoꝛita/tib⁹ repꝛobat̄ ꝓſuetudo dr̃. ſz magis vſita/ta culpa dz vocari/q̃ obligat mentẽ ponde/re ſuo. vt ait Greg. i. iĳ. moꝛa. vt neq̃q̃ etiã ſurgere poſſit cũ velit. ⁊ q̃t viciꝫ frequẽta/

tionis praue astringit/quasi tot vincul' in mente sua colligat. ¶Scribit quoq; Hieronym⁹ ad Celantiã. Asperã inquit ⁊ insuauem fecit nobis virtutũ viã longa cõsuetudo peccãdi. Isidor⁹ etiam in lib. soliloq; ozũ. i. Prauus inquit vitevsus aboleri difficulter potest /et assidua cõsuetudine vicium in naturã cõuertit. Anim⁹ sceleribꝫ irretitus vix d iuelli põt/dicit Beda in li. de templo salomõis. Non est paruus labor a ꝓsuetudine sese pestifera reuocare. Inanis ꝫ est hec excusatio in peccatis .et friuola q̃ ptendit ꝓpter cõsuetudinẽ malã. quasi diceret. q̃ abolita sunt p̃cepta legis q̃ iam a maioribꝫ et maiori pte hominũ nõ ſuant. ⁊ quia nõ seruare ea a longe est consuetum

Q ¶Tercio obꝫciũt ꝑpetatis defensores q̃ i capitulis eorũ de hmõi ꝓprietatis vsu dispensatũ est vsq; adeo q̃ amplꝫ nõ fit timidum (pace salua dicentiũ) vt dictũ est supꝝ. ⁊ allegatũ p̃ decretalẽ Inno. iij. extra de sta. mo. cum ad monasteriũ. q̃ votũ pauptat̃ adeo annexum est regule monachali vt nõ estimet abbas q̃ sup habẽda ꝑpetate possit cum aliq̃ dispensare. imo nec summ⁹ põtifex. Idem dicit sctũs Tho. in scda secũ de. q. lxxxviij. de voto solẽni q̃ est indispẽsabile. Conformiter ad decretalẽ/quoniaz minus est cõmutare votũ q̃z absoluere vel dispensare. Sed anĩal deo votũ cõmutari nõ põt. Leuiti. xxvij. Sanctũ erit (inq̃t littera) et cõmutari nõ poterit ꝓpter melius aut peius. Causam assignat doctor sctũs. Quoniã mox vbi vouebat deo sanctũ reputabatur/quasi diuino cultui mancipatũ Sicut nec mõ calix aut alia res ꝓsecrata deo posset cõmutari in melius aut peius. Si ergo nõ põt summ⁹ pontifex sctificationẽ rei inanimate tollere. vt lapidis altar̃ calicis. aut vestimentorũ. ergo multominꝰ ab hoie deo sctificato p votũ solẽne religionis. Ideo facere nõ potest papa q̃ ꝙ religionis ꝓfessione sanctificatus ẽ deo /nõ tenetur tribus essentialibꝫ votis q̃z diu stat in religione. ¶Rursus quia votũ est ꝓmissio deo facta dicit sctũs Tho. et ñ reddere do votuz species quedã infidelitatis est /que sub dispensatiõe nõ cadit. ¶Et sicut nõ põt abbas p̃cipe malũ suo monacho /vt dicit idem sanctus Thomas scda scde in materia de voto /ita bonũ deo debitũ nõ potest phibere. Et in manifestis malis dispensatio nõ excusat a culpa. Vnde sctũs Berñ. inlib. de p̃cept. et dispensatiõe dicit. In p se malis nõ cadit dispensatio et que bñ fieri nõ possũt. cuiusmodi est habere ꝓpriũ ei qui oĩa abiecit in voto pauptatis. Hoc inquit Berñ. ad Ãdam monachũ seculari ꝓpriũ possidere licitũ est/monacho ꝙ purum malũ. ¶Deniq; si dispensatũ est iure aut facto/nõ deberet hoc votũ exigi a ꝓfitentibꝫ nec ꝓmitti in regula. Dicit quoq; Berñ. in lib. de p̃cepto et dispensatõe q̃ ꝙc quid in regula tradit in manu nõ relinquitur abbatis. Neq; abbas supra regulaz est cui semel ipe sese spontanea ꝓfessiõe subiecit. ¶Quarto obꝫciũt et dicunt q̃ traditõ R illa clauiũ excusat/ que fieri solet quolibet anno in manu supioris. Istud repugnat obiectioni p̃cedenti. Nam si dispensatũ est de hoc ꝓprietatis voto vt obiectio p̃cedẽs ptendit. frustra est clauis tradẽda abbati ĩ signũ consensus. Est etiã contra decretalẽ sepius allegatã. que votũ indispẽsabile ponit pauptatis sicut et castitatis .ergo sicut abbas nõ posset dispensare de fornicatiõe ita neq; de possessione in ꝓprio /nisi dũtaxat in cõmuni ratione alicui⁹ ammĩstrationis vel officij /et non ꝓ vestiario vel necessitate singulari. teste decretali ex cõcil'. lateranẽñ. extra de sta. mo. que ait. Monachi precio non recipiantur nec peculiũ habere ꝓmittantur Peculiũ longe minus est q̃z ꝓ priũ. quia fm iura. qui res habent in peculio nõ habent plenũ aut principale dominiũ sibi. sed suo supioi. vt seruus sub domino/filius sub ꝓarentibꝫ/⁊ monach⁹ sub abbate. sed ex eorũ sub quibus sunt licẽtia protẽpore cõmutandi vẽdendi ⁊c. Et hec potentia non est libera sed limitata et subiecta/et tamẽ ꝑciliũ lateranẽ. ꝓhibet monachis. a fortiori ergo ꝓpriũ. Obiectio ergo predicta abusus est et irridere deuz. qui tamẽ non irridet/vt ait apl'us ad Gal'. vi. Solum ergo licitũ est illis et ꝓmissuz claues abbati vel supioi referre qui habẽt administrationẽ. vt magister vestiarij/thesaurarius/cellerarius aut elemosynarius. in signum subiectiõis et ammĩstratõis ¶Dẽdosa quoq; est et delusoria veritatis ptense clauem abbati referre. quia clauẽ referũt sed retinent ope et affectu que sunt sub clue recluſa. Duo sunt (inquit Hugo d̃ sancto victore/q̃ relinquere oportet ꝓpter deum Facultas retinendi quicq̃z ꝓpriũ ⁊ voluntas habẽdi. Et tamẽ tradẽdo clauẽ neutꝝ

relinq̃tur horũ. Dic queso defensor ꝓprietatis /quod seruas in cista tuũ est an non? Tuũ dicere vetat regula in ꝓncipio. Nemo inquiens dicat aliq̃d proprii.ꝯ tuum nõ est ſz omniũ.nec tibi seruare debes aut in vsum accipe quod tuũ nõ est. Quid ergo custodis nõ tuũ. Repone repone in cõmuni quod tuũ nõ est ſz omniũ in ꝯmũi. neq; clauẽ deferas qui clauẽ habere nõ debes ¶Quinto obꝟciũt defensores ꝓprietatis dicẽtes nõ esse ꝓprii ꝓ hoc q; ad nutum manet abbatis q̃tiens volet reuocare Contra hos iam in ꝑte respõsum est sup. Primo q; neq; religiosus retinere põt peculiũ aut ſuare nisi ꝑ ammiſtratõe officij nec abbas põt dispẽsare Secũdo quia nec abbas est supra regulã q̃ hoc ꝓhibet ſz regule obligatus et subdit⁹ vt dicit Bern̄. in li.de ꝓcept.⁊ dispẽ. Fallit ergo et q̃ retinet peculiũ et ꝓlatus q̃ cõsensit.niſi ꝑ admini ſtratõe.fera seuior est leone propetas. maxime ſi hypocriſi cõmiſceat. Simulata eĩ eq̃tas duplex est iniq̃tas/dicit Aug. ſuper pſal.lxvi. Duplici ḡditur via dicit Greg. quia corpus exteri⁹/ ſed ꝑ amorẽ gl'ie mũdo viuit. Et cõtra prohibitionẽ moyſi induit veſte cõtexta ex lino ⁊ lana .Deutero. xxij. Per lanã ſimplicitas .p linũ ſubtilitas ſubdola intelligit. Linũ celat interius lanam exterius ostẽtat. Nulla res(inquit Chryſoſto.ſup Matth.)ſic exterminat ſic ſimulatio. Nam malũ ſub ſpecie boni celatũ nõ cauet dñs non cognoſcit. Vmõi ẽ ꝓprietarius qui ꝓprii excuſat ⁊ palliat per abbatis licentiã. Non habeo inq̃t/nõ poſſideo.ſed abbas meus /et tamẽ ꝓtra abbatis voluntatẽ ſi forſan ꝑ ꝯmuni neceſſitate fratrũ ſciret abbatẽ recepturũ que poſſidet abſcõderet.aut ſi bono modo nõ poſſet inutiliter exponeret.¶ Sexto obꝟciũt dicentes ꝓprium nõ esse aliq̃d custodire ꝓ neceſſitatiby ſecretis/et potiſſime infirmitatis Quos btus Aug⁹ cõfundit in eo q; talib⁹ puidere nõ neglexit in regula cũ dic̃ Egrotantiũ cura ſiue poſt egritudinẽ reficiendorũ/ſiue imbecillitate laborãtiũ aliq̃ aut febribus vni alicui debz iniungi vt de cellario petat q̃ cuiq; opus esse ꝓſpexerit. Siue autẽ q̃ cellario ſiue q̃ veſtiby aut codicibus ꝓponunt ſine murmure ſeruiãt fratribus ſuis. Incidis ḡ in alterũ laqueoz /q; vel patrẽ Augu.corrigis/ q̃ſi nõ ſufficiẽter puiderit neceſſitatiby ſingulor/aut de fidelitate diffidis fratrũ/dubitas ne circa egrotantes faciãt debitũ ſuũ. vel q; veriſimili⁹ de te ſolũ cogitas/cui parũ aut nihil cure ẽ de ceteris dũmodo tuipe puiſus es.¶Audeo dicere q; obiectio p̃dicta officit ea parte vnde ſanare putat. Quoniã ſi pauptatiſ obſuaret⁹ vorũ inter fratres lõge feruidior arderet caritas fraterna /et cura atq; ſollicitudo maior eſſz infirmor/ꝑietas intimior ⁊ viſitatio cordialior.quoniã tũc vno infirmante omnes infirmarẽt. iuxta illud.ij.ad Chorin.ij. Si patit vnũ membrũ ꝯpatiũtur ⁊c̃. Si ꝓpa nulla eſſent/nemo alium expectaret ad iuuandũ et ſuccurrẽdũ fratri infirmãti. Nemo diceret.hic q̃ infirmatur ſatis habz vnde medicos habeat ⁊ cuſtodes. Tũc quiſq; ſuccurrẽdo fratri exẽpluz daret quõ vellet ſibi in ſimili caſu ſuccurri. ¶Septimo obꝟciũt antedicti defenſores ꝓprietatis dicentes neceſſariũ ꝓprii ꝑ feſtiuãdis et ſuſcipiẽdis amicis. Rñdetur eis q; ad hoc eſt in ordine Augu. hoſpitalitas inſtituta.et puidus frater eloq̃ns ⁊ diſcretus est eligend⁹ q̃ ſciat amicos et bñfactores eccl'ie benigne ſuſcipe ſm facultatũ poſſibilitatẽ.iuxta doctrinã pauli ad Hebr.xiij. Charitas fraternitat⁹ inquit maneat in vobis. ⁊ hoſpitalitat⁹ nolite obliuiſci.quia ꝑ hanc quidã placuerunt ⁊c̃. Nec multũ vtilis religioſis cõuerſatio frequẽs amicorũ carnaliũ qui reliq̃unt mundum Propter q̃ ait Aug⁹ filijs ſuis in regula circa finẽ. Non carnalis ſed ſpiritual' ſit inter vos dilectio. Quapropter vero religioſo cui mũdus crucifixus ẽ non multũ affectanda est carnalium ꝓpinquoz viſitatio. Nam qui de terra est de terra loquit̃. Tractantq; fabrilia fabri. Que omnia veris religioſis ſunt fugiẽda/imo verius abominanda. Qui nõ relinquit(inquit chriſt⁹) patrem ⁊ matrẽ ⁊c̃.nõ poteſt meus esse diſcipulus.¶Octauo obꝟciũt q; pauciorib⁹ expẽſis eccl'e puidet de veſtiario dãdo cuilibet portiõem pecunie q̃z in cõmuni.ħ nõ est vez.esto tñ q; ita ſit/tñ ꝓpter ħ tpale cõmodum paruũ nõ est frangendũ votũ .q; nõ ſunt faciẽda mala vt veniãt bona. Roij. Preposter⁹ ordo vota poſtponere paruo lucro.ſolẽ ꝓmiby nocte lucentiby.auruz ⁊ gẽmas carboniby. Et ñponere diuitias ⁊ tpalia bona bonis aie absurdũ est et ordinem puertere. ergo ⁊c̃. ¶ Nono obꝟciunt dicentes minorem occupatiõez fratrũ esse

dare vnicuicꝫ ſummã pecunie ꝓ veſtiario. Cum reuerentia dicentiũ nõ eſt ita/imo pauciorꝫ eſt occupatio vnius aut duorũ q̃ omniũ in officio veſtiarij. Hoc etiaꝫ conſonat dicto philoſophi. Fruſtra fieri p plura quod p̃t per pauciora. In vnitate ſi q̃dem eq̃litas eſt charitas. pax cõcordia. ꝛc qđ ſup omne bonũ ẽ deus. In pluralitate aũt ſingularitas. diuiſio. inuidia. rixa. ſuperbia. ⁊ oĩs mali fomentũ. Et ꝓceſſo adhuc q̃q̃ ita nõ eſt q̃ occupatio maior adeſſꝫ in cõmuni veſtiario, puiſo p vnuꝫ aut duos q̃ p omnes ſingillatim in ꝑprio. nihilominus tñ minus malũ eſt occupatio q̃ voti trãſgreſſio et regule/ cuiuſmodi eſt ꝑprietas. Itẽ nõ minus abiurata eſt ꝑprietas ĩ veſtiario q̃ in cellerario/ p regulã. ergo ſi p cellerario vnus ſolus impedit q̃re etiã vn⁹ an duo ꝑ veſtiario nõ ſufficiũt/ vt obſtet regula que ħ totiẽs iubet fieri. nã negari ñ poteſt quin occupatio vni⁹ aut duoꝝ minor ſit q̃ omniũ fratrũ. Et ſic ſtoꝛq̃tur obiectio in ꝓfuſionẽ obꝟciẽtiũ. ¶Decimo et vltimo ſubdunt obiectões ꝓtra voluntariam pauptatẽ q̃s ponit ſctus Tho. in. iij. ꝯ gentiles. ¶Hanc ſiq̃dem inuadit ꝓmo vigilantius hereticꝰ ⁊ q̃dam ſeq̃ces ſui non intelligẽtes de q̃b loquũtur neq̃ q̃ affirmãt Naturale eſt inq̃unt cuilibet aĩali vt ſibi neceſſaria vite puideat. vnde nõ q̃libꝫ pe anni apta eſt frugib⁹ ⁊ puiſiõi iporꝫ. Faciunt ħ eſtate formice ⁊ apes vt ꝓgregẽt vnde hyeme viuant. Sed hõ multis indiget que nõ ſemp inueniri poſſunt. ergo opꝰ eſt illi puiſione. ¶Scõo qr p ſuõam diuitiarũ eſſe hoĩs ꝓfirmat. q̃ pauptas eſt ꝯ legez nature. Naturaliť enĩ diligit vnũquodq̃ ꝑmanere et id quod neceſſariũ eſt ad illud. ¶Tercio eſt homo naturaliť animal ſociale ciuile. vt in lib. politicoꝝ Ariſtote. dicit. Societas aĩe eſt ĩ mutuo iuuamine ⁊ ſubſidio amicicie q̃ pauptas implere nõ põt. ergo ꝛc. Nam p diuitias et facultates liberamus amicos a malis. ergo bone ſunt. ¶Quarto pauptas ẽ mala p ſe. ergo ꝛc. añcedens ꝓbatur qr eſt occaſio furti. adulationis. ꝑiurij. et maloꝝ multoꝝ. ¶Quinto nam liberalitas eſt virtus que danda tribuit et retinet retinenda. Uiciũ illi oppoſitum in maius ẽ pdigalitas/ que omnia largitur. viciũ aũt in minus eſt illiberalitas/ que retinet q̃ dãda ſunt/ ⁊ dat q̃ retinenda. Eſt ergo pauptas volũt ciũ in maius/ qr omnia ſua largiť/ ⁊ nihil retinet p ſe ¶Pro ſolutõe dictoꝝ dicit idẽ ſctus Tho mas q̃ meliora ⁊ maxĩa bona homis ſunt ſcĩe ⁊ ꝟtutes. minima ſunt bõa forme extrinſeca. media ſunt bona corꝑis. Intãtũ ergo ſunt diuitie bone inq̃ntũ ꝑficiunt ad ꝟtutis vſum. qr q̃ ad finem ſunt/ modũ accipiũt ſm exigentiã finis. Si ꝟo p vſum diuitiaꝝ impediť ꝟtutis vſus/ nõ ampliꝰ bona dicẽda ſunt ſz mala. Propter qđ dicit q̃ bonũ eſt habere diuitias ei qui vtitur ad ꝟtutes. ⁊ malũ qui p eas retrahit a virtute/ nimia ſollicitudine vel amore aut elatione. Hinc dicit q̃ cõtemplatiua vita pfectior eſt q̃ actiua/ quia pauciorib⁹ indiget diuitiꝫ/ actiua vero pluribꝫ. ¶Occupat autẽ humana ſollicitudo circa tria Primo circa ſe. Secũdo circa ꝑſonas ſibi cõiunctas ⁊ familiã domũq̃. Tercio circa res p curandas q̃bus homo indiget ad vite ſuſtentationẽ. Pauptatis ergo voto abiť ſollicitudo rei exterioris/ conſilio diuine legis Matth. xix. Si vis pfectus eſſe ꝛc. Voto autẽ cõtinẽtie abiť ſollicitudo rei familiaris/ conſilio ſcripture ſancte. i. ad Thoꝝ vij. Qui ſine vxore eſt cogitat que dñi ſũt. Voto aũt obediẽtie abiť ſollicitudo ſui curã eius cõmittẽdo ſupiori. Hebre. vlti. Obedite ꝓpoſitis veſtris et ſubiacete eis. ipſi enĩ puigilant q̃ſi rationẽ reddituri p aĩab⁹ veſtris. Eſt ergo inq̃t ſanctus Tho. ibidez pauptas laudabilis/ quia liberat a viciꝭs quib⁹ hoĩes p diuitias implicant. vt mẽte deo liberi⁹ vacent. et quãto magis hõ p pauptatem liberat ab impedimẽtis vacandi ſpiritualib⁹. tãto eſt laudabilior. Nõ dicit tanto melior q̃nto maior. ſed quanto liberior eſt ab impedimẽtis ſeculi ꝓpedientibus vacare deo. ¶Ad primã obiectõem vigilantij hereticꝰ et ſuoꝝ ſequaciũ dicendum eſt q̃ naturale ſit ꝓgregare neceſſaria ad vitam. nõ tamẽ oportet oĩes circa hoc opus intẽdere. quia ſicut apes nõ omnes eidẽ operi vacãt. ſed quedã mella conficiunt/ quedã conſtruũt edes. reges aũtẽ non vacant iſtis. Ita hominib⁹ multa ſunt neceſſaria que ab vno fieri nõ poſſunt/ ſed a multis et diuerſis ſm diſtributõez diuine ſapientie. Uita noſtra indiget viris ſpiritualib⁹ a tẽporalib⁹ curis alienis/ qui pro actiuis intendant diuinis ſacrificiꝭs ⁊ cõtemplatiuis ad ſupplendũ defectũ ſeculariũ ꝓtẽplatiuoꝝ ſuſtentationi inſiſtentiũ.

Sic oculus videt ꝑ ceteris mẽbris / manus defendit oculũ et laborat ꝑ sustentatione aliorũ mẽbrorũ. et sic de alijs. qm̃ multa vnũ corpus dicit apl'us. i. ad Chorin. xij. ¶ Ad secundũ dicendũ ꝙ monachi relinquendo tẽporalia nõ subtrahũt sibi necessaria vite. sed remanent eis in ꝯmũi vita. ¶ Ad terciũ dicendum ꝙ nec relinq̃ntes omnia faciũt cõtra charitatẽ hũane societatis / vt satis experiẽtia docet. ¶ Ad q̃rtuꝫ dicendũ ꝙ diuitie nõ sunt ꝑ se bonũ. sꝫ vt ordinant̃ ad bonũ ratõis. Unde nihil prohibet pauꝑtatẽ meliorẽ fore si ad id bonuꝫ rationis ordinat ꝑfectius q̃ꝫ diuitie. qꝛ exteriora bona nõ sunt nisi vt ad interiora ordinant̃. Et sicut viciũ ex pauꝑtate orit̃ male ordinata ad rationẽ. sic ex diuitijs similiter. ¶ Ad quintũ dicendũ ꝙ pauꝑtas nõ ꝯriat̃ virtuti. nec est ꝓdigalitas abijcere oĩa ꝓpter xp̃m / cũ hoc facit religiosus debito sententie ratiõis ⁊ charitatis. Nã plus est se morti exponere ꝑ virtutẽ fortitudinis q̃ꝫ vouere pauꝑtatẽ ꝓpter liberi⁹ vacandum deo. Et cũ arguit̃ de pauꝑtate ꝙ suadet ⁊ cogit furari ⁊c̃. verũ est de coacta / nõ autez de volũtaria. ¶ Sileat ergo vigilãtius hereticus cũ suis cõplicib⁹ ⁊ fautorib⁹. Sileant q̃ꝫ amõ ꝓprietarij / eorũqꝫ defensores ⁊ fautores / ꝯuertanturqꝫ ab errore vie sue / ⁊ soluãt vota q̃ distinxerũt labia sua. vt tandẽ audire mereant̃. Uos q̃ reliq̃st⁹ oĩa ⁊c̃. cẽtuplũ accipiet⁹ ⁊ vitã eternã possidebitis. Quã nobis cõcedat q̃ ꝓmisit Amẽ.

¶ Prima pars operũ magistri Johãnis de Gerson sacrarũ litterarũ doctoris resolutissimi christianissimiqꝫ / ꝯplectens tractatus fidem ac ptãtem eccl'iasticaꝫ cõcernẽtes / finit feliciter Anno dñice natiuitatis. M.cccc.xciiij. Idib⁹ decẽbr⁹

BIBLIOTEKA GŁÓWNA w Poznaniu Uniw. im. A. Mickiewicza

BIBLIOTEKA UNIW. W POZNANIU
Inc. 88 Q°
INKUNABUŁY